Conventi
D
6
359

N° 359 D.6

Ista sunt fratres qui fuerunt ministri generales ordinis nostri
primus beatus Franciscus de Asisio.
2. fr. Helyas de valle spoletana.
3. fr. Iohannes parens de Florentia.
4. fr. Albertus de Pisis.
5. fr. Aymo de Anglia.
6. fr. Crescentius de Asisio.
7. fr. Iohannes de Parma.
8. fr. Bonaventura de Balneo regio cardinalis.
9. fr. Ieronimus de Esculo de Marchia summus pontifex.
10. fr. Bonagratia de Bononia
11. fr. Arlottus de Prato pistoriensis diocesis
12. fr. Matheus de Aquasparta cardinalis.
13. fr. Raymundus de Massilia absolutus.
14. fr. Iohannes de Muro cardinalis de Marchia.
15. fr. Gonsalvus de Portugallia
16. fr. Alexander de Alexandria de provincia Ianue
17. fr. Michael de Cesena
18. fr. Geraldus de provincia aquitania
19. fr. Fortanerius de provincia aquitania
20. fr. Marchus de Viterbio provincie romane
21. fr. Thomas de Fregnano provincie bon
22. fr. Leonardus de Neapoli
23. fr. Ludovicus de Venetiis

Liber continens sententias fratris Petri de Flor[entia] ord[inis] minorum in quo continetur

Sextus et Tertius Sententiarum secundum diversos doctores

Sex quolibeta

N. 386.

Conv. Soppr. D. 6. 359

Circa primam d. 2i libri sententiarum. Queritur utrum causato sit possibile. et videtur quod non. quia si aliquid est possibile causatum ... possibile ... si non se extendit ad opera primorum principiorum. ut quod omne non sit maius sua parte. vel de quolibet affirmatio vel negatio. et quorum nullo ... ex nichilo nichil fit. ut patet per philosophorum. ... finita distantia ... transiret infinita distantia. ... [illegible]

imutabilis. ... [illegible]

[illegible]

eīitate n̄ ponēdo maiora īgonētia. s. ul īnītatez
aīaz. ul' eaz c̄orruptoz. q̄ iplicat m̄ltas absurditates.
Jt̄ infinitas r̄ōnis accepte i actu. expte an̄. lz non
expte post. Ad p̄ᵐ argⁿ ingrum d̄r. q̄ sic habet
gᵒ. phiᵒ. p̄us r p̄stius i tp̄e. accipit sm̄ p̄us r p̄stius
ī motu. sbposita aūt eēnitate mot̄ gma tona ē. s̄
q̄ mot̄ incep̄ iō fl̄a ē illa regla. r q̄ tales pōn̄tes
eēnitatē mot̄. negātes eēnitatē tp̄is bn̄ c̄ ualet.
s̄ n̄ q̄ nos ex̄. d ēr̄tulo. accepta i scō ce. r isi. Ad
2ᵐ. d̄d q̄ pcedit iᵈ d agente p motu. cātō aūt nō
ē mot̄. un̄ icatōne se h̄nt d̄s un̄ forē d̄ cātura n̄
nō. cū n̄ h̄ret p̄us ce. s̄ solū postea. Ad. 3ᵐ. d̄d. q̄
d̄s fuit p̄us mūdo. nō solū nā. s̄ dūrone. p̄us aūt r
postius nō gstituūt tp̄s. n̄ sint i motu. un̄ p̄us quo
d̄s fuit an̄ mūdū fuit p̄us eēnitatis. r n̄ tp̄is.
Ad. 4. d̄d q̄ nō suffic ad rōz uacui. iq̄ n̄ ē. s̄ oz q̄ sit
spatiū. capax corp̄is. iqᵒ nō sit corp̄. sic pz. i. 4ᵒ. phiᵒ.
istud aūt spatiū nō erat. an̄ q̄ fieret mūdus. s̄ fuit
fcm̄ cū ipō.

Tertio qr̄. utʳᵐ cātō eid̄e rei sit gtinua. i. q̄
gtinue crect. Et uī q̄ sit. iō. q̄ pz. meus usq̄z
nᵒ apīt. s̄ n̄ bn̄ d̄r usq̄z m̄ operi. si usq̄z m̄ nō gtinu
aūit sua oparatoz. gᵒ opz sua gtinuat icessant. s̄
illa opo ē cātō. r ē. Jt ca gsuaīs effcm̄ n̄ alit
gsuat. q̄ gtiᵉ factᵒ. exᵐ. agᵉ ē. sup gen. d corpe lui
noso p q̄ue. pducit radī in acre. r ab eod̄e gsuat.
n̄ n̄ gtiᵉ factᵒ. s̄ planū ē q̄ d̄s pduc. r gsuat. gᵒ gtiᵉ
fac. Jt aūt. c. meᵉ. catū eoz datore sm̄ ce. sep
r icessant. q̄ dū h̄t ce. gᵒ gtiᵉ dat ce ei. q̄ diue. r
sic gsuare. ē gtinue ce accipe. Jgᵒ. gsuato p̄suppo
nit catoz. r n̄ eqᵒ. nuc a sic ē. q̄ qn̄ duo ita se h̄nt
q̄ un̄ p̄suppon aᵈ. r n̄ eqᵒ. illa differūt. gᵒ r ē. Ad p̄z.
d̄d. q̄ d roe catōnis duo sūt. s. r ē si nō d aliq̄. r rez
nuc pᵒ fi. n̄ d aliq̄. na pᵃ gticō n̄ m̄ ce p eisa ro ca
tōnis. q̄ phi. r pcipue aūic. c. meᵉ. uoluit mūdū
capi d nō. r tn̄ nō dicebat nuc p̄. s̄ ponebat ce ee
nū. q̄ n̄ pot stare cū ista gtiōne nuc p̄. r iō illa
duo icludūt i roe catōnis. si q̄ ad p̄ma gticoz lo
quam. m̄ ce oppio agᵉ. r aūic. q̄ nō differt. s̄ q̄
res cāta. q̄ diu manz in ce. gtiᵉ fit ac catore. q̄ pbat
auctē r rōne. auctē ia allegata. iō. q̄. pz meus. r ē.
p h. n. q̄ dic usq̄z mᵒ. i sinuat gtinuatoz. pcedētis opi.
alit. n. ut dic. poss̄ intelligi. si dicet r nuc oparē.
q̄ si ita dixiss̄ n̄ oportet uo opis gtinuatz. recipem.
s̄ n̄ sic dix. alit. gᵒ uoluit itelligi. qn̄ dix usq̄z m̄.
ex illo. s. q̄ cuēta gdit. ei gᵒ p̄ma op sit ir catō.
r illa usq̄z m̄ gtinuat. pz sit scdm eūz. q̄ res gtinuē
fuit. Jt. aūc. actuū i A. i illo unum moue
m̄ r sum ce. n. nō possit itelligi. q̄ sim. mo. r m.
i illo stalr. oz alit intelligi. n̄ potest dice q̄ sim talᵐ
r dalic. q̄ i sum ab eēno. r tn̄ nos n̄ muetam
r mouetam i illo. pelig̃ gᵒ. q̄ intelligat calit.
s. q̄ ce n̄rm mue r moui. d̄s cat r opat. un̄
gᵒ. q̄ si d̄s sbtrahet op suū rebz. n̄ muēm n̄ eēm

Jt aᵈ sicut rosato grē. aᵈ nō. si nō ē ipō oportē
ē sinence manebit res. i ce sic manz tonc. s̄ sim
ē. q̄ stati ois nō ē abet. sicop. sua d jebz sab het
ē nece ē ppt grē fiat abeo. Jt pōt alia ad
duci. q̄ si gsuato addit ab. sup catoz. aūt ē sta aᵈ
actus. n̄ staz. q̄ n̄ n̄ solū. q̄ nimis augmitarē.
si uō actū tuc cū res ppt inelli ecal scripto p in
tllec oi accite. potit nelli res ce. pt gsuaco sui
q̄ ē ipōle sicut n̄ attu habeo ppoīti. pestat gᵒ
gsuaco n̄ addit ad reale. ab ppt rei. q̄ tinuū
fī. ex d sigillo ipso iagᵉ. ul' cepa ligai. Si uō lo
quam sm̄ gticoz sā ipi cātanis. spuc creare ē
nic p̄ ic ē nō. sic nō pot ē res grē. r sic
differt cātō r gsuato. r isto g aᵈ accipit coīt.
imo eet oppōis iabiecto. r iō d ē q̄ sinḡb ibe sit
si siplr loqndo n̄ n̄ pot dici res grē. si. Ad aᵐ
pz ppō suis nus.

Uarto qr̄. utʳ cātō sit mutatō. Jt. d q̄ d
mutatōne possum log tuplr. aūt pp̄e. aūt sᵐ
qnda silitudie. si pp̄e cātō nō est mutatō. r pᵒ hui
ē. q̄ est rōne mutatōnis ē q̄ hac aliq̄ sbm manes.
q̄ pmutate alie se hat nuc q̄ p̄us. sic pz. q̄ phiᵒ
h aūt cātōm nō oportt. sic aūt loquam sm̄ silitu
dioz. sic d. q̄ nō sola cātō. si q̄ ad nichilatō. sic
mutatō. na sic mutatō pp̄e supra. t quada nō
ente ad qda ens. sic cātō ē d nō ente. sip ad ens
simpl. r eo ē ad nichilatone. sic a locūe. sed sic
pz d cam. l. i. c. g. ūn q̄ phiᵒ. distiguit tnsmutati
atno tnsmutatōnis. r ē ut ē quq. q̄ reqrit i oi
tnsmutatōne. s̄ icatōne nil ē tnsmutat. r sic pp̄ᵒ
q̄ nō unuoce d cātō ce mutatō cū phica tns
mutatōne.

Uinto qr̄ ut mutatō fiat i istati. r ut q̄
mag aptē pestrigat ad mutatoz. q̄ gnatō
forē stat. et uī q̄ sit istantanea. r ū sub cessiue sit
q̄ ipōle ē duo ḡna ēē sil. s̄ si fora fieret sbcessiē
cenc tuo ḡna simil. pto. mi. q̄ itoa tnsmutatōne
ē sbm tnsmutatōnis. sᵇ tino. aq. uc tū phiᵒ. ō phiᵒ
q̄ gnipiē. cū corruptū ē. tuc p̄ i ē. g̃ sigūō fi
at sbcessiē. q̄ fiat sil cū corruptōne. q̄ gnd ē
fore acqsito. g̃ r ē. Jt ure stoaria ī ē taye mē
tū. s̄ signō nō sit i q̄ ē taye mediū ē ce. r ū ce. pto
mī. q̄ intcoto tp̄i in medio. nō pot dici q̄ sit. r q̄ n̄
sic ut d. phiᵒ. ūn d q̄ sit ū fit forē ē tuc p̄
ē. r sil nō pot dici q̄ nō ē q̄ ia aliq̄ m̄ ē sb fora.
gᵒ r ē. Jt nil pot acqri p successione n̄ p h̄t pte
r pte. s̄ fora stal nō h̄t pte r ptē. g̃ r ē. ma pz. phiᵒ
mī. q̄ si h̄t ā pse aᵈ paccus. nō pse q̄ ut. d. phiᵒ
sola gntitas ē pse diuisibile. n̄ patent q̄ fora stal pce
dit one acus. nūne. Jt g. phiᵒ arguit sic. oē q̄
mutatur sep ē ab eo ex q̄ mutat. si nō sep ē ab eo. aq.
n̄ q̄ fit inqte. q̄ ē q̄ gnatō mutat. q̄ r ē.
q̄ fit ē bup psio. una ē ualdo uulgata. r solopnis
q̄ tal ē dicent. q̄ ē log d gnone tuplr. aᵉ pse suc
cessiē. aᵉ pot sui ce. r ijoz sue cente. r gnō forme

stal' inductō i mᵃ p̄parata r dispōita. q̄ q̄ dē iductō fit
in q̄. r subito. eo q̄ est finis altātōnis. r iō gnō sm̄
eēnaz. nō ē mot̄. s̄ solū mutatō. r pōnis inp̄tibil.
s̄ uō q̄ gnō gsidrat r̄ᵘ. ul' roe sui ce. sic gp̄hendit
mē. dispōioz r p̄paratoz. r forᵉ inductōz. q̄ h̄ nō fiut i
q̄. s̄ subcessiē. r inp̄e. iō sm̄ hac uia gnō sortit
roz mot̄. r sic ē diuisibil' dione tp̄is. r h̄ uō n̄ roe al
tātōnis. r ad h̄ mouet̄ ppē uia. q̄ phiᵒ. n̄ d̄r q̄ gnō
nō ē mot̄. i. 3. nō dic q̄ gnō ē mot̄. r iō m̄ i eis ce
distiguenda. p modū p̄dcm̄ ce r eēnic. r ip̄dicamētis.
d̄r q̄ sta non suscip mag r min. si aūo fieret fora
i mᵃ. sbcessiue. ia sta recipēt mag r min. q̄ nec uz
i sta pō sit coīs nō tn̄ placz mibi. r pō qr n̄ placōtue
ē multip. quaᵃ una ē tal. phiᵒ. 2. phiᵒ. gpat gnōnes r
corrūtones. ad imaē dicens. q̄ gnōnes ille sunt cū uelo
ce q̄ sūt i eod̄ tp̄e. r quaᵃ gnata sūt eadē sp̄e. gᵒ si
gnō fieret i p. ia nō inp̄e. Jt gnᵒ sr p̄ 3 phiᵒ
dic q̄ mot̄ pot dupl' gsidrari. q̄ uno m̄ put n̄ differt
a p̄fcōne ad q̄ uadit. n̄ sm̄ mag r min. r tuc ē d gnō
ne illi ad q̄ uadit. q̄ mot̄ ut dē nō ē n̄ gnō p̄tis
p̄ p̄te. ei p̄fcōnis ad quā uadit. Et iō ē aᵃ r̄ō
que dic. q̄ gnō fit subcessiē. q̄ pbat gnōnis actus
modus. tinus r gnōnis gdus. pᵒ gnōnis tin. q̄ gnōnis tin
nō ē p̄se mᵃ. n̄ forᵃ. s̄ tot gpositū. tot gpoit gnatē.
ut d̄r. n. meᵉ. gᵒ cū mᵃ nō pecat in actu forē. n̄ gp
let subito. s̄ subcessiē. ētuz ē q̄ acqsitō forē q̄ ē gnō
fiat successiē. 2ᵒ gnōnis act id̄e pbat. q̄ gnō
nō ē aᵈ q̄ tnsmutatō. mat̄ie phice. d pō ad actuz.
r n. aᵈ fit ingnōne ut p gnōnez. q̄ q̄ m̄ d pōᵃ ad act
trāsmutatē. r h̄ tnsmutō est ceēntial' ipi gnōni. alio
qn̄ poss̄ sin̄ ipā intelligi. q̄ ipōle ē. s̄ illa nō fit subi
to. gᵒ r ē. Jt gnōnis modus cū gnō sic it gpa.
ut d̄r. i. phiᵒ. nō fit gnō un̄ n̄ p corruptōz alteri
tuc aūt gᵒ sibi imeē succedut. s. gnō un̄ r corruptō
alteri. citra mᵃᵉ. aᵉ sil' fiut. gᵒ cū grup̄ fiat successiē.
r gnō fieret silr. si uō sibi succedut. tuc fla ē snia
phi q̄ corrupō un̄ sit gnō alteri. q̄ tal' p̄dicatō n̄ ē
p cāz. n̄ ē formal'. dicēdo gnō un̄ r ē. gᵒ relig̃ q̄
sil' fiat gcoitatē. Jt pbat id̄e gnōnis gdus. q̄
s̄ gm. g. meᵉ. gnas nō fac aᵈ n̄ extrē. iᵈ q̄ ē ipōᵃ ad
actū. s̄ int potūtia. aqua icip. r actū ad quē uadit
sut diuisi gdus. quos generās nō pot oms subito tn̄
sire. gᵒ oz q̄ fiat gdati. Ad pᵐ gᵒ d̄r. q̄ duo gra
nō possūt ce sil' in suo ce gpleto r gcto. s̄ nō ē igcs
q̄ sil' sint i ce i gpleto. imo ē necm̄ q̄ i sit. exᵐ. qn̄
una q̄litas inducit. r aᵃ remictit. Ad. 2ᵐ. pz q̄
nō sūt gtroria ce silr. r n̄ eo s̄ qd. Ad 3. d̄r q̄
mᵒʳ ē fla q̄ forᵃ corp̄al' h̄t p̄tē r p̄tē. nō solū roē
mᵉ ul' sbi. s̄ ē roē sui. cū sit ce corl'. r hat p̄tē gtiᵘᵃ.
Exto qr̄. utʳᵐ cātō dicat ad aᵉ actiā. r q̄ sit
uī. q̄ cātō dic diuā actoz. s̄ nlla actō di ē ca
tā. q̄ d̄s ē sua actō. gᵒ r ē. Jgᵒ. si cātō dic aᵈ act
tura. aᵉ l̄i aᵈ. ē pduct. r tuc ē cātā. aᵉ nō. r tuc
ē pducens. r tale ē ex roz cātōnis. Rᵒ. d̄r q̄ po
ssum log tuplr d cātō q̄ne aᵈ gnitaū ad iō q̄ nōi sᵇ ē.

ul' gnē ad id. q̄ intelligi pot. si 2ᵒ m̄ loquam. sic no
mine cātōnis pot intelligi. nō solū cātū. s̄ r catee r
rō hui ē. q̄ cātō ē q̄da pductō. oīs aūt pductō sic ē ali
cui. ut tim. sic eēnlr r necē ē ab aliq̄ ut p̄nᵒ. r sic nom
cātōnis utq̄z dat intellige. Jt ois rlō dic intelli utq̄z
extmoz aliqᵒ mᵒ. cātō aūt queda rlō ē. r sic pz q̄ dic
aᵈ. si uō loquam pᵒ mᵒ. duplr ad huc pot ce. aᵉ s̄ rei
uītatē. aᵉ s̄ motuz intelligendi. si sm̄ rē logm̄. sic
dᵒ. q̄ nom̄ cātōnis. nō sigficat nisi fi ipi. q̄ utq̄z
n̄ dic aᵈ abeē ei realit. q̄ pz gsidrādo cātōnis rōnē.
ce rei gtinuatoz. r entis dione. pᵒ dᵒ gsidrādo cātōnis
roz. cū. n. cātō sit pductō nil ō p̄supponēs. r iō n̄ pot
ce cū motu. necē ē q̄ pᵐ q̄ p catoz intelligit. sit ce
rei cāte. ēcūscepto emi motu asi gcūq̄z. nil remanz
n̄ ce rei scē. ul' gseq̄ncia ad aᵈ. 2ᵒ. pz gsidrādo ce
rei gtinuatoz. gtinuatō a ipi ce rei. nil reale abso
lute addit ad ipz ce rei. s̄ si addit. h̄ ē s̄ aliq̄ roz sup
ca apte rei. cū aūt gtinuatō fiat eadē m̄ r p idez. p
q̄ fiat cātō. cū sua gtiᵒ. n̄ sit n̄ gtinuata factō. ipōle
est q̄ cātō dicat ad aᵈ reale. ab ce rei. 3ᵒ pz gsidrādo
entis dioz. si em̄ cātō ad reale aᵈ diret. ul' eet sta
ul' actus. gm accepto actiue coīt ad ētia fictia. n̄
ē dare mediū. n̄ pot ce q̄ iᵈ sit sta. q̄ illa eet cāta.
r eet eadē qō d illa. r sic i i sitū. utᵐ ei cātō addēt ad
illā. si uō iᵈ eet actus. tuc actus s̄ pcedēt sbiz. q̄
ē ipōle. q̄ eet sin̄ sbō. cui hat initi r i eet eadē qō d
illo. si uō loquam s̄ modū intelligendi. r dicēdi. mai
festū ē q̄ cātō sigᵃᵗ p modū actōnis. ce aᵈ p modū ta
ni. tal' actōnis. Ex hus pz. q̄ illa rō q̄ dic q̄ cātō dic ad
aᵈ actus ab ce rei. r silr illi. q̄ dic aliqd aᵈ q̄ n̄ ē sta
n̄ actus n̄ ē uia salua pace eoz. Ad argᵐ d̄r q̄ cātoz
dupl' possum accipe. s. actiē r tuc ē diuā sta ul' passiē
r sic est creatura.

Uij. qr̄. utʳᵐ cātō sit solū gpoitoz. r uī q̄ sit solū
matie. q̄ m̄ capi in pᵒ pductōne. q̄ supponit in 2ᵃ. s̄ i
2ᵃ suppont sola mᵃ. gᵒ sola mᵃ cāt. Jgᵒ p̄fector ē tin
cātōnis q̄ nal' gnōnis. s̄ tin nal' gnōnis ē gpoit tot
gᵒ tin cātōnis erit gpoitū tot. Rᵒ. d̄r. q̄ cap̄ pot
aliciu gpetē cplicat. q̄ aᵉ p̄se r eēnlr. r sic ē gpoitoz r tīz
r sbsistentū. sola. n. illa q̄ p̄se possūt ce. p̄sūt educi i
ce. alio mᵒ gcomitat. r sic creat p̄nᵃ itrinseca rei cāte
r actiā ei imediata. q̄ sūt d ei i tegtate. sin q̄bz n̄
pot res existē. ut nale ti. corᵐ. h̄ dicūt gcāta. q̄ ei aᵈ
cāta. alio mᵒ dicūt aliq̄ capi calit. r sic dur capi effcs
nales ipoz agentiū. ut p̄me ipssiones corᵐ. r i fluētie.
nales sūi motus ut q̄ p media tsmutatōz pducūt.
ul' aᵉ mᵒ nalit. ul' i uolūtarie sūt. oia h̄ possūt dici
cāta calr r potentialr. Ad argᵐ d̄r. q̄ iᵈ q̄ sbponit
i gnōne nō est mā nuda. s̄ ē m̄ iduta tali forᵃ. q̄ n̄
aufert ei possibilitatē tnsmutatōnis ad aliā forᵃᵐ.

Octauo qr̄. utʳᵐ sit ponē pla p̄nᵃ. Et uī q̄ sit pla
sūt sil' nā. gᵒ si un̄ p̄nᵐ ē ab eēno. r reliquū. s̄
p̄ncipiū actiuū ē ab eēno. gᵒ r passiuū. q̄ sūt pla.
Jt phiᵒ 2ᵒ ce. r m. dic. q̄ si unū oppoitoz fuit i nā r reliquū.
s̄ sumū bonū ē dare. gᵒ r sumū maluz. Jgᵒ. i. p̄stiᵒʳ d̄r
q̄ pᵐ r p̄nᵐ id̄e sūt. s̄ impōle ē dare pla p̄nia siplicit̄. gᵒ r ē.
Rᵒ. d̄r q̄ uitas istius qōnis. adeo ē r fuit clara. nō.

Jt intra actiā q̄ n̄ sbsistit. n̄ facta d aliqᵒ
r tn̄ sbsistit. s. qᵒ dic ... q̄ fuit d n̄ aliqᵒ

solū fide. ſʒ ⁊ rōne. ut ꝺ cā nllꝰ phꝭ. aliq̄ intellc̄t ꝯ
paret. vn̄ plo poſuit un̄ ſolū dm̄. om̄ſ alioſ fecīſſe. illū
at nllatenꝰ poſſe fi. ſic ꝓcitat aug. 9. ꝺ ci. phꝭ ⁊ i. 20.
ꝺ. ce. ⁊ m. ꝛephendit ꝑoiꝺeꝫ plrīu deoꝝ. ⁊ ꝺic̄ eā fabuloſā.
⁊ iō ꝺic̄ un̄ dm̄ ꝑ oīuꝫ cāntorē. ⁊ 9. phīcoꝝ ⁊ xi. meꝺe. ꝛe
duc̄ oīa ad un̄ motorē imobilē. ¶ It ꝑoioꝫ plrīu deoꝝ ſiu
ꝑncīꝑoꝝ quoꝝ un̄ fac̄ bon̄ ⁊ aꝺ fac̄ malū. ipe deꝑdet de
ſtē ſuo qn̄ 3. meꝺe. ⁊ imito. nā ſi ꝑonē repugnat
intelligētie. ⁊ ne. ⁊ iplicat ꝯdcoꝫ. nā intellc̄t. itlligit
ꝑm ꝑncipiū ut ꝑm. de ꝑone aūt ꝑm̄i ē ꝑuato ꝑoriꝭ. ⁊
ꝑoio poſtiorꝭ. nā ſi hꝫ ad ꝑuſ ſe iā n̄ ē ꝑm. imo ē illo
poſtiꝰ. ¶ It ſi ꝑonat̄ duo ꝑ̄ma. ſc̄. q ulc̄ ſit ꝑm̄. qꝛ
an̄ oēꝫ plaritatē ē cogitare unitatē. q erit ꝑuſ utꝭ illoꝝ.
¶ It de ꝑoē ꝑm̄i ē ꝑoio poſtiorꝭ. nā ꝑuſ dꝛ ⁊ ꝑu ad ꝑſti
iꝺ gꝰ ē ſiplr ꝑmū q ulꝛ ꝓcedit oīa alia. ⁊ aq̄ oīa alia ſut
⁊ ꝓcedūt. ſʒ ſi plā. neut̄ ꝓcedit ulꝛ oīa. qꝛ un̄ n̄ ꝓcedit
aliud n̄ ē cā ei. n̄ eꝯ. gꝰ neut̄ ē ꝑm̄ ꝑm. ⁊ iplicat ꝯ
dco qꝛ ꝑm ⁊ n̄ ꝑm. ¶ It cū iꝺ q dꝛ ꝑ ſuphabūdantia ꝯut
uni ſoli. ſi ꝑm̄ ꝑm ē ſūm. n̄ pot eē n̄ un̄. ſi aūt ꝑonat̄
plā. ſeq neut̄ ſit ꝑm. ⁊ ſilia. ¶ It ꝑm ꝑm de ſiu ꝑone
ē imſuꝫ. ſiplīcīſſim ⁊ ꝑfeciſſim. ex qbꝫ ſe ſic arguit aſ
⁊ dam. q ſi ꝑonat̄ plā. q nllm̄ ē imēſū. ⁊ qlꝫ hꝫ un̄
alti deē. ⁊c̄. ¶ It. phꝭ. 9. ethy. ſi malū integrū ſit
ſe ipꝫ deſtruit ⁊c̄. ¶ Ad ꝑm dꝛ. q illa ꝑpoio ē itlligēda
cū replicatōne ad ſbm. ſ. q plā ſut ſil nā iqīnt hui. dꝛ
aūt lʒ ſit ab eēno. n̄ tn̄ iq. ut agenſ. ꝓductōne eē ꝑoi
rurſā nō ualet. qꝛ de ꝑ ꝑm nō dꝛ ā d. plātic ad ext̄. n̄
ſm dici. ⁊ i talibꝫ illa regla n̄ tenet. ¶ Ad 2m dꝛ. q iꝺ
hꝫ imtatē qn̄ utꝭ oppoitoꝝ ē aliq nā. ⁊ ignē ꝺtinato.
⁊ n̄ qn̄ alterū ē ꝑuato ꝑura. ſic ē maluꝫ.

Ono qr̄ ut̄ ab uno ⁊ ſiplīci poſſit plā ꝓduci. ⁊ q
nō ui qꝛ idē. maneſ idē. ſep ē nat facē idē ſʒ
ꝑm ꝑm ſep manet idē. gꝰ ⁊c̄. ¶ It artifex nl̄ pot
agē. n̄ hat ydeā imte. ſʒ omſ ydee imte dīna n̄ ſut
n̄ un̄. gꝰ nō pot facē n̄ un̄. ¶ 9. agenſ ꝑ roꝫ pot obpoꝛ.
ut dꝛ. 9. meꝺe. ſʒ dꝛ ē hui. gꝰ ⁊c̄. ¶ Rꝫo. dꝛ q erroꝛ
fuit auic̄. 9. meꝺe. 9 c. 2. q lʒ oīa ſit ⁊ ꝓducat̄ ap̄. n̄
tn̄ poſſut ab eo plā ꝓduci imeꝺte ꝑ ſuaꝫ ydēitatē ⁊
ſiplicitatē. n̄ duo diſcta ꝑ eēnīā. ex qbꝫ fiat un̄ ut mā
⁊ foꝛa. ſʒ ꝑm ⁊ imediat̄ ꝓduc̄ ab eo. ē un̄ ſip. q dꝛ i
tllia ꝑa. q foꝛa imāl ē. q cū ſit cātū ꝑ hꝫ poſſiblītēꝫ
a ſe ipa ⁊ neētēꝫ a ſua cā. ⁊ qꝛ itllig iſta duo. neio
reſultat i eā aliqua mltiꝺo. ⁊ rōne hui mltitudiſ. ꝑ
ab eā ꝓuenire alia mltiꝺo. ut ꝓducat orbē ſuū iqīnt
intllig ſe. ⁊ ꝓducat ſuāꝫ intelligētiā. iqīnt itllig
cāꝫ ſuāꝫ. ⁊ ſic ꝺ ioeps. ꝺ aliiſ intelligentiiſ. ⁊ orbibꝫ ſui
uſqꝫ ad orbē lune. ⁊ itlligentiā agentē q gubnat aīā
nrāꝫ. rō aūt erroꝛiſ ſui. fuit dīna ꝑfco. qꝛ cū n̄ agat
ꝑ aliquē finē. ſic noſ. eo q nllo egēt. ſʒ ſolū ꝑ appꝛhē
ſionē ſue eēnīe. q ſiplīcīſſia ⁊ iꝺpendēſ nllāꝫ mltitu
recipienſ. ⁊ qꝛ n̄ apphēdit n̄ un̄. n̄ ꝓduc̄ n̄ un̄ imeꝺte
hāc ꝑoīnē fuit ſecut algaçel n̄ q ipe fuit auc̄ſ ſʒ
deſenſoꝛ. Iſtā aūt ꝑoioꝫ ꝑt h q ē hetica. mlta ſecū
ē ipoſſibilia. vn̄ ⁊ 9m. xi. meꝺe. ipte eā replicat. ⁊ rōne
ei friuolā aſſeuerat. quoꝝ ipoſſibiliū un̄ ē q q eā
eēt ipfcōniſ utuaſ. q cātū qꝛ ꝑotencioꝛ ē ſ cātā.
ſ. ſa intelligentia. q ſit ipe dꝛ. ¶ It quido ad ſiplīcī.

tāto ad plā ſe extēndit oī utuſ. ⁊c̄. It fīm ſuppoīt qꝛ
ſaltē eoꝯ ſe ſe ⁊ cātū ꝑm. ⁊ ſic plā. cuī ꝯriū ſuppoīt. Eſt
gꝰ dꝛ. q ab uno ſiplīci mlta poſſut ꝓduci. ⁊ rō hui ē
dīna imenſitaſ. q lʒ ſit ſiplīcīſſia. ē imēſa. cui imēſita
tiſ ꝑfcō. ē ꝯcabil ꝑtialit̄ plibꝫ ⁊ imitabil ab aꝺ. ꝑ ꝓduc
toꝫ alioꝝ ꝺ nichilo. ⁊ qꝛ ꝑfcīſſie ſuā eēnīā cogſcit. ⁊
intellig ſe mltiplr ꝯicabilē ⁊ imitabilē. ꝑ ꝓducilia
a ſe ꝺ nō. ſi uolūtaſ ad ſit. poſſiblītaſ n̄ ꝺeſt. iō pot
ꝯnt ꝺ ē mltiplicare cātūſ infitū. ad h ē fac ubiꝫ
phi. 9. meꝺe. q agēſ cū roē. pot diuſaſ ⁊ ꝯriaſ aponeſ.
¶ Ad. ꝑm ā dꝛ. q iꝺ hꝫ uitatē ꝺ agente nāli. ⁊ ma
nēte diſpoīone paciētiſ. nā mutata diſpoīone paciē
tiſ. idē maneſ idē. pot ꝯrioſ effcē hre. ex ꝺ ſole i tꝑa
⁊ luto. ¶ Ad 2m. dꝛ. q ſi ydee ſut un̄ indō. gꝰ yda
ē una. imo ē flā figure dictōniſ. mutādo qd i ad ad.
ſic h ꝑſone ſut un̄ indō. gꝰ ē una ꝑa. ydea. n. duo dō
⁊ id q ē. ⁊ tūc ē dīna eē. ⁊ tūc ad q ē. i. ꝑm ad rē q fi
pot ⁊ ad h ipoīt nom ydee. ⁊ rō ⁊ n̄ iqīnt dic̄ dīna

Ecimo qr̄ ut̄. dꝛ potuit ab eēno mūdū ⁊ eēnīā.
ꝓducē. ⁊ ui q ſic. qꝛ ꝑotēcioꝛ ē dꝛ ꝓducē ſuū
effcm. q ſio cātū. ſʒ cātū aliq ē. q ſi eēt eēnꝰ effcꝭ
eēt eēnꝰ. ſic. m. ꝑꝑ aug. ō ꝺ tm̄. ex ꝺ igne.
¶ It cā nllo egēſ pot ꝓducē q̄ cato ē. ſʒ deuſ eſt cā nllo
egenſ. ad oꝑandū ab eēno. gꝰ potuit ab eēno. ſi tu
dicaſ q ē i magē ꝑ nāꝫ. ꝯ uolūtaſ n̄ diminuit de ꝑoē
⁊ ꝑfcōne agētiſ. imo augꝫ. gꝰ ⁊c̄. ¶ 9 aug ꝯ mani
cheoſ ſic arguit. ſic cātā nō ꝑut eē. eqꝫ bonitatiſ cū
cātore. ſic n̄ eqꝫ duratōniſ. ſʒ ſi poſſꝫ eē cātā ab eēno.
eēt eqꝫ durōniſ cū dō. ⁊c̄. ¶ Rꝫo. dꝛ q iſta qōne
ſut due oppioneſ. q dā dūt ꝑꝑ rōneſ fcāſ. q dꝛ potuit
cāre ab eēno. ⁊ tālit̄ reputāt eaſ fortes. q demoſtratōnē
⁊ iō deridēt ꝯriū aſſerentes. alii. hūdērenteſ. fidei ſiplīct
⁊ phīā iſufficiētē reputāteſ. ⁊ ſcoꝝ intentōneſ aduertēteſ. di
cunt. q dꝛ nō potuit. nō ꝑꝑ di ipfcōꝫ. ſʒ ꝯdcōniſ iplica
toꝫ. qꝛ ſeq q huit ſue durōniſ initiuꝫ. ⁊ n̄ huit. ꝑbo. ſi
fuit ꝑoꝛ ꝑonat i eē. tūc ſic. oē q fit qn̄ fcm̄ ē. tūc ꝑ ē.
ſiū fiat ſubito ul' alit̄. nā ꝺ eo q fit ſubito. i eodē inſta
ti i q fit cū fcm̄ ē uerū ē dꝛē q ꝑ tūc ē. gꝰ huit inita
ū ſue durōniſ. ſʒ ꝑoit eſt q fuit ab eēno. ⁊ q ē ab eēno
nō hꝫ initiū. ſue durōniſ. q ē ꝯdcōria illi. It ad hoc
ualēt alie rōneſ ſupi ꝑoite. ⁊ iō m bnit ꝺ. q dꝛ facē
nō potuit. qꝛ factiblē nō fuit. nō ꝑꝑ ſuā ipfcōꝫ. ¶ Ad
ꝑm. aūt dꝛ. q nō repugnat cauſe eēnītaſ effcꝭ. iqꝫ cā ē.
ſʒ bene repugnat i q nt eēna ē. vn̄ ſi igniſ eēt eēnꝰ.
ſplēdoꝛ bn̄ eēt eēnꝰ. nō tn̄ eēt fact. ¶ Ad 2m. dꝛ. q
tota rō qr̄ mūduſ nō potuit fi ab eēno. ē iplicatō ꝯdcō
niſ. ⁊ n̄ ipfcōniſ. qꝛ ſeq q ſit dare ꝑm ⁊ nō ꝑm. ⁊ ſilia.
¶ XI. qr̄. ut̄. agenſ cātū poſſit āo cāre. ⁊ ui q ſic.
qꝛ tūc ē unūqꝫ ꝑfcm̄. qn̄ pot ꝓducē ꝯle ipꝫ ē. gꝰ cūꝫ
angli ſit ꝑfci. potuerūt ꝓducē anglm. nō traſmutādo.
ꝯria. q nō hꝫ. gꝰ creando. ¶ It q ag ſe toto pot ito
taꝫ ſbāꝫ rei. ſʒ anglꝭ ſe toto ag. q n̄ hꝫ ꝑtē ⁊ ꝑtē. ⁊c̄.
¶ 9. nllā utuſ finita. pot tranſire diſtātiāꝫ ifinitā. ſʒ
int eēnſ ⁊ n̄. ē diſtātia infīta. gꝰ ⁊c̄. ¶ Rꝫo. dꝛ. q cāto
pot accipi ꝑꝑe ut dcm̄ ē ſupi. ⁊ tūc ē ſolꝫ ſbſiſtētiū
ſeu ꝯpoitoꝝ. ul' pot accipi nō ꝑꝑe. ſʒ coīt. ſi ꝑ m accī
piat̄ ſic ē ſoli dei. ſi 2o m. ſic ⁊ ē ſoli di. ⁊ ſoli deo
ꝯ. tāq ꝓncipali agenti. ſʒ ſic iſtrumētali. ul' miniſtri.

bn̄ pot ꝯꝑoꝛē cātē. q agūt i utute ꝑme cāe. ut ſut ꝑ
ipſſiones oīū. eōꝛm. ⁊ mot̄ ⁊ act̄. de qbꝫ oībꝫ nō ē aſſignāre
de q fiat. h ē ſnīa aug. i. ꝺ tri. ⁊ 4. cātēꝫ ingd oīuꝫ ꝑ
uiſibiliū dꝛ intꝰ oꝑat̄. exterioreſ aūt aponeſ. ſiū āgloꝝ
ſiū hoīu. ſiū quoꝝcūqꝫ aīalīū. ſ ipīu ſiūt. i nō ꝑ ha
dibꝫ inq̄a ꝯcat oꝺ. q admodū tre agriculturā. ⁊ ſilia mlt
ta dc̄. ¶ Ad ꝑm dꝛ q n̄ ē ꝑfcōniſ maglꝭ. q ꝓducāt
ſibi ſilē i nā. nā duplc̄ ē ꝑfcō inc̄aturiſ. ſ. abſoluta ⁊
relata. abſota ꝯſiſtit i ꝑticipacōne nobiliū. ꝯditōnū ul'
qꝛ ē intelligenſ ul' uiuenſ. ſʒ ꝑfcō relata. ē i ordīne ad
aꝺ. ⁊ i ꝯtrūtōnibꝫ relatiuiſ. ad aliud ex ſi luna eēt ſic ſol
eēt ꝑfcoꝛ ꝑfcōne abſota. ſʒ nō ꝑfcōne relata. i ordīnē
uniuſi. ſic ē ꝑpoito. poſſe. n. ꝓducē. ſibi ſilē i iſioꝛi
bꝫ nō ē ꝺ ꝑfcōne abſota. imo iclūdit ipfcōꝫ corruptōnī.
ſm phm. 20. ꝺ aīa. q dic̄ q ꝑꝑ h data ē utuſ ꝯnātiā
rebꝫ. ut ꝑ ſucceſſionē idiuiduoꝝ. eē dīnū ſaluet. ul' ſʒ
theolog. ꝑꝑ defcm̄ ꝑfcē actōniſ. ut q n̄ pot fi ꝑ un̄ fiat
ꝑ plā. ſic gꝰ poſſe tale. nō ē ꝑfcīa abſota. ſʒ relata ad or
dinē uniuſi. h at nō ꝯpetit āglīſ icorruptiblibꝫ. ¶ Ad
2m. dꝛ. q ⁊ ſi anglꝭ nō hꝫ ꝑtē ꝯntitatiāꝫ. hꝫ tn̄ utua
lē ⁊ eēlēꝫ. ¶ Ad aꝺ q ſiebat pābā ꝑtē. dꝛ q cātū aliqa
oꝑat̄. in tꝑe ut mꝫ traſmutādo. ⁊ tal' oꝑo nō pot eē i
iſtāti. ſʒ neceo ſucceſſiā. ꝑꝑ diſtātiā actiō. ad quē nō
pot ſubito ꝑuenire. aliqua uō oꝑāt ſubito. ſiñ meꝺa
traſmutatōne. ut ſiū act̄ ꝯnāleꝫ ⁊ ꝑꝑ u. ⁊ imediat̄
ſic aīa coꝛa ſuaſ ſilitudieſ. ul' ipſſioneſ. q fiūt i iſtāti.
¶ XII. qr̄. ut̄ dꝛ ꝓduxit mūdū ꝑꝑ aliquē finē. ⁊ ui q
nō. qꝛ oē agenſ ꝑꝑ finē. ag ꝑꝑ ad meliꝰ ſuo oꝑe. ul'
effcū qꝛ finiſ ē melioꝛ q ſut ad finē. ſʒ ꝑt opuſ di n̄
ē n̄ deuſ. gꝰ dꝛ nō ag ꝑꝑ finē. ¶ It oē agenſ ꝑꝑ
finē. ag ꝑꝑ h q n̄ hꝫ. ſʒ dꝛ ꝑ ſuā actoꝫ. n̄ ſibi acqrit
gꝰ ⁊c̄. ¶ It in qbꝫ nō ē mot̄. nō ē finiſ. 3. meꝺe. ſʒ i
dō nō ē motuſ. gꝰ n̄ finiſ. ¶ 9. ꝑu. 16. uniuſa ꝑꝑ
ſe met ipꝫ cāuit altīſſim. ſʒ ꝑꝑ dic̄ cāꝫ finale. gꝰ ⁊c̄.
¶ Iuxta h qr̄ q ſit ille finiſ. ¶ Rꝫo. dꝛ q lʒ i iſta
qōne. fuit. erroꝛ auic̄ ſic ꝑꝫ. 9. meꝺe ſiue q deo n̄ ꝯpe
tit agē ꝑꝑ finē. ſic iā dcm̄ fuit. iō buit ipꝫ ꝑtraſeo.
⁊ reſpondeo ad qōꝫ. ⁊ dico. q neceē ē ꝑonē. q dꝛ ꝑꝑ finē
ꝓduxit mūdū. cū rō ē qꝛ agē ꝑꝑ finē ꝑtinet ad ꝑ
fcoꝫ. intātū q ſi ꝯtigat fi ꝑt intētōꝫ finiſ. tale oꝑꝰ
dꝛ eē uanū. ⁊ caſuale. ea aūt q ſut ꝑfcōniſ i cātā rō
nali. mag debent ꝑoni ipa eā. cū ſit agenſ ꝑ intellc̄t ⁊
uolūtatē. 2. meꝺe. agē. tn̄ ꝑꝑ finē ꝯ duplicat̄. aꝺ ꝑꝑ fi
nē opiſ. aꝺ finē oꝑantiſ. finiſ opiſ ē ad quē op ē ordi
nat̄. finiſ oꝑantiſ ē quē ꝓncipalit̄ itēdit agenſ. ꝑm
pot eē i aꝺ. 2m aūt ē i ꝑpoito. ad quē reducit̄ ꝑm. ag
gꝰ dꝛ ꝑꝑ amorē finiſ. ſʒ cātā ꝑꝑ ꝺ ſidriū finiſ. quēꝫ
nō hꝫ. ag gꝰ dꝛ ꝑꝑ finiſ amorē. q hꝫ cui n̄ pot addi.
q ipe ſuā bonitatēꝫ ꝑfcē amāſ uult eā cōicare. ⁊ diff
undē. ⁊ iſte ē finiſ cātāꝝ. exm̄ ē de hoīe lībāli. q dat
aliſ q n̄ aꝑꝫ eū merueit. ⁊ n̄ ab eiſ expectat. ſuā ſo
lū lībālitaſ mouet ad dādū. ſʒ ad hāc ꝑapo. ſc̄. utili
taſ accipientiū. ¶ Ad ꝑm dꝛ q qn̄ dꝛ agenſ ꝑꝑ finē
ag ꝑꝑ ad meliꝰ ſuo oꝑe. dico q uerū ē de illo agēte
q agit ꝑꝑ ꝺſidriūꝫ finiſ. q ꝺ nō dū habet. ſʒ n̄ ē uerū
ꝺ agente ꝑꝑ amorēꝫ finiſ. ſic ē dēm q iā hꝫ. Et ꝑh

ad 2m. ¶ Ad 3m. dꝛ. q mot ꝑꝑe dict. ſ. ꝑ mutatōne ſb
ceſſiua. ⁊ ſic n̄ ē mot i mathematicīſ. ⁊ iō n̄ i eiſ bonūꝫ
ſiū finiſ ꝑ mot̄. acqſitū. h ē intētō phi ibi. ſʒ ſi motuſ
accipiat̄ coīt ꝑ oī traſmutatōne ſic ē i bene mot ⁊ bon.
Etiodecimo qr̄. ut̄ ſit dare aliquē ſpm̄ ſeꝑatū.
⁊ ui q nō. qꝛ nllā ſbā ſpual ē ocioſa. ſʒ phm. xi
meꝺe. ſʒ eēt ocioſa n̄ coꝛ moueēt. ſic idē dic̄. gꝰ ⁊c̄.
¶ 9. ſi unū oppoitoꝝ iuenit̄ ſeꝑatū ⁊ aꝺ. gꝰ cū iuenīat̄
coꝛ ſeꝑatū dꝫ iueni. ſ. ſeꝑatuſ. ¶ Rꝫo. dꝛ. q i iſta qō
ne fuerūt pleſ erroreſ. qꝛ fuit erra h erroꝛ ſaducoꝝ
negātiuꝫ reſurectoꝫ. anglm. ⁊ ſpm. ꝺ qbꝫ habet̄ actuū.
23. q poſuerūt oīa entia ſenſiblia. iſte aūt erroꝛ n̄ ſolū
fide. ſʒ ⁊ rōne ꝯfutat̄ ſic ꝑꝫ. 2. ꝺ aīa. manifeſte. n. ꝑꝫ
q mot aīaliū ꝑfcoꝝ. nō pot eē ab aliq foꝛa pure
coꝛli. ſic ē foꝛa elemētal. ⁊ qlꝫ aꝺ foꝛa coꝛl. tales. n. foꝛe
ſut ad unā ꝑtē ꝑoiſ ꝺtinate. ⁊ iclinate. ſic ꝯue ꝺorſū.
⁊c̄. motū aūt aīaliū eē uidm̄. ad diuſaſ ꝯriaſ ꝑoiſ.
¶ Alii fuerūt q dixerūt eē angloſ ſeꝑatoſ. a corꝑibꝫ hn̄
tibꝫ mixtionē. de quoꝝ nūo fuit uiſuſ eē ag. ſic ꝑꝫ
8. ꝺ ci. ſʒ dicebāt eoſ hre coꝛa ſubtilia. ſʒ nō ē dꝛ q ipe
dixit ſm ſuā oꝑionē. cū ꝺ fid ad pet̄m dicat. q āgli
eoſ. ſpꝭ nllm̄ uoluit hre ꝯſortiū cū hui mūdi eliſ.
n̄ uellet q habēnt ad tꝑſ. illa coꝛa uolūtarie aſſūpta
ꝑꝑ ſuitiū huāne nēe. ſiū ſaluteſ. ſʒ n̄ q ſibi eēnt n̄ lr
unita. qꝛ tūc tal' unio regrit uiuificatoꝫ. ⁊ mītā ꝑſu
ꝑꝑon mixtionē. ⁊ iō n̄ poſſūt ſiplīci. coꝛ unīri ut
foꝛa. ¶ Alii aūt fuerūt ſic ariſtoteleſ ⁊ ſui. ſequētibꝫ q
poſuerūt intllias. ſeꝑatas ꝯ nūtas tn̄ ut motriceſ celorm.
⁊ qā poſuit motūū eē ꝑꝑetuū ⁊ neceē. neceē fuit ꝯtal'
ꝯiuctō eēt ꝑꝑetua ⁊ neceia. q reputabat eaſ eē ocioſa
ſi coꝛa nō mouēnt. ⁊ iō ſm ꝑ nūꝫ mobiliū poſuit nūꝫ
motoꝝ. ſ. 99. ſic ꝑꝫ. xi. meꝺe. ⁊ nō pleſ. ſʒ n̄ legerat dan.
ꝑm. ul' ſi leg nō credidit ei q dꝛ. milia. miliū. mi
ei. ⁊c̄. ¶ It neſciebat finē ⁊ bonū cāte rōnal. di
ꝯreploꝫ. n̄ celorm motōnē. It neſciebat finē ꝓncipalē.
celeſtiū. eē mltiplicatoꝫ. huani ꝯnīſ. uſqꝫ ad ꝯpletū
nūꝫ electoꝝ. q finito ceſſabit oīſ mot coꝝ. It mir
fuit ꝺ iſto hoīe. cū ipe poſuit celoſ aīatoſ eē. ſic ex
ꝑoīt eū ꝯm ſuiſ. 2. ce. ⁊ m. qr̄ fuit neceē ꝑonē alioſ.
motoreſ. nūqd ipfcoreſ ⁊ iꝑotētioreſ. ſut aīe celoꝝ q
aliū intrīſ hitātiuꝫ. Itēꝫ ſaltē ille aīe ꝺbēnt ſuffi
cē. ad mouēdū. ad qd gꝰ indigebat aliiſ motoribꝫ.
It qr̄ uocat eaſ ſeꝑatiſ. imo pluſ ꝺbēnt dici ſeꝑate
aīe ꝑ nr̄e q ſaltē aliqn ſeꝑāt̄. ⁊ ille nūqꝫ. cū celi
ſit icorruptibleſ. Iō gꝰ hoīuꝫ phātaſie. ſʒ ſcꝑtē ſacre
habeam. q mltoſ dic̄. ſpꝭ ſeꝑatoſ. ul' angloſ. q ⁊ oꝺ
ꝑfcā ꝯcatō. dīne bonitatiſ. cū. n. dꝛ ꝑꝑ ſuā boītatē ꝯ
cantā. reſ ꝓduxit i ſuā ſilitudiē. tāto aūt cātū ſilioꝛ
ē ei ꝯnto ad eū mag accedit. ſʒ tāto mag ad eū ac
cedit. ꝯnto miñ iclinat̄ ad coꝛ. ⁊ tal' dꝛ eē āglꝭ.
ad h ⁊ ſut ꝓbes alie rōneſ. quaſ m dimitto. ¶ Ad ꝺ
q obi. dꝛ. q illa ꝑpoio ē flā ⁊ heretica.

Vartodecimo qr̄. ut̄. tal' cātā ſit ſeꝑata. ut ā
glꝭ excellat ꝯditā. ſ. hoīeꝫ. ⁊ ui q nō. qꝛ ſʒ aug
3. ꝺ l. arb. anglꝭ ⁊ anima ſut nā pareſ. ⁊ offīo diſpareſ.
ſʒ coꝛ n̄ diminuit ꝺ ꝑonē ipi aīe. ⁊ boītate. cū ſit
aꝺ bonū. gꝰ aīa non ē iſioꝛ anglo. ¶ It finiſ.

ē melioꝛ huiꝰ q̄ sunt ad fine. sꝫ nos sum̄ quo cā in
finis c̄tīꝫ. 2. phīcoꝝ. g̊ ꝛc̄. ¶ It̄. 19. d̄ tri. dr̄. q̄ so
lus dꝰ ē maioꝛ m̄te ꝑonali. g̊ ul' anglꝰ ē infioꝛ ul'
equal. g̊ ꝛc̄. ¶ 9. aug. 12. d̄ ci. ponit hoīez mediū
int̄ anglos ꝛ bestias. g̊ hō ē infra anglos. ¶ R°. dr̄
q̄ sic recitat aug. sr̄. 10. om̄l. x. ū ꝑtractat hac q̄oē
alīq uoluerit dicē. q̄ hoīes erāt nobilioꝛes āglis. cū
pō erat. q̄ ꝑpt̄ hoīez filī di uoluit icarnari ꝛ pati ꝛ
nō ꝑ āglo. sꝫ sic ipe idē dic. h pō poti ē iꝑnū. q̄ q̄n
to dāpnabili ē uitiū. tāto. nobilioꝛ ē nā. It̄ ans
cur dꝰ hō. dic. q̄ dꝰ nō fuit ꝑpt̄ h icarnat. q̄ hō
sit melioꝛ. sꝫ q̄ tota nā ceciderat. n at nā āglica.
ꝛ io ꝯcedit ag. xi. d̄ ci. c. 19. q̄ nā anglica aīa q̄ dꝰ
ꝯdidit. nē dignitate ꝑcellit. ad q̄ meli. uidendꝫ dicā
lē reglaꝫ. q̄ alīq possunt excellē alia. tplr̄. s. ordīe
nē. ordine iustitie. ordine utilitatis. p° ordine nē
ꝛ isto ordine ꝑcellut uiuētia. n uiuētia. itellectualia
ꝑferūt n intellectualibꝫ. ꝛ imortalia mortalibꝫ. ꝛ
isto ordine ꝑfert nā anglica nē huane. 2° ꝑferūt
alīqa rōne iustitie. ꝛ isto m° ꝑferē iustus peccori. bon
hō. malo anglo. 3°. ꝑferūt aliqua rōe utilitatis. sic
panes muribꝫ. ꝛ q̄ rei dignitas ꝛ nobilitas. attendit ꝑ
cipue. ico q̄ 9 ei s̄m nāꝫ. io sipr̄ anglꝰ cū sit imoꝛt.
s̄m nāꝫ. hō aūt moꝛt. ꝑfert hōi. ꝛ iudicari dꝫ meli
oꝛ ꝛ nobilioꝛ anglꝰ q̄ hō. ¶ Ad p°. dr̄. q̄ ubi aug.
dꝫ intelligi ingnāli ꝯditione ee pares. anglm ꝛ aiaꝫ.
s. q̄ utrāq ē nē ꝑonal. ad beatitudiez ordinat. n oꝫ ā
q̄ sit igr̄ nē pares. q̄ ꝛ aīe q̄ sut eīd spēi. ꝛ nā
penit pares. n tn sut pares igr̄ nē. imo ē apticul
excedicat. q̄ dicet q̄ aīa x n huit nobilioꝛē ꝯdic i
spē huana. q̄ aīa iude. ¶ Ad 2m. cū dr̄ q̄ nos sum̄
finis oīuꝫ. n excludit anglꝰ. ul' alit̄ q̄ phs lō de coꝛ
palibꝫ q̄ fiut ul' ꝑ nāꝫ ul' ꝑ arte. un̄ n itendit dicē
q̄ nos sim̄ finis angloꝝ n° eoꝝ. ¶ Ad 3m. dr̄. q̄ solus
dꝰ pot aīe ꝛ anglo illabi. ꝛ itimari. ꝛ ꝑ tāto dr̄ so
lus ee maioꝛ. angl's ꝛ aīa dꝑant spē. Et q̄n
¶ xb°. q̄r. ut̄m. q̄ si differūt q̄o ꝑ q̄d. si aīa
ē q̄ ꝑ unibile. q̄. ipōle ē duo ꝯria iee eid. sꝫ aīa ē
sepabil. g̊ ē sepabil ꝛ unibil. q̄ ē ipōle. ¶ It quoꝝ
ꝯria ultīa ē eadē. ꝛ ipa sūt eadē. sꝫ intellectualitas
ē ultīa dria anglī. ꝛ aīe g̊ ꝛc̄. ut b. ad eugeni
uꝫ dic. q̄ optimū aīe ꝛ anglī ē idē. ¶ q̄. q̄n aliq̄
duo sut quoꝝ un̄ ē eēntīr ꝑs alti ꝛ altēr nō. illa
nō sūt eadē spē. sꝫ talia sunt aīa q̄ ē ꝑs eēntl hoīs
anglꝰ ā nō. ¶ It ꝑ ꝑma dria nāle. ē dria spēi.
sꝫ anglꝰ ab aīa differt. plus q̄ s̄m nūꝫ. g̊ differt spē.
¶ R°. ad h dixerut alīq q̄ aīa pot ꝯsidrari ut aīa.
ul ut sps. ꝑut ē sepabil. ꝛ ꝑ se potens existē. ꝛ sic
nō differūt aīa ꝛ anglꝰ. ut dnt. aīe aūt ꝯ nā ē.
coꝛ uiuificare. ꝛ sic differūt. sꝫ h n ē. q̄ sepō a coꝛe.
nō aufert nālē aptitudīꝫ. ꝛ nālē iclinabilitate ad
coꝛ. g̊ si ꝑut ē uiuificās coꝛ. differt spē ab anglo.
ꝛ ē sepata differt. It sepatō n mutat ei spēꝫ. ꝛ
nāꝫ. cū sit ei accidetal. n° unio accidetal' tbuit
ei aliā spēꝫ. q̄ nō ht sepatā. ¶ Io dr̄ cotē q̄ aīa

ꝛ anglꝰ differūt spē. ad cui intelligētiā notād q̄ ad
ꝑfcāꝫ ꝯditoꝫ dic̄ bonitatis. in rebꝫ creātis. ꝛ ad uniuslē
fcōꝫ ꝑfcōa optut. cplēc scāꝝ criaꝫ. s. pure spūalez.
pure coꝛale. ꝛ exutrāqꝫ ꝯpoitā. necē ē. q̄ sic scā spūal' et
coꝛl'. ē una nā ꝯstās eēntīr ex suis ꝑncipus. ita q̄ totū
ex eis ꝯpoitū. ē ens ꝯpletū ꝛ ꝯcretū quoda m° in se ꝛ ꝑ se
subsistens. neutrū aūt ꝑnoꝝ in se ht ee ꝯplet. sꝫ ē inde
pēdētiā ad altrm. ac ꝑ h neutrm ē ꝑ se subsistens. sic ne
cesse ē scāꝫ ꝯpoitā ex spūali ꝛ coꝛli. ut ē hō. ee nāꝫ
unā ꝑ eēntiaꝫ. i se ꝯpletā ꝛ ꝯcretā. ꝛ ꝑ se subsistētē. ne
utrm at ei ꝑncipiū hrē ee ꝯcretū ꝛ ꝯpletū in se. sꝫ hrē sēꝑ
indepēdentiā ad altrm. ad 3. ꝯstituēdū. lꝫ ei ꝑnoꝝ aliqua
ten' possit hrē ee sbsistens. eo q̄ tātū ul' maē ꝯpoīo
dtēt utrāqꝫ. eoꝝ q̄ntū utēr ex moꝛe. n tn ꝑfcm ꝛ ꝯcrēt.
Et sic sat pꝫ ꝑ h q̄ aīa ꝛ anglꝰ differūt spē. ꝛ ꝑ q̄d
differūt. q̄ ꝑ h q̄ aīa ē nā coꝛe ipetens n habens i se
ee ꝯplet ꝛ ꝯcretū. ꝛ ꝑfcm. anglꝰ aūt nlli ipēdet n°
ab aliq° dpendet ei ꝑfcāo. sꝫ ꝑ se ꝑfcm ꝛ ꝯcretū ee ht.
¶ It q̄ aīa n ē ens oīo ꝑ se ꝯpletū. nō pot dici q̄ di
fferāt tāq̄ due spēs ꝯplete sb ꝯnē. cū ipā n faciat
ꝑ se spēꝫ. sꝫ ueniat ad ꝯstitutoꝫ uni totī. sꝫ tāq̄ spēs
ꝛ ꝑs. ul' ꝑnm foꝛle altius spēi. ¶ ul' possēm dicē q̄ di
fferūt q̄ aīa ē scā q̄dā aggās i se ex sua nā. spūali
foꝛas diusas. ꝛ diusaꝝ nāꝝ. quaꝝ appetit ul' iclinatō
ad m̄aꝫ. n totalit ad spālē aīe m° tinat. sꝫ tēdit in m̄aꝫ ꝯ
coꝛale. anglꝰ aūt nō sic. q̄ iclinatō sue foꝛe totalit
ad sua m° spūalē tinat. n ulti tēdit. ꝑ° ēcū ē q̄
aīa ht coꝛ uegetare. g̊ oꝫ q̄ hāt ad ꝑ q̄ h faciat s.
alīq foꝛas. q̄ q̄dē n ē i anglo. ¶ Ad p̄m. argm̄. dr̄. q̄
nō differūt ꝑ unibile ꝛ n unibile directe ꝛ imēdiate. sꝫ
mediate ꝛ exq̄nti. q̄ unibile ꝑ q̄ndā circulocutoꝫ dat
intellige driaꝫ illā. ī°. at q̄ iducit q̄ h n ualet q̄
illa ꝯria n sut i actualit ambo. sꝫ ipō. ul' saltē un̄
i pō reliquū in actu. h aūt m° bn̄ possūt i ee ꝯria eid.
¶ Ad 2m. dr̄. q̄ lꝫ aīa ꝛ anglꝰ ꝯuēnt i itellectu n ꝑpt̄
h obstat q̄n possit spē differre. q̄ ult̄ h pot aīa ul'
anglꝰ aliq foꝛas hrē q̄ nō habebit ali. ul' alit̄ q̄ lꝫ
aīa ꝛ anglꝰ itelligāt tn̄ diusimode. ꝛ io nō ualꝫ.
Circa. 2aꝫ. q̄. q̄rūt. duo ingnāli. ¶ P°. q̄r dm
sa ipoꝝ angloꝝ. ¶ 2°. q̄r d' loco iq̄ fci fuerūt.
¶ Circa p̄m q̄rūt q̄nqꝫ. ¶ P°. ut̄m duro rei sit aīa ab
ee ei. ¶ 2°. ut̄m euū sit aīa ab eīnitate. ¶ 3°. ut̄m
euū sit ad atpe. ¶ 4°. ut̄m oīū ꝛpaliū sit un̄ tpꝰ.
¶ 5°. ut̄m in euo sit successio.
Primo g̊ q̄r. ut̄m duro rei sit aīa ab ee ei. q̄
sic m°. oē accns differt asbō eēntīr. sꝫ m̄sa ē
accns rei m̄surate. g̊ ꝛc̄. ¶ It m̄sa ꝛ m̄satū ꝑ se
apponūt. sꝫ un̄ oppoitoꝝ n ē aīa. g̊ ꝛc̄. ¶ It q̄cūqꝫ
sut indiusis ꝯnibꝫ n subaltnis. nccē ē ee eēntīr
diusa. sꝫ ee scāꝝ ē ipdicamito scē. m̄sa aūt siu du
ratō. ē ipdicamito q̄ntitatis. g̊ duro rei ē aīa ab ee ei.
¶ 9. m̄sa dꝫ ee unigenea m̄surato. 10. mete. sꝫ ipōle
ē. q̄ accns sit unigeneū cū scā. g̊ ꝛc̄. ¶ R°. dr̄.
q̄ cois poio ē. q̄ m̄sa ul' duro. q̄ idē ē dr̄e. differt ab
eo cui ē m̄sa. ꝑpt̄ rones ia dcas. ꝛ ūi eis q̄ i solo
dō. nō sit aīa ab ee dī. sua duratō. ¶ Quibꝫ dā uō

alius m°. ee distinguendꝫ. ꝛ dnt q̄ ē accipe duplicit̄ rei
durōnē. s. extnseca q̄ua mediante intellēt nr̄ certificat
d' q̄ntitate exn̄ie alicui rei. sic dnis q̄ aliq̄s durauit ꝑ
tot ānos. q̄ ꝯpari ei exn̄iaꝫ ad reuolucōꝫ celi. ꝛ d' ista
plan ē q̄ differt. sꝫ nō ē q̄o de ista. alia uō duratō
ē reall' ꝛ itnseca. q̄ q̄ntitatā rei exn̄ie m̄surat. ꝛ i
ē rei. oī actu itell'cualis circūscēpto. ꝛ motu celi ꝛ cuilꝫ
altī coꝛis circūscēpto. sic ā accipiēdo m̄sāꝫ. dicunt
q̄ cplicat pot aīd ab alio differē. q̄ aīa s eēnā ꝛ
rē. ut duo indiuidua eidē spēi. aīa s reale rōnē. ut
foꝛa ꝛ rēitus. foꝛa. n. dr̄ ing° dat ee m°. ut uō dr̄
put ht ee ꝑncipiū aponn̄. s aūo. ā. nāl'. 3°. m°
pot dicē s uitas ꝯsidratoꝫ. ut foꝛa ꝛ act. q̄ foꝛa dr̄
ut dat ē. s. ut dat ee m°. act uō ut noiat ipāꝫ pō.
ꝑ idē. n. fac. s. ꝑ h q̄ ē ei ee. sꝫ alit̄ accip eā intellēt.
isto m° ꝛ illo. duro g̊ nō differt ab ipā rē. ul' ab
ee rei. n s̄m ꝯsidratoꝫ tm. q̄ addit ei q̄ndā ꝑma
nētiā. ꝛ ꝯtinuatoꝫ. n° ꝛ differt s̄m eēnā ꝛ rē. i
q̄ addat absoūte aliā nāꝫ. ul' eēnā ab ee rei. it. n.
additō. n ꝯtinuatoꝫ q̄ndā. ꝛ sic duro rei n ē aīa. q̄
ei ꝯtinuatō i ee. q̄ exh pꝫ. q̄ int̄ oīa q̄ differūt re
absoūta pot diuidē intell'ct. ꝛ un̄ ab aīo circūsciē. sꝫ
ipōle ē diuidē ꝯtinuatoꝫ ei ab ei durōne. n un̄ ab
alio circūscribi. g̊ ipōle ē q̄ un̄ ab aīo differat. ¶ It
poīta sola rei durōne. oī alia nā circūscēpta. necē
ē. rē hrē ꝯtinuatoꝫ. q̄ n ee pōle. si diceēt aliā nāꝫ
absolutē. g̊ cū duro nō addat ad ee rei. n ꝯtinu
atoꝫ. sꝫ h ꝯtī° nō differt ab ee rei. absoūta nā. n° du
ratō differet. q̄ ā ꝯtī° ad ee rei n addat āt abso
lutē. pꝫ ꝯsidrādo ipī ꝯtinuatonis cāꝫ. ꝛ rōꝫ. rei ad
ee intionē q̄ p° pꝫ ꝯsidrādo. cāꝫ ꝛ rōꝫ. q̄ cā ꝯtinuatonis
rei ē dīna uoluntas. eā i ee ꝯsuās. i q̄ ꝯsuatō rei
s modū passiuū intell'ctā. n ē aīa q̄ ei ꝯtī° in ee. subla
ta. n. rei ꝯsuatōne. stati itelligit̄ res ad nichilari.
n° ē ꝑ aīd aīa mediū. q̄ sit ipiū uoluntas ꝯsuat
rē. sic eā creat sola uoluntate. ꝛ n ꝑ aīd mediū. io
creatore ꝛ creatāꝫ. sic eā ꝯsuat. g̊ nō dic aliq̄ rē abso
lutā. ¶ It quoꝝ ee ē infi. nō differt ei duro rei
factio. sꝫ ee oīs rei create ē infi ut dem̄ē sup. g̊ n
differt realit̄. ꝯtinuari ꝛc̄. ¶ It. pꝫ 2°. ꝯsidrādo.
ei intionē. s. rei ꝛ ꝯtinuatonis. si. n. ꝯtī° dic aliā reꝫ
absolutā. sola eā circūscēpta. potīt remanē ee ipī rei.
q̄ flm̄ ē. imo stati intelligit̄ res ad nichilari. illa
sola subtracta ꝑ intell'ctū. ¶ It ꝑ h solū q̄ ponit̄ res
ad nichilari. sub thit ee rei. sꝫ tot i° sub thio. ꝑ
ad nichilatoꝫ. q̄ ponit̄ ꝑ ꝯtinuatoꝫ. sꝫ h solū ē ee.
g̊ ꝛc̄. pꝫ. g̊. q̄ duro rei ab ee cui ē. n dic aīa realit̄.
sꝫ bn̄ dic aliā rōꝫ. sumptā apte rei. eo q̄ res dr̄ s q̄ a
suis ꝑncipiis intnsecis ponit̄. ul' ꝯstituit̄. duro uō.
s q̄ ee ꝑduct. ul' ꝯstituit̄ a sua cā p° ꝯtinuat. ꝯstit°
q̄dē rei nō ē aīa eēnā. ab ei ꝯtinuatōne. n tn eadē
rōne dr̄ iee ꝯstitui ꝛ iee ꝯsuata. sꝫ aīa ꝛ aīa rōe. ¶ Ad
p̄m. dr̄. q̄ duro dic intnsecā m̄surā. rei. q̄ nō differt
ab ee illi realit̄. lꝫ differat rōne. ꝛ io nō dic accns

tale. q̄ sit realit̄ differēs asbō. sic supponebat. n̄
. n. m° illa ee ulr̄ uā. q̄ oē accns dr̄at realr̄ asbō.
q̄ s m'tos. ꝑlo. nō differt realit̄ asbō. ¶ Ad 2m
dr̄. q̄ n ē igens. q̄ un̄ ꝛ idē s̄m eēnā. sit idiusis
ꝑ m° tis. diusis respectꝰ. sic pꝫ d' actōne ꝛ passiōe. 3. phīcoꝝ.
Scdo q̄r. ut̄m. euū sit aīa ab eīnitate. q̄ n m°.
q̄ intle d' cāis dr̄. q̄ intelligentia ꝑficitur eīnitati.
sꝫ n n sic m̄sa m̄surato. g̊ cū euū sit m̄sa intelligētie
euū ē eīnitas. ¶ 9. eīnitas n ē aīa a dō. sꝫ euū nō
ē aīa a deo. g̊ euū nō ē eīnitas. ¶ R°. dr̄. q̄ auctoꝛ
de itelligentiis ꝛ ei ꝯm. dix eīnitate ꝛ euū ee idē. ꝛ
sua pō fuit h. m̄sa ꝑ ꝯpatoꝫ ad m̄suratū carētē ꝑnō ꝛ
fine dr̄ eīnitas. illa eadē m̄sa. ꝑ ꝯpatoꝫ ad m̄suratū
hntē ꝑnm̄. sꝫ nō fine. dr̄ euū. ꝛ sic ut dnt euū dīo
ꝑte eīnitatis. sꝫ ꝑs nō differt asuo toto n s̄m q̄d.
Sꝫ h pō ē fla. ꝛ hētica. q̄ dic q̄ eīnitas ht ꝑtē ꝛ
ꝑtē. ꝛ sic ē ꝯpoita. ꝛ ꝑ ꝯns nō ē tota sil'. ꝛ sic dꝰ
nō ht suū ee sil'. q̄ ē ualde absdū. ꝛ sic q̄ sit ād
eīnū q̄ n ē dꝰ. ꝛ h flm̄ ē. ¶ Et io alit̄ ē dr̄. q̄
euū differt eēntīr ab eīnitate. sic creatā a creatore.
cū duro rei nō dicat eēntīr aliā rē absolutā. a re
cui ē. g̊ sic euīnū differt ab eīno. sic euū ab eī
nitate. imo n hnt ad coē n q̄ndā silitudīeꝫ. eo q̄
unq̄ qꝫ ē iminabile. sꝫ differūt q̄ eīnitas ē itīna
bil' actu ꝛ pō. ꝛ ē tota sil'. euū uō. nō n actu. ¶ Ad
argm̄. dr̄. q̄ illa ꝑficatō. nō intelligit̄ siplr̄. sꝫ s q̄d.
inq̄ntē. s. unq̄ qꝫ caret fine. ꝛ n plus. ul' dr̄ q̄ phs
coīt̄ cdebat intelligentias ee eīnas. ꝛ io talia dicebat.
Tertio q̄r. ut̄m euū sit ad atpore. Et q̄ sit aīd
m°. arg°. ꝯ3. q̄ dic. int̄ tps ꝛ euū h distat. q̄
h ē stabile i° uō mutabile ē. sꝫ h nō possūt ee idē.
¶ It phs. 4 phīcoꝝ dic q̄ illa q̄ sēꝑ sūt nō sūt in
tpr̄. sꝫ cēcū ē q̄ aliq° sūt ꝛ sēꝑ sūt. g̊ postq̄ n sūt i
tpr̄ sūt ieuo. g̊ aīd tps ꝛ aīd euū. ¶ 9. ag. ad oꝛosiū.
extpr̄ cep. oē q̄ incep. g̊ ꝛc̄. ¶ It. oīs bona dīo ē
uacuat toꝫ diusū. sꝫ ista ē bona dīo q̄ oē q̄ ē aīt
ē eīnū aīt tēpoꝛale. g̊ oīa alia adō sub tpr̄ ꝯtinēt.
g̊ n differt tps ab euo. ¶ R°. dr̄. q̄ tā scā q̄ phi
nihil ꝯcordant. q̄ tps ꝛ euū differūt uocādo tps coīt̄
i° q̄ m̄surat ee uariabile. ꝛ tēpoꝛale. ꝛ euū q̄ m̄surat ee
stabile ꝛ iuariabile. sic pꝫ ꝑ ag. dyo. ꝛ phm. ꝛ sacrū
textū eccī. p°. ꝛ 90. ꝛ esdre. eꝫ qualit̄ at differat diuꝰ
mode dicut. aliq̄ dnt q̄ d' euo ꝛ tpr̄. ꝯ° loq duplr̄. s.
q̄ possūt ꝯsidrari in rōne entis. ul' in rōne m̄sē. p°
m° sūt idē. q̄ una ꝛ eadē eēnā sūt. 2° m° differt.
Et lꝫ h pō aliqꝫ nō placeat. alius tn̄ m° ee uā. ꝛ mō
m̄ficadi eā ab aliqꝫ sic accipiēd. dnt. n. q̄ h m° ee sn̄ia
phi ꝛ ꝯm. q̄ phi. ī. d' tpr̄ ū arīs un̄ ee istans i toto
tpr̄. q̄ s̄bm. un̄. differes tn̄ s rōꝫ. ꝑ h q̄ istans. sē i°
q̄ fert i° at q̄ fert ē idē s̄m s̄bm. differēs s rōne
s̄m q̄ ꝑ res ei sut idiusis locis silr̄ ꝛ istans. q̄ ē m̄sa.
ei. cū g̊ scā mobil. m̄sēt euo. ꝛ mot ei tpr̄. ꝛ idē i
stāis respōdat scō mobili. ꝛ motū ei. seu tpū idē
idē istans ē tpīs ꝛ eui. sꝫ idē istās s̄m q̄ fluens fac
tps. s̄m q̄ manens un̄ unī. fac euū. ¶ h ista pō

nō m̄ posse stare. q̄ s̄m istū modū eui p̄ase seq̄ret̄ sta; mobil' p̄mi. q̄ ē manifeste f̄lm. q̄ destructo mo p°. ad h̄ p̄manet eui. ¶ It̄ d'structo. q̄ı nc̄c̄ est destrui τ istās. ipī cp̄is ai sit ād ēēle cepoi ut dt̄ aux. 4. phi°4. g̃ si istās eui τ cp̄is sit id̄e. ut dc̄ p̄o d' nc̄c̄ d' structo. cp̄i destruit̄ istās eui. τ i eui q̄ f̄lm ē. ∥ q̄ p̄o stare nō pot̄. ¶ Et iō dnt alii q̄ n̄cc̄ m̄ differūt. τ ē p̄o eo; q̄ ēē fluxibile. τ ēē stabile nō possūt se ḡpati simil. iō ai eui d'cat m̄sā ēē stabil'. cp̄s d'cat m̄sā ēē fluxibil'. siū mobil'. io dnt q̄ eui τ ḡ cp̄s ēēnl' τ forāl' differūt. h̄ p̄o cōis ē. τ h̄ plat̄ p ag. q. sup gen. siū ēēt mot̄ n̄ ēēt d' cp̄s. id̄e dc̄. 12 d' ci. ū nlla cāu ē. cui mutabilitas p̄agat̄. cp̄ra. aīo ēē cp̄ra nō possūt. τ tū ḡstat q̄ tūc ēēt eui. g̃ si d' cp̄i n̄ ēēt. τ d' euo n̄ p̄iret. p; q̄ h̄ differūt. ēēnl'r. ¶ Ad p̄m. ar̄m. d'r q̄ sc̄i cōit accipiūt cp̄s. q̄ timidē. ḡ ēēmitat̄ τ tūc ḡp̄hendit̄. oēz duratō; cāu;. aliq̄n at accipit̄ p̄p̄e τ tūc d'stigūt̄ ḡ eui. ¶ Et p̄ h̄ p; ad 2m.

Uarto q̄r ut̄m. oiū ēp̄raliū sit un̄ cp̄s. τ m̄ q sit q̄ h̄ d'r. 4. phi°4. ¶ It̄. 14. me^{ce} d'r. q̄ i q̄lz ḡnē o; dare. aliq̄ un̄ q̄ ē m̄sā. s; oīa sūt mutabilia ḡ ēt dare un̄ cp̄s q̄ sit eo; m̄sā. ¶ Q̄ m̄l'tiplicatio uno relacio; m̄ltiplicat̄ reliquū. s; cp̄s ē m̄sā. q̄ refert̄ ad m̄satū. ḡ ai sit plā m̄sata. erūt ples m̄se.

¶ Rō. d'r. q̄ ∥ uia phi. q̄ı oms dicūt cp̄s ēē un̄ solū n̄ solū ḡnē ul' sp̄e. s; τ nūo. s; i assignādo cāz mag ē diu'sitas. nā q̄dā dnt. q̄ cā isti unitatis ē m̄. q ē p̄m̄ uariatōnis. τ ē cade s ēēma i oib; sic cp̄s ēid s̄m ēēmā i oib;. τ ē m̄sā uariabiliū. s; h̄ nō tene ē hodie. q̄ plā f̄lā suppon. nā m̄ nō ē cade i oib; s̄m ēēmā ut i s̄ra ∥ p̄tabit. It̄ ai sic̄ sp̄uales hant m̄. si cp̄s sc̄ m̄. ḡ τ sic̄ ille p̄one sūt m̄ ēēnt sub cp̄e. Iō si m̄ p sua ēēmā ē uariabil' ēē nūq̄; h̄nt m̄. ēē uariable. ¶ Alii dnt q̄ ē un̄ q̄ ē nūs sic p; p ei diffōnē. nūs ā ē id̄e. pliū nūatō4. sic dō phs. 4. phi°4. sic iꝑoico tū cp̄s sic nūs ē oiū cp̄raliū id̄e. s; istū modū iplat ḡm̄. sr. 4. phi°4. ∥ h̄ q̄ nūs q̄ ē id̄e. pliū nūatō4. ē nūs math̄. cp̄s ā ē q̄d phicū. ¶ Alii dnt q̄ q̄ cp̄s sc̄ motū p modū lineaꝛ dimsionis. τ dic̄ ḡp̄taritate p modū lōgitudis. iō cp̄s ē tātū un̄. sic una linea n̄ ḡpatit̄ secū i s̄ra casdē dimsiones ples lineas. s; h̄ n̄ ual; q̄ l; una linea n̄ ḡpatiat̄ secū aliā i s̄ra casdē dimsiones. ḡpatit̄ ai i s̄ra alienas. s; cp̄s n̄ sic q̄ unū cp̄s ul' una dies n̄ ḡpatit̄ aliq̄ m̄ aliā secū ḡpatit̄. ¶ Alii dnt. s̄m intentō; ar̄4. τ sui ḡm̄. 4. phi°4. q̄ cp̄s ē un̄ ab unitate p° mobil'. cui mot̄ ē ḡtinuus τ eiudē cp̄s. n. sic d'ct ḡm̄. alit̄ ḡpato ad mot̄ p° mobil'. alit̄ ad alios mot̄. nā ad mot̄ p° mobil' ḡp̄at̄ ut m̄sā ad m̄sat̄. τ ut accūs ad sb̄m. ad alios aūt ut m̄sā tm̄. oms. n. mot̄ atr̄ m̄sat̄. s; nlls ē cp̄is sb̄m. n̄ mot̄ ēēli tm̄. τ iō cp̄s p° m̄sat̄ motū diurnū. τ p illū oms alios motus. τ iō ai ille mot̄ sit unus. nc̄c̄ ē ēē unū cp̄s. ¶ S; n̄ iste modus. bn̄ suffic̄

pot̄. qm̄ cessante motu p° mobil'. adhuc ē ul' pot̄ est mot̄ ēē. q̄ cessāte illo motu. poss; moui rota sigli s̄m ag. ḡ cessante motu p° mobil' ad h̄ ē pot̄ cp̄s ēē. q̄ n̄ ēēt pot̄. si cp̄s ēēt tm̄ i motu p° mobil' sic i isto. ¶ It̄ nlli ē dubiū q̄ p' dic̄ iudiciū q̄n oīs mot̄ p° mo cessabit. q̄n cor̄ glosū possit moui. τ n̄ pot̄ dici q̄ ille mot̄ m̄sēt cp̄e q̄ ē p° mobili. ḡ m̄ nc̄c̄ q̄ sit dare cp̄s i aliis motib; sic i isto. ¶ Io q̄lz dā alis m̄ ēē d'r. q̄ cp̄s ḡ accipe dupl'r. uno. m̄ modo d'r cp̄s duro rei cōl' ul' uariabil'. q̄ ēē ei absolute m̄sat alio m̄ d'r cp̄s. i d ḡ intellc̄ n̄r durōnes r̄r mutabiliū ētificat. q̄n. n. sic accipe cp̄s isto dupliā m̄ oīa dnt rōnes ḡ p̄cedās rōnes adductas. fc. n. oms ad h̄ tendūt q̄ n̄ sit un̄ cp̄s solū. h̄ ē sat̄ p; bn̄ h̄ ḡsidrati. q̄l; i. n. res. h̄t suā ḡntitate m̄satā. cēu' sep̄to ai intellatu d' mūdo. τ q̄l; res h̄t suā durō;. absolute ḡsidrata ḡ duro; nc̄c̄ ē ēē cp̄s. cū n̄ sit ētnitas n̄ eui. τ illo m° tot sūt cp̄ra quot sūt m̄sata. uariabilia τ mutabilia. alio m°. sumdo durōnē rei. i d ḡ n̄r itellc̄ ētificat d' ei ḡntitate τ mutabilitate τ uariatōne. n̄ ē n̄ un̄ cp̄s. s; mot̄ ēcularis ēēli stellati. q ē reglaris τ uniformis. ad oīa. h̄ ē distictō sat̄ pot̄ h̄ri ex dc̄is ar̄4. ¶ Argumēta patet p distictō; iā datā. ¶ Et cōe m° ē d' ad q̄oz q̄a q̄r. utr̄ oiū eui&nō4 sit un̄ eui d' sigulo d' euo sic d' cp̄e.

Uito q̄r. utr̄ i euo sit sb̄cessio. τ m̄ q̄ n̄ q̄ m̄sa; m̄satū sūt p̄portōnabilia. s; ēē euīm ē sip°. ḡ eui ēt sip°. q̄ at̄ ē sip° n̄ ē i p̄ius τ p°sti. ¶ It̄ si in euo sit p̄ius τ p°sti. sit p̄ius. a. τ p°sti. b. tūc q̄ro. ā. a τ b. sūt sil'. ul' nō. si sic. n̄ ē i p̄oritas τ p°sterioritas. si aūt. nō. ḡ nc̄c̄ ē q̄ adueniēte. b. p̄cedat. a. τ sic ē i. inouatō. τ corruptō. q̄ ē f̄lm. ¶ Q̄. angl's n̄ p̄ccan i p° istāti sic̄ plat̄ ag. τ ē articul'. s; p̄ea p̄ccāu. s; ū ē p̄ius τ p̄ea. ē subcessio. ¶ It̄ ans. p sol'. dic̄. aglo4 ētnitas. n̄ dū h̄t. q̄ futuꝛ ē. sic iā nō h̄t q̄ p̄tītu ē. s; tūc ē tota p̄sens ē. ḡ ē p̄tītū τ futū;. ¶ Rō. d'r q̄ q̄dā dnt. q̄ i euo n̄ ē subcessio. τ ē eo4 rō. q̄ rō m̄se d; accipi. s̄m rō; m̄sati. s; ēē euīm ē itrāsmutabile τ n̄ inouabile n̄ ēuctabile. ḡ n̄c m̄sā ei q ē eui. h̄t inuctātō; ul' inouatō;. ¶ S; ista p̄o nō ul' nā salua; fācc eo4. q̄ si ita ē d's nō pot̄ adnichilare un̄ agl;. τ ē. It̄ p̄tītū ē p̄sens. It̄ i eode istāti angl's ē inocens τ p̄ctōr. sic p; h̄ ḡsidrāti. ¶ Io ē alia p̄o. q̄ eui ē m̄sā n̄ sip°. s; h̄ns p̄ius τ p°sti. s; h̄ pot̄ itelligi dupl'r. ul' q̄ recipiat sb̄cessiue ēē suū. i. p̄tē p° p̄tē. ul' q̄ totū suū ēē. ē totū i q̄l; nūc. ipī eui. τ n̄ ḡtinuat. ex̄m. aliq. n. ē radi a sole subcessiē. τ ꝑmusa forte. nā radi a sole n̄ ē subcessiē. q̄ p̄ius fiat una p̄s τ p̄ea alia. s; tota fit sil'. fit tn̄ sb̄cessiē p ḡnuā ḡtinuatō;. ꝑmusnō. n̄ sic. s; sb̄cessiē ita q̄ una p̄s p° aliā. It̄ d'lectatō. τ uisio ē tota sil'. 4. ethi. τ tū dicim̄ q̄ durat. ¶ Ad. i. d'r q̄ ē bn̄ p̄ccdō. q̄ l; angls sit sip° suā tn̄ durō n̄ ē sip° oīo. ¶ Ad 2m. d'r q̄ l; eui&no nō acq̄rat̄. nouū ēē. acq̄ritur tamen ma^{or} ḡti.

Et h̄ plat̄. q̄ un̄ simp° n̄ ē mai° d' s; si eui ēēt tot sil'. tūc tm̄ durauit un̄ agl's q̄ m̄ fieret ḡ ille q̄ fuit ip̄n° ḡ eigens. Ite uer̄ ē dc̄e q̄ angl's τ fuit τ erit. h̄ ēē p̄tītū n̄ ē ēē futū; q̄ uā n̄ ēēnt si i anglis. n̄ ē succesio. It̄ oīs cātū nc̄c° cadit ad d' ḡ τ oms ꝑectates ei. nc̄c° cadūt ad d' τ i infinitū. ul' n. cadit ad d' n̄ i finitū. s; h̄ic totū suū ē sil' siū succesio ē ꝑū; d'. ḡ cātū ab h̄ cad̄ n̄ at cadret. si i n̄ ē succesio.

Irca 2m. q̄r p° ut̄m. sic dare celū ēpyreū. ¶ 2°. ut̄m i sfluat i nos. ¶ Quat ad p̄m ut̄m q̄ n̄ sit pone celū ēpyreū. q̄ a phō ponit̄ stellat̄ ēē. s̄p̄a ultima. s; si ēēt ād ult̄ stellat̄. n̄ ēēt ultim. ¶ It̄ ut̄m q̄ sic ē q̄ sit mo^{le}. q̄ oīe cor̄ nāle ē mo^{le}. s; ēpyreū ē nāle ḡ τ ē. ¶ It̄. ut̄m q̄ sic cōmple^{te}. q̄ uox nō pot̄ fi n̄ i m̄ d'sili s; i ē uox b'to4 dn̄i laudātiū. ḡ τ c. ¶ Q̄. ḡen p°. q̄ i p̄n° cāu d'r celū τ c̄ra;. nō aūt pot̄ dici q̄ i d intelligat̄ d' stellato. q̄ i d fuit fc̄m. 2a die. ḡ o; dare ād. τ i d dicūt scā ēē ēpyreū. ¶ Rō celū ēpyreū ēē sola fide τ s̄c̄p̄tā auc̄tē tenem̄. q̄ nlla rō h̄ plare pot̄. eo q̄ n̄ p̄se. n̄ p accūs. sub sensu cadit. n̄ ꝑetas pot̄ d' eo demostrari. s; bn̄ possūt aliq̄ ḡtrones p̄bari ex suppōione. ut̄ p̄oito q̄ sit. sc̄ q̄ sit capacissim. q̄ oīa alia i s̄ra i d. nārāt̄ ēē scā i s̄c̄p̄tā. q̄ q̄nto s̄p̄a ē ma^{or}. tāto ē capacior. s; illa s̄p̄a ē ultia. q̄ alie sūt i s̄ra. ḡ ē capacissima. ¶ It̄ cū illa s̄p̄a sit at̄r remotior ~~tāto ē ei dyamo ē ma^{or}~~. q̄nto maior ē dyamet̄. tāto maior ē ēēulu nc̄c̄ ē ḡclude. 3. euclidis. ḡ si celū stellat̄ ḡtinet tot stellas fixas quar4 q̄l; ē nonagesies. ḡc eqles. s̄m alphag'nū. τ q̄l; alia stella uisibil' sit d'cies octies. tc̄ eq̄les. ḡsid'ra ḡ. q̄nte q̄ntitatis sit illa s̄p̄a. ¶ It̄ credit̄ ēē q̄etū. q̄ nlla nc̄c̄itas cog̃. i d moui. n̄ aliq̄ experimēto pot̄ p̄bari. aliq̄ ei uelocitas. si ca pēt moui. ¶ Ut̄m at̄ sic lum̄nosū sāt ḡgrue credit̄. q̄ statui b'ēātor4. ḡ. s; q̄r nō uidēt̄ ai sit ita magnū. dicūt q ēā q̄ ē. q̄ radios nō emitat. τ iō nō uidēm̄. τ ponūt ex̄m d' igne i s̄p̄a sua. q cū sic lum̄nosus. q̄ tn̄ radios nō ē mitt̄. iō nō ē nob' uisibil'. h̄ tn̄ p̄o m̄ iplicare ḡp̄ra. q̄ lum̄ n̄ ē ād q̄ diffusio lucis in cor̄e dyafano. n̄ radi ē ād q̄ diffusio lucis p̄maȓe. ih. n. differt lux p̄maȓia. a s̄ra. ul' accidētali. q̄ lux p̄maȓia d'r q radiosē τ dyrecte a cor̄e lum̄noso p̄cedit. accītal' at̄ q ex̄ radio4 incidētiū cadens. ab ipis radiis oblīq i oē; p̄tē se diffūdit. It̄ ex̄m flitate ḡtinet. qm̄ m̄. q̄ ignis i s̄p̄a sua. ē cor̄ dyaphan ai p̄bēat trāsitū ui sui. q̄ alit̄ n̄c sole n̄ lunā;. uide possem̄. ullim absolute dyaphan ē lum̄nosū. n̄c eq°. h̄. n. p;. ad sensū. q̄ p̄s lumnosa sol' τ lune. τ alia4 stella4. n̄ p̄bēt trāsitū. cū p̄s nō lum̄nosa p̄bēat ex p̄te. τ iō ḡcedo sic d' sua lum̄nositate. p̄o tn̄ q̄r s̄m istos nō uidēt̄. nō ual;. ēēdo. n. bn̄ q̄ sit lum̄nosū. τ p ḡns radios emit̄. q̄ aliās ꝑpius eff̄cs. actā p̄uaret̄. q̄ ē s; dām τ phm i p̄o^{le}. s; q̄r nō uidēt̄ a nob' isti radii. ēēdo q̄ sit aliūde. q̄ ā sit cā p̄cisa nescio. n̄ q̄ pot̄ ipedim̄tū ēē ex m̄ltis cāis simil' iūctā. τ si una nō suffic. q̄ ∥ d'bilitatē uisus n̄ri. τ ∥ elōgatō; nimiā. sic q̄ in appotōne aliquar4 stellar4. τ ∥ corpū interiacētiū ipeditōnē. eo q̄ p̄tes stellate sit m̄ltē. nō p̄mictētes uisū trāsire τ silia. credit̄ τ. q i d cor̄ sit unifor^{me}. τ i cor̄^{le}. q̄ sic d'cet h̄itatores suos. ¶ Ad p̄m. igr̄ d'r. q̄ ultima s̄p̄a d'r dupl'r. ul' q̄ ad appar̄etiā sensibile;. τ sic lō phs. ul' q̄ ad exist̄etiā rei. τ sic celū ēpyreū ē ultim. ul' phs nō ad tāt d'uen̄t. ¶ Ad 2m. d'r. q̄ cor̄ nāle d'r dupl'r. ul' q̄ nāl; fācit̄ τ ag̃. τ sic cor̄ ēpyreū d'r nāle. s; illa reglā nō est uēis. q̄ oē nāle sit mo^{le}. 2° m° d'r nāle. q̄ nāl' p̄ru

cit̄. τ sic h̄t uītatē. s; nō d'r nāle cor̄ ēpyreū isto 2° m°. ¶ Ad ad' d'r. q̄ i ꝑt laus uocal' hoīu; b'to4 sic ut d'r ysaias. quasi at̄ h̄ fiat. uarie sūt p̄oīones. dicāt̄ ad p̄sens q̄ uox. at̄ h̄ q̄ fiat. nō req̄rit̄ m̄. siū nā; fragibile. p̄ac sūt diffusionis. s; solū i loco sūt formatōis. b'ti at̄ habebūt ḡplātat̄ aer̄ i pulmone. τ i locis instrumtalib; uoci sūetib;. p cui mot̄ poterūt formare uocē. cū uidam̄ q̄dā aīalia. q̄ nāl'r h̄nt ḡplātat̄ aer̄. f phz d' sōpno τ uigilia. i loco at̄ diffusionis n̄ req̄rit̄ nā; fragibile. s; solū dyaphanā. q̄ ei m̄l'tiplicō ē intētōnal' τ n̄ real'. p se. ut̄ phs. 2°. d' aia dic̄. q̄ s̄e s̄p̄ ē susceptiuus sp̄ē4 sin̄ m̄. ḡ i d q̄ ē insensu. d' sensibilib;. n̄ ē ād uariable ul' reale. s; intētōnale solū. ad cui diffusionē suffic̄ mediū dyaphanū. ētū ē aūt q̄ cor̄a illa sūt dyaphana. τ iō pot̄ fi i eis uocis m̄ltiplicatō. si nō. cor̄a illa nō sit solida i toto ul' i p̄te. s; fragibil'. sic̄ p̄tolomeus uult. tūc plana ē r̄f. n̄c sc̄ ∥ h̄ q̄ sit cōl'. q̄ sit fragibil' illa nā q̄ n̄ fit aliq̄ cor̄^e ex illa. n̄ cūtit i n̄. s; remanz s̄b ꝑp̄a forma.

Ecūdo q̄r ut̄m i sfluat aliq̄ m̄ i ista i sfiora. τ uī q̄ sic. i n oī ente ḡpleto. ē pone h̄ tā. s; q̄ uirtute τ op̄o;. s; i d ē p̄fcm. ḡ h̄ tā h̄t. s; oīs ap̄o cor̄m celestiū ē p influētia;. ḡ τ c. ¶ Q̄. angli sūt nobiliores celo ēpyreo. τ tn̄ nō i sfluūt p cālitatē s̄r res aliquas. ¶ Rō. d'r q̄ aliq̄ dnt q̄ nlla; h̄t i sfluētiā. cui rō ē h̄ eos. q̄ nlm cor̄ i sfluit n̄ p mot̄. cū τ aīa ih' deficiat ab i telligētia. q̄ n̄ ip̄rit i res. n̄ mouēdo eas. ut d'r ilō d' causis. ml'to min' ād cor̄. nlm at̄ cor̄ mouet n̄ motū. ut̄ τ celū nō cāt ḡnōnē. n̄ p mot̄. ḡ si ēpyreū ponat̄ i mo^{le}. nō poterit h̄ aliq̄ i sfluētiā. ¶ Ḡcedo at̄ sit d' poione. p̄o tn̄ nō m̄ tonā. τ p̄oio p̄a ē ḡ s̄c̄p̄tā;. q̄ dic̄ celū stetisse. iosue. x̄. τ tn̄ i sfluebat sic m̄ lum̄. τ scā fuit una dies q. dnt. It̄ mot̄ nō m̄ p̄o agēdi corp̄ib;. cū sic eis accūs. ḡ ēēusc̄ p̄o oi accūte. agēdi; cor̄^e. adhuc poterit h̄re suā; nāle op̄o;. q̄ h̄t a sua for^a nāli. q̄ unāq̄q; ag̃ p for^a suā. mot̄ at̄ sic τ a^a accūtia p̄stius ē. cp̄e τ diffōne. 4. me^{ce}. τ sic n̄ pot̄ ei dare for^a. p q̄ agat talē i sfluētiā. It̄ q̄ dnt nlm cor̄ mouet n̄ mot̄. dico q̄ h̄ sit. n̄ tn̄ p̄hib; i sfluētiā. n̄. n. ē nc̄c̄. q̄ oē cor̄ p suā i sfluētiā moueat ād cor̄. ex̄m ē s̄r astrologos. q̄ sol illuminat lunā τ stellas. i sfluēdo i eas. τ tn̄ nō mou; illas. ¶ Alii nō dicūt. q̄ h̄t i sfluētiā ꝑp̄ā τ nāle. cui rō ē h̄. q̄ cor̄ d' oib; cor̄ suā silitudie; ḡnare. sic plat̄ ē i ꝑsp̄tiā. q̄ silitudo ē suus nāt effc̄. τ p̄mus τ imediat̄. cū at̄ ḡnō cor̄ sp̄ei cuil; cor̄is. fiat i aliq̄. ex op; cor̄ ḡnās. τ sic nc̄c̄ ē dare oē cor̄. i sfluētiā h̄re. It̄ cōīe ponūt sc̄i τ phi. n̄ ēē ociosū in nā. τ n̄ ē dare aliq̄ s̄ra;. q nō h̄at op̄o; τ actū ḡuetē sūe nē for^{le}. i mo ita fuit firmū h̄ ap phm. q̄ otiose ēēnt itelligētie n̄ mouēnt cor̄. xi. me^{ce}. ḡ ai ēpireū sit s̄ra uītū osior int̄ oms alias. nō est d' co negādū. q̄ oib; aliis dat. q̄ at̄ sit ista i sfluētia ul' op̄o. n̄ ē ētū. τ forte. poss; dici q̄ sit i sfluētia p q̄ alie res ḡsuāt̄ i suo ēē. τ h̄ m̄ sencire ag̃. 3. d' tm̄. ū m̄lta d'o q̄ quo i sfiora reg̃ūt̄ τ ḡsuāt̄ p s̄p̄iora. ¶ Ad arḡm d'r

Margin notes (left page): 2a p̄o. — henric — Ion.

Margin notes (right page): p̄o p°. — f̄act̄. — ḡ. — 2a p̄o. — ut ip̄e ponit. — si dīn uolueris aliū ēēmiū adhoc uīe

q̄ mi^{o2} ē fla. imo bn̄ hn̄t angli suā apoz ī res ī fi ores. cū sit motores orbiū. 8. 3.

Circa .q. 3. circa q̄ principalit̄ inqsita magri usat̄. Et p̄ circa coz simplicitate. 2o. circa coz p̄tle distinctōne seu ꝯpetate. 3o. circa coz n̄ale bonitate. 4o. circa coz n̄ale cognitōz. 5o. circa coz n̄ale dilectōne. Quat ad p̄ qrunt̄ duo. p̄ ut m̄ ī anglo sit ꝯpō ex ēē ⁊ eēntia. 2o. ut m̄ ī anglo sit ꝯpō ex m̄a ⁊ forā.

Primo g̊ q̄ro. ut m̄ ī anglo sit ꝯpōio ex ēē ⁊ eēntia. ⁊ q̄ sit ui. q̄ s ag̃ .4. d̄ t̄ni. sola diuīa eēntia ē q̄ qd̄ h̄t. ꝙ nlla alia. s̄z h̄t ēē q̄ differt ī eo ēē ⁊ eēntia. Itē q̄n aliq̄ dua ita se hn̄t q̄ un̄ pot̄ intelligi sb̄ opposito alti. illa dr̄ūt. s̄z ita se hn̄t ēē ⁊ eēntia cāta. ma^{o2} ē ma^{ta} pl̄s. mi. q̄ pot̄ intelligi. ēē nō cog̊scēdo eā ēē. ex̄. d̄ rosa. Itē differt acq̄situ. ⁊ d̄ cui acq̄rit̄. s̄z eēntie ac q̄rit̄ ēē. pl̄s. mi. nlla res cāta h̄t ēē. a se. g̊ oz q̄ ei ac q̄rat̄ ēē ab a^{o}. g̊ ēē ē acq̄situ. ⁊ sic ī anglis cū ha beat ēē. Itē ēē q̄ ē ī pō r^{u} alti. q̄ ē ei actus. differt ēēntir ab eo. s̄z ēē ul' q̄dditas angli. ē ī pō r^{u} ēē ei. ⁊ ēē ei ē act̄ ei. ēē. n. d̄ se nō d̄t actū. q̄ sic ēē n̄ habēt actū d̄ sē. q̄ nō h̄t ñ a forā. ēē at d̄ suo i̇ntellctu. actū d̄t. g̊ differūt. Itē nllm hūs ēē ē simplr nō ens.

[illegible]

[illegible]

sūt ī s̄no .g. m̄e distinguit̄ m̄a ꝑ spūalē ⁊ sensibile. qu d̄ ē ā m̄a alia i̇ntellūal alia sensibil. ⁊ ꝑta d̄ quecūq̄ q̄ ñ hn̄t m̄as neq̄ i̇ntellualē neq̄ sensibilē. [illegible]

q̄ ab eadē h̄t res eē ⁊ distīcta eē · s; nō h̄t eē n̄ a forª. g° n̄c distīcta eē ⁊c̄. ¶ Ꝯ ad diu'sitatē pfc̄onu' sc̄ diu'sitas pfc̄ibiliu' nc̄cº. s; pfc̄ones corp̄aliu' ⁊ spūaliu' sūt ēēntiā diu'se. g° pfc̄ibilia illis ⁊ istis sūt ēēntiā diu'sa. g° ⁊c̄. ¶ Ꝛ'º dr̄ q' aliq̄ dnt q' m̄ª ē eadē s'ōm ēēntiā p° eo4 ē tal' m̄ª n̄ ē n̄ s; ē aliqua eē p̄t ēēntiā for̄e. s; p n̄ pōt distigui n̄ p form̄as. g° ablata ōi forª p itellc̄tū n̄ h̄t aliq̄ distictoz ⁊ sic ē una p̄m̄ p' p'uo4 ōis for̄e. s; distigūt d' uni'te q̄ ē dup' vreptitas, s. siplicitatis ut un' ho ul' angl's ⁊ ē unitas hōgeneitatis ut dr̄ aur un' q̄ pōt diu'i ī ptes siles ptes · n'lla tn̄ h̄ plaru' ul' dic'oz ⁊ tal' ē m̄ª vreptitas. ¶ s; h̄ pō ē ipō q' p; (sic!) vreptitas m̄ª cu' h̄at se ī pōne susceptibil' n'alit pcedit for̄a4 plalitatē. g° sic ē una ⁊ eadē tūc oīs for̄e recipiūt ī m̄ª diu'sa s'ōm ēēntiā ⁊ sic cu' for̄e existētes ī aliq̄ª possūt sese dnoiare · tūc ho erit asinus ⁊c̄. ¶ It' cu' vreptitas eē l' sic m̄a4 albz alus ⁊ m̄ª sit una s'ōm ēēntiā sc̄ q' d's facē n̄ possit unā rē n̄ faciat ptē alīi ⁊ eodē m̄ n̄ pōt d'struē unā n̄ d'struat aliā; q̄ m̄ ē p's ēēntial' cōpōiti ⁊ una res nō pōt eē fc̄a ⁊ d'struta sil' ⁊ semel. q̄ sic est p'mū adnichilata una res · sc̄ q' p's ēēntial' cui'lz rei sit adnichilª ⁊ sic n̄ ē · g° eē m̄ª eadē ē ⁊ n̄ est. ¶ It' forª nō dat m̄ª n̄ actu' forale ⁊ n̄ extensionē q̄ forª d' se nō dic̄ extensionē. g° o; ul' q' m̄ª h̄at extensionē ul' a se ul' a q̄ntitate. g° cu' sita sit p'us tpr' ōi accnte ·i· m̄e' sc̄ q' m̄ª h̄at p'tē ⁊ ptē a se an' q' adueniat accns. g° ⁊c̄. ¶ It' forª nō dat m̄ª a'c q' repugnet eē sue · n̄c d' aufert. s; sic ēēntie ip'tibil' nō pōt s'i ptibil' manēte ei ēēntia. g° o; q' sub forª sit adhuc ip'tibil' q' ē flm ⁊c̄. ¶ It' eē m̄ª ē aliq̄ eē · s; eē cui'lz rei · dr̄ · id q° res ē absolūte ōi alio circu'scripto. s; h̄ ē n̄a eē ē eē · h' ut dicto ēē n̄ ē dicto dinneres. g° sc̄ · g° eē ē ⁊ sic forª nō dat ei eē siplr' s; eē cōpletu' tn̄. ¶ It' eē m̄ª distigr̄ ab eē ~~forme~~ forme. s; n̄ ē dc̄ q' distiguat q' fiat p aliq̄ d' q̄ q̄m ipa sūt p'ma. g° o; sc̄ ipa distig' q̄ p form̄as n̄ pōt eo q' m̄ª p'intelligit ⁊ sic o; ī qbz cūq; sit · q' itelligat eē distīcta ēēntiā. ¶ Et io ē alia pō q' m̄ª · nō solū differt ī corpalibz ⁊ spūalibz · imo q' plus est n̄ ē eadē in duobz idiuis n̄ s'ōm spēz s; debet dici differentes. s; pati diu'se · q; m̄e' n̄ habēt q' differt d'res ⁊ diu'sa ⁊ io cu' dr̄ q' m̄ª ablata ōi forª n̄ h̄t p q° d'pūt · u'm ē · s; b'n h̄t p q° sit diu'sa. q̄ sc̄ ipa ē diu'sa a forª ⁊ sic p; q° sit dc̄ ad id q° obi'.

Ecūdo q'r' · ut' sit un' pōnis · ex q° nō eadē.

Et ē dc̄ q' p; q' ē n̄ eidē pōnis q̄ m̄ª spūaliū ē ip'tibil' actu ⁊ pō · q' n̄ s'ōm m̄ª corpaliū. nā si eēt eidē pōnis · possz tn̄smutari ad ī uicē · s'ōm phm ⁊ eī gm̄ · m̄ª nō corꝑ' ē d' se ptibil' · q̄ sic d' se eēt ī ptibil' eēt in'rens ad spēz rōn' · imo mag' eēt gentia ad spm. un' h̄t d' sc̄ ptibilitatē s; nō h̄t eā · sin forª aqª aliq̄ sopāt ⁊ to dic̄ q' qn̄ actus ī me'e adherēt sbē ul' materie ⁊ s'ōm d' sta a'b' dat

8. alioq' alia eēt diffō hois ⁊ isti' hois. cu' diffō dicat totū cōpletū ēēntiā rei. cui' ḡtū d' phs

q' m̄ª recip' for̄as · mediātibz dimēsionibz iterminatis. g° dimisio iterminata · p'cedit for̄as sbales. ¶ It' ꝑpetuas m̄e q̄ dr̄ p'n' patientis nō ē eadē · q̄ equoce ḡ eis. q̄ cor̄b; ḡ cu' tn̄smutatōne sbali · q' nō pōt dici d' spūalibz. dc̄ ē q' · q' analoice ⁊ q' equoce dr̄ h̄ ⁊ i.

Ertio q'r' · ut' psonalitas sit in anglis ⁊ u'm q' nō q̄ pª dr̄ p'se una. s; angl's ē cōpōt' ut sup' ē dc̄m. ⁊ n'llm cōpōitu' ē p se un' g° ⁊c̄. ¶ Ꝯ magr dic̄ in hpª q' angl's ē pª. un' nūat ut attribuat angelis psonalē discr̄cōz. ¶ Ꝛ'º q' pª s'ōm boetiu' · dr̄ rōl' nē idiuidua sbā. un' ult dicē · q' n̄ q̄ nā. s; suppoi'tū pfc̄tē nē i existēdo · ita q' ī se ⁊ p se hat pfc̄tā ēēntiā ⁊ nō ī dependens ad aliud · p' sui cōpletōz · io h'ua nā ix° n̄ h̄t rōz p'e · q̄ iaº · s · i nullo sbstatificat ⁊ silr dc̄ ē d' aīa rōnali · q̄ ꝑp' sui ip'fc̄tōz inclinat ad cor̄ · regnē ē q' s'r alias n'as cōes aliq̄ dig'tate emineat · qual' n̄ pōt inueni n̄ ī nā rōnali ul' intellectuali · q̄ tal' nā est fc̄a ad dī ymaginē; ⁊ io dc̄ ē q' ī angl's ē psona. ¶ Ad i° q' obi' dc̄ · q' nō dr̄ p se una · ad excludēdu' pluralitates. s; solu' actualē ⁊ pfc̄tā; in sua sp'e · q̄ mltitudo n̄ ē in anglis. s; solu' pōl' · m̄ª sit ca' ididuatōnis. Et q' sit

Uarto q'r' · ut' m̄ª · q̄ id q' ididuu' addit sup' spēz ē ca' ididuatōnis. s; id ē m̄ª tn̄ · m̄i · p l'ac · 2 · d' cē ⁊ m · q̄ cu' dº celu' dr̄ for̄a · cu' dº h' celu' dico for̄a ī m̄ª · g° ⁊c̄. ¶ It' id ē ca' ididuatōnis · p q' distigr̄ e grians agn'dto · s; id ē m̄ª · p'lo m̄i · i · me'e · grians n̄ gnāt ad n̄ ꝑp' m̄ª · g° ⁊c̄. ¶ Ꝯ id ē ca' ididuatōnis q' ē ca' eēndi un' · s; h' ē forª · q̄ p for̄a ē res in se una ⁊ ab aliis diu'sa. ¶ Ꝛ'º dc̄ q' h; sūt · 3 · oppiones. s; dimissa plu'itate alioz · recitabo tn̄ duas. ¶ Quaz dnt q' ca' ididuatōnis ē unio for̄e cu' m̄ª ⁊ ut' q3 appatō · ex qª appatōne, ueniūt dnt q̄da · q' ut' q3 distiguit' ⁊ unit · ex' dnt d' ipssione mltoz sigilloz p cerā ⁊ cere p sigilla · ⁊ sic dnt sc̄ h're ī ppoito. ¶ Ꝯ ista pōz arguūt alii sic · supponūt · n · q' ex aīaz n'llaz sit dare reale cōitatē. tūc sic · q' ē d' sc̄ siglare ⁊ ididuū · nō pōt ididuari p unionē · s; tales sūt m̄ª ⁊ forª ex aīaz g° n̄ fit eaz ididuū. ¶ It' p'n'ª cōia nō possūt facē n̄ cōia p'n'cita. s; tales sūt ut dr̄ ab au'sano m̄ª ⁊ forª · g° n̄ possūt ididuari p eaz applicatōz. ¶ It' m̄ª sc̄ h't ī pōne recipiētis · s; q' i id recipiē nō pōt eē ca' ididui · q̄ p'intelligit' ia ididua · an q' recipiat. ¶ Alia pō ē q̄dā · q' id q' ē ca' eēndi in unoq; ē ca' ididuatōnis · q' p; · q̄ ididuu' s'ōm q' h' u'n reale addit ad ēēntiā cui' dr̄ eē q̄ ut uult g'm 2º d' aīa · ididuu' dr̄ plibz modis · q̄ uno m° dr̄ ididuu' q' nō ē cōe · s; ē un' ī diu'su · 2º m° dr̄ eē · ens p se sbsistens ⁊ cōpletū ⁊ isto 2º m° accipiēdo · ē mag' usitat ⁊ isto m° ididuu' n̄ addit ad n'az spēi · s; q' spēs dr̄ ad extus ex aīaz · q̄ n̄ addit m̄ª u' forma · n̄c accns aliq̄ reale · si nō loquam' d' ididuo m° pº · s · q' cuiq; n̄ cōe · cu' n'lla tal' cōitas ineniat ex aīaz i actu · sic dr̄ ididuu' d' ōi re ⁊ ēēntia ī nā existēte · siu' sit sbā siu' accns ul' m̄ª ul' forª · siu' cōpōitu' ex utroq; · un' ōis ēēntia ē ididua isto m°. Jnde g° h't eē unaqq; ididuu' un' h't sui eē.

- ī a sba
- ididuu'
- hoc aliqd
- p'ticulare
- sigulare
- res natur'e
- sbpositu'
- psona
- ypostasis

(significat)

- scda sba
- spēs
- ule
- qd erat eē
- nā cōis
- diffinibile
- p'dicabile

S'm boeti' unuqqz id q° ē · q̄ unu' nūo ē ⁊ sic act' ī p'fc̄oz sic ē s' passiōes ut p; ī me'e. 3.

eē aūt h̄t res duplicit' · s · ex actualitatē sue ēēntie ēēntialr ⁊ formalit' ⁊ ex m̄º pductōnis sue cālit' · q̄ ex sua pductōne qua unaqq; pducit' · eē sibi dat' ⁊ h' ipo q' ē ē ididuu' q̄ n̄ pducit' nisi siglare. ¶ Ad iᵐ g° q' obi' dc̄ · q' spēs pōt dupl'r dici · q̄ aut put existit ī re ⁊ nā · aut put apphēdit' ab aīa. pº m° nō addit ididuu' ad spēz n̄ ecōu'so · n̄ q' spēs dr̄ s'ōm q' una nā cōpleta unitate silitudinis sbal' actu ul' pō in plibz repit' · ididuu' dr̄ nā illa eadē s'ōm q' ī uno solo existit · ⁊ sic m̄i · p lo ē fl'a · q̄ sic suptu' ididuu' n̄ reale addit ad spēz · 2º m° dr̄ spēs itui'to · ex plibz ididuis ab intellectu apphēsa · q̄ intētio n̄ ē ad un' ex intellectu. ⁊ sic ididuu' addit m° sup' spēz · s; illa n̄ ē p's rei · q̄ in tu'tō illa accipit' a toto cōpōito · s; addit m° q' ē reale sbpōitu' ⁊ sig'tu' ī aīa · n̄ eēns · s; n̄ · q' ī aīa existit · n'llm suppoīt' sig'tu' dic̄ ex aīaz · n̄ ētū a sig'tu' ponit.

Uito q'r' · ut' oēs angli differūt sp'e · ⁊ q' sic u'm. q̄ in eis q' sūt eidē spēi n̄ ē inenire ~~n̄ ē inenire~~ h' p'us h' p'stius · ut dr̄ · 3 · me'e. s; ī anglis ⁊ uni' ordis ē ibi inenire · p'mos medios ⁊ ultios · g° illi q' sūt eidē ordinis · nō sūt eidē spēi g° multo mag' illi q' sūt ī diu'sis ordinibz. ¶ It' mlti'plicº for̄e eidē spēi ē ꝑp' dio'z m̄e · s; angli nō h'nt m̄ª salte' diuisibilē · g° nō possūt eē ples eidē spēi. ¶ It' phs · 2º · d' cē ⁊ m · dr̄ · q' n'lla forª occupās totā m̄ª ī uno ididuo · h't n̄ un' ididuu' ī una spē · e s; si angl's h't m̄ª totā occupat g° ⁊c̄. ¶ Ꝯ · anglica nā ē q' media · int' dīaz ⁊ huāz · s; utraq; istaz h't pla supposita in una nā · g° silr' ī anglis. ¶ Ꝛ'º dc̄ q' q̄dā dnt · q' nō ē pōle eē duos anglos eidē spēi ⁊ p't pōnes d'as h'nt duas · quaz h' ē una · ea q' q'cu'q; ī spē ⁊ differūt nūo · o; q' q'ant ī forª ⁊ d'ant ī m̄ª. s; ī anglis nō ē m̄ª · p q' q' possint differe g° tatu' ī forª ~~s; solu' ī forª~~ · tatu' ē ī una forª. ⁊ ponūt exē d' albedine sepata · q̄ si sepat' ast' n̄ ē n̄ una. ⁊ ē d' huitate. Alia pō ē q̄ si h'rent m̄ª o; q' n̄ differēt n̄ p p'oz diu'sitatē m̄e q' ca't ~~diu'sitatez~~ diu'sitatē g'nis. nō solu' spēi · q̄ nō possūt h'rē alia distictōz · cu' illa m̄ª eēt ip'tibil'. ¶ s; iste pōnes sūt ualde dubie ⁊ ifite. q̄ cu' angli exigīt ī eē p cātōz · dicē q' n̄ possit eē duo eidē spēi ē dicē q' d's nō pōt eos facē · q' h'eticu' eēt dicē. ¶ It' si spē differūt · q'ro p qd differūt · o; dare aliq̄ formale p q' differat. s; n̄ pōt dari n̄ q' ē oibz cōe ⁊ ī illo nō differūt. ¶ It' alia pō n̄ q' · nā cōstat q' oīs albedines corpis · x sunt sepate aiª ⁊ tn̄ sūt ples. ⁊ silr' d' q'ntitate hostiaz ē eadē pō. ¶ It' m̄ª ī spūalibz nō h't pō' pcedentē actu' suu' sbalē · q̄ sil' fuit cāta cu' suo actu · un' pō pcedit ac si angli existēt ī eē · p n'alē gnatōz · q' flm ē. ¶ It' qlibz angl's et q̄dā d's · p'lo ētu' ē q' q'lz spēs d' mundo h't sc̄ ad ifita ididua ī pō · m° si spēs anglica q'cuq; sit illa ē tota h' reducta ad actu' q' n̄ sit pōle ad ī fi plus · sc̄ q' ī illo anglo erūt ifite pfc̄ones · q̄ ifita ī pō sūt ī spē ut dcm. s; h' ē flm ⁊ ī pōle · cu' ī solo dō sit ifite pfc̄ōne. ¶ Et io ē alia pō · q' dic̄ q' oēs angli sūt eidē spēi. cui' pō ē q' unitas for̄e · plat' ex unitate cōpōnis. s; una ē cōpo ī anglis formal' · nō diu'ns · n̄ · s'ōm mag' ⁊ minus. n'llaz aūt forale cōpōnē ē dare ī uno q' nō sit ī oibz. ¶ It' in maiori diu'sitate forali · inenīūt etia q' ui

¶ It' ioh's dam' ī l'º d' duabz n'as ⁊ una pª x · ī p'n' sic dic̄. unaq' q' spēs una nā ē · uelud oēs angli una nā sūt · ⁊ oēs hoīes una nā sūt · ⁊ ifra · aliq̄ntulu' · icorpeū h' dō · uelud aīa ⁊ anglu' · unaqq; hoz spēs sp'alissia ē. — s; g h' ar̄ · q̄ spēs s'ōm istos n̄ h't g'dus · s; ī anglis s'ōm scōs pōnit d'u'si gdus s'ōm sbalia n̄ accntalia tn̄ g° ⁊c̄. It' angli diu'soz ordinu' plus d'nt ī sc̄ q' angli uni' gdus · s; angli uni' ordis d'nt nūo · g° alii diu'soz ordinu' d'nt plus q' nūo · g° spē · q' aliti s'ōm istos mag' n̄ possūt differē ⁊ sic isti ponūt q' angli uni' gdus o; sit uni' spēi n̄ aliu'.

uentia · ⁊ inuentia q' intelligibilia · g° q'nto ad mag' appiquat ad dm̄ ī nā · mag' accedit ad unitatē formalē. s; tales sūt angli · g° ⁊c̄. ¶ Ad pª dc̄ q' illa pō maior ē fl'a · q' p; ī hoibz · ī qbz ē mag' d'pīa · un' ē eni' sbtil' · aliu' ē hebes · beat' aug' dic̄ sc̄ uidisse gen' hoīuz q' pigmei uocāt' · q' h'nt forte logitudiez uni' pedis · ⁊ tn̄ sūt ī spē hoī ⁊ ita mag' pōt eē diu'sitas ī ⁊ ī eadē spē. ¶ Ad 2m dc̄ q' illa q' exeūt ī eē p gnōz · h'nt distigui p m° dis'oz n̄ q' m̄ª sit ca' mltiplicatōnis for̄e · taq' forª d' sc̄ sit qd cōe · ⁊ p m̄ª distiguat' · s; ē q̄ agens n'ale · n̄ mltiplicat sibi sile · n̄ p tn̄smutatōz m̄e · ī illa nō q' exeūt ī eē p catōz · illaz h't unitatē illa pō. Et silis ē solō ad 3m.

Jrca 3m p'ncipalē q'rūt' duo. ¶ pº · ut' angli sit fc̄i mali. ¶ 2º · dato q' n̄ · ut' potuerit peccare ī pº istanti sue catōnis. Sint fc̄i mali · ⁊ u'm q' sic q̄

Rō q'º · ut' angl's oppō boni ad malu' fac' ad d'corē uniu'si · s'ōm ag' in heccepidon · s; d's fec' qcq'd p'net ad d'corē uniu'si · g° fec' malu' · s; h' n̄ ē n̄ d' dmonibz · g° ⁊c̄. ¶ Ꝯ dyº dic̄ d' di · no · q' optī ē optia adducē · g° nō mala. ¶ Ꝛ'º dc̄ q' ipōle ē · q' angli sint fc̄i adeo mali · q̄ ōis effēs imitat' sua cāz · si g° angl's eēt fc̄s malus · cu' sit effēs dī · reducēt ī sua cāz · q' ē heticu'. ¶ It' uoluntas acceptās ⁊ uolens malu' culpe ē mala · s; d's qcq'd fac' fac' uolendo ⁊ acceptādo · g° si uoluiss; mala culpe · eēt iniustus ⁊ malus · ⁊ sic n̄ eēt d's. ¶ It' d' fc̄us ineffcu' ing'm pcedit actū · ponit d' fcm inca · s; si angl's fuiss; cātus malus eēt d' fc̄us ieffcu' g° ⁊c̄. ⁊ io dc̄ q' n'llo m° d's potuit eos facē malos. ¶ Ad id q' obi' dc̄ · q' malu' pductō nō d'corat uniu'su · s; ordo mali · b'n fac' ad d'corē uniu'si ⁊ sic p; Ꝛ'º.

Ecūdo q'r' · posto; angl's n̄ fuit cātus malus · ut'm potuit peccare ī pº istati sue cātōnis. Et u'm q' sic · q̄ n'llm agens subito ⁊ ī q° d' necēitate pcedit sua actōz tpr' · s; nā solu' · s; angl's ē h'ui' · g° stati quo fuit fc̄s · potuit exire ī actuz intellc̄t' ⁊ uolutatis · ⁊ sic potuit uelle ī potuit n̄ b'n uelle · g° ⁊c̄. ¶ It' 10 3 dr̄ · q' dyª ab inito peccauit · g° ⁊c̄. ¶ Ꝯ · Jo · g° · rephn dic̄ dyª a x° dn'e ineptate nō stet · g° ī initio fuit s; nō mansit · si aūt fuit ī iniēº nō peccauit illo tpē · g° ⁊c̄. ¶ Ꝛ'º q' pō aliquoz fuit · ꝑp' auctoritates ia dc̄as · q' dyª peccauit ī pº ī q° sue cātōnis ⁊ q̄ hac pōz tag' ag' n̄ d' eī n̄ reprobat · io sequūt ea q'da n̄ d'cens sc̄ tener cōsentie oppioni magistr' sniaz ⁊ ponit exē d' aīa rōnali · q' ī eodē ī q° ē cāta ⁊ fc̄a peccatrix ⁊ mala. ¶ Ista pō n̄ ē nā · imo ē excoicata · n̄c h't d'fensionē ag' · q̄ s; ī illo capº n̄ reprobet · reprobat tn̄ ī seqūti. Et io ē pō cōis q' n̄ potuit peccare ī pº istati sue cātōnis. s; q'r' h' sit napi sūt modi · unus · n · motus ē iste · q' fūdat' s'r ūbo aug' ⁊ phi ⁊ sui g'm · ag' 3 · d' l'º · ag' dic̄ q' n̄ ē ī potātē n'ra qbz uisis tagam' · s; acceptare ul' respuē ē ī potātē n'ra · ⁊ tūc applicat · angl's ī pº q° sue cātōnis aliqbz uisis tāgebat' ⁊ h' nō erat ī sua potātē · s; erat solu' respuē ul' acceptare · s; phs d' cē ⁊ m · 2 · dic̄ ⁊ g'm sim' q' ōis pōtā ē r' futuri ⁊ n̄ p'senas · g° n̄ h'nt ī pº q° potestatē cōsētiendi alicui uiso · n̄ p futuro tpr' · ⁊ sic plan' eis u'm q' nō potuit. ¶ s; ista pō nō u' b'n sufficiens · q̄ ꝑpō n̄ h't gnalē u'itatē · s · q' ōis potās sit r' futuri · ⁊ nō p'setis · q̄ ī agentibz subito ⁊ n̄ p motu' h't · istatia ex' u'nosu'.

s; uidit d's citra q' fecerit ⁊ creat' ualde bona et quoz nūo s' angeli · d's d' q' d'mōs n̄ s' u' mali.

i p° i. q. sim ee. gnat splendore. s; ag. z gstat q gnac sua nali po. g° aliq agens. hc poz ad psens z futupu. un no ccd. q opteat volutate pexiste suo actu tpe. gstat z q ds libe fac q fac. z tn no pcedit volutas actu sim. [illegible] Alii sut q ponut q n potuit pp igpossibilitate actum. q ei mest ect i p° istati. n potuit ee no mst. i illo code. q. vn s; ag z ans. oz q malu culpe. aliq bonu puet. aliogn n eet malu. s; i po° e ad bon hic z illo puari i code. q. z se gdco. q ide sit z n sit. et hac dicut ee caz. [illegible] Ad. 1. dz q il e q potuit velle s; no male velle eo q iplicat gcoria. s. aliq bon hre. z illo code puari. i code. q. [illegible] Ad 2m p ex poz ag. u. d ci pz. q dic. abinto no sue cacoms. s; pcd. ul stati

Ita. q pnct qrut. 3a. [illegible] p° qr p imitan. utm angls cog°scat p spes a° p sua eem. [illegible] 2°. vtm angls cog°scat res mutanas. [illegible] 3°. vtm supiores cog°scat p mag ules spes.

Rio gro. vtm angls cog°scat p spes. a° p suam eema. [illegible] sua eema iii. dyo. n. d di. no. agli. scunt oia q sut in tpa. s; pma mtas naz. s; co4 na n

[illegible]

diligit beneficia quam deum. ¶ Contra arguitur de fide ad petrum. talos
dicit creavit angelos, ut deum per se diligerent. ¶ 14o. dicit
quod concedit deus quod diligebat deum propter se et secundum omnia sed transiit
amorem in assignando rationem: quia aliquid dicit hanc rationem: unumquodque quod
est alterius magis inclinatur naturaliter ad id cuius est quam ad se
ipsum. exemplum de brachio exponente se pro toto corpore. et bonus
civis pro conservatione rei publice exponit se morti. philosophus
in politicis. sed angelus et homo. et omnis creatura. est dei et totum bonum
suum dependet ab eo. ergo naturali dilectione plus diligit
deum quam se ipsum. ¶ Sed ista ratio aliquibus non placet. quia secundum
istam rationem filii plus diligerent parentes quam ego. cum
[illegible] per sensum patet. et improbabile est et quod tantum amorem
non sentiant. ¶ Item si deus non potest amari propter se.
quare deus tanto studio precepit se amari. cum non possimus
ea ad quae natura nos instigat. immo velimus nolimus aliquid
faciamus. et propter hoc dat aliam aliam rationem. scilicet quia angelus et homo
creatus sunt rectus. et sua natura perfectus. propter quam recti-
tudinem potuerunt potentie exire in actus debitos sue na-
[illegible]

[illegible]

intuitat. Item si illa originalis iustitia fuit gratuita
patet quod dona est sup. et sup illa esse non potuerunt. ergo etc.
Item communiter dicitur quod angelus peccavit tum diligens se et sua omnia.
quod si ipse est sine gratia et iustitia, ergo fuit angelo aliquo modo
naturalis. aliquo modo non. natura naturale potest dici ad presens dupliciter. quia
uno modo dicitur naturale, quod est de ceteris constitutione alicuius compositi.
ut materia vel forma. et sic gratia non fuit naturalis angelo. 2o modo
dicitur naturale, quod est de integritate et perfectione naturalium prius
positi, non principium aliquod ei vel pars. sed prius naturalium perfectio
naturalis. et sic gratia fuit angelo naturalis. quia ei potest naturales quod non
sunt conuenienter ad quod prima eius forma alia. erat perfecte et perfectio
in ordine ad actus suos sibi naturaliter debitos. sed se et in
tine ad finem. quod perfectio per peccatum illud est privata. quod peccat
caruerunt. et ideo conceditur quod angeli fuerunt in gratia.
Ad 3m dicendum quod illa gratia conservata non erat. et ideo non fecit
firmiter adherere voluntatem ipsi deo. sed gratia non conservata
bene stat cum vertibilitate liberi arbitrii. et potest voluntas movere
se ipsam per motum gratie. et econtrario non si vult. sic fecerunt.
Ad 2m patet responsio. perfectio naturalium ita dicitur.

Circa 2m principale queritur 2o. Primo utrum angeli
habuerunt a sua creatione prescientiam sui status.
2o. utrum angeli a sua creatione habuerunt cognitionem matutinam et vespertinam.
Ad primum quaeritur utrum angeli a sua creatione habuerunt
prescientiam sui casus. Et videtur quod sic quia quilibet est certior
de se quam de alio. sed dyabolus prescivit frequenter aliquorum supplicium
futurum. ergo potuit scire suum. Item si sciuit de suo
peccatu et voluit vitare et sic meruisset et non cecidisset
si voluit vitare et non potuit. fuisset ante peccatum miser.
et quilibet istorum est inconveniens. Item respondeo dicendum sicut probat augustinus et dicit
angelus nullo modo potuit esse presciens sui casus. quod patet
quia ordo iustitie non patitur puniri aliquem innocentem.
ergo cum carentia personalis desiderat naturalis beatitudinis. impossibile est
quod non doleat de sua futura pena cum suo dolore. ergo
si dyabolus illam sciuisset suum dolorem habuisset et sic fuisset
pena sine culpa. quod nullo modo esse potest. sicut dicit augustinus de correptione
et gratia. Ad 1m quod obicitur dicendum quod nullus angelus sine divina revelatione est presciens certitudinaliter de aliquo dampnando. non
per quantitatem connectionis. et sic non illi est sola. Item hoc dicitur
de bonis. quod non habuerunt sue permansionis certitudinem per
eadem ratione. quia hoc erat eis causa permutatam sue conversionis.
quia si fuisset certi quod peccare non potuisset non meruissent. sed necessaria iustitia servasset sicut dicit anselmus de casu dyaboli.
Item hoc dicere esset contradictionem implicare. quia quod est certus de sua
permansione non potest peccare. et tamen cum hoc simul ponitur
quod potuit peccare. et sic est contradictio. Sua creatione habuerunt

...cendo queritur utrum angelus a creatione cognitionem matutinam et vespertinam.
et quod sic videtur angeli fuerunt creati perfecti per intellectum
et affectum perfectionem necessariam. ergo intellectum nullam habebat
obnubilationem. ergo erat clara cognitio. et constat quod nova
sed hoc importat per mane diei. ergo etc. Item cognitio ma
tutina est cognitio in verbo. sed intellectus non potest videre rem in
verbo non videndo verbum. sed nullus videns verbum non beatus. sed
angelus non fuit beatus a sua creatione etc. Item respondeo dicendum ad maiorem
huius quaestionis evidentiam est prius notandum quod dicitur cognitio matutina

et quid vespertina. circa quod sciendum quod quidam valde confuse
distinguunt has cognitiones. dicentes quod matutina cognitio est
in verbo absolute. et vespertina est cognitio in proprio genere.
sed distinguitur de prima cognitione et dicitur quod cognoscere res in verbo potest
intelligi dupliciter. uno modo quod videat verbum et omnia quae sunt in ipso.
et isto modo angeli non habuerunt cognitionem matutinam. cum hoc sit solum beatorum.
alio modo non videndo verbum sed recipiendo aliquam illuminationem a verbo.
per quam alia cognoscat. exemplum de sole. et isto modo dicunt angelos habuisse
cognitionem matutinam. Item sed isti sic dicentes in hoc fuerunt nobis contra
magnam discussionem. quia textum augustini non bene viderunt. quia isti videntur
alibi dicunt cognitionem matutinam esse cognitionem in genere proprio relatam
ad dei laudem. sed non relatam vespertinam. sicut et vocat augustinus
.4. de civitate dei et patet quod dicit quod angeli aliquid a sua creatione habuerunt
cognitionem matutinam. scilicet illi qui permanserunt. alii vero non. dicit augustinus
.9. super genesim ad litteram angelus in proprio cognoscere in genere proprio prius cognovit
se ipsum. et hoc satis racionabiliter. quia cum intellectus ei esset omnino liber
nullo modo patens ligari et magis esset sibi presens quam alia de
magis videtur quod prius se super se reflecteret. illi autem boni se
videntes retulerunt se ad dei laudem. se non intelligentes
non potuerunt se non amare. si autem se et totum bonum suum ad
laudem et gloriam creatoris non referrent prius se amarent
et ita peccarent. ergo est necesse dicere quod se videntes et cognoscentes
retulerunt se ipsos ad laudem creatoris. nam si hoc fecissent. opus utique deo acceptum fecissent et sic ad meruissent.
quia angeli in primo bono motu liberi arbitrii fuerunt confirmati ut
potest esse. ergo cum cognitio in genere proprio relata ad laudem
dei dicatur matutina secundum augustinum. ergo ea habuerunt boni. sed
mali non. quia non ad laudem dei retulerunt. et sic patet responsio
ad utrumque partem. quia nulla procedunt. Et ideo dicendum quod cognitio ma
tutina non dicitur cognitio in verbo. sed potius in genere proprio re
lata ad laudem dei. et non relata dicitur cognitio vespertina. sed
augustinus aliquando visus fuit esse alterius opinionis. Item dubitat
quaerit utrum postea habuerunt cognitionem vespertinam. dicendum
quod sic. quia ut dixi. vespertina presupponit matutinam.
sicut relata presupponit absolutam. nec gloria aufert naturam.

Circa 3m principale queritur plura. Primo queritur utrum a
angelus sit in loco. et videtur quod non. quia corpus animi apprehensio
est corporalia in loco non esse. sed angelus est incorporalis. ergo etc. Item quia
beda et strabus dicunt quod celum empyreum statim quod factum est
fuit angelis repletum est. Item respondeo dicendum quod angelum esse in loco potest
dupliciter intelligi. quia ad litteram proprie ratione loci. et sic angelus non
est in loco. si autem non proprie sed communiter accipiatur hoc est per coexistentiam
tunc bene est in loco. et hoc est sententia damasceni in libro 1 capitulo 12. quod
dicit quod angelus in loco continetur non ut faciat sicut
corporeum dicitur esse in loco. quia ad est loco intelligitur et operatur
per suam naturam et non est alibi. sed incircumscribitur. non operatur. per hoc
patet responsio ad utramque argumentum. de loco prius tractabi. et videtur quod sic. Inter
Item 2o queritur utrum sit in loco et locatum dicitur esse proportionatum. sed
angelus est impartibilis. ergo sic erit locus eius. Item locus est quantitas
omnis autem quantitas est partibilis. et non punctalis. ergo etc. Item respondeo dicendum
quod cum locus sit distensio quedam continua et partes quantitatis
causata a partibus continentis corporis. ponendo locum impartibilem est ponere
opposita in adiecto. et ideo dicendum quod angelus non est in loco impartibili
in quantum ad locum perfecte habet esse. non est continuum. hoc tamen tenet.

continet. quod non est ignorantia ut parvo vel magno. Item ad argumentum patet
quod ille est de loco et locato proprie dicto. Item locus. Item dicendum quod potest
Item 3o queritur utrum possit esse simul in pluribus. sed non continuis distantibus. quod patet quia nulli est dubium quin possit duo corpora distantia
movere sed movens et motum sunt simul. ergo etc. non tamen debet dici
quod illa loca ignotorum angelum haberent pluralitatem. sed potius
unitatem. quia est unitas secundum quid. non simpliciter non sunt plures co
existentie. sed una potest esse plures simul. et non quod unum quia si in
Item 4o queritur utrum esset. oportet quod unum alteri illabetur. quod sunt
est. aliquo modo non essent simul. sed distincti. Item quia maior est repu
gnantia plurium corporum quam spirituum. sed plura corpora esse possunt. scilicet glorio
sa. ergo etc. Item respondeo dicendum quod cum angelus non sit in loco secundum for
malem rationem loci. sed per coexistentiam et presentiam. coexistentia autem
unius non impedit coexistentiam alterius. eo quod non facit distinctionem
inter plures corporum locantes. et ideo possunt esse in eodem loco. sicut
patet per exemplum de legione que erat in uno corpore humano. nec tamen sunt
indistincti quod ablato omni loco. adhuc essent distincti per
suas essentias. et sic existentia loci non aufert quod non dat.
Item ad argumentum dicendum quod non sequitur dato quod sint plures quod unum alteri illabatur. eo quod non impediunt se. sicut due dimensiones.
Item 5o queritur utrum angelus localiter moveatur. et quod non videtur. augustinus
ad orosium. angelus per tempora moveri potest non per loca. Item quia
angelus mittitur de celo ad terram. sed missio de loco ad locum
includit motum. ergo etc. Item respondeo dicendum quod motus localis potest
dupliciter intelligi. scilicet proprie et communiter. si proprie tunc includit 3a.
scilicet continentiam localem et distensionem. ita quod mobile faciat localem
continentiam successivam mutationem ad terminos. quod sic locatum
terminum dimittat successive. sicut alium terminum acquirat successive
secundum continuitatem motus. et isto modo non movetur angelus localiter.
accipiatur 2o modo communiter. quia angelus de loco in quo est recedit et fit
se in alio loco. sed unum locum non dimittat successive localiter
nec alium acquirat successive. et si hac via procedunt omnes rationes
philosophi de motu. et sunt omnes vere. sed quia angelus est aliter in loco
sicut dixi. ideo proprie non movetur localiter. sed bene de loco. hoc autem con
tinet. ideo proprie motus continuitatem. sed proprie locorum distantiam.
Ad argumentum dicendum quod augustinus loquitur de loco localiter locato.
Item 6o queritur utrum motus angeli sit subito vel successive.
quod successive videtur. quia inter duo instantia cadit tempus medium. sed
in aliquo instanti est in termino a quo. et in alio in termino ad quem. ergo oportet
in medio moveatur. movetur in tempore. Item nulla virtus finita
agit in instanti. sed virtus angeli est virtus finita. ergo etc. preterea. ma
nulla est proportio temporis ad instans. ergo nec virtutis in tempore.
ad virtutem agentem in instanti. sed omnis virtus finita est proportionata cuilibet
alii virtuti finite. ergo virtus agens in instanti est infinita.
Item quod motus angeli simplicior est quam aliqua mutatio corporalis.
sed illud est in instanti. ergo etc. Item augustinus super genesim ad litteram
dicit quod radii subito transit totum spatium ab oriente in occi
dentem. sed virtuosior est angelus quam radius. Item si angelus movetur in
tempore. ergo aliqua virtus corporalis potest motum ei adequari. hoc autem est im
possibile. ergo etc. Item respondeo. obmissis multis opinionibus. dicendum breviter
quod loca aut sunt immediata in comparatione ad angelicam coexistentiam
aut mediata. ita quod spatium intercipitur inter ea. si immediata. ut
si sint contigua. vel continua. non est necesse quod transit

de loco ad locum sit successive. sed potius esse subito et in instanti.
quia ultimum instans quo se habebit ad instans quo ultimo est in
loco. prius. quia instans primi temporis terminans et instans secundi temporis inchoans
non est necesse cadere tempus medium. immo possunt quantum se habere
ratione temporum quorum terminum ponunt. potest in successive esse per
angeli voluntatem. quoniam potest si vult dimittere primum locum
successive. et secundum acquirere successive. si non loca sint ab invicem
distantia. tunc videtur quod necesse sit transitum illum esse successivum.
quia non eodem instanti potest esse in medio. et in termino motus. Item ad
argumentum primum in contrarium partis dicendum quod illud procedit de instantibus eiusdem continu
ationis. et de instantibus temporis et per quos intellectus certificatur de
necessitate alicuius rei quod in proposito non habet veritatem. Item ad 2m dicendum
quod videtur habet veritatem de actione que vere et proprie est motus. aliud autem
idem non habet veritatem. Item ad primum alterius partis dicendum quod non est similiter quia
in loci mutatione angeli. idem fit per diversas partes medii.
transeundo ab extremo in extremum per medium. sed illuminatio
non est loci mutatio. sed potius quaedam generatio lucis ad presentiam
luminosi. per totum medium obiectum simul. ita quod non est idem per totum
lucis vel radium in oriente et occidente. nec in partibus medii in terminis.
Item ad 2m dicendum quod augustinus vocat in instanti non motum localem sed
rei localiter distantis apprehensionem virtualem vel si radius
ab oculo emittatur idem est iudicium quod de illuminatione. Item ad
3m dicendum quod licet virtus angeli non excedat virtutem corporalem in finitum
excedit tamen eam in virtute. quod realiter nulla talis virtus in natura rerum
existens potest ei adequari. licet hoc intelligere vel fingere possit intellectus.
Item 7o queritur utrum angelus pertranseat medium immo videtur quod non. videtur quia
augustinus super genesim ad litteram dicit quod deus movet creaturam spiritualem per tempora
non per loca. seu sunt loco. ergo non transit medium. Item quod medium
est inquantum prius venit mutans ut habetur in v. physicorum. ergo si angelus lo
caliter movetur. prius venit in medium quam in extremum. Item angelus
movetur ab a in b. sed dum est in a. non movetur. immo in a quiescit. nec
in b movetur quoniam in motu est. ergo si movetur movetur in medio. Item
licet angelus non contineatur loco proprie loquendo. coexistit tamen ne
cessario loco. supposita existentia universi. sed sicut quod continetur loco non
potest transire de loco ad locum nisi per medium in quo contineatur. sic
quod coexistit loco. necessario non potest transire de loco ad locum nisi
mediante coexistendo. videtur ergo in motu angeli medium coexistit. necesse
est quod angelus medio coexistat. et ita quod pertranseat medium in
modo. Item sicut fuit dictum in precedenti quaestione. necesse est motum
localem angeli aut esse instantaneum aut esse continuum. sed non potest po
ni quod ubi est medium sit instantaneus. ergo est necesse quod sit continuus.
et sic non potest esse non continuus. Item respondeo dicendum quod loca per que
angelus movetur aut sunt immediata ut si sunt contigua aut continua entia.
aut sunt mediata. primum membrum excluditur per quaestionem que supponit
esse medium inter loca. et de hoc queritur. ad quod dicendum quod necesse est quod a
gelus pertranseat illud. ut satis patet ex predictis. quoniam posito angelo in
loco proportionali sue virtuti. in quo in maiori esse non possit. sic
non potest simul coexistere loco a quo movetur et loco ad quem movetur. sic nec
loco a quo et medio. nec simul medio et loco ad quem. et cum sic necesse
loco coexistere. necesse est quod quando locis terminabilibus non coexistit
medio coexistit. Item ad argumentum in contrarium dicendum quod sicut patuit in
superioribus angelus non movetur localiter. loquendo de motu simpliciter. et
proprie sed completam intentionem. quia hoc non est nisi corporum. sed loquendo secundum
perfectam motus rationem. et secundum quid. et per modum loquendi augustini.

Circa 4m dicendum inquisitio magistri versatur principaliter
circa 2o. scilicet circa malorum angelorum aversionem.

Secundo circa bonorum conversionem. Quantum ad primum quaeruntur tria. Primo utrum primum peccatum angeli fuerit superbia. Secundo utrum angeli appetierint dei equalitatem. Tertio utrum omnes peccaverint eodem peccato.

Primo quaeritur utrum primum peccatum angeli fuerit superbia. Et quod sic videtur, quia Tobie iv dicitur: in superbia initium sumpsit omnis perditio. Idem dicitur Eccli. x: initium omnis peccati superbia est. Sed ille fuit primus peccans. Contra. i ad Ti. 6: radix omnium malorum est cupiditas, ergo etc. Respondeo dicendum quod et sacra scriptura et sanctorum vita tenent quod fuit superbia. Et ratio ad hoc inducta sic: non deum fuit, dicitur predicti angelus malus videns se ipsum amavit se et ad dei laudem non retulit, cum autem non referendo se fuit suus amor inordinatus, quia voluit in se ipso quiescere et proprie potestatis esse. Id non fuit sibi cum aversionis quod fuit cum robur inordinate conversionis. Cum aversio et conversio sit unus motus, differens solum penes terminos, sicut est exemplum in naturalibus quod actio et passio est unus motus. Cum ergo ad propriam excellentiam conversus fuit quam amavit inordinate et singulariter possidere voluit, et hoc est peccatum superbie. Dicendum est quod fuit primum peccatum omnium superbia. Sed non est inconveniens quod ad unum peccatum sequantur alia habitu vel actu. Unde Augustinus docet xi super Gen. quod illico quod aliquis superbit statim alius invidet in corde, quia non vult habere superiorem nec parem. Unde superbia statim peperit invidiam. Hoc etiam docet philosophus in ethicis quod ille qui vult videri magnificus statim fit avarus in congregando et prodigus in expendendo. Sed peccatum debet iudicari a principali motivo. Intelligendum est tamen quod superbia dicitur tripliciter, quia dicitur quedam habitualis inclinatio procedens ex corruptione fomitis ad superbiendum. Et hoc non potuit esse in angelo vel homine ante peccatum, non enim fuit natura instituta sed corrupta, sicut aliquis iam male disposuit, quia recta est creata licet sit flexibilis. Secundo modo dicitur pro non subdendo se subiectionis, quando scilicet quis prefert suam voluntatem voluntati domini sui. Et sic est generale initium consequens omne peccatum. Tertio modo dicitur amor vel appetitus inordinatus singularis excellentie. Et sic est peccatum speciale, et sic peccavit angelus. Et sic superbia est initium omnis peccati secundum Augustinum in pluribus locis. Ad argumentum dicendum quod cupiditas accipitur ibi non prout est speciale peccatum sed generale, ut patet per glosam Augustini ibidem.

Secundo quaeritur utrum angeli appetierint dei equalitatem. Et videtur quod sic, quia glossa super illud: que non rapui tunc exsolvebam, dicit: dyabolus et homo sive adam rapere voluerunt divinitatem et perdiderunt felicitatem. Contra. Anselmus de casu dyaboli dicit quod non appetiit ad quod non pervenisset si stetisset. Sed numquam pervenisset ad dei equalitatem, ergo eam non appetiit. Respondeo dicendum quod necesse est dicere quod appetiit similitudinem dei aliquo modo, cum et nos quando peccamus dei similitudinem appetamus, sicut dicit Augustinus xi de ci. dei c. [illegible]. Sed quia similitudo dei dicitur multipliciter, non est facile videre quo appetiit; immo sunt oppiniones de hoc. Quidam dicunt sic, quod voluit esse simpliciter equalis deo, quo magis superbit: nam tantam magnitudinem appetiit quantam apprehendit. Et quia contra eos dicitur quod non potuerunt apprehendere quia erat infinita, respondent tacite conveniendo quod certa animo sepe presumit plus quam possit, secundum Augustinum. Sed alii sic impugnant, quod licet homo possit plus desiderare quam possit habere, tamen non potest plus velle quam intelligere. Sed ipse non poterat intelligere quod esset deo equalis, ergo non poterat velle, cum ipse non urgeretur passione honoris sicut nos. Item nullus vult aliquid quo potius

tho

83 d. 23 mor. quod 4 modis contingit superbia: putare a se habere aliquid; pro suis meritis habere existimare; iactare se habere quod non habet; singulariter velle videri habere.

ei natura non maneat. Si autem esset equalis deo, iam ei natura non permaneret, sed esset divine nature. Sed quidam sic deponentes rationes eorum non sunt bone. Et prima ratio non valet, quia constat per dam. 2. 2. et philosophum 3 ethicorum quod voluntas non solum est possibilium sed et impossibilium. Et ideo licet sciret esse impossibile quod esset deo equalis, tamen bene potuit velle, maxime quod esset possibile. Ad hoc ergo quod aliquis velit aliquid non oportet quod existimet id esse possibile, sed sufficit velle quod possibile esset. Quod etiam dicunt quod passio non ligabat iudicium rationis, dicendum quod non oportet iudicium ligari ad hoc quod appetat, sed sufficit voluntatem allici desiderio appetibilis. Et hoc potest voluntas libera contra iudicium rationis, quia domina est sui actus, secundum Anselmum de casu dyaboli: sciens non debere appetere appetiit tamen. Item secunda ratio non valet, quia intellectus et voluntas ipsa potest ferri ad antecedens quod non fertur ad consequens. Exemplum: possum velle esse abbas non desiderando esse monachus, et quod desiderare volare et tamen non velle esse avis. Et sic est in proposito, quia licet ad esse equale deo sequatur quod sit deus, potuit tamen angelus ferri ad unum et non ad aliud. Item licet appetitus per se non feratur ad non esse, tamen bene potest ferri ad id quod est per se, sed id sequitur preter actionis quod ad suam intentionem. Et exemplum quod ipsi ponunt in alio scripto non valet. Dicunt enim quod asinus non potest appetere quod sit equus, quia natura asinina desineret. Sed non sequitur: si in asino non est possibile, quod propter hoc non sit in homine vel angelo. Nam asinus non potest apprehendere excellentias naturarum et comparare ad invicem, quia talis est actus rationis qui non convenit asino. Et ideo dicendum quod angelus videns se tantam excellentiam habere complacuit sibi nimis, ita quod ad gloriam conditoris se non retulit, sed potius in se ipso volens quiescere appetiit esse sui iuris et sue potestatis. Sic dicit Augustinus xi super Gen. quod a luce veritatis se avertit superbia turgidus et proprie potestatis dilectione corruptus. Ad hoc autem quod aliquis velit esse proprii iuris sequitur quod non velit esse alterius potestatis et appetet nulli sub esse, et hoc est quedam dei similitudo. Ad argumentum dicendum quod in appetitu suo fuit ad privationis et ad positionis, quia privationis fuit in non sub esse, positionis fuit aliis preesse, non in gratuitis quia iam habebat, sed iure imperandi et dominandi, et hoc habuisset si stetisset, sicut dicit Anselmus: habuisset dico quia dominari cum Christo creaturis ministrandi.

Tertio quaeritur utrum omnes peccaverunt eodem peccato. Et videtur quod sic. Nunc fuit in eodem aliquando equalitatis non excessus, quia si quis potior erat in donis plus superbivit, quia forte se amaverunt et ad dei laudem non se retulerunt, quo peccato omnes deliquerunt et similiter tempore. Exemplum: sed quod non fuit unus alius cum peccaret in primo peccato. Unde sicut fuit in malis prius aversionis, sic in bonis prius conversionis, quod in primo quo se ad deum retulerunt confirmati fuerunt et illi obstinati.

Circa secundum principale quaeritur utrum boni angeli meruerint gloriam suam. Et videtur quod non, quia magis est curialis qui dat sine merito quam qui cum merito. Sed deus est curialissimus, ergo etc. Item nullus meretur id quod datur sibi a sui origine. Sed angeli habuerunt beatitudinem a sui origine, ut dicit Augustinus xi de ci. dei et de fide ad Petrum: angeli a sui creatione acceperunt donum eternitatis ac beatitudinis. Contra. Augustinus de correptione et gratia dicit quod angeli sancti quod aliis cadentibus steterunt, vitam illi mercedem accipere meruerunt. Respondeo dicendum quod circa hanc questionem fuit multiplex opinio. Quidam enim dixerunt quod habuerunt sine meritis, sed per usum liberi arbitrii meruerunt in eternitate permanendi. Et hoc fuit aliquando secundum Augustinum tenendum, sicut patet per auctoritatem iam allegatam. Sed non est dicendum quod sic sensit, sed

aliorum potiorum predictam. Alii autem dicunt, de quorum numero fuit magister Sententiarum, quod receperunt mercedem non meritam sed merendam. Exemplum de milite accipiente equum quem postea meretur. Unde dicunt quod per primum motum liberi arbitrii fuerunt glorificati, sed non sufficit pro tanta gloria sed postea merentur. Contra. Sed ista positio non tenetur hodie. Cuius ratio est, quia impossibile est effectum precedere causam. Sed premium est quod debetur merito sicut effectus cause, quia de sua ratione est ut reddatur merito, ut dicit philosophus et Augustinus. Alii dicunt quod bene processit in eis meritum ipsum premium, et ista distinctio est sic, quia quidam dicunt quod angeli in solis naturalibus fuerunt creati. Et ideo primo motu liberi arbitrii non potuit esse gratuitus, eo quod gratiam non habuit. Sed quia deus semper adiuvat voluntatem facientem quod in se est, ideo statim quod angelus incepit ad deum converti, deus dedit ei gratiam, et per istam viam fuit ille motus conversationis a gratia, licet esset inceptus a natura. Et per consequens fuit meritorius vel meritorius de non quantum ad sui principium, sed quantum ad sui complementum. Sed quia fundamentum istius positionis fuit superius reprobatum tamquam falsum per Augustinum, scilicet quod angeli non fuerunt creati in gratia, ideo tota sequens sui natura non habet. Non difficile est videre quomodo unus actus simplex ipsius intellectus et voluntatis fuit indivisa parte temporis, sicut secundum philosophum x ethicorum visio corporalis et delectatio sic tota simul in qualibet temporis parte. Et ista ratione dicitur quod ille motus suus actus primo fuit non gratuitus et postea fuit a gratia gratuitus. Et ideo dicendum quod angeli boni simpliciter gloriam meruerunt et perfectionem et premium non solum natura vel illi dicunt. Ad primum argumentum dicendum quod ubi Augustinus fuisse dicit sine aliorum ratione, vel si sic sensit pertinet nos ad presens, quia ista parte non sequimur cum sic nunc ipse nulli vult, propter rationem predictam. Ad secundum dicendum quod curialitatis est dare quando debet et nulla alias esse prodigus vel aliter. Quod licet faciat aliquis quod potest facere ex parte sua, non oportet hoc deus dare ad tenendum, sed semper ex curialitate et bonitate sua dat illa que dat.

hono.

Circa dist. 6 versatur inquisitio magistri principaliter circa tria. Primo circa quedam antecedentia. Secundo circa quedam principalia. Tertio circa quedam consequentia. Quantum ad primum quaeritur tantum unum, scilicet utrum in angelis ante confirmationem vel casum fuerit aliquis ordo. Et videtur quod non, quia deus non prefert unum alteri nisi vel propter merita vel naturam. Sed nullum meritum erat in eis, nec in natura erat preeminentia, cum sicut ut fuit dictum eiusdem speciei; ergo non erat unus alteri preferendus. Contra. Peccatum non tollit naturam. Sed demones habent ordinem, ergo habebant prius. Probatio minoris: ad ephe. ultimo dicit apostolus principatus et potestates etc. Respondeo dicendum quod in ordine est duo considerare, scilicet perfectionem distinctionis et perfectionem officiorum executionis. Primum sufficienter consistit in duobus, scilicet in precellentia naturalium et gratuitorum. Et quia hec duo fuerunt in angelis a creatione, ut dictum est supra, oportet dicere quod in eis fuit distinctio ante conversionem vel aversionem. Sed quia per peccatum aliqui perdiderunt gratiam, sed non naturalium excellentiam, ideo non remansit in eis perfecta et completa ratio distinctionis, sed incompleta et semiplena. Perfectio vero executionis actuum vel officiorum est duplex, scilicet intrinsecus in actibus donorum spiritualium secundum quod dominus quibus indum ordinat, vel extrinsecus, scilicet ministrando nobis ut agunt potestates et huiusmodi. Et neutrum horum habuerunt angeli ante conversionem vel casum. Ad argumentum dicendum quod maior est falsa, quia bene fuit in eis excellentia naturalium licet essent eiusdem speciei et in gratuitis. Et sic bene prefert

deus unum alteri sine merito. Quaeruntur quatuor. Primo utrum ceciderint de quolibet ordine.

Circa secundum principale. Secundo utrum plures sint boni quam mali. Tertio utrum peccantes ceciderint in infernum inferiorem. Quarto utrum ceciderint in infernum quantum ad supplicium.

Primo quaeritur utrum ceciderint de quolibet ordine. Et videtur quod non, quia beatus Petrus dicit: angelis peccantibus non pepercit. Et sic videtur quod non fuerunt nisi de ordine angelorum et non aliorum. Item scriptura licet nominet fuisse peccatores principatus et potestates, cum numquam invenimus quod de ordine seraphin aliqui peccatores nominentur. Contra. Lucifer fuit omnibus superior et cecidit. Sed magister videtur dicere aliis quam de ipso etc. Respondeo dicendum quod licet non possit probari efficaciter quod de quolibet ordine ceciderunt, tamen dicitur communiter quod sic. Unde Gregorius 22 mor. dicit quod de ordine medio et infimo reperitur; colligitur quod aliqui ceciderunt. Et hoc dicunt exponentes id Ezech. 28: tu cherub, et sic usque ad cherubim invenimus cecidisse.

Ad argumentum dicendum quod angeli aliquando dicitur communiter, et tunc omnes sancte creature spirituales dicuntur angeli, et sic dicit beatus Petrus; aliquando appropriate, et sic solum illi inferiores dicuntur angeli. Ad secundum dicendum quod sunt quedam nomina angelis attributa que conveniunt eis in omni statu, scilicet quia non includunt gratiam caritatis, et talibus nominibus bene nominantur et demones. Sunt et quedam nomina gratiam includentia, ut cherubim et seraphin, que non conveniunt existentibus in peccato.

Secundo quaeritur utrum plures sint boni quam mali. Respondeo dicendum sine argumentis quod licet efficaciter auctoritate non possit probari hec veritas, tamen sancti communiter dicunt quod plures remanserunt quam ceciderunt, sicut patet per Anselmum cur deus homo c. 19, et satis innuit parabola ovis c. perdite. Hi autem rationem quandam dicunt quod sunt, quia peccatum est contra naturalem inclinationem; que autem sunt contra naturam in paucioribus contingunt. Sed non valet ratio, quia cum secundum naturalem inclinationem velint esse beati, immo oppositum impossibile est velle secundum Augustinum, quia nemo vult esse miser, et contra naturam sit dampnari, et tamen plures dampnantur quam salventur de hominibus, sicut dicit salvator: multi sunt vocati, pauci vero electi. Item cum secundum Augustinum et philosophum male vivere sit contra naturalem rationem, et tamen videmus quod plures sunt male viventes quam bene. Et ideo dicendum simpliciter quod fuerunt satis plures boni quam mali. Ratio autem huius fuit voluntas divina cui sic placuit.

go. tho.

Tertio quaeritur utrum peccantes ceciderunt in infernum inferiorem. Sive quantum ad locum. Et videtur quod sic, quia secundum divinam ordinationem locus ille est deputatus dampnatis. Sed mali statim per aversionem fuerunt dampnati, et quilibet locatur in suo loco congruo, ergo etc. Contra. Apostolus ad ephe. dicit: non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates tenebrarum harum. Respondeo dicendum quod sicut dicit Augustinus xi de ci. dei c. 18, deus nullum malum permitteret nisi sciret et faceret quibus eos bonis usibus accommodaret atque ordinem seculorum tamquam carmen pulcherrimum ex quibusdam antithetis honestaret. Et ideo licet deus ab eterno bene sciret quod aliquis erat futurus malus, non debuit propter hoc dimittere eos facere, quia sciebat quod inde bonum poterat provenire. Elicit autem deus duo bona ab istorum malitia, scilicet simpliciter et ad tempus. Simpliciter universum decorando, quod per contrapositionem boni ad malum decorat, quod significat antithetica, et suam iustitiam in contemptoris pena manifestando. Secundum vero tempus operatur salutem et promotionem electorum per exercitium et temptationes. Nam electi resistendo eorum malis temptationibus humiliantur et perficiuntur, sicut Iob et alii sancti martyres. Et ideo debetur demonibus duplex locus, scilicet unus finalis, scilicet propter pene consummationem, et hic est infernus, sicut sacra scriptura clamat; alius vero ad tempus propter sanctorum exercitationem, et hic est iste aer caliginosus.

go. illu

ut dicit aug. 3. sup gen. neq; n. aer. spatia sereniora
atq; puriora. s; ista caliginosa tene pmissi sut. q eis
p suo gnē. q. gda carcer ē. usq; ad tps iudicii. ē ga
caliginosius aer. q2 uaporibz r exalatoibz. obfuscat.
Quat aut insursu ptendat. ē diusitas int doctores.
na yo. dicit sup ysaia. i ori^a. q phi uoluerit q asce
dat p miliare. r quarta pte miliaris. s; ide yero sr
epla; ad po. d. q ascendut p duo milia passuu.
h ē duo miliaria. s; gda alii sapiens. ut ptare q asce
dit. qi. miliaria. Congruit at ille loc eis. pot suar
pprietat. s. p obscuritate. frigiditate. r leuitate.
que gde ca bn i demonibz repiut. sic p; ista gside
ri. Ad arm dcm. q n ē q locus ille debet eis finalit.
s; p maiori bono reseruant h ad tps. p dei uoluntate.
Quarto qr. utrum descedat i infernu q ad supp
licii. ex q nō quo ad locu. h ē dre. si puniut ut pe
na infernali. r ui q sic. q2 glo. sr. ia. 3. iflamata
agehenna. dic. dya. ucuq; uadit. portat secu icendia tor
mitor. Eg mathi. g. dr. fili dei. ut qd uenisti
an tps torqre nos. g nō du torqbat. Jt si hret
igne. gpn poss; p usu r gburere. obsessos ab eis. q
nō apparet. Rn. dcm q d qone ista. sut uarie opio
nes. na gda dnt q l; nō sit eor suppliciu ad huc g
suatu. tn bn puniut pena ignis. ucuq; sut ul
uadut. mot p ita illi glo. ia. 3. ed argumta in
gtru dicut. q ignis nō ui. q2 sic dic apt ignis nō
ui n i m aliena. r q2 i ē ippa m^a io n ui. r ista est
ro sm quosda qr ignis elemtu n ui. Dnt r q n gbu
rit. q2 ē aliqua spes ignis. q sic ht ut detinata. qn
pot sup alia. sic fuit de igne trium puerorum. q huit
po^a ad gburedu hoies caldeos. n aut illos. 3. pueros.
r sic dnt q pot ee h. q ignis ille ē ita detinat ad
gburedu demones q sr ad ad potate n ht. Alii
dnt q ide ē iudiciu. de aiabz r de demonibz. cu sint
peiores. r io sic aie ut puniut pena ignis. sic r
r ipi demones. n minuit eor pena. eo q sit ex loc
quo ad sit. sic n boni minuut asua gla. qn ueni
ut ad nos. q2 gsiderat illu locu ee suu. sic demones
l; n alligent. ad h^c ibi. q2 tn sciut i debe ee. n mi
nuit eor pena. s; h n ē bn dcm. imo uald male.
n ē sile de bonis r mal. q2 glia bonor gsistit i dei
gtemplatone. q p se aloco nō dependet. q2 i q l; loco
hnt dm p sente. q frunt. r io n minuit eor glia.
S; pena i ferni aloco depend;. r io nce ē pena illa
minui. si aloco elogent. r io n ē sile. Jt si de
mones nō puniut. n q2 sciut illu locu. sibi debit
r n q2 i alligat. g sola cogitone futuri supplicii
torqnt. q utina ita sit. s; ipo^le ē q tatu affligat
solus timor tatu aphsus. qnt afflig cu expie
tia pene. r io o; q sit mi^or. q ē g poni; illa. u ē
si dret. q aliq affligeret. s. cu expietia. s; ipi dicut
q solu p apphsione. Et io alii dnt bn
q2 ista ē mag ut. q libri qi. 2. q ipi ut affligt
apphsione illi supplicii. s; p iudiciu augebit.
q2 ibi alligabut. sic. n. aia delectat quieta corpi

bn sano. i q qmcuq; ho desideret n sepat a corpe. s; i
ptat. sic illi torqbunt q sue uoluntatis conatu r desi
derii. i illa ligatone. n eni i igni sic ferru qn bn
candet. nuc aut n applicat realit. s; tm ymagi
narie. Ad arm de glo. dcm. q d; intelligi qntu ad
gnale modu supplicii. r n o; q restingat. ad reale
siue male ignes. qr p. ut^m ind monibz sit plato
Jrca. 3^m pn^le. Rn. q sic. r io ē dn expte ne
excellecois. q ex uoluntate asses peioris. q2 n.
sit dcm fuit supi. i eis erat g dus. io i eis erat p
lato an lapsu qntu ad iniciu. s; n plene. erat dn
p gra; pficienda. r opleda. r q2 demones n huerut
gra; io n fuit eis. n ē pfca plato. ueritu ipi ex
sua malitia suppleut r ex sua uoluntate se sb
mictut suis superioribz i malibz r astutoibz. ut melt
nos ipugnet. q2 si sic n eet n facent n ta fortit
Secudo qr. ut^m uicti a scis cessent ipugnare.
p eu ipugnare. r ui q sic. q2 dic magr in lya. ill
q a scis uicut. potati alios teptadi ui adimi. et
sile dic origen. Eg si sic eet ia eet mlt eor nus
iminut. q nō ui u. Rn. ad ista qone dnt aliq
q dya. uict ab aliq. sco. i aliq gne pcti. nuq ht po
teptadi. n cu n aliu de aliq pcto. r h gfirmat q2
dnt q tata ē supbia. q qn uict se uict nuq audet
ulti teptare ne ulti uicat. S; h nō ui bn dcm ppt
po; ia dca; q2 nimis ia eet iminut nus eor. r q2
hmis expsse gtru de x^o. r de iob. Et io eor ē mag gt
q p. q2 mag ui si ē i supbz q debeat aliu teptare
ul r oude. ad h ut uicat sic ipe uict fuit. Alii
dnt. q uict nuq teptat aliq de illo pcto de quo
uicit. S; h at huc ui largi dcm. ppt rones supi dcas.
Alii dnt r forte meli. q uict. nuq teptat ulti
illu aq uict ē de illo pcto de q uict fuit. forte n
ipe n aliqs alii. r h ui sat gcordare cu mltis q le
gut i uitis prm. ut de sco benedco legit q q2 dcaint
seml uic. nuq ulteri se sit. r i de bto francisco r mlti
aliis. Et sm ista possut patre ar^ta ad utraq; pte. d. A.

Jrca. d. A. inqsico magr usat pncipalit cca
g^or. p. circa bonor anglor gfirmatoz. 2°.
circa. malor cupitia r obstinatoz. 3°. circa eor scia;
r oblimone. 4°. circa eor opiones. Quatuz
ad p^m. q rut. 3. p^o. ut^m angli bti possit peccare.
2°. ut^m possit i eis augeri bonitas. 3°. ut^m gfio
diminuat li. ar^m. p^o. ut^m. bti possit peccare. Et ui
Primo qro. q sic q2 potestates ronales sut
ad opposita. g^o rc. s; glia n aufert naz. g^o cu
ipi tales sint. sic possut boni ita r mali. Jt ois
crea pot defice eo ipo q de nichilo ē. r sm sta; r sm
electo;. si ht ui electia;. ut dic ag r dam. s; angls
sep ē de no. g^o rc. Eg. ag xi. s^r gen dic q nia q
peccare nō pot in scis anglis ē. Rn. dcm q n agls
n aliqs beat. pot peccare. r io ē q2 btitudo ē ultim
finis crate. ad q fine mouet r iclinat nalit. l; s;
ppia roz moueat electie. ad ea. qn eu ē ei p sensi r
qn ipi nō ē psens. pot alit existimare. q se habz.

innitate. ul ad bon p ipo amare. s; qn ei unit. ia ē in
suo tmo. r ult demare nō pot. nec ē ult tedetia. s;
qes gsumata r pfca. posse aut peccare. ē posse a suo ti
no de mare. r moui motu obliq r n recto. q2 pccor n
aliud qrit. in suo pcto. n qete q n eda siu btitudie;. ut
dic aug. u. d e. Jt cu btitudo dicat ctitudie; p ma
nendi in bono hito. si poss; peccare. ia dubitaret. r p gns
nō eet qet. r sic dubitare r tame poss;. mouet g crea
ronal. nalit ad btitudie; in gnali. s; electie s pprea;
rone. mouet ad ea. qn ei applicat. s. ppo obo btifico.
r sic an nō potrit nō moui. in gnali. sic n qn ē ei u
nita i spali. s; ppa; roz electie. alioqn ut dcm fuit
poss; minor motor supare maiore. r eet i tmo r nō
in tmo. r sic de aliis. Ad p^m ar^m. dcm. q n ē q glia n
aufert nale po^a. s; posse peccare nō ē po. ut dicebat
n equoce. n. n. r^u quor l; obor. sut ad opposita ro
nales po^e. q2 ad aliq mouet nalit. r^u uo quor da;
bn sunt. ad q nō mouet nalit. un intells nō pot
nō assentire pncipiis. r uoluntas n pot uelle maluz.
qn i^d malu ē p se notu. Ad 2^m. dcm. q ht defcibili
tate in se q2 de nichilo. s; ht p manetia ab alio. cui
adheret. r h n ē ingens. l; gm^or uidat dre gtru. xi.
me^te. q un r ide n possit hre de se defcm r ab a^o. ncitate.
Secudo qr. ut^m possit i eis augi bonitas. q sic ui
q2 ome q nō ē in tmo. pot augeri. s; gra in aglo nō
ē in tmo. q p; q2 ma^or ē in bta uigine. g^o rc. Jt
nllm bonu i remuneratu. s; ipi faciut mlta bona. g^o
si nō augeret gra ds nō remuneraret. r sic eet i iustus
iudex. g^o rc. Eg. ois beat ut dcm ē. ē i tmo. s; q
ē in tmo. nō pot ult pcede. Rn. dcm q cu angelus
beatus. sit i tmo sue pfcois. q tmus dr pfca btitudo.
r ult tmu nō sit motus. nec tendetia. seqt q sic in
mutato ee. alioqn i plicaret opposit. s. q eet i motu r i
mutato ee. r et in tmo r i uia. r et igete r n igete.
maior r n maior. Et io dcm q i p^o motu. li. ar. toto
conatu suo. se ad dm guterut. cooperante diuina gra. r
io reducta fuit ad actu eor possibilitas. s m gratu.
Ad ar^m p^m. dcm. q mo^le pot dici ee i tmo duplicit. q
in tmo ppe po^as. ul i tota na mobiliu. p^o ui g^e cuilz
mobili ee in tmo. suo. qn ia ē i pfco suo statu. s;
nō ē i tmo toci nē. sic cuperetur arg^m de uigine ui. ex^m.
qn ui^a aeris ē sub for^a aeris. ē i tmo. sic ui^a celestis
ē sub for^a celesti. s; plr tu ui^a cor^l. ē i tmo suo. qn
ē sub for^a celesti. sic qlz angls. ē reduct ad tota;
sua actualitate. i suo tmo ppe potatis. s; n ad tota
possibilitate. ne sic dicebat. Ad 2^m dcm sic dr
coit de p mio stali. r accitali. r^u stal dr ee i tmo.
s; r^u accital aqrit gtr. r h n repugnat pfcoi. h
ē coit Rn. s; pulcius dici pot. q2 de rone pmii nō est
q puet oes act abto. imo de sua rone. ē q hat dm
diligedo. r laudare. i q sume delectat. s; bn puat
oez actu respiciete ad futuru n hitu s; hitu agli
nō i oibz suis actoibz. do fruut. r n cedut i ad u
nō hitu. s; qescut i adepto. r i ipo exceut.
Tercio qr. ut^m gfirmato diminuit li. ar. r ui q
sic. cu nō possit altm oppitor. sic an potuerut.

 Sm ag tench. bti n ideo carent libero arbitrio. q2 uelle male n poss

Eg. angls gfirmat. r n gfirmat ē ide oio. s; nō
eet ide si eet mutatu li. ar. g^o rc. Rn. dcm q possum
gsiderare naz ronale. duobz modis. q2 uno ui i qntu est
de nō fca. q ē ei coe cu aliis. r tuc ē uertibil s naz. q2 oe
creabile ē uertibile. s dam. l. i. c. g. r s ag inplibz locis.
2° ut pot gsiderari. ut ē qda na ordinata nalit ad
btitudie;. r h ē ei spale ppu. r s ista n ē pot i ea pos
sibilitas ad corruptoi s sta;. q2 s aug. 13. d e. A. nō eet
btitudis particeps si mortis timo claudet. r io ncce sunt
ipa; carere uertibilitte nalit. s; n s m electo;. ut dic dam.
un creaco dedit sibi pa; i uertibilitate s sta;. s; bto
glie dati sibi s inuertibilite. q ē s electo; n ppt h di
minuit li. ar. q2 n aufert de hiis. q ptinet ad ei
pfcoz. s; poti ad ei defcm. q2 sic ptat ans. de libtate
ar. po. peccadi. nō ē libtas. n ps libtatis. r io gfirmato
libtate ar. nō minuit s; aug;. r pfic. q2 ois pfco qto
nō plus recedit ab ipfcoe ē p fcior. r sic p; q gfir^o
qntu ad sta;. li. ar. nō mutat s; bn qntu ad qlitate.
q2 pfic. Ad ar^m. p^m. dcm. q gcludit q n sit mutatu
sm sta;. s; n s qlitate. Ad ad alteri ptis. dcm q
s phm. g. me^te. qn potas ronal. ht sufficiet de appe
titu. ag ex ncitate. q2 l; n sit detinata nalit ad alter
oppitor. pot tu se detinare p electo;. ul dcm q uo^lr
n se ht ad opposit finis. q2 ncco pot uelle ee mis. s;
bn r^u eor. q sut ad fine qdiu curat finis. s; qn
ē giuctu fini neqqr. sqntur. 3^a. p^o. ut^m mali pos
Jrca. 2^m pncipale sint bn face. 2°. utru
eor malitia possit augeri. 3°. ut^m obstinato
diminuit. ar^m. li. mali possint bn face. r ui q sic
Primo qro. ut^m. q2 qn aliqs actus de se ē bon. oim
facienci ē bonus. s; crede do. ē bon act. sic dic
bts. ia. tu cedis. q un ē ds r bn facis. n pot dici q
loquat de fide formata. s; i formi. s; demones credut
ut i dr. g^o rc. Jt aut ē cu expte dei. a^e sua. n
expte dei. q2 nō guti ad dm ē gda defcus. r pnuaco r
ds nō pot ee ca alicui defcus. n expte angli. q2 n^a
lia integra remasut. ut dic. dyo. s; p data sibi n^alia
potant guti p us. g^o r m. Eg. glo. s^r. i^e. q guetio x^i
ad belial. i. cor. x. dic. q sic x^s. oia bn fecit sep. r fac
sic dya oia male. Rn. dcm q differt dicere. bon face
r bn face. l; aliqn accipiat unu p alio. na bn face.
ponit ordine opis. r^u bone uoluntatis. r finis debiti.
s; bonu face. n ponit bonitate n i ope. dya aut nō
pot face n un. s. bon face. q ē bon ingne. s; nō bn
qr aut h sit. difficile ē bn uide. do tu q ca ē ex
ebz opleta. l; una n sufficiat. s. ex r de statu mer
di. ut ex ca p^a. 2^a. ē ex imutabilite eligedi. ut ex
ca s^a. r ex firma uoluntate i malo pseuerati. sic
ex ca i me^ta. h 3. cause gucti sil. sut reddede. q2
demon n pot bn face. i. ad dm guti. n. n. pot ad
dm guti n recededo ab a^o tmo aq. un uoluntas o
i malo qescens. ē i po^le ad bon durate fixione i malo.
dcm. g^o est. q l; adiuisi sint assigre diuse rones.
s. s ipr na. alii dnt grauitate pcti. alii modu. q2
nllo suggerete. dcm q oms iste sint i sufficietes.
supte pse. s; ille. 3. quas dixi. sufficiut. Ad ar^m
p^m. dcm. q i^d ubu bti iacobi. accipit. coit p bon

facere. et non per bonum facere. ¶ Ad 2m. dicendum quod non est tota ex parte dei nec tota ex parte angeli. sed principaliter ex parte statuti termini ad merendum sicut dicit damascenus l. 2. c. 4. oportet igitur scire quod hoc est hominibus mors quod angelis est casus.

Secundo queritur utrum eorum malicia possit augeri. et videtur quod sic per psalmum. superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. iste autem ascensus est malicie incrementum. ¶ Item quia mala facimus mali sumus. sed ipsi faciunt omni die mala. ergo etc. ¶ Contra. sicut dicit damascenus. homines dampnati post mortem non possunt demereri. ergo nec angeli post casum. ¶ Item non possunt mereri ergo nec demereri. quia opposita nata sunt fieri circa idem.

¶ Respondeo dicendum quod hic sunt diverse opiniones. nam quidam dicunt quod cotidie crescit malitia eorum. pro eo quod cotidie mala faciunt. quia semper malum adimit de bono ipsi voluntati sed hoc non est simile ut dicunt de bonis. quia bonum opus ut dicunt non addit ad bonitatem gratie et voluntatis. peccatum vero addit ad malitiam. exemplum est in visu qui ex .4. dependet. scilicet ab ... et ... scilicet ex videre visibili. et ex impediente. et ex adiuvante. sic et est in proposito ad bonum. quod ex .4. dependet. scilicet ex voluntate operante. ex gratia adiuvante. ex deo dante. et peccato non impediente. per peccatum autem tota gratia tollitur. sed non propter hoc non per se malum adimit de bono naturali. sed per quodlibet peccatum addit ad impedimentum. quia impedimenta sunt in infinitum. et tamen numquam adimit tota habilitas ad bonum. Sed hec licet dicto sit bona. non tamen credo quod sufficiat ad propositum pro eo quod sunt extra statum merendi. quia et anime dampnate. et non respectu meritum mala faciunt. et tamen non augetur eorum culpa. ¶ Alii vero dicunt quod augetur. quantum ad administrationem sed non contemplationem. sed hoc non sufficit. quia eadem visio est hic et illa. differens solum per diversa officia. ¶ Et ideo est simpliciter dicendum quod sicut confirmatio bonos in termino sunt possibilitatis quo ad gratiam. sic obstinatio quo ad culpam. quia licet plura bona faciant. non tamen augetur gratia ut dictum fuit. sic est de malis. ¶ Ad argumentum dicendum quod superbia crescit semper non quo ad extensionem. sed ad malorum multiplicationem in quibus suam pravitatem exercent. ¶ Ad 2m. dicendum quod multiplicatio malorum facit augeri bene malitiam quousque voluntas non est in termino. exemplum de igne calefaciente aquam. unde in proposito malo. quia mali fecit se est malum. ita intense quod per se reducit in actum.

¶ Tertio queritur utrum obstinatio diminuat arbitrium libertatis. ¶ Respondeo dicendum quod liberum arbitrium potest tripliciter considerari. quia per comparationem ad se. vel in comparatione ad actum vel ad finem debitum. quo ad primum in nullo est diminuta eorum libertas vel naturalis potentia absoluta. quo ad 2m. quod est actus potestativus. scilicet libere velle. eo quod nulla coactio est in eis inducta per peccatum. nec ista est ablata. sed in comparatione ad finem debitum. quia eius iusticiam ... habere. et quo ad hoc totaliter est ablata. quia non est nec esse potest in eis iusticia. et quia de perfectione non est quod sit libera aptitudo. ideo quo ad hoc potest concedi. sub isto sensu. quod diminuitur sic liberum arbitrium per obstinationem. scilicet quo ad finem debitum sed simpliciter non. quia remanet quantum ad suum principalem actum.

Circa .3. principaliter queruntur .3. ¶ Primo utrum in malis angelis sit scientia. ¶ 2o. utrum cadat in eis oblivio. ¶ 3o. utrum possint scire futura.

¶ Primo queritur utrum in malis sit scientia. et videtur quod non. quia sicut se habet intellectus ad verum. sic affectus ad bonum. sed in affectu non remansit aliquid de bono. ergo nec in intellectu aliquid de vero. ¶ Contra. naturalia sunt in eis splendida. ergo sicut prius sciebant sic et modo. ¶ Respondeo dicendum quod est scientia speculativa et practica. et practica dicitur dupliciter. quia vel operabilium que iusticia regunt. et talis scientia in eis nulla est. quia vehementia malitie. non permittit eos de huiusmodi recte iudicare. unde .6. ethicorum dicitur quod malitia est corruptiva electionis. 2o modo dicitur scientia practica quorumcumque aliorum operabilium. et tale bene habent. quia optime sciunt cupere et talia. et sepe quando talia faciunt. scientia vero speculativa et talis est plene in eis. quia suum nomen satis indicat. nam demon sciens interpretatur. et ratio est triplex secundum augustinum. 2. super genesim. quia prima est ingenii subtilitas. 2a. experientie longevitas. 3a. est ministeriorum utilitas. sed qui se intromittunt de actibus voluntatis. tunc frequenter fallunt. ¶ Ad argumentum dicendum quod iusticia non opponitur cognitioni. sed amori. et ideo non oportet privari intellectum cognitione. sed affectum amore propter ipsum peccatum.

Secundo queritur utrum cadat in eis oblivio. et videtur quod non. quia per quorum privationem habetur scientia. per eorum privationem causatur oblivio. sed per species innatas. que sunt indelebiles. facta fuit in eis scientia. ergo non potest esse oblivio. eo quod sunt indelebiles species. ¶ Contra dicitur quod frequenter nescit peccata. que sciebat ante conversionem. ergo etc. ¶ Respondeo dicendum quod quidam dicunt duplicem esse actum memorie. quia unus est qui se habet per modum habitus. quia habet species retinere. et 2us est per modum actus. quod est meminisse sive recordari. primus autem est naturalis. nec subest libero arbitrio. 2us autem aliquo modo subest. oblivio ergo dici potest per privationem actus primi. et sic est de leto specierum. quod non cadit in demonibus. propter statum incorruptionis et specierum generalitatem. si autem dicatur oblivio per negationem actus secundi. et sic dicitur recordationis privatio. et hoc cadit in eis respectu bonorum. eo quod totum sunt intenti in malum. hec est responsio prima secundum eos. ¶ Alii vero dicunt quod species non est actus quod ipsa cogitatio actualis. dicunt quod non est nisi unus actus ipsi memorie. quod species retinere. alius non est suus sed est cogitative potentie. sive intellective aspectus. sicut dicit augustinus. 14. de trinitate. 7. hac namque dicimus intelligentiam. qua intelligimus cogitantes. Item dicit. 11. de trinitate c. 4. quod est ad species corporis aliquid corporis in loco. hec est ad anime acie similitudo corporis in memoria. et quod est aspicientis visio. ad eam que est species corporis. ex qua sensus informatur. hec est visio cogitantis ad ymaginem corporis constitutam in memoria. ex qua formatur acies animi. Et tunc quia in anima est ponere duplicem retentivam. inferiorem scilicet quod quedam pertinet ad sensitivam. alia ad intellectivam. que ad similem modum se habent. et intellectiva tamquam superior potest uti sicut vult utraque. quia genus de sensibus sillogizare et ratiocinari. dicendum ergo sumarie est. quod cum secundum augustinum x. 14. de trinitate. aliud sit scire et aliud cogitare. quoniam scire communiter accepte dicitur per acceptam apprehensionem retento solum quod est actus memorie ad modum habitus. Sed cogitare dico actualem conversionem intellectus vel ymaginationis super memorie retentum. ad modum actus. sic et philosophus distinguit inter scire et considerare. recordatio autem non est nisi quedam recogitatio de prius apprehenso. quod fit quando interior aspectus anime. redit super id quod prius aspexit. quod facere non possit nisi eius memoria retineret. et huic actui cogitandi non opponitur oblivio directe. quia non dicitur oblitus grammatica. etsi actu non cogitet. sed opponitur per se et proprie. ipsi scire. quod est actus memorie tamquam habitui suo. sed bene ex consequenti opponitur actui considerandi. quia privato scire non potest fieri consideratio. unde dicendum ad questionem quod in tanto quod quia non recordetur. quod propter hoc non debet dici quod sit oblitus. sed quia

suum aspectum

suum aspectum ad cogitandum non convertit. utrum autem in eis sit simpliciter oblivio. opposita scientie. non occurrit efficax ratio. quare non sit in nobis. quia in est anima nostra quo ad memoriam incorruptibilis. sicut memoria angeli. et tamen hoc non obstante obliviscitur preteritorum. ¶ Ad argumentum. dicendum quod non habent species innatas nisi sit agens. vel habent actum suum primum et naturalem. et dato quod sint alia potentia. sicut species non tamen sequitur quod non sit oblivio. quia licet peccatum non auferat naturam. quin est ad integritatem suam. aufert tamen quo ad sanitatem. et bene esse suum. sicut aufert animali sanitas. remanente integra sua statura.

¶ Tertio queritur. utrum demones possint scire futura. et videtur quod non. quia omnis cognoscens plus potest scire de suis factis quam de alienis. sed ipse sua ruina non potuit scire. ergo nec alia. ¶ Contra actualior est angelus quam homo. sed multi homines sciunt futura. exemplum de eclipsi lune. ergo etc. ¶ Respondeo dicendum quod secundum intentionem augustini de divinatione demonum. in ista questione procedit. 7. 4. de trinitate. 11. 7. et 2. super genesim modos exponit quibus demones possunt scire futura. ut credantur ab hominibus divinare. que talia ignorant. primus est longevitas experientie. 2m subtilitas intelligentie. 3m est adiutorium doctrine aliene. et 4m est sagacitas cautele. cursus autem rerum secundum augustinum de conceptu virginali. c. xi. est triplex. scilicet naturalis. voluntarius et mirabilis. possunt autem ea que fiunt cursu naturali satis clarius nosse quam homines. et percipere que habent causas determinatas. de preclaris autem effectibus bene possunt decipi quia possunt impediri. que vero fiunt cursu voluntario. non sciunt nisi per aliqua signa sibi data. vel in corpore ipsa. et hec dico certitudinaliter. per coniecturas satis possunt sagaciter quam aliquis homo. alia autem que fiunt miraculose. nullo modo possunt nisi reveletur sibi. vel ex scriptis colligendo. ¶ Ad argumentum dicendum quod demon bene scit se. quia habet se ipsum presentem. sed non potest scire que sibi possunt contingere. quorum causas non habet sicut fuit de suo casu. sed futura quorum ordinem causarum scit bene potest cognoscere.

Circa .3m. principaliter queruntur .3a. ¶ Primo utrum demones possint facere aliqua opera naturalia. ¶ 2o. utrum possint facere miracula. ¶ 3o. de magicis artibus.

¶ Primo queritur utrum demones possint facere aliqua opera naturalia. et videtur quod non. quia omnis res est creata sed omnis creatura habet fieri a solo deo. quia ad deum solum refertur. ergo a nullo alio. ¶ Item effectus naturales fiunt in natura sensibili. et a sensibili natura. sed ipsi sunt insensibiles. scilicet incorporei. ergo etc. ¶ Contra. demones fecerunt ranas et serpentes. contra moysen. sed tales sunt effectus naturales. ¶ Item subtilior est satan quam homo. sed homo potest transmutare materiam ad innumeras. et musicas. ergo et ipsi. ¶ Respondeo dicendum quod dupliciter potest intelligi. quod demon faciat effectum naturalem. scilicet ipsi vel naturale alteri. et de utroque est verum. quia potest suum effectum naturalem. scilicet intelligere et velle. et sic non convertit questio. sed 2o modo. et tunc sub tali sensu bene potest. quia potest transmutare materiam. et iungere agentia passivis. et sciam. sicut patet exodo. 7. quod malefici pharaonis fecerunt per incantationes. serpentes et ranas. et talia fiunt per demones. Et ratio est. quia hic placet. quod diversitas generatorum provenit ex diversitate mixtionis. et proportionis elementorum. alia namque proportione requirit generatio rane. et alia generatio serpentis. et sic de aliis. unumquodque quidem recipit suam proportionem convenientem sue speciei. qua habita necesse est tale individuum generari. nec generari potest nisi materia ita aliquid proportionata. quia agens naturale non facit inductionem forme nisi materia transmutata usque ad gradum debitum illi speciei. quo habito necesse est fieri generationem illius speciei. et tunc cessat actio generationis. et motus materie terminatur. Sed demones tales proportiones possunt nosse. et faciliter facere et reperire possunt. quia et aliqui homines sciunt ex variata proportione elementorum et corporum. procurare generationem muscarum. et similium. sed usque adeo possit non est certum. unde secundum augustinum aliqua sunt que possunt si volunt. et multa possunt que non permittuntur. sicut patet quia non fuit magis facere sciniphes. quam ranas et serpentes. et tamen illa fecerunt. quia permissi sunt. et illos non. quia prohibiti fuerunt. et sic nec. quod possint omnia animata. propter locum aeriorem quia minorem elevationem et proportionem elementorum requirunt. et quedam animata possunt. sed quedam non possunt. quia habent fieri solum ab agente univoco. Solum dico propter mures. que duobus modis fiunt. licet dicat quidam quod non sit eiusdem speciei. et ... sicut patet de adam et nobis. sicut dicit augustinus in epistola ad deo gratias. dicendum ergo est quod demones possunt facere effectus naturales. sicut dictum est. ¶ Ad argumentum primum dicendum quod non est inconveniens quod aliquis effectus fiat a duobus. uno ut a deo instituente universales causas et movente particulares. et agente ministeriali. ut demone vel homine. ¶ Ad 2m. dicendum quod non dicuntur naturales demonum. sed naturales nature. nec oportet ad hoc quod dicatur naturalis effectus. quod fiat semper per modum nature. sed sufficit quod illa natura sit principaliter. et alia scientia vel arte.

Secundo queritur utrum possit facere miracula. et videtur quod non. quia io. x. dicitur. opera que ego facio. ipsa testimonium perhibent de me. ergo si christus faciebat miracula ut crederetur sibi. sicut dicit augustinus de utilitate credendi. et de civitate dei 22. ob nullam aliam causam faciebat christus mirabilia nisi ut crederetur ei. nec apostoli nec alii sancti omnes. sed si demones hoc facere possent nulla fuisset christo probatio. quando ab eo reprehensa. tunc quod testimonium perhibens de eo etc. unde si demon potest tota nostra fides esset plena dubio. quod falsum est. ¶ Contra. apostolus. 2. thessalonicenses. 2. de eo quod adventus eius erit secundum operationem sathane. in omni virtute signis et prodigiis. ergo etc. ¶ Respondeo dicendum quod miracula secundum rationem miraculi a mirando dicuntur. quia homines non mirantur nisi insueta. licet sint minora opera quam alia. secundum augustinum. 3. de trinitate. et in 22. de civitate. ut virum iuvenem facere. non est minus quam agrum germinare in minimum. sed quia hoc est rarum. ideo est causa admirationis hominibus. sed diversimode contingit ratio admirationis miraculorum secundum eorum diversitatem. et qui analogice. quia ratio ... propter quod opus omnino supra naturam factum. ut quando mortuum suscitant. sed propter quod opus remotissime ab operatione nature. licet non sit omnino impossibile. ut reddere visum ceco nato. ut si albugo esset quieta organis. et quedam impedimenta ad movendum per virtutem quarta parte naturalium. possit recuperare visum. ut dicitur. apparet tamen quod opus factum preter communem cursum nature. quia licet natura possit facere. non tamen illo modo subito. sicut patet de ranis et serpentibus. et maturatione fructuum et similium. dicendum est ergo ad questionem. quod demon potest facere. preter primum modum accipiendi miraculum omnia alia ex quo scit virtutes et gradus stellarum et naturarum. et talia faciet maxime tempore antichristi. et tamen ut dicit augustinus 83. q. differentia inter facta miracula a christo vel sanctis eius. et demone. quia in miraculis est tria considerare. quia effectum. 2o. principium. 3o. finem debitum. et licet in primo conveniant in duobus tamen discordant. ¶ Ad argumentum dicendum quod christus faciebat sua miracula propria virtute et nomine altius. sed demon facit opere nature principaliter. et sua ministerialiter. discernuntur tamen miracula. que fiunt a demone vel sanctis. et specialiter gratie donum. licet possimus aliqua conicientu rare. puta quia sancti faciunt ad laudem dei. et propter iusticiam publicam. et non occulte. nec propter hoc fides infirmatur dei. quia iam non propter miracula creditur. cum illa non viderimus. si autem tempore antichristi infirmet aliquos fideles. iudicium secretum dei erit.

¶ Tertio queritur utrum magice artes fiant vel aliquibus fiant et utrum cum peccato. ¶ Respondeo dicendum quod secundum augustinum in multis locis. talia fiunt virtute demonum. et ipsi principales doctores talium artium extiterunt. unde .5. de civitate c. 21. dicit quod demones fingunt se cogi. et allici quibusdam carecteribus. et herbis et similibus. sicut ipsi met talia signa de ... talia facientibus et docentibus.

n̄ obstat si aliq̄ magni clerici hec faciat. ul' sic
faciat. q̄ ita petat imo plus q̄ alii. cu sit q̄ sacrā
scriptā. facē talia putta cū d̄monib;. dei abusanis.

Circa .4. q̄ inquirit magri usue. circa .3. sic ar
cu co᷑ assūptu. circa dua; aptitu circa hoiu
nexaco;. Circa pⁿ q̄rit .3ᵃ. pⁿ ut᷑ angli sunt
corpei. 2ᵒ ut᷑ aliqⁿ assumat. 3ᵒ ut᷑ ut italib;
corpib; exceat opa aie. sint corpi. rui q̄ sic. q̄
primo q̄o ut᷑ angli. gg̅ dic. mephy. q̄ angls
ponale al. rc. S; oē al. ē co᷑. Cō dam. l. 2. c. 3. angls
ē sui intellectual. sep mobil icorpe. q̄. rc. Cō. dy
q̄ angli n̄ hnt co᷑a. natil' unita. q̄ aut sic sō q̄ n̄
cuisti nāne locut. suffic dic. q̄ n̄ co᷑ q̄tito
placuit. n̄ angel expediens fuit. placuit do coica
re sua bonitate. cāte. pure corpee. r pure spuali. r
exutq; qmiste. r sic mag relucg dina sapia. n̄ eisex
petit. q̄ ita bn̄ r forte meli fuit do. sic ait. Ad
argm̄ dc. q̄ gg̅ dic ptato. q̄ freqnt i fo᷑a hua appar.

Secdo q̄r. postq̄ angli nō sūt copei. ut᷑ aliqⁿ assum
ant. Rⁿ. dc. sin ar'. q̄ sipliciᵗ q̄ sic. sic r suo
scptā dic i gen. i plib; locis. r i tobia. r i aliis. r sci
ios dnt. Et h̄ faciūt ad solatiū. r sīnitū co᷑ q̄b;
sumūt. n̄ ticcda sūt illa ēē uā co᷑a hua. s; aerea.
s; q̄ eis plac; formare. q̄gruēti suo fini itnto.

Tercio q̄r. ut᷑ i talib; co᷑ʷ exceat opa aie. ut uē
comedē ul' silia. Et ui q̄ sic. q̄ freqnt legūt eo
medisse. r locutos fuisse. Cō. p̄m act uegetatie
ē ēē uiuū. s; ph̄. 2ᵒ. d' aia. uiue uiuētib; ē ēē.
gᵒ cu ipi n̄ hant co᷑a hntia uitā ut dcm ē. q̄ iā
ecent tali corpi uniti ut fo᷑a. gᵒ si n̄ hnt i p̄m
actū. n̄ passūt hre s̄m act. q̄ ē nutrē ul' silez.

Rⁿ. dc. q̄ aia hua ht ad coē cu oib; formis. r
ad coē cu formis pfcis. r ad spale sibi ppⁿ. pone
p̄mi ht q̄ infor^at co᷑ᵒ suū. ut m^a ppa; r dtinatā
r ei coicat sua actualitatē. sic oms alie fo᷑e sui'
materias. pone sin ht q̄ copgᵉ ad co᷑. n̄ solū ū fo᷑a.
q̄ h̄ apᵗ. s; sic motor ad mobile. r h̄ nō gᵉ n̄ fo᷑s
aialiū pfco᷑. pce uō .3ᵉ. ht q̄ q̄plē ulē pfcas q̄si
d̄rationes ad co᷑ ut pfco toti. ita q̄ nllo m̄ ptis.
In aliis aut formis nō ē distiguē reali. ic fo᷑;
ptis r fo᷑; toti. q̄ eadē ē fo᷑; toti r ptis. accipiēdo
pte p pⁿᵃ mlli rei. s; hua aia ht q̄ p alia pte sui
informat pte. r pfic totū. q̄ tot pfic p intellectia;.
p q̄ hō ē hō. q̄ ceulr r pse pⁿ nō unit co᷑ᵉ. ut
fo᷑a sue m̄ᵉ. pte at s. co᷑' huanū q̄ ē p̄ncipiu m
le hois sic pfic q̄ i fo᷑at imeᵉᵉ p potētias i fiores. s.
uegetatia; r sensitia;. Cu gᵉ angls n̄ uniat co᷑pi
assūpto. ut fo᷑a r pfco. nllm actū i hre pot ipi ui
te. q̄ ois opa uiuentis sbponit uita;. q̄ ille ē p̄m.
r ab isto oms alii d̄pedent. ut abū q̄tare. r isem
q̄utē. Vn̄ i tali co᷑ᵉ sit assūpto nllo m̄ uiuat d
q̄ls. n̄ pse. nc p actus. n̄ q̄ ē mouet. sic mouēt
un lapidē. Vn̄ q̄rē. ut᷑ angls exceat opa uite
ē q̄rē. ut᷑ angls sit aia. r io ē sipl' negadu;.

Ad roj i q̄nū dcy. q̄ angli n̄ q̄medbāt. n̄ q̄
labia mouebant. q̄ facē nō suffic ad comedēdu;.
q̄ o; q̄ cibū d' coquat r altēt i huorē q̄plexionalē.

Circa. 2m. pncipale. q̄rūt. tā. Pᵒ. ut᷑ italib;
apparitōnib; quas scptā pon. uq̄. appariēt
d̄s. pⁿ illā qª incarne uenit. quia scpē dr q̄ moyses
uidit dnm facie ad facie. r mlta talia. Cō. riu ha
bet. 10. 1. dm̄ nēo uidit uq̄. r i exody. n̄ uidebit me
hō. r uiu;. Rⁿ. sic dic aug. sr gen ad lrā;. tpˣ ē
uisio. s. corpal. ymaginaria. r itellcual. s̄c ē intellige
dū. dm posse eplicit alicui appare. s. i sua ēē. sic ē. 2ᵒ
mᵒ. assūpto co᷑ᵉ. s; d' h̄ n̄ ē q̄o ad p̄sens. sic i icarnato
ne apparuit. 3ᵒ. m̄. in scla cāta. s̄m aliq̄ ppetatē alicui
sig̃ficationis. m̄. si accipiam dm̄ appare pᵒ m̄. sic dᵒ
q̄ nūq̄ apparuit. pᵒ m̄ uisionis. i q̄ uq̄ ocul' corpei
uidē possit. Vn̄ n̄ ē bti. cu i sua ēē ocul' corpalib;
uidē potenit. cū nllis sps uisibil sit oclo corpali. h̄
.n. expsse dic btō aug. 3. dcī. circa fine. Vn̄ isto m̄
dic q̄ d̄sidrāū cu uidē moyses qn̄ dix. ondē m̄ facie
tua. r n̄ obtinuit. s; dix ei dn̄s n̄ uidebit me hō rc.
sic habet. 33. ō. exodi. Si aut accipiat uisio 3ᵒ m̄ sic
dico. q̄ isto mᵒ uident cu sci i pria. uidit ē cu btī pa
ulus. qn̄ rapt ē usq; ad ceiu celū. ut ipe narrat i
2ᵃ epla ad co᷑. 12. c. sic dic beat ag. expsse sr gen.
ad lrā;. 12. r ad paulinā. r ad orosiu. sic ē dic beat gg.
iᴧ. mor'. sr illo uso absorta ē ab oclis oiu uiuētiu;
sapia. isto ē m̄ uisionis. uidit ē cu moyses ut aliq
dnt. Vn̄ dic beat gg. q̄ bn̄ pot aia alicui existētis
i h̄ mūdo tātū eleuari. q̄ potit uidē dina ēēnad sno
tādū tn̄. q̄ alit. uidē. abtis. r alit ab aliq uiuēte i
ista uita dātā q̄ uideat. q̄ abtis m̄ hitualit. aui
atoib; uō tnscit. Si aut. accipiam dina appito;
2ᵒ m̄ sic apparuit icarne. qn̄ uen i mudū. r h̄ mō
fcs ē uisibil ocul' carpeis. q̄ pⁿ erat iuisibil. Si 3ᵒ
m̄. sic apparuit freqnt i aliq̄ cāta. spuali. ut i aglo
qn̄ loqbat moysi. ul' i cātā co᷑ᵘ. q̄ regebat r mone
bat angls. sic fuit i coluba r i similib;. Visione r
ymaginaria uidrit pphe. r mlti sci.

Secudo q̄r. ut᷑ aia p sepatōj. possit appare alicui.
r ui q̄ n̄. q̄ ag. d' cura p mortuis dic. q̄ illo q̄ uidēt
si nō sūt illa; appitōnes. s; anglo᷑ apōnes. r ponit
exᵐ q̄ si posset uenire. mat sua cu plies uisitasset
q̄ eū tātū diligebat. q̄ tra mariq; secuta ē eū. It
iob. xuj. q̄ descendit ad iferos n̄ ascendit rc. Cō. i.
rⁿ. 2ᴧ. dr q̄ samuel apparuit mulier phitonisse. ro
gate asaule. n̄ pot expoui mistice. q̄ scptā alibi i
dic ēē uē scm. Vn̄ ecc. c. c. dr ad laude ipi. q̄ post
mortē oᵉ regi fine uite sue. It. 2ᵒ. macha. 1h.
dr q̄ onias sum̄ sacdos apparuit iude machabeo
pugnaturo. cu nichanore. r silia dic gg i dyalogo. r
i mltis uitis r gestis sco᷑ p̄m talia legim. Rⁿ.
dc. q̄ aie nō recipiūt i suis receptacul' p sepatōj
p n̄ ncitatē;. sic co᷑a q̄mia r leuia. n; p uolūta
tis electōj. q̄ tūc oms cent in padyso. s; p dic isti
ordinē. s; q̄ exiguūt mita ul' d̄merita co᷑. r io n̄
possūt exire ex illis ptatē uē. n̄ uolūtatis electōe
s; solū aidine diue puidentie. h̄ aut pot dupl' in
telligi. aᵒ sipl' i q̄ ad loca illa nūq̄ redant. r sic
n̄ ē uerū n̄ d' ill' q̄ sūt i purgatorio. nō aut d' ill'.

q̄ i inferno. ul' in padyso existūt. Aut ad ad tps
r h̄ dupliciᵗ. aᵗ. d' ordinatōne dei. r sic exibut oms
in iuditio q̄nali. aᵗ d' p̄missione r ordinatōne spali
r sic possūt exire boni tn̄ s; quosdā. s; alios boni r ma
li. q̄ p̄labili iū. mali d' iferno. ad reuocatō; r terro
re pecco᷑. boni d' padyso ad q̄solo;. r ad meliora p
moto;. i sto᷑ mediocres d' purgatorio. ad suffragii
i ploratō;. r uiuo᷑ istructō;. Ad pᵐ argᵐ dcy. q̄
aug d' hac mª dubitāū. n̄ apte pte altā; d'tinaū
s; n; h̄ negaū. qn̄ ad tps possent exire ui iā dco.
Ad 2m. dcy. q̄ loqt d' exitu sipliciᵗ. nō ad tps.

Tercio q̄r. utᵐ aia nō mortuo possit appare alibi q̄
ubi sit q̄iuēta suo co᷑ᵉ. r ui q̄ sic. sic p; d' heliseo.
q̄ fuit i p̄sencia. qn̄ giezi. accep munia. It. pª.
ad co᷑. dic paul'. absens co᷑ᵉ p̄sens aut spū. cog̃gatis
uob' r mō spū. rc. It ide dic q̄ nosē utᵐ fuit in co᷑ᵉ
ul' ext co᷑' qn̄ rapt fuit. s; bn̄ sciuiss; si ext co᷑' n̄ potu
iss; exire sin morte. Cō. si aia eet i aliqᵒ loco. ui n̄
ē co᷑' suū. iā separet. s; n̄ pot separi qn̄ moriat. gᵒ rc.
Rⁿ. dcy. q̄ aia; ēē alibi q̄ ū est co᷑' ē ipoᵇᶫᵉ. q̄ du
ē co᷑ⁱˢ fo᷑a. q̄ nū pot i absentia dare ēē co᷑ᵉ. n̄ sua
p̄sentiū. h̄ bn̄ pot alibi appare. q̄b; modis si possit dr
q̄ ab itnseco. r ab extinseco. ab intinseco. p q̄uisio;
aspect aie. sup silitudie; apparentis. tā dormie
de q̄ uigilando. amore. odio. sollicitudie. r silib;.
pot r ēē ab extinseco s. ministio anglo᷑ bono᷑ ul'
malo᷑. r exᵃ plura ponit ag. in mltis libris. d' mu
liere. r d' oneⁱb;. r i mlta talia inueniūt i diuisis
libris. Et p h̄ p; q̄d sit dcy ad argᵗᵃ utrusq; ptis.

Circa. 3ᵐ. pncipale q̄rūt. 3ᵃ. Pᵒ utrū d'mō
possit ludificare sensus nros. 2ᵒ. ut᷑ possit
cogitatōnes imictē. 3ᵒ. ut᷑ possit cog̃scē secreta
q̄scie nre. Circa pᵐ q̄o. ut᷑ d'mon possit ludificare sesu
Primo. nros. r q̄ nō ui. q̄ s. phz. 2. d' aia. sesus
nō d'cipit circa ppⁿ obz. s; d'cipiet n̄ sep uē
iudicet. It q̄ intellct apphēdit cu q̄plexiōe.
cadit i ei apphensione uitas. r fsitas. s; sensu sin
q̄plexione. r i q̄plexa ū sūt uā. n̄ fsā. Cō. glo s'
illud. 3. ad gal. q̄ uos fascinaū ludificatōnib; ma
gicis. q̄ alit q̄dē ocul' hoiu; appareē q̄ sit. s; magi
operāt p d'mones. 3. d' tn̄. It q̄ pot hō pot d'
mon i talib;. s; hō pot facē iᵈ. q̄ un̄ appareat duo.
supponēdo digitū oclo. q̄ rc. Rⁿ. dcy. q̄ oms. ta;
doctores q̄ sci. r i magi in h̄ q̄cordāt. q̄ d'mones
bn̄ ludificāt. Vn̄ ag. 3. d' ci. recitat q̄dā tp᷑ fuisse
boues locutas. r i fantes i ucio mris. r feminas eo
q̄usas i masculos. tā i hoib; q̄ i iumētis. It. 1h. dic
quosdā hoies q̄usos i iumēta portasse mlta honera.
q̄ q̄medrāt quosdā caseos. q̄ oīa sūt d'putāda illu
sioni d'monū. i h̄ gᵒ oms q̄cordāt. Qualit aut h̄ fiat
sūt oppiones. aliq dnt q̄ d'mon. spes quas ht ise obic
sensib; hoiū. s; h̄ nō pot ēē. q̄ n̄ pot apphendē uisu
n̄ coloratū. q̄ ē ipoᵇᶫᵉ tales ēē illas spes. q̄ n̄ q̄inte sr.
Vn̄. d' sen. r sen. dr. q̄ oē sensible o; q̄ ucitatē hre.
aliq dnt q̄ aᵗ sube ad illi ludificatōni. aᵗ n̄. si nō
tūc nō ē deceptō. q̄ nō pot facē q̄ n̄ sit ad. si ū ad
sube ē. tūc pot si plib; modis. q̄ pot appare ul' i oē
sic. r tūc un̄ ui duo. ul' i oē magnitudis r tūc ē i oē

medii densio᷑. q̄ fiūt p fracto; radio᷑. potiōnē spe
culo᷑. r q̄ ipi sciūt aere q̄despsare. r specula ponē ı possūt tolia opari
s; iste modus est insufficiens. q̄ n̄ dat ro; n̄ d' ma
gᵗtudine r pluralitate. s; q̄r palea appareat spens. n̄
dico. Alii dnt q̄ ip̄ mit spes taliu r in fātasia. s;
pt difficultatē d' spēb;. pla alia i eis rc. Alii dnt
q̄ talis illusio dupliciᵗ pot si. q̄ i itiori apphēsiōē
aᵗ extiori repsentatōne. i itiori repsentatōne pot
si. illusio q̄nal' rᵘ. magne mltitudis sil'. r tp᷑ eod'.
s; 2ᵒ m̄ ē solū pticularis. ois. n. illusio sit ul' appāet.
ul' circa apparentis rei statz. aᵗ p̄sencia. aᵗ distātia.
ul' magtitudie; r figura. ul' mltitudie; r uniitatē. ul'
circa q̄litatē. si. n. fiat circa rei apparētis staz. q̄nalr
s. q̄ una res ui alia. ut hō asin. pot si eplicitē q̄ p
elemto᷑ coaptatō;. p silitudis ipssionē. p spe᷑ re᷑
nota᷑ expssiones. p fec sumō mag tp᷑ aplo᷑. q̄
fec uenire canes magnos nigros. r d' isto m̄ habet d'
ci. 1g. c. 1g. It pot si. 2ᵒ m̄ p silitudis expssionē;.
sic dr i itinerario clemtis. q̄ oib; uidentib; i dē symō.
appāret. q̄ fec ul' afficiēdo oculū. ul' mediū. ul' ob;
ipm. Vn̄ dr q̄ si cornu sprenas. fiēret liciniū i lāpade.
silr aliq fumo. tūc oms palee uidenᵗ sprentes. 3ᵒ
m̄ pot si. i ungue ul' ense. r silia. Ad pᵐ arᵐ. dcy.
q̄ sensus n̄ d'cipit qn̄ uideat colorat d' si d'ceptō ē i
iuditio. Ad 2ᵐ. dcy. q̄ circa siplicia n̄ ē d'ceptō. s;
circa coia. q̄ nō sūt sin aliq̄ q̄plexione.

Secdo q̄r. utᵐ possit cogitatōnes imictē. Rⁿ. dcy.
q̄ cogitatōnes imictē dupl' pot accipi. s. ul' q̄ agls
illā cogitatō; eliciat. ul' q̄ cogitatē excitet. p spes.
pᵒ m̄. ē ipoᵇᶫᵉ. sic. n. uisio co᷑l' d'pendet a duob;. sic spu
al'. sic uisio n̄ pot ēē apte uidētis. sin eliciētis. h̄ a uū
tutē uisiua. sic n̄ cogitatō pot ēē n̄ a uirtute cogitatiua.
q̄ si al' facēt iā nō eet nra n̄ obiectiuē. tn̄ bn̄ pot
facē dupl' excitādo huores. p quos hō q̄uitit ad cogi
tandu. d' huis ad q̄ facili' iclinat. ul' offerēdo spes i fā
tasia. q̄b; oblatis. ncēe ē cogitare. sic dic ag. d' li. ar
3. n̄ ē i potestatē nra q̄b; uisis tigam. s; bn̄ ē i potātē
utᵐ i i morem. q̄ pot uolūtas aduitē intellēt. ab ill'
spēb;. r tūc n̄ cogitat. Tercio q̄r. ut᷑ d'mon possit cog̃scē secreta q̄scie nre. r ui q̄ sic. q̄ meli pᵗ
ipe scire nras q̄ nos suas. s; nos suas cog̃scim. gᵒ
rc. Cō. pbō. ini. 2. ad co᷑. 2. nō. n. ignorām cogitatōnes
suas. It aug. 12. sup gen. dic q̄ dyabolus aliqn̄ re
uelat cogitatōnes hoiu; aliis. Cō. scptā dic deo.
3. reg. tu solus nosti corda filio᷑ hoiu. gᵒ nll' alī.
It. ier. ego dns scrutās renes r corda. Et apls neo
scit q̄ sūt hois. It ag. i t nās cogitatōnes nras dyabol'
nō uidē certū ē. Rⁿ. dcy. q̄ colt dr q̄ d'mon n̄ pot
uidē secreta q̄scie nre n̄ p aliq̄ signa. s; h̄ n̄ suffic
q̄ plaui ē q̄ pot uidē fantasmata. q̄ ipe ingit.
q̄ cogit aia apphēdē. l; n̄ cogat q̄sentire. ag. 3. d'
li. arᵒ. n̄ ē i pot nra rc. It nō ē min potes sps ad
uidendu spm q̄ ocul' corpis. ad uidēdu co᷑. r plan
ē q̄ uidēm aspect extiores co᷑ʷ. q̄r gᵒ n̄ uidebit sps
intiorē. Ē gᵒ dcy. q̄ s' ag. 1h. d' trini. dupᵗ ē tūc
cogitatō. una recordatōnis. r tūc recurrit ad thesa
uru memoᵉ. alia ē apphensionis. r tūc ad discit.
r iste possūt ēē d' speculabilib;. r tūc dr q̄ n̄ pot cog̃scē.

quia tunc posset videre intentionem animae, quod ipse Augustinus negat 12 super Genesim. Unde tunc non potest in tales cogitationes ad ipsam mentem in corpore, ubi percipiuntur vires inferiores a suis actibus aliquid, et sic posset. Bonaventura autem: si non cogitationes non sunt pure speculativae sed affectivae, tunc dicit quod vix aliquando accidit quin aliqua signa non appareant in corpore, ut verbi gratia quia dilatatur cor per laetitiam et constringitur per tristitiam, et quando una virtus intenditur in suo actu alia remittitur. Et daemon bene novit istam colligantiam. Alii dicunt quod cogitatio omnis dupliciter potest considerari, scilicet in quantum est quoddam ens absolutum per se, aut in quantum ad aliquid ordinatur vel refertur. Primo modo dicunt quod daemon potest videre omnes nostras cogitationes quaecumque sint. Et ratio eorum est quia dicunt quod omnis potentia nisi impediatur et suum obiectum sit praesens immediate fertur in illud, sicut patet de visu, scilicet nisi oculus habeat suum obiectum praesens scilicet aliquid coloratum immediate feretur in illud nisi impediatur. Sed omne ens est obiectum intellectus, ergo intellectus immediate fertur in id nisi impediatur. Sed cogitatio nostra aliquid est et aliquod ens, ergo etc. Si autem accipiatur cogitatio secundo modo, sic dicunt quod cum illo modo non dicatur nisi quaedam relatio, quae non potest intelligi sine videri ab aliquo. Unde bene dicunt ~~propter rationem dictam~~ quod daemon potest videre ipsam cogitationem propter rationem iam dictam, quod difficile est ad solvendum. Sed non potest videre ad quid illa cogitatio ordinetur et ad quid tendat. In dictis istis. Ad argumentum primum dicendum quod nos non scimus cogitationes daemonis nisi ingenialiter, et sic intendit apostolus. Ad 2m dicendum quod bene potest nuntiare per coniecturam.

Circa distinctionem 9 in qua vocatur inquisitio magistri de ordinibus angelorum circa 3a. Primo circa ordinum congruentiam et unionem. Secundo circa eorum distinctionem. 3o circa eorum reparationem. Circa primum quaeruntur 2o. Primo quid sit ierarchia. 2o quot sint quantum ad numerum.

Primo quaero quid sit ierarchia. Ad quod est dicendum quod variae sunt de hoc opiniones, quia aliter dicit Dionysius, aliter Damascenus, aliter Iohannes Saracenus, et aliter Hugo in sententiis suis, sed licet differant voce, non tamen in intentione. Et ideo dicendum est quod ierarchia est sacer principatus, a ieros quod est sacrum et archos quod est princeps. Unde non diffinitur logice per genus et differentias nec physice per causas intrinsecas sed potius moraliter per operationem ad finem. Ea autem quae sunt ad finem praecedunt et finis sequitur, et ideo ponitur finis ultimo, qui est divinae similitudinis participatio et ei ad aliud communicatio. Ea vero quae sunt ad hunc finem sunt 3a, quia potestas aliena (?) gradus, et ideo dicitur principatus, quia in aliquo potestate est primum. 2m est directivum istius potestatis, quod dicitur scientia. 3m est executivum in quo ierarchia operatur exercet, et ideo dicitur actio. Colligendo igitur dicamus quod 9 sunt de essentia ierarchiae, quia duo sunt finem integrantia et tria finem inducentia. Unde haec est descriptio propria:

ier^a^ est. Ierarchia est divinus ordo, scientia et actio deiforme quantum possibile est similans, et ad inditas ei divinitus illuminationes proportionabiliter in divinam similitudinem ascendens. Quando igitur dicitur divinus ordo, notatur ordinata potestas, non esset legitima nisi esset divinitus ordinata. Quando additur scientia, notatur ei directivum, quia aliter esset temeraria et nociva. Quando additur actio, notatur ei executivum, quia si non uteretur sua potestate per scientiam directa esset otiosa, ideo bene dicitur actio. Duo vero sequentia integrant finem, quia quando dicitur deiforme quantum possibile est similans, id est conformitatem accipiens, notatur finis intrinsecus; sed quando subditur: ad inditas ei illuminationes divinitus proportionaliter in divinam similitudinem ascendens, notatur finis ad aliud communicatio, nam unaquaeque ierarchia sicut intrinsece accipit sic aliis communicat secundum Dionysium.

Secundo quaeritur quot sint istae ierarchiae in genere. Et est dicendum secundum Hugonem super angelicam ierarchiam quod sunt 3 ierarchiae, scilicet divina, angelica et humana, vel per alia verba secundum alios: supercaelestis, caelestis et subcaelestis. Sed quia nomine ierarchiae importatur aliquis gradus in bonitate et assimilatione et principatu, quae omnia divinis

personis repugnant, ideo dicunt alii quod non sunt nisi duae ierarchiae. Nec Dionysius intendit dare nisi duas, sed ubi concedit aliquam, non bene auctentice, non dat sed explanat. Unde cum ierarchia sit principatus personarum rationalium etc., requiritur quod sit in rationabili persona. Praeterea quod non potest esse in animabus separatis, et in irrationabilibus requiritur et gradus sanctitatis, per quod excluditur daemon. Sunt igitur solum duae ierarchiae, scilicet angelica et humana, sed angelica dividitur in supremam, mediam et infimam, et pro istis Dionysius potest accipi secundum variam considerationem naturalium et gratuitorum. Si autem quaeratur quid sit ordo ierarchiae, potest dici quod est multitudo caelestium spirituum, qui inter se aliquo munere gratiae similantur. Omnis enim ordo est aliqua multitudo, sed quia talis multitudo se habet ad plura, ut excludatur per consequens talis, dicitur caelestium spirituum; sed additur loco differentiae specificae: qui aliquo munere gratiae similantur. Duo. Primo quot sint ordines.

Circa 2m principale quaeruntur [2o]. 2o de actibus ierarchicis.

Primo quaero quot sunt ordines angelorum. Respondeo dicendum quod sunt novem, quia quaelibet ierarchia habet 3. Quia in suprema ponuntur seraphim et cherubim et throni; in media vero dominationes, virtutes et potestates; in infima autem sunt principatus, archangeli et angeli. Et licet sit haec variatio inter Gregorium et Dionysium, tamen magister in ista parte sequitur Dionysium. Sufficientia autem istorum 9 ordinum potest sic accipi secundum Dionysium, licet omnia quae sunt in omnibus ordinibus sint omnia, denominantur tamen a gradu proprietatis. Est autem triplex modus in rebus quibus aliquid attribuitur, quia aliquid attribuitur per excessum, aliud per proprietatem, alia vero per participationem, sicut est exemplum in homine, cui potest attribui aliquid per excessum, et tunc dicitur sensitivus; aliquando per participationem, et tunc dicitur intellectivus quia participat intellectum; sed proprie attribuitur ei rationale. Sic est de angelis, quia non oportet denominari ab eo quod habundat nec ab eo quod deficit. Igitur cum in angelorum perfectionibus gradus quidam sint, superior perfectio superiori ordini attribuitur per proprietatem, sed aliae attribuuntur per excessum. Contrario autem est de inferioribus, quia per proprietatem attribuitur ~~superior~~ inferior perfectio, sed superiores perfectiones attribuuntur per participationem. Haec est sententia Dionysii. Verum quia Gregorius non attribuit eis nomina nisi secundum officia, ideo aliter potest dici, sicut ipse dicit quod maiores maiora nuntiant. Unde episcopus Lincolniensis dicit sic: quia tot officia illorum ordinum est suscipere divinas bonitates, quia amor sursum deo immediate unit, ideo dicitur ordo immediate suscipiens seraphym, et quia mediante vero amore suscipitur vera scientia, ideo 2us ordo dicitur cherubim, et quia scientia recte mediante amore procedit verum iudicium et rectum, ideo dicitur 3us ordo thronorum. Et quia iudicium cassum esset nisi iudicatum susciperet effectum, ideo sequitur 4us ordo qui est dominationes, et quia imperium recte opus est completum ad actum reducere, alioquin esset frivolum, ideo sequitur executio per quintum ordinem qui dicitur virtutes. Et quia adversa potestas semper nititur obviare bonis actibus, ideo oportet quod sit contra ordo qui repellat huiusmodi impedimentum, et iste est ordo potestatum. Post istos 6 ordines sequitur doctrina ignorantium, et quia possunt ignorare in apprehensione supernaturalium rerum vel speculatorum vel agendorum, primum fit per principatus, 2um per archangelos, 3um per angelos.

Secundo quaeritur de actibus ierarchicis quos Dionysius attribuit. Utrum sint congruentes, et videtur quod non, quia ipse dicit quod habent illuminare, perficere et purgare, sed non videtur congruens, quia quilibet angelus videt deum immediate, sed omnis talis illuminatio ab eo, igitur non ab angelo. Nec etiam videtur quod possit purgare, quia non est ibi de purgabili, igitur in illo purgatio non perficiunt, quia perfectio rationalis creaturae non est nisi vel per gratiam vel gloriam, et utrumque solus deus potest dare, igitur etc. Respondeo dicendum quod actus ierarchici dicuntur illi quos exercent superiores in medios et medii in infimos, et omnis consistit in participatione et communicatione acceptae illuminationis. Unde dicit ... purgatio, illuminatio

Non quod gratia voluit dispositive quod fierent angeli priores superioribus, ad quod videtur illo quod non volebat tota fuit secundum apostolum constitutiones. Sed nunc fiat quod adesset executio.

quorum 9 – dicit Dionysius nominat in mensa q | angeli, dominationes, potestates, virtutes, seraphi
et declinat: cerub pro uno, in plurali cherubim. Sed in quo dicto cherubim et tunc est neutrum

et perfectio est divinae scientiae assumptio, quia quaelibet sit contra intellectum, quia ab eo primo excluditur quaedam nescientia, et ratione illius dicitur purgari, et non inmerito, quia aliqua imperfectio removetur. Quia habita distinctione et directione ad contemplandum, et ratione illius dicitur illuminari, quia scientia est quoddam lumen in scientia. 3o quia ipsum lumen habitu scientifico perficit intellectum, et consumatur, pro tanto dicitur perfici. Et sic patet quod isti tres actus non differunt realiter in intellectu, nisi secundum rationem. Est igitur in superioribus purgatio illius et perfectio, pro eo quod inferiores trahuntur, qualiter autem hoc habeat fieri, dicimus modo ponitur, et ideo ratio est de sidero expectanda vel expectata, quod elogo exponenda. Ad argumentum dicendum quod non est in purgatione ab immunditia peccati, sed ab imperfectione minori. Nec etiam repugnat quod angelus videat deum immediate per essentiam, et tamen mediate secundum aliquam rationem, nec est perfectio sicut dicitur, ratio quod sic stat, sed est eadem cum illa de qua dictum est.

Circa 3um principale quaeruntur 3a. Primo utrum ad singulos ordines assumantur homines. 2o utrum fiat decimus ordo. 3o quod sint plures angeli boni vel homines salvati.

Primo quaero utrum ad singulos ordines ~~ordines~~ assumantur homines, et videtur quod non, quia corpus numquam potest sublimari ad naturam spiritus, igitur homines non erunt in illo consortio angelorum, cum sit uniformes in natura. Contra: ruina angelorum est restauranda ex hominibus ut dicitur communiter, sed de quolibet ceciderunt, igitur quilibet ordo est restaurandus. Respondeo dicendum quod homines assumentur ad omnes ordines, quia distinctio ordinum non solum secundum gradum naturalem sed secundum vigorem gratiae et gloriae. Unde natura est quasi materiale, et gloria est quasi formale, et quia homines possunt fieri tanti meriti quanti sunt angeli, ideo assumentur ad eorum ordines, non obstante quod non sint eiusdem naturae, quia quod deficit naturae complet per gloriam. Unde salvator dixit quod erunt sicut angeli dei. Ad argumentum dicendum quod non repugnat corpori, eo quod non attenditur conformitas in natura sed in gloria.

Secundo quaeritur utrum omnes homines assumantur vel ex aliquibus fiat alius ordo, scilicet decimus, et videtur quod sit ponendum decimum ordinem, quia si angeli non peccassent adhuc homines salvarentur, sed non restaurent per eos ruina angelica, igitur oportet quod sit decimus ordo. Contra: omnis ordo erit sub aliqua ierarchia, sed in qualibet sunt 3 ordines, scilicet supremi, medii et infimi, igitur vel non erunt plures ordines vel in una ierarchia erunt plures quam in alia, quod est inconveniens. Respondeo dicendum quod aliqui dicunt quod erit decimus ordo, et ratio eorum est talis: quia semper angelis est cognata virginitas, et ideo illi qui non fuerunt virgines facient unum ordinem. Sed ista opinio non est bona, quia constat quod multi coniugati sunt cum maiori merito quam multi virgines, puta beatus Petrus, Noe, Abraham sunt maiores sanctis quam pueri baptizati. Ideo non possunt poni per decimum dragma, sicut illi volunt, quia per decimam dragmam significatur tota natura humana. Et est similiter assumenda ista ratio quam dicunt. Non in nova scilicet quod fiat propter ipsorum merita, quia constat quod meritum Christi est commune hominibus salvatis. Aut igitur assumunt meritum Christi et tunc omnes assumuntur, cum eis sit commune id per quod salvantur, aut propter meritum a se factum, supposito Christi merito, et tunc verum quod cum aliquis possit habere plus de merito proprio quam alii vigesies tantum, igitur tanto oportet quod extollatur, et sic plus extolleretur per meritum proprium quam per meritum Christi, quod falsum est. Unde alii dicunt quod nullus a peccato liberatur nec originali nec mortali nisi per hoc quod meritum Christi communicatur, sicut vult apostolus in tota epistola ad Romanos et Augustinus 13 de trinitate et de baptismo parvulorum et alibi. Istud autem communicatur mediante fide et sacramentis ecclesiae, et per istud salvatur quicumque salvatur. Opera autem bona quae facimus sunt quaedam dispositiones ad percipiendum meritum Christi, et sic quanto plus se facit dignum per usum gratiae plus percipit meritum Christi. Igitur cum meritum Christi sit sufficientissimum omnibus salvandis, per illud ducentur

et assumentur omnes salvati ad ordines angelorum, et non erit in decimo ordo secundum istos. Et tunc bene consonat sufficientia ierarchiae in qua refulget mysterium beatissimae trinitatis in uno ternario in se ipso ducto, scilicet 9. Ad argumentum dicendum quod posito quod angeli non peccassent, nihilominus homines assumerentur ad aequalitatem angelicam, non restauraretur ordo angelorum, nec alius sit, sicut fuisset assumpti, assumerentur, et ex gratia restauraretur ruina eorum.

Tertio quaeritur quod erunt plures angeli beati vel homines salvati. Respondeo dicendum quod circa hoc quaestionem fuerunt diversae opiniones. Quidam dicunt quod tot homines assumendi sunt quot ceciderunt de angelis, quod patet per hoc quia per eos ruina restauratur, et per hoc videtur habere apostolum ad Ephesios 1: omnia quae in caelis sunt et in terris in Christo esse restaurata. Et Augustinus in enchiridion dicit istud idem exponens istud verbum apostoli: instaurantur quae in caelis, cum id quod inde angelis lapsum est ex hominibus redditur. Igitur dicunt sicut dixi supra, cum boni angeli sint plures quam mali et homines non sint nisi tot quot mali, sequitur quod plures erunt boni angeli quam boni homines. Et hoc apparet per rationem in pluribus. Contra dicitur homo 19 (?) et haec est ratio sua: quia si ita esset, quod nulli salvarentur nisi quot ceciderunt, tunc dicitur cum et angelos in numero integro et perfecto quod multiplicari dicitur esse falsum, quia tunc fuisset necesse aliquos angelos casuros ut in possent homines locari in illo numero, ad quod essent plures in illa caelesti curia quam perfectam numeri congruentia exigebat, quod habet per ipsos. Item alia ratio sua est: quia perfectio illius numeri non solum stat in numero electorum sed et naturarum, et cum natura humana sit immortalis superflua esset nisi beatificaretur, quod inconveniens est, nisi audeamus dicere propter Christum. Et respondet ad verbum apostoli et Augustini quod non fuit eorum intentio dicere quod principalis finis generationis humanae esset ruina angelorum, sed ex hoc consecuta est. Et hoc non prohibet quin non sint plures boni electi quam angeli lapsi, sed probat quod non erunt pauciores. Ideo dicunt alii quod tot erunt homines boni quot remanserunt angeli, et hunc...

Ipse idem dicit 21, constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum dei. Alia translatio dicit angelorum dei. Et hunc ipse Gregorius sic recitat magister in littera. Et assignatur probatur excitatione cuius dicitur homilia 19 (?), et adducunt talem rationem: quia non est minor communicatio divinae bonitatis facta hominibus quam angelis, quia quod deficit excitatione recompensatur in reparatione. Sed ista communicatio perfectae participationis in natura angelica facta est multitudine electorum, igitur nec humana est in minori multitudine, quod patet ex eo quia totus cursus universi est productus propter homines. Perfectio autem finalis universi consistit in numero angelorum et hominum. Igitur non erunt pauciores homines angelis, et praecipue quia in est caput et reparator scilicet Christus et reparatrix beata virgo Maria.

Circa distinctionem 10 inquisitio magistri versatur principaliter circa 3a. Primo circa angelorum missionem. 2o circa missionis effectum. 3o circa angelorum ad invicem locutionem. Circa ad primum quaeruntur 2o. Primo utrum angeli mittantur. 2o utrum omnes mittantur.

Primo quaero utrum angeli mittantur ad nos, et videtur quod non, quia non est vanum et superfluum, apud deum sed esset si angelum mitteret, probatio: minor nullus sapiens mittit nuntium nisi ad locum sibi absentem, et numquam vero ipse est deus, et ubique est praesens. Item pluribus mittuntur minores et ad signa sensus finiti, sed angelus est finitus, igitur quando mittitur si ad nos quaeritur, circa deum minuitur, quoniam non potest utrumque in uno simul, nisi circa alterum remittatur, si non ad nos non quaeritur frustra mitteretur. Contra Lucae 1: missus est Gabriel angelus. Respondeo sicut dicit sanctus Bernardus (?), circa quod inveniunt angeli mittuntur ad nos ab eo, et ratio huius est ordo divinae sapientiae, quia licet possit omnia per se sive voluntatis imperio facere, sic suo imperio

 (left margin)

Marginalia: "ut patet de 10 ... certe ego ... initio angelorum meum ... " ; "ipse est ... peccatoris ..." ; "quod est ... considerat?" ; "Sed tunc non diceret restauratio angelorum futura si non fuisset ..." ; "2" ; "et hanc ponit glossa super ... hic duo ... d. 1" ; "d. 10"

oĩa ꝯ nõ cuīt. ꝯuit tñ ꝓpt ordinis pulcritudiẽ. reg̃e infima p media ⁊ media p suppma. ut dicit dyon̄. q
ag̃. 3. ꝯ ẽ. e. q̃r g̃ int hoĩez ⁊ anglm. ẽ ordo ⁊ ꝯnexio.
q̃r neq; ẽ ordinat ad btitudiẽz ⁊ facturi sũt unã ꝯple
ta ciuitatẽ. ſ; q̃r angls ẽ supior i nã. ⁊ i g̃ra. ꝯ cels
ẽ ut ad ume sũu ꝯuit futurũ. i fiorẽ i nã. ⁊ inisent
abulatẽ i nã. quusq; p̃ueniat ad p̃riaz. ṅ oms ita ꝯsũt p
fci. ut ult̃ ñ doceat aplr̃ ur̃ frez suũ. ſ; aut facẽ agls
nõ pot. ñ appet. q̃r ñ pot ẽẽ. ſ; tũ ẽ in celo. iõ ueni ut in
uet. ut ĩstruat ⁊ i formet. ⁊ eleuet nos ad ꝯpletõz nũi
frũ ⁊ ꝯciuiũz suoꝶ. ⁊ iõ dr̃ ẽ q̃ agli ad nos mictũt. Ad
arm̃. dr̃ q ds nõ mictit. ꝓp sua indigẽtiã. ſ; ꝓpt ordĩs decẽ
tiã. ⁊ docet nobilissim reg̃e honorabiles ⁊ ñ ꝯpẽ ẽ mi
tios hr̃e. Ad. 2m dr̃. q anglr̃ pot sil' ꝯuẽt se ad pla.
ñ solũ p g̃ra. ſ; ⁊ p nãz. q̃r ⁊ hõ pot sic p;. q̃r ñ solũ ꝯ
iũcta ⁊ ordinata. intelligit uno ĩtuitu. ueꝶ ⁊ oppita q̃n
ea ꝯpat ad inucẽ. ut apphndit diũsitatẽ quoꝶcũq; di
ũsoꝶ. g̃o meli pot ꝯuẽt se ad dm̃ ⁊ ad nos sil'. ⁊ iõ ag̃
dic q inbtitudie ñ optebit aũz se auẽtẽ. a corlib; nũs
ad h̃ q intelligat nũos spuales. q̃r sil' potit sua itutõi
ueq; ẽẽ bẽ. ſ; dic a. rethõ. c. x. itẽ dic. 19. ꝯ cm̃.

Secũdo q̃ro utr̃m oms mictãt. ⁊ ui q sic. apls ꝯ dic
ad hebr. 2. oms sũt administratoꝛii sps̃ i ministiũ
missi. coꝶ q he. a. sa. g̃o. oms mictũt. Q̃. dyon
dic ꝯ anglica. ier̃. q illi q pemĩnet usu exterioꝶ offi
ñ q. exeãnt. Rñ. dr̃. q q̃da dut. ꝓp auctorĩtatẽ dyon
allegatã. q ñ oms mictũt. ſ; soli illi ꝯ ĩfiori ier̃a.
iux̃ nom̃ sũu ⁊ sufficiũt. ſ; cũ apls dicat q̃ oms sũt ad
ministratoꝛii sps̃. ⁊ c. ñ suffic q dut. Et iõ alii dut.
q oms mictũt. ſ; diffẽnt. q̃r frequti i fiores. supiores ũ
ꝯ g̃ra spali. ñ ſ; placꝫ aliis. q̃r dut q si supiores ꝯ spali
g̃ra mictũt. nũq̃ fuit maior g̃ra q̃ illa q fuit ãnũti
ata ꝯceptõ x̃. ⁊ tñ dr̃ fuisse. gabriel archãgelus. ꝓp
q satis ũi q si tũc ñ fuit missus supior. q nũq̃ ꝯbeat
micti. Et iõ dut alii. q dup̃ ẽ missio. ſ. interior ⁊ ex
terior. si loq̃m ꝯ interiori. q mictũt supiores nũtiare
ĩfioribꝫ diuinã uolũtatẽ. q̃ ꝯbet exeẽ. circa hoĩes. oms
mictũt. ⁊ sic itelligit ũbũ apli. qñ dic oms sũt ad
ministratoꝛii sps̃. ſ; nõ ũi qd̃ ſ; querere. Si uõ loq̃m de
missione ad exterius. sic dut. q mictũt ꝯ. q̃nq; ordĩbꝫ
ſ. ꝯ tbꝫ ĩfioribꝫ. ⁊ duobꝫ medie ier̃e. ſ. potestates ⁊ uirtutes.
q̃r noĩa istoꝶ ĩposita sũt ab offĩo exterioꝛi. q̃r illi ad ꝯ
pescendas aereas potestates. ⁊ isti ad faciẽda mi
racla. ⁊ isti q sũt i fiori ier̃e. ſ; illi q sũt i supio
ri. ⁊ uni ordo ꝯ mẽa. ſ. dñatões. sũt sẽp i tuiti cir
cã ⁊ dũt ei sẽp assistẽre. ⁊ sic tenet ꝓ ista p; utq;.

Ircã. 2m p̃ncipale. q̃r utr̃m uenienter anglr̃
illuminet n̄rm intellcũ. ⁊ ũi q ñ. q̃r. io. 1. dr̃
erat lux ũa q illuminat oẽꝫ hoĩez uenientẽ i hũc mũd.
It ag̃. in li. ꝯ magro dic. q solus x̃s docet. Q̃.
ꝯuelones ꝓphice fietant p anglos. ſ; h̃ nõ sũt ñ q̃da
illuĩatones. ⁊ spuales i structones. sic dyon. dic. q
diuus radi nob' mediatibꝫ aglis coicat. Rñ. dr̃.
q ob missis uariis modis. q sũt circa istã q̃one. q il
luĩare intellcũ ẽ facẽ cog̃ sc̃e. q p; p eĩ oppositũz
q̃r sc̃e cãretia dr̃ ei tenebra. istud aũt cog̃ sc̃e pot
ẽẽ ul' formalit̃ p modũ ũ hitus ul' cãlit̃. p̃o m̃ cog̃ sc̃
intellcũ p h̃it cog̃ sc̃abiliũ. 2o ũ m̃o pot ẽẽ plibꝫ uiis.

q̃r uno m̃ dãdo ũtutẽ itelligẽdi. ⁊ dãtũ ꝯsũãdo. ñ so
lũ i ẽẽ. ſ; ⁊ i ꝯparatõne ad actus ꝯbitos exeũdos. ul' h̃it
cog̃ tiuũ i me^{te} dãdo. sic legit ẽẽ datus aliq̃bꝫ i g̃ratis
h̃as. ⁊ talibꝫ modis illuminat ds. anglr̃ aũt dr̃ illuĩnare.
ul' p̃sentãdo fãtasmata. ul' excitãdo iã h̃ita i memoriã.
Et p ista p; qd̃ sic dr̃ ad arta. Si aũt q̃rat uſtã h̃
utrũ possit affcm̃ i flamare. dr̃. q solus ds pot i flam
are. i. affcm̃ i nflamat tribuẽ. ſ. caritatẽ. ſ; anglr̃ bñ
pot sic p̃dicator bonũ excitare ad deuotõz ut iã dcm̃ ẽ.

Irca. 3m p̃ncipale q̃rũt. duo. P̃o. utr̃m in anglis
sit locutõ. 2o. utr̃m req̃rat distancia localis in lo
cutõne. Vr̃ sic inẽs locutõ. ⁊ ui q ñ. q̃r sic se h̃t lo
cutio q̃o ad loq̃ntẽ. sic auditõ ad audiẽtẽ. ſ;
in anglo ñ ẽ dare aliã auditõz ab uisione. g̃o ñ erit dare
aliã locutõz q̃ cog̃ tõne. ſ; p cog̃ tõne nõ lõ ꝯ alti ſ;
solũ sibi. unn ⁊ ag̃. 19. ꝯ c. dic. q i anglis. uisio ⁊ auditõ
nõ differũt. Q̃. glõ. dic. ſr̃ 1. c. si ling̃ uis hoĩu loquar
⁊ angloꝶ. q angli locut̃ hoĩbꝫ. Rñ. dr̃. q cuĩ oĩa
h̃nte apphensionẽ ⁊ appetitũ. sic ponẽ exp̃ssionẽ tal'
appetitũ. sic p; i plibꝫ. unn gallus dat sig̃ⁿ sui appetitus
ut gallina accurrat. ⁊ colũbus gemitu colũbã uocat
⁊ silia. sic poñ ag̃. 2. ꝯ doc. x̃ana. sic erit i creatã ronali.
maior g̃dus p̃fconis. unn ꝯ pone in anglis sue ap
hẽsionis ⁊ appetitũ exp̃ssionẽ. q i nã ronali locutõz
uocam̃. q̃r locutõ nĩt dicẽ ꝯceptũ ronal' uoluntaria
exp̃ssio. nali pot ad aliũ fca. in ħ oms ꝯcordat. ſ; dare
modũ isti exp̃ssionis. difficile ẽ. ⁊ sũt uarii modi dicẽdi.
⁊ iõ utroꝶ plixitatẽ ꝯpulsa. ẽ un' motus sat ronal'.
q sic dic. q modus agendi in q̃lꝫ sbã. ꝯ accipi penes poꝫ
me^{te} qua sbã illũ actũ apat. q̃r p̃ncipiũ ꝯpuꝫ ⁊ imedi
atũ oĩs apõnis. ẽ põ. ⁊ iõ ei actus sui opis ꝯ accipi ſ;
uarietatẽ po^{te} cũ ab illa ꝯpedat. sic ã anglr̃ pot ex se
apphẽdẽ p actũ ũtutis apphẽsiue. cẽ ꝯceptũ oĩ opõne ad
corꝫ ⁊ ad locũ. q̃nt ẽ ꝯ se. sic pot eã alti manifesta
re ꝯceptã p actũ ũtutis exp̃ssiue. q qẽ ũtus exp̃ssiua
nõ differt realit̃. ab ista apphensiua ſ; solũ f'm roꝫ q oĩo
absoluta ẽ a corꝫ. ñ ẽ tal' ut passiua ſ; actiua agens act
exp̃ssionis in suũ obm̃. h̃at ũtus in anglo. q̃nt ad
actũ ⁊ opꝫ. ẽ subiecta uoluntati. unn q̃n uult ⁊ cui
pot ꝯceptũ suũ exp̃mẽ. ñ req̃rit tal' exp̃ssio dista
tiã localẽ ꝯ neci^{te}. sic po^{te} organice q nõ possũt se
reflectẽ sup actũ suũ. ñc opari sñ ꝯbita distãtia.
unn ph̃s. 2o. ꝯ aĩa dic. q sensibile sup sensũ ñ fac
sensũ. ⁊ dic ill' excepto gustu ⁊ tactu. ꝯ q̃bꝫ ipõ dr̃.
q caro ẽ eis mediũ ⁊ ñ strumtũ. ⁊ ħ nũ ẽẽ iõ sua p
cipua. q̃r distatiũ local' req̃rit. passibilitas pom̃
sui ip̃ssio fca ab obis. medio me^{te}. q. 2. ꝯ aĩa assig̃
nõ nũ ẽẽ cã sufficiẽs. q ag̃. 6. mu^{ce}. dic. q sentire
nõ ẽ pati. ſ; agẽ. 12. sr̃ gen. ꝓbat oĩa ñ agẽ in
aiaꝫ. ex q̃bꝫ uult q tales actones fiat ab aiã. ñ ab
obiõ. cũ ḡ uis exp̃ssiua i aglõ loq̃ntẽ. ⁊ exp̃ssionis p
ceptiua in aglõ audiẽte. sic oĩo ab organo abso
luta. tã p se q p actus. tã me^{te} q ime^{te}. sic ⁊ loq̃e
actu alior q sensitiua i hoĩe. ñ ẽ q ei opꝫ p se. ⁊ ex
neci^{te} nõ req̃rit mediũ ad. ul' distantiaꝫ corꝫ. ſ;
pot ẽẽ p se e q̃lit̃ rei distãtis localit̃ ⁊ idistãtis. ꝯti
gẽnt uõ ⁊ p actus pot i ꝯcurrẽ mediũ ul' distantia
local'. p h̃. ſ. q anglr̃ loq̃ns ⁊ audiẽs. diuisis loci ⁊ dista

facũt se p̃sentes. si cũ oĩs local' distanⁿ ꝯ structẽ ñ
min' sibi ipis loq̃ent. p̃sentia g̃o seu ꝯ distãtie
ñ h̃t locutõ aglica ad muare. ñ caretia seu abla
tõ distatie h̃t eã i petire. Et sic ꝯo q pot ãglr̃ ta
lẽ exp̃ssionẽ alti facẽ manifestã. Ad r̃ q obĩ
dr̃. q lꝫ ñ dr̃at uisio ⁊ auditõ. ſ re. dr̃it s' acc̃ ⁊ opa
toꝫ. q̃r uisio ẽ i se. ſ; auditio ẽ alti. Et p ea q̃ dcã
sũt p; sat rñ ad q̃stionẽ fcã. ꝯ distãtia. ꝯ. 11.

Irca d'. xi. v̇sat inq̃sitõ magri ꝯ anglis. ẽẽ duo.
ſ. circa custodiã hoĩuz. ⁊ ẽẽ coꝶ p̃stiũ. Q̃uãt
ad p̃m q̃rũt. q̃or. P̃o. utr̃m angli ꝯputent ad custodiã hoĩ
lapsi. 2o. utr̃ singlis hoĩbꝫ. 3o. utr̃m aliq̃s anglr̃
fuit ꝯputat' x̃o. 4o. utr̃m sbtrahat custodiã hoĩbꝫ.

Primo q̃ro. utr̃m h̃ angli ꝯputẽt ad custodiã hoĩs
lapsi. ⁊ ui q nõ. q̃r aut ds uult q custodiat q̃
nõ. si nõ dũc ñ custodit. q̃r facet ꝯ i ꝯ q ds nõ uult.
si sic dũc custodit. q̃r di uolũtas sola suffic. Q̃. ps.
62. sup muros tuos ⁊ c. dic glõ. muri sũt apli. custo
des sũt angli g̃o ⁊ c. Rñ. dr̃. sic dcm̃ ẽ. angli sũt
p̃cipui executores diue uolũtatis. ⁊ p eos gubnat ds
⁊ reg̃ statũ uniũsi. ſ ag̃. ꝯ li. arte. stat aũt uniũsi
ꝓp hoĩes ẽ ordinat ut reducãt ad dm̃. ⁊ iõ nece ẽ po
nẽ angloꝶ custodiã. ad regẽdã ⁊ gubnãdã uitã huaꝫ.
q tã ui dnt nob facẽ. q̃r admone aũsano ꝯfendẽ. ne
cor' opp̃mat. 2o. ne nimis ad p̃candũ ipellat. 3o. ad
i stigandũ nos p occl'tos i stĩct i bonũ. ex q̃bꝫ p; q dũc
incip nos custodire. qñ ħ nob' possũt. ſ. mox i sẽp̃ri.
⁊ ad bonũ i stigare. i. ab aiatõne i utõ. usq; ad exitu
ſ; sentiũt sci ⁊ scẽptũ ꝯsonat. Ad arm̃. dr̃. q lꝫ ds
possit p se ħ facẽ. uult tñ ⁊ ꝯcuiniõ. i sta ꝯmictẽ.
ꝓpt ꝯnexionẽ ⁊ amorẽ. int nos ⁊ eos.

Scdo q̃r. utr̃ singlis hoĩbꝫ. Rñ. dr̃. q circa istã
q̃stionẽ sũt due oppiones. q̃dã dnt q ñ solũ hoĩes
ſ; alie c̃atẽ custodiũt. ſ; differẽt. q hoĩes singli h̃nt
singlos. ſ; sp̃es aliaꝶ c̃atũꝶ. h̃nt aglm custodẽ ſ;
ꝯg̃e sic ꝯ hoĩbꝫ. ꝯ aliis nõ ũi c̃dibile. q ũmes ul' mu
sce hãnt anglm ꝯputatẽ s' ꝯ hoĩe ũ. ñ pot p testi
ñc p scõs h̃ri. ũi q q̃lꝫ hõ h̃t anglm custodẽ suũ. ⁊
iõ dũt q mag̃ ũi ꝯgrũi. q un' mltos custodiat. p ũta
sil' h̃itates. q q̃lꝫ h̃at suũ. ꝯgrũo tñ ꝯ h̃ teneat ñ cui.

Tercio q̃r. utr̃m aliq̃s angls fuit ꝯputat' x̃o. ad custo
diã. ⁊ ui q sic. p;. anglis suis ds mãdaũ ꝯ te ut custo
diat ꝯ te. i. o. u. t. q ds ꝯ x̃o. ut dic glõ. Q̃. custodi
nõ ẽ ñ maioꝶ. ſ; x̃i aĩa fuit btã. i p. sue ꝯceptõnis.
g̃o ⁊ c. Rñ. dr̃. q custodia ꝓpe accepta ponit i custo
dito infiorũtatẽ. ⁊ ꝯficiẽti possibilitatẽ. ⁊ aĩino dis
statiã. ⁊ pon ad ũsarũ repugnatiã. quoꝶ nllm̃ fuit
in x̃o. q̃r nõ fuit infior imo supior. ⁊ q̃o ad huãita
tẽ. ꝓp ꝯiũctõz ad ũbũ. ñc intellcũ potuit errare. ñ
uolũtas. cũ ẽẽt i mutabilit̃ ꝯsũata ⁊ ũto ꝯiũcta. nõ
solũ i rõne s'biori. ũ ⁊ obi. ⁊ tota btã excepta sola
mortali^{te} uolũtare ⁊ potestatiue ꝯtẽta. ad ũsari ⁊
ñ potuit ꝯ eũ. imo uelle nolle cogebat ei ipro obe
dire. unn nllõ m̃ h̃uit custodẽ suũ. ſ; potĩ ministrorẽ
⁊ famulatorẽ sic sonat euãgeliũ. ⁊ ecce agli mi
nistrabãt ei. Ad arm̃ dr̃. q illud ũbũ ps. dr̃ ꝯ capi
te nõ rõne sui ſ; suoꝶ mbroꝶ. unn dyabol' sim.

allegauit. glõ dr̃ i tellgẽ. q̃ erit ꝯ capite ꝯ mẽbroꝶ.
Q̃uarto q̃r. utr̃ sbtrahat custodia hoĩbꝫ. ⁊ ui q
sic. ier. 51. curauim' babilonẽ ⁊ nõ ẽ sanata. ꝯ dic
glõ. ꝯ metri sũt agli. q̃os ãnob' ꝯpellim' dum
coꝶ ꝯsilii nõ acq̃escim'. ſ; repellim' ñ q̃ nos ꝯelĩ
q̃uit. Q̃. ẽ mini bonũ custoditõ. bonũ. q̃ ſ;
malus. malus ꝯseq̃ndo. ſ; malus nũq̃ ꝯsmit i pũg̃re.
g̃o ñ bonũ custodire. Rñ. dr̃. q aliq̃n ꝯ custodia
ꝯ q̃lia ꝯ spali. p̃ma sũt dimissa. ꝯ sinagoga cui
p̃erat michael. ⁊ m̃ ꝯ p̃ncipes ꝯcc̃e scdã nõ custodia
ſ; singlãs p̃e. tr coĩt q̃ ñ dimicẽ q̃ custodiant
ñc. ꝯ sep actualit̃ istiq; ad bõ. ⁊ remouẽt amlo.
actu ul' solũ h̃itũ ñ ẽ cẽit. Ad p̃m. dr̃ q̃ custo
Irca. 2m p̃nc q̃rũt. 3o. dicentur accessat ad ga
uttũ ex salute custoditi. 2o. utr̃m extupuatõ
aliq̃s ꝯ mẽtis. 3o. utr̃ ꝯ bonos ãglos sit luagul.
Prio q̃ro. utr̃m anglõ custoditis accresat aliq̃
gaudiũ ꝯ salute custoditi. ⁊ ui q sic. q. la.
19. c. gaudiũ ẽ aglis dr̃ ⁊ c. ſ; ñ gaudiũ ꝯ pnia
ñ p salute. ſ; ꝯ eis ẽ gaudiũ ꝯ p̃nia nũto magis
ꝯ salute. Q̃. ipõ ẽ facẽ ad op̃ ꝯ accept sin
mito ⁊ retributõe. ſ; agli custoditõ bonũ faciũt
op̃ ꝯ accept. ⁊ g̃o sẽp bret ex ñ ad ñ gaudiũ.
Q̃. btĩ ẽ stat p̃fco. tr̃ coꝶ aggaudiõe pũnt ꝯ dic
bõ. ſ; ñ ẽ stat p̃fco. ñ ꝯ p̃fco. Rñ. dr̃. q̃ gau
diũ tractoꝶ ẽẽ uitiatẽ. h̃ tñ captiuus. h̃it. m. icꝫ
ẽ gaudiũ ñ captẽ p̃ncĩ. ⁊ q̃ i eis captal sũ ñ ẽ
captaũs ñ h̃t augẽ. tñ gaudiũ ꝯ expẽ ista neꝯ
accresat. ñ accresat pot. bñ ũi p obiẽ pot gau
diũ accresat p̃ numiũ obioꝶ. ñ h̃iũ in dom ẽ. ⁊ q̃
ıtẽ h̃ic sep marnt. ſ; solũ factũ q̃ plus gaudz dñ
ñ. ꝯ plibꝫ ꝯ paucioribꝫ. plus ꝯ gaudꝫ ꝯ bono meliori
ꝯ bono nũ. ꝯ ẽẽ ꝯ sole. sic uidm' sol lucẽ ponat
ꝯ noua aliq̃ ad solẽ. q pus ñ ẽẽt. sol calefac
ista. n' aliqd sol ꝯuit ul' augmẽt p aduẽtũ istoꝶ
m'. cẽ ñ q̃ni ĩsẽ. imo nllõ m̃ mutat ꝯ se
augmẽtẽ ⁊ uut solũ p m' ad ista sibi oppõita.
calefac ⁊ plus mĩme. q̃ repiebat sui tñ ūsio
ñ q sit expte sua. ⁊ sic ẽ ipoiloꝶ. Ad p̃m
dr̃. q ñ plus ꝓbat q̃ rrãre gaudũ ad uenit aglis.
ex salute nrã. ꝓpat ẽẽ q̃ a nouo motu ⁊ actu
gaudẽt. q̃ a ẽẽ coĩ q̃ ꝯ aliis gaudiũt. Ad scdm̃
q h̃t uitiacẽ ꝯ eo q ẽ istiu meritũ ab aĩt aũe
broꝶ p̃mict ex sitiũ p̃ mitemẽ gaudiũs. scp̃ista ꝯ
uolũtate. nũ ñ ẽ nece noua ẽẽ p mũatõ.
Scdo q̃ro. utr̃ extupuatõe custoditi e reliqũt agls
custodias ꝯ s'mẽtis. q sic ui. ps. 33. agli pacis
amare flebũt. ſ; illa ẽ lecto flet. ⁊ tapnatõ
hoĩũ. g̃o ⁊ c. Q̃. ꝯ legẽta bẽi. in euãgelio. ⁊
mltis ucis pm̃ legit. q plores ursi sũt agli
fletes. p pau hoĩs. Q̃. dolor ⁊ fletꝫ p̃ua ñ ꝯ
sin pena. pena uõ ñ ẽẽ cẽta. ſ; eis nllã ẽẽ
cẽta. g̃o ⁊ c. Rñ. dr̃. q anglis extupuatõe
custoditi aliq̃ dmũ' tñ lãsire. ẽẽ plice p̃ tilli
a' p̃ bonũ alicui amissionẽ. ut p h̃ ꝓbat aliq̃ bonũ.

hitil ul hntu. d. p uolutatis et sibi nisi cessator. d. p ghnta grassione. q. g ipnue eius pp mi sua g iemt.

Et necue ittorz metoz. pot eo q. angelis tonus ist aliq &emtu. no p m. q. sui pfectu bti. si aut pot posse aliq ton n eent pfect bti. no 2o m. q. nolu tate sua hnt totalit tine uoluntati gsormata tot. vn n ad uolut n d. q. s unit. i io n pot ee cassu eo &ispul. no q. 2o m. i aliq dicunt. q. gsor te ad tma nolunt. i instirid. q. Icutui instiral utile mdcari. vn nulla gsatione ad peplos mouebit ut tri bt gg. tu i pp gauden pfcos. cuiulla piut ee ad mucu e.

Ad dubiu ost dr. q. aagli i ip polla pecta plari. q. hinc nutiart etna bn placitu sic ipi angeli i aliq alia pp q isepn sic aliqn noluit.

Ad 4 dr q. tales uisiones si aliqn uise sut fuerut onsis imsione vnd. pp aliqu. cas sfale.

Ctero q. vtr inc anglos sonos sit aliq lnglio. i m q sic dan. i dic angli loqui dan. pnceps per psaz. persistit m. n. soreflicr q. ille pnceps eet malus. q. ul habebat bona ca ul mala. si bona n &buit tuto cyu ipotui si aut mala q &buit ad micti.

q. suma pax excludit oez discordia.

Ptr. dr. q. pax melli dupls tul discordia. q. absolute ul sub otione. q. p e absoluta scordia. q. s aliq qraruo lut z rundunt. h aliqn sit gordia. i uolito si dissent i ictione z sine. gtronaria aut e eo q. sepiat pterri. ul inop. ul sate i altos si pcedit ex icer uolumite. nt ex desu uniciu. sic pot ce sui pcor. sic e discordia ie disputatesi quoz gli frequete recta incidone &obus mutnt. sic fuit ie paulu z barnaba. q. alii no iudicat utile sibi q. ducet io dcu. marc co q. n opposuat se imminere pseru tone. alii aut utile iudicat. i istu m illo pot ee i anglis q. p pci fut custire. z psei cogitone uo dicit. gtronaria aut ie cos pot ee. q. un pot uelle ad uelle recta ictione. z sine. q. uelit ali q. ise e. absoe. no uolut d q. placz tine uolutati. z sic fuit iso daniel. q. pcos m. mu ta tamel exigebat utrue splin litan acapunt. z h uolebat ag s suus. q. ine ise erat. in expectatur. ho. h e cina suia. h spl & mita abs exigebat aplore purgatus. h uolebat puceps pfaz z adem referos ex pectaitat. sic ille hnt uolutate z sic expon gg. 12. morl. un isti bn gcordabat inentione absoluto h igtronaria n. z sic p3 uelis ar. d. 12.

Ita d. 12. igsite magn usate & m. ce.

q. qnie 4. p. ut m oiu colliu fuit fuit peuta. sui oi fora. 2o. ut fuit pceuta oio psai. 3o. ut illa m fuit fca aliq dissorte 4o. ut corm supsora i isfloz. fit tabl m ul illa m replet locu. corm fuit pceuta ho gro. ut m alu. absq. oi fora. i m q. sic. q. ag. i sf geol. g manicheos dic. i sorn

m q. & no. ds fec. ampliata e p celu z tra n q. id h erat. h q. e potuit q. fi sormi erat. sora penit capta.

Ite no plus sequit actu capso. q. soli am. fi dt fac oi de. actu sud. sto. q. e tuc potuit sace m sui sor.

q. o. corp e opuid ee m forn. ulla m erat corp. q. no fuit sui sora.

Ptr. dr. q. gta dnr. q. m pot tuplr accipi. a. q. m e gsidgat ab aia. a. pue existeut in a. p. m. ut h eenua. n e hea m. ut h m ut h m pr loc. z psz m. sic ipul e ee sui sora. q. ista pos argut sic. h m ipne ad sua eena. n e m iuia. tuc e structu ut aia no e ee m. e psan d. ut si sor ois d spuete. adhuc remanet ee m. q. plu sollit puo. q. ponat hic. h soru n pon ipoito n pot eenie q. n ei pso tollit n pot eenie. Ct io dr. q. m pot accipi. p capeta ois actualitat oplere. ul ioplete. a. p caventia actualitat dishcete z tinate. p m ace pta m fuit catu m. m cap potuit. sui oi actuali ul oi modo possibilli q. iplicat g dei. m pt pcieutu z taliq m ce. s oimoda possibilit. z sic ullo m ee m no acciplae 2o m. sic deo q. e quesi. ista fuit z d sisipotuit. z io deo. q. n fuit sca. ss oi moda p sibilit. q. malis h bn si potuit. z io uolunsi. q. oi eenia absoi pot si ab auctore ne. ullo a sibi duo sic. n. pot sace gtu eututis oplete. i pot sace alu qtu ioplete. q. ab illo n depende. z sic p3 ad arg.

Secdo q. vtr m fuit pceuta oio psai nen gi pri m q. sic. q. ipsed esset arguit ipsos. i tali si pci ee psista. q. esset ei fuit pscs. z n ioplet.

q. gon i. pr. d. di fec p subcessione. s. dies. opa sua. g. et.

Ptr. dr. q. n p. s. iure loqnet. sed fuit m ss oi moda actualitate. si i psai sic die tust. goz. z h. ag. ipliz loas m a. ee alia appionis. h n iu tiusse aflcndo. h peci iuestigndo. sic p3. xi. d. c. 20. n die q. ds fec fec psenapi m dicz no q alie sace n poterit. si ut psco sonapi nui &nostyaret.

Ad 2m. q. ipso esset bn arguit ip so. q. n ai n pot sace pson si q. n. p alia cas dnuit. sufficat libetate agents.

Tertio q. vtr illa m fuit fca aliq distorte. i m q. sic. q. ds. i gen. q. ds ipi celu et. z tra. z salee. hui for c. t. z psar sone sor aliam.

Ite n e igne. q. n sic taliq ei spe. q. o q. salees huic sor est. z aleui spe. q. sirmamu e sem fuit. 2o. dic. si no m ionabte. q. plus eent fee sore elemtayos. siu elemta q. firmamu.

Ptr. dr. q. gta tnt m pma ee cati sub sor a ist. imo pq ad formas sipliad cor. q. si eet ss aliq una sor z sic eet actu eui sipl. si sni gt. z eet actus q. suit ps an quoz punu m pma ee cati m. cui. pucu. ignt al acp. ul aqud. ul mecttu. ex q s edyt q. fn ee e n altap. z io dic q. pone m ee cara tistica ss sor distinctis.

Q. si po n nali. q. n e iyens. q. ples sor se hnt p ordine p pnuz ps stinus. sumag z m q. gl tee ee. z actu ste. q. p e dut ee g uis. z ba diz ee ge nis sbalem. z idcu g m sbalem. q. si fuit ee si plr. put ee siplr. deter. e. ee accentalit. z n s. q tdict. pceulafe. vn equod e si. jt cor scom tuce q. illa p m. fuit sca distiura. q. cabor ca e. vn g q. igio ide dic. m m fuit cata e sil no p sses

formata n e. z q. sil existet p sta. m. n sil apparunt p sps sor. ide tic ag g manicheos. tisstol & simo ho vn ag g mani dr. p m fca e osula z isormis vn aia fiepet. q. distrcu sue aetpi formata. q. do agtis cuhos appellap. z i. istu illa m q. & no & sec. appella ta e celu z tra si m q. id erat. si q. h q. e potuit. na re lu p eu scdut sem. ut illu m q. n distu ceto icap na opam. z n isemt na incip aps. q. asf no ptut ho lia z lapid. z n na ptue ens eorb. si bu corupit sor elemetales. q. ncie e q. ayons uale psuppontar isua apone. i eni apoux sine ce. sup q. dui ag. n e pt corupe ul quapi. q. gepte sit d. sor aut elemtales. p nale agent generat z corupit. g q. dic. q. illas p ceitat aliq sor. i m ingnabil i corupibil. ut ds p. phi. q. sorsica pot d sor corpitatis.

Ctero q. dr. q. illa m peucta fuit sb aliqul sor. unice & colores q. no e celesti ul elemtal. h util cui z cui pcedos. z isti sor p ea attite sui. z ope distinconis. z duisi prib. m. spcificauit sor. igne corpeitatis. ut sor celesti. q. e i coi. i un pei. z alei pri m. sup adis sor elemtale. q. corupi pot. z q h sor elemtos q. ingnone. z ulua iptisione. q. ubi stat pesolo.

Ad arg. p. h. ubi nuare expont ardubs sal. vn ag. ut tyt expon sic. q. ds. m sor. vn p ea celu z tra fuit gen. h dic q. maniceos. h scyab dic q. more celi z telligie celu enyse. z noie tye. m aies cor.

Ad 2m dr. q. i & i & ithus apleto. z p gcto. alie n cet m si phm eu te. q. ie re daualiis. q. pusle al. q. ho nolta h. q. pceberis gonis.

Ct. ni. q. sil equi sit uesp. q. i uno istuc. potui ee plis sor sta les. z m q. e dsia e ie sor stale i actuale qu na tue ee sipluat. p cui acgsiou. sit gnio sipli z p cui ablatio. sit sipli cor. accentalaute. tac ee si gt. z sua psencia ul absencia n facit gnio. ul corupto. si sola alteraio. q. p stal. g si p ea advenuse acite.

Ite si p alia sor. paris e cor. z p alia paris poit sta paris oua z remanebat cor sub ill accutib. q. n ee g sie. q dic q. accutia sue sui sui sto.

Ite uino uuectib. e ee. g mou morietib. e corupi. si si p a. p h u e. z p alia uiue. q. sepita aia ad huc cor eius habebat ee stale. z sic n pcidit ee. q. e g g urtare. sue mortis.

Ite cu ix. fuepit ost. i capo z nui z sanguis. a. h ota hnt ee p una sor. z si cor a p plos. si p ples ai paris. no gutue n insta. cor ii v. ut sacranici. si e i ua capo. z sanguis. cui ge pu tic m. z m a. ducat i e. capo ma ne e cib. z sanguis ne e pot.

Ite g. m e dr. q. un d 4. modis. si uno sor. gne. z sponc. z hue se potti ne. q. q. n e un gne. no e un spe. z sic d alit. z cost at. q. sui no eet unu z morteui. g o. q. sor sp z gne. q. absta tpe. z ide spe ec igneis tas. q. 9.

Si inopito no e n una sor. q. e ca separa. no remany aliq. nisi m nuda. h nlli tale. pot debet penitecia. n sepulcra. i. e. q. g. ste.

Ptr. dr. q. circa gos ista. e duple. op. nalis solepuis. qua n. tur q. n e n una stal. q. et tmet i iuncte ons p ecedentes. ut aia sol tuc ee cor. uuiu al. z hoies. z po cor e tantu i oap.

Si ista pos. fuit dcu. ad 2.

in ipsito forma

Ct. oni d. bia ost. loquedo m. q. dtr. sig m. hiet formu ullu aliqre cypete. n illa dc pytua unia n. sorma. hic n un. sbi p. qn. o actu n recip ad. s p. ci actu.

gege e igne. pse pricipit pr m. ille g nis. s. ossa z capo z nerui. ut sunt igne ste. q. e sut opita ex in z sor ille gnis. plo gnie. q. s tuertul. g ns. q. e pricanto ste e oposita. si s uo eet inhoui. n una sor. tuc n eet as. z hui iugne n p ptuceto.

Ite ipsi e quiny apporcoy. tic ee sormalit pllis. s aia ponal e g spu ale. z n quo. q. ipsi e q dec cor ee q. n e sornalut.

Ite incor e. no sui n e. eniius aia sua z m actua. si q pnis. e ure incat e. n pot d q. oute uittuntes. ut taiai q. aia n e i n p gni sui p goi tatua. z n ee saemci. ut taccita. ut ini p ma.

So si aia z cauc ee cor z aia alia. tuc cu p morte suie fuit sepita. no remasit n m pura. cui n opetu race insepulcro. z p gnis n incque pede. q. illa n he sua ose.

Ite phs dic q aia e act cois phici orgamca pot uita hut. si q pfappon ai sua queto. illa ecite. ul rep ul ua. aliogu gunget m pure mat e z n organice.

Ite. gm dic 2o. phi q. aia q. sit ie m pma z forma ulraz. sit sor gpore.

Ite sor suit sic nui. q. me q. unitas adueniut quano. fac senapit. n pot dice q. i sit sola m unit. s unitas mo ne e quapi. q. p eii ablaco. q. ablata illa unit n dsynue quap. z ullo alio addito remanet. z sic ent i aiali. i. e.

Ct. auctores hui ponis h ab utritq. intit se dfende. p ghnta distictq q. i tal. q. m pot accipi duplr. s. i dc tinata. ut si se ab oib sor mis abs. z sic tuc q. m. ht alig ul ee. n on pot dici cor. ul totu. 2o m. accipit m. dc tinata. p qualitate astia. z alia acutia phica. gbi medeabz recipe sis tiarie. prib z sic sui n nos z carnes.

Ite tuc q ee pt accipi ut gen z sic pticat d aiali. z e opite ex sor z m. z accipit ut ps. z sic n p ps ps no pticat to to. n e opiteri ex m z sora. n dic m z sor. q. h sigsei qua ai ase. quuice z p sibi distictu d sibue se posit. s. i imuice n posit. suppono. n ads pes. q. ipcbs ee alas n sit tapi stalio. m sui sor. h n tic ag. & le. ar. expsse inplicibz locis. q. phs e phi d dic q. m n e sepibl a sor. sui ab alio gnoy. h ione sic dusa.

Ite igitone q. n e p. m e sui morph. i stali sor. 9.

Ite 9o. s. e phi h dic. sic un nihil distrue disticonis cor. allem z inbu e q phs magnn cor. n. me q. dic q. actua sue p stiora sic. z cogitone. z ipi uolue q. m illa posse assica acca sn sor stali sta z distico no uali p ea q id dcist z a q. de cor. e ipticamto ste. z d ee sui pticane e opita ex m z sor. ut tu si. sic etu e q. cor. sio supen i gnali q. pr. z ptuit. pt d cor. g e opiterio n aut posse n e eet opite. pseu e q. n e tape in na. d cor. n cor. q. e p sporitr. g gd sutus ficat.

Ct io dr. s sanore doctina. q. uno oppito sui ples sor stales. ul posse ee n i sinplicib. z h e gsona mau sacre scpte. z ie gen. e gsona m tati sidi cathol. z h q. ad el morte. z h q. he ee si saemto. e z gsona m cati pecte sonis. q. q. uce sor nobilior tuto acualior. z passibil. remotior. si a ponal. i. e. z gsana aucti phe. ut patuit i argudo.

Ad. a. arg. m gna. dr. q. sor stal tuc ee sipli. q. e gne spo. q. distigue d accitis. z tuc e ua illa sto. sic at lucas q. dec ee psen z gett. no e uesi n si g dii.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

pma po

ptinet ad actu sic an fuit. q apud oms e ipo^le. sicut
ia^d habito ppositu. q i^d no e eccia. n^c p eccie gnia
nte. ex q e a^d ab ea. Ad 4^m dr q qda dnt. q aia se
sitia no fit d no. s d aliq^o. s n d m^a piacenti cu sit
fora n hns pte sui m^a. s dnt q fit ab aia gnante.
q bn pot fora stal' mltiplicare se p mltiplicatoz
sic fora accntal. sic p3 d luce. cu sit maioris actua
litatis fora stal. q accntal. s h po mltiplicat appa
ret fla. q si aia p mltiplicatoz se mltiplicat. a
illa fit real. a^t intentonal. si real. g^o o3 q dcet ad d
sua re aie gnante. no pot trahe totas sua re. q tuc
tota sua eccia gsumeret. z trasiret in illa. n^c pot ca
re pte. q no e qntitatiua. n^c fora le q sat p3. si
no illa mltiplicatio e intentonal. tuc aia illa e
silitudo aie n aia. q flm e. Alii dnt q educit
d aliq^o. mlto. s. d m^a piacenti. q h pte sui. n corle
s spuale. dnt. n. q cu m^a corpali. gcreat e m^a spu
sil' ens z manes cu illa. i q sic d m^a corli gnat cor^le
sic d spuali gnat spual. R n^c h po e uera. imo
e hetica. q se qnie bruto4 possit p se subsiste.
p to. q oe hns in se m^a3 z fora3. ptes sui e potes p
se existe. q illa sut pn^a sue exne. s aia tal no
pot p se existe. imo corupto core asini. corupit
sua fora. siu aia. Itm fora q e h ad pates p se sta
re ht aliq opone. no dpendente a core. q iq^d3 sta
modus agendi seqt^o modu eendi. i aia aut tali
nllaz possum pone opone. no dpendete a core. q
oms sut sue po^e organice. z sic ipo^le q sit gpoita
ex m^a z fora. It ia seqret. q m spual. fieret fora
cor^l. q e absurdu. Alii dicunt. q fit d aliq^o. s d aliq^o
pot tuplr intelligi. a^t mlto ul fora^lr. mlto q hat
m^a3 pte sui. n dnt. s seinalr. q ut dnt existit ista
siu i m^a ro seminal. un fiat. z illa ro3 uocat eccia
tota. s igpleta. ex^o. dnt. d bot fit rosa. z c. h z ro
ht mltas difficultates. q si ro seinal e ec^a igpleta
a^t illa ee^a e cor^l ul spual. n cor^le. q ia cor^le fieret
spuale. q ro seinal fit p ea fora iactu. q e ipo. q
ea e po. cui e act. l. d gen. si no illa ec^a ingpleta
e spual. i q s gdu sue pfconis. hat gdu sue actua
litatis. o3 q dcet aliq actu3. saltem pm. q e ime. z tuc
ois res ex q^a pot fi aliqs umis cet uiues. It cu ex
eade m^a possit fi diuisa uiuetia no solu spe ii z ge
ne. si eccia fore gnande q dr ro seinal. e i m^a igp
lete. nce e dice. q oia sit i iactu ingpleto. z sic
e latitatio formaz. It a^t illa eccia e tota itegra.
a^t no. si e integra. tuc ille fore d noinat sbm. ex q
sut itegre. z tuc un sbm ne pot dici oia illa. q in
possut fi. q e absdu. si no e solu p eccie. q ro d q^o
fiat alia p. g^e ex q^o n pot res trahe ex q fiat. relinqt q
fiat p illa q dce e d no. s q^a pone una p z a^a. Alii
dnt q m^a pot duplr gsiderari. ul put dic possibilitas
fora3 recipiendi. z isto m no e aliq^a p fore recipie
te. q m no fit fora. sic aia recipiens gra3. n fit
gra. s graciosa. ul g^a ea. 2° m pot gsidrari. put i se
ht q da puru po^le. z i^e e q trasit iactualitas fore.
gnante. q qde dic minimu gdu actualitatis. alioqn
si h no poneret. ia fieret illa fora d no. q e ipossi^le.

Cz q ista posione sic arguit. istud purum po^le q tu pone.
cu s te n sit ens relat. s absolut. n^c sit eccia m^e. q il
la se ht solu ut recipiens. tuc ille gdus entitatis. ul
e sta. ul accns. oe aut tale ens formale absolutu
ht eplicare gpatoz. q ul ut e qda na. ul igpatone ad
sbm. ul obm. z q^d ins possit ee tale ens forale po
gpatoz ad obm impo^le tm e q po alias duas. sit ex^m
d igne tu pueroz. g^o relinqt q i^d ens forale. i formet
ad p se. ul sin miraclo staret accns sin sto. Itm i^d
puru po^le. ul e spuale. z tuc nuuet illa m^a. in q eet
a^t e corle z sic tot cora ecnt i eode loco. quot in po
sut fi. Itm o3 pone i aq^a fora3 ignis. igpleta. Itm i^d
minimu entitatis. a^t e tota eccia fore. a^t p. si tota
no o3 q fiat q e q ro3 gnonis. si p ille ecie. q ro un
fiat altu p. z n e ma^or ro d una q d alia. Itm sm
ph3 unqq recipt o3 ee d nudat ana recepti. g^o cu
illa m^a d beat recipe fora3. o3 ee d nudata a fora. re
cipienda. z sic iplicat gdco. s. q i sit a^d d eccia fore.
z q sit d nudata ab illa fora. It si o3 a^d i ee. tuc
cu i aliq m^a fiat mot. g^o o3 q p existat i a^d. d mo
tu. s ucu q e a^d d motu. mouet. z sic cu oia possit
sup se motu recipe. ia mouet. Jo duplr dr a^d
inpo s phm. s. i po ecn^ls z actn^ls. illud g^a q e i po ecn^l
caret oio illo ad q e ipo. s si h po e in m^a. o3 q sit ul
i ecn^l z tuc caret illa fora. ad q e. ul i accntali z
tuc ia e i. s act pm. s pot fi in sm. q dr opari z
sic eet i^d psem. q e ipo^le. Alii dnt q tuplr e r
pductio. pmana z sana. pmana pductone s aug su
cepit oia calit pducta. z utualit. q co4 cause sue
rut isti^ce z uirtutes eis date. un z. d tri sic dic ag
oiu q corlr usibilr nascunt i istis corl mudi e
lementis. occlta qda semina latet. s i^d sem pp e accept
dr qd m^a actu pportonata. ad pductoz cuicuqz gna^bl.
z h e d tinata gmixtio. z ppcio elemto4 actual' s
exigentia tal' gnandi. tal' spei. s usitato noie dr
sem cor' puiu trasmutat z assilatu ab agete hu te
ncta. ad sui silis pductoz. ut humiditas residua nut
tie. q na trasmutat ad gnoz. sana pductone fiut
cotidie. a causis pti^b. qb3 d tinati dr. q q^d fate possent.
agetes aut pticulares. m^a ad d bita pportone ducete.
pducut formas i uirtute sibi data a pma ca. h m^a sit
pportonata i tali gdu. z a tali agete pmota dr sem.
z ius tal' pportonis dr ro seminal. q qde ius. no est
ad fore inducente. n q da dispo z d tinatio m^e ad illa
fora3. si g^o qr. d q^o fiut aie. aialiu. dr q q no ad pm
a pa3 sua pductoz. z casale. fiut ato d no. q no at
ad actuale. d q e qo. fiut aptit^b causis. agetibz s le
ge sibi ipsa. in uirtute i pmentis tr. d no eent
s i aliq^o mat. z h e snia ag^e i plibz locis. un dic d
na religione. q rones seinales no timet. z c. Ad
p^m arg^m dr. q ca dr duplr. a^t uirtute ppa z p se. ul
aliena. z p a^t. agens. p^o m e sol ds. q ag nllo psuppo^to
z ppa uirtute. z sin alta supplotone. 2° m bn g ca
ture. sic dixi. un d no fi no e tota ro catonis n
i p se entibz. z p se manetibz. i aliis aut n. n sb in
tellecta. hac gditone nllo a^t sb posito agete ul patiete.
si obiciat d aia ronali n e sile. q ipa e h ad pote
p se existe. Ad 2^m dr q illa distatia isita. no e
positia. s puatia. q facte a^d d no. no e facte isitu

s ab isita puatone recede. Ad 3^m dr. q duplicat
dr a^d gnari. q p se z p^o. z tuc tot gpolo dr gnari.
2° m exgnti. z sano. z dic z ptes dicut gnari. p^o m
dr gnari tu fi. ex sto gnonis. non solu mltr s ecntlr
2° m no n malr. h q m^a q e sbm sue gnonis. gna
ri p existit. no gecntlr cedut ipte. sue ecnie.
Justa h e qo. vtm d aialibz anulosis sit sile. Et e dr.
q sic p3 p ag. d qnti^ce aie. aliq dnt q aia tal' e qnta z
sic diuidit cor' ita z aia. s q tal aia e. qi qda p. z p gn^l
ipsca. io p modic durat. s ipse n gplat hac responsione.
io aliu dnt. q i talibz aialibz. e aia una s act. s ples ipo.
q plantas ad actu reducit. p corusione. ex^m d puncto di
so i linea. q un fit duo. s q q^d sit d gone ex^m no e sile
q puct n e aliq eccia. pt linea. z io si linea mltipli
cat. o3 q pucta mltiplicet. It puct n dic positiuu. n
puatiuu. s. no ulterius pcedere. It ille puct an dione no
erat un n duo. z s oia gna sut i aia d q^a e qo. Et io
alit e dr. q pscio e pportonata suo pfcibili. pfcible
aut taliu aialiu n regrit magnaz uarietate. pportio
nis n iqbz ea. mbris. z io si talia aialia diuidant p
longu in spina. ul i capite remot sopiut. z moriut
sic freqnt e exptu. i aliis no ptibz. q n e i tata p
fcio. bn ad modicu remanz aliq^a uirtus motiua. ul aliq^a
alia aia ipsca. gnat. p a^t motoz phibentis. q co4 pt^l
no sut sic ad iuice unite. q gnans faciat i diuisas
aias. i ppiq^a dispone. s q sut gtucte. suffic una in
actu s ea cessante p dispone hita. agnante pot sta
ti exire iactu. remoto phibente. ex^m d lapide.
Tercio qr. vtm diusitas pncipii pducentis. diuat ali^b
diusitatez spei. z m q sic. gm^or. s g. philo4 dic. q mus
q gnat p coit. z p putrefactoz. n dr. uniuoce. s equoce.
q ag. ad co grus. q i. mlta gna aliu sin pentibz
a qu pcant. q cocudo parnt sm silitudie. n pp diu
sitate natiuitatis co4. int e a^d a na co4 q pereata
sut. z q ul cocutibz sut orta. It x^o. s q ho. fuit eide
spei cu aliis hoibz. z tn pn^m actiuu sue gnonis n fuit
ut huana s diuina. R^o dr. q snia gm. fuit sic ia
tactu e i oppo^o. q diusus modus pductonis uariat
spe3 pducto4. un seqret s eu. q aialia ato pducta.
z ab aliis gnata. n eent diusa4 spe4. s h snia d ro
gat ueritati scpture. z fidei. q dic z tcit x^m uerum haiez
fuisse. po^e pmi pn^u. q ia n possi3 facte. i^d q fat ca pa
clanis. roni recte. q h dc. z expientia etia. q uidm
q mures gnati p putrefactoz generat. z durat sic
alii q n eet u si no eent eide3 spei sic p3 d mulo.
Ad a^m i gtru ia p3 q n tenet. eo q male dr.
Jrca. 2^m. pn^le qrit. 3^a. p^o. utm. oia sensicia
sit pp hoiez. 2°. vtm ho genit sit fcs. 6.
die. 3°. si ds pea ad nouu fec.
Pmo qr vtm oia sensicia sit pp hoiez. z m q n q
finis iuuat p ea q sut ad fine. no ipedit. s ho im
pedit. q ei nocet a bhus sensibilibz. g^o n sut pp
hoiez. Jtm si ho steriss3. huiss3 utilitate cor^m q
pp ips3 fca erat. s n q huiss3 esu carniu. g^o car
nes no erat fce pp eu. q gen i. dnabit pisci^bz
maris. uolatilibz uniusqz caite. z c. s ds e finis
co4 qbz dnat. g^o z c. It. 2°. phi^or. sum z nos
quodami finis oiuz. R^o. dr. q finis rei e bou ei

dr aut e sum bon. q e bon ois boni. g. d e. sic
e pn^u ule z totale oiu3 entiu. nuc aut ita e. q qn
pla ordinant ad aliq finez. n eq p^o ordinat. s s3
ordine z gdu. ut p3 d arte medicine. cui finis pot
dici sua opo. s. gpuo scirupp. finis uo scirupp. est
sua potato. z finis potonis. e sanitas. s oiu isto4
pncipal' finis. z ulis e sanitas. sic e incatuus. q
ea q no sut ad ymagine di. no possut ipm imediate p
ticipare. sufficiene dicunt pticipare. qn mediate hoie.
ad ymagine fcd. fine suu gphendete3 p amore z i
tellcte. ei gungut. Attendenti tn q sic dic ag^e g ma
nicheos. alit i statu inocetie. z alit m^o ordinabitur
catura. q i illo oia gndicat ei i pm z dnm u. z qi ad
nut ei obediebat aia qntucuqz inima. ul magna.
p. oia subiecisti z c. z ei hiraclin d corabat. cu ei
sensiu rosidratoz excedebat. sic d. sap. a magnitudine
spei cature. potit creator cognoscibilit uideri. In isto u
statu. sut qda alia utilia. qda sfflua. z qda nocia
u^e huane necitatis. q qda comedut. z q^a ad abu z
q^o ad uestitu. qda u. s. iumta. honera portat. qda
sut i solatiu. ut accipitr z canes. alia u qda penalr
ledut. l' salubrit excecnt. ul utilit plat. qda sut s
flua. ut aliq lumes ul silia. q tn possut ee modi
cinalia suo loco locata. z sic oia sut pp hoiez. no
solu i fiora s z supiora. celestia ut dicit dnt. e.
sole z luna z oia celi astra. cau dr i ministeriu cuctis
gentibz. Ad ar^m. i. dr. q i statu illo n erat a^d no
cuu. s ppt petm nocent. n^c ad huc sut sin utili^te
si suo loco sint posita. Ad 2^m. dr. q si no erat
utilia tuc incibu. erat tn i solatiu.
Scdo qr. vtm genit fcs sit ho. 6^a die. z m q n q
qnto a^d digni tato pus. s ho e dignior. s ho est
dignior. g^o pus d buit pduci. ex^m i anglis. Q si fuiss3
fcs pus. potuit pecare sic z p ea peccau u. s n e gens
care ista bona ppt hoiez pecatore. R^o. dr. q
dr buit oia fce. z l3 finis sit pus i intetone. e tn
posti in ope. z io ho sic finis d buit ultio capi.
ut ondryone aia fcu pp ips3. It tali tpr d buit
pduci qn dns ut eis possi3 si uell3 uti. s si res pus no
eet eis uti no possi3. It ho ht aia3 ronale pfora.
q e ultia zpletissia ingne aiu fora4 naliu. que
regrit foras. q. oiu an se. z io d buit fi p aia a^a.
Ad ar^m. dr. q e poritas. tpis z dignitatis. poritas
diui. no regrit. poritate tpis. s dignitatis. alioqn
apter q miles. eet i sgete q suus saus.
Tercio qr ista h. sics pea aliqd nouu fec. Et
dr. buit qno. s oia fec i. 6. diebz. ul in se ui i
pfcis aliabz. ub in suis ca is z ronibz ipsco4 inta i
z h sut p3 ee u. ingsito magri. circa ymagi
Jrca. d. 16. usat. e qua. qrit. 6. p^o. vtm aliq
catu sit y^o di. 2°. vtm. ois catu. 3°. vtm ho
sit di y^o nalr. 4. penes q pte suat. 5°. vtm tal
y^o repsentet tm. qnt ad eccia. ul psonas. 6. ut
ro ymaginis inueniat eqlr i hoie z anglo.
Pmo qr. vtm aliq catu sit y^o di. z m q n. q
y^o. dic gfortate expssionis ad ymginat. s i pole
e q catu distans ato i ifinit. eide gformet. It
sic uestigiu duc in cognitoz q a^d gnales gditones sic

v. quo ad spales et psonales. sed p solu ducte ronis nal cogn uenire phi p uestigium gitiones nales ipi dei qua tas. g° et q p ymagines possim cogscere sin fide spale et psonales dei ppetates. sed h e flm g° etc. Ad 9. aplus dic ad cor q uir no d3 uelare caput suu q2 y° dei e.

Ad 17°. dcd q effcs e silis sue cause ut dic dion. 4°. de di no. hnt n cata suay cay sb sceptias ymagine. sed q2 effcs sut sordine se hntes q2 aliq effcs plus hnt de entitate et p gnis de bitate. qnto aut plus hnt de entitate plus accedut ad sua caz et pcedut ano. qnto no mag accedut plus ei assimilat. et g° plus do assimilat q i plib; ei do g. q2 1° q i paucioribz. i do aut iuenim ee unde itllige et amare. sed cu mlti sic effcs dei q ei no plus assilant. n i ee et aliq iuue. io isti no tant ei siles sut. q nc sut illi effcs qui hnt h et apli puta intellige et amare. g° et q plus similes. pp q illi effcs min siles dnr silitudo. alii a q plus dicut y°. et q2 tal e ho et angls. p3 q alique sut caite. fce ad di ymagine. Ad argm. dcd. q dupx e gfortas. absota et ista e i pso^le repiri. alia e gpata i rone repsentatonis. q nc po^le e. et ista est in hoie et aglo. nichominus tn i ifinitu distat ab absota. et h absota solu e i fio. q e eql. vn aplus ad hebre. cu sit y° et figa sbe ei. de rone g ymagis repsentatis. n e eqlitas sic dic ag. 83. q. et p3 i specło. sed bn e de rone ymagis absota. Ad 2m. dcd q n e sile q2 plus e cogscere ymagie q silitudiem. q2 uitas ad cogscendu e uno m facil et a° m difficil. 2. mete ex. de ostio. et q2 cogscere gnales gditones dei e facile bn potuerut phi uenire p uestigiu i cogtoz gnaliu gditon. sed no spaliu. n. nos possum sin fide.

Scdo qr utrum ois cata sit y°. Et dcd q n sic ia p3. ex pdcis q2 n ucuq3 e silitudo gtinue e y°. sic dic aug. 83. q. sed u e y° bn stati e silitudo et q2 cate ut dcm e sut mag et min ad diu accedetes. io n ucuq3 e eql silitudo imo mag et min. et sic ue mi^or e et ps solu m et pase silitudo. u aut e ma^or silitudo. n solu e silido sed y° ut dcm e. nalr. et ui q sic q2 i

Tercio qr utrum ho sit y° dei 9^e alie nalr. q i e ei p sua pn^a nalia et itrinseca. sed hoi i e p intellcm et uolutate q sut po^e sue nales. ee ad ygine dei. g° est nalr. Ad 9. nllm pcedens ab aliq artifice p mod artis et uolutare ht ee ab eo nalr. imo distigr ab eo. sed ho pcedit ado uolutare p mod artis. g° e y° artificial no nal. Ad 17°. dcd q sic dic pscian. h ide faciut adubia iuncta ub. q faciut adiectia iuncta noib; substatis. adiecta aut ponit form suam. sui sigficatoz. circa subatia. sic g° faciut adubia. et io istud aduerbiu nalr. ponit sigficatoz circa istud ubu e. et pot ipz dtinare. ex pte an et tuc e sensus q ho sit y° dei p sua pn^a nalia et sic e ua. ul pot dtinare ubu ee ndi apte pdicati. et tuc e sensus q ho sic nal y° dei i. ab eo genit nalr. et sic e fla. q2 solus fili e tal. et q2 coius aduia dtinat ulta apte pdicati q2 ulta sut ptes pdicati io illa mag dz reputari fla q ua. nisi p ad dtinet e diuua sb sensu sb q dixi. Et p h p3 q^d dz dici ad utuq3 argm. q2 unum 9 uitate

Quarto qr penes qua pte sua ro y^gis i hoie. Ad q e dcd q cu ho dicat y° dei. n absota sed repsentatia. i illa pte dz ro y^ginis qri. i qua eu repsentat. vn ag de tri. dic q 1. q t po occurrit q n sit nobis coe cu pecorib; sciat e ad ymagine ptinere. et q2 o^a alia s. cor et sensitia sut coia nob et pecorib; io i n e qrenda ro y^ginis ppe. n exqnti. sed i pce excedete illa coia e qrenda. et h sut mem^a intelligetia et uolutas. p quay act pot se gutere ad dm. memorado itelligendo et amado. ex qb; dcis p3 gpulado q aligni sit inte mag ros. q2 cu po^e sint pp act et sep sit ip scte i gne hui. pfecti dz ee y° dei i actib; q i potutiis. q2 hu icludunt illa. sic sua pfcibilia. et h e sua ag. vn dic. ubu q i aia nra ee no pot sin actuali cogitacone. ex q° ubo gda dic q pncipalr e y° penes act. q2 alic n e origo. q2 ex notitia q hmus cogitado ubu formam. et ex h i amore prupim. sed q2 pn^a actuu sut hit et po^e. unq q2 aut e actualr i suo pn°. io ui q ex qnti sic y° i potitus et hitib;. n e ro iueniedi y^agine i hoie imortalitas q2 ista sic ca. sed gseqt. mlta n. sut imortalia q n sut y°. ut cora celestia et sesitia in hoie. resurgente. et cor glosu. sed imortalitas gseqt y^agine. vn i ubu ag dz bn itelligi. qi dic q aia n eet y° dei. si mortis esse no clauderet. sed h e u. sic si dicez n eet ho si no eet risile etc. s aut qndam refulgetia bn pot dici q glia et hui sit y° dei.

Quinto qr utrum tal y° repsentet dm qnt ad eentiaz ul qnt ad psonas. Et e dcd q y° refert ad y^giat cui est y° sic refert sigm ad sig^tu. signu uo repsetat sig^tu duplr. s. p° et imete ul sario et mete sic e exm i fumo. q p° repsentat igne. sario repsentat magnu ul puuz. ul discetu. silr cesaris y°. p° repsentat eu ut hoiez. sed sario ut rege. sic e i nra y^gine q2 p° et imete dm repsentat qnt ad eentiaz et naz. ut intelligete sapiete et amate et bonu. q sut att eenle in do. q p3 q2 i phi ponut eu sit sapiete et bonuz sed q2 illa na e i trib; suppositis. io ex qnti repsentat eu qnt ad psonas. y^ginis iueniat eqlr i hoie et aglo.

Sexto qr utrum ro et q mag i hoie tn. q2 ho repsentat dm i hus i qb; angls et apli. q2 pducit p originez unu ab alio. sic e intius. sed agls no orit unus ab a. It saltem equalr q2 glo. sr id. q modic minorat e ab aglis. 2. ad hebre. dic q solus ds ma^or e na mctis huane. sed q e mag y° excellenti e g° ex q^a n e maiortas i aliq n i do g° n^c excelletia. Ad q. qnto na nobilior tanto silior et p gns y^ginabilior. sed tal e na aglica. g° etc. Ad 17°. dcd q aliq^a sut de rone y^ginis p se et aliq p accns. qnt ad illa q sut eentlia. ma^or e expssio y^gis i aglo q i hoie. eo q ei na e simplr nobilior. rnalis aut q sut p accns bn pot ee ma^or i hoie. q2 illa cadut ex roz ymaginis. puta q un sit ab alio p origine. ul q un ali pponat. ul sic et h n e igens q ho sit mag y° q angls. Et silr dico. i infra eade spez. q2 un uir inuenitur ... q i hoib; et p gns mulierib;. u e nobilior gdis. n e i e mag ro y^gini. Et sic p3 illa qo. ut sit mag i uiro q in muliere. Ad argm dcd q 1° q ho ht plus e adcidtale. s. ee ab a° p originez. i q° no attedit ro y^ginis. Ad 2m dcd q glo loqt de na adsupta i x°. q p3 q2 de qles.

x° asupsit. d. 18.

Pcta. d. 18. ingsito magri usat. de formatone hois. ee 3^a. Et p°. ee pncipium formale. Et 2^a. ee pncipium mle. Et 3°. ee totius locuz. Et quat ad pmi qrunt. 3^a. Et p°. cu ne sit aia ronal. Et 2°. utrum sint plres aie i uno hoie. Et 3°. utrum aia ade fuit fca ex aliq° mli pn°.

Primo qr cu ne sit aia ronal. Et uid q de di sba q2 dr actuu. 18. gen di sum. sed q sut uni gnis sut uni ne. g° etc. It q nllo m differut sunt oio ide. q2 ide et diusu tot eus diuidunt. sed ds et aia nllo m° differut. q2 apret. q aliqb; dnis differ rent. et sic eet ds gposit q e ipo^le. Ad 9. q sut eide ne hnt eadez ppetatez. exm. q2 oia gnia fequt dorsu. sed ppetas ne diuine. e ee i mssu. et ubiqz. cu gruz. e i nb. g° etc. Ad 17°. dcd. q sic recitat ag. n. sr gen. error nefadissim fuit. et e manicheoy q aia huana eet de di sba. et iadulceriu sue i same accipiebat i. g. faciam etc. so. et ispirau i faciez ei spiraculu uite. hc aut errore ipe facilt et ronabilit qui duab; roni. q2 si sic eet. tuc qz ho eet adorandus. q2 ucuq3 e diuina na e adoranda. sed aia e de diuina na s cos. g° e adoranda. q e 9. oez sapietis gceptoz. It ais aia e mutabil de stultitia ad sapientia et de iusta fit iusta. et ecoo. et mlta talia ei gtigut. q oia repugnat di ne. Et io dcd. q aia huana no e de di sba ul na. n ad dc ad ppositu. i° q cos errare faciebat. q2 i sufflare no e de sua sba ad dare. sed pori de actto aere. flam face ul flat. vn i° i ubu sic intelligitur. i spirau. i. spm sce. sic p se p3. et ag expon. Ad argm 1. dcd q gnus equocat ul analogat. q2 pot accipi duplr. q2 p quada icutone exsilitudie cois ne pticipata unuocce aplib;. sic dic logic. et tuc oia suppoita i illo gne sut eide ne. et tuc ma^or e ua. sed mi^or n sut sub isto sensu. imo sb alio q e. qn accipit gnus p quada pportone alicuiu analogie. et sic e fla. q2 talia no sunt eide gnis ppe. sed ptanto dr q sum gnus di. q2 sic ds e sba spual. sic et nos et imortales. Ad 2m. dcd. q sic dr 9 mete illa q differut oz q i aliq° gueniat et i aliq° disouenmat. et tuc oz q sic gpita. et sic ds et aia no sic se hnt. q no oz q p ad differat. sed se ipis sut diusa. un mutare un modu i aliu e flla. accedetis. Et p ia dca h et supe pot patere q aia ade fuit fca p° corp°. sic dicebat. et etc. q2 cu aia i inclinet ad cor q n sit plene pfca sine eo. si fuiss3 fca an cor. cu sep tale iclinatoz huiss3. fuiss3 i ea pena sin aliq^a clpa. q ee n possz. n pot s dnd iustitia. It cu aia hac lim arm. a° possz exire i act suu d n. n e dcd q n possz. sed si exiret. ia possz acgre btitudiez sin core. q n m dcd.

Secudo qr utrum i uno hoie sint plus aie. et ui q sic. q2 qn i aliq° sut aliq. quoy un e ppetuu. et a° corle illa sut ue duo. s sic dic phs. 2. de aia. sesitia in hoie e corl. et itllectia e icorl et ppetua. q2 sepat etc. It illa q hnt diusa pn^a et silitudie indiuisis pncipiis. ue sut diusa. sed talr sut sensitiua et itllectia in hoie. q2 una ut sesitia e ag erate. et itllectia e add. ut dic phs et sui sequaces. g° etc.

It impo^le e q un et ide moueat 9trariis motib; sil et semel. sed caro et sps 9trariant. et sibi i uice adusat pto. m. ad gal. q caro gcupisc adusus spm. s. aut adusus carne. h n. sibi i uice adusant. et gstat q h no pot dici. q h dicat de carne esse. q2 ipa n gcupisc g° rone sue anime. Ad q. uni pfcibili aiati una est pfco. sed ho e un aiatu. g° ht unica aiaz pficiete. Ad 17°. dcd q sic ia dixi. error fuit manicheoy. q aia ronal erat de sba dei. et h sep bn facietat. sed cu h ponetat una aiaz de sba mali dei. et sep mle facietat. et h sut de glo dic aplus. ut dut. q sibi inuice adusat. sed iste error e ia iprobat q n e ad una pte. vn roz plu u doy uni boni. et alii mli. phs dstruit 2. mete. et de ee et m dic 2. l. q e fabulosa. Sed qnt ad alia pte. e iprobata et falsit. q2 dstruit se ipz. q2 poni q n bon fat bon. n fac pot. q2 ipo^le e q sic ad sum mlu q2 i^d mlu e ad a^t no. si no. q n e n fac mlu n bonu. si no ad e. g° e bon. q2 eu s tan gcutitur. i. eth. h ide sc de actu suo q fac. Et ois na q facit actu suu uale s exigentiaz sue ne. bn fac. sed ro dic q mle fac. It nlls peccat faciedo q uitare n pot. n potuit. ho dico. q2 sic dic aug. etc. q mlti sut q no possut. sed q2 i illa i potetia se posuerut. n excusat. sed si aia illa mala. n potuit. n pot uitare. n fac peccati. g° flm dic q peccat i eo q uitare n pot. Pt hunc errore e un alius q ponit i hoie duas aias. s. una agnante q cor uiuificat et amministrat. et alia a cante q roz amistrat. et iste error dapnat fuit i quoda galio. cui dici colleg gegnda et fec in qnda libellu q dr de ecciis dogmatib;. i q° plos errores sut dapnati. vn ibi sic dr. no duas aias i uno hoie ee dicimus. sic iacobus et qda alii syroy scribut. sed dicim una aiaz ee eade i hoie q et cor sua societate uiuificat. et semetipaz sua rone disponit. hns i se libtate arbii. ut in sua sba eligat cogitatoz q uult. n pot dici q ex illis fiat una p gpoiez. sic ia aliq dixerut. q a et i de dapnat. It ide dic ag. q eplaz fundamti. intelligitia igt et sensitiaz et uegetatiuaz. ptes aie i hoie ee no aiaz. sed si e ps no e tot. sed alicui toti. It dic auic 6. naliu. po^e aie huane. hnt un uinculu coe. et una radice coe. in qua radicant. et ptat p h q2 una no remictet pp alti actu. si ita no eet. g° ex q remittut sut una eentia. It rone pot pbari. q2 aia unit cor ut for^a. a° g° e for^a sepata aut p ad sui. sed n pot dici sepata. q2 tuc ro illectia eet for^a cors sic sesitia. q e g phz. 2 de aia dicte. nlli cors e act. et 3 de ois for^a cors e ligata taliter q no pot se reflectere sup se. q flm e de illectia. q2 pot se reflectere. et ois tals for^a dicitat cor actu suu pm. et aius ei pti. et tuc oz q qlz ps hois intelligeret. sic qlz ps sentit. et qlz ps uiu. q flm e ap omes. s. q qlz ps hois intelligat. g° relinqt q aia uniat cor p ad sui. sed h n pot ee sum mle g° aliq ps formal. s. sensitiua et uegetatiua. e g° t eiq tota aia cori giungit. sed no e tota ei pfco. sed aliq ei ptes formales. et n sut i hoie p gns n una. hus plos ptes formales. quay aliq sut ei ptes formales corrumpede.

aut

uno

ciatiu · τ aliq nō ut itllectia τ uolitia. ¶ Ad pm τ 2m arg̃m dr̃ · q minor ē fl̃a · s · q sensitia ꝯpat n̄ ē ei ꝯdenq · ꝗ dix q sit agnante · s; ut ē actiue · tota aia cū suis potentiis. ¶ Ad 3m dr̃ · q ut ē q̄ id q̄ ē una eē nō pōt ꝯpus moab; sic motū · s; nō ē uerū q illa q̄ sit un̄ · s; n̄ ē ut q illa q̄ sūt un̄ i suppoito · ut p; · q̄ cor̄ s phm · ht · e · elemta insiu ꝯpoiōne · q̄ ad sua loca hn̄t inclinatoz. Vtrum aia ade fuit fca ex aliq mali

Circa · qr · pmo · τ m̄ q̄ nō · q̄ nllm oppoitoꝝ ht inse altm̄ · s; aia ē act ceu lr · ut p; i · 2 · d aia · act aūt dicit̃ ex oppoito cū pō · g̃ τ c̄. ¶ Itē q̄ aduen alt̃ p̄ eē ꝯplet̄ ē ei acc̄ntale · s; si ht m̄ p̄ter sui ē q̄ inse ꝯpletū · g̃ sicut aduen ei · ē ei accn̄tale ꝯfirmē. ¶ Itē oē recept̄ i aliq ē i p modū recipientis · s; for̄ recepte i intellctu sūt sin m̄a · g̃ τ ipā aia ē sin m̄. ¶ Itē si aia ē ꝯpoita · ex m̄ τ for̄a · tūc oz · q p ād ifor̄e cor̄ · nō p m̄ · q̄ n̄ pōt eē for̄a · g̃ p sola for̄a · τ id p q p̄ ifor̄ for̄a · ē aia g̃ τ c̄. ¶ Cō · phs · xi · me q̄ sūt una spē τ pla nūo · hn̄t m̄ · s; tales sūt aīe τ una spē · τ pla nūo · g̃ τ c̄. ¶ Itē dic lō d um τ uno q aia τ angls · q l; ē ꝯpoitū ex m̄ τ for̄a. ¶ Rn̄o · Quidā dnt · ꝑ rōnes fcas i oppoitū · q aia n̄ ē ꝯpoita · quā ponūt indiuisis scptas. s; isti hn̄t ꝯ se auctes τ rōnes · τ p̄t dicas · ē aug · c · d · c · n̄ ualo ꝯpllin sip sit mutabile · ꝯstat aūt q aia ē sbiecta m̄las muta tōnib;. ¶ Itē ysidor d sumo tuno · oīs c̄atū muta bil · q̄ ht m̄ · τ lō d enab; pse. ¶ Itē ꝯm · g · me · luna τ stelle hn̄t m̄ · sic itellct. ¶ Itē aliq pōt spē differentes · ipō ē q fiat un̄ · n̄ ꝑ aliq reali cōigniga c̄ · ut i suppoita · s; pōt aīe spē ad uicē differūt sic p; ex eoꝝ obis · g̃ oz exq ponūt q unnat i aliq cōi · s; p̄t m̄atiaz n̄ ē i aia cōe · g̃ i ē m̄. ¶ Itē qn ad me alienū s q ipz · ipō ē q illud repiat sin illo · s; pō i ē m̄ · s q ꝓpā · g̃ ipossi ē q iueniat pō sin ꝓpō sbō · s; i aia i ē pō · g̃ τ c̄. ¶ Et iō alij dnt q aia ē ꝯpoita ex m̄ τ for̄a · s; m̄ sic dixi sup̄ qn d angls agetur · pōt dupl̄r accipi · q̄ uno m̄ ꝑ ꝑ fcā quā ēē · τ ipsibil ꝓpā actualr · ꝑfabili tū aliena · s eē uariablo τ igetū · τ sic dr̃ m̄ solū i istis corupt · τ tūc ꝓpe τ p̄ncipalr dr̃ · 2o m̄ pōt dici q eē ipsca ꝓpā attualr · s; ꝑfca aliena · s eē stabile τ igetū · τ isto m̄o ht eē i i corupti · tā coralib; q spualib; · s; differēo iuxsq; s exigentiaz sue for̄ · q̄ i cor̄ ē hn̄s q nt̄ · τ ꝑtabilitate · in spualib; ē caret q ntr̄ τ ꝑtabilitr · h ē distictō ꝯm · g · me · m̄ i re i mutate cui eē · ē ipō · nō iuemt n̄ i sbiis ꝯnabilib; τ cor̄ · sbo n̄ eēne · q̄ i eis nō ē pō · ad corupcoz · nō ē i meis m̄ · s; coꝝ m̄ · ē aliq ceus i actu · s · cor̄ · τ iō digni ht h sbm ꝯm · vn sol τ luna a stelle · a sūt sin matis · a hn̄t m̄ equoce · ut ē dispō intll; · s; nlls dic · q sol τ luna nō hant m̄ · g̃ τ c̄. ¶ Ad pā arm dr̃ · q ad dr̃ eē act sipl̄r τ absolr aut sꝯd · τ ꝯparatōne · p m̄ si aia eēt act · ipō ē q hēret m̄ · vn isto m̄ aia nō ē act · s · absolr · s; ē 2o m̄ · s · sꝯd · q̄ s ād sui · q̄ ē act n̄ sipl̄r · s; corl · pue getatiaz τ sensitiaz · τ nūc nō ē aliq i ꝯens. ¶ Ad 2m dr̃ · q dupl̄r dr̃ eē ad ꝯpletū q̄ uno m̄ · p ut distigūt

ꝯ nō posse p se existē · τ sic dr̃ aia p̄ cor̄ hre eē ꝯpletū · τ isto modo ma ē fl̃a · 2o m̄ · dr̃ eē ꝯpleto · q nō expectao ād · q reponat i spē · τ tūc aia n̄ ē ꝯpleto q̄d · s; ingpletū τ tūc ē maior uā · q̄ q̄cq̄d aduen p̄ eē tal ꝯpletōnis · ē accns. ¶ Ad 3m dr̃ · q illa ꝓpō ht expoi · q̄ n̄ ht ꝯnale uitatez · q̄ iā oportet · q scia τ alia · q sūt i aia cent inuetia · q flm est. ¶ Ad · 4 · dr̃ q aia ifor̄at cor̄ p ād sui · s · n̄ p se tota · ul sua m̄ · s; p ād sui formale · s; n̄ p oēz for̄s · s; uegetatiaz τ sensitiaz · τ si tu dicas i d uoco ego aiaz · τ ego dico · q dicas i ꝯplete τ male · τ iō nō ual; q dicas.

¶ Circa · 2m pn̄le · eēt q̄ō · d cor̄ hōis utm̄ · fuit sip̄r ul ꝯpoitū · s; dcā fuit sup̄i qn ageba d aliis alib;.

Circa · 3m pn̄le · qr · vtrm padisus inq dr̃ adā fuisse locat sit locus cor̄ · τ m̄ q n̄ · q̄ phi τ storiogfi studiose ꝯgutati sūt mūdū τ q̄i totā nāz coꝝ · τ tū n̄ iuenerūt d illo loco · q p; q̄ n̄ scpserūt. ¶ Cō · flumina realia · emanat aloto reali · n̄ spuali · s; ꝯ illa flumina · patet oib; eē realia · q scptā dic in extrā. g̃ τ c̄. ¶ Rn̄o · dr̃ · q ille loc · ut reals ē sic dic scptā τ aug exponit · g · sr̃ gen̄ · Ad argm dr̃ · q n̄ sc · n̄ dixerūt g̃ n̄ ē · q̄ ipi nō potuerūt ꝑ m̄lta · ipedim̄ta · ma riū τ motiū iuenire. Vtrm ꝯuenies hitatōni huāe

¶ Scdo qr · vtm̄ · illo loc · τ m̄ q n̄ · q̄ cor̄ ade erat ua ldē tepatū · s; loc padisi ē ualde itepatū · q̄ i ē est ꝑpetuus · q̄ ē sub eqnoctiali · ut m̄ dic phs · i l · me thaꝝ. ¶ Cō · dam dic l · 2 · q padisus · erat q̄dā regio diuina digna · cū q s ymagies ꝯ erat. ¶ Rn̄o · dr̃ · q loc ille fuit ꝯgrue huane habitatōni ꝯputat · q̄ ille ē ualde tranqllus · τ ameni τ dlitosus · τ p ꝯns apt ꝯtēplatōni · aie inocenti. vn i ē tranqllitas aeris · q̄ nō fiūt uētales uaporatōnes · n̄ uapoꝝ resultatōnes · n̄ uq̄ ipedit claritas sol · ul lune ul stellaꝝ i flu ētia · ꝑ interpoiōne nubiu τ p ꝯns fiūt i herbaꝝ τ fructuū suauitates ad gustand · τ pulc̄tudines ad uidenduz · τ odoratōnes ad odoraduz · cialuū τ auiuz cāt suauis · τ m̄ltoformis · ad audiend · ex q̄b; oib; potāt aia · inocēs plene ad surgē in laude ꝯdtoris · ē τ loc tēpat a calore τ frigore · rōne mot sol · tā dium q ꝓpi · q̄ sol uelocr transit · sr̃ cenith q alicubi alibi · q̄ nō ad mot diuinū eo q sol · ē sb eqnoctali · q ē ma oiū parelloꝝ · τ pō ē q̄ dicit ē culū · p equalia · ꝯnto aut uelocī trāsit · min figit radii · τ p ꝯns min aer · iflamat · n̄ ē i frigoris excessus · q̄ bis trāsit sol · sr̃ coꝝ cenith · τ sil ē · d motu ꝓpo sol · ē τ eis sēp eqnoctiuz · τ tūc mag ē aer · tēpat q aliis diebz · τ n̄ stellaꝝ · recti τ forti p ꝯns emictūt radios habitātib; sb eqnoctali quē secat · zodiac p duo media · τ stelle trāseūt p zodiacū · τ sic p ꝯns oia bona i ꝯcurrūt · τ iō nō potāt melior locus · q ille eis deputari · τ iō bn̄ dr̃ eē ꝯueniēs · statui inocentie. ¶ Ad argm dr̃ · q m̄ ē fl̃a · ut iā p; τ phs · i illo loco arguit solū ex una p̄te τ dimicit aliaz · q reforat excessū caloris. d · 18 ·

Circa · q · 18 · q inqsitō magri u sat pncipalit cō · 3 · ¶ p · eē eius formatoz · ¶ 2o · eē aie p ductoz · ¶ 3o · eē modū cor̄s faciendi · ¶ Quāt ad pm

ꝯrūt duo. ¶ po · vtm · fuit ꝯueniēs mulierē eē. ¶ 2o · vtm · d uiro fieri dbuerit. Ꝯueniēs ul necēm mulierē

Primo qro · vtm · fuit eē · τ q n̄ m̄ · q̄ · s p; 2o · d aia · ut ꝯnatia ē data reb; · ꝑ eaꝝ corup tōz · ut q nō pōt ꝑpetuari · i uno p ꝑpetuet in sil · s; qn id ē i corupti le · nō ē n̄ un̄ i una spē · s; adā erat fact adō · i cor̄ · g̃ n̄ erat necēm q ꝯnāret · ex q pōtāt inse ꝑpetuari. ¶ Cō · gen · 2o · nō ē bonū eē hoiez solū faciam ei adiutoriū sile sibi · q p; d muliere eē dem̄. ¶ Rn̄o dr̃ · q aliq doctores antiq · dixerūt q si hō n̄ peccasz · n̄ fuiss; fca ꝯnō · eo m̄ q̄ fit m̄ · s; p alia ma vn̄ ag aliqn sensit sic · sic p; inpn̄ d bono ꝯiuga li · τ τ ꝯ maniceos · h τ tū dam sensisse · l · 2 · c · 23 · τ habebat p se · id q dr̃ luc · 20 · filii hui secli nubūt τ tradunt ad nuptias · s; illi hoies nō dicūt hoies isti secli an pccm · n̄ appetebat eis quō ꝯcubit poss; eēn coꝝ mortaliū · cū fiat p d asiones ꝑ isatoto · τ hō ꝑ solū pccm fcs sit mōtal · s; i pcessu tēporis · ag inuestigauit meli uitatez · τ iō retractauit id · i l · retractatō nū τ ꝑbat i m̄ltis aliis locis hui poionis ꝯrūt sic p; q · sr̃ gen · τ i ꝯ d ci. ¶ Itē q̄ mulier dr̃ fca i adiutoriū uiri · q fuit an pccm dem · q ꝯtē ad iutoriū nō pōt alit accipi · n̄ i ad iutoriū plis ꝑagāde · sic tra inadiutoriū semīs · ut ilgule exueꝗ; nascat̄ · q̄ oiā alia adiutoria · q fi possūt sic pōn pla · ex q̄ meli fieret p aliū hoiez · q̄ p feminaz · τ iō solus ille intellct religō. ¶ Itē scptā dic · mas · τ fe · fec eos dns · τ bn̄ · eis · dicēs crescite τ m̄ltiplicamini · τ re · traz · q τ h dem ē brutis · q nō pccauerūt · n̄ ē credenduz q ꝑ nā huana sit ꝯsecuta aliq digtatē · s; fecūdi tas ꝯnōnis · ē magna · q p; · q̄ steriles existiē sūt i fames · g̃ oz dici q necēm fuit hoi hrē ad iutoriuz mulierē · ad ꝑpagandā plē. ¶ Ad argm dr̃ · q rōb; phi ista p̄te · ē insufficiens i hoie · q̄ nō ē cā huane ꝯnōnis · q̄ posuit s; alia. Et ē dr̃ · q mulier d bn̄

¶ Scdo qr · vtm · d uiro fi d buit · eē d uiro · tū ꝑ uinculū caritatis · tū ꝑ misteriuz · q̄ cetis rib; · plus diligūt se p ꝯiugiū i aliq uno · q̄ si abē cent attio · q̄ pn̄ aliq suū p̄ncipiat · hac cā assignat ag · q · sr̃ gen · τ alibi · satis. Itē mulier cog scens m̄ pi eē · suū p̄ncipiū · sciat se debē sub eē. Itē misteriū nob sigficat · q̄ sigficat mulier ecctiā · q ouit a x · τ cui d · insepabilit habet · τ aiaz fidelē · q dr̃ sibi copulat p fide.

Circa · 2m pncipale qr · vtm · oiuz hoiū sit un̄ itellct nūo · τ ui q sit · q̄ i reb; incor̄ i una spē nō ē n̄ unicū indiduū · s; aia huā uni spēi ē · τ i cor̄ · g̃ una nūo tm̄ · m · p; · ma · ponit̄ · aphō · τ suo ꝯm · xi · me. ¶ Itē unitas accntis · regrit unitatē suppoiti · s; ule q ē accns · ē un̄ τ idē i oib; · g̃ cū ip; ule sit i intellctu · g̃ ē un̄ intellct · q aūt ule · sic p; · q̄ gen ē un̄ genus · hn̄s pl̄es spēs. ¶ Itē a aia nūat ad m̄ltiplicatōz coꝝ · a nō · si nō habeo ꝓpoitū · si sic g̃ cessante coꝝ nūa tōne cessabit m̄ltiplicatō aiaꝝ. ¶ Cō · ipō est eidē ꝯpia i eē · s; si idē eēt intellct oiū · tūc eidē itellctui in eēnt ꝯpia · s · scia τ ignoratia · τ silia · g̃ τ c̄. ¶ Rn̄o dr̃ · q cōit fuit dem a phis · q in hoib; aliqd eēt idez nō nūatū · ut intellct agens · τ aliqd nūatuz · ut sūt

ut uegetabil τ sensibil.

ꝑtes inferiores aīe · q̄ cas dix ꝯnā ri τ corūpi · ad coꝝ ꝯnatōz · s; posuerūt τ intellct possibilē · eē eūdē · sic ꝯm auerois sr̃ · 3 · d aia · Ad intendū aūt intentōz auerois · po · ꝯsidaraā ē sua pō · 2o · poionis rō · 3o · ei origo · ē dfensio. ¶ Quātū ad pm · sciendū · q ipē posuit duplicē intellct s · agentē possibilē · τ adeptū · possibil aūt siū m̄l · ē p hois pfectiō · s; intellct adept ul fact · ē ultima · τ unit̄ coꝝ p fātasmata itellct possibil · cū fiūt actu intellcta · spēs eni ymaginale · q dr̃ fātasma ē itlligiblo inpō · s; p actōz intellct agentis · fit actu intellctuz · i ipō pol · τ p ista uiā dicō · q unit̄ nob · eo q spēs q p̄us erat · i ymaginatōē fiūt i intellctu pō · τ talē hītū q p h acqrit · uocat intellct adeptū siū fcm̄ · τ istud dic corūpi τ ꝯnari · τ plurificari · p plalitatē hoiuū. ¶ Ratō aūt ei fuit q̄ crebat q intellct eēt eternus · ingnabil τ i cor̄ · τ incernus nō ē accipē n̄ unicū indiuiduū i una spē. Itē q̄ intellct nō dependet a cor̄ · cū n̄ sit cor̄ · n̄ ut incor̄ · ut dic magr cū · vn se q intellct n̄ ē h ād · i · indiduū · vn sr̃ 3o · d aia sic dic · opinaꝑ ē q i aia sūt 3 · ꝑtes intellct · quaꝝ una ē itellct recipiens · 2a aūt efficiens · 3a ul fcm̄ · τ due istaꝝ sūt eterne · s · agens τ recipiens · 3a aūt ꝯnabil · τ corupl. ¶ Quātū ad 3m · origo sue poionis · fuit snia phi · q ꝯm sb pon tāq̄ i falli bilē · τ q̄ ē illa · ē una subpoiō τ dupx ꝯ · suppōiō ē q spual sba nō ē ociosa · τ eēt n̄ mouēt cor̄ · g̃ · a · p ē mūdū fuisse ab eterno · ꝯ 2a ē · q ipō ē eē actu in fintū i nā · Ex hiis seqt · cū hoies fuerint infiti · g̃ i tellct fuiss; infiniti · si m̄ltiplicat̄ s m̄ltiplicatōz hoiuz · τ cū sit i cor̄ remaneret · τ sic eent m̄ aīe infite · q ē ꝯ 2a ꝯnq;. Itē si itellct a cor̄e separet τ nō corūpet · iā pea eēt ociosus · cū n̄ mouēt cor̄ · ꝯ suppoiōnē. Et p eo fcis suppoionib; nō pōt respō deri · hiis i gentiis τ argumtis · n̄ pondo ma i gens · s · articulū aiaꝝ · q phs plus aborruit. ¶ Quāt · ad · 3m · sciend · q ipē sic se defendebat · q̄ ponebat · itellctū nūe ul possibilē · unū isti τ illi hoi · p fātasmata di ūsa · τ diuisimode se hntia · τ p h fugit id ingens · q ingnū ē argut · s · q un̄ sit sciens · ali nesciens. ¶ S; h aia sūt fl̃a · τ hetica · Et p q̄ pōn hoīs ꝑ fcioz · eē intellct · τ cū h pōn q n̄ ꝯiūgit hoi n̄ ut ps · n̄ ut tot · s; nō ē dare aliū modū · q sit pfcō · hoīs · sine ei ps · ul ueniat ad toti ꝯstitutoz · quo g̃ erit ms · si nō ē id q ego ul ps m̄a aliq · cū nllo m̄ · n̄ pōt fugē τ dicē · q unit̄ p fantasmata · q̄ fātasta n̄ sūt nob ād eēnle. ¶ Itē cū oīs actō sit elicita ab aliq for̄a · ipō ē q si for̄a nō ē m̄a · q actō sit elicita ab illa for̄a sit m̄a · τ sic hō nō intellit · n̄ sic bestia. ¶ Itē seqt q oīs hoies hant eādē uolutē · n̄ pōt fugē d uolutate p fantast sic d itellctu · cū uolutas nō uelit p fantasmata · τ sic q̄cqd tu uis τ ego · τ sic d aliis · q ē i sania dicē. ¶ Dfensio i pons · nlla ē · q̄ si intellct nō unit̄ hoi · n̄ p fātast q qn hō nō intellig actu · nō ē hō · s; bestia pura · qn dormit. ¶ Itē seqt q hō p act hoi accntalez · reponat i spē huā. ¶ Itē hō dr̃ intelligē qn itellig · τ n̄ intelligē qn ei intellct nō intellit · g̃ si idē sit intellct · idē ē intelligens τ nō intelligens · q ē ꝯdco. ¶ Itē qn sūt

Quāt ad 2m.

pāim

pāim

f̃ phs tr̃a 3 mōe apte dic · ē a matria · h a itllual · h a sesibil · τ sbā addit dicēs · qēuq; ā n̄ hn̄t m̄am neq; itelluale neq; sesibile ē eēe dic dnt ē m̄as i ꝑbs itellualib; · τ n̄ solū i sesibilib;

d cor̄ mulier

n̄ ē m̄ dr̃ q ibi fuerit plasmat̄ adō · s; for fuit ibi d pōtat ut d · tex · tulit ꝯ dr̃ hoiē

q lig̃ua hebraica fuit p lig̃ua dcā ab heber · ut uult aug 16 · dci · c · xi ·

plures agentes et unum instrumentum. dicuntur plures agentes. sicut
si duo traherent unam navem per unum funem. sed esset unum tamen
nomine esset duo trahentes. eodem autem est si agens est unum et
duo instrumenta. dicuntur. sicut quando homo tangit duabus manibus. alia
causa dicitur unum tangens. sed bene duo tactus. sic et in proposito si
unus est tantum intellectus licet sint plura instrumenta. scilicet fantasmata
tamen ei intelligibilia tamen diceretur. quod sit unus intelligens sed due
intellectiones. ergo sequitur quod intellectus sit intelligens et non intelli
gens. quando non omnes simul intelligunt. ¶ Item supposita sua bene est
scilicet quod nulla substantia spiritualis sit ociosa. immo non corporalis. sed non sequitur non mo
uet corpus. ergo est ociosa. quia potest alia facere. scilicet intelligere et amare
deum. ¶ Non est sua et sum magis non sequitur. quia si intellectus sit
ingenerabilis et incorruptibilis. quod bene est verum. sed hoc non infert quod sit eternum non
ex parte post. quia licet non sit eductus de potentia materie. sicut corpus est tamen e
ductus per creationem. nec ad sequitur. quod si quilibet homo habet suam animam. quod
propter hoc sint infinite. quia non fuerunt infiniti homines. ad
probandum dicitur. quod tamen suppositis. quod mundus fuit eternus quod ego ne
go. et sic tamen suum processum destruximus. dicendum est ergo. quod necesse
est unumquemque hominem habere suam animam. sicut unumquodque perfectibile suam
perfectionem. propter quod in sua specie specifica reponitur. quia proprius actus
in propria materia. unde deus in ezechiele dicit animas omnes mee sunt. ¶ Et
in ysaia. omnem flatum ego feci. et in psalmo. qui finxit sigillatim
corda eorum. non est plurificatione bona est. quia sicut est impossibile plures
species habere eandem formam specificam. sic impossibile est plura individua
habere eandem formam individuam. ¶ Ad primum argumentum dicendum. illa propositio
est falsa. quod scilicet non sit in una specie nisi unicum individuum. quia licet
non sit per generationem. quod esse non potest. quia est incorruptibilis est tamen per creationem
sicut in angelis et stellis. ¶ Ad secundum dicendum quod intellectus actus. scilicet vel est non
est unum sed plura. quia plura sunt licet possit dici unum in comparatione ad
individua. quod est esse unum secundum quid. ¶ Ad tertium dicendum quod sunt plura corpora.
et pluralitas animarum. sed non sequitur quod ad destructionem generationis. quia il
la non est causa per se. non sicut quando non. sed dico quia causa quare hec anima
sit alia ab illa. non est corpus sed deus eam faciens et sua propria
intrinseca. scilicet sua materia et sua forma. in existendo.

Secundo queritur. utrum anima rationalis sit ex traduce. in quo
anima traducatur a parentibus ad prolem. et utrum quod sit quod
omnes homines in adam peccaverunt. secundum apostolum ad romanos .v. sed hoc non
nisi quod in eo fuerunt omnes. ergo sequitur quod secundum animam omnes fuerunt in
ipso. tamen quia esse hominis non plus respicit animam quam carnem. tamen
quia peccatum plus respicit animam quam carnem. ¶ Item omne quod producitur
a generante naturali. habet esse corporale. quia esse nature est generale
et esse generale et corporale generatur ut plato in libro de celo et mundo.
sed anima rationalis est incorporalis et ingenerabilis. ergo et cetera. ¶ Respondeo dicendum quod de ori
gine anime varie fuerunt oppiniones. sicut recitat augustinus
et super genesim ad litteram. nam aliqui dixerunt omnes animas simul
esse in principio creatas. cum deus in principio cuncta simul ut dicitur scrip
tum. et successive ad corpora descendere. ¶ Sed huius oppinionis
falsitas apparet per ea que diximus quando quesivimus utrum anima
ade fuit creata ante corpus. ¶ Alii dixerunt. totum hominem
secundum carnem et animam. a parentibus traduci et generari. in quo sit ca
ro per carnalem producitur a parentibus in anima. ¶ Sed hanc
oppinionem licet sit multa. tamen specialiter est ratio super facta.
¶ Alii dixerunt animam humanam fieri de ratione seminali. non
de anima parentis. sicut eadem materia de qua fit caro. et animam fi
ri fuerunt. ¶ Et hec est oppinio apparet falsa propter multa et pre
cipue per questionem superius habitam de rationibus seminalibus. ¶ Et
de istis tribus oppinionibus multum videtur augustinus dubitasse

et super genesim ad litteram. et de origine anime ad renatum. et adeo
dubitavit de ista questione quod numquam eam plene in suis libris de
terminavit. ratio autem dubitationis fuit. scriptura auctoritas que dicit
deum genuisse. dicens. ab operibus suis. quod intellexit augustinus simplici
ter ut ad novarum rerum conditionem. unde intellexit deum in sex diebus
animas condidisse in ratione seminali. et causali. sicut cum motu eius
fusio peccati originalis. sicut tactum est in arguendo. ¶ Sed hec augustinus
de istis oppinionibus dubitavit nullam tamen asserit. immo
auctoritatibus et rationibus que per unamquamque introducebantur respon
dit. et non immerito quia omnes false et heretice sunt. ¶ Et
ideo est alia positio catholica et rationalis. que dicit quod anima rationalis
est per immediatam dei creationem. in quod creando corpori infundit et in
fundendo creat. et hec est sententia ieronimi in epistola ad marcellam
ad quam et in augustinus. finaliter declinare magis de origine anime.
propter hoc in expresse per libro de ecclesiasticis dogmatibus. et in esse sententia primam de
erroribus condempnatis. unde dicit sicut. animam hominis. non cum
corporibus per coitum seminari. sicut aliqui latinorum presumptores
affirmant. sed demus corpore tantum per coniugii copulam seminari.
et non iudicio coagulari in vulva. et compingi atque
formari. creationem non anime solum creatorem omnium nosse. atque
formato iam corpore animam creari et infundi. ¶ Item ideo anima humana non
cum carne moritur quia non cum carne seminatur. sed formato
iam in ventre matris corpore. dei iudicio creatur et infunditur. hoc
et concordat scriptura. quodammodo quod quanta singulare perfectionem
habuit deus. concordat et ratio attendendo ipsius anime spiritualitatem
incorruptibilitatem. excellentiam et dignitatem. ¶ Ad argumentum
dicendum. quod verum est quod omnes in adam peccaverunt. quia omnes in ipso fuerunt
et hoc non essentialiter et actualiter sed causaliter et potentialiter. et non secundum animam
per se et directe. sed secundum carnem. adam enim formatorem potuit adam in
dispositionem. atque transmutare per successionem filiorum. et ideo
omnes potuit inficere. quia carnem omni modo peccato potuit generare
re. quam mediante anima inficitur cum ei colligatur. unde cum anima corporis
non est peccatum in carne. quia caro non habet esse iustitie vel iniusti
tiam. sed est in peccati actu quodammodo et cetera. et ideo non sequitur quod dicebatur.

Circa tertium primo queritur utrum corpus mulieris fuit formatum de
costa viri secundum seminalem rationem et utrum quod sit. quia genesis videtur
quod deus consumavit. vi. die opus suum. ergo cum non fuit factum sed
actuale existens et fuit facta omnia creata. quod fuerunt secundum rationem semi
nalem. ¶ Item ad id fecit deus secundum naturam. dicitur contra naturam. si ergo deus extra
erit id quod facere cepisset. quod non contra naturam. si non secundum naturam
ergo secundum rationem seminalem. quia illa dicitur fieri secundum naturam quod fuit secundum
rationem seminalem. ¶ Ergo quod fuit secundum rationem seminalem. fuit per transmu
tationem materie. et propositionem ab agente determinato. sed corpus illud non
sic fuit factum. ergo et cetera. ¶ Respondeo dicendum. sicut deus fuit supra
quod ratio seminalis est in proportionem materie. ad determinatum agentem.
exigitur ergo ad hoc quod aliquid fiat secundum rationem seminalem. ex parte
materie debita virtus. et lege posita. ex quo apparet. quod si ex
ligno fieret homo vel bos. cum hoc non fiat naturaliter secundum legem
tandem rebus impositam. quod non fieret secundum rationem seminalem. immo miracu
lose fieret. ex parte agentis. scilicet quod sit determinatum sibi
intus materiam possit. ad talem transmutationem. et si preter agens
fieret. non esset secundum rationem seminalem. ex parte modi agendi.
quod per ordinem et gradum ducatur ad ultimum complementum. unde licet da
retur homini potestas. quod sine comestione et digestione
ex pane produceret aliud hominem. non fieret secundum rationem seminalem.
cum ergo informatione corporis femine. ista tria defecerunt.

non est aliquatenus dicendum. quod fuit formatum secundum rationem seminalem.
quia illa costa non erat transmutabilis naturaliter in corpus humanum
cum non esset comestibilis. nec digestibilis. et convertibilis in humorem
seminarium. secundo. nec agens erat determinatum facere hoc plus quam aliud.
quia ita bene poterat in facere unum leonem. sicut fecit corpus eve.
tertio modus non fuit qualis est in natura. immo subito fecit et hec
est sententia augustini. quia super genesim in ista questione pertractat. unde in
summa abreviata sue sententie est. quod usitatus cursus nature habet
quasdam leges. secundum quas est ad determinationem quod facere possit. quod autem
aliquid de eo fieri possit. unde dicendum. quod id corpus de costa non fuit
factum secundum rationem seminalem. sed dicitur quod fuit secundum potentiam obedientia
lem. hec quia omnis est in plena dei obedientia. potest deus in facere quod sibi
placet. ¶ Ad argumentum primum dicendum. quod deus consumavit opus suum quan
tum ad hoc. non quod postea non faciat opera. cum cotidie creet novas
animas. sed dicitur consumasse. quantum ad novas species opus omnium
non excludit. ab illa cessatione novus modus operandi.
sed solum nova species operis. id autem corpus non differt specie a
corpore viri sive ut nunc. ¶ Ad secundum dicendum. quod illa facta non fuit
contra naturam. quia natura plene est in dei obedientia. unde possit deus facere quod
quod voluit. unde ille quod dedit virtutem sursum ferri. potest dare
quod aliter ferat. sicut dicit damascenus. sed bene fuit contra consuetum modum nature.

Circa distinctionem .19. querit magister de immortalitate primorum d.19.
parentum. et primo. ¶ primo in comparatione ad animam. ¶ secundo
in comparatione ad corpus. ¶ tertio in comparatione ad utrumque. ¶ circa
primum ad primum queritur. tria. ¶ primo utrum anima potest sit immortalis.
¶ secundo utrum anima brutorum. ¶ tertio utrum anima viri et femine
habent maiorem differentiam adinvicem. quam anime virorum et virorum.

Primo queritur. utrum anima rationalis sit immortalis. Et
videtur quod non. quia ecclesiastes tertio dicitur quod unus est interitus hominum et iu
mentorum. et equa utriusque conditio. sed iumenta moriuntur. quantum
ad animam et quantum ad corpus ut statim patebit ergo et homo. et sic
anima rationalis est mortalis. ¶ Item materia et forma debent sibi invi
cem proportionari. sed corpus humanum cui anima rationalis est forma est
corruptibile et mortale ergo et anima. ¶ Item cuius pena est interminabilis.
ipsum est interminabile et incorruptibile et immortale. sed pena reproborum est
interminabilis. ergo et cetera. ¶ Item non est per se beatificabile. nisi im
mortale. sed anima rationalis est naturaliter beatificabilis. ergo naturaliter immortalis.
¶ Respondeo dicendum. quod quedam positio erronea fuit. et vana ad hoc non
esset. quod posuit animam rationalem non esse immortalem. sed similiter cum corpore
mori. in quem errorem diversi diversimode inciderunt.
¶ Quidam enim gentiles antiqui et primi naturales. hoc posuerunt
propter ruditatem intellectus. quia nesciverunt distinguere inter sensum
et intellectum. ponentes sensum cum intellectum esse idem. et ideo
cum sensus corrumpatur. corrupto corpore. corrumpitur et intellectus.
¶ Sed iste error est a sapientibus philosophis satis reprobatus. quia notis
rationibus. et experimentis evidentibus. intellectum a sensu distinxe
runt. ¶ Item ratio alias non valet. quia in parte priori. non est ratio
conveniens sequi. quia licet sensus corrumpatur a corruptione corporis. non
tamen sequitur ex hoc. quod corrumpatur secundum substantiam. quia sensitiva et intellectiva
constituunt unum suppositum. anime rationalis. sed secundum virtutem. quod naturaliter
luna. unde cum separatur anima a corpore. utraque potentia tamen sed se
cum. et concordat sententia philosophi. secundo de anima. non dicit quod potentie non se
nescunt. quia si senex acciperet. oculum iuvenis. videret
sicut ipse. ¶ Alii non sapientia animali. et ydiota peccatori. quorum
sequaces adhuc extant quam heretici. quorum fortassis

venenata doctrina. tempore antichristi diffundetur et roborabi
bitur. incidunt in hunc errorem propter malitiam excecati. vo
lentes in delectationem carnali intendere. et suas concupis
centias adimplere. nesciunt eorum ligamenta et pessima
removere. et quia timor supplicii futuri in animam agnitus
concupiscentias revocaret. ausi sunt dicere vitam aliam
non esse. ut timore supplicii effugiat. ¶ Sed iste er
ror pessimus. destruit fidei et scripture veritatem. maxime
pervertit morum honestatem. maxime pervertit omnis iusti
equitatem. sicut patet bene considerati. per singula. ¶ Et ideo dicendum.
aliter secundum fidei catholice veritatem. quod anima rationalis est immortalis
nec cum corpore moritur. Et hoc non solum tenetur ex fide que
hoc dicit. et et ex scriptura. que tota hoc clamat. et et ex dictis
aliquorum philosophorum. sed et ex naturali ratione. unde precedentes
philosophi ad hanc veritatem. per rationis investigationem pervenerunt.
pervenerunt autem ad hoc ratione. per operationem et actionem. et tam per actionem intellectus
quam affectus. tamen per actum utriusque coniunctim. ¶ Per actum intellectus sic
necesse est potentia illa esse immaterialem. et actionem non dependentem. ac
incorruptibilem et immortalem. quod habet actum immaterialem et actionem non dependen
tem. sed actus potentie intellective est talis. ergo et cetera. quod patet quia nullo
organo mediante. exercetur. tamen quia anima melius intelligit. quando
actione se abducit. tamen quia anima magis vigens in actibus suis
intellectus quando organa. incipiunt naturaliter debilitari. ut
a. .xl. anno et ultra. ut vult aristoteles. contra naturalium. necesse est
ergo quod potentia sit incorruptibilis. ac per hoc quod anima sit immortalis. mediantibus
huiusmodi rationibus tangit philosophus. secundo de anima. et augustinus. in super genesim ad
litteram. et aristoteles contra naturalium. ¶ Item omnis potentia materialis et actione
dependens. habet obiectum determinatum. ut patet in visu et auditu
et similibus non potest se habere ad totum ens determinatum. sed intellectus
se habet ad totum ens determinatum. ergo et cetera. ¶ Per actum et affectus
patet idem. quia impossibile est quod ad frustrationem ab aliquo appetitu
naturali sibi insito. sed velle beatitudinem naturaliter omnibus est insitum
sed hoc non posset esse si anima esset mortalis. ergo et cetera. ¶ Per actum
et rationis coniunctim intellectivum et affectivum. hoc patet. quia nulla potentia
materialis. et corporali organo alligata. potest se immediate naturaliter
super se reflectere. nec super actum suum. sed anima per intellectum et affectum
nata est super se reflectere et super actum suum. ut patet quia intellectus
se et diligit se. et intelligit se intelligere. et diligere. ergo non est
corporali organo alligata nec dependens a corpore. ergo non corrumpitur
per corruptionem corporis. ¶ Item anima secundum suum esse essentiale corrumpi
non potest. quia nec per actionem contrarii. quia sic corrumpitur. nec per di
ssolutionem sui. quia non est ex contrariis constituta. nec per corporis sui corrup
tionem. quia actione non dependet ut visum est. nec per privationem agen
tis transmutationem. quoniam nullam habet causam transmutantem. cum
nec causam priorem habeat nisi deum. qui semper eam de se facit. nec per
defectum sui esse quoniam in ea omnis natura creata per angelicam non
plus habet de esse. Sic ergo patet aliqualiter quod anima rationalis est
immortalis. ¶ Ad primum argumentum dicendum. quod id verbum dicitur in persona stultorum
vel quod intelligitur de morte quantum ad corporis dissolutionem.
¶ Ad secundum dicendum. quod de proportione anime ad corpus est loquendum super hoc
scilicet secundum statum sue naturalis institutionis. et sicut verum est quod erat proportionabilia.
proportionabilia. quia sicut anima poterat vivificare corpus et se per se ipsum
corpus aptum erat et proportionatum. ut gratie vivificaretur. vivificare
alio modo est loquendum secundum statum in quem cadit homo per peccatum. et sic
quia anima suo superiori non obedivit. illatum est ei in pena. ut
contra naturalem inclinationem actione suo procedat ad corpus. et sic non tenet.

non non est facta cum magistro de immortalitate primo claudetur

Secundo queritur utrum anima brutorum sit immortalis. et videtur quod sic. quia sap. 1. dicitur quod deus mortem non fecit. sed si bruta essent mortalia, ultra quam deus ab institutione fecisset mortem. cum non possit dici quod anima illa accesserit cum sit hominis per peccatum. Item ad dignitatem pertinet immortalitas. ergo cum quelibet anima viuens sit nobilior non viuente. et sit dare aliqua non viuentia immortalia. ergo et anima est immortalis. Contra. gregorius dialogorum 4. dicit quod spiritus iumentorum cum carne et in carne moritur. Item nulla forma est a corpore separabilis nisi que habet aliquam operationem preter corpus. sed anime brutorum nullam habent operationem preter corpus. ergo et cetera. Responsio. dicendum quod anime aliorum irrationabilium sunt mortales. sicut omnes tamen sancti et philosophi testificantur. cum beatitudinis non sint capaces. unde si a corpore separarentur. frustra essent. cum nullam possint habere operationem preter corpus. nec possint se super se reflectere. Ad argumentum. dicendum. sicut dicit augustinus quod deus mortem anime non dicitur fecisse. quia cum mitto natura vnum mors secuta est non fecit. vnde ibi intelligitur de morte pene. que proprie habet rationem factionis. sed mors corporis non est facta. sed defectus. vnde non dicitur eam fecisse. Ad 2m. dicendum quod esse magis durabile non adicit perfectionem per se. nec est simpliciter dignitatis. sed secundum quid. quia lapis proculdubio est magis incorruptibilis quam sit anima brutalis. et tamen omne animal est nobilius quam corpus.

Tertio queritur utrum anima viri et femine habeant adinuicem maiorem differentiam quam habeant solum anime viri et viri. et videtur quod non. quia ad col. 3. dicitur induite vos nouum hominem qui renouatur in agnitionem dei. secundum ymaginem eius qui creauit eum. ubi non est masculus neque femina. ergo ubi est ymago dei. non est facienda distinctio inter masculum et feminam. sed solum in anima est ymago dei. ergo non est in distinctio. Item eque est capax femina gratie et glorie sicut vir. sed si haberent distinctionem in natura. haberent in finis apprehensione. sed hoc non habent. ergo et cetera. Contra. ad cor. 1. xi. vir est ymago dei et gloria. et non mulier. sed in anima ponitur ymago. ergo oportet in esse aliquam differentiam. ex qua unus dicitur ymago. et alter non. saltem sic probatur. Item quando aliqua duo ita se habent quod unum est susceptibile alicuius accidentis. et alterum non. illa videntur saltem differre. sed anima viri est susceptiua capacitatis. et non anima femine. ergo et cetera. Responsio. dicendum quod dupliciter potest intelligi ista differentia. scilicet substantialis vel accidentalis. si primo modo. dicendum est quod non differunt. sicut due specifice forme. immo sunt eiusdem speciei. differunt tamen secundum maiorem gradum. quia communiter minus participant mulieres de gradu intellectualitatis. cuius signum est. quia actus et officia sapientie. ut regere et docere. non conueniunt femine sicut viro. immo potius contra. sicut dicit apostolus precipiens mulieres in ecclesia debere tacere. nec potest aliquis dicere. quod diceret ne prouocarent homines. quia saltem alias feminas possent docere. Unde patet quod in tali differentia. scilicet participationis. sunt. Si uero loquamur de alia differentia accidentali. dicendum est quod differunt. cuius ratio satis est clara. quia secundum philosophum 2. de anima. finis imponit necessitatem hiis que sunt ad finem. anima autem est finis corporis. et ideo corpori per finem necessitatem imponit. unde ab anima est dicendum quod sit illa differentia causata. que est in corpore viri et femine. in quibusdam accidentibus. sicut patet 9. methaphysice. Item hinc est quod conueniunt ipsi anime passiones in femina. nam ut dicit philosophus 9. de animalibus. et experientia docet. femina est maioris pietatis viro. citius lacrimatur. magis inuida. magis diligit liberos. magis litigiosa. debilis spei. magis mendax. inuerecunda. et facilius decipitur. fortis memorie. … omnis motus. que omnia dicunt differentiam magnam in esse. Ad argumentum primum dicendum quod apostolus non intendit negare. quin ratione virginis non sit differentia. secundum gradum maiorem vel minorem in masculo et in femina. sed non est differentia specifica. sed in reformatione ymaginis per gratiam christi. non est masculus neque femina. sic dicit albertus ad ro. non intendit neque generalis et cetera. Ad 2m. dicendum quod habent equalitatem ordinis ad finem et proportionis. sed non habent equalitatem quantum ad capacitatem. quia non tamen cum sint capaces communiter. sed aliqui femine sunt capaciores multis viris. Ad primum alterius partis dicendum quod in loco apostolus mechanice de ymagine. Ad 2m. dicunt aliqui quod si femina ab institutione fuisset orta. sicut vir fuit. ita reciperet capacitatem sicut vir. sed placuit deo quod soli viro conueniret. ita officio non quando deficere reciperet possent. sed per alias congruentias. sic femine.

Circa 2m principale queruntur 3a. Primo si adam non peccasset. potuisset eius corpus dissolui. Secundo utrum per esum ligni uite potuisset perpetuari vita post peccatum. Tertio utrum vir fuit maioris fortitudinis quam uxor sua.

Primo queritur utrum si adam non peccasset. potuisset eius corpus dissolui. et videtur quod sic. quia omne compositum ex contrariis. oportet aliquando dissolui. sed illud corpus erat tale. ergo et cetera. Item natura mollis et tenera. cedit impellenti. sed natura ade erat tenera. ergo gladio impellenti. vel denti mordenti cessisset. ergo et scissa fuisset. Contra. mors est pena peccati. sed impossibile est hominem sine culpa puniri. Item ysidorus dicit. si homo innocens in paradiso uixisset. nec ignis eum ureret. nec aqua mergeret. nec absentia aeris suffocaret. nec aliquid quod noceret. modo aliquo impediret. Responsio. dicendum quod quidam dixerunt. sicut recitat augustinus super genesim. quod etiam homo sine peccato de necessitate mortuus fuisset. exponentes illam diuinam comminationem. morte morieris de morte anime. quia si comedisset mortaliter peccasset. sed idem augustinus sic dicentes refellit. tamquam falsum. et scripture contrarium. immo et testamento nam in genesi dicitur de ade. per suam transgressionem. inferendo sibi penam. terra es. et in terram ibis. vel si septuaginta annis es. et in terram reuerteris. Item apostolus ad ro. 8. dicit corpus esse mortuum propter peccatum. unde dicendum est ad questionem. sicut dicit idem augustinus. quod homo poterat dici mortalis et immortalis. quia poterat mori. et poterat non mori. Unde si stetisset erat potestas. non moriendi et non dissoluendi. non tamen erat necessitas. post peccatum autem illata est necessitas. et hoc vult dicere apostolus. quando dicit mortuum est corpus. id est mortale factum est. sic idem exponit augustinus. Unde et dicit. 4. de trinitate. c. 13. quod talis conditus fuit homo. ut posset ei anima semper corpus perpetuo conseruare. ita tamen quod si anima ordinem ad deum frangeret. et ab eo sponte recederet. frangeretur ei ordo ad corpus. et inuita recedere cogeretur. Unde non est inconueniens quod illud corpus esset immortale in actu et mortale in potentia. sed bene esset inconueniens si esset immortale et mortale similiter in potentia. vel similiter in actu. sed non quantum utrumque in actu et alterum in potentia. Ad argumentum primum dicendum quod illud est verum de mortalibus habentibus necessitatem moriendi. vel non habentibus virtutem continentem et equaliter. Ad 2m dicendum. sicut dicit augustinus 3. de trinitate. c. 4. non fit in hoc mundo. nisi ab aula summi imperatoris. permittatur. aut iubeatur. Unde si homo non peccasset. deus eum lesionem nullo modo permisisset. et ipse etiam homo cauendi peritiam habebat.

Secundo queritur. utrum per esum ligni uite potuisset perpetuari vita post peccatum. et videtur quod sic. quia genesi. 3. dicitur. separatus est ne sumeret de ligno uite. et uiueret in eternum. Item enoch et helias uiuunt modo. et tamen habent corpora animalia. sicut et nos. unde augustinus de baptismo paruulorum dicit quod helias et enoch aut non indigent cibo. aut habent qualem habuit adam. Contra. quacumque hora commederis morte morieris. sed autem est dicendum quod incurrit necessitatem moriendi. ergo fuit necesse mori post peccatum. Responsio. dicendum quod perpetuitas dupliciter dicitur in scriptura. quia uno modo pro vita valde longeua. carente termino nobis noto. sed bene habente in se. sicut ponitur lex circumcisionis in federis perpetuum. ut dicitur genesi 17. item dicitur de circumcisione. habrae. gen. 17. et isto modo per esum ligni uite. poterat corpus eius perpetuari.

hec tamen viuere. et sic intelligitur de ubi dicitur et uiuat in eternum. 2o modo dicitur proprie. scilicet uita continua carente fine. et sic est impossibile quod corpus compositum ex contrariis post peccatum possit perpetuari per esum ligni uite. Unde dicendum est quod non potuit uita sua perpetuari per aliquid aliud. quia illa immortalitas erat homini conditionalis. scilicet si seruaret ordinem ad deum. et si non seruaret incurrebat moriendi necessitatem per diuinam latam sententiam. dicere autem quod habebat necessitatem moriendi et non moriatur. sine perpetuitate est contradictio. et hoc est quod augustinus 1. de baptismo paruulorum. Sed contra augustinus 13 de ciuitate dei. c. x. quando homo incurrit illam sententiam moriendi. dicit non quod ante mortem. non est moriens. sicut ante quam quis dormiat non est dormiens. nec est post mortem. quia tunc non moritur sed mortuus est. et multa talia ubi dicit contra hoc. Et respondendum dicendum quod istud participium moriens. non sic alia significat. sed hic singularem modum significandi. nam alia sic significant. quod dum unum in esse non in esse suum oppositum. ut dum aliquis est uigilans non est dormiens. et econuerso. et dum est ambulans non stat. in isto autem sic est quod semper in est cum suo opposito. unde semper ab instanti infusionis anime in corpore. homo similiter est uiuens et moriens. unde sic dicit augustinus. ibi tamen sunt ubi sua. Ex quo quisque in hoc corpore moriturus esse ceperit. numquam in eo agitur. ut mors non ueniat. nemo quippe est qui non post annum minus sit quam ante annum fuit. et cras quam hodie. et hodie quam heri. quia quicquid uiuitur temporis de spatio uiuendi demitur. ut cotidie sit minus minusque quod restat. ut adeo non sit aliud tempus uite huius quam cursus ad mortem. in quo nemo uel paululum stare. uel aliquanto tardius ire permittitur. Ad primum argumentum dicendum quod separatur est per diuinam sententiam duabus de causis. una causa fuit secundum augustinum. ne sibi uitam prolongaret. per esum illius ligni. et hec est ratio litteralis. alia est mistica. ut daretur sibi intelligi. quod sicut per peccatum separatur a uita corporali. sic a deo uita spirituali. ut dicit augustinus 13 de ciuitate dei. Ad 2m dicendum quod helias et henoc perpetuantur uita accipiendo perpetuam uitam. pro ualde longa uita. ut dixi supra. quia habent necessitatem moriendi. unde lignum illud uel arbor per se non est causa mortis. si non fuisset prohibitum. ut dicit augustinus 13 de ciuitate dei et super genesim.

Tertio queritur. utrum uir fuerit maioris fortitudinis quam uxor sua. Et dicendum sicut dicit augustinus de quantitate anime. quod fortitudo uirium potest ex pluribus causis. prima est uirtus anime. 2a est dispositio neruorum. 3a est moles corporis. uirtus anime potest esse maior. uel ex maiori industria. uel ex maiori spe et audacia. quod patet ex istorum prouocatione. quando motus anime impeditur. dispositio autem neruorum prouenit ex temperantia humorum et qualitatum. ut siccitatis. et caloris. nam superflua humiditas. et frigiditas neruos habet infirmare [?]. potius uel moles corporis. contingit tamen in uno istorum habundare. et in alio deficere accidit. sic apparet quod aliquis puer habundat uirtute et spiritu anime. et tanto est quasi inualidior quanto ista 3a in eo plus deficiunt. ut dicit ibidem augustinus. et quia uir plus communiter in hiis tribus habundat. ideo dicendum est quod uir erat maioris fortitudinis quam uxor sua. unde philosophus 9 de animalibus dicit quod mares sunt maioris fortitudinis quam femine. preter ursum et leopardum. et ideo dicendum quod adam preualuit.

Circa 3m principale queruntur 3a. Primo utrum immortalitas inerat ade ex ligno uite. Secundo utrum illa immortalitas esset eadem per essentiam cum immortalitate glorie.

Primo queritur utrum immortalitas inerat ade ex ligno uite. et uidetur quod sic. quia augustinus 13 de ciuitate dei dicit quod propterea de ligno uite gustabat. ne mors eius undique surriperet. uel senectute confecti et cursis temporum spatiis inciperet. Item nomina frequenter imponuntur a proprietate. sed illud dicitur lignum uite. quod non diceretur nisi quia uiuebat aliter quam alia ligna. ergo relinquitur quod efficiebat homo quod dedit uitam. Contra. lignum scientie boni et mali non habebat hoc ex se quod esset nociuum homini. nisi esset prohibitum. ergo nec lignum uite hoc habet quod prestet uitam a se. sed per diuinam assistentiam. Responsio. dicendum quod circa istam questionem est duplex positio. quidam dicunt quod illa immortalitas inerat ex duobus. sicut mors potest aduenire et inferri. ab extrinseco et ab intrinseco. quia si ab extrinseco. sic erat angelorum custodia. et diuina prudentia. unde psalmista angelis suis et cetera. Si autem ab intrinseco dupliciter. uel propter dissolutionem elementorum propter eorum pugnam. et sic inerat iustitia originalis quam anima erat potens conseruare. uel propter consumptionem humidi radicalis. et sic restaurari debebat per esum ligni uite. et esus aliorum lignorum erat ne calor naturalis debilitaretur. Alii dicunt quod illa immortalitas inerat anime ade. per solam iustitiam originalem. non tamen absolute. sed sub conditione. scilicet si seruaret ordinem ad deum. unde augustinus 13 de ciuitate dei c. 13. dicit. quia spiritus hominis uolens deum deseruit. deseruit corpus suum inuitus. et si noluit. et 9. super genesim. iustitie dicitur. ut quod uoluntate admisit cum amare debuit. admittat cum dolore cum amaret [?]. Item quod illi inobedientie nisi inobedientia retributa est. unde si sumere dicunt. quod inerat ab innocentia sub conditione ut dictum est. adminiculante tamen ligno uite. non causante. quecumque harum opinionum teneatur non est magna uis. Argumenta cuiuslibet sui uis. illa de primo parte respondent argumento alterius negando. quod non ita se habet lignum uite ad uitam conferendam. sicut lignum scientie ad mortem inferendam. sed magis ordinabatur ad datam uitam. quam id ad inferendam mortem. Alii dicunt ad argumenta alterius partis quod non excluditur propter hoc beneficium ligni. dicendum quod iustitia esset causa immortalitatis. quia sine illis lignis non erat. sed bene esse poterat si deus uoluisset. Et ex predictis patet una alia questio. scilicet utrum illa immortalitas esset per naturam uel per gratiam. nam patet quod non per naturam. sed per gratiam. et hoc expresse dicit hugo de sacramentis. libro primo. parte 6. Sed ergo ultima immortalitas. et ideo de immortalitate que erat in paradiso. ex gratia erat non moriendi possibilitas non erat. quanto magis prima immortalitas ex natura non fuit. non moriendi possibilitas fuit. et cetera.

Secundo queritur utrum illa immortalitas esset eadem per essentiam cum immortalitate glorie. et uidetur quod sic. quia secundum augustinum de uera religione. christus nobis restituit quod in adam perdidimus. sed in eo perdidimus immortalitatem. sed illa quam nobis restituit est glorie. ergo et illa est glorie. sed non potest dici penitus secundum esse disparitas. ergo saltem secundum essentiam. Item sicut liberum arbitrium est idem confirmatum et non confirmatum per essentiam. et similiter caritas uie et patrie. sic se habebat illa immortalitas innocentie. cum immortalitate patrie. et adhuc minus. quod hic differt quam caritas et cetera. Contra. magister dicit in textu quod alia est illa. et alia est ista. Responsio. dicendum quod duplex est hic modus dicendi. quia quidam dicunt quod sic. quidam quod non. et exponunt se dicentes. quod immortalitas non est aliud quam potestas anime regendi corpus. et continendi. ut numquam deficiat. et hoc sequitur liberum arbitrium. quia sicut in statu innocentie. poterat peccare. et non peccare. sed confirmatum non potest peccare. sic est immortalitas illa. quia non confirmata poterat perire. sed in alio statu non poterat perire. et hoc non est differre nisi secundum statum. uel non per confirmationem. et non confirmationem. quod non differt secundum essentiam. Alii dicunt quod non est eadem nisi secundum analogiam. quia sicut illa denominatur secundum sic ista. sed per illam et istam fieret una aggregata. sicut ex dispositione et habitu fit una qualitas. eiusdem generis. quecumque teneatur non est magna uis. Ad primum argumentum dicendum quod christus restituit nobis immortalitatem. non tamen sed inequaliter et abundantius. Ad aliud dicendum quod non est uerum. quod sit penitus idem. caritas uie et patrie. quia iam non addetur. illa ad istam. quod finis est. nec et de libero arbitrio est simile. quia licet sit idem ipsum. non tamen est eadem dispositio confirmati et non confirmati.

natura

pure

[illegible]

inquirer aut mortis fuit p ada. g° rc. ¶ Ad iiii. dr. q sic
scripta dic. ita fuit. s. inuidia p'm suu motiuu ad temp
tandu. r ro hui e. qr ois inordinato uolutatis. e ul
ex amore boni p'pri. siu gmodi. ul e ex odio alieni boni.
no. n. e aliqs malus act uolutatis. n qr iordi'te diligit
ul inordinate odit. ul respuit. dyabolus aut nllm
bon uidebat sibi posse puenire ex hois temptati'e ul extio
ne. s; bn uidit. q si non temptaret. poterat hre bon. io
cep inuide illi bono. e gppe inuidia odiu aliene feli
citatis. vn ag dic. q sic rapes p'cedit ple. i supbia
an cedit inuidia. vn. xi. s'r gen dic. inuidia nec ex su
bia nascit. e. n supbia amor p'pe excellentie. inuidia
aut odiu felicitatis aliene. vn cu qs amat p'pria
excellentia singlarit. stati superiorib; r parib; r inferiori
inuid;. superiorib; qr no ht q illi. parib; qr eis eqt. i
ferioribus timens ne ei equent. vn dyabolus uidens hoie
posse p humilitate obie dit ascende. un ipe cecidat.
timuit no solu ne ei pficeret. imo ne ei pferret
r io uides ei. cep temptare. r sic fec q tetigit. ¶ Ad
argu. dr. q uerum e q odiu. s; odiu e dupl. qr aliqu
e ppr iniuria sibi irrogata q uult uidicare. r tale
odiu e. v. ac m est odiu. qr displic; bon alteri. ta
q diminutiuu ppe excellentie. q aliq iordinate r sic
fuit in dyabolo. ¶ Ad iiii. dr. q n dr q nllus inuidet
n superiori. q pot itelligi dupl. qr p modu obi ul fi
nis. p° m n e uerum. qr no solu mouet qs. i uidet qs
~~inuid~~. q superiore. imo q pare r iferiore. ut dic ag r
ia dcm e. si uo dicat p modu finis. illa regla e
ua. qr ille q iuid; sep uell; ee superior.
¶ Scdo qr uir h. sin argumtis de modi gentia ¶ Et
e dr. s ag. xi. s'r gen. q i fuit r nocendi cupiditas.
r nocendi potestas. una ex temptatio dya°. s. cupiditas.
altera. s. ~~cupiditas~~ potas. fuit ex pmittente do. dyabol
e libenti temptass; i spe mag occlta. puta i fora hua
s; qr nimis fuiss occlta. io ds no pmisit. q ia liq spe
nimis occlta fieret n insuet, ppa spe temptare uoluit.
qr forte cito ad uertiss;. r io dic ag. q n temptau sic
uoluit. s; sic ds pmisit. vn ds phibuit nimis oc
clta spez. r dyabolus noluit face i spe nimis apta
ne facile caueret. r dphenderet. r io adsupsit media
spez. s. spentis. ut p h significaret hoi. ois future tem
ptatonis dyabolice silitudo. ut dic ag r gg. r h. s. qntu
ad temptatonis modu. p gssu. r sine interupt. qntu ad
motu. qr spens e al tortuosu. r lubricu. r sic dyabol
tortuose pcessit. p° boni spez pretendo. p ea ad malu
ptrehendo. r h e ro ag. 9. d ci. qntu uo ad pgssu. qr
ois temptato incip in suggestione. q fit p apphen
sione sensibiliu. r h uocat allog serpentina. r si tuc cu
piditas mo ad delectandu. ia comedit mulier cibu ul
ligitu phibitum. si aut roi plac delectato. r ssentit. ia
intelligit uir comede. hat roz pon ag. 12. d ti. 12.
r 9 manicheos. It fuit ibi silitudo qntu ad fine in
tente. spens. n. no aptis passib; gdit. s; minutissimi
nisib; repit. sic motus temptatonis paulati occupat
neglegentes. na a remotis incip repe. usq; ad dei
ctept. r tade fac hoies simile pecorib;. hat roz po
n ag. 12. d t. c. 12. s; attendendu e q motus temptati
huit gentia istaz. no ex dyaboli intentone. s; ex diuina
ordinatone r pmissione. ¶ Ex aut poti uen ad mu

liere p'us q ad uiru. e dr. q h fec, qr mulier erat debi
lior. r mag apta ad iclinadu. r rt qr ea hebat. de facili pea
ei uiru poss; hre. sic fec. un p ea ada huit. q peccauit
ad sugestione mulieris ne suas delitias gtristaret u dic ag.
Terca. 2m. p'ncle qntu duo. ¶ P°. ut. ois temptato sit
sep cu pcco ¶ 2o. ut sit difficile resiste carni
ul dyabolo. vt°. ois temptato. siu dya siu carnis sep
Scdo qr sit cu pcco morli. r uit q sit qr ois mot
ad illicita sep e illicit. s; ois temptato sep e hui
g° rc. pbo gnie. qr si no eet illicito g° trahe in illicito.
eet hat q e ipo. ¶ 9. oe pccm e uolutariu saltem
actuale. s; frequent temptam uelim nolim. ut dic ag
3. d li ar°. r experientia docet. g° rc. ¶ Iu°. dr. q ori
go ois pcci. r ois mriti gsistit i uolutate. s; doctinaz
ag r ans. uolutas. n. cu gformat diuine egtati. e iusta
r ois ei mot e bonus. qn aut e ad usa. tuc mot illi
ac fac. ul ipz iprando. ul insurgente n refrenado.
r h dico qr n e i potestate nra q'b; uisis tagam. 3.
d li°. ar°. ag. io no pot no tagi. s; bn pot no gsetire.
r io temptato dya no e i nra potate. r no ht ho se
ut agens. s; ut patiens i tali motu. r io no iputat
sibi. s; temptato carnis. r s. p'm ipulsu. qr pot ipz re
frenare. e sep pccm. qr tal temptato carnis n e carnis
p ase. s; r aie no facietis. s; sinetis. io iputat ad pccm
morle. in no regnatis. s. ans d concordia. 20. c. rd
9cep. u. x. c. pp gtinuatoz qntu ad ipaz gcupiscetia
q dapnabl. e ipis. s; ill q sut regnati iputat solu
ad ueniale. eo q i ipis e soluta gcupiscetia. q° adre
at s; remanet q ad act. ut dcg ag. d lap° puulor
r d nup. r gcupis. r io psonia gcupiscetie n iputat
eis in pccm. act uo ei q fert. q' fert° ipa gcupiscetia.
i ipz delectable iordinate iputat ad ueniale. r h q
dic ag. d pfecone iustitie. q n possum i ista uita ee
sin pcco. uir sntaz io. i car. sua. qr si dixim. qm pcc
na hmis nos ipos seducim r uitas i nob n e. r io nec
habem. oi die dre. dimitte nob debita nra. rc. vn
dr e ad qoz. q i pcco temptatonis. q puye e a dya°. no
e sep clpa. qr no e i potate nra. s; i temptatone q est
a carne. qr uires iferiores debet ordinari a rone. io e
clpa si alic insurgut q debeat. s; qr i carne corrupta
n possum ee qn aliqu titillet. qr r si tal corrupo tnsit
reatu. remanz tn actu. io alleuiat i baptizati qr
i° q i alus igb; no tnsit. n actu n reatu. eet morle.
i nob tn e ueniale. ¶ Ad argm. dr. q mot ad illi
cita e illicit r tal e mot excitato a carne. r tuc
bn e pccm ueniale ut dixi. s; n oz. q ille q temptat
a dya. moneat n aliqualir gsentiat. r tuc. eet
pccm. r alit no. ¶ Ad ar. alteri ptis. dr. q uerm
e q oe pccm adeo e uolutariu. q si no e uolutariu
no e pccm. r qr temptato dya no e uolutaria. io n
e pccm. s; temptato eo m q° e uolutaria bn e pccm.
qr. s. ea sinit ee. r p tato dr ee uolutaria.
Scdo qr. ut sit difficile resiste carni ul dya.
r uit q carni. sit difficile. qr seneca dic. q nlla
peior pestis. q familiaris inimic. s; caro e famili
arior. mlto plus q dyabolus. g° rc. ¶ It q sep
infert nocumtu. plus noc; r difficili uit. q q no
sep. s; caro sep noc; ueniale sate. qn temptat ut
dcm e. sup. dyabol n sep. g° rc. ¶ 9 qnto ipugnat

e fortior r callidior. tato difficili uicit. ul repellit.
s; dyabolus e hui. iob. xi. no e potas. rc. ¶ Iu°. dr.
q dupl possum loq de istis temptatonib; a puts sut g
uicte ad i uice. ut qn uteq; temptat. r tuc no e qo.
qn qn dyabolus incitat carne. q e difficili resiste
carni. sic dic mag in lra. q dic q temptato carnis
difficili uicit. Si no p ase simat q; tuc dupl
pot ee. ul temptati hnt aliq spale gplexione. puta
q un e mltu iracudus nalit r parti lasciuus ul eo
si sic. hnt se sic excedentia r excessa. qr un supb; l
un gulosus difficili se iuuabit. q ali. Si aut oib;
pmissis pridanb; affcoib; r loquam indifferent
sic d°. q difficili resistit dya q carni. hui ro e qr pla
gra temptatonu ht q caro. naz caro no m psuatur
n blanditias. r qr uni gnus. s; dyabolus ht uaria ge
nera. ta letitie q tristitie ut dic expositio. It nemo
e q no plus fugiat tristia. q appetat. cetis pib; ut
docet ag. 9.3. q. neco e q n mag dolore fugiat. q
appetat uoluptate. exm. uidem. n. imanissias bestias
a maxis uoluptaibus abstine. doloz metu. vn ph. 3.
eth. facili e a delectatonib; abstine. q tristia sustine.
vn tot motes r uarios nou temptati i tristis r bladiti
q ois carnis temptato. obliuioni tradet. r io absolu
te. e dr. q peior e dya temptato. q carnis. vn gg
dic. q pcca carnalia sut leuioris clpe. s; giuoris
infamie. ¶ Ad arm. dr. q seneca uult dice. q ini
mic occltus. e peior. qr no sic caueret. s; manifest
caueret. r p gns no sic malus. ¶ Ad d. dr. q caro.
sepi nocet. s; n se q forti sit repelle. imo facili ex
pellit. ad uictorio gre. ubiq; posito. pccm ade po
Terca 3m p'ncle qntu. 3a. ¶ P°. ut. tuit ee ueniale
¶ 2o. ut i° pccm fuit remissible ¶ 3°. ut
fuit g'uissim aliz pccoz. potuit ee ueniale.
Primo qr. ut pccm ade. r uit q sic. qr q pot
plus defice. pot min. s; plus e deficere qn mor
talit. q qn uenialit. pccat. g° rc. ¶ It ho no
erat detiors gditonis. q m sit. s; m n e pccm morle
q; mot. g° nec tuc. ¶ 9. oe pccm ueniale uenit
ul a diffic'te ad bon. ul ex pnitate ad mlu. s; nlla
d hus erat i. g° nlla potas erat ad pccandu uenialit.
¶ Iu°. dr. q omis gcedut q n potuit pccare n mor
talit. r n uenialit. s; differit i assignado roez. qda
dnt. q ho talit fuit ordinat. ut nuq uires iferio
res dordinarent. n p'us aia dordinaret a deo. s; a
deo. no pot qs dordinari. siu graui culpa. r sic morli.
s; isti supponut q no possit ee pccm i inferiori pte
n sit in superiori. r h e q petit. un e petito pncipii.
io oz alit dre qr i° e flm. ul salte dubiu. ¶ Vn
dr e q ea. qr no potuit uenialit pccare. fuit p
fco iustitie originali. p q ho erat potes sr tota aiaz.
r ois ei act rege. pp qua plenitudine. n potuit iee
pccm. n p ipi rois pmanaz iordinatoz. q a dei sio
dr. It quocuq; pcco fco. ia no erit i nocens. s; no
cens r pccans. r h no stat cu iustitia originali. imo
puat eaz. q siu clpa morli pcci no potat. It s. ag.

9. d ci. c. 12. qnto ad facili pot caueri r tn cauet.
tato e maior gtept. s; ada potuit facilime ab oib;
caue. g° n caue fuiss gtepne. q n e siu morli.
¶ Ad p° argm ingnu dr. q illa ppo q pot mai pot r
min e ua. si illa sut nata fi ordinate ee i. s; no
oz. q qn n e dare mag r min. ut p'cco hat uitate
exm. d uul ne cordis. qr minima pictura i fcd occidit
hoiez. n aut fcd alibi. imo maxia alibi n occidit.
exm. i. qr mag e hoiez occide. q febricitare. r tn pt
ho occide se r aliu. no tn dare febre. r similit alii
ht istatia. vn qr illa na erat tuc tate nobili
tatis. io n potuit ee i modicu gd. q ea n pcet.
¶ Ad. 2m. dr. q i° no erat pp peiore gditoz. s; pp me
liore. qr qnto na e melior. tato dapnabilior pena.
exm. qr pr regnt afic° sano. pmittu. qn regnt a
suo infirmo. r tn no e h. pp detiore gditoz. s; pp
mtis debilitatone. illud pccm fuit remissible.
Scdo qr. ut. r uit q no. qr potutior e uo a
gli. ad exeudu d statu culpe q ho. s; ille n
potuit adhuc exire. g° n° ho. ¶ It morb; q
tota naz infic. e oio incurabil. s; tal fuit morb;
ade. q tota naz infec. ut omis nascat clpabiles
¶ 9. oe pccm pot expiari qn auctor illi pot pe
nite. s; ada potuit de ipo penite. g° fuit remissible.
¶ Iu°. dr. q ta scptia sacra q fides xana dic. q i°
pccm e expiat p morte x. redimtis. vn gg oste
lix clpa q tale ac tatu meruit hre redeptorez. Rato
aut fuit dup. q sil fuciut una gpletaz. s. dei mi
sato. r hois gditio. gdito hois fuit qr utibil erat
i uolutate q'usq; uiuet. uita aiali. s; qr diuina uiti
n remict clpa. n hat emda. r hat n pot pse fa
ce cata. eo q e finita r offensa fuit infinita. iu
dicau diuine pietatis gdescensio. dare mediatorez.
cu uita cent ifita. r p gns, ppetona ree uita
r offensa. i q° mediatore dno nro ihu x°. regciliam
ur. ta ipe q omis futuri. vn paulus dic qcuq; ba
ptizati estis x° induistis. q. dicat q p mitu bapmi
fci sut de corpe x°. cui corpis indumt fuit r nra
mortalitas. r sua caritas. It ag assignat aliqud
dcentias. in hec. qr ds plus nos q anglos rebi
mdos extimauit. r dic q qr nra na tota pierat.
r sic dinu dctu pierat. n sic aut aglica na s; p
tialit. It qr alio suadente cecidrat. r agls n.
¶ Ad argm dr. q excellentia nalu q hut angls n
fuit ca. ad iuuas ad surgendu. imo poti fuit ipedi
mt. qr qnto na nobilior. tato dapnabilior clpa.
s; no e tota ca s; sut ples alie. qr exit d statu menti
r dmenti. r imobilitas electonis. qr adhuc stat i ppoito
suo. h aut no erit in hoie. usq;quo uiuet in corpe.
¶ Ad. 2m. dr. q no e sile d morbo corpali r spali. qr
morb; spual. ht infice naz. sic r corl. r mli bn e sile.
r io s ag. r ans. remanet actu r inbaticatis. ht morb;
spual offende diuina maiestate. r ili n e sile cu mor
bo corli. r qr ista clpa remissa e in suscipietib; bapm
transit reatu s; no actu. in alus uo no regnatis re
manet actu r reatu.

It malu n e n aliqd tollat de bono ut d ag i ench
s; q plus tollit de bono plus nocet. tulit a pmis ho
minibus sibi de bono qr i nocetia originale. r qr n po
terat stare cu i nocetia. cu minima culpa. io q'lz
culpa. fracto cu ferebat magno bono. s; erit mag
malu. q uocam peccatu morle.

Tercio qr. vtm pccm ade fuit gruissimu oium pccorum. Rn. dr. q id pccm pot cpari ad alia pcca simr se. vel qnt ad ccustacias. si simr se cparet. tuc e dr. q n fu grauissimu. imo maius fuit pccm angli 7 iude. 7 forte mlta alia cui ro e. qr tanto pccm e grauissimu. qnto magis e i. dauisione adu. q e formale in pcco quersio. qusio uo e mle. lz sit un 7 ide mot. ut dr 3o phys. si i mltis pccis plus e dauisione. q fuit i pcco pmi parentis. Si aut fiat cparato p r ad ccustacias. puta qr mltos corrupit. ul qr mim impulsiuu huit sic e grauissimu int hua pcca n angelica. 7 io dr. ad qoz. q n fuit si se grauissimu s s qd. s. rone ccustaciarum.

Iterum dist. 22. inqua inqsitio magri usat cc genus pcca pmorum parentu. qrit e aliqua. Et p qr. cui gnis fuit pccm pmorum parent. 7 vtm q fuit inobia. qr ingen dr. qsi indiani e. q nulius ees n qr d lig d quo pcepat e ne comedes comedisti. lz h iobia fuit. Cotra ad ro q. p uni inobiaz pcco res oum fuit mlti. 7 ceput dic q p uni iobia morsi troiuit in mudu. Cotra. vtm q fuit gula. qr dr uidens mulier ligm. q eet pul ui 7 aducescenti suaue 7c. Cotra vtm q fuit auaricia. qr appetiit q sibi ille p misit. s. sciaz boni 7 mali. g 7c. Cotra. initiu ois pcca supbia e. eccci x. Rn omis colit dict i illo pcco fuisse pla pcca sit. 7 h senciit ag. xi sr gen. qr dic q fuit curiositas. ex eo q expiri uolu qd eueniret exactu phibito. 7 pla alia. qr 6 sic lz p eude i enchiridio. c 34. un no e i gens. un act diu sis ccustacus d puarj. ex n. sigs. d florare sposaz fris sui. eent i. i unico illo actu pla 7 diusa pcca qr ibi eet. stuprum adulteriu odiu 7 icestus. sic fu in illo pcco. qr i fuit supbia psupto auaricia. hoi cidiu. inobia. q at istor fuit formali 7 pncipali qr no possut ee oia eq pncilia. uarie dr. cedendu e tn s smaz ag. q supbia fuit pncile initiu. vn ipe dic. 14. d ci. c. 13. in occlto mali ee cepit. ut iap ta iobiaz labent. no n ad mlu op puenyet. nisi pcessisi uolutas mala. porro male uolutatis initiu qd potuit ee n supbia. 7 io e dr ad qone. q inqlz pc ccato e gsiderare fine opis 7 inteconis. ex d facere dom. qr finis opis e opleto dom. s finis intetonis e ppus gmodu. vn finis agentis est pncipal. sic fuit in illo pcco. qr q p mouit ei intentone. fuit pmis sio spentis eritis sic dii. oia uo alia fuerut gnia s. magitudo scie boni 7 mali. vn fuerut adnexa. qr p esu lig phibiti. credit obtine q audiuit. io uetit d gustauit. q fco tnsgssio secuta e. q iobia nucu pat. vn bnit dr. q qnt ad op opat fuit iobia. s qnt ad op intet fuit supbia. 7 qr i e q e pncipa lit intet. 7 mor alia e siplr pncile. 7 alia sut ad nexa. io plane pot dici q fuit supbia. p h pacet obo oia. qr illa fuerut ibi s no sio pncipaly. i etia s gma ut adnexa. Est tn sciend q uir non peccauit pcco supbie. sic mulier. n exonti 7 qnt ad op opatr. s no qnt ad fine intet. na uir no credit. nec appetiit q dyabolus suasit. vn apls dic uir no e seduct s mulier. fuit g pccm uiri h

s. nimi amor sotial. qr ne uxore sotia gestaret. ptulit illu amore iussioni diue. vn n appetiit ds q n hret. s nimis amando sotiaz q habebat. n car nali amore. qr nulla gcupiscentia in erat. s sotial amor. 7 h e snia ag. 14. d ci. c. xi. n pon ex. de aaron 7 salomone. q n credit error. s fenes bla dicutis gsensit. sic ada n peccauit errado. s amori mu lieris cedendo. n appetendo. s mulier parendo. vn in sua excusacone dix. mulier q dedisti m. dedit m 7 comedi. s illa dix serpens seduxit me. Si aut i ueniat alicubi. q uir peccauit supbiendo. ul pari pcco cu uxore. dz intelligi in reptatione. qr n gpescu q dbuit. ul qnt. qr supbia gseqt. qlz pccm. vn ui dre glo. sr 1. q n rapuit 7c. ada du noluit rape diuitate. perdit felicitate. rapuit. s. qr rapietez no repheendit. 7 silr id. ecce ada fcs e un ex nob. qr ei imputat scdm ux. q uoluit ee sic una ex triu p sonis. Cuius aut grui peccauit e magis qo. dr. tn ad psens. sic dcm fuit i fin pcedentis d. s. q pcca possut cpari rone sui. ul rone ccustacie si ro ne sui. sic dco. q mulier grui peccauit q uir. qr ex maiori ausione 7 libidine appetiit. si rone ccustacie plus peccauit uir. qr sapiencior 7 ualor i statu. 7 qr dbuit rege uxore. vtm pcessit ex ignorancia 7 ul q sic. qr cco. qr ysidor dic. q oe pccm ul e ex infirmi ul ex industria ul ex ignorancia. s illa duo pa n erat pus. au pccm. s. i firmitas 7 malicia. sui idu stria. q ride e. Cotra. phs. 3. eth. ois mal ignoras sct ois peccans e malus. g 7c. Cotra. nlls credit slm ee ueru n ignoras. s mulier credit ee ueru q erat slm. 7 uir credit ee ueniale q erat mortale. g 7c. Cotra. si fuit ignorancia ul iuris ul fci. n iuris. qr bn nouat. q n erat ad faciendu q dinus madat. 7 bn sciebat pcept. n fuit ignorancia fci. qr bn sciu q id. scdm s. comede erat g pcept. g n fuit ex ignoran tia. Rn dr. q triplex dr ee ignorancia. qr uno m dr siplicis negatonis. q i e cate uniq cata. 7 h e siplx nesciencia. qr n e d eenia cate oia scire. 7 si nesciat oia oz q ignoret saltem illa. q nescit. 2a e ignorancia puatonis. q pon puatoz uirtosa. si tpr q sciret dz nesciat. qr n e q selr obligat pqlz tpr ad sciend. 3a e ignorancia disponis. q opponit ueritati. 7 ista dr error. p. m ignorancia e inquoly pcco i pmor pet. s h n fuit causa. n e pccm. qr ista pcessit oez mot uolutatis. 2a at gsecuta fuit ad pm pccm 7 pcessit gsuatoz. qr eo q mens femine fuit elata. fuit ei mens excecata. ut credet q audiuit. Et silr uir eo q sibi in muliere gplacuit. excecatus fuit ut credet ueniale q erat mortale. 7 sic pcessit ignorancia tnsgssione opis. s no mtis. peccauit g ig norant. ignorancia q gsecuta e ad pm 7 occltu pccm e lacones ul tal. s pcessit manifest op tnsgssionis. 7 io pot dici peccasse ignorant. s n p ignoranciaz. qr dicit ignorant. 7 p ignoranciaz. ut dic phs. 3. ethy. c. 3. ille eni p ignorancia peccare. cui pcci ca e ipa ignorancia. qr si no eet. n faceret. ex. pcutio te. qr credo te no ee clleu. s ignorat peccare dr. q e causa sueius.

vn sigs ebrius pcutis clleu nescies ee clic. dr facere ignorant. qr sue ignorantie. fuit ipe sibi ca p ebrieta te. Ad p argm. dr. q i acapit ignorancia largo m. s. p nesciencia 7 puatone scie. 7 sic bn peccauit ut ignorat. ide dr e ad 2m. qr malus fct ia i mte. fu ignoras. q pcca fuit ca puaricatonis. publice 7 sic silr. ad 3m. Ad argm alter ptis. dr. q fuit ignoran cia iuris. qr lz no ignoraret ius. sibi scm. fuit tn ignorancia iuris alterius. s. qr nesciuit q id eet ipo le q sibi p mi ctetat. s bn sciuisse an mtis elatoz. si no uuisse se grauite. 7 silr dr e d uiro. qr ico fuit ignorancia iu ris. q ignorauit d ee mortale. s bn scire potuisset. an q obectac fuisset i sua uxore. Pccm 7 utm q no

Ecio qr vtm ignorancia sit. qr i oi pcco gnitur peccans ad aduentu. s ignorancia no e aliq g. g nlla aduersio. pto gnic. qr qusio 7 aduersio e un mot g 7c. Cotra nllm pccm stat cu caritate s mlti se incarnatie nlla ignorates. g no e pccm ignorare. Cotra. nlls neglige. ado n p pccm. s p ignorancia negli git 7 nesciat. g 7c. pla m. ad cor. 1. 14. ignoras ignorabit. Rn dr. q omis gcedut ignoranciam aliq m ee pccm. s in m diuisificat. s p pluritate m tacta dica un modu q uit tene. ag 7 aus. ignorancia n. duplr pot accipi ut ia sup dcm e. qr uno m put dic caretia. cuiz scie. 7 sic no e pccm. qr nlli cate q hre aliq sciaz. 2o m. dr ignorancia put dic puatoz scie q nc ronali nata e inee. i. qnt ronal 7 tal puo pot adhuc duplr accipi. qr at put d solu hi sciencie caretiaz. at put dic ulr h aliq difficltate ad sciend. p m n e sep in eo pccm. n p tpr p q nat fuisset ho scire si no peccasset. n aliunde excusaret. 2o. m e sep e pccm an bapm. s p bapm no imputat ad clpa p mitu x. n hat uolutariz. cooitate puer an usu ronis li. ar. n e pccm. p usu ui li. ar. si no uitit discere. 7 ne negligit. dr tal ignorancia qassa 7 supina. uolutate tollerata. at qr plaz nesciat. 7 io no uult discere. 7 tal dr affecta ta. uolutate acceptata. dc uolte cante 7 facere. ut gs qn uolutate labit i errore. 7 dr ignorancia erronea. qlz istor tu modor imputat ipccm mortale actuale. s grauat splus 7 minus. ne e tn aliq ita p ua. gn sit dapnal. ex q gasit tps. q. discere pot. 7 dr 7 h e snia ag. 3. d li. ar. 7 d gra 7 li. ar. m dic q ignorancia cor. q siplr nesciut. neiet e sic excusat. ut sepit no igne no ardeat. Ad p arm. dr. q cam dr guersio duplr. ad bon gpale. directe 7 p se. ut qn ti dit p inordinat amore ad aliq tpale. 7 tal g n e ignorancia. at indirecte 7 q. exegnt. ut cu n gu tic ad dm. p tpr 7 loco. q dz. credendo 7 amado. 7 tuc ncce e. q sic guersa ad ad bon tpale. 7 tal g dr ignorancia. na aia ignorans no pot ad dm guti. quo dz nc qn dz. qr at ad du n e gusa ad min inh ci. oz q sit gusa ad ad tpale. 7 p gus e adusa ado. Ad 2m. dr. q p pma dlet ignorancia. ut clpa e 7 no remanz. n p ea fiat ei noua clpa. qr p pma

in ea p renouari clpa. si no faciat q pot. ut sciat sic d pcepto affirmatio. Ignorancia excuset. 7 utm
Quarto qr. vtm. q no. qr ambrosius sr. id ad ro. 2. an ignorans dic. grauissime peccas si ignoras. s h no eet uerum si excusaret. Cotra id. q d se fac hoiez dignu pena. no excusat. s ignorancia e hui. qr ut dcm est. pccm e ignorancia. Cotra. 2. ad thi. 2. io miaz gsecut sui. qr ignorans fecit. Rn dr. q ignorancia aliq m excusat. qr i oi pcco ceteris pibz. nunq peccat ignorans q sciens. sic dic xs. luc. x. seruus sciens uolutatem dni sui. 7 n faciens uapulabit mltis. s nesciens uapulabit paucis. 7 ro hui e. qr minus ht d rone uolutarii. 7 contept. io minuit grauitate pcci. ut e dic 3. ethy. phs. s tn e cadu tend. q qn dco. q ignorancia excusat. pot duplic i telligi. qr at p gparatoz eius q sciet peccat. 7 sic est gnalit uerum. aut siplr 7 absolute. n scdm aliqua gparatone ad sciete. 7 tuc pot ee ignorancia iuris ul fci. p m. si e qassa 7 supina. h e uolutate tollerate. excusat a cato. 7 n a toto. i. qnt ignoran cia. s aggrauat i qm tollerata. ul dissimulata. vn ta tu aggruat q n excusat. si no e ignorancia affectata. tal ignorancia 7 si excusat a cato. aggruat pl p uolutatis puitatez. Si aut sit ignorancia fci. at adhibuit dbita diligeciaz. a n. si sic 7 dabat opa i ei licite. a toto excusat. si a n adhibuit excusat a cato. s n a toto. Si uo no dat opa i ei licite. in nllo casu excusat a toto. s a cato. Ad p arm. dr. q ambrosius dic uerum rone maioris pi culi. qr ui n cognoscit infirmitas. e maius piculu q ui cognoscat. s n uult dre q grauissime rone grauitatis i se. Ad 2m. dr. q id. q. q ignorancia i se 7 absolute siplr no excusat. 7 ut e. s n gcludit i gparatoe ad sciete 7 ex gsciam peccante.

d. 23.

Itera dist. 23. usat inqsitio magri pncipalit cc. duo. p. ce pmissionem pmi hois teptatonis. 2o. ce ei cognitonis pfectone. Quat at p. qrit 3a. p. vtm ds dbuit face hoiez impeccabilez. 2o. utm dbuit eu pmicte teptari. 3o. vtm sci uiri dbeat d siderare teptari. ds dbuit face pm hoiez i peccabi

Primo qr. vtm 7 lez 7 ui q sic. qr pfcs artifex pduc effcm suu pportonat qnto meli sciet 7 pot suo fini. s meli eet ho ad pducte pportonat suo fini. si no possz peccare. g dbuit sic fi. Cotra dic phs. q si e duae extrema 7 mediu. s extrema possut ee 7 fcc eu dr. g potuit 7 dbuit face mediu. p ro m. qr e aliq cata huis li. ar. potest peccare. s. angl. 7 e at exemu n huis li. ar. 7 n potest peccare. s. un al in ronale. g e 7 dbuit si una cata huis li. ar. n potest peccare. s h n e n ho. Co. ieu. bta luc. scribe bene oia fecit 7c. Rn dr. q ista qo ad qrit 7 ad suppon. suppon n. q ho eet ronal huis li. ar. alioqn no eet ho. s qrit. si tale ds potuit ul dbuit face q e dr. q h pt intelli duplr. qr abso sine dono gre 7 tuc n e possile. qr at tal eet bta. at no. si sit. tuc eet ds. q e ipole 7 destruit se ipz. q aliqa cata sic p eenciaz sua sin dono bta. si at n eet bta. adh est impole q sit cata ronal. qr ronc posse uelle

Dimisi p sonis ut ille Amisit fiat s pretet

Et sic p3 qd ds sit adora. apt. qr bn gclud

22. d. 22.

ali. dd e ex uiro e uxore d qua

no

ul gusa

peccare

dr

face

eo q ronal · 7 pome no posse uelle · q2 no pot ee · q
uolutas hns se ad opposita · sit ad altaz ptez dtinata
sin ao addito · bono ul malo · s3 suppoit est q fiet p
se sin bono · si aut intelligat q fiat ip cuius pbon
h pot itlli d po abso q facet ipz btm sin mentu
7 tunc dico q sic · s · q2 potuit ipz fecisse ibtitudie · 7
tunc no fuiss3 p modum mutu / si aut itelligat d po
ordinata s ordine sapie sue · no potuit n dbuit ·
q ipz facet · n talit q pmitti sue uoluntatis · ad
gliaz pueniret · tal aut carita · no pot stabili · ali
qua gra carita · citra tunu ing satietatis e oplemt
¶ Ad pm argm · dc q mior e fla · q2 cu carita pomt
no ee exse bta · q q exs exse n hc q possit acqre ·
io regrit q ponat in statu merendi · 7 p gns dmerendi ·
7 tunc dr meli ppotonata suo fini · ¶ Ad 2m · dc
q phs loqt · d extmis gnis · 7 q ueniunt ad oponez
alicui tcii · quoz unuqq3 pot pse stare · sic pz · g · phi
7 xi · meta · talia aut extma · d qbz dic · mi · sut gdo
ria · s · hns ar · 7 n hns · ul saluaz pecare posse · 7 no
posse pecare · ut gnttu e stale · sin nale · q aliud
e accntale · s3 bus e accntale n posse pecare · go n
pot ee hoi stale 7 nale · cu pmicte teptari · dd
edo qr · vtm ds dbuit · q dq · s ag · xi · sr · gen ·
q dbuit ipz teptari pmicte · 7 h · q2 gloriosior
erat palma · 7 q2 mirabilior pedt sua sapia
q nllm malu i mudo fi pmiteet · n pii sciret qbz
bonis usibz accomodaret · ordinans mudu · q q da car
me · p qua pulcima attetia · e 7 rectior sua iu
stitia · ut res quas sic administrat ut eas ppos
mot age sinat · i · s · d a · alias ds cogeet eas · si sic n
pmicteet cure · vn si hoiez captari n pmisiss3 · i
iuriaz ei fecisse · 7 dya · cu dya hret aptitudiez ad
teptadu · 7 ho · eet · apt · ad teptatoz · si aut pmic
teet se cude · hret · punitoz sic dign erat · 7 i h
sut dina sapia gmedat utes bene uolutatibz ·
mal · male utetibz natis bonis · dbare teptari
¶ Tercio qr · vtm sit uiri d beat dsie · 7 q sic · ui · q2
oe id e appetendu q e m gaudii · s3 teptatones
sut m gaudii · plo · mi · dr · iaco · i · oe gaudiu exi
stimates frs kmi · cu uarias incideritis tepta
tones · ¶ It · ps · pba me dne 7 tepta me · sed exa
maioz sut imitada · go 7c · ¶ Cd · mt · 26 · orate
7 uigilate ne itretis in teptatoz · s3 id q e caued
no e dsidrad · ¶ Rio · dc · q n e appetendu 7 dsidra
du pse n bon · 7 q2 teptari no e directe 7 pse bonu
n e pse 7 directe appetendu · vn xs · dog nos · ai dic
orare · ne iducam in teptatoz · pot tn ee idirecte
7 p accns id q e malu puenire alic ad bon · q2 e
occasio boni · ut q2 e m excente ututis · 7 isto m
pot ab aliqo dsidrari · ut purget ul ut mitu au
geat · s3 s gdu teptatoni · q2 ci teptato sep ordinat
ad bon exnictone ci · l3 sit aliqn ad malu ipati
entis · 7 io ht plus d appetibilitate pacciis q dya ul
carnis · ab ipsis tn e timda · s3 alie due dya 7 carnis
sep ad malu dse ordinat · 7 io sut fugiende · sic
apls 7 dnz rogau · ut discedet ab eo · 7c · ¶ Ad arm
i · dc · q lat iacobz lo d teptatone ci no rone sui
s3 rone boni · q in seqt · ul si loqt gnalit itlig supp

dino auxilio · p q tal teptato possit uici · ¶ Ad · 2m ·
pz · q ps dic d teptatone · ci no rone sui · s3 rone re
mouetaz cogitatonu · vn ad iugit ure renes meos
7 cor meuz · igne · s · caritatis · ¶ p qr · vtm · ada in
Irca · 2m · pnle qrut · duo · statu po · huit oiuz cog
toz · ¶ 2o · vtru ada uidit dm p ecentiaz ·
¶ Primo · qr · vtm · ada · i po statu · huit oiuz cogtonez ·
7 ui q sic · q2 nllus pot recte noiare res · 7 dbito m no
mina ipone · n cogscat · s3 ada oibz rebz noia iposuit ·
go oia cognouit · ¶ It d moralibz nllus pot alios in
strue · n sit ipe actu tal · quales alios ht fice · s3 ada
dbebat oms istrue 7 rege · vn q2 n rex uxore · peccau ·
go 7c · ¶ Cd · si sciuiss3 cogtoz oiuz rer · no optuiss3 q
ds adduxiss3 oia aialia an eu · sic fec · q illa no co
gnu · n · e · incepiss3 ds ad face frustra · ¶ It · q n
d moralibz · q2 si sciuiss3 · ia casuz suu · 7 occasione fi
lu siu sciuiss3 · q ee n potat sin pena · 7 dolore · que
stare n possut cu inocetia · ¶ Rio · dc · q cirea hc e po
d ista qone · na hug · d sac · l · i · pte · 6 · dic 7 magist
poni ilra · q ada fuit pdit tplici cogtone · s · coz q
ad dm · 7 coz q spectat ad se ipz · 7 coz q ad mudz ·
7 dic q n p studiu · 7 i tualla tepoz · s3 sil 7 semel ·
ipaz accipiendo · 7 mouet ill duabz ronibz fals · ad
ista pte · 7 mlti sut secuti isti ronis · expontes tn
ea sic · q2 psice pot qs in cogtone tplr · q2 apte
scibiliu · q2 scit pla · a apte modoz sciedi · a apte
habilitatis in cognscendo · huis teis dnt · q ea q fiut cu
su nali · oia sciuit ada · n potuit psice · pri scibiliuz
in cogtone · s3 bn pi modoz 7 hilitate · ea u q fiut
cursu uolutario · 7 mirabili · no sciuit n p reuelatoz ·
7 io potuit q ad ista psice tplr · ut tcium e · s · q ad
nuz 7 modi · 7 hit · ¶ Alii uo dnt q n sic e · s3 dicut
q scia siu cogo pot accipi duplr · q2 a s facilitate
cognscenti · 7 uideti · q m dic ag · x · d t · q mes sep
ht siu notitia · a s actuale informatoz memorie ·
p spes ur sic dic ag · xi · d t · mes ur corporeaz no
titia p sensus · corpis collig · i corporeoz at psentiaz ·
pe q moto · huit ut dnt ada · abiatati sue p ducto
ms oez cogtoz ur · 2o m n huit · s3 erat p ea · acq
situr ea p naz · q p graz · 7 p sensuu expietia · vn
7 tal fuit cogo q huit d noibz ur · qn eis noia iposuit ·
¶ Ad pm argm · dc · q n oz · q q uult iponere noia re
bz · q ppe h sciat · oia ppa illi rei · q2 frequt mag
noiat · ppe ea accntali q ee · ul sic fuit h · vn uo
cau uxorez uirago · q2 d uiro sumpta e · q n e ee
ppetas · n gutuit mulier cu sumi d uiro · ¶ Ad · 2m ·
dc · q l3 eet gstitut ad regedu mudu · no tn oz q ee
h oia inpticlari cogscet · s3 suffic q habet · pmitudiez
cu nali industria · uidit dm p ecenciaz · 7 ui q
edo qr · vtm · ada · sic · q2 hug · d sac · l · i · pte · 6 ·
dic cogu ho creatore suu · n ea cogtone q fo
ris ex solo auditu percipit · s3 ea qua p inspiratoz ·
ministrat · ¶ It ag · 12 · sr · gen · 7 ad orosiu dt ·
q paul uidit dm p sua ecentiaz · ul i sua ee · sic
uidet sci ipatria · ¶ It sic se ht affec ad dilectoz
sic intells ad uisionez · s3 affec diligit dm imedte · g
7 intells uidit dm imediate · ¶ Cd · io · po dm nemo
uidit unqa · It exo · 33 · no uidebit me ho 7 uiuet

s3 mag ur hoc d statu inocetie

¶ Rio · dc · q dm uidi p ecenciaz pot itlli duplr · q
a fixe 7 hitualit · a rapti 7 trasseut · si p intelliga
t · dico q e ipole q aliquis creata iuita ista sic uideat ·
q2 tal uisio fac hoiez btm · gstitues cu in ecino sue
satietatis · 7 ex stat fidei · vn si alic creat fuiss3 h
donat · fuiss3 maxie dat uirgini bte · 7 tn n fuit
ei dat · vn apls · ad thi · dt · q ds hitat luce i accessi
bile · q nllus hoiuz uidit · s3 n uide potuit · s3 q2 possz
dici · ueru e q n pot uidi p naz · s3 n negat qn p graz ·
dc · q n i p graz · h n pot ee · q2 hit n dat po actuz
ul staz actus · s3 modu act · g si no pot nalr p naz
uide · sic dic apls · go n p hit · ut sic se ht hit fidi
ad actu fidei · sic se ht hit glie ad act glie · s3 hit
glie nuq pot stare cu actu fidi · q2 iplicat gdco · s ·
uide · mete 7 imete · go n hit fidi pot stare cu actu
glie · s · q uidat i enigmate · 7 clare · ut i bonis act
e melior q hit · s3 nllus pot hre hit glie q e min
q act · g nllus pot hre act · q2 eet maior 7 ophen
sor · 7 fide 7 ex fide · h ite dnt mlte auctoritates · sa
cre scpte · 7 scoz · n obstat · q ds · i uisibilia ei · 7c ·
q2 gspiat sepitna u tus · n in se ipa · 7 sic e · s3 p effez
7 i sbiecta carita · ut dic dyo · 7 gg · Si aut intelliga
ds uidi rapti · 7 tnseut · sic dico q d spali gra · pot
ds uidi in isto mudo · ut uidit btus paul · 7 moyses ·
sic dic ag · 12 · sr · gen · ut e allegat · 7 ad paulina
d uideo dm · 7 sic cedend e 7 d uirgie bta · q dm
uidit · 7 silr pot dici d ada salte i illo suo raptu · siu
sopore imisso sibi ado · 7 h sat e intellile · q sic deus
p sua oipotentiaz · separat aliqn act ab aliqo remanete
hitu · in sua na 7 integtate · 7 illu dat ad tps alti
ne · ex · d gmitate 7 igne triu pueroz · vn pot au
ferre a lapide act gmitatis · q gpat ad obm · 7 dare
ei act oppoite · 7 tn n dstruit na illa · silr potuit
ds p sua oipotntia · auferre amatore · remanete i
fide act fidi · 7 dare ei act appoit · s · clare 7 n i eni
gmate uide · 7 h rapti 7 tnseut · ¶ Ad pm argm · dc ·
q hug intendit distigue · illa cogtoz · q ista uiaz
q hns exauditu · n aut q clarore · q ipe dare pt
p ispiratoz sin alter auxilio · sic pz p ulta sua · q2
huit cogtoz p ispiratoz intene gteplonis · n oz q illa
eet uisio p ecenciaz · s3 suffic q p clara refulgetiaz
effectuz · ¶ Ad 2m · ia pz solo · q2 ueu dic · ¶ Ad 3m · dc
q n e sile · oio · imo e fla accntis · q2 mutat ppor
tone · q2 pcedit appotone actuu · in q sut siles po ·
at ppotoz meioz · in q sut dissiles · q2 bn n e q sic
intellige · seu uide · fit imete ab itlleu · sic amare
e imete a uolute · s3 n sic uolutas sin me fert iam
at · go intells i uisuz · q2 uide e solu rei p sentis · sed
amor e rei p sentis 7 absentis · d · 24
Irca · d · 24 · n sat inqsito magri pncipaliter
e · ¶ po · ee · auxiliu hai po collati cratuæ · ¶ 2o
ee ei gditatez · ¶ 3o · ee · po a aie gnda distictoz · 4o
ee pcti gsumadi ordine · 7 p gssione · ¶ Quat ad
pm qrut · duo · ¶ po · vtm · adaz huit auxiliu p q sta
re posset · ¶ 2o · vtm huit un psicere posset ·
Primo qr · vtm · ada huit auxiliuz p q stare ·
poss3 · 7 ui q n · q2 nichil q nalit mouet ab uni
tin · pot moueri ad siuz appoituz · n ul molem l

p ad sibi sr ad de · s3 ois carita · eo q creata dse tud
7 mouet ad dsem · go n potat stare n uolet · l n
sibi ad addet · ¶ It ut ma · nco uic · mi · 7 mi
cedit · s3 ho erat minor aglo nalit · go n potuit sta
re q eu · sic n stet · ¶ Cd · ag in enche · sic fes
e ho · rect · ut poss3 i ead rectitudie pmane · mane
aut 7 stare ide sut · ¶ It nlli ds i putat casus · si
stare n pot · go pmu ho si stare no potuit · caedo
n peccau · q s fini e · ¶ Rio · dc · q ad e uelle stare ·
7 ad e posse stare · ut dic ag i enche · 7 i e · d ci · 2i ·
qm si no huiss3 un stare potuisset · n sua clpa ce
cidiss3 · neo aut ds clpari no faciedo · q n pot · qn · s ·
illa ipo · n pcedit exclpa sua · ut dic ans · s3 h e i
gens · ¶ It d qlz affirmo ul nego ua · 7 n a be siml
mo sic · aut ada potuit stare · a n · si sic hec ppo
sic · s n go fuit ncm ipz cade · q2 n posse stare 7
nco cade · gutut · g si fuit ncc cate · fuit i eui
tabile · 7 i uolutariuz · go n pcm · q e gcco · Et io
do · q ada huit un stare poss3 · s · p h · ar · s3 uelle
stare · erat p ad don · ¶ Ad pm arm · dc · q carita sup
gsidrat · a iqnt carita e aliqa ctitas · et effes di ·
7 sic tudit · 7 gsuat siiu ee · a iqnt e d nichilo ·
7 sic tudit ad n ee 7 d fice · vn uoz ht · s · posse
d fice 7 stare · id a pcedat si tat un mot i eet ·
7 si sic eet uolet teneret · s3 n sic e io n seqt ·
¶ Ad 2m · dc · q mior e fla · q2 i h i posse stare p
uolutate · ho n e minoris ututis q aglr ·
¶ Secdo qr · vtm huit un poss3 psice · 7 ui q n · q2
na · pse no pot eleuari sup se · s3 pfect in bon
e qdaz eleuo hois sup se · g 7c · ¶ Cd · ois huis forz
7 pnm alicui opois · pot illaz face · s3 bone opois
pncipiu e bona uolutas · q ds ei dat · plo hui · ag
dic · d eccor 7 g · q ho fuit fes i bona uolutate ·
¶ Rio · dc · q magr ui dic · q ho fuit cat i pur
nalibz mot ub ag · q posito · cu bona nalia sola
n sufficiat ad psiciendu · dx q ho n huit un poss3
psice · s3 salua sua pace · h n ui bn dcm · q2 gstat
q h · arm · n erat dtinat ad malu tm · go potat ex
se uti3 oppoitoz · q2 ql3 po e duoz oppoitoz · g sic
potat malu uelle · sic potat bon uelle · s3 bone ue
lle · e bon act · 7 dd accept · go psice potat · ¶ It
scpta dic hoiez fcm fuisse rectu 7 i utute uestitz ·
h · a · s · rectido · 7 ut · sut pria mitoz rioz · qn fuit
a uolutate · Et io dc e ad qone · q huit un psice
potuit · s3 p ulta ag e notada qda distico · d psi
ce · q2 duplr dr · naz uno m psice i bono e aliq
bon op mitoriu excendo · 2o m · d excitatoz boz
opu usq3 in fine gtinuado · po m icludit sola iu
stitia iformate uolutate · 2o m dic graz pse
ueratie · po m bn huit ada un poss3 psice · s3 no
2o m · 7 h e sma ag · d ecor · 7 g · 7 gra · un si aliqn dr
q n huit un psice potuit · itllit 2m m · s3 n po ·
¶ Ad argm · dc · q pfect i bon bn e eleuo qda sup
naz corrupta · q corrupo thit ea ad yma · s3 n est
sup naz · i nocete dino sibi auxilio assistete ·
Irca 2m pncipale · qrut · duo · ¶ po · vtm · h ·
arm · sic · hit ul po · ¶ 2o · vtm · h · ar · siu
uolutas 7 intells sit eat po · ul dulse ·

aug · d qonibz nou · rucas testimta dic · q ada n huit · s3 s3 · go n caruo

Primo q̄r. vtm li. ar. sit hit ut po. ꝛ ui q sit
hit. q2 insta ē q li. ar. ē facultas. ꝫ facl'tas
dat hit. g° ꝛc. Ꝯ. ois hit ē sepabil' a sb̄o. salte
p intellc̄. cu sit q̄daz qualitas eius. ꝫ ipossibile est
hoiez ēē sin li°. ar°. g° ē po. cu n̄ sit hit. it pot a
ci. q sit. passio. ꝛ tn̄ h. ꝫ. sit i aia ꝑ phz. Ꝯ Ro°
aliq dnt. ad q̄oz ista. q li. arm. ē hitus. q pz q2 sit
notificat̄. vn̄ n̄ ē uolūtas. ꝫ facl'tas uolūtatis.
ꝛ ronis. ꝛ h sic dat intellige. q2 ut dnt ēpls re
ddit aliq po facil' ad act. q2 aliqn ꝑ se ipaz. ut
mens ad se intelligendu. ꝛ meminiz. ꝛ tal' facil
tas n̄ addit sup potentiā aliq re ꝫ solū roz. 2° m°
ꝑ q̄litatez acqsitaz. ut icll ꝑ g̃maticā ad g̃mati
zandū. ꝛ tal' facl'tas addit tn̄saz ēēntiā. 3° m°. re
ddit po facil. exgiūctōne alteri po°. ut qn giūgi
tur intell rol' cu appetitu. reddit facil. ad actū

passiva proportionata. nec est inconveniens quod idem quod est in actu primo et
in potentia secundo actu faciat se de potentia ad actum. quia hoc debetur sibi
gratia efficacie quam habet motum. Dicitur autem sic forma esse cum suorum actu
tum. ideo dicitur quod generans quando dat formam dat et locum. quia dando
formam dat quod consequitur ad formam. nec talis proprie est dicitur actio vel
passio ab hoc in aliud. sed magis dicuntur actiones absolute
secundum damascenum libro 2. c. 13. sicut calere et lucere quae sunt actiones absolute
non transeuntes in extra. tamen est advertendum. quod anima dum sic mo
vet se ipsam ut conformet se rebus. non res sibi. potest bene
dici. licet non dicatur instanter proprie non transitio in extra. quod subiacet
actio. tamen bene refertur ad huiusmodi ratione similitudinis conformationis.
Item est secundum. quod talia moventia se formaliter possunt
movere ad efficiendum. sicut contingit movendo se formaliter mo
vendo aliquid medium efficiendo et per actiones se. sic voluntas
movet se ad volendum formaliter. sicut dicit anselmus. sed efficiens
esse potest movere alias potentias ad suos actus. puta intellectum
et alias sub cuius actu ipsa non movetur formaliter. et ideo
movet se efficienter ex contingenti et per actiones. sicut de lapide. nec est
inconveniens. quod unum se moveat per se formaliter et per actiones effi
cienter. quia id quod est in virtute tale. potest se facere actu tale.
sicut aqua calida actu et frigida potentia. quia est frigida in
virtute. facit se tale per ea in actu. quae erat in virtute.
ad modum prohibente. et sic dico de voluntate similiter intelligen
dum est de intellectu. Unde anselmus vult quod sicut in voluntate est di
stinguere. in instrumentum et usum instrumenti. sic etiam in intelle
ctu. licet non sic sit manifestum. unde intellectus est quoddam in
strumentum. et ideo sunt quaedam aptitudines. per quas movet
se in usum intellectionis. nec obstat si aliquis dicat quod id quod
est in virtute tale est nobilius quam id quod est actu tale. sicut sol est
in virtute calidus. et non potest se facere actu calidum. quia id
faceret se ipsum vilius. quia tale actu est imperfectius illo quod est in
virtute tale. ad quod est dicendum. quod id quod est in virtute tale. est bene
nobilius modo tale. quam si esset actu. quando est tale in virtute
indeterminate. vel etc. et tale non potest se facere formaliter tale
sed est contra quando id tale in virtute est tale particulariter et determinate.
et bene potest se facere tale formaliter. quia talis modus est
nobilior quam si esset solum in virtute. sicut patet de aqua frigida
et sic est de intellectu quia prius est in virtute tale. scilicet intelli
gens. potest se facere actu tale. per suas aptitudines. et per
ut illa perfectionem recipit dicitur potentia. et prius facit. dicitur intellectus
agens. et sic diversis respectibus. non est inconveniens quod sit una
potentia. possibilis et agens. et est contrarius. quia quanto potentia est altior tanto
est talis actio nobilior. sicut est in sensu non est nisi potentia passiva in
intellectu. et in intellectu magis quam in voluntate. nec ei dat id
fantasmata. sed bene excitant potentiam ad presentiam obiectorum. Sed
contra hoc dicta possunt insurgere dubitationes propter verba philosophi quando dicit
3° de anima. quod hae duae differentiae intellectus se habent ad invicem
sicut ars ad materiam. quia potentia omnia fieri. et agens omnia facere. et
tamen ego dicta quod est una potentia. Secunda dubitatio est. quia philosophus
dicit quod talis intellectus est quasi tabula rasa. in qua nihil est actu de
pictum. et tamen ego videtur ponere aliquam aptitudinem. et quam
actu impleri. Tertia dubitatio est. quia dicitur ibidem quod fantasmata
movent intellectum. sicut sensibilia sensum. et quod non intelligimus
sine fantasmate. et ego dixi quod intellectus non movetur ab illis.
sed a se ipso. Quarta dubitatio potest esse. quia nostra potentia tollere
abstractionem. per quam id quod est in potentia intelligibile. fiat

Item si intellectus esset activus est ubi
ut voluntas = dicendum quod datio quod
ita sit ad hoc [illegible] scilicet quia intellectus
ad presentiam obiecti actualiter
moveatur sic cogitatum movens
cognoscere necesse est
formare actum intelligendi
nec potest non formare. sed
voluntas facta presentatione
obiecti. vult et acceptare vel non
acceptare. unde potest formare
actum volendi vel non formare. = Item sic quorum exercitio et potius quod intellectus magis dicitur
quod ulterius comparatur scilicet activum et passivum. esse de genere relationum. dicitur quod ab hac magis potest intellectus dicitur quod
non magis ab uno quam ab alio. vel quod magis intellectus passivum. quia ab alio possit capere actus intelligendi
ipse intellectus ut activus. non activus ab alio recipit

actu intellectum. quae est quod philosophus attribuerit hoc intellectui agenti.
Sed ad istas dubitationes. non est difficile respondere. si
bene advertat quod dixi. quia non sunt contra eum. licet non possimus plene
nosse. quid ipse de intellectu senserit. quia sua verba sunt valde
palliata. quod non patet quid ipse senserit. sicut patet per suos commentatores.
Et habentes verba sua. ad confirmandum suarum positionum. et ideo verba
sua non arguunt efficaciter. Unde sufficit ostendere. quod verba
sua. non sunt contra positionem nostram. Dicendum est ergo ad primam dubitationem.
quod ille duae differentiae non arguunt sufficienter. quod sit realis differentia.
quia ipse mecum invenit loquendo de intellectu. sicut de una reali
potentia differenti tamen ratione. Unde ipse vult quod intellectus specula
tivus extensione fit practicus. et sic nos dicimus. quod intellectus possibilis
extensione per suam aptitudinem. fiat agens. Ad 2. dicendum.
quod non est quasi anima creatur sicut tabula rasa. quia in ea non est actu
intellectus perfectus. nec id quod dico. erat prius in actu. sed in potentia. sed
bene est in quadam aptitudine naturali. quae est in potentia. per ulteriorem perfectionis.
de qua dicit philosophus. signum est sicut nos. libro 3. etc. Ad 3. dicendum.
quod intellectus non movetur a fantasmate. sed bene aliquando excitatur. ad
presentiam illius. Ad 4. dicendum. quod talis abstractio bene tollit
quod dicitur fit per illustrationem. et depuratorium sed non tollitur quin in
tellectus prius non cognoscat. quam fantasia. quia illa particula
rem. et iste particularia et universalia. Dicendum est ergo ad quartum principale
quod in anima est intellectus agens et possibilis. sicut quaedam potentia. non differens
per id absolutum. sed solum per diversum modum se habendi. Ad
primum argumentum dicendum. quod non est inconveniens. quod eo modo quo dixi ad re
ducatur de potentia ad actum similem. sed bene esset inconveniens. de actu primo. sicut
sonant verba sua. et sic intellectus est factus de potentia in actu primum actio.
et non a se ipso. Ad 2m dicendum. similiter per eandem rationem. Et de
argumento a adalia potentia. scilicet de luce. dicendum. quod per tanto potest
dici intellectus agens lux. quia sicut colores non fiunt a luce
sed manifestantur. sic intellectus movendo se. facit manife
stum actum cognitionis. super suam aptitudinem. Ad 2. per
quod hoc forma. non sic potentia secundum primum actum. est potentia respectu 2. quod dicitur oppo.

Circa 8. principale quaeruntur 3. Primo quaeritur. utrum sit peccatum
in sensualitate. Secundo. utrum sit vel possit esse in mortale.
Tertio. utrum ratio superior possit peccare sine inferiori.
Primo quaeritur. utrum sit peccatum in sensualitate. et videtur quod non
quia opposita nata sunt fieri circa idem. sed iustitia est solum
in voluntate. ergo et peccatum. Item Augustinus de libero arbitrio. omne peccatum habet
esse in voluntate. ergo non in sensualitate. Contra. resistere spirituali opposito
est peccatum. sed sensualitas facit hoc. ergo etc. Probatur minor. apostolus.
video aliam legem in membris meis. repugnantem legi mentis meae. ergo etc.
Respondeo. dicendum. quod quaedam dicunt. quod peccatum potest dupliciter considerari.
quia primo est culpa. et sic est non habet esse sine opposito. scilicet gratia. haec est
in voluntate. Si autem consideretur. prout est vitium. scilicet prout dicit
inordinationem potentiae respectu actus sibi debiti secundum suam naturalem institu
tionem. talis est in sensualitate. Sed haec distinctio non placet aliis.
quia cum actus recipiat unitatem ab obiecto. tale peccatum est unus
actus. quod non potest esse inclusis subiectis. licet sic variatur per
diversam considerationem. Item in est peccatum non est deordinatio. quia
aliter non esset peccatum in aliquo actu non esset deordinatio. immo
actus de se est bonus. ergo ex deordinatione est in sensualitate. ergo et
peccatum. Et ideo dicunt alii aliter. quia sensualitas habet du
pliciter considerari. vel in se. et sua ratione potest regi et per sua [marg.: vel prout]
actum. primo modo est nobis communis cum pecoribus. et sic non potest esse
in ea peccatum. 2o modo potest esse. quia sic ratio naturaliter debet esse

subiecta. rationi. actu et habitu. sic sensualitas debet esse subie
cta. rationi. actu et habitu. et ideo quando ei opponitur habitus. est in ea peccatum.
sed quia habitualiter habetur ab alio. non imputatur ei propter lapsum. sed quando
actualiter movetur. imputatur ei. quia non est ut esse debet regulata. Ad
primum argumentum dicendum. quod opposita sunt nata fieri circa idem. verum est. et sic
est hoc. quia licet iustitia et gratia. sint solum in voluntate. per suam entitatem.
sunt tamen per suum effectum. in sensualitate. Unde Anselmus de conceptu virginali
dicit. quod dupliciter dicitur aliquid esse iustum. scilicet per se et per aliud. ut prius actus
voluntatis. ab habitu et per actus. sicut actus aliarum potentiarum
in quibus habet esse actus voluntatis coniunctus. Ad 2. dicendum. quod peccatum
est in sola voluntate vel faciente vel permittente. vel imperante.
Secundo quaeritur utrum in sensualitate est peccatum. videtur quod sit vel po
ssit esse mortale. et videtur quod non. quia Ieronimus super ezechielem. dicit. quod hos
primos et secundos stimulos quos greci propassiones vocant. sine quibus
nullus hominum esse potest. deus non punit eternaliter. ergo non sunt mor
tales. quia si essent punirentur eternaliter. Item numquam est peccatum
mortale. nisi anima advertat actum. sed sensualitas non potest actum
advertere. sed sola ratio. Item quia magister dicit. de sequenti quod in statu
isto. omnes reparatorum non potest homo non peccare mortaliter. sed hoc non est
nisi propter sensualitatem. Item in malis secundum philosophum. peior est actus quam habitus.
sed in non regeneratis. concupiscentia habitualis est peccatum mortale.
scilicet originale. ergo et actus eius multo fortius. Respondeo. dicendum. quod a
liqui negant propter rationes iam factas opponendo. quod non potest in esse peccatum
mortale. quia peccatum mortale semper est cum adversione et consensu. Alii
non advertentes ad verba anselmi. et augustini. de eo. et libro de nuptiis. quod in
non regeneratis. est mortale. quia ut dicunt. iniustitia originalis de se
est peccatum mortale. propter quod purgandum laticem. tam actu quam habitu
quia nec actu nec habitu est regulata. sed debita iustitia originalis.
ergo si hoc habet de se sed omnes si alicui non sit sic. est quia ab alio est
dimittatur. sed in illo differentia ab illo non per lapsum. ergo nobis non est mortale
sed illis. ex quo non excusant. Ad primum argumentum dicendum. quod Ieronimus loquitur
de baptizatis sicut patet ibi. Ad 2m. quod non solum est peccatum a
dvertendo. sed non contra. immo non in regeneratis. tenentur ordina
re actus omnium potentiarum. ad deum. sed multo magis est deordi
nare. quam non ordinare. nos autem non tenemur illa tuto
quia ad hoc non possumus. sed quia iusta ipso seposuit homo. ideo est sibi
peccatum mortale non per lapsum remittatur.
Tertio quaeritur. utrum ratio superior possit peccare sine inferiori. vel econverso. Ad quod est dicendum.
quod ratio superior et inferior non sunt duae sed una. et dicitur su
perior quando contemplatur eterna. et inferior quando convertitur ad temporalia.
nec ea refert actu vel habitu ad eterna. sed ibi quiescit. et tunc
tota efficitur inferior. et perdit nomen superioris. et quia tunc
tota est conversa ad unum terminum. scilicet quod sit aversa ab alio. et sic
peccatum committitur ab inferiori ratione. sed non sine superiori ex
consequenti consentiente. peccatum non inferioris rationis dicitur aliqua
complacentia surgens ex aliqua oblata apprehensione. sed
et tale apprehensum potest de se esse veniale vel mortale.
si est veniale ut verbum ociosum. tunc non refert. utrum
superior consentiat vel non. quia non est mortale. non esset multum
magnum contemptus. si autem de apprehensum de se est mortale. tunc
si ratio talem complacentiam statim repellit. non est peccatum mo
rtale. sed quando repellit est minus. sed sic veniale
in quantum surrexit. si autem non statim repellit sed consentit
mortale est. quia est consensus. si autem non consentit nec dissentit
et periculum advertens. repellere negligit. adhuc dicitur propter

quando quis videt mulierem ~~[struck out]~~ ad concupiscendum eam
iam mechatus est in corde suo

consensum interpretativum esse mortale. Si autem non advertit pe
riculum. nec placet. sed displicet. sed non propter hoc voluntas convenit
non videtur esse mortale statim. sed bene dicitur quod statuitur est tempus
actum. in quo dicitur periculum consequenter advertere et tenere. et sic tunc sentiatur id
imputatur sibi. et tamdiu est ne sit mortale. talis negli
gentia repellenda. De libero arbitrio. explicit. scilicet in operatione
Circa distinctionem 24. quaeritur de subiectis. scilicet in quibus est. in operatione
ad actum. Et in operatione ad obiectum. Quantum
ad primum quaeruntur duo. Primo utrum in deo sit liberum arbitrium. Secundo
utrum liberum arbitrium sit in brutis. [De] libero arbitrio et utrum quando quia in quibus
Primo quaeritur. utrum in deo sit aliquid est. liberum arbitrium. est electio.
sed in deo non est electio. ut dicit damascenus. et ratio. Item li
berum arbitrium est potentia de sua ratione habens se ad opposita. sed in deo non est potentia
flexibilis ad malum. Item omne habens voluntatem habet liberum arbitrium.
sed deus habet voluntatem. ergo etc. maior patet per damascenum quando dicit. quod liberum arbitrium
non est aliud quam voluntas. minor patet per psalmum. Ubi dicitur. doce me fa
cere voluntatem tuam. quia deus meus es tu. Respondeo. dicendum. quod liberum arbitrium
ulterius consequitur naturam intellectualem. sed cum deus sit maxime intelle
ctualis. necesse est in deo ponere liberum arbitrium. responsio. Item quaecumque est
inceptivus nobilitatis. est nobilior in incausato. sed in
causatis est liberum arbitrium. et est maxime nobilitatis. ergo est in deo et
nobiliori modo. quia cum summa dignitate et nobilitate. et pote
state. Ad primum argumentum dicendum. quod electio duo includit. et
unum pertinet ad dignitatem. et aliud ad imperfectionem. nam electio
includit precedentem inquisitionem. et hoc venit ex aliqua nes
cientia. ideo pertinet ad imperfectionem. et quia ad hoc non est in deo
ponenda electio. aliud quod includit electio est ordinatio et accep
tatio alicuius. vel aliquorum ad aliquem finem. et sic electio
est in deo. Unde apostolus. quia elegit nos ante mundi constitutionem. —
Ad 2m. dicendum. quod liberum arbitrium est in creatura. sed aliquid imperfectionis. ex eo
quod est de nihilo. sed in deo est sine aliquo defectu. sicut sua entitas. id
autem quod imperfectionis est. ab eo removemus. Et videtur quod sic
Secundo quaeritur. utrum liberum arbitrium sit in brutis. quia omne agens vo
luntarie. habet liberum arbitrium. sed hoc habent. ergo etc. probatio minoris. damascenus
libro 2. dicit. quod infantes et irrationalia volentes agunt. Item
omne eligens bonum et fugiens malum. videtur habere liberum arbitrium. sed hoc
faciunt bruta. et quia ovis fugit lupum. et sequitur pastorem. =
Item omne habens liberum arbitrium. est ad dei ymaginem. sed huiusmodi non sunt
bruta. ergo etc. Respondeo. dicendum. quod sicut dictum est liberum arbitrium sequitur
solum naturam intellectualem. quod in brutis non est. non per consequens liberum arbitrium.
ratio huius est quia non sunt domini suorum actuum. non quantum ad
actum exteriorem. quia metu pene quiescit. et potius agitur
et cogitur. quam agat. id autem faciunt propter memoriam fla
gellorum vel beneficiorum. Item non possunt conferre. presentia
cum futuris. sicut dicit boetius. Unde philosophus 3° de anima dicit. quod motum
contrarietatis appetituum non invenit nisi in animali. quod
apprehendit tempus. Ad primum argumentum dicendum. quod damascenus accipit velle
largo modo. scilicet pro quocumque appetitu. sicut ipse alibi dicit. quod bruta
potius aguntur quam agant. quia non sunt arbitrii libera. Ad 2m.
dicendum. quod non fugiunt vel sequuntur. nisi passione ducta. quam superare
non possunt. sed quodam naturali instinctu feruntur.
Circa 2m principale quaeruntur duo. Primo. utrum liberum arbitrium possit
cogi. Secundo. utrum liberum arbitrium possit impediri. Et videtur quod sic. quia
Primo quaeritur. utrum liberum arbitrium possit cogi. et videtur quod plus potest
deus super quamcumque creaturam. quam aliquod agens creatum. sed creatum

si agens extra potest cogere ... ut quo quis separat surfum ...
... Et quod sit quod aliquis homo uelit quod sibi displicet
cogitur eius appetitus. sed a multis cogitur homo facere quod sibi displicet. et odit ... ad phisica ... et apostolus dicit
ad romanos. bonum quod uolo non hoc facio. sed quod odio ... hoc facio.
Et quod ipso ... quod ad ... alicui penitentiam ... ei ... non
destruat. sed uoluntati ... quod sit libera. ergo ipso ...
quod ei insit ei ... coactio non eius natura destruat. quia
esset libera et non libera. quod est ... Et ... quod differt ...
posse cogi et induci. et posse immutari. si loquimur de coactione
quae infertur ... extrinsecis. planum est quod sit. sed ... non
est uoluntas. sed ... si non loquamur de intrinseca ...
est quod non est possibile ... ab alio. quia coactio dicit ...
... uiolentiam et necessitatem. liberum autem ... libere
mouetur quod autem libere mouet non necessarie mouetur. et sic esset
liberum et non liberum. Et uolens nollet. et sic esset non ...

[illegible]

nece e huite graz. pcaipe. q illa no pot n apeco corrupi. Ɛ Ꝯ. ag sr gen. g. dic. q sic lux n e fca
s3 ptinue fit. sic iusticia i aia. Ɛ Rᵒ dr. q aliq dnt
q cu gra sit forma nobilissia int oia accnia. 7
mlta accnia sit mansiua. sic albedo 7 hui. mlto
mag e dr. d gra. It cu gra no hat un corrupat
sit p3 discurrendo p oms modos corruptonis. 7 q
fiens gtic sit icorruptone. n gperit sibi. q hat ee
fiens s3 pmanes. Ɛ Alii dnt. q gra ht ee fies
7 no manes. q pbat p ag. 7 h sut uba sua. du e
fit ho iustus. no i se dz hre. ut cu fact fuit.
abscedat. s3 ita ut ab eo sep fiat. eo q ipo q
ab eo no discedit. ei qde psentia iustificat 7 il
luiat. 7 dat exm. sic aer psente luie n e fcs
lucidus. s3 fit. q si eet fact. ia no fieret. 7 ab
sente luie maneret. sic ho do psente illuiat.
eo absente obtenebrat. h sut oia uba sua. nec
seqt sic illi dnt. q si gra sit ens fiens. q ppe
h. gtinue generet. 7 grupat. q dup e ens fiens. q
qda e q no ht tot suu ee sil. s3 sbcessive. s. pte
p pte recipiedo. sic e mot ul pnul. ingbz icee
fi 7 ee. 7 qn fca sut. n sut. 7 talia oppone enti
pmanti. 7 g ip3 dnt. qda uo sut entia fieta.
q hnt tot suu ee sil. s3 r ee. asua ca efficacte g
tinuat. i q si ca eo4 cessaret influe. in ea gtic ee
d sineret. exm d lue 7 spledore. acore luinoso qes
cente fco. sil d forma sigilli i aqa. intalibz. n fie
tibz. e ide fi 7 ee. 7 fcm ee. sic p3 d uisione 7 dle
ctatone. x. ethi. 7 tale ens fiens no oppone ma
neti. d quo4 nuo e gra. Ɛ Ad pm argm dr. illa
ppoio3 hre suu intellcm. q no o3 q p oia. sit sile.
7 maxie e ua i ill. q totalr dpedet aca recipie
te. sic e albedo. s3 n e sic d gra. cui ee dpedz. no
asto suscipiete. s3 ab influete do. Ɛ Ad 2m. 7 ad 3m.
q pcludut d ee fiete. p m acceptco n 2o.

Irca 2m. pnlr. gru. qor. Ɛ p qr. utrm i eade
aia sit una gra ul ples. Ɛ 2o. utrm gra sit gle
Ɛ 3o. utrm gra gtu facies. 7 utus gtuita sit du
se qlitates siu eene. Ɛ 4o. utrm capitas moueat uolte.

Rimo qr. utrm. in eade aia sit una gra ul
ples. 7 q sit plificata un. q si un opposito4 e
mltipx. 7 reliqum. s3 clpe possut. 7 sut ples. i eade aa
g 7 gre. Ɛ It act differetes cheant adiusiss for
mis. s3 mlta sut act diffetes i aia. s. ca uniuficate
accepta do redde. 7 act suos i fine dbitu ordia
re. 7 silia. Ɛ Ꝯ. ipole e duo accnia. ee in eade sto
solo nuo differentia. q mec. s3 gra e accns. g n pot
sut ee ples in eode sto. Ɛ Rᵒ dr. q gra e duplex.
s. gtis data. 7 gtu faciens. pma pot bn plificari.
imo tota die apparet. q illa e mltipx i eade aia.
s3 h no qrit qd. s3 d alia gra gtu faciete e qstio.
ee q e dup po. q qda dicut. q i eade aia. n e n
una gra tm. 7 assignat ro3. q gra e qda diuina
silitudo. qua do similam. uni aut silis una e
silitudo. It gra e uita spual aie. uni aut ui

uificabil. una e uita. s3 iste rones dficiut q si
mlr posse3 argui d forma. q eet una tm. i uno suppoi
to. q uni pfcibil ul formabil. una eet forma. q fls
e. Ɛ Alii dnt q i aia ee ples gras. pot intelligi du
plr. aut informante ul inherente. 7 sic no e possible
q sit ples. aliogn no opteret tota graz tolli p unu
pccm mortle. un. n. uni opponit puatio. 2o. m pt
intelligi. no iformante. s3 motiue. sic e x. mitu3
nob p sacmta cotidie magna gra. q gra meli dr
ee ipi aie q i aia ee. q dicit qnda hitudine. ul
ius in mitis x. n pont ad absolute. 7 isto m posse
ee ples gre in aia. ut dcm e. q tal gra e alia a gra
ituali. informata. h glz faciat do grat. Ɛ Ad. pm.
argm. dr. q illud itelligit d sigficatone uocis. isigfica
te. sic p3 p exa sua. uoca salle. 7 nigre. Ɛ Ad. 2. dr.
q illi no sut act specifica. d qbz e uerz q dr ut i
telligere 7 uelle. 7 sic illi gphendut sub se mlr ples.
ut intelligere. gphndit sub se. dicere. gponere. igre. p
ponit g. 7 tu ista sut omsum dnc. sub forma in
telligendi. sic illi act se hnt. q h sit ples malit.
sut tu un formalr. unitate specifica. s. do accepte.
Ɛ Scdo qr. utru gra sit corlr. Ɛ Rᵒ dr q sic (recte.
s q p3. no tu. p gnetate subiecti ul oppoiti. s3 p
sui ausione ad influete. sic alie influetie corrup
ute i michil. ut ipssiones. 7 notones. 7 silia. n obst
at q aliqn dr. q nlz ens guati i n. q h intelligit
d entibz opletis. ul corpde pnapiis. s3 g. e accns.
Erto qr. utrm. gra grat faciens. 7 ut gtuita
sit duse qlitates seu eene. Et m q sic. q
ois ut hilitat aliq. p3 ad aliq spale actu. 7 u spal
obi. s3 gra no e hui. g. gra n est ut. Ɛ It qcuq3
sut in diusis sbiectis sut diusa. s3 gra 7 capitas sut
hui. plo. m. q accns dnoinat suu3 sbz. puta gra
tota eentiaz aie. 7 capitas ipaz sola uolutate Ɛ It
qcuq3 hnt dusas cas. sut diusa. s3 gra dr puenies
7 subseqns. capitas no dr di 7 pximi. Ɛ Ꝯ. q hnt
eade opposita. sut ide. s3 gra 7 capitas hnt un opposit
s. clpa. Ɛ It q hnt eade diffione. 7 ide nom. sut
pent ide. s3 sic e d gra 7 capitate. q capitas dr a
caris. q e gra. 7 diffio3 hnt qlr cuq3 diffiniat. qua
bile. g. 7 c. Ɛ Rᵒ dr. q aliq dnt. q gra 7 capitas
siu utus. differut sic origo. 7 originat. q. s. ut di
cut. gra e una forma. respiciens aiaz tota. 7 iformas
7 pficiens. a qua ututes fluut 7 dona. q ututes pfi
ciut poas. ad spales act. sic po fluut ab eentia. 7
io sic eentia una e. 7 ples po. sic gra e una. 7 ples
ututes. Ɛ S3 q ista pone m ee ag. q i mltis locis
uult. q gra no e ad q capitas. un. g. d tri. c. 6.
dic iusti efficiut amado suma iusticia. s. g. ama
do suma iustitiaz fim iusti. g amor e iustitia.
It. d na 7 gra dic. capitas inchoata iustia e incho
ata. capitas pfca e iustia pfca. capitas. mag iustia
mag. It. si sut duse eentie. p eius scriptos uni
ab alia ponat. g aia poita sub una. pot itelligi
no sub alia. imo sb opposito alteri. 7 sic erit aia g
ta. no hns capitate ul eq. q e ipole. It si utu tes fluut

a gra. g ipole e hre aliq utute siu gra. gtu faciete
plo gnie. q ipossible e. esse3 ee originat. n ponat
ca originas. s3 ut dic po gra ois originat a gra. g 7 c.
s3 fln e s oms q ho no possit hre fide. 7 alias gras
dato q n hat graz gtu faciete3. Ɛ S3 q. ista olo3
respodet in alio scripto. 7 dnt sic. phs. n. phi 4 dic. q
utus e dispo pfci. dico aut pfcm e dispoit s naz. ex
quo habet. q ut unicuiq3 rei. dr iordino ad aliq
n a pexnte. s3 manifest e q ut acqsita. dispoit hoi3
iordine ad naz q e ho. ut uo ifusa dispoit alteri
ma ad fine. ad diuina naz pticipata. s3 nale lum e
ad rones pt utute s acqsitas. q dr iordine ad ip3
lum nale. g 7 ip3 lum. gre. q e qda pticipatio e
ad po ututes infusas. Ɛ S3 h ciusio nulla e n qda tex
tura uto4. q cu phs dic. q ut e dispo pfci. bn dr.
s3 qd e h dcu. n dispo sbi iquo e ipa utus. q sbz dispo
nit. ad aliq act 7 fine dbit. ois. e. hit dispon hn
te. 7 pfic ince utuoso. 7 h e ordo utus. un phs.
ibi addit. q e dispo pfci ad optim. s. fine. un ex
h no habet. q dicat ordine. ad aliq alia naz pex
istente. n siu sbi. si aut alit assumit. mi. fac fal
laciam accntis. mutado ordine utus sbi. ad obm.
Ɛ Alii uo dnt 7 melr. q gra pot pse 7 eenlr gsi
drari. 7 tuc dr gra. iqntu reddit aiaz. 7 poas ei. 7
act. do grta. 7 acceptaz. s3 dr capitas. iqntu amas.
ht ea iformate spale poaz ad spale act. si aut
gsidraret no eenlr. s3 gnt. 7 gcai tate. tuc ex ea di
cut alie utute s gtuite. un ab ao hnt q sint
gtuite. 7 ab ao q sic ututes. q p suas eenias sut
ututes. ee ppia oba. s3 a gra hnt. q ordinet infine
ultim. 7 h e ppiu capitatis. q dr forma utut. n qn
qlz spal ut. hat sua forma. s3 q e forma ordinis. in
fine ultim. Ɛ Ad p. argm. dr. q uni. e sla. imo g
ht duos act. s. pm. 7 pncipale. s. habilitare poaz uo
lutis ad dbit act diligendi dbit obz. ht 7 saniu3.
s3 n pm. q coicat aliis potitus. 7 hitibz. s. ordina
do eos i dbit fine. 7 dare eis pos mendi. n isti sut
duo act dusi eenlr. s3 dusu3 offm. 7 rone. q poito
uno. nec pomt ali. Ɛ Ad. 2. dr. q gra e in hente
solu i uolutate. q ht tota aiaz rege. 7 i fine ordi
nare. sic dna. gseqnt tn. q ex h seqt. q tota aia
sit ad dm ordinata. dr ee in tota aia. p qnta co
coitatia. Ɛ Ad. 3. dr. q illa regla e ua d eentis
ltalibz. qles no sut ille. s. puenies 7 sbseqns. un
n 7 ide. pot dici. s. dusaz gsidratoz. p dusas cas
accntales. un capitas dr inqntu ht capi amat.
s3 gra. q gtis dat. Ɛ Iusta h sciedu3. q gra e p
pus in po q in eentia. sic in sto. q p3 p ag. ypono
stico. 3. 14. q copat graz sessori. 7 uolutate eqo.
p q p3. q illi q dnt. q e pus in eentia. q in po. male
dnt. q ia opteret pone graz i ma aie. 7 i sensitia
7 uegetatia. si eet po. 7 pse in eentia. Et si obici
at. q accns d3 poni in illo sto. q qtic dnoinat.
7 p gns in ee. q qtic gra dnoinat grta. no tu uo
lutate gtinuat augente. q accns gre gtic in
suo actu. d3 ee in sto. q e gtic in suo actu. g 7 c.

dr. q forma qlz. ht duplice act. s. pm. iformare sbz.
7 istu3 sep ht. q diu man3. ho. 2m pu abi. q dr
opari. 7 istu no o3. sep in ee. 7 sic e in pposito. q
sep fuo gra uolutate3. s3 no sep opat.

Varto qr. utrm. capitas moueat uolutate. 7 m
q no. q q mo ast ipo. no mo ab ao. s3 capitas est
aliud a uolutate. g 7 c. Ɛ It ois mot aut e nal.
ab e uolutari. aut uiolet. s3 gra nullo isto4 dco4
modo4 mouet. g 7 c. plo. mi. no e nal. q tuc in
eet ana. no uiolent. q tuc uiolentaret uolutas.
q e ipole. no uolutari. q ia gra eet uoles q fln
est. Ɛ Ꝯ. ag. yponostico. 3. 14. dic. q gra se ht ad
li. ar. sic sessor ad equu. s3 sessor mouet equu. g 7
g. li. ar. Ɛ Rᵒ dr. q uolutate a capitate moui. e
plicit pot intelligi. q uno m. q efficiat i ea motu
aliq ul act. 7 sic e inpole cu nll m accns moueat
uolutate. suu sbz. 7 gra e accns informas ~~suu sbz~~
~~s~~ uolutate sic suu sbm. un caliditas n mouet
sic igne s3 obm. s. aq. ul huis. It. dato q h eet n
pot ee n bn uelle. q act ul mot elicit solu a po.
q nlls hit dat slaz act. ipi po. alio m pot itelli.
inclinado ad mot. ul. 3. m. ei mot ordinado. 7
huis duobz modis. pot capitas moue uolutate. sic
pondus in corpis. un ag. xi. d ci. c. 28. gput pod
amori. 7 sic p3 q ipe gpat graz sessori. q ht rege
7 gubnare. 7 ordinate abulare. 7 sic fac. gra. li.
ar. ul uolutati. Ɛ Ad pm. ar. dr. q moue uolutu
te p modu efficietis pudicaret libtati uolutatis.
s3 no sic e. q ipa se ipaz mouet. illo motu. 7 gra
dat modu 7 ordine. ad dbit fine. Ɛ Ad. 2. dr. q il
le mot no e uioletus n uolutari. s3 pot dici nalr.
s3 dupx e mot nal. un qn e a pno nali. q e d eea
mot. sic habet. 2. phi 4. u dr q na e pncipiu mot
7 c. 2o. dr nal. qn s aptitudie3 nale. pot moui sic
dic. gm. d celo4 motu q e eis nal. q illa sic na
ta sut moui circulari.

d. 2A

Irca q. 2A. qsidat inqsitio magri d gra. in
gpatone ad mitu. Circa q aliqua. querut.
Ɛ pmo qr. utrm aliqs possit mereri pma graz. 7
m q sic. q uelle hre iustitia. e ea hre. sic dic
ans. s3 h no n mitorie. q no pot dici cenlr. g
mereret ea. Ɛ It qn dr dat graz alicui. aut dat
digno 7 sic ea mer. aut indigno. 7 sic i ronabilr
7 iniuste fac. q fln e. Ɛ Ꝯ. 2. ad cor. 3. n q su
fficietes sim. ad cogitare a nob. q ex nob. s3
sufficietia nra ex do est. s3 min e cogitare iusti
tiaz. q uelle ea. s3 n possum cogitare. g 7 c. Ɛ Rᵒ
dr. q mitu dr duplr. ppe 7 inppriatine. ppe dr
mitu3. iusta 7 dbita acqsito remunerationis. que
labori ul suitio iuste negari no pot. inpprie
uo dr mitu3. qn no laboris ul suitii gpesatone s3
datis largitate. ad alic donat. It gra duplr ac
cipit. q coit 7 ppe. coit dr gre. oia dona dei.
ad graz ptantia. ppe dr gra. grat faciens. pom.
ut dr coit. nlls ea mereri pot. n ppe. n inppta
tie. no ppe q sequeret. q habem gratia. an qua
habem. q ad dm gutu ul bon uelle. ul cogitare

un iq dat actu pcc icee simili gtuito di gra. iq at e pma
act si gtuiti di capitas. Et h pbat. q unq q dtinat ppa
opatde. 2. meth. ita qql3 res p ppa forma cad re dtinat
i ee 7 iopari. sic gtue p cad forma gstituit i ee 7 d scdo
dosu. g p id ho ht ee simile gtuiti 7 opari. q dtutes
theoloe n tm dat modu actus ut acqsita. s3 sba act.
q n credo. un sic sba act loquendi e aliqua nalis. s3 mod loquendi
gramatice e ab hitu q gmanet. sic eode mo sba act diligedi dm e
a uolutate. s3 mod 7 ordo diligendi. e ab habitu caritatis.
eq d hitu glie q dat sba act. q nuq illu actu possi
cacu sn illo hitu.

ẽ a gr̃a. cõit' dcã. q2 talia nõ fiũt ſin gr̃a. cõit' ſu
pta. ſi uõ loquam' d' gr̃a ꝑpẽ ſupta. ſ. gr̃a ḡ'tũ faciẽte
ſic pot aliq's boñ mereri inceptatiẽ. ꝑ alias gr̃as ſe
diſpõnẽ. ad iuſtitiã q'rendã ↄ uolendaꝫ. nõ tñ mito
ꝑpẽ ſupto. ſꝫ inceptatiẽ accepto. Ad p° arg°. dr.
q' uerũ ẽ q' uelle h're iuſtitiã. uolũtate integ' ↄ
pfcã. ẽ cũ h're ſic dic ag°. ſꝫ h ipi uelle nõ ẽ ſine
gr̃a cõit' dcã. ꝑ q' iuuat' ad uolendũ. Ad 2. dr.
q' d'ſ. dat gr̃aꝫ indigno aĩ. ſꝫ ꝑ ſuũ doñ fac eũ dig'.
n̄c ꝑpt h fac inprudẽt'. imo fac ronabilr fac'.
q' decet ſuaꝫ bonitatẽ. Ad 3. ↄ iuſta h ẽ dcã. q' n̄ h'ita
gr̃aꝫ ↄdig' mereri. ſic fuit dcm in pactatu angloꝝ.
q2 iã ſeq'ret. q' effcs pcedẽt cãꝫ. q' nõ ẽ intelligiblẽ
cũ pmiũ ſequat' mitũ. ſic effcs cãꝫ. ſ. ph'z. 1. pſti°.
Jt ſic arguit apls ad ro. ſi gr̃aꝫ merem'. iã g'a
nõ eẽt gr̃a. n̄ ẽ ſile d' eq° accepto ab hoiẽ. q2 hõ
dat ſub ↄditõne. dr aut ꝑp ſuã meram largitatẽ.
bonoꝝ n̄roꝝ nõ indigentẽ. dat gr̃aꝫ abſo'. ↄ g'tis.

[S]cdã qr̃. ut' aliq's poſſit ꝑ ſuaꝫ gr̃aꝫ mereri ali
hoi pmã gr̃aꝫ. ↄ ui q' ſic. q2 beat' iacobꝫ dic.
orate pinuicẽꝫ ut ſaluemini. ḡ° un' pot alii in
petrare ſalutẽ. h ipꝫ dic glo. ſup 1°. mat. 9. uides
ihc fidẽ illoꝝ. q̃nt ualet apud dm fides ꝑpa
apud q' ſic ualuit fides aliena. ut ex. ↄ int' ſana
ret. interior aut ſanatõ ẽ ꝑ gr̃aꝫ. Cõ9. iere. 12
ſi ſteterit corã me. ſamuel ↄ daniel. nõ ẽ. a. m.
ad. p. 1. dic dõ. ſꝫ illi fuerũt mag' uiri in caritate.
ↄ tñ n̄ potuerũt. ḡ° ↄc. Ex 4°. dr. q' ſi d' mito ꝑpẽ
ſupto loquam'. nll's hõ pot alii pmã gr̃aꝫ me
ri. q2 uniciq' pſone p'ticlari. dat' gr̃a ad ſalutẽ
ſuã pcurandaꝫ. ꝑ informatoꝫ ſuaꝝ potitiaꝝ.
ↄ ordinatoꝫ actuuꝫ in d'bitũ finẽ. q2 cuiꝫ dat' eſt
ſpũſ ad m'ſuraꝫ. n̄ x° cui nõ ẽ dat' ad m'ſuraꝫ. ut dr
10. 3. ſꝫ h'itauit in eo tota plenitudo diuinitatis. col'
col'. 2. iõ ſolũ illi gr̃a ẽ ſufficiẽtiſſia ad ſaluteꝫ
aliuꝫ pmẽdã. dat' tñ aliq' q̃da diſtictõ miti. ſ.
ↄdigni. digni. ↄ ↄgrui. ↄdignũ mitũ uocat'. q̃n
iuſta recõpenſatõ fit obſequii ↄ remunatõnis. di
gnũ aut dr. q̃n iuſtus rogat ꝑ aliquo pccõre.
q2 ipẽ ẽ dignus exaudiri. rõe ſui. ſꝫ n̄ rõne ei' ꝑ q'
rogat. ↄgruũ dr mitũ. q̃n pccõr orat pſe. q2 lꝫ
nõ ſit dignitas expte petentis. ẽ tñ ↄgruũ ex pte
ↄcedentis ↄ datis poſtulat'. pot ḡ°. uir iuſtus. ſ'.
ↄ 2°. m°. mereri pmã gr̃aꝫ. alii uiro. ſꝫ n̄ p° m°. ſ. ↄdig.
Ad arg°. p'm ↄ ſ'm. dr. q' pcedũt d' mito dig'
ul' ↄgrui. dr. enĩ ſcts ↄdeſcẽdit mirabilr. n̄ tñ
ſep. ſꝫ q̃n placꝫ. occl'te ſapie ſue.

[T]ercio qr̃. ut' hõ ꝑ gr̃aꝫ q' h't. poſſit mereri gl'a
d' ↄdigno. q' ſic uidet'. q2 1. thy. ẽ i reliq' re
poſita ẽ m' corona iuſti'e. q' re. m. d. illa die
iu. iudex. ſꝫ q' iuſte redditur. mito dat'. ḡ° glia
redditur mito. Jt ſic ſe h't cl'pa ad penã ſic

gr̃a ad gliã. ſꝫ cl'pa ne meret penã. ḡ gr̃a gliam.
Cõ9. ad. ro. 9. nõ ſũt ↄdigne. pa. hui' te. ↄc. ſi ſi
nõ ſũt digne. ḡ nõ meremur ↄ ↄdigno. Ex° dr
q' ꝑ diuſitatẽ dicẽtiũ i iſta qone oꝫ diſtiguẽ. d'
mito glie. ſ. aut ꝑ ↄpatioꝫ eius ad q° cãt. ul' ꝑ
ↄpatiõꝫ exercitii gr̃e aut ↄpenſat. p° m° nõ ui cadẽ
ſub mito ↄdig. ſꝫ ↄgrui tm̃. q2 ↄgõd hoẽ. ↄ ſi n̄
adõ expectaret. poſſeſſio dni eſt. ↄ i gr̃i ꝑ quaꝫ
meret. ſuũ dom̃ ẽ. un dr aug. q' deus n̄ rem
unat in nob n̄ mita ſua. Vn̄ q'd fac. tenet face hõ
ↄ iõ nll' ↄdignũ mitũ h't. i locũ. Vn̄ apls dicit
gr̃a dĩ uita eẽna. ro. 6. q. dicat q' uita eẽna dat
gr̃is nõ mitis. Si aut loquam'. 2°. m°. ſ. q̃nt ad
exercitũ gr̃e. duplr pot eẽ. ul' q̃nt ad q̃ntitatẽ gr̃e
ↄ ei exercitii. ↄ ſic nõ cadit adhuc ſb mito ↄdigno.
tñ q2 q' d̃ ꝑuãz ag ſa. nõ ẽ n̄ gr̃a. tñ ẽ q2 loge
plus ẽpõ glie pmiũ. q' ſit gr̃e exercitũ. ul' pot
2° m° eẽ ꝑ ↄpatiõꝫ dĩ in pacti ↄ ſtatuti. q' d'cuit q'
q' i gr̃a accepta pſeuerãt ↄ ſe exercitaret. coronã
glie reciperet. ꝑ ſua remunatõne. ↄ q plus facet
plus reciperet. ſic dic x'. et ei apls. q' unuſqſq ꝑpam
m'cedeꝫ recipiet. ſ ſuũ laboreꝫ. Jt. reddet unicuiq
ſ opa ſua. ↄ ſic cadit glia ſub mito ↄdig°. mitũ
n ↄdig' ipt'at q̃ntitatẽ eq̃litatẽ. q̃ n ẽ intelligenda
abſolute. q2 tal' nõ pot eẽ. imo longe mai' pmiũ ẽ
q' ſit mitũ d' q̃ntitate abſo'. ſꝫ d' q̃ntitatẽ ꝑportõis
ↄ ↄpatiõis. q2 q plus plus. ↄ q min' min' recipiet.
ↄ iſto m° ẽ q̃da eq̃litas ↄpata. int' mitũ ↄ pmiũ.
ↄ ſic pꝫ ꝑ dca ↄpietas oppiõnũ. ad ↄcedentiũ exerc
itiũ glie. ↄ d'ſcm gr̃e ↄ largitatẽ dĩ. Ad p°. ar
dr. q' apls loqt' d' iuſtia benigne ↄ d' ↄcetis ordina
tõis. q' d'cuit ſic nob cũ recõpeſare. Vn̄ anſ q
rit q' m°. ſit d'ꝫ iuſtus iudex. ↄ dic nõ e iuſtus
q2 reddas d'bit' q' nlli teneris. ſꝫ q2 facis q' decꝫ tuã
bonitatẽ placit. Ad 2. dr. q' nõ ẽ ſile q2 cr̃ta tenet
dõ ſep ſuire. q2 n̄ h't. q' nõ accepit. ↄ iõ nõ meret.
ſꝫ fac q' d'ꝫ. ↄ ulc' h. tenet nõ offendẽ. iõ ſi ↄuenit
ↄ meret penã. ut' gr̃a ↄ glia ſit idẽ. Ex 4° dr

[Q]uarto qr̃. ut' q' nõ. q2 glia includit eẽnlr
dĩ uiſione. ↄ pmãſiõnis certitudinẽ. quoꝝ nll' m
gr̃a d' ſe includit. ḡ nõ poſſũt eẽ idẽ. Jt gr̃a
ẽ inh'itiu glia ẽ ꝑpe iactu. Jt aut glia ſup add'
ad. aut non. ſi nõ. ḡ ſi ſum' in gr̃a ſum' i glia. q'
flm ẽ. ſi ad addit. ḡ illud ſupaddit. nõ includit
in eẽ'a gr̃e. ḡ nõ ſũt idẽ. d. 28.

[C]irca d. 28. inqua inq̃ſitõ magri u'ſat d' ḡ
in ↄparatõne. ad li. ar. aliqd ꝑtinentẽ q̃rũt'
aliqua. Et p°. qr̃. utrũ li. ar. ſin gr̃a poſſit
facẽ aliq' boñ op'. ↄ ui q' ſic. q2 dare elemoſinã
ẽ d' ſe bonũ. ↄ pdicare. ſꝫ talia pot hõ ſin gr̃a gr̃e.
Jt hõ pot facẽ q' i eſt ſibi aſſio p'u° nãli. ſꝫ
cuiꝫ ẽ inſitũ dictam ↄ iudiciũ. q' n̄ faciat ali q'
nõ uult ſibi fonabilr fi. ↄ q' faciat. q' uellet

ſibi fi. q̃ q̃dẽ duo ſũt p° pcepta ãnã inſra. ↄ ab hiſ
duobꝫ. oms act' ñtut' d'pendet. Co. 10. 19. n̄ ſin me
poteſtis facẽ. glo. n̄ p'y boni. Jt ag. ad bonifaciũ
nõ pot hõ ad boni uelle. n̄ ad iuuet ab eo. q n̄ ma
le pot uelle. ḡ° min' facẽ. Ad p°. dr. q' ẽ loq d' bo
moris. ↄ bono nẽ. boñ nẽ ẽ q' ↄuẽtio cũ ente. ſꝫ mo
riſ ẽ. q' ad ñtutẽ ſpectat. li. aut ar. q̃nt ẽ d' ſe
apt' ẽ ptigẽ ad boñ nẽ. ad boñ aut moꝝ duo ↄcu
rũt. q2 un' expte rei ordinabil'. q2 nõ oia ſũt ordi
nabilia infinẽ. q2 n̄ coꝝ q' inordinatoꝫ dnt. 2°. ↄcu
rit ordinatõ ↄ rlõ infinẽ. ꝑ incentoꝫ ordinãtis. pot
ḡ eẽ p'm boñ. ſ. ex ſola aptitudĩe ad finẽ. ↄ tũc ẽ
q. bonũ in pẽ. ſi aut ſup iſtud ſil' ↄcurrat intẽtõ
ordinãtis. tũc ẽ boñ ſ'm q' d. ꝑ actuale plonẽ. i fi
nẽ. ſꝫ q' iſtud ſic mitoriũ n̄ ſuffic ſin gr̃a. Sꝫ gr̃a
pot accipi. q' mod'. q2 p° m° largiſſiẽ. ſ. p influẽtia
dĩ ↄſuatẽ eẽ cãti. nã cũ d'ſ nlli debitor ſic. totũ g'a
ẽ q' q'd boni fac alicui. 2°. m°. dr min' large. ſ. i fluẽ
tia dĩ ad pducendũ opões d'bitas nẽ ronali. ſ. q' rõ
pot. n. hõ eẽ ↄ opões ronis. ↄ li. ar. n̄õ h're. 3°. m° dr
coiꝰ. ſ. i fluẽtia dĩ ad aĩaꝫ aliqlr diſponẽt ad finẽ.
4. m°. dr ꝑpe. ſ. influẽtia dĩ. ↄuertiua aĩaꝫ. actualr
ipi fini. ꝑ q' intelligim' caritatẽ. ſic dic ag. q' ipa
ẽ pondus. collocãs oia in d'bito ordine ſpũali. Si ḡ°
accipiat gr̃a p° m°. planũ ẽ q' hõ. nõ pot nõ ſolũ. fa
cẽ. ſꝫ n̄c ſubſiſtẽ. ſi uõ. 2°. m°. ſic pot hõ facẽ. aliq
boñ nãle. ſ. opões nãles. ſꝫ nõ hoiſ. q2 tales ↄpetũt
hoi ut hõ eſt. ſ. ꝑ ratõnẽ ↄ tales uocãt opões mora
les. ſi uõ. 3. m°. ſic planũ ẽ q' pot hõ facẽ. aliq opa
pietatis. ſin illa. q2 talia ſũt bona moralia. ſolo
enĩ dõ influẽte. ad opõne ſuaꝝ pociaꝝ pot hõ facẽ
talia opa. d' ſe bona. p° m°. ſꝫ n̄. 2. ul' 3. q2 cuiꝰ ſcẽ
dm eẽ finẽ. ↄ boñ hoiſ. ẽ gr̃a fidei. ſin qua n̄ pot
hõ ordinare opa ſua in tm̃. ſub iſta rõne incogitũ
in ſtatu ſalõe iſto. ꝑ q' qõ h't lat. q' pꝫ ꝑ ph'z. 2. eth.
ↄ ꝑ ag. 12. d' ci. q dnt q' phi poſuerũt. finẽ ſuũ. q'd
ſibi pluſ placuit. Si aut. 4. m°. accipiat gr̃a. ſic
dico. q' pot hõ facẽ bonũ. ↄ exñſ in pcõ mortali. ut
ut eẽ ueſtire nudũ ↄ ſilia. ↄ ꝑp dm. ſꝫ nõ pot fa
cẽ. q' ſit dig'a uita eẽna. ſin caritate. hui' aut ded.
pꝫ q' ar°. p'cedẽbat. p'uapiſ bonis.

[S]cdo. qr̃. ut' hõ. poſſit. i plere oia mãdata
dĩ. ſin gr̃a ḡ'tũ faciẽte. q2 d' alia planũ ẽ q'
nõ pot. ↄ ui q' ſic. q2 d' ut'. 10. dr. mãdat q' ego p
cipio tibi. nõ ẽ ſup te. n̄ loge ate poit. ſꝫ ſup ect.
ſi nõ poſſꝫ hõ iplẽ ſin gr̃a. Jt iniuſtũ ẽ aliquẽ
incl'pare ſi nõ fac q' nõ pot facẽ. ſꝫ nos inclpam'. ſi
nõ iplem' dĩ pcepta. ḡ° ul' poſſum' iplẽ. ut iuſte
inclpam'. Cõ9. ier. 19. ſcio dñe q' n̄ ẽ hoiſ uia ei'.
ut ãbulet. ↄ dirigat greſſus ſuos. ſꝫ q' iplet pcepta
dirig' greſſus ſuas. ḡ ↄc. Ex 4°. dr. q' aliq dnt q'
d' pceptis pot q's loq duplr. a° q̃nt ad ſtaꝫ opiſ.
ul' q̃nt ad intẽtõnẽ mãdantis. p° m° ut dnt. ẽ
nob poſſle implẽ dĩ pcepta. ut honorare pentes. nõ
mechari. ↄ ſilia. ſine caritate. 2°. ũ m° nõ poſſum.

Jt d' regul' iur. g. r'a. di ſic. Qui ex timore fac pceptũ. aliter q'
debeat facit. ↄ iõ nõ fac. ũ d' glo. q' id ẽ d' pcepto dio ↄ d'
eo q' id fac timore ſuili. q' n̄ pot ſil' eẽ cũ caritate. Vn̄ tale
timorẽ h'ns nõ pot mãdata dni adiplẽ. cũ n̄ ſit ei caritate q' ẽ ſu
ma oium bonoꝝ.

q' ipõ ẽ ſine caritate uitã eẽnã meret. Cõ9. iſto ẽ
aug. ad oroſiũ. q' dic. accepto ſpũ ſcõ opat' ec. cũ
dilectõne dĩ pcepta q' ſine gr̃a ſpũ. nequaq' poterit
opari. ſꝫ q2 tu poſſes dicẽ. uerũ ẽ ſ i ñtutõnẽ mãdãtis.
ſꝫ nõ d' q̃nt ad ſtaꝫ opiſ. arguo ꝑ rõꝫ ſic. aut iſte
iples pcepta dĩ ſin caritate. ẽ fili' dĩ. aut fili' ge
hẽne. ſi fili' reg'. ḡ° ſin caritate ſaluat' q' ẽ ipõ. q2
h ẽ ueſtis nuptial' d' q'a i eũ° habet. ſi aut ẽ fili'
gehẽne. ḡ° dãpnat' q's. ſin tr'ſgreſſione alicui' pcep
ti. q' ẽ eque flm ſic ad°. Sꝫ dicit ad h aliq. q' tal'
nõ ẽ fili' gehẽne. n̄c ſeq't. q' ſi nõ ẽ fili' gehẽne
ḡ° reg'. q2 talib' iplens pcepta. meret euadẽ penã.
ſꝫ n̄ aſſeq' gliaꝫ reg'. ↄ ſic ſtat i medio. Sꝫ h ẽ pei'
q2 ponũt. q' ſit ſtat' medi' int' penã ↄ gliaꝫ. q' ẽ ↄ
fidẽ ↄ ſcptãꝫ. Vn̄ x'. i eũ°. fet ſolũ duas p'tes d' om
bꝫ ſuiſ. a dextriſ ↄ a ſiniſtris. ↄ pt' h ag. reprbat h
ypõnoſticõ. 14. q. Vn̄ n̄ potes dicẽ. q' tal' obſuatõ
pceptoꝝ ſit ſufficiẽs diſpõ. ad gr̃aꝫ ḡ'tũ faciẽtẽ.
q2 iã ſup dcm̃ ẽ. q' nõ poſſum' mereri talẽ gr̃aꝫ
n̄ d' ↄgruo. Jt uidẽ i plenõ ſic. ḡ oꝫ dicẽ. q' gr̃aꝫ
recipiant. q' flm ẽ. ḡ q'd ẽpõ d' illiſ. nũq' fiet
pe'ſ medi' loc'. Jt nll' ẽ iuſtus ul' ipi. niſi q'
tr'ãgreſſus ẽ aliq' pcept'. ſꝫ q' nõ h't gr̃aꝫ ẽ iniuſt'.
ḡ q' ponit n̄ h're gr̃aꝫ ẽ tr'ãgreſſor alicui' pcepti.
ↄ h nõ h't inſtãtiaꝫ. Ad° oꝫ alit' dicẽ. q' pcep
ta ſũt iduplici dr̃a. ſũt. n. aliqua. q' ad ſtaꝫ opiſ
poſſũt bn ſuari. ſin caritate. puta honorare pentẽ.
nõ flm teſtimoniũ dicẽ. ↄ ſilia. alia uõ ſũt q' nũq'
poſſũt ẽ q° ad ſtaꝫ opiſ. ſin caritate obſuari. puta d'
ligẽ dm ↄ pximũ. q2 ei opõ ẽ act' imẽte ipi' caritatis.
ↄ ſile n̄ ↄcupiſces. q' nũq' fuit iplet' pfcẽ. n̄ ait
grine m°. ẽ cũ caritate. ↄ iõ nũq' ſum' ſin pcõ.
Vn̄ aug. dic d' pfcõne iuſti'e. gñal' iuſſio ẽ dilige
ↄ gñal' phibitio. nõ ↄcupiſces. ↄ glõ. ſr' id. ↄcupiſ
cẽtiã neſcielã. ad ro. n̄. dic. q' lex dĩ dũ ↄcupiſcẽ
tiã phibꝫ. oia mala phibꝫ. Et ḡ°. dr. ad qõꝫ. q'
ipoſſiblẽ ẽ ſuare pcepta aio ↄ quo ad ſtaꝫ opiſ
ſin caritate. ſꝫ bn ẽ poſſle d' aliqbꝫ. Ad p°. arg°. dr.
q' id intelligit n̄ abſolute. ſꝫ ꝑ ↄpatiõꝫ ad auxiliũ gr̃e
dĩ. ul' q° ad cogitãꝫ. ꝑp q' data erat lex. Ad 2.
q' hõ nõ excuſat d' illa impõ. q2 ſe ipꝫ i illã po
ſuit. ſic dic anſ. cur. dr. hõ. Et ex hiſ. pꝫ.
q' hõ nõ pot ſe ſufficiẽt' diſponẽ. ſin gr̃a ad ca
ritatẽ. ſic ꝑ ubũ apli. q' n̄ ſolũ n̄ ſum' ſufficiẽ
tes diſpone nos. imo n̄ ẽ cogitare. ↄ dm cogſcẽ. ondit
ut ſume renẽndũ. ↄ q' ẽ ei poia obediẽdꝫ. ↄ oꝫ
cog°ſcẽ q'd iuſtũ ↄ iniuſtũ. q' ſin gr̃a fidei. ↄ alia
mi'ta plia eẽ nõ pot. ut' ſin gr̃a gr̃a ḡ'tũ faciẽte poſſit hõ

[T]ercio qr̃. ut' ſin gr̃a a pcõ reſurgẽ. ↄ ui q' ſic
q2 q'lꝫ mouet' facili' ad id q' ẽ ſ'm naꝫ. q' ad i' q'
ẽ ↄ naꝫ. ſꝫ mot' ad iuſtitiaꝫ ẽ ſ'm naꝫ. ↄ mot' ↄ iuſtitiã
ẽ ↄ naꝫ. ſic dic dam. li. 2. c. 19. ḡ° cũ poſſit pſe cadẽ
in culpã. q' ẽ mot' ↄ iuſtitiã. ↄ iõ difficili'. ḡ° reſurgẽ
ab ea. q' ẽ mot' ad iuſtitiã. Cõ9. aug. d' li. ar°. 2.
nlla reſ ſe ipãꝫ formare pot. ſꝫ reſurgẽs a pcõ format.

q. 2 eth. habetur quod magis et facilius sunt mobiles ad intemperantiam quam ad temperantiam

inse iustitiam. g° et cetera. ¶ Ad 4m dicendum quod error pelagianorum fuit quod homo per usum liberi arbitrii recedere posset a malo et per se facere bonum. sicut et voluit philosophus 2 ethicorum dicentes quod operationes in medium veniunt. ideo ex frequenti bene facere fiunt boni. Sed hoc est contra fidem Christi et eius passionem quia frustra mortuus esset. sicut arguit apostolus. Et ideo dicendum est quod non est volentis neque currentis sed miserentis dei. Unde omnes peccaverunt et egent gloria dei. impossibile est ergo remotorum peccati habere vel acquirere sine communicatione meriti Christi. sicut ostendit apostolus fere per totam epistolam ad ro. ¶ Ad argumentum dicendum quod est verum de motu naturali. sed in motu morali non est verum. quando natura est infirma. sed si esset sana. puta in statu innocentie bene esset sic.

Quarto queritur utrum homo sine gratia gratum faciente possit omne peccatum vitare. vel omni temptationi resistere. et videtur quod sic. quia si potest quod maius est et quod minus. sed potest subire mortem pro defensione fidei in mortali ex 1 cor. 13. ergo potest omnia alia cum sint minora. ¶ Contra glo. super illud ps. infirmati sunt et ceciderunt. dicit non potentes resistere viciis per se. ideo de sistere de auxiliari laborare potest homo. sed non in vacuum. ¶ Respondeo dicendum quod questio ista procedit de libero arbitrio post statum nature lapse. et sic aut querit generaliter et distincte de peccatis omnibus tam venialibus quam mortalibus. aut specialiter de mortalibus. Si primo modo planum est responsio quia sicut cum gratia non potest evitare omne peccatum veniale. quamvis sit de communi gratia et lege. multo minus sine gratia potest. unde 3. q. 4. g. si peccaverint ... tamen non est homo qui non peccet. Item 1 io. 1. si dixerimus quoniam peccatum non habemus nos ipsos seducimus et veritas in nobis non est. quod aug. simpliciter intelligit esse verum in omnibus qui ab adam per propagationem descenderunt. sola virgine maria excepta de natura et gratia. ¶ Si vero secundo querat specialiter de mortalibus. dicendum quod dupliciter potest intelligi. quod homo sine gratia gratum faciente possit vitare peccatum mortale quia aliquis possit toto tempore et tota peccatorum generalitate. aut quod possit per aliquod tempus et per aliquibus peccatis. primo modo est simpliciter impossibile. tum quia sanctus dicit. unde aug. in enchiridion dicit quod liberum arbitrium peccatum subiectum non est liberum nisi ad peccatum. et greg. dicit quod peccatum quod per penitentiam non diluitur. mox suo pondere ad aliud trahit. tum quia ... implicat. nam homo ipso quod aliquis adultus diu multo tempore in peccato et sine gratia existat. sive per negligentiam sive per peccati complacentiam. est novus transgressor. et novum peccatum committit. tum quia ubi non est caritas. ibi regnat cupiditas. sicut dicit aug. in enchiridion. ubi autem cupiditas regnat. necesse est quod iaceat ... capitali aliquando exeat. aliter regnare non diceretur. Si autem intelligatur pro aliquibus temporibus et pro aliquibus peccatis. sic est bene possibile vitare peccatum sine gratia gratum faciente. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod si ista impossibilitas veniret ex magnitudine temptationis. bene concluderet argumentum de morte. sed non venit propter magnitudinem temptationis. sed propter pluralitatem. ¶ Ad 2 dicendum quod ibi intelligitur de auxilio gratie dei in generali. non solum de gratia gratum faciente.

29. Circa d. 29. versatur inquisitio magistri de gratia hominis in statu innocentie. et quod posset quantum ad aliquas questiones. que iam supra determinate sunt. s. an adam habuit gratiam an peccatum. et etiam utrum sine gratia potuit mereri. et similes que supra expedite sunt. Et ideo queruntur tamen 3 questiones. ¶ Primo utrum adam habuit tot virtutes ante lapsum quot habuit post lapsum. ¶ 2o. utrum virtutes in primo statu fuissent efficaciores ad merendum quam sint modo. ¶ 3o. utrum adam sine istis potuit deo placere.

Primo queritur utrum primus homo habuit tot virtutes ante lapsum quot post lapsum. et videtur quod non quia non habuit penitentiam que est quedam virtus. cum non insit nisi post peccatum. ergo non tot habuit. ¶ Item aliqui sunt virtutes que date sunt ad refrenandas aliquas passiones. 2 eth. sed adam nullas tales passiones habebat. ergo etc. ¶ Contra. habuit aliquas. ergo omnes. patet ex connexione quia virtutes sunt connexe. secundum greg. et philosophum 6 eth. ¶ Respondeo dicendum quod est loqui de virtutibus dupliciter. s. quantum ad habitum et quantum ad usum. habitus enim virtutis consistit in facilitate et promptitudine ad operandum debitos actus. non absolute sed sub conditione. s. si tempus et locus se offerret. Unde habitus est quo quis operatur cum opus est. cum autem opus non est. non operatur. ut dicit aug. de bono coniugali. et philosophus 4 eth. vult quod virtuoso sive studioso competit verecundia que est de turpi facto. non quod sit aliquid turpe ideo. sed sic debet esse et est dispositus quod verecundaretur si turpe ad committeret. et sic homo in statu innocentie habuit omnes virtutes. secundum habitum sed non secundum actum vel usum. sed sic erat dispositus quod habuisset si fuisset opus. Unde aug. de bono coniugali. patres veteris testamenti quamvis actum continentie non inciderunt. habitum continentie habuerunt. quia si tempus requireret. parati erant continere. sed preter actum continentie non habuerunt. Sunt enim quedam virtutes quarum habitus et actus omni tempore et omni statui competunt sicut actus caritatis. et sunt alique virtutes. quarum actus repugnat aliquibus statibus. ut penitentia et fides et spes et humilitas. Respondeo est ergo ad questionem. quod tot virtutes habuisset quot modo. secundum habitum sed non secundum usum. Ad argumentum utrumque patet per dicta per responsionem.

Secundo queritur utrum virtutes primi status fuissent efficaciores ad merendum. quam in isto statu. et videtur quod sic. nam quia secundum philosophum 2 eth. ars et virtus semper sunt circa difficile. sed tunc nulla erat difficultas. et modo est magna. ergo etc quod sit maior virtus ad vincendam difficultatem. ¶ Contra. signum generati habitus est superveniens delectatio. sed tunc fuisset incomparabilior delectatio. ergo procedebat a fortiori habitu et virtute. ¶ Respondeo dicendum quod quidam dicunt quod efficacia meriti provenit ex tribus. s. ex difficultate operis. ex promptitudine voluntatis. ex magnitudine caritatis. et quelibet istorum facit ad plus merendum ceteris paribus. et ideo quia nunc est maior difficultas quam tunc. sunt modo ex parte ista efficaciores virtutes quam tunc ad merendum. sed quia tunc fuisset promptior voluntas. econverso esset ex parte ista. Si vero loquamur ex parte tertie conditionis. s. caritatis. si esset comparatio per ad personam habentem se sicut excellentia et excessa. quia fuisset tunc aliquis habens maiorem caritatem quam aliquis modo et econverso. si vero est comparatio de statu est modo maior quam tunc fuisset. tum quia magis homo indiget. tum quia deus semper elicit bonum de malo. ¶ Alii dicunt quod adhuc restat dubium an magis fuisset omnibus his in predictis conditionibus. Item in primo membro istius positionis non videtur esse veritas. quia difficultas per se non auget meritum. sed difficultas operis. alioquin plus faceret vir avarus quam largus. Item impossibilitas per se non excusat. quando venit ex culpa sua. Item si nunc est maior caritas. planum est quod est maius meritum. quia quantitas meriti respicit quantitatem caritatis. sicut patet in 1o. ¶ Ideo voluit quod tunc essent virtutes quantum est de se longe efficaciores. propter elongationem a suis oppositis. ideo opera earum essent pure meritoria. sine aliquo demerito. nunc autem suis oppositis permixte. semper sunt impedite. Unde albius est quod nigro impermixtum. sic de caritate. quia non tunc haberet admixtum de cupiditate. nunc autem non sic. secundum aug. ideo opera nostra et si ex una parte sunt meritoria. ex alia merito quod caret. unde ysa. iustitie nostre quasi pannus mulieris menstruate. Item tunc tempore et loco semper exirent in suos actus debitos. nunc autem frequenter sunt otio permixte. Si autem loquamur de virtutibus non simpliciter in se. sed per comparationem ad ... suppositum in quo virtute operatur. s. ad meritum Christi cuius efficacia nostrarum ipsorum adiuvat per communicationem meriti sui. et impunitas cupiditatis cum caritate non ad iudicium imputatur. potest dici quod fuisset equaliter meritorie tunc sicut modo. Et per dictum patet utrumque argumentum.

Tertio queritur utrum adam sine istis potuit esse vel deo placere. et videtur quod sic quia prov. 8. dicitur. ego diligentes me diligo. sed adam diligebat deum. ergo et deus eum. ¶ Item sap. 1. diligis omnia et nichil odisti eorum que fecisti. ¶ Item aut deus potest facere creaturam sibi acceptam ex solis naturalibus. aut non. si sic. ergo non est necessaria gratia. ut creatura sit deo accepta. et ita poterat homo placere deo sine gratia. quod falsum est. si non potest ergo non est omnipotens. ¶ Contra ad hebre. 11. impossibile est sine fide placere deo. sed fides est gratia. ¶ Respondeo dicendum quod dei acceptatio includit complacentiam que complacentia causatur ex coniunctione convenientis cum conveniente. et sic ex parte dei acceptatio beneplaciti eius voluntatis in bonum convenientes creature importatur. sed ex parte creature importatur debite bonitatis exigentia ad debitos actus nature sue. per suam naturalem institutionem. tunc enim est unicuique deo acceptum quando est ut esse debet. debita autem bonitas unicuique nature consistit in integritate suorum principiorum naturalium. in suo ordine ad debitos actus et finis. et obiecti. exemplum de oculo. quod tunc est ut esse debet. quando est dispositus ad videndum. quia tunc participat naturam debitam sue speciei oculi. sed impossibile est hominem habere debitam sue speciei bonitatem. ut esse ut debet sine gratia gratum faciente. quia sue speciei debitus actus est amare summum bonum propter se. quem actum esse non potest sine gratia. ¶ Item privatio et carentia gratie facit esse hominem ut non debet. quod non esset nisi prius sibi deberetur. Item omni tempore est creatura rationalis debitrix iustitie. que consistit in plena subiectione. et obedientia ad deum. quod debitum nisi solvat. est ut non debet. sed debita bonitate caret. propter quod etiam parvuli dampnantur. quia iustitiam debitam non habent. Ex hiis apparet esse impossibile hominem deo placere sine gratia. et esse deo acceptum. Unde quicumque est deo acceptus est dignus remuneratione eterna. que esse non potest sine gratia. nec esse dei filius potest homo per naturam. quia ille solus Christus. ergo si non per naturam ergo per gratiam. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod deus diligit omnia que fecit. sed non est inconveniens quod unum et idem uno modo placeat. et alio displiceat ut quia habet esse quod deus fecit. placet. sed displicet quia esse est privatum debita bonitate. et ideo non est acceptum deo illo modo. nec sic lapides. quia non solum requiritur ut habeat esse. sed tale esse. ¶ Ad 2 dicendum quod homo deum diligebat. quia adam gratiam receperat. sicut iam dixi supra. et ideo eum deus rediligebat. ¶ Ad 3 dicendum quod pura naturalia creature rationalis non possunt esse sine integra perfectione debita speciei sue. ad actus sibi debitos s. deum diligere. et huiusmodi. quod non est sine gratia.

d. 30

Circa d. 30. versatur magistri inquisitio de peccato originali. et duo. Unde primo est de eo quod est accidentale. Secundo tum ad primum est magistri inquisitio circa duo. s. circa eius entitatem et quiditatem. et circa eius transfusionem. sive causam. ¶ Quantum ad primum queruntur 3. ¶ Primo queritur utrum sit ponere peccatum originale. ¶ 2o utrum id sit mortale. ¶ 3o utrum sit habitus vel privatio.

Primo queritur utrum sit ponere peccatum originale. Et videtur quod non. quia quod inest homini ab origine est ei naturale. sed nullum peccatum est homini naturale. ergo nullum peccatum est ab origine. ¶ Item si homo habet tale peccatum quero unde veniat. planum est quod non a deo. nec ab anima. quia peccare presupponit esse. nec a carne. quia peccatum non habet esse in carne. ¶ Item omne peccatum adeo est voluntarium. quod si non est voluntarium non est peccatum. sed id non potest esse tale. quia sic sequeretur quod anima haberet liberum arbitrium quod falsum est. ¶ Item impossibile est innocentem portare penam. sed planum est multas penas portare parvulos. ergo non sunt innocentes. ¶ Respondeo dicendum quod de assertione peccati originalis aliter est procedendum cum christianis cum quibus habemus auctoritatem utriusque. aliter cum iudeis cum quibus habemus solum veteris testamenti. aliter cum paganis quibus ratione solum persuadetur. Veritatem quia ista questio est fidei cum nullis est plena disputatio. ¶ Possumus autem cum paganis taliter procedere et probare. omnis natura ponit animam esse formam et perfectionem naturalem ipsius corporis. ex hoc sic quicumque inest alicui ad naturaliter ei oppositum est contra naturam. sed unio perfectionis suo perfectibili est naturalis. ergo eam separare est contra eius naturam. ergo cum omnes homines naturaliter mori cogantur. fit contra eorum naturalem appetitum. huius autem causa non est nisi peccatum. ergo talis mors de se non est nisi quia ei ab aliquo infertur propter culpam. Nec potest dici quod similiter est de pecoribus. quia anime pecorum non remanent post mortem. et post corruptionem corporis. quarum de sicco ... veniat. Non sic autem de rationalibus. quorum anime remanent private naturali suo desiderio. cum ab omnibus immortales asserantur. ¶ Item sic probatur. 9 meta. omne quod movetur ad aliquid. prehabet aliquid de illo ad quod movetur. sed omnis homo naturaliter movetur ad peccatum. ergo prehabet aliquid naturaliter de peccato. sed illud non potest esse actuale. ergo est originale. hac ratione ponit aug. 19 de civitate dei. ¶ Cum iudeis autem potest procedi per auctoritatem veteris testamenti. quia planum est quod deus comminatus fuit mortem homini. si de ligno gustando preceptum preteriret. sed naturalis ratio dictat quod homo non debet esse preceps pene infliccte. si non est precedens culpe prohibite. sed parvuli moriuntur. ergo habent de illa culpa. hoc est ratio aug. contra ponosticum 4. 1. 22. et de baptismo parvulorum. Item iob dicit semen esse immundum. unde homo concipitur. nec posse mundari nisi a solo deo. sed planum est quod non loquitur de immunditia corporali quia illam immunditiam corporalis deus nulli conceptui aufert. ergo oportet dare quod illa sit immunditia spiritualis culpe ab origine seminis accepte. hoc est ratio aug. super iohannem 4 q. ¶ Item in veteri testamento comminatur deus quod qui non fuerit circumcisus exterminabitur de populo suo. sed certum est quod non intelligebat de exterminatione corporali. quia illa quandocumque est tunc debetur. non evitatur. ergo oportet quod intelligatur de alia in qua per circumcisionem evaderet eternaliter. Et hoc est ratio aug. 1 cor. le. ¶ Cum christianis autem satis potest faciliter probari. cum paulus dicat quod omnes nascimur filii ire. Item dicit ipse dicit. se esse conceptum in peccatis. et salvator dicit. nisi quis renatus fuerit

Sed philosophus 2 priorum dicit quod quecumque alicui passio inest pluribus oportet quod insit per aliquid commune repertum in pluribus. sed mori est quedam passio et inest omnibus hominibus. ita quod omnes morimur et tamquam aqua dilabimur. ergo oportet quod insit per aliquid commune hominibus et id est originale sicut ostendit apostolus ad ro. 5. peccatum intravit in mundum et per peccatum mors. etc.

cireti — deo accepte — ad id contrahend. — eorum

exaqua 7 sp[irit]u s[an]c[t]o no[n] intrabit in r[egnum] c[elorum] . s[ed] null[u]s exclu
ditur ab illa hereditate . ad q[uam] p[ri]ncipalit[er] natus e[st] . s[ed] in g[e]n[er]e
culpa / sic 7 gigit i[n]paterna hereditate q[ui]a null[u]s p[ri]uat[ur] illa
si[n]e magna culpa . h[aec] su[n]t r[ati]o[n]es ag[ustini] 7 po[n]o[n]stico . p[atet] q[uod] . 7 de
bap[tismo] puulor[um] . ¶ Ad p[rimu]m arg[umentu]m d[icendu]m q[uod] n[atur]ale pot[est] ad p[ri]ses
dupl[icite]r dici . aut a[n]i[m]a s[e]c[un]d[u]m se [con]siderata . s[ed] s[ecundu]m sua[m] p[ri]maria[m] in
stitucio[n]e[m] 7 sic o[mn]e q[uod] i[n]e[st] tali n[atur]e . e[st] ei n[atur]ale . n[on] tali u[er]o i[n]e[st]
n[atur]e aliq[uod] pecc[atu]m . aut [con]siderat[ur] s[ecundu]m sua[m] m[u]ltiplicatio[n]e[m] . 7
sic pot[est] e[ss]e q[uod] aliq[uid] p[ri]uo accidit i[n]g[e]ne[ra]ntib[us] . n[on] q[uod] sit a
liq[uid] p[ri]m[u]m intrinsece [con]stitutu[m] . s[ed] aliqua p[ri]uo 7 [con]dicio ac
cidentalis . 7 i[n]sepabil[is] d[e] facu[l]a . nec o[mn]e q[uod] p[ro]p[ter] h[oc] dimittat
matrimoniu[m] . q[ui]a no[n] peccat g[e]n[er]antes . 7 filio e[st] meli[us] sic
e[ss]e . q[uam] no[n] e[ss]e . q[ui]a pat[er] sibi facilit[er] remediu[m] . ¶ Ad 2[m]
d[icendu]m q[uod] i[stu]d g[e]n[us] q[uo]d d[icitu]r n[on] a[n]i[m]a n[on] caro fecit . q[uo]d u[er]u[m] e[st] s[ed] n[on] i[m]
plat q[uod] no[n] [con]traxit . u[n]de differt facere 7 [con]trahe[re] . q[ui]a e[ss]et
pecc[atu]m no[n] [con]tractu[m] . s[ed] f[a]c[tu]m . ul' actuale q[uo]d i[n]de e[st] . ¶ Ad 3[m]
e[st] sil[ite]r d[icendu]m . q[uod] u[er]u[m] e[st] . q[uod] no[n] e[st] pecc[atu]m actuale . p[ro]p[ter] usu[m]
uolu[n]tatis p[ro]p[ri]e . s[ed] e[st] o[rigina]le p[ro]p[ter] act[u]s [con]tractu[m].
¶ Sc[d]o q[uaeri]t[ur] . u[tru]m pecc[atu]m o[rigi]nale sit mor[ta]le pecc[atu]m .
Et d[icendu]m q[uod] sic . sic p[at]ere pot[est] exp[re]ss[e]e . q[ui]a exq[uo] p[ro]p[ter] eo p[ri]
uatur regno celo[rum] . 7 regno celo[rum] n[on] p[ri]uat[ur] aliq[ui]s n[isi]
p[ro]p[ter] pecc[atu]m mor[ta]le . p[atet] q[uod] i[stu]d e[st] mor[ta]le . sic e[st] pecc[atu]m ul' c[ri]
men lese maiestatis . ¶ It[em] cu[m] i[n] p[ar]uulo no[n] i[n]ueniat[ur]
d[icendu]m q[uod] d[icitu]r . 7 q[uod] h[abe]re tenet . i[m]mo [con]t[ra]riu[m] . actualit[er] 7 h[abi]
tualit[er] i[n]sic . l[icet] no[n] i[n] actu exeat . q[ui]a i[stu]d p[re]cept[um] n[on] [con]cupis
ces n[on] d[ebet] sistat q[ua]m d[iu] moui[n]t[ur] . i[n] q[uibus] m[em]bra su[n]t i[n]pedita
sat p[atet] . pecc[atu]m o[rigi]nale e[ss]e mor[ta]le . h[ab]it[u]s ul' p[ri]uacio
¶ T[er]cio q[uaeri]t[ur] . u[tru]m pecc[atu]m o[rigi]n[a]le sit 7 u[tru]m q[uo]d n[on] p[ote]st p[ri]uatio n[on]
h[ab]it[us] . s[ed] pura p[ri]uatio . q[ui]a no[n] h[abe]re q[uo]d q[ui]s tenet h[abe]re
e[st] pura p[ri]uatio . s[ed] tale q[uo]d e[st] o[rigina]le . sic p[atet] p[er] ans[elmum] de
[con]cep[tu] u[irginis] q[ui] dic[it] q[uod] e[st] care[n]cia d[e]bite iusticie . ¶ It[em]
si un[um] p[ri]uatiue opposito[rum] e[st] h[abi]t[us] reliquu[m] e[st] p[ri]uatio .
s[ed] iusticia o[rigi]nal[is] e[st] h[abi]t[us] . ergo o[rigi]nal[is] i[n]iusticia e[st] p[ri]uo .
¶ Q[uo]d sic se h[ab]et pondus i[n] corpib[us] . sic se h[ab]et amor
i[n] sp[irit]ib[us] . sic dic[it] ag[ustinus] d[e] ue[ra] re[ligione] . 7 xi . d[e] c[iuitate] d[ei] . s[ed] pondus i[n]
corpu[m] no[n] e[st] sola p[ri]uatio . ergo n[ec] i[n] sp[irit]ib[us] . amor e[st] sola
p[ri]uatio . ¶ It[em] d[icendu]m q[uod] pecc[atu]m o[rigina]le . aliq[ui]a p[ri]ua h[ab]it[us]
p[ri]uatio q[ui]a mouet ad [con]cupiscendu[m] . si e[ss]et sola care[n]
tia iusticie o[rigi]nal[is] . i[n] irrationa[bi]lia a[n]i[m]alia . cu[m] i[n] p[ar]
care[n]t iusticia o[rigi]nal[i] h[ab]erent pecc[atu]m o[rigi]n[a]le q[uo]d f[a]l[su]m est .
p[ri]uatio n[on] ig[itu]r n[on] h[ab]it[us] n[on] mouet . ergo o[mn]e q[uo]d ad ult[imu]m pu
ra p[ri]uo[n]e h[ab]et . cu[m] n[on] iusticia o[rigi]nal[is] i[n]ducit cupiditate[m] u[t]
dixi sup[ra] . 7 iusticia ei opposita i[n]ducit cupiditate[m]
q[uo]d [contra] cupiditatis i[n] mouet a[n]i[m]a[m] sic pond[us] cor[pus] . ut d[icit]
ag[ustinus] . xi . d[e] c[iuitate] d[ei] . 29 . c . aut n[on] sic sic cor[pus] fert[ur] ponde[re] sic
anim[us] amore . ¶ Un[de] 7 b[ea]t[us] Jo[hannes] dic[it] . q[uo]d o[mn]e q[uo]d e[st] i[n] nob[is]
aut e[st] [con]cupiscencia carnis . ul' oculo[rum] . aut sup[er]bi[a]
uite . h[oc] e[st] q[ui]a illa [con]cupiscencia mouet ad o[mn]ia uicia
q[uae] su[n]t i[n] nob[is] i[n]g[e]n[er]e . s[ed] n[on] p[ri]uatio tales su[n]t . s[ed] h[ab]it[us] q[ui]le[s]
su[n]t act[us] . ¶ Ad p[rimu]m arg[umentu]m d[icendu]m q[uod] ans[elmus] dic[it] . q[uo]d i[n]iusticia
o[rigina]l[is] e[st] p[ri]uo d[e]bite iusticie . 7 u[er]u[m] e[st] . s[ed] ad h[an]c seq[ui]t[ur]
aliq[ui]a mala affecc[i]o . n[on] i[p]se loq[ui]t[ur] cu[m] passione . ¶ Et
sil[ite]r p[atet] e[ss]e d[icendu]m ad 2[m] . ex[empli gratia] . l[ic]et i[n] lacrimib[us] q[ui]a n[on] sol[u]m
su[n]t p[ri]uati iusticia sic lixeu posi castitate . s[ed] ad h[an]c p[ri]
uacio[n]e[m] [con]seq[ui]t[ur] . q[ui]d[a]m p[ra]ua [con]suetudo . q[uae] n[on] e[st] d[e] solu p[ri]uo.

Circa 2[m] p[ri]n[cipa]le q[uaeri]t[ur] . u[tru]m pecc[atu]m o[rigina]le t[ra]nseat ad
posteros . 7 ui[detur] q[uo]d no[n] . q[ui]a null[u]m accidens mutat s[u]b[iectu]m . s[ed]
pecc[atu]m ade fuit q[uo]dd[a]m accid[en]s i[n] eo . ergo 7c[etera] . ¶ It[em] si pecc[atu]m
ade t[ra]nsit ad p[o]st[er]os . a[ut] i[de]m . a[ut] a[liu]d . no[n] i[de]m . cu[m] accid[en]s n[on]
m[u]tet s[u]b[iectu]m suu[m] ut d[icendu]m . si n[on] i[de]m . s[ed] a[liu]d . ergo i[stu]d no[n] e[st] pecc[atu]m
ade . ¶ C[ontra] . ap[osto]l[u]s ad ro[manos] 4 . sic p[er] unu[m] ho[min]e[m] mors s[ed]
pecc[atu]m i[n]trau[it] i[n] mu[n]du[m] . 7 p[er] pecc[atu]m mors . ita 7 i[n] o[mn]is ho
mines mors p[er]t[ra]nsiu[it] . ¶ It[em] ag[ustinus] . 2 . d[e] bap[tismo] puulor[um]
dic[it] . q[uo]d ab ada[m] t[ra]nsducam pecc[atu]m o[rigina]le . s[ed] t[ra]nsducto
d[ici]t[ur] q[uo]dda[m] t[ra]nsit ab uno i[n] alt[eru]m . ¶ R[espondeo] d[icendu]m q[uod] pecc[atu]m
ade t[ra]nsire ad p[o]st[er]os i[m]plicat i[n]telli pot[est] . s[ed] aut actu
ali imitatio[n]e . ul' e[ss]e[n]tiali [cre]atio[n]e . ul' causali p[ro]
p[ri]m[us] modus fuit error pelagii . sic p[atet] p[er] ag[ustinum] . 1 . d[e] bap[tismo]
puulor[um] . 7 h[oc] e[ss]et d[icer]e poti[us] actuale q[uam] o[rigi]nale . 7 mag[is]
posset dici pecc[atu]m a[n]g[e]li . q[uam] ade cu[m] ip[s]e p[ri]or peccauit . ¶ 2[us]
m[odu]s s[ed] [cre]atio[n]e e[ss]e[n]tiali . ad huc pot[est] intelligi dupl[icite]r . s[ed]
q[uo]d i[stu]d i[de]m nu[mer]o [con]tice[tur] post[er]is . 7 h[oc] e[st] ip[s]o[rum] [pro]p[ri]e . 7 n[on] i[n]tell[igi]t[ur]
q[ui]a i[d] e[ss]et accid[en]s i[de]m nu[mer]o i[n] diu[er]sis s[u]biectis . q[ui]a n[on] pot[est] e[ss]e
d[icitu]r p[er] accid[en]s . ut q[uo]d i[stu]d . q[uo]d fuit in ada[m] t[ra]nseat ad filios .
sic leprosus g[e]n[er]at leprosos filios p[ro]p[ter] corruptio[n]e[m] semi[n]is . 7 sic
n[on] i[n]tellexisse mag[iste]r . q[uod] t[ra]nseat p[er] aliqua illi semi[n]is
i[n]fecta . quo semi[n]e i[n]ficit[ur] ples . n[on] i[s]te modus plag[i]
sic i[n]fra meli[us] patebit . ¶ 3[us] m[odu]s i[n]telligit[ur] . cali p[ro]
7 h[oc] e[st] u[er]u[m] ad q[uo]d notandu[m] e[st] s[ed]c[un]d[u]m . q[uo]d ada[m] 7 eua [con]t[ra]
cabant tota[m] n[atur]a[m] h[um]a[n]a[m] . q[uo]d modus e[ss]e[n]di . no[n] ponebat ac
tuale e[ss]e[n]tia[m] posterio[rum] n[on] s[ecundu]m p[ar]te[m] . n[on] s[ecundu]m tot[um] ip[s]o[rum] . s[ed] solu[m]
ponebat p[ri]ncipale 7 cale[m] . q[ui]a potera[n]t i[m]mediate na[tura]m h[um]a[n]a[m]
m[u]ltiplicare . alimta i[n] humore seminariu[m] [con]uertendo
7 p[ro]p[ter] [con]cubit[um] t[ra]nsmittendo . q[ui]a [con]cubit[us] o[mn]io fuisset si[n]e [con]cu
piscentia si pecc[atu]m no[n] fuisset . recent tales g[e]n[er]iti q[ua]les
g[e]n[er]antes . sic dic[it] ans[elmus] d[e] [con]cep[tu] u[irginis] . d[icendu]m e[st] ergo . p[er] q[u]al[e] su[n]t
n[atur]a p[er]sonas tal[is] e[st] n[atur]a genita . p[ro]p[ter] i[stu]d d[ici]t[ur] sat patet cor[r]a .
¶ Si aut[em] q[uae]ras q[uae]r[itur] d[ici]t[ur] i[m]putat[ur] . respo[n]det ans[elmus] cur d[eu]s
ho[mo] . c . 10 . 7 12 . q[ui]a o[mn]is c[re]atura rationalis . tenet[ur] sep[er] e[ss]e sub
iecta d[e]o . q[ui]a h[oc] debit[um] req[ui]rit d[eu]s ab ea . qua iusticia ca
ret . q[ua]l[is] fili[us] illi n[atur]e . nec pot[est] d[e]bit[um] p[er]soluere . p[ro]p[ter] na[tura]m q[ua]
le[m] n[on] h[abe]t . s[ed] accepit ea[m] ab ad[a]o . sic p[ri]uata[m] . 7 sic q[ua]l[is]
i[p]se e[st] peccator q[ui]a d[e]bitor iusticie . q[uam] exib[er]e d[e]o no[n] pot[est] . 7
sic cui[us] i[m]putat[ur] p[ro]p[ri]u[m] pecc[atu]m . s[ed] q[ui]a tal[is] i[n]iusticia no[n]
accidit . ex p[ro]p[ri]o actu . s[ed] ex culpa ade . i[d]o r[ec]eptat[ur] i[n] ea
culpa o[mn]is tal[is] p[ri]uo . sic ess[e] reducit[ur] i[n] sua ca[usa]m .
U[er]at ad illud . q[uo]d mag[iste]r i[n]duc[it] i[n] te[x]tu tal[iter] [con]c[lu]
dit . ¶ P[rim]o q[uaeri]t[ur] . u[tru]m o[mn]is ab ada[m] p[ro]pagati fuerit
i[n] ip[s]o . ¶ 2[o] . u[tru]m p[er] act[um] nutritiu[m] ad q[uo]d [con]sen[ti]t i[n] u[er]ita
te h[um]a[n]e n[atur]e . [u[tru]m o[mn]is ab ada[m] p[ro]pagati fuerit
Primo q[uaeri]t[ur] in ip[s]o . 7 u[idetur] q[uo]d sit . q[ui]a ag[ustinus] dic[it] . x . sup[er]
gen[esim] . q[uo]d leui fuit i[n] abraa[m] s[ecundu]m corpule[ntam] s[ub]sta[nti]am . 7 o[rigi]
riginale[m] [con]cupiscentia[m] . s[ed] x[ristus] solu[m] s[ecundu]m cor[pora]le[m] s[ub]sta[nti]am . s[ed] n[on]
e[st] maior r[ati]o d[e] abraa[m] q[uam] d[e] ada[m] . ergo fuerunt i[n] ada[m] . ¶ It[em]
ans[elmus] d[e] [con]cep[tu] u[irginis] dic[it] . q[uo]d tota n[atur]a h[um]a[n]a i[n] ill[is] erat . 7 n[ihi]l ex[tra]
ip[s]os erat . 7 lo[quitur] d[e] ada[m] 7 eua . ¶ It[em] g[e]n[er]atio d[e] s[ub]sta[nti]a g[e]n[er]anti
e[st] s[ed] ca[ro] . s[ed] o[mn]is post[er]i su[n]t ab eo g[e]n[er]ati . ergo o[mn]is ha
bueru[n]t ad d[e] sua s[ub]sta[nti]a . ¶ It[em] p[hilosophu]s . 2 . d[e] ge[neratione] . o[mn]ia nut[riu]n
t[ur] ex eis ex q[ui]b[us] su[n]t . s[ed] o[mn]ia a[n]i[m]alia nutri[u]nt[ur] exalime[n]to
ergo su[n]t exalime[n]tis . ¶ R[espondeo] d[icendu]m q[uod] o[mn]is fuerit i[n] ada[m]
tripl[icite]r pot[est] intelligi . q[ui]a ul' actualit[er] . ul' m[ateri]al[ite]r . ul' cal[iter] .

p[er] m[od]u[m] e[st] ip[s]o[rum] [pro]p[ri]e n[on] intelligibile . sic p[atet] p[er] s[e] p[atet] . ¶ Sc[d]o m[od]o s[ed] m[od]u[m]
lit[er] . s[ed] q[uo]d filii sit g[e]n[er]ati ex aliqua p[ar]te . si[cu]t s[ub]sta[nti]e ad po
st[er]os t[ra]nsmisisse . 7 sic fuit r[ati]o hug[onis] . de sac[ramentis] . p[ar]te . 6 . 7 ha[n]c
secut[us] fuit mag[iste]r s[ente]n[ti]a[rum] . sic p[atet] i[n] fi[ne] isti[us] d[istinctionis] . q[uo]d ponit q[uo]d
h[oc] r[ati]o . q[uo]d g[e]n[er]atio fiat d[e] s[ub]sta[nti]a g[e]n[er]antis . si[n]e alicui[us] extrinseci ad
ditame[n]to . sic fuit s[ecundu]m incarnata[m] . d[icitu]r qua[m] r[ati]o[n]e[m] intellige[n]
da[m] . tant[um] distinctio[n]e[m] d[e] hu[m]ido radicali . 7 nutrime[n]tali . hu[m]i
du[m] radicale uocat[ur] . q[uo]d t[ra]h[i]t ples a g[e]n[er]ante . 7 i[n] fabri
cat[ur] cor[pus] pl[us] . 7 d[icitu]r caro s[ecundu]m sp[eci]e[m] ab aliq[ui]b[us] . hu[m]idu[m] nutrim[en]
tale d[icitu]r i[stu]d . exq[uo] tal[is] h[um]iditas . ul' ples nutrit[ur] . 7 acq[ui]rit[ur]
exalime[n]tis . 7 d[icitu]r caro s[ecundu]m m[ateri]a[m] . p[ri]ma sep[er] manet . 7 s[ecund]a fluit
7 refluit . n[on] e[st] sep[er] manens . dicu[n]t ergo hu[go] 7 mag[iste]r . q[uo]d
g[e]n[er]atio fit solu[m] ex s[ub]sta[nti]a g[e]n[er]antis . s[ed] nutr[i]c[i]o fit exalim[en]
to . alibi 7 i[n]uit i[n]t[er] mag[iste]r . q[uo]d tal[is] m[u]ltiplo fit
u[ir]tute sup[er]n[atur]ali si[n]e alicui[us] additame[n]to . s[ed] q[uo]d [con]tra
dicit q[uo]d p[ar]tu[m] sit 7 p[ar]te[m] sit . h[oc] e[st] ex hu[m]ore radicali . 7
nutrime[n]tali fit s[ub]sta[nti]a g[e]n[er]antis . ¶ S[ed] h[aec] r[ati]o[n]es no[n] uide[n]t[ur]
e[ss]e b[e]n[e] d[icendu]m e[ss]e . q[uo]d p[atet] q[ui]a [con]iter dicu[n]t ph[ilosoph]i 7 s[an]c[t]i . q[uo]d fiat ex sup[er]
fluo alime[n]ti . 7 q[uo]d g[e]n[er]atio no[n] sit i[n] g[e]n[er]ante . n[on] ca
lit . q[ui]a po[ten]cia[m] [con]u[er]t[en]d[i] alime[n]t[um] i[n] se m[et] . assimilando i[stu]d sibi
ad su[m] p[er]mistione[m] cu[m] femina . ad g[e]n[er]atio[n]e[m] pl[us] . sic d[icit]
ag[ustinus] d[e] u[er]a rel[igione] . q[uo]d dic[it] . q[uo]d alime[n]tu[m] i[n] a[n]i[m]ali fac[it] 3 . uias . q[ui]a
aliqua ei[us] p[ar]s t[ra]nsit ad fabrica[m] corp[or]is reficie[n]da[m] . q[uo]d e[st]
d[e]p[er]dit[um] p[er] calore[m] n[atur]ale[m] . 2[a] p[ar]s emittit[ur] ad cor[poris] purga
t[i]o[n]e[m] . 3[a] u[er]o p[ar]s t[ra]nsmittit[ur] ad pl[us] g[e]n[er]atio[n]e[m] . alime[n]ta cor
rupta i[n] q[uo]d . i[d est] forma p[ro]p[ri]a ad m[u]ltece[n]cia . i[n] m[em]bro[rum] no
stro[rum] fabrica[m] migra[n]t . ¶ U[n]de dic[it] 3 . d[e] bap[tismo] puulor[um] .
in ada[m] q[uan]do tu[n]c o[mn]is peccaueru[n]t . q[ua]n[do] i[n] ei n[atur]a i[n]sita ui
ingua eos gigne[re] potat . adhuc o[mn]is ille u[nus] fuit .
¶ Jde 22 . de c[iuitate] d[ei] . c . 2[4] . illa[m] i[n] q[uo]d u[ir]i mirabile[m] . i[m]mo mi
rabilio[r]e[m] . q[ui]a efficitur . 7 semina . uitiu[m] pecc[at]a auferre
no[n] potuit . p[atet] g[e]n[er]atio ex hui[us] u[er]b[is] ag[ustini] . q[uo]d g[e]n[er]atio no[n] fit d[e] s[ub]sta[nti]a
g[e]n[er]antis . n[on] p[ro]p[ter] tanto . q[ui]a g[e]n[er]ans pot[est] p[er] u[ir]t[utem] sua[m] . assimi
lare sibi alime[n]t[um] p[ri]us dissimile . 7 i[n] fine sic[ut] i[stu]d t[ra]ns
mitte[re] ad g[e]n[er]atio[n]e[m] pl[us] . 7 sic solu[m] fit m[u]l[tiplicati]o . ex sup[er]fluo
alime[n]ti . u[n]de dic[it] . 19 . d[e] a[n]i[m]alib[us] . sp[er]ma e[st] sup[er]fluitas
ultime digestionis . 7 ei[us] habu[n]dantia e[st] . cu[m] cibus fuit
m[u]lt[us] . ¶ U[n]de dic[it] ph[ilosophu]s . 19 . d[e] a[n]i[m]alib[us] . q[uo]d o[ste]ndit p[hilosophu]s q[uo]d
si fieret d[e] s[ub]sta[nti]a g[e]n[er]antis . oport[er]et q[uo]d si g[e]n[er]ans h[ab]et pi
los . 7 ungue[s] . 7 barba[m] . sic h[ab]eret genit[us] . 7 t[ame]n freq[ue]nt[er]
no[n] sic e[st] . 7 c[etera] . ¶ It[em] dic[it] q[uo]d q[uo]d resolut[ur] a semine u[i]
e[ss]et uir . l[ic]et fieret . 7 t[ame]n [con]stat q[uo]d freq[ue]nt[er] fit femina .
¶ It[em] p[ro]p[ter] m[u]ltitudine[m] . q[ui]a q[ua]dam a[n]i[m]alia g[e]n[er]ant m[u]ltos fi
lios simul . q[uo]d n[on] e[ss]et possibile . si d[e] sua s[ub]sta[nti]a caperet . q[ui]a
cito i[n] d[e]ficerent . p[atet] . i[m]possibile u[idetur] . q[uod] i[stu]d s[ecundu]m q[uo]d t[ra]nsfusu[m]
fuit ab eo . i[n] tot p[ar]tes diuisu[m] sit . n[on] obstat q[uo]d q[ua]ntitas
sit diuisibil[is] i[n] infinit[um] . q[ui]a [con]tig[it] q[ua]ntitati . s[ed] n[atur]ali 7 mi
ste moli . sic p[atet] p[er] ex[emplum] i[n] ph[ysi]co[rum] . d[icitu]r e[st] ergo . q[uo]d cu[m] n[atur]a pec
cat [con]t[ra] da[m] . d[e] i[m]p[er]fecto ad p[er]fectu[m] . q[uo]d i[stu]d futuru[m] i[n] a[n]i[m]ali n[on]
fuit a[n]i[m]at[um] . n[on] i[n] p[otenti]a . 7 p[er] u[ir]tute[m] g[e]n[er]antis . sic p[er] modu[m]
iacet . alioq[ui]n fieret d[e] p[er]fecto ad i[m]p[er]fectu[m] . cu[m] s[ub]sta[nti]a ge
n[er]a[n]s sit ia[m] a[n]i[m]ata . 7 ia[m] actu . ¶ Ad ar[gumentu]m p[rimu]m d[icendu]m q[uod] ag[ustinus]
no[n] intendit dice[re] . q[uo]d nos fuim[us] i[n] ada[m] ul' habraa[m] n[on] ca
lit[er] . q[ui]a p[er] u[ir]t[utem] ad[a]o sibi data[m] potuit nos g[e]n[er]are . alim[en]
tu[m] i[n] seme[n] [con]uertendo . ¶ Ad 2 d[icendu]m q[uo]d ans[elmus] dic[it] q[uo]d tota n[atur]a
erat tu[n]c actu . 7 no[n] p[ro]p[ter] e[ss]e[n]cial[iter] 7 n[on] al[ite]r . ¶ Ad 3 d[icendu]m q[uo]d

ca[usa]m lo[quitur] d[e] g[e]n[er]atio[n]e diui[n]a . [in u[er]itate h[um]ane n[atur]e p[ro]p[ter]
Sc[d]o q[uaeri]t[ur] . u[tru]m ad t[ra]nseat actu[m] nutritie . 7 u[idetur] q[uo]d n[on]
q[ui]a mat[theus] . 19 . d[icitu]r o[mn]e q[uo]d i[n]trat i[n] os i[n] u[en]trem uadit 7
in secessu[m] emittit[ur] . s[ed] tot[um] alime[n]tu[m] i[n]trat i[n] os . 7 p[ro]p[ter] os .
ergo 7c[etera] . ¶ It[em] i[stu]d t[ame]n est d[e] u[er]itate h[um]ane n[atur]e . i[n] q[uo] sal
uat[ur] s[ub]sta[nti]a rei . 7 h[oc] e[st] solu[m] hu[m]idu[m] radicale . q[uo]d e[st] usq[ue]
in fine[m] durare . s[ed] nutrime[n]tale u[er]o t[ra]nsire . ¶ C[ontra] ag[ustinus]
d[e] lib[ero] ar[bitrio] . 2 . cibu[m] 7 pot[um] possum[us] i[n] nos [con]u[er]te[re] . 7 t[ra]nsmu
tare . s[ed] q[uo]d i[n] nos [con]u[er]tit[ur] t[ra]nsit i[n] n[ost]ra[m] s[ub]sta[nti]am . ergo 7c[etera] . ¶ R[espondeo]
d[icendu]m q[uo]d sic i[n] ia[m] d[i]c[tu]m e[st] . hug[o] 7 mag[iste]r dixeru[n]t . q[uo]d no[n]
t[ra]nsit ad i[n] cor[pus] h[um]anu[m] . d[e] o[mn]ib[us] cibis . s[ed] solu[m] i[stu]d q[uo]d fuit
h[ab]itu[m] a p[ar]entib[us] . e[st] s[ub]sta[nti]a n[ost]ri corp[or]is . 7 fuerunt moti
r[ati]o[n]e . q[ui]a tota n[ost]ra n[atur]a fuit i[n] ada[m] m[ateri]al[ite]r . q[uo]d sola sp[ec]
tat ad resurrectio[n]e[m] . 7 h[ab]et q[uo]dda[m] ordine[m] i[n] incorruptio[n]e[m] . 7
di[ui]na u[ir]tute auge[tur] . si[n]e noua additio[n]e . cibis sufffra
ga[n]tib[us] ad fome[n]tu[m] . ¶ S[ed] h[aec] r[ati]o no[n] tenet[ur] co[mmun]it[er] ab aliis
q[ui]a quos e[st] exp[re]sse ag[ustinus] q[uo]d dic[it] q[uo]d cib[us] [con]u[er]tit[ur] i[n] cor[pus] n[ost]r[u]m . 7
planu[m] e[st] q[uo]d cor[pus] e[st] de u[er]itate h[um]ane n[atur]e . e[st] 7 q[ui]a p[ro]p[ter]
illa n[on] d[icitu]r u[er]a caro . cu[m] [com]petit sp[eci]fica carnis op[er]a
sic e[st] u[er]us oculus . cu[m] [com]pet[it] u[er]a op[er]a sp[eci]ei oculi . illa
aut[em] e[st] cibu[m] i[n] carne[m] [con]u[er]te[re] . E[st] ergo d[icendu]m ad q[uae]o[nem] . q[uo]d u[er]a
caro h[um]a[n]a e[st] illa . q[uo]d ab a[n]i[m]a r[ati]onali uiuificat[ur] 7 p[er]fi
cit[ur] . s[ed] planu[m] e[st] ex doctrina o[mn]iu[m] ph[ilosoph]o[rum] 7 medico[rum]
q[uo]d cibi [con]u[er]tu[n]t[ur] i[n] cor[pus] 7 i[n] carne[m] 7 sangui[n]e[m] n[ost]r[u]m . ¶ Cu[m]
dat tale[m] distinctio[n]e[m] i[n]t[er] hu[m]idu[m] radicale 7 nutrime[n]ta
le . ul' s[ecundu]m ph[ilosophu]m carne[m] s[ecundu]m sp[eci]e[m] . 7 s[ecundu]m m[ateri]a[m] . no[n] q[uo]d sit tal[is] ca
ro alia . 7 alia . s[ed] sp[eci]e[m] . s[ed] d[icitu]r hu[m]idu[m] radicale i[stu]d q[uo]d p[ri]m[um] [con]
ueni[t] ad formatio[n]e[m] cor[poris] h[um]anu[m] . 7 e[st] fu[n]dam[en]t[um] calo
ris n[atur]al[is] . s[ed] nutrime[n]tale d[icitu]r q[uo]d p[ost]ea addit[ur] exalime[n]to
n[atur]al[is] e[st] . calor p[ri]mit[us] ag[it] i[n] se ip[su]m hu[m]idu[m] radicale 7
q[ui]a i[stu]d incip[it] [con]sume[re] . o[portet] q[uo]d i[stu]d restauret[ur] . q[uo]d fit p[er] [con]u[er]
sione[m] hu[m]idi nutrime[n]tal[is] . i[n] aliud hu[m]idu[m] . 7 n[on] su[n]t
distincta ista hu[m]ida i[n] situ . n[on] forma . s[ed] su[n]t un[um] p[er]
u[er]sio[n]e[m] . 7 p[ost]ea sic p[ri]mit[us] agebat i[n] se ip[su]m hu[m]idu[m]
radicale p[er] suu[m] calore[m] . sic f[ac]ta [con]u[er]sione . ag[it] i[n] tot[um]
7 [con]sumit d[e] illo mixto . 7 sic d[e] i[n]ceps . 7 sil[ite]r d[icitu]r e[st]
d[e] carne . s[ecundu]m sp[eci]e[m] 7 m[ateri]a[m] . q[uo]d no[n] su[n]t due . sic i[p]se met ph[ilosophu]s
dic[it] . s[ed] d[icitu]r s[ecundu]m sp[eci]e[m] . ig[nis] n[on] manet . 7 forma[m] h[ab]et carnis .
7 p[ro]p[ri]etates for[m]e [con]uenientes . s[ed] caro s[ecundu]m m[ateria]m . ig[nis] n[on]
illa eade[m] h[ab]et fluere 7 t[ra]nsmutari . q[uo]d su[n]t p[ro]p[ri]etates
m[ateri]e . 7 sic tot[um] i[stu]d manet 7 fluit . s[ed] p[er] diu[er]sas p[ro]p[ri]etates .
q[ui]a manet r[ati]o[n]e for[m]e . 7 fluit r[ati]o[n]e m[ateri]e . u[n]de forma
ag[it] 7 manet p[er] se . s[ed] fluit p[er] accid[en]s . 7 eo e[st] d[e] m[ateri]a . u[n]de
ibi dic[it] q[uo]d m[ateri]a p[ar]tes su[n]t i[n] fluxu . ig[itu]r p[ar]tes su[n]t . p[er]ma
nentia ad ig[nem] h[ab]ent forma[m] . ¶ Ad arg[umentu]m d[icendu]m q[uod] sal
uator respondit ad q[uaestio]n[em] . q[uo]d n[on] de cibo . uadit ad m[en]te[m]
q[uo]d possit inq[ui]nare . n[on] i[n]tendit negare . sic p[atet] p[er] glo[ssam]
q[ui]a dic[it] q[uo]d n[on] accip[it] secessu[m] . sic scriptu[m] . s[ed] p[ro]p[ter] o[mn]i[bu]s m[ate]ria q[uae]
sic cib[us] . ¶ Ad 2[m] d[icendu]m q[uo]d m[ateria] e[st] s[ub]sta[nti]a . q[ui]a no[n] solu[m] hu[m]idu[m]
radicale . s[ed] nutrime[n]tale f[ac]ta [con]u[er]sione e[st] u[er]a caro . hu
mana . hui[us] sp[eci]e[m] carnis . n[on] d[icitu]r n[on] r[ati]o[n]e . d[istinctio] 31 .
Circa d[istinctionem] 31 . q[uaeru]nt[ur] 3 . ¶ P[rim]o . u[tru]m i[n] ho[min]e se[n]sitiua
sit a g[e]n[er]ante . ¶ 2[o] . u[tru]m pecc[atu]m o[rigina]le insit a[n]i[m]e
p[ri]us i[n]tellectiue ul' se[n]sitiue . ¶ 3[o] u[tru]m . pecc[atu]m o[rigina]le
sit i[n] carne ul' mediante carne [con]trahat[ur] .
Primo ergo q[uaeri]t[ur] . u[tru]m in ho[min]e . se[n]sitiua sit a g[e]ne
rante . 7 q[uo]d sic ui[detur] . q[ui]a ph[ilosophu]s . 16 . d[e] a[n]i[m]alib[us] dic[it] ebd.

pus e al' q ho. s3 no pot ee al' n p sensu. q solu
fac ee al. Ut. 2. de aia dic. q pa mutato sesi
tiui e agnante. s3 pa mutato e eius pductio. g rt.
Eq. um aiati una e aia. s3 si p alia aiaz ho eet se
sitiuus. r p aiaz ronale eet intellectiuus. ia eent due
aie. q e 9 qd pnat. i l. de ecclis dogmatib3 g si n sut
due. g e solu3 una. r illa e p catez. g no p gnatoz
Ut rao. dq. q pq d dic. q i hoie sit ia lus e. q in
semine sut gaz calores vitales. q sut aia i po. r edu
cit ute corpuz celestiu ad actu i core matris.
sic dit ph3 dice. 16. de aialib3. q dic. no siml al.
r ho. r al r equs. s3 pus al' q ho. r al' q equs. Jt i
de dic. q sensitia no e ab extinseco. s3 intellct solu3.
Rone i movet. pp univocatioz hois. r alioz aliu3
i ali. Ud 9 pone3 ista e i coalui. 113. c0oz. u
dr. no duas animas i hoie dms. s3 una dm. q cor
aiat. r sua sotietate uiuificat r se ips3 sua roe
disponit. Jt si dicatis. q ex ill' duab3 fit una. l3
no ui posse stare. q2 ac 9tigeet q ex duob3 entab3 9
pletis fieret unu aut si un e inoplet. puta se
[illegible]

mag' ⁊ min' . io no ē ista puatō ma' ⁊ mi' . n̄ pot
dici ma' p cpatōz ad caz p̄ma . s. ad ipz ada . qr ille
unico pcto offendit . q̄nt ad h' ⁊ io oīns eqlit cp̄it .
ad p̄maz ratioē uitiatāz . Alii aūt intētes ub ag'.
q dic . pccm oīle ēē ocupiscētia ⁊ q̄litatē mala
ut lagore q̄ntā dicit eo . q pccm oīle recip mag
⁊ minus . pp roz ia faz . ⁊ ē qr ētiā ē q pnitas ad
malū ⁊ difficltas ad bonū iputat ad pccm an tap
. s; un' ē mag pn ad mlū ⁊ difficl' ad bon sit pz q
ali' . ⁊ qr iusti' oīginal' n̄ fuisset eqlit ioibz si
hō n̄ pccasset . ⁊ i no ui q ei puo isit eqlit . ⁊ pp
mltas alias rōnes q fi posset . Et possum' g' ad
cocordādū istas oppiones . q pccm oīle pot dupl'r
ɔsiderari . s. ul' q̄nt ad dbitē iusti' ⁊ rectitudinis
puatōz . ⁊ sic no recip mag ⁊ min' . ⁊ sic pcedit
p'a rō . ⁊ ubi ans; ut q̄nt ad elogatōz ⁊ inordiā
tōz ad bon ⁊ ad malū iclinatōz . ⁊ tūc bn pot
ēē i uno mag ⁊ i a° min' unico . n . casu . q qs ca
dat . d alio loco . q̄nt ad puoz illi loci un' recessit
ul' cecidit . eqlit ē puat . q̄uis in cadit . s; bn pt
un' maiorē lesurā incurrere q̄ ali' . ⁊ p q̄ns lōge
remotior a sanitate . ⁊ isto m° pcedit ag ula
2a rō . Et hīs uisis pz rn° ad arg'' utrusq; ptis q
unq; q uequ dic . pcca parent trāseat ad filios . l
eo qr . v't'. ei s iputet . ⁊ ui q sit . qr exo .
2o . habet . ego dūs zelotes . uisitāns
pcca prm i fi . us; i . 3 ⁊ 4 gnōz . Et 3 reg' .
e . c . dr . ego dūs iducā malū h' sup ierobōā ⁊
sr domū ei . ⁊ ibi habet . q pp ei pccm . tota ei
pgenies ē dleta . Eo . eze . 18 . fili no portabit i
niqtatē pris . s; h' no pot itlligi d pcte p° ⁊ remoto
g' intelligit d pxio . ut apls dic . q unisq; hon
sui portabit . put gessit i corpe suo siū bonū
siū malū . Et rq° dr . q sit pz in ench . ag m se
sisse . q h pcca primorz parent no possit mutare
nāz in ratius . sic fet pccm adē . obligat tn postos
aliq° m° ⁊ ei s iputatur . s; h' no n̄ i . 3 . ⁊ 4 gnāz
di m'a modrante . ut si plus p ced ret nimiū
g uaret . ⁊ ad duc ad h' auc pallegata exo . ⁊ i'
ps . i iniqtatib; ɔcept sū . s; sigs bn aduttat ag.
dic h' igredo . ⁊ inestigado . n̄ assendo ⁊ dtinado .
Hug aūt . d sat . l . i . p . n . dic . illa pcca dbē i
tlligi ad filios transire . q p res ɔmiserūt an q
filii d ei s nascerēt . no tn illa . q ɔmisūt p'q
filii sūt ab eis d im si . ⁊ h' itlligndū ē q̄nt ad
pena n̄ q̄nt ad clpa . ⁊ h' us; i . 3 ⁊ 4 gnōz ut
dtm ē . ul' q p istas oīs gnō itlligat . no tn h'
afstine dic . Et io dr melī' q pcca parētū
trasire ad filios dupl' itlligi pot . s . ul' q̄nt
ad clpa . ul' q̄nt ad pena . Si q̄nt ad clpa dr
adhuc ēē pot . qr aūt ēēnlr ita q clpa pris fio
coicet . ul' ad ipz aliq° m° d riuet . ⁊ h' no pot
ēē . n̄ de pxio n° d p paretē . cū ute actus nuo

i diuisis subiectis ēē no possit . dut ault' i q pccm
pris sit aliq° m° ca . ⁊ p° q fili sit pccare . ⁊ isto m°
ht ūitatē d pcco p̄mor parentū . ⁊ pot ēē p pcto p
ximor parent aliquo m° ūitatē hr̄e . p q̄nto . s . pt̄e
mali ⁊ pcdres . dat . m° filius suis malefaciēdi . ⁊
pccādi exēplū pccis pccēs p̄modū puniūt . ul' qr
sic sepe . mitis instor parent . d̄s erūt filios a pccis .
ita filios iniustor . eor d mitis . i suis aliqn̄ delīqd
pccis . qr . n . nemo lib' ē a pcco . n̄ d̄s libet . cū no liba
d̄r iducē . ⁊ cū n̄ mollit d̄s idurare . Alio m° ūitatē
no pot hr̄e . tū qr nlla noua obligatōne obligat
ples i pris parentib; . s; illa solū qua i p̄mis fuat
obligat . tū qr pxi parentes no gnant exeo q ē ppin
⁊ psonale . s; exeo q ē cū oib; coe ⁊ nale . ⁊ q a p̄mi
parentib; ɔsequit . ⁊ h' ē r° qr si adā no pccasset ⁊
p̄modū aliqs filior ei pccasset . n̄ trāsfudisset ad
postos suū pccm ut dic aug' d ci . d . c . 2e . 123 .
Si aūt d pena itlligat . dd ē ⁊ q dup' ē pena . s .
eterna ⁊ tpal' . si loquamr d eterna . sic dico . q nunq
filii p prib; suis puniūt . s; solū p clpa ppa . si aūt
loquamr d tpali . sic dico . q freqnt pcca parentū
puniūt i filiis . qr cū fili sit quodām res pris . l
ut alt ipe . punit pr i filio suo . ⁊ adō ⁊ amūdo .
⁊ h' usq; . ⁊ ad 3 ⁊ ad 4 gnōne . qr usq; ad illas
etates ɔsueuerūt hoies . uidē suos dscendētes .
Et h' ē snia aug' . d ci . d . c . 2e . Et p h' pz ad arg'. ta
Sedo qr . vtrū pccm oīginale mltiplicat
in eodē . f m̄ z . ⁊ ui q solū sit un' . qr uni ht
una ē puatō . s; illa iustitia erat un' hitus . g° erit
una puo . Et i quol; gnē est dare un' ad q oīa
illi' gnis reducat . g° cū oīle sit hui erit un' . Eo .
hilitatōnes pue q inclinat potēas ad diuersas d̄ras pe
ccator sūt diuse . s; p oīle inclinat po° ad . n . gna
pccor . g° i° no ē sipl'r un' . Et R° dr . q qda dnt
absolute un' ēē oīginale pccm i eodē . Et assignat
tale roz . qr actus no uiat . n̄ ul' rōne sbi ul' rōe
act . p quē fit . sic q luxuriat pliēs . pla ht pcca .
neut° aut m° pot uiari pccm oīginale . qr no est
i diuisis subiectis . s; i uno ut sup dtm ē . n̄ pot uia
ri rōne act . qr un' fuit act . qr uni hois no ē n̄
una gnō . p q̄ ɔtraht . Eo g° ista rōne pot sic
argui . planū ē q q̄cq̄d ht ponit . puo tollit . s;
hitus iusti' oīginat erat q̄dāz ht sic ulis . q ē
rat ɔtinēs ples pticlales . imo oms hitos ūtut . g° ei
puatō sic dz ēē . q sit tal' puo ulis . ɔtinēs ples p
ticlales . Et p d̄ras obor iudicām d̄ras hitus .
s; pccm carnis ē a° apcco oculor . ⁊ supbia uite .
ad q oīa iclinat pccm oīginale . g° no dz dici so
lū un' . s; pla f spēz . sic ē d obis . idē q° ad h' ē uiti
cū hitiuz ⁊ puatōnū . Et io dr in aliis . q ad
p sens dup' ē unitas . qr qda ē sigla ritatis . ⁊ indiui
bilitatis f spēz ⁊ forma . sic ē un' hō ⁊ un' ed . 2°
m° dr unitas collonis ⁊ totalitatis . ut pplis uni
reg' . p° m° dnt q oīle no ē un' . cū dicat diusa
puones . ⁊ ponat diusas ɔcupiscētias . 2° uo m° .

Ad qut p'' dici q una febris nuo d ordinat
mltas ptes corpis . ⁊ c̄

Jn ag' i eclis 34 c ut ide scrip

erit ēē un' . sic . n . iusti' oīginal' pot dici una agg
gatōne . ul' collōne ūtut . ⁊ silr ē de ei puatōne . ⁊ sic
⁊ ē un' ⁊ sūt pla . Ad p'' argumt dd . q . m . ē pla .
qr ille ht ita erat un' . sic ei puatō ē una . s . collōe .
Ad . 2m . dd . q uerū ē q oz i isto gnē ēē un' pccm
nuō . ⁊ i° ē pccm adē . q ut fuit un' i se . l; pla i effcu
Jrca . 2m . p̄ncipale q̄rut . 3a . Et p° . v't'' . adā
potuit p nob' satface . Et 2° . v't'' puuli dce
dentes i solo oīginali . puniat pena ignis mal' .
Et 3° . v't'' affligant pena itnseca siū ime osciē .
Primo qr . vt'' . adā potuit p nob' satface . ⁊ ui
q sit . p rōz aug' . d ci . u . q dic . si adā nequisset
ad eos quos gnātur' erat . iustitiā suā trāsmictē .
neq; potuisset i iustitiā suā trāsmisisse . s; planū ē
q trāsmisit culpā . g° potuit trāsmictē ⁊ iustitiaz .
Et si opoitū ē ca oppoiti . ⁊ oppoitē ē ca oppoiti .
s; trāsgssio ē ca nre dapnatōnis . g° ⁊ satfactō eēt
ca nre salutis . Eo . adā no potuit satface p se ip°
qr tūc no i digui sset mito ⁊ q flm̄ē . g° mlto min
p nob . Et pccor hō pccore iustificare nequit . ut
dic aug' . cur d̄s hō . s; adā erat pccor g° ⁊ c . Et R°
dd . q isti qōnis dup' pot ēē intlle' . s . ul' q adā fa
ceret . p sua satfactōz . q suū pccm ad postos no trāsi
ret . ul' . dato q trāsiret . posset face . q n̄ iputaret
nob . sic m° no iputat p bap''' . ⁊ s uem; itlle' qo
ūitatē hr̄e no pot . Naz s p° modū itlleca i tm
se ipaz . eo q supponit i qōne . q ei pstitas eēt pec
catrix . p qua . eēt satfaciēdū . ⁊ cū h' pon . q n̄ trāsisset
si aūt posset face q suo pcco n̄ ifiēent posti . posset face
q i ip° no pccassent . s; ponit q pccasent . ⁊ sic destr
se ipaz . Si aut q̄nt ad 2m . modū itlligat ē oioi
possible . qr nlla qualitas ul' ppetas potuit uenire
ab adā i filios n̄ p actū gnōnis . s; p istū efficiunt d
pabiles . g° p actuz illū no possūt ēē iusti . qr s h'
p eūdē actuz facet iustos ⁊ iniustos . q ē ipossible .
Et io . s aug' cur d̄s hō . ipossible . ē q adā p se ul' p
alius . satfacet . qr nlls dbet age ɔ dī uolūtatē p
aliq re q sit ad dm̄ . vn̄ si mille mūdi daret po
ti dz illos amictē q̄ agē ɔ dī uolūtatē . g° cū adā
fecit ɔ dī uolūtatē . no potuit satface n̄ ipe n̄ aliu
n̄ reddat dō ād q superet oē q sb dō ē . h' aūt nequit
hō . s; solū d̄s . cū n° sit sup oē q d̄s n̄ ē n̄ d̄s . ⁊ qr il
la no dz face n̄ hō . oz q sit d̄s ⁊ hō q hāc satfa
tōz faciat . Et nlls satface potāt h' redder dō
iustitiā oīginale . q̄ d̄s dderat huano gnī i adā
s; adā h' n̄ potāt n̄ aliqs filior . cū ipe ⁊ oms ab
eo dscendentes . corrupti eēnt . dscendētes dico p uia
gnōnis . qr si alio m° fieret pccm oīle no habet . si
aūt dicas g° qr no fec d̄s solū un' hoiez . q n̄ fuiss
p uiā gnōnis . ⁊ ille potuisset gnus huanū redime
dico . q dato q d̄s fecisset n̄ potāt gnus huan redi
mē . eo q n̄ potuisset ei mitū i fitū ēē sic fuat
i fita offensa . ⁊ i seqret magnū i ɔens . s . q hō eēt
suus hois . si n̄ dicas . none potuisset adā tātū face
pniaz q dō satfacet . dico q n̄ . qr q̄cq̄d fecisset ⁊ si n̄
pccasset face dbebat . cū adā sin aliquo pcco teneat

q̄cq̄d pot . q̄d g° dabit p offensa . ēēt no ht . s; dicē
dī mia tāta erat . q bn̄ potāt istud dbit' dimictē .
Sz dico q h' no pot ēē . qr a° hō . istud debitū uole
bat dō reddē . ⁊ no potāt . aut potāt s; no uolebat
si uolebat ⁊ no potāt . cū ipe i illa ipotētia se posui
sset . no fuisset mia sibi dbitū dimictē . s; poti iniusti' .
vn̄ ⁊ phs . l' eth . d talib; dic q dupla pena sūt
puniēdi . ⁊ p ista uia ⁊ nunq potāt ēē beat . qr i
digētia n̄ stat cū btitudine . si aūt uolebat ⁊
potāt adhuc erat mag' i ɔens . ⁊ ipossible . q d̄s
ip° uolēte p mane i sua i iusti' ei indlgēt . ul' eū
btificaret . dd . ē g° bnit . ad qōne . q adaz nllo m°
potuit p se ul' p filius satface . Ad p'' arg'' . dd .
q aug' loqt d adā an pccm . qn i sua potestate era
m' . ⁊ sic uerū ē . q si iustitiā oīginalē suaret
filios iustos gnāsset . Ad 2m . dd . q illa ppō ē uera
i recta oppoiōne . s; trāsgssio ⁊ satfactō no directe
opponūt . s; trāsgssio ⁊ no trāsgressio .
Sedo qr . vtrū dcedētes in solo pcco oīginali
puniat pena ignis mal' . Et q no ui . qr aug'
dic in ench . mitissima sane eor erit pena . q pt
oīginale . nllm pea pccm addiderūt . s; si pena
ignis mal' puniret ia no eēt mitissia pena . s;
acbissima . g° ⁊ c . Et i apoc . dr q̄nt glifiau
se ⁊ idlicais . fuit tātū date ei pena . ⁊ luctu . s; a°
puuli no se glifiau n° aliq i cor° huit dlectatōz
g° nllāz dz recipe pene acbitatē . Et i pcco sūt
duo . s . aduūsio ⁊ ɔuūsio . s; aduūsioni ɔrespōdz pena
dapni . g° ɔuūsioni dz ɔrespōdē pena sensus . s; i
puul' nlla fuit ɔuūsio . g° nlla dz ēē pena sens' .
Eo . aug' . d fide ad petruz . dic . firmisse tene ⁊
nllaten dubites . puulos q sin sacri bap° recessert
etni ignis ppetuo . supplicio puniēdos . Et R° dd .
q tp° est poio ēē istaz qōnez . Aliq . n . dnt sic est
mag' ⁊ sequaces sui . q illi puuli solū puniūt
pena dapni . ⁊ mouet pp roz faz . ⁊ auctēz aug' ia
daz . q dic q illa pena erit mitissia . Alii uo .
dnt sic isti . s . q puuli pt pena dapni nllaz aliaz
habebūt . ⁊ adhuc dnt plus . q ipi habebūt ma
iorē dlectatōz q possit hr̄i i ista uita corpalit .
⁊ hnt tale roz . qr cū ipi hāt i tegritatez sui ēē .
⁊ pfcōz sue nē . ⁊ n̄ habeat remorsuz ɔsciē . n̄ pe
ne alicui sensuz . recipiūt magnā dlectatōz . ex
apphensione sui ēē itlligē . ⁊ sic d aliis potētiis
exeūtib; i sua oia . Eo g° istaz oppionez . uidet
ēē ūta . ⁊ rō aug' . ypon . 4 . R4 . q sic arguit . ut dic
saluator i eu° . p dīē iudicii . solū erūt duo loca i
qb; aie habebūt ēē . s . celū ēpyreū ⁊ ifern' . s;
ētū ē . q puuli no erūt i celo . g° i iferno . s; i et'
flet' ⁊ stridor dētiuz . ut i eu° habet . g° habebūt aliq
pena . no g° dlectatōz . Et a° i die iudicii puu
li erūt a dextris a° a sinistris . s; n̄ a dextris qr ibi n̄
erūt n̄ saluādi . g° a sinistris . s; ill' dicet d̄s . ite ma
ledci i ignē etnū . Et ipossible ē q damnati
possit dlectatōz hr̄e ut rō dic . qr ad dlectatōz ē
requirūt . siū ɔcurrūt . s . obz dlectās . po apphēdens .

amor mouens · et finis generans · Ex p° sic p3 · q2 app
hensio sui ee no e simplr delectosa · s3 ei solu q fruit
aliq° bono · q2 si ita eet ia captiuat delectat et cu
mlta bona apphendat · q fls e · s3 plib3 bonis pos
sut frui hoies i ista uita q puuli i lilo · ¶ Jt ·
s phs 10 ethy · delectato e opo n ipedita · g° q̄nto ma
g opo e expedita tato maior e delectato · s3 ctu3
e q mlta hoies hnt puul expeditores opone ·
¶ Jt · si puuli intelligut se ee itio sue pfcoi · d
cut ulte intelligut aut n · n pot dici q no · cu n
ipediat p sensus · g° ulte itelligut · s3 q itellit ulte
d bono ad qd e fact et se ad id no posse puenire
maxie cruciat · et dolet se ee puat · si dicas itelli
gut se · et qda minora bona · s3 n ulte · n pot stare
q2 q sic se itellit se itellit ee sum it entia · q e
d matre et corpis · q no e dd d puul · regnt g° q
n itellig et sic sua ata n apphedut · ¶ Ex p te
amoris sic · si puuli delectat · aut amat id aut no
s3 no pot dici q id no amet · si amat aut igess
cut · et sic peccat · aut ad aliud referut · si ad aliud
referut id cog°scut · g° cruciat q2 id n hnt ·
¶ Ex p te finis · sic · s q aut ag 12 · d tri · cata
ronal uult btitudie i q quod uult p illam
uult · s3 n ea sep recte grit · q2 qnt ea aliqn i
istis reb3 · catis et cut peccat · et errat · si g° puuli
illi aliqd amat q nec e pone · si aliq delecta
ne · p btitudi3 amat id · s3 btitudie i bono icai
to ipi qre · n possut q2 id no spat hre · et d hoc
dolet · si i bono cato cut peccat et errat · relinqt
g° q delectari no possut · ¶ Alii dnt · q puuli pu
niut pena sensus · s3 puta e pena illa · eo q se no ad
uteret p pcta sua · s3 p aliena · vn ponit uarios
grdus penay i inferno · Que aut istay ponu sit
uior · ultia · s · ul pa · potit diudicare p subtior ig
sitor · s3 qnt m ad psens occurrit · ultia m me
lior · p eo q e remotor ab errore pelagianoy dap
nato · q dix ee tciu locu p iudicium · Et i q2 mag
concordat doctrine scoy · et maxie ag ut allegat e
Jt · ypon · 14 · li rep bas errore pelagiano4 ot no
ee mediu it regnu celoy et gehena3 finale · Jt
ans · d ocep · u · o · plt · loquis g° eos q dnt puulos p
solo originali no dapnat · dit · q puuli dapnat · eo
q ois ho aut dapnat · aut saluat · q no ualet · si eet loc
medi · Jt mag osanat scpte sacre · ut allegat
e sup · et adhuc poss3 onda p mlta q hnt i eu · Jt i apo ·
20 · habet · q q no e iuet i li° uite scpt · missus
e instagnu ignis · s3 ctu e q puuli no sut scpti
i li° uite · q n sut baptizati · g° etc · pa aut po nulla3
auctez p se ht · n illa ag q allegata e · q ad ppoum
modic fac · qm n dr mitissia coy pena · eo q nulla
sit s3 q2 no e sic acta sic illa q ifligit p pcto act
si · n · illa fuiss3 itnto ag · ipe n dixiss3 q eet mitissia
s3 poti nulla · ¶ Ad pa arm dd · sic dixi · ul q e p illa

pone · ¶ Ad 2m dd · q pena sensus no debet cusioi
plus q ausioni · q2 ta ia3 pccm ostitue et actide · no
debet aliq pena · cu i no sit delectato s3 debet p se a
usiom · S3 si tu dicas q puuli no fuerut ausi · dico
q fls e · q2 l3 no actualr · salte p id q hnt · actu
sut adusi ditu · et io ne eis debet pena · cu ipi non
hant id q debet hre · s3 ei oppom · s3 q2 illa e modica
r° ei q e iactu · io illa pena e modica ·

Ertio qr · vtm puuli decedentes in solo ozi
affligant pena itnseca siu ime osciae · et m
q no · q2 ubi no e apphensio · no pot ee dolor · s3 i
eis no pot ee aliq itlctual apphensio · g° etc · plo
mi · q2 planu e q i puul dapnatis · no repat na
i meli · s3 uiuetes nichil potant intellige · g° nc
susatati · ¶ Jt medius paripat aliqd de utroq ex
mo · aliogn no eet mediu · s3 ipi sut medii · g°
cu bonis paripat carectia ois pene intioris et ex
rioris · et cu mal carentia uisionis di · et sic no hnt
aliq pena itnseca · ¶ Co · csostom dic · exclud a
bonis · et alienu fi ab his q ppata sut iustis · tm
gnat dolore · ut e si nlla pena extior torqat ·
sola h3 suffic · s3 puuli excludut · ab hi ppati iu
stis · g° etc · ¶ Rio dd · q ee ista qone diusimode
senserut diusi · Quida3 n · dnt · q puuli illi no
habet dolore extinsecu dia uisia h3 facie te · q2
nl3 habuerut actuale pccm · n habebut i tn
secu · q2 nlla3 cog°to3 apphendent · q2 coy na no
reformat i melius · ¶ Alii dnt co · q ipi scient se
ee ronales catas · et factas · p btitudine · q puatos
se ee no dubitabut · d mito pcti ozit · et io tristabut
et dolebut · ¶ Alii dnt q habebut bn cog°to3
s3 no dolore sic dic sta ro · q2 erut medii penit in
t bonos et malos · Que aut istay sit uior ro · n e cui
ista tn · za · m nimis appiquare ad errore pelagii
ponetis mediu stat pll puul · Et io pond qoms
stat solu i h · ut ipi hant cog°to3 ul no · q2 si ha
het · oz oio gcede · q hant dolore · sic dic csostom
et allegat e io ppositu3 · si aut no hnt cog°to3 no
hnt pena · utraq tn uia pot teni · s3 facilr s pha3
q no hnt cog°to3 · ut careat pena · s tn scptu3 q no
ponit n duos stat · un cruciadu et aliu remuneradu
ui · q hant cog°to3 · et p qns tristitia et dolore · vn dio
attribut scptu dapnatis · ume osciae ad cruciat it
nseca3 · et igne gehene ad extinseca · Jt bnardus
dic q sigloy singul nota erut pcta · g° cog°scet ·
plan e q q na ronal affligit · si ei desideriu3 no
opleat · imo et si differt · sic dic scpta · spes q differt
afflig aia3 · g° cu ipi natalr desiderent bonu · et n ha
beat gra3 · p qua referent · no e dubiu · q id desideriu
sit eis afflictiuu · q2 q na3 coy e · cu oms hoies n
ltr desiderent ee beati · x · d t · et il · et ethy° habet ·
Jt coit dr asas q illa snia i erit cuilib3 mani
festa · q eis erit notu · p quo dapnat · s3 no pot h fi n
cognoscedo · et p qns dolendo · vn illi sut libri q api
endi sut · s · osciae iudicadoy · sic dnt sa · ¶ Ad arm p ·

dd · q ibi erit apphensio · ad ploz dd · q no refora
but i meli absolute · s · icoptoz ipsoy · q2 no fio ad
coy utilitate3 s3 dapn · l3 na sic melior inse · alio
qn ita poss3 dici · d coipib3 q n gedit · ¶ Ad 2m ·
dd · q puuli no sut medii · s3 sut extmi · sic dap
nati · s3 sic ibi eris erit grdus · sic et i dapnatis · exm · si
un hret mlta pcta · et un solu un · et ali nllm · n
poss3 dici · q ille q ht un solu3 · sic medi i t illu q
ht mlta · et q ht nllm · imo oz ee i extmu et sic
e ippoito · ¶ 3a · q̄rut · ca · ¶ p° · vtm · pccm
ırra · di hat ca3 · ¶ 2o · vtm malu eo m q
ht ca3 · hat bona siu mala · ¶ 3o · vtm · malu
sic in bono sibi oppoito · hat ca3 · et m q no

¶ Primo qr · vtm pccm q2 ca e ad cui ee sequitur
nec° ad · s · effect · s3 q e d ncitate no e pccm · g° etc ·
¶ Jt · dic dyo · q malu e pt ca3 · et pt ppoit · ¶ 9 ·
iob · q · n i tra sine ca fit · s3 pccm fit g° ht ca3 ·
¶ Rio dd · q sic p3 p dyon d di · no · oe p se fcm ul p
ducitl · fit ab aliquo agente p aliqut fine · mlu
no e pt fine · ul itntoz · et sic malu no pot hre
ca3 p se · nc agete nc finale3 · io dic q malu e
pt intntoz · et pt ca3 · et pt pncipiu · et pt fine3 ·
s3 l3 no hat p se · ht tn p accns · vn malu iqu
malu no dic n deordinato3 alicui act · plan est
aut · q i min alicui opoms · no pot ee n · imo oz
q sit aliqua ectitas · malu aut e puo alicui eti
tatis · sic ocul dr malus · qn caret aliq bono sibi
debito · malu · n · s p3 mali · no dic n deordinato3
alicui boni · q e ecnl tali actui · ul tali bono · nec
ab eo pot separi re · nc osideratone · remanete illa
ectistatia · siu na q malu3 dr · q2 stati q aufert
ei · deordinato · aufert siue spci ro · exm · si aufat
actui mtienti · deordinato ia no e mti · q2 alia
e ro q̄r dicat act · et alia q̄r malus act · dd e g°
ad qone · q nego siu puo alicui boni · n pot ee p
se causa alicui opis n p accns · vn dic dyo · q neo
opat ad malu3 aspiciens · ¶ Ad pa arm dd · q illa
ppo itelligit · d ca nali no ipedita · n uolutaria ·
na sic uolutaria n oz effcm seq d ncitate · io i
actu pcti ulr ht i statia · Jt si ca n sit suffices
ul possit ipedi · no oz q sequat effcs · ¶ Ad 2m · p3
rio · q2 malu e pt ca3 · sic dic dyo · s3 bn pot ee p
accns sic dixi · ¶ Malu eo m q ht ca3 · ha3 mala3
¶ Cdo qr · vtm siu bona · q hat mala m · q2 m
A · dr · no pot arbor bona fruct malos facere ·
et mala arbor fruct bonos face · g° sic bon no pot
ee a malo · sic malu no pot ee a bono · ¶ Jt gni
oy g̃re sut cause · s3 ca boi e gria cae mali · g°
causa mali e mala · ¶ Jt cu ca bona e ip3
quoq3 bon e · s3 malu no e bonu g° ca mli n e boa ·
¶ Co · face ul opari e ab aliqa ectitate · q a psuponit
ee · s3 oe ens guit cu bono · g° q qd fac ul opat e
bonu3 · g° no malu3 · ¶ Rio dd · q sic patuit sup

error manicheoy fuit q bon no fietat n a bono
et malu no n a malo · et io ponetat duas aias in
hoie · quay una erat a bono do · alta a malo do ·
S3 huc errore ip bat sat ag · efficaciter d duab3 aiab3 ·
ut supi fuit dcm d h · et io no oz repetere · plan e
n · s eosde q malu clpe d quo q̄rit qo · fit a sola
uolutate · uolutas aut bona est · Jt aut illa ca
q dr face malu e bona · aut mala · si e bona heo
ppoitu3 · si e mala q̄ro an possit fi peior · si pot g
pot hre min d bono · g° ht bonu · si no pot g°
e sumu malu · g° no est ens · Jt penitre d malo
e bon · s3 uolutas pot penitre d malo · g° pot bonu ·
dd g° ad qone · q oe q e · e cator ul cata · quoy un
q q3 bon est · q2 uidit ds cucta q fecat · et erat ualde
bona · vn phs · 1 · ethy · dic q bonu dr equalr eti ·
¶ Ad argm pm · dd · q arbor bona dr affecto bona ·
q no pot no bon face · et arbor mala dr deordinato
affconis · q no pot bn face · ¶ Ad 2m · dd · sic dr q
gtrioy g̃re sut ee · silr dico · q g̃rioy ca e ca ut
dr apho · vn dz intelligi · q cae e ca g̃rioy qm
ad sta3 · exm d nauta · s3 q̃nt ad dispone oz ee
diusa3 ca3 g̃rioy · imo g̃ria i hus q sut p se · s3 bn
pot ee p accns · aut · et e inca uolutaria ht insta
tia · de istis q sut ad fine3 · ¶ Ad 3m · dd · silr · q e i
tellige d hus q sut poitiua · et p se dnt potioz et n pucoz ·

Ertio qr · vtm malu sit in bono sibi oppoito ·
et m q sic · q2 s aug in eche · cu mala et bona
sit g̃ria · ut nlls abigit · no solu sil ee possut
s3 mala oio siu bonis · et ee n possut · et n i bonis ·
g° malu e i bono · Jt dic q h fallit rla dya
letico4 · q dnt nlli rei i ee g̃ria · ¶ Co · malu no
e aliqua na · s ag · s3 defect ee na3 · nom mali ac
cipit · s3 q n e aliqua na · no e i alio · q2 oe q e ia
oz q sit aliq entitas · ¶ Jt ans dic q iustitia
oio nichil e · sic cecitas · n aut n puato uisus ·
g° etc · ¶ Rio dd · q malu pot duplr accipi · s ·
gcrete · 20 · abstractiue · s aut q dr gcrete · sic gce
nit aliq na3 ul acto3 uestitu3 p aliq ectistatia
et sic dr malu bn ee ad · et pccm · si no diciatr
abstractiue isto m pccm n e i recto · siu formali
puatone · q2 no ens · vn phs 2 · ethy · c · 12 ·
malu se ip3 destruit · et si integru sit · iporta le
fit · S3 i obliq° e alicui ut potti · s · boni · et alicui
ut subiecti · q2 e ee aliq ens · et sic e i bono · s3 no
sibi formalr oppoito · q2 un e alteri ne q aliud ·
vn no pot sic argui · malu e g° e ens · accipie
do malu3 abstrtie · q2 h gna n tenet · qn e 2m
adiacens · vt qn dico malu e · vn e flla · dd
malu e · g° etc · s3 qn e e 3m · adiacens · tuc e ua u
qn dica3 · malu e deordinato · s3 no pot i ferri g° e
q2 mutat sig ficato isti ubi e · q2 i una sig ficat
copula giugente · et copulate duos tmos · et i alia
sig ficat re ubi · s · aliq ectitate · vn e malu e
ht tale sensu · i · malicia e aliq entitas · et sic e
flla locuto · et e flla s qd et simplr · Et p dca p3 ad arm ·

petitum e dictu ul factu ul concupitu contra legem dei.
voluntas retinendi ul consequendi quod iustitia vetat
ad talia abag corrupto modo specie et ordine
et sceto et comutabili bono rebus co hadere.

Jsta d. 34. qrit. 3o. Primo vtrum p quis peccatum corrumpat modus spes et ordo. 2o. vtrum oe peccatum pter originale gsistat in alique actu. 3o. vtrum dr sit ca nre dapnationis.
Primo qr vtrum per peccatum corrumpat modus spes et ordo. et vm q sic. q ma e gnexio i huius tribz q in vitutibz. s si una aut perit omis perdut. go sic erit de istis tbz. s. modo spe et ordine. Contra. h tria sunt qdaz bona nalia. s i bonis nalibz ita e q un pot corrumpi alio remanente. n fortitudo remanente eloqntia ul gmatica. g et c. Respondeo dicendum q diusi diusimode ista tria noia assignant. Quida n dnt. q qlz res pot gparari ad dm tamqz ad caz efficiente et sic dr hre modu q e modificata. qr oium na gstatiu tmin e magtudis et augmti. vl ad caz exeplare et sic dr hre spez. ul ad caz finale et sic dr hre ordine. Alii uo dnt h differe alr. q qlz res pot gsiderari ut e qda na ul entitas qdaz p q reponit i spe et dr hre spez. Vl pot gsiderari ut e de nichilo et sic dr hre modu. ul pot gsiderari ut e ad aliq finez et sic dr hre ordine. qlz aut assigo sat e gpetes. Sigo qrat utrum p quis peccatum corrumpat ista tria dcz. q cu h tria no sit diuse ne sin cerne absolute. q una corrupta corrupit alia un ag de na boni dic. q ubi h tria magna sunt magna bona sunt. ubi pua sunt pua bona sunt et ubi nlla nlla sunt. qr si uarietatez rei. uariat illa tria. mod spes et ordo. cu g i rebz sit uarietas boni formalu ut alia e na. ptr alia eccie et alia gre. et qlz istarum bonu ht sua spez modu et ordinez. manifeste e s ag. q bonitas nec corit supta min sit p peccatum. g pp peccatum qlz isto bono minorat. vn attededu e q h sunt qdaz gnalia bona q repiunt i oi eccia et na. no tn qadtat ad naz ei cui sunt ad absolute. s dnt eide rei diusaz roz. vn si qrat utrum corrupat p peccatum modus spes et ordo i capitate hois ul iustitia dcz q sic s no se ppt h q corrupat i alius bonis q posuit i ee puta i alius uirtutibz ul nalibz suis. s i quocuqz bono hois corrupiut h tria. ul un ex tbz. eglr oz corrupi. qr no differut p ad absolute ab ipa re cui sunt.
Ad aym dcz. q bona nalia no sunt ita uni. qn diffat p eccia. imo differut bn. et io pot un minui q remanente. sic qn diuiut gmatica et remanet plenitudo. s n sic de ill tbz. Et ad utend q h mi nuto ul corrupto no e itlligenda palica pitas ablatoz ipi habilitatis. s p ipetimtor appoitoz i infitu nec e ingens i infituz pcedere i talibz. qr nuq exhaurit tota illa hilitas. et de pone uli negatiua ut nlls ho curit q extendit se i infitu ut dicat gm 3. de aia qr recip falsificatoz et dsptuctoz p appositione curetaz i infitu.
Sco qr utrum ome peccatum pt originale gsistat in aliq actu et ui q sic. qr ag dic 22 g fausti. dic. q oe peccatum e dcm ul fcm ul gcupit g lege di. s qlz istarum triu gsistit i aliquo actu q pz p siglas discretoz g et c. Cg. no cede no dic aliquez actu. s q no cdit gdepnabit. mat ult. no aut gdepnat qs n p peccatum.

Jt peccatum n e pura nego. s p uno bo modi spes et ordis. puo ab no gsistat i pura negatoe. s necco regrit sbz e meth. et io p eez omissiois necco regrit ad peccatum. n tn e forte pez omi ssiois illo ponito. s ipa omissioe act. e cu i sic itadice.

Respondeo dicendum. q aliq dnt. q peccatum obmissionis sep gsistit in aliquo actu. s differnt qn respicit tinu extrisecu et qn intrisecu. qr qn ht extrisecuz. tn ht actu itrisecuz. ut qn qs no uult ire ad ecliaz. no uult ire qr uult stare. q aliqs actus e. qn uo no respic tinu extrisecuz. tnc gsistit i aliq actu pcedeti. ut qn n cogito de do qn teneo dice horas meas. id no cogitare lz de se no sit actus. tn includit pcedetez ad nexu puta qr g cogito ad. Alii aut dnt. q h qd pot tripliciter intelligi. qr formalr. ul malr. ul gnt. si po m. nllm peccatum e i actu formalr. imo i opposito actui. s. puatone. qr tal act e ens. si uo mlr sic dnt q no oz q sep sit obmissio p aliq actu mlr qr ia no distiguet a pecco gmissionis. si aut dicat gnt. sic et dnt q peccatum obmissionis pot n gsistere i aliq actu. h e no e necm pcede aliquez actu de necitate. ad que sequat tal obmissio. teneat qcuqz po placet. Ad argm dcz. q ag accip large factum p opatione ul cessatone opis. Ad ad palia pter dcz sic dic phs. 2. ethy. c. 9. q id dr uoluntariuz q e i potate nra ut fiat ul no fiat. vn i e uelle sic nolle i nra uoluntate. ppt q e peccatum n cedere.
Ertio qr utrum dr sit ca nre dapnationis. et ui q sic. qr id q psm psentia e ca salutis. psm absentiaz e ca dapnationis. s dr p psentia suor donorum e ca nre salutis. go p absentiaz suor donor erit ca nre dapnationis. Cg. ece. 19. n uult dr mortem peccatoris et c. Respondeo. dcz. q ista qo pot hre duplicem intellectu. utrum s. dr sit ca mali ul possit ee. qr uno m pot itlligi de malo culpe. 2o de malo pene. de po malo plana e responsio. q dr n pot ee ca mali culpe. nec pse. nec p accns. qr et ca tal no pot pse ee ca culpe cu intendat i sua opone sep bonuz aliq ptclare. n id itndit n put reluceat i eo aliq gditio boni ulis. qr alr no eet bon. ad q ulr bon reducit oe pticulare. et si ad id no ordinat ia bonu no e. accidit aut q tale pticulare bonu ab hoie desiderat careat aliqua alia gditione. cui gditois carentia fac id ee n bon et sic itndit id p accns. dr uo nllz bon pot uelle a a se. qr tota ro uolendi e ro finis. et p gns refere ad nllz ad bonu. n ad se ipz. hic e q nllo m pot accidere. aliqs defect bonitatis et pfcoms i bono ab ipo desiderato. n i ordine referenti. nec p gns aliq maluz cuz malu clpe no sit n alicui boni debita puato.
Si uo intelligat de malo pene dapnator adhuc pot ee duplr. qr e maluz dapni. et malu sensus. si p m s. de malo dapni dicam. tnc dico. cuz tale maluz no sit n aliq pfcone carere. puta uisionis dine. ul hita sco auferre. ul possibile iducio a no inducere. huius modis no pot dr ee ca tal dapni. vn sicut si aliqs iacendo panez. icidit digitum. fac iasione panis pse intntaz. s incisione digiti pt intntoz pudentis. dr aut oia pudet. nec pot sibi e fugere ad. sua pudentia. et pudentia. et io non pot i suo ope accidere. tale pfcoz auferri. vm si aliqn accidit. q dr faciendo aliqd. tale pfconez

auferat. tnc actus e tal ablato pfconis. sicut qn aliqs artifex. fac ad silr bonu. q accidit puato fore q incrat. puta calefacio me. accidit q destruat ul noceat fore frigiditatis. ul qn ando ignez q destruat fora aeris. sic dr faciendo q siplr bon e. accidit q id alicui noceat. ul dolore ifat. Si aut sit aliqua fora iteducibil q dr no inducat. n e ipe ca no iteductonis. puta btitudis. s ca e idispo me. sic qn na fac monstra. n itduc pfcone. qr no pt mas dispone. et tali m no pot et dr ee ca tal ipfconis. qr ipe e sume potes. nec indigz aliq pua dispone. aliqn tn gtig. q forqz itroducabile no inducit. no qr no possit. s qr ad mai fin intendit sic pz de ceco nato. cui no induxit forma uisus. n qr no possz. s qr mai itndit. s. glia dei. q itudebat pse. s puat ee p accns. ordinado tale pticulare bon ad bon siplr. Si aut itlligat de malo sensus ul doloris. pot itlli duplr. qr ex amissioe alicui boni. ul p imissione alicui afflictiui. po m no ueni expte dei. n p accns. qr expte sua pat e dare gliaz. s qr illi sunt idispoiti n dat. qr dare no pot n alti faciat iuriaz. s. ordini iustie. q regrit clpa. oio debe locari i loco pene. et qr illa idispo est clpa sui malu clpe. oz ordinari p malu pene q dr pena sensus. Jn quo malo sunt tria. quor duo sunt ab intra. et un ab ext. abit e dolor i cadens ex amissioe illius boni q nati erat hre. 2m e umis gsae. icidens ex remorsu gsae. p pecco. q fuit ca ille admissionis. q admisit gliaz. na clpa i ordinata remanens no ez. ab ex uo e tiu afflictiuu. appoit ad ordinadu id maluz clpe. sic cet eplaustru appoit ad ordinadu morbuz. Et ih malo sunt duo gsiderada. s. ca i ferens sui appones dolorez. qua dnis igne. et dolore illuz casat ex apphesione illi. pmi s. ignis. ut e qdaz na i tuta e ado pse. i q uo aut ille ignis e doloris illatiuus. p ne remaneat decor pcci sine decore iustitie. h e ado. s igr ignis ille e ipugatiuus. paciis illi nec no plag do. s displig. s no dr dimicere bonu coe. nec ipedire. p to alicui psone. qr sit ei igmodu. sic qn medicus sanare uoles aliq appoit remedia medicinalia pse ordinata ad curatoz tal morbi. s accidit q sua appoitio sit igmoda idispoito mbro. Ad argm dcz. q id dz intelli sane. s. qn absentia naute pcedit piculu q pcaue potuit sua psentia. s no e nec si absentia seqt piculu. sic pz qn nauta fugit piculuz de naui piclitate. sic aut e i ppoito. q dr fac. q debit e expte sue psentie in suis donis. s. ne ho p peccatum piclitaret. s qn p suu arbitriu oio se ponit i pecco. tnc non fac deus.

Jsta d. 36. inq qr de clpa i opatione ad penam qrunt. 4or. Primo vtrum un peccatum sit ca alterius. 2o vtrum un sit pena alteri. 3o vtrum passiones aie sit solu pene an e cu h sit peccata. 4o vtrum sit pone clpa sine pena ul eo.
Primo qr utruz unuz peccatum sit ca alteri et ui

q no. qr no pot ee ca efficiens. n finalis qr finis et bon ide. nec efficiens s deon qr eet aliq ens. n ca mal ul formal. qr talia no sunt n i nalibz. Jt si peccatum h e ca hui et illi aliq ad et sic i infituz. s h e ipossible. Cg. initiu e ca initiati s supbia e initiu ois pcci et radix oium malor e cupiditas sic dic sac scptu g et c. Respondeo dcz. q sic pz p auctes q sunt allegate p magistrum in lra. un peccatum e ca alteri s. ronez pcci. q peccatum pot hre et h dico s roz cuilz ee. qr unu peccatum iclinat ad ad p modu hitus. ut supbia ad iuidia. ira ad iuidiaz et sic ht peccatum ronez cause mouetis. vn gg peccatum q p pniaz no diluit. mox suo podere ad aliud thit. Jt remouet phibes ad pccandz. s. gpaz ul uecudia. et sic e ca mouens p accns. Est et qi ca mal ut ebrietas ad luxuria. auaritia ad litigiu. Est et q ca final ut id q e ul ad fine ut cu qs mtit ut furet ul formaret. vn i moralibz finis dat forma. et igit un peccatum e finis alteri ht roz ce formal et sic de aliis. Ad pm argm dcz. q n o iges q un peccatum sit ca alteri n h puenit. expotate s expuatone. ut cecitas e ca offendendi pede. et et pot ee bon apparens lz no sit exns. et p tato pot moue uoluntatez ad peccatum sit finis. Ad 2m dcz. q oe peccatum e ca alteri. qr s no pm. s no se q no aliq lz sit de uenire ad prim. vn et ego sum apte mo et ille a suo. s no sic i infitu.
Sco qr utrum un peccatum sit pena altius pcci et ui q no. qr si pcez seqns e pena pcedetis clpe. go e punit. et sic cu dr no puniat bis id ipz. go deus no punict id pcz q flm e. Cg. ro. 1. tradit illos dr pp qda pcca in passiones igminie ut faciat ea q no gut. s ppt dic caz. g et c. Respondeo dcz. q sic pz ex sac scptura et scor doctrina. un peccatum e ca alteri sui pena. vn i gf ag dic. Jussisti dne et ita e ut sua pena sibi sit ois aim iordinat. vn co m q dnus mit ee caz pmu. sic e peccatum ca alicui dapni. sin boni depti. io e dr malu ipz peccatum qr nocet. et ad adimit de bono. pecce aut de bono pena e. vn un et ide peccatum et e clpa. et e pena. s diusa roz. qr igmt e uoluntaria deordinato e clpa. s igmt ad adimi de bono e pena. vn dr q oe peccatum ap apostasia cit e peccatum et pena pcci. s. pcedetis. Ad argm dcz. q uerz e q deus no punict bis id ipz si sufficiet semel punire. s qn isufficiet bn iterum puniet. n et sequens peccatum alleuiat pcedes imo aggrauat.
Ertio qr utrum passiones aie sit solu pene an et cu h sint peccata. et ui q sit solu pene. qr n q sit nob coe cu pecoribz ul ptinet ad roz pcci. qr ia poneret ill. s passiones sunt coes nob et pecoribz. s. ira et hui g et c. Jt s ag oe peccatum e uoluntariuz. s passiones no sunt uoluntarie. imo i uoluntarie. g no sunt pcca. Jt opposita sunt i eode gne. s ut et uitiu sunt opposita. g cu ut no sit in gne passionis g nec uitiu. sibi opposit
Cg. m. q. dr oes q irascit.

fri suo. reus erit concilio. sed non est reus nisi peccatis. ergo ira que passio dicitur est peccatum. ¶ Respondeo dicendum quod de ista questione fuit magna disputatio inter philosophos ut recitat aug. 9. de ci. dei c. 4. quidam dicentes non posse cadere aliquam passionem in animo sapientis. et alii contrarium assentientes. Peripatetici vero. philosophi autem tes quorum dux et magister dicitur. stoici et alii mala usque ad mortem. alii dicunt distinguentes de istis passionibus. quia aut preveniunt iudicium rationis. aut preveniunt actionem. si primo modo tunc sunt in non baptizatis peccatum. quia ipsi sunt debitores totius iustitie originalis. per ans. qua iustitia conservante eos numquam preventi fuissent. et si in preveniunt est propter illius iustitie carentiam. et quia illam voluntarie perdidit ei imputatur. sed per christum mitium baptizatis non imputatur. dato quod preveniant. quia non est in potestate nostra quibus iustis tangamur. sed 3o de li. ar. Unde in nobis sunt solum pena et non culpa quando preveniunt iudicium rationis. nisi forte quis dicat quando anima non est sufficienter intenta debito tempore et loco ad dicta que cavere tenetur. et tunc est peccatum. Si non tales passiones preveniant. tunc possunt esse meritorie. et meritorie est secundum circumstantias suas. quia si fiunt quando et cum et quomodo sunt meritorie. sic legimus de finees. quod huiusmodi ira propter zelum et placuit deo. et isto modo sunt meritorie. Si vero debitis circumstantiis spoliantur sunt vitiose et peccata. Unde apostolus docet quod non dimittamus solem occidere super iracundiam nostram. hec est doctrina aug. 14. de ci. dei c. 9. ¶ Verum tamen notare ut sciatis quales iste affectiones seu passiones dicuntur. quod sic dicit damascenus l. 2. c. 24. iste passiones percutiunt secundum quod ab appetitu apprehenduntur. tamquam rationali quam sensitivo. quando non apprehensio est circa obiectum sub ratione boni et utilis aut aliquando est sub ratione mali et nocivi. Si sub ratione boni et utilis apprehendit ipse appetitus. tunc vocatur letitia vel gaudium quando tale apprehensum est presens. si non absens sive futurum vocatur desiderium sive cupiditas. Si autem apprehendat sub ratione mali et nocivi. et est presens vocatur dolor sive tristitia. si non est absens dicitur timor. hec est sententia damasceni et philosophi. Unde dicit damascenus bonum expectatum constituit concupiscentiam. presens letitiam. malum non expectatum constituit amorem. presens tristitiam. hec sunt principales anime affectiones. seu passiones. ad quas omnes alie reducuntur. quibus movetur appetitus. subito et sine preceptatione et naturaliter. aliquando non preveniunt actionem. ut iam dixi et tunc possunt esse bone vel male secundum suas circumstantias. ¶ Ad 1. argumentum dicendum quod iam patet quod iste passiones non sortiuntur nomen vitii. nisi vitias inse consideratur. sic sunt in peccatoribus vel nobis. nisi actione preveniant vel refrenentur. ¶ Ad 2m dicendum quod iste similiter sunt voluntarie sic peccatum originale propter quod ut dixi sunt peccatum. debitoribus illius iustitie. in nobis vero non nisi voluntate impante vel tollerante vel acceptante. vel non cohibente cum sibi subiciat iudicium rationis. ¶ Ad 3m dicendum quod sic patet per philosophum in ethicorum. ut vitium et virtus sunt esse passiones. sed aliud et aliud. unde mi. non est simpliciter ira. quia licet non sit passio. est tamen esse passionem regulatam sic mitium. ¶ Quartum sic ponere penam sine culpa ¶ Primo ¶ Quarto queritur dicendum. sine argumentis. quod non est ponere culpam sine pena gratie. et non solum gratie immo actu et tempore concomitante. licet ab homine non sentiatur. unde aug. 3.

de li. ar. perfectis rebus dicens. nullo intervallo temporis. ista s. pena et culpa dividuntur. ut qui non faciat animam quando non debet et alio tempore et animo patiatur quod debet. ut nunc iniuncto. unus placitum tenet. ut sic in eadem decore pecci sine decore iustitie. unde cum peccatum sit essentialiter nocens. non autem nocet. si non minueret aliquod bonum. privari autem proprio bono pena est licet non sentiatur. Et sic non est ponere culpam sine pena. sic non est ponere penam sine culpa. immo est impossibile. si proprie accipiatur pena. Si non accipiatur pro pro afflictione communi nobis et omnibus. bene potest esse sine culpa. nec non dicitur penale nisi contra voluntatem fiat. unde aug. 14. de ci. c. 13. dicit. quia spiritus volens deseruit dominum. fit in morte invitus deserat corpus suum. et de natura boni dicit. quod quia peccatores volentes corrupuntur peccatis. nolentes corrumpuntur in penis.

Circa di. 31as in qua agitur de actione. queruntur duo principaliter. primo de ipsa actione in se et absolute. secundo comparate. ¶ Quantum ad primum queruntur 3a. ¶ Primo utrum omnis actio sit actio. ¶ 2o utrum omnis conservatio rei. ¶ 3o utrum gubernatio mundi. omnis actio secundum quod actio sit actio. et

Primo queritur. utrum sit quod non. quia per aug. ypon. 14. quod rebellio carnis ad spiritum est mala a dyabolo. et non actio. sed plane est quod rebellare est aliqua actio. ¶ Item dicit aliqua actio iniusta. dicit contrarium. aut est tota actio. aut tota alio. arguo. si tota actio. ergo est tota bona. quod est contra propositum. si tota alio. arguo ergo non omnis actio fit actio. si partim sit et partim sic. sic est potentie signare adhuc secundum de illa parte actionis. idem quod prius. ¶ Contra. ens et bonum convertuntur. sed omne bonum actio. ergo omne ens. ¶ Respondeo dicendum quod duplex fuit positio circa questionem istam quarum qualibet fuit satis probabilis. et solempnis reputata a magistro. Nam quidam dixerunt quod omnis actio naturalis erat actio. sed actiones essentialiter vitiose. ut mentiri et deum blasphemare. et huiusmodi non sunt actio. et hoc confirmat per aug. in l. retr. 1. ubi dicit quod quod incipit recte inchoans operatione respondet. sic dixisse se dixisse de vera rel. et dicit quod hoc fuit dictum de sensibus atque naturis. non autem de peccatis de quibus tunc non disputabatur. per quod patet quod distinguit inter actiones naturales. quas dicit esse a deo. et alias quas dicit non esse a deo. Idem dicit de perfectione iustitie respondens contra quod sit peccatum. dicit pugnare actu dicti non rem esse. unde dicit quod res vel corpus non est peccatum sed pedis claudicatio est vitium. Idem dicit ypon. 2. 14. et 9. ¶ Secunda non positio fuit. quod omnis actio secundum quod actio est actio. cuius ratio iam tacta est in argumento. quia omnis actio est aliqua entitas. omnis autem entitas est a deo. nec potest malitia auferre ei rationem entis. et ista est maior et color positionis. ad intelligendum tamen ista aug. est sciendum quod duplex est bonitas in actione. una s. naturalis. et alia moralis. naturalis non potest separari ab entitate rei nec actu nec intellectu. quia illa est bonitas que convertitur cum ente. et est realiter ipsa res. quia si ponatur res tali bonitate privari. poneretur omnino non esse. alia est bonitas moralis. que consistit in institutione illius eiusdem actionis. super debita materia cum debito ordine ad finem. et hec bonitas licet non reale addat super illa entiam. addit tamen ad mores. et potest separari a tali actione. aliquin omnis actio esset moralis. quod falsum est secundum omnes loquentes de ista materia. Unde tali bonitas non est de essentia actionis tales. ¶ Primo ergo bonitas est omnibus actionibus naturalibus et voluntariis. sed 2a non invenitur nisi in voluntariis. et ideo actiones naturales dicuntur simpliciter bone. et nullo modo male malitia culpe. sed voluntarie

sunt ideo non dispensantur. quia plures confluunt concurrunt ... [marginal note, partly illegible]

possunt esse similiter male et bone secundum conditionem. sed non per se eiusdem. sed si esset bone et male. per se eidem actionis esset impossibile. quia cum omne bonum sit actio. et in ipsum tamquam in causam reducatur. sequitur quod omnis actio in quantum huiusmodi sit actio. et per consequens omnis entitas. hec est doctrina dyon. 4. de di. no. Item anselmus dicit de con. quod omnes qualitates et actio. et quicquid essentiam habet. actio est. a quo est omnis iustitia et nulla iniustitia. Idem dicit aug. 12. super gen. quod omne ens in quantum est bonum est a deo est. Unde in illis auctoritatibus preallegatis. non est intentio aug. dicere contrarium. sed vult dicere. quod ille actiones in quantum actiones sunt actio. sed non prout male sunt. ¶ Est tamen intelligendum quod quando dico. quod omnis actio est actio in quantum actio. potest dupliciter intelligi. quia uno modo quod sit actio. sicut causa efficiens. 2o modo instituentia. primo modo sunt ab eo omnia per se causata. et actio. causationis et iustificationis. et huiusmodi. sed alie actiones quas habent res naturales. puta lucere. intelligere. non sunt actio. nisi primo modo. sed non primo. quia hec est falsa. deus est actor lucendi. et tamen hec est vera. deus est actor causationis et iustificationis. et huiusmodi. sed alie actiones quas habent res naturales. 2o tamen modo. omnia deus facit institutione. quia ipse dedit rebus et instituit. quod possent tales actiones elicere. vel facere. sed quia in actionibus sunt aliquando defectus ideo dicuntur male quia voluntarie fiunt spoliate debito ordine et circumstantiis. et sic patet quod omnis actio in quantum huiusmodi est actio vel elicitive vel institutive. sicut actio primaria. sed bene sunt aliqua actio separata. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod concupiscentia dicit duo s. quendam appetitum. et inordinationem circa ipsum appetitum. primo facit deus. sed secundum hoc. sed dicit dyabolus. eo quod eius subgestione fuit secundum primum peccatum. quod est causa omnium sequentium. ¶ Ad 2m dicendum quod tota illa actio est actio. et tota alio. arguo. sed in quantum actio actio institutive. et conservative. et est alio arguo elicitive prout actio est. sed prout inordinata alio arguo deficiente.

Secundo queritur. utrum omnis conservatio rerum sit actio. et videtur quod non. quia de nobilitate agentis est. quod faciat opus suum per se stabile. sed huiusmodi est deus. ergo effectus eius non indiget alia conservatione. exemplum de domo. ¶ Item idem est principium essendi et conservandi. sed per formam habet quelibet res sufficienter existere. ergo et conservari. ¶ Item si actio relinquatur sibi aut corrumpitur aut non. si non habeo propositum. si sic per quod corrumpitur. cum non inveniatur quod sit ei contrarium. quia deus non contrariatur ei. nec ipsa sibi. omnis autem corruptio per contrarium reducitur. ad contrarietatem. sed hoc non potest inveniri. ¶ Contra. dicit beatus gregorius. quod cuncta in nichilum tenderent. nisi manus conditoris conservaret. ¶ Respondeo dicendum. quod sic probat aug. 4. super gen. deus continue et incessanter operatur quod prius condidit. sed hoc non potest esse verum per primum exitum in esse. ergo oportet intelligi quantum ad conservationem in esse. unde rem conservari est eam in esse continuari. et cetera. et hec est doctrina avic. 6. metaphysice ubi probat quod causatum quod dependet a sua causa secundum essentiam et esse. eget continue datore sui esse. semper et incessanter quamdiu habet in esse. exemplum bonum est de sigillo in aqua. et quia hoc aliquantulum difficile. dicit aug. 4. super gen. etiam et si possumus intelligamus. usque nunc deum operari. ut si conditis ab eo rebus operatio subtrahatur. omnino interdent. Et notandum quod quicumque effectus est natus recipere impressionem esse secundum rationem esse. dependet ab ea solum secundum fieri. et non secundum esse. sic in agentibus univocis. si quando non recipiunt secundum rationem cause. tunc dependet quantum ad fieri et esse. unde aqua calida potest remanere calida

potest remanere calida. in absentia ignis. quia recipit effectum secundum rationem cause. sed lumen non remanet in aere. quia non recipit lumen secundum rationem cause. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod licet pertineat ad nobilitatem operis. posse stare sine suo operante. sive per se existere. non tamen pertinet ad nobilitatem cause sue quod effectus possit manere sine ipsa. quia multum magnificat causam. quod ea continue indigeat opus suum. et totaliter dependeat ab ipsa. ¶ Ad 2m dicendum quod forma dicit esse rei quamdiu res et ipsa forma conservatur. unde ita bene indiget forma conservatore sicut res ipsa. unde debet esse presupposita conservatione. ¶ Ad 3m dicendum quod omnis corruptio est per aliquam contrarietatem. usitate accepta corruptione s. physica. sed non est usitata de annichilatione. vel patet dicendum quod et multa corrumpuntur sine aliqua contrarietate. quia desinunt esse. ut motus et huiusmodi.

¶ Tertio queritur. utrum gubernatio mundi sit actio. et videtur quod non. quia illarum rerum est gubernari. que moventur propter aliquem finem. sed res naturales non operantur propter finem. cum ipse non cognoscant. ergo ipse non indigent gubernari. ¶ Item que sunt determinata ad unum non possunt errare. sed que non possunt errare. non indigent gubernari. sed res naturales sunt huiusmodi. et cetera. ¶ Contra. sap. xiiii. tu autem pater gubernas omnia providentia tua. ¶ Item boetius dicit. o qui perpetua mundum ratione gubernas. ¶ Respondeo dicendum. quod sic dicit sermo divinus et boetius. ita est quod mundus gubernatur a deo. primo et hoc ipse probat. quia cum in diversis partibus mundi tam diversis. semper idem eveniat vel ut in pluribus. hoc autem esset impossibile. nisi ab aliquo ad hoc dirigerentur. per aliquam providentiam. ut aliquis domum intrans. et bene ordinatam adveniens. statim dicit concludendo. quod ab aliquo gubernatore regitur. sic dicit philosophus. ¶ Ad 1 argumentum dicendum quod aliquid potest moveri. vel operari propter finem dupliciter. quia vel per se ipsum directe. ut homo qui per cognoscens finem agit. 2o modo. ut directum ab alio. ut sagitta. licet non cognoscat signum cognoscit tamen per eam a sagittante. et sic est in proposito. sic patet 2. phy. ¶ Ad 2m dicendum quod necessitas inherens rebus per quam res determinatur ad unum est a divina gubernatione. sicut motus violentus in sagitta est a sagittante. sic dispositio violenta est immissa a deo rebus. licet dicatur naturalis secundum aliud motum. unde damascenus dicit. quod res agunt non agunt.

Circa 2m principale queruntur 3a. ¶ Primo utrum aliquid accidat preter intentionem gubernatoris. ¶ 2o utrum conservet immediate. ¶ 3o utrum falsa enuntiatio sit actio.

¶ Primo queritur utrum aliquid accidat preter intentionem gubernatoris. et videtur quod sic. quia si non accidit preter intentionem gubernatoris. non est malum. nec fortuitum. vel casuale. sed hoc est falsum. quia multa sunt talia. ut patet in l. phy. 4. ¶ Item hest. 3. domine deus omnipotens in ditione tua cuncta sunt posita. et non est qui tue possit resistere voluntati. ¶ Respondeo dicendum quod preter ordinem particularis cause bene potest aliquid contingere in rebus. sed non cause universalis. quia impedita causa non potest pervenire ad effectum. nisi quia ab alia particulari impeditur. que reducatur in causam universalem. sic indigestio potest contingere preter ordinem virtutis nutritive. puta quia impeditur propter grossitiem cibi. vel aliam alteram. quod omnia oportet reducere in primam causam totius entis. unde eo ipso quod aliquid exit ordinem unius cause particularis. recurrit in aliam. et omnia in universalem causam. sic patet de diversis cursoribus. ¶ Ad argumentum dicendum quod licet aliquid dicatur malum quia est in genere modum huius rei. non tamen dicitur simpliciter. quia est utile alteri. similiter de casu. quia sic huic. non est tamen casuale esse ulli immo est ab eo intentum.

ctō qr̄ · vtm̄ ꝯſuet imediate · absq̧ ſcđa cā · ꝛ
ui q̄ ſic · q̄z eađe acōne ꝯſuat · ꝛ cāt d̄s · ſʒ in
mediate cāt · g̊ imed̄te oīa ꝯſuat · Itē mag̊ ē
unaq̄q̄ res pxīa ſibi · q̄ alt̄i · ſʒ nlli rei pōt cōicari
q̄ ſe ipꝫ ꝯſuet · g̊ nec alīā · Co pꝫ ite res ꝯſuat
in eē · p q̄ acq̄rit eē ei · ſʒ d̄s dat eē reb; aliq̄b; m
ediātib; reb; ꝛ cauſ ſ͠cis · g̊ p res mediās aliq̄s ꝯſ
uat · Rn̄o dc̄ q̄ duplr̄ dr̄ ad aliq̄d ꝯſuare · q̄z aut
ut remouēs corrūpēs · ſic ſal ꝯſuat carnes · ꝛ hē
indirecte ꝯſuare · 2o m̄ directe ſic cauſ pſe de
ꝑnatis effect ſe eē dependʒ ap̄a · ꝛ ſic d̄ aliis · ꝛ his
duob; modis res ꝯſuat in eē · ꝛ iō d̄s ſic p̄ca ē
ꝯſuans oīa cāta om̄iū alia͡ꝝ cā͡ꝝ · ſic illa media
te · alie cauſe · ꝛ ꝯſuant · ꝛ ab eis dependet ſaṗo ef
fect̄ · vn̄ phs · xi · met̄e dīc̄ q̄ p̄mus mot̄ · ſ. diur̄
ē cā ꝯtinuitatis gn̄onis · ſʒ aut mot̄ q̄ ē ꝯ zodiacū
ē cā diuſitatis · q̄ ē ſ gn̄one ꝛ corruptōe · ꝛ ſilr̄ aſtro
logi attribuūt ſatno · q̄ ē ſupm̄ planeta͡ꝝ · Eſt g̊
dc̄ · q̄ d̄s ꝯſuat res · mediatib; aliq̄b; cauſ ſ͠cis · Ad
p̄m ar̄m dc̄ · q̄ d̄s imed̄te oīa cauſt · ſʒ ipā ꝑ cāt ōne
inſtituit ordinē i reb; · ut q̄đa dependeret ab aliis ·
p quas ſaṗo ꝯſuaret̄ · i eē · pſuppoīta tn̄ p̄ncipa
li ꝯſuatōne · Ad 2m̄ · dc̄ · q̄ nō ſē · q̄z ſi res non
poſſit ꝯſuare ſe · q̄ nō poſſit ꝯſuare alia · q̄z nec
ſe pōt face eē ꝛ tn̄ fac alia · ꝛ m̄ q̄ nō · q̄z q̄ d̄s
Tertio qr̄ · vtm̄ enū flā ſit adō nō pōt dīce non
pōt face · ſʒ nō pōt dīce aliq̄ flitatē · g̊ nec orōꝫ fa
lſā pōt face · Itē oē q̄ d̄s face pōt ht̄ yđeā i dō
ſʒ flitas nō ht̄ · g̊ ꝛc̄ · Co · ſorte exnte pctōre ſʒ
ē uā ſor ē pctōr · ſʒ d̄s pōt face ſibi ꝯriāꝫ · quo fc̄o
erit ꝓpō flā · Itē ad ē uitas · um̄ ꝯtra͡ꝝ · ab eođe
ē flitas alteri · ſʒ uitas um̄ ptis ē adō · g̊ flita͡ſ ei
oppoīte · Rn̄o dc̄ · q̄ q̄đa dnt̄ · q̄ i orōne ē dupl̄ ui
taſ · una cont̄ qua expoliari nō pōt orō · ut ē ꝑſi
taſ · una cont̄ qua expoliari nō pōt orō · ut ē ꝑſi
g̊ficat̄ · ad q̄ ſig̊ficādū fuit iſtituta · q̄z oīs orō
ſiu uā · ſiu flā · ſig̊ficat id ad q̄ fuīt ordinata · 2a
uitas orōnis · ē ei actus · q̄ ē q̄dā adeq̄tō ſig̊ ad ſi
gnatū · ꝛ uocaſ ad rē · ꝛ hac pōt orō p̄uari · p c̄ ſig̊
ad q̄tōnis · vn̄ d̄s pōt face dd · quo dato erit flā
orō · ut iuſtificare pctōre · ſʒ pſe loq̄ndo nō pōt
ut dnt · Aliī pōt dīci ꝛ forte meli · ꝛ planius
ſ. q̄ dm̄ face aliq̄ orōꝫ flāꝫ · poſſum duplr̄ itellige ·
vno m̊ q̄ faciat mutatōꝫ i re ſig̊ficata · ſ. iuſtiā
i iuſto · ſic ꝯſ excitas dormiente · fac ꝓpōꝫ flāꝫ · q̄
dicebat̄ · iſte dormit eo excitato · vn̄ exn̄ti ſic
illa orō flā · ꝛ iſto m̊ · bn̄ pōt d̄s face · Alio m̊
poſſum itellige · ut q̄ faciat ꝯpōꝫ tn̄ nō ſig̊fi
catiū rē eē · ꝛ illa n̄ eēt uł eē · ꝛ iſto m̊ ē ipo
ſſible
q̄z iđ flm̄ ſig̊ficaret · ꝛ amitate dmaret · q̄ nō
ſtat cū ſūma uitate · vn̄ flāꝫ orōꝫ face iſto 2o
m̊ · ē flm̄ dīce · ꝛ iō dc̄ · q̄ d̄s nō pōt · Ad p̄m ar̄m
dc̄ · q̄ eođe m̊ pōt face · q̊ pōt dīce · ſʒ ſic n̄ pōt
face · orōꝫ flāꝫ 2o m̊ · ſic n̄ dīce · Ad 2m̄ · dc̄ q̄
bn̄ pōt dīci q̄ d̄s ht̄ n̄ pſe ſʒ p accn̄s yđas p̄uatōn̄
aliogn nō cog̊ſceret eas · ſ ag̊ · ꝛ iō dc̄ q̄ eas p accn̄s

face pōt · i · ad pōt face · q̄ fcō exn̄ti fint p̄uatōnes.
Circa · d̄ · 38 · uſat inq̄ſitō magri p̄ncipalit̄
eē · duo · ſ. d ꝯpatōne uolūtatis ad ſuū fine͡ꝝ
ꝛ eē · d̄ra͡ꝝ uolūtatis ad itn̄tōne͡ꝝ · Circa aďt p̄m
q̄rūt̄ · 3a · p̄o · ut͡ꝝ uolūtas ſit bona rōne finis ·
2o · ut͡ꝝ ſit aliq̄s finis unus · a cui bōitate ſit
uolūtas bona · 3o · vtm̄ uolūtas poſſit ſe moue
ꝯ iudiciū rōnis · uolūtas ſit bona rōne finis · ꝛ m̄
Rn̄o qr̄ · vt̄ · q̄ nō · q̄z ſi ita eēt · cū oīs hō uelit
b̄titudīe͡ꝝ · ꝛ ꝓꝑ ipꝫ alia uelit oīs hō eēt bonus ·
Itē oīs agens uolūtarie · uult bon̄ ꝛ nō malūꝫ ·
g̊ ſi ꝓꝑ bonitatē uoliti · ē bona oīs uolūtas · eēt bōa
q̄ flm̄ ē · Co · cui finis bon̄ ē · ipꝫ quoq̄ bon̄ ē · ꝛc̄ ·
Rn̄o dc̄ · q̄ q̄rē · utm̄ uolūtas ſit bona · rōe boni
finis · ē idē ac ſi q̄rēt̄ · utm̄ uolūtas ſit bona · ex h̄
q̄ i actu ſuo · intēdit bon̄ finē · i q̄ op̄ ſuū refert
ꝛ ordinat · Ad q̄ dc̄ · q̄ ueꝝ ē duab; ꝯditōib; ſ̄b
intellc̄tis · una ē · q̄ ſiplr̄ bon̄ · ſ uitatē · n̄ ſolū ſ
extimatōꝫ · ꝛ q̄ ſit bon̄ ſ rōꝫ finiedi · i · q̄ ſit meli
q̄ ea q̄ ſūt ad finē · q̄z min̄ bon̄ nō ht̄ rōꝫ finiedi
mai bon̄ ſ̄ia ꝯđtō ē · q̄ i q̄ ordinat̄ ad fine͡ꝝ · ſit
ordinabile · nec dīcat̄ ordinatōꝫ d ſe · ſʒ oꝫ q̄ hat or
dinabilitatē ad fine͡ꝝ · exm̄ · ſi q̄s uult lucrari ut liber
i nocētē · lucrī · n · ht̄ ordinabilitatē ad talē finē ·
ſʒ ſi uelit furari uł m̄tī · n̄ poſſʒ ordinari · q̄z d ſe
dīc̄ i ordinabilitatē · vn̄ dc̄ ad q̄ōꝫ · q̄ uolūtas d̄r
bona · ꝓꝑ bon̄ finē · ſic itellc̄ ut dixi · Ad p̄m
arg̊m dc̄ · q̄ ʒ uelit om̄is b̄titudīe͡ꝝ · uolūtate nāli
ꝛ gn̄ali · ꝛ i dtinate · n̄ tn̄ uolit om̄is b̄titudīe͡ꝝ uā͡ꝝ
i ſp̄ali · imo exſtimatā q̄pit ſit eis plus ſap̄ · ꝛ i
ꝯeſcit · ꝛ iō nō ſē q̄ om̄is ſit boni · Ad 2m̄ · dc̄ q̄
ſilr̄ cūpit · q̄z agens appoīto · n̄ itēdit ſep̄ ueꝝ
bonū · ſʒ appareſ · ꝛ iō n̄ ē bon̄ · ſʒ ē bon̄ cō m̊ q̄ ē bon̄
ſ. apparent ſibi · aliq̄s finis un̄ · a cui bonitate ſit
Sc̄đo qr̄ · vtm̄ ſit uolūtas bona · Et m̄ q̄ n̄ · ſʒ m̄
q̄ ſit plēs · q̄z xp̄s ē un̄ · ꝛ capitas ē alī · ſic pꝫ ad ro
x · finis leg̊ xp̄s · ſʒ itē ē finis leg̊ dīne ꝛ uolūtatis
bone · Itē finis pcepti capitas · i · thy · i · ſʒ ad eiđem
finē tn̄dit uolūtas ad q̄ pcepta · g̊ finis ē capitas ·
Co hita capitate · nō ꝯeſcit uolūtas · ſʒ ſi eēt
finis ꝯeſceret · q̄z adepto fine ꝯeſcit oīa q̄ ſūt ad
finē · Rn̄o dc̄ · q̄ i opib; nr̄is · nō ē i ꝯuens itēdē
duplicē finē · n̄ tn̄ eq̄ p̄m · ſʒ un̄ p̄ncipalē et
ultim̄ · ꝛ aliū ſ̄b illo · ꝛ ordinat ſ̄b illo · ſic finis
medicine ē ſanitas · ꝛ tn̄ ſanitas ꝛ oīa op̄a cētē
rō nał · intēdūt ſum̄ bon̄ tanq̄ ultim̄ finē · quo
hito · oīa hn̄t ꝯetē ꝛ pacē · ſic dīc̄ ps · q̄ poſuit fi
nes tuos pacē · capitas aut̄ pōt dīci finis · q̄z cū ꝯ
ꝯiūgim̄ fini · ꝛ dat rōꝫ finiedi aliis ūtutib; · q̄z
paſce paupe ē act̄ mīe · ſʒ capitas dat ſibi rōꝫ fini
endi · ſ · ꝓꝑ dm̄ · q̄z ſi nō ꝓꝑ dm̄ paſceret · n̄ ht̄ rōꝫ boni
nec finis · vn̄ capitas ē rō tn̄dēdi i d bitū finem
ū aut̄ un̄ ꝓꝑ alterm̄ · ubiq̧ tm̄ un̄ · Et p dc̄a pꝫ rn̄ſ
Tercio qr̄ · vtm̄ uolūtas poſſit ſe mo ad arg̊ta
ue · ꝯ iudiciū rōnis · ꝛ m̄ q̄ nō · q̄z ſ phꝫ · 2 ·
phẙ · ꝛ n · ethy · ita ſe ht̄ p̄ncipiū i ſpeculatiuis
ſic finis i opatiuis · ſʒ intellc̄ nūq̄ pōt diſſentire

adhc x ht̄ uolūtatē ē nob̄ ꝑtātib; p acceptā notitiā ueritatis iā n̄ peliq̄ ꝯ pctis hoſtia.

ꝯclōni ꝯnexe p̄ncipio · g̊ nec uolūtas · Itē anſ d
uitate · c · 12 · oīs uolūtas hō ꝯđ ꝛ cur · ſʒ ſi p intellc̄
pſentaret aliq̄ua duo eq̄lr̄ eligibilia · n̄ haberet cur
un̄ eligeret pl̄ q̄ alt̄m · g̊ n̄ pōt ſe dtinare ad un̄ alio
dimiſſo · ſʒ ſi h nō pōt · min̄ pōtit elige ꝯ eligibi
litatē p intellc̄ iudicatā · Itē · n · ethy · cū uā
ſit rō exipiſ · h ē ex maiore ꝛ minore · necēm ꝯcluſū ·
Itē 3o · ethy · ignat oīs malus · q̄ oꝫ opari · ꝛ a q̄b;
fugiendū · ꝛ ꝓꝑ tale pctm̄ · iniuſti ꝛ uł malī fiūt ·
Itē ſi pōt uelle min̄ maliū bon̄ iudicat̄ ab itellc̄
tu · g̊ pōt uelle malūꝫ · p̄ 3 ꝯnie · dīc̄ ag̊ · ꝛ i phr̄ ·
q̄ min̄ bon̄ i ꝯpatōne maioris boni · maliū ē · Co
ſi uolūtas nō pōt ſe moue ꝯ iudiciū rōnis · plus
ualeret ad ūtutē ſcire q̄ uelle · ſʒ h ē flm̄ · ꝑ rc̄ ·
p̄ 3 · ma · ꝛ mi · q̄z p̄a cā plus iſfluit q̄ 2a · itellc̄
aut̄ ē hui · p̄ 3 · mi · 2o · ethy · c · e · ad ūtutē͡ꝝ paꝝ
aut̄ n̄ pōt ſcire · alia aut̄ · ſ · elige · ꝛ firmit̄ ꝛ i
mobilit̄ opari · nō paꝝ · Itē ſi uolūtas nō pōt
h pſe · n̄ p iudiciū intellc̄ · tūc q̄n ꝯſ ſcit i iuſtū ꝛ
pctari · nō ē mondus facē id · q̄z necē ē id facē ·
ſʒ tał ſit extimās · ē ex tinaū d ꝓꝑ ꝛ ſ ag̊ · 3 · d l
ap̊o · Rn̄o dc̄ · q̄ aliq̄ dnt q̄ cū uolūtas ſit i diff
eēs ad unq̄ q̄z eligible · n̄ d tinet ei intellc̄ · nō
pōt ſe moue ꝯ iudiciū itellc̄ · ꝛ mł tō min̄ ꝯ ·
Sʒ ꝯ · hac rōꝫ ſat pōt argui · q̄z ſi ita ē eq̄lit̄
mouet tūc ad finē · ꝛ ad ea q̄ ſūt ad finē · ſʒ h
ē flm̄ · cū nllō m̊ poſſit nolle finē uł ei oppoīte
uelle · ſʒ ea q̄ ſūt ad finē pōt uelle · ꝛ nolle · Aliī
dnt · q̄ an̄ q̄ uolūtas d tinet̄ p intellc̄ · pōt uelle
h uł ei ꝯriūꝫ · d hiis q̄ ſūt ad finē · pſuppoīta tn̄
ſiplici app̄hn̄ſione · ſʒ poſtq̄ p itellc̄ ē iudicat · q̄d
ſit mag̊ eligendūꝫ · non pōt alit̄ elige · ꝯ rite
tali iudicio · ꝛ ꝯ ſonat̄ · ma · ꝛ mi · ſic dāne ē iarg̊ ꝯ
vn̄ bn̄ uolūt · q̄ poſſit ſe d tinare ꝯ iudiciūꝫ
intellc̄ · ſʒ n̄ ꝯ · Sʒ ꝯ iſta pꝫ pōt ſic argui · uo
lūtas ē nō min̄ libā · ꝯ iudiciū intellc̄ · q̄ eēt p̄ꝯ
ſʒ p̄ꝯ libā erat ut poſſʒ elige · h ꝛ ei oppoitū · ut
dīc̄ h pō · g̊ ſic ē p̄ 3a · p̄ 3 · ma · q̄z act̄ eligēdi nō
ē a uolūtate rō cui eligibił · ſʒ ſolū rō pꝯſiliati ·
ſic pꝫ p phꝫ · 3o · ethy · xq · uolūtariū n̄ oē eligible
ſʒ p̄ꝯſiliat̄ · Aliī dnt q̄ intellc̄ ſe ht̄ ad uolū
tate͡ꝝ · ſic ꝯſiliari ad dn̄ꝫ · ſʒ dn̄s pōt ꝯ ꝯſiliū ſui ꝯſi
liarii · ipare ꝛ face · ſic pꝫ p rōnes fc̄as · ad hac pt̄e
ꝛ p exm̄ ag̊ · 12 · d ci · 6 · q̄ ſi duo hōies p oīa affecti
eq̄aliť · un̄ pōt ipudice appete · occurrente p̄ tutie
ꝛ ał uolūtate pudica ſe ꝯtinē · Ad p̄ arg̊m dc̄
q̄ ſilitudo n̄ currit · e · pertib; · q̄z pt̄ h q̄ uolūtas ē
libā · ꝛ n̄ intellc̄ · ē ibi aliq̄ q̄m ꝯ ē pꝯ ſilli · ſic hōis
hō ē ał · ſi iſta ꝯceſſa ē · ē ꝯceſſa iſta q̄ tu ſis ał · q̄z
res p ꝯcluſione ſig̊ficata · erat i maiore · nō pōt
negari ſin̄ ꝯtōne · nō ē aut̄ ſic d finē · q̄z ʒ ꝯtin
uet ea q̄ ſūt ad finē · nō tn̄ icludūt i fine ·
ſic ꝯtes illi · ꝛ iō poīto finē · n̄ ꝓꝑ h ponūt ea que
ſūt ad finē · ꝛ iō pōt uelle illū · ꝛ illa reſpuē · bn̄
n̄ · pōt ſepari un̄ ab alīo · q̄n nō ē d eēnia ei · ʒ ad id
oīt ꝯſequat̄ · Ad · 2 · dc̄ · q̄ ubi aliq̄s · d intelli · q̄
uolūtas bn̄ ht̄ ſep̄ · q̄đ ꝛ cur i gn̄ali uł i ſp̄ali · ſʒ n̄

ꝓꝑ h oꝫ ut̄ pcede · exm̄ oſtenit m̄ duo oua eq̄lia ·
eligo un̄ q̄ ē q̄đ ꝛ ē ibi cur · q̄z ut pſit m̄ · ſʒ n̄ ē
ibi cur mag̊ h q̄ ad · Ad · 3 · dc̄ · q̄ ubi phi oꝫ
ſane intelli ſic ē ueꝝ · q̄z forte bn̄ ē ueꝝ · d ꝯne
imediata · ꝛ nō d aliis · Ad · 4 · dc̄ · q̄ id ubi in
telligit̄ · d ignōrātia cāta a uolūtate · ſic pꝫ p ſeq̄n
tia ibid · Ad · 5 · dc̄ · q̄ uolūtas n̄ pōt elige
ad · ſ ̄ iſta rōe min̄ boni · q̄z uellet malū ut pbat
argum̄t · ſʒ elig̊ ut pſētat ſibi · ut bon̄ ·
Circa 2m̄ · p̄ncipale · q̄rūt · 3a · p̄ · ut͡ꝝ itn̄tō ·
ſit act̄ ſiu hitus · 2o · ut͡ꝝ intentō ſe tene
at ex pte uolūtatis · uł itellc̄ · 3o · ut͡ꝝ ſit idem
mot̄ · intentō finis · ꝛ uolūtas ei q̄ ē ad finē ·
Primo · qr̄ · vtm̄ intentō ſit act̄ · ſiu hit̄ · ꝛ m̄
q̄ ſit hitus · q̄z ſi eēt act̄ · iā nō eēt i dormiete ·
ſʒ nē dr̄ d dormiente · iſte ē bone itn̄tōnis · g̊ n̄
dīc̄ actū ſʒ hitū · Itē · dīc̄ ag̊ d bono ꝯiugali ·
q̄ hit̄ ē q̄ ꝯ oparet̄ cū opus ē · ſʒ h nō ꝯpet actum ſʒ
hitui · Co · oīs hit̄ ht̄ obm̄ d tinat · ſʒ itn̄tō n̄ ht̄
obꝫ d tinatūꝫ · q̄z ita intēdit bon̄ ſic malū · Rn̄o
dc̄ · q̄ hit̄ pōt accipi duplr̄ · ſ · ꝓꝑe · ꝛ tūc dīc̄ q̄litā
te ſup addita pōe p exitatiū actuū · uł p i fuſioe͡ꝝ
addō · ꝛ ſic diffinit̄ apho · q̄ hit̄ ē q̄litas difficile mo
bilē · Alio m̊ dr̄ hitus coīt · ꝛ tūc pōt dīci hitō
q̄cuq̄ facultas pōe ad actū · vnicuiq̄ pō facultat̄ ·
na d gn̄ali rōne hit̄ · ē pōe facilitare · ſʒ tał faci
litas q̄nq̄ ē rōe obi ſp̄ał ꝛ d tinati · aliq̄n ū rōe
obi gn̄ał ꝛ i d tinati · ſic itellc̄ pōt hre facilita
tē ad aſſētiēdū uitati i gn̄ali ꝛ i d tinate ·
vł pōt facultari ad aſſentiēdū uitati ſalubri
q̄ ē ſ pietatē · iſto 2o m̊ i dig̊ʒ hitu ad talē act̄
d tinatū eliciendū d tinate · ſʒ p̊o m̊ pōt hre fa
cultate ex ſola nāli pfcōne · ipi pōe ut itellectus
ſubtił · hn̄s hitū alicui ſcīe · pt̄ h q̄ i clinat
ad act̄ · tał ſcīe d tinate · nichilomin̄ ex nāli p
fcōne · i clinat ad actū cog̊tōnis alteri
ſcīe · Si g̊ q̄rat̄ · ut͡ꝝ itn̄tō ſit hit̄ · dc̄ ē q̄ ſic
accipiēdo hitū coīt · ꝛ n̄ ꝓꝑe · ꝓꝑe tn̄ dīc̄ act̄ · q̄
pō itn̄dēs · aut̄ ē facił a ſua nā · ad illū act̄ · ꝛ ſic
dīc̄ actūꝫ · aliq̄t ē p aliū hit̄ alteri · ꝛ ſic dīc̄ hit̄
coīt dcm̄ · Et p dc̄a pꝫ rn̄o ad arg̊ta utruſq̄ ptī ·
Sc̄đo qr̄ · vtm̄ intentō teneat ſe ex pte uo
lūtatis uł intellc̄ · ꝛ m̄ q̄ itn̄tō ſit act̄ in
tellc̄ · q̄z mt̄ · 6 · dr̄ · ſi ocul̄ tuus ſip̄x fuīt · tot
cor · tn̄ · lu · ē · ſʒ ocul̄ aie ē intellc̄ · g̊ itn̄tō ē
act̄ intellc̄ · Itē intentō dīc̄ q̄ ſi uā ordinatōꝫ
ad finē · ſʒ ordinare ad i finē ptinet ad rōꝫ ·
Co · ag̊ · xi · d t̄ · c · n · dīc̄ q̄ aie itn̄tō copulat
uiſuꝫ · cū re uiſibili · ꝛ aciē cū ſpē i memoria ·
ſʒ idē dīc̄ q̄ h fac uolūtas · Rn̄o dc̄ · q̄ q̄đa dnt
q̄ itn̄tō dīc̄ actū ꝯpoitū duaꝝ pōꝝ · uolūtatis · ſ ·
ꝛ rōnis · ꝛ neuē ſuffic̄ pſe · nā itn̄tō d uat
ab h̄ ūbo itn̄do dis · q̄ ē i ad tn̄dē · ꝛ ſic dīc̄ colla
tōꝫ · ꝛ q̄ntū ꝯetatōꝫ · Aliī dnt planī · ſ · q̄ ē
ſolū uolūtatis · q̄z itn̄tō dīc̄ d ſiderū finis pōe
mouētis ſe · uł alias potētias ad ipꝫ finē op
tinedūꝫ · plan̄ ē aut̄ · q̄ finē appete ꝛ pōas alias ·

moue pp̄e uolūtas ē. s; q2 uolūtas p̄suppon̄ act̄ r̄onis. iō icludit d̄ sua sig̃ficatōne act̄ r̄onis ordinatis ad ifine. cui dc̄r ē. q2 q̄ntcūq; q̄s cogitet d̄ aliquo n̄ uelit iḋ. ⁊ mitat̄ optine nō dr̄ itide iḋ.
¶ Ad 1. arm̃ dcd̄ q̄ oculus dr̄ metha ce intn̄tō n̄ ḡ ad cog̃tōz s; q2 cog̃tōz supponit. p q̄ ꝓponit. uolūtati finis. ab q̄ mouet. sic oc̄lo p̄uidēm q° tnde d̄ bem.
¶ Ad 2. p3 r̄ñ°. q2 intn̄tō nō dic̄ ordinatōz tm̄ q̄ p̄te sui sig̃ficati. ea d̄ dyrecto sig̃ficādo. s; eaz p̄supponēdo.
¶ Est tn̄ notād̄ q̄ intn̄tō ul̄t uolūtatē. dic̄ aliq̄ conatū. ⁊ d̄siderīu opt̄inēdi. accipiēdo uolūtatē n̄ p istrumēto. s; passiōne. ul̄ usu. s; q̄ dicit ans. vn̄ bn̄ pot̄ q̄s uelle. ad ⁊ tn̄ nō dr̄ itide iḋ. n̄ mitat̄ ab hn̄dū. Jt̄ intn̄dē nō ḡ n̄ r̄onalibz pp̄e q̄ cog°scūt fine ⁊ ordinat̄ ad fine. bruta uō n̄ cog°scūt. n̄ dr̄ itide. n̄ uald larḡe accepta intn̄tōne. p quādā silitudiē. intn̄tō finis. ⁊ uolutas ei q̄ ē ad fine. ⁊ m̄
¶ Tcrtō. qr̄ ut̄m sit idē mot q̄ no. q2 xi. d̄ t. c. c. dic̄ ag̃. q̄ uolūtas uidn̄di fenestrā. fine hn̄t fenestre uisione. ⁊ alta ē uolūtas udendi p fenestrā tnseūtes. s; h p̄tinet ad itn̄tōz q̄ uelt uide p fenestrā tnseūtes. h aūt q̄ ē uelle uide fenestrā. p̄tinet ad ea q̄ sūt ad fine. ḡ° alī ē mot finis. ⁊ eoꝝ q̄ sūt ad fine.
¶ Q. idē mot ē ad mediū ⁊ ad tm̄ i naīlibz. ḡ° silr̄ i uolūtariis. ḡ° ⁊c.
¶ R̃ñ°. dcd̄. q̄ mot uolūtatis in fine. ⁊ i his q̄ sūt ad fine. possūt q̄siderari dupl̄r. q2 uno m̄. s; q̄ uolūtas fert̄ i utr̄q;. p se ⁊ absolute. ⁊ sic sūt duo motus. alio m̄°. s; q̄ uolūtas fert̄ i ea q̄ sūt ad fine pp̄t fine. ⁊ tūc ē un̄ mot. sic uolo potōz pp̄ sanitatē. una uolūtas ē vn̄ finis ē pō uolēdi ea q̄ sūt ad fine. idē aūt act̄ cadit sup obm. ⁊ r̄oz obi. sic eadē ē uisio coloris ⁊ luminis. sic ē ⁊ i intellcu ⁊ q̄nibz. q̄ a ē un̄ act̄ assentire q̄ni. pp̄ p̄n̄a intellc̄. ¶ Ad arm̄. dcd̄. q̄ ag̃ loq̄t. q̄n uolūtas fert̄ i fenestrā ⁊ tnseūtes absolute ⁊ tūc bn̄ sūt duo act̄.
Cq̄rit̄. duo p̄ncipalit̄ ¶ p°. de q̄sciā

39. rca d. 39a 2°. d̄ sindresi. ¶ Quāt ad p̄m q̄ q̄rūt̄ duo. ¶ p°. q̄r d̄ q̄sciā i se ⁊ absolute. ¶ 2° q̄nt ad oblōne. ¶ Circa p̄m. q̄rūt̄ duo. ¶ p° ut̄ q̄sciā teneat se expte uolūtatis ul̄ intelli. ¶ 2° ut̄m q̄sciā sit hit̄ inat̄ ul̄ acq̄sit. expte uolūti.
Primo q̄r ut̄m q̄sciā teneat se ul̄ itellc̄. ⁊ uiq̄ expte uolūtatis. q2 ex illa pte m̄ q̄ sit q̄sciā cui q̄petit hr̄e bonitatez. s; illa ē uolūtas. ¶ Q. dam̄ dic̄. q̄ q̄sciā ē lex intellc̄. ḡ° p̄tinet ad itellc̄. R̄ñ dcd̄. q̄ q̄sciā se tenet expte intellc̄. cui r̄ō ē. q2 ipa q̄ponit̄ ex hac p̄pōne. q̄ ⁊ sciā. s; plan̄ ē q̄ sciā ē ipte cog̃tiōua. Jt̄ om̄s act̄ q̄ iueniūt attbui q̄sciē. p̄tinet ad cog̃tōz. s. scire dictare. dirigē testificari. q̄ om̄s sūt ipte cog̃tiā. Jt̄. gen̄. ee. nō ē i q̄sciā nr̄a q̄s pecunia posuit i marsupiis nr̄is. Jt̄ q̄sciā dicit̄ p recta ⁊ erronea. q̄ oīa sūt i intellcu.
Est tn̄ sciendū q̄ intellc̄ p̄tic q̄ dirig̃ ad r̄las opandoꝝ ē ille in q̄ ponit̄ q̄sciā. ¶ Ad arm̄. dcd̄. q̄ si bon̄ ⁊ malū pp̄e accipit̄. dr̄ solū d̄ uolū. si uō

dicat̄ cōit̄ sic dr̄ d̄ dūatōne cuiꝫ p°. ut erroꝝ ⁊ ig̃rātia. dr̄ malūz intellc̄. ⁊ hīc inat̄ ul̄ acq̄sicus.
Cdo qr̄°. ut̄m q̄sciā sit ⁊ ui q̄ sit inat̄. q2 ad ro. 2. dr̄. q̄ gentes q̄ legē nō hn̄t. nālit̄ q̄ legis sūt faciūt. ipi sibi sūt lex. ⁊ ondūt op̄ leg̃ scptū incordibz suis. testimoniū ill̄ reddēte q̄sciā ipoꝝ. h aūt oīa nō sūt a°. q̄ hr̄e nālē q̄sciāz. faciēdi q̄ oz ⁊ uitādi q̄ oz. ¶ Jt̄ ibidē glo. si g̃ntes nō hn̄t legē sc̄ptā. hn̄t tn̄ legē inatāz. q̄ sibi q̄sci sūt. ¶ Jt̄ ag̃ d̄ li. ar. 3°. dic̄. n̄ ē pap̄ū accepisse nālē iudicatoriū quo sapiaz q̄s p̄ponat erroꝝ. ⁊ q̄ere difficultati. h at̄ ē q̄sciā. ḡ° ⁊c̄. ¶ Q. 3°. d̄ aiā dr̄. ē accipe iaiā sic i tablā rasa. i q̄a n̄ ē actu d̄pictū. s; si habēm hitū inat̄. eēt i aliq̄d d̄pictū. ¶ Jt̄ cog̃tōz q̄plexoꝝ p̄cedit cog̃tō inq̄plexoꝝ. q2 p̄n̄a cog̃scim̄ inq̄n̄t t̄nos cog°scim̄. s; tal̄ cog̃tō t̄noꝝ. n̄ habet̄ n̄ mīsterio sensuūz. ḡ° oīs cog° q̄plexoꝝ ē acq̄sita. ¶ R̄ñ°. dcd̄. q̄ dupl̄r pot̄ intelli. aiāz hr̄e hitūz inatūz. vno m̄ p aliquas spēs siu forē cog°sabil̄ nālē iformatāz. ⁊ sic n̄ ht̄ aliq̄ hitū inat̄ ipa aiā. s; nascit̄ sic tabla rasa ut̄ dic̄ phs. 2°. m̄ pot̄ itlligi p nālē p̄mcātūdīez. ⁊ facilitatē iudicandi ⁊ asn̄tiēdi. ut si aliq̄ ꝓpō p se nota. p̄ponat̄ statī adsentiet ⁊ iudicabit d̄ ea ut̄ tā imoralibz q̄ i speclatiuis. ut oē tot̄ ē mai sua pte. ⁊ q̄ ds sit colendus. ⁊ pxim̄ nō sit ledēdus. ⁊ silia. vn̄ dix phs sum̄ inati eas. s. uirtutes suscapēre. ⁊ isto m° plan̄ ē. q̄ q̄sciā ē hit̄. inat̄ i intellctu p̄tico. r̄ū opabiliū. sic intellc̄ p̄ncioꝝ r̄u speculabiliū. i intellcu specl̄atiō. ut ex talibz inatis p̄ncipiis d̄ducūt̄ pea q̄nes. si p̄tatē cū illis. ¶ Ad. 1. arg̃m dcd̄. q̄ legē hr̄e scptā incordibz. p facilitatē cog°scēdi ē. q̄ p̄tinet ad legē. ⁊ h uer̄ ē. ut dixi nō aūt p aliqas q̄litatis iformatāz. ⁊ silr̄ dcd̄. ad. 2m. ¶ Ad 3m. dcd̄. q̄ ag̃ uocat ipz itellc̄ p̄mit iudicare ⁊ p̄ponē sapiaz erroꝝ. vn̄ n̄ plus habet̄ p ulta illa. n̄. n. intellit q̄ ibi sit aliq̄a a°. q̄litas. q̄ sic tm̄ est.
Jrca 2m. q̄rūt̄. q. ¶ p°. ut̄m q̄sciā liget ad oīa q̄ dictat ee faciēda. ¶ 2°. ut̄m q̄sciā erronea pl̄ liget q̄ diuin̄ p̄cept̄. ¶ 3°. ut̄m d̄ i differentibz plus ligz q̄sciā q̄ p̄ceptū plati. ¶ 4°. ut̄. liceat alicui hn̄ti q̄sciaz ertā. q̄ aliq̄s uelit eū occide. occidē iuadetez.
Pīō qr̄. ut̄rū q̄sciā liget ad oīa q̄ dictat ee. necā ad salutē. ⁊ ui q̄ sic. q2 q̄ fac̄ q̄ q̄sciaz edificat ad gehēnā. s; om̄s tenetr̄ nō edificare ad gehenā. ḡ° om̄s tenent seq q̄sciaz. ¶ Q. nlls obligat̄ facē ad q̄ dm̄. s; q̄sciā aliqn̄ dic̄ facē ad q̄ dm̄. ḡ° n̄ tenet̄ seq eā. ¶ R̄ñ°. dcd̄. q̄ q̄n du q̄sciā dictat̄ aliq̄d facē. dic̄s iḋ ee nccm saluti. tenem̄ facē. vn̄ glo sr̄ iḋ. ad ro. 14. oē q̄ n̄ ē ex fide pcm̄ ē. dic̄. oē q̄ad q̄sciaz p̄tinet. si alit̄ fiat. q̄ q̄sciā dictat pcm̄ ē. ⁊ rō hui. q̄ ē. q2 ho nō pot̄ illud p̄mictē dimictē q̄sciā sin q̄tēptu dī ⁊ salut sue. Jt̄ ad ro. 14. q̄ discernit. si māducauit dāpnat̄ ē. glo. ibidē. illa q̄sciā. Est tn̄ ad ūtēdū q̄ illud q̄ q̄sciā dictat tplr pot̄ uariari. q2 a° ē p legē dī. ⁊ tūc siplr obligat. a°. p̄t legē dī. puta leuare festucā d̄ tra. ⁊ tūc obligat ul̄ facē. ut d̄pone. aut. 3° m°. q̄ legē dī.

⁊ tūc q̄q̄d fecit̄ pccāt mortalit̄ faciēdo ul̄ n̄ faciēdo. q2. n. h ea nō pot̄ sin̄ errore tenet̄ d̄ponē q̄sciam erronea. ⁊ quousq; nō fac̄ nō ē i statu salut̄. q2 ē nō pot̄ dimictē sin̄ q̄tēptu. ul̄ facē sin̄ tnsg̃ssione.
¶ Ad arm̄ p3 q̄ sit dcd̄. q2 q̄n dictat q̄ dm̄ n̄ ē faciēd. s; d̄pōl.
Cdo qr̄. ut̄rū q̄sciā erronea plus ligz q̄ diuinū p̄ceptū. ⁊ ui q̄ facē q̄ diuiū p̄cept̄ sit magis pccm̄. q̄ q̄ q̄sciaz talez. q2 q̄n duo plati se hn̄t sm̄ ordinez. plus ligat p̄cept̄ supioris. q̄ i fioris. ḡ° si plus ligat q̄tiūs offendit tnsg̃ssor illi p̄cepti. s; ds ⁊ q̄sciā sūt hm̄. ¶ Q. ibi maior culpa u maior ē q̄tēpt̄. s; q̄ fac̄ q̄ q̄sciaz mag̃ q̄tēpnit. q̄ ille q̄ fac̄ q̄ dī p̄ceptū. ꝓbō. m̄i. q2 mag̃ q̄tēpnit. q̄ pccāt sciēt̄ q̄ q̄ ignorant̄. s; ille q̄ fac̄ q̄ q̄sciaz pccāt sciēt̄. q̄ a q̄ dm̄ ig̃rant̄. ¶ R̄ñ°. dcd̄. q̄ sic dic̄ scptā i ps. tu mādasti mādata tua custodiri nimis. i. mlto ul̄ uald. vn̄ ⁊ ligat ig̃rātes. sic habet̄. 1. ad cor. 14. q̄ scito uob. dm̄ sūt mādata. si q̄s aūt ig̃rat ig̃rabit̄. glo. reprobabit̄. ⁊ iō dico q̄ plus pccāt faciēs q̄ dī p̄cepta. q̄ q̄ erronea q̄sciaz. ⁊ rō hui ē. q2 diuinū p̄ceptū ligat hōiez absolute ⁊ siplr. erronea aūt q̄sciā n̄ ligat. n̄ s; q̄d ⁊ p acciñs. q2 s; uitatē. nō p̄ticipat diuinā legē. s; p̄ticipare se putat. ⁊ sīō putat. ḡ° ē mag̃ ligz. illud q̄ p se ⁊ absolute ligat. q̄ iḋ q̄ p acciñs. ⁊ s; q̄d. ē tūz est. q̄ plus ligat dī p̄cept̄. q̄ q̄sciā tal̄. vn̄ n̄ q̄sciā recta ligat. n̄ p q̄ uo q̄cordat legi diuine. ⁊ p̄ illō dr̄ recta. erronea aūt n̄ ligat n̄ s; q̄ditōne. s. durāte errore. q̄ tenet̄ d̄ponere aliogn̄ intelligit̄ q̄tēpnē. vn̄ siplr dcd̄ ē. q̄ plus p̄cepta dī ligant q̄ erronea q̄sciā. ¶ Ad argm̄. dcd̄ q̄ l; ille ig̃rant̄ dm̄ q̄tēpnat. tn̄ ista ig̃rātia nō excusat. imo agg̃uat. q2 scire tenet̄. ⁊ possz si uellz studiū adibē. vn̄ dc̄ glo. sup luc. 12. q̄ si studiū adibē uellet sciret. ⁊ iō n̄ ig̃rātes s; q̄tēptores iudicāt.
Otr̄u d̄ indifferentibz plus ligz q̄sciā.
Ertō qr̄ q̄ p̄cept̄ plati. ⁊ ui q̄ mag̃ obligz q̄sciā. q2 iḋ ē leui uīculū q̄ recep̄ dispēsatōz. s; tale ē uīculū p̄cepti plati. ⁊ n̄ q̄sciā durāte errore. ḡ° mag̃ pccāt ueniens q̄ q̄sciaz erronea q̄ q̄t p̄cept̄ plati. ¶ Jt̄ uīculū nō ligat n̄ applicat̄ rei ligande. s; p̄cept̄ plati. nō pot̄ applicari. hn̄ti q̄sciaz erronea. q2 dictat iḋ nō ee p̄cept̄. q̄ applicatō fit p h. q̄ ē cog̃tū. ¶ Jt̄ q̄n sūt duo q̄ria p̄cepta i uno. mai absoluit a minori. s; p̄cept̄ plati n̄ pot̄ absoluē. a q̄sciā erronea q̄n peccet mortalit̄ q̄ si fac̄ q̄ suū dictam. ḡ° ex q° n̄ pot̄ absoluē n̄ ē mai. ¶ Q. math. 23. q̄cūq; dixint uob s̄uate ⁊ facite. ḡ° ⁊ si p̄cipiūt q̄ q̄sciaz. ē obediēdū. dū m̄ sit d̄ i differentibz. ut dan̄ fuit ip̄n°. ¶ Jt̄. b. d̄ dis. ⁊ p̄cep. pari culpa ē obediēd deo. ⁊ dī uicario. s; dō p̄cipienti q̄ q̄sciaz ē obediend. ḡ° ⁊c̄. ¶ R̄ñ°. dcd̄. q̄ aliq̄ ia dixerūt. q̄ hn̄s erronea q̄sciaz reputat suū dictam dī p̄ceptū. s; p̄cept̄ plati dūt ee huan̄ q̄pare ḡ° p̄cept̄ huan̄. i. plati. q̄ p̄cept̄ q̄sciē. i. dei ē plana r̄ñ°. q̄ mag̃ timet̄ obedire q̄sciē. ē erronee q̄ plato. pco q̄ q̄sciā ē putatiē diuinū p̄cept̄.
¶ S; h oppio nō ē bona. q2 si ista rō iste ē bona.

tūt plus ligaret q̄sciā erronea. i cludēs putatiē dī p̄cept̄. q̄ uerū dī p̄cept̄. q̄ n̄ reputat ee dī p̄cept̄ q̄ supi ē plat ee filim. Jt̄ min pccāsset ifideles occidendo aplōs. q̄ illos sinēdo uiuē. cū d̄ ill̄ dicat ioh̄is. 16. uen̄ hora iqua oīs q̄ iutficit uos. arbitret se obsequiū p̄stare dō. s. p erronea q̄sciaz. q̄ absurdū ē. Jt̄ act̄. 23. dr̄ d̄ q̄bz dā d̄uotōne d̄uouim̄ n̄ mādūcare q̄usq; occidam̄ paulū. ḡ° plus pccāsset isti dimictēdo erronea q̄sciaz. q̄ si eā iplesset.
¶ Et iō alit̄ ē dcd̄. s. q̄ a° tal̄ hn̄s q̄sciaz erronea ⁊ obediens plato. captiuat q̄sciē iudiciū affcū ⁊ effcū subiciēs se plato. a° fac̄ q̄ q̄sciaz pp̄ aliq̄ timorē pene ul̄ amorē q̄modi. Jn p° casu sic obediēs plato. ⁊ si q̄sciaz d̄ponē nō pot̄. n̄ pccāt s; merēt̄. sic merēt̄ crēdens articulos fidei. nō potens respōdē q̄riis r̄onibz. s; tn̄ i tellc̄ ⁊ r̄ones captiuat i obsequiū x°. sic dr̄. 2. ad cor. x. captiuātes oēm intellc̄ i obsequiū fidei. l x°. Jn 2°. uō casu sic obediēs. pccāt. min tn̄ q̄ si plati p̄cept̄ q̄tēpnēt ul̄ nō s̄uaret. nō q2 soluz plati. s; q̄a dī. q̄ dicat q̄ uos audit me audit. ⁊ q̄ q̄ uos spnit me spnit. vn̄ ⁊ b. d̄ dis. ⁊ p. ds si. bn̄ cōequari quodā m° reputat platoꝝ reuerentiā. ⁊ q̄tēpt̄. q̄testāns eis. q̄ uos audit. me audit. ⁊c̄. Jt̄ b. i eodē dic̄ plac̄ tāq̄ dm̄ i his q̄ nō sūt aptē q̄ dm̄. audire d̄bem. q̄ iq̄d i t ē. utrū p se ipz. a° p suos ministros. hoib; suū bn̄placitū i notescat ds. Est ḡ dcd̄. q̄ plus ligat p̄cept̄ plati. q̄ q̄sciā erronea ut dan̄ ē. ¶ Ad p°. argm̄ in q̄riuz dcd̄. q̄ sic uīculū q̄sciē q̄ diu durat. nō recip̄ dispēsatōz. sic n̄ p̄cept̄ plati q̄ diu manet. i quo n̄ ē dr̄a imo q̄ plus ē. q̄sciā pot̄ a se hr̄e dispēsatōz. si uult eā d̄ponē. s; nō sic ē d̄ plato. q2 ab illo d̄pendz. ¶ Ad 2m. dcd̄. q̄ l; uīculū plati nō applicet̄ erranti. p h q̄ nō credit ee p̄cept̄. tn̄ p h q̄ credit ee eū suū supiorē. cui se dī amore q̄misit. cēdē dz. aliogn̄ spnē iudicat̄. sic ait ḡg̃. 32. moꝝ. n̄ obt̄pās ei que suū iudicē q̄suit. suo iudicio an pon ⁊ spnit. ¶ Ad 3m. dcd̄. q̄ p̄cept̄ plati bn̄ absoluit d̄ iure. a bīn̄culo q̄sciē. s; nō d̄ fcō. q̄ fcm̄ accidit pp̄ obstinatōz erroris q̄sciē. ⁊ n̄ pp̄ uidi maiorē fortitudiez.
Qarto qr̄. ut̄m liceat alicui hn̄ti q̄sciaz ertā q̄ aliq̄s uelit eū occidē. occidē iuadētē. ⁊ ui q̄ nō. q2 ag̃ d̄ l. a°. dic̄. nō sūt libi a pcōo. q̄ p his rebz quas oz q̄tēpni. huana cede polluti sūt. in q̄ oputut uitā ꝓpā. ¶ Jt̄ nolite resistē mlo.
¶ Q. un̄q̄sq; dz plus q̄s̄uare uitā ꝓpā q̄ alienaz. ḡ q̄n alit̄ fi nō pot̄. meli ē ut saluet̄ i sua psōa. q̄ saluet̄ uita alterī. ¶ R̄ñ°. dcd̄. q̄ aduitendūz ē s; doctrinā phi. 2. phy°ꝝ. q̄ eoꝝ q̄ fiūt q̄nalit̄ i uniu̇sa. q̄dā fiūt aiā. q̄dā acasu. ⁊ q̄dā appoitō. sic ⁊ q̄ fiūt i nob. ita se hn̄t. q̄ his q̄ i nob aiā fiūt n̄c boni n̄ mali efficim̄. n̄ laudam̄ n̄c uitupam̄. ut habet̄. 2. ethy. silr̄ n̄ his q̄ i nob eueniūt a casu. vn̄ phs. 1. ethy. dic̄. optim̄ ē q̄cede fortune p̄ncipiosū ē. ⁊ sin optim̄ n̄ pessim̄. i. uiciū. q2 ab eis de q̄nat̄ uitus ⁊ q̄mpipit̄. alit̄ tn̄ fcis. v̄t. n. ⁊ uicia.

assimilaret. ul' adiugeret cum in aliquo bonitatem. Ad talem aut bonitatem moralem sic est constituta in obiecto debito. et fine honesto. et li. ar. oz addere alia. ad h q sit meritoria. s. q fiat ex gra infusa q determinat circumstantia finis. s. qr ppter deum. ut remuneratorem uite eterne. q dr gra fidei formate. p caritatem q cooperatur li. ar. ad eliciendum actum moralem. ex debito amore finis. q bonitas dat spem uirtuti morali. ut sit uirtus meritoria. Huius g dictis. apparet ex q [illegible] dependet talis actus uirtutis meritorie. ad h q dicatur bona. sic qd querebatur. q [illegible] sunt bonitas obi. q e i bonitate actus natural. q e p^a. 2^a e bonitas finis. 3. bonitas agentis. q consistit in duobz. s. li. ar. et bonitate gre cooperantis. ad illud

Ad argm dr. q actio ht bonitatem et a fine ad q e. et ab agente a quo fit. et a forma p qua fit q oms requiruntur ad actum meritorium. p ordinem se habentes. sic expositum e sup. nec una sine alia sufficit. De bono quantum intentionem

Ertio qr. utrum quantum faciat. dr. et uidetur q sic q2 glo. sup illo uerbo. mat. 12. bonus homo de bono thesauro etc. dicit. quantum bonum intendis tantum facis. Item si aliqs faciens aliqd. q sit pctm ueniale de se. et credit facere mortale. mortale e. g^o intentio agentis sic dat qualitatem. sic dat quantitatem actioni. Item si aliqs tantum facit quantum intendit. g si credit mereri gloriam beati petri. tantum merebitur. q falsum e. ul' si aliqs crederet parte demereri par demerebitur. ut credens adulterium esse ueniale cum sit mortale. q falsum e. g^o id ex quo sic. Respondeo dr q accipiendo. istas uoces tm et quantum nominaliter. sic qd ut magis quere. dico q si intentio operantis e recta. non est ia in cogitatione obi. et uoluntas e firma. et plena. ut hns impedimentum. apte uoluntatis. nec refert utrum consequatur opus extrinsecum ul' non. tunc tantum facit quantum intendit. qr ds e ponderator uoluntatis tam in bonis q in malis. ex. de beato martino et beato francisco. q plane dicuntur recepisse palmam martirii. Si autem deficit in cogitatione. ul' e in firmitate. h e q n sit firma uoluntas. et plena. non e simpliciter uerum. q tm faciat quantum intendit. nec in bonis nec i malis nam aliqui aliqs credit facere magnum bonum et facit ualde paruum. et uni humil' credit facere paruum et facit magnum. et sic e de malis quidam n. simplices credunt aliqua facere magna peccata. et sunt satis minora. et scelerati credunt facere parua. et sunt satis magna. Ad argm dr q glo intendit qn non deficit in cogitatione. et e firma et plena uoluntas. Ad 2m dr q facilius e destruere q construere. bonum e pot intentio addere gradum operi. sz n oz q sit tantum quantum credit. qr. utrum intentio absqz opibz sufficiat ad

Quarto meritum uite eterne. et uidetur q sic. qr. be. dr. de li. ar. q intentio sufficit ad meritum. sz bona actio requiritur ad ex. Item gg in omel'. n e uacua manus a munere. cum archa cordis plena e bona uoluntate. Item qn sunt aliqua duo quorum unum non dependet ab alio sed ecouerso. pot unum esse alio non existente. sz bona uoluntas est huiusmodi respectu operum. g^o etc. Contra. m. 25. nudus fui et non cooperuistis me. etc. ibi n. fert sententiam dampnationis. q non facientes. q n fieret si opera n essent necessaria ad salutem. Respondeo dr q ueritas istius questionis e plana. suppositis duabz propositionibz notis in theologia. et p^a e. q precepta diuina habentia. actum distinctum extrinsecum n solum obligant ad interiorem sz e ad exteriorem. sic sunt opera misericordie

ul' iusticie. qr n e habitus uirtutis n operatur qn opus e. sic dicit gg. et ag de bono coniugali. unde dz ad opus exire tempore et loco. alioqn non e habitus. unde gg. operatur. n magna si e. si aut desinit operari. iam amor n est. Secunda propositio e. q ad impossibile ds neminem cogit. sic dicit et ag. q si uiuum pigrum non dampnaret si ea q nullo m' fi potuit implere. huius duobz intellectis. dr e q bona intentio sufficit ad uitam eternam. Ad p^m argm dr. q id intelligitur qn quis n ht facultatem operandi. ul' de opibz ad q ho n tenetur fuere ex precepto. Ad 2m dr. q uerum e. qn n ht q possit carere. ut dic. 2a propositio. Ad 3 dr. q similiter currit. qr bn sufficit bona intentio. si n pot esse opus.

[C]irca 2m principale queritur. Primo utrum opera exteriora addant ad bonam uoluntatem. 2o utrum quantitas dati faciat ad quantitatem meriti. 3o utrum ista bona intentio. caritate informata. possit impediri ul' minui. sicud pot augeri. Opera exteriora addant ad bonam

Primo qr. utrum uoluntatem. ppone sue dignitatis. ut opera priuilegiata. et uidetur q n. qr de beato martino dr. o beata anima quam etsi gladius persecutoris non abstulit. palmam tamen martirii non amisit. sz h n esset si opus requireretur. g^o etc. Item ubi unum ppter aliud. ut bigz tantum unum est. sz quamuis bona exteriora sint et placent n ppter bonam uoluntatem. g^o si utrumqz sit n sunt n unum bonum. Item q si huiusmodi opera n addent frustra tanto labore ho desudaret. h aut uidetur ualde impium dicere. Respondeo dr q opera exteriora addunt ad bonam uoluntatem. ppone sue arduitatis. unde dic glo sup id q sit sr omis magnitudo. ad phy. 1. quandam incenita glorie habent summi doctores. ulterius id q habent alii. Item tenentes uirginitatem. addit ulterius q alii habent. 1. ad cor. 7. de uirginibz autem preceptum domini n habeo. consilium autem do. sz consilium addit ad preceptum. Item salvator in multis locis dicit se redditurum unicuiqz sz opera sua. n pot dici q intelligat de ope operante solum. qr si ita esset ille q accepit unam naturam. et n fuit in ea uirtutis. sic alii. fuit in reprehensus. et planum e q loquitur i de ope extrinseco. Unde et xs qui ab instanti sue conceptionis. habuit tantam gratiam et caritatem quantam ht m. et tamen dr p suam passionem meruisse nob. q n esset uerum si meritum solum respiceret habitum et n actum. et id dr e q talia opera addunt. Verum aut addat solum ad premium substantiale ul' accidentale difficile e uidere. qd sit id. communiter tamen dr. q erit quidam decor in corpore. ultra alios. q procedet ab aliqua perfectione anime. sz q sit illa sicut e caritas maior ul' feruentior intensior. ul' h difficile e. cum h sint omnia premia perdita operanti et i alii opibz. Ad p^m argm dr. q illud de beato martino intelligitur. p quandam equipollentiam. sic dicitur de habraam q non fuit minor in castitate iohanne baptista. et planum e q n fuit illo modo uirgo. et i non habuit premium uirginitatis. sz propter sz p equipollentiam. et sic intelligitur id dominum. q uirginitas iohannis non prefert celibatui habrae. Ad 2m dr. q illa regula ht locum in causis finalibz. unde omnia medicinalia ualent ppter sanitatem. et id n e i n unum uolunt et sil' e de propositis. Dati faciat ad quantitatem meriti

Ecundo qr utrum quantitas et uidetur q non. qr uidua euangelica minus habuit. q illi diuites. sz dr ad quantitatem meriti. attentis. q falsum e ps sententiam domini ibidem latam. Item gg dic in omel' beati andree. q ds non considerat quantum sz ex quanto qs dat. Contra. 1. ad cor. g. q parce seminat

parce et metet. Respondeo dr. q quantitas dati pot accipi dupliciter. s. absolute. sic plus e dare tres panes duos q unum. alio m' i comparatione ad facultatem dantis. sic plus e pauperi dare unum panem. q si aliqs diues daret x. Si p^o m^o accipiatur sic n e uerum. Si 2o sic ht ueritatem. q q plus dat plus meretur. sic dixit salvator de illa uidua. et glo idem. et planum e cum uirtus sit circa difficile plus aut e difficile dare plus q minus sm talem comparationem. Unde non placet q dicit aliqs. s. q directe plus meretur plus dans utiqz datione. qr p^ma premii accidentalis. et qr plus se elongat a malo. et qr plus obligat accipientes. non ualet. n. q meritum respondeat directe n habitui caritatis. q n ui esse bnt. immo respondet habitui et operi. Ad p^m argm dr. q currit de sola datione. et ad 2m. et uerum e. et argumentum ad partem aliam n e contra. immo e pro nob. qr e simpliciter minus meretur parce dans. q habundans de sua datione.

Ertio qr utrum ista bona intentio. caritate informata. possit ita impediri ul' minui. sic pot augeri p opera. et uidetur q possit minui cum effectu. qr qn unum contrariorum augetur reliquum remittitur. unde albus e q e nigro ipm istius. sz caritas et cupiditas sunt contraria sic pz in fine enche. ag. g^o cum cupiditas possit crescere. caritas pt minui. Item q. si cupiditas diminuit caritatem quero a illa e mortalis. a uenialis. si e mortalis n minuit eam. sz totaliter tollit. si e uenialis non minuit qr n opponit. immo stat bn sil'. qr quantacumqz magis sancti fuerunt uenialia cum caritate. qr si dixerimus quoniam pctm n habemus. etc. Respondeo dr. q forma ht quantitatem et magnitudinem et comparationem. ex natura sue speciei. et n p comparationem ad obiectum ul' subiectum. sz bn dr forma magis et minus. p comparationem ad subiectum ul' obiectum. puta dr subiectum habens talem formam. magis tale. ul' obiectum magis calefacere q alius. Sic g augmentum et diminutio sunt in re ipsa. et in sua natura. n debemus iudicare de sua paruitate ul' magnitudine. n i sua natura considerata. ut dicatur. talis forma maior et minor in se et p^o. sz pro q pot p ea aliq sz dici talem. s. magis et minus. Sic g^o cum caritas sit quedam forma. idem e iudicium de ea sicut de aliis formis. et de eius augmentatione et diminutione. nunc ad sic e q omne augmentum ul' diminutio ab alio fit et n a se. qr n deducit se de potentia ad actum. unde xs dicit. non potestis adicere ad staturam uestram. cubitum unum. g^o oz q caritas habeat ad augmentatis ul' diminuens a se ipsa. q esse n pot nisi deus. ut dr ad ro. q caritas dei diffusa e in cordibz nris p. s. s. q datus e nob. Unde et alie uirtutes ab eodem habent generari et augmentari et saluari. et ab eo e minui. sz alie sco 2 eth. g^o cum ds solus sit generans caritatem. solus eam ht diminuere. sz cum diminuere sit defectum facere. et nullus defectus possit esse p se ab eo. q summe est. n e ds potest esse diminuens. n. p accidens. s. ppter demeritum. demeritum aut n pot esse n dupliciter. s. mortale et te non minuit sz totaliter eam tollit. 1. n continuare defi nit. relinquitur g^o p demeritum ueniale. de quo e tota dubitatio istius questionis. Verum demeritum ueniale possit eam minuere cum effectu. h e si pot pctm ueniale meritorie ado facere minui. Ad q dr. q pctm ueniale non pot meritorie eam minuere. Ad q intelligendum e notandum. q sz habitus acquisiti sunt quedam habilitates i potentiis ad similes actus. specialiter ul' pratice. aqb sunt ad

generati habitus. tamen infusi non sunt habilitates. immo sunt quedam picture. infuse ipsis potentiis. qr iam non differunt ab acquisitis in se. sz solum in m^o generandi. qr n diuersificant speciem. ut supra auisum fuit. Unde calor ipsius adductus in aqua et factus ab igne. sunt eiusdem speciei. et sic esset de istis habitibz infusis et acquisitis. et id dixi q n sunt habilitates. s. picture ul' colores superadditi potentiis. aqbz causantur in potentiis habilitates. et ut melius intelligamus ponam exm. in modo corporali. in quo si sit recte oppositis ad solem. generatur lumen. et sic e in anima caritas. lumen i recta appositione seu ordinatione ad ultimum finem. q. n. facit sicut modo. p^u sol. h facit ordo in uoluntate p^u dei. et id sicut diuertens se. a recta oppositione solis priuatur lumine. sic uoluntas p mortale pctm. ponit sibi alium finem. et diuertit a suo deo. qr uult delectari in creatura. n ut e ordinata ad deum ul' sub deo. sz absolute quantum delectari in ea. et si ppetuo debet deo carere. q sco diuertit se uoluntas ab ordinatione ad lucem ultimi finis. ppter q necessario priuatur lumine caritatis. sic si sol continue illuminaret oculum conuersum ad se. et statim ad uisum n illuminaret. sic ds uoluntatem ad se conuersam continue illuminat caritate. sz auersam n illuminat. et tunc lux in tenebris lucet. qr bn lucem ds sz anima non respicit. P pctm u^o ueniale. et si ho ponit sibi finem aliquem. a deo. s. creaturam n tn simpliciter et absolute. immo si p h se crederet a deo excludere. nullo m' illud uellet. et id ponit eam. s. creaturam. q uult finem sub deo. qr eum prefert p amore sue delectationi et ppter h se non penitus auertit a recto ordine ad deum sz manet in ipso. sic aliqs non auertit oculum. a directa oppositione solis. ex eo q attendit ad uisibile. it pone inter se et solem. maxime cum ulterius sil' protendat oculum suum ad solem. h aliquantulum minuat actualem attentionem uidendi solem. sic ho p pctm ueniale. attentionem suam minuit circa deum. p h q ponit de illa intentione ad creaturam. et ipsam ulterius extendat feruenti. unde ag. sr id ipse saluus erit. etc. sz originali. ps. go. dicit sic. rebz in firmitati concessis. si inheserit quasi aliquantulum delectatione e dem apostoli. saluus erit. sic tamen q p ignem. et addit idem ag. n rapit ulla aliena. sz sic amat sua q si perdit contristabitur. n appetit uxorem alienam. sz sic commiscet sue ut modum ibi n teneat. non tot cor suum leuat. sz partem aliquam in terra tenet. saluus erit sz tamen p ignem. adq sic facietem dampnis simonem fuit dicens. et e ad propositum. si sic amas possessiones tuas ut si dicatur tibi ipsam uis an xpm. et si tu eas plus ponis plus q xpm amplectens. que in fundamento posuisti. saluus eris tamquam p ignem. et sic e in speculatiuis. ut principia sic fines. et conclusiones sunt ad finem. 2. phy. 7. eth. Unde peccatis mortalis. et peccatis uenialis. utrumqz amore inheret. huius q sunt ad finem. sz multum differunt. qr mortaliter peccans. sic tenaci amore inheret. ut potius neget finem. q tale conclusionem. sic errans in aliqua conclusione. ita fortiter. q si deducatur ad principium. potius negaret illud principium q talem conclusionem ueram contrariam uere conclusionem. elicitur a principio. sz peccans uenialiter inheret tali amore conclusione conclusionem. q si deducatur ad principia. et non stet cum ipsis. potius negat conclusionem. q reputabat ueram. q neget ueritatem principiorum. ex quo patet q peccans uenialiter. non agit q non in se e ut n recipiat ueritatem illuminationis a deo. sic n ille speculatiuus

de corpore quando illuminatur uitrum perfectius quam aliquod luteum aut oculus quando a sole illuminatur. Sed quid dicemus nunquam facit de impedimento peccatum ueniale in proficiendo caritatis. Certe sic. Sed difficile est uidere; tamen explicabo quam planius potero. Unde aduertendum est quod duo concurrunt ad actum dilectionis meritorie, scilicet liberum arbitrium et caritas mouens ipsum sicut sessor equum, ut dicit Augustinus Ypognosticon 3 capitulo 14. Sed quando aliqua ad aliquem actum duo concurrunt, potest esse impedimentum aliquando ex parte utriusque, et aliquando ex parte alterius tantum. Unde ergo cum ita sit in proposito quod ad actum meritorium concurrat liberum arbitrium et caritas sicut est iudicatum, unde dicendum est quod impedimentum non est ex parte caritatis sed liberi arbitrii, quia ut dixi, nec opponens non possunt eam augmentare nec minuere, sed solum dicitur nisi meritorie. Sed liberum arbitrium impeditur per peccatum ueniale ne feratur in debito feruore secundum exigentiam inclinationis caritatis, quam inclinationem ipse sentit. Caritas licet ergo caritas autem maneat integra, liberum arbitrium quandoque tepescit in actu dilectionis dei, ut aliquando in tantum tepescat quod non moueatur ac si caritate non informaretur, et per hoc redditur pronum ad committendum mortale. Et sic in tali statu aliquando ut necesse sit ei uel quod in tempore se excitat presente tamen adiutorio caritatis quod ad hoc habet, uel quod in mortale cadat; et per hunc modum disponit ueniale ad mortale, et per consequens ad caritatis corruptionem absque eius diminutione precedente. Sic ergo caritas non potest minui a ueniali nec a mortali, nec quantum ad essentiam nec effectiue nec meritorie quantum ad agentem ad diminutionem ipsius. Ergo non potest agere ad diminutionem eius nisi deus; sed non facit, nec possit nisi de potentia absoluta, qua potest annichilare totum mundum et redigere in nichil. Licet de se caritas possit admittere partes suas gradatim auferendo, et sic sunt addite sic sunt separabiles, sed non est qui faciat, nec deus et ipse non facit nec faceret, nec tota aufertur per mortale ut dictum est. Et ideo dico ad questionem quod caritas non potest minui sed auferri.

Ad argumentum dico quod ibi essent multa dicenda. Sufficit tamen dicere quod tunc illa regula est uera quando contrariorum unum minuitur alio crescente, quando scilicet utrumque est in eodem subiecto per essentiam. Sed non est sic in proposito, quia caritas est in uoluntate, cupiditas in carne ut in subiecto, et in effectu est in uoluntate. Exemplum: si aliqua auis uolaret auxilio pennarum, si tamen habet pedibus ligatum aliquem lapidem, semper trahetur, et tamen non obstante quod ipsa uolaret. Sic caritas facit animam uolare, sed nominatur tamen semper fomes ipsius cupiditatis semper trahit quantumcumque bene uolet, quia sua essentia non minuitur, sed sua actualis inclinatio non sentiatur propter uelocem et efficacem motorem leuitatis pennarum.

Quarto queritur utrum aliqua actio uoluntaria sit essentialiter bona, et uidetur quod non, quia effectus non potest esse melior sua causa. Sed actio est effectus uoluntatis, que uoluntas non potest esse bona nisi per actionem, quia si esset essentialiter bona non posset fieri non bona, quod falsum est. Contra: quod est secundum se bonum est essentialiter bonum. Sed multe actiones sunt secundum se bone, ut deum diligere et ei credere et obedientem esse; ergo tales sunt essentialiter bone. Responsio. Dico quod duplex dicitur esse bonitas actionis: una naturalis que conuertitur cum entitate sua, secunda est bonitas moralis. De prima planum est quod aliqua actio est essentialiter bona, immo omnis actio est essentialiter bona bonitate naturali in quantum est aliqua entitas. Si uero loquamur de secunda bonitate, scilicet morali, adhuc dico quod sunt quedam actiones que inseparabiliter debito ordine super debitam materiam que sunt essentialiter bone ratione sue speciei. Sed forte in genere actionum moralium non sit essentialiter bone sed accidentaliter. Sed quicquid sit de hoc,

oportet uidere quid addat hec actio super actionem non sit meritoria magis. Tamen dico quod hec actio diligendi deum est essentialiter bona nec potest esse mala. Ad argumentum dico quod quando dicitur uoluntas est causa actionis, uerum est; sed quando dicis ulterius quod non est maior bonitas in causa quam in effectu, dico quod uoluntas que facit bonitatem in effectu non est uoluntas instrumentum, sed uoluntas affectio secundum Anselmum, et illa est causa immediata licet instrumentum sit prima et remota causa. Unde bene uerum est quod non est maior bonitas in opere quam sit in causa.

Circa distinctionem quadragesimam primam queruntur quatuor. Primo utrum in affectione sit dare aliquam actionem essentialiter malam. Secundo utrum malum et bonum sint differentie essentiales actionis. Tertio utrum sit immediate. Quarto utrum punitio sit solius uoluntatis. 8. q1.

Primo queritur utrum sit dare aliquam actionem essentialiter malam, et uidetur quod non, quia ens et bonum conuertuntur, per Boethium. Sed omnis actio est ens, ergo et bonum; ergo non est essentialiter mala. Item malum non dicit de se ponere, sed priuationem secundum Augustinum. Sed omnis priuatio presupponit subiectum quod est aliquod ens; ergo sequitur idem quod prius, scilicet quod nulla actio potest dici essentialiter mala, quia de se dicit aliquid esse et per consequens bonum. Item si aliquis actus est essentialiter malus, esset malitia contra summum bonum, quod Augustinus probat contra Manicheos, quia quod est essentialiter bonum totaliter est bonum sine admixtione alicuius mali; ergo similiter quod est essentialiter malum totaliter est malum sine aliquo bono. Sed hoc est contra omnes sanctos; ergo etc. Contra: specificans est de essentia specificati. Sed malitia specificat plures actus, ut mentiri et proximum fallere; ergo malitia est in aliquibus actibus essentialiter; ergo sunt essentialiter mali. Responsio. Dico quod hec questio non querit de bonitate uel malitia naturali, quia nulla malitia apposita opponitur naturali bonitati, nec non entitas; et sic implicaret contradictionem quod aliqua actio sit essentialiter mala, id est essentialiter non ens. Sed querit questio de malitia morali, que necessario subponit bonitatem naturalem entitatis. Et circa hanc questionem sunt due opiniones. Quedam namque dicunt nullam actionem esse essentialiter malam sed accidentaliter solum. Alii uero dicunt contrarium. Sed possumus satis bene dicere quod quilibet eorum dicat uerum diuersis uiis. Unde tamen sic esse dico quod possumus actionem considerare dupliciter: uno modo secundum naturam et rationem sui generis, hoc est considerando actum ut actum non specificando, sed potius abstrahendo a suis specificantibus differentiis, et sic non est de ratione actus quod sit bonus uel malus malitia morali, quia iam omnis actus esset talis. Alio modo potest considerari actus secundum naturam sue speciei, ut considerando actum talem uel talem sicut uel sicut determinatur, et tunc distinguunt magistri malitiam tripliciter. Quia una est malitia ingenita, ut furari. Secunda est malitia ex circumstantia, ut dare helemosinam propter uanam gloriam uel similibus, ut leuare festucam propter malum finem. Tertia est malitia secundum se, ut deum odire uel blasphemare. Prima malitia bene potest separari a suo actu per mandatum superioris, ut fecerunt egyptii de expoliatione facta diuino mandato sub pallio mutui petendo, in quo dicuntur non peccasse, quia propria bona fecerunt. Sed malum ex circumstantia potest fieri bonum sola mutatione intentionis, ut leuare festucam de terra mala intentione tunc est mala leuatio; et si feceris bona intentione, bona est leuatio. Quod fieri non potest de malitia ingenita propter solam mutationem uoluntatis nisi interueniat diuinum preceptum. Malitia uero secundum se dicitur quando ita habet malitiam inherere actibus quod nulla causa et nullo modo illi actus possunt perdere malitiam suam. Ex hac communi distinctione magistrorum habetur quod aliqui actus sunt essentialiter mali malitia culpabili, ita quod ab eorum specie nec re nec intellectu potest separari talis malitia ab eis, eorum natura remanente. Sic est actus inuidendi et deum odiendi et huiusmodi, qui sicut probat modus adhesionis uel distinctionis et similitudo oppositionis. Modus adhesionis, quia quecumque alia sunt

sic unita quod unum non potest ab altero per intellectum diuidi, sibi talia sunt essentialiter eadem. Sed ita est in quibusdam actibus, ut patet blasphemare et odire deum. Item tam in naturalibus quam in moralibus id quod dat alicui esse formale et specificum est ei essentiale, et sic est in illis actibus. Item si talis malitia esset illis actibus accidentalis, deus posset separare, quia potest omne accidens a suo subiecto separare; ergo posset facere quod omnis actus esset bonus, quod est contra omnes sanctos et doctores. Modus etiam distinctionis probat: nam omnis propositio in qua de aliquo attribuitur aliquid immediate, ratione sui significati quod predicatur in eo essentialiter, sicut homo est rationalis uera est. Sed non est ista uera homo est quod homo est albus. Unde cum omnes concedant quod tales actus secundum se sint mali, non potest negari quin per suam essentiam sint mali, id est quod malitia essentialiter in eis est. Similitudo etiam oppositionis hoc probat, nam constat quod aliqui actus sunt essentialiter boni bonitate morali ut caritas, et sic est et in suo opposito quod malitia est eis essentialiter adiuncta. Unde secure dico et ad questionem quod sunt aliqui actus essentialiter mali, et est intelligendum de illis qui sunt in esse elicito a uoluntate sicut uolente, sed de illis qui aliunde se habent, puta quia sunt ab alia potentia elicito et a uoluntate sic imperati, non est uerum. Unde si fecit unum actum malum male imperando impetere tenetur et est bonum.

Ad primum argumentum dico quod non est inconueniens quod aliquis actus sit essentialiter bonus bonitate nature et essentialiter malus malitia culpe, quia hec non opponuntur; et sic dico est ad secundum, quia essentialis malitia presupponit bonitatem nature. Ad tertium dico quod consequentia non tenet nec simile est de bono et de malo.

Secundo queritur utrum bonum et malum sint differentie essentiales actionis, et uidetur quod non, quia id quod accidit alicui est illi accidentale et non formale. Sed malitia non est natura aliqua sed defectus incidens ex defectu boni. Maior est plana, minor patet per Augustinum Ypognosticon 14, 1, ubi dicitur quod peccatum non est natura aliqua sed actus incidens ex defectu boni. Item ille differentie essentiales sunt constitutiue specierum quarum sunt et manant ex eisdem principiis ex quibus ipsa constituuntur. Sed malitia non habet causam efficientem sed deficientem; ergo malitia non potest esse essentialis alicuius actionis. Contra: illud est differentia essentialis alicuius quod constituit illud in specie. Sed tale quid est bonitas et malitia quod constituit bonam et malam actionem. Item 2 Ethicorum dicit philosophus quod similes similes actus reddunt. Sed habitus bonus et malus differunt specie, ut liberalitas et prodigalitas; ergo et eorum actiones sunt actus. Responsio. Dico quod sicut probat philosophus 2 Ethicorum, quales sunt habitus tales sunt eorum actus, et ideo sicut illi differunt specie sic et actus. Ergo si differunt specie, quod habent specificam suam essentialem differentiam per quam differant, non accidentaliter sed substantialiter. Sed contra hoc dicunt aliqui quod cum omnis differentia sit saluatiua ei cuius est, ut dicitur 6 Topicorum, si malitia est differentia debet saluare. Sed hoc est falsum, quia non saluat sed priuat. Ad hoc potest bene responderi quia malitia aliquid tollit et aliquid ponit: tollit non ordinem debiti finis, sed non priuat, sed subponit essentiam actionis cuius est. Dico ergo quod malum et bonum sunt differentie specifice ipsi actioni. Ad primum argumentum dico quod Augustinus intendit dicere quod ille actus qui dicitur malus est cadens non ex parte actionis sed agentis, qui cum possit bene facere facit cum defectu boni, unde non fit ad propositum. Ad secundum dico quod malus actus dicitur priuatio et positio, secundum quod prius non adueniat actioni id facere, sit actiua, sed simul et semel fit actio et suus defectus. Unde ex una parte est defectiua ex parte uoluntatis et ex alia ponit.

Tertio queritur utrum sit differentie immediate, et uidetur quod non, quia hec actio comestionis non est bona bonitate meritoria si fit non referendo ad deum sed ut satisfaciat necessitati. Nec est mala malitia culpe, cum sit sine auersione a deo. Nec bona bonitate meritoria, cum non referatur ad deum. Item si omnis actio est meritoria uel demeritoria, tunc homini non habenti caritatem omnis actio esset mala, cum nulla sit ei meritoria. Item Matthei 12: de omni uerbo otioso quod locuti fuerint homines reddent rationem in die iudicii; ergo multo magis de actionibus, quia non est uerum leuiter humane uite quod uerbum dicere. Item inter debitum et non debitum non est medium. Sed omnis actus debite circumstantionatus est meritorius; ergo quando est indebite est demeritorius; ergo inter bonam et malam actionem non est medium. Responsio. Dico quod de actione deliberatiua est loqui dupliciter, de qua actione est hic sermo ad presens, quia uno modo potest considerari quantum ad genus operis, secundo modo quantum ad debitum operantis. Primo modo est dare medium, quia non omnis actio de ratione sue speciei est mala uel bona moraliter, sed aliqua indifferens, que bene potest fieri et male. Unde Augustinus de sermone domini in monte dicit quod sunt quedam opera que bono animo fieri non possunt, et sunt quedam que bene et male fieri possunt, de quibus precipitur ut in meliorem partem interpretemur. Si autem secundo modo loquamur, sic sunt opiniones. Nam quidam dicunt quod non omnis actio est bona uel mala sic considerata, et exponunt se sic, quia ut dicunt, sunt quedam actiones in debito fine ordinate et tales sunt meritorie et bone; alie sunt non ordinate, et hec est dicto prima mala(?) sed non sequitur quod omnis actio non ordinata sit mala, ex eo quod potest esse non ordinata tripliciter: quia uno modo non ordinatur propter indebitam conuersionem ad creaturam, secundo modo propter operantis negligentiam, tertio modo propter operantis infirmitatem et miseriam. Prima est mala malitia commissionis, secunda est mala malitia obmissionis, sed tertia nec isto modo est mala, sicut quando quis uadit solatiando non referendo in deum uel comedit ut saturetur. Non enim est reprehensibile, ut dicunt, ab homine quod omnem actionem referat in deum, quia indulgetur infirmitati nostre. Alii uero sunt quibus ista distinctio non placet, quia ut dicunt, tertium membrum distinctionis cadit sub secundo, scilicet propter hoc ut referret, quia propter negligentiam non refert, et sic esset peccatum; sic illa quam non referunt in deum propter negligentiam. Item forte arguunt, quia omne quod a uoluntate assumitur aut illo fruitur aut utitur. Sed nec actio potest uoluntas frui sine peccato, sed bene potest uti; sed uti est quod in usum uenit referre in id quo fruendum est. Ergo si actio uoluntaria et deliberatiua non refertur in finem debitum, est culpabilis et mala, quia iam non utitur sed fruitur. Ergo ut isti dicunt, non sit dare medium inter relatam et non relatam; omnis actio uoluntatis deliberatiue non relata est mala, immo dicit Augustinus quod est summa peruersitas uti fruendis et frui utendis. Et ideo dicunt alii quod malum et bonum immediate diuidunt actionem deliberatiuam moralem, et habent talem rationem, quia cum nobis sit preceptum diligere deum ex toto corde et ex tota anima etc., nullam partem relinquit in nobis deus que uacare possit et debeat, et deo non fruatur. Unde sic dicit Augustinus 1 de doctrina christiana: omnes cogitationes nostras omnem uitam nostram et omnem intellectum nostrum in illum conferamus. Ergo si ab hoc precepto deficimus, peccamus saltem uenialiter. Sed quia ista positio nimis uidetur artare uiam salutis uel nimis dilatare, ideo dicendum quod eorum communiter omnem actionem referri in deum actu, hoc est actualiter, et tunc est perfectum cum nunquam sit aliquis ita sollicitus quod faciat hoc continue; aut habitualiter, et tunc est nimis lata uia, sufficit habitualiter, tunc est nimis lata uia uite, quia in capite anni potest quis ordinare omnes suas futuras actiones illo anno actu et postea habitu. Sed ad hoc respondent quod bene uerum est quod arta est uia que ducit ad uitam, sicut dicit saluator. Sed non propter hoc est nimis arta quia

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

incento opatis s; uitate ad segndu iudiciu ronis. r
aliter se ht uiciose opatis. r declinatis a rone. qr in
tento cuiusl; opatis s rone e. ut sequat ea sic regi
na. r io oms uirtutes conectunt. in prudentia q e rec
ta ro agibiliu. s; intento declinatis a rone n e prse q
intendat declinare a rone s; intendit adseq ul' adipis
ci aliq appetibile. talia aut appetibilia sut diusa
r nlla; aliqn hntia conexione. ad inuice imo sut
aliqn gria. cu g uitia r pecca distiguat penes ota
ad q ortunt. r illa n sut conexa g n ipsa. vn pce
ssus uirtutis e cori pcessu uiti. na ille e a multitudie
ad unitate; r iste e ab unitate ad mltitudie; io
no oz ea conecti. Ad p^m. ar^m. dd. q beat ia. no
inendit dice. q q fac un pecm faciat se reu oiu;
pecco; expte gusionis. s; solu expte adusionis. qr
aduti a deo datore leg. q oia pecca. r ita sufficiet
gduti un pecm adeo. sic oia. Ad 2^m. dd. q uni
uirtuti possunt griari pla uitia. vn agndo g quacuq;
uirtute. agit g prudentia q ponit modu oi uirtuti.
qua expulsa nlla uir ht ee ppe uirtus. r sic n rema
net ppe s ee uirtuosu;. s; bn remanet s ee iclina
tiuu quo hnt iclinari r facultari po^e. r s istu;
motu uir opponit uitio. r n expellit q; dato q
aliqua corupat. Oia pecca sint eqlia ing uitate.
Sexto qr. vt^m. r uu q sic. qr pecca p h sut pecca
qr aduuit a deo. s; oia pecca mortalia eqlit
aduunt. g sut eqlia. Ca pecca recipiut spe; ex
obis. s; obm uni pecci est gui alio. ut homicidiu
furto. g r c. Ad 4°. dd. q cu pecca sit q da puato
nes. r infirmitates mentis. sic uide; grdu i infir
mitatib; r i puatoib;. sic e i pctis. na qnto qs
mag recedit a co^m s^ra^to^ne huio; tanto plus puat
sanitate. r sic e sanitas i aiali. sic finis e sani
tas i rone. r io qnto qs plus recedit i actib; huanis
ex altori fine. tanto pecm e gui. ota aut actuu sut
fines eo;. vn s diusitate obo; e guitas in pctis. re
aut exteriores. ordinat ad hoie; sic ad fine suu. vn
r 2°. phy. dic phs. sum r nos quoda finis oiu.
finis aut hois e ds. r io pecca q; gs offendit dm
directe. sut guiora. r sic p ordine. r pecca q;
ho offedit i psona xpi. sut guiora q illa p q
offendit ea. q sut ca ul ad hoie;. ut hoicidiu;
q adulteriu;. r sic de aliis. ad 3^m dicedu o; ad trede q
tanto sut guiora. qnto maiore lesura faciut
pxio. Ad ar^m. dd. q oia pecca h aduiat adeo. n
tn eode grdu. qr sic gutut ad aiatas r n possut g
uite. n aduitat. qnto maior e guisio. tanto p guis
e gtepus ausionis. Aliq pecm possit fi cu licat
Septo qr. vt^m tia alicui leg. Et ut mag
restringa qone grat. vt^m p pcco furti liceat
in lege noua occide fure. r ui q n qr lex noua
e lex amoris. r lex ue^s timoris. s; i lege uetei
no licebat. g n i noua. mlto mag. plo. mi.
habet exo. 22. u dr q p furto reddit quadru
plu. puta p una oue. 4. Ca g e gsuetudo ab
ecclia tollerata. Ad 4°. dd. q p nllo delicto qs
morte plectendus e. du m possit aliter corrigi. qr pe
ne sut sep mitigande. mors aut e ultia penaru
vn r lex ciuil dic r habet i nauetica. nlli ind
cul p furto uolum oio aliq mbru abscidi aut mori

s; eu alit castigari. si tn alit castigari no pot ul'
corrigi. r p h mors utilit' iudicat. q ult' mue. qr
cessare mala age. qua corepto e. s ile r dr. 23. q.
4. pce. ca aut occasionis duo d; gtine. uni expte
fei. r a^d expte occidenti. expte fci ut q fit ligat
in p iudiciu ei ul' pximi. expte occidenti. ut in
corrigibil' appareat. p^m dat fure. qr e g lege ne.
r pactu huane societatis. ut dic tull. 3. de offis.
na no patit. ut alio; spoliis. nras facultates au
geam. r io dic q uire ne que offendunt que offe
dut fures. tag mbra putrida abscidenda sut de cetu
huane societatis. r morte plectendi 2^m. uo dat
in corrigibilitas fu; s. qr ipe p se tollit oe aliud
remediu. q gde; i corrigibilitas iudicanda e. p hu
manas psuptones. qr alit n patet nob i tiora
hois. sic dic sepra paliponi. ho uidz ea q parent.
ds aut intuet cor. h aut psupto sumida e ex ma
gntudine rei furate. ul' ex gsuetudine furadi pu
ta si actu diffamat e r ipius rebz. vn leges hua
ne phibet fures siplices occidi. s; famosos pcipiut
occidi. ut. ff. de penis. l. famosas. vn r lex moy
si. pp magntudine; furti. sub pena sagnis phibuit
s; ista maioritas dupli' pot indicari. qr roe ipi
rei absolute. puta qr furat fuit hoie; r uendat.
eu guicat noxe morte moriat. ul' roe loci i quo
fit furt. pp q lapidat fuit acor. qr sacrilegiu
erat fura r i dno gsecta. de q dr iosue. 7. qr tur
basti nos exturbet te ds. Ad 1^m q obi. dd. q lex
moysi statuit i minorib; tallione. s; i maiorib;
morte. ut dcm e. r si aliq no taxauit. legi ne re
liqd punienda. sic fac modo lex eua^ca. i minorib;
r maiorib;. q nlla statuit puni tallione ul' mor
te. s; reliqd h' face. legi ne. q i isto casu acor est
lege moysi. r h' d aut lege eua^ca face sic. eo
q eos hoie; abstrahi. a tpalib; r duci ad celestia.
ut ia; n uidat curare de istis. s; sigd de tpalia
e faciedu ul' puniendu. iputet legi ne. r qr lex
moysi pmittebat mlta tpalia. io intmisit se
punire. ne fierent nimio amore ad illa. ad q
facilr inclinabat. exq talia uidebat sibi pmitti
adeo. vn mag e d testinc furt in lege noua.
qr n talia s; celestia suis obsuatorib; pmittit.
ut ia n curet de tpalib;. r io min' debet iclinari
ad furta. g q furat mag e plectendus.
Octauo qr qd sit pncipali i pcco guisio an ausio.
r ui q ausio. qr pncipale i pcco e puo. s; ausio
mag gsistit i puatone. q eo. Ca g. qn aliq duo
sut i aliq. 1^d e pncipali q e ca alteri. r n eo. s;
guisio e ca ausionis. g r c. Ad 4°. dd. q i oi pcco
sut duo. s. act uolutatis r deordinato illi. eo
s; a; act. act aut male e i pcco. r deordinato
e formale. qr act n eet pccm n deordinaret a si
ne. s; plan e q i uno q; pncipal' e formale. qua
male. g r i pcco. g ausio e hui. r n guisio. pp
q dic ag g pelagianos. pecm e n appetit bona;
n^e. s; de stio. melio;. Ad ar^m dd. q bn e uo;
q guisio e ca ausionis. quo ad sba; act. pp q peca
p spes distiguit. expte gusionis. set quo ad de
ordinato; est eo^o. nec e deordinata guisio. n
qr ausio e deordinata.

Irca q. 23. qrit duo. Et p^o qr. ut^m pecm
in. s. s. sit speciale pecm. distict ab aliis. r ui
q no. qr int alias spes pcca i. s. s. dr ee una final' in
pnia. s; h no pot comicti. plo. hui. qr aut h fieret
an morte. aut pea. s; an no pot fi. ut dic ag. q
s. s. blasphemia no pot iudicari q diu uiuit ho
incarne. n pea qr no e i statu merenti. p morte;
n demendi. Sic pecm. i. s. s. e pecm ad morte;
s; oe pecm morle. e pecm ad morte; g no distiguit
ab aliis. Hc aut tale pecm i. s. s. noiat. qr e g
psona. ipi ul' g appata. s. bonitate r gra;. n pot
p^o m^r. qr cu una sit maiestas triu; psona; n e
plus g una q g alia. r sic r oe pecm eet i. s. s. n
pot ee 2° m. qr oe pecm e g gra;. r bonitate. r
sic oe pecm e g. s. s. Ca g. pecm i remissi^le. r remi
differut gne. sic cor^le. r icor^le. s; tale. s. iremissi^le
e. pecm. i. s. s. g differt ab aliis. cu oia alia sit
remissi^lia plo. mi. p; p x^m. mat. r luc. 12. q disti
guit ip; ab aliis. Ad 4°. dd. q opte poi pecm i. s
s. no h dubitare. x^o. gpu dedinare. s; qualit ab
aliis distiguat. h dubitac. r io icgnt ee q ignsi
tor; sut oppiones. Una gda dut. q pecm illud e
q fit ex cta malitia. r io dr. i. s. s. qr maxie re
pugnat bonitati eide appate. s; qr cta malitia
pot. mltis modis gtige. io gt peccare i. s. s. mltis
modis. qr uari modi faciut diusas spes. Alii d
aut q pecm in. s. s. n e n final' in pnia. dutes q
nlla; pot dici pecm i. s. s. n de quo qs finalit n pe
nitet. vn qn qs peccauit tenet de illo penitere. r
si no fac tenet obmictet. q tenet face. qn aut
tot tps pmict p^tnsire face. q ds. peccasse dr i. s
s. r qr tal obmissio aliqn pcedit ex psuptone i
punitatis. qua gcepta obstinat pccor. i mal. alu
qn uo. ex griuitate ppe iniqtatis. vn desperet
mia; obtine. r dr obstinato. r despato appellat.
si usq; i fine pseuet i tali statu. r sic sola final'
in pnia. dr. pecm. i. s. s. h aut sat plat. aut eu
angelu. r ag. vn mat. 12. q dixit ubu. i. s. s. n
remictet ei in h seclo. n in futuro. s; plan e q
nll'm e pecm. q no remictat p^t finale i pnia;.
n uala; dice. sic dic alia pa. q istud pecm no e
i remissi^le simplr. s; qr difficile remictit. q x^s. no
dic q sit i remissibile pcatie. s; dix negatie. po
nedo hac. dictioz. n. si. n. dixiss; cu hac dictone ui
aliqd excusatonis habet. s; cu ipe dicat negado
n remictet. r po dicat imo remictet s; cu diffi
cultate. vn iu q 1^d q index nuciat pco negat
Jt. 1. 10. q. dic. ee orandu p eo. q pccat n ad mor
te. s; p eo q pccat ad morte; n ee orandu. plan
aut q p oi pcco excepta finali ipnia. e orandu. Jt
ag. de ua r fla pnia. dic. q soli illi peccat i. s. s. q
i penitetes usq; ad morte existut. Jt i li. ret. dic
q 1^d q dic in s mone dni i morte. h n affirmau s;
me putare dixi. un fuit ibi addendu. s; i hac tn
stimulata mtis puasi^tie. finiut hac uita;. qm de
quocuq; pessio in hac uita gstituto. n e desperandu;
n pillo i pudente orat. de quo no desperat. Jt h ide

dic ad bonifaciu comite. Le g pecm i. s. s. distict ab aliis
pecis. tn expte motiui. q expte obi. na i aliis pccis m
ouet ho amore alicui boni apparetis. s; i isto e gtrario
dic eqtatis ul' bonitatis. eqtatis ut qn e ex psuptone
bonitatis qn e ex desperatone. expte obi qr alia hnt obia
deordinata sibi bona apparetia. s; istud ht peat sui sce
leris. Ad p^m. arg^m. dd. q 1^e comictat an morte qr
qn ho ht pecm. de; dole r penitere. an q moriat. i aliq
pte illi tepis. s; qn tps transit iap comicti. s; qn fi
nit e transit e gsuatu. io dic ag. q de isto n pot ho
iudicare quousq; ho uiuit. Ad. 2^m. dd. q i^e n dr
pecm ad morte; qr faciat hoie; dig^m morte. ul' qr
puet uita. s; io dr pecm ad morte. qr usq; ad mor
te gs i eo gtinuat. vn ro pcedebat ex falso intellectu
auctoritatis. Ad. 3. dd. q io noiat. i. s. s. qr e g
appat spui sco qr g gra; finale. sicut dicis. oe peca;
e g gra;. r bn dicis. s; no g finale gra;. s; solu istud
e g. r io sic noiat. pecm. i. s. s. Ex h p; q do q
si sola h'. ut^m s. istud pecm pcedat aliq a^d pecm.
plana e n. ro. qr cu pecm i. s. s. dicat final' ipnia.
nlls aut possit penitere. n hat un peniteat. qr pnia
n e n de malo fco ul' dco. p; q oz dice. q a^d peccat
aliogn i^e nuq possz comicti. Ca p; r q ip; e oib;
aliis guissimi. eo q oia alia remicti possut. istud
uo no pot remicti. qr copulat r gungit actuali
dapnatoni. r pcludit sibi uia; saluatonis. r rem
issionis qr p hac uita n remanz loc pnie. vn
illi q dnt. q pecm i. s. s. ht ples spes. uoluit q istud
sit quo ad finale i pnia; i remissibile. q int uo
ad alias spes. e remissibile. Hab ples spes r ui
Cdo qr. ut^m istud pec; gsisto qr peccare ex
cta malicia e pecm i. s. s. s; h otigit mltis
modis. g r c. Ca g. q psup habudatia dr uni sou
guenit. s; pecm. i. s. s. e guissimi. g guen uni
soli. Ad 4°. dd. q sic dcm est h sut duo modi di
cendi. qr aliq dnt. q pot gs peccare ex cta mali
uariis modis. r io cu 1^e pecm sit s oms ex cta m
alitia. tot erut spes. quot possut ee modi ete
malitie. Ut aut q pecm istud e directe g fi
nale ipnia;. in qua tn e gsiderare. s. media
eg^o. r ministru. expte media accipit mia
p qua remictit offensa; r iustitia p qua regnt
emendat. g p^m e despato. r g. 2^m e psupto. silr ex
pte egroti. accipit de testato. pcca ptiti. r ppositu
no peccadi. g p^m istor; duor; e obstinatio. g
2^m e final' inpnia. Silr expte ministri duo a^a
accipit. s. uitas doctrine p q pccores istruat. g
q e ipugnato uitatis agnte. 2^m e scitas gre p q
ad iuuet alias. g q e i uidentia fine gratie. r
sic s istos. pecm in. s. s. ht. 6. spes. s. despato. ob
stinato. psupto. i pugtio uitatis agnte. final
in pnia. i uidetia frne gre. Alii uo dnt.
q cu pecm. i. s. s. n sic n final' i pnia. q gs gmi
tit. qn pmictit tot tps ptnsire ul' q n e
a^d dare ad penitendu. final' aut i pnia. n possit
uariari. n ee n una. n p diusa obia. q n ht n
unica spe;. teneat q plus satisfac. Ad ar^m dd.
q pecm i. s. s. n e ex cta malitia n in h'e. un pt
h'e q cuq; pecm p mal. s; qr radix r ca ui pcedit ex
cta malitia. io freqnt dr ee pecm i. s. s. ex cta.

malitia · q͛ cu͞ ip̄a h͞t maiorē ꝑpigtatē ·

Jrca ·4·q· ūsat̄ ingsitō magn̄ p͞ncipal͞r circa · 3 · s͞ · eē · potentia͞ ~~dominādi~~ · pccādi · eē pº dn̄andi · ⁊ eē · obiaz · C Quat̄ ad p̄ᵐ · q͛r · ūt̄ᵐ potas̄ pccāndi sit i hoīe a͞dō · ⁊ ui͞ q͞ sic · q͛ ag͞ dc͞ xi · sup ge͞n · nocēdi cupiditas pōt eē ab hoīs aīo · potas̄ no͞ n͞ a͞dō · C Jt̄ oē ·1ᵈ q͞ attestat̄ nobilitati ē a͞dō · s͞ȝ potas pccādi ē hu͞i · sic pȝ p ag͞ · q͞ dc͞ q͞ nobilior ē nā · q͞ pōt pccāre q͞ que n͞ pōt · C 9· posse pccāre ē posse dēficē · s͞ȝ nullus dēfēē pōt eē ab eo q͞ sūme ē · C Jtᵉ dc͞ · q͞ potas̄ pccandi tā ipo͞rtat · q͛ ipotat ad q͞ ē p͞ncipiū alicui͞ opis · ūn pō · dr̄ illud quo potentes sum̄ · opari · q͞ · meᵒᶜ 2ᵐ q͞ ipotat ē nāz laudabilez possibile d͞ habēre · ūn no͞ eēt uitupabilē a͞dō pccādē · n͞ eēt laudabile eūē habēre · s͞ ag͞ sup gen͞ · 3ᵐ q͞ ipotat ē q͞ ·1ᵈ ē ipsum bonū · ⁊ dē nichilo · q͞ pōt dēficē i suo ope · hūc aūt sic ē · s͞ doctinā dyonisii · q͞ q͞cqd ē pois i istis i fioubȝ · ē p p͞ticipatōz cāt̄ ab eo q͞ h͞t ista p ēēnaz · ūn illa duo pª q͞ dn̄t ad pois sūt a͞dō · 3 · aūt nᵉ ē realit̄ · ⁊ iō tale n͞ ē a͞dō nᵒ ab alio · C Ad pᵐ arg͞ᵐ · dc͞ · q͞ illa cupiditas siu͞ uolūtas · accipit̄ no͞ p istrumēto uolēdi · s͞ p affectōne · s͞ ans · silr̄ dc͞ · ē d potātē q͞ ē a͞dō q͞ n͞t ad id q͞ ē poitiu͞ s͞ȝ n͞ aliit̄ · C Ad 2ᵐ · dc͞ · q͞ bene attestat̄ nobilitati s͞ȝ exoṅti · q͛ pōt d͞ habēre · ūn s͞ q͞d sic ⁊ s͞ q͞d no͞ · C Et ex h͞ pȝ ē alia q͞o · s͞ · ūtᵐ pō pccandi sit bona · q͛ p͞mis duobȝ modis supta ē bona eo q͞ ens i q͞ ens ē boni · 3ᵒ m̄ n͞.

Jrca 2ᵐ · p͞nˡᵉ q͛r · ūtru͞ potas̄ dn̄andi sit a͞dō · ⁊ ui͞ q͞ n͞ · q͛ osee · g · dr̄ · ipi regnauerūt ⁊ n͞ ex me · p͞ncipes extiterūt · ⁊ n͞ cogn͞ · C Jt̄ n͞ i ordinatū ⁊ iniustū ē a͞dō · s͞ȝ m̄lte potātes iniuste dn̄ant̄ · ⁊ ipie · g͞ tales no͞ sūt a͞dō · C 9 · 10 · 19 · n͞ habēs ime potātē ulla n͞ dat̄ eēt t̄ d sup · Jt̄ ad ro · 13 · n͞ ē potas̄ n͞ a͞dō · C Rᵒ · dc͞ · q͞ i potāte dn̄andi ē tā ōsidērāre · s͞ · eēnaz dn̄ii · modū acq̄rendi · ⁊ usū exeq̄ndi tale dominiū · pᵐ · s͞ · eēnā dominū · dic̄ potātē cohercēdi subditos · ⁊ ē a͞dō in nob͞ · ⁊ ē in se cū sit dn̄s uniu͞sor͞ · ⁊ tal͞ bona ēst · modus aūt acq̄rendi iustus a͞dō ē · s͞ u͞o ē iniust̄ · ē a͞dō p͞mittēte i p͞sidēte tn̄ · s͞ȝ io͞bedīēte ē a͞dō faciēte ⁊ ordinātē ad m͞itū · ūn apl͞s dic̄ · dī · n͞ minist͞ ē · t͞ i bon͞ · ūl aliq͞n ad suppliciū obedīētiu͞ · ūn iob · 29 · q͞ regnare fac̄ ypocritā pp p͞ctā p͞pli · ⁊ silr̄ ē dc͞ · d usu ipi͞ · cū g͞ d quolȝ sic iudicād͞ s͞ȝ d q͞ 9ᵉ ei · s͞ se ⁊ p eēnā suaz · dc͞ ē q͞ ois potas ē a͞dō · ūn apl͞s n͞ ē potas n͞ a͞dō · ita · s͞ · sic perpus dic̄ ad uindictā malefcōr͞ laudē uo͞ bor͞ · C Ad · 1 · arᵐ dc͞ · q͞ ·1ᵈ intelligit̄ d potāte · q͞n͞t ad modū iniustū acq̄rendi · q͞ n͞ fuit a͞dō nisi p͞mittēte · C Ad 2ᵐ · dc͞ · q͞ iniustū ips͞ tale · n͞ ē a͞dō faciēte · s͞ȝ n͞ sē · q͞ n͞ sit eēnā · siu͞ act̄ talis dominii · a͞dō ·

Jrca · 3ᵐ p͞nˡᵉ q͛lt̄ · q · C Et pᵒ q͛r · ūtrū omēs hoīes teneāt̄ obedire dn̄is suis · siue legibȝ dn̄or͞ suor͞ t͞palium i foro ōsciē · ⁊ uiq͞ non · q͛ i fior͞ potas · no͞ pōt se itromittē d uidᵒ

sup͞ioris · s͞ȝ potas hoīs ferentis legē hūaz · ē i fiore lege ōsciē · g͞ no͞ tenet̄ ōsciā seq̄ legē hūaz · C Jt̄ leges hūane sepe sūt iniuste · sic dicit · ysa · x · ue q͞ odūt leges iniquas · ⁊ scrībētes iniustitias scripserūt · s͞ȝ licit ē unicuiq͞ uitare legē iniquā · g͞ n͞ tenet̄ q͞s ex ōsciā seq̄ hu͞i leges · C 9 · 1 · pe · 2 · q͞ ē gra si pp ōsciaz sustineat q͞s t͞stitias patiēs iniuste · C Jt̄ · ois aīa potātibȝ sublimioribȝ subdita sit · Jt̄ subiecti estote · oi hūane c͞atē · pp dn̄m siu͞ regi q͞ · p͞cellēti siu͞ ducibȝ tāq͞ ab eo missis · ⁊c̄ · C Rᵒ dc͞ · q͞ leges hūit̄ i potēte · h͞nt ui͞ obligādi ōsciaz · si sūt iuste · ad q͞ intelligēdi ē sciēdi · q͞ i causis ordinatis · tota uirtus 2ᵉ cause · manat a pᵐa · ⁊ sic p ordinē · ⁊ q͛ leges hūane manat a lege n͞li · ⁊ n͞l · a dīna · iō tōt robur leg͞ hūane · d͞riuat̄ a lege dīna · oȝ g͞ uidē d ordinē istar͞ legū · Est aūt notād͞ · q͞ lex ē q͞dā r͞lā ⁊ m̄sa actuū hūor͞ dirigens regulata in finē · r͞lā aūt hūor͞ actuū ē rō directiua in finē · nā i unoq͞ȝ gn̄e ·1ᵈ q͞ ē p͞ncipiū ē m̄sa illor͞ q͞ sūt i illo gn̄e · s͞ p͞hm · finis aūt ille ad quē dirig͞ lex ē felicitas · ūn · 5 · ethi · dic̄ ph͞s · legalia iusta dn̄s · factiua ⁊ ōsuatiā felicitatis · tal͞ aūt m̄sa pōt eē · ul͞ i m̄sante ul͞ i m̄sato · pᵒ mᵒ lex ē i dīna rōne · gub͞nātē regimen toti c͞atē · 2ᵒ m̄ ē i r͞lato p͞ticipātē ab d illa · ūn cū oia q͞ sūt · dīna puidētia gub͞nēt̄ ut sint dictū sup · manifestū ē q͞ oia p͞ticipat d illa r͞lā eēna aīo · in q͞ᵐ ex illi͞ i p͞ssione h͞nt oia i clinatōnes i pp͞os act͞ ⁊ fines · exᵐ i lapide ⁊ sc͞bente · hō aūt int̄ c͞atās ca͞tās · quodāmᵒ sp͞ali mᵒ · ⁊ excellentori · subiacet dīne puidentie · i q͞ n͞t ip͞e · illā regulā siu͞ legē ē nat p͞ticipare · ut possit cogn͞ōcē illā rōz eēnā in se ip͞siaz inclinātē ad suū finez d͞bitū · ⁊ tal͞ p͞ticipatō leg͞ eēne i c͞atā rōnali · dr̄ lex n͞al͞ · iō ē recta · q͛ p͞ ē ab illa d͞riuata · sic mot̄ lapidis ip͞sius agn̄ante ⁊ ip͞ mēte ē rectus · ūn ag͞ dic̄ d li · arᵒ · q͞ lex q͞ sūma rō noīat̄ · ōceptui intelligenti · n͞ pōt no͞ i͞mutabil͞ eēnaq͞ uideri · Jde lex eēna ē q͞ā iustū ē · ut oia sint ordinatissīa · ūn illa q͞ n͞ possūt ōceptū illi͞ leg͞ h͞re · nūq͞ d͞uiat q͞n uidant · sic illa cōtingit · sic ois c͞atā p͞t hoīez · inquo hoīe ois appetit͞ ei · d͞riuat̄ a n͞ali appetitu ultimi finis · sic g͞ pȝ · q͞ ois d͞riuatō eor͞ q͞ sūt ad finē · reglat̄ s͞ legē n͞alez · sic dic̄ ag͞ · q͞ lex n͞al͞ suffic͞ ad oia hūana ordināda · nūc aūt sic uidem͞ · q͞ p͞nª sp͞ectabilia sūt p͞ua q͞ntitᵉᵉ · ⁊ maxīa uirtute ⁊ potāte · no͞ tn̄ possu͞m͞ ea intueri i istis p͞ticlaribȝ n͞ paulati d ducamⁿ ōnes exeis · usq͞ ad ista · quor͞ cogᵒ n͞ ē nob͞ · manifesta · n͞ q͞n ē i i͞ndmōstrabiliā rētiutā · ⁊ tūc plene sciamus · silr̄ ē in rōne p͞tica · q͞ sūt i ista p͞nª i͞dmōstrabilia leg͞ n͞e · ad oia legē ip͞sa · iō eē ea explicare no͞ ōtigit · s͞ȝ q͛ sum͞ obfusacti · no͞ pȝ nob͞ uitas illa i istis p͞ticlaribȝ · faciūt n͞ illa p͞nª pretēti ⁊ paulatā explicent · q͞ h͞t fa cē rō p͞tica · i leg͞ latoribȝ explicādo illa uia p p͞ticlares leges · ⁊ q͞n recte explicat̄ · sēp sūt iuste · ⁊ dē legi eēne ōcatenate · ⁊ h͞ ē q͞ ōsciāz ligant · ⁊ obligāt · nᶜ pōt hō subt͞fugere ·

q͞n eis adsentiat · sic no͞ pōt intellcō uitēs p͞ncipiū i q͞ne · ōtinēri negare · ōclusionē · sine ōtradictōne · ūn m͞sa d siū rōne ē · q͞ sit c͞tissiā x · meᵒᶜ · ⁊ q͛ iste leges n͞ales sūt m͞se sic dixi oȝ eas eē c͞tissimas · sicuti sunt q͛ a dīna legē sūt d͞riuata · q͞ falli n͞ pōtē · s͞ q͛ras ūtrū oms teneāt̄ legibȝ dn̄or͞ obedire · plan̄ ē q͞ tenēt̄ si sūt iuste · q͛ p ōns obediūt legi dīne · ⁊ n͞ali · ūn dic̄ sapiēs p͞ū · 8 · p me reges regnāt · ⁊ legū ōditores iusta d͞cnūt · s͞ȝ h͞ ē aduertendū q͞ leges dn̄r̄ iuste · si recte sillo cīgent alias no͞ · ⁊ ad h͞ tā d͞bent respicē · pᵒ ē q͞ respiciat finē · ut ordinēt̄ ad bon̄ cōē · 2ᵒ auctorē ut no͞ excedat potātē ferentis legē · respiciāt ē 3ᵒ formā ut fiat s͞ equalitatē p͞portōnis · p͞ subditor͞ · cū n͞ · q͞lȝ hō sit ps m̄ltitudinis · q͞cqd h͞t ē m̄ltitudis · sic ⁊ q͞lȝ ps ē toti͞ s͞ q͞ ē · ūn ⁊ nā aliq͞ d͞tmt̄ sustinet · i p͞te ut saluet totū · si g͞ᵒ leges i ferāt̄ hoīa ꝑportōnabilit̄ ferētibȝ iuste dicūt̄ · ⁊ obligāt ōsciāz · si aūt iuste sint · puta q͞ q͛rio m͞ se h͞ant · tūc i directe ōcludūt · s͞ · q͞n n͞ ordināt̄ ad cōez utilitᵗᵉˢ · s͞ȝ mag͞ ad cupiditātē · ⁊ gl͞iaz ferentiū · ul͞ q͛ n͞ attendūt auctoritātē suaz · s͞ȝ potī excedūt i sua potestate · ul͞ n͞ s͞uat formaz · ut q͞n i equlīt̄ dispēsāt honera · ⁊ si ad bon̄ cōē ordinēt̄ · tūc n͞ ōcludūt ⁊ no͞ sūt iuste · nᶜ p ōns sūt leges · s͞ȝ uiolētie sic dic̄ ag͞ d li · arᵒ · ū lex eē no͞ ui͞ que iusta n͞ fuit · ⁊ iō tales uiolētie no͞ ligāt ōsciāz n͞ directe et p accn̄s · sic indirecte ⁊ p accn̄s ōcludūt · s͞ · pp uitā d͞ū scandalū · q͞n no͞ pōt latē · oȝ · n͞ · tūc cedē iure suo · sic dix̄ xᵉ · mat · q͞ · q͞ āgariauit te mille pass͞ uade cū eo alia duo milia · ⁊ q͞ abstulit tunicaz da ei ⁊ palliū · exᵐ ē · d statē iuento i pisce · q͞ dedit xᵉ · ut n͞ scandaliz͞aret · mat · 17 · Si tn̄ aliq͞n tales leges · obliquaret a fine · i diuēdo · s͞ · q͞ dīnuz cultū ⁊ reuerentiā · tūc oȝ dicē · obedire oȝ dēo mag͞ q͞ hoībȝ · act͞ · 5 · exᵐ d martibȝ ⁊ d daniele n͞ obsuāte legē statuē aurec · ⁊ d machabeis n͞ t͞nsgdientibȝ patrias leges · ūn recolligēdo dicā i q͞one dico · q͞ leges hūane iuste obligāt ōsciāz n͞ q͛ hūe s͞ȝ q͛ dīne · ⁊ n͞ales · alioq͞n dīne resistit q͞ n͞ obedit ut dic̄ apl͞s · 13 · ad ro · ois potas ē a͞dō · ⁊ q͞ potestati resistit dī ordinatōni resistit · si aūt n͞ sūt iuste n͞ obligāt · eo q͞ n͞ sūt leges · ūn n͞ oȝ distinguere ib͞ intelligentes · q͛ si leges sūt obligāt · si n͞ obligāt pp h͞ ē q͛ n͞ sūt leges · n͞ ut dixi · s͞ · in directe · pp uitādū scandalū · C Ad pᵐ arᵐ dc͞ · q͞ sic id pȝ · n͞ obedio i fiori s͞ȝ sup͞iori explicato i infiori · C Ad 2ᵐ · dc͞ · q͞ illa rō pcēdit q͞n i iniuste fiūt ō finē · ⁊ tūc n͞ sūt s͞uāde s͞ȝ ōtēpnēde · nᶜ dcīnē ·

Sc͞do q͛r · ūtrū aliq͞ ab hu͞i legibȝ eximāt̄ · ⁊ ui͞ q͞ sic · q͛ illi soli legi subiacēt q͞bȝ lex iponit̄ · s͞ȝ iusto no͞ iponit̄ lex · sic dic̄ · 1 · thy · 1 · iusto n͞ ē i posita lex · g͞ iusti no͞ subiciūt s͞ȝ eximūt a legibȝ · C Jt̄ · urban͞ pp dic̄ · 19 · q · 2 · q͞ lege p͞uata ducit̄ · nlla rō exigit · ut publica ōstringāt̄ · s͞ȝ oms uiri sp͞uales ducūt̄ lege p͞uata · sp͞s scī · sic dr̄ ad ro · q͞ sp͞u dī agūt̄ hi filii dī

sūt · g͞ᵒ ui͞ sp͞uales · eximūt̄ a lege cōi · q͛ regūt̄ sp͞ali · C Jt̄ iuris p͞ito dic̄ · q͞ p͞nceps solut̄ ē legibȝ · C 9 · ro · 13 · ois aīa potātibȝ sublimioribȝ subdita sit · g͞ᵒ ⁊c̄ · C Rᵒ dc͞ · q͞ sic exaltā q͞one apparet · duo sūt d rōe leg͞ · p͞m ē q͞ d eē m͞sa q͞ eē r͞lā actuū hūor͞ · directōr͞ p illas · reglaz i finē · 2ᵐ · q͞ ōtinet lex ē · q͞ h͞t ui͞ȝ cohactiuaz subditor͞ · s͞ȝ d̄uplr̄ pōt q͞s subiectē regle siu͞ legi · uno m̄ sic r͞latū r͞lē · 2ᵒ mᵒ sic coactū cogenti · pᵒ mᵒ nullus eximit̄ a lege · q͞ sit d iurisdictōne potātis ferentis leges · ut illi q͞ sūt i una ciuitate sūt subiecti legi illi͞ dominii · s͞ȝ n͞ illi͞ d alia · si aūt i tali ciuitate sit aliq͞s no͞ subiectē · n͞ p cēdit n͞ q͛ ē subiectē ⁊ rectē alteri lege · ūn clerici l͞ȝ no͞ sit subiecti isti legi · sunt tn̄ subiecti sup͞iori legi · si aūt sic subiectē q͞s legi · sic coactē cogēti · isto mᵒ n͞ sūt iusti subiecti legi · s͞ȝ soli mali · nā q͞ ē coactē ⁊ uiolētē ē ōtrariū uoluntati · uolūtas aūt bonor͞ · ōsonat legi · a qua uolūtas malor͞ discrepat · ⁊ iō boni n͞ sūt subiecti sic coacti · s͞ȝ soli mali · Et sic pȝ q͞ nullus eximit̄ n͞ eo mᵒ quo dixi · C Ad pᵐ argᵐ dc͞ · q͞ iusto n͞ ē i posita lex · p modū coactōnis · q͛ ipi sibi sūt lex · dū ostēdunt op͞s leg͞ sc͞ptū in cordibȝ suis · ūn i eos n͞ h͞t lex ui͞ coactiuā · C Ad 2ᵐ dc͞ · q͞ ui͞ sp͞uales sic arguit illa rō · no͞ subdūt̄ legi hūane · q͞ntū ad ea q͞ repugnat · ductōni sp͞s quo ipi regūt̄ · q͞ ē oi lege sup͞ior · s͞ȝ i aliis bn̄ subdūt̄ · s͞ȝ ab eodē sp͞u ē · q͞ ipi i aliis subdāt̄ legibȝ no͞ i pedīetibȝ · illā ductiōē · sic dicit petr͞ · subiecti estote oi hūane c͞atē pp dn̄m ⁊c̄ · C Ad 3ᵐ · dc͞ · q͞ p͞nceps n͞ ē subiectē legi coactiue q͛ no͞ ē q͞ exequat̄ · s͞ȝ bn̄ directiue · sic pȝ p ps̄ · t͞ soli · ⁊c̄ · ūt dic̄ glō · p͞nceps n͞ h͞t hoīez q͞ sua facta diiudicet · s͞ȝ bn̄ d͞ȝ se ipz iudicare · ut n͞ iudicet · sic dic̄ apl͞s · ūn exᵐ d ōtā · alioms q͞ q͞s iure i alteri͞ statuit · ip͞e eodē iure uti debet ·

Tertio q͛r · ūtrū liceat agē p͞t ūba leg͞ ei͞ obsuatoribȝ · ⁊ ui͞ q͞ no͞ · q͛ ea ē ūba leg͞ interpitāti cui ē ōdē · s͞ȝ subditor͞ no͞ ē legē ōdē · g͞ eis n͞ l͞ȝ declarare ul͞ interpitari · C 9 · hylari dic̄ · ē habet · ⁊ habetᵒ d re · ui͞ · ex · intelligentia dictor͞ · ex cāē assumenda dicendi · q͛ no͞ s͞moni res · s͞ȝ rei d͞ȝ eē s͞mo subiectus · g͞ mag͞ ē attendendaz · ad leg͞ cāz q͞ ad ūba · C Rᵒ dc͞ · q͞ lex ordināt̄ ad bon̄ cōē sic ad finē · ōtigit aūt m̄ltotiens · q͞ a͞d ē utile obsuari i cōi p salute cōi · ut i p͞libȝ · q͞ i aliq͞bȝ casibȝ · si obsuaret̄ eēt maxīe nociuū · ⁊ q͞ intentō leg͞ latoris · q͞ si p͞uidē potuiss͞ȝ · dixiss͞ȝ nolo q͞ lex ista i tali p͞uctō s͞uet̄ · iō leg͞ lator no͞ potens oms ōcurrētias ⁊ p͞ticlares casus · p͞uidē fert legē s͞uādā ut i p͞libȝ · s͞ȝ si ōtigat aliq͞s casus i quo opteat aliē face · relīq͞d iudicio recte rōnis ad finē · exᵐ d silentiō · ⁊ d aptōne portar͞ · q͛ i tali p͞ucto s͞uare legē eēt eāz d͞struere · silr̄ si siu͞ ad obiāz obligatus · ⁊ parētes mei eēnt i extrema necessitāte · si plat meus n͞ dat mi licētiā · d͞beo reabsq͞ oi licētia ad s͞uētiū eis q͛ i tali casu no͞ ·

[illegible]

... arguendo quod lex eterna ipsa sit ne sua capiatur ... sue proportionis naturalis finis. sed oportet quod altiori modo per aliam legem dirigatur. ut peruenire ualeat ad illam celestem patriam. et illam ciuitatem beatissimam contemplari. Cui est omnis laus honor et gloria per infinita secula. — seculorum. — amen.

Explicit 2us liber sententiarum. deo gratias.

Qui scripsit scribat semper cum domino uiuat.

Amen

[illegible]

Tabula super questiones secundi libri sententiarum

distinctio prima.

Utrum causa sit possibilis.
Utrum causa sit eterna.
Utrum causa eiusdem rei sit genita.
Utrum causatio sit mutatio.
Utrum mutatio fiat in instanti.
Utrum causatio dicat ad aliquid actiuum.
Utrum causatio sit solum compositorum.
Utrum sit ponere plura principia.
Utrum ab uno simplici possit pluralitas producere.
Utrum deus potuit mundum producere ab eterno.
Utrum agens causat possit adnichilare.
Utrum deus produxerit mundum propter aliquem finem.
Utrum sit dare aliquam speciem separatam.
Utrum talis causa sit separata sit non composita.
Utrum angelus et anima differant specie.

d. 2.

Utrum duratio rei sit alia ab esse eius.
Utrum euum sit aliud ab eternitate.
Utrum euum sit aliud a tempore.
Utrum omnium temporalium sit unum tempus.
Utrum in euo sit successio.
Utrum sit ponere celum empireum.
Utrum influat aliquid in ista inferiora.

d. 3.

Utrum in angelo sit compositio ex esse et essentia.
Utrum in angelo sit compositio ex materia et forma.
Utrum in spiritualibus et corporibus sit una materia.
Utrum sit unius speciei ...
Utrum personalitas sit in angelis.
Utrum materia sit causa indiuiduationis.
Utrum omnes angeli differant specie.

[illegible]

d. 20

Utrum si homo non peccasset per coytum generasset.
Utrum fuisset tanta delectatio tunc quanta est nunc.
Utrum per hoc virginitas periret.
Utrum in quolibet coytu fuisset proles genita.
Utrum fuisset equalis multiplicatio virorum et mulierum.
Utrum filii fuissent nati perfecti in natura corporea.
Utrum fuissent nati iusti et iustitia confirmati.
Utrum nascentes perfecti in scientia.

d. 21.

Quid movit dyabolum ad temptandum
Utrum fuit unus modus.
Utrum omnis temptatio semper sit cum peccato.
Utrum sit difficilius resistere temptationi quam dyabolo.
Utrum peccatum ade potuit esse veniale.
Utrum id peccatum fuit remissibile.
Utrum fuit gravissimum omnium peccatorum.

d. 22.

Utrum peccatum primorum parentum fuit in superbia.
Utrum processit ex ignorantia.
Utrum ignorantia sit peccatum.
Utrum ignorantia excuset.

d. 23.

Utrum deus debuit facere hominem impeccabilem.
Utrum debuit eum permittere temptari.
Utrum sit magis debeat desiderare temptari.
Utrum adam in statu primo habuit omnium cognitionem.
Utrum viderit deum per essentiam.

d. 24.

Utrum adam habuit auxilium per quod stare posset.
Utrum habuit unde proficere posset.
Utrum liberum arbitrium sit habitus vel potentia.
Utrum voluntas et intellectus sint eadem potentia.
Utrum ratio superior differat ab inferiori.
Utrum voluntas naturalis et deliberativa sint una.
Utrum in anima ratio sit intellectus agens et possibilis.
Utrum sit peccatum in sensualitate.
Utrum sit vel possit esse mortale.
Utrum ratio superior possit peccare sine inferiori.

d. 25

Utrum in deo sit liberum arbitrium.
Utrum liberum arbitrium sit in brutis.
Utrum liberum arbitrium possit cogi.
Utrum liberum arbitrium possit impediri.
Utrum liberum arbitrium sit radix boni vel mali tantum.
Utrum liberum arbitrium sit omnium actuum.

d. 26.

Utrum gratia ponat aliquid esse gratiosum.
Utrum gratia sit quid creatum vel increatum.
Utrum gratia sit aliquid fieri vel maneat.
Utrum in eadem anima sit una gratia vel plures
Utrum gratia sit corruptibilis.
Utrum gratia gratum faciens et virtus generaliter sit eadem qualitas.
Utrum caritas moveat voluntatem.

d. 27

Utrum aliquis possit mereri primam gratiam.
Utrum aliquis possit per se sua gratia mereri alteri homini primam gratiam.

Utrum per gratiam quam quis habet possit mereri gloriam et gratiam.
Utrum gratia et gloria sit idem.

d. 28.

Utrum liberum arbitrium sine gratia possit facere aliquod bonum opus.
Utrum homo possit implere omnia mandata dei sine gratia gratum facientem. || gratia a peccato.
Utrum sine gratia gratum faciente possit homo resurgere
Utrum sine gratia gratum faciente possit homo diu per vitare.

d. 29.

Utrum adam habuit tot virtutes ante lapsum quot habuit post lapsum. || ad merendum
Utrum virtutes in primo statu fuissent efficaciores
Utrum adam sine istis potuit deo placere.

d. 30.

Utrum sit ponere peccatum originale.
Utrum id sit mortale.
Utrum sit habitus vel privatio.
Utrum peccatum originale transeat ad posteros.
Utrum omnes ab adam propagati fuerint in ipso.
Utrum peccatum originale transeat in mulierem huius necessitate.

d. 31.

Utrum in homine concupiscentia sit augmentata.
Utrum peccatum originale consistat in potentia intellectiva
Utrum peccatum originale mediante carne contrahatur.

d. ~~27~~ 32.

Utrum baptismus deleat originale
Utrum deus deleat animam infundendo tamen plus ~~...~~ necessitate
Utrum concupiscentia minuatur per baptismum.

d. ~~28~~ 33.

Utrum peccatum originale sit equale in omnibus.
Utrum peccatum priorum parentum transeat ad posteros.
Utrum in eodem peccatum originale multiplicetur.
Utrum adam potuit peccatum originale satisfacere.
Utrum pueri decedentes in solo originali puniantur pena ignis inferni.
Utrum affligantur interius conscientia.

d. ~~29~~ 34.

Utrum peccatum habeat causam.
Utrum malum eo modo quo habet causam habeat bonam vel malam.
Utrum malum sit in bono sibi opposito.

d. ~~30~~ 35.

Utrum per quodlibet peccatum corrumpatur modus species et ordo.
Utrum omne peccatum preter originale consistat in aliquo actu.
Utrum hoc sit causa nostre dampnationis.

d. ~~31~~ 36.

Utrum unum peccatum sit causa alterius.
Utrum unum sit pena alterius.
Utrum passiones anime sint solum pene vel peccata.
Utrum sit ponere culpam sine pena vel econverso.

d. ~~32~~ 37.

Utrum omnis actio sive que actio sit a deo.
Utrum conservatio rerum sit a deo.
Utrum gubernatio mundi sit a deo.
Utrum a deo accidat preter intentionem gubernantis.
Utrum conservet immediate.
Utrum falsa enuntiatio sit a deo.

d. 38.

Utrum voluntas sit bona ratione finis.
Utrum sit aliquis finis unus a quo voluntates dicantur bone.
Utrum voluntas possit se movere contradiction...
Utrum intentio sit actus vel habitus.
Utrum intentio se teneat ex parte voluntatis.
Utrum sit idem motus intentionis finis et voluntatis eius que est ad finem.

d. 39.

Utrum conscientia se teneat ex parte voluntatis.
Utrum conscientia sit habitus innatus vel acquisitus.
Utrum conscientia liget ad omnia que dictat esse facienda.
Utrum conscientia erronea plus liget quam dominum preceptum.
Utrum in indifferentibus plus liget quam preceptum prelati
Utrum liceat alicui habenti conscientiam contra quam aliquis velit eum occidere occidere invadentem.
Utrum synderesis pertineat ad affectum.
Utrum possit per peccatum extingui.

d. 40.

Utrum omne opus factum bona intentione sit bonum
Quid sit et quid faciat bonum opus.
Utrum quis tantum faciat de bono quantum intendit
Utrum bona intentio absque operibus sufficiat
Utrum opera exteriora addant ad bonam voluntatem
Utrum quantitas caritatis faciat ad quantitatem meriti.
Utrum bona intentio caritate formata possit impediri.
Utrum aliqua actio voluntaria sit genere bona.

d. 41.

Utrum sit dare aliquam actionem genere malam.
Utrum malum et bonum sint species generales actionis.
Utrum sint immediate.
Utrum primum sit solum voluntas.

d. 42

Utrum voluntatis et operis sit duo peccata.
Utrum peccatum exterius addat ad malam voluntatem.
Utrum peccatum veniale generatum cum peccato mortali in corpore transgressione.
Utrum peccata habeant divisionem per causas vel loca solum.
Utrum omnia peccata sint connexa.
Utrum omnia peccata sint equalia inter se.
Utrum aliquod peccatum possit fieri contra licentiam alicuius legis
Utrum conversio sit principalis in peccato an aversio.

d. 43.

Utrum peccatum in spiritum sanctum sit speciale peccatum.
Utrum habeat plures species.

d. 44.

Utrum potestas peccandi sit in homine a deo.
Utrum potestas dominandi sit a deo.
Utrum omnes homines teneantur obedire dominis suis temporalibus in foro conscientie.
Utrum aliqui ab humanis legibus eximantur.
Utrum liceat agere preter illa legem cum obsuatur verbis.
Utrum consuetudo habeat vim legis.
Utrum fuit generis aliqua lege divina preter eternam habentibus primum.

Explicit tabula 2 deo ——— gratias

286. questiones sunt.

[illegible]

[illegible]

actu intelligat. nec aliquorum potest non intelligere nec potest quod ad huius in
tellecta augmentari aut diminui plura vel pauciora intelligendo quia quorum
cumque potest esse et immediate est presens intellectui ipsa divina essentia nec potest consequenter
intelligere ad eorum que nesciat aut non intelligit. sed nesciat aut non intelligit
ad eorum que sciat aut intelligit. Secundo autem modo non potest esse et immediate
ipsa divina essentia presens intellectui talia. sed mediante divina voluntate que omnia in tempore modo
genita et intellecta determinat opus productionis eorum in esse. et ideo sicut
voluntas dei ea que determinat fienda potuit non determinasse et ea que non
sic divinus intellectus que scit et sciuit fienda. potuit non scire vel non
sciuisse fienda. Unde quo ad huius intellectum talium intelligibilium intel
lectus ut notitia sua scientia quo ad multa scitorum vel intellectorum unde potuit
ab eterno minui vel augeri. quia potuit scire plura vel pauciora
fienda. sed quia voluntas plura vel pauciora fienda potuit decer
nere. Et per hunc modum potest intellectus divini intelligendo vel sciendo
ad contraria. sicut et eius voluntas determinando et operando. et sic est in
potentia ad contraria sicut et ipsa voluntas. et sic intellectus quodammodo et voluntas ad opposita. Sed
cum hec quodammodo modo dicatur potentia valentia ad opposita.
quia hec non habet ex se et ex sua potentia. potentia sed ex ipsa immediate determinare
ad opposita. quemadmodum potest se ipsam determinare voluntas. sed solum potest
ad opposita. quemadmodum sensus particularis
determinatur aliunde. non proprie dicitur ex hoc potentialis. quemadmodum sensus particula
ris ut visus est ad opposita. scilicet ad videndum colorem sibi obiectum et non vi
dendum. non tamen obiectum dicitur simpliciter videndo potentia. quia indiget ad hoc
potentia ab alio. cum actione determinante sibi obiciatur visibile vel non
ponatur. sic et obiectum divini intellectus
immo simpliciter est potentia non. et sic est de intellectu. et obiectum divini intellectus
simpliciter speculativum dicitur. et nullo modo practicus. non per actus. Et ad
primum argumentum dicendum quod licet verum est quod intellectus quamvis est ex parte sua de
terminatus intelligit quecumque intelligit. sicut oculus corporis non impeditus
necessitate videt quecumque videt. Ista tamen necessitas ab alio depen
det. ideo dicitur intellectus. potest quod potest impediri. et hec est contingentia. vel non vo
luntate determinatore. quia quod determinat potest non determinare. propter quod huius determina
bilia divinus intellectus intelligere potest et contingenter quod necessario. et licet contin
genter quod necessario. Ad secundum argumentum dicendum quod licet contingenter quod non
dum est divinus intellectus nihil est hunc ad finem. et quod ex parte sua
hunc ad obiectum. non tamen aliud nihil quod possit ab actione eius obiectum impedire.
nec est necessario potentia non. quod per actus valet ad opposita contradictorie. ut
virtus obviare et non obviare. sed determinata est. quod valet ad opposita contrarie.
ut calidum ad calefaciendum et frigefaciendum. et sic divinus intellectus est potentia non
et tamen potest per actus in opposita. Sed quod dicitur potest possit in opposita
per obiectum. hec omnino impedit non potest per obiectum citatum naturalis. et ideo voluntas
naturalis per voluntatem ex se potest dicenda est potentia potentialis quam naturalis.

Vtrum. Utrum color sit ratio quare omnia alia videantur. et vi
detur quod sic. quia philosophus in posterioribus sic diffinit esse per quod dicitur per prius esse
cum alteri per ipsum non ipsi per alterum. quare si et cum visibile competit
colori per se. omnia autem videbuntur per colorem. color vero non per aliud ad alia.

Contrarium est philosophi et veritatis. nam color non per lumen non agit. ergo.
Respondeo dicendum quod cum visus sit unus sensus particularis non est intellectus quod eius
obiectum proprium non sit aliquid unum nec ut non reducatur ad aliquam
unam naturam. Reducitur ergo ad aliquam naturam unam. et hec est natura lucis.
propter quod color et lux aliquo modo dicunt unam naturam. ita quod color
non est nisi quedam lux opaca et obumbrata. et lux quedam color
clarus et splendidus. inveniuntur enim elementis ad compositionem ut
contingit patere. sicut quidam compositum diaphanum aeris et lucidum
ignis. quod dicitur simul obumbrari per opacum terre. sed hec causant
diversos colores ex commixtione lucis recepto in nube ignorance apal.
et hic est quod quidam lucidis que philosophus vocat in secundo de anima invisibilia
innominata. quia in tali compositione elementorum diaphani aeris et
lucidum ignis non perfecte obumbrari per opacum terre. ideo talia
corpora videntur colorata in luce solis. quia opacum terre generat
colorem et nocte videntur lucida. quia non perfecte obumbrat
lucidum ignis pro opacum terre. et quod lux que est modica
propter quod non per se medium actuare non videtur ipsius color et de die
non videtur lux illa. eo quod maior lux absorbet luxque
visibilis est per se et primo per omnem modum quia illa natura perfecte parti
cipat. Color vero visibilis est per se et primo sed non per omnem modum quia
illa natura participat complete. Cum ergo queritur quo opposita quia hec
quidem propter lucem videtur esse in dicta. possumus dicere quia tam lux
quam color sunt visibilia per se et primo. et ut color largiter forma

luci ut videatur. non lux colori. sed tamen in luce quod in colore reperitur
natura aliqua per quam quodlibet illorum est visibile per se et primo. lux tamen excedit
colorem. quia cum lux participet illam naturam complete non immutet
visum non indiget colore nec ratione sui nec ratione medii. sed sufficienter
est ratione sui tam medium quam organum immutare. Color vero eo
quod illam naturam participat incomplete. licet non indigeat luce ratione sui
indiget tamen ea ratione medii. possunt itaque hec duo simul esse. quod color
primo et per se sit visibilis et tamen indigeat luce non propter se sed propter medium
propter quod licet quod sic quo in dicta immutat propter lucem et propter colorem inse
niente neuter indiget. sed vero immutat propter medium. color indiget
luce non eo. et sic simpliciter loquendo color indiget luce magis
quam lux colore. Ex hiis itaque manifeste patet potest hoc. et ex hoc
se secundum ordinem ad visum. scilicet sensibilia per actus sensibilia
omnia colorem et lucem. Nam a sensibilibus per actus visus non immu
tatur. nec ratione sui generis nec ratione proprie speciei. a sensibilibus vero communibus
immutatur ratione sui generis non ratione proprie speciei. sensibilia non per actus
non operantur ad visus immutationem. sensibilia vero communia operantur quia
numquam color immutaret visum nisi existens in magnitudine. a colore
vero immutatur ratione proprie speciei. sed non per omnem modum. cum indigeat
luce ad tale immutationem. sed a luce immutatur quodammodo per se
et primo per omnem modum. Utrum sit immutatio intentionalis vel realis. et vi
detur. Utrum lux quod realiter. quia quod denominat subiectum est reale non
intentionale. sed a luce quod est immediate dicitur aer illuminatus. ergo etc.

Item quod habent solum esse intentionale non faciunt transmutationem
naturalem. sed radii corporum supercelestium videntur transmutare
totam naturam inferiorem. ergo etc. Item forma realis non
vim sic et tollitur in instanti. sed lux fit et tollitur in instanti. ergo non videtur
esse realis. Item quia aliquis dicit propter quod visus iam factus lumen
esse realiter in aere. Verum tamen vel dicendum quod lumen non est immediate realiter
sed intentionaliter. quod dupliciter via ostendere possumus. quarum prima sumitur
per ut lux operatur ad organum visus. alia vero per ut operatur
ad aerem sive medium. Prima via sic probatur. ut vult
philosophus in secundo de anima. commune est omni sensui quod sensibile positum supra sensum
non facit sensum. et ideo oportet quod obiectum reale primo immutet intentionaliter
medium. et medium sic immutatum immutat organum. sic enim in secundo
de anima dicitur. sensus est susceptivus specierum sine materia. et quod est verum de
omni sensu. lux ergo immutat organum intentionaliter. et quia eodem
modo immutat medium quo immutat organum. ideo lux est immediate
intentionaliter non realiter. Et si dicatur quod hec quod potest habere immutationem
intentionalem est habere immutationem realem. per quam fit alteratio
quia lux alterat et sentitur. et ut alterat immutat realiter. ut sentitur
immutat intentionaliter. non valet. quia hec non loquimur de luce nisi ut
vim sentit. si autem aliter accipit equivocat in nomine. Secunda
via sic arguitur. nulla forma realis est in istis inferioribus quae non habeat
contrarium. quia hec est differentia inter formas superiores et inferiores. quod superio
res perficiunt materiam complete et sine contrarietate. inferiores vero per
ficiunt formam habentem contrarium. et non complete totum appetitum materie. sed
lumen in aere non habet contrarium. cum se multiplicet in instanti. ergo non
habet esse reale sed intentionale. et non oppositio sopor. quod lumen reci
piatur in natura habente contrarium et habeat esse reale et careat contra
rio. Ad primum ergo dicendum quod intentiones habent gradus. quia aliqua est intentio de
bilis aliqua fortis. intentio debilis non denominat subiectum. fortis vero de
bet denominat et talis intentio est lumen. sicut patet de radiis solaribus
transeuntibus per vitrum coloratum ubi color denominatus per solares
radios denotabitur. parte opposita in quam recipietur. non obstante
quod habet esse intentionale. Ad secundum dicendum quod per intentionale non fit
transmutatio realis. sed per radios ad quod est coniunctus illi intentioni. fit
inferiora transmutatio. ut per calorem. vel per aliud ad aliud et de
nique sic ponit exemplum quod scindit ligna quod non facit ratione
soni. sed ratione motus qui est ei annexus et coniunctus. et sic est
simile cum sono habet esse motus ac fit realis transmutatio. ita
simile cum luce. cum virtute solari fit aliqua realis transmutatio in
inferioribus. actionum et passionum. et hec duo in inferioribus diverse sunt
coniuncte in sole. quia semper quod dicitur in inferioribus unitur in superioribus.
Non quod sic de natura hominis pro statu que est subiecto potentiarum inferiorum superioribus. tunc in hoc
fuit natura humana vulnerata. et hec unum esse intentio huius vel de saciatis. si
autem non sit. sic tunc humana natura est tamen vulnerata ipsius ad malum et difficultate
ad bonum. dicitur non ista facta est. ut quod erat voluntarium primo fiet quasi naturale
ipsa voluntate libere peccante. et quod prius erat naturale fiet quasi contra naturam.

Ecce in ipso eventibus nobis in civitate occurret nobis
homo amphoram aque portans. Unicuique rei cognitio ex
suarum causarum cognitione habetur. sicut dicitur primo physicorum. tunc enim ar
bitramur cognoscere unumquodque cum causas illius cognoscimus. et ideo
doctores volentes alicuius operis notitiam tradere. consueverunt
illius operis in principio causas assignare. ut docet Ambrosius super
epistolam ad Romanos. principia inquit et cause prius requirenda sunt
ut earum notitia facilius postmodum possit haberi. hec ergo imitari
et nos in principio huius operis facere debemus. Ad quarum causarum sciendum
deservit nobis illud summi theologi in hoc passu propositum verbum
quod scribitur Luce 22. In quo primo ostenditur huius operis causa efficiens
quam prebet universitatis honor. et hoc quando dicit homo.
Secundo describitur causa formalis quam indicat facies in eventio
nis placitor quando adiungitur occurret. Tertio subiungitur
causa finalis quam indicat sapientialis dulcor quando subnec
titur amphoram aque portans. Quarto premittitur causa materialis
quam manifestat plenitudinis valor quando dicitur ecce in
ipso eventibus nobis in civitate. Nam sic civitas significantur sum
pta sunt nobis ratione sue plenitudinis. pro materia totalis libri
sic ratione suarum et proprietatum deserviunt nobis pro materia quatuor librorum.
Nam in civitate considerantur primo munimentum fundatum. Secundo ho
minum in suis domiciliis locatio. Tertio virorum unio.
Quarto bonorum et malorum correptio et premiatio. Prima proprie
tas deservit materie primi libri. nam in primo libro agitur de firmi
tate divini esse. carentis principio et fine. ad modum circula
ris figure. et de amenitate ipsius trinitatis. Secunda pro
prietas deservit materie secundi libri. in quo agitur de homine. et quod
intendit eius factore et locatore et transgressione. Tertia vero proprie
tas deservit materie tertii libri. in quo agitur de unione trinitate
diversitatis. qui iuncta est inter naturam divinam et humanam. Quarta proprie
tas deservit materie quarti libri. in quo agitur de malorum correptio
ne per sacramentorum administrationem. nam sacramenta sunt
mediante quibus agitur et de reproborum damnatione et bonorum
premiatione. Sed obmisso ad presens de primo secundo et quarto. de tertio
est intentio. in quo quidem agitur de legis latore. quod legis la
tor in sua persona est materia totius tertii libri. quod significatur filius in
tertia proprietate civitatis que est virorum unio. civitas quasi
per dicatur civium unitas. sicut Augustinus de civitate dei. quod autem maior
unio quam illa que facta est in isto legis latore. et de ista civitate
sub ista proprietate significata dicitur in psalmo. gloriosa dicta sunt de
te civitas dei. vere gloriosa sunt dicta et facta. glorie matris
glorie prolis. glorie circumcisionis. glorie presentationis. glorie pa
ssionis. glorie resurrectionis. glorie ascensionis. de quibus
omnibus tractatur in materia istius libri tertii. quod premissis habemus.
Ista autem. 7. in quibus consistit tota materia istius 3 libri.
bene et pulcre describuntur. ab illo vero theologo Sa
lomone. Proverbiorum 9 ubi sic ait. Sapientia edificavit sibi do
mum. et excidit columpnas 7. et immolavit victimas. et mi
scuit vinum. et proposuit mensam suam. et misit ancillas suas
ut vocarent ad arcem et ad menia civitatis. In quo verbo
describit primo sapiens. istius admirabilis unionis vel in
carnationis effectivum principium. quod declarat sapientialis
actus. Secundo innuit istius unionis locum quod indicat materialis
domus. Tertio ubi iam uniti instructivum eloquium quod in
sinuat perfectionis numerus. Quarto ponit istius ubi incarnati
activum exemplum. quod monstrat legalis cultus. Quinto tangit
triumphale vexillum. quod notificat mentalis cibus. Sexto sub
iungit sue perfectionis preconium. quod notificat predicatum dis
cursus. Septimo subiungit istius misterii incarnationis intentum

quod regulat spiritualis situs. Dico ergo quod in isto ipso scribitur
istius unionis effectivum principium quod declarat sapientialis
quando dicitur sapientia edificavit. nam quibus ista incarnatione fuit
actionis toti trinitati communis et attribuitur quod sapientia fuit
actus. quod genere opus est ipsius operacio. tota trinitate et sapientialis
huius autem est edificationis sapientialis actus. unde quia 2
est vir. non est ipse edificavit templum in magna
sapientia fuit. tamen ex tunc eius unione trinitatis ipse
et ideo oportet quod illa fiat illa sapientia. Job. 11.
sapientia de ventis sancta adversus ipsius spiritualis sancti. Secundo ponit
istius unionis locus quem denotat naturalis domus. sed non fuit
locus ydoneus in virginali utero sub metaphora domus
patet. nam hoc est illa domus de qua dicitur sapientia 9. sapientia
hedificabit domum. Ex quo uterus virginis per Spiritum Sanctum
de filio missus habitavit in ipsa mente in eo dicit quod
cum me requievit in tabernaculo meo. hanc autem domum
ut dicitur potest decet sanctitudo in longitudine dierum. Tertio ostendit
istius ubi incarnati instructivum eloquium quod insi
nuat columpnarum perfectus numerus. quia 7 dicitur exaudit columpnas
nam septenario gratie misticus ipse ergo ut virtutes per septem et
universitatis significantur. nam virgo est ut dicitur tertio
quod cum omnis numerus ipse de se disponendo generetur et genere
tur. ipse solus non generat nec generatur. ergo
gratia ex persona patris tamen super omnia sapientia de celo
qui autem ipse est a devotione ostensum qui solum
virginis filius fuit. sic ex fide et magister ad fidei
entius instructivum ostendere quod non in totum dicit columpne.
sed firmamenti virtutis que non per se ipsum eloquio mihi
carnis Christi est ut vestem dicitur columpna nubis longitudine
ad eos simplex. Unde 9 ipse respicite invisi non
est. et ecce in nubibus celi filii hominis venientem. et ostendit
ecce apparebit signum fili hominis super nube candida. in incarnatione
sic in ascensione quia in nube suscepit eum ab oculis eorum
ut tamen habet. Quarto ostendit istius ubi incarnati
effamatum exemplum quod manifestat legalis cultus sed dicitur
immolavit victimas. scilicet in passione victimas in dicebatur
sacrificium. in victoria immolavit significando quod non
esset immolata victima corporis et tunc esset eius pl
na victoria de hoste. de quo quod sanctus est corporis
immolatorum et agnum eiusque vocatur autem illa ipsius
quod omnes veteres amantes. ad ista sit ad finem ut in hoc
et fine. omnia alie cessant. sic dicitur apostolus ad hebreos. hostiam et ob
lationem noluisti. corpus autem aptasti mihi. ho
locausta pro peccato non tibi placuerunt. tunc dixi ecce
venio in capite libri scriptum est de me ut faciam deus vo
luntatem tuam. Unde ipse est ille agnus que immolant
universa multitudo istius ut habetur Exodi 12. Quinto on
dicit istius immolati agni dulcedinem. quod significat natu
rali cibus. quam misceit vinum ... nam sanguine non
ipse agnus de eiusdem immolat. Ego dispono vobis
sicut disposuit mihi pater regnum ut edatis et bibatis super
mensam meam in regno meo. Luce 22. Sexto ostendit
istius perfectionis preconium quod placet et requiritur modus quod
misit ancillas suas ut vocarent ad arcem. Non est propter
fuit ipse agnus immolatus et post resurrectionem glorificatus
tantum suas per ipsius discipulos diffunderi. Si ut hoc voluit aliis
conticare sue perfectionis donum ad alios diffunderent dicens
eis ite predicate evangelium omni creature predicate se ei
dixit ad sapientiam quod misit ancillas. id est animas sanctorum.

uocare alios ad p̄ruā; iste ē .n. ille glo͡sus rex de q discoopuit se an̄ ancillas suorum suorum. ut habet̄ 2. r̄g. 6. tunc .n. xp̄s. rex. p̄ res. recto͡r facte glo͡sus se discoopuit. q̄n donū p̄us occulta apuit mēbr͡z suorum suorum. nā discoopire ē p̄us coopta alus manifestare. q̄ fec q̄n dedit eis potestatē. p̄dicandi 7 scorpiones calcandi 7 silia q̄ ponunt̄. m̄. ult. Ca͡o. ondit isti lega cōnis tenui. que notificat p̄hēnsi sit. q̄n adung ad arcē 7 ad menia ciuitatis. qd ē .n. isti media tonis 7 tota legacōnis i tenco. n̄ ut dr̄. iohis. xi. filios dī q erāt dispsi 9gg͡aret i un̄. ad h̄ .n. uenit 7 mortē suscep. ut nos reducet 7 reuocaret ad illā ciuitatē. a q̄a eram p̄ pcc̄m exclusi. de q̄a ciui dr̄. soph. 2 h̄ ē ciuitas glo͡sa habitās i cofidētia. ue .n. glo͡sa illa ciuitas. cui fūdamēta sūt oī lapide p̄cōso ornata. q̄ 7 n̄ eg͡z sole ul luna ut lu ceat in ea. s͡z claritas dī illūinat illā. 7 lucerna ei est agnus. ad quā ciuitatē 7c̄. d. p̄ᵃ.

Ut̄ m̄g͡r uenit plenitudo tēpi. 7c̄. Circa istā p̄mā d. istī tcii libri. q̄rūt̄. 8. q̄stiones. C Et p̄ q̄r. utrū cāta i p̄onal sit

[illegible]

d hac q̄one nescio poti uolo pie dubitare q̄
aliqd asserere temerarie. Rn̄nes aut̄ cunctꝰ p̄ueꝫ
p̄te. ꝛ iō nō oꝫ solue. Si aut̄ q̄rat̄. utꝛ̄ una
pa ꝑles na͂s. puta filiꝰ q̄ in ē icarnat̄. posset ass
umē una humanitatē. dc̄ ē q̄ sic. nā sic nllꝫ
tp̄s pōt ꝯare eternitatē sic nll̄s effes pōt t͂mare
diuā imm̄sitatē. Vn̄ sic mō existit i duabꝫ natuˀs.
sic possꝫ ēē i aliꝰs plibꝫ. q̄ nllāꝫ limitatōꝫ recipit
ex illa hūaitate assūpta. nc aliq̄ alia adueniēs
possꝫ ꝯare uītatē subsistēdi ip̄i ūbi. Vn̄ dam̄ dic
3o. l. 11. neqꝫ q̄ ūbū caro f̄cm̄ ē. ꝓp h̄ d̄sistat a
diuīs d̄itatis. Vn̄ cū sui diuī sit uq̄ꝫ. possꝫ uq̄ꝫ ass
umē hūanitatē. nc tal' t̄p̄al' effes i p̄ūcto. ꝯgrūet
ei immēsitatē. Ex h̄ ꝛ pꝫ. q̄ q̄lꝫ pa pōt ꝛ potuit icar
nari. q̄ icarnari nō plus dic̄. q̄ carnē sibi unire i
unitatē pe. Vn̄ nō seq̄t̄ icarnat̄ ē g̊ filꝰ ē. q̄ pōt
aliꝰ ēē. formādo sibi un̄ cor̄ d nā hūana. p̄ uia
ꝯnōis. ꝛ dato q̄ h̄ fieret n̄ t͂n seq̄t̄ aliq̄ i ꝯgens. q̄
i illa tm̄ ēēnt ꝑles filii. aliꝰ ꝛ aliꝰ nati. q̄ pe dc̄
n̄ acq̄rit. Vn̄ cū assūpto nō dicat̄ n̄ act̄ assūp
tōnis. ꝛ diuīū assūmtis. p̄ncipiū aut̄ act̄ ē utꝛ̄s
diuā. ꝯs̄ t̄bꝫ. s̄ diuīus ē pa. ꝛ q̄ illa ūt pōt t͂mi
nari. ad q̄lꝫ p̄sonā. sic q̄lꝫ pō h̄ns se indiffent̄ ad
plā pōt t͂mari ad q̄cuq̄ꝫ illaꝝ. Nat ūbū q̄ aliē
uito q̄r. quare mag̃ sit icar dut pe. ꝛ m̄ q̄
mag̃ ēēt ꝯgens d p̄re. q̄ ill' ē aliquos ad op
tare. cui ē filios ꝯnare. s̄ soli p̄ris ē h̄. s̄ nōs su
m̄ p̄ illā icarnatōꝫ adoptati i filios. ut dr̄ gal
4. q̄ misit d̄s spm̄ filii sui. i quo clamam̄ abba
pr̄. ut adoptōꝫ filioꝝ recipem̄. g h̄ p̄tinet ad
solā pnāꝫ patris. It icarnatō f̄cā ē ad remis
sionē peccoꝝ sic dr̄ luc. 2. ip̄e n. saluū faciet p
plꝫ suū a peccātis eoꝝ. s̄ tal' remissio peccoꝝ ap̄pat
spūi scō. g̊ mag̃ ē ꝯgens. eū icarnari q̄ filiū.
It mag̃ d̄ceᵗ pꝫ mediā tenē offm̄ mediatoꝝ
q̄ aliq̄ aliā. s̄ icarnatō ē ordinata ad effm̄
mediatoꝛis. g̊ mag̃ ꝯᵉ pe filii. cū ip̄e sit medi
Rō dc̄. q̄ sic pꝫ p̄ p̄hm̄ 2 me. q̄d ē p̄m̄ i
uno q̄ꝯ ꝯne. ē p̄ncipiū ꝛ cā oīū eoꝝ q̄ sūt i illo
ꝯne. p se. s̄ filiatō pō repit̄ i illo ēēno. sic pꝫ
nitas i p̄re. ut dr̄ eph. 3. i quo oīs p̄nitas in
celo ꝛ i t͂ra noīnat̄. g̊ ip̄e filꝰ dꝫ ēē cā oīū filia
tōnū. adoptōnis. It ad huc fuit ꝯgens ex p̄te
ipi ūbi. q̄ p̄cedit a p̄re p̄ modū manifestatōnis.
ꝛ iō sic ad manifestatōꝫ intentōnis. ꝯiūgit ūbū
uocā sensibili. sic ad d̄itatis manifestatōꝫ. ūbū
d̄buit copulari carni. sensibili. It ag̃ d t̄. dc̄
q̄ mag̃ fuit d̄ceᵗis. q̄ ille q̄ a p̄re ē genit̄. ab et
no. sin genitē. uenire q̄ p̄ genitaꝫ t̄p̄alē i
t͂ris. It ꝯgens ē ut in incipiat mediciā. salut
un̄ icepit ruina dāpnatōnis. s̄ ruina icepit
ab eq̄litate ꝯcupita. q̄ q̄ pō peccauit tā āgl's q̄
hō. filio aut̄ eq̄litas ap̄pat̄. ꝛ h̄ ē rō b. ꝛ aug̃
cur d̄s hō. i h̄ inq̄d q̄ hō p̄suspicat̄ ēē filiꝰ d̄icens.
direte q̄ filiū peccauit. ꝛ iō filio mag̃ ꝯpete
bat uīdicta. ꝛ uenia ul' i dulgētia. sup id ione
mittite me i mare. It ans'. hō p̄ q̄ erat orā

tur. ꝛ dyabol' q̄ erat expugnatur. ab filii dī silicu
dīēꝫ p̄suspicat̄. Vn̄ ad ūsiꝫ filiū. sp̄al' peccauerūt.
Ad pm̄ argm̄ dc̄. q̄ ueꝝ ē q̄ p̄ris ē adoptare. s̄
facē dꝫ ꝛ p̄tinet. p̄ filiū. cui ꝯpetit tota heditas.
ad q̄ p̄ filiū coheᵗꝫ d̄bet admicti adoptati.
Ad 2m dc̄. q̄ illa rō ꝯᵉ. q̄ s. s. dono fiat incarna
tō. s̄ nō ꝯᵉ q̄ fiat i ei p. s̄ poti dꝫ fi i pa cui pe don
ē. sp̄s scs̄. Vtꝝ fuit necm̄ dei filiū icarnari
Ēpto q̄r. Rō dc̄. sin argumtis. q̄ dupliᵗ
ē ad aliqū necm̄. uno m̄ sic sin quo q̄s ēē
nō pōt. ut ē cibꝫ cor' mortali. ꝛ sic nō fuit necꝫ
dm̄ icarnari p̄ repatōne hūane nē. q̄ i finitis m
odis aliis. p̄ suāꝫ oīpōtnā potāt hoīeꝫ saluare. Alio
m̄ dr̄ id quo ꝯgruēti ꝛ meli puenit̄ ad finē. ut
equꝰ i itinerāti. ꝛ isto m̄ fuit necm̄ dm̄ unii hu
mane nē. ad suā repatōꝫ. Vn̄ ag̃. 13. d t̄. ondam̄
nō d̄fuisse aliū modū. pōlꝫ dō. cui potestati oīa
eq̄lit̄ subiacēt. s̄ sanādē misie nr̄e. ꝯueniētorē
aliū n̄ fuisse. h̄ui aut̄ necitatis assignāt mlt'e
rōnes. nā ex h̄ hō fidēti ābulat ad uītatē. q̄n
ip̄a uītas f̄cā hō fundauit ꝛ ꝯstituit fidē nr̄āꝫ. h̄
p̄ mē. xi. d ci. It soldī solidam̄ i sp̄e. 13. d t̄. n
tā necm̄ fuit ad erigēdāꝫ sp̄e nr̄āꝫ. q̄ ut d̄mostr
ret nob̄ q̄ntū nos diligeret d̄s. dū nr̄e nē dignaᵗ
ē unire ꝯsortiū. Vn̄ alibi dic̄. si amare pigeat
saltē reamare n̄ pigeat. Vn̄ f̄cā ē d̄s hō ut hō
fieret d̄s. It aufert̄ ex h̄ a nob̄ obp̄ꝑiū ꝛ ꝯtēpt̄ q̄
istruit̄ hō ne dyabolū sibi p̄ferat. ꝛ reueāt uero
rē peccī. sic 13. d t̄. dr̄. q̄n sic ꝯiūgi potuit dō h
umana nā. ut fieret una pa. sup̄bi illi malig
sp̄s. nō iō se audēāt p̄ferē hoī. q̄ nō h̄nt carnē.
Vn̄ d uā rel' dic̄. d̄mostrauit d̄s q̄ excelsū loc̄ ten
eat hō. i t̄ cātās. q̄n i uo hoīe apparuit. It uā
sup̄bia retūdit̄. si ei dāt ꝓp̄ nos se hūiliari n̄
hūiliat. ut dc̄. e. d t̄. It leo pp̄. ag̃ scē o xane
dignitatē f tuā dic̄ ꝯsors facta nē. noli i uetēm
ꝯu̇satōꝫ d ꝯnū. ꝯusatōne redire. Sic ē nr̄īs reme
diis ꝯgruebat. un̄ atq̄ꝫ idē dī ꝛ hoīū mediatoꝛ
ꝛ mori ex uno ꝛ resurge exaltō. q̄ n̄ ēēt uer' deus
nō afferret remediū. n̄ ēēt uer' hō. n̄ p̄beret exm̄
Exista solone pꝫ alia solo alteri ꝯōnis. q̄ q̄r
utꝝ si hō nō peccāssꝫ filꝰ dī fuissꝫ icarnat̄. ꝛ n.
aliq̄ aliꝰ dixint. tū s̄ ag̃ ꝛ ꝯḡ x'. nō fuissꝫ hō n̄
pissꝫ hō. Vn̄ ꝯḡ dic̄. o felix culpa. q̄ talē ac tantū
meruit h̄re redēptorē. Aug̃ i d ūb dn̄i dic̄. ex
pones id luc. 19. uenit filꝰ hoīs q̄rē ꝛ saluū face
q̄ p̄ierat. si hō nō peccāssꝫ filꝰ dī nō uenissꝫ. It
glo sup id. i. ad thes. x'. ueni i h̄ut mūdū p̄
ccatores saluos facere. glo ag̃. nlla cā ueniēdi
fuit i xo dn̄o n̄. peccatores saluos face. tolle igr
morbos tolle uulnera. ꝛ nlla cā ē medicine. h̄
idē i sonāt oīa. q̄i ūba. sup̄posita. Vn̄ ypon 3a
rꝫ. dic̄. q̄d op̄ erat filio dī carnē suscipe. si in
teg̃ fuissꝫ stat' hūe nē. It leo pp̄. si hō ad ymā
ginē dī f̄cā. i suo honore mansissꝫ. creatoꝛ n̄ fie
ret cātā. It f b. nō m̄. aliq̄ m̄ pōle dm̄ t͂n ex
cessū sue i h̄anitōnis. face. d̄bē. n̄ ꝓp aliquem

excessū culpe. h̄ rō p̄ualet. q̄. oībꝫ aliꝰ q̄ posset fi
ingnn̄. Vn̄ ans' dic̄ q̄ m̄ima rō apud dn̄ ē necitā.
n̄ obstat q̄ aliq̄ dīt. q̄ reᵗnt ad p̄fcōꝫ uniusi. q̄ ultiā
cātā ꝯiūgat̄. pō p̄n. ut sic circulꝰ p̄fcōnis. q̄ dā p̄
fcā sūt opa. q̄ nō oꝫ q̄ sit ꝯiūctō ꝛ unio ip̄a. s̄ su
ffic̄ q̄ sit p̄ amorē ꝛ dilectōꝫ. Si aut̄ dicat̄ q̄ hō ex
malo reportat bon̄. dc̄ q̄ n̄ ē ueꝝ p̄se p̄ accñs ā
n̄ ē i ꝯgens. q̄ ubi sup̄habūdauit d̄lc̄m. sup̄habūdauit
grā. sic dic̄ ap̄ls. ꝛ pꝫ d pet' ꝛ magdalena. q̄ surrexe
rūt hūiliores ꝛ d̄uotiores. Vtꝝ i toto uniūso ad
Ēptiō q̄r. Vtꝝ sit ꝯgentia hat̄ unionē q̄ i nā
p̄sonali. Rō dc̄. sin argūmtis. q̄ sic sup̄ dc̄m
ē. si ipo' cātā ē i assūptibil'. q̄ nō pōt bt̄ificari.
m̄l'to mīꝰ ē tot̄ mūdꝰ. cū hic sint aliq̄ cātuᵗre.
mag̃ lōge ꝛ i disp̄oite ad unionē p̄sonalitatis. q̄ ē
maxia unio. p̄r̄es aut̄ uniūsi d̄ficiūt. i uni̇ē ꝛ dig̃.
Nuꝝ h̄ dc̄ ē filꝰ d anglo. q̄lꝫ d̄s possꝫ sibi āglꝫ un
ire. nō t͂n d̄cebat n̄ expediebat. q̄ redimi n̄ indige
bat. p̄ si assūpsissꝫ scdm̄ anglꝫ. ut opteᵗ q̄ ēēnt due
pe. ꝛ sic nō ēēt unio. cū angl's sit i a pa. ul' d̄struēret
ēē p̄sonale āgli. ꝛ h̄ n̄ d̄cꝫ q̄ i tali p̄fcōne ād ēstat.
It h̄ idē pꝫ si rō sim' ꝯsidēret. n̄. n. ūl' alia ēē cā
q̄r d̄s nāꝫ āglicā assumeret n̄ ut āglos redimeret si
cut redemit hoīes. s̄ tali m̄ eos redime n̄ potaᵗ.
cū nā āglica n̄ sit mortal' nc ē passibil' eo m̄ q̄
ē hūa nā. ꝛ ē n̄ sic peccauerat sic hoīes. q̄ ul
li ꝓp̄a uolūtate i q̄ q̄lꝫ āgl's ex actuali electōne
uoluit m̄lū n̄ aut̄ sic hoīes. q̄ ntūq̄ꝫ. n. p āgl
fuissꝫ mortuus n̄ potaᵗ eos redime. q̄ actuali
electōne sēp m̄lū uoluit. sic pꝫ d hoībꝫ. l'ꝫ n. pei
mortuus sit. n̄ t͂n ꝓp h̄ saluat̄ q̄ actuali elec
tōne adhuc i suis mal' p̄seuerat. ꝛ h̄ ē rō ans'
il' cur d̄s hō. i fin. ūi ē ponit quasdā alia rōnes.
Si aut̄ q̄rat̄ d tota hūa sp̄e. dc̄ ē q̄ n̄ d̄cebat
nc expediebat. q̄ mediatoꝛ d̄cebat ēē tal' pa. ꝛ si
ꝑles assūpsissꝫ. tūc sup̄fluēēt. ul' sin q̄lꝫ fuissꝫ i
sufficiēs. quoꝝ utꝝq̄ꝫ ē i ꝯgens. It si oīs fuisset
redēptores. q̄s ēēt redēpt̄. ēēt nll's. icarnat̄ ꝛ m̄
Cᵒtauo q̄r. Vtꝝ ꝯgruo tp̄e d̄s sit q̄ n̄. q̄ potēs
succurre i firmo. ꝛ n̄ succurrit q̄ cito pōt. n̄
d se plene i firmū dilige. s̄ d̄s taliᵗ se h̄uit c̄a
hoīeꝫ i firm̄. i p̄n' m̄lti. q̄ plene eū n̄ dilex. imo
m̄lti sūt dāpnati. q̄ fuisset saluati. Vn̄ i gō dic̄
si n̄ paruisti occidisti. Ad q̄ eo d̄bet tp̄e dari me
dicina i firᵒ. quo ē ei utilioꝛ. s̄ i firᵒ ē utilioꝛ me
dicina cog̃ta. q̄ i cog̃ta. ꝛ d̄siderata q̄ nō d̄sidera
ta. s̄ hō ap̄nᵒ nc eā d̄siderabat. nc cog̃noscebat g̊ ꝛc.
Rō dc̄ q̄ oīa tp̄s h̄nt sic dic̄ sapiens. tp̄s aut̄
redēptōnis nō fuit q̄n̄cūq̄ꝫ. s̄ i plenitudīe tp̄is
ēē d̄buit. ex q̄ incarnari d̄cuit. tale aut̄ tp̄s
fuit sexta etas. q̄ tale op̄ d̄buit p̄cedē. aliq̄l'
p̄uitō. ne uilesceret diuā iustitia d̄buit ē p̄mitti
p̄missio. ut hoīes ad recipiēd̄ p̄pararet. ex d̄siderio
expectādi. ut ꝯuicti d i ḡnātia. ꝛ ē d ipō. sapiēti
dom̄ exposcēnt. ꝛ iō d̄buit expectari dari. n̄
totalit̄ i fin̄. nc totalit̄ i p̄n. s̄ q̄i circa finē.
Vn̄ cū illud sit ulēim bn̄ficiū. q̄ dari possit hoī

ultiō d̄buit dari tāq̄ fini ōīuꝫ. ut poti p̄tineat
ad tp̄s glificatōnis. i fin tp̄ꝛū. q̄ ad tēp' ꝯratō
nis. cū p̄rimis opibꝫ nē. Ad argm̄ dc̄ ē q̄ id ē
ueꝝ d medico corpali. ꝛ q̄ h̄ face tenet. s̄ n̄ d
medico sp̄uali. q̄ dꝫ ꝯsiderare q̄lr̄ i firmitas cog
scat̄. ab infirᵒ. ꝛ remediū q̄rat. ꝛ diligat. ꝛ n̄
ꝯtēpnat. q̄ oīa requirūt. ut mediciā sp̄ual' p̄
ficiat. q̄ iā nō opāt p̄ modū nē. n̄ eꝫ d̄s p̄
imicte. ordineꝫ sapīe uniūsi. ꝓp aliquos p̄uos.
ex quo ul' paucas sēp affuit mīa saluās eos.
p̄ alias uias. s̄ nō ita plenarie ꝛ efficacit̄. Vn̄
sēp fuerūt aliq̄ sacm̄ta. p̄ remedio pcīi orīal'.
ſe. si ea suscē uoluerūt. Dist. 2a. 2
Et q̄ in hoīe tota hūana nā. ꝛc. h̄ ē. d. 2a.
Circa q̄ q̄rūt̄ aliqua. Et pō q̄r. Vtꝝ filꝰ
dī assūpsit ueꝝā carnē. ꝛ m̄ q̄ n̄. q̄ hat̄ d̄riā assi
gnat xr̄s. int̄ alios hoīes ꝛ se. iohis. 3. q̄ alii sūt d
t̄ra ꝛ ip̄e d celo. q̄n dic̄ q̄ d t̄ra ē d t̄ra loq̄t̄. q̄
aut̄ d celo uenit sup oīs ē. s̄ h̄ nō pōt dici d
aiā. q̄ i hat̄ oīs sūnt eidē cātōnis. g̊ dꝫ i tellī
d carne. s̄ caro d celo ueniēs. n̄ ē uā caro. g̊ ꝛc.
It gal'. q̄ caro ꝯcupiscit ad usus spm̄. q̄ s̄ si t
illa fuit uā caro hūana. h̄ret ꝯcupiscētiā ad
usus sp̄ꝫ. q̄ f'm ē. g̊ ꝛc. It luc. ult. palpa
te ꝛ uidete. q̄m sp̄s carnē ꝛ ossa n̄ h̄t. sic me
uidetis h̄re. Rō dc̄. q̄ l'ꝫ h̄ fuit erroꝛ mani
cheoꝝ. dicētiū xp̄ꝫ h̄uisse carnē ymagināꝫ. sin
similitudinariā ul' phātasticā. accipiētes i adiuto
riū sui erroris. id ap̄li. ꝛ h̄itu iuēt ut hō. ꝛ l'
i silitudīeꝫ hoīū fact̄. ꝛ c. Fuit ē erroꝛ ua
letini. q̄ dix xr̄m h̄uisse carnē celestē. accipiēs
id ap̄li. p̄m̄ hō d t̄ra t̄ren. scd's hō d celo ce
lestis. ad coꝛ. 15. Hu. n. errores pessimi sūt
nā passio nō fuissꝫ uā passio. n̄ fuissꝫ uā caro.
ꝛ sic nō fuissꝫ uer' redēptoꝛ. imo d̄ceptoꝛ ꝛ
seductoꝛ. Vn̄ cū sat eloq̄a dicāt. eū f̄cm̄ ex
semine dd̄ s̄ carnē. ꝛ repit filiū suū p̄mogenitū
ꝛ silia q̄ uā n̄ ēēnt. si uāꝫ carnē n̄ h̄uissꝫ. dc̄
ē g̊. q̄ ueꝝā carnē hūāꝫ h̄uit. Vn̄ cū fuit hō
uniuoce nob̄cū d necitate oꝫ. q̄ uāꝫ carnē ha
beret. q̄ cū caro sit p̄s ēēntial' hoīs. si ēēt d̄ria
i ēēntiali p̄te. uariaret sp̄eꝫ. sic p̄bat̄. g̊. me
tex' d nūō q̄ uariat sp̄eꝫ. addita ul' subtracta
stali d̄ria. ꝛ sic accidit i diffiōnibꝫ. ꝛ iō cū ip̄e
sit idē sp̄e nob̄cū. nō pōt ēē d̄ria stal'. it nos
ꝛ eū. Vn̄ ip̄e ut ondēret h̄ui errores atq̄ꝫ elide
ret. d̄fcm̄ carnis hūane i se ō. sitiēdo fatiscē
do ꝛ silia q̄ sin peccō ēē possūt. Ad pm̄ argm̄ dc̄
q̄ xr̄s. nō dic̄. q̄ caro sua uenit d celo. aliꝰ q̄ nr̄a
s̄ q̄ assimilat̄. altitudīm h̄ue nē. nē. s. q̄ fuit
i adā. i corrupta ꝛ inocēs. ul' q̄ celesti ꝛ nō t̄rest'
opone ē ꝯcept̄. Ad 2m. dc̄. q̄ i accipit̄ caro
p̄ uitio carnis. ul' ꝯctū p̄ abstractō. ꝛ iō errauē
rūt manicei nescientes d̄stigue. it uitia car
nis ꝛ carnē. nc obstat id q̄ dr̄ i silitudīeꝫ hoīū
fact̄. q̄ illa silitudo refert̄ ad carnē pcīi. q̄ h̄uit
carnē uāꝫ. s̄ silēs peccatricī. nc ē seq̄t̄. ego sū.

simul' e q sit ursus ho · q ego n si ho · sic ille ar
Cedo qr · vtr assupsit uera aiaz · guebat ·
7 ui q no · qr ubu caro fcm e · s3 ois dnoin
ato fit a ccigori · s3 aia e rigor carne · g si ha
buiss3 aiaz · dnoinass3 ab aia n a carne · ex quo
g dr icarnato · n ui · q huit alia aiaz E jt
si na no fac frust · n dr multo mag · s3 frust
ess3 ipa aia cu carne cu sufficiet · uiuificare
e · illa caro · p ipz ubu cui erat unita · E q
nr · 26 · tstis e aia mea usq3 ad morte · si q n
e no tstat · E r4o · dq q sic ia dcm e · eo ipo
quo qs e ho · ht qcqd e de ecna hois · plan e
aut q de ec hois e na aia rol · vn psct deu
psct ho dr · nc ualz q dicebat eunomi hetic ·
q caro uiuificat a deitate · qr deitas n pot ee
forma alicui corps · nc hre passiones quas xs huit
s · tristie 7 doloris · nc q dicebat alii · q huit
sola aiaz sesitiaz · qr h no fac hoiz · sic ia d
xi · vn siplr dq e · q uer ho n e sin na aia se
sonali 7 carne huana · sic e nra · E ad p arg
dq · q n sep fit dnoinato a rigore · s3 a notiori
qr caro e mag nota q aia · io dr ubu ee fcm
caro · vn mag gmcat di humilitas · qn n solu
e inclinata ad aiaz · s3 usq3 ad carne assumda ·
E ad 2m · dq · q n fuit aia frust · s3 necia · qr
l3 dr ee ca effciua uite · n tn formal · na i
quo qs p uiuit formalr e aia · 2d aia ea a
tam de de coi spe · s · q no e accipe corz spez · sa
ne e intelligentia · i · qr exil natiuis n ostitu
it una na cois · cor fuit assupt mediate
Ertio qr · vtr · aia ul eo · 7 ui q cor me
aia · qr gg dic · q ditas carne mediate a
nima suscepit · h ide dic ag ad uolusianu
q p aiaz sole cor adaptauit sibi E jt de ex
mo no uenit i extm · n p mediu · s3 aia e me
diu int dm 7 cor · E g · soluto medio q aliq
ligat · l' uniut · solut extma · g si aia fuit
mediu it dm 7 carne · g qn fuit i triduo aia
separa a carne · tuc fuiss3 ditas · separa a car
ne · q e g fide · vn ier anatha sic · q dixit · q
dr ug dimisit q semel assupsit E r4o · dq · q
dup e mediu · s · colligatie 7 ogruetie · mediu
colligatie n fuit i · qr dr itime unit 7 itim
at omi rei · vn si tali medio ogiget · soluet
illo soluto sic argueta sic pz ex q duo cor
ad iuice soluut · soluto medio · 2m mediu fu
it i · s · ogruetie · sic dr q aliq mulier me
nobilitate · ogiget alic nobili i spo saz · cu tn
rex ul nobil · mag ei uniat ut spose q u n
obili · vn tale fuit mediu ipa aia qr decebat
ut ubu assumet carne mediante aia 7 n i aiata · vn
id cor ee ydoneu ad assumdu · 7 de tali medio
locut e sci · E ad i arg dq · q uer e q ditas su
scepit carne mediate aia · mediate ogruetie ·
E ad 2m · dq · q n uenit de extmo i extmu n ·

p mediu qn illud mediu distat pone ul' ordi
ordine · s3 n e sic h · E ad arg alieni ptis · dq
ocludit de medio colligatie · E ipa ubo · dicat pa
Varto qr · vtr unio s q p raz psone · 7 ui q n
qr subpoit iq nec suppoit dat ee · g si ubu e
suppoit huane nec dat sibi ee · s3 dare ee dic ad
absolut · 7 no sola psonez · E jt ubu sustetat
ise naz alioru mo · ad supta q alie cate a toti
trinitate sustetet · s3 sustetato aliaz catay dic
aliq effem · g multo mag h q e nobilior · E o
ois effcs e cois toti trinitati · s3 si illa unio e aliqs
effcs · toti trinitati e cois · g n solu ubo · E r4o ·
dq · q unio s q e ipa ubo sola psone dic · qcqd aut
ult psoz dic no est a ubo solu · s3 a tota trinitate
ex · sicut si rex acciperet uxore filio suo · vn ex pte
filii sola psoz dic · sui ipta s · dici · ex pte aut ac
cipientu iptat tot ad · s3 ex pte nec adsupte dic
ipedetia 7 inclinatoz · ad ubu · E ad p arg dq
q suppoit dat ee n ofendo ad absolut · s3 tinado
naz sibi ad sociata · trinitate tot reliquu faciete ·
E ad · 2m dq q bn sustetat aliorr modo · h tn
n tinado ea p · qr ubu n ag i pt trinitate s3 qr
ubu sustetat tinado p coicatioz ydiomat · dr face
qcqd fac illa na adsupta · s · pdicare pati 7 filia ·
E uito qr · vtr i fuit prius ul' postius fcm ul
ad supte E r4o · dq · q n na caro ut dixi sup · no
e assuptibil · n aiata · jt qr ptes sut p tot · vn
tot fuit assupt pse · 7 id no huit prius ee · q ad
supt ee · na si prius fuiss3 ad ocept ul fcm · opter
q qn p ea fuiss3 adsupt · pter suu ee q habebat
i ipa adsuptone · 7 sic i ipa tali ypsca ul sup
na psone · ad auferet exnti q e alien ab i
sta gra unionis · vn dq siplr · q sil fuit caro
aiata · aia creata · 7 caro ocepta · 7 ab una p adsupta ·
pte · i de carne ubi 7 c · h e 3a q · Dist 3a
Irca q qr · p vtr bta ugo · fuit sa fi
an aiatoz · 7 ui q sic · qr qcqd collat fuit alic
sco · fuit collat ei 7 ap plius · s3 ier · fuit collata
gra sa fictoris an aiatoz · ut habet ier · p an
q te formare i utro noui te · E jt h ide dic
glo · sup i · exultau i gaudio ifans · luc · i · no
du erat i eo · sps uite · 7 ia erat · sps gre · s3 q huic
iohs ba no dz dr negare mat sue E jt n
ulli sci ocept celebratur · s3 u festu oceptois
n sit sci ocept · s3 ocept 7 ue celebrat · i multi
ecclis · g fuit sca · E q · b · dic ad lugdunenses
q ugo an oceptioz sa ficari no potuit · qr n erat
s3 n in ipo ocepti p pccm q icurit · E jt ee
gre psuppon ee nec · s3 ee nec no du erat · s · ipa
i nqua ee gre fudaret · g ee gre n potuit ee
E r4o · dq q cu dr q bta ugo n fuit sa ficata
an aiatoz · 7 h p ro assignat · qr i ipo le e grez ee
n incitat ronali · s3 an aiataz illa caro · n erat
ronal · vn cu sa ficato no sit n pcca mudatu
a pco · s · cyon · 7 i no sic aliq pccm · n pt sa fi
cari · jt si h fuiss3 no i diguiss3 redeptore 7 n ·

dug de fid ad pe · fir ssie tene 7 nullaten dubitare · n cane ex
sn ditate ocepta i utro ugis · pusq suscipet a ubo · s3 n
ubu deo · sue carnis assuptone ocepte · i paz q carne · ubi assuptioe
ocepta · jt i u de tin · no e utro ugis prius caro ocepta e
7 p ea ditas uenit i carne · s3 mox ut ubu uenit i utero s
uata ppe tate · ppe ne · fcm e caro · 7 p fca ho iullate carnis 7 aie

dicet x · receptor oiu si illa p ul' aia · n huiss3 pe
ccat ouigiale E ad p arg · dq · q minor e fla
qr nlls tale graz huit · nc pto ualet · qn dicit
prius q te formare i utro noui te · uer e · n q
dr nouit eu an · i ab eterno · s3 stati dic · q sa fica
uit an q exiret de uentre · s3 n dic an aiatoz ·
E Silr · dq e ad i de iohe · qn huit · glo · aut
e intelligeda de aia q ne ad opones manifestas ·
qr an q talesceret fuit sa ficat · s3 n an q ui
uificaret · vl' dq q ille sps · dicet aer quo puer
respiraret exterius · s3 p or solo e clarior na 7 in
scripta dr de fi · qn inotescat · sic dr n du erat
sps uite · s · apparetis · qn erat · sps gre E ad ad
dq q celebrare ei oceptoz · n oibz placet · na b
ei p a pue duor tales reprhndit · aliis aut placet
trntibz · q a dno pueloi fuit · s3 qr h dubiu ui · se
cur silendu e q ad de tinadu · aliq tn excusat di
centes · q i ntro e face festu de die i q sa ficata
fuit · 7 de oceptone · s3 qr no mlt tnsiuit it co
ceptoz 7 sa ficatoz · io i festu sic nocat ·
Ecudo qr · vtr fuit subiecta ouiginali E r4
dq q sic · vn apls ad ro · dic omis peccauerut · 7 ege
gla di · 7 itm omis nascim filii ire · q uer e de nat
i utro · no extuto · 7 h dico p aliquos sa ficatos an
q exiret extuto · sic ieremias 7 iohs ba 7 dna
nra · vn ei solus x dicat ab orbz · sin pcco fuisse
g nll' alius fuit sine pcco saltez ouiginali · cu
firmit cdam q nllz huit actuale · qn aut ab
eo fuit sa ficata nescit · s3 firmit tenet q an
nat extuto · no q habeat ex scripta · s3 arguedo
dare amaiori pbat · sic dic b · qr q aliis e oces
su · ei no fuit negat · 7 plan e q scripta dic de
ier · 7 iohe · q an q exiret de uetre · sa ficati fut
multo g mag sa ficauit tabnaclm suu altissim ·
si sa ficat e nuti · 7 io tota eclia celebrat ei nat ·
Ertio qr · vtr · i tali sa ficatone · plenarie fuit
extict fomes · 7 ui q sic · qr fuit gra plena
an q ee mat di · s3 si fuiss3 i ea ad de ocupiscetia
siu de fomite · ia n fuiss3 plena · E jt u e ad de
fomite · oz q aliquali r inclinet ad pccm · salte
uenialt · s3 ipa nuq inclinata fuit ad aliquod
pccm · i ueniale · ut dic ag de na 7 gra · cu de pcco
ingd agit · nllaz p rsus uolo fi qoz · de bta ugie
maria E q · tam dic · 7 magist in lra allegat
q p ogensiz ugis puenit ea · s · s · purgas ea · s3 no
purgass3 n ad de foite i fuiss3 · qr de pccis n habe
bat · agbz optet purgari · E r4o · dq q obmissis
multis uerbis · q cc h dur · q i pma sa ficatone
no fuit penit extict fomes · s3 sopitus · p sup
habudatia gre · phibetis ei sensibile icinatoz ·
7 n p usu ronis ppe · q i utro no habebat · s3 i 2a
sa ficatone · s · i ocepcone x fuit penit extirpat
sic sonat illa ag · 7 dam · et p dcm pz 1 o ad ar
vn ueru e q fuit gra plena · 7 bn stat gra simul
cu fomite · qr ei n opponit · s eceniaz · s3 solu fm
inclinatoz · 7 qn ne ad h fuit tata gra · ut nuq

Notad de q aliq pre ponut q bta ugo pccz oule n ogrexit · nc
huit · h · n · pale fuit dd · qr i eod s · potuit dare graz i q
aia fuit creata 7 cor unita · 7 sic nuq ipa fuit de luctrix
iustie oul' · h 7 fuit ogruu fuit · qr decs fuit ut mr
di ee purissia q p o e erat · 7 ult alios sibi plus de lectat ·
s3 ples alii i utro sa ficati · fuit · Et ad h fac auctas aug ·
q dic · q cu de pccis agit · nlla p rsus de m e dn uolo fi
mtone ·

inclinare p mitteret · E ad a · dq · q u e fomes
inclinat nisi phibeat · na sic dcm fuit h ano
de aue uolare · 7 huic lapidez ligat · l3 · n · sep
inclinet · no tn sentit · p habudatia penar ·
sic fomes ille · l3 sep iclinet · qr no oppoit gre
plenitudini · n q ntu ad esse · n tn senciebat
p sup habudatiaz gre · subleuatis · na no pot
ee fomes 7 n inclinet · sic no pot ee g uitas i
lapide · no inclinas · fuit ablata possibilitas
Varto qr · vtr ei pccandi · 7 ui q sic · qr ab eo
de ugitate dic · q i ipo le fuit uter ugis que d
fili · i hitado ofecuit peccare E q ipossibilitas pcca
di · ptinet ad statu glie · s3 ipa no fuit n i statu
uie p filii ptatoz · g 7 c · E r4o · dq q tata fuit
i ugine gra · ut sa ficas 7 ofirmas · ut nuq po
ss3 p cl pa a suo filio separi · vn diuor bnficioz
sut gdus aliq · Na x · scis scoz · facultate huit
uitadi oe pccm 7 i possibilitate omictedi · s3 a
lii sci huerut facltate uitadi · oe morle 7
necitate omictedi · aliq ueniale · 7 h oibz scis coit
opetit gnatis de massa pcca · sic dic bers · io · i sua
cano · si dixim q m pccm n huis nos ipos sedu
cim 7 u itas i nob no e · s3 ab hac massa libata fu
bta ugo · i p a sa ficatone 7 i 2a · differet tn · qr i
p a pificata fuit oibz aliis scis · ut hret facltate
uitadi oe morle · 7 freqntiaz omictedi · ueni
alii · s3 i 2a postq portauit auctore gre · huit
facltate uitadi oe morle · 7 i ueniale · ac plz
oformis fuit sue pli · ut ia n hret possibilitate
ad peccaduz · vn ag · i q · no · 7 ue · testamti · dr
expones id · tua ipiu aiaz ptnsibit gladi · h uti
q3 sigficauit q maria · p qua gestu est misteriu
incarnatois · dubitaret · no tn intubietate pm
anet · g s3 potuit an filiu gnatu i fide dubitare
potuit ueniale peccare · s3 no mortalr · qr p
tnsiuit gladi 7 n stetit · jt cosoto · sup i · ecce
mat tua 7 frs tui · foris stantes 7 c · dic · manife
stu e · q h solu · ex uana glia faciebat · ide dicit
sr id · uiri no hut · dic · n q uolebat se p filiu fa
ce clariore · 7 io x · ea reprhndit · qd m 7 tibi · 7 c ·
S3 aliis ista ubi n placent · vn aliqualr exce
ssit coso i ista pte · n excuset · p h · q uult dice
q se huit ad modi gliantis · 7 io fili ea reprhn
dit · qnt ad e q poss3 ab aliis extimari E ad i
q obicit i q tu · dq · q ueru e q no posse peccare
ptinet ad stat glie · de lege coi · s3 n e ipossible
qn possit oced alic · de gra spali · 7 marie bte u
Vito qr · vtr bta ugo pied · pdidit ugitate ·
7 ui q sic · qr n debuit xs · face · p q de bet
ei cor fatastic reputari · s3 fatastico cor 7 no
no opetit exire no fracto otinente · ul' p cla
usaz exire · qr duo cor sil ee n possut · g n de
buit exire de utro clauso · s3 apto · s3 si fuit apt
no fuit ugo E jt h ide sentire ui ambrosi
q dic sup luc · expones id · oe masculiu 7 c · q
uulua sa ficauit aliena ut nasceret ppha h e ·

q apruit utm sue uulua. ut imaculat exiret. s; tal' aptio alic' si nõ pot. remanti ugi. Ad 9. e ule dom sicl'm. 7 habet' i gcilio ephesino. na p ptu ne scit ulteri ugine. gra nõ 7 piente ondit. 7 myez fec. 7 ugitati nõ nocuit. si nõ nocuit g° ugo re masit. Ad 14°. dd. q absq; aliq dubitatõe dna nra sep fuit ugo. sic dr ysa. Ecce ugo gcipiet 7 piet filiu. Vn si solu dicet gcipiet uidet' dubiu. s; addit. 7 pa piet. s. ugo. h' uidit eze. q2. dcs. uidi porta i domo dni clausa. 7c. Vn s ag' sr isto ubo. 7 ugo fuit an ptu. 7 i ipo ptu. 7 p ptu. Vn ne dectat q sic ubuz nrm pcedit a corde absq; corruptõne. q2 s ag' ubu pit a mre. absq; corruptõne. sic decens erat q pced ret ex carne. absq; corruptõne. Vn q ueniebat nra tolle corruptõz. n dbuit ea isere mat. ut ea nas cedo corrupet. imo q n nõ fuit po ei honore suaret. Vn 7 abro dr. q maluit x°. aliquos d suo ortu du bitare. q d ugin' pudore. n putauit ore sui fide matri sin inuiia astruenda. q2 sciebat tenera ee u gis uerecunda. e g° absolute dd. q ipa fuit sep ugo. Ad p arg. dd. q sic uoluit dns ueritate sui corp's dmostrare. 7 sua diuitate dclare. q2 ut abro dr. pmiscuit mira humilib;. q2 ut cor' suu uer' ondet nasci d ugine. ex femina. s; ut ondet ei diuitas nasci ex ugine. Ad 2m. dd. q amb' lo. coit d mascul' apientib; uulua. n intendit plus dice. n q exiu d utero mris. Ad 3m. q uirginitate nou erit. dd. q cu oms tenent nube s lege dni. an q ex illo ppto x°. nasceret. dico q absolute ugitate n uo uit an q dspõsaret iosep. ut aliq dnt. s; ea idsid' no huit. sr h' tn uoluntate sua gmisit. ar dino. pmodi a accepto spõso. ea uoto gfirmau. q2 opa pfonis sut laudabiliora. si ex uoto fiat. bte aut ugis opa pfectissia ee dbebat. alii dnt. ipaz nouisse ugitatez statim qn ad anos discrõnis puenit. 7 h' s. s. ispirate. n° obstat i° q dr d lege. cu i° scat istictu sps sci. ut dm e. ul' o ipa ad lege uete s sipl'r n pa nebat. s; ia aliq m° ad lege noua. nuciari q si

Exto qr. utru bte ugini dbuit' incar dbebat 7 m q nõ. q2 d eo d quo qs ceius e. n oz istrui s; ipa d filii di icarnatõne certa fide secura erat. q2 alit nõ fuiss; i statu salut. n p fide ihu x°. ut dr ad ro. 3. iusticia di e p fide ihu xpi. g° 7c. Ad 9. luc. 1. missus e angls gabriel. 7 isra. 7 dx ei. ecce gci pies 7 paries filiuz. Ad 14°. dd. q bte ugi dbuit n ūciari q ica si debebat. 7 h' ognuu fuit. p° ut suaret dbit ordo. q2 p'us dbebat eu gcipe fide q carne. sic dic ag' d sca ugitate. btior est m'a gci piedo fide x°. q carne x°. ppiqtas matna n° m pfuiss; n felici x° corde q carne gestass;. Scdo ut eet certior testis huī sacmti. q2 o° dr ee q daz sup h' spuale matmoniu. it dm 7 huaz naz. Ad ar. dd. q bn sciebat. xpz ee icarnadu. s; nescie bat q h' d inse si dcuiss; ex sua humilitate. Et notãd q h' anuti° uisibilit' si dbuit. q2 uisibile eētm nuciabat uetiru. imo q plus e oms alie opõtõnes ueti testamti siu apantõnes. ad hac

ordinabat°. ca aut q ocul' gspiam. efficati 7 cti dsam. q solu ygina rie uisa. aliqs possit dcamari ipē tib;. 7

Eptimo qr. utru ui q sic. p ag' sup gen. 7 habet ing'lo. sic adā pecante pccauerut q in lubis eius erat. sic abraha dcimas dāte. q i lubis eius erat dcama ti sut. s; plan e q ples pcat ipente. g° dcimat idci mate. It filii uetris fuit oditõnis sic 7 nascit' fuus. g° filii libati uetris. p dcamas dcamat e uetre. Ad 9. sic circucisio e remediu g° originale. tpr leg' 7 tap°. tpr uitatis. sic dare dcamas tpr leg' ne. s; null's i uetre pot circucidi. n° baticari. g° n° dcamari. Ad 14°. dd. q dcamatio fuit act moral. sacmtal 7 figal. iq n° fuit moral sic fuit. 7 dr alicui cte ptis. tepat dona tõ. p sustetatõne do smetiu. dputator ad h' spālit ut sic ab; i domo dni. ut dic malacias. 7 tali m° stat ad huc dcamatio. Sig nc uo fuit act sacmtal. sic dr alicui ptis donatio pcuratõne morbi ol'. Scda q fuit figural. sic tal' donatio fuit ad pfiganda cu ratõz ulēz p x° fienda. p° 7 1° m° dcamatio respic' solu psens tps. nec possut dcamari n existes i psēti tpr. q2 nõ dat dcama n d h' q habet. n 7 curat n q i a ht morbu iactu. 3° a m° respic futuru 7 psens. na significatio hita p illa pfiguratõz dcame. extendit se ad psentes 7 ad futuros. 7 isto m° dcamati sut 7 dcamari possut filii ipentib;. h' e dcu q p illa dcama tõz fcaz p abraa ipi melcisedech significat q curāti erat filii abraa p illu q significabat i melcisedec. s. uer' sacdos x°. h' e snia ag'. x°. sr gen. dd e g° ad qoz q ples dcamari pot ipārete. i q dcamatio n po nat i dcamata ple. n significatõz futura. Ad p° arm. dd. q tal' dcamatio respiciēs oc tps. pot bn ee 7 tal' retētio locutõz uaz. p illo tpr p quo ul' iq. iplet. Ad 2m. dd. q nõ e sile. q2 sunt pon sun i potest' alter' s; curatio tal' remediu nõ fact ad. ce morbu. n q fac nõ iputari q p'us iputabat. uēt. n. gnat iqnc na e. s; mutat spāliē qs. ut p° sig' la'us.

Ctauo qr. ut' x° in habraa fuit dcamat. 7 q sic ui. q2 ad heb. dr. q leui cu ad h' eet in lubis habrae. dcamat e q eo dāte dcamas. melcisedec. ipe erat iprie. s; eadē rõe erat i ugo m° 7 p ons x° ei fili. It nõ ui drogare dignitati xpi. si dicat dcamat ee in lubis. abraa. n sequit q pp q h' eet mai sacdotiu melcisedec. q2 n' ph ibtē aliq dare dcamas alic' sacdoti. q sacdor e mi° in dignitate. aliq° fio dcamas dātis. Ad 9. aug. x. sr gn. dic. q x° nõ fuit dcamat i lubis habraa. Ad 14°. dd. q sic dic ag' 7 magr i lra. x°. nõ fuit dcamat ibi. cui rō e q2 dcamatio significabat futuz curatõz. 7 q2 x°. n erat iprie sic curatõe idiges. hic q dca matio ad eu nõ ptinet. Vn sic icarna illi soli pccā uenit. q s carnale ppagatõz. ab eo pcesserut. aq gnali x°. excludit. q n pcessit ab eo p illa maz. s; p opoz. s. s. 7 io nõ seqt q si leui 7 ugo m° fuerit dcamati. q pp h' x°. q2 nõ erat eo m° ppagād. Vn ppagatio nõ solu respit ee i lubis. s; tali m° ee. Ad 1. arg. p; p 14°. q2 nõ eadē rõne curit d leui 7 x°. Ad 2m. dd. q nõ e sile. d sacdote s sipla

reapicta dcamas a layco h'nte filiu papa. q2 act tal' dcamatõnis nõ e figural. s; moral. Vn scdq q ille q dat dcamas figuralit' tenet ipsu significat p ix. 7 dat psem significat p x. p q figurat indige se tanq i psem. recipe curatõz 7 pfecõz. apsto q oz ee maiore sic ag'uit apl's. q2 minor a maiore bndicit'. absq; gdõne. 7 s huc modu bn tenet gnia apli. n° seqt q ille nõ dcroget. imo si daret s rõz figal' dcamatõ nis. 7 sic nõ dat ille d q° arguit. Dist. e.

Vin uo icarnato ubi. 7c. H° d. e°. circa q° qrūt aliqua. Et p° qr. ut' caro x' bndca fuit discticta i p'rib;. s qualitate. a carne alior hoiu. 7 ui q sic. q2 maior puritas dbuit ee i medico q i egroto. g° ui q caro x°. n i p'rib; fuit ifecta. aliq ui tio sic caro alior hoiu. alioqn n eet ma. Ad 9. caro x°. refert' ad p'res mediāte ugine. d q° carne accepit. s; tot corp' ugis fuit ifectiz. pcco ori'l. g° q; ei ps. 7 sic ui q caro x°. q erat i ugie fuit ifca sic alior. Ad 14°. dd. q circa h' ia aliq errauerut dnites. q i adā fuit aliqua pticla. n infecta. 7 p a lios p'res usq; ad ugine dducta. S; h' reptlat dam 7 ag'. dnites q caro x°. an unione ubi indisticta fuit. ab alia ugis carne. Vn d purissimis sag' nib; fcm fuit illud cor' p q dic ag' q x°. uenit d altitudine huane nē. dd e g° q tota caro an tiquor pr'm. fuit pcco obnoxia. 7 eadē s qualitate n° fuit incis aliqd disticte. Vn fieret x°. corp'. Ad arg. dd. q maior dz ee puritas i medico. eo tēpre quo dz ee medic'. sic caro x°. eo tpr q° fuit fuit purificata. sic p° fuit i summo. s; n oz q p'u eet tal'. qn solu erat i p'o. tal'. Vn m. dic. caro x° fuit pcco obnoxia i maria. p'ducto ad pfcam

Cdo qr. utru cor' x° fuit. mole subito l' suc cessiue. 7 ui q subcessiue. q2 oe q crescat recip addiamt quantitatis. s; ille puer dr crescē. etate luc 2. g° 7c. Ad 9. i° cor' fuit format a spu sco. q n eq'at p'lemta tpru. g° i° fuit fcm subito. Ad 14°. dd. q nõ ex necessitate s; ex ppa uolu'te. ut ondet se uera carne accepisse. nõ subito s; sub cessiue ad dbita mole puenit. oponē ne. ne uid'ret fātastica carne hre. sicut ouiss; q alii pu eri. n° dr uicit miracul' u na suffic. sic dic ag' 1. d ci. ita dr res quas gdidit administrat ut eas age. ppos mot sinat. n° e dd q i° cor' fuit als i p'rib;. n p tanto q erat icis. s rõz originale. 7 qn dic ag' q erat s corpulentaz sbaz. nõ dz itelligi q i° cor' p'usqua aliq corpea sba ibi eet. s; p tanto dr q2 erat illa cor'l sba in p'rib; sic ipn° or iginali. dicete ag' q talia q nuc nascit' n mo le corpee magnitudis. s; m rõq; cali. n° fuit s rõz seminale; eo m° q alii hoies. s; solu s cor pulenta sbaz. eo m° quo dixi. Ad arg. dd. q. s. s. pot opari intpr 7 i istati. Vn n oz ad alem mor dscedere n p bnplacito sue uoluntatis.

Ertio qr. utru m'bror distictio subito fuit fca. an successiue. 7 ui q subcessiue. q2 ag' dr.

d t'. sup illo ubo. io. soluite templu h'. 7 46. anis edificat' e templu h'. q h' nus pfoni dnica cor's apte ggruit. 7 idē dic. 83. q. q tot ani fuerut i fabricatõe tepli. quot dies fuerut in corpis dnica pfectõne. It null's mot' local' pot fi i o. s; ibi oz fi mot' locale. g° i p'o'le e q fiet i o. ptõ mi. q2 oportebat q purissi sāguines ueniret ad dbit' locu gnõni. q ee n pt sin motu locali. It i p'o'le e q una m sit sb du ab; for'is diuisis sil'. s; si i° cor' fuit in o. format tuc fuit eadē m° sub for'a sag'nis 7 carnis. q e i p'o'le. si at dicat' q i a° 7 i a°. tuc it q; duo istatia e dare. tps mediu g° n fuit i o. Ad 9. gg. 19. moral. mox ubu i utō. mox it uteru ubu caro. Ad 14°. dd. q sic docet ag' d fide ad petru. dicēs. firmissime tene 7 nulla ten' dubites. nõ carne x° sin dm'te i utō ugis gcep ta. p'us q susapet a ubo. 7 q2 ubu n suscepit car ne n aiata. 7 formata. io. i p°. istati gcepõnis nece fuit cor' i°. pdcta 7 pfecta psca organizatõe. Vn n declat q assumeret pte hois. s; totu hoiez. 7 uir pfcm gstate exaia 7 corpe. sic dic ieremia. mulier circūdabit uiru. na si p aliq tps pcessiss; ad. n dicet' illud ee assupt' a fi° di. q2 tota gcep ad tbuit ei sub rõe supposita. io i p°. o. q° sag'nes fuerut adunati ad locuz gnõni dbitu. fuit fca illa bndca unio a diuina uirtute opāte sup posse nē. Ad p°. arm. dd. q ille nus dier ggruebat for matõni corpis n q ut ad p'ma efficatia. s; q ut ad apparētiaz. q2 tuc dr res fi qn inotescit. Vn illa gcep° fuit uald' modica. s; pcta i tot diebz cu sic alii ifātes. 7 tuc dcā e fi. qn hoib; potuit ap parē. Vl' dd. q ggruit ille nus toti tpu q fuit i utō usq; ad ptuz. q2 septies. 46. fut. ix. mēses. 1. 276. Ad 2m. dd. q mot' local' pot fi i o. ab infinita uirtute. sic m gcludit ro phi. 8. phycor. u dic. q si tāta uit' i tāto tpr. 7 maior i minori. Vl' dd. s alios q ibi fuerut tā. quor un fuit an gceptõz. sic m° le sic sanguis adunatio. 7 h' n fuit i o. 2m. q ibi fuit. fuit ipa gceptio. 7 h' tota fca e i o. n aliē pot bn itelligi imo e g° fide. q ad pcessit d illa gceptõne. q n eet unio. q2 iaz h'uiss; existē nõ unitu illud tale qd. q ponit pcessisse. q e s l'm 7g° fide. unitu aut oportebat ee aiatu. oportunitate ggruentie. sin qua n erat nata caro dcet uni. 3. q fuit i scint e p° illa gceptõz. s. dbita augmētatio. 7 h' fuit fca p mod' sbcessiue. Ad 3. dd. q n fuit sub duob; for'is diuisis. sag'uis 7 caro i eod i o. s; indiuisis. Ad plo' aut dd. q nõ fuit i dare ultimu istās sag'nis ad unatõz. s; ultimu tps. 7 p'm istās ee carnis.

Varto qr. ut' si i° cor' fuiss; gnatu p uir 7 feminaz. sic fuit p sola femina. dicet' fili' ille uiri. 7 ui q n. q2 nõ dr aliqs fili' alicui n hat ad ab illo. s; ita e h' q ille fili' n' hret ab illo. plo. mi. phs. 10. d alib; dic q sola mulier ad ministrat maz. s; ille fili' n habebat n maz q s ph; ht a mre. 7 for'ā. s. aiaz rõnale. p ifusiõez sic alii. g° ille n hret a suo p're gnante. g° n eet.

Couenies at fuit illa pnuciatõz ugi si p ag'lz. q2 u° dic ieronim' d assup. aglis e cognata ugitas. 7 q2 p icarnatõis misteriu d sas ruina aglica repar'. 7 ut ordo reparatõis lapsu respõderet. Couenie e fca e p agli d sicu ieronim' ut ordo icarnatõis suaret. Couenies e fuit ut eet d m° oi dinē illi ierarc. q e ordo archaglor 7 i illo ordie. sum q2 maxim' misteriu nutiabat.

7 ut ugo sesibil' d mistio tato 7 itelligibil'r erudiret 7 solaret.

q2 iqm' uō e act moral' sic dī dato alicui i recognitõz dnii dnii.

q2 tal' act e act uisi

q2 i q dnari e gdā limes mior significat pfcoz. nouenari at ig ab eo d fic i pfcoz. 7 io p h q offerebat do x°. figabat io pfco retinēs igns huanu figari p ix. ad recipiēdu 7 sanād. 7 io oes erāt gsecuti ab eo s lege n' ppagatõis i eo dcamati fuerut isto m°.

S; h' opio erronea. q2 sc q x' n fuit ne fili bte u. 7 q. e n' ataiuit aliciu d atiqs p'rib; n adē. q2 illa ptio d q formatu e corp' x°. nuq fuiss; gnē bte u. n° ali. cu d antiqs p'rib; n sol' adē.

Quō at caro x' fuit i atiqs p'rib; dtiat aug'. x°. sr gn. loge an fine dicēs. q i lubis abrae n erat caro x° s rõz seminalē. s; solu s sba corpleg. h' e dice q i atiqs p'rib; fuit uirtus ad nr' ppagad. sic icā. n cu. ad corp formād. q2 h' a spu sco fcm e. Vn eo m° q° caro x' fuit i atiqs p'rib; ifecta fuit 7 ibi q u. aut q; sanata eet. s; an unioz 7 l' i ipo. q fuit aliq ifecta. 7 io apō ad ro. g. d q misit fi. s. n icarne pcti s isilitudie carnis pcti.

alia ro e q̄ ... ab ħ mor fuit . sic dr apls . ipe mīma ...
... pdicta . dcleui ... sic dr dleċ ...

fili illi . C q̄. qua rōne ugo nō fuit ua mat . cū e fuisset ille uerus pr . C Ad . d . supponendo q̄ filius do potuisset sic uerus ē . purgare q̄ a ...
sem amorbida dispone . sone ... a oīnī ...
ginale . si tale na . ... asola mre . siue
misti a pre . ...
ena stati pdt ... psonalr ...
n ... modi subsisted ...
ibi n ee n unica ...
ee fili illi gñancis ...
ua mat . ...
expre ...
me ...
gata ...
ad ...
d ...
sic fac . sic fec . sic dns q ...
carnare ...
ee uer ille ho ... ugo m ...
ay ...
dicit ... sola mulier administret ...
ad ...
nō ...
n me ...
equo rasina ...
mixtū ...
raut . o ...
ay . putauit ...
imixt ...
osilui ...
gñone ...
ad gñone ...
q mlā ...
e ue actiuu ...
ue fuit coopita ...
dfuit expte sua ...
mat . C Ad . ...
dicat matres ...
lier ad ministret ...
ad supt ...
dcaq ...
factiui ...

[illegible]

alio ... tonuatis ...

[illegible]

assume . pi . ... fuit icarnata ...
C Jt aucias ...
[illegible]

isto ...
[illegible]

assumpto. et id quod est adsumptum est persona. et quod adsumpsit est persona. et sic adhuc sunt persone et per consequens nulla unio. si non est in persona nec potest esse unio in natura. et si non potest esse unio in natura nec incarnatio. Unde patet quod non est possibile quod deus adsumpsit personam. hec circa hec fuerunt errores nestorii et sabellii et eutitis quia nescierunt distinguere inter personam et naturam. Item hoc ipsum probat boetius sic. in christo non est nisi una persona. ergo si deus adsumpsit personam adsumpsit se ipsum. quod non est intelligibile. ergo illud ex quo sequitur. probat autem maiorem. sic quia in christo non est nisi una persona et omne quod est ideo est quia unum numero est. si ergo christus est unum numero est. sed esse unum numero non potest esse nisi in natura vel in persona. in natura est impossibile. ergo est unum in persona. Item persona dicit quod completum ultima completione. sed quod adsumitur eo ipso ad completum statim ordinatur. hoc autem est contra rationem persone. Ad primum argumentum dicendum quod illa diffinitio persone est diminuta. ideo non sequitur. Ad secundum dicendum quod persona generat personam et sic generavit beata virgo personam quia dominum. sed quando dicitur persona generat personam hoc competit ei ratione nature. et quia in christo fuerunt due nature duplex fuit in christo generatio. una eterna in qua assimilatur patri gignenti. alia temporalis in qua similatur matri generanti.

Uideo queritur utrum anima separata habeat rationem persone. et videtur quod sic primo per magistrum in littera qui hoc dicit. anima a corpore absoluta persona est sicut angelus. Item natura humana in christo dicitur non esse persona propter unionem ad dignius. sed hoc non est in anima que habeat impedire rationem persone. quia ei competit illa ratio persone data alteri. ergo est persona. Contra. de ratione persone est quod sit per se unum et non veniat sicut pars ad constitutionem tertii. sed hoc non habet anima immo est pars essentialis hominis. Respondeo dicendum quod sicut apparet ex textu positio magistri et hugonis de sancto victore fuit quod anima separata sit persona. et ad hoc ponendum eos movit actualis distinctio et completio reperta in ea quia actiones nobiliores liberius exercet et perfectius quam in corpore. Sed hec opinio communiter non tenetur a doctoribus. quia ad rationem personalitatis requiritur distinctio singularitatis et incommunicabilitatis et supereminentis dignitatis. sed in anima separata non est reperta incommunicabilitas quia appetitum habet ad corpus ut uniatur corpori ad constitutionem tertii. et ideo necesse est eam carere distinctione personalitatis. Unde completior est quando ei appetitus est terminatus quam aliter existens. secundum augustinum 12 super genesim. Item si ita esset quod ipsa anima separata esset persona unio esset ei penosa et separatio esset ei delectabilis. quod totum est falsum. Unde subpositum personale nature perfectum includendo ita quod in se et per se habeat perfectionem eximiam non impedientem ad actum ad sui substantificationem vel sue nature completionem dicitur persona. et ideo anima et corpus in christo non habent rationem persone quia in alio substantificantur. nec anima separata est persona propter imperfectionem quam habet existens sine corpore. hoc autem satis apparet per causam persone ethimologiam. Unde dicitur persona quasi per se una. quasi per se una ut designet perfectionem eximiam. et dicitur in per se sonans ad designandum perfectionem sue nature. dicendum ergo quod anima separata non est persona. Ad primum argumentum dicendum quod magister fuit in ista parte minus cautus nec plene vidit. Ad secundum dicendum quod si non impediat in anima separata hoc quod impedit in natura humana in christo. scilicet quod non impediat nobiliori se. adhuc est aliud impedimentum. incommunicabilitatis et incompletionis.

Sexto queritur utrum deus adsumpsit hominem. et videtur quod sic. quia augustinus dicit in expositione symboli. si quis dixerit hominem a christo adsumptum et compositum esse anathema sit. Item anselmus de incarnatione dicit quod verbum non adsumpsit hominem in communi sed hunc hominem. Item per rationem apparet. quia natura humana non plus dicit quam animam rationalem carni unitam. que vere et proprie est homo. sed deus adsumpsit naturam humanam. ergo hominem. Contra. dicitur numquam deposuit quod semel adsumpsit. sed semper id fuit. sed si adsumpsit hominem semper fuit homo. sed hoc est falsum. quia in triduo non fuit homo. Respondeo dicendum quod premissa illa propositione que dicit christum esse duo. dicunt quidam quod aut est loquendo de ista adsumptione quantum ad fieri vel quantum ad factum esse. si primo modo. scilicet quantum ad fieri. sic dicitur quod est falsa. et ratio eorum est ista. quia quod adsumitur ante adsumptionem preintelligitur. sed homo non preintelligitur illi adsumptioni. propter quod dicunt esse falsam. si vero loquamur quantum ad terminum adsumptionis. sive ad factum esse quod idem est. tunc dicitur esse vera. quia non preintelligitur homo illi adsumptioni. sed ex illa adsumptione aliquis factus est homo. scilicet deus. Alii dicunt quod nec hoc potest stare. quia sicut propter exemplum licet quis adsumens vestimentum vere dicatur esse vestitus. et proprie verum possit dici ex eo. iste vestitus adsumpsit vestimentum. tamen non conceditur iste adsumpsit vestitum. similiter dicunt de ista. quod licet dicatur filius dei ex adsumptione factus est homo. quod propter hoc vere dicatur filius adsumpsit hominem. Et ideo dicunt alii communiter quod hec est falsa. deus adsumpsit hominem. et hec est ratio. quia hec dictio homo significat naturam humanam in supposito. sicut hec dictio deus significat eum qui habet divinitatem secundum damascenum. sic homo significat eum qui habet humanitatem. et sic si ista esset vera. filius dei adsumpsit hominem. id est eum qui habet humanitatem. sequitur quod adsumpsit se ipsum. quia non est aliquis qui habeat humanitatem nisi filius dei. nam tamen communis in concreto aliquid significat et aliquid supponit. quia significat naturam formaliter. et supponit pro habente illam formam. Unde cum ibi non sit aliquis habens formam talem nisi filius dei. non potest reddere locutionem veram. quia idem vel ex quo se ipsum adsumpsit et tunc non esset distinctio inter adsumptum et adsumentem. vel oportet quod adsumptum esset suppositum. quod falsum est. quia non est in christo nisi unum. Unde simpliciter est dicendum quod filius dei adsumpsit humanam naturam. et non sequitur adsumpsit hominem. Ad primum argumentum dicendum quod tales sermones sunt exponendi. quia emphatice locuti sunt sancti. ut exprimant fidem incarnationis. non tamen sunt extendendi. ut quando dicitur homo intelligatur humana natura potius quam res nature. vel pertinens illi adsumptionis. ut filius dei adsumpsit hominem. id est adsumptio terminata est ad hoc ut filius dei sit homo. et sic est vera. Ad secundum dicendum quod ibi mutatur ab eo quod dicitur quid ad id quod dicitur quis. et est fallacia figure dictionis. anima et corpus non est homo. sed ad illa consequitur esse hominem. Et ex ista questione patet alia. scilicet quod filius dei adsumpsit humanitatem qualitercumque accipiatur humanitas. nam tripliciter potest hoc esse intellectum. quia aliquando hoc nomen humanitas dicit principia hominis constituentia. scilicet animam et corpus. et secundum istum sensum vera est. quia filius dei adsumpsit animam et corpus. nec ista duo faciunt hominem nisi uniantur. non solum iuncte sed in supposito. id est in unitate persone. secundo modo accipitur humanitas pro forma consequente compositum. et sic adhuc est vera. quia filius dei adsumpsit formam humanam. quia formam servi accipiens ut dicit apostolus. tertio modo accipitur pro ipsa hominis proprietate.

Unde iste due sunt false. filius dei assumpsit hunc hominem demonstrato christo quia sic hic idem assumpsisset se ipsum. Et ista. filius dei assumpsit aliquem hominem. quia tunc sequeretur quod filius dei assumpsisset suppositum. quia in predicatis nomina in concreto ad suppositum. Ista autem est impropria. filius dei assumpsit hominem.

et adhuc est vera. filius dei adsumpsit humanitatem. id est hominis proprietates. sed non cum passione. Unde humanitas consequens unionem anime ad corpus. scilicet que unitur in constitutione nature humane. sed non in constitutione unitatis persone. Unde potius debet dici sub tertio modo intelligendi humanitas coadsumpta quam adsumpta. quia proprietas nature potius coadsumitur simul cum natura. cuius est proprietas quam adsumatur. sed natura adsumitur.

Ex premissis autem oritur questio plurimum conveniens valde.

Hic est questio 6. Circa quam queritur primo utrum christus sit duo. et videtur quod sic quia ubicumque sunt aliqua essentialiter diversa. ibi sunt duo. sed in christo est essentia divina et essentia humana. que differunt in infinitum. ergo sunt duo. Item sicut non obstante pluralitate personarum in unitate nature dicitur unum sicut patet Ioannis 10. ego et pater unum sumus. sic non obstante unitate persone ex quo sunt due nature debet dici duo. Item augustinus in 1 de trinitate dicit quod dei forma accepit formam hominis. et utraque dicitur deus propter deum accipientem. et utraque homo propter hominem acceptum. sed planum est quod hec dictio utraque non potest dici nisi de illis que sunt duo. ergo christus est duo. Contra. boetius de duabus naturis in christo dicit omne quod est in quantum est unum est. sed christus est. ergo est unum. Item quando sunt aliqua duo essentialiter diversa. unum non potest de altero predicari. sed si christus sunt duo. iam unum non predicatur de altero. et sic deus non est homo. nec econverso. quod est contra fidem. Respondeo dicendum quod hec locutio potest habere triplicem sensum. et unus est ut dicatur christus est duo. scilicet nature. et iste est falsus. nec aliquis hoc posuit. quia natura humana non potest predicari de christo. secundus intellectus est quod christus sit duo scilicet persone. sicut posuerunt nestoriani. contra quos dicit fides catholica. non duo tamen sed unus est christus. tertius intellectus est medius inter illos duos precedentes. dicendo christus est duo. scilicet supposita vel res nature. iste autem sensus dubius est et ideo plures concesserunt. Ad evidentiam autem ipsius est intelligendum. quod isti fuerunt moti. quia non distinxerunt inter suppositum generis et substantificationis. nam suppositum generis nominatur omne id de quo potest id tale genus predicari in genere. puta color quia subicitur generi qualitatis. et corpus quia subicitur generi substantie. et sic in quolibet re sunt plura supposita. quia habent plures differentias. et sic non est iudicanda hec locutio. nec hoc querit utrum christus sit duo. Suppositum substantificationis dicitur id in quo totum esse rei substantificatur. et sic corpus et color possunt habere unum suppositum. quia una est substantia in qua salvatur natura coloris et corporis. nunc autem sic est quod res non debet numerari secundum id quod subicitur vel predicatur. id est penes suppositum in subiciendo vel predicando. sed penes essendo actu substantificando. et quia natura humana substantificatur in divina persona christi. hinc est quod debet dici unum et non duo. nec masculine nec neutraliter. masculine non dicitur quia predicatur aliquid completum et distinctum et determinatum subsistendo. sed neutraliter potest predicari. etsi non completum et determinatum subsistat. Unde albedo per se non dicitur aliquis. sed bene dicitur aliquid et per se humanitas dicitur aliquid et non aliquis. et quia persona dicit aliquid completum. ideo masculinum respicit quod completum. natura autem quia de se non dicit quod determinatum ideo genus neutrum respicit naturam. christus autem non dicitur duo masculine quia non sunt due persone. nec dicitur duo neutraliter. quia non predicatur in recto natura humana de christo. nec hoc dicitur habere plura supposita subsistentie.

quemadmodum habeat in se plura supposita generis. nam hec manus est quoddam suppositum huius generis manus. et hec humanitas est quoddam suppositum humanitatis. et tamen non dicitur homo plura supposita. sic christus non debet dici plura supposita. quia non numeratur penes multitudinem talium suppositorum nec possunt de eo talia in recto predicari. christus est manus sua vel pes suus. Unde non potest christus dici duo sed unum suppositum. Est autem notandum quod sunt quinque nomina que videntur idem significare esse suppositum indivisibile et in fine in genere substantie ut hic et quod plenius manifestatur in substantia ideo pono exemplum in genere substantie. et sunt ista nomina scilicet predicabile. singulare. individuum. persona. substantia. hoc aliquid. suppositum. res nature. ypostasis. et persona. hec autem sic possunt distingui. nam aliqua sunt nomina prime impositionis. et aliqua secunde impositionis. nomina prime impositionis potest esse dupliciter. quia per relationem ad naturam communem. et tunc dicitur res nature. vel per comparationem ad proprietates individuantes quascumque. et tunc dicitur ypostasis. sed si ille proprietates pertinent ad dignitatem ut personale. et tunc dicitur persona. vel dicitur per comparationem ad naturam actu sive signatam. et tunc dicitur hoc aliquid. Si autem denominetur nominibus secunde impositionis vel intentionis. hoc potest esse dupliciter. quia aut quantum in se consideratur. aut in quantum comparatur ad commune predicabile. si primo modo adhuc est dupliciter. quia in quantum indivisum in se. et tunc dicitur individuum. aut in quantum est divisum ab aliis. et tunc dicitur singulare. Si non consideratur in quantum comparatur ad commune predicabile. triplex potest esse. quia in quantum continet naturam communem. et sic dicitur particulare vel in quantum dicit relationem ad ipsum genus ut predicabile. et sic persona. substantia. vel propter relationem ad naturam illam quantum ad actum substandi. et sic dicitur suppositum. Est ergo dicendum ad questionem quod christus non est duo sed unum. sicut athanasius dicit. non duo tamen sed unus est christus. Ad primum argumentum dicendum quod licet magister sententiarum dicat christum unum quam unum. tamen bene est verum unum. quia secundum quod deus et unum secundum quod homo. sed non ponitur in neutro. quia non dicitur abstractive. sed concretive. quia socrates albus. aliud est secundum quod homo et aliud secundum quod albus. et tamen aliud et aliud non ponit in neutro. quia non potest dici socrates est duo. eo demonstrato. Ad secundum dicendum quod non est simile. quia una natura in pluribus suppositis facit esse unum. quia sic est in pluribus quod predicatur de quolibet in concreto et in abstracto. et ideo cum ipsa essentia sit una natura oportet illa esse unum. sed due nature ita concurrunt in una persona christi. ut non possit predicari humana natura de christo in abstracto. sed in concreto ad idem suppositum. et isto modo non numerant sed uniunt. et ideo non potest una persona dici plura. sicut una natura dicitur plures persone. Ad tertium dicendum quod illa locutio augustini est exponenda. et non extendenda. quia illa dictio non tenetur ex parte predicati. quod christus sit utrumque. sed tenetur ex parte subiecti. et tunc hoc utrumque non stat pro duobus suppositis. sed pro duobus nominibus significantibus duas naturas in concreto.

Secundo queritur utrum persona christi sit composita. et videtur quod sic. quia damascenus dicit libro 3. in domino ihesu christo duas naturas cognoscimus. unam ypostasim ex utrisque compositam. Item in symbolo dicitur. quod sicut anima rationalis et caro unus est homo. ita deus et homo unus est christus. sed anima rationalis et caro componunt hominem. ergo etc. Contra. ubicumque est compositio unum componentium non predicatur de altero. sed deus predicatur de homine et econverso. ergo etc. Respondeo dicendum quod compositio dicitur dupliciter. scilicet proprie

Nota quod hec 5 nomina ... [illegible] singulare ... [illegible] natura huius ... [illegible] subsistentia. suppositum. res nature. ypostasis. et persona. quia omnia ista nomina ... [illegible] ... persona de homine.

⁊ colit. pp̄e q̄d d̄r ꝯpōsito unio aliquoꝝ duoꝝ h̄ntiū mutuaꝫ inclinatōꝫ ad ꝯstitutōꝫ t̄tii. ⁊ sic n̄ p̄t dici p̄a x̄ ꝯpōita. q̄ nulla identia seq̄ns. puta q̄ illa p̄a eēt mutata. ⁊ ipsa. ⁊ tp̄la ꝑ ꝑ dicta. ⁊ n̄ colaḡet ūdiomata. vn̄ isto m̄ n̄ solū ē fl̄a tal' ꝯpōito s; ⁊ h̄etica. ⁊ 2o m̄o d̄r ꝯpōito large sil' cū alio ꝑ ⁊ sic ꝑsonal' unio. pōt dici eē ꝯpōita. nō q̄ p̄a sit ex plib; nati; ꝯpōita. s; q̄ illa p̄a an̄ incarnatōꝫ erat suppoitū i una nā sipl'ici. p̄ icarnatōꝫ aūt illa p̄. sin̄ sua mutatōne. ē suppoitū dīne nē ⁊ h̄uane. s; tal' mutatō ē solū ex pte adsup̄te nē. ⁊ sic est ūa illa ꝑpō q̄ p̄a x̄ est ꝯpōita sit ōnduo ꝑones fcē ad h̄ac p̄tz. s; q̄ q̄n aliq̄ ꝑpō h̄t duplicē modū itlligendi un̄ ꝑpū ⁊ aliū largū sm̄ co. dz poti' iudicari sm̄ ꝑpū. h̄t est q̄ doctores moderni tp̄is. renuūt tale locutōꝫ. p̄a x̄ ē ꝯpōita. si ꝑp̄e intelligat ꝯpō. si aūt large intelligat. tūc nō declinaret ꝯpōnis uocabulū. ⁊ sic ꝯ ē ad ꝯo;. q̄ p̄a x̄. nō est ꝯpōita. eo m̄ q̄o dixi. ad p̄m argm̄. d̄r q̄ ūba dam sūt itlligḗda. q̄ forte nō male sonat i greco. sic i latino. vn̄ q̄n dic̄ ex duab; natis ꝯpōita. nō q̄ ex ill' natis sit illa p̄a ꝯstituta. q̄ ꝑp̄e d̄r ꝯpō. s; ē intelligi p̄a i duab; natis. poti' quā duab; natis. ⁊ sic ē largo m̄ dca ꝯpō. ad ... s; simbolo. d̄r q̄ illa sili tudo n̄ currit. ... s; tm̄ iu quādit dic̄e. q̄ sic caro ⁊ aīa ꝯcurrit ad unitatē p̄e. sic dinitas ⁊ h̄uanitas. ꝯcurrūt i una p̄s. s; ad h̄c fiat alio m̄o. ⁊ sic i aliis d̄ca. sin̄ ꝯpōito sic p̄ sic.

Erto q̄r. ūm illa unio ul' ꝑ accn̄s. ad p̄o d̄r. q̄ circa istā unioꝫ ꝯpōnis fuerūt h̄eses. nestorii. theodori ⁊ alioꝝ. q̄ aliq̄ eoꝝ ponebāt duas ypostases. ⁊ alii unā ypostasī. ⁊ nām h̄uaꝫ eē accntal'r unitaꝫ. puta s; unitatē affectōnis ul' inhabitatōnis. ul' h̄ui'. ⁊ h̄ mag̃r dicat has eē oppiones. poti' tn̄ sūt dicēde h̄eses. q̄ oppiones. s; s̄ca romana ecclia i un̄ ꝯlecta in synodo. 6. dic̄ mediū modū eē tenendū int' illas h̄eses. neq; s; eēntiaꝫ fcāꝫ eē unionē. n̄ s; accn̄s. s; sm̄ subsistētiaꝫ ul' ypostasī. vn̄ sic legit ibi. s̄ca nō di eccā. utrusq; ꝑfidie ipietatē reiaēs. unionē di ubi ad carnē. s; ꝯpōꝫ ꝯfitet. q̄ ē s; subsistētiā. ⁊ h̄ ē s̄nia dicta s̄cē eccē nō oppio. vn̄ apl's dic̄ ⁊ h̄itu īuēt ut hō. ꝑp q̄ doctores mlti dicūt q̄ h̄ūa nā mx̄o ūgit i accn̄ q̄ oz bn̄ intelligē. s. q̄ nō sit accn̄s sic allodo. s; d̄r accn̄s q̄ sustātificat' i supposito alteri' nē sic accn̄s. ⁊ aduenit p̄ ꝯpletū eē illi nē. s; subtil'r dic̄ apl's. ⁊ sapiens ꝯfendit arg. q̄ illa nā h̄ūa tenet modū h̄itꝰ. p̄ tāto q̄ nom̄ h̄itꝰ dic̄. ab iacētiā uni' sustātie. ꝑ alteri' q̄ gdes pot eē s; uata utrusq; ꝑp̄e. nō q̄ ꝑ h̄itū exeluat apl's ⁊ aug. q̄n dicāt hō s; slāꝫ d̄ x̄po.

vario q̄r. ūrū sit t̄inata ista unio ad unitatē p̄e. ad p̄o d̄r q̄ sic. s; ad tn̄ tēd

q̄ unio ē mltiplex. q̄ uno m̄ d̄r unio. alicui' unibil' i alteri' nāꝫ ꝯfusio. sic ꝯūtit gutta aque q̄n unīt urceo uini. q̄ fit ꝑp unius ad alīm repugnātiaꝫ ⁊ p̄ualantiaꝫ. 2a aūt unio ē. q̄n uł q̄ unibl'e alt'at' ī tertii ꝯstitutōꝫ. ⁊ q̄ n̄ ē ibi excellētia uni' r̄u alteri'. sic uniūt elā i mixto. q̄ mixtio ē miscibliū alt'atoꝝ unio. s; p̄hm. 3a aūt unio ē i qua n̄ est t̄nsmutatō unibliū s; tn̄ nē ꝯstitutō. q̄ unibilia n̄ h̄nt repugnātiā s; mutuā ꝯp̄etentiā ad iuiē. sic uniūt corp' ⁊ aīa ī ꝯstitutōꝫ hoīs. q̄rta aūt unio ē. ꝯm m̄ dca inqua n̄ ē t̄nsmutatō n̄c nē tertie ꝯstitutō. s; un̄ unibiliū s; dat solū i alt'o. q̄ n̄c ē ibi repugnātia n̄c eēntial' ꝯp̄etentia. s; excelles p̄domināco. sic ē q̄n una arbor i s; rit' alt'. ⁊ substātificat' i nalt'. s; uata tn̄ utrusq; arboris ꝑp̄etate ⁊ tn̄ una arbor. substātificat' in nā ⁊ i stipite alteri'. ita q̄ ē un' stipes utrusq;. ⁊ isto q̄o m̄o unionis h̄t uni nā dia h̄uane nē. vn̄ q̄ ista unione. nō ē repugnātia i t̄ diaꝫ nāꝫ ⁊ h̄uaꝫ. io nulla ē ibi t̄nsmutatō. n̄c ꝯfusio. q̄ n̄ ē imutua ꝯp̄etentia. n̄ ē nē tertie ꝯstitutō. s; q̄ ibi est dīe nē p̄ excelles p̄dnatō. nec ē q̄ dia nā t̄hat h̄uaꝫ ad unitatē. s; n̄ pōt ad unitatē nē. sine t̄nsmutatōne. ul' ꝯfusione. q̄ nō possūt eadē i dō. io oz q̄ t̄hat ad unitatē p̄e. p̄ loci adione sic argūt bō. ut i a sit un' stipes. ul' ypostasis dīe nāe. ⁊ h̄uane. ⁊ una substātificat' inalt'. vn̄ mltū ē silis illa unio. unioni insitōnis. ꝑp q̄ dic̄ beatus iacob;. i. i mā suetudine suscipite i situ ūbū. q̄ pōt saluare aīas ur̄as. vn̄ d̄r eē q̄ illa unio t̄inat' ad unitatē ꝑsone.

vito q̄r. ūrū i x̄o sit duo eē. ⁊ ūr q̄ n̄ q̄ n̄ sūt duo eē un̄ n̄ p̄dicat' d̄ a.o. s; si i x̄o sūt duo eē. dinū. s. ⁊ h̄uanū. un̄ n̄ p̄dicaret d̄ a.o q̄ fl'm ē. ut uni' rei un̄ ē eē. s; x̄s ē una res n̄ tūe. sic ip̄edētib; ē dcm̄. g̃ eē ē un̄. ⁊ ut h̄ īmē sit s̄ca ⁊ accn̄s. n̄ tn̄ d̄r q̄ i mē sit pla eē. s; un̄. g̃o nō obstātē. i x̄o dia nā ⁊ h̄ūa ꝑp unitatē suppoiti c̄ dici d̄ h̄re solū un̄ eē. c̄. arg. q̄ d̄ t̄. dic̄ q̄ abeo q̄ ē eē dicta ē eēntia. s; i x̄o sūt pla eēntie. g̃o pla eē. ad 3o d̄r q̄ duplex ē eē. s. eēntie. ⁊ actual' exītie. si loquam̄ d̄ p̄o. sic p̄t dici. q̄ i x̄o sūt duo eē. q̄ eē eēntie n̄ addit n̄ addit ad eēntiā real'r. s; solū addit r̄lonē ipi' ad suū exēplar. q̄ h̄t i mēte dīna. q̄d q̄ r̄fert' cātū actualiter si fcā ē. ul' h̄itualit si nō ē fcā. s; ē factibil'. ⁊ q̄ i x̄o sūt due eēntie sunē. io pōt dici q̄ sit duo eē eēntie. 2o m̄ d̄r eē actual' exītie. q̄ nō ⁊ sic nō ē i x̄o n̄ unuꝫ eē actual' subsistētie. q̄ nō ē ibi n̄ unuꝫ suppositū. nec nā h̄ūa subsistat. ad p̄m arguīt d̄r. q̄ q̄n sūt duo eē subsistētie neutrū ē q̄ un̄ n̄ p̄dicat' d̄ alio. s; d̄ alius n̄ oz. q̄ eē albuꝫ ꝑr d̄ eē ... vn̄ pōē suppoiti. i q̄o subsistunt ꝑs sūt bn̄ ingctō de se p̄dicari. sīu q̄ un̄ eēstat in alio. sic eē albū in eē ... sīu q̄ duo accnā.

existāt in 3o. sic p̄dicat' musicū d̄ ḡmatico. ad 2m. d̄r. q̄ uni' rei unicū ē eē actual' exīte. d̄ aliī nō oz ut dcm̄ est. ad 3. d̄r. sic ad p̄cedes q̄ i me nō sūt duo eē s̄bsistentie. s; bn̄ sūt duo eē eēntie. sic p̄z d̄ allo. Dist. 7.

Eodem ꝑmā nō d̄r d̄s fcs̄ hō. h̄ ē. 7. d̄. circa q̄d q̄r p̄o. ūrū h̄ locutō sit ūa. d̄s ē hō. ⁊ ūr q̄ nō. q̄ cp̄x ē p̄dicatō p̄ eēntiaꝫ. ⁊ p̄ ī h̄entia ⁊ p̄ cāꝫ. s; nullo istoꝝ modoꝝ. h̄ pōt eē ūa g̃o ⁊ c̄. p̄bo m̄i. p̄z q̄ nō p̄ eēntiā. q̄ iā eēntia d̄ eēt eē hoīs. q̄ fl'm ē. n̄ p̄ ī h̄entiaꝫ. q̄ tūc eēt accn̄l'. q̄ ī fl'm ē. n̄c 3o m̄o. s. p̄ cāꝫ. q̄ ita possz dici q̄ d̄s ē lapis. g̃ nullo m̄ d̄s ē hō. c̄. b. ad eūg dic̄ q̄ tanta ē unio. q̄ si duo iūicē p̄dicet' n̄ c̄ res. ad 2o. d̄r. q̄ sic p̄z p̄ p̄hm i p̄oꝝib;. q̄cūq; unī ⁊ eidē sūt eadē. int' se sūt eadē. p̄ quaꝫ reglaꝫ h̄t efficatiā silis expōitō. sic ⁊ ē ꝑppō. q̄ cū ista unio sit in supposito. ⁊ supposito sint eadē iste nē. int' se sūt saltē i cōcto. eadē ad argm̄. d̄r. q̄ illa rō ꝯcludit q̄ nullo illoꝝ modoꝝ ē bona p̄dicatō. s; ista ē singlaris unio. ⁊ p̄dicatō n̄ uq̄ fuit alia huic silis. ⁊ ꝑpt silitudo d̄ alii nō currit. vn̄ n̄ p̄ cāꝫ n̄ p̄ ī h̄entiā. n̄ p̄ eēntiā ē ista p̄dicatō. s; p̄ unionē. locutō qua d̄r.

Secūdo q̄r iusta h̄. ūm ista d̄s factꝰ ē hō sit ūa. ad p̄o. d̄r. q̄ h̄ dcō factꝰ pōt pone circa p̄dicatū ul' s̄biectū. ul' sup totaꝫ orōnē. si ultio m̄ tūc ē sensus q̄ fcm̄ ē q̄ d̄s sit hō. ⁊ sic ē ūa. s; si aūt sit p̄o m̄ ponēdo factōꝫ eē s̄bm i ꝯpatōne ad p̄dicatū. ⁊ tūc ē sensus. q̄ ille q̄ prius erat d̄s. sit m̄ hō. postea. ⁊ sic ē in ꝑppa q̄ nullaꝫ fcōnē pōt recipe s̄b; eē se n̄ sic intelligēdo. q̄ ē suppoit nē fcē. q̄ nā ē hō. ⁊ sic p̄ q̄ tal' locutō ⁊ sua ꝯūsa pōt h̄re bonū ⁊ malū sēsuꝫ.

Tertio q̄r. ūrū fili' di possit dici p̄destinat'. ⁊ q̄ sic ūr. q̄ oīs hō aūt ē p̄scit'. aut ē p̄destinat'. s; fili' di ē hō. ⁊ nō ē p̄scit'. g̃o ē p̄destinat'. ut p̄destinatō nō ē n̄ p̄patō ḡre i p̄senti ⁊ glie in futuro. s; x̄o fi'o di. fuit ḡra ⁊ glia in tp̄e ⁊ p̄uisa ꝯferri ab eterno. ut apl's ad ro. 1. dic̄ q̄ p̄destinat' ē fili' di i uirtute. ad p̄o d̄r q̄ h̄ dcō p̄destinat'. 3. dic̄. s. passionē. q̄ ē ubi passiui p̄ticipiū. dic̄ ⁊ accessionē. ꝑp ꝑpoīonē. p̄. dic̄. ⁊ ordinatōꝫ. q̄ d̄scendit a uto dic̄re ordinē ad q̄ p̄ donū ḡre. q̄ oīa si bn̄ ispiciat' repugnāt fi'o di. nō. n. pōt in fi'o d̄ cadē aliq̄ passio. n̄ ē ipz ad an̄cedit. q̄ iā fili' di aliq̄n nō fuisz q̄ fl'm ē. n̄c ī pōt dici ordinē ad ḡraꝫ illo m̄. ꝑpt q̄ dca locutō n̄ ē sipl'r ꝯcedēda ūa eē. s. fili' di ē p̄destinat'. n̄ addat' s; q̄ hō. vn̄ cū illa ꝑposita sil sit in duab; natis. ⁊ rōe uni' ꝯūat ei rō p̄destinatōnis. s. rōne nē h̄uane ⁊ rōne alteri' n̄ ꝯpetat. q̄ ille fili' di ē cū alios p̄destinās. n̄ p̄ eē cū ressēs. p̄ncipalit' aūt iū eē intelligs. q̄n d̄r fili' di ē p̄destinatus. q̄ sit rōne ei' q̄ ē fili' dei

⁊ n̄ fili' hoīs. ⁊ io d̄z negari tal' locutō n̄ d̄termine tur. s. inq̄ntū hō. ad p̄m argm̄. d̄r. q̄ d̄ fi'o di ut hō ē. bn̄ seq̄t q̄ ē p̄destinat'. n̄ p̄scit'. ⁊ sic ꝯcedit' p̄m argumētū. ad 2m. d̄r. q̄ fi'o di ꝑpā ta fuit ḡra ⁊ glia. n̄ tn̄ rōe qua di fili'. s; rōe q̄ hō erat. Et sil'r d̄r ē ad ūbuꝫ apli. q̄n dic̄ q̄ p̄destinat' ē eē fili' di. nā li ꝑ refert nāꝫ q̄ fcā ē ei ex semine d̄ s; carnē. s; ē alit' possz intelligi sic alii dicūt.

Quarto q̄r. ūrū fili' di p̄destinat' sit eē hō. ⁊ ūr q̄ sic. q̄ nō plus repugnat fi'o di fi'i q̄ p̄destinari. s; fi recipit q̄ d̄r. fili' di fcs̄ ē hō. g̃o ⁊ c̄. ut fili' di ē hō nō p̄ naꝫ g̃o p̄ ḡraꝫ. s; oīs ḡra cuicūq; data. p̄destinata fuit ab eterno dari. s; h̄ ē p̄destinari. g̃o ⁊ c̄. ut p̄destinatō n̄ dic̄ q̄d nāle. s; q̄d ḡtuitū. hoiē aūt eē nulla ḡra fuit fi'o di. s; solū hoi. g̃o n̄ pōt dici p̄destinat'. ad p̄o. d̄r. q̄ h̄ p̄ticipiū p̄destinat' pōt ꝑ tp̄is i portare suaꝫ antecessiōꝫ. q̄ ꝑ r̄u sbi. ul' p̄dicati ul' toti' coplati. p̄o m̄o. r̄u sbi ⁊ tūc ē sensus. q̄ fili' di an̄ p̄uisus ē eē hō. q̄ eē fili' di. ⁊ sic tal' lo ē fl'a. Si aūt 2o m̄. r̄u s. p̄dicati. tūc ē sensus fili' di. p̄uisus ē eē hō. i. cogit' ⁊ sic ē ūa. Si aūt 3o. m̄o. s. r̄u toti' coplati. tūc ē sensus p̄destinat' ē. ut fili' di sit hō. ⁊ sic ē ī ūa tal' locutō. ad 4m h̄ac d̄r ē sil'r d̄ ei' ꝯūsa. s. hō p̄destinat' ē eē fili' di. q̄ si sit sensus ponēdo an̄cessionē. r̄u sbi. s. hō an̄ q̄ eēt hō. p̄uisus ē eē fili' di. sic ē ūa. si aūt r̄u p̄dicati dicat' suā an̄cessionē. tūc ē sensus. q̄ hō p̄uisus ē eē fili' di. an̄ q̄ fili' di eēt. ⁊ sic ē fl'a. Si uō r̄u toti' coplati tūc ē sensus p̄destinat' ē. q̄ hō sit fili' di. ⁊ sic ē ūa. ad p̄m ar. d̄r. q̄ sic recipit factō. sic p̄destō. q̄ sic dico. fcm̄ est. ut fili' di sit hō. sil'r dico p̄destinat' ē. ut fili' di sit hō. ad 2m. d̄r q̄ illa ḡra potuit bn̄ p̄uidi dari hoi ab eterno. ⁊ si h̄ sit p̄destinari nō ē i ꝯens q̄ istud sit p̄destinatū. d. 8.

Est p̄dca ingn̄i d̄r. h̄ ē d. 8. circa q̄d q̄r p̄mo. ūrū h̄ sit ꝯcedēda dia nā ē d̄ uirgine nata. ⁊ ūr q̄ sic. q̄ ꝑ lap' ꝯ d̄ t̄. dic̄. n̄ nisi nat' h̄o fili'. s; fili' h̄t h̄uaꝫ naꝫ. g̃o ē nata. s; nō n̄ d̄ uirg. ut dam. 3. l. c. 12. theotocō. i. di genitricē ue ⁊ p̄ncipalit' s̄caꝫ mariā p̄dicam'. s; si ē genitrix di. cū sic nom̄ nē. nā nat' ē d̄ ea. Cūq; nascat' d̄ a.o ē ei ꝯformis. ⁊ ꝯpetit ei rō filiatōnis. s; dīe nē nō ꝯpetit rō filiatōnis. n̄ ē ꝯformis uirgini. g̃o ⁊ c̄. ad p̄o. d̄r q̄ h̄ n̄ ē recipienda. q̄ natiuitas attribuit' alic' dupl'r. uno m̄ sic s̄bo. 2o m̄o sic tīo. i. d. n. q̄ nascat'. s̄bposit' ē. q̄ ad h̄ ḡnat' ad ut sit actu. actu aūt eē. ⁊ pati ul' agē. r̄ei s̄bsistētis ē ut p̄z i. me. q̄ nē nō ꝯpetit ꝑse subsistē n̄ i supposito. vn̄ dam̄ dic̄. natiuitas ypostasis ē n̄ nē. vn̄ nō solū s; nāꝫ h̄uaꝫ. si n̄c ē s; dīnā ꝯpetit nasci n̄ supposito. vn̄ h̄ nō recipit' dia nata ē eternalr

genita. qr ia pat ee genite q filie e. qr na dia no e ab aliq. oe aut ab alio genitu e ab alio sic ge neraite. pot aut ad tbu ei sic tino. qr ad h ad generat. ut ei na coicet. na. n. r fora ide. p gnoz aut fora coicat in supposito. vn. 2. phy vcoy dr q natiuitas e uia i naz. i. tinat ne intito ad forma. seu naz spei. Ad p. argm dr. q qubu ylas oz sic expom nichil ht fili n nat. i. n ht q n nascendo accepit. un ibi e fla actuas. qr alit r alit significatur p h nom dr. r p h nom na.
Ad 2. dr. q uepu e q e di genitrix. s3 n ppt h seqe genitrix die ne ut dixi. dicat uacat nas
Cdo qr. vtr na ad sumpta. a d ugine. r ui q sic. qr x ue nat est d ugine. i x aut sut due ne tm go oz q p aliq naz h ei operat. s3 n pot ei opate nasa d ugine s naz dina. go operat s naz huaz. Ct oe q incip ee i capit aliquo gne mutationis. s3 n e hua na i ccep ee in x go aliq gne mutatonis. s3 n e dare a gns mutatonis n gnoz. go illa hua na q i cep ee i x. fuit gcepta r nata. Ca. gno tinat ad h ad. s3 h ad i na ponali e ypostasis. s3 ypostasis no e nata d ugine. d s3 d pre etno. Ct na hua dr aiaz r carne. s3 no dr ppt aiaz exoria i ne p catoz. na cap. go n oz dici na nasa. ppt carne. ppt h q ipa genet. Ro. dr. q h lo. s. na hua e nata d ugine. e ua ex gnti r sapro. s3 n p r pncipalit. r ro hu e. qr nasa e q da fi ul ingdi ad fi. siu ee. r io ita operat nasa sic fr ee. s3 ee p r p se operat sbsisteti i na qr fora siu na no sbsistat n roe suppoti ad q tinat. natiuitas siu gno q tinat ad tot gpoit p se. si exoria tinat ad foras. siu naz i supposito. sic p3. n. me. vn qr na in supposito d tinus ipi mot. mot aut diusificat. p eoz tinos. q. phy 4 oz dice. q na sit nata siu gnata i supposito. r io siu na accipiat p fora oi gnte gpoitiz. siu p pte gstatiua pot gcedi ee ua locuto. qr si p to to gpoito accipiat e ua. rone ptis p synecdoce. s. carnis. siu accipiat p fora gnte gposit sic e ua roe supposita inquo na hua existit. gnando hunc hoiez gnat ho. qr na ocdit opat i hus. s phz. Ad pm. argm dr. q uer e q gno tinat ad h ad. r ad ens oplet. p r p se. s3 exoria tina tur ad naz. n tn exclusa ypostasi. Ad 2m. dr. q rone soli corpis dr ho gnari. s3 qr na no incinato n tot gposit. io dr gnari ho. si uo qras qr no dr sic cari. roe anime. dr q h e qr gno no excludit catoz. p ambula. s3 cato bn excludio gnoz. qr ipa cato fit d nichilo. r ppt h excludit alia pductoz. uacat dicat d dina
Cto qr. vtr ho na. r ui q sic. p illa reglaz. qn alon d alto p3. qcuqz d pred co dr. r de sbo. s3 na dia e fili di. fili di e ho. go h sbz isti est ho. Ct si dina na e ho habetur

suppoiti. si uo no e ho fili di no e ho. s3 h e flm. go i un se. Co qn ad pdicat d aliq ue indistione sbi oz q incluidat pdicat. go si dia na ue e ho. oz q in distione dce ne cadat ho siu ecnia hua. s3 h e ab sdu go r c. Ro. dr q dup x e pdicato ad p sens. una e p ydeptitatz suppoiti. alia p ydeptitate fore. pma e ut qn dico. dia na e ho. tuc ne ua. r e sensus. dia na e ho. i. dia na e ille q e ho. r re ducit tal ydeptitas ad ydeptitate unionis. Scda. pdicato e forme. ut qn dico sortes e ho. i. sortes e i format forma hua. sil qn dr dia na e ho. tuc e sensus. q dia na e i formata forma hua. r tuc e fla. r p ista distictoz. p3 rno ad argta utriusqz p tis. Ad pm. dr. q illa regla ua e qn pdicat dicit ydeptitatz. forme ut sortes e ho. s3 qn dr dia na e fili di. r fili di e ho. h no e ydeptitas fore. s3 ydeptitas ypostasis ul suppoiti. r e sensus fili di e ho. i. e ille q e ho. Ad 2. dr. q dia na est ho. sic dcm e. i. e ille q e ho. Ad alon alci ptis dr. q bn oz pdicat includi i roe sbi. qn e p dicato roe fore. s3 no qn pdicat. roe unionis.
Vayto qr. vtr x sit bis nat. r ui q no qr bis dic act i tmptos r eide replicatoz. nasi act no fuit intrupt. no dr gr inaliq loco bis fuisse. s3 plan e q act etne gnois. nuqz fuit tinat. go no pot dici replicat. n ualet dice. qr illa e una. r tpral e alia. qr si sut dusaz ronu no pot dici bis. qr s3 disputez r regule. no ppt h dicoz bis disputasse. Ca. ag d fid ad petru. unigenit di fo nat e. semel ex pre. semel ex mre. s3 p r fo nasa e bis nasa. Ro. dr. q s3 phz. 2o q. phy 4 act nuat ex tbz. s. ex sbo. ex tpe r ex spe. siu tio q ide e. vn act nuat. ac q est i ca r a sbo. ac qr i a r a tio. aut qr i a r a tpe go cu aduby nuanti dicat actuu nuz. s3 n quoz cuqz actuu. qr no sbi. ul tini. qr sigs sit ad 2 tinos aleat. puta sae r sanitatis. no dr bis al cat. n sbi. qr si duo sil comedut. no dicut sibi gmedisse. s3 qr adiectiuu ibi e aduby. q sig ficat cu tpe. oz q x mse dicat nuatoz. r qr na tiuitas x e dup x ut dic dam. i x duas natiui tates nuam. una mse etni. r alia tpe. io pt dici q x sit bis nat. qr iste act nasci nuat ex nsa etnitatis. r tpus. dr e go. q x sit bis nat. r h expsse dic ysidor. Ad argm dr. q no oz q bis dicat gnatoz. eide act. unuocatois. s3 suffic q dicat s gentia analogie. n oz q dicat i tnuptoz act. i hus q intrupi no possut. vn celu nichi i trupit motu. n dscotinuat. r tn dr ee motu bis. ul dies. vn ei nuato mot. n cat ex mot intruptone. s3 ex mot opletone. n reqrit tina to actus. accipiendo. s. tinatoz. p cessatone. qr h accidit ex ipstone act alicui. s3 bn pot dici tinari h e oplen. h dco ppt gnoz etna. q l3 n cess3 e tn ea i. opleta. r gnac gnat. pot g gno tpl pone i nuo cu etna. l3 n sit peit sil. suffic q sit osil aliqualit

fca i alia r i alio nuo. sit due filiatones. r ui q
Vito qr. vtr in x. sic. qr mltiplicata ca mlti plicat effcs. s3 gno e ca filiatonis. go q sut due gnones in eo. s. etna r tpral. go sunt due fili atones. Ct mltiplicato uno rlatiuo. mltiplicat reliquu. s phz. qr quotiens dr un oppoitoz r reliqu. s3 s gnoz etna. dr fili pris etnalit. r n matris. r s tpale. dr fili mris tpalit. go ex quo refert ad matre r pus no refelatur. r mat e un rlatiuu g. r x. oz q refat ad ea. Ct abstracta filiatone et na. adhuc e itellige ieo. filiatoz tpale. r eqo g cu illa sint dusa. quoz un remanet alio abstcto ui q tales filiatones sint duse go ples. Co. filia to est ppetas psonal. s3 in x e sola una pa. go sola una ppetas psonal. Ct si ppt hre relatoz ad prez r matrez. dr qs hre duplice filiatoz. tuc q3 ho sic dicet hre. duas filiatones. s. una ad prz r alia ad mrez. Ct ex eo q qs ht dusos disci pulos. no ppt h dr ples magistrat hre. go p i roe x no dr. hre ples filiatones. ppt dusos ad quos refert. Ro. dr. q h qo e mltu diffical. Qda n. dnt. q q uis gcedat in x. ee duas natiuitates. no tn pot gcedi ee duas filiatones. r roz hnt ta le. qr cu filiato sit relo. ht gpatoz ad ta. s. ad sbz inquo e. r ad tinu ad q est. r ad pnm aqo est. nus aut rlonis s dria speafica cat apno aqo e. sic pmitas r dnius. sut due rlones i aliq hoie q n nuant. roe eius inqo sut pncipalit. s3 roe ei aquo sut. qr possut ee due rlones in eod hoie r eide. s3 nuato. ul plificato. s nuz no s spez. n cat pncipalit apno ne. roe tini adque e. s3 rone sb poiti ul sbi. inquo est tal ppetas. r qr sbz filia tonis. e ipa pa. r no na n rone pe. hic e q cu i x. no sit ples pe. no possut ee ples filiatones. n e sile ut dnt. q dteat nuari. filiato apno sic nuat gno. qr ut dnt gno sigficat p modu actonis. acto aut r passio. no solu recipiut nu matoz. ex pte sbi. s3 r ex pte mse. r ex pte pn cipu. r qr ac e pncipiu etne gnonis. r ac tpral. r alia e r msa hui r illi. io e alia r alia gno. s3 no filiato. na filt gno. respic p pus psona i sapio r p gns pot respice naz. vn hua na i x. pot dici nata r no filia. qr filiato no respic n pa. r qr i x e plaritas naz. possut ee ples gnones. s3 qr no e ibi n una pa. io no pot ee nisi una filiato. r isti hnt p se regla phy. q phy 4 q s duo accnia eide spei. no possut ee in eod sbo. vn cu filiato ul rlo sit accnia. no possut ee pla in eod sbo. Alii dnt. q n e ipossible. i una pa ee duas filiatones. saltc dusaz naz. vn bn pot ee aliqs. pat nal alicui. r pat ad optiuus alicui. alteri. r iste sut duse patnitates. spe. sic gtigit d magro dusaz doctnaz. hre mse duas rlones. spe differntes. cu g i x sit duse natiuitates siu gnones. oz ibi pone.

dusas filiatones. qr no ipedut se. s3 differut spe. vn natiuitas tpral. no e eade spe cu etna. si tn aspiciam ad sbz filiatonis. qr no e n unu r etnu. no pot ee real ro. n una siu filiato. qr tpale n pot pone i ypostasi etna. s3 solu s roz. sic catore. r io filiato qua x refert ad matre. no pot ee rlo real. s3 s roz tm. s3 mr ue r ppe refert ad ipz reali rlone. Ad pm. argm dr. q gene rato no e tota ca filiatonis. s3 e q relig exca. exca aut relig ee oplet. r qr fili di ex gnone etna. huit ee oplet. p illa filiatoz. qr tal filia to gstituit psonaz. io p tpralez no acqsiu ee rea le. s3 s roz tm. qr n inalia pa pot sil ee dupx fi liato eide ronis. s3 bn pot ee filiato analogica cu nali. Ad 2m. dr q qn relatiua formalia mltiplicat. bn oz mltiplicari sua rlatiua. gres podetia. eo q ab inuice hnt ee nle d petetia. s3 qn mltiplicat maliter. n oz sic si doceo ples di scipulos ineadq scia n dico ples magri. ul mlt tipliat magr. r uni pz q gnat plos filias. no dr mltipliat pz. qr tal mltiplicato e mal. qr n nasat. noua pmitas in eo. s3 bn nouus respt. qr e pliu filioz. r sic e d uto etno. Ad 3. dr. q abstracta una reali bn remanet alia s rom. vn bn possut ee filiatones. duse dum. n sit eide ronis. Ad argm alteri ptis dr. q filiato e ppetas psonal. un e q i n est n una filiato gstituta. q no pot ee dup x. sic n pot ee dup x fora spetifica. s3 n phib3 qn possit ee alia. ee p x. no eide ronis. r sic e d uto etno. no tn pot dici ppt h. q accidat ad tpale. ipi etno. qr h e ipole. s3 sic dixi tale actus fudat in matre realit r in fio s roz. r sic p3 d alus. fili nal ipi ugis.
Sexto qr. vtr x dicat r ui q sic. qr h e ua x e fili ugis. s3 ac nal ac adoptiuus. s3 no e adoptiuus. go e nal. Ct. nlls e fili nl. q uolu tarie sit genit. s3 x uolutarie e genit. ex matre go no e natal. Ro. dr q x pot dici fili nal s utraqz gnoz. s. n. etna e nal. fili pris etni. s tpale. e nal fili matris tprali. r ro e qr q3 natiuitas e. sil ex sili s gentia. ne. Ad agm dr q maior e fla. qr naz gcoitat uolutas. vn si na cet oio otediens uolutati. sic i ada. gnaret fili pre uolete. r na gcoitate. n uolutas filiu tollit ui gnatiua mat.

Pecti iuestigari oz. vtm cayo x r aia. h est d. 9. Circa qua qr. p. vtr cult late sit exibendus x huamtti. r ui q n. qr glo sup. ps. adorate. scabellu pedu ei. dic cayo x n e adora da. illa adoratone. late q soli do dbet. s3 illa du lia q digor e. Ct minori dbet. minor reuen tia. q maiori. s3 plan e q lata soli do dbet. go oz q minor honor reuentie. exibeat carni x. cu ipa no sit eql do. s3 minor. Ca dam. x. p fcs ds p fcs ho. q una adoratone adoram. Ro. dr q oz p uide. qd noie late ugcem. postea appa.

si possit deo soli vel christo convenire. Unde sciendum est quod actus diversificatur per comparationem ad obiecta, et habet per actus, ideo non est diversa per obiecta. Oportet quod sit actus et habet diversus. Cum igitur honor debeatur alicui propter aliquam excellentiam in ipso repertam, illi debetur maior honor in quo reperitur maior excellentia. Quia non est eiusdem dignitatis quibus honorabile, sed alia et alia, ideo honoris est in diversis. Unde alius honor debetur regi propter regiam potestatem, et alius principi propter principalem potestatem et dignitatem, et alius magistro propter magisterii dignitatem, et sic de aliis. Honor autem secundum philosophum in ethicorum est exhibitio reverentie in testimonium virtutis. Ergo quia deus est summe honorandus propter summam excellentiam, ideo summus honor debetur ei. Unde viii ethicorum dicitur quod nullus aliquando retribuet secundum dignitatem diis et parentibus. Sed in psalmo famulatus [illegible]. Item ecclesiasticus: quoniam exaltate illum quantumcumque potestis, et adhuc prevalebit. Maior est enim omni laude. Omnibus autem aliis a deo non debetur honor nisi inquantum participant ad divinum secundum analogiam vel per attributionem ad ipsum. Hoc autem facere difficile est et meritorium. Ideo circa ipsum bonum tale difficile regitur speciali virtute, sicut ei opponitur scilicet ydolatria est speciale vitium. Ille autem summus honor quo deus honoratur vel colitur latria nominatur. Unde augustinus dicit in enchiridion quod si queratur quo colitur deus, dicitur fide, spe et caritate. Iste autem est summus honor quia ei summe creditur et summe diligitur et in ipso summe speratur, que omnia soli deo debentur in summo. Et ideo idem augustinus dicit x de civitate dei quod latria est cultus soli deo debitus. Et ibidem dicit quod est pietas propter devotorum [illegible], quam greci theusebiam vocant, id est servitus qua deo servitur. Aliis autem creaturis debetur honor ratione inquantum relucet in eis aliqua excellentia divina, et quia talis excellentia est secundum plus et minus, ideo oportet quod honor exhibeatur eis secundum gradum. Talis autem honor exhibitus creaturis dicitur dulia generali nomine, sicut grecus habens duo nomina generalia honoris quibus nominamus honorem exhibendum deo vel creature, scilicet istud idem nomen apud grecos habet duo alia nomina, scilicet latria et theusebia vel eusebia, id est bonus cultus. Apud latinos vero dicitur pietas sive religio, que obligat hominem ad aliqua opera determinata deo exhibenda ad cultum dei. Et hec est sententia augustini x de civitate dei. Hec autem latria soli deo debita aliquando accipitur pro actu intrinseco, aliquando pro extrinseco. Quando stat pro actu intrinseco est habitus virtutis, habilitans animam ad cultum deo debitum, ordinat inquantum est circa bonum difficile et meritorium. Si vero accipiatur pro actu exteriori est adorationis reverentia, sicut ei opponitur ydolatria. Aliquando autem accipitur satis large pro re immolata ipsi deo, pro tali actu vel ritu que est quasi [illegible] ei est. Tamen advertendum quod quia triplex bonum a deo habemus, scilicet spiritus et corporis et bona exteriora, ideo debemus de hiis omnibus tamquam a deo habitis deum honorare. Nam primo pro bono debemus dilectionem intrinsecam, pro secundo corporalem adorationem, et pro tertio exteriorem sacrificiorum oblationem. Item dicendum est contra adversarios quod virginis christi humanitati sic exhibendus cultus latrie, quod si consideretur caro et anima ut sunt unite illi persone que est

adoranda adoratione latrie. Sicut enim fuga convenit ferro ignito sicut soli igni per se, sic caro deificata eadem reverentia est digna sicut deus solus, quia non distinguitur inter illa unita ad invicem. Unde honor huiusmodi non respicit partem hanc vel illam, sicut dicitur de ferro ignito. Si autem per se et ut non coniuncta consideretur illa humanitas, non debetur sibi cultus latrie sed yperdulie. Item dicit primo augustinus contra [illegible] quod illa glosa loquitur de carne christi ut per se considerata et non unita. Et hoc est quod dicit augustinus: si homines illum separavit a deo, illi magis credo non servio. Et damascenus dicit: non ut nudam carnem adoramus sed unitam divinitati in una ypostasi divini verbi. Item dicit secundum. Similiter est dicendum quod minor honor debetur carni per se suscepte quam ideo unite, sed quando illa duo sunt unum, totum vadit et refertur ad suppositum. Et per hoc patet de argumento alterius partis. Latrie debetur virgini etc.

Secundo queritur utrum cultus debeatur picture. Et videtur quod sic. Quia si virgini debetur cultus latrie, magis debetur ymagini vere et vive quam picte. Quia homo est vera viva et dominus ipse, illa autem est per homines facta. Ergo homo potest honorari tali honore referendo ad illum cuius est ymago. Item damascenus dicit libro 3: honor ymaginis refertur ad prothotipum. Ergo idem est adorare ymaginem et eum cuius est, sed ille cuius est honorandus cultu latrie. Ergo et cetera. Item primo dicendum quod introductio ymaginum in ecclesia non fuit sine causa, sed triplex causa extitit huius introductionis. Prima est simplicium eruditio, quia aliqui sunt ita grossi et tardi quod per ulla dicta vel scripta non possunt erudiri, sed quando adiuvantur per visionem eorum factorum que predicantur, apertius credunt et intelligunt nostre fidei sacramenta. Secunda causa est excitatio in devotione. Sunt enim aliqui ita duri quod vix ad aliquam devotionem moventur audiendo que dicuntur, sed quando oculi aspiciunt excitantur eorum affectus. Tertia causa est memorie oblivio, quia ea que audimus facilius a memoria labuntur. Et ideo ne homines obliviscantur ea que pro nostra salute facta sunt in christo, in ecclesiis depinguntur, ut tamquam si essent dicentes et predicantes. Non solum christi sed et etiam hominum sanctorum qui nobiscum fuerunt imitatores existentes, quod sicut illi sic et nos facere possumus. Et ideo quia christi ymago est introducta ad representandum ea que pro nobis sunt facta, omnis reverentia debetur ei quia recipit in ipsum christum. Et propter hoc dicitur quod ei debetur cultus latrie. Dicit etiam augustinus 3 de doctrina christiana quod venerantur tale signum divinitus inspiratum, cuius vim significationemque intelligunt; non hoc venerantur quod videtur et transit, sed illud potius quo talia cuncta referenda sunt. Unde simpliciter dicendum est quod talis ymago picta vel sculpta potest dupliciter considerari, scilicet prout est quoddam ens, et sic nulla reverentia debetur ei. Alio modo prout est signum, et tunc debetur ei reverentia que debetur representato in ea. Et quia eadem quod potest fieri de multis, idem est dicendum de omnibus. Unde eadem reverentia debetur virgini domine sicut eidem. Verum est quod tempore antiquo quo deus non erat figurabilis sed purus spiritus erat, fuit bene prohibitum sicut patet exodo 20 in primo legis mandato: non facias tibi sculptile neque ymagines neque sculptam similitudinem. Sed quando deus factus est per carnem figurabilis, cessavit ratio prohibitionis. Nam beatus lucas evangelista, ut dicit damascenus, depinxit christi et dei matrem, quod non fecisset si deo non placuisset, et postea ab apostolis

et sanctis observatum est. Non omnia sunt scripta in codice evangeliorum. Similiter fecit beatus silvester. Unde 2 ad thessal. 2 dicit apostolus: state et tenete traditiones quas didicistis sive per sermonem sive per epistolam nostram. Item ad 1 argumentum dicendum quod licet vere naturaliter sit magis adorandus ipse homo, sicut nobilior in creatione, sed non in representatione. Et talia quando apparet aliqua nobilitas posset ducere in errorem, scilicet quia posset aliquis credere quod propter se adoraretur. Sed quando sunt ita vilia quod bene apparet quod non fit nisi ut significatum adoretur, non faciunt nec dant materiam errandi. Si tamen adorarentur in ratione sue creationis absolute, plane quod peccaret adorare ymagines quam homines. Sic dicit augustinus et beatus [illegible].

Tertio queritur utrum cultus latrie debeatur matri agnes. Et videtur quod sic. Quia ubi dignior debetur dignior honor, sed caro virginis vel ipsa virgo est dignior vel saltem equalis filii sui carni. Ergo debetur ei equalis honor. Preterea quia filius subiciatur tali matri et eam reveretur secundum preceptum suum. Contra: beata virgo est pura creatura, ergo suus honor stat intra terminos creature, sed talis honor non est latrie sed dulie. Item primo dicendum quod beata virgo cum sit pura creatura ad cultum latrie non ascendit, sed quia est imperatrix hominum et angelorum atque per consequens omnium creaturarum, debetur ei prelatas omnis honor creaturarum qui dicitur dulia, sed adhuc amplior dulia que dicitur yperdulia, sed est dulia in summo sicut dicunt doctores. Et sic dicit glosa 1. 14 ergo dulia minor et dulia maior. Nec potest dici quod talis cultus latrie si fiet refertur ad prothotipum, sicut dicitur de ymagine christi vel carne christi, quia non est simile. Nam referens honorem ad aliquem contingit dupliciter, quia sicut ad subiectum vel sicut ad finem. Ille honor quem facimus refertur ad christum sicut ad subiectum honoris, quia non adoramus ymaginem sed ipsum christum qui est [illegible]. Sed honor quem facimus virgini refertur ad christum sicut ad finem, et tunc adoraretur quasi christus et mater, et sic essent duo honores quos facimus, nisi quia in infinitum distant finis ultimus et ea que sunt ad finem. Item ad argumentum dicendum quod verum est quod filius reveretur matrem cultu yperdulie sed non latrie, et hoc fuit non ut unitur, et tunc non sic considerare ut scilicet non unitur, nec ipse adoraret adoratione latrie quia tunc esset pura creatura. Unde in [illegible] est falsa auctoritas.

Quarto queritur de ligno crucis christi qualiter debeat adorari. Item ad quartum dicendum quod duplex honor est ei exhibendus, scilicet adorationis et venerationis, sed differunt, quia venerationem exhibemus non ut ad [illegible] cum sit res inanimata, sed venerationem ut est instrumentum nostre salutis, sicut dominus de sacramentis quia in eis est aliquid nostre salutis causatis. Propter quod debet venerari sicut crux et clavi et lancea, ut aliqua reverentia habentes [illegible] debemus venerari crucem. Sed honorem adorationis debemus sibi non ut est aliqua res sive materia, quia tunc esset res sui, sed prout debemus inquantum representat crucifixum in ea. Et sic debemus latriam, quia non crucem sed crucifixum adoramus. Alia autem reverentia quam exhibemus ut instrumento nostre salutis non dicitur latria nec dulia, quia non est species adorationis, sed vocari potest honor venerationis. Item hoc est dicendum de membris christi, quod cum sit membra

sue humanitatis, nisi tamen per membra tollitur ratio servitutis. Unde semper sunt servi. Ergo si deus quod non debemus latriam ipsi humanitati non ut unite considerare, multo minus debemus latriam membris humanitatis. Unde non debet adorari adoratione latrie sed dulie. Et sic adoravit habraam angelos, et iohannes voluit adorare angelum, sed ille noluit. Malos autem non debet, nisi quia habent officium inducendi alios ad virtutem vel possibilitatem ad virtutem. Quia [illegible] dicitur quod debemus amare homines qui sunt boni vel ut boni fiant. Amor autem propter honorem est ut est; unde dicitur viii ethicorum: amari propter est ei quod est honorari.

Sexto queritur utrum sine peccato quis possit adorare christi adversarium. Et videtur quod sic, quia ignorantia excusat et precipue ignorantia facti. Ergo si veniat dyabolus et transfiguret in angelum lucis, et ego credo eum esse christum, non pecco qualiter non adorare. Item per hoc de exceptione, quia sicut dicit lex: si credo emere aurum et emo cuprum non noceo, quia iudex facit sibi restitui, et similiter de [illegible] consentiente in matrimonio credit quod sit matrimonium et non est, sed est alia, habet [illegible] consentiente, quia error persone excusat. Ergo error qui accidit in tali adoratione non nocet. Contra: ydolatria credit ydolum esse deum, et non tamen excusatur propter talem intentionem quando [illegible]. Ergo nec excusatur adorans dyabolum credens esse deum. Item quedam decretalis dicit quod ad peccatum nihil [illegible] sacerdotis populus ydolatraret adorando hostiam non consecratam credens tamen consecratam. Item primo dicendum quod dupliciter potest quis aliquem adorare, scilicet absolute vel sub conditione. Primo modo non potest quis adorare adoratione latrie aliquam creaturam sine peccato ydolatrie, nec excusatur propter ignorantiam, quia plura remedia habet contra talem ignorantiam si velit accipere. Quia habet remedium satis sepe per se vel per alios legendo, quod dicitur sepe quod multi in nomine christi venturi sunt [illegible]. Secundum remedium est oratio interna qua ad dominum debet recurrere ut cor ei illuminet. Tertium remedium est suspicio sue credulitatis, non enim debet homo cito in talibus credere [illegible], sicut dicit iohannes [illegible]. Nam alibi dicitur quod qui cito credit levis est corde. In talibus scilicet et forte est inflatus qui se reputat dignum tali visione in ista vita. Unde tales visiones sunt potius formidande quam desiderande, sicut patet per exemplum patrum qui oculos claudebant quando talia videbant. Item si vero adoret secundo modo, scilicet sub conditione, et tunc aut actualiter aut habitualiter. Si est actualiter excusatur, quia non dyabolum sed christum adorat, quia non stat adoratio nisi stante conditione, et ad deum refertur adoratio ad quem refertur adorationis implicatio. Sed si solum est habitualis conditio non sufficit in talibus apparitionibus insolitis, quando homo peccaret mortaliter, sed bene sufficit in adoratione hostie consuete ad quam homines communiter vadunt cum tali intentione. Et ideo est dicendum quod non potest aliquis christi adversarium adorare nec aliquam creaturam puram cultu latrie sine peccato ydolatrie. Item ad 1 argumentum dicendum quod ille sacerdos faciebat populum ydolatrare quantum erat ex parte sua, sed populus non offendebat. Item ad 2 dicendum quod ignorantia facti excusat adhibita sufficienti diligentia, sed nunquam quis adhibet sufficientem diligentiam quando adorat dyabolum pro christo.

sine determinatione dicatur. sed quod homo. et ideo concedo rationes pro ista parte. ¶ Ad primum argumentum in contrarium dicendum quod iam patet quod ibi determinatur secundum naturam. quando enim dicitur Christus est homo, et omnis homo est creatus, ex communi nominum tamen aliquando verbum potest predicari [illegible] de aliquo de quo non congruit predicabile [illegible] sine determinatione. eo quod importat alium modum significandi. sicut patet [illegible] ¶ Ad 2 dicendum quod si sancti locuti aliquando multum expresse ad manifestandum mysterium unionis. tamen verbum innuit secundum aliquam determinationem. secundum quam naturam loquantur. unde tales locutiones sunt exponende. quia non sunt in communi usu. quia omnis sermo theologus debet esse catholicus et usitatus ab intellectu non dissonus. et rei de qua loquimur consonus. [iste homo incepit]

Ergo queritur utrum ista sit vera esse demonstrato Christo. et videtur quod sic. quia Augustinus super Iohannem 10 dicit. antequam mundus fieret non eramus nec mediator dei et hominum homo Christus Ihesus. ergo si Christus non erat ante mundi constitutionem incepit esse. ergo et cetera. ¶ Contra. Iohannes 8. antequam Abraham fieret ego sum. et sic est vera illa locutio ita fuisset vera hec ante quam celum fieret ego sum. sed quod est hic est eternum. quod autem est eternum non incepit. ¶ Responsio dicendum quod quidam dicunt quod istud pronomen iste potest determinare personam in propria ratione illo tamen iste. nam cum ponitur in subiecto tenetur pro supposito nature et non pro natura. et isto modo talis locutio non est vera sed falsa. quia illa persona non incepit sed est eterna. vel potest dicere singularitatem hominis et sic est vera. Sed hoc non videtur bene dictum. et ratio huius est quia istud pronomen non potest determinare nisi suppositum isti actionis homo quod demonstratur. ibi autem non est aliud suppositum nisi eternum quod non incepit. et ideo tota locutio falsa est. nec debet concedi nisi determinetur per hanc propositionem secundum vel inquantum homo. et tunc restringitur illa demonstratio. Sic ista Christus est creatus quod est falsa simpliciter sed vera secundum quid. ¶ Ad primum quod obicitur de Augustino quod tales sermones sunt determinandi et intelligendi cum determinatione quam aliquando propter prolixitatem obmittit. ¶ Similiter dicendum est de ista. hic homo incepit esse Christus. quia isto termino homo includitur suppositum et forma. Illud autem suppositum non incepit esse Christus quia semper fuit. unde falsa est nisi determinetur. hic homo secundum naturam humanam incepit esse deus. D. 12.

Solet etiam queri utrum alium hominem et cetera. Hec est distinctio 12.

Circa quam queritur primo utrum filius dei debuit ad suppositum naturam humanam defectum cum defectibus corporis. et videtur quod non quia nullus sapiens intendens aliquem finem adsumit aliquid impediens illum finem. sed huiusmodi defectus impedierunt plures ab eius consecutione finis. quia propter tales infirmitates multi retrahebantur ab eius cognitione. unde dicitur Ysaie 53. desideravimus eum despectum virum dolorum et scientem infirmitatem. et sequitur absconditus est vultus eius. unde non reputavimus eum. supple esse quod [illegible] propter infirmitatem impedientem. ¶ Contra decebat eum qui alios curare debebat cum infirmo infirmari. sic dicit Augustinus. medicus qui cum infirmo non infirmatur curare nescit. unde oportebat eum per omnia fratribus similari. ut dicitur 2 ad Hebreos. ¶ Responsio dicendum quod defectus sunt in duplici differentia. quidam enim sunt

defectus qui repugnant perfectioni scientie gratie. sicut est ignorantia et similia. alii vero sunt defectus qui non repugnant perfectioni [illegible] sicut fames sitis et similia. [illegible] defectus qui consequuntur naturam humanam [illegible] sicut lepra et talia. unde dico ad questionem quod Christus non debuit adsumere defectus qui repugnant perfectioni scientie gratie [illegible] sicut illos qui consequuntur aliquod individuum [illegible] debuit adsumere illos qui consequuntur naturam humanam [illegible] naturales et indetractibiles passiones. et in illos qui non repugnant perfectioni scientie gratie et hoc congruum fuit [illegible] quod Christus ad hoc venit ut nos curaret a peccato. unde [illegible] illos defectus adsumpsit. scilicet famem. sitim. et mortem. et non defectus in peccato Ade. unde ad Romanos. quia sicut per unum hominem peccatum in mundum intravit. et per peccatum mors. [illegible] autem Christus suscepit [illegible] pena [illegible] potuit et si non accepisset [illegible] unde Ysaie. [illegible] et dolores nostros ipse portavit et penas debitas pro peccato. ¶ Secundo accepit propter fidem incarnationis astruendam. cum enim natura humana non sit nota nisi sub huiusmodi defectibus corporalibus. si tale non suscepisset. verum hominem [illegible] carnem non ostendisset [illegible] accepisse. ut dicunt manichei [illegible] paulus 2 Philippenses [illegible] formam servi accipiens. ¶ Tercio [illegible] exempla patientie. quod nobis monstravit fortiter patiendo. hanc causam assignat paulus ad Hebreos 12. sustinuit [illegible] ut non fatigemini animis vestris deficientes. [illegible] ¶ Ad argumentum dicendum quod [illegible]

Ergo queritur utrum Christus subiacuit necessitati [illegible] oblatus est quia ipse voluit. [illegible] ¶ Responsio [illegible]

[illegible]

ut eas agere propter mortem sinat. unde placebat deo et permittebat carnem Christi naturalem. et agere et pati et flagellis affligi et clavis perforari. sed prima necessitas non fuit in eo. prout repugnat voluntati. quia non solum divina sed et humana voluntas erat domina. si voluisset actiones omnium in se agentium suspendere et se forte facere potuisset. unde non fuit contra voluntatem deliberativam. sed aliqui defectus fuerunt contra naturalem ut fugere mortem. unde ipse Pilato dixit potestatem habeo ponendi animam meam et nemo tollit eam a me et cetera. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod tamen dicitur de necessitate coactionis et ipsis de voluntate deliberativa. ¶ Ad secundum dicendum quod anima Christi bene potuit si voluisset. sed propria virtute facere quod non accideret huiusmodi defectus. ¶ Iuxta hoc est dicendum quod hos defectus non contraxit sed potius voluntarie adsumpsit. sicut Gregorius in moralibus super Iob. unde et similibus dicit propter quod peccatum non habuit defectus nullos contraxit. sed voluntarie eos adsumpsit. quia in eis quibus sunt contracti sunt sicut effectus ad causam. unde Augustinus super Iohannem 10. qui autem de celo venit super omnes est. dicit de sursum venit id est de altitudine humane nature quam habuit ante peccatum primi hominis.

Ergo queritur utrum Christi nativitas debuit esse omnibus manifesta. et videtur quod sic. quia ipse venit non solvere sed adimplere scripturas. sed scriptura dicit de ipso deus manifeste veniet. ¶ Item ad Romanos 13. que autem a deo sunt ordinata sunt. quia omnia bene fecit. sed ipse non venit omnibus notus. ergo sic venire debuit sicut venit. ¶ Responsio dicendum quod propter tria Christus non debuit venire omnibus manifeste. et prima causa est ne nostra redemptio impediretur. que per eius passionem est completa. quia ut dicitur prima ad Corinthios 2. Si cognovissent numquam dominum glorie crucifixissent. secunda causa est ne minueretur fidei meritum. per quam fide iustificamur. nam si aperte venisset fides locum non habuisset. quia de hiis que non videntur est credere. nam fides est argumentum non apparentium. ut dicitur ad Hebreos 11. tertia causa est ne materia dubitationis preberet. si enim omnia mirabilia faceret. non videretur verus homo. sicut dicit Augustinus ad Volusianum. talem autem nativitatem non per se ipsum sed per alias creaturas manifestare debuit. quia ipsa ordinabatur ad humanam salutem que per fidem est que consistit circa divinitatem et humanitatem. humanitatem autem sic debuit manifestare. ut divinitati non preiudicaret. sic factum est. dum ipse infirmitatem humane nature exhiberet per alias creaturas divinitas se ipsam declaravit. sic enim est modus naturalis processus de imperfecto ad perfectum. sic ipse manifestatus est gradatim. primo in imperfectione per creaturas. postea autem per se ipsum. unde ipse est de quo dicitur Ecclesiastici 20. est tacens non habens sensum loquele. et est tacens sciens tempus apti temporis. ¶ Ad argumentum dicendum quod psalmus loquitur de adventu secundo non de primo. D. 13.

Preterea sciendum est Christum secundum hominem et cetera. Hec est distinctio 13. Circa quam queritur primo utrum in Christo fuit gratia singularis creata vel increata. et quod sit increata videtur. quia nulla gratia creata est nisi in creata. sed persona Christi non est creata. ergo non est in eo gratia singularis persone. quia gratia singularis persone non est nisi in ipsa que potest recipere gratiam. persona autem Christi non potest quia est eterna. ¶ Item per hoc datur gratia alicui persone ut per eam elevetur et disponatur ad agendum spiritualiter quod oportet. sed verbum eternum cui unitur anima Christi et eius potentiis. multo magis

quam gratia anime. Illud autem potest animam summe elevare. ergo frustra fieret per alium modum. ex quo sufficit ille. ¶ Item Christus habuit duas voluntates. unam increatam et aliam creatam. ut infra dicetur. sed quelibet fuit perfecta. perfectio autem voluntatis create est per gratiam creatam formaliter. ergo oportet eam in ponere. ¶ Responsio dicendum quod gratia singularis persone non vocatur eo quod sit ipsa ratio personalitatis. sed pertinendo dicitur quia inest ei sicut alicui persone existentis. illa persona respiciens propria unita. cum autem in Christo sit persona eterna. ratione cuius personalitas non potest inesse gratia. habet tamen illa persona duplicem naturam. divinam scilicet et humanam. que constat ex anima et carne. Et ideo modo est quod utrum in illa anima unita illi persone eterne esset aliqua gratia creata informans eam. et est dicendum quod sic. Ratio autem huius est hec. quia impossibile est album esse formaliter sine albedine. sic impossibile est esse gratum sive gratiosum sine gratia. et sine rectitudine rectum. Et quia illa anima et sua voluntas erat grata et recta. oportet quod rectitudine esset recta. rectitudo autem voluntatis est iustitia propter se servata. secundum Anselmum. hec autem gratia debet esse non qualiscumque sed gratia capitis et mediatoris. potens in alios effundere et redundare. unde quia autem quanto propinquius est cause influenti magis percipit influentiam. anima autem illa erat propinqua influenti tamen maiori propinquitate quam possit intelligi. scilicet propinquitate in unitate persone. et ideo recipit influentiam in summo. ut nullus possit de illa influentia aliquid recipere nisi per istud. exemplum de binario qui magis propinquat uni. quilibet autem numerus ab unitate procedit sed ordine mediante binario. et aliter est impossibile aliquem numerum esse. ipsa autem anima in se et suis potentiis. ut possit perfecte attingere ultimum finem secundum rationem fruitionis oportebat esse elevatam per habitum qui dat modum. sed non actum ipsis potentiis fructibus. ideo simpliciter dicendum est sicut dicit philosophus 10 metaphysice. quod in quolibet genere oportet esse aliquid primum. quod sit causa et principium omnium que sunt in illo genere. in genere autem gratiosorum primum est anima Christi. et in genere corporum est corpus Christi verum. quod est causa et principium omnium gratiarum receptarum et receptibilium. tam in corpore quam in anima. ut dicatur illud Iohannis 1. De plenitudine eius scilicet Christi nos omnes accepimus gratiam pro gratia. et apostolus dicit quod in illo habitavit divinitas corporaliter id est secundum omnem dimensionem perfectionis. ¶ Ad primum argumentum dicendum quod illa persona increata non ponit gratiam imo illa est que influit gratiam. sed ponitur in anima persone unita. que creata est. ¶ Ad secundum dicendum quod non est superflua illa gratia imo est necessaria formaliter ut dictum est. verbum autem eternum est infinite potentie efficacie. unde tale verbum non potest esse forma alicuius. non obstat dictum Damasceni dicentis quod Christus fuit instrumentum divinitatis. instrumentum autem non indiget gratia. quia ipse fuit instrumentum animatum. de qua anima dicitur in littera quod gratia dei erat cum illo et replebatur et cetera. verbum autem illud est verum de instrumento inanimato. ut puta cultellus. sic patet per [illegible] ethicorum de instrumento duplici. [infinita sive immensa.] — sic

Ergo queritur utrum gratia Christi sit infinita et videtur quod sic. quia quod non habet terminum vel mensuram est sine mensura. et quod est sine mensura est infinitum. sed spiritus gratie datur non ad mensuram. de datur anime Christi. ut dicitur [illegible] 3. non ad mensuram dat deus spiritum. ¶ Item unum finitum non excedit ad finitum in infinitum. secundum philosophum. sed si gratia Christi est finita. tantum possunt homines multiplicari.

7 pfice q adequabit graz x. s h e fl̃m. g° 7c. Et ꝫo
no e mai mitu q hitus aquo cat mitu. s miti
x e infitu. g° 7 hit. Et 9. oe cat hi tan. ut dr
sap. xi. oia caisti inuo pode 7 msa. s illa gra e cq
ta. g° 7c. Et 14° dd. q sic dr 7 ptat ag de e. ipe
e actus. tnsede sui sbz. aia aut x finita e io
oz. suu actus ee finit. ppo q dd q si osidret illa
gra. ut hitual e. pot dici 7 dz dici finita. iqnt
e qda ens. Si aut osidret no absolute. s i opa
toz f roz gre. ad gras oiu alioz tu hoiu q aglo
ru. sic pot dici ifinita. q n limitata. 7 h dico pt
graz unionis. q2 p opatoz ad psona cu illa aia
e unita. e ifita sic illa pa est ifita. io opa illi
sut ifita. na actones sut suppoitoz. vn oia mi
ta illi gre sut ifita. Et ad pmi argumt dd. q
q dr dare graz ad msa. q2 no d tnat tat e ei.
sps. oiu graz. na de aliis. dr ad co 12. ali dat
smo sapie. ali smo scie. 7 sic d aliis. x° uo os
fuerut dati illi sps graz i sumo. vl dd q uerz
e p ydiomat coicatoz. vl aliter q itelligat d dono
gre unionis. q ptat e huane ne. 7 io q infitu
est. pma tn solo u ee mag plicaz. s oms iste
solones sit f uas glosas. Et ad. 2m. dd. q un fi
tu no excedit ad eiusde ronis. s si no sit eide rot.
no e uepu. sic p3 d linea 7 pucto. q2 linea i infi
tu excedit puctu. vn uo ignis q ncuaz mt
tiplicet. nuq equabit soli i uirtute. sic est de
gra x. q no tant dispon ad fruitoz. sic ali. ue
7 ad unione. vn q s gra cuis s hois. gpat ad
graz x. sic ptic ad uniusale. Et ad. 3. dd. q ia
dr ee mitu infitu ppt unione ad psona me
rence. 7 n roe sui pase inse. [esse. 7 q sic
Sco qr. vtru illa gra potuit. ui. q2 oi fico
pot fi addito. s gra x e fita ut dcm e. g° pot
ei fi addito. Et luc. 2. dr. puer ihs cscebat
7 pficiebat. g° gra x potuit cscre. Et 9. q plenu
e no pot aliqd recipe. s x fuit plen. g° 7c.
Et 14° dd q aliq forma no posse augi. cotig du
plicit. q2 uno m rone sui sbi. 7 2° m rone sui.
rone sui sbi. ut qn sbz pfce ptcipat. 7 attigit
ultim gradu illi forme. sic qn aer attigit ul
tim gdu3 caloris. no pot tuc calor augi. rema
nete na aeris. s possit ee maior calor i rem na
ut i igne. 2° m. expte ipi fore. ut qn exclud
tur possibilitas caloris augmti. ab igne. q2 n
pot ee maior gdus caloris. i rr na. oi uz. n. na
gstatuu tn e magtudis 7 augmti. 7 sic dr.
sap. xi. oia i nuo 7 pode 7 msa. disposuisti. m
sura aut pfigit unicuiqz fore. p opatoz ad su
uz fine. sic si dret maior gruitas terre. eo q
q no pot ee inferior cetro. q e finis ultim oiu
gruiu. Sily dd e d gra. q2 ultim finis gre e
unio ronal cate cu do. no pot aut ee maior
unio cate ad dm. q unio psonal. 7 io dr q g°
x adigit ultim gradu gre. q n e dari ma
io dd e q gra x n potuit augi expte fore. n

q potuit augi expte sbi. q2 i p° istati sue gcepto
nis fuit itano. 7 uer 7 plen 9phsor ubi e tanu
oiu sbor. Veruti si illa gra osidret. rone q
ens e ul qnt e bn pot augi. sic no e aliqua li
nea q no possit augi. rone qua quata e mathe ca
osideratone. 7 sic e d illa gra. s rone sui sbi ul ti
ni no. q2 nlla pot ee maioris effcs. q ut uniat
catz do. unione p°. n° rone sbi q2 tota capaci
tas illi sbi repleta fuit. 7 posit itano 9phsoris.
ponut aut ico. e. plenitudines graz. s. sufficie
tie d q dr actuu. 6. stephan aut plen gra 7 forti
tudie. 2a e plenitudo pogative. addes ad illa de
qua dr luc. 1. aue gra plena. q fuit idna nra.
3a e copie plenitudo. d qua dr ad ephe. e. ascē
dit sr oms celos ut ad iplet oia. 7 h gra e ito
ta ecclia. e. ad ephe. ipz dedit cap sr oez ecclia.
q e co ei 7 plenitudo eius. q oia i oibz ad iplet.
e. plenitudo e ifluentie ul suphabudatie. io. 1.
vidim glia ei. glia q. unigeniti apre. plen g°
7 uitatis. 7 io ifert 7 nos de plenitudie ei oms
accepim. 7 h oms gre i sumo ico fuerut. Et ad
1. argm. dd. q ia p3 q gre ut qda qntitas e pot fi
addito. q2 nichil repugnat. s qnt ad roz sui ti
ni. ul sbi ul finis. no pot fi. vn ide phs dic 2. de
aia. oiu na gstatiu 7c. Et ad. 2. dd. q x dr pfi
ce. n qnt ad hitu gre. s qnt ad effcm gre. q
cora do 7 hoibz erat sic d augmto. sic 7 sua eta.
q2 cotidie faciebat opa maioris gre. s ab istati
potuisz illa face. s sapiet f ppor toz faciebat. Si
aut tu qras. vtr dr posse face maiorez graz. ise
plan e q n posz face maiore. 1. q ad maiorem
effcz ordinaret. q2 n e ma° possibil unione p°.
s roe q qntae bn posz. [q ho sit caput eclie
vacto qr. vtru x. 7 ui q no. q2 cap iflum
imbra sensu 7 motu. s sensus 7 mot g' e n
ifluit nob. p x hoiez. q2 ag dio. 14. d o. x. f
q ho e no dat. sps scz. s inq nt dr e. g° n opet
ei f hoiez ee cap ecclie. q2 si eet ia posz mot
7 sensu iflue imbra. Et 9. ephe. 1. ipz dedit
cap sr oez ecclia. Et 14° dd. q oms trasferete
f aliq silitudie tnsferut. 7 sic fec bs paul.
dicedo ipz dedit cap 7c. Silitudo aut tal e q
cap nle ho aliqs act i corpe nali. sic ipe dic
ad ro. 12. 7 ad co. xi. Inuenim aut tria ee ia
pite. s. ordine pfcone 7 uirtute. cu n oe pn
dicat ee cap. coit uc. dr iere. 11. ad oe lupanar
uie. cap uie. posuisti. lupanar t. 7 q2 caput
e pma ps i hoie. dr ee cap. dicit 7 pfcio hre
q2 ico sut oms sensus itiores 7 extiores. cu in
cetis mbris sit solu tact. in e q dr ys. xi. senex
7 honorabil ipe e cap. Est 7 uir i incapite q2
ab ipo e mot. ut 7 gubinatio oiu mbroz. vn
rector populi alios regens coit cap uocat. 7
plat q alios reg dr cap. ut dr 1. re. 13. cu ees
puul i ocul tuis cap inctbz isrl fact es. h
aut 3. f metaphorica x° 9petut. q2 i ipo e or
do at tm. p opatoz at mbra. eo q ei gra e al
tior 7 por. q2 oms alii recepu graz p respo

ad graz ipi. vn ad ro. 9. quos pscau 7 pdstinau
oformes fi ymagis filii sui. ut sit ipe pmogeit
i mltis fribz. 2° ht plenitudiez oiu graz. q2 uid
m eu plen gra 7 uitatis. 3°. ht uirute influedi ialio.
graz 7 uita. q2 d plenitudie ei nos oms accepim gra
p gra. ex hr d nuo binario. mag ppiquo unitati a
quo ois nus d riuat. 7 pp ista. 3. pot ne x dici cap
oiu eoz q sut in eca. est g° dd q x e cap co us mi
stici. q dr ecclia. Et ad argumt dd. q ag dic q x n
fuit das sp3 scm. auctoitate sui efficaci. iqnt ho
s bn uult q fuit istrumtalit. q2 fuit istrumt d
nitatis. s ifluetia effcue opatur ei rone diuitati
Sco qr. vtru sit ead gra siglan p°. cu g°
qua x e cap ecclie. 7 ui q n. q2 illa n uidet
ee ead s diusa. q ita se hnt q un coicat. 7 ad n.
s gra capitis coicat. gra aut siglaps p n. g° illa
non sut eade. Et 9. uni corpis una e uita. s cu
gra sit uita ipi aie. uidet q una e. una gre
uita ei qua uiuit. Et 14°. dd q unq q3 ag iqnt
e ens actu. vn ide oz ee. quo aliqs ag. cu illo q°
aliqs tal e. nd ead e scia qua qs e saies 7 alios
docet. 7 saetes fac. q. me°. sic p3 q ignis calore
e calidus. 7 p eude calore. p q e calidus ag 7 cale
fac. n tn oz q oe i° p q ad est tale. sufficiat ad a
gend. i alia. n i° sit eminet patiete. na sic dic
ag. 12. sr gen. 7 phs. 3. d aia. oe agens e pstacius
patiete. cu g° aia x. recepit graz. i magna emi
netia. p illa pot age i alias animas. sic cap em
ines pot age. i diusa mbra. sic illa gra capitis
pot i alias d riuari. io oz q ead sit gra q aia x
e iustificata. s ecuia. q dr gra siglans p°. 7 g° a
ei s q e cap ecclie. s q ag alios iustificas. differt
tn s roz. Et ad argumt dd. q gra capitis n coi
cat. ita q sit i alias gra capitis. s coicat p effi
catiaz q ht i alios. q 7 opet gre siglans p°.
q2 p illaz meruit nob 7 satfecit. 7 h dico iqnt
p graz capitis. itelligit aliqs hit. n tn si p h
intelligat ipa unio. ul efficies unioez. na illa
gra dr siglans p° iqnt p ipaz dispoit. ad dei
assimilatoe. 7 deifoitate. 7 exo nti reddit ydoea
ad unionez p°. s iqnt ipa p h reddit potes iflu
ere mot 7 sensuz. p sua redudatia i alia mbra
dr gratia capitis. D. 14.

Ic qr opuse cu aia x eet sapies. h e q. 14.
Circa ista. d qr. p°. vtru in x° fuit aliq scia
pt diuina. 7 ui q no. q2 ad h regnt scia ut p ea
aliq cog scant. s x p sciaz diuaz oia cog scebat.
g° nlla alia cogito erat hnda. sic n e hndu lum
cadele i psentia sol. Et ad mb dic d incarnatoe
q x suscepit pfcoz aie. no sensu carnis i flatu
s sensu hois scia cata. Et 14°. dd. q aia x huit
7 hre dbuit. sciaz cata i sumo. cui ro e h. q2 ca
aia d se sit ipfca. 7 i po ad pfcoz. sic dr 3. d aia
q cat sic tabula rasa. n erat ydens q aia illa eet
inpfca. imo optebat q eet pfcissima. scia 7
uirtutibz iformata. scia aut i cata no pot ee

forma alicui. 7 e cu q s res sit pp sua opone
sic p3 p dam. 7 phs. 2. celi 7 mu di. s illa aia n
huisz sciaz. qua mediate intelliget. frusto fui
ssz ica intells. ex quo capuisz ppa opone. vn i
6. synodo dapnata e oppio dicetiu. 7 negatiu
i x° duas scias. 7 duas sapias. vn ad hebr. 2.
decebat eu. pp q oia 7 p que oia 7c. 7 a3 g° i q s
gne. ee un prim. q sit pfcissim 7 ca oiu eoz q
sut i illo gne. tal aut est aia x igne aiaz. 7
sua scia i gne sciaz. Et ad argm dd q aia x co
q e alteri ne. ap° x. no potuit cog scre oia cog s
cibilia. sin scia. psona aut x oia cognosc p ecia
sua. 7 cogitone incata. q2 di intellige e sua sta.
ut habet. 12. me°. q no pot ee i aia cata ro co
g scendi. vn si no huisz sciaz pt dina. n cog scet
illa aia. 7 sic frustra eet intelletia. 7 p q ns ad
supra eet frust. [aia x clare uidit uerbum 7
Scdo qr. vtr. ui. q no. q2 ad thy. 1. dr. q d
hitat luce iaccessibilez. q nlls hoiu uidit
n uide pot. s x fuit ho. uniues. g° 7c. Et 7c
ad clara cogitoz alicui regnt dbita ppor to i t
cog scente 7 cogitu. s ibi nlla e pporto. ul salte
n pfca. Et 9. omis beat pfce ul salte clare cog
sat dm. s aia x fuit i stanti sue gceptois bta.
g° 7c. Et 14° dd. q aia x clare ubu cog uit.
cui ro e h. q2 ppa ro intellct. e intellige. unq
que aut nalit appet sua nale pfcoz. ultia at
pfco intellct. 7 io est r cuis obi. s r nobilissi
obi. 7 nobilissimo m intelliged. q possibil e s
sua nobilissima dispoione. nuc aut nobilissim
obz. e ubuz. 7 nobilissim mod e clare cog sce.
g° si h appet nalit. cu ipa fuit bta. statim qeta
tus fuit suus appetit. sic cuis bti. vn alias n
eet bts. nisi eet ei appetit satiat. vn ag. 13
d ci. q. c. beat e q ht q q d uult. 7 n male uult.
g° aia illa clare huit q uoluit. 7 eo m q uoluit.
7 e ois na appet uni suo pn°. sic p3 d gui 7 leui.
que nuq qescut n uniat. cu g° aia x sit qda
na. appetebat nalit uni suo pn°. q e ubu qm
possibile e. g° cu ei giugibil sit n solu i roe
unionis. s 7 fruitonis. obi cogniti 7 amati. h
aut fruito ee no pot sin cla cogitone. g° ex quo
ponit bta. oz dice q ipa clare ubu cognuit.
Ad. 1. argm. dd. q i° ubu apli d itelligi d hoie
uiuete. p fide. sic dic gg. q2 qdiu mortalit h
uiuit. p speculu 7 i enigmate ui. s x. n fuit
sub fide. sic infra patebit. vn glo dic 1. q iac
cessibil e uinbz nris. s accessibil munibz suis.
Et ad 2. dd. q minor e fla. q2 i erat pporto 7 si
no i roe entitatis. erat tn i roe obi cog scabil.
Tercio qr. vtru aia x uidat ubu mediate
aliq° alio lumie. 7 ui q no. q2 mag e uisi
bile lum corle spuale ipi uidenti q lum cor
pale. s lum corpale ui sine alio lumie. sic p3
d luce sol. g° x. q e lux ua. ut dr. io. 1. ui sin
lumie medio. Et aug. x d ci. c. 9. aia n ob
ad se ipaz cog scat. q eo q sibi psens e. s aia x.

[illegible]

sigla⟨n⟩s p°. 7 h fuit plea n tm pleitudie sufficietie q n grat scdu ad
morte pec uc iustis. n° pleitudie progative q exclud mors. 7 uc ut ibi [illegible]
s 7 pleitudie oimod pfcois. q ad oia q sit pfcois i q h uiuit. 7 q s h actu
[illegible] ad oe effcz g° gra [illegible] ad phibitoz ois pcti 7 p° pcti [illegible]
unionis. 7 h fuit plena q2 n tm fuit unita n hua x. d roe
obi pfruitois. s roe suppoitis.
Capitis. 7 h plena q2 p illa ios fuit ifluit i alios [illegible]
7 n q tali alios iflue fac.

ad graz ipi.

Glo. p itato dr. 1hs pfcisse sapia. q2 sap q plen erat [illegible]
tpi paulati d mfstat. 7 ui x naz hois gra pficiebat. n q ipe
n hebat p accessu tpis accipiedo. s paulatim [illegible] q habebat
7 dr fuisse ille pfcs apd dm 7 hoies. q2 q° pficiebat
etate satisfaciebat hoibz dm gre. 7 sapie q sibi ierat
tm eo ad laude d exaltabit.

psens e imo plus ipi ubo. q ipa sibi. g ipz uidet
sin medio. Ad 9 ipossible est ad similari sine ad
similatone. sz oz cognoscens adsimilari cogto.
g oz q fiat p aliq assimilatoz. q mediu e int
potntia z obz. Ad pm dr. q aia x. sic aie alioz
scoz. uidet ubu i catu. p sapiaz catam qua aiq
disposita e s potntias suas. p q z 9format ut id
lum etnu cogscat. nec alit pot intelligi. q in
n. pot id cogsce z itueri clare. qn ipa efficiat
luminosa. z clara. hat claritatez sic iformate
aiaz ad uidendu. dns qd catu. aliq tn dnt q
i sin ullo possz aia x. p h q unita est ubo. iuni
tate p. ipz uide. sz bn clari uidet ipz cu lumine
hituali. ipi glie. Ad. 1. argm dr q no e sile
d luce corpali z spuali. qz corpal e pportonatu
oclo corpali. sz lux incata excedit intellcm. n
p aliq habit glie sublimet. p q reddat ei sil
z 9formis. Ad. 2. dr q aia est pportonatu sibi.
io suffic sua psentia. no sic aut est d ubo. qz n
e ei psens in rone obi. n z e qd pportonat. q pz
qz z cor e unit. z psens. z tn no cogscat abaliq
ei potetia. Qr. Vtru aia x. uideat ubu me
diante aliq spe. z ui q no. qz nlla
finit pot repsentare infitu. sz ois spes exi
stens incata. e cata z finita. g n pot repsentare
infitu ubu. Ijt ag. dic. 12 sr gen. intellcm n
ui abitellctu. p aliq silitudinez. q no sit ide cu
ipo. g intellct dim n ui. abitellctu cato p aliq sili
tudine. Ijt ad h ui requiri spes. ut intellct fi
at psens intelligenti. sz ubuz e psens. ipi aie no
solu p ecniaz. sic oi caturae. sz z p unione psoale.
Ad 9. intellct n exit iact secundi. n pus fiat in
actu pmo. sz ipo no fit n p aliq spez. g zc. Ad pm
dr. q aliq dnt q aia x uidet ubu p aliq spez. q
uis no repsentet ipz aliq spes. expte sua qnt
e repsentabile. qz sep finite repsentat. z h suff
iciet z imediate. representat. z e ro uidedi ipz
ubu. Et hnt pse ag. 9. d 9. c. q dic. cu dm no
uim. fit i aia aliq dei silitudo. illa tn notitia
e do ifior. qz e ina ifiori. It aug. 3. me sue
dic. id q nos itelligim. d sustatiis separatis. n e ex
h q nos sciam illas. sz qz ipmim ab eis. q n no
ipmim ab eis. e nos scire illas. Ad 9 istu mo
du arguit alii dicentes. q si ita eet dato p in
pole q ubu n eet psens ecnalr. at huc uidet
ipz. qz ea quoz spes e ro cogscendi. no plus re
qnt q intelligens. z ro itelligendi. qz illa ro se
ht idiffene. ad psentia z ad abstetia. dz tn
spes eoz sit psens. Ijt p silitudine corporis n
pot cogsci sps. sz magz distat cator acato. q
cor z sps. g p catz aliq no pot repsentari sps.
siu cator sub rone uidendi clare. Alii dicut
q reqrit aliq lum supnale. i aia x ad uide
du deu. no tn ut dtinas. ul repsentas sz 9for
tas z eleuans. sup sua facultatez nale. qntu

ad modu cogscendi. Vn lz ubu i catu no possit ee
forma ihens ipi intellctui. pot tn ee adsistens. z si
bi itime psens. ita q p illa psentia. itlls se ipz
dtinat. ad uidendu dm. Ad 9 istos sic arguit. qz
dato q caliditas eet itima igni. n tn iformas z
eet pse susistens. q uis possz dici. q aligd itimuz
ig calefaceet. no tn possz dici q calefaceet ignis.
exa illa caliditas no eet. n tot n ps calefacie
tis. n p illa caliditatez diceet. ignis calefacere. qz
tuc nichil faceet. z silr dnt i pposito. q uis ipz
ubu sic itimi ipi intellctui. q aliq forma. ihens.
qz tn no e ipi intellct. n ps nec tot. n pot dici
q p id ipe intellct eliciat act uidendi. ipz ubu
taq p aligd sibi psens z asistes. Ijo alii dicut
q aia x. p aliq spez cata. z p psentia ipi ubi. ui
det ipz ubuz. ita q ipa uisio causat abitellctu.
aie x. p illaz spez inchoatiue. z ioplete. sz ab ipo
sub rone obiua. catur 9pletiue. z sic ille itllcs
sub rone qua passibil e. patit ipaz uisione a se
ipo. z i q nt e actiuus. agit p aliq spez. psente ipo
obo. Alii aut dnt q intellct x. z qlz ali pure
e passiuus. i uidendo ubuz. Vn cu intellct p lum
glie. sit sufficiet disposit. ad recipiedz i se istaz
passione. q dr uisio ubi. z tal passio e pfco z salu
ipi intellct. z ipz ubu psens ipi intellctui. imedia
te mouet ipz intellct. passiuu. z no reqrit aliq spes
cata. p q p dca motone intlls moueat. ul p q
p dca uisio i itllctu efficiat. Vn nllo m e ab in
tllctu. sz tm a ubo. psenti z imediato obo. nec oz
ppt h dice. q sit ibi otiosus intellct. eo q n ag. qz
no solu id q e passiuu i intllctu. uer z q e actiuu
rn tal obi. e pupi passiuu. z tal passio e nobilior
oi actone. q p uirtute cata possit fi. Ijh. 9a. po
ui sat pbabil. tn qaliqz teneat d istis n e uis. 3a
tn z 9a. sut mag coes. Si aut teneat. 9. no
oz respode n ad un agm. s. d actu po. z 2o. Ad q dr
q intlls bis sufficiet e reduct iact pm p lum
glie. sz i accntale passione q dr uisio ubi. e re
ducit p psentia obi. btificatiui. z e act 2. Ad 9
aut uult tene. 3. rone. dz dice. ad pm argm. q
uer e q no suffic illa spes cata. ad repsentadz
infitu. z h 9cessu e. si aut ei addat psetia ipi
ubi suffic. Ad 2. dr. q ag. logt de repitate
gnali. intelligibliu. z sic illa spes e intelligibil.
ul logt d spe repsentatiue sufficiet. Ad. 3. dr.
q n tm reqrit spes ppt absentia obi. sz z ppt h u
p ea. possit intlls iuuari. z illa coagi ad eliciedz.
Qr. Vtru aia x. 9phndat ipz ubu. z
ui q sic. qz qcuqz uidet aliq re tota z tota
lit. uidet q nt illa res e uisibil. sz aia x e hui.
qz uidet oez modu q e ieo. z h e q. dic. b. sci 9phe
dut. Ijt aut aia 9phndit tot z sic habet ppo
situ. aut no. z tuc restat illud ad q n e 9phe
su. sz tuc pot id dsiderare z sic n erit ei appetit
9plet. z erit i ps. z ps. una cogtu z alia icogtu.
q e ualde idens. z ipole. Ad 9. oe q 9phndit a sito

e finite. sz cu aia x sit fita. sidm 9phndret ia eet
finit. z p 9ns ia no eet ds. imo aligd eet mai. ul
saltez equale do. Ad pm dr. q ipossible e dm abali
qua catam. 9phndi. qz cu unuqqz ita se hat adi
tllige sic ad ee. z q mt res ht d entitate. tm ht
d intelligiblitate. ds uo e ens infitu. z p 9ns e i
fite itlligiblis. nlla aut fita po. pot elice actu l
actoz infinitam. n itnsiue. n extnsiue. n z pot
sustine passione infitaz. h dico. ne fuges dicedo.
q uide illud obz e pura passio. Vn ier. 32. dic fo
rtissime magne pot. ds exercituu nom t. mag 9si
lio. z i9phnsibil cogitatu. Jt dam. 3. l. c. 9. ds e
infite z i9phnsibil. Vn cu aia x sit sep it tnosca
ture. plan e q no pot 9phnde. Si aut qras exm.
plan est. q n pot plene dari. lz aliqntulu sit si
mile. d oculo aspo. uidete albu puu qntitate.
sz itnsu luminositate z claritate. coloris. Vn tal
oculus uidet totu albu colore. sz claritate albedis.
no 9phndat. ponit exm. d puncto rn linee. z d aia
incorpe. oia tn dficaut. sigs tn pot uide. qlr i
fitas no repugnat siplicitati. sat min male i
tlliget. Vn qntitas mol bn repugnat ifito sz
n qntitas uirtutis. imo qnto aligd siplicius
tato potntius. Vn dr q aia x uidet tot ubu sz
no totalit 9phndit. Ad. 1. argm. q flme q
aia x uideat totalit. s. oi mo. quo ubu e uisible.
qz uisible e uisione itnsiua ifite. z plan e q
ipa no ht h. si tn totalit dtinet uisione. expte
aie. uer e. z e sensus. q ipa uidet ubu oi m. q
po catam uide. sz h n e 9phnde. Ad 2. dr. q
aia x 9phndat. si 9phnde dr capitate. ad here
z pfce tene. sic dnt oms sci 9phnsores. Si at
dicat 9phnde. i. tnos rei. 9clude z claude. di
co q n 9phndat. n remanet ei appetit uacuu
rn ei q n 9phndit. qz n e nata apli uide. cata.
lz ipe cator possit alit uidi. a se. Qr. catas i ubo. z
Sesto qr. Vtm aia x. uideat. dr. q sic. na gg
dic. qd e q no uideat. q uidete oia uident. Vn
oms cate relucet i ubo. sic iarte expssiua oiu.
z ibi hnt rones i9mutabiles. s. ag. d t. u dic. q
e ars plena oiu rone uiuetiuz. z qz illa aia cla
re uidet ubu. io uidz oia q uult. tn id specu
lu e uolitariu. ita q i id respiciete uidet
s bnplacitu diuinu. Vtru aia x. eod actu uide
Eptimo qr. at ubu. z catas i ubo. z q sic
ui. qz ubu e sufficies ro z cal uidedi. oia i
ipo repsentata. sz qn ad e ro cogscedi. ac. illa n
e n una cogto. sic pz d luce z colore. Ad 9. no
ui eod actu. speculuz. z ro. i speculo. sz sic e ippo
sito. cu ubu sit speculu. g zc. Ijt si sut 4a
z alia uisio. ds pot una ab alia separe. g po
qs uide ea q sut i ubo n uiso ubo. ul eo. Ad pm
dr. q act n uariat. n p subiecta ul infras ul
rones uidedi. no. n. uariat penes pluritate uiso
ru. q p una roz uidet. g cu aia x sit un ui
des. z ro uidendi sit una. z icade mfa. oz dice
q eod actu uideat. ubu z res in eo. no e uidet

catas p pprias rones ipaz. qz tal uisio e ippo gne.
Jt az inde sit pfcones oiu rr. unito modo z
altori. oz q illud q e ro cogscendi. ubu sit ro
cogscendi pfcones in eo. io absolute e dr. q aia
x eode actu uidet ubu z res in ubo. Ad. 1. argm.
dr. q maior e dubia. s. Vtru sit alia z alia ui
sio specli z silitudis q e in eo. sz dato q ita sit ad
huc. no seqt. qz p alia z alia silitudine. uidet
ocul speculu. z res i specdo. sic pz qn q fit p li
neas flexas. q uidet tuc ho res z n speculu. i
pposito no e sic. imo p eade roz uidet. ubu z res
in ubo. Ad 2. dr. q si ds absolute faceet q quis
uidet ubu. no sub rone exeplari. h tn n possz
face eod actu. qz si faceet dsinet uide catas z
ubu sil. sz p ea alio actu faceet uidi ubum.
Octauo qr. Vtru aia x. oia q cogsc i ubo co
gscat actu ul hitu. z ui q sic. cogscat actu.
qz aia x dilig actu. oia diligiblia z ocit mla.
sz no pot dilige n cogtu. sic dic ag. x. d tm te
Ijt i bonis pfcoz e act q hit. sz illa aia cogs
cit pfissia cogtone. g actu cognosc. Ijt dr
e q eode actu uidet ubu z ea q sut i ubo. sz u
bu sep actu uidet. g z ea q eode actu uidet.
Ad 9. aia x pot cogsce hitualt infita. sz si actu
ista ifita cogsceet. ia ei po. z scia. eet ifinita.
q flme e. Ad pm dr. q aia x. no uidet actu
oia. rn eoz q no sut d ecnia btitudis. ad q ui
dendi e notadq q aia x. cogsc aliq ecnlia sue
glie. z aliq no ecnlia. si loquam d ecntialibz
glie. qcqd uidet hitu uidet z actu. na glia
e hit inactu. sic z phs dic. 9. ethy. Vn sic n
pot illa aia n ee bta. sic e ipossible actuale
9sidratoz no hre. z sua glia interupi. Si aut
loquam d hiis cogtis. q no sut ecnlia sue glie.
n e nece q qcqd hitu. hat iactu. na z scis an
glis mlta reuelata sut. q no uidebat pus. z
plan e q si illa eent d rone glie. an reuelaoz
no fuisset bti. q flme e. Vn n repugnat statui
glie. aligd 9sidrare nuc. q pus no 9sidrabat.
n repugnat pfconi. qz tuc e catam pfca. qn
sua capacitas e repleta. catam aut pluiu e ca
pax. in hitu q in actu. na actu ois catam fita
e. hitu aut pot infita. cogsce. g si actu ui
dret infita equaret ubo. q e ipole. Vn n solu
itnsiue. sz z extnsiue. ipole e q catam faciat ad
infitu. na ut agnd infita. fudat. sup uigore extnsiue
intnsiu. aliogn no possz ee. Ad. 1. argm. dr. q
aia x. dilig oia bona in spali q nou in spali. sz q
n nou n ingnali. no dilig nisi ingnali. bn. n.
uiez se no uide i spali mlta q ds pot face. quoz
n ht cogtoz n ingnali. n dilecto n ingnali.
Ad. 2. dr. q hitus pfcoz e i actu q sine actu.
uer e sz n d quocuqz. sz d nobilissio obo z uo z
rn ille nobilissimi z sumi ui. sep e iactu ille
hit. d aliis no oz i catam. q no e ydonea rn oiu
ueroz. ptialiu. n obstat. q dic ag. 14. d tm.
q no qut uolubiles cogitatones btoz. quia

intellig̃ ꝺ hus. q̃ sũt ẽentia glie. sic dc̃m ẽ. Ad 3. dd ẽ q̃ uer̃ ẽ. q̃ eadẽ cog̃tõne uidet ũbũ. ⁊ ea q̃ uidet actu ĩ ũbo. alioꝝ aũt ↄsiderato ñ sẽp ĩ actu. ñ 9ᵃ pncipal' obi oĩa q̃ ĩ ũbo uidet. uideat aĩa.

Ono q̃r. ut̃ᵐ xᵃ. E ꝛ4ᵒ dd. sĩn argumẽtis. q̃ aliq̃ dicũt. q̃ cũg̃ aliq̃ cog̃sce duplicit̃. s. in hitu ⁊ inactu. siũ p alia ũba. scire ⁊ ↄsiderare. Si loqm̃ ꝺ hituali sciã. pot̃ dici q̃ cognosc̃ oĩa. q̃ cog̃scit ũbũ sibi unit̃. q̃ ĩ ũbũ apit illi aĩe. oĩa q̃ ĩ eo relucet. nᶜ ibi ẽ aliq̃d q̃ nõ sit nat̃ cog̃sci ipi aĩe. dd faciẽte. nᶜ oꝫ q̃ ꝑꝑ h̃ dẽt nouus hĩt cognoscẽdi. s̃ ꝑ eũ q̃ hĩt pot̃ legẽ ĩ eo se reuelãte. ⁊ si tu q̃ris abeis ut̃ ille hĩt sit finit̃. ul' ĩfinit̃. dicũt q̃ ẽ finit̃ ĩ se. s̃ hĩt ᵐ ad ĩfita. nᶜ ẽ inↄ̃ens. sic pot̃ dici. ꝺ pũcto t̃minãte lineã. ⁊ ta l' ĩfitas ñ ponit. aliq̃. ĩfitã realitatẽ. Si aũt loquam̃ ꝺ scire q̃ dr̃ ↄsiderare. sic dĩt q̃ nũq̃ tot cog̃sc̃. quot nouit ũbuꝫ. q̃ꝛ p nll'aꝫ gliaꝫ pot̃ eleuari cãtã. ad h̃ ut actu uideat infita. q̃ꝛ h̃ ẽ soli' ĩfinite ũtutis ĩ uigore. Alii dĩt aliut̃ q̃ illa aĩa. nouĩ oĩa q̃ nouit ũbũ. sciã uisionis. s̃ nõ oĩa q̃ ptinet ad sciaꝫ sipliciᵹ notitie. q̃ꝛ h̃ ẽ scia infinita. cui' aĩa ñ ẽ capax. s̃ plene capax ẽ. oĩuꝫ p̃toꝝ. ⁊ futuroꝝ. q̃ꝛ ista sũt fita. s̃ possiblia ñ sũt ĩfita. un̄ q̃ꝛ nõ pot̃ infita. actu uidẽ. iõ nõ nouit actu oĩa. un̄ ag̃. xi. ꝺ ci. q̃cq̃d scit̃ scietis ↄphn̄sione finit̃. ⁊ sic eẽnt finita ⁊ ĩfita acitã. q̃ ẽ ↄ̃ dcõ. Alii dĩt. q̃ ad idẽ redit. q̃ scia. nõ ẽ ñ entiũ. eo q̃ ens ⁊ uer̃ ↄũtũt̃. s̃ ens dr̃ duplr̃. ĩactu ⁊ ĩpõ. ⁊ uocat̃ ens s̃ q̃d. ↄ. meᶜ. unq̃q̃ꝫ aũt cog̃scit̃ p ut ẽ in actu. ens aũt ĩpõ siũ s̃ q̃d. ñ cognoscit̃ ñ abeo. q̃ nouĩ poꝫ actiuã. q̃ pot̃ ĩ agẽ. q̃ꝛ ĩ ea existit. Quãt aũt ad p̃m modũ. oĩa q̃ sũt s̃ unq̃. q̃ꝫ tp̃s dcã. ⁊ sc̃a. aĩa xᶦ cog̃scit ĩ ũbo. q̃ꝛ ꝺ oĩbꝫ hĩt uidere. un̄ ⁊ cogitat̃ uiuoꝛ. ⁊ futuroꝛ ⁊ p̃titoꝛ oĩũ hoĩũ. un̄ dr̃ ĩ. 10. ipẽ. n. sciebat q̃d eẽt ĩ hoĩe. oᵃ n. talia nuda sũt ⁊ aptã ocul' eius. ad q̃ nob s. mo. Si aũt loq̃m̃ ꝺ sablibꝫ q̃ sũt ĩ põ. tũc põ ẽ dupᵉ. s. catẽ ⁊ catoris. ꝺ oĩbꝫ q̃ existũt ĩ põ catẽ hĩt notitiã ĩ ũbo. q̃ꝛ ↄphn̄dat totã poᵃˢ catẽ ⁊ ei eẽntiã. ĩspecl'o etno. q̃ oĩa fita sũt. ꝺ possiblibꝫ q̃ existũt ĩ sola põ catoris. ñ hĩt. coꝫ. s. ĩ q̃ pot̃ solus dr̃. q̃ꝛ iã infita. si ↄphn̄deret diuinã ⁊ potentiã diuinã. nã ut̃ q̃lꝫ cog̃scit̃ p ↄparẽ coꝛ ĩ q̃ pot̃. ꝑõ dd. ẽ q̃ aĩa xᶦ hĩt sciaꝫ sipliciᵹ notitie. oĩũ coꝛ q̃ sũt possiblia catẽ. s̃ nõ uisionis. q̃ꝛ illa ñ sũt. eoᵒ aũt ẽ ꝺ catore. q̃ꝛ hĩt sciã uisionis. coꝛ q̃ sũt sc̃a. ul' faciẽda adõ. ⁊ h̃ ĩspecl'o. teneat̃ q̃cũq̃ꝫ modus plus satfac.

Ecimo q̃r. ut̃ʳ scia xᶦ fuit p plẽs hĩt distĩcta. ⁊ ui q̃ sic. q̃ꝛ aĩa xᶦ huit sciaꝫ ꝺ oĩbꝫ rebꝫ ĩ ꝑꝑo g̃ne. g̃ oꝫ q̃ sic ẽ dr̃a specifica ĩ rebꝫ sic oꝫ q̃ sit ĩ habitibꝫ. 3. ꝺ aĩa. scie secãt q̃ ẽ ad modũ ⁊ res. E ↄ. gm̄. s̃. x. ꝑrõne ꝺ causis. dic. q̃ intelligẽtie supiores. intelligũt p formã

mag̃ uliores. ⁊ mag̃ unitas. s̃ aĩa xᶦ ẽ supior q̃ cuiq̃ꝫ intellig̃ntia. g̃ ei' scia ẽ mag̃ unita. oĩs aũt m̃ltitudo reducit̃ ad un̄ q̃ ꝑꝑe ↄᵗ xᵒ. E ꝛ4ᵒ dd. q̃ scia dr̃ una q̃ ẽ uni' g̃nis sbi. p̃tes ⁊ partiones ↄsiderãs. ut dr̃. 1. p̃stioꝝ. un̄ h̃ dr̃ eẽ ai. q̃r ĩ nob diũse sũt scie. q̃ꝛ diũsa sũt g̃na sablĩũ. s̃ diũsa rõꝫ formaleꝫ. un̄ oĩa q̃ sub una rõne formal' obi cognoscũt̃. sciũt̃ uno hitu illi' scie. un̄ sic ẽ de nob. ita dd ĩ aliq̃bꝫ. q̃ sit dd ꝺ aĩa xᶦ. cũ ipã sit ↄnat' nob. q̃ nẽ ẽ ea q̃ ĩ ꝑꝑo g̃ne cog̃sc̃. s̃ ipẽ hĩt dr̃ eidẽ aĩe ↄcauit. q̃ui modũ h̃nci ñ ĩn di ũsificare. q̃ nẽ ad g̃nis scie. s̃ sit altõr g̃ deus ĩ nob ⁊ ĩ neo. ñ. n. ĩũ eis poᶜ. q̃ tãta diũsitas p̃r sablĩũ. q̃uas aĩa illa nouit ĩn ꝑꝑo g̃ne. ↄ̃tinẽri sb una dr̃a specifica obi. h̃ ẽẽ sat̃ uia cõis. s̃ ñ placet oĩbꝫ. E iõ ẽ alia põ q̃ dc̃. q̃ sciã illi' aĩe nõ ẽ distĩcta p plẽs hĩt. s̃ un' hĩt adõ ẽ sibi datus ⁊ ↄcãt. q̃ rõne sue noblitatis. q̃ꝛ ñ ẽ acq̃sit' a rebꝫ. pot̃ sufficẽ ad oĩa cog̃scẽd ĩ ꝑꝑo g̃ne. un̄ dr̃ pot̃ h̃ facẽ. ⁊ capacitas illi' aĩe. ẽ tanta. ꝑꝑ suaꝫ nobilitatẽ. ⁊ ꝑꝑ unionẽ ũbi. q̃ pot̃ eũ. s. talẽ hitũ recipe. ⁊ mag̃ ẽ honorificũ. h̃. ei ↄcedẽ. q̃ fiat p un̄ hĩt scie. q̃ p plẽs. teneat̃ q̃lꝫ modũ si placet. E ad argumẽt dd. q̃ uer̃ ẽ q̃ scie secãt̃ sic. ⁊ res. ĩ illis q̃ eas uia sensus acq̃rũt̃. ⁊ eas a rebꝫ accipiũt. Et p istã uiã oĩs rõnes. q̃ ab aliis fiũt ↄcludũt̃. q̃r. ut̃ᵐ ille hĩt creuit. E ꝛ4ᵒ dd.

Ndecimo. q̃ nõ ↄ̃nẽ ad nũꝫ sciroꝝ. s̃ bñ creuit q̃nẽ ad modũ sciẽdi. q̃ꝛ 1ᵒ q̃ sciebat uno mᵒ. s. p siplicẽ notitiã. huit pea p expiẽtiã. sic dc̃ apl's. ad heb. didicit ex his q̃ passus ẽ obiaꝫ. E Si aũt q̃rat̃. ut̃ᵐ ad didicit ab hoĩbꝫ planẽ q̃ nõ. imo ipẽ ẽ solus magist̃. sic ipẽ ꝺ se dc̃. un' aũt ẽ magr̃ ur̃. q̃ ẽ xᵒ. un̄ ⁊ ag̃ docet il' ꝺ magrõ. q̃ nll's ẽ magr̃ ñ ipẽ. alii aũt ꝑꝑe di cũt̃ excitatores. poti' q̃ doctores. s̃ cõit̃ dr̃ magri ĩ ꝑplo. ĩ illo. n. g̃ne p̃m mouet. ñ altãtur. xᵒ aũt ẽ ↄstitut̃ caꝑ eccl'ie. ut oĩs aliõ docet ⁊ ĩstruet. iõ ĩ g̃ne doctoꝝ ñ pot̃. ab aliõ altãri. s̃ ipẽ oĩs altat ⁊ ĩformat. un̄ ipẽ dc̃ q̃ ad h̃ ↄ̃at nat' ĩ h̃ mũdo ñ testiõiũ phibet ũitati.

Duodecimo q̃r. ut̃ʳũ aĩa xᶦ. huit oĩpõᵃˢ. ⁊ ui q̃ sic q̃ꝛ ipẽ dc̃ data ẽ m oĩs potas in celo ⁊ ĩ t̃ra. E It ad plã se extndit sciã q̃ põ. s̃ ipẽ huit oẽꝫ sciaꝫ. g̃ mag̃ huit. q̃ min' ẽ. s. oẽꝫ potentiã. E ↄ. nll' sbe finite pot̃ eẽ ut̃ infita. s̃ illa aĩa erat sba finita. g̃ ñ pot̃ ĩ ea eẽ ut̃ ĩfita. E ꝛ4ᵒ dd. q̃ sic dcm̃ fuit supᵃ. ita fc̃a ẽ unio ipᵃ. q̃ remãsit distĩcto nãꝝ. q̃ꝛ ut̃aꝫ nẽ remãsit. q̃ sibi erat ꝑꝑũ. sic dc̃ sĩbolũ fidi. nõ ↄũsione diuĩtatis ĩ carnẽ nᶜ ĩ ↄfusione sbe. s̃ unitate p̃e. un̄ leo pp̄. dic. ut ĩ utrisq̃ fieret humil'. q̃ ĩ utriusq̃ p manet oĩpotẽs. nũc aũt sic ẽ. q̃ põ actiua rei. ↄseq̃t̃ formã ipi'. q̃ ẽ p̃n̄ᵐ agndi ĩ aᵈ. s̃ q̃ aᵈ. q̃. meᶜ. oĩpõ uõ seq̃t̃ formã deitatis. ⁊ q̃ꝛ ĩ aĩa ñ hĩt formã deitatis. nõ pot̃ eã seq̃ oĩpõ. q̃ꝛ iã eẽt dr̃ p eẽntiaꝫ.

ad d̃ĩtatẽ cog̃tõis. ⁊ sic x ñ ꝑfec.
ad nũꝫ cog̃sablũ. ñ succ̃edẽtu s̃n fine. nᶜ ⁊ ĩ ꝑo nᶜ.
ꝑfecẽ ĩ cog̃tõe q̃ ad nũꝫ cog̃s. s̃ succ̃edẽtu s̃n fin. ⁊ h̃ m' alr̃ ꝑficeret.
ad modos cog̃ᵒ sciẽdi. ⁊ sic ꝑfec.

nõ soliũ p coĩcatõꝫ ydiomat̃. un̄ soli' nẽ ĩfite ẽ oĩpõ. pot̃ tñ dici oĩpotẽs. ꝑꝑ coĩcatõꝫ ydiomat̃. q̃ꝛ act' sũt suppositoꝝ. ⁊ eo mᵒ. pot̃ dici oĩpotẽs q̃ m dr̃ dr̃. E Ad. 1. arg̃ᵐ. dd. q̃ uer̃ũ ẽ q̃ huit oĩpõaꝫ. p coĩcatõꝫ ydiomatũ. sic pꝫ ideꝫ p glo. q̃ꝛ eo m̃ eã huit quo fuit dr̃. q̃ sibi dat̃ fuit ĩ q̃ nẽ hd. s̃ ĩ q̃ nẽ dr̃ ipẽ eũ p̃te ⁊ s. s. dedit. E Ad 2. dd. q̃ eẽ maioris extẽsionis ẽ duplr̃. s. r̃ᵒ oboꝝ. ⁊ r̃ᵒ sbi. r̃ᵒ oboꝝ sciã ẽ maioris extẽsionis. s̃ ñ r̃ᵒ sbi. q̃ꝛ oĩs sciã ẽ r̃ᵒ pliũ oboꝝ. q̃ꝛ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. s̃ oĩpõ. ẽ eoᵒ. r̃ᵒ sui sbi. q̃ꝛ põ ĩ ꝑꝑo. maiorẽ ũtutẽ. s. ĩ m̄sã ⁊ infitã. q̃ ñ oꝫ dẽ oĩsciã. un̄ ⁊ oĩscia hr̃e dr̃. actõꝫ ⁊ passioꝫ. q̃ꝛ actõꝫ expte catis. s̃ passioneꝫ expte recipiẽtis. nõ sic ẽ ꝺ oĩpõ. actiua. q̃ repugnat catẽ. s̃ ĩfitas poᶜ passiue ñ repugnat. Dist. 19. 2

Illud quoq̃ꝫ p̃mictẽd ñ ẽ. ⁊c̃. h̃ ẽ d. 19. E Circa q̃ q̃r p̃. ut̃ᵐ ĩ xᵒ fuit affectõ siũ passio t̃stitie. ⁊ q̃ sic ui. q̃ꝛ m̃. 26. ipẽ dc̃. t̃stis est aĩa mã. usq̃ꝫ ad morteꝫ. E ↄ. pũ. 12. nõ ↄt̃stabit iustũ q̃cq̃d ei acciderit. s̃ xᵒ fuit sũme iustus. g̃ᵒ sũme attstitia ꝑsuat. E ꝛ4ᵒ dd. q̃ tpˣ ẽ gradus t̃stitie. q̃ꝛ q̃dã ẽ p ueniẽs iudiciũ rõnis. q̃ dr̃ p̃m̃ mot̃. ⁊ ista ẽ cõis bonis ⁊ mal'. sapiẽtibꝫ ⁊ stultis. 2ᵃ ẽ q̃ recit iudiciũ rõnis. ĩ q̃ua rõ subiciat sensualitati. ⁊ h̃ ñ ẽ insapiẽte. ut dr̃ pũ. 12. 3ᵃ ẽ ĩ q̃ua arcetã roẽ q̃n q̃s t̃stat̃ rectã rõne dictante. ⁊ ista fuit ĩ xᵒ sic pꝫ. 10. xi. ihs aũt ĩfromuit sp̃ũ ⁊ turbaũ semꝑ pꝫ. s̃ 2ᵃ ñ fuit ĩ eo. sic dc̃ ys. 21. ñ erit t̃stis neq̃ꝫ turbulẽtus. Et p dcã pꝫ ꝛ4ᵒ ad arg̃ᵐ.

Ecũdo q̃r. ut̃ʳũ ĩ xᵒ fuit alia affcõ q̃ dr̃ ira. ⁊ q̃ sic ui q̃ꝛ ira ẽ appetit' ⁊ zelus uidicte. s̃ tal' passio fuit ĩ eo. q̃n eiecit emẽtes ⁊ uẽdẽtes. ꝺ t̃plo. allegãs illud. ps. zel' dom̃ tue comedit me. E It nll'a põ. ĩ eo fuit frust̃a ad sup̃ta. s̃ ĩ eo fuit põ irasci' aĩe rõnal'. g̃ᵒ ira ñ fuit frust̃. s̃ ei ꝑꝑa opõ ẽ irasci. ↄ. malũ. E ↄ. g̃r dc̃ sup 1ᵈ iob. puulũ occidit ĩuidia. ⁊ stultẽ interficit iracũdia. q̃ ira p uitiũ oculũ m̃tis excecat. ⁊ ira p zelũ excecat. ꝑturbat. s̃ nll'a istaꝝ potuit eẽ in eo. q̃ꝛ btũs erat. g̃ᵒ ⁊c̃. E ꝛ4ᵒ dd. q̃ ira ẽ effc̃ t̃stitie. ex t̃stitia. n. alicũ illata. ↄseq̃t̃ ĩ eo. circa p̃tẽ sensitiuã. appetit' repellẽdi. illatã ĩiuriaꝫ sibi ul' alii. ⁊ sic ira ẽ q̃dã passio ↄposita ex t̃stitia. ⁊ appetitu uidicte. un̄ q̃nt ex una p̃te ↄpõnis. bñ fuit t̃stitia ĩ xᵒ. ut dcm̃ ẽ ĩ p̃cedenti q̃one. s̃ alt̃m istĩ ↄpõnis. s. appetit' uidicte fuit ĩ eo. q̃ dr̃ ꝑꝑe ira. p zelũ. ⁊ ẽ laudabil' passio. q̃n q̃s cupit emẽdare. oĩa puũsa q̃ uidet. si possit ⁊ ñ pot̃ tollerare. sic fec̃ finees. q̃ malefact' ↄm ictẽs. ↄfodit uno ictu. ⁊ h̃ ira fuit ĩ xᵒ. s̃ñ potiꝰ zelus. q̃n eiec̃ ꝺ t̃plo. ⁊c̃. ⁊ iõ q̃ꝛ uidebat̃ aliq̃ualis 1ᵈ fom sapẽ ĩpatiẽtiã. ĩuuit distĩctõꝫ eẽ faciẽdã. ĩt ira p zeluꝫ. ⁊ ira p uitiũ q̃ ẽ appetit' uidicte p̃t ordineꝫ iuris. ⁊ rõnis ꝺbite. q̃ ñ ẽ s̃n peccõ. ⁊ pena. q̃ phs dc̃ sẽp eẽ fugiẽdã. tãq̃ malũ. ĩ. eth. dicẽs oĩs t̃stitia ẽ malũ ⁊ fugiẽda. ⁊ ꝺ istã scribit apl's sol nõ occidat sup iracũdiaꝫ uraꝫ. catã. s. p t̃stitiã ⁊ appetit' uidicte. p̃t ordinẽ rõnis. Alia aũt ira p zeluꝫ suadẽt nob in ps. irascimĩ ⁊ nolite peccare.

acedia. t̃ra agg̃uãs. / s̃ dĩt excessũ ⁊ iõ ĩ xᵒ ñ fuit.
alchos. t̃stᵃ ĩ t̃ẽsa ut uoce aufert.
Inuidia. t̃stᵃ ꝺ bõ alieñ. appñnso ut eẽ ꝑꝑi mali. ⁊ h̃ dc̃ uiciũ.
mia. ⁊ h̃ fuit ĩ xᵒ. ut̃r dc̃ t̃raᵃ ꝺ mlo ⁊ ꝺ ꝑꝑo ⁊ ꝺ malo p̃xi.
[illegible]

iõ dd q̃ ĩ xᵒ fuit affectõ ire eo m̃ q̃ dcm̃ ẽ ⁊ ñ alr̃. E Ad. 1. arg̃ᵐ. dd. q̃ illa passio laudabil' fuit. q̃ꝛ dc̃ ꝺ testatõꝫ maloꝝ. s̃biectã tñ rõni. ⁊ ad punitõꝫ maloꝝ. s̃ ordinẽ recte rõnis. E Ad 2. pꝫ ꝛ4ᵒ q̃ꝛ bñ huit irascibil' actũ suũ. ⁊ nõ fuit frust̃. nᶜ ẽ ĩ ↄ̃ens. si dcãt̃ q̃ ira sit accẽsio sãguis circa cor. ex euaporatõne fell'. modiate p ĩpiũ rõnis. s̃ illa diffiõ sit m̃l'. E Ad aᵈ alterĩ p̃s dd. q̃ g̃g intelligit ĩ uiatoribꝫ subiectis passioibꝫ ñ ualẽ tibꝫ. resistẽ. ⁊ si s̃ ordinẽ rõnis q̃s sapiens irascat̃. ut cũq̃ꝫ turbat. eo q̃ una põ ĩtẽsa circa actum suũ. ĩpedit aliã. ut irascibil' ĩpedit oculũ rõnis ĩ uꝫ illud. ira ĩpedit aĩm̃ ne possit cnẽ uerũ. sb intelligẽd ita clare sic añ. s̃ ĩ xᵒ p modiatõꝫ diẽ ũtutis. ⁊ hĩt glie. p mancebat q̃lꝫ põ. agẽ ꝑꝑiꝫ actũ. nᶜ alia impedietat. sic ⁊ d̃lectatõ ↄt̃platõ nis. q̃ fruebat̃. nõ ĩpedebat dolorẽ ĩ alia põ. δ. 16.

Grutiñ mag̃ mouet. ac difficiliorẽ affert q̃onẽ. ⁊c̃. h̃ ẽ d. 16. E Circa q̃ q̃r. pᵒ. ut̃ᵐ ĩ xᵒ fuit uer' dolor. ⁊ ui q̃ sic. q̃ꝛ ys. 53. dr̃. uidim' eũ nouissim uiroꝝ. uirũ doloꝝ ⁊ sciẽtẽ ĩfirmitᵉ. E It in ps. ego suꝫ paup ⁊ dolens. ⁊ alibi intẽñ. adtẽdite ⁊ uidete si ẽ dolor sic dolor meus. E ↄ. ayoᵉ. ad. 10. eũᵗᵃˢ dc̃. absit ut ego ita ĩsaniaꝫ. ut eẽã scõs di ad pati. s̃ soliũ iudicare ipos sequere ẽdo. E It. moyses ex diũa ↄsolatõne. ñ sensit aliq̃ lesionẽ nẽ. xl. diebꝫ. cibo p̃uat̃. g̃ᵒ m'lto mag̃ ille q̃ erat beat̃. nõ soliũ ↄsolat̃. E It ui p rõꝫ q̃ꝛ oĩe agẽs ẽ p̃stãti' paciẽte. s. phꝫ ⁊ ag̃. g̃ᵒ oꝫ dicẽ ul' q̃ ipẽ eẽt ĩ p̃stõr oĩbꝫ agentibꝫ ĩ eũ. ul' q̃ nll'ꝫ agens potuit aliq̃d ĩ euꝫ. E ꝛ4ᵒ dd q̃ ad uer' dolorẽ. duo req̃runt̃. s. lesio. ⁊ lesionis p ceptõ. q̃ q̃dẽ duo uẽ ĩ xᵒ fuerũt. nã ĩ eo fuit uã lesio. q̃ꝛ carnẽ passibilẽꝫ huit. ꝑꝑt̃ q̃ ledi potuit fuit ⁊ ĩ eo uerus sensus doloris. eo q̃ oĩs sensus ĩ eo fuerũt. ita q̃ lesionẽ doloris p cipe potuerũt. ⁊ iõ dd q̃ ĩ xᵒ uer' dolor fuit. sic dc̃ fides xᵃna. ⁊ sac̃ scr̃ptã. sic. n. aut btõ petrus. xᵒ. g̃ ĩ carne passo ⁊c̃. h̃ tñ negãt saraceni. s̃ ñ ad nos ꝺ huis q̃ foris sunt. E Ad. 1. arg̃ᵐ. dd. q̃ ayoᵉ nõ ĩtendit dicẽ. q̃ scĩ nõ hãnt sensũꝫ doloris. s̃ uult ↄmẽdare ↄstãtiã m̃tis. q̃ ita ẽ fortis. q̃ nõ plus ↄmouet̃ expiẽtia. sensus. q̃ si soliũ eos dolores ↄsidararet. ul' dd alit̃. s. q̃ passio dr̃. ↄ. modis. uidelꝫ cõissiẽ cõit̃. ꝑꝑe. ⁊ mag̃ ꝑꝑe. cõissiẽ ut q̃cũq̃ꝫ accẽns ꝑꝑũ. sic dr̃. 1. ꝺ g̃nõne. q̃ ĩpoᵃˢ ẽ m̃ receperi. a passione. cõit ut motõ q̃cũq̃ꝫ ĩ act' p̃fci. q̃ꝛ ĩdlig̃ẽ ẽ q̃dã pati. ꝑꝑe ut receptõ. alicui'. cũ abiectõne ↄsouemẽtis. ut s̃bꝫ patit' cũ sanat̃. 1. ꝺ g̃nõe. mag̃ ꝑꝑe ut receptõ rei. cũ abiectõne ↄueniẽti. E Ad 2. dd. q̃ moyses nõ sensit lesionẽ. nõ soliũ ex ↄsolatõne diuina. s̃ ex sp̃ali dono miraculi. ul' q̃ ui res nãles sensitiue nõ sintent̃ ↄsumẽ cibũ abstracta dulcedine di. ul' q̃ dr̃ nõ ĩflueret ad talẽ ↄpoꝫ. q̃lr̃cũq̃ꝫ tñ fuit miraculũ extitit. ñ sic aũt fuit ĩ xᵒ passõ. ĩ q̃ua nõ exãuit miracl'a s̃ potiꝰ usus fuit patiã. E Ad. 3. dd. q̃ uer̃ ẽ q̃.

It sensus ẽ ul' cog̃tã ñ appetita s̃ oĩs dolor ĩ alicq̃ appetitu. g̃ ĩ xᵒ ñ fuit uer' dolor ĩ sensu — ꝺbuit q̃ dolor q̃ di ẽ ĩ sensu tactus. ẽ ĩ appetitu p̃tᵃ. sibi ↄrespõdẽte. q̃ p oĩs p̃tes corꝰ ẽ diffusa ĩ q̃bꝫ ẽ sensus tactus.

agere ē pati patiente· nō tū oz q sic ī oib; patiat· sꝫ sꝫ agit maī· sic ergo maryre xᵒ· q̃ erat ꝑsonaī insolitudine· vn̄ clam erat solitorꝫ t dyunorꝫ· carne patiente· sic lapis lꝫ pede ē pati· in ḡuo hr̃· sic aūt dicit de aīa· q̃ nō p̄t fallig· q̃ nō vi· ē ī sol· ut i ip̄a nō patie batur pse· sꝫ p accñs patiendo corp̄· vn̄ aḡ· 6· mur aīa sumit occasione patiēdi ex carne· ul dꝫ q̃ ubū ī dꝫ intelligi ī suā ūtate nō ī dispensatiō sīn̄

Ecō qr̃· utrū fuit dolori sensibilitas· t uī q̃ nō q̃ pena ignis ē acbior oī alia pena· vn̄ ag̃ qꝫ igne molesti· sꝫ xᵒ nō fuit passus hanc penā g̃ ē· Jt̄ osidatꝫ p̄mi· mīmut in flagelli· sꝫ nullꝫ ē ī actꝫ ꝺ suo p̄mo· sic xᵒ ꝺ suo· nō ñutꝫ g̃ nī q̃ remāsit ꝺ flagelli cōcretiōne· ideo· Jt̄ in ps scribit· oms fluct tuos iduxisti sr̄ me· sꝫ plan ē q̃ nū fuerunt oms quo ad nūz· g̃ fuerunt quo ad gdū· Jt̄ quāto aplerio ē nobilioꝝ tā to pena acbior· sꝫ sua fuit nobilissa oīū aple xioū g̃ ec̄· Jpᵒ dꝫ q̃ sic dꝫ sepe· tn̄· i· n̄ est dolor sic dolor x· nī fuit ī eyr· ꝙ aūt hui ē ēp̄· p̄ma sumit· ex cal passionis· iā extmodo pati enti· ꝓ exodatione patientis· h· n· ta ut acbiora tē passionis acuūt· cū patiētꝫ q̃ sꝫ ꝑse· n̄ p amī cil· sꝫ p nimas· tactualē ingrtꝫ modis· t patienti· q̃ gnālit ī oib; nūbꝫ· ingtꝫ erat aff̄ lictō· ingebat ibi nūt· t nullū sensus· aple xio t patientis· q̃ erat ī equalitate t ī uniacte cū nūz· alīqs fuit simil· t ī eo ei dolor nō huit simile· p quo· t cū gnāl ī māsa· agere ꝺtēm· gnāl possunt· t sup posse nīt ꝺtēm· te q̃ patiam p̄ tātī· nīt q̃ reignāt possim· sic dꝫ aplꝫ· nī absolute· sꝫ sub ꝺtāone nob ptnctit oregte· q̃ sī q̃tāmus· Jꝫ i· argumt dꝫ q̃ nō sola acbitꝫ pene· puta ignis· est ā doloris penal· sꝫ dispōsito patientis· ꝙ ac actione fuit in pa tiēte t dispō tō· vn̄ credit q̃ maiores penā sensit xᵒ inclauo· q̃ laurent ī incēdio· Jꝫ dꝫ q̃ reputātō sonis· nō minuit pena sensus· q̃ nī iō ḡt dicatur· nō tn̄ exptrā minor ē pat· n sub ūtetat dūnū sonī· n̄ ista ḡria sur ī necesse· t iō nō se ipedut· fuit ī supiori p

Erto qr̃· utrū ille dolor te sonis· Jpᵒ dꝫ· sīn agūmtis· q̃ cōez fuiaz doctoꝝ p̄i sso xᵒ fuit ī insupiori pte sonis· igna t gāit gaudio fruitōnis· sꝫ tristicia ē tuitē· q̃ nī ā dentē ē eā īmeodꝫ· dꝫ q̃ tn̄ aliquāli itelligē dꝫ· oz tā suppone· tātū nā p̄mi ē· q̃ dolor passio nis t gaudiū fruitōnis· n̄ sut ꝯtra· eo q̃ n̄ sūt ꝑ eiusdē· n̄ eio eodē m̄· insut eidē· sꝫ un ī e pse· aᵒ· p accñs· q̃ gaudiū ine ꝑ ꝯuito· ipī cū deitate· t dolar ꝑ ꝯuctū· ipī cū carne· io q̃ nō fuit affectōnes ꝯtre· possut ee ī aīa ꝯ eādē ptē· i· ā sup ē· q̃ īn ī n ē ālit q̃n̄ sꝫ plus ē ū ē q̃ nāle t alteri· iō possūt ī eē siml· sic ē in hoīe penītēte· q̃ sꝫ dolet·

et dolore gaudet· sic ē ippo to· q̃ aīa xᵒ· cor patie ti ꝯpatiebatur· t tn̄ ē passione ꝯpassione letabatꝰ· 3ᵃ suppo ē· q̃ ī pē fuit ꝯpassiō· t īn atoz· ita q̃ ūi atoīs cogitō nō īpediebat ꝯphēsiōs cogitō· t h fuit ī eo singlare miraculū· ꝑ oīm media toz· q̃ ꝺtēbat expi diuina t hūa· fuit q̃ nō·

Uarto qr̃· utrū ī xᵒ fuit timor· q̃ sic dꝫ p̄· 28· iustus q̃ leo ꝯfidēs absq̃ terrore erit· Jꝫ mar· 14· cepit ihs pauē t tedē· Jpᵒ dꝫ q̃ sic tristitia ē ex apphēsiōe mali p̄sentis· sic tim or ē mali futuri· ut dꝫ dam· lib· 2· sꝫ ī dꝫ ma lū apphēdit sub ratiōe· t ut nō ꝑsensu nō est timor· sꝫ poti tristitia· sꝫ sic ē posse euadē· ē timor· vn̄ phs· 2· rethr· timor nō ē u ī ē aliꝰ sꝫ eā euadēdi· Sic ꝑ timor ꝑō ad duo qrñ· uno m̄ quāt ad h· q̃ appetit sensitiuꝰ nālit refugit ꝯpis lesione ꝑ tristitia· sꝫ sic ꝑsens· ut ꝑ timo re sī sit futurꝰ· t h m̄ fuit ī xᵒ timor· sic ē tristitia· 2ᵒ m̄ osidat· ꝑ incertūdē· alicūs eūt futuri· sic qñ ī nocte timem· exalꝗ repētino sonitu· q̃ ignoramꝰ qd sit· t qūt ad h ī xᵒ n̄ fuit timor· sꝫ tam· 3· b· Jꝫ ad argūm dꝫ q̃ iustus ē sine tyore ad iustē hoīs· alōno· q̃ ꝑe ē tyor· t sīn iste bū fuit xᵒ· sꝫ n̄ sīn tyore q̃ dic sola passioꝝ ut expoti reff· illi dolores fuerunt tota cū mor

Uinto qr̃· ut tꝫ xᵒ ul' miraculose ei mors fu erit accelerata· q̃ aīa dꝫ corꝰ uolūtarie rece dente· t uī q̃ illa aīa fuit solū sponte sepata a corꝰ· tn̄ p doloresꝰ· io· ꝙ· 10· nemo tollit ea a me· sꝫ ego pono ea a me ipo· Jꝫ ag· c· d. c· 13· nō dfuit carne īuit· sꝫ q̃ uoluit· q̃ uoluit t quo uoluit· t ihsᵒ q̃ ille mortuꝰ fuerit ē miraculo fuit· Jꝫ beat ꝑrꝰ ī ui' sr̄ dic aucto re uite interfectis· sꝫ sī aīa uolūtarie recessisset nō interfecisset ea· Jpᵒ dꝫ q̃ aliq dixerunt q̃ ex uī afflictiōnū· xᵒ bn̄ fuiss mortuus· sꝫ n̄ tā ci to· n̄ miraculose dīa ꝑ eā acceleratū· t mīt tale rō· q̃ sī nō fuiss mortuꝰ· fuisset ei fracta cor· ut habet· 10· 10· ac p ōnis nō fuiss ipleta sc̄ptura oz ꝯmineret ex eo· ut dꝫ exo· 22· t ita ꝯ ag̃· sꝫ h sonare uidet· Jꝫ ideo ꝑ dat dꝫ· sꝫ sūā aīā aucto· sepass· ū ꝑe sīꝫ interfecisset· q̃ sepāre aīā; aucto· ē hoīs· q̃ ꝑp ē· q̃ ē legem ꝯmadi· n̄ ipē ꝺbuit legē solue· sꝫ fuaie ut ad uit tota· Jꝫ iō dꝫ aliꝰ t melius· q̃ xᵒ nē mortuus ē p uiolētiā illatāꝝ afflictiōnū· t do loꝝ· sic dꝫ beat petrꝰ· auctore uite īterfecistꝰ· t illud dꝫ oz filiū hoīs mēn pati t occidē· ei· t im pꝫ· flagellauēt occident eū· t ī ipoꝝ ali· q̃ dignus ē ꝺ· accipe· t q̃ occasio ē· dic· ū· aūt ꝑ m'tis obiectoneꝫ possunt ꝑ· taleꝫ destructoꝝ t tn̄· q̃ ad ꝑō· ē ei· alicui duplr· q̃ sic ipsēns ul' sic nō phibes· Jlli pessimi cruciatores fue runt ca sue mortis ꝑmo· sic ea ī sentēs· sꝫ q̃ ipē potuit sī uoletat· tn̄ uītuꝫ phibē dꝫ aliq̃ a fac· q̃ uoluntarie sit mortuꝰ· sic iō itelligi ut dic· q̃ uoluntarie se ꝑmisit sit t uictare· sicut

sonat euāglia· sꝫ ꝑpē occasus ē p eos· ꝯgruū loc

Esto qr̃· ꝺ loci decētia· utrū· s· fuit· occasioni· Jpᵒ dꝫ· sīn agumtis· q̃ ꝺcens fuit loc occasioi Et rō ē q̃· n· ipē moriebat p toto mūdo· ꝺtebat se ptē q̃nto ꝑpiqus possꝫ toti mūdo· tal' aūt loc ē ūbilic sīu centrū ꝯre· sic ē ierlm· sic dꝫ ps· rex aūt nr̄ añ secula opat ē salutē ī medio ꝯre· Jt̄ ī ꝯtū illa sola fiebant sacficia· dō· ꝑp q̃ fuit rō le ut oīa sacficia· p ī sacficiū ꝯplentur· Jt̄ ut fi gure respōderet ūitas· nā ūtul' t hircꝰ q̃ offebatr p peccō· sacficio solepnissiō· ad expiatoꝝ peccō toti ꝑpli· ex castra ꝯburebatr· sic dꝫ leu· 16· io a postolus h ad ūtēs· dic ad heb· ꝑp q̃ ut ihs sāficaret ꝑplꝫ suū· ex portā passus ē· Jtm̄ aūt ieodē loco fuit· inquo sepult ē cor ei· p quo totā penā sustinuit· s· adā· sī ē clarū· bn̄ tn̄ ē clarū q̃ ibi nō fuit sepult p die mortis sue sꝫ iebron· sic· n· habet iosue· 14· Jerꝰ tn̄ dꝫ sup mat· q̃ m' ti dn̄t· ut ꝺmulceāt aures ꝑpli· q̃ ille dꝫ loc cal uarie· ꝑp caluariaꝫ adē· sꝫ alia ē ca· s· q̃ ī· ꝺcapi tabāt hoīes· io sic uocatur· Dist· 17·

Ost p̃dca ꝯsideraꝝ oꝫ· tc· hē q· 17· Circa q̃ qr̃ pᵒ· utrū ī xᵒ fuit uolūtatꝰ pluralitas· t uī q̃ nō· q̃ ī una ꝑsona una ē uolūtas· sꝫ xᵒ fuit una sola pᵃ· g̃ tc· Jꝫ ꝯ· mat· q̃ dꝫ· nō ueni fa cē uolūtatez mēā· sꝫ uolūtatē ei' q̃ misit me· g̃ᵒ alia uolūtas mictentis· alia missi· sꝫ uolūtas mictētis ē uolūtas p̃ris· q̃ ē eadē cū uolūtate xⁱ ꝯ dīnitatē· g̃ᵒ in ipā fuit uolūtas hūa missa t dīa mictēs· Jpᵒ dꝫ q̃ lꝫ aliq̃ hētici· dixīnt uarios errores· tn̄ oms catholici ꝯcordāt· q̃ ī xᵒ fue rūt due uolūtates· t rō hui ē necīa· q̃ ī xᵒ fue rūt due nē ꝑōnales ꝯplete· dīa· s· t hūa· sꝫ ꝺ ecīa cuilꝫ ille nē est uolūtas· vn̄ ipōle ē eē tot sīn pte· Jꝫ ad agūm dꝫ· q̃ ī una p est una sola uol untas· igit nt tale· sꝫ sī ipᵃ sit due nē· oꝫ q̃ sit ples uolūtates· ī xᵒ fuit uolūtatꝰ ꝯformitꝰ·

Cdo qr̃· utrm̄ t uī q̃ sic· q̃ oīs mot q̃ aduisatr dīe uolūtati ē pctm̄· sꝫ sī ico uoluissꝫ ād uo lūtas hūa· q̃ ū eēt ꝯforme dīe eēt ī eo pctꝫ· sꝫ h ē ipōle· q̃ ico fuit pctm̄· g̃ᵒ relīqt q̃ una pᵃ plene fuit ꝯformis altī· Jt̄ eq̃ ordīnat fuit xᵒ sic adā· t t plus· sꝫ ī adā n̄ fuit aliq̃ dis cordia uolūtatꝰ· sꝫ sēsualitatis ꝯ rōnis· Jꝫ ꝯ· tuc uolūtates nō sūt ꝯcordes· qñ ita se hñt q̃ una nō uult idē q̃ alia· sꝫ sic fuit ī xᵒ· sic ipē dix· nō mā uolūtas sꝫ tua fiat· t n̄ sic ego uolo sꝫ sic tu· Jpᵒ dꝫ q̃ ꝯformitꝰ uoluntatꝰ· ꝯsistit in duobꝫ· s· ī uolito t ī rōne uolendi· tuc· n· dicūt aliq̃ ꝯcordare ī uolūtate· qñ obꝫ sīu uolitū ē idē· sꝫ tuc ī rōne uolēdi· qñ uolit ē dīu sꝫ· sꝫ incītō ē una· cū g̃ ad pfcāꝫ ꝯformitatez uolūtatū· ista duo ꝯcurrant· nō tn̄ eqlit q̃ uni ꝺ necītate· s· modus uolendi· altm̄ n̄ oꝫ sēp ꝯcurrē· sꝫ solū ꝺ ꝯgruitate· ut ē ī uolito· pōle· ē· n· q̃ due uoluntates sit ꝯformes t tn̄ una· uult aᵈ q̃ alia· puta qñ uolūtas·

supior nō uult ī ferioꝫ suū uolit uelle· sꝫ potius ꝯrium· q̃ nē g̃ ad p̃mū· s· rōne uolendi· sēp ī xᵒ fuerūt uoluntates· ꝯcordes ī oibꝫ· q̃ lꝫ aliud uel let sensualitas· q̃ uellet rō· nichilo tn̄ ita uo lebat sic uolebat rō eā uelle· t dīa silr uolebat q̃ sic uellet· q̃ ḡlꝫ uolebat· q̃ ad se ptinebat· vn̄ ugo dꝫ· sꝫ dīaꝫ uolūtatē· q̃ iustū erat uoluit· sꝫ uolūtatē rōnis iustitie ꝯsensit· t iustitiā ꝯplauꝫ· sꝫ aūt uolūtatē pietatis· sīn odio ī time ꝯdoluit· vn̄ nō fuit ī eo· uolūtatꝰ ꝯrietas· ad h· n· q̃ sit ꝯrietas· oꝫ q̃ sit sꝫ idē· nā sī aliqs uelit aliqd· sꝫ ulez rōꝫ· puta· suspēdi hoīez p iustitiā sūantā· ali aūt nolit h· q̃ ē suus ꝯsanguineus· ex amore pūato· tales uolūtates non sunt ꝯrie· amor uniūsal' t pticlaris· odiū circa aliqd non faciēd· ul faciend nō sunt plene ꝯria· Jꝫ uerū sī ꝯsangneus nō solūꝫ illud nollet· sꝫ illud niteretur īpedire· tuc bn̄ eēnt uolūtates ꝯrie· oꝫ ē q̃ ad h q̃ sit ꝯrietas· sit circa eandē uoluntatē· q̃ sī una uolūtas uellet aliqd· t sensitiuus appetitus nō uellet aᵈ· nō ē ꝯrietas· ū sensitiuus inītāt pualēt· q̃ ipediēt illud· sic· n· iā puerī ad uolūtatēꝫ ād ꝺ illo· eo q̃ pot illuꝫ regē· sic fuit ī xᵒ· q̃ lꝫ sensitiuus appetit· refugēt mortēꝫ· tāq̃ nāle maluꝫ· bn̄ faciebat fu ciendo offīm suū· q̃ sic uolebat dīa uolūtas euꝫ uelle· io orabat· ut calix trāsiret· sēp tn̄ rō rege bat dicens· nō q̃ ego uolo sꝫ q̃ tu· Jꝫ ad agᵐ dꝫ q̃ nō ē ꝯrietas dicenda n̄ sit ī modo· uolēdi· ul in rōne uoliti· t tal' nō fuit ī eo· liberꝰ aᵣ· t uī q̃ nō· q̃ liberꝰ aᵣᵐ se

Erto qr̃· utrū ī xᵒ fuit hēt· ad utrūqꝫ· sꝫ uolūtas ei' fuit ad un̄ ꝺtinata· t nō ad utrūqꝫ· Jt̄ electō ē act li· aᵣ· sꝫ ī xᵒ· nō fuit electō· g̃ᵒ n̄ ei pō aqua electē· p tō· mi· dꝫ· 3· eth· q̃ electō ē appetit ꝑsiliati· sꝫ ipē nō fuit ꝑsiliat· q̃ ꝯsiliū ē ꝺ hꝫ· ꝺ qbꝫ dubitam· t n̄ sum cti· q̃ ꝺ xᵒ dīa nō pot· Jꝫ ꝯ· ubi ē electō· ibi ē liberꝰ aᵣᵐ· sꝫ ī xᵒ fuit electō· g̃ᵒ tc· p tō· mi· ys· 7· dꝫ ꝺ eo· ut sciat reprobare malū t eligē bonū· Jpᵒ dꝫ· q̃ ī quolꝫ hoīe· ē dupx act uolūtatis· sic dꝫ fuit ī l'· 2· s· un̄· quo uolūtas fert· ī uolit ab so lute sꝫ se· q̃ dꝫ finis· t sꝫ se bon̄· t uocat uolūtas sic mota ut· nā adoctoubꝫ· t dam uocat eā the lisis· 2ᵘ· aūt act· ē quo uolūtas fert ī ād· nō absolute· sꝫ ī ordin ad aᵈ· t dꝫ uolūtas sꝫ qd· sic supto medicine nō sꝫ se ē uolita· sꝫ ī ordin ad sanitatē· q̃ dꝫ adoctoubꝫ uolūtas ut rō· t dam uocat eā bulysim· tal' aūt act nō diūsifi cat pōꝰ· eo q̃ utrqꝫ respīo obꝫ ut bon̄· t tal' uolūta dꝫ eē ꝯsiliatiua· vn̄ phs· 3· ethꝰ dꝫ· q̃ in hoc differt uolūtas ab electōne· q̃ uolūtas ē finis ꝑ se loq̄ndo· electō aūt eoꝝ q̃ sūt ad finē· h ē q̃ uolūtas ē ut nā· electō ē ut rō· io ē dꝫ ad ꝯstōeꝫ· cū ī xᵒ ponam· uolūtatē ī rōne· oꝫ ponē· li· aᵣᵐ· a q̃ pcedat t eliciat tal' electō· sic ꝑpius act· q̃ ꝑpa pō· Jꝫ ad· 1· argumt· dꝫ q̃ uo lūtas xⁱ fuit bn̄ ꝺtinata· ad bon̄ q̃ ē finis· t t ad bon̄ q̃ ē ad finē· sꝫ nō ad h ul' ī bon̄· t io ptinebat ad euꝫ· eligē p li· arbitꝫ· ꝯfirmat in bonuꝫ· vn̄ dꝫ eē ꝺtinat ad un̄· s· ad bon̄ t n̄

ad malū. sic ē in nob. ¶ Ad .2. dr̄ q̄ accidit electō
ni dubitatō ex ip̄fcōne eligentis. nec p̄se p̄tinet q̄r
iā eēt i oī eligente. q̄ f̄lm ē. nā d̄s elegit nos an
mūdi ɔstitutōz. ⁊ tn̄ nō fuit in eo dubitatō ¶ Jux
h̄ ē dr̄ q̄ in xᵒ fuit p̄t diaz volūtatez. tp̄x volūtas.
q̄r sensualitatis. q̄ p̄ticipatiuē dr̄ volūtas. ⁊ volūtas
rōnal. q̄ duidit ɔt̄ duos act̄. s. i finē. ⁊ dr̄ nā ⁊ in
act̄ ad finē. ⁊ dr̄ rō. ista aūt volūtas q̄ dr̄ rō. sēp
voluit. q̄ diā volūtas voluit. s. mortē p̄ salute nr̄a.
s̄ʒ volūtas sensualitatis. ⁊ nāl' refugiebat mortez.
tāq̄ p̄se malū. ⁊ sibi nociuū. ⁊ sic facē eo placebat.
q̄r p̄mictebat q̄ agēt q̄lʒ nā. q̄ sibi erat p̄p̄uz ⁊ nāle.
manifestū ē aūt q̄ volūtas sensualitatis. refugit
nālit̄ cor̄is sui lesionē. ⁊ silr̄ volūtas ut nā. re
pudiat ɔ̄ria nē. q̄r sūt p̄ se mala. s. mortē. s̄ʒ vo
lūtas ut rō q̄ h̄t aliq̄d velle. s. ordinē ad finē vo
lebat mortez. p̄p bonū finē. iō dicebat sic d̄r vo
lebat p̄ modū rōnis nō q̄ ego volo. s̄ʒ q̄ tu. ⁊ sibi
cedebatur oīs alia volūtas rōni. orare ⁊ ui q̄ n̄
¶ Vᵃrtᵒ q̄r. vtrū decuerit xᵐ. q̄r orō ē petitō. d
centiū adō. s. dam. s̄ʒ xᵒ oīa possʒ facē. nō vi cō
ueniēs petē ab alio q̄ ip̄e p̄se. potat iplē. ⁊ sic
nō ɔpetit ei orō ¶ Jt orō ē ascensus intell'ᶜ in
dm̄ s. dam. s̄ʒ intell'ᶜ xᵒ nō ascēdebat in dm̄ q̄r sēp ei
erat unitus. s. unionē ypostasis ⁊ fruitōnis. g.
⁊ c̄. ¶ Jt nll'ᶜ orat p̄ aliquo dono. d quo ē c̄t q̄
sit futuru. s̄ʒ oīa q̄ ip̄e petebat erat futa. ⁊ sibi
notā. sic nos nō oram' q̄ cras nascat̄ sol ¶ G.
offm̄ sacdotis ē p̄ populo orare. s. ap̄lm̄. ad heb.
s̄ʒ xᵒ erat sacdos adō ɔstitut'. g̃ ɔpetebat ei ora
re ¶ Rñº. dr̄ q̄ orō ē explicatō p̄p̄e ncc̄itatis. ⁊
volūtatis apud dm̄. ut eā ipleat. si aūt ī xᵒ
nō fuissʒ n̄ una volūtas tm̄. ei nō ɔpetebat or
are. q̄r volūtas diā ē p̄se ip̄az potēs oīa facē. i
mo oīs effcᵒ fit a diā volūtate oīū p̄sonaʒ q̄r
indiūsa sūt opa trinitatis. ut si xᵒ orassʒ aliq̄d sī nō
h̄nsʒ n̄ volūtatē diaz. nō erat n̄ se rogare q̄ r̄
diculū ūm. s̄ʒ q̄r in xᵒ fuit ut dcm̄ ē. n̄ solū diā u̇
⁊ h̄ua voluntas. iō ɔpetebat sibi orare. q̄ n̄ po
tāt p̄ se ip̄az n̄ p̄ virtutez diaz. n̄c erat efficax i
plē que petiuissʒ. hic ē q̄ eū decuit orare. i q̄nt
hō erat. in qua orōne dedit nob' exēplū. ⁊ p̄ius
fec̄ q̄ docuit. mᵗ. 26. vigilate ⁊ orate ut n̄ in
tretis in tēptatōz. oᵗ ⁊ se vere hoīez adō missuz.
vn̄. io. 12. grās t̄ ago dn̄e. q̄m exaudisti me ego
aūt sciebā. q̄r tu sēp me audis. s̄ʒ p̄p p̄p'lʒ q̄ circūst
at dixi. ut credat q̄r tu me misisti. vn̄ sepe orauit
ut euāgl'ʒ dic̄. ¶ Ad .1. argᵐ. dr̄ q̄ iā p̄ʒ q̄r n̄ ora
uit. in q̄nt d̄s. s̄ʒ in q̄nt hō. ⁊ ut tal' nō potat ō.
¶ Ad .2. dr̄ q̄ ascensus ē mot' ad sursuz. mot' aū
ē dup'x ut dr̄ .3. d aīa. q̄r un' p̄p̄e dict'. ut ip'tat
exituz d pō ad actū. ⁊ tūc ē act' ip̄fci. ⁊ sic ascē
dē ɔpet̄ ei q̄ nō ē sursuz actu s̄ʒ pō. ⁊ sic nō ɔpe
tit xᵒ sic dic̄ dam. q̄r ut ip̄e dic̄ .3. l'. itll'ᶜ hua
n̄ xᵒ nō eget ascēsione in dm̄. cū sit sēp ei ɔiūct'.
s̄ cē p̄sonale. ⁊ s̄ cē fruitōnis. alio m̄ dr̄ act'
siū mot'. act' p̄fci. i. existētis i actu. sic in

telligē ⁊ sentire. dūr q̄dā mot'. ⁊ tali m̄ ɔpet̄ xᵒ.
ascendē in dm̄. q̄r sēp ɔtēplat̄ ip̄ʒ ¶ Ad .3. dr̄ q̄ xᵒ
sciuit q̄dā futa. eē fienda p̄p suā orōnē. iō nō i gent
imo d cent orauit nō obstante c̄titudīe euentus.
¶ Vitᵒ q̄r. vtrū oīs ei orō fuit exaudita ¶ Rñº.
dr̄ q̄ sic. sic p̄ʒ. io. 12. ego aūt sciebā. q̄m sēp me
audis. ē tn̄ sciendū. q̄ tūc dr̄ volūtas iplerī. q̄n illud
volitū iplet̄. s̄ volūtatē rōnis d'libatiue. ⁊ s̄ h̄ē vo
lūtas h̄ua dicenda. q̄ fert̄ ad obʒ. ut h̄ua ē. i. rōnal.
illud aūt q̄ volum' s̄ volūtatez. sensualitatis. ul'
nāle. i. ut nā ē. nō sipl'r volum'. s̄ʒ s̄ q̄d. i. si ad n̄
obstaret. q̄ p̄ rōz d'libatiua iuenit. ⁊ iudicat. vn̄
xᵒ. sēp voluit. q̄ dr̄ voluit volūtate d'libatiā. ⁊ iō
fuit sēp exaudit̄. q̄r ɔformis fuit diē volūtati. q̄r
huic oms̄ alie volūtates. p̄ rōz subiciebāt. vn̄
absolute dcē ē q̄ oīs ei voluntas exaudita fuit eo.
mº qº voluit exaudi. ⁊ sic dixi. ¶ Si aūt q̄rat̄
aqº fuit illa orō. ut calix trāsiret. ut̄ᵐ a sensua
litate ul' rōe. iā p̄ʒ rñº. q̄r ex q̄º nō trāsiuit calix.
s̄ʒ ip̄ʒ bibit. q̄ nō fuit a rōne. s̄ʒ a sensualit̄e. q̄r iā
dcm̄ ē. q̄ oīs ei orō fcā a volūtate d'libatiā. ⁊ p̄ rōz
ɔsiliata fuit exaudita. vn̄ illa orōne fuit aliq̄d
māle. ⁊ aliq̄d formale. siū d ut mouēs. ⁊ d ut
p̄pōnēs. q̄r sensualitas eā mouit. ⁊ volūtas rōnis
eā p̄mouit. q̄r p̄ respcū d'scētōz p̄pōnētis. s̄ʒ d'siduū
sensualitatis. q̄nt in se erat refugiebat mortē.
nā p̄ h̄ istruxit nr̄az fidē d ūa carne. ad sup̄ ta
⁊ ɔfortauit nr̄az i becillitatē. ut nō diffidam'. si p̄i
cula mortis p̄ horrem'. Jt onat nob q̄ q̄n nc̄tuq̄
timeam'. subiciam' nr̄e volūtatē diē volūtati.
dicēdo n̄ q̄ ego volo cē q̄ tu. vn̄ i illa orōne mag
nob' q̄ sibi p̄uidit. xᵒ ɔpetat sacdotiū. ⁊ ui q̄
¶ Sextᵒ q̄r. vtᵐ nō. q̄r minor ē stās q̄ ille cui
aliq̄s dr̄ astare. s̄ʒ sacdos dʒ astare corā anglo.
sic p̄ʒ. zac. 3. oᵗ m̄ ei sacdotē magnū stātē corā
anglo. s̄ʒ h̄ nō ɔpetit xᵒ. q̄r ip̄e ē maior oīb; angl'.
sic p̄ʒ ad heb. i. tāto maior angl'is effcs̄. q̄nto
differēti p̄ ill' nom hēditau ¶ G. ap̄l's habem' pō
tificē q̄ penetruit celos. ih'z filiū dī. e. ad heb.
¶ Rñº. dr̄ q̄ p̄p̄iū offm̄ sacdotis ē eē mediuz. it
dm̄ ⁊ hoīez. siū p̄p'lm̄. in q̄nt. s. diā p̄p'lo tradit. vn̄
sacdos. q. sac dans. ⁊ p̄ces p̄p'li dō offert. ut offerat
dona ⁊ sacficia p̄ pc̄cīs. h̄ aūt offm̄ p̄p̄e ɔpetit
xᵒ. vn̄ ip̄e reconciliauit gn̄s h̄uan dō. ⁊ p̄ ip̄ʒ nob.
dr̄ p̄ciosa dona p̄misit. ut efficiam' ɔsortes. diē
nē. 2. pet. imo tal' sacdos erat nob. oportun' q̄
fcs̄ ē nob obtēptātib; cā salut' etnē. q. ad heb.
q̄r d se ip̄o fec̄ hostiaz ¶ Ad argᵐ. dr̄ q̄ oms̄ exce
tes act' ierarticos. tūr angli q̄r sūt medii. int
dm̄ ⁊ p̄p'lm̄. iō q̄r xᵒ huit tale offm̄. dr̄ angl's.
mal'. 2. angl's dn̄i exercitiū ē. xᵒ nō s̄ diuinitatē
⁊ s̄ h̄uanitatez. maior ē angl'is sic dixi sup̄. im
mo ip̄i angli ministrauerūt ei. d. 18.
Emitto ꝑ xᵒ. p̄mictēdū n̄ ē. h̄ ē d. 19. ¶ Circa
q̄ q̄r. pº. vtrū xᵒ meruit ab istāti sue ɔcep
tōnis. ⁊ ui q̄ nō. q̄r sic se h̄t h̄ argᵐ. ad mēdū
sic ⁊ ad d'merendū. s̄ʒ nll's pōt in pº istāti sue p̄
ductōnis d'mēri. sic fuit dcm̄ d angl' i l'. 2. g.

dr̄ pº q̄ xᵒ meruit. q̄r ad mitū tria ɔcurrūt. s. q̄ hō sit maior
q̄ sit p̄ liber arᵐ dō sue actōis. ⁊ q̄ sit actō elicita a uolūte
iformata carᵗᵉ. rh' tria p̄fcē fuūt i xᵒ.

nll's pōt mēri. ¶ Jt mitū ē a volūtate d'libatiua.
ut d'libatiua ē. s̄ʒ n̄ ē d'libatō ē collatō. ⁊ ɔsilia
tō. q̄r electō ē appetitus. p̄ɔsiliati. 3. het. s̄ʒ h̄ n̄ poss
ūt fi in eodē istanti. q̄ ɔsiliet ⁊ eligat. ⁊ mituz
acq̄rat ¶ G. mag' ē actual' lux sol' sp̄ual' q̄ corl'.
s̄ʒ corl' statī q̄ ē illūinat. g̃ ⁊ lux sol' sp̄ual. statī
agit. q̄ existit. aīs aūt ei a cō fuit mitoria.
¶ Rñº. dr̄ q̄ dio ɔcurrūt ad rōz miti. s. h̄itʒ grauit
⁊ h̄it act' sui usus. si loq̄m' d h̄itu. q̄ reddat h̄ntē
dignū p̄mio. sic absq̄ʒ dubio. xᵒ fuit dignus. i istāti
sue ɔceptōnis oī bono. ⁊ in h̄ oms̄ ɔcordāt. si aūt
loq̄m' d usu h̄itꝰ. sic q̄ō ūi mag' q̄rēre. sic ē dup'x
modus dicēdi. q̄dā n̄. dnt. q̄ opa' p̄suppōi eē
⁊ seq̄t eē. iō necē fuit. ⁊ ē. q̄ p̄us aliq̄s h̄at eē
q̄ mēat. ul' agat. ⁊ p̄cipue d actōne mēndi.
iō dnt q̄ xᵒ statiz pº istās sue ɔceptōnis. meruit
s̄ʒ nō in eodez istāti. ⁊ addūt. q̄ q̄n sciēt apⁿº
meruit. q̄ li. a. dʒ intelligi. exclusiue. n̄ iclusiue.
alii uō dnt. q̄ huit usuz ip̄i h̄it i pº istāti. q̄r h̄
ē dat ei p̄ graz p̄fcissimā. ut possʒ in eodē istāti. qº
pº eēt. exire in act̄ illī h̄it. ⁊ rō h̄ui ē. q̄r q̄ aliq̄
pō in pº istanti. in quo ē pº h̄ n̄ h̄at actōz sua ē q̄r
illo istāti. nō h̄t totā suaz p̄fcōz q̄ req̄rit. ad illā
actōz. ul' q̄r ipedit̄. ul' q̄r d rōne ei. sit subcessio
q̄ nō pōt fi in istāti. q̄ oīa cessat a xᵒ. q̄r huit totā
suā p̄fcōz. q̄ ad h̄ req̄rit. nē. s. ⁊ grē. nᶜ fuit ād
ipediens. q̄r nō req̄rit p̄fcō organoꝝ. sic in nob n̄
d ei rōne ē subcessio. eo q̄ actus volūtatis ē sin
motu. tal' aūt act' ē i istanti. n̄ d'sinit q̄n ad ti
git volitū. sic d'sinit mot̄. d cui rōne ē sbcess
sio. q̄n attingit illud cui ē. s̄ʒ cū xᵒ huit usuz
liberi arᵐ. cēt citi potuit. dr̄ ē q̄ fuit i istāti. s̄ʒ p̄
batū ē q̄ n̄ ipedit. g̃ᵒ huit. ¶ Ad .1. argᵐ. dr̄ q̄
nō ē sile d demito. ⁊ d mito. q̄r act' mēndi nō
ē ɔ nāle. sic act' d'mēndi. s̄ʒ mag' ɔplet. ille āt
diminuit aliq̄d d h̄itu. nā iō dr̄ malū q̄r ād ad
mit d bono. ut dixi. in l'. 2. ⁊ ē ibi ūag. nō est
aūt pol'e ād eē h̄itū. ⁊ diuit ul' subtraz. i eodē
istāti. q̄r icludit ɔ̄dcōz ¶ Ad .2. dr̄ q̄ n̄ ē sile d
nob. q̄ ipedim' ⁊ d xᵒ. cui s̄b pōit ē etnū efficacia
aūt opom's ɔpet̄ ad existētiā p̄sonale. q̄ n̄ h̄t
aliq̄ ipedimētuz. meruit p̄ ɔceptōz. ⁊ ui q̄ nō.
¶ Scdᵒ q̄r. vtrū q̄r si meruit plus fuit dignus
p̄ea q̄ eēt añ mitū. g̃ pº nō fuit sūme dign.
¶ G. ap̄l's. h̄uliauit se m̄ ip̄ʒ. fcs̄. obediens. ⁊ c̄. p̄p
q̄ ⁊ d̄s exaltauit illū. ⁊ dedit illi nom. q̄ ē sup̄ oē
nom. s̄ʒ h̄ulitas nō exaltat n̄ rōne miti. g̃ ⁊ c̄.
¶ Rñº. dr̄ q̄ loq̄ndo d ip̄o mito p̄p̄e supto. xᵒ. me
ruit nob. ⁊ sibi in sua ɔu'satōne. nō q̄ fecit ad
sibi d'bitū. d nō d'bito. ul' mag' d'bitū d min' d
bito. q̄r oī bono sūmo erat dignus. s̄ʒ meruit i
q̄ d'bebat̄ uno mº. p̄ea d'bito fuit alio m̄. ⁊ q̄ d
bit̄ erat uno actu. fuit d'bit̄ plib; actib;. nob
aūt tb; dcīs modis meruit. vn̄ mag'r dic̄ i l'ra
nō p̄fec̄ xᵒ. q̄nt ad ūtutez miti. s̄ʒ p̄fec̄ q̄ntū
ad nūz mitoꝝ ¶ Ad argumēt̄ dr̄ q̄ illud ē uer
d mito. q̄n fac̄ d nō d'bito d'bit̄. ul' d min' d'bito
mag' d'bitum. ⁊ sic nō fuit in eo mitū. s̄ʒ 3º m̄.

ut dixi. q̄r. s. plib; modis d'bitū ¶ Si aūt q̄rat̄.
vtrū i passione meruit. planū ē q̄ sic. sic dicit
ap̄l's. p̄p q̄ ⁊ d̄s exaltauit. ⁊ c̄. eo q̄ eaz voluntarie
sustinuit sibi violent̄ illataz. ⁊ ui q̄ sic q̄r
¶ Tcīō q̄r. vtrū meruit fruitōz glosius est
ād h̄re p̄ mita. q̄ sin mitis. s̄ʒ xᵒ. h̄t oīa glo
siori modo. q̄ pōt intelligi. g̃ h̄t p̄ mita ¶ Jt
mag' ē mēri nom q̄ ē sup̄ oē nom q̄ fruitōz. s̄ʒ
xᵒ. p̄ suā passionē meruit h̄ui nom. sic p̄ʒ ad
phil'. 2. g̃ multo forti meruit glīā fruitōnis.
¶ G. ag' in ench. null' p̄cedētib; mitis. hō ille i
unitate p̄ᶜ ɔiūct' ē. s̄ʒ illa copulatō ul' ɔiūctō.
eē nō potuit siū dī fruitōne. g̃ᵒ illud n̄ mēri.
¶ Jt. mitū nāl'r añcedit p̄miū. sic cā effcm̄
s̄ʒ usus ūtutis siū act' seq̄t h̄itū. g̃ cū oʒ dicē q̄
pᵘus fuit xᵒ nō beat' q̄ beat'. ⁊ q̄ p̄us fuit. añ
q̄ glīā recepit. si ita ē q̄ ista meruit. h̄ aūt ē
f'lm. q̄r sil' fuit in eo grā ⁊ glīa ¶ Rñº. dr̄ q̄
xᵒ. nō meruit fruitōz. ⁊ rō h̄ui ē s̄ quosdā. q̄r
oʒ p̄cedē. tp̄r ul' saltē nā. mitū ip̄ʒ p̄miū. s̄ʒ
neūtᵒ m̄ potuit h̄ eē in xᵒ. q̄r iā aīa ei nō eēt
ydonea. uniri. n̄ eēt b̄tissima. q̄ fit p̄ dī fru
itōz. g̃ᵒ oʒ q̄ fruitō p̄cedat oīa mita. s̄ʒ planū ē
q̄ nō p̄cessit nᶜ tp̄r n̄ nā. imo potī eō. fruitō
p̄cessit ordīū nē. ip̄az unionē. ⁊ añ unionē n̄
potuit p̄cedē aliq̄s actō. nā act' secūdᵒ p̄suppōi
p̄m̄. iō sipl'r ē dcm̄ q̄ xᵒ huit unionē. fruitōz
eo q̄ huit unionez. p̄ dm̄ ⁊ nō p̄ mitū. sic dic̄
mag'r in l'ra. ag'. ī. ie. d t̄. in reb; p̄ tp̄s ortī.
sūma grā ē. q̄ hō i unitate p̄ᶜ ɔiūct' ē. q̄ aūt
ē p̄ graz. h̄itū iaz nō ē p̄ mitū ¶ Ad .1. argumē
dr̄. q̄ uerū ē. q̄ illis ē mag' glosū h̄re p̄mia
p̄ merita. q̄ sine meritis. q̄ ea acq̄runt p̄ solā
unionez. caritatis ⁊ amoris. q̄ potant eē ⁊ nāti
erāt eē boni ⁊ mali. nō sic aūt ē d xᵒ. cui grā
ē q̄i nāl'. sic dic̄ ag'. ut nō solū dicat̄ fili dei.
s̄ʒ d̄s. multo aūt ē glosius h̄re glīā p̄ nāz. q̄ p̄
acq̄sitōz. exᵐ. d dō ¶ Ad .2. dr̄. q̄ xᵒ huit nom
q̄ est sup̄ oē nom. p̄ etnā gnōz. ⁊ ex tp̄r p̄
diomat' cōicatōz. i q̄nt hō. ⁊ istis modis n̄ me
ruit. s̄ʒ ē ad h̄ᶜ huit q̄nt ad manifestatōz i
ɔu'satōne. ⁊ iste modus. donādi tale nom n̄ fit.
mag' imo min' mēri. q̄ glīā. iō nō seq̄t̄ si
pōt min'. g̃ᵒ ⁊ mag'. p̄mis tn̄ duob; modis. uer
ē q̄ erat mag' h̄re. s̄ʒ n̄ meruit.
¶ Vartᵒ q̄r. vtrū meruit siū corīs glificatōz.
⁊ ui q̄ nō. q̄r si ip̄e meruit p̄se iaz n̄ te
nem'. ei tantas grās referē. p̄ sua passione ex
quo nō solū p̄ nob. imo ⁊ p̄se patietur. q̄r p̄p i
dignitiā sue glificatōnis. s̄ʒ h̄ est f'lʒ. q̄r soluz
p̄ nob illaz mortē sustinuit ¶ Jt ag'. ad dios
corū dic̄. q̄ glīa corpis ex redūdanti. aīe gli
ficatōne uenit. s̄ʒ illā aīe nō meruit. g̃ᵒ n̄
illud q̄ ex illa uenit ¶ G. mag'r in l'ra dicit
q̄ mito h̄ulitatis. ⁊ aīa i passibil' ⁊ cor' imorl'e.
siū caro imortal'. g̃ᵒ huit imortalitatē carnis.
i. glificatōz ex mito h̄ulitatis. ⁊ rō ɔcordat
q̄r sic h̄ulitas ē uia ad exaltatōz. ut dic̄ xᵒ. sic

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dist. 21

[illegible]

[illegible]

sepatur a se ipsa. ergo relinquitur quod sit carnis ratione tamen dei
tatis. ¶ Ad 2. dicendum quod ubi cum dicitur homo per unionem humane
nature. non tamen dicitur humana natura. sed homo habens naturam humanam animam videlicet et
corpus. fuit pars humane nature. unde per unionem ad utrumque
illorum non sequitur quod ubi sit anima nec corpus. sed bene quod habens
animam et corpus ¶ Ad 3. dicendum quod nec anima nec corpus habuerunt in
unam ypostasim que est ubi. nec post separationem anime a carne
fuit aliquid immutatum circa ypostasim. a carne Christi.
Sexto queritur. utrum divinitas sit separata quod sit. quia de
structo priori destruitur posterius. sed unio carnis pri
or est cum anima. quam sit unio tota cum deo. ergo si destruitur
unio prior anime et carnis. ergo tota que posterior est. sic ergo
tur est posterius naturali. ¶ Item non est divinitas unibilis
nec insensibili. ut supra dictum fuit. sed illud corpus in triduo
fuit insensibile. ergo divinitas non fuit ei unita ¶ Contra.
fides dicit quod Christus iacuit in sepulcro. sed hoc non competeret ei
ratione divine nature. quia non habet situm. ergo convenit ratione carnis
coniuncte. ¶ Responsio dicendum quod caro non fuit separata a divinitate
in morte. Et ratio huius est. quia ea que deus per suam gratiam con
fert. numquam aufert sine culpa. Unde ad Ro. xi. dicitur sine
penitentia sunt dona dei. ergo cum illa caro numquam peccaverit
non est dicendum quod deus ei gratiam factam abstulerit. sic non au
fert gratiam adoptionis sanctis suis. multo minus ergo au
fert eam filio hominis coniuncto. non per gratiam adoptionis.
sed per unionis personalis efficaciam. Unde non debebat
ei caro inter corruptionem. sed semper integra permanere. et
parare nostram salutem. quod per se facere non ita potuisset.
¶ Ad 1. argumentum dicendum quod destructo priori destruitur posterius.
si essentialiter dependeat a priori. non autem ex de alio. et tale
erat illud corpus verbi dei. quia non erat nec est unio per me
dium distantie. sed ordinis. quia sic erat prius fuit per ea il
la caro ordine se habens ad animam. non quod debeat dici
dependere ab ea ¶ Ad 2. dicendum quod licet divinitas non sit uni
bilis rei insensibili. tamen non potest dici quod tunc esset sic in
proposito. quia semper erat in ordine ad sensum. sicut prius fu
erat. non enim fuerunt unita anima et caro. ut diversa erant
sed ut unum erant. et sic ut ordinem habebat ad invicem
remansit unita non dupla unione sed una. actione
supra unionem non secundum quod dicitur relative. deitas mortua.
¶ Septimo queritur. utrum illa caro debeat post separationem anime.
et dicendum quod sic. nam nullum actum vite habebat licet esset unita
vite increate. ab ea tamen vitam formaliter non recipie
bat. quia ydonea non erat nisi a forma vite. scilicet anima. que non
competit deo nisi effective informari. nec tamen potest inferri quod illa
caro sit mortua esset ignobilior viventi. quia in aliis con
ditionibus reformat peccatum. nec erat nisi ad tempus non inveniens.
na filii regis nobilior est captus filio rustici non capto.
Octavo queritur. utrum illa caro fuisset putrefacta si
diu stetisset. non per miraculum conservata. et videtur quod
sic. quia omne compositum ex contrariis. sibi relictum resolvitur in suas
partes. sed illa caro erat talis. ergo etc. ¶ Item dum caro
erat viva erat ibi mutua actio et passio ele
mentorum. ergo multo fortius quando erat mortua. quando anima
non reconciliabat nec tenebat. talis autem actio contra
facit ad dissolutionem ¶ Contra. anima non sinit corpus corrumpi dum
est corpori unita. ergo nec deitas sine speciali miraculo non sineret
corrumpi illud corpus. ¶ Responsio dicendum quod aliqui dicunt quod illud corpus non fuisset

corrumperetur. ratio talem assignatur. quia corrumpi presupponit esse sicut
esse presupponit ens. et quia natura non attingit ad illud esse quod
habebat in supposito eterno. nullo modo potuit agere ad eius destru
ctionem. Unde quia natura non dedit naturale illud existimatum non potuit ea
auferre. et sic omnes contrarie. quod omnis operatio facta in Christo unio. esset dis
pensative permissa. et passio similiter. igitur nunc prohibebat redu
cere in humanam naturam. illud quod prohibita fuisset a passione et
actione naturali. quia non sustentata erat in divina natura. et tunc
plana est responsio ad argumenta. quia concludunt de illo quod habet natura
le existimatum. ¶ Alii dicunt quod sine novo miraculo caro fui
sset corrupta si diu stetisset. et ratio huius est. quia anima numquam re
cedit de corpore nisi fiat aliqua corruptio in armonia ipsius
corporis. et propter corruptionem armonie corporis Christi facta propter pas
siones quas sustinuit. recessit anima Christi de suo corpore.
sicut est de nobis. Unde sicut tunc incepit ita potuisset ultra
procedere. si stetisset. ideo datur signum quod propter hoc fuit unctum fuisset
cum prudentia conditum. cum aloes et huiusmodi. et illud corpus quod
habet preservare a corruptione et a putrefactione ¶ Ad argumentum
patet responsio. quia si divinitas voluisset bene potuisset. sed quod accipit
si non fecisset adhuc. non tamen est simile nec verum quod anima non sinat
corpus putrescere. immo si diu staret conservare non posset quia
iam sequeretur quod homo esset immortalis per naturam. et sic dicendum est de Christo
sicut de aliis. licet fortius et plus durasset quam alia ¶ Si
autem queratur. ~~queratur~~ utrum corpus Christi fuit idem numero vivum
et mortuum. dicendum sicut argumentatum quod sic sicut patuit libro
2. de unitate formarum. licet aliqui dicant quod natura non sit idem
numero. non sit quod tamen corpus Christi fuit idem quia mansit suppositum
in quo erat omnino idem. ¶ Iuxta hoc dicendum est quod anima facta est
impassibilis statim post separationem. quia quod prius esset passibilis.
erat propter finem quo adepto omnino cessaverit quod erat propter finem.
Queritur utrum in illo triduo mortis etc. hec est q. 22. d. 22
Circa quam queritur primo. utrum Christus in illo triduo fuit ho
mo et videtur quod sic. quia Aug. de tri. 1. dicit quod talis fuit illa susce
ptio. ut faceret deum hominem et eum. sed illa non cessavit
per mortem. ergo per mortem non desiit esse homo. ¶ Item omne
habens naturam humanam est homo. sed Christus in illo triduo habuit naturam hu
manam. ergo fuit homo. nec potest evadi dicendo de unione
illa cum semper unita ypostasi ¶ Item omnis sacerdos est
homo. sed Christus erat tunc sacerdos. quia suum sacerdotium numquam
fuit interruptum. secundum apostolum et Ps. ¶ Item Christus iacuit in sepulcro.
et hec est vera propositio. aut secundum quod deus. aut in quantum homo. sed non
sic deus. ergo prout erat homo. ¶ Item Philosophus 9. ethicorum dicit.
unusquisque homo est suus intellectus. unde vult quod solus intellectus
possit dici homo. ¶ Item consuetudo dicimus sancte petre ora pro nobis
loquendo ipsi anime. quod si non esset falsum dicendum ¶ Contra. per de
structionem generis. sequitur destructio cuiuslibet speciei. sed esse unitum
est genus ad esse hominem. ergo destructa unione destruitur homo.
Christus autem in triduo non fuit vivus sed mortuus ¶ Responsio dicendum
quod ratio magistri fuit. quod Christus in triduo fuit homo. et ratio
que movit eum fuit ista. quia quicumque habet animam rationalem
et corpus est homo. sed talis fuit Christus et in triduo. quia unita fuit
anima et corpus verbo. talis autem unio utriusque in uno suppo
sito. dicit quod sufficiat ut sit quis homo. quod tamen non potest dici
de aliis hominibus quia nec invicem nec alicui supposito. sunt uni
ta. hec ratio magistri quam consuetudo non tenet. secundum quod dictum fuit sup[ra] d. v. q. 2.
quando questio est. utrum anima separata sit persona. ¶ Alia est communis opinio
omnium magistrorum. quod Christus non fuit homo in triduo. et ratio satis

est clara. quia cum hoc dicto mortuus. sit dictum hoc non potest pre
dicari. divisim. sicut patet per philosophum in periher. dicendo iste est homo mo
rtuus. ergo est homo. immo est oppositum in adiecto. nec valet ratio
magistri. quod licet anima et corpus sint unita in supposito. quod propter
hoc dicatur homo. sed oportet quod sit unita ad invicem. Unde si ver
bum adsumpsisset solam animam per se. et non corpus. dum modo illa esset
unita. diceretur homo. et planum est quod hoc non esset quia haberet animam
et corpus. sed alterum tantum. ideo oportet quod cum homo sit forma qua totum
compositum. quando compositum non est. nec forma quam compositum est. Unde
non fecisset illa susceptio deum esse hominem. dato quod adsump
sisset animam et carnem. per se nisi adsumpsisset illa ut unita inter
se. quod quidem unio facit esse hominem. et ideo si forma non est in proposito le
est quod denominet. et quia forma hominis non fuit in triduo. non potest
denominare suppositum. licet habuit omnes partes forme. sed quia non
erant unite quam unionem sequitur esse hominem. ideo dicendum quod Christus non
fuit homo in triduo. nisi dicendo homo mortuus. hec enim bene est
vera. Christus in triduo fuit homo mortuus ¶ Ad 1. argumentum dicendum.
quod susceptio anime et carnis. non fecit deum esse hominem. sed sus
ceptio illius totius uniti fecit esse deum hominem. ideo desiit esse
homo. quia desiit esse compositum ¶ Ad 2. dicendum quod hec est duplex. omne habens
humanam naturam est homo. quia nomine humane nature aliquando accipitur pro
partibus constituentibus naturam humanam. et sic falsa est. aliquando autem acci
pitur pro forma completiva hominis. que dat esse composito. sicut dicit
boetius. natura est unamquamque rem formans specifica differentia. et sic
est vera maior. sed minor est falsa. quia Christus non habuit formam hu
manam in triduo. ideo non fuit homo. ¶ Ad 3. dicendum quod esse sac
erdotem. competit homini ratione anime in qua est capacitas ordinis sac
erdotalis. et quia per mortem huiusmodi ordo non perditur. potest dici quod
sit sacerdos. et multo magis Christus. Unde fuit sacerdos in triduo
¶ Ad 4. dicendum quod Christus iacuit in sepulcro non secundum quod deus nec secundum quod
homo. sed secundum quod aliquid hominis per synecdochen. sic petrus iacet in
sepulcro. ergo est homo. non sequitur. ¶ Ad 5. dicendum quod intellectus dicitur homo
quia est principalis pars hominis. sicut rector civitatis est prin
ceps. non tamen proprie dicitur civitas tota. ex hiis similiter est. et per tanto di
cimus anime petri. sancte petre ora pro nobis. quia est principalis
pars petri. cui oratio competit. Unde simpliciter dicendum est. quod Christus non
fuit homo immo est contra fidem hoc sentire. quia iam non fuisset mor
tuus. cuius contrarium dicit fides. que dicit mortuus et sepultus
est. non tamen est dicendum quod magister fuit istius opinionis. qui dixit
non esse mortuum. immo bene asserit sed credidit quod anima et corpus
humanum. facerent esse hominem. sine coniunctione sui non. sed in hoc
nam denominationis non bene advertit. quia illa non sunt
homo. nisi sint invicem coniuncta. Et per hoc patet responsio ad contrarium.
Secundo queritur. utrum Christus secundum quod homo fuit in loco determinato. vel
ubique. et videtur quod fuit ubique. quia quando aliqua duo sunt uni
ta inseparabiliter. ubicumque est unum est aliud. sed humana natura erat
et est unita inseparabiliter. verbo quod est ubique. ergo et humana natura in Christo
est ubique. ¶ Item ubi est suppositum ibi est quod existit in ipso. sed
natura divina et humana sunt in supposito. quod est ubique. ergo et illa.
¶ Item demonstrato quolibet loco. aut Christus est ibi homo. aut non. si est
habetur propositum. si non ergo Christus est alicubi non homo. sed hoc est oppo
situm illi. Christus est homo. et sic sequitur quod sit homo et non homo ¶ Contra. cui
cumque competit motus secundum locum est alicubi determinate. sed Christo
competebat motus. quia frequenter ibat et redibat ergo etc.
¶ Responsio dicendum quod ista questio non est difficilis ratione rei. sed ratione sermonis.
nam ratione rei planum est quod illa humanitas. nec fuit nec est
ubique. quia limitata est. licet persona sit ubique eo quod immensa est quam nullus

locum sibi determinat. sicut dicit salomon. si celi celorum te ca
pere non possunt. quanto minus etc. Si autem queratur de questione
ratione sermonis. hoc est si queratur de veritate istius sermonis. iste
homo est ubique. et iste ubique est homo. tunc respondeo. quod quando
iste terminus homo est in subiecto. est vera. ut quando dicitur iste homo est
ubique. et est sensus quod suppositum hominis demonstrati est ubique ratione
nature per se. et ratione communicationis ydiomatum. ratione humane
nature. quia non illud suppositum habet quod non sit ubique. Si autem il
le terminus homo predicetur. quia predicatur ratione forme. et hoc ad
ubi unumque determinat predicatur. et est sensus quod forma illa hu
mana. extendat se ad omnem locum in Christo. et falsa est. sicut ista
Christus semper fuit homo. Et si arguatur de conversione quando fit de
predicato subiecto quod tunc si conversa est vera et convertens. ut ubi ergo.
iste homo est filius dei ubique. hec est vera. ergo videtur quod eius simpliciter conversa
sit vera. filius dei est ubique homo. dicendum quod hoc non est bona conversio.
quia dictio illa ubique debet ita terminare subiectum. sicut prius determina
bat predicatum. et sic est in tali conversione. ideo si vere et rec
te convertatur vera erit. Unde debet dici filius dei existens ubique est
homo. Unde debet fieri de toto predicato subiectum. et econverso cum sua dispo
sitione. dicendum est ergo ad questionem ut dixi. Christus secundum quod homo esse in loco
determinato. et non ubique. ratio prima parte concedatur. quia bona est.
¶ Ad 1. argumentum in contrarium dicendum quod quando aliqua duo ita se habent
quod sunt unita. et cetera. verum est si unum non excedat alterum. et sic
est in proposito quia divina natura unita excedit humanam. et ideo non
valet. ¶ Ad 2m. dicendum quod suppositum est 1d tale quod non ex
cedit formam suam. sed commitatur cum sua forma. sed si
suppositum excedit formam. non oportet quod sit equaliter ubique. et sic
est in proposito. quia suppositum Christi excedit formam humanita
tis ¶ Ad 3. dicendum quod hec Christus est hic non homo. habet plures causas verita
tis. quia quando dico non est hic homo. potest esse sensus. aut quia non est
hic. aut quia non est homo. aut quia est hic. et est homo. sed tamen humani
tas eius non est in isto loco. et in isto ultimo sensu est vera.
et sic erat ibi quando apostolis causis veritatis ad unam.
¶ Fuit autem Christus ubique totus masculine. sed non totum quia mas
culinum respicit et dicit personam distinctam. sed neutrum dicit naturam.
et quia non fuit ubique tota natura. humana. scilicet. ideo non conceditur totum.
Tertio queritur. utrum corpus Christi fuit per triduum in sepulcro.
Responsio dicendum. tempus quo Christus fuit in sepulcro. potest dici triduum
per sinedochen. quia ultima parte diei veneris. et per totum diem
sabbati. et per primam partem diei dominice. et fuerunt. 36 ho
re. et hoc omnes concedunt. sed bene est diversa computatione hore.
quia aliqui accipiunt ab hora. 6. quando tenebre facte sunt super
universam terram. alii incipiunt computare a sero passi
onis. et procedunt usque ad diluculum diei dominice. possunt
tamen assignari varia misteria in senario. ducto in se ipso.
hoc est. 36. quia due noctes ad unam diem est proportio dupla.
quia Christus una simpla sua morte destruxit duplicem nostram
mortem. sed non dicitur illa dies nox. quia non venit ex peccato
sed ex caritate ideo significata est per diem. ad infernum.
¶ Quarto queritur. utrum anima Christi descendit ¶ Responsio dicendum
quod sic. igitur nomine inferni intelligitur locus penarum.
sicut symbolum dicit. descendit ad inferos. 3a die resurrexit
a mortuis. Ratio autem quare voluit ire. fuit ut eri
peret suos captivos electos suos. quod tamen bene potuisset fa
cere non descendendo corporaliter. sed solum iubendo vocare.
tamen sic fecit propter maiorem ostensionem benivolentie ad eos.
ut luceret hiis qui in tenebris et umbra mortis sede
bant. Et est propter confusionem adversariorum. quando infernum

momordit suos electos in hoc quod sic dicit scriptura: O mors, ero mors tua; ero morsus tuus, inferne. Ille autem animae quae erant de illo loco statim fuerunt beatae realiter, quia Deum viderunt facie ad faciem; sed non ascenderunt ad caelos statim, quia nulla prius debebat ire ante eum qui erat primogenitus in multis fratribus. Ipse autem non debuit ire tam cito, ut suam resurrectionem manifestaret in multis argumentis per dies xl, ut ipse fecit, sicut habetur in evangelio et in actibus apostolorum. Si autem quaeratur qui fuerunt erepti de inferno, dicendum est quod illi qui erant membra Christi. Nam actus activorum non sunt nisi in patiente et disposito. Passionis autem virtus activa agit in re (?) tunc in omnes dispositos; sed dispositio non potest fieri nisi per sacramenta fidei et dilectionis. Et ex hoc patet quod parvuli non exierunt qui decesserant cum originali, sicut nec eis modo valet quod modo recedunt, quia non applicatur eis per sacramenta gratiae talis virtus. Et etiam non aliquis qui decesserat in peccato mortali, sed solum illi qui detinebantur astricti reatu originalis peccati, qui fuerant purgati prius per sacramenta illius temporis. Utrum autem illi qui erant in purgatorio purgandi pro suis peccatis mortalibus factis, sed ante mortem fuerunt a culpa mundati, et ibi purgabantur pro poena, non est bene certum. Gregorius tamen dicit in omelia: omnes ad se traxit qui de electis suis apud inferos nullum reliquit. Sed tamen de gratia speciali quod dico, ne diceret quod iam non esset in tanta (?) efficacia. Sic fuit tunc. Quod autem idem Gregorius in alia omelia dicit: Dum conditor noster claustra inferni penetrans electorum omnium animas eduxit, nos illo ire non patitur unde iam alios liberavit descendendo; ex quo videtur quod nullus vadit ad illum locum de quo alii exierunt: hoc debet intelligi de loco ad quem ibant propter reatum originalis.

Iuxta hoc dicendum est quod Christus ascendit super omnes caelos, quia locatum debet esse proportionatum loco; et ideo quia illud erat nobilissimum corpus, debuit locari in loco nobilissimo situ et dignitate. Unde ad Heb. vii: Excelsior caelis factus. Et haec quae supra dicta sunt de Christo, quae pertinent ad suam conceptionem, passionem et ascensionem, cum reverentia et sine praeiudicio dicta sint. Et quia cum in bono loco dimittimus, si moveatur (?) ei passio cum gratiarum actione eminenti. Consequenter ad illam, scilicet fidem, per quam nobis talis passio applicatur. D. 23

Cum vero supra perhibitum sit Christum plenum gratia fuisse etc.

Haec est distinctio 23 istius libri. Circa quam quaeritur de ipsis virtutibus. Et primo in generali, secundo in speciali. Quantum ad primum quaeritur primo utrum omnis habitus sit qualitas. Et videtur quod non, quia unum praedicamentum non est alterum; sed habitus est unum praedicamentum et qualitas est aliud; ergo unum non est aliud. Item omnis habitus est dispositio, et dispositio est ordo habentis partes, v Metaphysicae; sed ordo est praedicamentum situs; ergo non qualitas. Item esse principium actus est proprium potentiae, v Metaphysicae; immo cadit in eius diffinitione, et talia non conveniunt alii, quia quod est substantiale uni non potest esse accidentale alii. Sed planum est quod aliqui habitus sunt principia actuum; ergo habitus sunt potentiae, et per consequens non est qualitas, quia secundum se ipsam est potentia. Contra. Qualitas est secundum quam quales dicimur; sed secundum habitum dicimur quales; ergo sunt qualitates. Respondeo dicendum quod omnis habitus est qualitas, quia genus de sua specie praedicatur; sed planum est quod habitus est species qualitatis, ut dicitur in praedicamentis. Sicut enim ratio substantiae est naturalis aptitudo ad per se standum, et ratio quantitatis est naturalis aptitudo ad mensurandum, sic qualitas est naturalis aptitudo ad modificandum. Unde omnis modus secundum quem res se habet in se

ipsa est qualitas, sicut omne illud quod natum est per se stare est substantia. Et si tali modo se habeat substantia in ordine ad quantitatem, est in quarta specie qualitatis. Si vero est substantia in ordine ad sensum vel ad passiones diuturnas, tunc est in tertia specie, scilicet passiones et passibiles qualitates. Si vero sit in ordine ad naturales actiones vel passiones, tunc est in secunda specie et vocatur naturalis potentia vel impotentia, quia consequitur principia naturalia, ex quibus reddimur faciles vel difficiles ad aliquam actionem vel passionem. Si autem in ordine ad naturam vel operationem ad quam non est substantia determinata ex natura suorum principiorum naturalium vel specialium, tunc est prima species, quae continet duas, scilicet dispositionem et habitum. Hae autem species non sunt specialissimae sed subalternae, propter quod dicitur ibidem: aliud genus qualitatis etc. Cum igitur omnis habitus sit modus substantiae quo se habet in se ipsa vel in ordine ad aliud, ut dictum est, restat quod omnis habitus est qualitas. Sicut dicitur v Metaphysicae: habitus est dispositio secundum quam disponitur dispositum aut secundum se aut ad aliud, scilicet ad naturam vel operationem vel finem. Ad primum argumentum dicendum quod habitus qui est qualitas non dicitur secundum quod aliquis dicitur habere aliquid, quod ad (?) quod est praedicamentum; sed dicitur habitus qualitas, prout dicit modum rei secundum quem se habet in se vel ad aliud. Ad secundum dicendum quod dispositio dicitur tribus modis: quia primo modo prout res se habet in se vel ad aliud, et tunc est genus ad dispositionem et habitum. Secundo modo dicitur ut distinguitur contra habitum, scilicet facile mobile vel difficile mobile, in praedicamentis (?) vel ipsis (?). Tertio accipitur pro quadam positione partium in ipso toto absolute, et ad hoc est qualitas, quia causa lenitatis et asperitatis. Quarto modo accipitur pro dispositione partium in loco, et tunc est praedicamentum situs. Ad tertium dicendum quod aliud et aliud est principium actus potentia et habitus, quia per potentiam substantia agit actum, sed per habitum habet qualitatem actus vel modum determinando, et ideo non sequitur quod (?) sint idem.

Secundo quaeritur utrum indigeamus habitibus. Et videtur quod non, quia quod aliquid est perfectius, paucioribus indiget; sed potentiae rationales sunt perfectiores irrationalibus, quae non indigent habitibus. Item ix Ethicorum: potentia et scientia videntur esse contrariorum; ergo sicut potentia est duorum contrariorum, sic et habitus; et sic potentia non indiget habitu. Item potentia per se ordinatur ad suos actus; ergo non per actus (?); sed habitus est actus; ergo potentia non ordinatur per habitum. Contra. In repentinis non contingit bene agere nisi per habitum, iii Ethicorum c. ix (?) de fortitudine: qui bene se habet in repentinis periculis, per habitum fortitudinis; sed oportet habere id per quod talia facere possimus, scilicet habitum bene agendi. Item de bono coniugali: habitus est quo quis operatur cum opus est. Respondeo dicendum quod habitus sunt nobis necessarii in omnibus potentiis quae in suis actibus possunt sic vel sic operari, quia aliter potentia determinata ad unum non indiget regulari. Cum enim secundum philosophum de somno et vigilia semper indigeamus esse boni, et impossibile est semper nos agere; oportet autem quod agens inquantum est actu agit, et idem per quod quis est talis, per illud idem agit; ideo si per formas sumus tales, scilicet habituati, per habitum agimus. Et ideo quia oportet nos bene agere, oportet nos bonos habitus habere, quia habitus est qui perficit habentem et opus eius bonum reddit, ii Ethicorum c. v (?). Item indigemus habitibus ut in agendo delectemur, et propter inclinationem potentiae ad determinatam operationem, per quam faciliter operatur et in repentinis, ut arguendo est dictum. Tales autem potentiae habitibus indigentes sunt intellectus et voluntas, ratio eorum quae sunt ad finem, quia ratio aliorum est naturalis potentia; sed ratio eorum quae sunt ad finem non sunt regulatae, ideo possunt deviare a certa operatione nisi regulentur per aliud extrinsecum, non per modum passionis, sicut potentia quae movetur ab agente regulato, quia tunc

non esset principium actionis, sed esset passio violenta, cum violentum sit quod ad actum nichil confert passo; violentia autem tristitiam et difficultatem habet, v Ethicorum, quae longe sunt a perfectione perfecta. Oportet ergo quod illa regula recipiatur in potentia per modum formae inhaerentis; et sic facta regulata, in potentia regulata ab illa regula quae habitus nominatur, ut faciliter et delectabiliter operetur quod rectum est. Sicut id quod est congeneris sive naturae formaliter, quod cum est imperfecta vel incompleta vocatur dispositio, sed quando est perfecta et iam quasi in naturam versa dicitur habitus; et sic illud quod est naturale non cito transmutatur. Unde quod inclinat et determinat potentiam ad unum ut natura, v Ethicorum; et ideo dicit Tullius quod virtus est habitus in modum naturae rationi consentaneus. Ideo ex hoc est delectabilis. Unde nullus est iustus qui non gaudeat, i Ethicorum. Signum enim adgenerati habitus est superveniens delectatio. Dicendum est ergo ad quaestionem quod habitus sunt necessarii potentiis non determinatis ad unum, quae possunt in suis actibus deviare. Argumenta pro parte ista concedantur. Ad primum argumentum in contrarium dicendum quod determinatio ad unum in potentia irrationali non dicit dignitatem sed potius arctationem et indignitatem, eo quod ad pauciora se habet; sicut est in eo qui de carcerato qui detinetur in uno loco, et liber ad plura; similiter ad propositum dicas de voluntate et intellectu. Ad secundum dicendum quod aliter et aliter potentia dicitur duorum contrariorum et habitus. Nam potentia est duorum contrariorum obiectorum, scilicet cognoscere et ignorare, vel contrariorum actuum, scilicet considerare recte et non recte. Intellectus vero non est duorum contrariorum actuum, quia per scientiam non contingit scire et ignorare; sed possunt esse duorum contrariorum obiectorum, recti et obliqui, ut per caritatem diligimus bonum et odimus malum, licet non sint eiusdem speciei isti actus, sed contingit se habentes. Ad tertium dicendum quod potentiae dicuntur per se ordinari ad suos actus, quia non eliciunt ab aliquo per actus, sicut aedificatio a medico elicitur per formam aedificandi, quae accidit medico; sed ipsae potentiae eliciunt suos actus quantum ad substantiam actus, sed per accidens habent modum actuum, scilicet faciliter et huiusmodi.

Tertio quaeritur utrum tales habitus possint cognosci ab habente. Et videtur quod sic, quia Augustinus x de Trinitate c. ix dicit: non ob aliud anima cognoscit se ipsam statim quam eo quod sibi praesens est; sed habitus sunt praesentes animae, quia sunt in ea. Idem dicit Augustinus (?), quod si anima careret non huius aliquo sensu, tamen constat affirmare se esse. Item ad aliquam actionem sufficit agens et patiens; sed intellectus est agens, et habitus qui est obiectum est patiens, vel e converso, ut cesset omnis calumpnia; ergo ex quo coniungitur agens patienti, agit etc. Contra. Nemo scit utrum odio vel amore dignus sit, Ecclesiastes ix; sed caritas est habitus nobilissimus, et tamen non cognoscitur; ergo nullus alius. Respondeo dicendum quod quaestio hic non competit nisi de cognitione animae coniunctae in statu naturae lapsae; de aliis autem secus est. Ad quam quaestionem est dicendum quod nisi de speciali revelatione nullus potest scire se habere cognitionem intuitivam de habitibus suis, nisi per aliquam speciem dicentem immediate intellectum in eorum cognitionem. Potest tamen habere compositionem aliqualem cognitionem, scilicet per cognitionem obiectorum, sicut docet philosophus i Physicorum, ubi dicit quod innata est nobis via ex notioribus nobis in certiora naturae; certiora autem naturae sunt spiritualia; ergo non est de sensibilibus, quae sunt nobis magis nota. Item ii de anima dicit quod cognitionem actuum habemus ex cognitione obiectorum, et sic per ordinem. Unde per aliqualem discursum et arguendo scimus talia. Unde in Posterioribus dicitur: inconveniens est nos habere nobilissimos habitus et nos latere. Unde si habitus vocat acquisitos, planum est quod non latet, sed per signum et discursum, ut dictum est, cognoscitur. Ad primum argumentum dicendum quod non est simile de anima et suo accidente. Nec etiam se cognoscit in singulari, sicut experientia docet, et hoc est quod dicit se esse, eo quod

experitur actus suos, scilicet vitam, quam non cognosceret nisi esset sibi praesens. Ad secundum dicendum quod non sufficit coniunctio activi et passivi nisi sit dispositio et proportio, quia actus activorum sunt in patiente et disposito, ii de anima. Intellectus autem corpori coniunctus non satis est dispositus moveri ab habitibus in se inhaerentibus tamquam obiectis, sed tamquam a formis agentibus. [virtutes etc.]

Quarto quaeritur utrum habitus intellectivus sit virtus. Quod non, quia virtus est circa voluptates et tristitias optimorum operativa, ii Ethicorum; hoc autem non competit habitui speculativo; ergo non est virtus. Item habitus speculativus proficit ad sciendum; scire autem ad virtutem parum aut nichil proficit, ii Ethicorum. Item nam habitus speculativus ordinatur ad verum, virtus autem ad bonum. Item iv Topicorum dividit philosophus scientiam contra virtutes, quasi diversa genera; ergo non potest esse virtus. Contra. i Ethicorum c. ultimo: dicimus harum has quidem virtutes intellectuales, has autem morales. Respondeo dicendum quod virtus est quae perficit talem potentiam habentem talem virtutem ad actum suum recte et ordinate faciendum; et hoc facere est bonum cuiuslibet potentiae sic agentis. Et tale bonum proprie dicitur bonum simpliciter pro eo quod voluntas, quae proprie habet movere se et alias potentias, ut dicit Anselmus de concordia gratiae et liberi arbitrii, habet tales actus aliarum potentiarum pro sua materia. Sic ergo accipiendo bonum in genere, omnis habitus ad hoc bonum ordinans et regulans potentiam dicitur habitus virtutis, tam intellectivus quam practicus; et sic accipitur i Ethicorum, ut dicit argumentum pro ista parte; et sic etiam x c. g (?) vult quod felicitas quae est secundum virtutem in intellectu est virtus perfectae operationis. Si vero accipiatur virtus pro habitu rectificante potentiam respicientem obiectum suum sub ratione boni formaliter, sic solae virtutes morales sunt virtutes, quae perficiunt voluntatem, cuius obiectum est bonum secundum rationem boni. Per hoc autem patet quod non potest dici actus bonus nisi actus voluntatis formaliter; materialiter autem in quantum actibus aliarum potentiarum voluntas utitur, licet sit bonus actus cuiuslibet potentiae si recte illum operatur, sicut operetur suum (?), ut puta recte intelligere, recte loqui et huiusmodi; et isto modo communis modus loquendi vocat bonum opificem qui quocumque potest facere officium suum debito modo. Et ideo dicendum ad quaestionem quod habitus intellectivi sunt virtutes isto modo accipiendo et non alio. Ad primum argumentum dicendum quod illud verbum dictum est de virtute morali. Ad secundum etiam dicendum quod parum proficit ad virtutem moralem scire, sed firmiter velle et operari. Ad tertium dicendum quod ibi dividit virtus moralis contra virtutes speculativas.

Quinto quaeritur utrum virtutes morales, theologicae et intellectuales realiter differant. Ad quod dicendum quod morales ab intellectualibus distinguuntur penes subiecta et obiecta, quia illarum subiectum est intellectus et harum est affectus. Item illarum obiectum est verum vel ens, harum autem est bonum. Planum est autem quod penes formale obiectum est distinctio in virtutibus; oportet ergo quod realiter differant, et formaliter debet dici bonae istae quam illae. Theologicae autem differunt ab utrisque non penes subiectum, quia quaelibet virtus est hic vel ibi ubi sunt illae, sed penes obiectum formale, et etiam videlicet (?); et ideo est quia theologicae perficiunt animam rationalem et determinant ad actus quorum obiectum est ultimus finis, sub tali ratione qua non possumus ipsum attingere per naturalem facultatem, ut dicetur infra. Sed illae intellectuales vel morales non perficiunt animam ad tales quae non subsint facultati naturali, quia aut finem ultimum non habent pro obiecto, aut si quae virtutes illud habent pro obiecto, non tamen sub ratione sub qua non possit attingi facultate naturali, praesupposita tamen generali influentia Dei quae ad esse humanae naturae (?) sit nobis necessaria.

Sexto quaeritur utrum virtutes theologicae [sint nobis necessariae]. Respondeo dicendum quod sit (?) ...

† videtur quod non, quia Damascenus l. i c. i dicit quod omnibus cognitio existendi Deum ab ipso naturaliter est inserta; ergo similiter et dilectio; sed haec sufficiunt; ergo etc. = Dicendum quod Damascenus intelligit de cognitione Dei quantum ad generales conditiones, non speciales; et ideo non valet. Item nec inferiores natura humana suum proprium finem consequuntur per suam naturam; ergo multo magis homo. = Dicendum quod hoc est ex magis nobilitate ipsius hominis, est quod ad finem ita altum ordinetur, ex merito (?) dignitate hominis. = Contra apostolus ad Hebr. xi: sine fide impossibile est placere Deo; et i Cor. 13: sine caritate nichil prodest.

[illegible]

q̄ sic p̄z ad cor. i. hō ē fc̄t ad tale bon̄ adq̄ n̄ suffic̄ nal' facultas. vn̄ i. ad cor. ij. dr̄ oculus nō uidit nec aur̄ audiuit. n̄ in cor hoīs ascendit q̄ ppauit deus hiis q̄ diligūt eū. ⁊ p̄ s finis cst sup̄ naleꝫ facultate ino oīo excedit. n̄ p̄ nal̄ hit pot suffic̄ ad ī nos dirigē ⁊ ordinare. ylli aut hit q̄ nos ad tallia cog fec̄ at ... dirigēda ⁊ spirādā ad ultimū diu' uirtutes theol. sic infra spali patebit. sicut n̄ sagittas intigꝫ cognitone signi. ad ut recte sagittet. aliogn̄ n̄ recte sagittā dirigē. sic ordinat ad ultimū finē sup̄ nalē. nō pōt recte ad illū tendē. sin ipī fini cognitone. q̄ dat fides. iō dīc apl's. sin fide ipi ē placē dō. ⁊ p̄ q̄ ē maxie nec̄ia.

Ēpttimo qr̄ q̄ illay tm̄ uirtut̄ pōdcat. ⁊ ui q̄ caritas. q̄ fūdamt̄ ē pncipiū hedificii. ē ca nitate hui. ... dīcū ⁊ fūdati. g̃ ipā ē fūdamē. vn̄ ipā hitā nā oīs. ⁊ ea nō hitā nllā habet. sic dr̄ ad cor. ... aug̃ dīc q̄ amor ē pncipiū oīs affect. ... fides est affectō. g̃ caritas ē ei pncipiū. ... apl's. i. ad cor. ... pl'ē dō q̄ dup̃ ē ordo. s. ... ⁊ pfcōnis. ... electōnis. vn̄ ... dat ... fides ē pus ... ... sic ... ipsē ... ⁊ in illa ... illud ē pus aquo nō ... oīa. fides aut ē huiꝯ ... ⁊ ... ādamō ... ⁊ ... appetit ... ⁊ ... ⁊ ... ad pmū argumt̄ ... q̄ caritas ē fūdamē. ... ā ... ⁊ ... nō ... aliū ... pfcōni caritas ē ... sin̄ ...

Ĩrca .iiij. pncipale qr̄ ... d' fide qd sit. ⁊ q̄ ... sit bona diffō. apli. ⁊ ui q̄ nō ... nō ē sta. ipe nō dīc q̄ ē sta ... ⁊ ... Ēt iō diffinitione ... pōne gn̄s ... sic dīc ... ⁊ ... q̄ ... ē ... suffic̄ apl's phs ... ⁊ ... q̄ ... fides ē sta sp̄randay re. ... ā appaȳtiū. Ēr dīc q̄ hec diffō ē bona ⁊ cōpleta. ... pfecti nō sic s ordie. pōnit. sic frequēt̄ se hnt phs. silt nō tn̄ s ordine. vn̄ icit fides ē qd diffinibile. ... ē fides ē actus. ... ē ... ... diffōnes ... ⁊ ... ādditamta. ... nō ... ē ... ⁊ ... q̄ ... ⁊ ... ⁊ ... ⁊ fiat ... ⁊ ... tur ... ⁊ ... ad ... sumūt ... ⁊ ... tates afine. h' aut ... diffōne. nā sta nō accipit ibi put ē pdcāmt sz ab actu sustāti. q̄ sic sta ... ē stabilimt̄ actū ... sic fides ē stabilimtu toti hedificii. spual'. ⁊ q̄ tale stabilimt̄ ... diffō ē hit. manifestā dr̄ argumt̄. eo q̄ argumtū ē manifestatiuū intellct̄. ⁊ p̄ h dat intellige q̄ ē actus.

intellc̄. res aut dʒ qbꝫ fides uelut argm̄ ctifica intellc̄ nō sūt uise p̄ ad q̄ sit infra facultate nal' rōnis. ⁊ iō dr̄ rr̄ nō apparent. finis aut isti hit fidi. ē ei obꝫ. q̄ ē a nob sp̄andū. iō dr̄ sp̄anday rr̄. ꝑꝑ q̄ dat itellige bitate hitus. ad obꝫ. q̄ n̄ sp̄at nisi bon̄. vn̄ sensus illi' diffōnis ē iste. fides ē hit bon̄. fūdamt̄ totius spual' hedificii. ordinat ad res sp̄andas. manifestatiuꝯ uitatis tn̄sccdētis facultateꝫ nal' rōnis. p̄ h p̄z r̄sio ad argm̄ta q̄ nō accipit sta ibi ꝑꝑe s̄ silituanarie. ⁊ g̃n̄s ⁊ dr̄a ipliat̄ in ea. ⁊ ui q̄ nō. q̄ iō

Ēcd̄o qr̄ vtrū fides sit ūtus. ꝑ q̄ q̄s rectitr̄ uitos. nō ē ūt s fides ē huiꝯ g̃ rō. pbō. mi. q̄ ꝑ fide ctudis cito. q̄ aut cito ctit leuis ē corde. ecc. 19. Ēt dyō. e. dē di. no. bon̄ hoīs ē ēē s rōꝫ. s hn̄tes fidē faciūt ḡ iudiciū rōnis. q̄ rō n̄ ui stare cū fide. ⁊ c. Ē ḡ. ad ro. q. iustificati g̃ ex fide pacē hām'. ad cm̄ s iusti' ē ūtus. g̃ ⁊ fides. Ē ry̆o. dd̄ q̄ cū ūt sit ultim̄ d' pō. ut dr̄. i. ce. ⁊ m. ui nom̄ ūtutas dcm̄ ēē a uiolētia. vn̄ dīc q̄ mot acci' ē a uirtute. ⁊ uiolēta ꝫ. ce. ⁊ m. n̄ aūt pōt alti iferre uiolētiaꝫ. n̄ ꝑ pōꝫ ꝑfcāꝫ ē pdominatē. s q̄ possit agē i a' ⁊ n̄ pati. vn̄ d'fcs ul' malū ēē actū ē ex d'fcu ūtutis agētis huāne. q̄ ēē diaꝫ actōꝫ n̄l'ꝫ accidat d'fcs. q̄ ipē ē ꝑfcissim. vn̄ ad ꝑfcāꝫ pō exigit̄. q̄ bn̄ opet̄ in gn̄e suo. vn̄ cū ūt sit hitus. quo ē pō ꝑficit̄ ītali ēē. q̄ n̄ uicat̄ a passioib. n' tn̄it ext tinos suos. s. ext tinos rōnis. q̄ n̄ ognuit pō' rōnali. q̄ aut pō rō' t̄hat ex tinos rōnis ē q̄ naꝫ suā. ⁊ sic uicat a passione. ⁊ iō i' quo mediāte pō resistit ⁊ uicit ⁊ uiolētat passioēꝫ. pōt dici ūt. q̄ pō ē ita ꝑfcā. q̄ uicat passioēs. g̃ cū fides sit q̄dā hitus. q̄ ꝑficit intellcō rop. ei. s. dō ctē. sit bon̄ n̄ obstātibꝫ passioibꝫ rōnuꝫ argumtoꝫ. imo uic̄ illa acceē ēē ḡons. s recta rōꝫ. q̄ mag̃ ctat dō q̄ p̄me uitati. q̄ sibi ipi ul' alicui rōni. q̄ ntcūq̄ꝫ apparēti. ⁊ ē ita potēs q̄ captiuat i obsequꝫ p̄e uitatis ad ctendū. ⁊ iō plan̄ ē q̄ tal' hit. mitou' dꝫ dici ūtus. cōcedo g̃ argm̄ ꝑ ista pte. Ē ad. i. argm̄ ioppoit̄ dc̄i. q̄ ꝑ fide n̄ rectat̄ q̄s facil' ctē hoī. s dō ꝑꝑ semip̄ꝫ. ⁊ resistat hoi ḡpū dicti. cui cito ctē ē uitiūꝫ. s. leuitas cordis. q̄ nob phibit̄ ē ax°. si a xino nob ctē h ul' illic ē x' nolite ctē. s cito adsentire p̄me uitati. n̄ ē leuitas cordis. s firmitas fidi. Ē ad. ij. dd̄. q̄ mi° ē fl'a q̄ ḡ nll'ꝫ articl'ꝫ fidi. ē aliq̄ uā rō. l'ꝫ sit ꝑ alocigato. vn̄ n̄ fuc̄ ḡ rōꝫ. s fuc̄ q̄ rō dictat ut hō mag̃ ctat dō q̄ hoi. ⁊ q̄ntō mag̃ ctit mag̃ actig̃ ꝑfcāꝫ rōꝫ.

Ērtō qr̄ vtrū fides sit i uoluntate. ul' in rōne. ⁊ ui q̄ nō sit in intellcu. q̄ dcm̄ ē q̄ ūtus est hit uoluntari' i modū nē. rōi ḡsentaneus. s ēē uolūtariū nō ptinet ad intellcū. s uoluntateꝫ. Ēt ag̃ d' moribꝫ ecc'le dīc q̄ ūt ē amor ordinat'. g' exh' ē q̄ sit i uolu'te. q̄ amor ē i uolu'te. cū fides sit ūt ut dcm̄ ē. Ēt ag̃ dīc. q̄ fides ctētiū i uolu'te fidliū existit. vn̄ cū ctē hō possit nō uolēs ctē nō pōt n̄ uolēs. Ē ḡ. ctē ē cū assēsione cogitare s h ē offim̄ intellc̄. Ēt fides ē ꝑ ūbū x'. q̄ habet̄ exauditū. x. ad ro. ū dīc gḡ. d' illustrat d' auctiꝯ intellcō. Ē q̄ aut n̄ i uictꝫ p̄ꝫ. q̄ nll'ꝫ actus abso'

pōt ēē in duobꝫ sbiectis. Ē ry̆o. dd̄. q̄ ctē istā ḡonē sūt m'lti ⁊ uaria ūta. oibꝫ tn̄ obmissis ad p̄sens dd̄ ui. q̄ fides ē in intellcu. sic i cliciente actū fidi p'ut fides dīc hitū d' tinday rōꝫ ad act ctēdi. sic ui q̄ ḡre pncipalit̄. Est tn̄ a uoluntate sic ab i pāte. s sic iclicēte ē i intellcu. i q° hit ēē ei oppositū. ut i fedelitas. Ē ad. i. argm̄ ingr̄iū dd̄. q̄ ād pōt dici uoluntariū ul' elicitiue. ⁊ sic n̄ dr̄ ēē actcēdi a uolu'te ul' i patiue. ⁊ sic hit fidi dr̄ ēē uoluntari'. Et silr̄ dd̄ ē ad alia q̄ pcedūt eoꝫ ui.

Ē Quarto qr̄. vt'. fides sit una ul' plēs i eodē. Et dd̄ sin argumtis. q̄ cū unitas actētias adtendat̄ penes unitateꝫ sbi. ⁊ nūꝫ. intell'ꝫ aut i uno sit tm̄ un'. iō ⁊ fides i uno exn̄s ē una nūō. In diūsis uō. diūsa ē s nūꝫ. s una sp̄ē. q̄ una ē rō obi. s q̄ fides in oibꝫ facit ctē. sic. n. caritas adūdat unā rōꝫ boni. sic fides unaꝫ rōꝫ ueri. ex' d' uisibli' r' oculi. fides sit ctor q̄ sit scia. ⁊ ui q̄

Ēuīto qr̄. vt'. sic. q̄ ag̃ dīc. q̄ n̄ ē hoī cti sua fide. g̃ fides ul' mag̃ ul' saltē eq̄lit̄ ē cta sic scia. Ēt s phꝫ ūt ē ctor omi arte. s fides ē ūt. g' ⁊ c. Ē ḡ scia ctificat intellcō d' re scita. s hō nūq̄ ē ctē nec clare uidet. q̄ fides dīc. q̄ sep ē rei nō uise ꝑ intellcō. Ē ry̆o. dd̄. q̄ dup̃ ē ctitudo. s. adhesiois. ⁊ cog'tōnis. d' p° m° planū est q̄ maiori ctitudiē fides ctti adsecurat intellcō. q̄ scia. n° h i rōle ē dicē. q̄ sic cprapet q̄ aliqs ctori fid' ctet. romā ēē q̄ nūq̄ uidit q̄ q̄ tangl's hāt. ꝫ. āgl'os eq̄les duobꝫ rectis. n̄ est g̃ miꝝū si aliqs ita secur' ē d' fide q̄ adē reuelatā tenet. q̄n ille sic ctit hoibꝫ. ⁊ illa q̄ nūq̄ uidit nūq̄. n. aliqs phs. ꝑ mysiis āputari dignū sint ꝑ tali uitate. ⁊ tn̄ fideles. ꝑ ctitudiē isti fidi. tot ⁊ ta lia passi sūt. Si aut loquam̄ d' ctitudiē cog'tōnis. tūc ē distiguēdū. q̄ ē q̄dā ctitudo simpl'r. ⁊ quedā q° ad nos. p° m° ad h° fides ē ctor q̄ q̄cūq̄ꝫ scia acq̄sita. q̄ ille hit cog'tōnis ē ctor. q̄ firmi' intellcuꝫ firmat ad adsentiēdū alic̄ uitati. h' ōē q̄ fac̄ fides. q̄ rō q̄ intell's ꝑ fidē adsentit ē p'a uitas q̄ ē oiuꝫ uitatū p'a cā ⁊ ctissiā. talit̄ firmās intellcō. ut nllō. m° sinat eū uacillare. ctitudo aut sciē acq̄site q̄ innitit̄ rōi huāne. ad ctendū ⁊ ad adsentiēdū rei scite. pōt ēē. ⁊ ē inopabilit̄ min' cta. loqndo aut d' ctitudiē q° ad nos sic scia hita ꝑ d'mratoꝫ. ē ctor fid'. qr̄ aūt h sit. ē apte nr̄a male intelligētes. sic ē d' ocl'o noctue r'u luias solaris. ⁊ ꝑ istū mod lō hug' d' sac. pte. x. c. i. q̄ fides ē sup̄ oppione. ⁊ infra sciāꝫ ḡstituta. vn̄ dd̄. q̄ cū unq̄q̄ꝫ iudicari d'beat simpl'r s suā cāꝫ. ⁊ cā fidi ctor sit. q̄ cā scie. iō fides simpl'r loqndo dꝫ dici ctor q̄ scia. s q° ūo ⁊ q° ad nos eꝯ° se hit. Ē ad. i. argm̄. dd̄. q̄ i° intelligit̄ d' ctitudiē adhesiois. ⁊ ꝑ h r' ꝑ alia q̄ dca sūt pōt pate ad alia.

Ēsto qr̄ qd sit for'a fidi. ⁊ q̄ nō sit carita ui. q̄ unq̄q̄ꝫ sortitur spēꝫ ꝑ suā formā. ⁊ n̄ ꝑ i° q° ḡ ipꝫ diuidit̄. sic aut ē d' fide. ⁊ d' cari'te. q̄ ad i uiceꝫ diuidūt̄. Ē r̄t for'a ⁊ formale nō sūt in diūsis sbiectis. s fides ē i a° sbo q̄ caritas. g' nō pōt ēē sua for'a. Ē q̄ unq̄q̄ꝫ hit ꝑ formā. illud ꝑ q̄ opat̄ s fides opat̄ ꝑ dilectōē. s aplm. g' dilectō siu carita.

nō q̄ caritas ē for'a accital' fidi. q̄ n̄ tn̄ ꝑficit actū ei s ⁊ ... [illegible]

ē forma fidi. ex q° ꝑ ei opat̄. Ē ry̆o. dd̄ q̄ tūc dr̄ ad i forme q̄n caret sua ꝑfcōne. ꝑfcō aut ē dup'x. s. p'a ⁊ 2a. nā p'ma dat ēē. 2a uō dat bn̄ ēē. fides aut i° p'mi ēē nō pōt ēē i formis. q̄ si p'a for'a caret q̄ dat ēē. iā nō ē. vn̄ for'a fidei q̄ dat ēē ē q̄dā hit q° ctūt ēē ctibl'e. ptinēs ad fidē. nā si q̄s ctet aliquos articl'os. ⁊ aliquos nō ctet. iā nll'ā fidē habet q̄ ūt ēēt. Si aut loq̄m̄ d' forma q̄ dat 2m. ēē. ul' bn̄ ēē. bn̄ aut ēē fidi ē q̄ reddat hn̄tē g̃tū dō. ad q̄ taq̄ ad finē ordinat̄. ⁊ a q° finē oīs hit uoluntari'. spēꝫ sortit̄. h aut ē offim̄ caritatis. iō dr̄ q̄ caritas ē for'a fidi. sin̄ qua d' fides dr̄ ēē i formis ⁊ mortua. ꝑꝑ q̄ dr̄ fides opari ꝑ dilectōꝫ. sic ꝑ suā formā ꝑ q̄ pducat̄ ad finē intnt̄. p'm aut ēē fidi pōt ēē in pctōribꝫ. 2m ā ēē n̄. Et ꝑ iā dcā p̄ꝫ qd dd̄ sit ad argm̄ta putq̄ꝫ pte.

Ēptimo qr̄ vtrū tal' fides informis d'beat dici ūtus. ⁊ ui q̄ nō. q̄ s ag̃ ūt ē bona q̄litas m̄ti. qua recte uiuit̄. q̄ nemo male utit̄. s fidē i formē hn̄s nō recte uiuit. g' n̄ ē ūt. Ē ḡ ag̃ d' ūa i nocētia. cū ctē ūtutes possit bonis ⁊ malis ēē cōes. sola dilectō ē ūt spal'. ⁊ ꝑꝑ'a pioꝝ atq̄ꝫ scōꝝ. s plan̄ ē q̄ i mal' ē fides i formis. Ē ry̆o. dd̄ q̄ fides dup' accipit̄. s. coit̄ ⁊ ꝑꝑ'e. nā tūc dr̄ ūt ꝑꝑe. s. recta rō ꝑducens in fineꝫ. ⁊ isto m° ūt ē pncipiū m'ti. ⁊ sic ꝑ apue ḡpet̄ g̃re ul' caritati. q̄ idē ē sic dcm̄ fuit in 2°. Alio m° dr̄ coit̄ ūt. hit habilitās rōꝫ ⁊ uigorās eā ēē op' difficile. sic aut fides dr̄ ūt. q̄ intellcō ꝑficit. ⁊ habilitat ad adsentiēdū articul' fidi. difficilibꝫ ad ctendū. captiuādo se ipꝫ i obsequi x'. p̄e uitati. q̄ si nō pōt sin̄ ūtute. q̄ hō mag̃ ctat articl'os. cū eoꝝ oppoita mag̃ uideant̄. nob uā. q̄ ipi. vn̄ m'lti pctōres sūt uald' d'uoti. ꝑ fidē ctentes cōctinā x'. ⁊ ab orrentes eoꝝ oppoita. mag̃ uā apparētia. Et iō pōt dici ūtus. Si. n. q̄s dicat castus sin̄ caritate. qr̄ n̄ dicet fid' sin̄ caritate. Ē ad argm̄ ingr̄m̄ dd̄. q̄ i° ē uer̄ d' ūtute for'ta caritate. n̄ tn̄ sē q̄ nll'a a'a sit ūt. cū caritas det ēē fidi. ⁊ accidat ei. plan̄ ē aut q̄ ꝑ remotoꝫ bn̄ ēē d' n̄ d'struit̄ ēē simpl'r.

Ōctauo qr̄ vt' fides informis hit infusus q̄ sit dōn̄ d'. siu sit ē. ⁊ ui q̄ nō imo m̄ poti acq̄sit. q̄ ag̃ dīc. 14. d' tn̄. i. q̄ fides ꝑ sciāꝫ gignit̄. s q̄ habet ꝑ sciāꝫ n̄ habet̄ ꝑ infusionē s ꝑ acq̄sitōꝫ. Ēt q̄ acq̄ri m̄ ꝑ audit̄ nō i fūdit̄ nob. s sic ē d' fide. x. ad ro. fides ex auditu. Ēt qua rōe pōt un' i fidl' acq̄rē uniꝫ articl'ꝫ. ead rōne pōt ⁊ aliū. s m'lti infidl'es ctūt un̄ ul' plēs ꝑ suā sciāꝫ acq̄sitā. g' sic possūt acq̄rē alios. n̄ pōt dici q̄ illos ctūt ꝑ fidē infusā. q̄ ꝑ illā ctūt oīs. Ē 2. ad eph. grā estis saluati ꝑ fidē. ⁊ n̄ ex uob ne q̄s glietur. di. n. donū ē. Ē ry̆o. dd̄ q̄ fides duo reqrit. un' ē. q̄ articl'i fidi ꝑꝑonāt intellcu. aliud ē q̄ intellcō eis adsentiat. p'm nō pōt ēē sin̄ dono di. cū ipi articl'i nō subsit facl'tati nali. nll's eos sciret n̄ ei dō ... s. ⁊ si nll's sciret nll's ꝑꝑonet. vn̄ dr̄ reuelauit eos aliqbꝫ ducibꝫ. fidi x'ane. ut puta ꝑꝑhis ⁊ apl'is. q̄ post eos ... ul' scripto ꝑꝑosuerūt. vn̄

quo p̄dicabūt ū micāt. ū docet apls q̄ ea q̄.
ipi p̄dicauerit ad hueriūt. vn̄ dicit nuq̄d n̄ au
dierūt. ſʒ dico q̄ de ioēʒ tr̄aʒ exiuit son̄ eo⁊ ⁊ in
fines orbis tr̄e u̾ba eo⁊. aliud ē q̄ req̄rit̄ ē ad ſe
re eis. ſʒ n̄ h̄ pot ēē sin̄ dī ifusione. mouēte i
t⁹ſec̄. q̄2 incassū laborat ext⁹ lig̃ua doctoꝛi.
n̄ int⁹ ſit grā saluatoris. bn̄ tn̄ possūt p̄suā
deri p miracl̄a uisa ſʒ nō suffiēt. mouēt q̄ p̄ʒ
q̄2 un̄ c̄dit. ⁊ ali⁹ n̄ c̄dit. iō oʒ q̄ d̄s moueat in
tell̄c̄ ab int̄. p hitū fidi ut ad ſētiat p̄me u̾itati.
Et h̄ fuit error pelagii. q̄ dix q̄ hō p solū lib̾
arbitriū. potāt c̄dē. ſi ſibi p̄ponāt̄. ſʒ bn̄ i age
bam̄ ꝯfirmatōne i fide. ſʒ initiū fidi ē i nob. ſʒ
h̄ ag̃ replicat tāq̄ flm̄. q̄2 cū articli fidi ſit sup
nālēʒ facultatē. oʒ q̄ ſit sup n̄le id p q̄ id h̄am̄.
⁊ ſic p̄ʒ q̄ fides ē i formis ē p infusione sui p dōn̄
dī. ſic p̄ʒ ꝑ agī p̄ista p̄te d'u̾bo apli. iō ē ꝯcedend̄.
Ad 1. arg̃m. dc̄. q̄ fides dr̄ p sc̄iaʒ g̃nari ⁊ nutriri. q̄2
p sc̄iaʒ hō disponit̄ ⁊ iuuat̄ d' hiis q̄ ſūt fidi ⁊ p
suadēt intellc̄. ⁊ manuducit̄. Ad. 2. dc̄. q̄ fide
habet̄ p audit̄ ſic p istrumēt̄ tāq̄ p̄ponēdo. ſʒ nll̄s
p̄ponet̄ n̄ ad̄ mediate ul̾ imediate audiss̄ʒ. Ad
3. dc̄. q̄ i fidel. c̄dēs un̄ ⁊ aliū n̄ c̄dēs. nō h̄t ex fide
ſʒ ex aliq̄ apparenti rōe. hūa cui c̄dit. vn̄ nō ē
dīt q̄2 d̄s dix. ſʒ q̄2 aliq̄ li se intellige c̄dit. ul̾ ex
reuerentia alicui doctoris. fidel̾ aūt nō c̄dit q̄2
ab doctore audit. vl̾ q̄2 fili alicui fidel̾ fuit. ſʒ
q̄2 d̄s reuelauit. i sac̄ scp̄ta teste p̄t⁹ q̄ ait. sp̄u
sc̄o spirati locuti ſūt sc̄i dī hoies. infundit̄ tn̄
ip̄a fides puul̾ q̄ n̄t ad id q̄ ē forl̾e s. q̄ p̄ati ſūt
ad ſentire ſi ipi articli explic̄at̄. ſic dn̄s d' hiti
bʒ acq̄sitis. q̄ insūt aīa. q̄ n̄t ad ip̄o⁊ hiliteʒ
⁊ aptitudīeʒ. ſʒ p ad sue factōʒ hn̄t ꝯplete. ſic
ē d' istis. q̄ p dōn̄ hn̄t iplicate. ſic q̄dā aptitu
dines. ſʒ p̄ea p auditū explicāt̄ in p̄ticlari. vn̄ phs
1. eth. dīt d' hitibʒ acq̄sitis. q̄ n̄ ſūt aīa n̄ p̄t nāʒ.
ſʒ inat̄ ē nob eos suscipe aīa. p̄fcē aūt p adsue
factōʒ. h̄ aūt p̄ʒ p tat 3. rōnibʒ. Pa ē. q̄ q̄ ē aīa.
ad suesc̄ ingr̄uʒ. ut lap̄ n̄ ad suesc̄ ferri sursū si
milies ferat̄. 2a ē. q̄ q̄ fit ꝯsuetudine fit a
nā. ſʒ u̾t fit p ad suetudineʒ. g̃ ⁊c̄. 3a ē q̄ fit
i nob ab a°. nō fit a nā. ſʒ u̾tutes ſūt i nob p le
g̃ latores ⁊ magr̄at. q̄ i ducūt hoies in bonis mo
ribʒ. ⁊ alibi dīt q̄ ē aīa n̄ laudam̾ n̄ uitupam̾.
ſʒ u̾tutibʒ laudam̾. g̃ ⁊c̄. Ex hiis p̄ʒ q̄ eadē ē
p̄ eēnā fides informis ⁊ formata in eodē. q̄2 fides
iformis exn̄s i p̄ccōre. fit illa eadē formata. ad
ueniēte caritate caritate p ꝯtrōʒ. ſic ē d' oibʒ
aliis u̾tutibʒ politicis. forma. n̄. caritatis adu
eniēs. nō mutat hitū fidi s̄talr̄. cū ſit ei acci
dens. n̄c recedēs corrūpit. n̄c ē in eodē sbo. q̄r ꝯ
mutaret. ſi q̄ ſūt in eadē aīa. oʒ q̄ un̄ det ful
cimēt̄ alcī. vn̄ caritas reddit eā clāʒ ⁊ resplēdēte
ſic lux fac̄ eē colores. In demonibʒ aūt fide
tal̾ n̄ ē. q̄2 n̄c an̄ n̄c p lapsū. fuit eis infusa. est
tn̄ i eis credulitas ꝯclusa ⁊ extorta p euidētiā mi
raculo⁊ fidi. ita q̄ uelit nolit cogūt c̄dē. n̄ tn̄
uidēt illāʒ u̾itatēʒ. ⁊ ſic intelligit̄ ubū bti. ia.

dmones c̄dūt ⁊ ꝯtremiscūt. Et nō. q̄ fides dr̄ mł
tiplicat̄. vno. n̄. m°. accipit̄. p p̄pōsione. 1. ad th. q̄.
p̄ma fidē i r̄ritā fecerūt. 2° m°. p fidlitē. i er. n.
p̾iit fides d' tr̄a. 3° m°. p ꝯsciā. ad ro. 14. oē q̄
nō ē ex fide pc̄c̄m est. 4°. p sacm̄to fidei. ag̃ de
bo. n̄o ē puulos. ita h̾re fideʒ. q̄ h̾re fidei sacmē.
5. p acceptōne ꝯnus. p rōʒ p̄bate boeti. argum̄t
ē rō rei dubie faciēs fidē. 6. p cog̃tōne ꝯphn̄
sionis. ad ro. 1. iustitia dī reuelāt ex fid in fidē.
ſic glo dīt. 7. p hitu fidi iformis. iac. 2. fides
sin̄ opibʒ mortua ē. 8. p actu fidi. ag̃. fides ē
c̄dē q̄ nō uides. 9. p obō fidi. i. h̄ ē fides catho
ci. 10. p hitu fidi formate. ad ro. 1. iustus aūt ex
fide uiuit. Distinctio. 24.

Ic q̄r̄ ſi fides tn̄ d' nō uisis. ē ⁊c̄. h̄ ē q̄. 24.

Circa q̄ q̄r̄. p°. vtr̄ obʒ fidi ſit solū q̄d incāt
ul̾ c̄āt ⁊ incātū. ⁊ u̾i q̄ ſit solū incātū. q̄2 ſic se
h̄t caritas ad suū obʒ. ſic fides ad suū. ſʒ caritas
dilig̃ u̾tiq̄ bonū. g̃ fides c̄dit c̄āt ⁊ incātū. Itē
q̄li articl̾ ē p̄tines ad obʒ fidi. ſʒ int̄ articl̄os ſūt
aliq̄ ſic c̄ature. ſic eē sepult̄ ⁊ nat̄ ex u̾gīe ⁊ si
milia. g̃° ⁊c̄. 3. dō d' dī. no. dīc. c. n. q̄ fides ē tn̄
sēp ente u̾itatēʒ. ſʒ tal̾ nō pot̄ eē n̄ i c̄ātū. 4°.
dc̄ q̄ d' obō fidi ꝯtīg̃ ſic d' obis aliar̄ u̾tutū ul̾ poti
tiar̄. q̄2 aliq̄d ē formale ad m̄le. ex̾m. d' colore q̄
ipi uisus. obʒ m̄le h̄t fides c̄āt. ⁊ incātū. ſic uis
h̄t albūʒ ⁊ nigrū. obʒ tn̄ formale q̄ ē rō c̄dēdi.
ē solū u̾er incātū. q̄2 rō q̄r fides c̄dit. ē q̄2 p̄ma u̾i
tas reuelauit. h̄ aūt u̾itas incāta ē. Ad. 1. dc̄.
q̄ u̾er ē. q̄ obʒ caritatis ē c̄āt. tāq̄ m̄le obʒ. ſʒ forl̾e
ē solūʒ un̄. q̄2 q̄cq̄d dilig̃ ē p̄p dm̄. ⁊ u̾ un̄ p̄p alrū
utrobiq̄ʒ tn̄ unūʒ. Ad. 2. dc̄ q̄ p̄cedīt d' obō m̄li u̾
dm̄ ē. Q̄r̄ vtr̄ tale obʒ. ita ſit u̾er q̄ nullo m°
c̄dō possit sb eē flm̄. ⁊ u̾i q̄ n̄ ſʒ q̄ possit sb eē
flm̄. q̄2 oē ꝯtigēs pot̄ eē flm̄. eo q̄ suus euēt
n̄ ē d'tinat̄. q̄2 iā eēt nō ꝯtigēs ſʒ necm̄. ſʒ x̄m eē
incarnatū fuit ꝯtigēs. g̃ potuit eē flm̄. idē ē de
morte sua. Itē q̄ sub ē fidi. ⁊ caritati ⁊ spei.
sb eē pot̄ ⁊ eō. ſʒ spei pot̄ sub eē flm̄. q̄2 m̄lti nō
ſūt i caritate. q̄ se spāt btōs. ⁊ tn̄ flm̄ ē g̃° ſic u̾i
eē d' fid. 3. ſic se h̄t caritas ad bon̄. ſic se h̄t
fides ad u̾erūʒ. ſʒ caritas nō pot̄ ad dilige. n̄ bon̄.
g̃° n̄c fides c̄dē nisi u̾er. In°. dc̄ q̄ nlli n̄ hitui
n̄c actui. pot̄ sb eē ad n̄ rō formal̾ obi. ex̾m. d' uisu
vn̄ n̄c ꝯ pot̄ scī n̄ mediate medio. d'mr̄atōnis.
nūc aūt ſic sup dēm ē. rō formal̾ ipi fidi. est
p̄ma u̾itas. sub q̄° n̄ pot̄ cadē flm̄. nec ad sb fid
q̄ nō stat cū p̄ma u̾itate. ſic nō ens nō pot̄ stare
sb ente. Ad. 1. arg̃m. dc̄. q̄ dnā mors ul̾ i car
natō ul̾ h̾m̄ possūt ꝯsiderari absolute. ⁊ ſic bn̄ p̄
tant ip̄edi. ⁊ ſic n̄ cadūt sub fid. 2°. m° ut p̄uisa
ad̄. ⁊ ſic i possibile erat. ⁊ ē. n̄ euenire. ⁊ ſic cadūt
sub fide. Ad. 2. dc̄ q̄ nll̄s spat recte saluari q̄n
saluet̄. ſʒ ille de q̄ arguit. non spat. ſʒ p̄sumit d'
n̄i sp̄are ſi p̄seuerauit in grā. alioq̄n nō recte s
pat. Si q̄s aūt q̄rēt de hostia nō ꝯsecrata. ⁊ tn̄
c̄dit ꝯsecrata. ⁊ ſic u̾i q̄ subsit illi fidi flm̄. dc̄ q̄
fides nō c̄dit has ul̾ illas hostias ꝯsecratas. ſʒ illas.

solū quas sacdotes ꝯsecrauerit Vtr̄ ꝯplex ul̾ in
Crtō q̄r̄ vtr̄ū fides ſit eē ꝯplexūʒ. ⁊ u̾i q̄ ſit
eē u̾eri i ꝯplex. q̄2 caritas h̄t suū u̾er i ꝯ
plex. g̃ ⁊ fides. Itē nobiliori m° fert̄ intellc̄
in suū obʒ. q̄ sensus. ſʒ sensus fert̄ in obʒ i ꝯplexū
g̃° ⁊ itell̄s ad suū attīgit ut i ꝯplex. 3°. ag̃ in
ench. c. 20. ſi tollat̄ ad s̄tō fides tollit̄. q̄2 sine
ad s̄tōne n̄ c̄dit̄. ſʒ ad s̄tō intell̄s nō ē n̄ u̾i ꝯplexi.
g̃ illud u̾er q̄ ē obʒ fidi. ē ꝯplex. In°. dc̄ q̄ co
g̃ta ſūt i cog̃scēte p mod̄ cog̃scētis. modus at
cog̃scēdi intell̄s hūani. ē u̾itatē cog̃scē ꝯponē
do ⁊ diuidēdo. ſʒ ea q̄ cog̃scit ſūt siplicia. intell̄s tn̄
app̄hndit nō siplicia. ſʒ ꝯplexa. ſic eo° ē d' dō.
q̄ cog̃scē ea q̄ cognosc̄ nō ꝯplexe ſʒ i ꝯplexe. ſic
g̃ ē d' obō fidi. q̄ pot̄ dupl̄r ꝯsiderari. q̄2 uno.
m° ex p̄te ipi rei. c̄dite. ⁊ ſic ē i ꝯplex. s. ipa.
res d' qua fides habet̄. 2°. ex p̄te c̄dentis. ⁊ ſic
illud obʒ ē ꝯplex. p mod̄ enūtiabil. Est aūt
obʒ fidi ꝯplexū. p ut ipʒ intell̄s fid iformata.
fert̄. q̄2 alit̄ n̄ ē nat̄ ad sētire ip̄e intell̄s. id ē
obʒ pot̄ eē explicate ul̾ iplicate. fides aūt q̄ n̄t ad
suā s̄taʒ. respic̄ obʒ suū iplicate. ꝯcedēdo ꝯriaʒ.
t̄p̄is. nō d'tinādo eā. s. fc̄aʒ ul̾ fiēdā. ⁊ q̄ n̄t ad
h̄ nō ē uariata fides. q̄2 accidit ei explicatō fi
des u̾o explicata respic̄ obʒ sic enūtiabile ꝯplex.
d'tinādo ꝯriā t̄p̄is. ⁊ fc̄aʒ ⁊ fiēdā. s. fc̄aʒ eē pas
sionē. ⁊ fiēdā eē resurrectōʒ. vn̄ ag̃ dīt q̄ t̄p̄a
ſūt uariata nō fides. Ad. 1. arg̃m. dc̄ q̄ n̄ ē s̄
sile d' fid ⁊ caritate q̄2 bon̄ suū caritas ē i re. ſʒ
u̾itas ē i ꝯpōne. ⁊ rōne intell̄s. q̄ n̄ ē nat̄ ferri
alit̄ i suū obʒ q̄ p mod̄ enūtiabil. Ad. 2. dc̄
q̄ sensus itat̄ nō ē nobili. q̄2 ferat̄ i obʒ i ꝯplexū
q̄2 ⁊ intell̄s fert̄ q̄ n̄t ad rē c̄ditaʒ. ſʒ q̄ n̄t ad u̾ita
teʒ intell̄cā nō ferat̄ ut i u̾er ul̾ in flm̄. n̄ ſit le enūti.
Vrtō q̄r̄ vtr̄ū fides possit eē d' ali
qua re uisa corpalit̄. ⁊ u̾i q̄ ſit q̄2 ꝯstat q̄
dnā n̄ra. corpalr̄ sc̄ebat ⁊ sensiebat se ꝯcepisse
d' sp̄u sc̄o. ⁊ cū h̄ h̄uit fidē g̃ ⁊c̄. Itē discipli
uiderūt x̄m ascēdē corpalit̄ in celū. ⁊ tn̄ h̄ ē ar
ticul̾ fidi. 3. g̃g̃ dīt q̄ ea q̄ uidēt n̄ h̄nt fi
dē. ſʒ ag̃tōʒ. Itē fides ē q̄ c̄dit̄ ea q̄ nō uidēt̄.
g̃° nō pot̄ res eē uisa ⁊ c̄dita. In°. dc̄ q̄ d' rōe
fidi ē q̄ i enigmate ⁊ nō clare uideat̄. ſic dīt
apl̄s arg̃m rer̄ nō apparēc̄. s. i. n̄. h̾rēt sensibilēʒ co
g̃tōʒ. iaʒ n̄ h̾rēt m̾itū. ſic arguit g̃g̃. q̄2 act̄
fidi ē uald difficil. ⁊ uolūtarī ē ad ad s̄tiēdū
ad s̄tire aūt rei uise nō ē difficile. n̄ uolūta
riū imo ē necāūʒ. q̄2 cogit̄ intell̄s ad sentire rei
uise. vn̄ ⁊ ſi thomas uidit x̄m. c̄didit dm̄. vn̄ a°
uidit ⁊ a° c̄didit. ⁊ bn̄ pot̄ eē q̄ idē ſit uisū ⁊ c̄di
tū d'u̾sis respectibʒ. Ad 1. arg̃m. dc̄ q̄ dnā n̄ra
c̄dat eā q̄ hoiēʒ ꝯceptat. ſʒ q̄ dm̄ p fide tenebat.
Ad 2 dc̄ ē silr̄. q̄2 hoiēʒ ascēdēte uidebāt ſʒ q̄
ille d̄s eēt nō uidebāt. ſʒ c̄debāt. vn̄ articul̾ est
circa ascēsionē. q̄ fili dī hō ascēdat in celū.
Vrtō q̄r̄ vtr̄ idē possit eē scit̄ ⁊ c̄dit̄ ⁊ u̾i q̄

ſic. q̄2 pot̄ aliq̄s ph̄s. scies eē un̄ dm̄ d'mr̄atiue.
uenire ad fideʒ. g̃ oʒ ul̾ q̄ iste obliuiscat̄. ul̾ q̄
nō h̄at fideʒ. ſʒ utrūq̄ʒ ē flm̄. g̃° ꝯpatiūt̄ se ad
inuicēʒ. Itē aduenīēte cog̃tōne p̄p q̄d n̄ d'
struit cog̃ q̄2 ſic aduenīēte intellc̄tiua n̄ d'stu
it s̄sitiā. g̃° pot̄ eē ⁊ u eidē. cog̃tō fidi ⁊ sciā.
In°. p°. p̄stio⁊ dr̄. q̄ idē scire ⁊ oppinari nō ꝯ.
In°. dc̄ q̄ scit̄ ab uno ⁊ c̄ditū ab a°. ē bn̄ possi le.
q̄2 bti sciūt oīa q̄ nos c̄dim̾. ul̾ ab eodē i d'u̾so t̄p̄e
ſʒ u̾m idē ab eodē. i eodē t̄p̄e ē q̄ō q̄2 d' aliis n̄
ē dubiūʒ. ad q̄ q̄one dīt dr̄ q̄ n̄. q̄2 i ipo le ē q̄ i
tell̄s ul̾ q̄cūq̄ʒ pō. ad sētiat suo obō d' neccītē ⁊ n̄
d' neccītate q̄ ꝯtigēt i h̄. ſi idē eēt scit̄ ⁊ c̄ditū
p̄ idē. nā d'mr̄atō p̄cedēs ex p̄ncipiis p̄se notis
q̄ fac̄ scire cog̃ intellc̄ ad sētire. d' neccītate ⁊
tollit oēʒ ābiguitatē. hit̄ aūt fidi. fac̄ itellc̄
n̄ d' neccītate. ſʒ uolūtarīe ad sētire c̄dito p̄p re
uerentiā dīcētis. ⁊ ē sēp i enigmate. vn̄ ag̃ dīt
cū c̄etā possit hō nolens. c̄dere aūt n̄ pot̄ n̄ uo
lens. h̄ aūt dico ſi c̄dē accipiat̄ p act̄. ſi aūt acci
piat̄ c̄dē hitualit̄ tūc n̄ ē i ꝯueniens eē ad c̄dit̄
⁊ scit̄ i u̾na. ex̾m. ſi scio p hit̄ fidi mūdū eē c̄āt̄
⁊ p̄ea discā p d'mr̄atōʒ. tūc cessat actū fidi i
h̄. ſʒ bn̄ remanet hit̄. q̄2 ſi obliuiscēt̄ illā de
mr̄atōʒ. ad h̄c c̄dēt illūʒ articl̄m. p eidē hit̄.
ſic p̄ius q̄ pot̄ p̄bari. t̄bʒ rōnibʒ. pa est a sili. 2a
ab actu fidi. 3a ē a ꝯditōne obi. Pa ē h̄. ſic
sciā ⁊ oppio ſūt hit̄ d'u̾si. ⁊ i ꝯtigētes ⁊ i ꝯpo les
ita sciā ⁊ fides. nā sciā ⁊ oppio n̄ possūt eē eē idē.
q̄2 sciā dīt scit̄ i pole eē alit̄ se h̾re. ⁊ opio dīt
d' se n̄ i pole alit̄ se h̾re. ⁊ silr̄ ē d' fid. q̄ d' sua ra
tōne dīcit c̄dit̄ nō uisū. ⁊ sciā dīt scit̄ uisūʒ. n̄
aūt pot̄ eē uisū ⁊ nō uisūʒ idē. 2a rō ē h̄. q̄
iā tacta ē. q̄2 fides fac̄ ad sentire ex i p̄io uolū
tatis. sciā at ex euidētia rōnis. 3a ē h̄. q̄2 obʒ
fidi ē ad p̄tinēs nob reuelat̄ diuit̄. excedēs
hūan̄ intellc̄. q̄ a excedūt intellc̄ n̄ possūt d'
mr̄ari. p rōʒ intell̄s. ⁊ iō talia nlla d'mr̄atō ē
possūt sciri. ⁊ iō nō pot̄ eē sciā d' q̄bʒ ē fides.
vn̄ c̄dē p̄p se ⁊ p̄p a° ē ꝯdō. q̄2 p̄p se ⁊ n̄ p̄p se.
dc̄ ē g̃ q̄ nō pot̄ eē idē scit̄ ⁊ c̄ditū eo m° q̄ dōne ē.
Ad. 1. argumēt̄ i ꝯriū dc̄. q̄ tal̾ ph̄s ueniens
ad fidē n̄ oʒ q̄ obliuiscat̄. n̄c q̄ p̄dat fidē n̄ q̄ ad
cessatōʒ actualē. nō hitualēʒ. ſic dixi. Vl̾ dc̄.
q̄ cog̃tō qua cognoscit dm̄ n̄ ē sufficiēs. n̄ possit
stare cū p̄lalitate p̄sona⁊. q̄ n̄ habet̄ n̄ p fidē.
q̄ nō solū dīt dm̄ eē un̄ ſʒ un̄ ⁊ t̄nū. ad q̄ nlla
rō p̄tigit. ⁊ q̄ p̄bari nō pot̄ p n̄ale lum̄ tali d'
mostratōne. p quā recedat enigma. q̄2 eē un̄
dm̄ p̄ut ē articul̾ fidi. i p̄tat eē unā s̄taʒ. da
re cog̃scētēʒ oīa p̄t̄ita p̄sentia ⁊ futā. ⁊ possibi
lia q̄ nuq̄ erūt. ⁊ fouētēʒ oīa q̄ ſūt ⁊ n̄ eē ples.
n̄c possibil aliq̄s alt̄ tal̾. Ad 2m. dc̄. q̄ cog̃tō se
sitiā n̄ includit i ꝯpo le cog̃tōni intellc̄tiue iō
nō recedit aduenīēte alia. actual̾ aūt cog̃tō
fidi. includit repugnātiā actui. scīetiali r̄u

Note.
Fides dupl̄r. vno m°. hitus
acq̄situs ex miraclis. ⁊ sdi
caritē. alio m°. hit̄ ifusus.
⁊ utrūq̄ m° fides ē i demonibʒ
ſʒ p° m° ē acq̄sit̄ ab eis p
lapsū. 2° m° fuit eis c̄dit
an̄ casū. ⁊ q̄ uiā ſit. s. q̄ fi
des i formis ic̄ noiat
hitū ſit i eis oc̄ auctoribʒ
⁊ rōnibʒ. ducitōbʒ ſic. fr̄ id ad ro. 1. ex fide i fidē. dīt glo. ē fides i formit̄ q̄ ē d'monū
⁊ nomine rem̄ ⁊ ano⁊. ⁊ h̄ ē i formis quātas n̄tas. Itē fr̄ it ad gal. q̄. fides q̄ p dilectō
opat̄. glo. fides cū dilcōe ⁊ am̄ ē. fides sin̄ dilcōe d'mōis. ⁊ dc̄ uō. q̄2 ipi h̄nt cog̃tōʒ
u̾itatis dīe q̄ n̄ uidēt. si h̄ n̄ ē n̄ p fidē ⁊ maxie d' hiis q̄ excedūt n̄le facultatē rōis.
ut d' cm̄is ⁊ silibʒ. Itē bt̄ b. dīt d' luasō q̄ uidit rōnalē c̄atūʒ assumi dei ad unitatē
p̄se filiū dī. ſi ſʒ n̄ fuit n̄ p fidē. m̾ltas ⁊ alias auctes adducit.

Sth n ... nole ... bitac ... q̄ d' hus ... scia ⁊ fidē ... q̄2 n̄ stat ... ad min ...

eidē veritas s. de necitate et n de necitate p se et p a
adsentire et visu et no visu. [se opinatur et vi
Esto qr vtrū obz fidi possit q sic. q2 cuiq psu
adet p pbabiles rones generant opinione. s3 ne
cessaria quedā sunt fidei. q psuadet sic dic ans. mo
nol. c. 1. aliq q necesse est crede psuadet. g opinio
et fides stat simul. Itē ad eande oclusione pot
hri mediū p se notū et topicū. s3 pmū generat sci
entiaz. 2. opinione. g respu eide pot ee scia et opio.
g mlto mag fides. cū fides mag ocordet cū
opinione. q cū scia q2 e media. s. infra sciaz et
sup opinione ut dic hug. Co. b. de osi dic opio
n certū ht. et pea opio si ht adsentione teme
raria e. s3 fides fac certitudinalit crede. et adsē
tire sin aliq temeritate. pme veritati. g n
pot stare simul fides et opinio de eode. Rz dic q s
aliquos duplx e opinio q2 quedā e acceptio uni ptis
cū formidine alteri. et h no pot stare cū fide.
q ita accip una pte. q nllo m dubitet de ei.
opposito. q2 alias eet ifidelis. na dubi in fid ifidel
e. alio m dr opinio quelibz acceptio certa p pbabili
rone. et cū ista possunt stare articli fidi. q pbant
ptali rone. vtrū aut tal acceptio hat veritate.
no credo q s phz. 1. p stiorum. de rone opinionis e. q
ille q opinatur. existimet re q opinatur posse
alit se hre. et h e coe oi opinioni. cū aut fide
sit sup opinione. no vi ee posle q ieode respu eide.
sit fides et opinio. na fides adsentit sin formidine
alteri ptis. et opio sep cū formidine. eo q n e
certus opinans. q aut no e certus dubitat. tal aut
fidel no e. et h e q dic b. q opinio ambiguū ht. et
fides ambiguū h. Ad 1. argm. dic q mi est
fla. na fides nūq credit. p pbabiles rones. s3 so
lū p pma veritate creditaz. rones aut pbabile
valent ad manuducend. ul ofortand fidele. q2
s ag. dic. n liberi audim. q fide tenem.
Ad 2. dic q mediū pbabile ul topicū. n generat
opione i intellectu iaz decinato p fide ul scia.
na act activoz sut i patiete et dispoito. tal
aut intellet n dispoit e. mo dbiliori motu.
sic lap n movet. modico calore n motu suo
nali. qvis calor moveat opposite. sic e de fide.
q2 pma veritas movet motu necio. sic scia. et
io nlla minor ro. pot ipedire. exm de sole et cande
la. na candla movet de nocte. et no de die p ma
iore act sol. [qr quod sit fidi articul. et vi q
Septimo male diffiniat ricard. q dic q
articul e veritas indivisibil dō artans nos
ad credend. s3 cre no e artari s3 volūtariū. Co.
suffic sua auctas. Rz dic q articul dr ab
artando. q pot dupl intelligi s. active et passi
ve. qn dr passive e q3 p s indivisibil p iunctras.
sic apparet i manu. vn dicuntur illes tales ptes.
ad quas stat resolutio. qn aut dr active e ali
qua natura distictonis ul q no ad genus ul casu
sic accidit i gramatica. Et p istos duos modos

accipiut doctores articlos fidi. q2 articul e ali
qua veritas de deo. q cadat i alias veritates. s3 illa ht ptes
obicibil. no ult resolubil i alias veritates. qn a
dr active tuc dr articul q2 nos artat. ad credend
ad distincte credend aliqd. n aut ad credend siplr. q2
h fac hit. s3 distincte crede obz. sut a talia obiā ma
lia. siu articli ipotates. difficultates ad credēd. 12. q
veritates nuo. s. n. ptinentes ad dinitate et n. ad.
huanitate. dinitas aut pot osiderari inse et absolute
et sic e una veritas. siu articul. s. credo. i deu. 1. credo q
ds sit. ul pot osiderari dinitas rlatiue ad psonas
et tuc sut. 3. articuli. pmi e patre oipotetez. 2. et
i ihm xm filiū ei unicū dnm nrm. 3 e. et inspm scm. pt
et dia ee opari ad sua opone. q opo e tplex. q2 u
na e p quaz dat nob ee ne. et tuc e un articulus.
s. credo i creatore celi et tre. et si fiat in enūtiato de
dici. credo q ds e creator celi et tre. 2a e opo dine ees
p q dat nob ee gre. q dr sactificato. et tuc e articul
iste. credo scaz ecclia catholica. scoz coione remissi
one pccoz. et si fiat in enu dz dici. credo q ds scifi
cat ecclia catholica inqua e coio scoz. et remis
sio pccoz. 3a e opo dine ecie. p qua dat ee glie.
et tuc e tal articul. credo carnis resreccioz. vita et
na am. et pot in formari tal enūtiato. credo q ds
resucitabit carne nraz. et dabit nob vita etna. et
sic habem uu n. articulos ptinetes ad dinitatez.
Sut aut alii n. ptinetes ad huanitatez. unita
dinitati. 1. e icarnari. et dr q oceptus e de spu sco. 2. e
natus ex ma ugine. 3. e passus sub potio py. cruci
fixus. mortuus et sepult. 4. e. descendit ad iferos.
s. expoliados. 5. e. tia die resrex amortuis. 6 est
ascendit ad celos. sedet ad dextaz di patris. n. e in
venturus e iudicare vivos et mortuos. et sic sil vi
ti sut. 12. artli. siu veritates. de dō q oms otinent isy
bolo olecto. et oposito ab aplis. quoz qlz posuit suu
et aptauū p modū tot. et io dr sybolū a sin. q e simul
et bole q e sma. qi sil una sma de fide catholica. 1. uni
usali et gnali [petrus posuit istu articlz. credo i deu p.
o. creatore ce. et t. [andreas sub ihu. et in ihz x. fi. ei.
u. dnz nrm [iohs dix. q oceptus e de spu s. n. ex ma
ugie [iacobz dix passus sb potio pylato. crucifix
mor. et sepult e [thomas addidit descendit ad ifero.
tria die resrex amortuis [iacobz minor dix. ascedit
ad celos sedet ad dextaz di pris oipotetis [philipp dix
in ventur e iudicare vivos et mortuos [bartholo
meus dix credo i s s [mathes dix scaz ecclia catholicam
[symon dix scoz coione re. pccoz [tadeus dix. car
nis resreccioz [mathias dix. vita etna. am. Et
p h pz ad argm. q2 no dr q nos artem crede. q2 h
e solū voluntariū. s3 dr artare. q2 credit e artari
i una snaz indivisaz. ul dic q supposito crede volu
tario. artat qd credendū. si vis pvenire ad salutez.
Octava qr vtrū fit necim crede ea q possut p roz
pbari. Rz dic q necm fuit et e. sic tradi
ca q sut fidi. tā illa q possut psuaderi. ul pbari
q illa q nlla rone nali possut pbari. p tria. pmo
qd ut citi ho pveniat ad cogtoz. dine veritatis.

na scia ad q ptinet pbare dm ee. et alia hui q
possut pbari p roz. ultimo adscitur. q2 mlta pus oz
adscire. et sic nlls pveniret ad fide. n sciret. q oms
scias. 2o. ut cogtio di sit comor. na mlti sut q sut
duri. et no possunt n solū oms scias. s3 n una as
se. et similit hnt alias occupatones. tepal vite. et
io oz q pponat sibi p modū fidi. 3o. p certitudie.
q2 ro huana de rebz dinis tractas e vald incta. cui
signū e q phi. osnat ad ivice. p suas rones. ut g
eet indubitata. et certa cogto de deo. apud hoies optu
it q eis dina narata tradent p modū fidi. tanq a deo
dicta q mentiri no pot. et p h no supfluit fides. et de hiis
q posset p roz pbari. imo gratia actones. oms age
tenet deo pietati q no respic nrāz igtitudiez. d. 29.
Redaes adicied de sufficietia fidei ad salut. et c.
h e d. 29. seq qua qr po. vtrū in sybolo aploz
sufficient otineat ea q tenem crede. et vi q n. q2 si
sufficient ibi expssa. g alia duo sybola sunt sup
flua. q n e dic. Itē crede penas etnas e necim ad
salut. s3 i illo no otinet aliqd de penis etnis. Itē
crede corp xi cū sit maxie difficultatis e meritoriuz
et tn n e i posit ad de h. Itē sic ds e oipotens
ita e infinit et bon et sapiens et sic de aliis. q tangu
t i sic oipo. Co. fides tota usat cca dm huanat
s3 qbzcūq modis oting osiderari. xm repit i. g o e
sufficient expssa. q2 ois notitia de deo. e ul i se ul
in sua opone. tā intrinseca q extrinseca ex. g et c.
Rz dic q sic otig de doctina aliaz sciaz. sic o
de doctina fidei. sic aut e de scietiis. q quedā sut pna
in qbz iplicite oia q sut de scienda ita i illa otinet.
sic pz. e. meta. q oia pna reducit ad maxie p se
notū. q n o affirmare et negare ide. silr e de fid
q oms articli reducit ad aliqua pma credibilia. s.
q credit ds ee. et puidetia hre ce hoiū salute. q sut
de dictamie iuris nal. ut ia no sit act fidi de eis.
p eoz eminetia manifestaz. s3 bn e act fidi de
oclusionibz ab ill elicitis. quo ad illos q nesciut
talia elicē. vn. xi. ad heb dr. oz accedente crede
q2 e. et q2 igrentibz se remunerator e. i isti at
duobz iplicite oms ar otinet. q2 i ee dino icludi
t. oia q credim indo etnalit existe. iqbz nra bea
titudo osistit. In puidetia aut otinet iplicite.
oia q tpralit a do. dispesatiue sut sca ad salut
hoiuz. q sut via ad nraz btitudiez. q aut ista sit
credm e sup. et io n oz repete. et sic ill. 12. articul
mlta alia otinet. iplicite. na i oipo mlta otine
t. s. sapia et infinitas. vn angli qn volunt pbae
icarnatoz possibile allegaū rōz. no e iqd ipole
ap dm oe ubu. vn qnto fideles fuerut remo
tores a x. tato hueut fidez min explicita. s3
totū iplicitā. sic dic apls ad heb. xi. loge aut
eas aspicietes. s3 de aplis dic. acceptis aut pmissi
onibz. vn qnto ad remotori m. tato min di
stincte apparet. 1. phy. 4. dic e go ad qone. q ple
ne ibi otinet. Ad. 1. argumt dic q alia sibo
la no addut s3 expliat et exponut. p novas he
reses q surrexerut. Ad. 2. dic. q etna pena.

dat intelligi iar o d ro. i remunatone. ul ad
iudiciū quo iudicaturus e vivos et mortuos. 1. bonos
et malos. Ad 3. dic q cor xi no e articul fidi. s3
sacmt fidi. p uto tn otinet i p spale miraculuz
cor xi. pot reduci ad oipotētia. operante miracla.
vl s aliquos ad unitate ecclie. et pccoz remissi
onez. Ad. 4. dic. q oipo includit sapiaz et ifi
tatez. et oia q2 si una tal odito dficet. n eet opo.
Sed qr. vtrū oms teneat crede ista fide ex
plicite. ul sufficiat crede aliquos articulos.
et vi q sic q2 n vitat mlū n cogtū. s3 qlz tenet
vitare malū erroris. oppoiti cuicuq arlo. g nlls
pot vitare n cogscat. s3 tenet vitare oms. g
et oms cogsce. Co. pana sut q h possit facere.
s3 iniquū vi tanta mltitudie pone. ex stat salu
tis. g et c. Rz dic q oms hoies tenent sape
ea. sin qbz n pot ee salus. illud aut e fides sic
dic apls. ipossibile e sin fid placē deo. s3 alit e iu
dicandū sequētes adventū. et pcedentes. q2 pcede
tibz sufficiebat crede. mediatore p cui mita li
berarēt a pccō originali. aplicat aut p fide ei
mita. q mbris suis. q infide oiugut eidē. s3.
aliq maiores h credat iplicite quo ad nos. s3 ex
plicite q ad minores sui tepis. de huis vo q sut
p adventū. e sciendū q no oms. eqlit tenet. q2
doctores et plati tenet. no solū scire p se s3 et p
aliis ostende. minores aut sin totali explicato
ne salvat. dū tn pncipales articlos. solenitat
sciat explicite. n sin otēptu ppe salute possut
tales articlos igrare. de aliis aut suffic q iplu
cite credant q maiores credut. q2 boves dicunt arare
et asine pascebat iux eos. h tn e necim q n potitie
credat oppositū alicui arlo. n sacre scripture. Ad argm
dic. q no vitat malū n cogtū ver e. s3 tal h
n cognoscat i particulari. scit tn i generali. dispnat
qcqd e o credulitate sce ecclie. tn bn dz qlz cave
q qn audit aliqd novi ce fide. ul mores q n sta
ti credat. n pus investiget. si h tenet fides catholica.
ab hiis quos scit ee sufficietes. h doce. deus at
p sua miaz sep pvidit aliquos. tales a qbz pot
ho qre. [qr. vtrū fides crevit q ad mlz credēdoz.
Sexto [et vi q sic. q2 pla cogscut de fide mode
ni. p adventū x. q antiqui pres. sic pz exo. 3.
nom meū adonay no indicavi eis. g et c. Itē
qcqd sciebat patres illi sciebat angli. s3 agli
mlta p modū didicer. ab ecclia. q pus nesciebat
sic dic apls. ut inotescat potatibz et pncipibz
mltiformis sapia di. Co. oe q e ver m de pnito.
fuit pus ver de futo. q2 sic mo e ver. xm fuisse
passū. fuit ver ee passurū. et sic de aliis. g n e
addit. Rz dic q fidez ee mltiplicata dupl
intelligi pot. s. ul nova additone. ul nova ex
plicatone. po mo n e mltiplicata. s3 solū. 2o mo.
q2 mlta sut hodie explicata de icarnatone et
redeptoris. puta incarnato et passio. et silia q
pus erat iplicita. q i uno. q2 tuc sufficiebat
crede. redeptore futuz. et n plus. et m sut oia.

pcedentes adventū i. q dā
sb lege nae. q dā sb lege
scripta. et i qlb statu fuit
vi eminetis pfectionis. et h
tenebat ad explicate cre
s reuelacioes eis facta. alii vo
ifiores i lege nae n tenebat
n maioribz a[…]tare. i sacri
cis et aliis q ad via salutis
ptinebat. illi vo q erat
i lege scripta. tenebat cre
q ds mitteret p[…] mediator
et redeptoris. utrū aū eet
ds ul agls ul ho. n

ibi iplicita explicata. sic dicit ugo de sacramentis. an
legem de catoz credebatur. et ab eo salus et redemptio ex
pectabatur. per q aut et quo oplenda foret non cogitsce
batur. exceptis qbzdam paucis. qbz de spali dono re
uelatum fuit. et io dicendum e q cuius quo ad explicatoz
et non quo ad adito. Ad .1. argm dicendum q arguit
de explicatone et h uere e. et silr dicendum e ad .2m.

Tertio qr ad quem ptineat fidem explicare.
Rño dicendum q ad illum ptinet explicare. ad quem
ptinet ea q sunt fidei ordinare. si mali ut ab
oibz iguisse teneatur. tal aut est sumus pontifex.
ad quem maiores ecclie cause referunt. ut dr
d. 93 et luc 22. dix dns bto petro. ego pro te ro
gaui petre ut non deficiat fides tua. et tu aliqn
gursus ofirma fres tuos. et ro hui e qr una e fi
des catho toti ecclie. et io p ierarcham toti ecce
dz ordinari. non tn mutare pot sbaz articloz. un
dut. e. non addetis ad ubum q ego loquor uob.
nec auferetis. uer tn tenet pp ostilium qre ab epi
et tuc synod maior e pp. q. 19 coq. re. 96. illi.
re. 2e q. 1. quoties. Ro inducta ad ea q sunt
Quinto qr. Utrum fidei diminuat merit
fidei. et ui q sit p ggr inoml. fides non ht mitum
cui huana ro phibet experimtum. Ecq. btus petrus
docet inducere. et reddere roz de ea q e i nob fide et
spes. 1. ca 3. sz non mouet si mitum minueret
go et c. Rño dicendum q actus fidei pot ee miton non so
lum put subiacet uoluntati. qnt ad adsensum. sz
et qnt ad usuz. ro aut huana dupl pot se hre
ad uoluntatem credentis uno m ut pcedes. qr no
ht uoluntatem ni ro adducat i medium. et tuc pla
ne e q diminuit mitum. sic dicit ggr. na passio pce
des electoz uirtuosi diminuit laude. Alio mo
pot osequi uoluntatem ia credentis pnte. et tuc si aut
ht roz libet audit. et tuc non minuit mit
imo auget. qr forte non e aliq ro excludes tota
lit fidei latentiaz. sz bn remouet ipedimta fidei
ondens q non e ipole q infid ppoitur. siplr go dicendum q
ro no diminuit roz mitu. si ro sequitur. eo q uo
luntas pnte ad sentit sin ea. si aut pueniat
et uoluntas no pp ea sz pp auctoritatez dicetis pn
te iubet credi. no minuit roz miti caritatis. lz
aliqlr diminuat de roe fidei. p dcm pz rno ad arga.

Sexto qr. Utrum ofessio fidei sit necia ad salutem.
et ui q no. qr id m sufficit ad salutem. p q
ho adtigit fine uirtutis. sz pprius finis ista uirtu
tas fidei. e ouctio mtis huane ad ueritatem dina
h aut pot ee sin exterioi ofessione. go ofessio
exterior no e necia. Et p exteriore ofessione
fidei inotescat fidelis alteri hoi et non deo. qr deo ino
tescat p interiorem ht. sz inotesce aliis hoibz
no e necm ad salutem non pciantibz et istruentibz.
go et c. It illud non e necm. p q ho alios
scadaligat. imo oz h caue. 1. ad cor. x. sin
offensione. estote iudeis et gentibz et ecclie
dei. sz aliqn p ofessionem oturbat infideles. go et c.
Ecq. ad ro. x. corde. cre ad iustitiam ore

aut ofessio fit ad salutem. Rño dicendum q ea q cadunt
sub pcepto legis dine sunt i duplici dria. s. affirma
tiua et negatiua. ut c. ut alias dcm fuit. ofessio
aut fidei cadit sub pcepto affirmatiuo. go obligat
p loco et tpr et s alias circumstantias debitas. s. quan
do actus uirtutis ee uestit et reglatus. qn aut sit
non e cuilz ordinare pase. plan tn e q tuc ee.
qn p sua tacturnitatez subtrahetur honor debit deo.
ul utilitas subtraheretur proximis. exh q possz dari tal
q non hret fidem. ul non eet ua in qbz casibz e necia
fides ul h. Un ocedo argm q h pbatur. Ad .1.
in grium dicendum q finis fidei sic oium aliaz uirtut ordi
natur ad finem caritatis. q e amor dei et pximi.
et io qn honor deo subtrahit. ul pximo utilitas
ipetitur. et ia non e caritatem adulat. Ad .2. dicendum
q lz ho no teneatur inotesce hoi p fidem suam i
quocuqz casu ul loco. tn qn fides piclitatur n
ipe ofiteatur. tuc bn tenetur. qr hic dat p ppu
acc. Ad 3. dicendum q si fidei ofessio gnat turba
toz absqz utilitate fideliuz. no e laudable pu
blice ofiti. sic dix xs. m. 7. nolite scm dare
canibz neqz margaritas uras. spargere an por
cos. ne gursi disrupat uos. sz si accidat casus sic
dixi tuc oz obedire deo ocepto scandalo hoiuz ex.
illi q dix sinite et c. angls. ul pm ho huit fi

Septimo qr. Utrum dez. et ui q no. qr cogtio fi
dei e enigmatica. sz illaz obscura cogtoz ha
buerunt. go nec fidei cognitoz. pbo mi. qr tenebr
ose uide e pena peci. et tuc nllz erat pecm. Ecq
quicqz non e in mno e i adcessu. sz oz accedete cre
s. aplm. xi. ad heb. angls aut erat hui. et x
ho. qr erat istatu a scendendi ad dm. go indige
bat fidez hre. Rño dicendum q qdam dixerunt q angli
non habuerunt fidem pp manifestam dei cogtoz. et de
rebz diuinis. sz non ui h ee bn dcm. qr obz fidei e
uitas pma non uisa. cui uisio btm fac uidetez
et fidei subcedit. cum go angls dm non uidit p ee
qr ia fuiss beat. manifestum e q non huit uisiua
et itutiuaz cogtoz q btm fac. et roz fidei excludit.
go e ncce dicere. q p graz eis datam non duz ofirmatam
fuit in eis aliq incoatio. spate btitudinis. q fit i
intellectu p fidem et i uolutate p caritatem illud
aut formale obm fidei. cui fac adsentire fides
e sup oez nale cogtoz fidei. excte ta hoiu qua
angloz. Un cogtio de futura btitudine no dei fi
ta pot cu hrent adc creature dat. qnt aut ad ma
ua ipi fidei. potuerunt sin fid cogosce. p nalez
cogtoz. qnt ad aliquos articlos. qr e tales arti
ab aliqbz sunt dati et ab aliqbz sciti. Un dicendum e q
ho et angls huerunt fidem de qbzdam diuinis. lz huerunt
cogtoz de mltis q nos igram. Ad argm dicendum q
non quicqz otemplo sui clara cogtio tollit fidem. sz solu
otemplo pme uitatis. qm non ho nec agls huit p ius.

Octauo qr. Utrum xs huerit fidem. et ui q sic. qr
ne debuit alios docere. q ipe no plene huit. qr ipe
cepi facere et docere. go cum ipe docuit fidez. go ipe ha
buit. Un dr. 12 ad heb. q e actor et osumator
fidei. go et c. Ecq. fides e argumtum no apparetuz.

go ipe no uidiss nec ei apparuiss obz fidei. q falm e
cum ipe fuit beat. Rño dicendum q obz fidei ut dcm est
frequent. e pma uitas no uisa. ht aut uirtutis re
capit spez ab obo. et io posito q res dina sit uisa ex
cludatur ro fidei. xs aut oia uidit. et io non huit fidem
sz rem. q subcedit fidei. Ad argm dicendum q sunt aliq
uirtutes q de sui roe iportat aliq ipfectoz. roe sui sta
tus. et io xs qnt ad tale ipfectoz. fidem no huit.
sz illud q e ibi pfectonis plene huit. s. obiaz ad
dm pp q fides e mitoria. hereticus discredes aliquem

Nono qr. Utrum aliqs articulm. et aliq credens
hat fidem salte iforme. et ui q sic qr no e q
potentior intelles hetici q catholici. sz catholicus
indiget hitu fidei. ad credendum quecuqz articlm
go si iste indiget iuuari. mlto magis et ille.
Ht sic un pecm mortale grat caritati. sic dis
crede un articlm grat fidei. sz ubi e un pecm mor
tale nlla pot ee caritas. go ubi e incdulitas uni
artcli nlla pot ee fides. Ecq. sic sub hitu fidei
otinetur articuli fidei. sic sub hitu gmatice otinetur
sare facere latina. sz aliqs dr hre gmaticam si sciat
facere oiter latina. dato q sit aliq q nesciat facere.
et silr m ee de illo. q credit qi omis articlos. pt q
un. Rño dicendum q tal discedens un articlm fidei
no ht fidem. sz e hetic censend. et ro e ipnci. qr
spes cuilz hit dpendet ex formali roe obi qua
sublata spes illi hit remane no pot. fidei aut
pm et formale obz e uitas ut in sacris scpturis
manifestatur. ex doctrina ecclie. Un quicqz non in
het infallibilit tali doctrine ille non ht hitum illi
obi. sz ea q sunt fidei alio m tenet q p fidem. sic
si aliqs tenet aliq gnem. non uides medium ille de
mratonis. ille non hret sciaz illi sz opionem soluz
sic ille q non adhet doctrine fidei. sic regle dicendum
sz credit q placet. et discedit q no uult. ia non credit
qr illa doctina dicit. sz uoluntati ul roi sue adse
tit. go m e q q ptinacit discedit un articulu
non e pfctum i oibz. sex doctrina ecclie. et io hetic e
eo q sue opioni inhet ptinacit. si aut non pti
nacit ihet sz solum male credit. non e hetic dicendus
sz errans. Un ag dicit. errare qdem possum hetic ee
non possum. Ad pm argm dicendum q intellec hetici non est
potentior. qr illa q tenet no tenet p fidem sic te
net fidel. s. siplr inhendo. pme uirtuti dicenti.
ad q indiget ho iuuari dono dei. sz ea q tenet te
net ppo iudicio. ofisus. Ad 2. dicendum q in scietiis
sunt diuersa media. p q pbatur diuerse oncles. io pot un
medium cognosce. alio ignorato. sz non e sic in fide. qr
e solum un medium. s. pma uitas. ppt q credit oia
q sunt fidei. Decimo qr. Utrum purificatio cordis sit effes
ctus fidei. Rño dicendum q sic sic pz p dcm
bti petri actuum. 15. qn dicit fide purificans cor
da eoz. qr aut dicatur cor purificare h e ca. qr i
puritas cuilz rei puenit ex amistoe alicui re
inferioris. ex qn argetum miscet cum plubo. ex qua

causatur in eo aliq peioratio re. sue. plan e aut q
ronalis creatura e nobilior quicqz alia no ronali. et io
qn eis admiscetur p amorem. otrahit ifiorutate et in
puritatem. qr se eis subicit. a qua ifectone pprium
motum separatur. separari aut ab ipuro e accede ad pu
ritatem. recedere aut ab istis ifioribz. e accedere ad
supiora. s. ad dm. i quo qdem motu pm pncipm e fides
p quam cognoscimus euz. pp q dr q oz accedentem credere
Un p eam sequitur effcs purificationis. i credente et rece
dente ab istis. q si pficiat p caritatem pfce e purgatio.

Consequenter qr de opposito ipi fidei. s. de infidli
tate. Et qr po. Utrum infidlitas sit pecm. et
ui q non. qr nllus peccat in eo q uitare non pot. sz non e
i potestate hois uitare infidlitatem. mi. pbatur
p id q dr ad ro. x. quo credent in quem non audierunt
et c. It. a. sunt peca moralia. quoz nllm e infi
delitas. go no e pecm. Ecq. fides e uirtus go ei oppom
e uitium. Rño dicendum q h ppo in pot teni dupl
s. puatiue ul negatiue. si teneatur negatiue
ut dicatur ifidel q nec umq audiuit de fide. tuc non est
pecm sz pena peci. qr e qdam ignorantia dinoz ose
cuta ex pecto pmi parentis. q aut sic e ifidel.
dapnatur. pp alia peca q sin fid non remictuntur.
et no pp infidelitate. Un iohis. 12. dr si non ueni
ssem et locutus eis no fuissem. pecm non haberent q
ag exponens dicit q intelligit de pecto. q e non credere
in xo. si aut intelligatur otrarie sin puatiue eo
s. q repugnat fidei. ul ipam otepnit. sic dr
ys. 40. quis credit auditui nro. et i h ppe stat i
fidelitas. et tuc e pecm morle. sic pbat ro pima
pte. Ad pm argumtum dicendum q illa ro pbat put te
net illa ppo negatiue et tuc no e pecm. Ad 2.
dicendum q imo supbia ifidelitas put e pecm e sub su
pbia. qr no uult se subice regul fidei. et sano i
tellectui prim. Uel dicendum q uirtutes theologice no reducunt
ad uirtutes cardinales. qr sunt priores eis. sic et uitia
eis opposita no reducunt ad uitia uirtut cardinalium.
Secundo qr. Utrum ifidelitas sit maxim oiuz pecoz.
Rño dicendum q q oe pecm formalit osistit i aduersi
one adeo ut dcm fuit in l. 2. Un tanto e grauius
pecm. qnto magis p ipz ho separat adeo. tale aut
e ifidelitas. qr non soluz no ht cognitioz de deo. p quam
ei possit appinquare imo q peius e ht de deo falsam
opione. p quam elongatur ab eo. h aut e intelligendum
s gnus suuz. bn tn pot ee aliq pecm grauius ex circumstantia.

Tertio qr. Utrum sint plures spes infidelitatis. et ui
q no. qr quoties dr un oppositoz. et reliquum
1. top. sz fides e una sola spes. go et ifidelitas e una.
na formale obm fidei e un. a quo recipit spez. lz mi
ta mlr credat. et sic obm ifidelitatis e pma uitas
lz mlta discredat. It si lz dica hre tot spes quot
ht modos. cum infinitis modis otigat circa diuer
sa a fide errare. ia eent spes infinite. et tuc no
eent osiderande. Ecq. unicuiqz uirtuti opponunt mul
te spes uitioz. qr bonum otig uno m. malum u multi
pliciter. s. dyo. et phz. 2. ethy. sz fides e una uirtus
go et c. Rño dicendum q qlz uirtus osistit in h. q attig
reglaz aliq cogtonis ul opionis huane. attige at

est uno modo circa unam materiam, sed a regula diversa contingit multiplicari. Et hec causa quare uni virtuti multa vitia opponuntur. Hec autem diversitas devitationis potest considerari dupliciter. Uno modo secundum diversas habitudines ad virtutem, puta secundum defectum vel habundantiam. Secundo modo secundum corruptionem diversorum que requiruntur ad virtutem. Unde Pictagoricus dicit malum esse infinitum. Sic ergo infidelitas consideretur per comparationem ad fidem, sic potest esse aut non dum suscepte, et talis est infidelitas paganorum; aut iam recepte in figura, et sic est infidelitas iudeorum; vel iam actu recepte in manifestatione veritatis, et sic est infidelitas hereticorum. Et sic in generali possunt dici esse 3 species. Si autem considerentur species infidelitatis secundum diversos errores in diversis que ad fidem pertinent, sic non sunt species determinate, quia in infinitum possunt procedere, sicut dicit Augustinus in libro de heresibus. Ad 1 argumentum dicendum quod ratio formalis peccati potest accipi secundum intentionem peccantis, et sic id ad quod convertitur peccans est formale obiectum peccati, et ex hoc diversificantur eius species. Vel potest considerari secundum rationem mali, et sic id bonum a quo receditur est formale obiectum peccati, sed ex hac parte peccatum non habet speciem, immo est privatio speciei. Et sic est verum dicere quod obiectum infidelitatis est veritas prima sicut a qua recedit, sicut arguebatur, sed formale obiectum ad quod convertitur est sententia falsa quam sequitur, et ex hac parte diversificantur eius species. Ad 2 dicendum quod illa ratio procedit de distinctione specierum infidelitatis secundum ea in quibus erratur. Ad 3.

Utrum infidelitas sit peior.

Quarto queritur iuxta dictum quod infidelitas potest dupliciter comparari ad fidem, quia secundum ad fidem iam receptam. Et sic gravius peccat infidelis renitendo fidei iam recepte quam ille qui nullam promissionem de fide fecit, sicut gravius peccat qui promisit ieiunare quam ille qui non promisit. Et sic gravius peccant heretici quam iudei, qui fidem evangelii numquam receperunt. Et similiter gravius peccant iudei, qui receperunt fidem in figura in lege veteri, quam pagani qui non sic receperunt, qui male exponunt legem et corrumpunt fidem. Alio modo potest considerari fides per respectum eorum que creduntur, quia sunt plura; et sic ille plus peccat qui in pluribus errat, et tunc est econverso, quia magis gentilis quam iudeus, et iudeus quam hereticus. Sed magis est pensanda ratio culpe; ideo infidelitas hereticorum est pessima.

Quinto queritur utrum infideles sint compellendi venire ad fidem. Et videtur quod non, quia Crisostomus dicit super illud Matthei 13: Sinite utraque crescere etc., prohibens Deus occasiones scilicet necis, nec est necesse interficere hereticos, quia si eos occideritis, necesse est multos sanctorum simul subverti. Sicut dicit: ne simul eradicetis et triticum. Item in decretis, dist. 45 dicitur de iudeis: precepit sancta synodus nemini deinceps ad credendum vim inferre. Sed quando coguntur infertur eis vis. Contra: Luce 14 dicitur: Exi in vias et plateas et compelle intrare ut impleatur domus mea. Sed domus ecclesie impletur per fidem suorum fidelium etc. Responsio: dicendum quod infideles sunt in duplici differentia, quia aliqui sunt qui numquam eam receperunt, ac per consequens nec de foro ecclesie extiterunt, ut pagani et iudei; et tales non sunt compellendi ad fidem, quia fides est voluntatis, que cogi non potest. Sunt tamen prohibendi ne fidem impediant. Et fideles ipse hac causa frequenter movent contra eos bellum, quia nos blasphemiis et armis impugnant, non ut credant, quia etiam si vicerint eos, non cogent fidem recipere, sed eam non impedire. Alii sunt qui fidem professi sunt, sicut omnes heretici et apostatantes a fide, et tales sunt compellendi servare quod promiserunt. Ad 1 argumentum dicendum quod iam fuit sententia Crisostomi et Augustini quod tales bene deberent excommunicari, sed non occidi, sicut patet per auctoritatem allegatam in argumento. Et Augustinus tamen dicit de se ad Vincentium: Hec primitus mea sententia erat neminem ad unitatem ecclesie Christi esse cogendum, sed verbo esse agendum et disputatione pugnandum. Sed hec opinio mea non contradicentibus verbis, sed demonstrationis superatur exemplis. Legum enim terror ita profuit ut multi dicant: gratias Deo qui vincula nostra dirupit. Quod autem dicitur de verbo Christi, dicendum quod Christus innuit rationem quare noluit eradicari zizania, ne scilicet triticum simul eradicaretur; sed quando utrumque crevissent et ad notitiam certam venisset, tunc bene voluit quod eradicaretur. Et sic est de hereticis: quousque non sunt incogniti a fidelibus, debent manere cum ipsis; sed quando plene innotescunt, debent sicut zizania eradicari de medio tritici. Ad 2m dicendum quod illud decretum loquitur de iudeis qui non dum receperunt fidem, qui ut dixi non sunt compellendi, ut patet ibidem.

Sexto queritur utrum sit cum eis disputandum. Et videtur quod non, quia 2 ad Thimotheum 2 dicitur: Noli verbis contendere, ad nichil enim est utile nisi ad subversionem audientium. Sed disputatio pure publica non potest fieri sine contentione verborum; ergo non est cum eis disputandum. Item disputatio agitur argumentis; argumentum autem est ratio rei dubie faciens fidem. Sed certa sunt extra fidem, quia fides non est dubia. Sed contra: Actuum 9 dicitur de Paulo: disputabat autem cum gentibus etc. Responsio: dicendum quod in disputatione fidei duo sunt attendenda, scilicet unum ex parte disputantium, aliud ex parte audientium. Ex parte autem disputantium est attendenda intentio, quia si disputat de fide sicut dubitans et certitudinem fidei non supponens, sed argumentis experiri intendens, planum est quod talis disputator peccat, quia dubius in fide infidelis est, extra de hereticis. Si vero aliquis disputat ad confutandum errores vel ad exercitium, laudabile est, quia sic intelligimus quod fide tenemus. Ex parte vero audientium est considerandum, quia tales possunt esse instructi in fide et firmi, et coram talibus non est periculum disputare; immo confortantur quando vident quod contra eorum fidem non adducitur quod non solvatur. Si vero sunt simplices et debiles, tunc est distinguendum, quia vel tales fuerunt aliquando sollicitati ab infidelibus nitentibus eorum fidem in eis corrumpere, et tunc est valde necessarium et utile coram talibus disputare per doctos et sufficientes disputatores qui sciant de fide, immo contradicentes confutare, sicut dicit Apostolus: et eos qui contradicunt arguere. Per quod firmantur tales sic audientes in fide. Item quia si tales potentes resistere tacerent, esset erroris confirmatio, quia secundum Ambrosium consentire est tacere cum possis resistere; et Gregorius in pastorali dicit: Sicut incauta locutio in errorem pertrahit, ita indiscretum silentium eos qui poterant erudiri in errore derelinquit. Si autem audientes simplices non sunt sollicitati nec audierunt aliquos persuasores, tunc est periculum coram talibus disputare, ne audiant verba infidelium. Ad 1 argumentum in contrarium dicendum quod Apostolus non prohibet, immo persuadet et ipse frequentavit talem de qua locuti sumus, sed de illa vel tali casus non accidit. Et similiter est dicendum de 2o, quia talia argumenta non faciunt fidem de re dubia, sed ea manifestant.

Septimo queritur utrum possit communicari cum eis. Et videtur quod sic, quia 1 ad Cor. 10: si quis vocat vos infidelium ad cenam et vultis ire, omne quod vobis apponitur manducate.

Quod exponens Crisostomus dicit: ad mensam si volueritis ire sine ulla prohibitione permittimus. Sed ire ad cenam alicui est communicare illi; ergo etc. Item cuilibet licet uti servo suo. Sed multi habent iudeos et paganos servos; ergo cum tales non prohibeantur habere, non prohibentur eis communicare. Contra: Deut. 7: non inibis cum eis fedus, nec misereberis eorum, nec sociabis cum eis connubia. Responsio: dicendum quod communio alicuius potest interdici fidelibus dupliciter. Uno modo in penam illi cui communio fidelium subtrahitur. Alio modo ad cautelam eorum quibus interdicitur ne aliis communicent. Et utraque causa ex verbis Apostoli potest accipi 1 ad Cor. 5, qui post quam sententiam excommunicationis protulit, subdidit pro ratione: nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit; et postea dicit ex parte pene: nonne de his qui intus sunt vos iudicatis? Primo ergo modo non interdicit ecclesia fidelibus communionem infidelium qui non receperunt fidem, paganorum et iudeorum, quia non habet de hiis qui foris sunt iudicare spiritualiter, sed temporaliter cum eorum commitia inter Christianos excecant, quibus si culpam committunt puniuntur per eos qui rei publice presunt. Sed bene interdicit ecclesia communionem illorum infidelium qui iam receperunt fidem in penam talium. Secundo quantum ad secundum modum videtur esse distinguendum secundum diversas conditiones personarum et negotiorum et temporum. Nam si quis sunt firmi in fide, ita quod potius speretur conversio infidelium ad fidem quam aversio fidelium a fide, non sunt prohibendi communicare cum illis qui numquam receperunt, puta cum paganis et iudeis. Si vero sunt tales fideles infirmi, de quorum subversione timeatur, prohibendi sunt ne eis communicent, et ne habeant cum eis magnam familiaritatem absque gravi necessitate. Ad 1 argumentum dicendum quod illi iudei fuerunt prohibiti, sicut dicit Andreas, quia erant valde proni ad ydolatriam gentilium in quorum terram ingressi fuerant. Et ideo si per magnam communionem fuissent eis coniuncti, fuissent aversi a fide; ideo ibi dicitur: seducet filium tuum ne sequatur te. Ad 2m dicendum quod non est prohibitum habere tales servos infideles, quia magis est credendum quod servus convertatur ad dominum suum quam econverso; si tamen esset periculum, esset bene prohibendum. d. 26.

Sit autem spes virtus etc. Hec distinctio 26, in qua magister de spe determinat. Circa quam queritur primo utrum aliqua passio sit moraliter bona. Et videtur quod non, quia secundum Philosophum 2 Ethicorum quod secundum passiones non dicimur studiosi nec pravi. Sed si passio esset bona vel mala, denominaremur ab eis; ergo etc. Item si passio de ratione sue speciei est bona, ergo bruta iam essent bona moraliter, quia in eis sunt huiusmodi passiones. Hoc autem falsum est etc. Contra: verecundia est laudabilis passio secundum Philosophum. Sed illa sunt bona que sunt laudabilia; ergo etc. Responsio: dicendum quod passio potest considerari ut est quedam natura, et sic non convenit ei secundum suam speciem esse moraliter bona vel mala. Si autem consideretur in ordine ad rationem et voluntatem, sic potest esse aliqua passio moraliter bona, scilicet illa que est circa debitum obiectum. Ad 1 argumentum dicendum quod non meremur nec laudamur eo quod passiones, sed si eas regulemus per rationem et voluntatem bene sumus laudabiles. Et similiter dicendum est ad 2m, quia bruta nesciunt eas modificare, ideo non sunt bona.

Secundo queritur utrum spes sit virtus. Et videtur quod sic, quia id per quod salvamur est virtus; sed spe salvamur; ergo est virtus. Maior patet; minor probatur: spe enim salvi facti sumus. Contra: nulla passio est virtus; spes est passio una de 11 passionibus; ergo non est virtus, et per consequens nec gratuita. Responsio: dicendum quod nomine spei potest intelligi quedam affectio anime, et tunc est una de illis 11 affectionibus anime, ut dicit scilicet et Philosophus, scilicet gaudium et dolorem, spem et timorem assignat. Potest etiam nomine spei accipi res expectata, iuxta illud: expectantes beatam spem, ad Tit. 2. Potest etiam 3o accipi pro habitu dirigente motum et affectum anime in id expectandum, et tunc est virtus gratuita, quoniam spes est per quam anima expectat ea que sunt super omnem extimationem humanam, que promisit divina largitas, et summe innititur, et de Deo confidit summe, sicut fides et caritas, ut dicit Augustinus. Hec autem faciendo rectificatur et super se elevatur anima, et efficitur Deo grata, et unitur ei qui non potest deficere, quamvis ipsa de se sit deficibilis et vacillans. Et propterea non solum est virtus illud per quod sic anima dirigitur et firmatur, immo est firmamentum et anchora virtutum gratuitarum. Ad argumentum dicendum quod ibi equivocatur nomen passionis, quia ut passio est non est virtus, sed prout est habitus regulans motum illius affectionis. Unde tunc dicitur quod est virtus que habentem perficit et opus eius bonum reddit, 2 Ethicorum. Oportet autem quod ubicumque invenitur aliquis actus bonus hominis, quod procedat ab aliqua virtute humana. In rebus autem ordinatis est bonum earum quod attingat propriam regulam, sicut dicimus bonam vestem quando non excedit hominis mensuram nec exceditur ab homine. Humanorum autem actuum duplex est mensura, scilicet una propria et homogenea, que ratio vocatur; 2a est suprema et transcendens, que est Deus; et ideo omnis actus humanus attingens ad rationem vel ad Deum est bonus. Actus autem spei de qua est quo modo attingit ad Deum, cuius spei obiectum est bonum futurum arduum possibile tamen haberi. Possibile autem haberi est duobus modis, scilicet per nos ipsos vel per amicos, 3 Ethicorum. Id autem bonum futurum speramus nos habituros non per nos, sed auxilio Dei, cui innitimur. Et ideo debet dici virtus, cum faciat habentem attingere Deum.

Utrum sit specialissima.

Tertio queritur utrum sit spes specialissima. Et videtur quod non, quia una species habet unitatem ab unitate obiecti. Sed obiecta sperata sunt plura, quia dicitur et humanitas et multa alia, quia beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus. Contra: unicum est speratum formale, sicut unicum est creditum formale; ergo una est virtus qua id speratur. Responsio: dicendum quod unitas habituum accipitur penes rationem movendi in nobis, sicut patet in fide et colore. Licet sint materialiter plura sub illa ratione contenta, principalis autem ratio movendi cui spes innititur est divina largitas, et deficiens sibi promictens omnia bona in futuro retribuenda. Et quia est una formalis ratio, ideo dicendum est quod spes est una species specialissima. Ad argumentum dicendum quod illa plura bona tenent rationem unius boni. Unde dicitur esse per equivalentiam omnium bonorum, quia Deus est bonum omnis boni, iuxta illud: Ego ostendam tibi omne bonum, non quidem continens omnia materialia sed formalia.

Utrum sit virtus cardinalis vel theologica.

Quarto queritur et videtur quod sit cardinalis, quia omnis virtus que consistit esse medium passionum est cardinalis. Talis autem est spes, que est inter duas malitias medium tenens, scilicet inter desperationem et presumptionem. Item ad longanimitatem pertinet expectare, que est pars fortitudinis; fortitudo autem est virtus cardinalis. Sed proprius actus spei est expectare; ergo videtur quod sit unus habitus longanimitas et spes. Sed illa est cardinalis; ergo et ista. Contra: Apostolus connumerat eam cum fide et caritate, que sunt virtutes theologice. Responsio: dicendum quod differentia inter virtutes morales et theologicas sumitur penes obiectum, quia morales habent obiectum creatum et finem Deum, theologice autem habent Deum pro obiecto et fine. Unde sicut fides innitendo assentit ipsi Deo ut dictanti vera, sic ei innititur spes ut promictenti magna. Ad 1 argumentum dicendum quod virtus potest intelligi esse in medio duarum malitiarum uno modo sicut

Alio modo potest accipi spes pro actu sperandi.

Habitus: informis, et sic non habet rationem virtutis proprie; formatus, et sic habet rationem virtutis, ut prius dictum fuit de fide.

Et ex ista questione patet quod spes est in nobis a solo Deo, cum non de hiis que excedunt facultatem nostram, sicut augmentationis et erectionis nostre, ut dicit Apostolus 1 Cor. 2: oculus non vidit etc.

ꝯstitutā ex utraq; extremitate. sic ē largitas q̄ tenet mediū int auaritiā ⁊ ꝓdigalitatē. ⁊ tunc uocat uir cardinal. si aūt sit mediū. tanq̄ destructiuū utriusq; extremi. tunc nō oꝫ q̄ sit cardinal. ⁊ tali m° ē spes in medio duarū maliciarū. s. p̄sumptōnis ⁊ desꝑatōnis. ⁊ sic liberat ab illo duplici malo. ¶ Ad 2. dicendū q̄ alia ē expectatio spei. ⁊ longanimitatis. q̄ ē ps fortitudinis. q̄r spes ē in expectatione ad bona eterna. que ꝯsurgit ex ꝯfidentia. q̄ aīa innitit ipi deo. ex tota sua uirtute. s; illa ē q̄dā m̄tis ꝯstantia. q̄ aīa cadit plene turbatae de affligentibz. unde obm motiuū ē diuersū.

Quinto q̄r. utrū spes possit eē informis. ⁊ uī q̄ nō. q̄r illud q̄ cadit in diffinitione alicui᷑. nō pōt separi ab eo. s; gr̄a cadit in diffinitione spei. ꝓbō. m. q̄ spes ē expectatio eterne beatitudinis. ex gr̄a ⁊ meritis p uenientis. ¶ Item a. spes ē cū gr̄a aut nō. si ē habeo ꝓpositum. si n̄ iā nō ē spes s; p̄sumptio. sic dicit magr in lr̄a. g° ubi q̄ absentibz meritis. nō remanet spes s; p̄sumptio. ¶ Cō. aug. de uera innocentia. cetere uirtutes sunt coēs bonis ⁊ mal. sola dilectio dei ⁊ ꝓximi. ꝓprie est scōrum atq; pioꝝ. ¶ Responsio. dicendū q̄ uirtus spei pōt eē informis nā pōt aliquis sꝑare uitā eternā. sine gr̄a g̃tū faciente. sic apparet in mltis ꝑuersis. ille aūt a…tus bon̄ ē ⁊ procedit ab aliquo habitu. q̄ facultat potentiā ⁊ rectificat inh. q̄ eleuat eā. hn̄te. ad gl'iā; sic in fine debitū. ū ē stanq ⁊ gesendū. eleuādo aut potentiā ad eterna bona. expectanda. tribuit ei q̄ndā stabilitatē. ne p desꝑatōē subcūbat. q̄ aut tale ē ꝑtinet ad uirtutē. sic ⁊ de mē de fid. inh aut dr̄ uirtutes theologice. q̄r hn̄t deū p obo. cui inherent. inherere aut ē ē duplex. q̄r ꝓp se sic facit caritas. ul ꝓp aliqd. ex quo nob inde ad puenit sic fides facit inherere deo. sic p̄n° a quo hm̄s cog'tōē ueritatis. eterni. n. uā eē. q̄ nob ab eo dr̄. spes aut facit inherere deo sic a q̄ puenit nob. beatitudo pfcā. dicendū ē g° q̄ spes ē distincta a caritate. ⁊ pōt eē sin ea. sic dicit aug in auct'e iā dcā. in arguēdo. ¶ Ad 1. argumentū dicendū. q̄ .3. modis pōt q̄s sꝑare. hn̄do. s. merita in ꝓposito ⁊ in radice ⁊ in effectu. ⁊ sic ē bonorū uiroꝝ q̄ iā fecerunt mlta bona. a. hn̄do merita nō in actu. s; in ꝓposito ⁊ in radice. ⁊ sic ē illoꝝ q̄ iā. hn̄t caritatē. ⁊ ꝓponunt facere mlta bona. q̄bz f…s sꝑant se habituros uitā eternā. a. hn̄do merita in ꝓposito tm̄. sic ille q̄ licet sit peccator. ꝓponit tn̄ ad hoc bn̄ facere. ⁊ sic ē actus spei informis. a. n̄ hn̄do merita nec in actu nec in ꝓposito. ⁊ sic ē ille q̄ p̄sumit. hr̄e uitā eternā. nec ꝓp hoc desere mala uitā. s; iea psenerare. ⁊ tn̄ sꝑat se ad secutū. ex dia mia uitā eternā. unde ibi diffinit spes formata. ⁊ sic n̄ ē ꝯ nos. ¶ Ad 2m. dicendū q̄ p dcā iā pz responsio. q̄r ille tal q̄ n̄ hēt merita. nec in actu nec in ꝓposito. nō ē sperans s; p̄sumens.

Sexto q̄r. utrū spes in suo actu sit certa. ⁊ uī q̄ sic. q̄r cadit in eius diffinitione. q̄n ponit magr in lr̄a. q̄n certa expectatio ⁊c. ¶ Item. ro. 8. certus sum q̄ nec mors nec uita. poterit nos separare a caritate dei. s; illa n̄ erat certitudo ꝯprehensionis. s; solū expectationis p ꝯfidentiā spei. q̄ reddit hoīez certū. ¶ Cō. si aliq̄s eēt certus se habitur' uitā eternā. iā eēt certus q̄ hr̄et caritatē. finaliter. s; h ē fl'm. g° ⁊c. ¶ Responsio. dicendū q̄ oꝫ

ē q̄ spes sit certa in actu suo. q̄ aūt sit illa certitudo n̄ ē facile diffinire. [illegible]

[illegible] euent'. q̄r. utrū spes ⁊ timor sit diuisi hit'.

Septimo ⁊ uī q̄ nō. q̄ sit unꝰ hīt'. q̄ sic p̄ p phīm. 3. phy. ide motus ē actꝰ ⁊ passio realit' nō differunt p rōnis respectu. sic ide ē mot' quo q̄ recedit ab uno tino. ⁊ accedit ad aliū. s; sic ē ē timore ⁊ spe. q̄ timore recedit oīs a malo. ⁊ p spē accedit ad bonū. g° sunt ide hīt' q̄ affect' sic mouet. ¶ Item ꝓpositorū eadē ē disciplina. [illegible]

⁊ resilitōne. actus. si possit ab illo supueniē. q̄lia istorū hituū. ht duplex obm. unū p̄ncipale ⁊ aliud q̄si instrumentale. spes .n. respicit bonū arduū. n̄ hītū potentia hr̄i. sic p̄ncipale obz. respicit ⁊ auxiliū p q̄d se adipisci tale bonū. ꝯfidit. sic ⁊ timor respicit malū nō hitū pot'e tn̄ hr̄i. sic p̄ncipale obm. q̄d hō refugit. respicit ⁊ aliud. p q̄d illud malū sibi inferri pōt. ⁊ p tale uiā pōt dicī timi. q̄r pōt eē nō malū. q̄d ē p̄n'le obz timoris. s; ē illud p q̄d inferri pōt tale malū nob. iō pōt timeri. dicendū ē g° q̄ diuisi hīt sunt timor ⁊ spes. Argumenta p ista pte sunt ꝯcedenda. ¶ Ad 1. argumentū. in ꝯriū dicendū q̄ n̄ ē sile de motu locali ⁊ uoluntario. q̄r local n̄ pōt recedē ab uno tino. q̄n accedat ad aliū. ⁊ iō cētilr ht duos tinos. unū p principio ⁊ aliū p tino. uoluntas aut sic pōt affici de uno. q̄ nichil ꝯsiderat de alio. ⁊ iō n̄ oꝫ q̄ sit ide affectus. ¶ Ad 2. dicendū q̄ nō ē sile de scīa. q̄ ē in intellectu. ⁊ affectōne in uoluntate. ⁊ rō huī ē q̄r uoluntas sic uniblr unit uni uolibli. q̄ ab alio ⁊ ꝯiuncto. illi displicet. sic .n. placet aīs. q̄ pōt respuere ꝯns. exm de abbate ⁊ monacho. n̄ aūt sic ē in scīentia. q̄ nō pōt negare ꝯns. ꝯcedendo aīs. imo si unū cog'scit ⁊ reliquū. ⁊ q̄r talit sic sunt colligate sue ꝯnie. q̄ de necitate se inuicē ꝯsequunt. sciēdo aīs. scio ꝯns. ⁊ ignorando ꝯns. necessario ignoro aīs. ꝓpt h eadē ē disciplina ꝯpositoꝝ. q̄r si scio q̄ albū disggat scio ⁊ q̄ nigrū ꝯggat ꝓpt ꝯriaz necessaria. n̄ aūt sic ē in uoluntate. q̄ taliter unit se uni. q̄ aliud pōt odire p se loquendo. ¶ Ad 3. dicendū q̄ lz medietas duarū extremitatū. sit una q̄n ē punctalis. tn̄ cū istud mediū possunt eē plura media. sic pz de coloribz. q̄r lz sit unū uē medius. sunt tn̄ plures in medio. quorū unū declinat magis. ad alteū extremorū. q̄ ad aliud. sic magis timor declinat ad maliciā desꝑatōnis. ⁊ spes ad maliciā p̄sumptōnis. uel aliter dicendū q̄ illud ē uerū. q̄n mediū ꝯstituit de extremis. exm de largitate. n̄ aūt de illo q̄ intimat utriusq; extremū. ¶ Notandū q̄ uiri nec angli nec bti hn̄t spē. tn̄ illi q̄ sunt in limbo bn̄ hn̄t. q̄r nō hn̄t p̄miū sbale. q̄d facit btm. illi aut q̄ hn̄t iā in actu. nō hn̄t. demones ⁊ dāpnati n̄ hn̄t ꝓpt ꝯtrariū hitū.

Octauo q̄r. utrū spes hēat ortū ex meritis. ¶ Responsio. dicendū q̄ spes dr̄ aliqn̄ hitus uirtutis. ⁊ tunc nō orit ex meritis. s; poti' eg°. aliqn̄ dicit actū ⁊ tunc orit ex iuitu meritoꝝ. nlls .n. sꝑat recte eternā btitudinez. n̄ q̄ eā ꝓmuruit ul ꝓmuire ꝓponit. aliqn̄ ā dicit statū. ⁊ sic ē ortū ht ex meritis p̄cedētibz. ⁊ ꝯcōmitantibz. sic dr̄ ad ro. q̄. tribulo opat patiaz. patia ꝓbōz. ⁊ pbō. spē. glo. i. certitudinē spei. ad q̄ puenit p bona opa. aliqn̄ aut dr̄ res sꝑata. ⁊ tunc ē ht ortū ex p̄cedētibz meritis. ⁊ sic pz q̄ s p̄mā acceptōez. spes p̄cedit merita. tanq̄ p̄ncipiū meritoꝝ. ⁊ s. 4. merita p̄cedunt p̄miū. s aūt duas medias acceptōnes. medio mō se hn̄t. spe p ꝯparatōz ad obz. ⁊ q̄r ut'

Ono q̄r de ipa spes. tendat in bonū sub rōne boni. ⁊ uī q̄ sic. q̄r gaudiū ē solū rōne boni p̄sentis. ⁊ illi' eiidez. ē spes respectu futuri. q̄r i° q̄ ē spes' in p̄o. gaudiū est pea in actu. s; gaudiū ē boni s; rōz boni. g° ⁊ spes erit eiusdē boni. ¶ Item aug. dicit q̄ sic fides ē rōne boni ⁊ mali. sic ⁊ spes ē solū rōne boni. ⁊ inh differt si .n. fides pōt eē sil boni ⁊ mali. q̄r n̄ respicit aliquid illoꝝ. p̄ase. s; ueꝝ sub rōne ūi. spes aūt detinat sibi bonū. ⁊ sic uī q̄ solū sub rōne boni. ¶ Cō. uirtutes distiguunt p obta formalia. g° cū uirtutes theologice hēant deū tanq̄ male obm. oꝫ q̄ distinguant. ꝯsiderando ipz p spāle rōz. s; caritas respicit ipz sub rōne boni. g° ul spes n̄ differt a caritate. ul nō respicit deū. sub eadē rōne. sub qua caritas. g° ⁊c. ¶ Responsio. dicendū q̄ spes respicit obz suū. s. bonū. n̄ tm̄ sub rōne boni. s; sub rōne ardui. ⁊ rō huī ē q̄r spes facit ꝯfidē. ⁊ ꝯfidēdo facit expectare. nlls aūt recte ꝯfidit. n̄ de eo. q̄ nō pōt nec uelit sibi deficere. tal aūt ē ille. q̄ ē potentissim' in uirtute. ⁊ munificentissim' in uirtute. largitate. ⁊ h n̄ ht n̄ excellēti. ab excellēti aut. mag' expectat. ⁊ q̄r spes ht obm magne excellentie. hinc ē q̄ deo nr̄. magna nob pmittit. in ꝯsolatōne nr̄e spei. sic ipse dixit abrahe. 15. gen. noli timere. q̄r ego ptector tuus sū ⁊ merces tua magna nimis. iō dicendū q̄ spes respicit obm sub rōne glosi. ⁊ sub rōne eterni. q̄ gdez duo ꝯcurrunt. in rōne boni magni excellentis ⁊ in deficientis. ¶ Ad 1. argumentū dicendū. q̄ bona ē silitudo. p rōnem ad futuꝝ ⁊ p̄sens. s; n̄ put respicit rōz motiua. nā bonū q̄n p̄sens ē. sub rōne boni delectat. ꝯcupiscibilez. sub rōne tn̄ excellētis irascibilez. intellectiuā. q̄ erigit ad tātē bonū p spē. ¶ Ad 2. dicendū q̄ lz spes detinet sibi bonū. plusq̄ fides. h n̄ ē q̄r faciat sub rōne boni solū. ꝓpt quā tendat in obm. s; q̄r sēp bonū ht substratū. sit in uoluntate sic in sbo.

¶ Decimo q̄r. utrū spes. ¶ Responsio. dicendū ē q̄ si n̄ ponat uoluntas diuida in duplicē potentiā. s. ꝯcupiscibilez ⁊ irascibilez. oꝫ dicere q̄ sit in uoluntate. q̄r coīter dr̄ s m phos. q̄ irascibil ē ipte sensitiua. s; uō appetit rōnal. hēat suā irascibilez. dz poni in irascibili intellectiua. q̄r sensitiua n̄ pōt sup bonū. n̄ sit sensibile. Dist. 27.

Um aūt x'. fidez ⁊ spē nō hūit. ⁊c. hic ē dist. 27.

Circa q̄ q̄r de ipa caritate. Et q̄r p°. utrum in qualz caritā sit ponendus amor. ⁊ q̄ n̄ ui. q̄r s aug. x. de t. ꝯ. nō possunt amari n̄ cog'ta. s; multe carēt carent cog'tōne. g° ⁊ amore. ¶ Cō. optare bonū est amare bonū. s; oīa bonū optant. s phz. 1. eth. g° ⁊c. ¶ Responsio. dicendū. q̄ oīne ens ht eē p suā formā. ad quā ht nālē aptitudinē. ut q̄n nō ht ipaz ꝯrat ⁊ tedat ad eā. ⁊ q̄n ht quiescat in ea. tal aūt tendētia ad formā. sic ad bonū ē in q̄lz re. ita q̄ si tal res sit penit' insensibil. uocat tal inclinatio amor nāl. si aūt aīata. aīa in rōnali. dr̄ tunc amor aīal. si uō sit ipe intelligente. tunc dr̄ amor intellectuū. unde dyo. 4. de di. no. dicit. amorē siue diuinū siue anglic. siue intellectuale. siue aīale. siue nāle. dicimus unitiuā ꝯmixtā uirtutē. nā uiciq; ē intellis. oꝫ eē. ⁊ uoluntatē. cui opo ē ad talē hitudinē se hr̄e. unde possumus dicere q̄ amor accipit coīter. ꝓprie. ⁊ mag' ꝓprie. s. tplu ce gradū in entibz. ⁊ p̄mi ē mente inaiato. 2 in aīato. sensitiuo. ⁊ 3. in intellectiuo. ¶ Ad argumentū. dicendū q̄ aug iā pz q̄ loquit. de amore ꝓprissime dco. ⁊ silr dicendū est ad aliud p alia pte q̄ lo. de amore coīt' supto.

Secundo quaeritur utrum caritas sit habitus ab aliis distinctus, an sit aliis omnibus communis. Et videtur quod non sit distinctus, sed omnibus communis, quia diversi actus non possunt esse ab uno habitu speciali; sed actus omnium virtutum procedunt a caritate; ergo ipsa non est specialis virtus sive habitus. Probatio minoris: I ad Cor. 13: caritas patiens est, benigna est, et sic de omnibus coniunctis. Item Augustinus dicit quod virtus est ordo amoris; sed haec est caritas; ergo caritas est omnis virtus. Item sine omnibus virtutibus saltem in habitu non est salus; sed caritas est omnino sufficiens ad salutem; Augustinus quidem dicit: tene caritatem et fac quicquid vis. Contra: idem non connumeratur sibi ipsi; sed si caritas esset idem cum fide, non connumeraretur fidei; sed connumeratur eidem; ergo etc. Probatio: nunc autem manent fides, spes, caritas.

Respondeo dicendum quod, sicut frequenter dictum est, habitus et actus specificantur per obiecta formalia. Proprium autem obiectum amoris vel caritatis est bonum ut bonum est. Ideo ubi reperitur specialis ratio boni, ibi oportet ponere specialem rationem amoris sive caritatis. Bonum autem divinum inquantum est obiectum beatificum habet specialem rationem boni; ideo illa virtus quae hoc respicit est specialis virtus. Ad primum argumentum dicendum quod in virtutibus et artibus est ordo, ut patet I Ethicorum, ita quod illa quae est ultima de omnibus disponit, sicut militaris imperat equestri. Caritas autem est de ultimo fine; ideo habet de omnibus aliis imperare et ordinare, et ideo omnes illos actus quos attribuit apostolus imperat, non quod eliciat. Unde attribuuntur ei sicut imperanti, non sicut elicienti, et ideo tales actus sunt a diversis habitibus.

Ad secundum dicendum quod qui habet caritatem omnia habet propter connexionem omnium virtutum; unde ea posita alia sunt posita. Propter quod dicit Augustinus: tene caritatem et fac quicquid vis, quia semper bene vis et bene facis. Ad tertium dicendum quod caritas dicitur esse ordo amoris, quia ipsa dat modum omnibus aliis virtutibus, sicut prudentia aliis, a qua dependent aliae.

Tertio quaeritur utrum sit species specialissima. Respondeo dicendum quod est una secundum speciem, licet secundum numerum in diversis sit diversa. Dictum est enim pluries quod unitas habitus venit ex unitate obiecti formalis et principalis actus; et hoc est in caritate, eo quod habet unum obiectum formale, scilicet deum, et actus eius principalis et proprius est diligere. Diligere vero idem est quod velle dilecto bonum. Unde quando caritas diligit aliquid, vult ei bonum. Tale autem bonum est unum solum, quod est aeternum et supremum, quia esse non possunt plura, nec est possibile esse plura bona summa, sed unum solum. Ab isto autem bono caritas habet suam specificam differentiam et unitatem. Unde quando caritas diligit deum, optat ei se ipsum, id est quod vult quod ipse sit per essentiam summum bonum. Si illud optet alii, dicitur diligere proximum, quia vult quod habeat illud bonum per gratiam et per gloriam. Si vero illud bonum optet sibi, dicitur diligere se ipsum. Unde apparet generaliter esse unum bonum quod quis per caritatem optat omnibus dilectis, licet multa sint illa quibus optatur; illud autem sic optatum, sive ad se sive ad alia comparatum, semper est idem. Unde dicendum est quod una est caritas propter tale obiectum.

Quarto quaeritur utrum caritas et amicitia sit idem. Et videtur quod non, quia non est ita proprium amicitiae sicut convivere amico, VIII Ethicorum; sed inter deum et homines non est convivere, sicut patet ad sensum, et dicitur Danielis 2: loquentes de diis et angelis, quorum non est cum hominibus conversatio. Item amicitia non est sine redamatione, VIII Ethicorum; sed diligere ipsius caritatis est sine redamatione, ut quando diligit inimicos; ergo non est amicitia. Item tres sunt species amicitiae, VIII Ethicorum, quarum nulla est caritas; nam de qua magis videretur, scilicet amicitia honesti, non est, quia illa non est nisi ad virtuosos, ut habetur ibidem; caritas autem est ad peccatores. Contra: Io. 15: iam non dicam vos servos sed amicos. Sed planum est quod hoc dicebatur propter caritatem, Io. 14.

Respondeo dicendum quod, sicut dicitur VIII Ethicorum, non quilibet amor habet rationem amicitiae, sed ille qui est cum benivolentia, puta quando amamus aliquem ut ei bonum optemus. Non enim dicimur amicitiam habere ad vinum, quia non optamus ei aliud, sed potius ipsum nobis. Unde non dicitur amor amicitiae sed concupiscentiae; ridiculum enim est ut quis dicatur habere amicitiam ad vinum. Nec benivolentia sufficit ad rationem amicitiae, sed requiritur in ratione amicitiae quaedam redamatio, quia amicus dicitur amico amicus. Talis autem mutua amicitia fundatur super aliqua communicatione. Cum igitur deus communicet nobis suam beatitudinem, oportet quod super hanc communicationem fundetur aliqua amicitia, quae caritas dicitur sive amicitia hominis ad deum. Ad primum argumentum dicendum quod duplex est vita hominis: scilicet animalis, et cum tali vita in mutabilibus non conversatur deus nec angelus, sicut dicit argumentum; sed cum mentibus vita spirituali bene conversatur, hic imperfecte, perfecte autem in patria, sicut dicit apostolus: nostra autem conversatio in caelis est, ad Eph. Ad secundum dicendum quod amicitia extendit se ad aliquid dupliciter: quia uno modo ratione sui, et sic nunquam est amicitia nisi ad amicum; secundo modo ratione alterius, et quasi favore, sicut quando diligimus aliquem bene fortiter, tunc diligimus bona illius, ut filios et huiusmodi. Et sic est de caritate dei, quia diligimus eum ratione sui, sed tunc diligimus propter eum filios suos, et non propter eos, etiam si nos offenderunt. Ad tertium dicendum est similiter quod amicitia honesti non est directe nisi ad virtuosos, sed eius intuitu diligimus ad eum pertinentes, et unum est propter alterum, et sic solum una.

Quinto quaeritur utrum caritas possit esse informis. Et videtur quod sic, quia si aliquis peccator credit idem et diligit deum, posito quod prius fuit in caritate, semper tamen remanet in eo fides, licet informis; et similiter videtur quod remaneat in eo dilectio informis. Contra: sicut discredere unum articulum corrumpit in credente habitum fidei, sic quilibet peccans facit contra ordinem amoris; ergo sicut opposito fidei expellebatur fides, sic inordinatus amor expellit ordinem. Respondeo dicendum quod caritas est forma omnium virtutum, causans esse gratuitum eis et formatum. Illud autem quod tale est per suam essentiam non potest ab eo separari, sed id quod est tale per participationem sic. Et quia omnes aliae virtutes sunt formatae et gratuitae participative, ideo possunt esse non tales, sicut rectum potest fieri curvum, et sic non rectum, quia habet rectitudinem participatam; sed rectitudo non potest fieri curva. Sic est de caritate, quia idem est cum ipsa gratia, a qua omnes virtutes sunt gratuitae; sed ipsa gratia non potest esse non gratuita. Gratuitum autem et formatum idem est, sicut et gratia et forma. Unde sicut duo opposita non compatiuntur se invicem, sic adveniente opposito gratiae expellitur ipsa gratia; sic adveniente desperatione expellitur spes qua speratur omne sperabile; et adveniente infidelitate unius articuli fidei, qua creditur omne credibile, expellitur fides, quia nec errorem compatitur; sic adveniente culpa opposita gratiae, qua diligitur omne diligibile, expellitur ipsa gratia, quia omne peccatum consistit in inordinatione amoris, quae inordinatio expellit ordinem amoris; ordo autem amoris caritas est. Ad argumentum dicendum quod fides remanet informis quando forma caritatis recedit, quia adhuc credit omnia credenda, nec ei opponitur, quia forma fidei inquantum fides est habet aliam formam suam propriam; ideo non destruitur recedente forma sua gratuita. Caritas autem diligit omnia diligibilia suo actu proprio ordinate, deum propter se et super omnia; sed quando peccator ad diligendum inordinate, iam non diligit deum super omnia, sed praefert illi amorem creaturae.

Sexto quaeritur utrum actus caritatis per prius sit meritorius quam actus alicuius virtutis. Et videtur quod sic, quia nullius virtutis actus est meritorius nisi in virtute istius; ergo ei per prius competit quam aliis, a quibus competere per accidens. Contra: quando actus aliquarum virtutum sunt meritorii, ille per prius habet esse qui per prius exit in actum; sed per prius exit in actum fides quam caritas, quia nullus diligit nisi credat, Augustinus X de Trinitate. Respondeo dicendum quod quidam dicunt hic quod fides est prior origine, sed caritas est prior perfectione; sed non videtur oportunum esse distinguere, immo videtur simpliciter dicendum quod actus caritatis sit prius meritorius, quia quando aliquid attribuitur aliquibus duobus, in quorum uni per se et primo, et alteri per se sed non primo, planum est quod per prius conveniat illi cui competit primo et per se. Sic autem est in proposito: nam licet fidei formatae competat mereri per se, ut formata est, quia informis non meretur, sed hoc non competit ei primo, sed formae per quam est talis, et illa forma est caritas. Unde licet actus ille sit prius ut actus est ex parte fidei, ut autem meritorius est caritatis est. Ideo dicendum est quod per prius est meritorius quam aliquis alius. Exemplum de pariete albo. Ad argumentum dicendum quod verum est quod actus fidei ut actus est exit in actum, sed non ut meritorius, eo modo quo diversimode, quia actus voluntatis requirit prius actum intellectus.

Septimo quaeritur utrum actus caritatis possit esse mercenarius. Et videtur quod sic, quia Ambrosius dicit super illud Lucae 15: quanti mercenarii etc., quod multi sunt boni mercenarii qui spe aeternorum deo serviunt; sed nemo bene servit deo nisi qui servit ex caritate; ergo potest esse actus mercenarius oriens a caritate. Item qui vult implere mandata dei propter retributionem est mercenarius; sed de viro sancto dicitur in 118 psalmo: inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. Contra: amor mercenarius et gratuitus opponuntur; ergo non possunt esse simul, cum amor caritatis sit gratuitus, et quod fit ex mercenario non sit gratis. Item caritas non quaerit quae sua sunt, sed mercenarius quaerit sua. Respondeo dicendum quod ille dicitur mercenarius qui principaliter habet oculum suae intentionis ad mercedem. Nunc autem duplex est merces, scilicet aeterna et temporalis. De temporali mercede planum est quod non potest esse actus caritatis mercenarius, immo vituperatur Io. 10: mercenarius autem fugit etc. De aeterna vero non est quin homo possit diligere deum propter suam mercedem, sicut ipse dixit Abrahae Gen. 15: noli timere Abraham, quia ego protector tuus sum et merces tua magna nimis. Et talis est bonus mercenarius; sed quod illa merces sit finis principalis non est verum, nam finis non est de ratione mercedis; finis tamen laboris est ipsa merces, sed aliud est finis laboris, aliud finis intentionis. Nam talis diligens deum propter retributionem aeternam, quam ipse est, videtur ponere finem suum in se, non in deo, quia deum diligit amore concupiscentiae et se amore amicitiae. Unde videtur ordinare deum ad se ipsum diligendo, quod non videtur, quia amicos diligimus propter se et gratia sui. Et si nobis deberet, amor dei caritatis non esset gratuitus nec receptus. Ideo quidam voluerunt dicere quod talis actus non est a caritate, sed bene est cum caritate qui diligit deum amore concupiscentiae. Sed quia talis concupiscentia respectu summi boni habere est eo frui, eo autem frui est omnium finis, quia frui est alicui amore inhaerere propter se ipsum, ideo dicunt quod non est indecens, quia non ponit finalem intentionem in fruente sed in fruibili. Unde: cupio dissolvi et esse cum Christo. Alii dicunt videtur dicendum quod non, licet sic intendat principaliter; immo si homo sciret se poni in inferno, deberet illum diligere propter suam bonitatem. Et hoc videtur satis probabile. Magis tamen videtur talis modus diligendi amor concupiscentiae quam amicitiae, et ideo plus placet ad praesens dicere quod non possit esse actus caritatis mercenarius principaliter, hoc est quod finis intentionis sit merces; potest esse tamen finis laboris. Ad primum argumentum dicendum quod verum est quod in homine dicuntur multi boni mercenarii qui spe aeternorum serviunt deo, sed non dicit quod illa merces sit finis intentionis. Unde tali modo serviendi non est elicitus a caritate, sed cum caritate, cui est commodum proprium attendere, praesupposito actu fidei per quem cognoscitur illud; sed non repugnat caritati, ideo bene stant simul. Ad secundum dicendum quod ille qui implet dei mandata propter retributionem bene facit. Iam non insinuat quod merces operis mandatorum sit retributio, et est causa sine qua non, quia nullus servit deo quin eidem retribuatur, licet sua intentio ultima non debeat esse ista.

Octavo quaeritur utrum sine caritate possit esse vera virtus. Et videtur quod sic, quia illa est vera virtus cui competit vera diffinitio virtutis; sed castitati vere competit vera diffinitio virtutis, quia habentem perficit et opus eius bonum reddit; et hoc idem dico de fortitudine. Haec autem potest esse in philosophis qui caritate caruerunt. Contra: vera virtus vere praestat virtuoso, sicut habetur Sap. 8: sobrietatem et iustitiam docet, prudentiam et virtutem, quibus nihil est in vita utilius hominibus; sed nulla virtus praestat sine caritate, sicut clare dicit apostolus ad Cor. I 13: et si distribuero omnes facultates meas etc. Respondeo dicendum quod, sicut dictum est supra, virtus ordinatur ad bonum. Bonum autem principaliter est finis, quia finis et bonum idem. Ea vero quae ordinantur ad finem non dicuntur bona nisi ex ordine in finem. Est autem duplex finis, scilicet ultimus et proximus, et ita est duplex bonum, scilicet ultimum et propinquum particulare. Ultimum autem est ultimum et completivum et satiativum totius desiderii humani, et est id quod terminat totum sinum et abyssum desideriorum nostrorum, et tale est deus fruendus. Unde in Psalmo: mihi autem adhaerere deo bonum est. Ad istud autem ordinatur homo per illam virtutem quae respicit bonum ut bonum est, quae dicitur caritas, et nulla alia qualitas habet hoc, quia per se inest ei, aliis autem inest per accidens. Ideo quando tali accidente spoliantur virtutes, non habent rationem qua mediante ordinentur in bonum, et ideo potest errare et accipere unum bonum apparens pro vero bono, sicut est in visu, quia numquam decipitur circa proprium obiectum quin sit coloratum quod videtur; bene tamen potest decipi in sapore, quia non habet a se quod saporem cognoscat, et ideo potest errare, per quem errorem abducatur a vero iudicio illius. Sic est de virtutibus, quia non sic cuiquam inest per se ordinare ad illud bonum; nulla alia hoc potest esse, et si aliquid intendat errat et abducitur ab illo fine. Unde VII Physicorum dicitur quod virtus est dispositio perfecti ad optimum. Ergo illa virtus quae non ordinatur ad optimum non est vera virtus; sed eo modo est virtus quo modo ordinatur ad bonum apparens particulare, quod accipitur pro vero bono; et non est vera, quia decipitur, nec potest illud attingere nisi habendo caritatem, cui inest per se respicere id optimum. Unde bene dicebat Paulus: quod nihil mihi prodest etc. Ad argumentum in contrarium dicendum quod actus alicuius qualitatis ad habitum et aliquo carentis potest fieri dupliciter, scilicet vel ut est aliquo carens; et sic tibia curva non potest consequi rectum facere. Sic quaecumque virtus ut est carens caritate semper facit non recte, sed oblique, quia non habet per quod faciat recte. Et sic dicit Augustinus contra Iulianum quod omnis actio infidelium est peccatum, et vestiendo nudum, quia tunc ordinatur ad finem suae infidelitatis. Sed quia illa virtus ad habitum

qz h aliqs capiat· n tn tot pdat· pot aliqs ut age actus· debita illi ne· et tunc uocat bon igne· n tn bon simplic· q e finis ul ordinat in fine· virtutum et utrum

Secundo qr utrum caritas sit forma· no· qz duplx est forma· s· eentialis et exemplaris· s nulla pot ee caritas pa aliarum uirtutum· plo· q no sit eentialis· qz q ht eade formam eentialem· no differut spe· et sic no distinguet caritas ab aliis· nc pot ee exemplaris· qz ia eent oes eiusde spei· qz q fiut ad ide exemplar· sut eide gnatois· Item forma et finis no coicidut i ide nuo· 2 phy· s caritas e finis uirtutum· qz finis pcepti e caritas· g si caritas e finis no pot ee forma. Contra· dicit amb· q caritas e forma uirtutum. Respondeo dicendu q pncipium actuum humanorum e caritas uolutas· cuius obz formale est finis ul bon· in alibz aut et moralibz· ab eo habet formam· a quo actus suum modum· sequis formam et io cu oms uirtutes· habent motum et inclinatoz i fine debitum p caritatem· oz dre q ab eade habent formam p qua inclinant ad illuz· vn dicendu e· q caritas e forma uirtutum· qz p ratio dr dare formam· qz dat eis motum i debitu fine. Ad 1 argm dicendu q e forma n tn exemplaris· nc eentialis· s efficiua· qz effic i aliis et imponit modum. Ad 2 dicendu q caritas e finis· qz oms uirtutes ordinat ad fine suum· phs aut dic· q forma efficiens et finis· no i cadut in ide· uerr e s bn pot ee idem forma et ordinans in fine· actus dilectionis quo

Tercio qr utrum sit idem· diligimus deum et pximum ex caritate· et ui q no· qz s phm motus nuat pps s· sdm· tpr· et obo· ul tino· s alius tinus e pximus alius deus· g alius et alius actus ad alios tinos· Item nullus idem motus nuo· pot ee remissior et itensior· s motus i deum e intensior· qm ille q e i pximum. Item nullus diligit aliquem dilectiue· n de illo cogitet· s q diligit pximum no cognosc deum actualiter· g n diligit et eo. Contra idem e honor quo honoramus ymaginem dei et deum· s pximum diligimus ppter deum· g e un actus. Respondeo dicendu· q qn sunt aliqua duo· apphensa ab aliqua po· quorum unum e rato adtingendi aliud· illa no apphedut duobz actibz· s uno· sic uno actu uideo lucem et colorem· qz lux e rato uidendi colorem· sic e i caritate qz nullus actus elicitur a caritate uolutate p caritatem· n i uirtute formalis obi· eo q secuda mouetia n agut n i uirtute pmi mouetis· formale aut obz caritatis e deus et io quicqd diligit· p dilig eum· na no tpr· vn qn diligit pximum· lz no explicate cogitet de deo· implicat tn pximum· lz no explicate cogitet de deo· implicat tn eentialr deus· sic qn qs mo ad aliqd tin eod motu mo i fine· et ad medium· vn bn dr p apostolum q diligit pximum legem impleuit· bn tn pot qs dilige deum ul pximum· s n eco· vn glo sr id uno actu tn diligit pximum· s n eco· vn glo sr i dt· q diligit pximum legem impleuit· dic· nc deus sine pmo q diligit pximum sine deo diligi pot. Ad 1 argm dicendu q nc pximum sine deo diligi pot Ad 1 argm dicendu q lz alius tinus sit pximus· et alius deus realiter· i ratone tn alibilis a caritate· sunt un tinus· na pximus n est diligibilis ex caritate· n ppter deum· et deus ppter se· qn ab eentia diuisi tinii· s· q tinaret motus dilectionis i pximum ut i obo et fine· tunc bn nuaret cu illo· s n sit

Et s impedit deo· qn dat pximo· sic dic x· quandiu uni ex minimis mis fecistis· m fecistis Ad 2 dicendu q actus numero no e remissior se ipso· eod m supto· tn consideratur ppigor tino· bn e uelocior· ex de motu quando q e un nuo· et tn qn e ppe fine· motus e intensior multo mag e i moralibz· h pot q actus caritatis e remissior p gparatoz ad deum· q i pximo· ueritn no oz pp illud dice· n q qn diligit deum· pt pximum uer e q e intensior· et sic gcludit aliter n· Ad 3 dicendu q ille q diligit pximum· lz no actualiter cogitet de deo· explicate· tn cogitat de deo implicate· sic ille q uidet colorem· no cogitat de luce· et tn icludat· sic et ille s ex amore honesti diligat Aliud uo argm altius ptis nimis gcludit qz honor ipensus no impedit ei sic sto honorus· nc sic fini· s tot refert ad pthotypon· s de pximo no e sic· qz bn impedit ei actus dilectionis· ut sto· s no ut fini· fortior actus caritatis

Quarto qr· qs sit· s· dilige· an gaude de re dilecta· et ui q sit fortior gaude· qa ille actus e fortior q fortius tenit appetitu· s tal e gaude· qz e de bono ut psente· fortius aut tenit bonum ut pses· q absolute gsideratum· qn aut e absolute gsideratum e obz dilectionis· s ut psens e ma gaudii· q aut fortior sit pz qz psentia obi· fortificat· ex dr uio. Contra cant· g· fortis e ut mors dilectio· n a e fortius morte· g e et c· Respondeo dicendu q quida dre uoluerut q idem erat actus et motus gaudendi et diligendi· differens solum p gsideratoz· qz ut psens e gaude de illo· ut e futurum e desiderium hre· et h gfirmat p ag· 9· d· c· ci· q· amor i hias hre q amat cupiditas e· id aut hus eoqz fruens letitia dr· vn dnt q bon absolute n gcte gsidrat· gsidrat amor gnalr· ut aut gtinet p hanc drias psens· gaudium gnat· Sed contra doctores gnum dnt· vn sic n e idem motus tendentie doctrines gnum dnt· vn sic n e idem motus tendentis ut gnuis in locum suum· et qescens in eode· ita gplaceuius ut gnuis in locum suum· et qes in eode· ita gplacentia de re psenti· et tendentia ad eade· tn e absens no e idem s diuisa· et io dnt q amor dilectionis e maior et fortior actus· qm sit actus gaudii· de bono adepto· et roz huius adsignat· qz illud q e p se· tale· e uehemti et fortius qm illud q e p ad· et sic e ippoito· ee· n· amabile i e bono· roe sui· s· qz bonum no roe qua psens e· s ee ma gaudii· n gc sibi qz bon· s qz bon psens· et fortior e illud q p se e tale qm q p aliud· e· vn uolut q fortior e actus dilectionis qm sit actus gaudii· Ad argm dicendu q uer e q bon psens fortificat roe q bon psens ceteris pibz· s p h no hes q actus gaudii sit fortior· qz ibi e utrqz actus qz dilectio respicit id ut bon· s gaudium ut psens·

Quinto qr utrum actus dilectionis idm hat modum· et ui q no· qz dic b· q modus diligendi deum e sine modo· Contra· sap xi· oia disposuisti in nuo pondere et mesura· s q e mesuratu e modificatum· Respondeo dicendu q modus dilectionis e sua mesura· tinas h· mesura at iuenit i mesura et mesurato· s aliter et aliter· qz i mesura e eentialr· qz mesura p se ipaz e determinatia et modificatiua alio· s i ue mesuratis iuenit p ad· s· i q mt adtingut· et p ticipant mesuram· et io i mesura n pot ee i modificatio· i mesurato aut pot ee defcs· ul excessus·

bonitas dei e ro sue diligibilitatis· s e h e ifinita· g debet ei actus diligibilitas infinit i itensiue· s h n pt aliqs catus g n tn n pt nimis dilige· s h nc fit et sufficiet·

n mesura adtingat pfecte. In oibz at appetibilibz mesura e finis· et roz accipe ex fine roz ppa eoz q agim· et appetim· sic dr· 2 phy· qz sic se ht finis in appetibilibz· sic pncipium i speculabilibz· vn finis p se ipm ht modum et n qrit ab alio· ea uo q sut ad fine· hnt modum· ex eo q sut fini pportonata· vn p polit eoz dr· finis in oibz artibz absqz fine et tio· eoz aut q ad fine· e aliqs tinus· na medicus n ponit tinum ul fine sanitati s potoni· et eis q sut ad sanitate bn ponit· qz n dat de medicina qntum pot s qntum expedit· sic aut e ippoito na finis oium humanarum actonum et affcionum e dilectio dei· p q maxie adtigim fine· ut sup dcm e· et io i dilectione dei no pot modus accipi· sic i re mesurata· ut sit i ea accipe plus et min· s sic e i mesura· i qua n pot excessus ee aliqs· qz gpetit sibi p se· s iqntum plus adtingit p regla· tanto melius e dei dilectio Ad argm dicendu q b· dr q modus n pot excede· i sua itensione· imo nuq e tant· qntum dz ee· qz obz dilectionis e ifinitum· s n itendit negare qn illa dilectio· sit finita Ad a pa parte dicendu q gcludit· q ipa dilectio in se sit finita s n q n sep debeat niti ad plus· imo nuq dz cre q sufficiat

Iuxta h qr· ultimo· utrum teneamur illum modi iplere· q ponit i eu. Respondeo dicendu q duplr pot itelligi· q deum ex toto corde et ex totis uiribz diligam· qz uno mo q sit plenus dnum amoris diuini· h aut ee· qn totus oms motus cordis· p amore referret i deum· et h fi n pot i ista uita· s fiet i illa qn dr nob· possidenos· 2o mo pot itelligi· diligi ex toto· ita q ista totalitas excludat n oem alium cogitate extraneum· s excludat oem motum gtrarium· i· q nichil diligat sup deum· nc equalr· et h pot plene hri p gratiaz· q fac deum diligi ppter se et sup oia· et istud tenem hre· et ad illud anelare debemus· ac p gnus sentire q n dum sumus pfecti· n ad illud nob ppositum adtigam· et h hac uia possunt intelligi uba doctorum· q aliqn dnt q n possumus iplere i ista uita· et tunc loquit de p mo· aliqn dicit q pot· et tunc loquitur q tenem oem motum gtrarium excludere· sic dcm e· et h pot fieri adiutorio gratie·

Consequenter post qr· vtrum illo madato dilectionis et c· D. 28.

Hic e d. 28· circa qm qr pncipalr ad quos extendi debeat actus ipius caritatis. Et qr· p· utrum creature irronales sit diligende ex caritate· et ui q sic qz nos debem dilige omne illud· q diligit deus· s deus diligit omne creatum· g et c· pbo· m· sap· xi· diligis oia et n odisti eoz q fecisti· ea aut q deus diligit ex caritate diligit· Item oppoita nata sut fieri circa idem· s creature possunt odiri· et amari amore libidinoso et cupido g possunt diligi· amore casto et honesto· Contra· ag de doctrina xana· ea sola sut diligenda ex caritate q nob cu gdam societate referut in deum· s tales irronales create· no possunt hre tale societatem· g et c· Respondeo dicendu q caritas ut dcm e· e qdam amicitia q dilectio optam bon· eorum q e obz caritatis· s tales create· no sut nate ptcipare· illud bon· qz n cognoscunt· ac p h no possunt illo frui· vn ad tales catas nd pp e amicitia· sic dr· 2 phy· q

huius rebz no dnis ad bn ul male gtinge· n s silitudine· Item ois amicitia fundatur sup coicatone aliq uite· qz n e ita ppe amicitie sic bona uita· ut pz g· eth· et qz cate irronales n possunt hre humane uite coione· io no pot ee cu eis amicitia q e s roz· n s silitudinem· ut dcm e· possunt tn diligi amore gcupiscentie· ipato a caritate s n elicito· sic ea q aliis optam· Si aut qrat a quo eliciat talis amor· dico q a pietate nlla· sic de bto frncisco legit· q ad eas· mira pietatis teneritudine ferebatur· ul affluebat un gcedo argm p ista pte. Ad pm· igitur dicendu q deus diligit oia q fecit s s ordine· qz ronales catas no solum diligit eas gsuando· s eis se ipz fruendum optando· alias aut diligit eas ee gsuando· ad usum ronalium qz i ministerium nrz cata sut· sic dr scptam· vn no seqt g diligit g ex caritate· na plus ipetrat diligi ex caritate· quaz diligi absolute Ad 2 dicendu q bn sut nata fi ce idem amor libidinosus et dectorius et cupidus· et amor uictorii et castus· qz bn meem eas diligendo· sic meem· i actibz aliarum uirtutum q sut ipati et no eliciti a caritate· et sic ille ab ipa caritate e ipatus. demones sit diligenda ex caritate

Secundo qr· utrum· et ui q sic qz coicat nobcu i roe et mte sic pximus alii· et pot ee reamatio ad nos g et c· Item demonis a bonis anglis no differut n p culpam· s h no ipedit· qz et peccores amandi sut q sola culpa differut a bonis hoibz Contra· ag· g· d· t· q diligit hoies deus dilige· qz iusti sut ul ut iusti sint· s demones nc sunt iusti nc possut ee· g n sut diligendi. Respondeo dicendu q diligi ex caritate e optare bonum eterne fruitionis· rei dilecte· et qz demones· et qz demones sit oio ihabiles ad tale fruitonem· n fac eos diligi caritas· et eadem rone dicendum e de dapnatis· qz n sut possibiles ad illam fruitoz· possum tn eos dilige ut sut create dei· amore ipato· s· ut gsuet i ee· ad laude dei Ad 1 argm dicendu q mes anglorum et i uiatorum peccorum n sut ipossibiles ad coicatoz eterne uite· sic e mes demonum· vn na ronalis no suffic ad h ut diligat ex caritate· n sit ordinabilis in fine que respic caritas· q e disposita pfecta ad optimum· g· phy· Ad 2 dicendu eodem mo· sic ad pm· qz h no differut n i h· s ex h se in ordinabilitas in fine· utrum peccores· Respondeo dicendu.

Tercio qr sin argumenti· q sic dicit pr celestis q solem suum oriri fac sup iustos· et peccores· nos debem· dilige peccores ex caritate· no gde culpa q e i eis s naz· q ad huc e possibilis ordinari· ad coicatoz illius uite· et io dicit ag· q deus diligit tales no ut tales sut s ut tales· s· iusti sint· et sic debem nob· s· q sic debem peccores dilige ut tn eoz uitia no diligam·

Quarto qr utrum nrm corp· et ui q no· qz 10· 12· q odit aiam suam i h mudo iuitam eternam custodit eam· s plan e q ibi accipit aia p aia ronali· g et p uita anali· corpali· Item donum e q amicitia n e ad eos· q reamat· s corpa no possunt reamare· nc i possunt diligi ad coicatoz fruitonis· qz ipa no possunt frui· g et c· Item amicitia ht gnuie· s habens caritate no ht gnuie corpi· iux illud ifelix ego qs me sepabit de corpe mortis huius. Contra ag de doc· x·

dic q cor nr̃m. dz diligi ex caritate ¶ R° dc̃ q cu ca
ritas sit pondus inclinans ad sūm bon̄ 7 btitudinē p
fcaz. om̄e illud ē diligend ex caritate q btm ul' bū
ficabile ē. ɋtig aut ɋpl'r aliqd eē btm. s. p eēntiā.
sic d̃s. p i fluentiā p'maz. sic sp̃s āglic' 7 huan'. p re
dūdātiaz. 7 sic corp' nr̃m. 7 io dc̃ q caritas dilig cor
suū 7 alia nō tn̄ s corruptoēz. sue culpe. s̃z s sua nāz.
¶ Ad. 1. arg^m. dc̃ q ibi accipit aīa p uita carnali
ut uicosa ē ¶ Ad 2^m. dc̃ q amicitia reamatiua
bū ē ad altm̄. tn̄ cor nr̃m. nō ē altm̄ a nob. n̄ ue
lut gs dicē q reamat eo q nob s'uit ad habūdā ui
tā eēnā. iux illud exibete corpa ur̃a dō. ho. dō. u.
7 c. ¶ Ad. 3. dc̃ q bū pot dici frui eo q i ipz redūdat
ipā btitudo. q cāt ieo mirabilē dotatōnē. sic dic
ag ad dioscoru. ad id aut d'ɋmunē dc̃ q n^c apl's.
n^c aliqs hns caritatē. refug cor suū. imo fouet
7 nutrit ipz. q2 nemo carnē suā unq̃ odio huit
sic ipe alibi dicit. s̃z fug hō sp̄ual' uitia carnis. vn̄
ph's. g. eth. ponit ɋ opones amicitie. quas hic possu
mus iuenire. nā unusqsq3 amic' uult suum amic'
eē. 7 uiuē. 2°. uult ei bona. 3° opat' bona ad ipz.
ɋuiuit ei delectabilit. iqbz oz 7 qn̄. 7 ū. q. ɋcordat
eidē. q. eisdē ɋtstat' 7 delectatus. q. q. h. patent.

Vito qr. vtrū nos ipos debam' diligē ex cari te
7 ui q nō. q2 g̃g i oml'. dic. nemo caritatē ad se
ipz hrē dr̃. q2 min' q' it duos hr̃i nō pot. s̃z ipa di
lectō in altm̄ tendat ut caritas eē possit ¶ Jt h
ɋ uitupat. ad ti. 3. i nouissimis tp̄ibz. istabūt tp̄a
piculosa. 7 epūt hoies se ipos amātes. g° ex h q ui
tupat' nō dbent hoies se amare ¶ Jt reamatō
ē d' r̄oe amicitie. g. eth. 2. s̃z nō pot eē reamatō.
g° n^c amicitia. ¶ Rō. d'. leuit. 19. diliges pxim
tuū sic te ipz. s̃z pxim diligim ex caritate. g° 7 nos
ip's ¶ R° dc̃ q s dyo. amor ē ut unitiua. 7 iptat
ɋcrētā unionē. qz aut ē un' inse. unitas aut ē potior
7 fortior unione. sic d' pncipius nō habet sciā s̃z ād
mai' sciā. s. intell's. 7 io nō ppe dr̃ q̃s hrē amicitiam
ad se ipz. ut dic g̃g. eo q nō dic unionē. s̃z ād q ē
pncipiuz unionis. q2 unicuiqz ad se ipz ē unitas. vn̄
qn̄t ad gnalē r̄oz amicitie. nll's ē amic sui ipi. s̃z
s r̄oz aliaz caritatis. q ē optare bon eēnū dilecto.
plene ɋpetit hoi diligē se ipz ex caritate. q ē ami
citia hoīs ad dm̄. 7 ei optat uni pncipal'r. 7 ex ɋnti
a dea q sūt di. it q ē ipe. pp q ɋnūat ag it diligēda
ex caritate nos ipos q q sūt. ¶ Ad. 1. arg^m. dc̃ q
g̃g lo s q ppe dr̃ amicitia. s̃z sic nō ē hoīs ad se ipz
ut dcm̄ ē. s̃z ād mai' amicitia ¶ Ad 2. dc̃ q apl's nō
uitupat hoies se ipos amātes. s r̄oz. s̃z put se amāt s
sensualitatē. q ē recurua ¶ Ad 3. dc̃ q bū possum'
nos ipos reamare. s ppā r̄oz caritatis. i° aut uez ē d'
gnali r̄oe amicitie. q ad aliuz respic. sic diligēdū.

¶ Sexto 7 ultimo qr. vtrū dona ɋtuita ex caritate
7 ui q sic. q2 ag. de t. dic. q dilig pxim' ipaz p apue
dilectōnē diligat. s̃z dilectō ē donuz ɋtuit ¶ q nlla
res carēs r̄one ē diligenda ex caritate. s̃z dona ɋtui
ta sūt hui' ¶ R°. dc̃ q tp^x ē amor. s. amicitie. q
ē alicui uelle bonū. amor ɋcupiscētie q ē desidra
re nō hitū. amor ɋplacētie q ē delectatō. ico q ē

locū dū. eēti. d. ē amoris nō s hitū s̃z s̃z actū. caritas.
aut ul' ad bon̄ nō diligit amore amicitie. sic obm.
s̃z sic r̄o amādi. q2 sic obz nō diligit. n̄ id cui eēnū bo
nū optam'. n^c diligit alio actū cū pximo s̃z eodē
eodē. n. amore diligit uin̄. 7 dulcedō uini. 7 eodez
actu ui. color 7 lux illuīnās illū. amore aut ɋcupi
scētie diligit a nō hnte ut hat. 7 ab hnte ut n̄o
admictatur. 7 ut āpli hat. amore aut ɋplacētie
diligit tā ab hnte q̄ a nō hnte. q2 ɋplacet ei i cari
tate. q̄ ht ul' q̄ dat pximū hrē. cū uidam' bonos
malos diligē. ¶ Ad arg^m. dc̃ q uez ē q nlla carē
carēs r̄oe ē diligēda ex caritate. ut obz. s̃z bū ut r̄o.

Post p̄dcā de ordine caritatis agendū ē. d. 29.

H ē q. 29. Circa q̄ qr̃ d' ordine caritati. Et qr̃
p°. vtrū d̃s sit p̄ferendus nob. 7 ui q n̄. q2 d̃s n̄ ē ma
ior inse q̄ in pximo. g° si diligo pxim' pp̄ dm̄. nō
debeo mag diligē eū inse q̄ i alio ¶ Jt nō ui q ma
gis dm̄ quā nos. q2 duo amores sūt mag q̄ unus.
cū ille un' sit iuētz amato. g° cū diligam' nos amo
re nāli. 7 dei. ui. q plus diligam' nos q̄ dm̄ ¶ q. ca
ritas ē ordo amoris. iux. id. cant. 2. ordinauit ime ca
ritatē. s̃z si caritas ē amor ordinat'. ordinate diligit
diligiblia. g° cū in dō sit mag r̄o diligiblitatis. mag
diligit dm̄ q̄ oīa alia ¶ R°. dc̃ q planū ē. q r̄o dili
giblitatis ē bon̄. q si sipl'r ad sipl'r 7 mag 7 mag.
g° cū sūmū bon̄ sit d̃s sūme dz diligi. 7 tāto plus
q̄ alia. q̄nto p̄pōderat oibz aliis. ut n̄ a^d diligat
n' p quāto. i eo reluc. aliq pticipatō illi' finis. vn̄
pp q unq̄ qz 7 id mag. vn̄ h ē ordo. q ū iuenit.
maior r̄o bonitatis. illud ē mag diligēd. 7 io pus
d̃s ē dilend. q ē sup nos. d'in nos. p'ea q ē iux nos.
postremo. q ē int nos ¶ Ad. 1. arg^m. dc̃ q d̃s n̄ ē ma^or
nec. mi^or. i uno q̄ i alio. ul' i se ipo r̄one sui. s̃z alit dili
go eū sibi p eēnciaz. q̄ diligā eū in ul' s pximo. p ti
cipādū p graz 7 gliaz. ille ē uerior modus hndi ¶ Ad
2. dc̃ q amor nāl addit' dno n̄ auget. q2 n̄ ē eidez
ɋpatōnis 7 r̄onis.

Secūdo qr̃. vtrū teneam' plus diligē filiū q̄ patrē.
7 ui q plus patrē. q2 illū tenem'
plus diligē d' quo sp̄ale madat' habem'. s̃z d' p're.
hms sp̄ale madatū. g. 7 c. ¶ Jt pximiorez mag
debem' diligē. s̃z tal' est p'r. ut d̃r. 3. eth. 3. fili' ē p
ximior p'ri quā fi'. ¶ q. illos debem' mag diligē qbz
debem' bn̄ficia. s̃z filiis debem'. s apl'm. 2. cor. 13. nō de
bēt thesaurizare filii parentibz. s̃z parētes filiis.
¶ Jt mag dz hō diligē illud q ē ad sui. q̄ id q nō
ē ceti s pibz. s̃z tal' ē fili'. 3. eth. 3 ¶ R°. dc̃ q cetis
pibz. plus dz hō diligē illuz. a quo pl'a bn̄ficia pcep.
q2 caritas nō amictit hoīez ing̃tuz. s̃z fac eū eē me
morē bn̄ficioꝝ. 7 io dc̃ ē sic dic amb. q plus sūt di
ligēdi p'res q̄ filii ¶ Ad. 1. arg^m. dc̃ q illa auctas
loqt. s idinatōz nāle. q̄ hnt p'res ad filios. i qbz
uolūt ɋsuari eoꝝ eē. io debēt eoad unare. p the
saurizatōz 7 eis pūidē. q fac filii nesciūt ex eoꝝ
i experiēcia. q p'res iā hnt. caritas at n̄ tm̄ adten
dit ad collatōz bn̄ficioꝝ ¶ Ad. 2. dc̃ q ph's dicat
uerū q̄nt ē ɋputadō ɋdū dilectōnis nāl. 7 nō ca
ritatis. n^c obstāt dicē. q ɋra ɋplet nāz. ul' ɋsonū
nē. q2 nā ē uicosa. io ē refrenāda p graz.

Tertio qr̃. vtrū tal' ordo adtēdat' penes affcm
soluz. an 7 effcm. 7 ui q penes utrūqz. q2 oro.

i. c. 3. d̃r. fr'm nō diligam' ūbo n̄ ligua s̃z ope 7 ui
tate ¶ q. si penes effcm. tūc n̄ eēt rephn̄sible. dare
bona p'tendaz ɋsanguineo. potiq̄ extraneo. s̃z tal' rephn̄
dit apha. ve q edificat syon i sanguiibz. ¶ R°. dc̃ q
cetis s ūtqz. maiorē affcm debem. 7 effcm. illi quez
mag amare debem'. nō tn̄ oz q sēp talit' moueam' s
sensualē ɋplacētiā. sin̄. n. caritatis offensa pot q̃s
affici plus affectuose. eē un̄ sociū quā eē p'rē. 7 tn̄
ɋstat eū forti diligē. q̄ dilcōnē maiorē p lat ɋpis
exibitō. vn̄ dc̃ ē q effcū. 7 affcū. debem' ordinā s'uāe
s plus 7 min'. d' bitū caritatis. dū faciat s r̄oz ¶ Ad
arg^m. dc̃. q n̄ ē rephn̄sible s ordin̄ caritatis. dare bn̄
ficiū ɋsaguineo bn̄ dspoitō. 7 sufficiēt. sic extraneo.
s̃z hoies nō adtēdūt s h. n^c cātes n' murmurātes
apl's tn̄ dix q suoꝝ 7 maxīe domesticoꝝ curā n̄ ht
fidē negauit. 7 infidl' d'tior ¶ Ex p̄dcis pz qd q̄ ab
aliqbz. fit. s. q mag ē dilig nouus ppiqus q̄ extraneus ce
tis pibz. q2 caritas 7 si electiue nō faciat r̄oe sui
r̄oe tn̄ nēc sustrate. plus mouet. vn̄ q ɋppiquat
mag dilectō mag dz diligi. nos at sum' hui'.

Jtr qrī solz. 7 c. h d. 30. Circa quā qr̃ p°. vtrū
om̄s teneāt diligē inimicos. 7 ui q n̄. q2 mat. 5.
d̃r. audistis q2 dcm̄ est āntiqs. diliges amic tuū 7 odio
habebis inimic tuū. s̃z oē q erit mōle tūc ad h ē.
¶ Jt glo s' id luc. 6. diligite inimicos ur̃os dic q
h p fcoꝝ ē. s̃z ad ea q̄ sūt p fcōnis nō om̄s tenēt. ¶ Jt
caritas nō tollit nāz. s̃z qlz nā q̄nt pot resistit suo ɋ
rio. sic ouis fug lupuz. 7 aqua ignē. g° nāl' ordo ht
inimicātes repellē. 7 n̄ sibi p caritatez unire. g° ca
ritas h n̄ dz tollē. alioq̄n agēt p cōtrā 7 p̄use faceēt.
ɋ nāz ¶ q. mat. q. diligite inimicos ur̃os ¶ R°. dc̃
q̄ dilectō inimicoꝝ pot ɋpl'r adtēdi q2 uno m°. in
q̄nt sūt inimici. 7 tūc ē p uīsū eos diligē. 7 carita
ti repugnās. q2 ē malū eoꝝ. 2°. pot at tēdi q̄nt
ad nāz inulti. 7 sic ē pceptuz oibz diligē. q2 nllz de
bem' exludē ab illo gnāli bono. q oibz optare de
bem'. 3°. m° pot ɋsidrari in sp̄ali. ut s. q̃s sp̄ali motu
ferat' ad inimicū. 7 tūc n̄ ē d' necitate salutē abso
lute. q2 n^c 7 i alios nō inimicos. tenem' sp̄ali motu
ferri. q2 h eēt ipossible. q ɋtinue ɋsidrare d' eis. s̃z
suffic in p̄patōne animi hrē. q si eēt i casu necitatis.
hō tūc eū diligēt pp dm̄. s̃z n̄ q actu faciat. aliū ē
p fcōꝝ sic dic illa glo q̄ allegata ē. aliq tn̄ dixerūt
q n̄ tūc tenem' nisi peniteat. 7 ueniā petat. ut
dic or̃ dnica. dimicte nob 7 c. sic 7 nos. s̃z planū est
q d̃s nō dimictit n̄ penitēti. allegātes id ecc. 26. si hō
hoi s'uat irā. s'fust. adō q'rit medlā. s̃z in statu im
micādi. nō oz diligē. q2 h solū ē p fcōꝝ sic pz d' bto
stephano. 7 ita x dūt eē i ɋsilio 7 n̄ i p'cepto. 7 ui eē
sn̄ia ag. sic dic mag' in lra. tn̄ ipe exponit eā ¶ s̃z
istud nō ui eē bn̄dictū. q2 planū ē q om̄e diligible.
actū nat' puenire ad eēnaz fruitōz. dilig carita
aliogn n̄ est caritas. vn̄ ipa ē lat' madat' nimis.
q2 ad oē diligible se extēdit. sic fides ad oē c̄dible.
si. n. un' articul' dimictat nō ē fides. sic si un' hō n̄
diligat'. nō ē caritas. nllaz. n. dr̃z tēpis respiō s̃z ab
solute om̄s diligit. sic 7 fides. sic 7 n̄ habet caritatē.

q ɋponet una die peccare 7 n̄ alii diebz. sic si om̄s dili
go 7 un̄ n̄. iā caritas n̄ ē. ime. q2 d'fic latitudo māda
ti. tenem' g° diligē affcū caritatis. s̃z tal' affect' ē dup'.
un' elicit'. 7 alī impat'. sic d' affcū loquam'. planū ē
q tenem' 7 actu inimicātes diligē. eis ~~dilige~~ bon eēn̄.
7 eis optare illā fruitōz. s̃z d' 2° actu loqm'. s. q ē a ca
ritate ipat'. q tūc ē qn̄ q̃s optat aliis p'speritatez tpa
lē. tūc nō om̄s tenent'. s̃z suffic n̄ optare oppositū
i. nō odisse. sic dic amb. suffic q inimicos n̄ odio ham'.
7 h ē sn̄ia sacre scpture. q d' inimicis taliī nos ha
beam'. vn̄ pū. 24. cū cecidit inimic tuus ne ga
udeas. 7 i ecc. 9. noli d' inimico tuo mortuo gau
dē. Sn̄ialit' g° dico. 7 ɋcludō. q affcū elicito a cari
tate. om̄s tenem' diligē. affcū uō ipato. q° p'spa eis
optem'. nō n̄ p fci. oibz tn̄ aliis tenem' iɋriū nō ue
nire ¶ Ad. 1. arg^m. dc̃. q lex nō dix q inimic' sit
odio hndus. s̃z arguebāt iudei sic ph's i top. s. ami
cis bn̄ 7 inimicis male. vn̄ n̄ dic x^s. q lex dixēt s̃z ā
tiq dicebāt ¶ Ad. 2. pz qd sit dc̃. q2 loqt' d' affcū
ipato. n̄ elicito. 7 ille ē solū p fcoꝝ. q eis optent
p'spa ¶ Ad. 3. dc̃. q ɋra nō tollit nāz. s̃z p fic. nā
aūt nlla ē q̄ inimicēt' alti n̄e. i q̄nt nā ē. s̃z i q̄nt
ē ei ɋria. n̄ nos debem' gaudē. q2 nos molestem' ab
eis. imo debem' i eis displicētiā hrē. q nos p'secūt.
7 h ē eos diligē q nob displiceat eoꝝ malitia. n̄ at
sūt nob inimici i q̄nt hoies. s̃z ut uiciosi. 7 uitia
i eis debem' hōrē. vn̄ ag. sic sūt amādi hoies ut
eoꝝ uitia. nō diligāt'.

Scdo qr̃. vtrū inimici teneam' oñdē sig^a dile
cōnis. q. s. fiūt p effcz
extinsecū. 7 ui q nō. q2 exo. 23. p'capit'. ut ini
micos suos i t'ficiat ¶ Jt glo dic sup illud. bn̄fa
te hiis q odiūt uos. q h ē p fcōnis. s̃z n̄ om̄s tenēt'.
eē i tali p fcōne ¶ q. 10. i sua ca. dic. n̄ diligam'
ligua. s̃z ope 7 ui tate ¶ Jt exo. 22. si uideris asi
nuz odientis te. iacē sub hone. n̄ p tnsib' s̃z subleuab'
cū eo ¶ R°. dc̃ q ondē signū dilectōnis inimico.
pot itlligi dupl'r. s. oportunitate a^c necitate. si op
tunitate. dico q n̄ tenēt' n̄ p fci. ondē. q̄ncūqz se
offert optunitas. 7 h ē q dic glo illa allegata. si at
itlligas necitate om̄s tenēt' hrē i p p̄atōne animi.
q q̄n inimic' eēt i casu necitatis. q ei subuenirēt
sic dic bt's. 10. si qs uidit f'rez suū necitatē hrē et
clausit uiscā sua ab eo. quō caritas d' manet i eo.
7 h ē itlligend d' signis inpticlari. q2 sūt aliqua
signa coīa. q̄ oibz debēt exiberi. sic qn̄ q̃s orat p
oibz. ul' fac aliqd utile ciuitati. n̄ dz exclude ini
micū. q2 iā uideret' face ex liuore. q. id leuit. 19.
nō q'res ultōnē 7 n̄ eris memor iurie ciuiū tuoꝝ.
s̃z alia bn̄ficia n̄ n̄ i necitate. 7 tūc om̄s tenēt' iux
illud pū. 24. si esurierit inimic' tuus ciba illū 7 c.
ɋcedenda sūt g° argumēta p istu pte ¶ Ad. 1. ar^m
i ɋriū dc̃. q illud itlligit' d' inimicis dm̄ cultus
quos om̄s debebāt extirpare ¶ Ad 2. dc̃ q ē p fcōni
coīt'. s̃z i articlo necitatis ē p'ceptū.

Tertio qr̃. vtrū teneam' inimicis remictē sin
ueniā petēti emēdā. 7 ui q sic. q2 petē emēdā ē petē uidictaz.
s̃z h nō lz. q2 ad solū dm̄ ptinet. iux illud m' uidictā
7 ego retbuā ¶ Jt min' ē se pmictē peuti. quā
emēdā expetē. s̃z hō p'capit' illud face. iux id si qs
pcussit te i unā maxillā pbe ei 7 alāz. g° 7 c. ¶ q.

nullus tenet remittere debitum sibi iure ne. sz nisi di
cat ee satisfaciendu i iniuria passo. g° no tenemur remit
tere sine satisfactione. Et nullus debet peccare primo suo
i cetuu delinquedi. sz g sic facit peccat icentiuu delin
quedi. sic dic dec. facilitas venie icetiuu parit de
linquedi. sz ee experientia ecia docet. Ad pr° dicendum q ho te
netur inimico suo dimittere rancore et n petenti. sig
no rancoris no tenet. n petenti emenda no tenet
hoies coes remittere. imo dat eis actio q tales. a iure.
sz illi q sut ligati ad osilia. tenet plus facere. sz
alii no tenet penam dimittere n restituat ablat. co
cedendu e g° argument p ista parte. Ad .1. ig° ru dicendum q
que emenda. no e que iudicatu. sz e que iustitiaz. n fa
cit exl iuore animi. Ad .2. dicendum q x° p'cepit n de ex
tiori maxilla pbenda. sz q ho sit parat. an qua pec
cet p rancore uidere aliaz sustinere. totu diligere

Varto q° utru sit mag' m. amic q inimic
ul e co. et uidetur q sit mag' meritoriu diligere inimicu
qr illud e mag' meritoriu. de quo maior remuna
tio redditur. sz de inimicis redditur maior remunerato.
g° et c. m. p'tat. mat. q si diligitis eos q uos dilig
q mercede habebitis. glo. nullaz. Et ubi e maior
pugna. e mag' uirtuosu. ex quo uirtus e circa diffile
sz mag' e difficile inimic. g° et c. Et q. quanto mot
caritatis e rectior tanto e melior. sz mot caritati
ad amicu e rectior. tu qr concordat ne. et e dic
dilectioni. q ad amicabilia cumt. qr ego diligente
me diligo. g° et c. Et mag' e culpabile odire
amicu qua inimic. g ab opposito. mag' e merito
riu diligere amicu q inimicu. Ad pr° dicendum q circa ista
qstione sut. q attendendu. s. fora caritatis conat
ipi uolutatis diligentis. couenietia obi. et relato
i fine. Sig° uiseret. qs istoru duoru actuu sit mag
meritorius. s. diligere amicu an inimic. oz attendere ad
illa. e ita q si in trib; sut pares. et i alio se excedit
ille e melior q excedit. Un si eent eqles in capi te
et conatu et couenientia obor. tuc si nobiliori m refe
rtur in fine un q alius. tuc q referet sic e mag
meritorius. puta si un refert actu. et ale solu hitu
ul utrq; actu. et ale hitu et actu. ul un mag' ime
diate qua ale. si aut sint eqles i caritate et i cona
tu. et i referri in fine. tuc e mag' meritori. act ad
amicu qr excedit in obo. qr amic e mag' obm di
lectonis geus q inimic. eo q p' caritate iuuat
actus a nali inclinatoe. Un sic tuc act itusior
si aut i oib; eb; sit pares. tuc coit iu q uolutas.
maiori conatu diligat inimic. qr difficile e. Un
difficile e q oia gcurrat. et io hut se sic excedetia
et excessa. Un diuersis gsideratonib; diuse iueniut
auctes scor. Un aug i ench. et habet in lra. mag
e erga eu q e nichil fec mali. ee beniuoluz. et benifi
cu. illud u mlto gradiuse et magnificetissime boni
tatis. ut tui quoq; diligas inimic. Ad arg^m dicendum
e g° f diusas gsidratones. Ad .1. dicendum q logtur. s.
q diligere reqrit maiore conat. ad inimic q ad
amicu. in quo mltu caritas gaudet. qr eleuat
naz o suu conat. iux i d. ro. q. gaudeat aut deus
suaz caritate i nob. qr cu ad h' inimici eemus.

si xps. x p nob mortuus e. Ad .2. dicendum q illa glo
q dic nullaz ee mercede. logtur. de illa q n ppt dm sz ppt alia
roz diligut amicos. Ad arg^m. p alia p'te dicendum qr
e roe maiorus gentie i obo. et tuc sit act itusior
qr adiuuat ana et passione. illud tn n ui uerz q
dic. s. q sit mag' gforming ee ne. imo ut dic aplus
ut ee gruz. Utru hntes pfcaz caritate teneat

Vito q° iple ea q sut pfconis. et uidet q sic. qr
s gg qn augent dona romes e csac donoru g°
q into qs plus accepit plus tenet reddere. iux id
cu multu dat e. mltu repetet ab eo. Et q. qn
to qs ht maiore caritatez. e mag' lib. q a e mag'
liber min obligat e. Ad pr° dicendum q mltiplex e gnus
pfconis. et s uariu gnus uarie obligat. sut n. q
gna pfconis q magri ponut. et una pfco dr su
fficietie. q gsistit i impletone madatoru. sic dicit
mat. q. estote pfci. sic pr ur celestis pfect e. et
isti obligat ppr madat diuinu. 2a pfco e religio
nis. q gsistit in obsuatia gsilioru. mat. 19. si uis
pfcs ee uade et uede oia q habes. et c. et ista obligat
ppr uot emissuz. 3a e pfco platonis. q gsistit i re
gimie subditoru. luc. 6. pfcs aut ois si e sic magi
er. et ista obligat ppr offm. subscept. 4a e pfco gpl
tonis. q existit i exibitone exeploru. sic. noe. gn.
q. noe uir iustus atq; pfcs. et ista obligat ppr sca
dalu uitadu. 5. e pfco gsiglentis. q gsistit in gsu
matone difficilimoru et optimoru. de qua habet .10.
3. pfca caritas foras mictit timore. et phs. dic
q pfca caritas uirtus optimoru e opatiua. et ista
obligat ppr gsciae iudiciu. et p tale una e respondend
qn qr utru hntes pfcaz caritatez. debeat face opa
pfconis. et tuc dz respodri. q illi q sut i aliq pfco
ne. tenet face opa illi gnis pfconis. i q° e gstitu
tus. Un illi q sut i uno p'mo gne. rone sue pfec
tonis. no tenet opa opa maioris pfconis n in
tueniat aliq obligaco. Ad .1. q gg dic q bn
csac rones donoru. sz ds no exig tot q pot. sz q
decet sua miaz. Un n e necim ad salut. si alit
fiat q peccet mortalit. sz bn uenialit n csaint
sic dixi usq; ad altm gnus. d. 31. c

Illud quoq; pemictendu no e. et c. h e d. 31. Cir
ca quaz qr. p°. utru caritas semel hita possit
admicti. et ui q no. qr maior ut no pot e hi a
minori. sz maioris uirtutis e amor di. qua cuiuscu q;
boni cati. g° q ht caritatez. p nllm aliu amorez
ui posse auelli. iux illud. qs nos separabit a caritate
di. et c. Et hus caritatez e nat ex deo p graz. sz
tal no peccat ut dr io. 3. ois q nat e ex deo pccm n
facit. qr semi illi in eo manet et n pot peccare qm
ex deo nat e. Et liber arbitriu no iclinat n p
aliq motiuu ad h pccm. sz caritas expellit oe
motiuu ad pccm. g° et c. pbo. m. gg i mor l. ua
lida e ut mors dilectio. qr nimis mente q semel
cepit. a dilectone mudi fudit occidit. Ad q. apoc.
2. habeo aduersu te pauca qr caritate pma reliquisti.
Ad pr° dicendum q sic pz p uba magri. et c istaz qstiones
fuerut errores. dicetes ri ponentes. q semel hns
caritatez no potat peccare p'ea. et habebat p se rones
factas. et aliquas alias. sz ille error manifeste p
sc'ptaz reprobat in mltis uiris q pus erat di amici et

p'ea ceciderut ab illa amicitia. et io e firmit tenendu. q
caritas semel hita pot admicti. modu aut assigna
re e difficile. Qida dicut q ds dcuit no suare graz
i aia. si uolutas se aduertet acto face sua. tsgrediedo
aliq' pceptu. Alii subtili uolut pcede dicetes. q ca
ritatez pce e actiuis i aia corupi. q aut aliq' actiuis
i aliquo corupit. pot cotige q modis. quoru q sut
i possibiles i aia. p° caritatis. Et p'm e p subtractonez
influetie gsuantis. sic qn subtrahit sol in sro hem
isperio. tuc desinit ee lum in aere. 2° e p corrupte
sbi. 3° e p actoz sui ori. sic frig a calore. q e p
subtractoz obi. sic mortuo pre desinit ee filiato.
in suo corelatiuo. ul e c° ut corupit audire i aue
deficiete sono. et istis modis n o caritate corupi i
aia. qr ds no desinit ifluere. eo q e ca idefcies. nec
sbm est coruptibile. nc p actoz ori. qr oriu e dra
q e q da puato. q no agit in hituz. qr opret q sta
ret simul. ut posz age q illud q fl m e. nc obz cari
tatis pot corupi. qr e bon etnuz. Restat g° q mod
q e indispsio recipietis. sic speculu uersu faciali ad
sole. gtinue illuminat. sz si facie aduertat n illu
minat ppr sua indispsiones in situ. et sic dut q e
i uolutate. q quadiu tenet facie ursa ad solez iu
stitie sep illuminat. si uo aduertat se respiciens
ad opposit illi fini. n pot ee ursa oppositis modis sil
et semel. io corupit caritas i aia. i. qr ipa n recip.
Alii dut ad huc subtilius dicentes q tplr pot gsidra
ri ipa caritas. qr uno m expre. s. s. mouetis uolunta
te ad diligendu. et sic n pot ee ca alicui defcs. Un si
ipe uult dare don pseueratie. ipole e q caritas
pdat. 2° m° pot gsidrari. roe sue ppe forme et sic
sic calor n pot infrigidari. nc iustitia i iusta face.
sic caritas no pot peccare. ut dic aug ds mone dni
i mote. 3° m° pot gsidrari. roe sui sbi. et tuc si sbi
capacitas e totalit repleta. sic m' celi e totalit
repleta. p forma sua no pot ea pdere. qr n remanz
appetit ad alia. et sic caritas beatoru se ht se ht ad
sta sua. qr actualit mtis gsideratio. gtinue fert in dm.
si uo forma no sit tanta et tal. q tota capacitate sue
m e repleat. tuc pot corupi. qr appet alia formaz.
et p actiuis corupit hita. ex m ingnatone et corupte.
et sic e i uiatorib;. qr no e tanta caritas q repleat
tota capacitatez liberi ar ii. et p ons no fert gtinue
in dm. s mot illius caritatis. sz respiciens ad a potest
aliqn occure ad q delectet. et fac illud uici bon rne.
et sic uoles illud sibi ipme. p actuis dimictit pus hi
ta forma qr e i oppol illi sbo. et sic isti uidet dre q
tota ro corupconis caritatis. e qr capacitas n e re
pleta. et sic seqt q aliqs scius in patria. cui caritas n
sit s q potuisset recipe. possit ea pdere. ut at sic in
telligat nescio. tn uerba bn uident h' sonare. q
caritas de f capacitate sbi. q aliis n plac. et io p°
ra e securior. Ad .1. arg^m. dicendum q sic pz n eth u
phs. soluit roz socratis q dixit. q hns sciaz n pot pec
care. et soluit eaz phs p hoc. q scia in uli gsistit. sz
opones sut ee singlaria. om n. gcedut qm sit ma
le agendu. et ois fornicato fugienda. sz ueniens aliqn
passio i pticlari. et ui delectabile nc ofert hat mi
cu illa. absorbet ro. sic e de caritate qr e ee bonuz

etnu. q e suu pncipale obz. et dictat n q eu faciedu
sz ueniens aliq pticlare delectabile. n gtrit minoez
ad maiore. et sic absorbet inclinatoez uolutatis ad
dm. q n gti e gsidrat de suo obo. de quo si actu gsid
rasz. no gmisisz. Un n e tat ille mot dm amor
q si actu mouet. no solu hitu. n uitet ab alio.
Ad .2. dicendum q beis io. loquit f potestate. s. s. i hita
tis. cui gsuatone imunes reddut apoti. p spale
don pseueratie. Ad .3. dicendum q liber arbitriu subic
se uolutarie. uni motui actualit mouenti. alio
no mouenti actu sz solu hitu. Un bn caritas ex
pellit oez mot. ad oriu qr in actu nllm e i pccm.
sz po. roe infirmitatis hue. q si ab extrinseco moue
atur exit in act aliqn illa po. n ille ht gre ac
tu resistat. Utru qs cadens a caritate. possit re

Ecto q° surge in eqli caritate. et ui q no. qr glo
sup illud n adiciet ut resgat. n negat qn pos
sit resgere. sz ne possit resgere. ugo i srl obezrans.
et si reportet humis pu pastoris. no ht tata gliaz
cu eo q nuq errauit. Ad q. petrus surrexit i maiori
caritate et magdalena. g° et c. Ad pr° dicendum q cadetes
f uaria dispoione. qua sut dispositi. de di mia e q
infundat et maiorez et equalez et minore. Un glo
sup id ad ro. q diligentib; dm oia cooprat i bon dic
sig deuiat et exorbitat et h ipz fit i bonu qr hu
miliores redeunt atq; deuotiores. ex'm pz ut dixi in
magdalena et mltis alus. Ad arg^m. dicendum q illa
glo. e itelligenda. n de eentli glia. sz de aureola ul
de quada letitia. qua gliari possut se nuq cecci
disse. et dm nuq offendisse. nc e pua.

Erto q°. utru qs possit resistere oi teptatoni i
qualicuq; caritate. et ui q no. qr n qcuq; cari
tas suffic stare. cora pncipib; et mortez sustine.
imo e maior. qr maiore caritatez nemo ht q
ut aiaz sua ponat qs p amicis suis. g° indiget ma
iori caritate ut possit resistere teptatoni illi. qua
quis teptat uelle uiue. Et fidel ds q n patiet
uos teptare sup id q potestis. i. cor. q. sz illi hnt
caritatez qb; logtr. g° si ds pmictet ulte ia n posset
resistere. Ad q difficilius e opposit expellere. q n sine
intrare. qr facili e defende q expugnare. sz qcuq;
pua caritas. expellit oe pccm. g° pot se ab oi defe
dere. Et gg debil e hostis q n uicat n uolentez.
Ad pr° dicendum q dupl'r gtigit aliquem resistere teptatoni.
s. uno m q uitet oe pccm. ad q illa teptato i clin
abat. et sic pot ho q p qcuq; pua caritate. oe pcc
morle uitare. p li. arbitriu cu adiutorio gre re
genatis. qr illa gra pfert amore di sup oia bona
creata. Un glo sup id ps. bon m lex oris tui sup mi
lia auri dic. ampli dilig caritas lege di. q cupidi
tas milia auri et argenti. Scdo m pot itelligi ut
no solu uitet pccm psuasuz. ita q no solu e mollit
ad id. s robustior efficiat q eet ante teptatoz. sic
pz qn qs sufflat i igne q aliqn extiguit et aliqn
accendat ardentius. et tali m no pot ho resistere qua
licuq; caritate uestit. oi magne teptatoni. nisi
sustinedo tale teptatoz. caritas hita crescat. ut q
pus erat pua. bn se hndo fiat magna. ds cooprte.
Ad .1. arg^m. dicendum q sustinere martyriu e dupl'r.

sive se offerendo vel illatum sustinendo. dico quod se offerre non potest quecumque caritas. quia tunc esset consilii super erogationis ut offerat se pro honore dei. sed quando martyrium est in precepto bene potest quando in tali puncto est quando oportet eum vel fidem negare vel subire mortem pro honore dei. et tunc bene resistendo affectioni dulcedinis istius vite. dicitur augeri caritatem et sic bene potest quecumque caritas quando preponit deum vite sue alioquin non esset caritas. si in tali puncto non preeligeret deum sibi. ¶ Ad 2. dicendum quod apostolus loquitur de temptatione quam quis sustinet sine perturbatione quod non potest sine perfecta caritate. et est consilii pertinens ad consilium vel beatitudinem.

Quarto queritur utrum idem ordo caritatis sit in patria qui hic servatur. ¶ Primo videtur sine argumentis quod quantum ad bonum eternum omnibus dilectum erit idem ordo. quia unusquisque desiderabit illud bonum cari secundum ordinem bonitatis. quia magis optabit illud bonum in maiori excellentiori secundo quam sibi. sed quantum ad dilectionis actum in sensu quod est dubia. nam aliqui dicunt quod cum deus sit totus omnia in omnibus et deus est tota ratio diligendi quod evacuabitur iste modus quem nunc habet in quo quis plus diligit se et coniunctum sibi quam extraneum si ille est melior. sicut michi velle aliqui de vita rel. non de quo perfecta caritas est. ut plus potiora bona et minus minora diligat. et quia tunc erit perfecta caritas. ideo est quod plus diliget lin. beatum petrum quam se ipsum. in intensitate actus et licet nunc hic michi non faciat. et ad vitam gratia tunc potest quia tota ratio erit diligendi conformando se divine dilectioni et ordine ad deum. alius autem michi quod secundum dilectionem ordine ad deum quod divina iustitia hic dictat quod homo plus se diligat quam alium. et plus gaudeat de bonis que fecit suis meritis quam de alienis. et quia gloria respicit essentialiter substantiam naturam in qua est inclinatio secundum modum non recte salvatur nisi sic non coniuncti. ut sit idem modus hic et ibi. et difficile est iudicare quid dicendum velit quousque simus ibi. et ideo teneat quis quod magis placet.

Quinto queritur utrum fides evacuetur in patria. et videtur quod sic. quia impossibile est duo contraria de eodem verificari. sed si fides remanet tamen esset idem credendo non visum et visum fruendo. ¶ Contra. fides assentit prime veritati propter se sed tunc adhuc assentiet. quia multa sunt de deo vera que non videbuntur aperte. ¶ Item ea que non sunt contraria compatiuntur se in eodem. sed gloria non est contraria fidei. ergo etc. ¶ Respondeo dicendum quod fides totaliter evacuabitur non solum quantum ad illud quod est imperfectionis sed etiam quantum ad statum habitus. nam fides ut est habitus spiritualis virtutis habilitat animam ad credendum rei non vise per quam recipit speciem. unde statim quod deficit ratio formalis obiecti deficit habitus de illo obiecto. et quia essentialiter est fidei obiecto non esse visum. statim quod videtur exit rationem sue speciei. et similiter dicendum est de spe. quia tales virtutes quibus essentialiter est aliquid imperfectionis totaliter evacuari habent adveniente perfectione quia ei formaliter opponitur illud perfectum. et ideo bene dicit apostolus quando venerit quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est. alie autem virtutes quibus adnexe sunt accidentaliter alique imperfectiones. ille evacuabuntur quantum ad imperfectiones et remanebit quod est in eis perfectionis. et complebuntur quia in illa patria nichil est de imperfectione. sic et erunt habitus fidei tales. que remanebunt quantum ad habitum et complebuntur et mutabuntur quantum ad usum. quia sic non est discursivus

scientia cognoscet principiata in principiis. sed quantum ad modum destruetur. quia non erit cum inquisitione et collatione. et sic intelligitur verbum apostoli. sive scientia destruetur scilicet quantum ad modum ¶ Ad 1. argumentum dicendum quod fides assentit prime veritati de rebus non visis. tunc autem videbuntur ea que hic creduntur ¶ Ad 2. dicendum quod gloria non est contraria fidei sed ratione perfectionis sunt contraria. fides et gloria quia una est de visis alia de non visis. cognitio. unde non ratione generis sed ratione speciei sunt contraria et incompossibiles. nec puer et vir sunt contraria. et tamen sunt incompossibiles in eodem. Et similiter dicendum est de caritate. quod non evacuabitur sed consummabitur saltem sicut omnis alius habitus. quia tunc cessabit cognitio. et sequitur affectio.

Remissis additione de dilectione dei etc. hic est distinctio 32.

Circa quam queritur utrum deus dilexit creaturas eternaliter. et videtur quod sic. quia nullus sapiens eligit aliquid. nisi id diligat. sed deus elegit nos ante mundi constitutionem. ut essemus sancti et immaculati in ipso. ut dicitur ad ephesios 1. ergo etc. ¶ Contra. non amatur nisi bonum sed bonum et ens convertuntur. ergo si deus dilexit bonum eternaliter dilexit entia eternaliter. ergo vel res fuerunt eterne. quia aliter si non erant non poterant diligi vel deus non dilexit eternaliter. ¶ Item amor est vis unitiva amantis cum amato. sed que non sunt non possunt uniri. ergo cum res non fuerunt eterne non fuerunt unite eternaliter per amorem. ¶ Respondeo dicendum quod deus dilexit creaturas eternaliter. ad quod videndum oportet intelligere quod aliqua verba dicuntur de deo. respectu creature temporaliter. nam quedam connotant in utroque extremo effectum in actu. sicut creare. quia dicit ex parte creantis actionem actualiter in esse in supposito. et ex parte creati dicit effectum in actu. 2o modo dicuntur aliqua que connotant ex parte dei actualem existentiam. sed ex parte creature habitualem effectum. sicut predestinare. 3o sunt aliqua que dicunt indifferenter effectum in creatura scilicet vel habitu vel actu. sicut diligere. tunc enim dicitur quis diligere aliquid. quando ei bonum optat. deus autem eternaliter bonum eternum optavit nobis. sed non oportet quod ille cui optatur sit actu in essentia sed sufficit quod sit in causa sua priori. sicut pater potest optare hereditatem filio non dum genito sed generando. eo quod sit in sua causa. de eterno ergo deus nos dilexit. quia hoc licet non essemus in nostra existentia erramus tamen in sua potentia vel in nostra causa. et tale esse vocatur esse sufficiens super quod esse potest ferri actus dilectionis. ¶ Ad 1. argumentum dicendum quod quando dicitur bonum et ens convertuntur. verum est sic bonum in actu est ens in actu. et sic bonum in potentia est ens in potentia. tale autem bonum in causa ut dixi potest terminare actum dilectionis. ¶ Ad 2. dicendum quod unio non est nisi entium. sed ens est duplex scilicet in effectu et in causa et utrumque potest esse obiectum dilectionis.

Secundo queritur utrum deus diligat omnes generaliter. et videtur quod non. quia deus odio habet nos diligit. sed odio habet multa. sicut patet malachie 1. iacob dilexi esau autem odio habui. ergo etc. ¶ Item omnis amor est amicitie vel concupiscentie. sed nullo istorum amat deus. quia non concupiscentie. quia nichil optat sibi. nec amore amicitie. quia ad res inanimatas non dicitur quis habere amicitiam. 8 ethicorum ¶ Contra. sapientie xi. diligis omnia et nichil odisti eorum que fecisti ¶ Respondeo dicendum quod omnis artifex diligit opus quod ipse voluntarie fecit. et quia omnis creatura facta est a deo. et ab eo conservata. ideo oportet dicere quod ipse omnia diligat. quia si non ita sequeretur quod ipse non diligeret se ipsum. et suam proprietatem. quia non potest esse creatura quod prius non sit in causa. et hec entitas est aliqua participatio illius bonitatis. et ideo quia ipse bonus est. suam bonitatem communicavit. ut quod non potest eum imitari secundum totum. imitetur eum creatura secundum partem prout possibile est. unde philosophus dicit quod proprietas amicitie erat velle esse suum optare esse creaturis. unde potius dicitur dilectio effectus quam affectus. et ideo bene dicitur scriptura diligis omnia etc. ¶ Ad 1. argumentum dicendum quod deus dicitur odire esau non quo ad statum

sed quo ad culpam ¶ Ad 2. dicendum quod amor concupiscentie non solum est quando aliquid opto michi. sed quando opto aliquid amico. unde optat deus omnia irrationalia hominibus. et ea vult esse ad eorum utilitatem. homines autem vult esse ad sue glorie manifestationem. iuxta illud universa propter semet ipsum operatus est dominus.

Tertio queritur utrum deus omnes equaliter diligat. et videtur quod sic sapientie 6. pusillum et magnum ipse fecit. et equaliter est illi cura de omnibus. sed eo modo diligit quo de omnibus curam habet. ¶ Item 2 de propositione de causis dicitur. quod prima causa existit in rebus omnibus uno modo secundum unam dispositionem. et commentator dicit quod influit equaliter super omnes res bonitates ¶ Contra. deus est integer extimator rerum. sed non omnes res habent equalem bonitatem. ergo non equaliter omnia diligit quia ratio quare res diligit est bonitas sua. ergo ubi maior bonitas maior dilectio ¶ Respondeo dicendum quod in dilectione dei duo includuntur. unum est actus diligendi. aliud bonum volitum. secundum actum diligendi deus eadem dilectione diligit se et omnia. unde non est ibi magis et minus. quia ille actus est sua essentia. ratione autem boni voliti. non diligit omnia equaliter. sed secundum quod magis sunt in gradu bonitatis. secundum hoc magis diligit. unde augustinus dicit et habetur in littera. quod satis digne exprimatur quantum deus diligat membra unigeniti filii sui. et quanto magis ipsum unigenitum. unde secundum quod magis res est bona. sic magis optat sibi bonum. ¶ Ad 1. argumentum dicendum quod illa equalitas est intelligenda ex parte provisionis. et non ex parte effectuum ¶ Ad 2. dicendum quod sic dicit dionysius. quod licet deus existat uno modo in rebus. non tamen res participant eum. eodem modo exemplum de calore solis ¶ Et ex hac patet quem magis dilexit. homines scilicet vel angelum. quia illum qui melior est. quis autem natura sit melior. 12. d. fuit dictum.

Quarto queritur utrum magis diligat iustum prescitum quam peccatorem predestinatum. et videtur quod iustum. quia deus magis diligit diligentes se. quia ego diligentes me diligo. proverbiorum 8. sed iustus prescitus diligit deum. ergo diligitur ab eo. peccator non non diligit sed odit. ¶ Item illum plus diligit qui ei est magis similis per gratiam. sed iustus est ei similior. quia per gratiam ymaginem quam communem habet cum alio. habet gratiam reformantem ymaginem. et ille habet deformatam. ergo etc. ¶ Contra. omnis diligens non diligit nisi propter bonum. bonum vero et finis idem. ergo quis debet res diligere. secundum quod illa res facta est et finem suum adtingit. alioquin frustra est. sed iustus prescitus non adtingit finem. ergo non debet diligi. ille autem adtingit qui natus est adtingere et ei unire. ¶ Respondeo dicendum quod sicut dictum est ex parte actus diligendi non est in magis et minus. sed ratione boni voliti magis diligit illum cui cum effectu maius bonum optat. unde predestinato simpliciter optat vitam eternam. quod non simpliciter optat sed secundum quid iusto prescito. unumquodque autem debet iudicari secundum quod simpliciter se habet res et non secundum quid et ad tempus. et per ista quod patet argumentum partis. quia currunt suis viis. ¶ Si autem queratur queratur. quem plus diligat. petrum scilicet vel iohannem. dicendum quod de ista questione non est litigandum. quia planum est quod illum plus diligit et dilexit qui est melior. quis autem sit ille tunc sciemus quando videbimus. nisi prius ipse revelaret.

Quinto queritur utrum plus diligat innocentem quam penitentem vel econverso. et quod plus penitentem videtur. quia gaudium erit super uno peccatore penitentiam agente. quam super nonaginta iustis qui non indigent penitentia. sed de bono rei magis dilecte habetur maius gaudium. quam de innocentibus qui dicuntur iusti non indigentes penitentia. ¶ Item cui minus dimittitur minus diligit. luce 7. sed minus dimittitur innocenti quam penitenti. ergo minus diligit.

Et ex hac questione patet quod [illegible] deus [illegible] diligit se [illegible] quia primo modo est eadem 2o non quia [illegible] sibi bonum [illegible] quod perpetue [illegible] patet et [illegible] deus diligat plus homines quam angelos. diligit non 2o modo plus aliquos homines ut [illegible] maius bonum contulit gratie et glorie quam aliquibus angelis [illegible] deo plus diligit angelos quam homines [illegible] plura bona [illegible] ratione que habuit [illegible] due questiones [illegible]

et similiter diligit minus diligitur ¶ Contra. melior est dilectio continuata quam interrupta. sed dilectio peccatoris fuit interrupta. alia fuit continuata. ergo plus est acceptatus innocens quam penitens ¶ Respondeo dicendum quod deus equaliter diligit utrumque. eo quod equale bonum eis optat. quod est essentiale premium omnium beatorum. si equale meritum vel caritatem habent. sic quod intendo quod sed quantum ad quendam letitiam accidentalem. plus diligit militem qui fedus amicitie numquam violavit. quam penitentem qui fedus per suam voluntatem fregit. licet post ea bene emendavit sicut bene probat argumentum ¶ Ad 1. argumentum dicendum quod illud non est verum quod semper sit magis dilecta res illa de qua est quod dicitur accidentale gaudium. quam de illa de qua non sic est tale gaudium sicut bene michi declarari luce 15. ubi dicitur quod tu semper mecum es. et omnia mea tua sunt. epulari autem te oportebat. et gaudere quia frater tuus mortuus fuerat et revixit perierat et inventus est. exemplum de uno forense novello de quo fit magna letitia. et tamen planum est quod non tamen diligitur sicut filius proprius de quo pater non curat michi ¶ Ad 2. dicendum quod cui minus dimittitur minus diligit ceteris paribus. sed tamen ille cui minus dimittitur plus datur. et habet rationem plus diligendi. habens equalem caritatem. eo quod accepit donum continuitatis divine amicitie et ille non.

Post predicta de 4or virtutibus etc. hic est distinctio 33. in qua magister tractat. de 4 virtutibus cardinalibus. Circa quam queritur primo de ipsis virtutibus in generali. 2o de unaquaque in speciali. ¶ Quantum ad primum queritur primo utrum preter virtutes theologicas sit necesse habere aliquas alias. et videtur quod sic quia illos habitus oportet habere. quorum privationes ducunt ad mortem. sed privationes virtutum moralium ducunt ad mortem. ergo oportet nos eas habere. quia gula luxuria avaritia sunt privationes moralium virtutum. et ista sunt que ducunt ad mortem ¶ Contra. implere legem dei sufficit ad salutem. sed per illas virtutes theologicas impletur lex. ergo non oportet plus habere. maior est clara. minor probatur ad romanos 13. qui diligit proximum legem implevit. sed actus dilectionis est a virtute theologica. ergo etc. ¶ Respondeo dicendum quod id est homini necessarium sine quo non potest pervenire ad salutem. pervenire non ad salutem non potest quis nisi faciat id ad quod tenetur. planum est autem quod homo tenetur esse bene ordinatus non solum ad deum. sed etiam ad proximum. et ad se ipsum. ergo indiget habere ea quibus formaliter ordinatur ad deum. et ad se ipsum. et ad proximum. ad deum autem ordinatur per virtutes theologicas directe et per se. et per virtutes morales ordinatur ad se et ad proximum. unde preter precepta prime tabule ordinantia ad deum fuerunt necessaria precepta secunde tabule ordinantia ad proximum. propter quod bene dicitur sapientie 8. de sapientia quod docet sobrietatem prudentiam et iustitiam et virtutem quibus in vita utilius non est hominibus. unde bene probat argumentum pro ista parte ¶ Ad argumentum in oppositum dicendum quod implere legem sufficit ad salutem. sed hoc non potest fieri per illas sine istis moralibus. ad probationem dicendum quod diligere est actus caritatis elicitive. sed quia ipsa cogat alie virtutes sit in sua forma meritoria. ideo apostolus attribuit impletionem legis caritati. sed caritas non potest facere sine illis. unde servare mandatum de non fornicando servatur a castitate elicitive. sed a caritate imperative.

Secundo queritur utrum iste virtutes cardinales sint una vel plures numero vel diverse. et videtur quod sit una. augustinus de moribus ecclesie. qui dicit id quod quadripartita dicitur virtus. ex ipsius amoris vario quodam affectu quantum intelligo dicitur. sed variis et vario

[Folio 8 (left-hand page), two columns of text: not transcribed]

ille · n̄ indiget ūtute phor · ut sit uē ūtute ī fide · p quā cognoscat dbit finē · z caritate · p quā dbito m̄ serūt · dīt tū q si hō nō ht q̄n uenit ad fidē q̄ d̄i fundit · q̄ ad hitū · s̄ indigent exire ī actū p exercitiū · n̄c differūt spē ab ill' · q̄ mod p̄ducēdi n̄ fac diffe spē · sic gramatica īfusa z acqsita · z ista ūl ī uiolentia · q̄ due ūtutes nō possūt ēē · ī hanc formalia obiecta · ad h̄ respōdent q̄ bn̄ uerū ē · z dīt q̄ mediū moral' ūtutis · ē q̄ instituit rō hūa acqsita ūtute n̄ li · z mediū ūtutis moral' īfuse ē q̄ instituit lex diuina · ista tū ad hoc ūl redire · q̄ dstant p diusū modū gn̄andi · Vn̄ placet m̄ plus ista · Ad · 1 · argm̄ dī q̄ dām dīo q̄ ūtutes sūt nob n̄ales · q̄ p̄ncipia p q̄ possum acqre · sunt nob an̄a · z p iudiciū n̄al' rōnis · Ad · 2 · dī q̄ effcs nō ē melior sua cā · uer ē ig̃ ut tale · s̄ act nō ē p̄ncipal' cā ipi hitus · s̄ rō n̄al' ī aīa · z uolūtas causant · hitus īnsē · ut passiua ē · z ig̃ ut causant ē actiua · sic z ē d sciā · s̄ bn̄ requirūt actus · s̄ nō ut cā effectiua s̄ instrumētal' z dispositiua · q̄ si aliū eēt · iā idē eēt cā sui ipi · z eēt causal' · eo q̄ hit reddūt actus · ut moral' gsistat ī medio ·

Vito qr̄ · utrū oīs · z ūl q̄ nō · q̄ magnimita ē ūtus moral' · z tū gsistit ī extremo · 4 · eth · q̄ magnanimū magnitudīe extm̄ ē · Itē ūgitas ē ūtus moral' · z tū ē ī extremo · q̄ nllaz dlectatōz recipit · Itē mag ūl q̄ ūt intellectual' gsistat ī medio · q̄ moral' · q̄ ipā est r̄la · z moral' ē reglata · s̄ illa nō stat ī medio uitatis z flitatis · īmo excludit oēz flitatē · Itē pauptas eu'c nō gsistit ī medio īmo oīa dat · z n̄l tenet · Cō · 2 · eth · ūtus moral' ē hit electiuus ī medietate exīns · Rō dī q̄ oīs uirt moral' gsistat ī medio · q̄ ūt ē sui rōne ordinat hoīez ad bonū · ūt aūt moral' pficit ptē aīe appetitiuā · ēē aliquā materiā dtinatā · illius aūt ptis appetitiue · regl'a z msa ē rō · z q̄ ma ēē · quā ht ūsari ūt moral' sūt passiones · z delectatōnes · quas q̄ dirigē z regl'ari p rōz · tūc aūt rō ē recta · q̄n īuenit mediū īt defcm · z excessū ī passioibz z dlectatōnibz · mediū aūt ē q̄dā equalitas īnt extrema · z suū malū ē dficē ab ea · ut sup habūdare · Vn̄ dī q̄ ūtus ē mediū rōnis gīectrix · Ad · 1 · argm̄ dī · q̄ il' phibet q̄ aliq sit media z extrema dūsis gsidatōnibz · sic ē d magnimo · z magfico · q̄ si gsideret q̄ntitas absolute quā ītēdūt bn̄ sūt extrema · q̄ uult honores maximos · z facē maiores sūptus · magfic · s̄ si gsidēret ēē cūstātie uestietes · sūt mediū p rōz · q̄ nō faciūt tales sūpt · n̄ q̄n oz · z q̄bz dbet · z ū dbent · z sic d aliis · eēt tū excessus si facē · q̄n nō oz · z q̄bz nō oz · z sic soluit ipe phs istud argm̄ · 4 · eth · magnimi ē q̄dē ī magnitudine extm̄us · eo aūt q̄ ut oz mediū · Ad · 2 · dī ē silr · q̄ ūgitas una gsidatōne · tēdit ī extremū puritatis · s̄ · mētis z corpis · abiciēdo oēz expientiā delectatōnis sm̄ tactū · uenerioz · s̄ tū h̄ fac ut oz · z ppt q̄ oz · s̄ ppt gsiliū dn̄i · z amore regni celestis · q̄ sūt eunuci q̄ se castrauerūt ppt regnū celoz · Ad · 3 · d pauptate dī ē silr · z eodē m̄ dē castitate · sic tū ūgitas z pauptas · tenēnt sic extrema ppt uanagl'ia · ul' q̄n n̄ oz z sic d aliis · cūstātiis · nō erūt bona moralia īmo uitia · q̄ extrema · Ad · 4 · dī q̄ m̄l ē r̄la · q̄ nō ē uerū q̄

ūt intellectual' nō gsideret mediū · īmo bn̄ gsidāt · s̄ · affirmare q̄ ē · z q̄ nō ē negare · Vn̄ · x · me' · q̄ res ē msa nri intellectus · q̄ ab eo q̄ ē ul' n̄ ē dī orō uā ul' falsa · ut cardinal' cōrūpāt p cessatōz

Esto qr̄ · utrū ab actibz suis · z ūl q̄ n̄ · q̄ n̄ sūt p manētōres sp̄s ī aīa · q̄ ūtutes · s̄ ille n̄ possūt cōrūpi · g̃ n̄ iste · Itē ū n̄ ē agēs nō pot ēē actō n̄c gstructiua · n̄c dstructiua · s̄ cessatō ab actibz ē pura negō · g̃ n̄ pot ād agē · s̄ cōrūpē hit ē aliq actō · Cō · s̄ phz · ī nappellatō amicoz cōrūpit amicitiā · s̄ īappellare ē ab actu cessare · amicitia aūt ūt ē · g̃ z c̄ · Rō dī q̄ forme accn̄tales cōrūpūt 4 · modis · uno m̄ p actōz sui grii · sic pz d frigido · z calido · 2o m̄ q̄n aliqd gnat · nō forme s̄ sue cause · sic albū n̄ gnat calido · z tū p calidū albū cōrūpit · q̄ gnat · frigiditati · q̄ ē cā albedis · 3o m̄ p cōruptōz sui sbi · 4o m̄ p remotōz eoz · q̄ phibet cōruptōz · sic cessare ab actibz recte gsidrādi dstruit hitū sciētialē · q̄ exercitiū recte gsidrādi phibet dceptōz · ad quā tēdit argumētatō peccans ī mā z ī forā · z tales dceptōnes cōrūpūt hit · sciētiales · sic ē d moralibz · q̄ p' m̄ cōrūpit castitas · p ei oppositū · s̄ · luxuriā · 2o · m̄ cōrūpit castitas · n̄ p luxuriaz · s̄ p gulā · q̄ opponit abstinētie q̄ iuuat z gsuat castitatē · 3o · m̄ nlla ūt cōrūpit · q̄ eoz sbz ē aīa īcōruptibil' · 4o · m̄ possūt cōrūpi ūtutes p cessatōz ab actibz ūtut · q̄ exercitiū ī actibz ūtutis · phibet aīaz ab actibz uitioz · q̄ gnat ūtutibz · q̄ cū passiones insurgāt frequēt · si cessat ab actibz · modificātibz passiones · q̄ passiones dsponūt ad hit uitioz · q̄bz īducūt cōrūpūt uitia · Ad · 1 · argm̄ · dī · q̄ n̄ ē sile d spēbz insībilibz · q̄ eis n̄ ē griū · n̄c eaz cause prime · q̄ cā īmediata sciē ē intellc actiuus · cui z n̄l ē griū · ī hitibz aūt ūtutū nō sic ē īmo sūt grii eis hitus uitioz · z actibz p quos acqrūt ūtutes · sūt griī actibz q̄bz uitia acqrūt · Ad · 2 · dī · q̄ sic pz · g · phy · dup' est cā mouens grauia z leuia · una ē p se · puta forā eliciēs mot grauiū z leuiū · 2a ē p accns · s̄ · remouēs phibens · z sic dico q̄ cessare ab actibz ūtut · n̄ cōrūpit p se ūtutes · s̄ remouet phibens · sic moralē ·

Septimo qr̄ · utrū sole iste · 4 · ūtute · Rō dī q̄ sole iste dīr p̄ncipales · ppt p̄ncipalitatē m̄ ēē quaz sūt · nā iustitia ē ēē opones · dbitas īt psonas · īter quas pot gsidrari eqlitas · s̄ recta rōz iusti · fortitudo uō ē · ēē maxime terribl' · s̄ · mortē · q̄ ē p̄ncipale terrible · q̄ subeūda sūt ppt bonū fine · temptia aūt ē ēē maximas dlectatōnes · s̄ sensū z tactū z gustū · prudētia uō ē ēē uer agibl' · gtigēs · p nos · sub rōne qua ē pceptibl' · q̄ ē p̄ncipale īnt agiblia · Vn̄ q̄lz ē ēē maximā m̄ · sue rōnis · ad quā nr̄ reducāt alie · q̄ ad id q̄ p̄ncipale ē ī unaqq re · alia ordināt · Vn̄ alie ūtutes sub hiis gtente · nūl sūt p̄ncipales · z reducūt ad istas sic ad p̄ncipiū sui mot ·

Octauo qr̄ · d pemīnētia istaz ūtut · z ūl q̄ prudētia n̄ sit ita nobil' sic alie · q̄ dignī ē recte eligē · quā scire recte eligē · s̄ p alias ūtutes hō recte elig · p prudētiā uō scit eligē · g̃ z c̄ · Itē q̄ dignior ē pcipiēs quā ille cui pcipit · s̄ sic ē d prudentia p' aliaz · 6 · eth · xi · prudētia pceptiua ē ·

dīcat [illegible] quia [illegible] prīnc · z gn̄ales ·

dīr z gn̄ales q̄ [illegible] ad istas q̄r reducūt dīr · z cardinales q̄ [illegible] [illegible] uniūsitas [illegible] [illegible] pōnas ūtutes p̄ncipalr [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ad primum dicendum quod secundum illos qui dicunt quod potentia volitiva est nobilior quam intellectiva oportet dicere quod prudentia sit melior omnibus aliis virtutibus moralibus, quia nobilior est potentia boni quam veri. Sed non oportet sic dicere quia id falsum est. Unde dicendum quod prudentia dicitur duobus modis. Uno modo accipitur pro habitu inclinante et ordinante intellectum ad recte dictandum quid agendum, eligendum vel fugiendum, non solum in universali tantum sed etiam in particulari circa singularia, quia circa illa est actio, 6 Ethicorum capitulo 7 in medio, et isto modo non est dignior moralibus, immo iustitia est dignior ea, praecipue legalis, nam iustitia respicit rationem boni et prudentia cognitionem veri, et illa est melior ista. Secundo modo accipitur pro habitu tali ut dixi communicato aliis virtutibus, et isto modo se habet ad alias sicut fides formata ad caritatem, quia ipsa ordinat alias in quo debeat tendere sicut fides caritatem. Ad argumentum dicendum quod prudentia dicitur praeceptiva sicut intellectualis primo imperativo modo, sed non sequitur propter hoc quod intellectus moveat a voluntate perfecta virtutibus aliis. Unde saepe praecipit medicus regi, et tamen non oportet quod propter hoc sit maior medicus, licet sit bene maior.

Iuxta secundum principale quaeruntur quatuor: nam primo quaeritur de prudentia, secundo de iustitia, tertio de fortitudine, quarto de temperantia. Circa primum quaeritur primo utrum prudentia sit virtus specialis, et videtur quod non, quia si esset haberet speciale obiectum, sed suum obiectum pertinet ad alias virtutes, unde dicitur esse recta ratio agibilium, 6 Ethicorum in [illegible], sed omnia obiecta virtutum moralium sunt agibilia, ergo non est speciale obiectum et per consequens non virtus specialis. Contra: si non esset specialis non connumeraretur aliis, sed planum est quod ab omnibus connumeratur. Sapientiae 8: sobrietatem et prudentiam et iustitiam et virtutem docet, quibus nihil est utilius hominibus. Respondeo dicendum quod commune est omnibus virtutibus reponi in specie per respectum ad suum formale obiectum. Formale autem obiectum prudentiae est ens agibile per nos sub ratione qua verum, per quod ab aliis distinguitur, quia theologicae virtutes respiciunt ens increatum, scientia autem et sapientia sunt circa necessaria, per quae duo distinguitur a theologicis et intellectualibus virtutibus. Ab artibus autem distinguitur quia obiectum artis non est agibile sed factibile. Unde 6 Ethicorum quod aliud est factio et actio, quia factibilia sunt in exteriori materia ut navis et gladius et sic de aliis, sed agibilia consistunt in operante. Ideo dicit quod prudentia non est scientia nec ars. Quia ens continens agibile per nos non est obiectum alicuius alterius virtutis moralis sub ratione qua verum, unde dicendum quod est specialis virtus. Ad argumentum dicendum quod obiectum materiale bene potest esse plurium virtutum, sed non sub eadem ratione.

Secundo quaeritur utrum sit plures species. Respondeo dicendum quod sic, nam est quaedam species quae dicitur monastica, quae dicitur prudentia directiva in regimine ipsius vitae absolute. Et est yconomica, quae est directiva in regimine familiae. Alia est architectonica, quae est directiva principis in regimine civitatis. Alia est politica simpliciter dicta, quae est directiva civis in regimine sui ipsius in comparatione ad bonum conservationis politiae bene ordinatae, quae licet speciale regimen non importat aliquam difficultatem et specialem rationem veri. Quod autem hae species differant dicitur 6 Ethicorum 9. Ad tertium: prudentia secundum quod est virtus intellectualis et secundum quod est moralis, magis tamen est moralis, et pro tanto est intellectualis quia est in ratione ut in subiecto et respicit obiectum ut verum, non tamen cuiuscumque veri sed agibilis per nos. Est autem moralis quia non est in intellectu ut speculativo sed ut practico et ut mobili a voluntate, et ut est ordinata ad voluntarias actiones.

Tertio quaeritur utrum prudentia possit generari sine morali virtute, et videtur quod sic, quia dictante ratione recta ad faciendum potest voluntas id non eligere, et quacumque ratione una vice, eadem alia. Sic et in faciendo generatur prudentia in intellectu sine morali virtute in voluntate. Contra: si sic esset, tunc virtutes non essent connexae in prudentia, cuius contrarium habetur 6 Ethicorum. Respondeo dicendum quod duplex est prudentia hominis in intellectu practico: una scilicet naturalis, quae est origo aliarum et principium acquirendi aliam; alia est acquisita. Prudentia naturalis est naturale iudicatorium circa singularia in intellectu practico, sicut est in intellectu speculativo naturale lumen circa speculabilia, de qua dicit Augustinus 10 de Trinitate: nisi [illegible] ipsius doctrinae haberemus notitiam, nullo modo ad eam discendam studio flagraremus, quia rem omnino incognitam nullus amare potest. Item Philosophus 9 Metaphysicae: necesse est ut addiscens [illegible] non movetur ad id omnino [illegible] ad quod movetur ut circa [illegible] etc. Unde sicut se habet ista pars intellectus in addiscendo, quae habet quaedam initia praeambula ad scientiam, sic se habet voluntas, quae habet quaedam praeambula ad virtutem moralem, quia aliter impossibile esset ad eas acquirendas moveri. Haec autem prudentia vel intellectus practicus ante principium operis determinat ea quae sunt ad finem, sicut voluntas determinat finem principiis seminalibus et quasi inchoatis operis. Et tunc voluntas incipiendo operari incipit velle id quod est ad finem et operando id tendit in finem. Sic autem voluntate operante incipit generari virtus moralis in voluntate, et intellectus practicus incipit operari in singularibus quae possunt et debent dirigere operabilia in finem, et statim incipit generari prudentia in intellectu practico. Et tunc intellectus per id quod sibi est naturaliter inditum, sicut et per id quod est ex primo actu acquisitum, praestituit operando, et voluntas illud eligit et operatur ut prius, et augetur virtus moralis in voluntate et prudentia in intellectu, et sic de inceps usque ad perfectos habitus. Et ideo dicendum quod commixtim generatur virtus moralis cum prudentia practica, quae est vere practica dicenda, ita quod nulla illarum potest sine alia generari, et secundum rationem eiusdem in se, scilicet quantum quis acquirit de virtute morali tantum acquirit de prudentia, et propter hanc causam oportet eas esse connexas in prudentia. Sic dicendum ad argumentum. Ad aliud dicendum quod quando dicitur quod ratione potest voluntas id non eligere pro alia vice etc., dico quod falsum est, quia cum primo eligit contra rectum iudicium rationis, tunc inficitur ipsa voluntas aliquo vitio, quo infectione statim incipit intellectus obfuscari et obliquari a sua rectitudine iudicii gradatim, quousque voluntas in vitio obstinata, ratio sit excaecata. Et tunc iudicet illa opera bona ad quae voluntas est infecta, et iudicat ratio opposita principiorum moralium esse eligenda. Sic dicit Gregorius XI Moralium: lux mentis unicuique peccati intelligentia caecitas generatur.

Iuxta secundum quaeritur utrum iustitia sit virtus, et videtur quod sic, quia iustitia est quaedam virtus quae habentem perficit et opus eius bonum reddit. Contra: actus virtutis est voluntarius et meritorius, sed reddere cuilibet quod suum est est necessarium et non meritorium, talis autem est actus iustitiae, ergo ipsa non est virtus. Respondeo dicendum quod iustitia virtus est, quia habentem perficit et opus eius bonum reddit. Sed contingit eam accipi tribus modis. Et uno modo pro ipso iure, sicut dicunt homines litigantes; haec est iustitia mea, et tunc non est virtus sed obiectum virtutis iustitiae. Aliquando accipitur pro actu iustitiae quo redditur cuilibet quod suum est, et tunc etiam non est virtus sed actus eius. Sed tertio modo accipitur pro habitu inclinante potentiam ad reddendum prompte cuilibet quod suum est et gaudendum de ipso opere iusto, et sic est virtus. Et isto modo quarto de ea loquuntur communissime, pro quacumque scilicet animi rectitudine, et hoc modo quaelibet virtus est animi rectitudo. Unde Anselmus dicit quod iustitia est rectitudo voluntatis propter se servata. Secundo modo accipitur pro rectitudine rectificante animam in conspectu Dei, et sic est idem quod caritas, et sic accipitur ab Augustino 83 quaestionum: iustitia quae per caritatem diffunditur est dilectio Dei et proximi. Tertio modo pro quacumque virtute ordinata per legalem iustitiam ad bonum commune, et tunc iustitia est idem cum omni virtute, 5 Ethicorum: iustitia est omnis virtus. Quarto modo pro habitu ordinante voluntatem firmiter volendo servare rectitudinem debitam in operibus quae sunt ad alterum

[Addition at the head of the column:] et ut non est [illegible] sed omnis et ut rex et princeps et tunc est virtus generalis quo ad ordinationem non quo ad habitum, quia quo ad habitum distincta est ab aliis.

prout est singularis persona, et isto modo est virtus specialis. Ad argumentum dicendum quod reddere quod suum est de necessitate coactionis non est meritorium nec actus iustitiae, sed si reddat necessitate praecepti bene est meritorium, quia sine hoc non potest attingere finem virtutis.

Iuxta 3 quaeritur utrum fortitudo sit virtus, et videtur quod non, quia ille non est virtuosus qui tristatur in actu ipsius, nam ille qui operatur secundum virtutem in ipso gaudet, quia signum adgenerati habitus est superveniens delectatio, sed fortis non videtur habere in suo actu delectabile, 3 Ethicorum XI. Item nulla virtus est incompetens militibus Christi, sed actus fortitudinis est circa pericula mortis in bello, 3 Ethicorum 9, talis autem actus non competit militibus Christi, sicut patet ex devoto et vero [illegible] exemplo. Unde beatus Martinus dixit: Christi miles sum, pugnare mihi non licet. Ergo non est virtus. Contra: Augustinus, Cicero et Philosophus numerant eam inter virtutes. Respondeo dicendum quod sicut saepe dictum est, virtus est quae habentem perficit et opus eius bonum reddit. Bonum autem hominis secundum Dionysium est esse secundum rationem. Quod autem homo sit secundum rationem potest tripliciter contingere. Quia uno modo quod per virtutes intellectuales ratio rectificetur. Secundo ut ipsa rectitudo rationis in rebus humanis instituatur, quod fit per iustitiam. Tertio secundum quod tolluntur impedimenta huius rectitudinis, quae possunt esse duobus modis: uno modo quando animus trahitur ab aliquo delectabili aliter quam dictet ratio recta, et hoc impedimentum contractum tollitur per temperantiam. Secundo modo potest esse quando repellitur voluntas ab aliquo difficili quod in [illegible] facere quis secundum rationem oportet fieri. Tale autem impedimentum tollitur per fortitudinem, quia per eam quis resistit tali impedimento, sicut virtus corporea resistit et superat impellentem. Modi autem talia repellendi sunt quinque, quorum quatuor non habent rationem virtutis. Primus est quando deficit aliqua circumstantia finis indebiti, ut quando quis se supponit periculo mortis in bello propter honorem vel voluptatem vel lucrum acquirendum vel vituperium fugiendum. Secundus est quando quis se ponit in periculo mortis superatus a passione irae. Tertius est quando quis propter multoties evasisse pericula mortis est bonae spei, propter quam spem audacter exponit se. Quartus quando quis propter ignorantiam magnitudinis periculi se exponit morti. Quamvis quilibet istorum videatur fortiter agere, tamen secundum veritatem fortiter non agit, quia fortis mediocriter timet et audet ad hoc inclinatus ex habitu propter finem bonum, quod est conservatio boni rationis in periculis mortis. Et iste est modus fortitudinis. De his modis habetur 3 Ethicorum X. Respondeo dicendum ad 1 argumentum quod sicut patet ibidem, non omnibus virtutibus delectabiliter quis agit, praeter quam in quantum finem attingere sufficit, scilicet quod talis delectetur in finis adeptione. Et non oportet quod in actu non superveniret gratia beatitudinis quae absorbet dolores corporis, unde quod tolleret patientem, scilicet quod immoderate non tristaretur. Ad 2 dicendum quod actus fortitudinis est duplex, scilicet sustinere terribilia pericula propter divinum honorem, et iste actus proprie optime competit militibus Christi, sicut patet in martyribus. Alius vero actus qui est aggredi terribilia in bello non est competens aliquibus propter ordinem sicut sacerdotibus. Unde hoc non est quia sit actus illicitus, immo est summe licitus aliis militibus. Utrum autem pugnare competat clericis in iusto bello, si lex non prohibet, non est ad praesens dicendum. Sufficit tamen dixisse quod beatus Martinus dixit id ubi quia id ubi non ordinabatur ad debitum finem. Iuxta hoc est dicendum quod fortitudo prout dicit firmitatem animi non est tunc specialis virtus sed circumstantia omnis virtutis, quia ad quamlibet pertinet firmiter et immobiliter operari, 2 Ethicorum 4. Sed prout importat firmitatem animi in sustinendis adversis et repellendis huiusmodi, in quibus maxime est difficile firmitatem habere, est virtus specialis.

Secundo quaeritur utrum eius actus sustinendi sit potius quam aggrediendi, et videtur quod magis sit aggredi quam sustinere, quia ut dicitur 2 Ethicorum virtus est circa difficile et bonum, sed magis est difficile aggredi quam sustinere, ergo ille est potior actus. Item magis est contrarium contrario quam simpliciter negative se habens, sed ille qui sustinet negative se habet ad suum oppositum, quia non timet, sed qui aggreditur movetur contra timida quia insequitur. Ergo fortitudo magis est in aggrediendo quam in sustinendo. Contra: habetur 3 Ethicorum quod in sustinendo tristia maxime aliqui sunt fortes. Respondeo dicendum quod fortitudo est magis circa timores reprimendos quam circa audacias moderandas, et difficilius est tribus rationibus. Primo quia sustinere est per modum invasi debilis, et aggredi se habet per modum fortioris. Planum est autem quod non invaditur quis nisi per modum debilioris, et difficilius est quod debilis resistat et pugnet contra fortem. 2o quia obiectum praesens plus movet quam futurum. Ille autem qui sustinet iam habet praesens periculum, nec habet spem adiutorii quando moveatur, et sic est difficilius non moveri praesente periculo quam a futuro. 3o quia non moveri sustinendo importat diuturnitatem temporis, aggrediendo non potest quis subito sine mora. Difficilius autem est perseverare in periculis quam subito motu moveri ad aliquid arduum. Unde 3 Ethicorum dicitur quod tales sunt provolantes ante pericula, in ipsis autem deficiunt. Fortes autem econtrario se habent. XI autem [illegible] dicit quod difficilius est tristia sustinere quam a delectabilibus abstinere. Dicendum est ergo quod sustinere est principalis actus fortitudinis. Ad 1 argumentum dicendum quod minor est falsa ut visum est, quia aggredi est facilius quam sustinere. Ad 2 dicendum similiter quod ille qui sustinet iam habet praesens periculum, et per consequens plus est fortis si iam non movetur quam aggrediens, quia iam cruciatur sensibiliter pati in corpore, et inhaeret per fortitudinem animi bono rationis ut iam non velit separari ab illo bono pro dulcedine praesentis vitae. Iuxta hoc est sciendum quod fortitudo quantum ad electionem non est circa repentina pericula, immo bene eligit deliberare et praemeditari pericula quae possunt imminere, ut eis facilius resistere possit vel saltem facilius ferre, quia ut ait Gregorius: minus iacula feriunt quae praevidentur, si contra ea prudentiae clipeo munimur. Unde Tullius in sua Rhetorica: fortitudo est considerata periculorum susceptio et laborum perpessio. Sed quantum ad manifestationem adgenerati habitus fortitudinis maxime est circa repentina pericula. Unde 3 Ethicorum dicitur quod maxime manifestatur in repentinis periculis, quia inclinatio in modum naturae. Unde si aliquis sine praemeditatione facit ea quae sunt virtutis quando imminet repentina mors, tunc est plenum signum quod virtus est habituata in animo, sicut quis in repentinis ictibus apponit manum ut salvet caput per amorem naturalem habituatum. Si non praemeditate faciat, non est semper signum, quia bene potest quis carens fortitudine facere ea quae facit fortis quando bene fuit praemeditatus, ut dicitur 3 Ethicorum. Unde addit quod furor cooperatur fortibus, quia cum adsumpsit in suo actu aggrediendi moderate.

Tertio quaeritur utrum martyrium sit actus elicitus a fortitudine, et videtur quod non, quia martyr est idem quod testis, sed ferre testimonium est actus iustitiae. Item omnis actus virtutis est voluntarius, sed aliquando sustinere martyrium non est voluntarium, exemplum de innocentibus, ergo non est fortitudinis. Item nullus actus est perfectior quam sustinere et ponere animam pro amico Christo, sed hoc pertinet ad caritatem, quia maiorem caritatem etc. Contra: ad Hebraeos XI de martyribus dicitur: fortes facti sunt in bello. Respondeo dicendum quod ad fortitudinem pertinet ut confirmet animum in bono virtutis contra pericula maxima, scilicet mortis, propter finem debitum. Sic facit martyr qui tolerat persecutionem.

quod se ipsum exponit periculo mortis ne deserat fidem. Unde Christus dicit monens tales fortiter stare in fide: Estote fortes in bello et pugnate etc. Unde dico quod martyrium est actus elicitus a fortitudine, sed non prohibet unum et eundem actum esse diversis considerationibus a diversis virtutibus. Et sic est martyrium quod est a fortitudine elicitive et a caritate imperative et fide ut ex fine, et iustitie per accidens quia reddit testimonium fidei quod suum est. Reddere autem cuilibet quod suum est pertinet ad iustitiam. Sed principaliter est a fortitudine quia non fugit pericula, immo imminentia sustinet ut omnia ista bona impleat. Ad 1 argumentum dicendum quod bonum commune quod est iustitie ut finis, sed est fortitudinis ut firmantis animum in bono iustitie, a quo quidem bono prohibentibus et rectitudinem volentibus non cedit fugiendo sed viriliter sustinendo, quod est proprium fortitudinis. Ad 2 dicendum quod martyrium semper est voluntarium. In innocentibus non pro voluntate eorum fuit voluntas Christi per cuius gratiam passi sunt, sicut dominus de pueris baptizatis, quia licet non eorum adsit voluntas sufficit tamen alterius. Nam effusio sanguinis pro Christo est loco baptismi. Unde dicitur esse triplex baptismus scilicet fluminis, sanguinis et flaminis. Ad 3 dicendum quod caritas bene facit per sustentationem per modum motivum et imperando et movendo.

Tertio queritur utrum sustinere mortem voluntarie pro alio fine, puta pro liberatione patrie, debeat quis eligere secundum rectum iudicium rationis, posito quod anima cum corpore periret. Et videtur quod sic, quia 3 ethicorum 9 dicitur quod ad fortem pertinet mortem eligere pro salute patrie. Sed ipse loquitur directe iudicio recte rationis. Nec potest fugere quia anima salvaretur, quia ipse dicit ibidem quod mortuis non videtur nec bonum nec malum esse. Ergo si nec bonum nec malum erat eis, non erat. Ergo etc. Item salus communitatis est preferenda saluti singularis persone, quia quanto aliquid communius tanto melius et divinius. Ergo oportet preponere salutem patrie sue persone. Exemplum de preceptore inclinante se periculo pro salute totius. Contra: qui sibi nequam est cui bonus erit, in ecclesiastico. Responsio dicendum quod posito quod anima moreretur cum corpore, nullo modo deberet homo talem mortem eligere pro quacumque salute, quia contra rectum iudicium rationis esset. Unde augustinus de libero arbitrio 1 dicit quod homo magis tenetur diligere se quam alium. Sed qui se permitteret mori pro salute aliorum non servaret regulam rationis naturalis que recta est. Item 3 de libero arbitrio: quicumque recte eligit appetendum, necesse est ut in melius fiat cum ad id pervenit quod elegit. Sed talis non fieret melior, immo peior, quia nullo modo esset, et prius erat. Nullo modo facere se debet peiorem ut fuerit alius [illegible]. Iste autem faceret se peiorem ut reservaret alium vivum. Ipse autem perderet vitam et omnia preter primam [illegible]. Item nemo permittat actum unius virtutis recto iudicio rationis nisi ut vacet liberius exercitio melioris virtutis. Sed ad hunc perveniret qui permitteret actum unius virtutis et redderet se impossibilem ad illum actum et ad omnem alium cuiuscumque virtutis. Talis autem esset ille qui sic eligeret. Unde philosophus 9 ethicorum 9 dicit quod amicabilia que sunt ad alterum venerunt ex amicabilibus que sunt ad nos; quod verum non esset si alios plus quam nos diligeremus. Unde bene dicit sapiens ecclesiastici: qui sibi nequam est cui bonus erit. Unde et salvator dicit: quid prodest homini si universum mundum lucretur, anime vero sue detrimentum patiatur. Sed planum est quod iste pateretur detrimentum principale, scilicet esse naturale sue anime. Nec potest quis

dubitare de [illegible] nisi quod ipsi non supponebant animam mori, immo ipsi expectabant premium sue mortis. Sic et videtur quod ille non recte eligeret. Ad 1 argumentum dicendum quod philosophus dicit quod debet pro fortitudine mori pro patria [illegible] ipsi pereunte perit [illegible] non debet eligere sic [illegible] non supponit animam mori, immo [illegible]. Unde [illegible] nec malum sed sensum [illegible] 1 ethicorum 15 dicit [illegible] quod decessit [illegible] mortuis bone opiniones amicorum [illegible] corporis [illegible]. Item XI metaphysice: forma potest remanere [illegible] separata [illegible] non prohibet [illegible] quod anima est talis [illegible]. Ad 2 dicendum quod licet bonum commune preponendum sit bono proprio [illegible] Et [illegible] fortitudo [illegible] ad actum suum.

Quarto queritur utrum temperantia sit virtus ut ab aliis distincta. Et videtur quod non [illegible] singula rationis [illegible]. Item temperantia est refrenatio cupiditatis ab hiis que [illegible] delectant; sed convenit pluribus virtutibus. Ergo non est virtus distincta. [illegible] Responsio dicendum quod temperantia potest sumi dupliciter. Uno modo in communi prout temperantie appetitum [illegible] modificando huiusmodi operationes, et sic temperantia non est distincta ab aliis virtutibus, quia qualibet virtus modificat suos actus. Alio modo temperantia [illegible] specialis habitus temperare appetitum in hiis delectabilibus que [illegible] quod sunt delectationes [illegible], et sic temperantia est specialis virtus [illegible] sicut fortitudo [illegible] significat [illegible]. Ad 1 argumentum dicendum quod in illo argumento accipit temperantiam generaliter [illegible]. Ad 2 dicendum [illegible]. Ad 3 dicendum quod accipit temperantiam [illegible] fortitudini.

et temperantie proprie dicitur. Utrum verecundia sit virtus. [illegible] Et videtur quod non, quia 4 ethicorum 19 dicitur quod de verecundia ut quadam virtute non convenit dicere, quia passioni magis assimilatur. Contra: ex similibus operibus laudabilibus causatur similis habitus; sed ex verecundari frequenter pro quibus debemus et quando debemus causatur habitus quo dispositi verecundamur. Verecundari autem laudabile est, 4 ethicorum 19. Responsio dicendum quod verecundia dicitur tripliciter: uno modo pro passione quadam timoris ingloriationis, et tunc non est virtus; 2o modo pro actu, et tunc est actus virtutis; 3o modo est habitus quidam quo quis est facilis verecundari secundum rectum iudicium rationis, si accidit fieri de quo oportet verecundari. Talis autem perficit habentem et opus eius bonum reddit. Nec sufficit dicere quod aliqui dicunt extendentes sequi philosophum quod verecundia non est virtus sed laudabilis passio, eo quod virtuosum non facit unde oportet verecundari, quia verecundia non est nisi de turpi facto et per consequens repugnat confusioni. Nam si ista ratio esset bona, nec penitentia erit virtus, quia numquam aliquis penitet nisi de turpi facto. Unde sufficit ad hoc quod aliquid sit virtus quod perficiat et inclinet habentem ad bonum actum secundum rationem quando oportet talia facere. Et tunc non dicitur solum passionem, quia planum est quod tunc non est virtus. Unde ipse philosophus dicit 2 ethicorum quod in omnibus itaque continuo divisibili est accipere hoc plus, hoc minus, equale autem medium, et superhabundantie et defectus; et in talibus dicit esse virtutem. Planum est autem quod sic est de verecundia, quia homo posset in verecundia habere excessum et defectum, et ideo qui stat in medio debet dici virtuosus. Ad argumentum dicendum quod quando est passio non est virtus; nec etiam si virtus restringatur ad virtutem que nullam presupponat in virtuoso fuisse culpam; que autem sit nescio.

Circa quartum queritur utrum epykeia sit temperantia vel iustitia. Et videtur quod sit temperantia, quia consistit in temperando verba legis secundum rectam rationem, 5 ethicorum. Contra est philosophus qui dicit eam esse partem iustitie. Responsio dicendum quod epykeia vel epyikia est quedam virtus per quam homo aliquando sequitur quod ratio naturalis dictat, pretermissis verbis legis. Nulla enim lex potuit omnia particularia ordinare, sed attendit id quod contingit frequenter, quia infinitis modis potest aliter contingere. Et ideo non tamen voluit quod homo semper attendat ad ius scriptum, sed ad id quod ratio dictat, ut reddere depositum sed non furioso. Unde in codice de constitutione principum: non est dubium in legem committere eum qui verba legis amplexatur contra legis nititur rationem. Unde sic est per prius dicta iustitia a qua derivatur iustitia legalis. Unde epykeia quodammodo lata potest dici equitas, que hoc dictat iustum scriptum tamen sequitur iustum simpliciter. Ad argumentum dicendum quod licet epykeia dicatur modestia, tamen ut dictum fuit omni virtuti est commune moderari actus suos et sua opera. Sed temperantia habet ut est specialis virtus non quoscumque modos temperare, sed difficiliores, que est circa tactum et gustum.

Circa iustam hoc est sciendum quod sub temperantia vel modestia reponitur illa virtus quam philosophus ponit 4 ethicorum, que est in conversatione huius vite quedam regens cum ludo, quam vocat eutrapeliam. Et augustinus 2 musice: volo tandem tibi parcas; nam sapientem decet interdum remittere aciem rebus agendis intentam. Unde planum est quod frequenter homo est tediosus, et ideo oportet eum moderari per aliquos ludos exteriores ad relevandam animi fatigationem. Veruntamen tria sunt attendenda, scilicet quod non nimis laxetur mens; et quod sit non contra virtutem vel famam, non dissone honesta; et quod fiat tempore et loco et persone cui congruat, ut dicit augustinus

de doctrina christiana: sollicite igitur considerandum est ne facile flagitia reprehendamus; quod in loco temporum et persone congruat diligenter advertendum est. Exemplum de beato Iohanne evangelista. d. 34

Hunc de vii donis spiritus sancti agendum est. Hec est distinctio 34. Circa quam queritur primo utrum dona et virtutes differant specie. Et videtur quod sic, quia actus specifica veniunt ab habitibus specie differentibus. Sed sic se habent habitus donorum et virtutum. Ergo etc. Contra: magis et minus non diversificant speciem. Sed tales sunt virtutes respectu donorum. Responsio dicendum quod questio ista est valde perplexa [illegible] cum sic ab aliquibus ponitur; tamen in summa est sciendum quod quidam dicunt sic, quod virtutes et dona et beatitudines se habent per ordinem sicut quidam habitus, et primi sunt virtutes potentiam perficientes, dona autem sunt medii potentiam expedientes, beatitudines sunt ultimi potentiam consumantes. Sic se habent exemplum per gratiam fidei, et per donum intellectus credere intelligere, et beatitudo facit intellectu corde videre, quia beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Unde virtutes sunt ad recte agendum, dona ad agendum expediunt, beatitudines ad agendum consumant sive perficiunt. Ad quod videndum est notandum quod sicut homo spiritualis nutrit et fovet carnem suam ut salvet caritatem dei, et in desideriis suis implendis eam negligit ne dei iustitiam offendat, sic econtrario homo carnalis diligit et fovet carnem, ita quod per vitia et sua desideria defluere sinit, contempnendo divinam iustitiam, ne offendat ei desideria. Sed hoc tamen spiritualis quam carnalis homo facere possunt diversis modis: quedam enim facit modo humano, quedam supra humano, quedam infra humano. Et ut melius intelligatur accipiamus exemplum in operibus nobis magis notis, ut per hoc procedatur similiter in aliis. Unde sit quidam fortis ex parte una et luxuriosus ex alia. Spiritualis igitur homo per virtutem fortitudinis per se tenet medium inter timiditatem et audaciam, 3 ethicorum, et exponit carnem suam periculo mortis si necesse sit antequam velit eam servare. Sed hoc facit cum dolore et tristitia carnis asperitatem tollerando, et vellet non ad tales opportunitates se exponendi. Sed ex equo est potius eligit sic sustinere quam bonum virtutis offendere, et qui contrarium non eligit. Unde augustinus 13 de trinitate de tali forti dicit: quivis non per fortitudinem sit paratus excipere et equo animo tollerare vel ferre quecumque adversitatis acciderint, tamen ut non accidat si possit facere. Nec est ut dictum est in precedentibus quod habitum adgeneratum virtutis si non superveniat delectatio, quia in actu suo non oportet quod sentiat delectationem; sed sufficit quod non nimis tristetur. Sed sentit delectationem in fine operis, 3 ethicorum: sustinendo tristia fortes, propter quod tristitia fortitudo. Sed secundum fortitudinem finis nec delectabile videtur habere. Idem vult glossa super illud: cupio dissolvi et esse cum Christo, philippensium 1. Sunt quidam imperfecti qui adhuc desiderant vitam, et cum venerit dies mortis patienter tollerant et mundant ad usum se, ut sequantur voluntatem dei; et sic hoc spiritualis homo est fortis modo humano, huius curam carnis sed non in desideriis. Econtrario est homo carnalis huius curam carnis in desideriis suis, qui delectabilibus carnis perfruitur, infra tamen limites humanos, ut ille qui illas mulieres cognoscit, non tamen ne contempnerent. Unde 7 ethicorum: malitia que est hominis est simpliciter malitia, ut circa venerea hominibus usitata cum mulieribus misceri. Modo vero supra humano spiritualis homo per fortitudinem carnem suam in desideriis suis negligit, ne offendat divinam iustitiam, exponit eam morti.

qn̄ oz ꝛ quo ꝛ ū. ꝛ addit iſte modus ſup hūan' ad p̄m q2 iſte fac uolēt ꝛ iocūdē. q' ille cū triſticia ꝛ cū dolo re. ſi nō h̄t a fortitudine que ē ūtus. ſ3 a dono fortitu dinis. ſic beat' laurenti' q' dix. gaudeo plane ꝛc. q2 ſc̄ p̄t ē. gaudere ꝛ exultare. q̄m meꝰ ira. ꝛc. eḡ. fac hō carnal. m° ſup hūano. q' carnē ſuā ſatiat delec tabilibꝫ exq̄ſitis. nec ē ꝯtētus hūs ad q̄ nā inſtigat ex°. de hus. q' p̄uas puellas corrupit. ut dī ꝯm ſup .7. eth. Modo aūt nō hūano. hō ſp̄ual' carnē ſuaꝫ ſic negligit. q' ulx ei cibū ſufficiētē ſic aſino tbu at. imo m'tas miſis exponit. ꝯſiderans optumi tatē. ut morti exponat eā. p bono ūtutis. ꝛ dolet q' tātū tardat. ſic pꝫ d bō fr̄āciſco. faciente ſibi d a opbrobria. ꝛ querēt uſq3 ult mare ē bꝫ inabus exponē ſe morti. p honore dī. ꝛ h' nō h̄t a fortitu dine q̄ ē donū. ſ3 abitudine d qua dr̄ i mt. bī eſti cū maledixint uob' hoīes. ꝛc. Vn̄ glo ſup illud apli. cupio diſſolui. ꝛ eē cū x°. tal' nō patiēt mouit ſ3 patiēt uiuit. ꝛ dlectabilius mouit. eḡ. hō carnal' m̄ nō hūano. carnē ſuā ſatiat libidīe q̄ naz cū beſtiis ꝛ maſcul'. ul' ſic guloſus. q' dlectat ueſci car nibꝫ hūanis. ꝛ potari ſanguine hūano. ꝛ hāc ui cioſitatē uocat phs. .7. eth. beſtialitatē. ꝛ huic q̄ ria hitatōnē uocat ag'ria ſenſu. ūtutē heroicā ꝛ ſup noſ .i. ūtutē dīnā. q2 ex hōibꝫ fiūt dī. ꝛ iō dr̄ q' tal' h̄t. ē qd honorabile ūtute. Fruct' aūt hoꝝ hitum̄ ē dlectatō ꝯn̄s .x. eth. hac iqd felicitati fruct' ē opi ſupueniēs dlectatō. in alio uō fructu fructus. ē opi ſupueniēs dlectatō. in alio uō fructu x'an ſuū fructuz expectat. q2 i tali n̄ ē ꝯtētus. n° debꝫ ibi ſtare. dd ē g° ad q̄onē q' dona differūt ſpē ꝛ ſup addūt ad ūtutes q2 ūtutes ſūt hit. rectificātes potēs. dona ſūt hitus. expedietes ꝛ faculitātes. bītudines ſūt hitus ꝯſumātes. ꝛ oplentes. fruct' nō ſūt hitus. ſ3 dlectatōnes ꝛ ꝯguſtatōnes. ꝯntes. pueniētes. ¶ Ad argm̄. dd. q' mag' ꝛ min' pfcm̄. dr̄ dupl'r. q2 uno m̄ ē aliqd i pfcm̄. q' ē nat' eē pfcm̄. ſic puer ꝛ albus ip fect'. ꝛ talia nō differūt ſpē. 2°. m̄ ē ād ipfcm̄. q' nō ē natū fi' pfcm̄. ſic ē plāta q2 ē ipfcē animata. ꝛ nūq̄ erit pfcē animata. ꝛ tal' n̄ differt. nō ſoluz gnē. ſ3 ꝛ ſpē. ſ3 ꝛ gnē. ꝛ ſic ē in pp̄oito. In noī .n. ſta tu ꝯpetit hōi ut recte opet'. ꝛ expedite ꝛ pfcē. que oīa h̄nt p ūtutes ꝛ dona ꝛ bītudines. nā ūtutes. rectificātes. recte dnr ūtutes. p eo q' ūtus d ſui rōe noīs. dē aliqd ad agenḋ. ꝛ erig' ꝛ uigorat ſic. n. man' ifirmū nō pot recte ſcibere. n' ueniat uigor ſanitatis. ſic hō n' hāt ūtutes. recte agē. dona uō dicūt ſup ūtutes. h̄t expedientes. Vn̄ ipē rātōnō magiē apparet i eis largitas donātis. ꝓp q' dnr nō i mito dona. ſup hitus aūt iſtos. ſi ād addūt pfcē aſ ſimilat'. recipiens donāti. Vn̄ hitus bītudinū re dūt h̄ntē. ꝯformē ipi ſūme glie. ac p ꝯn̄s p'xim dō. i qua ē ſūma pfcō. iō dnr bītudines q2 iple nō dn̄io. pō diat'. potītis. ſic erit i illa bītudīe. ꝛ nō ui tal' aſtare ab ill' bīs. n' p parietē corpis. ꝛ q2 i illo ſtatu fruit' hō dō. ſic tales illi ſtatui ꝯfor mes dnr h̄re guſtū ſpī q' fruct' ē. q' dr̄ a fruēdo. q2 iā h̄nt taitaz dlectatōz. ac ſi haberēt dm̄ pſētez. ¶ Et p dcā pꝫ q' ūtutes ſūt p'ius quā dona. ꝛ dona ſūt

excellētōra quā ūtutes. q2 p ordinē ſe h̄nt. ꝛ q' dcā n' ſc̄ dn̄icā ſe

¶ Edō qr̄ d nuō ꝛ ſufficientia donoꝝ. ¶ Pr°. dd. q' nūs ꝛ ſufficiētia. ſ uaria ꝯpatōz ſolēt ſumi. Quidā .n. accipiūt eā p ꝯpatōz oppoſitoꝝ. q̄dā p̄ actuū. q̄dā p̄ finiū. q̄dā p̄ hitiuz anexoꝝ. Vn̄ uarii ſūt. modi adſi gnādi. h' tn̄ ē q' ſūt ſeptē. q' nūat yſ. xi. ſup x°. rege uiſſe. ſ. ſpſ ſapie. ꝛ intellcē. ſcīe ꝛ pietatis. ꝯſilii ꝛ for titudīs. ꝛ replebit eū ſpū timoris dn̄i. Itē gḡ ſup .i°. iob. nati ſunt ei ſeptē filii. Vn̄. filii iob intelligūda ſūt ſeptē dona. ſ. ſ. decipiūt aūt ſic p̄ ſuoꝝ oppoſitoꝝ. ut dicat' timor. q̄ ſupbiaz. pietas q̄ iuidiā. ſcīa q' ipā q̄ mītē tirſtat. tirſtiti aūt min' p̄uidet. fortitudo ꝯ acidiā. q' mītē diat. ꝯſiliū aūt q̄ auariciā. q' ꝯ dn̄i ꝯ ſiliū uult oīa retinē. intellcē q̄ gulā ꝛ ebrietatē. q̄ iōꝫ ſuffocat. ſ3 ſapiā q̄ luxuiaz. cui nō ſapiūt n' car nalia. Alii dnt q' p dona reddit' ꝯs bn̄ mobil' a ſpū. ſ. i uolūtate ꝛ i intellcū. ꝛ iō oꝫ ponē i utroq3 pō aliqua dona. ꝛ ſic ponūt i intellcu ſpeculatiuo. duo dona. ſ. ſapiē ꝛ intellcē. ꝛ i intellcu p̄tico alia duo. ſ. ꝯſiliū ꝛ ſcīā. Vn̄ q2 ſpeclatiuus ē iudicatiuus ꝛ iuētiuus. iō i diget dono ſapiē. p quā bn̄ iudicat. ꝛ dono itellcē. p q' bn̄ iuenit. ꝛ penetrat. p̄tic aūt ē p̄ agibiliū. ꝛ iō in diget ſciā ꝛ ꝯſilio ꝛ ſimil'r uolūtas indiget moui a ſpū ſcō. i ꝯpatōne ad altm̄. ꝛ iō idiget pietate. ꝛ p ꝯpatōz ad ſe ipꝫ ſuſtiñdo mortē. ꝛ alia tribilia m' debi to. ꝓp q' indigꝫ dono fortitudīs. mouet' ꝛ uolūtas ꝯt carnales delitias. eas abiciendo. ꝓp q' idigꝫ timore. iux illud. ꝯfige timore tuo carnes meās a iudicii .n. tuis. timui. ¶ Hāc aūt dona remanebūt i p̄ria eēnt'r. licet pfcōres ꝛ excellētōres. uſus ꝛ actus recipiat. Sic dixi de ūtutibꝫ. ¶ Notādū ē q' iſtis donis ꝯreſpōdēt. .7. bīti tudines. poſite. m°. ꝯ. ut bītudini paupꝑtatis. reſpōdat timor. bītudo. mititatis. pietati. bītudo luctus ꝛ eſu riei ꝛ ſitis iuſticie. reſpōdꝫ fortitudini. bītudo miſi cordie ꝯſilio. bītudo mūditie cordis. reſpōdꝫ itellcui. bītudo pacis reſpōdꝫ ſapie. bītudo aūt p ſecutōnis reſ pōdꝫ ſcīe. p quā dirigat' i agendis. ¶ Idē q' timor ſuil'

¶ Erō qr̄. Vtrū don timoris. ſit ab eodē pcdēs. ꝛ ūi q' ſic. q2 glo ſr̄ illud nō accepiſtis. ſpm̄ ſuitutis. ſ3 ſpm̄ adoptōnis. dcē. diuſū intelligas ſpm̄ cū ſit unū atq3 idē ſpſ. ex hac .n. glo. duo habet. ſ. q' ſit idē p'm un̄ pcdat ꝛ q' ſit diuſi timores. ſ. ſuil' ꝛ filial'. quē uocat adoptōnis. ¶ .2. dḡ dē q' q̄n .ſ. ſ. dat'. tūc ti mor expellit'. nō aūt expellēt'. ſi eēt ab eo. ¶ Pr°. dd. q' abſq3 dubio. timor ſuil' ē adō ꝛ ē don dī. cui pō ē. q2 ſic ē don dī. eē penas etnas. q2 nō habet ſine aliqualu illuminatōne ꝛ directōne mētis. ſic ē donū dī etnas illas penas refugē ꝛ timē. q2 ſic timē ē q̄dā emollitō cordis. ꝛ reſtrictō ꝯcupiſcētie. ꝛ i h' ē q̄dā recti ficatō. Vn̄. ieꝛ. induraſti cor nr̄m ne timiem' te. i. nō emolliſti. tali aūt timore ceſſat hō a malo. opē l3 nō a mala uolūtate. imo ſi n' crēdēt puni. ꝑpetrat mala. Vn̄ glo dīcī. q' tot ē extiō munē. Fuit aūt 2. ſpēs timoris p' illā affcōnē ul' paſſionē aīmi. ſic ponit magr̄ in l'ra. quoꝝ p'm. dr̄ mūdan. 2. ſuil'ꝫ initiab. ē filial'. mūdan' nō ē don dī imo oriē ex a more reꝝ tp̄aliū. quo m'ta fiūt. q' nō dbent fi. ꝛ p huc fugit hō penā tp̄alē. ꝛ iſte ſep ē malus. 2. timor ē don dī. ſic iā dixi. ꝛ dat' adō nō ſb rōne q̄

ſuil' ē. ſ3 ut illo timore cohibens ſe hō a pccās fugi at. penā etnā. ꝛ dr̄ ſuil'. q2 p̄ncipalit' dimictit pecca re ꝓp penas etnas. h' l3 ſit adō n' rōe qua ſuil'. q2 tūc ē pccm̄. n' tn̄ ē timor. q' ē un̄ d .7. donis. ſ. ſ. q2 tal' nō ſtat cū pccō mortali. ille aūt ſtat ſine caritate. 3°. timor ē ꝛ don dī. ꝛ iſte timet p̄ncipalit' ꝓp dīnā re uerentiaz. ꝛ ſecūdario ꝓp fugā pene etne. ꝛ iſte ē initi al'. ꝛ p caritatē ꝯnat'. n' ē uq̄ ſin caritate. tn̄ ip fcā. Vn̄ beat' iohēs. pfcā caritas foras mictit timorez. ē timor ē filial'. q' ē don. ſ. ſ. d .7. p quē reddit' aīa pfcē mobil'. a. ſ. ſ. ¶ Ad argm̄. dd. q' timor expellit' adue niēte. ſ. ſ. nō ſ ecn̄aꝫ. ſ3 ſub rōne q' ſuil' ē. ꝛ tūc pfi cit' ꝛ format'. ſic caritate ueniēte expellit' fides in formis. ut iformis ē. ꝛ n' quo ad hituz. ſ3 tūc format' ipā fides. ꝛ ſimil'r ipē timor ſuil'. ¶ Si aūt q̄rat' ut' timor ſuil' ſep ſit malus. dd. q' ſep ē malus ſi ſoluz timet cū uolūtate faciendi pccm̄ ſi timor n' eēt. q2 dolet q' tal' pena poſita ē. ſi tn̄ ꝯs ſimpl'r recogitan illas penas. oꝛet dm̄ offendē. nō ult' pcdēdo. n' ē pccm̄. q2 timē d ſe pccm̄ nō ē. imo pot eē diſpoſitiū ad bon̄.

¶ Qr̄. Vtrū creſcente caritate. timor dcreſcat uaro. ꝛ ūi q' ſic. q2 ag' ſr̄ illud ubū. pfcā cari tas. foras mictat timorez. dē. q̄ntō caritas creſcat tāto timor dcreſcat. ſ3 h' nō pot itelligi d ſuili. q2 tal' n' ſtat cū caritate. g° dꝫ intelligi d timore ꝯtrario. ¶ .2. q̄ntō mag' ꝯs amat. tāto mag' timet ne dilcē offē dat. g' creſcente caritate. creſcat timor. ꝛ n' dcreſcat. ¶ Pr°. dd. q' timor initial' minuit' creſcente caritate. q2 p illa pte qua ꝯuenit cū ſuili. p qua min' timet penā. ſ3 timor filial' creſcat. q2 q̄ntō ē i maiori caritate. tāto mag' refug' ꝛ timet dīnā offenſā. ꝛ cū dō ſollicitius ābulat. Vn̄ d uno timore ē uerū. ꝛ n' d alio. ſ3 quia bīs iohēs dīc. q' timor penā h̄t. ui eē alit' dd. aliqꝫ. ſ. q' dupx ē uſus timoris. Vnus ſollicitare ex ꝯſidratō ne ſue fragilitatis. ꝛ ali' humiliare ex ꝯſidratōne di uine magnitudīs. p'mus uſus timoris minuit' ca ritate creſcente. q2 ꝯfidētia creſcat ut dicat cū aplo. q's nos ſepabit a caritate x°. 2' uō uſus creſcat caritate creſcente. q2 quāto ꝯs amat tāto plus amat' pdē for midat. ul' offendē. ꝛ ſi iſtā uiā pcdūt rōēs. putq3 pte.

¶ Oſt p'miſſa dilīgent' ꝯſidrādū ē i q' diffat' ſapia a ſcīa ꝛc. h' ē dī .39. ¶ Circa quā qr̄ p°. Vtrū act' doni ſapie ad dīcat'. penes cogtōz uep. ul' affcōnē bn̄i. ꝛ ūi q' ſit penes cogtōz. ui. q2 ag' .12. d t. dē q' ſapia ē p̄ diuinaꝝ ꝛ hūanaꝝ cogtō. ſ3 plan' ē q' actus cogtōnis ē p̄ uep. ¶ Itē gḡ dicat i mor'. q' don ſapie datū ē i remediū q̄ ſtultitiaz. g° ſi ſtultitia dē dfcm̄ in cognoſcendo. ei' oppoſit' fit ipō cogtiua ut expel lat eius p'uatōnē. ¶ 3°. ſapia dr̄ a ſapore guſtus q2 ē ſ nom̄ ſuū. ſ3 guſtare ꝛ ſaporare ptinet ad affec tiuā. g° reſpic' bon̄. ¶ Pr°. dd. q' ſapia accipit'. q' mo dis. ſ. coīſſime. coīt'. ppē. ꝛ mag' ppē. p° m̄ dē cog tōz p̄ ꝯnalē. ꝛ ſic uocat eaz ag' ꝛ phs. p°. me°. ſa piens eſt q' oīa nouit. ſ ꝯ ꝯuenit. ag' aūt ſapia ē cogtō p̄ diuinaꝝ ꝛ hūanaꝝ. 2° modo dē cogtō nō quācuq3. ſ3 ſublime p̄ etnaꝝ. ꝛ ſic accip eā apl's .i. ad cor. .2. Alii dat' p ſpm̄ ſmo ſapie. Alii ſmo ſcīe. ū dīc ag' q' ſapia ē cognitō etnoꝝ. ꝛ ſcīa cātoꝝ. ꝛ phs dicat q' ſapia ē cogtō p̄ altiſſimaꝝ. 3°. m̄ acci

pit'. ſapia p cogtōne. ſ pietatē q' ad dīcit' i ctu late. quē exibemus dō p fidez. ſpē ꝛ caritatē. Vn̄ ag' .12. d q. p tractās illud iob. ecce pietas ipā ē ſapia. dīc q' pietas ē idē q' ſapia. 4°. m̄ ſapia dīc cogtōz dī expimtalem. ꝛ ſic eſt un̄ d .7. donis. cui' actus ē guſtare dīnā ſua uitatez. ad quē guſtū reqrit'. actus cogtōnis. ad ap hendend. ꝛ actus affcōnis ad ꝯiugend. ꝛ hic ē q' actus doni ſapie. p'ti ē cogtiuus. ꝛ p'ti ē affectiuus. i q' i cogtōne ichoat'. ꝛ i affcōne ꝯſumat'. Vn̄ actus ei' ppē dcē. ē expte affciue. ꝓp q' dr̄ in ecc°. ſapia ſ nom̄ ſuū ē. ꝛ dyō dē q' iſti ſapie ē amtē eē. ꝛ dē d gerotēo. q' dīna paſſus dīdic' dīna. dd ē g' ad q̄oz. q' actus ſapie p̄ncipalit' ꝯſiſtit eē affcōnē boni. ¶ Ad .i. argumt' dd. q' ibi accipit' cogtō coīt' i ꝯnali. ¶ Ad .2. dd. q' ſapia dat' q̄ ſtultitiā. q2 ꝛ inſe ꝯp h̄ndit. actū cogtōnis. ſic p'uiū. ſ3 n' ut p̄ncipalez.

¶ Edō qr̄. Vtrū don ſcīe ꝯſiſtat i actōne ul' ꝯſid ratōne. ꝛ ūi q' ad actōz ptineat. q2 ag' .12. d t. ꝛ habet' in l'ra. diſtīguit int' ſapiaz ꝛ ſcīaz. ꝛ dē q' ſapia ſpectat ad ꝯtēplatiōz. ꝛ ſcīā ad actōz. ¶ Itē .ſ. phm̄. ſcire q' nō ē ꝯuict opi. parū aūt n' pdeſt ad ū tutez. ſ3 ſcīa q' ē donū pdeſt ſat'. g° nō ſtat i ꝯſidra tōne. ſ3 i actōne. ¶ ꝯ. i actōne ſuffic' ad dirigētum ipā prudētia. g° n' oꝫ q' don ſcīe addat' ad opiciū ſ3 ad ſciend. ¶ Itē magr̄ dē in l'rā. q' ſapiētial' co gnitō. ſpectat ad dīuitatē i x°. ſcīa aūt ad hūanitatē ſ3 cogtō hūanitatis nō ē opatiua. ſ3 poti' ꝯtēplatiua. ¶ Pr°. dd. q' ſcīa q' ē don p̄ ꝛ p̄ncipalit' ē p̄ agibiliū p nos. nō put dirigim' p p̄ncia cogta i lūine n̄ali ſ3 i lūine fidī. q' p̄ncipia ſūt articli. Vn̄ ad ipāz pti net reſoluē. actōnes hōis ad fidī articlos ut ad p̄ncia. ꝛ ad defenſionē fidī. ꝛ ad ꝯſolatōz i firmoꝝ. formare aliquas rōnes. ex agibilibꝫ taq̄ ꝓpoſitiōn. Vn̄ ē poti' p̄tica quā ſpeculatiua. ¶ Ad .i. argm̄. dd. q' prudētia ſuffic' bn̄ ad agend p p̄n̄a q' dirigūt ad ea. q' ſunt honeſta iuris n̄al'. ſ3 don ſcīe altōri m̄ dirig' ad p̄n̄a fidī iuris dīni. Vn̄ nō ſup fluit. ¶ Ad .2. dd. q' l3 ſcīa d hūanitate n' ſit inſe actiua. q2 tn̄ illa hūa nitas. ē exēplar nob' i mōte moſtrat'. oꝫ dirigē ſ actōnes ſuas. ūrās. iq̄nt' nob' ē poſſibile. nec ē ille actus cogtōnis p̄ncipal'. ſ3 dirigē ad opa mie. exn̄ ti tn̄ bn̄ ē noſſe hūanitatē x°. taq̄ ꝯ exēplar ſui reginūs. ¶ De obō doni intellcē.

¶ Erō qr̄. Vtrū. ſ. ſit p̄ ſoli creatoris. an ꝛ creature. ꝛ ūi q' don intellcē hāt idē obꝫ. q' h̄t ſapia. q2 intellcē ē q̄dā i cho atō ſapie. q2 d hūs d q̄bꝫ intellcē intellig'. d eidē ſapia. ſapidē capit. ¶ Itē idē ē obꝫ fidī. ꝛ ſapie. q2 utriuſq3 p̄ncipale obꝫ ē p'ma ūitas. ſ3 p̄ eiuſdē ē in tellcē. quoꝝ ē fides. g' intell's ē p̄ eiuſdē obi cui' ē ſapia. ¶ 3. hit' diſtinguūt' p obiā formalia. g° ſi h̄nt idē obꝫ ſūt idē hitus. g° nō debēt diſtigui q. ipꝫ. cui ꝯrriꝫ fec' yſ. xi. ¶ Pr°. dd. q' n' ē obꝫ formal'r ſapie ꝛ intell's. nā fides ē p̄ ſapie ſic h̄t p̄ncipioꝝ. p̄ ꝯcluſionū. q2 illa q' fides p adſenſū cēdit ꝛ tenet ſic p̄n̄a ſapia intelligit. Vn̄ articli fidī ſūt p̄n̄a ſup n̄alia. ꝛ cogtōz ꝯcluſion. q' h̄nt d talibꝫ p̄ncipiū. uocamus hitū ſapie. ꝛ ſic h̄t p̄ncipioꝝ n' ē idē q'

hit gui nalui. sic ille simil'r nō ē iste. cor m̄ est
dr ds dono intell's. q aliud hitus ē ab aliis duob; ille
aut intell's ht iuestigare mltas uitutes sup̄nales
ē do. qbz iuenit sapia p̄ca ht bn̄ iudicare. vn̄
tal' hitus suetinur p que sunt hiles ad p̄mere iue
stigatō exp̄napus sup̄nalib; ē don̄ intell's. r q̄ in
uenido acq̄rit p caritat maxie spuales r d filiore
iō hit doni intell'c. ē formal' q hit doni sapie
q̄ ē p caritat r caritat. q̄ p̄ones [con]guas iuuam ab
caritas intellig̃da accipiūt nō solū agnitionib; ca
rit. s; r agnitōnib; caritat. d mag' siliū hit ē
q doni intell's. cui act ē ioteplatione nō solū caritat
s; r caritate. vn̄ nō solū fac ad sentire s; r p g
as p̄ones ccita intellige. vn̄ obm ei ē uer ccmi
iq̄nt intelligible. nō solū p p̄pas gdatōnes. uer
r p ppetatos caritat. sibi mag siliū. sic dc̄ mag
inlyā. vn̄ bn̄ ē obz male idez. sapie r intell's. s; fe
mali ē obz ipi itelk q sapie. Ad .1. argm. dd q
maior nō ē uā. n̄ nocet ichoatōz quacaz disposi
tōz. q n̄ ē d ccnia rei. ad quā disponit. r tūc bene
ē ueyū. sic iuenire disponit ad intellige iueta.
sūt tn̄ hit distīcti p formalē rōz. Ad .2. dd. q
scilla. r alia rōne p̄ma uitas ē obm fidi r sapi
entie. q̄ fidi inq̄nt adsentim cuilz uitati d do.
s; sapie inq̄nt excitat ad fectū. ad di sapidā di
lectōz. ad iudicād d ei sic d effcib; p cāz. ē r obz
intell's. iq̄nt p caitas mag' dō siles. icogitōz ei
ascendim'. Circa qr̃ uix h. q sic act doni gsili. Ar
vayō dd. q actus eius ē dyige ielectōne
agendoz. r p̄seq̄ndoz. r fugiendoz. q sūt
spūl' afficītatis. r s; regulā uiysanini. p q di
stigui ā pruderia r sciā. vn̄ eadē mō ē scie r gsilū.
s; sub alia rōne. q̄ ut scie ē bn̄ iudicabil'. s; gsilū
ut ē bn̄ iuētibil'. vn̄ eadē ē gpatō gsilii ad sciaz i
agibilib;. q ē intell's ad sapiaz in speculabilib;. r sic
exgnti. sapia r intell's. gsidyat agiblia. sic gsiluz
r sciā gsidyat speculabilia. Actus aut doni fo
titudis. ē r illius pene ul'e se offendo. iq̄o distin
guit a fortitudine put ē uitus. q tollerat illā pe
nā. s; dictam p̄ncipioz nālui. doni s; dictam legis
et̄ne. seq̄ndo motōz intale ipi. sps. cui tn̄ s; coez
legē. nō cogat moui ex ncitate leg. Et d dono
aut pietatis ē sciend. q pietas accipit duplo mod
q̄ uno m pietas ē dinus cultus. x. d ci. pietas p̄p̄e
di cultus intelligi solet. q gci theusebiā uocat
r sic nō ē don. s. s. vn̄ d. n. s; ut dc ag ē uā sapia
ul' latā. 2o m accipit s q hō se bn̄ ht ad pentes.
r tūc ē spēs iustitie. p eo q ad h ordinat hō. s; re
gulā iuris nāt r s; obligatōz ncitatis. s; 3o m ac
cipit. put ordinat hoīez erga quēcuqz. q freqnt
a uulgo. i opib; mie ponit. r sic ē don. s. s. vn̄ d. n.
s; alit attendat r sub alia rōne. ad p̄xim pietas
ut ē don. r alit ut ē mia uitus. q̄ mia uitus respi
cit in p̄ximo. gformitatez i nā. r ncitatez ul'
miseriaz. p̄p̄ dm releuādaz. pietas uō don respic
i p̄ximo ymaginē dinā. sumi p̄ris. vn̄ bon fil'.

nō tm̄ honorat p̄rē. uer r silitudinē. vn̄ dono
pietatis ē hō bniuolus cuicūqz. hoī hnti ise ymgi
dī. ita q bniuolētia illa p loco r tpe aliqn p gdat
i gpassiōis affcm. aliqn inopis bnficiuz. r sic p;
q sic act r obz doni pietatis. q̄ ipi ē face hoīez
bniuolū p cuil; p̄ximi. iq̄nt gerit dī ymaginez.
vn̄ eadē q fides tenet capiūt p intellcē r penetrāt
r oz ut di rectū iudiciū hat. ut huis ce i hendiz.
r ab eoz oppositis recedenq. r h iudiciū quat ad
res dinas ptinet fac don scie. s; q̄nt ad aplicatōz
ad siglaria opa dirig don gsilii. r donoz r btītu
Vito qr d ad aptatōne uitut dn̄. Ad q dd
q sic appayet p ag r p̄hm. p̄hi posueyūt idi
uisis bonis suas btītudines. nā qdā in d licis. qdā
i uita actiua. r qdā i gteplatiua. h aut btītudies
fl'e se hnt ad btītudinē future uite. cui uite q
dā ipfca btītudo ē h ichoata. cui illa fl'a ē ipe
dītiua. iō dō ieu. p remouit qdā ipedimita. nāz
uolup tuosa uita in qua erat btītudo aliquoz in
duob; gsistat. q̄ p gsistit i affluētia extioz bonoz
siu sint diuitie siu honores. a qb; rethit hō. p
uitute eis modpate utētez. nā ut reb; tēpalib;
tēpate utat. p don aut nō utit talit. s; altori
m eas aspnat. r gtēpnit. r iō p btītudo ponit.
btī paupes spū. p gtēti. s. diuitiaz ul' honoz. 2o.
uoluptuosa btītudo illoz erat iseqndas p̄p̄is passio
nib; irasabil' ul' gcu. talē aut seqlā passio n. refre
nat uitus ad h. ne hō ieis sup fluat. s regulā rō
nis. don aut ult h addit. s. q hō eas totalit tra
qllus existat. seqndo isticuz. s. s. vn̄ 2a btītudo
ponit btī mites. seqlā aut gcupisabil' modificat
uitus tēpātie hui passionib; utendo. s; don eas tota
lit abiciat. si ē ncce. imo si ē ncce uoluntariū incit
ad sumit. iō 3. btītudo ponit btī q lugent. Illi
aut q i uita actiua ponebāt btītudinē q gsistat
i huis q p̄ximis exibem. ul' sub rōne dbiti ul' spō
tanei bnficii. ad p m aut nos uit iustitie dispōit
ut ea q dbem p̄ximis nō recusem exibē. q fac in
stitiā. don at ad h ipe nos nō solū disponit s; i
induc ab ardētori quodaz affcu. ut feruētis d sidrii
studio. opa iustitie ipleamus. sic esuries capit
cibū r potū. iō 4 btītudo. ē btī q esuriūt r sitiūt
iustitiaz. Circa aut spōtanea bnficia disponit nos
uitus. ut huis donem. qb; rō recta dictat ce donā
dū. s. amicis ul' nob gūctis. q fac libalitas. s; do
nū sup addit. q̄ nō fac respice amicitiā. s; ne
cessitatez. ut q fac p̄udiū nō uocet eos q eū po
ssūt reinuitare. s; d biles r cecos. r iō 5. btītudo po
nit. btī mi sicor des. Ea uō q ad gteplatiuā ui
tā ptinet. ul' sūt ipa btītudo final' ul' aliqua
ichoatō ei. r iō nō ponūt. i btītudib; tāqz mita
s; tāqz p̄mia. ponūt. n. tāqua mita. effcs acti
ue uite. qb; hō dispoīt ad uitā gteplatiuā. effcs
aut actiue uite. q̄nt ad uitutes r dona. qb;
hō pficat i se ipō. ē icordis mūditia. ne s. mens
hois passionib; inqnet. iō 6. btītudo ponit.
btī mūdo cord. q̄nt uō ad uitute r dona qb;

pficat i gpatōne ad p̄xim. effcs uite actiue est
pax. s; illud. ys. 30. opus iustitie pax. r iō n. btā
tudo ponit. btī pacifici. Et nō. q gg dc. 2. mor'
q sps. s. dat g stultitiā sapiaz. g hebitudīez itellc
g. p̄apitatōz gsiliū. g. timorez. fortitudiez. g igo
rātiā sciaz. g duritiā pietatē. g supbiā timorē.
Qlet r qri. vtyū uitutes sint sibi igūcte.
Hē q. 36. Circa quā qr p. vtyū sit ponē gne
xionez iuituib;. r ui q sic. q̄ ip̄ole ē ce prudēte
nō entez bon. sic dr. 6. eth. 16. s; hō nō ē bon sin
moral uitute. s; nll'a uitus pot ce sin prudētia.
g nō habent alie uitutes sin prudentia. r illa hi
ta oms habent. Ct ag. 6. d t. e. uitutes q sūt
i aīo huano. nllo m sepant abiuicē. Jt. gg.
sup illud. ne forte peccauerit r c. neqz una ue ut.
ē. si mixta aliis uituib; nō ē. Cg. expiētia docet
aliquos ce cupales. q sūt luxuriosi r non casti. g
nō sūt gnexe. Jt ag ad ier. nō ē ista dīna.
snia. q dr q una uitutez hnt hat oms. q̄ ei nl'
la ē. cui una dsuit. Rio dd. q ad istaz qōne
respondet gg. 13. mor'. u dc. una uitus sine aliis.
aut oio nulla est. aut ipfca ē. Jt ide. 22. prudē
tia uā nō ē. q iusta r fortis r tēpans nō ē. Jtē
seri. dic oe q iuste bn fit. fit iuste fortit r tē
pāt. vn̄ ē incūtō gg r ag. q si uitutes accipiat
ipfcō mo. nō oz q sint gnexe. q̄ ipfca uitus ē
qdā iclinatō. exn s in ob. ad aliq bon op. igne.
siu sit acqsita siu inata tal' iclinatō. sic p;. q
aliq sūt pmti ad libalitatē. r tn̄ sūt p̄uati
castitate. pfca aut h ut. ē hitus inclinās ad
bon op. bn̄ agendū. r isto m. q oms ponūt eas
gnexas. vn̄ amb. sr luca. gnexe sibi iuice sūt
gcatenateqz uitutes. ut q una hūt. pl'es hre
pbet. Jt tulli d tusculanis q̄onib;. si unā uitutē
p fessus es te nō hre. nllā ncce ē te hitūz. hui
aut gnexionis duplicē cāz possum adsignare.
vna ē gg. 22. mor'. r alia ē phi. 6. eth. rō at
gg. ē s; gnales gdiciones uitut. ut poīe q discrētō
ptineat ad prudentiā. rectitudo ad iustitiā. mo
destia ad tēpātiā. firmitas ad fortitudinē. in
quacūqz mā ista gsidrēt. nā firmitas nō ht lau
dē uitutis. si sit sin modratōne ul' rectitudine
aut discrētōne. r eadē rō ē i aliis. vn̄ sūt gnexe
q̄nt ad appāta. s; n q ad p̄p̄a. Eadē aut rōz poit
ag. 6. d t. phs aut adsignat s; m. q̄ ut dicat
nlla ut moral' pot hri sin prudētia. eo q p̄p̄u
uitutis ē q sit hit electiuus. s; ad rectā electōz
nō solū reqrit. q dirigat indebit finē. q ē di
recte p hitū uitutis moral'. s; oz q eligat ea q
sūt ad finē. q fit p prudentiaz. q ē gsiliatiua
r p̄ceptiua. eoz q sūt ad finē. n. prudētia pt
hri sin aliis uitutib;. q̄ ipa ē recta rō agibiliū
q sic ex p̄napiis. procedit ex finib;. agibiliuz ad
quos quis recte se ht p uitutes morales. vn̄ sic
scia speculatiua. n pot hri sin intellctu p̄napioz.
ita nec prudentia sin uitutib; moralib;. vn̄ quo
cūqz uitio posito. corruptiuo p̄napii. ex p̄n at

corrupto nō pot bn̄ hō rōnabil'r apyi. dd ē g q
uitutes sūt gnexe. si pfce r gplete accipiat. si at
ipfce nō oz q sit gnexe. r sic cuyūt agm p̄uaqz pte.
Vtyū aut sint gnexe uitutes theoloice. dem fuit
sup. q uitutes oms incapitate gūgelāt. q̄ oz
gtuite fuit p capitatez. sic aut ē intell' q se ha
bet s ordinē. q q̄nto aliqs stat ē pfcō. pl'a re
qrit ad sui pfcōz. r facili' corrupunt. sic p; de
sanitate corrupta. q̄ l; nō auferat ifirmo abu
lare. aufero tn̄ ei curre. r sic ē q capitate hi
ta oms habet. r r n eg. gnexa. r ui q n. q
Cdo qr. vtyū dona sit. aplis. 1. cor. 12. ali
dat s mo sapie. ali s mo scie. g sium dat
un don r ali ad. iā n oz q sit gnexa. q̄ alias
nō optet q distigueret. Cg. nō min' gūt dona
cū capitate. q moralis uitutes imo mag. s; il
la dicūt sil' infūdi cū ea. g mlto mag dona
i fūdūt cū capitate. Rio dd q aliq dicūt
q un don n pot pfce hri sin alio. r p gns fuit
gnexa q̄nt ad hitus. r q̄nt ad usus. oia nō
q optet sep simil' ce iactu oq. s; q pot pfce
uti uno pot sil'r uti alio. Alii dicūt q dona sūt
gnexa q̄nt ad eoz radicē. q ē gra. r sic sūt
gnexa. q̄ cū ipa sūt p̄napiū oiuz hituū grtui
toz. oz oia cū ipa ce. sic i radice. s; q̄nt ad
eoz hit ul' actus. ē opus pab;. sic dc glo. sr
oi dnicā. r sic nō hnt gnexionez. manifeste n. ap
paret q aliq hntes capitatez. hnt don ipi timoris.
r tn̄ nūq intelligūt articlos fidi. n q eos tenēt
p fide. vn̄ dd q dona uix aut nūq fueyūt i aliq
sil' n in xo. s; p tialit ut dc apls. Ad argm dd. q
nō ē sile de uitutib; r donis. q̄ ille sūt qb; mediā
tib; ordinam. ad ea q sūt ad finē. r p capitatē
ad finē. r sic sufficeēt sum ordinati. s; dona ad n
ordināt nos. ad q n sim ordinati p uitutes. n q al
toru m ordinam. nō oz aut q sep tā altōri m sim
ordinati. vl' dd q io nō ē sep ētuz. q uitutes i fun
dāt n q n nō sūt ut ipuiul'. gnexa. r ui q sic q.
Ctio qr. vtyū pcca sit. q offendit i uno fact
ē oiuz reus. g q ht un pcm. ē oiu reus p p
uatōz oiuz bonoz. Jt q l; pcm adō abūtat. s;
q ē ad usus atio. unica ad usione sufficeēt adūtat
r h p q cūqz pcm mor'le. Cg. ois gnexio procedit
a mltitudine ad unitatē. s; pcca recedūt ab unitate
r uadūt ad mltitudinē. g pcca nō ē gnexioez
acqrē. n pot ce un finis oiu malaz uoluntatū.
Rio dd. q sic dcm fuit i l'. 2. pcca adūtūt adō
r gūtūt ad bona ceita. ita aut ē q bona apparē
tia sūt pla. iō nō oz. q q tht ad un. q p̄p̄ h thāt
ad ad. sic in gnōne nāli n oz. q u sūt mlti tūn
q q uadūt ad un uadāt ad aliū. s; sic pot q s
moui ad albedinē. q nō mouebit n ad rubedīez.
n ad augmē. r sic ē d pccis. q̄ sic pot q s fi aua
rus. q n p̄p̄ h fiet pdigus. ul' iracūdus r sic de
aliis. s; bn oia pcca aduētūt ab uno ultimo fine
r q̄ ille ē solū un. iō i h oia sūt gnexa. quia

expoliat ho gra qua erat unit fini · fca aut se
patone ia n est unit · vn dr e q pcca no sut q
nexa · vn phs · e · eth · si malu eet itegru ipitabi
le fiet r se ipz destruet · E ad · 1 · arg · dr q id ubu
bti iacobi dz intelligi q offendit i illo uno · q e
ca unionis · s · i caritate i qua tota lex pedz r phe
pdit oia bona q illi uni erat redda · r p qns ita
dispositu e q pot cade i oia uitia · ad moto retina
culo · qr pctm q p pnia no diluit · mox suo po
de ad ad trahit · E ad · 2 · dr · q · q ia pz q rone
ad usio is · sut bn qnexa · n tn seqt · q q ht un
hat oia · s q e adusus e adusus ab illo · ag o oia ·
ad utut · nc plus ad utut oia qua un formalr
s bn malr ponut · pl'a ipedimta · p pl'a q p un
solu · ex d uie r ceco · E ius h e dr · q utuntes sut
i equales q ut ad hitus diusos · r actus · qr un pot ee
mag exitatu · i una qua i alia · imo uix e aliqs qui
possit sil' i oib z exitari · imo i r'n sui obi · no sunt
equales · qr lati obm ht prudentia · qua tepatia ·
s q nt ad gra z i qua oms fiut formate · qr una
e forma · s · ipa gra · io i h oms sut eqles · qr pun
pondus oms equalit · iclinat i suu ob z · q e finis ul
tim' · sic g uitas i lapid eglt iclinat in suu ob z
q e finis ultimus · sic g uitas in lapid egl'r iclinat
aia actua · q sut in lapid ad centru ·

Et ia distribuco d calogi q i duob z madati · qplet
qsid rada e r c · h e q · 31 · Circa qua qr p' · vtrum
ds decet d buit hoib z ipone · madata obligatoria ·
r ui q no qr ds ul medicus · no dz ad pape suo ·
q faciat ei ad augmt trasgssionis · s z pcepta adeo
accepta · opata sunt i nob oe z qcupiscentia · ad ro ·
7 · pcm occasione accepta p madat opat e ime
oe z qcupiscentiaz · E yt s' illud ut poti lex · i · ad
cor · 15 · lex phibendo auget pcti qcupiscentia · s
h no ptinet ad dm · s z poti cupiditate z minuere
E yt liberal' dat qs aliq don sin hone · q cu ho
ne · s z ds si uolebat nob dare uita etna · cupialiu'
fecisst z dado absolute · qua dicedo si uis ad uita z
ingdi · s ua madata · vn ag' dic sup gen · meliore
iudicauit ds hoies · q ei libalit s uiret · E q · d ais
e q ds regat r dirigat suu · q e i d tinat ad ua
ria obsequa · s z sic se hnt madata di · data hoib z · qb z
d tinat sibi opa · q r c · E 14 o dr · q queniens e · q ds
iponat hoib z pcepta · bon · n · hois e ee s roz · sic
dic dyo · p que fine ultim ho attigit · s z qr diusi
uis possz ho tale roz psequi · r ad ptic'laria applica
re · ne ce applicatoz ho erraret · decens fuit q cu
ds dirigeret · ut sic reglat · directe tenderet in
finez · ac p h r ds · suu z honore a sua cata reciperet
qn ei ho obediens eet · r ho sic subdit mereret · na
gl'osius e acqre pmiu p mitu q sin mito · e aut
d itetone cuilz leg latoris · hoies face bonos · ut
ds i eth · melius aut fiut hoies boni · p regulas
diuinas qua p alias · vn p' · politicor dr · q ho
utuosus e optim aialiu · separat aut a utute est
pessim · r p lege qs ducit ad utute · p q pcetut
ps · lege pone m d · r c · E ad · 1 · arm · dr · q · ubu p e

intelligenda ee opat p acciis · vn no erat d itetone
leg · s z ho male disposit · sep nitit i uetit · E ad · 2 ·
dr · q gl'o no dc simplr · s z addit n diffudat · spc ca
ritatis · vn q uis p se lex no eet utilis · n ad cog'tog'
tn asistete auxilio gre · exaiuat ad pueda i fine ·
E ad · 3 · dr · q · l z sit mag l'bale · dare sin mitis ex
pte datis · e tn mag utale expte accipietis · r sic
fcm e i ml'tis l z i aliqb z sit alit · no aut dz leg lator
dimicte ea q ptinet ad sua cura ul' e z · p aliquos
ptiales · nc i diminuit mlt d libalitate · cu i ipe
sit pat portare · o hon q iposuit p auxiliu gre ·
Ed qr · vtru modus caritatis cadat sb pcepto ·
r ui q sic · d ut · in · iuste · q iuste e exeqris · s z pla
nu e q hic no solu ops papit · E yt ipleto madata
toy introducit ad uita z · ius · id siuis ad uita r c · set
nll's uadit ad uita sin caritate · g r c · E q gaiq z obli
gat ad ad eo n fco · pccat mortalit · q siqs hono
rat pre z · no hns caritate z pccat mortalit · s z h e uald
ingens · q aliqs bnfaciedo peccet · E yt nll's pot
scire se hre caritate · g nll's pot scire se iple pcep
ta · r sic ho obligat ad id q no pot scire · q uu ee
iniquu · E r'o dr q opa formata possut duplr in
telligi · s · uno m p exclusione d formitatis · 2o m p
poione dig tatis miti · p' m o obligat oms ad uitand
ome pctm mortale · r sic n qrit qo · si aut · 2o m
s · utru teneat iple ex caritate · tuc e distigued
qr aliq e obligato absoluta · r aliq qditonata · ab
soluta uocat qn icurrit qs reat · si no fac id ad q
face obligat · s z qditonata qn n icurrit reat · s z no
acqrit p miu si illud no faciat · Si g loqm de obli
gatone qditonata · tuc e dr q siqs uult ad uita
intre · obligat madata suare · vn d dix n absote
s z qditonate si uis ad uita z igredi · vn oz q tal' n un
s oia fuet · r tuc si oia fuet plan e q ex caritate suabu
qr ibi qtinet diliges r c · u e modus caritatis · expse
i positus · Si aut absolute loqm · tuc e distigued
d ipis madatis · qr aut itelligis d ipis i un collectis
put reducut ad duo pcepta · caritatis di r pximi ·
r sic ad hut obligat · qr i caritas icludit · r ordo si
ho ht un possit id · r si n tenet se dispone ad habend ·
Si aut sigillati d pcptis loquaris · tuc dico q no
obligat · qr possu iple pcept d honore pent · ul' n
faciendo hoi adiu · n c tn oz q id sit formate · loqndo
d obligatone absoluta · h e dcu q n icairo pena z
si honore sin caritate · r sic sut qcedede due rone
p ista pte · E ad · 1 · arg m dr · q legis lator papit
s' iustu z iuste · s z h qtig duob z modis · qr aliqn fac
qs op mitoriu r do accept · r sic, p e d r op formate ·
aliqn iuste excludit d ordinatoz iusti opis · r sic e
pcept ut · s · nichil fiat q iustitia · qr tuc eet in
iustu · E ad · 2 · dr · q qcludit d obligatone qditona
ta · sic apparet p qditoz apposita · si uis · vl' dr q n dic
s ua un madatu z · s z madata · tuc aut icludit illo
diliges du dm tuu z · r ipa dilecto q e forma r modus ·
Erto qr d nuo r sufficietia madatoz · Circa
q e scienda · sic dic ag d x · cordis · q illud unu
pceptu · leg · s · nal' · qtinet duo · s · dilectonis di et
pximi · r illa duo qtinet · x · r illa · x qtinet oia ·

possut aut sic distigui pcepta d calogi q dnr d ca z
uba legis · q hnt ordinare hoiez ad dm r ad pximu
sic r pcepta ciuilia · ordinat hoies · ad pncipe · r it
se · pncipi aut dz qlz ca · s · fidelitate · reuentia · r famu
latu z · p p t pm dat e p' · pceptu · ut s · no aufat hono
re pncipat ad alios · r io dc no habebis deos alienos
cora me · oz i ut tata reuentiaz ei exibeat · ut n i
iuposiu i eu qmictat · p p q dat fuit · 2m · pcept · no
adsumes nom dni di tui i uan · Yt d sibi p p memo
ria bnficioz · famulat · p p q dat e · 3m pceptu · me
mto ut die sabati scifices · r h sut precepta pme ta
bule · ordinatia aia z nra z etna r una · ad suu pnci
pe etnu r unu · i quo e suma maiestas · adorada ui
tas · pfenda · bonitas ul' caritas aplexada · s poa z
irasabile · ronale · r qcupiscabile · p actu opis oris
r cordis · io tiplex fuit illud madatu · qrespodes ob z
pmissis · s · madat adoratonis subiectiue · adorato
nis uerid ice · r sabatigatonis sacte · ordinat i ho
p pcepta · n solu ad dm sic ad suu pncipe · s i ad
pxim sic ad sua ymagine · r io i q nt pxim' · pfert
ymagine patris · d bet ei pietas · i q nt pfert y
gine filii · d bet ei ueritas · siu uacitas · i q nt pfert
ymagine · s · s · d bet ei bnig tas · s q ta ponut i s'a
tabla · vii · pcepta · na penes pietate sut duo · un
q pietate z madat · alter q i pietate uetat · pmu z
e affirmatiuu · honora pre z · tuu r c · 2m negatiu
no occides · h penes uacitate z dat un · no fl'm testi
moniu dices · penes aut bnig tate · cui oppoit cupi
ditas · r qcupiscetia · qua z utraqz pot i cord r ope
accipiut · e · madata · s · no meccaberis · r n qcupis
ces uxore pximi tui · no furt facies · r n qcupisce
re pximi tui · q ordinat s maiore lesione z r nocu
mtu z pximi · mag aut e nocuu hoi deordina
ri ce fine suu quaz ce ea q sut ad finez · r magis
erga parentes qua erga extneos · r mag erga p'as
qua erga res ad iacentes · r mag i ope qua solu z i
uoluntate · E ius h e notad q h pcepta dicut
a diusis scpta fuisse i ill' tabul' diusimod · na ioseph
q bn nouit ystoria lre · ponit q qlz tabla · qtine
bat · q pcepta · origenes aut dic q · x · fuerut in
una tabla scpta · r i alia · 6 · s z origenes qsid rauit
mistic sensu · qr p se ponit · e · q nos ordinat ad dm
faciedo · s · s caz male · diuided id pcept · no adora
bis deos alienos · r ad no facies t scultile · r qbinat
illa duo i un · no qcupisces re pximi tui · no ux · no
boue · r c · dices ee solu un pcept d qcupiscetia · r q
alia · s z ag alit ponit · qr qsid rauit bn sensu mi
stic sit orig · s s caz formale · io posuit tn pcepta
i una tabla · qrespodetia ob z psonis · ut dcm e i pcede
ti qone · r i alia posuit · 7 · uoles pcept d qcupisce
tia ee bifurcat · eo q alia e qcupiscetia · s spem
q appetit uxore · q e ps luxurie · r alia e qcupisce
tia · q appetit res ad iacetes · ut e ps auaritie ·
Quarto qr · vtru sit dispesabilia p dm · r ui q sic
qr qdator leg pot qn uult reuocare lege qua
qdidit · s z ds qdidit pcepta d calogi · g pot ea ul' i to
to ul' i pte reuocare · E yt actus arguit po s · s z

ipe ia iuenit dispesasse · i homicidio · cu habraa oc
cide filiu i noce te z · aliogn ipe pccass z · h uoles face ·
E yt mag e qtru pape qua pcept reuocare · s z
ds pcep qtru osee ut faceret filios fornicarios · aliogn
ipe pccass z · g o pot i ipis dispesare · h i dic · b · d dis · r
p · i pceptis pe tabule · dispesare pot ds · s z no ho sic
e d machabeis · E q · ds no pot face qn q o seqt ex
pncipiis · ueris · s z oia pcepta de calogi sut q dam
qclusiones deriuate a pcepto leg nal' · q ordinat
hoie z in finez · g o r c · E r'o dr · q · pcepta d calogi
sut i dispesablia · cui ro e · qr cu ds sit fidel' · se ip z
no pot negare · ee fine oiu catuy · nuc aut sic e
q lex etna · e uolutas di ordinatiua oia in se · sic in
ultim fine · r sic qda regl'a i pmis i reglato nalr
no pot aut reglat a regula d uiare · nec a re
gula · plan e aut q lex nal' sic dic ag · q faustu r
d · x · cordis · e q da lex ptiapato leg etne · r sic illa
n errat nc ista · qr e i strumt illius · oia aut alia
pcepta d calogi · sut i illo ectal'r qtetta · sic x s dixit
i hus duob z pceptis uniusa lex pendet r pphe · r sic
ipe no pot ordinare · q ho eu non diligat · nc pot
dice q male r iniuste r i d bite agat · qr id ad utet
hoie z ne tederet i fine · sic no pot ad s b trahe q ei
insut stalr · vn · q · d · qc · dr q ius nale p petuu
r i pmutable pmanet · sic · n · ad illa pcepta · q
n qtinet plena r pfca z iustitia z i cautatib z pot
s' relaxato · ex eo q pot uenire casus · i quo si lex
suaret ect q intetone leg · eo q illu puide no
potuit · sic si aliqs leg lator sit tal' · q oia possit
puide · r i suis legib z i stituat ordine iustitie · ille
no pot tale ordine remoue · q · s · no subdat legi
iustitie · sic si i aliqua ciuitate ponet aliq pcept
q nll's pdet ciuitate z · ul' q nll's faciet ad iiustit z
talia pcepta nuq eent reuocablia · s z qn sut aliq
leges · p aliquos modos obsuad · possut bn i suis mo
doy d tinatonib z uariari · pcepta aut di sut hui'
qr sut fca ab eo q oia uidet · r sut s se ordine iu
stitie qtinetes · r io no possut remoui · imo or
dine iustitie auferre eet se ip z negare cu ipe
sit ipa iustitia · e aut fidel' ds q se ip z negare no
pot · vn qcedo arg m qr bon e · E ad · 1 · i qtru dr ·
q leg latores ciuiles · bn possut si uolut mutare
leges quas qdd rut · qr n qtinet n qua sda d tina
tones pceptoz · oiu · q p p ecaustatias ptic'lares po
ssut a lege ne d uiare · s z lex nal' nobis i pssa · q nt
ad suu pm pceptu r ad · x · d calogi · accepta s mte
leg latoris · qtinet ordine hois ad dm · r sui · r ad
pximu · eo q e r ipe ordinabil' ad dm sic i fine ul
tim · r s io no pot se negare ee fine ultim · sic n
pot negare ordine z ordinabiliu z ad ip z · E ad · 2 ·
dr · q ds no dispesauit cu habraa d morte filii ·
qr pcept d homicidio e · q nll's dz occidi sin iustit
ca · s z qr i pe ysaac occidi debebat · mito pcti origi
nal' · ds pena z corpale illi d bita · i fligi madauit
executor aut illius snie · i nll'o dispensatoz precep
n sic potestas ciuil' · r i erat r occidendi miti · r oc
casoris · r glia papietis · vn sic potat · sic iob fla
gellari · madauit · r tal' mors no e indbita · ex quo

auctor mortis et uite sniaz decreuit. Ad .3. dr
q osee no fec filios fornicationis imo in matrimo
nio. sz precepto dni filii fornicationis. qz illa fuat
prius fornicaria. sz ds fecit ea sibi uxore. sic ipe
fec institutor prima matrimonii. un ad cessit ad ea
ut sua legiptima uxore. sic filii israhel n fe
cerunt furtum illud. qz q acceperunt erat eis debitu.
ex suitio ia fco. et ds decreuit sniaz. et tractauerut
illa bona. sic res suas. Silr dri e de aucto de b. qz
no itelligit de preceptis pricipalibz. sz de ill. igbz no
tenet audiedi parentes. iux id q no odit prez et ma
tre et c. i quo n sunt audiedi. Si aut qras de ma
chabeis. dr q machabei no dispesauerunt i sabato.
sz poti exposuerunt et itptati. sunt id preceptu q n in
telligite sic ipi pius itelligebat. qz no e op puule
q esset utile ad salute huana. ul defesione iusta
ab iniuste ifende.

Circa tn e ta ee gna mdaciorum et c. h e q .38.
circa qua qr de mdacio. Et qr. p. utru oe me
dacium sit flm. et ui q no. qz glo sr id ps. pdes omis
q loqut mdaciu. dr q aliqn loqns uerum mtat.
Ite ag i ench. ille emtit q dc uer q putat
ee falsum. Co. diffio mdacii est s glo. falsa sig fio
uocis cu intentione falledi. Ro ad q mdaciuz e
q dm dcm plaria q pot sigficari ad rez ipaz placi
sigficataz. et ad itntone dcetis. et sz hat duplicez
9patoz. sorat id tale dcm duplicez falsitatez. qz p
9patoz ad re ds smo uerus. et p 9patoz ad itntoz
dicetis. ds smo uerax. eo dr falsus et fallax. qn
no respodz uox rei ul intntoni. et qz mdaciuz ht
9patoz ad dicetez et ad re. io dupx falsitas 9curro
una mtl p 9patoz ad re. et alia formal p 9patoz
ad itntonez. dicetis et utraqz ponit i diffione sua q
e fla sigficatio uocis cu intntone falledi. Un
ad plenaz roz mdacii utraqz reqrit. sz a formali
denoiat. qs mdax. sz mtri non dic n 9patoz ad
dicetez. Un suffic q discordet uox ab itntone u
dicat qs mtiri. Un mtiri 9 mte ire. sz ita uadit
9 mtez q dc falsum sciet. sic ille q dc uer q pu
tat ee falsum. Un plus iptat i mdacio q imtiri.
sic dc magr i lra. Ad .1. argm dr. q no ois q
mtit dic mdaciu. sz bn eo. qz ipluisse ht mtiri.
et io bn dc q aliqn mtit qs uer dicens. sz n s ite
toz. Ad .2. dr. q ille mtit q dc uer q putat
ee falsum. plan est h qz mtiri e 9ire mti. qz h
id q dc sit ita ire n tn e ita i9scia. et io uocat
mtiri. no i mto. qz no p 9patoz ad re. sz ad m
te dz iudicari uox mdax. Sit pctm. et ui q no.

Eo qr utr oe mdaciu qz q fac uir iustus
et tn no rephendit. no e pctm. io ex. maiorum
e arguedi sic dc decal. sz mlti uiri iusti mda
cia dixerut. nec rephenduntur i scriptura. g no e pcca
ma. pz. mi plan. ex io iacob dicetis se ee esau.
q aut ibi eet mdaciu pz. qz fuit falsa sigfio
uocis cu itntone fallendi. Ite scriptura dicit
iud. 9. q ligna ierut et disputacoz eo fciz na
rat. i ligna. et plan e q ligna n fuerit lo

cuta. g e dicens ee fcm q no e fcm. loqt mdaciu.
Ite amb dc. no solu i uerbis sz et i fcis ee mdaciu
qz mdaciu iqd e yan ccse dyc. et huic nioi gna
opari. Co. ag. q mdaciu. 9ss aliq gnis mdacii.
q pctm n sit ee putauit. se ipz turpit decepit
Ro dr q tam s scos. qua phos oe mdaciu est
pctm. na phs. e eth. g. dicit s se ipz mdaciuz
prau e et fugienz. sz ois ppoio indifinita iqua
ponit h dco. s. et ig no est i utute ulis. sic pz
in top. u dr q si ho e risibil ignt tale. bn se
q ois ho sit risibil. et sic e si mdaciu s se e prau
et fugied. bn se oe mdaciu e tale. sz uide roz
s aliquos e sat difficile. h sit auctoritates inue.
Un amb dc. fugite mdaciu frs. fugite et c.
dusi tn du saz roz adsignao. na s ag. x. de t. y.
no e ad pctm nisi ur abusio. imo dc q uti fru
endis. et frui utedis. e suma puitas. uti g reb
ad eius gnu qua ordinata sit. e eis abuti. sz
plan e q uoces sut ordinate et istitute ad sigfi
cadu 9cepte mtis. i. pyer. sut g ea q sut i uo
ce. eaz q sut i aio passion note. g uti uocibz
ad ei 9riuz. q e i aia. e eis abuti. sz p g h mdaciu
utit quis uoce ad 9riu ei ad q istitute sut g
et c. istitute aut sut ut q e i anima. dicat uox
e. et q n e dicat no e. et h e doctrina x. sit aut
smo ur e e. et n n. q aut ad aplius a malo e
s. aio. io cu iquoh mdacio sit 9uenle. ee flm pla
nu e. q oe mdaciu e pctm. sic. n. uitas e ad
eqtio rei ad intllcm. sic mdaciu e obliqtas rei
ad icllcm. qz abutqz extmo discordat. Ite malu
pot ee ul qz trasceat actu sup idbita matiaz.
ul rone male itntonis. si p mo pot ee rc di ul
pximi. sic e rli di. qz. s. ds n e mo odibil. nuqua
pot bn fi. sic odire ul blasphemare dm. sic rli
pximi. sic adacede ad n suaz. sep e malu. sz bn
pot fi. puta q fiat sua. et tuc no erit. si aut sit
rli male itntonis. sep aliqualiqz fiat e maluz.
qz caret debito fine. imo ht opposit debito fini.
Un q tale gd n sit malu. e dice q malu sit
bon. tale aut e mdaciu. qz et e uox illa lata
sup idbita maz. et ult h fit cu mala itntone
et sic ht utraqz cauz qr aligd dicat ee malu. et h
primu posst bn fi. ab eo q ignoraret illa maz. n
ee debitaz. tn s no ht aligd excusabilitatis.
Un dr e q oe mdaciu e pctm. Ad .1. argm
dr. q iacob no fuit mtit. sic dc ag. q. mda
ciuz. qz ipe et alii q i auctoritate hiti sut phece
locuti sunt. p tpe futuro. qz pp h fucus e iacob.
erat hitur hedtaria budtonez. et erat p moge
nit. h pz p no itelliget. nc forte ipe loquis. sz
mr q fec fi bn sciuit q ds uolebat q id ppha
ret. p ipz iacob. sic p strumto. s. s. Un n dns
ee falsaz uoce pconis. dicetis expte potatis. et
e iudicis ut fregnt. et silr e dr de simulibz uir
Ad .2. dr. q sic exponit ag. uba tn suptaue
posita no sunt falsa. qz n p uoce p maria sz
sz s pa sut dca. et ad illa debet iudicare qz ois

emitiatio ad id q emitiat. referenda e et ille est
primus et litral sensus. ex qn dico tu es leo. et c.
Ul dr q scriptura narrat quedam sic dixisse et h ilr
fuit q ioatam dix illa uba. g abimelec. Ad .3.
dr q bn e pctm i fcis sic i ubis. qn ho ypocita e
malus. et i fcis e o se ee bonu. n potes arguie
de mlris q sic uidet silia fecisse. qz uidit bn
u tal fuisse. q i h no fuit remunata. fuit
tn i caritate et puitate qua huit ad defesioez
ppli sui. nc tn oz q q h pctm sit morle. sz for
te fuit ueniale. q. bn stat cu caritate. qz
officioso mdacio usa e. nc scpta 9mdat ea i
quoh udo. q dix. sz de piclo inquo se p bono
rei publice posuit. dc aut ag. q h mtu ue
lit falle nlls uq. nc ioc ose n aliu uult falli.
et io tal offedit faciedo aliu q n uult sibi fi.

Circo qr utru oe mdaciu sit pctm morle uiris
pfcis. et ui q no. qz circustatia no aggrauat pctm
i infinitu. si g stat pfcois e circustatia. expte pfoe
n excedat q d i infinitu. sz ueniale et mortale distat
i infinitu. g e q e uni ueniale no e alti morle. Ite
n mtu aut e preceptu aut 9siliu. si e preceptu oms
pecant mortalit. q precept negatiuu uenietes.
q flm e. si uo e 9siliuz. nlls pecat. qz ad 9silia
nemo obligat n ex uoto. sz uiri pfci no uouerit
id. g et c. Ite si mdaciuz caritati repugnat a
h est. qz caritas e a e qz ipsa e. si repugnat qz
caritas. g qlz pecat mortalit. si qz ipsa no cadit
a caritate p mdaciu. sz a pfca caritate. Co. pfes
oms q locunt mdaciuz. glo. ag. dr. pfcis oio m
tiri no 9uenit. Ite ulli 9uenit e si uiri pfci no
cadit. sz si uiri pfci mtiret. eis no cadet. si aut ul
li cdetur fides periret in tota. g mdaciu pfcoz fi
de tollit sz h no pot fi sin mortali. Ro dr
q no oe mdaciu e mortale. et i h oes 9cordat. sz
utru uiro pfco. de h e dubiu it doctores. et rones
dubitatonis sut dce i arguedo. Quida n dicit q
mdaciu ne rone sue spei no oe e pctm morta
le. sz id solu q opponit doctrine fidi. ul caritati
pximi. nocumtuz i fendo. siu psit aliu. siu no.
si aut rone circustatie. accntal. sic no e aliq q
no possit ee mortale. ul roe scadali ul nocum
ti. scadalu aut pot 9tige mltiplr. s. qz mtes
e psona solepnis. ul silia. puta doctor uitatis
ul e i statu pfcois. ul pbabilit credet q in pueni
ret nocumtu. et no ad ordinate dcm. et hui Illu
dicit et redit ad ide. q aliqs obligat ad faciedu
aligd. ul no faciedu p alios. q. modis. s. roe uo
ti emissi. ul officii 9missi. ul imminetis scadali.
ul 9scie scrupuli. uiri aut pfci. no obligat .3.
primis modis. nc roe precepti. nec uoti. nc officii.
sz roe 9scie uiculu. ul scadalu. e tn notadu. q
duplr sut aliq pfci. na qda sut pfci occulti. et
qdaz publici. uiris publice pfcis. adhibet fides.
taqua 9suatoribz uitatis. et qz mdaciu dephsu

fac ut ho alti no cdat. qn uiri pfci mtiut. et p 9
seqns nec ipis cdit. nc aliis. et sic fit magnu piu
diciu uitati. et dat aliis ca scadali actiue. io tale
debet hre 9sciaz. et p nlla re dice falsum sciet. si uo
sut pfci occulte. no sic eis adhibet fides. n sca
dalizant hoies. et io no pecat mortalio sz illi sic.
ex. qz tales tenet stare i iminenti psecutone fi
dei. q psequntes et illi possut fuge. de ciuitate in
ciuitatez sin pcco. si. n. publice fugent ul latita
ret ppls cadret a fide qn tales fugent. et h uu ee se
tetia ag. Un dc q si i aliquo pot qs mtri. n oz q
ho cdat. Ad .1. argm. dr. q circustatia n fac de se.
sz roe scadali ul 9scie. q mutat gnus pcti. ul dr q
illud no e uer gnalit q circustatia n mutet in
ifinitu. Ad .2. dr. q mtiri oi mdacio n e 9 precept.
sz i aliqbz. qn s. e pnicosu 9 pxim. et aliq no. Un
uenialia. pcca sunt poti cohibita. qua phibita.
Ad .3. dr. q repugnat caritati rone sue pfco
nis sup addite. qn ipa pfco uiri iusti aliis mani
festa. alios scadalicat. Mdaciorum Ad. q m

Varro qr nus et sufficietia dcoru sic dcm e ht
de sua rone intntone falledi. et io qz h e forle
oz accipe gna mdaciorum. s uarietate falletiuz.
pot aut quis falle. aut ut psit. aut ut de
lectet. a e. ut ledat. si itndat p de uocat mda
ciu offitiosum. si uo ut delectet dr iocosum. si at
ut ledat. pnitosum. sz lede pot qs corpalit ul spu
alit. si corpalit. duplr pot 9tige. s. q uni noc
alii p dest. ul q nlli psit. et sic sut .3a. gna. un
p nitosum qn nocet spalit. s. i doctrina religiois
siu fidi. sz q uocat spale. aliud qn nlli p dest
et alicui obe. .3. q uni p desto et alii obe. Si aut
mtit ut aliuz autse si aliu uocat iocosum. siu
ut delectet se dr libidnosiz. Si aut mtit ut
psit aut ut psit irebz. et sic uocat offitiosum a
in salute et uitaz corpis. ul i salute spual. s. casti
tatis. et sic sut .3. dre iocosi. et p 9ns sut. 9.
gna. q ponit ag. et magr in lra. Ille q laudat

Vito qr qs magis peccet. an. se mdacat.
ul ille q uitupat se Ro dr. q aliq dicut
q fat plus pecat. uitupans se. eo q ledit fama
sua. nc ht cura de bono noie. et qz sibi nequa ee
et qz ei e q aligs cdit excessiue malus qua bon
et ult h si ho dicat de alio. n cito cdit ab aliis. qn
uo ho dicat de se. qz bn scit se ipz. cui fac mala
oppione de se. Alii dicut eo. qz difficile e negare
de se. q e qua affirmare q n e. salte plan e q
qlz pecat. sz eiro plus placet. q. eth. q. iminu
ant mag auo deauans. uerax aut e ille q a
mator ui p hitu uitatis e pmt. sep dicit ue
ritate. q hitus e i uolutate ut i isto. q e moral
uirtus. de qua habet .2. eth. 6. Dist. 39. 2

Vnc de piurio uidam. et c. h e q. 39. Circa
qua qr p. utr liciti sit iurare p dm. et ui
q n. qz mat. q. papit. nolite iurare oio. idez
dic beat iacobz. an aut oia. f. mi. nolite iura
re Co. dut. 6. dnz dm tuu adorab. et illi soli
suies. ac p nom eius iurab. Ro dr. q circa.

aug si q puto 9ra di nor
te iustius debz uerit oc
cultare nc pcz dicere nc
nc pterire nc mtatr ne
occidat aia sua

et h pu uior e

dicorum n extimo pci e
q magis uera oppo e
et tal e i latitor mag
n. uldcio oppt q ex
io s phz i pdco loco.
ex tpiori. e modo no
bo ut i plibz ad laudad
se q uitupad.

istā q̄one. errat manichei moti auctoritate allegata. nō tñ curāt d̄ iura. q: legē dicūt datā eē a malo dō. s; decepti sūt. q: ignorant expositiões logicales. nō n. ē sic dictū. q: differ negatō p̄posita ⁊ p̄posita. nā ip̄e n̄ dr̄ oīo nō iurab. s; n̄ iurab oīo. expellet. n. ista huit aliq̄ n̄. n. q̄ ē sua ⁊ ōcupia. ⁊ ipi cōdūt q: expellet sue ōnie. ye recta q̄ ignātia. dico q: q̄ plex ē actuu iura. q̄da n̄ sūt s; se boni. q. nō possūt male si. ut sume dō dēc. ⁊ cū dilige. q̄da sūt dē se mali. ut adultiū. q. nō pot bn̄ fi. q̄da sūt medii. q possūt bn̄ ⁊ male fi. ⁊ dicūt indifferentes. ⁊ tal' ē iurab. ls q̄ iurare p̄ se ōsignis. ⁊ p̄ se finis exeligē q: inducet est. ex sua origine. q. hoies dicūt ex sua origine. dm̄ hr̄e ifallibile uitate. ⁊ cū cogitos. ex fine. s. ut tmnet q̄stiē. ad ustificad hoies. ē. ad heb. ea aūt q possūt male fi. nō sūt idifferentis usū thenda. q: nō phibu iurare s; ōsuetudinē ⁊ uoluntarie iurādi. vn dr̄ nolite ⁊ nō nelitis ⁊ c. oz aūt q iuramt hat .3. comites. ad h̄ ut sit licitus. s. q: fiat p legitima cā. ⁊ cū discretione ⁊ cū uitate sic dicit ppha. iurabit dnō iuiuitate. discretione ⁊ iustitia. q: sūt .3. comites. quos q̄ secū h̄re. ne. s. sit ī temeyuriū. nc friuolū. nc flm̄. sic pz ex h̄ iure iurado. ⁊ si .x. ¶ ad. ayg. dr̄. q: x. exponit se ip̄z. q: statī dx. neq; p celū q: trono ē est. si aut hat tales comites. tūc ē lon actus. s. lace. eo q: exibet honorē dō. soli dbitū pp q dr̄ lex. ⁊ p nom ei iurabis. si aūt aliq̄s istis comitib; ōficiat malus ē. ⁊ qz facilē ē ōfice qua stare. io tutū ē caue n̄ iurare. sin cā artua. ⁊ discretione ⁊ cū uitate.

Sed qr̄. vtrū liceat p cātā; iurare ⁊ ui q n̄. q: mat. q: dr̄. nolite iurare p celū. q: t͡ronu dē ē. neq; p trā; q: scabellu ⁊ c. ⁊ n dicit glo q: x. docuit q: est pfectionis. qn dx oīo q: nō suspstitōi ē pfectaluy. cū sub iugit. nc p celū ⁊ c. q: si est sup stitosū nō pot fi licite. ¶ ut ulls dz dpni ⁊ ppō mortali. s; qn iurat p cātā dz dpni ⁊ lauat exorari. plo. mi. 22. q. i. sigs p capillū dī ul cap iurauit. si ecclastico ordine e deponat. si nō lauicus anathematiget. g si nō possumi iurare p mbra x. mim p iura. q: iurat ⁊ sua sūt q̄ta. lz sint sca. ¶ iā cristō dt q q iurat p cātā nō uitat idolatrie. ¶ q iōseph iurauit p salut pharōis. gen. 16. ¶ ut forma iuramti p q̄ quas fidē uitē. ē p cuid. q cātā sūt ¶ y dr̄ q iurare ē sic sue adoronis. aduce. vn aplz oīs q̄ ūsie finis ē iuramti. pot aūt duply orige iurandi. aūt p ipcatō. a p iuocatō; testimoni uitatis. tūc ē p ipcatō; qn dico. ita uiuat filius meus. sic h̄ ē. h̄ ē dēū. s; nō ē n̄ uiuat. vn tal' ipcatō ē potius ipcgnorad. qua iuocatō. q: dō io ipignat. ⁊ istud s ag ē fortissim iuramti. geni. p iuocatō; aūt ē. qn aliqd pfens. ul' pīr dubiū ōfirmat p iuocatō. i fallibili uitatis. n̄ testis ē iu dr̄. ul' corā dō loquor. h. ē dm̄ iuoco.

teste. isti uitatis q: dico. vn sic acci dic istetis q: aliqua dubia ōfirmat p aliq p'ns ifallibilia q: ad dicta affirmar illa mīn' nota. sic ē i ppoito. q: fai cirgātia. q. n̄ possūt p nēcias regulas ōfirmarī. ut in fide fadam audientib; recurrim ad teste ifallibilē; dm̄. q oīa nouit. n̄ ūtī pot hoies aūt nō sūt sufficientes. q: n̄ uident oīa. ⁊ dico q̄ illa indiffat possūt mtī. vtrogi aūt mo pot iurar p cātā. ut ē ersa. dnn; repsentās eā sua q; i eo relucet. ⁊ sic h̄ n̄ sit aūtre. s; catolī. s; si cātā inse ōsidēret nō lz. iurare. ⁊ q: catē facre mag repsentāt dm̄. mag ē idoneu iurare p scas q̄a p nō scas. ⁊ sic iurauerit sci. ul' iuramto pmissionis. qn obligat ad dō. ul' asseyt oīo. vn d'uit iurare p maiore se. ⁊ s iugl; catā. ise ōsidata ht alia maiore se. igm̄ illa repsentat; sua causā. q: alit nō licet iurare. ¶ ad. i. ayg. dr̄. q glo. lō q nō lz imo ē supstitosū p cātā ise ōsideyatā q: esē yeuentia id bita exibet ¶ ad .2. dr̄. q: p dcretū pu. pp logē dillos. q. colat dn̄ hr̄e yeal illa mbra. ⁊ h̄ ē ē dm̄. blasphemare. q: dr̄ [illegible] ē nō mbrat. ul ⁊ illos. q: yrreuenē mbrati dicūt cor x. dicto p sanguinē ⁊ filia. sic gallici q ē ualde reprehēsible. ¶ ad .3. dr̄. q: crostō dic q nō fuy rodolatri; q: iurat p catā. ē iste ōsideyatā q: ia fomicē ia ad nimis; q possit ē i fiuj testimoniu. vn q iurat sup altare ⁊ c.

Cato qr̄. vtrū liceat recipe iuramtū a Iudeis p. ⁊ ui q n̄ q: dr̄. 2. q. q. sigs pbiit. pbiit ince iurauit. p scas ōsettas iterogat. q nō dz iurare. ⁊ si n dz ip̄e. n ego possum repete ¶ qualz ē licitu. ē dm̄ suū ōfirmare. s; iuramtū ōfirmat ē dubiu; ē licitu. ¶ y dr̄. q iuramī dz h̄re tres comites. ut dx. s; iudicau in uitatē discretiōe io apuerit cuiutib; discretiōe nō dz peti iuramtū. nc ē recipiedū. ut pz. 2. q. q. puer an anos. ie iurare nō cogat. dz ⁊ h̄re uitatē. io ab ill q alias fuerit deierati. ⁊ de p iuyio ōuicti nc apūcipe sūt ab isfama releuati nō dz ab ei recipi solepne iuramtū q: iteūs pot. ē ptio a amore ul' odio. pni eēnt falsū iurare. sic habet. 22. q. 5. nulli q semel puiaut ōfessi sūt nc testes sit p h'. ¶ iuramtū dz h̄re ōfirmatō uitatis dubis. apud hoies. facto testaūr ul' pō astioes. tales dbent se exibē. ut nō ē oōs ulb. pu aut minime dubiteat. io ē facilu iurare n̄ debet nc ab eis ē exigēn. n p cā artua. 2. q. q. sicut hactenā. si ni urget magna nēcitate ifamie. debet ipi offerē iuramtū. ¶ p talia fuit coit p nom dei. nō dz. coit q̄s iuraye n iceui. 32. q. q. honestū ēta sūt tpia igb; iurare phibem. n p pnot. ab iurare aūt p vīdola sūa. nūs reape p dēs ad uenerato; sicē aūt sic ⁊ ani asarcerni. q: iā fueat ei honor. soli dō debit; ⁊ sic pz aquo q pot iuramtū recipe. q: adeis q̄ n p hibito ¶ ad ayg. dr̄. q: pbite n dz n iasu ut dm̄ ē.

Vato qr̄. vtrū q obliget iostia p iuramtū dolosū. ¶ y dr̄. q: aliq dicit q eū dolisi ne

mini dbeat patrocinari. s; tal' n̄ obligaret ia repetaret ōmodū. dē suo dolo. io dicūt q l. dolosus iudicat alui decipe. tn exterius p uba obligatoria. se obligat. vn amb. ⁊ ysi. qua cūq; arte ubor qs iuret. ⁊ acoep d'. sic ille cui iurat intelligit. illu dicit q nō p tat p sile. q: p uoc dolosū nō obligat q n̄ ingspectu eccle ad tale matmoiu; q: n̄ ē matmoniu n̄ sit itroz ōsesus. ⁊ respondent q tal' n̄ repetat ōmod imo. bn̄ pecat mortale dieyado. ⁊ sic punirt. vn 1. iy 16. hō uidet eā q pcyat dē aūt ituet cor ¶ ⁊ ulta vsi. dicit q intelligit. q bn̄ iputat sibi iudicū. si n̄ q pp h̄ sit obligat ioscia. ad fem. s; uult q: sua ecclia sit iudicet. io n̄ putanat dolus q̄ ōpellit iurare.

Quito qr̄. vtrū iuramtū coact obliget ⁊ ui q sic. q: aug. ōsilū dicit q illis coactus iurame uni mulieri. q aū dicet ⁊ c. ⁊ casesū bn̄ amb. q tenet ⁊ penitet dē alio. ¶ e. dē h̄us q ul' metu fuit. dr̄. abbās. q dbeat iurari. ¶ y p q: dupt ē uicū s. ecclie ⁊ ōscie. ifoz ōscie obligat qs q: nūq ē coactō sufficiet cogens. tn iudex debet cogē alia poz. illud relaxare si fuit met q pot cadē. igitatq iuyiē nō cogēs repetat dē sua malitia ōmodū. si aūt i foro publico agat. tūc si fuit leuis met tenet. si aut fortis nō tenet. sic ptes leges n̄ dicit. ¶ ad. ayg. dr̄. q: n̄ ē sile ē mat. q: oz q libe fiat. pp significatō. vtrū iuramtū incautū obliget. q

Esto qr̄. s. ugit imm' dtn. ⁊ ui q n̄. q: vsi. dic' ⁊ habet in lyd. sigd nos cautius iurare ongent. q: obsuatu ip̄e ore iligat exitū. libē salubri ōsilio mutād noui. ¶ 22. q. q. ⁊ habet in lyd. i mal pmissis restide fidē. i turpi uoto muta decretū. q icautē uouisti nō facias. ¶ q iosue suaeuit not icautē fcm. ai gabaonitis. ai cēt ab dō phibit. ne iyset fedus cū hoib; tre illi. 10. 9. ⁊ exo. 23. ¶ 22. q. e. inocēt. dē q tian. q iuramtū ē n̄ adsumda ne sic religionis. nlla auctoritate phibet suare. ⁊ tn i d ē icautū ⁊ malū. ¶ y dr̄. q iuramtū pot ēē icautū duply. q: ul' ppe modi iurādi. ul' p̄e ei. q iurat. s; m q̄s incaute iuret. ⁊ nō dlibatōne puia. tūc nō obligat dēcitate salut. bn̄ tn pot suare si uult. si licitū ē q iurat. si uō d q iurat sit q cautate nllm tale obligat. s; bn̄ peccat iurās. q: oīa dna pcepta ul' ōsilia ordinat ad caritatē sic ad finē. q: finis pcepti ē caritas. nllm iuramtū q pcept ul' ōsiliu obligat. vn gnalr nllm iuramtū q icludit i se pcm mortale. ul' ueniale. eo q ē ō pectitudine cautatis ul' dispo ad mortale. nllm iquāt tale obligat. nc gnalt q ē meli' face quā nō face. ul' nō face quā face. puta q nō loqr fotio suo. ul' q nūq reapiet plam. s; otigat eligi ōordie. ⁊ si papiat ⁊ filia. si aūt sit du

biū utrū sit meli' face q n̄. nō dz p̄pa auctoōueniye. s; p yeuentia dē que iudicaunt i h̄ rugrat absoluto; ab ill'. q tenet loci dī. ⁊ i in aliis eēt tonū ad punitonē sue temeritatis iurado. q: facet se ab solui asupioy. n̄ illut eēt talī certū. q bn̄ gl' iudicaret male eē iurat. ¶ ad. i. ayg. dr̄. q iosue n̄ fēc uot in q: pcept dm̄ dē n̄ faciendo fedus erat intelligēd. s; tales aparēre icōgnibiles. ulē h̄ i ipi fuerit morti ciuile. q: fuiuti ad icca q ē morst ciuile. ⁊ sic suadi n̄ ugebat imalu. exitu. imo ibonu; q: meli' erit q pectio fuiset dō fuietib; quā q: sit morente. exq libē. saueyūt ad morte. ¶ ad. 2. dr̄. q q̄tiani pot intelligi. q n̄ phibet suare si n̄ uult. s; bn̄ pot si uult ōuenire. q: nō ē pcm nō itrare religione. io nō phibet suare. s; nolle uelle itrare. ē nō obstināti animi. ⁊ recalatre q̄e in spiratonis. ul' dr̄ q gtian fuit i min pudusi. si uō obicat ōsiliū aug. q meretrix meli' fac suadō q n̄ suadō fidē datā. s; amasio. dr̄. q i sūt dūo. s; coicrtō sui corpis eu illo. ⁊ h̄ ē malu; a ē suare fidē. q alū n̄ se oingēt. ⁊ ē bon. io ag. dx q peior eēt si n̄ fingeret. q: tūc facet duo mala p'la q facat. m. s. fiuctū uoti. ⁊ qutō ai alio. ⁊ si fuat n̄ ē tm mala.

Septimo qr̄. vtrū oē piuriū sit pcm̄ morle ⁊ ui q sic. q: omē q ē q pcept ē pcm̄ mortle s; piurare ē q pcept. leuit. 19. nō puiyabis in nomine meo. ⁊ c. ¶ 22. q. i. dr̄. q piuriū sit ifames. s; plus ē eē ifame. quā mortale icurre. q: n̄ n pgul mortali icurrit. i. ¶ q̄n aligs iuraut occide aliquē. si occidit pccat mortalr ⁊ si n̄ suaret pccaret ⁊ mortalr. g ipyd fac peccabit q n̄ ē pos. ¶ y dr̄. q piurās aūt dlibēat dē dō ōfirmado. ⁊ dē iuramto. p q firmat p purit. insentia indias ul solepnie. ⁊ tūc tal' pccat mortalr. ⁊ cū h̄ ē ifamis. sic dz aug. si pt ilētētia. piuri repat snia diffinitiua ōt ip̄z. i causa aciuilis. si aūt dlibat dē uerg. s; n̄ dieuyt solepnie. ⁊ tal' ad h' pccat mortalr. si uō delibat dē dō. s; n̄ dē iuramto. tūc bn̄ fi ęnt orig g h̄ ē piuriū; n̄ pcat mortalr. h̄ ē sat. ōuenieuale. si aūt dē nllō dlibat sic ī ōsidatē logr. tūc ē mīm pcm̄. p labilitate ligue. q: dz nō fē ē iustus qn ad redit n̄ sia fragilitate na an quā q̄s dicat mortale pcare. oz q nolutate faciat. ul' salte ipratiue. ¶ ad. i. ayg. dr̄. q pcedit dē piurio dlibato quāt ad uerq. ¶ ad .2. dr̄. q ueyē ē q ē ifamis q: piur ē solepne ¶ ad. p alia pte dz q ille nō epplēuit. q: si n̄ suat nō pccat. s; piurus fuit qn iuraūt q nō licebat. q: careret uno comite. s. iustitia.

Cā quoq; sinodus ⁊ c. h̄ ē dī. 20. Cyrca q̄ qr̄. 8. 20.

p. vtrū pcepta ueteris legis ptinant iustificare ⁊ ui q sic. q: mat. x. dr̄. si uis ad uitā igdi suā mādata. g ⁊ c. ¶ leuit. 16. custodite

leges mādatāꝫ iudiciū. q̄ faciēs hō uiuet ī eis. ſꝫ
aīa nō uiuit n̄ p iuſticiaꝫ. qꝛ iuſtus aūt meus
ex fidē uiuit. Jt̄ q° ad ro. 4. ſi habraā ex opibꝫ
leg̃ iuſtificat' eſt h't gliaꝫ ſꝫ nō ap dm̄. ſꝫ ſi lex
iuſtificaret hr̄et talis iuſtus gliaꝫ ap dm̄.
Jt̄ glo. ſr̄ illud. lr̄a occidit. dt̄ q̄ lr̄a q̄ occi
dit d'calogus ē. ſꝫ d'calog̃ ē lex .x. mādatoꝝ.
Rn̄o dc̄ q̄ iuſtificare pot̄ ēē .4. modis. ſ. effi
ue. ⁊ ſic ſolus dꝫ iuſtificat. 2° m° formalit' ⁊
ſic ē grā grāū faciēs. 3° m° dꝫ executō iuſtaꝝ
opoꝝ. ⁊ qꝛ illa p̄cepta moralia ⁊ oīa alia. erāt
moralia. obſuatores eoꝝ iuſtificare. qꝛ q̄ faci
ebāt iuſt' erāt. 4° m° ⁊ ſic q° m° q̄rē. ē qm̄ ꝑ
aliq̄ obſuatoꝫ. meret' iuſticiā ſi n̄ ē iuſtus. ul'
ſi ē meret' fi iuſtior. ⁊ tūc diſtiguo qꝛ aūt ta
les obſuatores illa q̄ faciebāt faciebāt ī fide xp̄i ī
plicite ul' explicite aūt n̄. ſi ſic ſuabāt ītelligē
do ī xp̄m ɔceptūꝫ ī uetēre. quo ɔceptū lex ɔuida
erat. ſic dt̄ ag̃ d' ſmone. 10. b. lex xp̄° ɔuida e
rat. tūc dico q̄ iuſtificabāt' ⁊ eis obſuantibus
iuſticia īfūdebāt. qꝛ iā q̄ ad euāgeliū ꝑtine
bāt. ſi aūt pure obſuabāt n̄ ītelligēdo ibi n̄
ſ̃ lr̄alē ſenſuꝫ. ſic ui p̄ncipalit' fuiſſe ſuata.
tūc nō iuſtificabāt. qꝛ neminē ad ꝑfcm aduxit
lex. ſic dt̄ ag̃ in ench. neqꝫ ātiquoꝝ q̄q̄ iuſtoꝝ
p't fidē xp̄i ſalutē potuit īuenire. Cō. ſic bn̄ ꝑbāt
duo arg̃ta ultima. Ad .1. arg̃m dc̄ q̄ dꝫ ītelligi
ſi uis ad uitā īgdi ſua mādata ſ̃ ītētōꝫ māda
tis. ſ. ī fide xp̄i īplicite ſaltē. Ad .2. dc̄ q̄ hō di
cebāt uiuē. qꝛ nō occidebāt. ſꝫ ɔſuabāt obſua
toribꝫ uita. ex quo nō trāſgrediebāt. ꝑp q̄ dicat
uiuet ī eis. ſi ā ītelligebāt ibi xp̄m habebāt uitā
uictorie. Jt̄ iuſta ꝫ qꝛ ūtū ipi ita tenēnt
ſuare legē ſic nos euāgeliū. Rn̄o dc̄ q̄ ſ̃ ɔɔ
q̄ nec creſcit dona. tanto ⁊ creſcit rōnes ⁊ obligatio
nes donoꝝ. ⁊ iō cū xp̄ianī ꝑla dona adō receperit
⁊ ꝑla ɔrāꝝ adiutoria. ſac plus obligāt. ſꝫ illi
tenēnt obligatōne nc̄ia. ſꝫ āpli' nos offēdim'
trāſgrediēdo quā illi offēdebāt.

Llamo qꝛ ūtū illa lex ɔtinet' integrū ⁊
formalē rectitudinē ūtutū. ⁊ ui q̄ n̄. qꝛ oms
ūtutes morales hn̄t eēntialē ordinē ad finē.
vn̄ ī ītētō ei' leg̃ latoris. ē facē hoīes ūtuoſos.
ut p's eth. quē ōs ꝑcognoſcē. ſic ſagittatē ſig.
ſꝫ lex illa n̄ hūit h'. q̄ finis n̄ pot̄ ēē aliqs n' hāt
ꝑp finēdi. ut tm̄ ē pluſ. ſꝫ finis illoꝝ ꝑceptoꝝ
erat longa uita ſup trā. ſic p' d' papiro mādato
n' aūt fac ī mtōne ⁊ ad fine. puta d' et̄na ui
ſione. Jt̄ oīs ūtus d'tinat' p circūſtātias pu
ta q̄ fiat ſic ul' ſic. lr̄alit' aūt lex nō d'tinat in
ill' mādatis. q̄ ſuet' iudicium ɔpōni. n'q° tp̄i n̄
quo loco. ⁊ ſic d' aliis. Jt̄ nō d'tinat d' errore q̄
pot̄ orige. circa fidē. excepta ydolatria. cui m'lti
ſūt alii. ɔſūt nō minꝰ piculoſi. ſic d' plitate ꝑſo
naꝝ ⁊ d' aīe imortalitate. ⁊ ſilia. Jt̄ ꝑmi
ctit q̄ tot ſcm hitum ac ſi poſſem' ɔgē ē nobis
expediens. hr̄e nūl ūtute. vn̄ dt̄ d'ut. 30. māda
tū q̄ ego dō t' nō ē ſup te n̄ ī m celo ſitū ut ꝑp

ſſis dicē. qꝛ nr̄m adſcendit ī celū ⁊ d' ſfet ī ad nos
⁊ audiemus ut ope ɔpleam. ſꝫ iuxta ē ſmo ī ore tuo
⁊ ī cord tuo. Jt̄ ui doce oppoīt ūcia ſ. uſurāz
vn̄ d'ut 19. mādat q̄ abſq; miā alienigenis mu
tuet. ⁊ talionē expetat. ⁊ 29. alienigenis fene
rari. Jt̄ ſi ſpecifica dr̄ia fac diffe'e ſpē. g° cū
lex noua hāt p formali dr̄ia grāꝫ ⁊ caritatē. ⁊ p
fine uitāꝫ et̄nāꝫ. ſi lex illa diffe't ſpē. oꝫ q̄ n̄ hāt
formalē ūtutē in ſe. q̄n alit̄ nō differet. Jt̄
ui ɔtinē lex illa manifeſtas iniurias. nā dt̄ exo
21. q̄ ſi q̄s ꝑcuſſit ſuū ſuuꝫ ul' ancillaꝫ. uirga ⁊
mortuus fuit ī manibꝫ eius reus erit crīminis. ſi
aūt uno die ſupuixit. nō ſubiacebit pene. qꝛ
pecunia illi' ē. ɔſtat aūt q̄ ita potuit ēē mag
ꝑcuſſura illa ſic alia. imo aliqn̄ ē maior. ⁊ tn̄ in
uno ē homicidii reus. ⁊ ī alia ē inoxi'. Sile d'
d' aiali ɔmodato. q̄ ſi mortuū fuit ul' ab hoſti
bꝫ capt̄. ⁊ cuſtos iuret ſe h' nō feciſſe n̄ dꝫ cogi
reſtituē. ſi aūt furto ablatū fuit reſtituet ipꝫ
dn̄o. ɔſtat aūt q̄ ſic potuit ēē inocens ī furto
ipe cuſtos ſic ⁊ fuit ī rapina. ⁊ ī potuit ꝑiuriū
q̄ n̄ hūiſſꝫ culpā ī iſto ſic ī illo. ⁊ tn̄ non uult
q̄ ſtet eius iuramēto d' furto. Sile dt̄. 22. d' ūgie
uiolētata ī ciuitate q̄ dꝫ mori ſi corrupat. qꝛ
n̄ clamauit. ſi aūt in agro n̄. ⁊ planū ē q̄ ſic
poſſꝫ hr̄e culpā ī agro ſic ī ciuitate ul' clamare
⁊ nō audiri. ul' taliē os eius obſtrui a uiolēta
tore q̄ n̄ poſſꝫ audi. ⁊ m'lta ſilia. Cō pſ. lex
dn̄i imaculata. ɔūtens aīas. ⁊ ſapiaꝫ pſtans
ꝑuul'. ⁊ letificans corda. ⁊ illūinas oculos. Jt̄
d'ut. 33. uocat̄ ignea lex. Jt̄ ſap. 18. ꝑ heb.
ī capitis ſcript' lum leg̃ ſeculo dari. Jt̄ ad ro. 7.
lex qdꝫ ſcā ⁊ bona. Jt̄ illa ē ꝑfeciſſima lex. cui
n̄ dꝫ n̄ pot̄ ād addi. n̄c ſubtrhi. ſꝫ tal' erat lex.
d'ut. 4. ū mādat q̄ n̄ addetis ad ūbū q̄ ego lo
quor n̄c auferetis. Ad 1° dc̄ q̄ lex uet̄ ɔtinet
integrā ꝑfcāꝫ ⁊ formalē rectitudinē ūtutū nō
tn̄ ſ̃ oēꝫ modum. ſꝫ ſ̃ illū q̄ decebat ſtat ei'. ſic. n.
radicē nō dꝫ hr̄e totā expāſſioēꝫ ramoꝝ. ⁊ fru
ctuū extra ꝑpagīdoꝝ. ſic n̄c lex d'buit hr̄e ex
plicatoꝫ fiendaꝫ p eius latorē. xp̄ꝫ. futurū ſ ul'
p ei' expoſitores ⁊ doctores. q̄ eis reſuabat' ⁊ ꝑ
tāclarit̄ ad plicare ad ſpāle regimē. pot̄. n. lex
illa ſic ⁊ q̄lꝫ alia ɔpari quadruplicat' qbꝫ modis
apparet miro m° ēē ɔueniēt' tradita lex illa. nā
ɔpat̄ ad dm̄ datorē. ad ꝑplꝫ cui data fuit. ad fi
nēꝫ ꝑp quē data fuit. ⁊ ad miniſtrū p q̄ data fu'.
Sic. n. d'buit ēē ſeminalit' ⁊ radicalit' ꝑfcā. q̄
nichilomin' d'buit ēē ſupficialit' ⁊ m'tiformit'
ipfcā. ſic ⁊ lr̄alit' pates ⁊ clara. q̄ ēēt ī ſenſibꝫ ua
lde obſcura. ⁊ m'tiplex ⁊ ꝑfūda. ſic ⁊ ēē d'buit ſuo
ꝑplo. ⁊ ſtatui illi' tēpis ſpāl' ⁊ ꝑticulariſ. q̄ nichi
lomin' ēēt tn̄ illi quā aliis natōnibꝫ ɔnal' ⁊ diuſi
mod' applicabil' ⁊ ɔmſurabil'. ſ̃ uarias applicatōne
caꝝ. finis leg̃ fuit ⁊ ēē d'buit nc̄e. uita ⁊ btitudo
et̄na ī dī uiſione ac uiſibili fruitōne reuelāda
ī fine ſeculi. ⁊ qꝛ p xp̄ redēptorē ⁊ ei' glīa fuit pn̄
ꝑmulgāda ⁊ ꝑmēda. iō lex d'buit ordinari ad

eū tāq̄ in ſuū finē ſic ait apl's. finis leg̃ xp̄ ad
iuſticiā. Jt̄ qꝛ ꝑpl's tūc tēpis erat durus ſic
ſcbit' d' eo. cerno q̄ ꝑpl's iſte dure ceruīs ſic e
rat manuducend' in dei cogītōnē ⁊ cult'. ſic q̄
q̄dā erāt ſupmi. ⁊ q̄dā medii. ⁊ q̄dā īfimi. ⁊ q̄dā
erāt doctores ⁊ q̄dā diſcipuli. ſꝫ doctoꝝ nūs paucus
ēē d'buit r'tu tāte m'titudis. reqiri qꝛ finis ſuus
p̄ncipal'. ſ. xp̄. nō erat tūc manifeſte reuelādus.
ſꝫ paulati ei' cogītō pabula. ⁊ ei' cult' p̄oſtē d'bebat
ſic illi ſtatui ɔgruebat. ſ. ſenialr ⁊ ſb occlto ue
lamine figuraꝝ. ꝑ ꝑfūditatē m'tiplicium ūtoꝝ ſꝫ
lr̄alit' ſic d'buit explicari. q̄ poſſet ī ēē tales
ɔdus. ſupioꝝ ⁊ īfioꝝ. ac ꝑ h' mediū reducerent ī
fimos. ⁊ ſupmi medios. ut uacaret ⁊ ꝑdāret
q̄lꝫ ī ɔdu ſuo. ſic ī quodā maiori. ſic ⁊ tn̄ accidit ī
lege noua. q̄ illa debꝫ trāſcēdē eudēt' ⁊ emine
t'. ut. q. illa ēēt ut m'lt. ⁊ nudas ⁊ ɔrē penurioſa.
⁊ h' erit ordo dīne iuſtic' ut an xp̄i aduentū ⁊
ſacfōꝫ ⁊ redēptōꝫ. artaret' ī ſlux'. grāꝝ ⁊ lumi
nis. qꝛ groſſo ⁊ caliginoſo ꝑplo. ɔgruit groſſa ⁊
rudis lr̄a. ſic guſtui ruſtica n̄ ɔpetit ſubtil's ſa
por. iō illi ꝑplo rudi. tal' lr̄a d'buit ꝑportōnari.
tal' aūt ē ꝑceſſus nēe. ſ. d' ipfco ad ꝑfcm. ſic illa
lex ꝑfca ēēn'l'r. ſꝫ ipfcā ēē ꝑportōnalit' retru
ctat ipfcōs a malo pene quē ɔminabat'. ꝑ tē
palia dāpna. ⁊ bona ꝑmiſſa. ad modū pueroꝝ. q̄
potī tn̄ut' ul' ī trēt ꝑ uiſibilia bona ⁊ mala q̄
ſpūalia meliora quouſq; ſūt exercitati ut ſic ſuet
loc' ſuus cuilꝫ ſtatui. qꝛ oīa bona ī tp̄e ſuo. n̄c ua
let ɔſq; dicē h' illo meli' ē ut ait ſapiēs ipm̄. qꝛ
ita eſt ꝑfcā tal' doctīna. ſ. alphabet' puero ſic
metha'ca theologo ſcā ɔparatōne. ⁊ iō dc̄ ē q̄ illa
lex mag̃ fuit ꝑfcā. ſic tūc ēē q̄ ſi ēēt ſic ē nr̄a
nob. qꝛ ſi fuiſſꝫ mag̃ explicata fuiſſꝫ ill' ī ɔpetēs
⁊ ipfca. quouſq; ī ſua pueritia īdigebat pedagogo.
vn̄ ɔueniēt' ɔtinet ſic dixi. ūtutalē ꝑfcōnē
ūtut' moraliūꝫ. Ad .1. nō arg̃m ɔpriū dc̄. q̄ ei
dicas q̄ ui lex ūtutis eo q̄ n̄ fac ꝑp fine. ⁊ qꝛ nō
h't ſuus finis rōꝫ finēdi. ⁊ qꝛ eū non docet. dc̄ q̄
imo. ſꝫ tali m' ſic ei ɔpetit. ſ. amādo ⁊ credēdo. na
rapit ut ei ī oībꝫ obediat ⁊ eū tota mēte ⁊ cord
diligat. ⁊ iō ſep poſuit ī aliquos ꝑfcōs ad docēdū
⁊ ꝑmiſit q̄ nūq; d'ficerēt. q̄n īdigeret āpliori ex
poſitōne leg̃. ſic d'ut. 17. ꝑcipit' q̄ uadat ad
locū cultū dīui. ad ſacerdotes ill' tēpis. ⁊ iudicē
q̄reſq; ab eis. q̄ idicabunt ē iudicii uitatē. aliqn̄
⁊ expſſe eū nominat. dicēs diligas dn̄ꝫ dm̄ tuūꝫ.
⁊ illi adhereas. ipe. ē. n. uita tua. vn̄. m'. erat
ſla. Ad .2. dc̄ q̄ ɔuſtatiē ſufficiēt' ponitur qn̄
dt̄ q̄ d'bent meditari ūba ⁊ mādata. vn̄ dt̄ me
ditaberis ī eis ābulās ⁊ ſedēs. ⁊ ī t' dom ⁊ ext' dor
miēs ⁊ ſurgēs ⁊ ſilia. n̄c pla reqirit' qꝛ ſi oms
ponerent' ēēnt infinite. ⁊ ꝑ h' ut dixi ſuat' locus
doctoribꝫ. vl' alit' q̄ ſic apparet d' ſole q̄ offē
dit oculū īfirmo. ſic nō dꝫ dari doctīna debili
intellcui qꝛ ex'm ūitatis ſubtil' ē ſreqn̄t ꝑnci'

erroris. ⁊ tal' doctīna fuiſſꝫ extracaria contra illos
d' plitate ꝑſonaꝝ ⁊ ī mortalitate aīaꝝ. Ad
3. dc̄. q̄ imo bn̄ īſinuat q̄ hr̄e nō poſſem' ex nob
poſſe iplē mādatū. n̄ ipe daret d' ſup hit'. quo
ēēm' facultati. ſꝫ m'lt' explicite qꝛ nō itelliguiſſꝫ
vn̄ d'ut. 19. dr̄. ne dicas ī cord' tuo ꝑp iuſticiā
mā. īroduxit me dn̄s ī trā hāc ⁊c. vn̄ ⁊ illa u
ba ſic exponit apl's. dicitē d' ubis fidi q̄ iā ha
bebat iō erat ꝑpiqua. qꝛ alias bn̄ fuiſſꝫ ſup eū.
Ad .4. dc̄ q̄ illa lex nūq̄ docuit oppoīt' ūtuti. ſ.
uſurāꝫ. ſꝫ ſic lex ciuil' m'lta mala. ꝑua diſſimu
lat ut ꝑſequat' peiora. ſic illa fec. ꝑmiſit illa
mala. ſ. lucrū fenebre ab h'eticis ut ꝑhiberet
eos accipe afidubꝫ. ⁊ ī qꝛ eos iuſte potāno ab
eis paulatī acqrē. q̄ ſibi d'bebat. Ad .5. dc̄ q̄
lex uet' ⁊ noua nō differūt ſpē ſꝫ ſic explicata
⁊ nō explicata. qꝛ una ē ſtalr. nā potā erat ī
medio rote. Ad .6. dc̄. q̄ oīa illa exēpla lo
qūtur d' foro iudiciario. qꝛ q̄n aliqs h't ād ſb mu
tuo. ꝑſumit' q̄ ſit diligēs cuſtos. ſi mutuū ſibi
p latrones auferat'. ⁊ rapue ſi tūc n̄ d' ſuo pcat
q̄n aūt p hoſtes fuit iaꝫ illa ē ipotentia ⁊ nō ē
ſua culpa. ſi uiolēter. Silr dico d' ūgine q̄ n̄
itelligit q̄n ipā peccat mortalit'. ſi ꝑ ſmi ɔſēſu
uiolentē. ⁊ mag̃ coit' accidit q̄ poſſit uiolēt'
uiolari ī agro quā ī ciuitate. ī qua n̄ pot̄ ſe ex
cuſare d' uiolētia. qꝛ potuit clamare ſic ſuſā
na. Et ſilr d' .3° exēplo d' ſuo ꝑcuſſo. qꝛ ꝑſumit'
q̄ ille q̄ ſtatī uulneratꝰ morit' ſic ſcm uolū
tate hoīcidū. q̄ ſi ſupuiuat. qꝛ tūc ē dubiū
utrū d' h' ſit mortuus. n̄omin' tn̄ bn̄ pcāt mor
talit'. ſꝫ a lege coī nō occidebat'. ſꝫ reſuabat' ut
agēs ꝑniāꝫ ⁊ ad ſupnā pātāꝫ ꝑueniret. ad quā
nos ꝑducat dī filius q̄ ē bndc̄s ⁊ laudabil' in
ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen. — dō. — gracias.

Explicit lib' t'tius

Verū retinē uſū ſcā p ſuūo. ipe cui dn̄iū ē ap alīm di
minuat' d' ꝑfcōne. Cō q̄ n̄. qꝛ q̄ aliq ꝛſuet' ſolū id
q̄ ſuffic' p hora p̄ſenti. poſſunt ēē ſol' pauci ⁊ uagi. n̄ aūt
in magna ɔɔgatōe. ⁊ iō cū ī magna ɔɔgatōe poſſit
ēē ꝑfcō ſtatus. tal' gd' n̄ diminuit. imo ɔſuat. ſic ſi de
h'emita ēēt. cui ſit ei ſollicitudē ad miniſtrāde neceſſ
uictus ⁊ ueſtitus ꝑ agꝛ n̄ diminuet ei ꝑfcō ꝑ h' ſꝫ aug
mētaret. ſic d° q̄ ſi aliꝗ ad miniſtrē neceſſ uictus ⁊
ueſtitus. d're reſuata ap ipꝫ ul' alīm. ſi n̄ noua ei ſolli
citudinē. ita q̄ res illa ſep ſit alteriꝰ. dōnec ſic ꝑ ei uſu
ɔſumpta. ſic ē d' frībꝫ minoribꝫ. ꝑ h' n̄ minuit' d' ei
ꝑfcōe. qꝛ d're ſuata ad tp̄s uiuūt. ſi n̄ noua ſollicitudīe
adq'rēdi. vn̄ aug̃ li. ɔ adamātiū. ɔt manicheos q̄
dicebāt n̄ reſuare [illegible] ī craſtinū dt̄ ſic. ſi ꝫ dcm̄ ē
ut n̄ ſuet' in craſtinū paruis. mag̃ d' ipl'oꝝ uagi quos
q̄ reſtat. aut ꝑhibuit q̄ diſcipli dn̄i — Et nō q̄ m'lt'
ēēt q̄ ꝑplis remūciatores. publici miniſtri bonoꝝ ēēt fuit
⁊ reſuatores n̄ ꝑp ſe ſꝫ ꝑp paupes. ⁊ miniſtrū publicat ēēt
ex h' n̄ pacule diminuit ꝑfcōnis ſtatus. ſꝫ aug̃ ī xii. q. i.
ex ꝑfcē factiores ēēt poſſideri ⁊c.

ſacieto [illegible]

d. pa.

vtrū cātā īponal' sit ad suptibilis adō
vtrū dīa nā potuit adsumē cātā ponalē.
9 vtrū una pa potuit uniri sini alia.
8 vtrū una pa cū alia possit adsumē unā siglarē nāz.
vtrū una pa plēs nās.
7 vtrū q̄ls pa potuit incarnari.
6 vtrū ubi dbuit poti icarnari q̄ alie due pe.
2 vtrū fuit necm̄ dī filiū icarnari.
3 vtrū si hō nō pccāsset dī fili' fuisset icarnat'.
vtrū fuit mag' ḡens q̄ dī fili' uniret sibi tot uniusū.
vtrū nāz āglicā.
vtrū totā spēz h'uaz.
vtrū ꝯgruo tp̄e ds̄ fuit icarnat'.

d. 2a.

vtrū fili' dī adsupsit uerā carnē.
vtrū adsupsit uerā aiaz.
vtrū adsupsit cor' mediāte aiā ul' eꝯ.
vtrū unio sic q̄ ē ppa ubo dicat' puri rōnē.
vtrū i' fuit pi' ul' posti' scōm t'ad supt.

d. 3a.

vtrū btā ugo fuit scīficata an aiatōz.
vtrū fuit subiecta ōriginali.
vtrū i p'ma scīficatōne plenarie fuit extīct' fomes.
vtrū fuit ei ablata possibilitas pccandi.
vtrū btā ugo p'fecto ꝯdbuit ugīnitatē.
vtrū uouit ugitatē.
vtrū btē ugi dbuit nūciari q̄ i ea ꝯcipet' fi.
vtrū illa adnūciatio dbuit fi' uisibilit'.
vtrū aliqs possit dāmari ipenōbz.
vtrū x' fuit ꝯdāmat' i habraā.

d. 4a.

vtrū caro x' fuit astīcta ip'ūs s'qualitatē.
vtrū cor' x' fuit pduct' ad pfctāz molē subito
vtrū astīcto mēbroꝝ subito fcā fuit.
vtrū si i° cor' fuisset ꝯnat' puiru ꝯ femina dicat' fili' illi' uiri.
Qr istud opus dicat' scōm a.s.s. poti' q̄ apre.
vtrū possit dici fili.s.s. sic ꝯ ꝯcept' d.s.s.
vtrū btā ugo meruit xm ꝯcipē.

d. 5.

vtrū adsumē sit act' ꝯens dīe nē. || adsuptōni
vtrū abstracta psonis p'tit'lāt dīe n' ꝯpetat actus
vtrū dīa nā sit fcā caro.
vtrū ds̄ adsupsit pāz.
vtrū aīa sepata hēat rōz pe.
vtrū ds̄ adsupsit hōiez.
vtrū fili' dī adsupsit hūanitatē.

d. 6.

vtrū x' sit duo.
d' tria nouū expimētū suppōit.
vtrū pa x' sit ꝯpoita.
vtrū illa unio sit s'b'az ul' s' actūs.
vtrū illa unio sit tmīata ad unitatē pe.
vtrū i x° sit duo eē.

d. 7.

vtrū h' locūtō sit uā. ds̄ ē hō.
vtrū ista sit uā. ds̄ fcs̄ ē hō.
vtrū fili' dī possit dici pdstīnat'.
vtrū fili' dī sit pdstinat' eē hō.
vtrū hō sit pdstinat' eē fili' dī.

d. 8.

vtrū h' sit ꝯcedēda dīa nā ē nata d' ugine.
vtrū nā adsupta dicat' uācat' nasci d' ugine.
vtrū hō uē dicat' d' dīa nā.
vtrū x' sit bis nat'.
vtrū i x° sit due filiatōnes.
vtrū x' dicat' fili' nāl' ipi' ugis.

d. 9.

vtrū cult' latē sit exītend' x' hūanitati.
vtrū cult' latē d'beat' ei ugim d' spicte.
vtrū cult' latē d'beat' mīri dei.
vtrū ligno crucis.
vtrū mēbus x' i. āglis ꝯ scīs.
vtrū sin pcc̄o q̄s possit adorare x' ad ūsariū.
vtrū latā sit duisa spēs adulia.

d. 10.

vtrū ista sit uā x' s' q̄ hō ē ds̄.
vtrū x' s' q̄ hō sit ds̄ pa.
vtrū x' s' q̄ hō ē icidui.
vtrū x° ꝯpetat filiatō adoptōnis.
vtrū p xpz data sit nob' grā adoptōnis.

d. 11.

vtrm̄ pdstīnatō x' sit cā nrē pdstinatōnis.
vtrū x' sit cātā.
vtrū ista sit uā iste hō icep' eē ꝯmp'ato x°.
vtrū ista. h' hō icep' eē ds̄.

d. 12.

vtrū fili' dī dbuit adsumē nāz h'uāz cū dfcibz.
vtrū subiacuit ill' īfirmitatibz d' ncītate
vtrū illos d'fcs ꝯtxit.
vtrū natiuitas x' dbuit eē oībz manifesta.

d. 13.

vtrū i x° fuit grā siglaris cāta ul' icāta.
vtrū grā x' sit īfīta siu̇ infīa.
vtrū illa grā potuit c'sce.
vtrū x' s' q̄ hō sit cap' eccle.
vtrū sit eadē grā siglari pe cū grā q̄ x' ē cap' eccle.

d. 14.

vtrū i x° fuit aliq̄ sciā p't dīaz.
vtrū aīa x' clare uidit ūbū.
vtrū aīa x' uidat ūbū mediāte aliq̄ alio lūine
vtrū aīa x' uidat ūbū meāte aliq̄ spē.
vtrū aīa x' ꝯphndat ipz ūbū.
vtrū aīa x' uidat cātās i ūbo.
vtrū aīa x' eodē actu uidat ūbū ꝯ cātās i ūbo.
vtrū aīa x' oīa q̄ ꝯgnscit i ūbo ꝯgnscat actu l' hitu.
vtrū aīa x' uidat oīa q̄ ūbū uidet
vtrū sciā x' fuit p plēs hit' distīcta.
vtrū ille hit' ꝯuerit
vtrū aīa x' h'uit oipotētiā.

d. 15.

vtrū i x° fuit affectō siu̇ passio tristitie.
vtrū i x° fuit alia affectō q̄ ds̄ ira.

d. 16.

vtrū i x° fuit uer' dolor.
vtrū fuit dolor is acbitas.
vtrū ille dolor fuit i supiori pte rōnis.
vtrū i x° fuit timor.
vtrū illi dolores fuerīt totu cā morti x'.
vtrū fuit ꝯgruus loc' occisionis.

d. 17.

vtrū i x° fuit uolūtat' plalitas.
vtrū i x° fuit uolūtat' ꝯformitas.
vtrū in x' fuit liberū arbitriū.
vtrū dcuit xm orare.
vtrū oīs ei' orō fuit exaudita.
vtrū illa orō q̄ orauit ut calix t'nsiret fuit asēsualitate.
vtrū x° ꝯpetat sacdotiū.

d. 18.

vtrū x' meruit abistāti sue ꝯceptōnis.
vtrū meruit p' ꝯceptōz.
vtrū meruit fruitōnez.
vtrū meruit sui cor' glificatōz.
vtrū meruit ianue aptōnē.

d. 19.

vtrū p passionē x' sim' libāti apotestate dyaboli.
vtrū solus fili' dī sit ꝯ nr' redēptor.
vtrū p suaz passionē sit fcā cyrogphi dletō.
vtrū alio m̄ posset hōiez libare.
vtrū aliqs pur' hō potuisset hōiez libare.

d. 20.

vtrū fuit ꝯgruū h'uaz nāz repari p satfactōnē.
vtrū ds̄ potuit alit' saluare ḡns h'uanū.
vtrū aliqs pur' hō adiut' grā potuisset satface.
vtrū it' modos satsfaciēdi mod' mortis eēt ꝯetior.

d. 21.

vtrū i morte x' aīa fuit sepata adīnitate.
vtrū dīuitas sit sepata acarne.
vtrū illa caro dbuit dici mortua p' sepatōz aīe.
vtrū illa caro fuisset putrefcā sicīu stetisset.
vtrū cor' x' fuit idez nūo uiuū ꝯ mortuū.
vtrū aīa x' stati p' sepatōz fcā ē ipassibil'.

d. 22

vtrū x' i illo tdu̇o fuit hō.
vtrū x' s' q̄ hō fuit iloco dtīnato.
vtrū cor' x' fuit p tdu̇ū isepulcro.
vtrū aīa x' dscendit adifernū ꝯ quā iñ extxit.
vtrū x' ascēdit sup oīs celos.

d. 23.

vtrū oīs hit' sit qualitas.
vtrū idigeam' hitibz.
vtrū tales hitus possit ꝯgnsci ab hābēte.
vtrū hit' itlltūu sit ūtutes.
vtrū ūtutes morales theoce ꝯ itllctuale' diffant.
vtrū ūtutes theoce sit nob' ncīe.
vtrū caritas pcedit alias ūtutes.
Qr d' fide q̄d sit.
vtrū fides sit ūt.
vtrū fides sit īuolūtate ul' ī rōne.
vtrū fides icodē sit una ul' plēs.
vtrū fides sit ċtior quā sciā.
Quid sit forma fidei.
vtrū fides iformis d'beat dici ūt.
vtrū fides iformis sit donū dī.
vtrū fides iformis ꝯ formata sit eadē s' eēntiaz.
vtrū fides sit idmonibz.

d. 24.

vtrū obz fidei sit solū q̄d icātū.
vtrū tale obz sit tm̄ uerū.
vtrū fides sit de uer' ꝯplex ul' iꝯplexū.
vtrū fides possit eē d' aliq̄ re uisa corpali.
vtrū idē possit eē scit' ꝯ cdit'.
vtrū obz fidei possit eē oppinat'.
Quid sit fidei articulus.
vtrū sit necm̄ credē ea q̄ possūt p rōz pbari.

d. 25.

vtrū i s'ybolo aplorꝝ sufficiēt' ꝯtineāt' ea q̄ tenem' || credē
vtrū oīs teneāt' cdē istā fidē explicite.
vtrū fides cuit quo ad nūz cdēdoꝝ.
Qr ad quē ptineat fidē explicare.
vtrū rō iducta ad ea q̄ sūt fidei dīnuat mīt fidei.
vtrū ꝯfessio fidei sit ncīa ad salutē.
vtrū āgl's ul' pm̄' hō h'uit fidez.
vtrū x' h'uit fidē.
vtrū aliqs hētic' cdēs uñ articlz ꝯ aliū ñ hēat fidē.
vtrū purificatō cordis sit effcs fidei.
vtrū infidelitas sit pctm̄.
vtrū īfidelitas sit maxim̄ oīū pccōꝝ.
vtrū sit plēs spēs īfidelitatis.
Que īfidelitas sit peior.
vtrū īfidel's sit ꝯpellēdi uenire ad fidē.
vtrū sit cū eis disputād.
vtrū possit cū eis coicari.

d. 26.

vtrū aliq̄ passio sit moralit' bona.
vtrū spēs sit ūtus.
vtrū sit spēs spālissima.
vtrū sit ūtus cardinal' ul' theoca.
vtrū spēs possit eē iformis.
vtrū spēs insuo actu sit ċta.
vtrū spēs ꝯ timor sit duisi hit'.
vtrū x'. ul' āgli. ul' btī hēant spēz.
vtrū illi q̄ sūt ilībo.
vtrū spēs hēat ordē ex m̄itis.
vtrū spēs tendat ibonū sub rōne boni.
vtrū spēs sit iuolūtate sic' i sbo.

d. 27.

vtrū iqlz cātā sit ponēdus amor.
vtrū caritas sit hitus ab aliis distīct'.
vtrū sit spēs spālissima.
vtrū caritas ꝯ amicitia sit idē.
vtrū caritas possit eē iformis. || ūtutis
vtrū act' caritatis p pi' sit m̄itori q̄ act' aliu'
vtrū act' caritatis possit eē mcēnarius.
vtrū sin caritate possit eē uā ūtus.
vtrū caritas sit forā ūtutē.
vtrū sit idē act' dilectōnis q̄ diligim' dm̄ ꝯ pxim̄
vtrū act' caritatis q̄ ē diligē sit fortior q̄ ꝯgaudē ul' eꝯ.
vtrū act' dilectōnis idm̄ hēat modū.
vtrū teneam' iplē illū modū q̄ ponit' ī eu̇.

d. 28.

vtrū cātē irrōnales sit diligende excaritate.
vtrū dmones sit diligēdi excaritate.
vtrū pccores.
vtrū corpus nrm̄.
vtrū nos ipos.
vtrū dona ꝯtuita.

d. 29

vtrū ds̄ pfēdus nobis.
vtrū teneam' plus diligē filiū quā p'rez.

[illegible]

Utrum tal[is] ordo attendatur penes affectum solum.

Utrum propinquus carnis parentibus sit magis diligendus quam extraneus.

q. 30.

Utrum omnes teneantur diligere inimicos.

Utrum inimicis teneamur ostendere signa dilectionis.

Utrum teneamur inimico petenti veniam remittere.

Utrum sit magis meritorium diligere amicum quam inimicum.

Utrum habentes perfectam caritatem teneantur implere ea que sunt perfectionis.

q. 31.

Utrum caritas semel habita possit amitti.

Utrum quis cadens a caritate possit resurgere in equali caritate.

Utrum quis possit resistere omni temptationi in qualibet caritate.

Utrum idem ordo caritatis sit in patria qui hic servatur.

Utrum fides evacuetur in patria, et ita alii habitus.

q. 32.

Utrum Deus dilexit caritatem eternaliter.

Utrum Deus diligat omnes equaliter.

Utrum diligat omnes equaliter.

Utrum magis dilexit homines quam angelum.

Utrum magis diligat iustum presentem quam peccatorem predestinatum.

Utrum plus diligat Petrum quam Iohannem.

Utrum plus diligat innocentem quam penitentem.

q. 33.

Utrum preter virtutes theologicas sit necesse habere alias.

Utrum virtutes cardinales sint una vel plures.

Utrum iste virtutes sint in parte anime rationali sicut in subiecto.

Utrum habitus acquisitus in nobis per actus vel sit anima.

Utrum omnis virtus moralis consistat in medio.

Utrum virtus cardinalis corrumpatur per cessationem ab actibus.

Utrum solum iste quatuor virtutes sint morales.

Utrum prudentia sit nobilior aliis.

Utrum prudentia sit virtus specialis.

Utrum sit plures species.

Utrum prudentia possit generari sine morali virtute.

Utrum iustitia sit virtus.

Utrum fortitudo sit virtus.

Utrum eius actus sustinendi sit prius quam aggrediendi.

Utrum martyrium sit actus elicitus a fortitudine.

Utrum sustinere mortem voluntarie propter aliquem finem debeat quis eligere secundum rectum iudicium rationis posito quod anima moreretur.

Que sint partes fortitudinis.

Utrum temperantia sit virtus ab aliis distincta.

Utrum verecundia sit virtus.

Utrum eutrapelia sit temperantia vel iustitia.

Utrum eutrapelia reponatur sub temperantia.

q. 34.

Utrum dona et virtutes differant specie.

Queritur de numero et sufficientia donorum.

Utrum dona remaneant in patria.

Quod istis donis correspondet in beatitudine.

Utrum donum timoris sit idem quod timor filialis.

Utrum timor filialis semper sit malus.

Utrum crescente caritate decrescat timor.

q. 35.

Utrum actus doni sapientie attendatur penes cognitionem veri

[illegible]

Utrum donum scientie consistat in actione vel consideratione.

Utrum obiectum intellectus sit solum quod intelligit vel creditur.

Queritur quis sit actus doni consilii.

Quis sit actus doni fortitudinis.

Quis sit actus doni pietatis.

Queritur de adaptatione virtutum, donorum et beatitudinum.

q. 36.

Utrum sit ponere connexionem in virtutibus moralibus.

Utrum sit ponere connexionem in virtutibus theologicis.

Utrum dona sint connexa.

Utrum peccata sint connexa.

Utrum virtutes sint equales quantum ad habitum vel et actum.

q. 37.

Utrum Deus debuerit debuit imponere mandata obligatoria.

Utrum modus caritatis cadat sub precepto.

Queritur de numero et sufficientia mandatorum.

Quomodo illa precepta fuerint scripta in illis duabus tabulis.

Utrum sit dispensabilia per Deum.

q. 38.

Utrum omne mendacium sit falsum.

Utrum omne mendacium sit peccatum.

Utrum omne mendacium sit peccatum mortale in viris perfectis.

Queritur de numero et sufficientia mendaciorum.

Utrum plus peccet ille qui laudat se mendaciter quam ille qui vituperat se vel econverso.

q. 39.

Utrum liceat sit iurare per Deum.

Utrum liceat iurare per creaturam.

Utrum liceat recipere iuramentum ab aliquo quod periurat.

Utrum quis obligetur in conscientia per iuramentum dolosum.

Utrum iuramentum coactum obliget.

Utrum iuramentum incautum obliget quod fugit in minus bonum.

Utrum omne periurium sit peccatum mortale.

q. 40.

Utrum precepta veteris legis poterant iustificare.

Utrum ipsi ita tenerentur servare legem sicut nos evangelium.

Utrum illa lex contineret integram et formalem rectitudinem.

Sunt autem questiones 290.

Laus tibi sit Christe quoniam liber explicit iste.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quesitum fuit utrum intellectus creatoris includat emanationem diversarum personarum. Et arguebatur quod sic. Quia impossibile est intelligere effectum emanare a sua causa non intellecta perfecte existentia cause. Sed divina essentia est causa ... quia non habet perfecte existentiam nisi in tribus suppositis. Ergo non potest intelligi ipsa perfecte sive effectum nisi intelligatur existens in tribus suppositis. Item quando aliqua potentia ordinatur naturaliter ad aliqua obiecta sub ordine, secundum Hieronymum (?) impossibile est attingere secundum nisi attingat primum. Sed divina mens naturaliter ordinatur ad intelligibilia omnia, inter que primum intelligibile est ipse. Ergo non potest intelligere alia nisi prius se intelligat. Sed hoc intelligere est verbum producere secundum Augustinum, ergo etc. Item in quolibet genere entium est reperire unum primum quod est principium et causa omnium que sunt in illo genere, x. metaphysice ... de unitate et diversitate. Sed emanationum est aliquod genus. Ergo oportet quod aliqua sit prima que sit causa et principium omnium emanationum. Unde sic arguit apostolus: Flecto genua etc. Item secundum Augustinum 14. de trinitate opera hominis nulla sunt que non prius corde dicantur. Sic et opera dei nulla sunt que prius non concipiantur. Sed concipere in mente vel in corde est filium gignere. Ergo etc. Unde 12. confessionum dicitur: omnia que facis vel dicis verbo tuo coeterno dicis, nec aliter quam dicendo facis. Item opera eternitatis sunt indivisa. Ea autem que sunt sic indivisa non potest fieri quod una persona operetur quin omnes operentur. Ergo pater non potest operari sine filio et spiritu sancto. Item relativa sunt simul natura, secundum unum correlativorum non potest intelligi sine alio. Ergo cum filius sit ars [in margin: creare sit] rerum artificiatarum non possunt intelligi sine illo. Ergo etc. Item id quod est ratio agendi non potest non intelligi ab agente, cum quam intelligat actum vel formam. Sed filius est ratio agendi omnia opera, ut scribitur in Iohanne: omnia per ipsum facta sunt, et idem dicit Augustinus quod filius est verbum patris in quo vel quo omnia dicit. Item unus artifex non producit nisi per unam artem. Sed pater est artifex, ergo producit per artem. Sed talis ars est filius, ergo etc. Item filius est splendor patris, ut dicitur ad Hebreos. Sed pater non producit sine splendore, ergo etc. Item amor presupponit illum cuius est. Sed creatura producitur per voluntatem amoris cuius voluntatis ratio est amor ad se communicandum (?). Sed ille amor est spiritus sanctus ...

[illegible]

intelligendo de creatione. Primo quarto ergo etc. Item primo quia non intellectu verbum emanare a patre ad hoc potest intelligi posse causare et ab eo omnem creaturam emanare, ita quod intellectus iste de se non includit illum. Ad quod clare intelligendum quatuor sunt videnda per ordinem. Primo quod idem est duplex notitia scilicet essentialis et notionalis. Secundo quod et quot sunt necessaria ad hoc quod aliqua actio fiat ab aliquo agente. Tertio quid dicendum cum suis rationibus. Quarto quod sit tenendum de hac questione. Et quinto solutiones argumentorum. Quantum ad primum dico quod isti distinguunt idem actus esse notionales ab essentialibus, quia notionales non idem competunt tribus personis sed uni persone vel duabus ad plus, quia dico per spirationem activam patrem et filium et tales actus presentiant ad personam et oriuntur a proprietate unius persone ut generare. Sed actus essentiales competunt tribus personis indifferenter et tenent ad essentiam et personam sicut patet discurrendo per singulos actus ut velle intelligere et scire, nam quelibet persona intelligit se ipsam et duas alias secundum Augustinum et Anselmum. Unde 14. de trinitate dicit Augustinus quod sicut sui et filium meminit pater non memoria filii sed sua, ita filius sui et patris meminit non patris sed sua memoria, et sic dicit de spiritu sancto. Et similiter dicit de intelligentia et voluntate quod filius intelligit se et patrem et spiritum sanctum non illarum intelligentia sed sua intelligit. ...

[illegible]

dic quocat̄ ubū. nā ubū ūi ēē id q̄ d tali noti^a
nascit. qm ipm ē sapia d sapia. vn. 19. d tn. 12.
pp h sic nrā sciā illi scie di. sic ⁊ nrm. ūbū q nas
cit. d nrā sciā. assile ē illi ūbo di q nat ē d pris
eēntia. ac si dicēm. d pris ē sciā. d pris sap^a. ul q
ē expssi. d p̄re sciā ⁊ ipsa. ubū aut nrm. id q
n ht soni s; cogitatōz soni. sz ei rei quā it uidēdo
dicim. io nulli ligue ē. ut cuiqz sile ē. ih enig
mate illi ūbo di. q ⁊ ds ē. qm sic ⁊ h d nrā nas
cit. qadmod ⁊ i^d d sciā pris nat ē. pz g^o q tal
notitia sip^x. quā formaliē mēs itilligit. n cple
te dī ubuz. sz pcato pot d^r. qz d ea pot ēē ubuz.
vn. 19. d. sz quō ē ubū q no dū i cogitatōis ui
siōe formatuz ē. ⁊ quō erit sile scie di d qua
nascit. ⁊ respōdz io iā uocat ubū. qz pot ēē ubū
io iā dignū ē ubi noie. It. 19. pptā ita dr id dī
ūbuz. ut dī cogitatō no dicit. g no ē ubū noti^a
exns. i intellctu pp̄e sz qz pcedens ē ab ipo. n qui
que m^o. sz p actū dicēdi. ita q ubū dicit n aliq
actōz q est i actu emanā. sz ipz tn illi actōis p
cedētis iquā ti nat act pcedēdi. sig^o illa noti^a
sit i do sit inob. dicet ubū pp̄e oportet ei ad
signare. actū dicēdi p quē pcedet cui actus
ubū eēt tinus. ⁊ sic eēt i infinitū. q n ē dare.
Est g^o sic diffiend ubū. Ubuz ē tin actōis. itllcēs.
emanās ab itlligente. p actuz. manēs i ipo in
tlligente. altius dclatiuū. u. si ad u̇tates sūt
6. gditōes. qbz sil ueias. ubū pp̄e dcm. ab oi a^o
excludit cui ni guenire. ⁊ no guenit. Nā dr
tin' opis itllctual. ad dnaz. ē itlligi^t. q n ē ts
opis. sz pm pri^m. ois itllctual opis. 2°. dr actōis
itllctual. ad dnaz actōis uolūtarie. amoris pcedē
tis. cui actōis uoluntarie. s. s. ē tinus. 3°. dr ema
nās ad dnaz siplicis notitie q n emanat. 4°. dī
ab itlligente. p actū. ad dnaz actōis q ē itllige. si
plicis noti^a q ē ab itlligēte p hitū. 5°. dr manēs
i ipo. ad dnaz ubi uocal. q tnsit ex p son. 6°. dr
altius dclatiuū. ad dnaz cuiuqz gcept. q n sit
dclatiuus p pm itllcē siplicī itlligētia. ut si q
rēs qd ē tunica. ⁊ tu respōdēs tuū gcept ⁊ dicēs
ē uestis. ⁊ qz tale n ē dclatiuū tunicē. n eēt u
bū eo m^o g^o dixi. s. illē. vn sphm. diffitō ē nota
ficatōis ei. vn sic i alus diffiōnibz. ultima dna
ē cpletiua oīu pcedētiu. ⁊ ea obmissa n notifi
cat. sic ē ipposito. exm. si gaper d hoīe quē itlli
go. siplicī noti^a. q eēt sba aīata sensibil. roal.
tūc ē ubū qz dclarat gcept. sz si obmittēz ultiaz
ut dicēz ē sba aīata sensibil. no dicēt ubū sz
sic ise. qd intllcē ⁊ obz act itlligndi. qz n ē p
se dclatiuū ei q ē pse obm itllct. Est i sac
tū q itll's qlz ta tinus q huan. duplr pot gsi
drari. s. ut ē uis cogitatiua. ul ut ē nā. p^o m ē
qi passiuus. nā dr dua i actū itlligēdi. p for^a
itlligibil obi. q i ipo itllctu ē pncipiū. n d^o eli
citiuus sz ut sumit. intitu itlligēdi. cuilz
opōnis. ⁊ pp h dic aug q tal notitia parit acq
gnoscēte ⁊ cogito. Et uocat tal itlls sic siplici
notitia formati. ab obo sb roe ui. memoria d

qua p ei nascit ubū. dclatiuū tinq sciā d sciā. s
aug. 19. d t. 21. aliogn gnaret idez se ipz. ⁊ iret
se ipo d pō ad actū. si dicet q pnus itlls. eēt i
formati ul pfcē. notitia dclatiua. q ē fili ⁊ sic
gnaret suā pfcōz q ē ipo^le. Et 2° m gsidrat itlls
ē actiuus. qz ē ido ipā itlligētia exns. i actu i
tllignda. siplici notitia. p obz suū formale. q ē
sua eēntia. tal at itlls actiuus. ul sua actiua.
ultius. nalr formac ise gcepuz. silim ipi dee
eēntie. itllcte siplici itlligntia. q gdē formatō
appllatō dicet ubuz dr tinus. illi formatōis. ⁊ ē tale
ubuz dclatiuū illi gcept. siplicis notitie. cui gcept
pncipiū elicitiuū. ē itllctiua pō. ⁊ obm. ph q qi
iformat eā. ad actō itllignda siplicis noti^e. qui
noc^o ē qi sb stac i actu. dnda ubū. sic g^o p iā dcā
pz. q tinus itlls. ut cogitatiua pō ē. gpetit ei itlli
gē. q ē actō eēl. itlligētie siplicis noti^e. ut aut ē
nā gpetit ei. actus notōal q ē dicē. ⁊ ē alia ⁊ a^a
actō. imo qi m^o oppoito se hnt. qz p^o m^o itlls ē u
passiuus. ⁊ obz ut actiuū i itlligēdo. sz iformatōe
ubi. q gpetit sibi ut nā ē. pma n hita ab a^o. ht
se iagendo ⁊ ubū ipatiēdo. ⁊ sic formare ubū ido
n uocat itlligē. sz sic actō itlls. Et quat ad 2^m.
d^o. q ad h q aliq actō pcedat ab aliq^o. pla regnit.
Nā p^o regnt forma. q ē pō agēdi s phm. ⁊ ag qm
ois actō ē a for^a. n^o ad ag n iq nt ē actu. p for^a
ht. Scdm ē suppoit iq for^a existit. qz for^a d
se n sit i hnte eaz. n pot agē. p^o. me^a. Rō aut
huī ē qz dup^x ē act forme. p^m ⁊ 2°. ⁊ nec^o āna
tic p̄mus. 2^m. p̄m ē q^o dat exist̄e gpoito. ⁊ 2° ē
actō ab eo pcedēs. vn act sut suppoitoꝝ. ex^m
d forma ignis. ul alicui alitatis. n sit ul i aq
ul i ligno ul i ferro. n pot hre aliq actōz. sz q^o
cuiqz suppoito sibi dato. ⁊ substrato iaz ag. n^o n^e
fert iquo sit ut agat. sz forti agat i cura m^a
quā i obili. ut pz d ferro ⁊ plūbo. ⁊ palea ⁊ carbo
ne. n^o oportet addē aliaz potētiaz. qz forma cadē
sb gpatōe ad obz. iq facit actū. ē pō actiua. sic
illa que recip i obo ē pō passiua. Sz i agēte p liber
arbitriū plus regnit s. sciā q dirigat ad agēdū. n^o
h suffic qz sciā d se ē i fitoꝝ. vn no plus iclinat
ad faciēdū. q ad n faciēdū d se. sic pz i me qz scio
dicē un latin. n tn d^o. sz ult regnit uoluntas q dei
net. ad aliqz ptē iclinādo. io poti ascribit tal actō
uoluntati quā scie. sz utrqz gcurrat. vn ps. n dr
oia qcuiqz sciuit ds fecit. sz qcuiqz uoluit. vn a
gēs cāt agit p gtactū. s. applicādo suā u̇tatez.
sup agēs mediate ul imediate. qz no pot iq n
tacuiqz distātiā. sz agēs i cāti eo q ē ut i fita. ag
p ipuz sue uoluntatis. n^o oportet aliē applicare
suā u̇tutē ad passū sic agens cātū. q regnt
iqd agat ut dr in. 6. pncipus. sz solū fac uo
lēdo. ⁊ p illo tpē. illa res accip ēē. p quo tpē
uoluntas uult. sic si ego uolo legē diuisis tpibz
aliquas lectōes. n oz os aprire n huc uenire.
sz stati q tps illud ē. iquo uolebā facē. lectō
eēt si hrēz u̇tutē i fitā. sin alia uo^te noua.

⁊ sic ē indō. q ab eēno huit uoluntatē. faciēdi oia
q fac i tpe. n^e uqua aliqua uoluntas sibi aduenit
io fuit in ill' pucas. iqbz ab eēno sua uoluntas dicta
uit. Et quātū ad. 3. huis uisis. Restat nūc qstio
vtr tal forma dia. ul eēnia. q ē sufficiēs. itlligēs
⁊ uolēs de se. opteat eā talit existē i uno suppo^to
ul plibz. an quā tale opon̄e facē qat. ⁊ dato q
sic eēnō pla. vtr optcat illa eē pla pōrigine
uni ab a^o. Circa quā qoz sūt due pōnes. Qa^a
una ē tal. s. q illa ēē ē tal gditōis. q n existat
i tbz suppoitis. p ōrigine hitis. n possz facē ca
tāz existē. eo q tal intlls fcōnis icludit dm u
gapietēz. cātibile. q si n pot sin gceptōe q uo
lūt ēē ubū ⁊ uo^te quā dtiat faciēdū. q. s. s. dz.
hāc aut muniūt roe ⁊ aucte. it quas pt sac
ē h una. ag. 19. d t. xi. q dic q ih ē sile ubū nrz
ubo dī. qz pot ēē ubū nrz ⁊ n seqt op^s. sz opus
ēē n pot n pcedat ubū. ⁊ sic ubuz dī pot gaspē
nlla existē cātā. sz cātā nlla pot ēē. n p ipz ubū
quo sca sūt oia. ⁊ qz tamē d equocatōe dicit. q
ipē aug. itllig d ūbo q ē fili. qz stati ppe sb iūg.
q sol fili ē ubū. q sōm ē caro. ⁊ tās ubū solus fi
li dz. It idē dic d sitol. dr pz oips. p ubū suuz
oia cāuit. ipē uō n^o fcs capre. sz p ipz fcō oia.
Jō dnt q sac scptā h sentit qn dic oia p ipm
sca sūt. ⁊ ad heb. portās oia ūbo u̇tutis sue. q
gstituit hedē uniusoꝝ. p quē fecit ⁊ scla. ⁊ silia
ubā addicit. It p roz sic arguit pō agē
dī ē uelle cātāz ēē. sz no pot uelle n itlligat g
apiēs agēda inse ipō. sz gceptō ē agapiēte. g^o
iā hēo ōrigiez. si no gapet n^e agēt. Itē dr
n agit ut fab extiūs. sz itlligēdo itius. ipādo
qd ēē ggniat. ⁊ iubēdo ut i actū exeat. h aut
opōnes psupponūt psonas. Sz si h pō. adtē
dat psūdt ⁊ diligētius. n^e ui ēē ad ppoitū ⁊ q
plus ē n^e sana insid. Rō ē p^o. ad ppoitū. qm qo
no gnt. vtr gtigat uo itllctū. itlligē. illa su
ppoita sic agē. qm nlls fidel d ei negatia dibi
tat. cū uo intllctu n itlligat ad. n intlligat
res sic ē. Sz qnt. ucr poito p ipo^le. q n ē iui^te
s. q ido n sic pducō. ubi ypostatici. possit itlli
ab eo ēē cātā. Et h aut negare n ui ē sani i
fid. qz si dr eo q itllignd. ⁊ eo g^o scēdo pduc nec^o
gnat ubuz. g no gnās ubū no pot ad pducē.
sz fili ⁊ s. s. no gnant ubū. n^e gnare possūt g^o
n^e cāre. ex^m. sic ās n pot ēē rsibil. n eo q ē
hō. g q n pot ēē hō. n pot ēē rsible. n^e ualz
qz fugē dndō. q fili ⁊ s. s. bn pducūt. sz n sine
ubo. qz p h sin ubo. aut itlligis gcōitatiā. sic
qn dico cor x^i ē ialatū. sz n sin gnti^te ul aīa
⁊ sic redit eadē qō. a^t p i^d sin ipcat aliq cāutā.
⁊ tūc sē q spūs. s. sit ubū cā opād. ⁊ itllndi.
aliē quā eēndi. q fl m ē. n. n. cā effectiua. ē cā a
gēdi sicō fcō. qz n ē ei cā plus ubuz quā pr cū
ab eis pcedat uo sūt un ipmi^te uoluntatis ⁊ n
ubi. ul itlls. vn ubū e^e sapia. s. s. ⁊ e^e sapiēs

Jt e sip^x noti^a ⁊ amor ido q eēnlr dnr. n sufficiūt ad p
ducēdz cātūꝝ. sz regnē noti^a ⁊ amor gcepti ⁊ pcēdētes.
sz ista sūt psonales. ⁊ ppō cātūꝝ psuppoit pdctōz p^a n s
gsidē efficacias h for^e. qz noti^a pducta ⁊ amor pductus
sūt pdcs i eēnli itllu ⁊ uo^te dispoitē ad pdtōz cātūꝝ qz
h q accipiut ē eēnlr ptinet ad solā specl̄oz ⁊ ... q ua
se itali sapie se sol ipe^lle sapia at gēita n sol ē ...
coꝝ q sc ido ⁊ ... dm. sic p ducta coꝝ q sc ēē.

sapiā genita. q n ē uer s aug. Jt si dic cāli^ce
aliq. qn dz pz no cāo sin ūbo. tūc dnecā^te sē
q pz recapiat aliq pfcōz. cāli tatis aūbo. q ē in
fid n sān. Jt no min' dr pz pducēdo filiū co
g^o scat. q pducēdo cātās. n. n. pot d^r. q dr pz pducat
ubū. n cog^o scēdo. se ⁊ ūbū. g^o p istoꝝ roz. si dr no
pduc ād cog^o scēs n pducēdo ubū. g^o n pduc filiū
n an pducēdo ubuz. ⁊ sic e^e pcessus i i fitū. It
plan ē p oms. q iq ē p̄n^m. ⁊ rō cog^o scēdi ⁊ agēdi.
⁊ eēndi. g^o si pri ubū ē rō cog^o scēdi. g^o ⁊ eēndi. q
no ē itlligible. q fili dēt ēē pri. sz poti eq. It
qn pz pducit. s. s. no pduc. n gapiēs. g^o oz q fili
sic pri rō agēdi. s. s. q fl m ē. cū ipē sit pducēs. s. s.
oio. sic pz. It si pz n ht cog^o toz n suo ubo ge
nito. g^o ē sapiēs ⁊ cognoscēs sapiā ⁊ notitia ge
nita. q ē g aug. ⁊ q plus ē. cū sua cog^o tō sic suū
ēē. suū ēē e^e genit. ⁊ sic pz ē genit. q iplicat
gdcōz. Et quat ad. q^m. dnt alu. ⁊ ut eō sani ⁊
melē. s. q sic dcm ē. ad h q ās possit itllu. agē
no plus regnt. n for^a ⁊ hns formā. n^e nfert
iquocuiqz suppoito sit illa for^a. tal aut forma
ē eēnia dītatis. sūme sapiēs ⁊ itlligēs. ⁊ uolēs
io iqcuiqz. suppoito ponat. no plus regnt ad
agēdū. qz i ē sibi p suā formā. ois actus eēnl.
sic i ē ysocēlī b hrē. 3. p forma tāgli. nā sic
ēē n gtāt gtinet dē ēē. sic ille act gtinet oēz
act. ptāc ē aut sup. q itlligē siplici noti^a. i ē
eēnie sic act ⁊ pfcō eēnl. q gdē noti^a regnt
ad h. q artifex cog^o scat opus. q dz ⁊ uult facē.
⁊ qz oia h i sūt sibi. iq nt dītas. oia pot ta
le suppoitū hns hāc dītatē. q aut sic i plibz
r^ll hui' opōnis. ē p accns. sic d^o. q fili possit p
ducē. s. s. accidit q sic ab a^o. qz n pduc iq nt ē
ab a^o. imo iq nt ā nll'o p uiaz ⁊ mod amoris
⁊ uoluntatis. lz sic ab a^o. p uiā itlls. vn ē pcnit
un cū pre. iq nt ipē fili. pduc. s. s. ex^m. si acci
pē un discū albū. d^o q q nt ad hāc actōz q ē
disggare n plus fac q tal disc sic i uno pede
quāz i tbz. Et q aut ista sit u̇tas q poit ista
pō. pbo sāc efficacit. scōm tpla ypotasi. oibz dcā
⁊ poita apho. Et p^a ē q qn ad i ē aliē pse. oibz
alus qbz i^d i ē. p p̄m ad huc i ent. 2^a. ē q qn
aliq passio i ē plibz suppoitis. oz q i sit uni illoꝝ
p^o. ⁊ p se. 3^a. ē. q qn aliq pla hnt ppa passioēz
oz q insit p ād cōē reptū i eis. Et nūc ā exp^a
sic arguo. cāre p oms inē tbz suppoitis. g^o oz q
i sic pse aliē. g^o illo remanēte solo. hadut i e^t
p se. g^o cū i una p^a salueē dīa ēē^a. cui pse i est
cāre sic i tbz. p se potit q potiāt qn plibz icrat
aliogn pz recipet existē. a suis pducētis. q n ē i
tlli^le. qz pducō psuppoit ēē. It ex. 2^a. arg^o
sic. cāre i ē tbz suppoitis dinis. g^o n pot i ēē
oibz pse ⁊ p^o. sz oz q i sic uni. pse tm. g^o alus
n i tllctis. i ent q icrat oibz p ipz. It ex 3^a.
arguo sic. posse cāre i ē plibz. g^o p ād cōē repē
i eis. sz n^e ē eis cōē psonale. qz illa sūt icōica^lia.

g° sola eccnā ē oīs. g° illa saluata i ē posse fa
cē. q icpat oībȝ. Itē oīs cā p̄ma. pōt suū effcm
sin s̄a n' ihus q sut formal'. g° si p2 pōt p duc̄
cāīaȝ. effāue m^c fi°. g° pōt p se sine eo. i. eo nō
itll'c̄o. Itē i oī gnē ēt dare aliq p̄mū. ad q re
ducāt oīa i illo gnē. sȝ gn̄s pductoȝ ē aliq gn̄s.
g° oȝ uenire ad aliq p̄mū. sȝ n̄ suffic̄ stare icbus
suppoitis. imo ulē oȝ deuenire. ad p̄mū. q i sua ac
tōe n̄ dpēdat ab aliq^a priori. Itē omē p accn̄s
reducāt ad p se. sȝ h ē p accn̄s. ds gnāt 7 h ē p se
ds cāt. pbō. illa ppō ē p se. q̄n pdicāt i ē sb̄o cū
reduplicatōe forme. 7 hō ē ronal' i q̄ntē hō. 7
sic ē h ds cāre pōt i q̄ntē ds. illa aut nō ē p se sȝ
p accn̄s. q ē fl'a cū reduplicatōe. forte sbi tal' aut
ē ista. ds gnāt i q̄ntē ds. g° oȝ reduc̄ hāc ds gnāt
ad hāc ds cāt sic ad sua p se. Itē q̄n un n̄ dpē
det ab a° i sua opōne pōt eā exeq̄ n̄ intellc̄o illo.
sȝ tal' ē p2 g° 7c. Itē p2 eo m° q pcōcip pduc̄.
sȝ se ipo pcōcip absq3 alt'ius amicīo. g° 7c. Itē
oīs pfc̄o q ē i pductis ē i pducēte alt'ei nīs duō
aliogn̄ n̄ possȝ i° pducē. g° cū cāre sit pfc̄o ab^a
oȝ q sit oplete i pducēte. ita pfc̄e 7 plus quā i p
ductis. g° q pōt cū ill' pōt absq3 ill' intell'c̄us. Itē
n̄ ē ponē q i dīs. q derogēt ei pfc̄oni. n̄c ad sbthē
dū. sȝ si p rl'oȝ n̄ acq'rit pri. p ei' puatōȝ nō ē ad
sbthend̄. g° n̄ ē ei sbthēda pfc̄o aliq ab^ca q l' ē
cāre. posse. Itē idō. n̄ ē n̄ sta 7 rl'o. sȝ p rl'oȝ n̄
pōt agē. eo q rl'o n̄c p̄n^m n̄c tin alicui' actōis pōt
eē. ut scbit. q. phy°4 g° oȝ q agat p sta3. sȝ
null's effc̄s psuppoit n̄ cā3 sua. g° effc̄s cātōis nō
psuppoit n̄ dia3 eccnā. Itē q̄n aliq ita se h̄nt q
un nō icludit i intell'cu alt'ius. oplete. possunt i
tlli seorsū. sȝ sic ē i ppoito. q2 ex nōr emātō. n̄ in
cludit i itiori. q plan ē n̄ eq. q2 tūc eēt coior
7 maiorus abit'. extior quā itior. q fl'3 ē. q2 op
tēt q ad dstructōȝ ei. sequēt dstructō. minorus
abitus. q tot' ē fl'm. Itē cāus cpto ppo n̄ cāusā
bit cōe. sȝ cōe ē cāre. ppiū gnare. g° 7c. m'i. p3
q2 dstructa oī ppetate itligit remanē ds. itlligēs
uolēs 7 potēs. vn̄ n̄ ē potēs emātōe. n̄c sapiēs n̄c
uolēs. ut sup fuit dcm̄. vn̄ n̄ ē sapiēs q2 pduc̄ sȝ
eq° q2 sapiēs 7 potēs id pduc̄. p^a3. nā tales ōrigiēs
supponūt pfc̄ones n̄ ostituūt. p3 g° q pō opatiā
cātāȝ. n̄ ē ubū dīuuȝ. q° p2 ul' tota tritas. eiā
at actū cātōis. sīu pducēdā ad ex^a a^c agēdi. qm
pō h ē id q° p2 7 fili'. 7 s. s. sut un. p̄napiū ime
diat cātāȝ. n̄ ut dstīcta sut. sȝ penit' idstīcti. 7
ut ē gd eēnle. i quo un sut ipē 3. p^c. sb q̄dā in
dstīctōe. q le n̄ ē ubū dclatiuū. q dr fili'. q ē sol'
ubū psonale. ul' notōale. sȝ ē sola nā dīa. exn̄
idstīcta. n̄ ut pl's dtiate. ul' alicui' alt'ius. sȝ u^c
nll'ā h̄ns dstīctōȝ. pp q dr un cātōr. Ex hijs g°
sic uisis. restat uidē ultim̄. s. responsiones ad
ar^ca i oⁿrīu adducta. Ad p^m. g° dr q mi°r ē fl'a
q̄n dr q eē^a nō pōt pfc̄e existē n̄ i tbȝ. qm asser
dīcē h stat cū isto. nec repugnat. 7 h n̄ pōt eē.

sin isto r^u. hui' effc̄s. sic p3 d oculo i aiali. q optiē
stat cū aiali. sȝ r^u aial' opōnis. n̄ regrit. ut p3 ital
pa carēte ocul'. 7 sic ē i ppoito. q2 ds optime existit
i tbȝ suppoitis. vn̄ n̄ repugnat siplicitati diē uni
tatis. eē i tbȝ. sȝ r^u cātōis n̄ exigit. n̄ q sit i uno.
Ad. 2. cū dr q q̄n aliq pō. ordināt 7c. dc° q uer̄ ē
sȝ n̄ sēe. q si pō dīa itll'ctiua. ad tig̃ p̄m itlligibl'e
ut puta se ipȝ. q pp h attigat ipȝ sb rōe quacūq
ut puta ōriginatiua. q2 i° nō ē gd sȝ ad ad. n̄c ad
tigendo i° formāt ubū. notōale. sȝ siplicē noti
tiaȝ obicabil' i sui' ydeis. Ad. 3. dc° q i° un̄ p̄m
i quolȝ gnē ētiuȝ. n̄ ē uniuocū. sȝ analogū p atti
butōȝ sic p3 d igne. vn̄ n̄ sē q si itlligo caliditatē
pi pep'l' uni q itlligā caliditatēȝ ignis. n̄c eā
icludat sȝ poti' eq°. q2 i un̄ ōtinet oīa p'stiora. id si
itlligo p̄mū itlligo oīa alia. sic p3 d dō. ul' dc° q
i° unū ē ipē ds. a q° pcedt act' itll'c̄ois eēnl'. nō
notōal' q dr ubū. aliogn ad h^c n̄ staret ip°. q2
ad h^c ē ult' pcedē. s. ad notitiā ex qua pcedit ubū.
q ē sapia de sapia. s aug. Ad. 4. dc° q uer̄ ē q
sic opa hoīs nll'a sut n̄ cord̄ ōcipiāt. sic opa dei
nll'a eēnt. n̄ ea p'itlligēt. sȝ ex h n̄ habēt q tal' p
itll'c̄o. sit psonal'. sȝ ē eēnl' quia itllig oīa oba. fa
cibilia. Ad. 5. dc° q idīsa sut opa tritatis. qm
qcq̄d opāt un suppōit 7 reliquū. sȝ pp h n̄ habet q
un n̄ possȝ facē. nō itll'c̄o a°. sic p3. si oseccm' una3
hostia3. ul' eccliā. oms sil' facim' uniforme. tn̄ si un'
sol' eēt eps idē facet. Ad. 6. dc°. q cū dr rl'a sut
sil' nā gacō. sȝ ds ut ē cā efficiēs 7 final' 7 exe
plaris. ē cā 7 cātuȝ ē cātā. sȝ nll'o m° ē cā ut tn̄
ip^a. Ad. 7. dc°. q ma°r uā ē. sȝ mi°r ē fl'a. nā fi
li' n̄ ē rō agēdi. sȝ yda. qua cog'scit ydata oīa fcā
7 fcibilia. n̄c obstat. q dr. q p ipȝ fcā sut oīa. q2
h uer̄ i q̄ntē ē unū cū prē. 7 nō ut dstīctē. q2 ego
7 p2 un sum'. 7 p2 m's opāt usq3 m° 7 ego opor. ut
ipē dt. n̄c pōt fili' facē qcq̄ n̄ q uiderit prē, faciē
tē. Ad. 8. dc°. q ut iā dcm̄. fili' n̄ dr ars ppē ita
q p2 p eā agat. q2 h ē fl'm. sȝ dr ars appatē. nā
7. s. s. dr oīuȝ artifex. o^e h̄ns sciā3. 7c. Ad. 9.
dc°. sil'r. q fili' n̄ ē mag' splēdor. quā ipē p2. nā
ita cog'scit p2 p suū splendorē. sic p filiū. imo
p p'us. sȝ ptātō dr splendor. ipē fili'. q2 ē ut dixi
ubū dclatiuū. sȝ s q tale n̄ ōe rō agēdi. Ad. 10.
dc°. q cāre pcedit a dō p uolūtarē. cui' uolūtatis
pfc̄o ē amor. sȝ ille n̄ ē notōal' sȝ eēl'. sic dīc aug
q2 ds bonus ē id sum'. Ad. 11. dc°. q si tū i ma
iori q̄ i minori. accipiat. opō nē 7 uolu^tas unifor
mit. tūc uer̄ sȝ q2 fit uariatō i medi id nō
ualet. nā i uno accipit p actu notōali. 7 i al°
p actu eēnli. sēp n. si accipiat equ'. s. ul' tm̄
eēnl'r ul' tm̄ notōal'r. opō itll's āncedat opōȝ
uolūtatis. Ad. 12. dc°. q ds n̄ h̄t se alit' nūc
quā p'us. potuit se h̄re. aliogn sic argueretur.
moueret. q nt ad pfc̄oȝ i trinseca. sȝ n̄ arguit de
extrinseca. nā p'us n̄ referebat n̄ i h̄itu. m° refert
i actu. pp mutatōȝ fcāȝ i suo oⁿrlatiuo. Ad. 13.
dc°. q ocept' ille quē ds h̄t d rebȝ faciēdis. ē sua
yda apph̄nsa. q dr notitia simp^x. qua oīa cog'scit.
q ē sua eēnia de se. nō tn̄ refert q nō possit dīc.

rl'om. p ut opāt ad res. sic dī cātōr. Ad. 14. dc°
q ds itllig unuȝ 7 pl'a. q̄n aut phs dīc q n̄ itllig n̄
n̄i un. uer̄ ē q2 n̄ ē n̄ un̄ mediuȝ. cog'scēdi. q nō
differt a se. q ē sua eēnia. 7 p h pbat si alit' fiēt
q ei' itll's uilesceret 7 mutaretur. Ad id q dicis ulti'
q i° un ē fili'. dc° q uer̄ ē. q ē fili' 7 p2 7 s. s. 7 hij
3. un sut. Ad. 15 cū dicis. q una ē pō triū. g° cū
p2 ul' alī opāt. opāt. pō coī. g° q3 opāt. cui est
cōis illa pō et d°. q uer̄ ē sȝ n̄ sēe. q p illā po^a3 sic
p^e dstīctē. imo poti' q sut unitē. q2 i q̄ntē h̄nt
unā po^a3 sut un. aliogn i q̄ntē sut dstīcti. n̄ ha
bēt cōe. Ad ultim̄ dc°. q rl'ones n̄ causāt n̄c
causāt sȝ osecūt. vn̄ dīc rl'ones n̄ sut cā alicui'
rl'onis cāte. sȝ poti' dīa eēnia ē cā. oīū coȝ. q
sut s dyo. vn̄ mi. fuit fl'a. Ad auctēs alle
gatas p p̄ma oppīone i cōrē qōnis. dc°. q ita ē
uā h. p2 7 fili' opāt p. s. s. sic eq°. vn̄ n̄ opetit
fi° rōe sue emātōis. sȝ rōe sue eēnie. sȝ ptātō
pōt d'. q2 btūs. iohēs. uolēs nob' reddē filiū d q°
agit i magna reuētiā. sic dcm̄. lō d eo sic d
dō. 7 ut ē opetit sibi sȝ n̄ plus quā s. s. n̄c ipē ne
gat. d. s. s. imo d ipo dr. q dispōit oīa suauit'.
7 ps. ubō d' celi firmati sut. 7 spū oris ei' oīs
uirtus coȝ. Ad rōes dc° q bn̄ arguit. q oȝ q
agēs p'us itlligat. sȝ n̄ q i° sit intlligē pso^le
sȝ eēnle. ut dcm̄ fuit. q2 n̄ emāt ut tm̄ actō
nis siplicis notitie. ul' intlligētie. sȝ ut actō
p^a ab agēte. qua itllig formal'r. fili' aut n̄ est
id. q° p2 itlligit formal'r. sȝ q° dclat se itlligē.
sic flos ē i° quo arbor dclat se florē. q ē tm̄
floriditatis. Et h dcā sit ad psēs d ista qōne.

2 Verit'. vtr̄ m^a abstracta ab oī forma. sit pō
pura. ul' dicat aliquā actualitatē. Et ui^d.
q sit pura pō nll'a3 h̄ns actualitatē. q2 s phm m^a
ē pō tm̄. sȝ q ē tm̄ ipō n̄ ē i actu. g° 7c. Itē
q nll'a3 h̄t formā n̄ h̄t eē. cū s boetiū oē eē sit
a forma. sȝ m^a ut suppoīt nll'm h̄t formā. g° n̄
eē. Itē n̄c pōt fi sine eo q icludit i sua rōe. sȝ
for^a includat i n̄a 7 rōe m^e. g° m^a. sin oī for^a nll'3
habebit eē. ma. p3. mi°r pbat. q2 m^a d se 7 d sua
nā h̄t prē ex prēȝ. sȝ icludē i sua nā prē ex prēȝ.
ē iclude qn̄titatē. q ē forma. g° ponē m^a eē sine
oī forma ē ipo^le. Itē n̄c ē ens n̄ sb aliq rōe dtia
ta entis. sȝ m^a n̄ ē sb aliq rōe dtiata entis. q2 n̄ est
sba. n̄c qn̄titas n̄c ad tale cū sit ipō ad oīa ista.
g° 7c. Itē q° id q n̄c ē i aq n̄ dīc aliq ētitatē n̄ pōt
eē tm̄ cātōis. sȝ m^a d se pōt eē tm̄ cātōis. g° m^a d se
dīc aliq ētitatē pt formā. Itē i° q ē ps realis
alicui' dīc aliq ētitatē realē. sȝ m^a ē realis ps o
poiti. g° dīc aliq ētitatē realē. Itē i° q ē sbm
alicui' ē aliq entitas. sȝ m^a s oms phos ē sbm gnā
tōis 7 corruptōis. g° ē aliq entitas. Itē i° q pōt
sup se recipē ad 7 i° sustētare ē aliq ētitas. sȝ
m^a exuta ab oī forma pōt sr̄ se recipē formā. g° 7c.
Itē i° i quo ad fūdat ē ad sȝ pō passiua. 7 iclinā
ad formā fūdat. in m^a g° m^a est aliq ētitas.

Cōm°r. d sba orb. c° p^m d m^a sic dīc. vn̄ nāe ē nāȝ hui' sbī recip's
sbales formas. s. p^e m^c eē nāȝ m^c po^e. s. q pō ē ei' for^a sbal'.
7 id nll'ā h̄t formā ppā. 7 nāȝ exn̄e i actu. sȝ ē sba i pō. 7 id
diffile ē ygnaī a^c intellige n̄ i opatōe ad a^d ut phs dc°.

Ad p^m dc°. q m^a d se 7 d sua q̄ditate absq3 oī for^a
dīc aliq entitatē. Ad cui' euidētiā ē notādū q
entitas dupl'r dr. sīu actualitas. vno m° ppē 7
simpl'r. alio m°. s gd sui coit. Etitas sup ta ppē
7 simpl'r. ē ētitas formal' q p formā i n̄e opoito.
7 m^e i opoito. q ē p̄napiū actōis. q māifestat nob'
act' p̄mus uiior. s. actus eēnd. sic p igtōȝ eē igt.
p itll'c̄oȝ eē intll'ctiuū. Et sic dn̄t scī 7 phy q eē.
siu actualitas ē a forma. 7 sic eē ē q̄dā imitatō
diui eē. pfc̄a 7 p actū scīm manifestata. Et sic d^c
aug d ua rel'. c. 39. q oē formāt i q̄ntē formāt
ē. est. s. p pfc̄o 7 manifesto. alio m° dr ētitas s gd
7 coit. entitas eēl' q ē q̄dā imitatō diui eē. s ipfc̄a
quodam° occlta q2 p actuȝ sc̄dariū nō māifestata.
imo actu rōis arguenda ab uno ud^o. 7 sic uult
phs q m^a scāt. s. p abitll'cu n̄rō p analogiā ad
formā. 7 sic m^a p̄ma ab oī forma dnudata. est
q dā ens. nā m^a nō cāt q° ad suū eē formale cāta
est a dō imo 7 q° ad suū eē eēnle. s id q ē. alit'
m^a eēt mediū it' cātōrē 7 cātura. q n̄ eēt cātōr
n̄c cāta. q ē erroneū 7 excōicatū. 7 sic dīc aug
d ua rel'. bon ē omē formāt. n̄ nll'm ē g° bon.
capacitas forme. 7 id bonoȝ oīū actōr q pstat
formā. ipē fecit 7 posse formari. Et hug d sac.
l. p°. p. 1. c. 1. oīa q fcā sut. ds n̄ solū exn̄ fecit
sȝ m^a oīū ipē d n° cauit. vn̄ i p'n° gen̄ i p'n° cāu
ds celū 7 trā. Est g° m^a s sua eē. q dā ens dim
q dā m° occulte quodam manifestatiuū diuīe entis
imitatiuū. sȝ n̄ ē ens pfc̄m p actū suū. nob' m^a.
vn̄ ē ens s gd n̄ sipl'r. vn̄ aug. xii. l'gf. c. 2°.
si dīci possȝ n̄ ad. 7 ē. 7 n̄ ē. h eā s. m^a dicēm.
Et q2 ētitas siu actualitas 7 possiblitas dīr rl'a
tiue. q2 pō dr r^m ad actū. 7 si un̄ oppoitoȝ dicat'
mltipl'r 7 reliquū. id possiblitas dr dupl'r sic
7 ētitas. Et vno m° dr ppē s. capacitas ētitatis
formal'. 7 tal' possiblitas ē i n̄ nā. s. i m^a q est
ipō ad oms formas. 7 ad eē formale. 7 h pō dr
ppē. tū q2 real'. tū q2 r^u ētitatis formal'. q ē ētitas
ppē 7 sipl'r. 7 sic d^c aug d ua rel'. c. 39. q oē for^t
i q̄ntē formāt ē. 7 oē q n̄ dū formāt ē. ex dō h̄t q
formari possit. Et sic uult phs. 2. me^e. q m^a ē
fūdamēt n̄e. Et h pō m^e ē i q q i pā eē^a m^e sub
sola rōe r^us ad formaȝ. q2 nll'aȝ rē apponit n̄c aliq
opōȝ i re. q2 si i aliq re ab^ta differret tal' pō ab eē.
m^e eēt actus 7 forma i m^a. cui pculdubio m^a eēt
receptiua. 7 i pō ad eā. 7 d illa pō eēt eadē qō 7 sic
eēt abire i infinitū. 7 sic pō noīat r^us fūdat i m^a
7 ex se nō ex a° aliq° exnte i m^a. dsferente re ab ipā
q ad mod silitudo h̄t eē i hōie albo. p r^m ad aliq
albū. p sua albedinē quā h̄t in se. 7 h ē pō pure
passiua. ad quā h̄t reduci oīs rō pō passiue. ut
dtiat phs i v. 7 ix. me^e. Alio m° dr possibilitas.
coit' 7 n̄ ita ppē. s. capacitas ētitatis eēnl'. ipi m^e. Et
h capacitas siu possiblitas. n̄ ē i re sȝ tm̄ i rōe. i re n̄
ē q2 m^a ē p̄m fūdamēt oīū formaȝ. id m^a n̄ ē gnā^l
n̄c corrupl', ut dōg phs. 1. phy°4 q2 n̄ h̄t sbm an̄ se ex
quo generet'. ul' i nq resoluat'. i. n. n. oē cātū oȝ eē i a^a
receptiū. q2 tūc. c. in. b. b. i. a. 7 sic i infinitū q ē ipo^le.
imo oȝ ponē un ens cātū. oīū alioȝ receptiuū. i

Nō s aug. 12. ōf. q
m^a ē informis.
idstīcta
sī ordīe
ex qbȝ sē m^a n̄ posse
eē sin for^a.

Et q tal' pō real' eē n̄ possit
p3 p aug. 1. d tri. c. 1. u d
q oē q rl'atē dr ē 7 ad
excepto rl'atō. un
ibi exp'sse poit q ipo^le ē
eē rl'eȝ n̄ sit ad q rl'atē
dicat'. s tali pō^e q rl'o ē
nll'a ētitas sb eē pot.
i q^a fūdet illa rl'o.

nllo a° recepti · 7 h e m q e fidamet oiu formaz · si ista capacitas e ipe aph'endere · q itllig hat ca pacitate f modu f que itllige capacitate ea e ps for mal'. Ehuig sic uisis pz qd qsita · si m actuali tas ducit · e ītas opleta p actu suu nob manifestat sic m' pma i ee sua · n' ht e ītatē Et ad h e ipe m' e t'smutatine 7 p'uatne · ya ut py ad sesi m' ten dat ad formas 7 idinat ad illas · vn uult aug · x ij · ofe · vg mutabilitas d anit m'. ide uult phs 7 9m · cosita n q n' mouet ad q ht · itz b n' extat · im' amp · no e mot · g cu m' t'nsmu tet ad om' formas · nlla illaz d na sua ht actu imo e ipe ad om' illas · possi e g capacitas sed formal'. Sio g m' i sua ee n' ht e ītatis for'. 7 h m' e ipe possi e reali · Et o h f e ro aug · 12 · ofe ·
2 · c · mutabilitas · ait · y mutabiliu capax e oiu for maz · iquas mutat' res mutables · 7 h qd e nugd aimus · nugd cor · nugd spes aimi ul corpis · q · d no · Et h e ro phi 2 · me · c · v · u d q ifidamto ne n e distictu · n e sta no ql' n q̄nta · s ad oia ista qd idinatu · Et h ro e qm ide · q d q m' p' cuz sic ipe ad oms · formas · nlla illaz ht actu · q pn' n dz ee ialiq dispone coz q fut ieo · Si uo actua litas dicat e ītas dnuta · q e ipsa imitato dni e tas · s · e ītas e ent · sic im f naz sua e actualitas.
Et ad h e ro cem inse psone · oe · n · pduct igno pduct · ht apducere aliqd pfcois · qua pducti assi milat · 7 q ipz imitat · m uo pducta · e ado n tm quo ad ee formale · imo q° ad suu ee eenle · q a so lo do cante ht · n ab actu iformate · na un oppoito n e ca formal' alterius · ita q cu ponat iee suo · s m 7 forma sut oppoita · g° remota oi for' salte p in tlectu m ht i ee sua ad potiam q° dni imitat 7 tu q° do assilat f modu suu · vn ise ht uestigiu tri uitatis unitaz 7 bonitaz · q ia · fudat s q datatis ete n futaz · hita n hntaz · n · n · ht · ues un 7 bon n · ens · ens · n · e pma inctio · q psuppoit ialus · 7 in dudat i eis · vn d auctor d cais q p° p · ye · citaz e ee · 7 n e an ipm catu ad · 7 q m dici i q p pma cam no e ad catu ente lati · io m p° i sua ee ht ad act ualitate sui e ītatis · vn dit aug d ua rel · c · xi · q ois res ul ee ul na · ul sic a° i bo meli emitat · sil' ht h ta · ut un ad sit 7 spe ppa disonat ab alus · 7 ye ordine n excedat · Et plato qres q sit na m e 12° · thym · sibimet respodes d · qua g e ui qua ne ca ee · naz puta q e · opinor oiu q gignut recep tacl z e · 7 ai uelit iei g mio formate · ipa iformis manz e q usus e silis molli cedeti · qaiq3 m e iqua ip mu tur · valia sigula · moi ficat 7 a figant · oimod ab i etco ib3 · ipa uo · n forma n motu hus · ex sua oi forma carens · io q3 neq ta neq aq n q q d a ex hus catu appellado e · s iuisibilez poti · spez q ndā 7 i forme capacitate · mira qda 7 i g phn sibli iōe · it nlla 7 aliq stiz · n plene itlligible n plene sen siblez · s posita · s q exhus q iea coicat itlligi posse uidat · cu tn n sic · Et io ueissima sut oia dca d m' · q e ppe n 7 q e it ens 7 n ens 7 cetra talia · q iuenut i das sco z 7 pho z · Equoca to g° 7 ipsa d ctato uitatis i phya · decipit credetes q nllm sic

ee n aliq sacto · a aliq ex nua i actu · n forme ul a for' · Et ex h pz · alia qd · s · q d potc facere m' sin forma · cu ipa sin oi forma 7 p se ipz hat ee · 7 i cu m lto min' ipa a for' d pedat qua accns a sbo · 7 tn fit accns sin sbo · 7 i cu d possit facere q qd n iplicat q dcoz · s uo nllaz iplicat q dcoz · Ead p'm arg'm ignu 7 2m pz p° pea q dca sut · Ead 3 · dcq q q nticitas e isto dsibli hnte pte ex pte · n an q nticitate i actu · imo cu e sb q n e · q e ro extesionis · pratio uo p au m e ul extensio n d q ntitas · q z id q e psepabile · 7 ex tensible d q ntitas · s aut accidit m e no m e · s m a uo q nta e ptabil · m a p us e dsa itu · q z ca pa ci tal q ntitatis · s q ntitas p us actu · ut for' d au ro e e ptio · Ead a° dcq s q coiter dicit n dicit n i illa q sut psecentia gplete · sic sta gpoita 7 talia · 7 q z m no e tale ens gpletu io n cadit sb aliq pde cetea enitis · b e tn sba sic pz p tocau s libro pdicamtoz 7 q n phs dic q n e sba · d ber itlligi gpoita · ul gpleta 7 pfca.
Vtru h q r vtru pati sit ppe ppu m e · Etui q n · 3.
q z i d q pot alii guenire n est ppe ppu · s pa pot alii guenire · g° 7 c · ma · pz · mi · pbo · q z cu e q accidetia q remanet i hostia gsecta · nllaz hnt m a · 7 tn patiut susapiendo caliditate 7 fri gidatate · 7 i motu na ois mot e imo ll f phm · illa uo mouet · Ep forme q susapiut mag 7 min · cu eis addat aliqs gdus ceu e q · i d recipi ut tal aut recepto qdaz passio e g° 7 c · Eq · bo uoles pbare q i do nllm sit actus pbat · p h · q dat · q i d q n ht m' · nllaz forma pot recipe · s i d o n e m · g° nllm actu pot recipe · s istud ar m n ualet n pati · ee ppe ppu m itaq nlli ali guenire possz · Eit f oms ta phos qua scos m a 7 forma disigut abiuice · p age 7 pati · q z age e ppu forme · 7 pati m e · Eit illud q i est alicui p° 7 p se 7 i q ncu tale e sibi ppe ppuz · s m i e f se 7 i q n e m a · pati · g° e sibi ppe ppu · ma pz · mi · pbo · p phm · i p° d gnone · ubi poit i · e d age 7 pati · q m a f se 7 f q m · e passiuu 7 sbat i · q si eet p le aliq caliditate ee separata m q illa nullo m possz pati · g° 7 c · Er 2° ad q sitoez ista qua qr utru pati sit ppu m · distiguo de pati sic distiguit phs i p° d gnone · 7 d c q ad pot dia pati dupl' · vno m sic sbm recipies do i forma tiue · alio m · sic tin p passione z tollendus · p° m° pati e ppe ppuz forme sic bn pbat rōes fce i argue do · 7 i ptari pot p mltas auctori · na plato in timeo loqns d m dic q ipa e receptacl m oiu q gignut · Et aut · 2 · me · sue · c · i · oe q e iste e in sta m · s n guat · Jt phs · 2° me · uult q m a n e sta d clara n ql n quata · s i po ad oia ista re apienda · q z m a e io q e ipe · Jt · v · 7 ix · me · ad potetia m · reduat ois ro po passiue · Jt · 2° · me · m a ieo q mo itllige n ee e · Jt q m · s r sine p mi phy oz · dic f m te phy q t'nsmutato do cuit nos m a · 7 i 2° me · oz m ygmari i ye mota · 7 i xi · oia q t'nsmutat ht m a · 7 ieod · ca po passiue · 7 recep tiue · i q b z e po · m a e · Jt s r · g · phy oz · dic q h ppo e ·

q mutablis · q simp x e caret po · 7 q caret po simp x est po · n · e cu alicui ex duobz · sbatiis · Et aug · n · k · s r gen ad lram · si aia eet qd i gmutable · ei m q z no debem q re · Jt 12 · gf · m n est corps · n aim set capax oiuz formaz · Et sic pz p dcas auctes quo pati p° m' supto e ppiu m e · Scdo m pati e ppu forme ab agete cato · 7 h d c · q z ab agete i cato i m a possz pati isto m° · cu ab eo possit ad nichilari · Et q fora isto m° patiat pz · q z i d q corupit patit · s forma ppe corupit · g° ppe patit isto m° · 7 sic pz qd · Ead p'm arg m ignu dcq q accnna panis q remanet i hostia gsecta · n patiut p recepto z forme · q z illa caliditas siu frigiditas q i recipit no recipit sic i sbo · s sil dia u tute coexistit cu ill formis q sut i sin sbo · Q uo ulcius dicebat d motu d c · q mot a e nal a moleri si nal ht fi · a for' q e cu ill accntibz · s · a for' guitatis ul leuitatis q i remanet sic alia accnna panis · si uo si mot moleret tuc ht fi ab aliq u 7 q li e ipsa ibi · 7 tal fora n e sic isto · s sil coexi stat cu alus accntibz · Q uo dr q mot e i mo bli sic i sto · d c · q sic mot ad loc · n dic aliqua forma d nouo s r addita mobli · s sol q nda r s si uo sit ali mot · n e a q o ipa gno ul coro
Vtrum sit fuit · vtrum intellus bus indigeat spe aliq qua mediante dm uideat · Et pbabat ptitz pte · Et p° q requirat spes sic · Eip o le e · aliq exire i act 2m · n fiat i actu p · s itlls fit i actu p p uaz spez · g° o z q an q fiat uisio illa · spes det qua me fiat i illo actu 2° · q e uide · Eit aug · 9 · d t · xi · cu d z nou im sit aliq silitudo di i nob · illa tn i sior q i insiori na e · Eit i ee di sut pla uisiblia · s cu itlls bus sic d se ind tiat · o z q d tinet p ad ad h ut d tinate uideat · i d aut sic d tinas intellct uo cam spez · Eit ad nobiliore mod exndi · se nobi lior mod opandi · s aia ht nobiliore modu exndi i corp e qua ex cor · g° cu h semp indigeat spe · forti indigz qn e i peiori statu · q e ex corp · Eq statu bo n oper cog sce dm p caitaz · s q cuiqz cog sc dm p spez · e hui · qm illa spes e cata · Eit n e mino ris u tutis uolu itlls qua uolitas · s uolitas bus disposita · p h it glie aliq dm i me te g° 7 itlls · Eit ois itlls e na intlltual · s spes sic poita e itllm g° na intlltua · pbo · mi · e · qm qn ad attbuit aliqbz duobz · o z q un q 7 ad sit q · sic pz d calido 7 calore · s ille actus cogtois attbuit duobz · s · itllui ut agnti · 7 spei ut roi agendi · g° spes e ro q r i d agat · s tal e p se intelliger g° 7 c · Eit ois fora i supposito · pot exire i act suuz · ppu stati q sibi pse tat ob m · s tal e intlls · g° pot stati q ht intlli le exire i actuz suu ppe ppuz q e intllige i lume sibi infuso · ex m d oculo · Eit si ptito o z ee spez ut d tinet itllm ad diaz eez uidenda · cade roe o z q ad uideda disticto z p az det spes 7 ro d tinas 7 u illoz q uide expedit ad btitudiez · s i po le e q alig d tinet sil i formet spebz · sic cor duisis figuris.

Eit i d q e ro uideda oia o z uni intelligenda · s tale dia ee · g° 7 c · Eit si ibi e spes e itlligibil q e q da e ītas · tuc q ro · ul itlligit p spez · ul sin spe · si p spez alia · tuc q ra d illa 7 sic i infitu · s h e i q ens g° e stare i p mis · si aut dicas q n p spez · g° cad roe n dia z ee nna · Eit ma or e gentia i t dia z ee nna z · 7 sba z cog sce te · qua i t spez 7 reu au e · g° cu aia sit sta · maior e gentia i t se 7 dm · 7 sic mag dm repsentat qua aliq ei spes · Eit i oi illa cog toe qua spe indigem · sic e q ablata re cau e spes · ad h c remanz cog to remanete spe · s dato p intllct · q q s sic i formate spe · poit dei bus non uideo dm · q fl z e · Eit ma or p fco q possit ho bus hre e dm uide · maiori aut p fcoi q pot hri debet melior mod · q iueniat i cog scendo · q e sin spe g° uidet dm sin spe · 7 c.
Ead itlligntia qstionis qsite · sut q uideda p ordine · Ep° m e · qd sit spes · E2° qd e uide p spez · E3° error quoy da ponetiu dm uidi p qua da thophanias · E4° qd mag ri 7 doctores se tiut d ista qone · E5 · respodebim ad agumta · 13°
EQuat ad p'm d° · q una 7 ead res f duisas sua gsid ratones sortit duisa noia · puta g mmatica i aia · ul forma arte i m te artificis · pot d na · fora act · spes endelicia · q qd e · yda q litas · vn tal res puta g mmatica · siue 7 calor ab te gsid rata · uocat queda na · illa uo eade ut dat ee g mmatic · d fora · eo q oe ee e ab aliq forma · illa 7 d spes siu ydolu · put gpat ad op ex tnsec · q fit ad ya gina toz eoz q sut i aia · vn · A · me · ab arte uo sut quoy cuiqz · spes e i aia · spez aut d° · qd gpat ee cuicuqz · 7 talia uocamt plo ydas · sic d ag 83 · q · ydas g ce · latine possum appllare spes siu formas · pot 7 d act p quato aia ag p ipaz bon latu · na n agit ages n put e actu · 7 g mmati cato q fit ab illa d act · 2 · q tn uocat hic r u 2 · 7 d z act ut h it · 7 ille act ut act · Jt ut illa itlligit ab intllctu uocat q qd e · eo q e obz itlls · vn 3 · d aia · spes qdē itlls i fantasma b z itllig · 7 q z ea q itlls intelligit sut i aia · d 3° d aia · q aia e loc spez · n tota s itlls · Jt sensu e susceptiuus spez · sin m a · Jt itlls e spes spez i · gdatatiu · Jt f h q illa p fic sbz sui m · d r eel i a q no pot separi amorphea ut d r i physicis · q o 7 me · qn distiguit gna caz · dc q a o m d r ca 7 ex · h aut e ro ei q qd erat ee · Jt tal na sup dca uocat silitudo put p illa aia assilat alci · vn h 7 pla noia gpetut uni rei · Sic g° pz · q p fco itlls · fora 7 spes · endelicia 7 act · p eode accipiut.
EQuat ad 2m · d° q uide p spez e hre aliq fora accntale · i hente intllctu · cu itllctu tal' fora accntal' · e ro p qua agit sua itlleto z · sic aqua calida calefac p fora accntale calidaz · 7 uocat spes · q z p ea z reponit sbz i illa spe accntali · aq a spe tal opo · cu coi e qm p dic ecu sntia ee for' ·
EQuat ad 3m · d° q aliq ad tedentes ulta sacre scipture 7 scoy · dixerut q bti uidet dm i q b z · d m ·

resplendentias siue theophanias. sicut dicit aug. quod ad
superius ut causam sui erroris. extremitas itaque est id quod dicat
apostolus loquens de deo. quem nullus hominum uidit umquam. sed nec uidere
potest. quia lucem habitat inaccessibilem. Item amb. deus est natura
inuisibilis. sed id quod est tale per naturam non potest per aliud superaddere
sibi auferri. et propter hoc adeo. Item cum deus sit pelagus esse
infinitum. noster autem intellectus est quid finitum. ad hoc quod fieret sibi
proportionatum id intellectuale dicebat quod oportet obumbrari
illam infinitam claritatem ne retunderet noster intellectus. exemplum de
nube obumbrante solem. talem autem obumbrationem appella
uit resplendentias. et theophanias. in quibus deum uidemus. Item
crisost. super Iohannis primo deum nemo uidit umquam. dicit. ipsum
quod deus est. nec prophete nec angeli nec archangeli uiderunt.

Ista namque male dicunt. quoniam sacra scriptura adsit
nos deum uidere sicuti est in uita eterna. sicut dicit beatus iohannes
prima canonica sua 3. cum autem apparuerit uidebimus eum sicuti est.
ideo omnes supponere debent. quod deum uidebimus facie ad faciem.
licet non tamen de eo quod promittam quod comprehensibile est. quia sicut a solo
se ipso comprehenditur sic intelligi debent dicta et consimilia quod de hoc
sunt locuti. Unde glosa super uerbum iam allegatum. apostoli dicit.
inaccessibilis est nostris uiribus. sed bene est accessibilis suis mu
neribus. Unde cum unumquodque sit cognoscibile per quod est in actu.
deus autem sit purus actus summe est cognoscibilis. quod autem non co
gnoscatur est defectus ex parte potentie deficientis. et propter illius excessum.

[margin: Sed nota quod exemplum de sole non ualet. propter quod non licet esse in nobis presens. dicitur autem non sit sed uoluntarie et ideo se contemperat ut non totaliter se obiciat intellectui. sed solum sicut intellectus facultate.]

exemplum de sole excedente oculum noctue. unde cum ultima hominis
operatio ordinetur ad ultimum eius actum. oportet quod intelligere et uelle
ne in homine remaneat frustra sit per ultimum intellectus. de in
tellectu autem accidit sicut de oculo. quia licet suis uiribus non
possit attingere ultimum colorem. per adiutorium tamen alicuius
nature superioris puta lucis potest illum attingere. et sic est in
proposito. nam licet noster intellectus non possit suis naturalibus attingere
ultimam suam perfectionem. intelligendo tamen per aliquod supernale lumen
sibi infusum. quod uocamus habitum glorie potest ipsum lumen beatifice
uidere. hec autem uisio et cognitio et eo est illa de qua dicit christus. hec est
uita eterna ut cognoscant te. et quem misisti iesum christum.
et aug. dicit quod uisio est tota merces. Unde in hoc non licet nobis
dubitare. eo quod sacra scriptura contrarium adsit. ideo ab omnibus
concessum est quod deum facie ad faciem uidebimus. in lumine glorie.
Sed tunc restat quod dubium. utrum iste uidens deum indigeat
aliqua specie determinante suum intellectum. ad hoc ut uideat. et circa du
bium sunt plures modi dicendi.

[margin: e. actu intellectuali. prima pro 12]

Et ideo quantum ad quaestionem dicendum quod
quidam dicunt. quod intellectus existens in potentia ad quecumque intelligibilia ideo oportet
ipsum reduci ad actum primum antequam exeat in actum secundum. quod est
operatio. per quod determinatur et reducitur de intellectu in potentia ad intelli
gentem in actu. in quo sine illo determinante nullo modo quicquam potest
intelligere. exemplum de oculo qui colorem determinat non potest uidere nisi
determinetur per aliquam similitudinem rei uise. quam dicunt esse speciem.
que species causatur ab obiecto. et coniungitur obiecto ipsi potentie. quia ipse cum
sit materiale non potest esse presens ipsi potentie uisiue. sed loco eius
supplet illa species. et sic est in proposito quoniam intellectus beatus confor
tatur et sanatur. habitu glorie quia est dispositus deum uidere. oportet
quod determinetur per aliquam speciem et informetur. ad hoc ut deum uideat.

Et quia quidam eorum possibiliter dicunt. quod in absentia obiecti talis intellectus sit
informatus possibiliter deum intelligere. sicut intelligimus rosam in ab
sentia rose. et sic possibiliter quis esse beatus non uidendo deum. dicunt
quod illa species non sufficit nisi in presentia illius obiecti. sicut etiam
accidit de colore uiso. quod non uidetur nisi sit presens cum qua species.

esse in oculo. et sic species coloris est quod nunc uisui sicut uidetur a
sic illa species non est obiectum uisus ab ipso quia sit esse ita in mi
de est per theophanias. sic dicit ille error. et sic est enigma
sed illa species est quo uidetur deus quod sic non esse non ita omnes
equaliter uident cum sit esse sic simpliciter. in tantum beati qui intelligunt
uident. quod est intensius quod ideo non pro mansiones multe
ne sunt. et stella differt a stella in claritate. ideo quod aliquas species
debilia fiat intellectum uidente quod oportet illa claritate
difformiter eis representet sic uult uidentem.
aquo potentie minor et multiformiter. Item autem non oportet
pilia forum ad quod 9. cum deum nouimus fit aliqua
similitudo eius in nobis. illa tamen notitia inferior deo est. quia in inferiori
natura est. et apte de aug. sic in nobis similitudo dei in
eius cogitatione. sed tale similitudines non est species dei. Item
ans. monol. 33. quacumque res mens cupit ueraciter cogitare
seu per rationem seu per sensum corporis seu per utriusque illius similitudinem
quanto ualet in sua cogitatione conatur exprimere. quod quanto
ueri fuit tanto uerius res cognoscit. Item patet aut
toritatibus sunt plures sciones. sic aliquis tractate sunt. propter
insufficientiam quod sint per sonantias tales species determinans. uidentem
eum in istud infinite. tamen esse nobis proportionate quod
est possibile eum uidere modo infinito. per cum aut attinet quod
illa species est intelligibile ab ipso intellectu ut est actuum. sed ab
obiecto oportet ut est intellectus passiuus. ne exemplum de colore
per fortiorem exemplum de duobus.

Sed quod istas sunt multe opiniones et quas et una quam
ipse est quod ad finem representet infinita. que ut illa spe
sit talis. quod est. sed ut dicunt quod non esse quod sit in istis
conformitas. sicut patet in igne non nisi in speculo et in
representat unitas. sed hic non ualet quia uel in speculo
ideo esse similitudines in suis talibus. si idem est cogitare
illa bona quod sit aliquid quam in speculo. sed patet per filium
corporea non cognoscit species. sed magis ad aliquid
non spiritualis. quod species. Item nulla alia causa sit
esse de filius sicut est filia per quo. immo ualde minus
sit ergo deus non potest ei si filius per aliquam magnitudinem.

Alii uisionem quod intellectus haberet gloriam sicut dispositus quod uoluntas
illa uisione. per ipsum ab obiecto. sic aliam speciem per quam species
tam fiat illa uisio. immo est talis uisio quod passio ita
quod est totalis per ipsum intellectum. quod est sensata est talis actio
sic intellectus solus passiuus. quod hec passio est nobilior quam
quecumque sua actio quod tota fit ab ipso ut ipsum esse.
Et hoc pro non bene confirmatur uerbum aug. et dicit quod
uult quod nullus non possit negari quod nulla similitudo sic
species assimilat cogitationi. et quod sit in
bono uerbum ubi est actiue.

Alii dicunt quod bene per solum
habitum glorie sine lumine conformati deum facie ad faciem
gloriosi et speculatores uidebunt. nec plus ultra requiri.
Immo nisi illa requirit species et presentia obiecti habitu
ipsi obiecti. Unde per hoc aut non requiri species. nec supplent
uices obiecti in absentia. eo quod ipsum sua
non potest esse presens sic intellectui ubi est in illa similitu
de sicut dicit aug. quod pars et anima lapis non est in anima. sed
species lapidis. Unde aug. 9 de trin. quod cum mens ob memoriam se
ipsam semper cognoscit. Item 10 c. in nobis mens quod id est
sibi presto est. quod sit nouit lapidem lapis sibi presto est. sed

non in se sed in sua similitudine. multo ergo magis si in se presto esset tam
ret in ea sui notitiam. sic dicitur de deo qui est presto anime. non propter
ab esse in uia. licet hic non sit sub ratione obiectiua presens. sed in patria com
plete erit presens obiectiue. ergo non amplius est ponendum. hoc autem dicit
phylosophus quando dicit quod in separatis a materia. idem est intelligens. et quod intelligitur.
uocat autem intellectum rei. id quod hic dicitur species. per quam id intelli
gitur. leo enim si esset a materia separatus. per se ipsum possibiliter intelligi. sed
quia non est. oportet quod per suam speciem intelligatur. nam intellectus rei uocatur id.
per quod ipsa intelligitur. ergo cum deus sit intimus intimo anime. idem est
intellectus dei. et quod intelligitur. sic dicit aug. 3 conf. tu autem eras inte
rior intimo meo. et superior summo meo. et si non sic darem
iam derogarem diuine essentie. quia esset quod male plus quam sua
species. quod absit. non enim est defectus ex parte potentie. sed rei intellecte quod non in
telligatur sine specie. quod patet per uerbum phylosophi iam allegatum in separatis
a materia et cetera. nec tamen sequitur quod intelligatur infinito modo. quoniam modus
sequitur intelligentem. non rem intellectam. quia omne quod est in aliquo est per modum re
cipientis et non recepti. Unde licet infinitum non excludit finitum
nisi ex parte dei.

Et dicendum autem quantum ad quod omnibus consideratis nisi in
frascripto. Et primo supponendum est. quod semper dignius et melius est ponere
pauciora. et minora quam plura. uel superflua. quia superfluum
est fieri per plura. quod fieri potest per pauciora. sic dicit phylosophus 1 phisicorum. commen
dando in hoc dictum Empedoclis super dictum aliorum phylosophorum. Unde si in tanta
in opere nature multo magis est in auctore nature et gratie. quod est deus quod nil
agit superfluum. nec ad inualidum.

Et 2o oportet supponere. quod omnis
cognoscens debet assimilari suo cognito eo modo quo cognoscit.
Unde ans. mon. 33. quacumque rem mens cupit ueraciter cognos
cere. siue per rationem siue per sensum. eius utique similitudinem quantum ualet.
in sua cogitatione nititur exprimere. et quanto ueriorem fecerit tan
to uerius cognoscat. hoc quoque apparet quod 14 de trin. 14. ubi uult
quod sicut quod est clarior cognitio fiat clarior et expressior similitudo.
Unde quia in ista uia debiliter cognoscimus. deum. debilis eius simili
tudo est in nobis. Unde ait sic. quam ob rem. cum tanta sit nunc
in isto enigmate dissimilitudo dei et uerbi dei. id est cogitationis
uerbi dei. uerbum dei uocat actum cogitationis. quod dicitur uerbum quoniam
initium omnis operis uerbum. in qua tamen non nulla similitudo comperta
est. id fatendum est quoniam et cum ei similes erimus. quando uidebimus eum
sicuti est. quod utique qui dixit hanc procul dubio quod nunc est dissimili
tudinem aduertit. nec tamen ne illi erimus equales. semper enim natura fac
tori minor est facienti. Ecce aperte dicit. quod quanto crescit cognitio
tanto fit maior similitudo. inter cognoscentem et cognitum. ergo cum in
nobis inueniamus duplicem cognitionem. exceptis sensitiuis. oportet
per consequens ponere in nobis duplicem similitudinem. quarum una est
cognitio habitualis. et altera est actualis. et una est in memoria
altera in intelligentia. et sic sunt due similitudines ille due.
una in memoria ut isto. altera in intelligentia. ergo cum si
militudo et species sint idem. iam habemus quod indigemus duplici spe
cie. quarum prima quam appellamus habitualis est illa per quam dicimur re
scire. in absentia rei. et hinc est quod phylosophus dicit 3 de anima. intelli
gimus quando uolumus non autem sentimus. cuius ratio est quia sensus non re
tinet speciem in absentia sui sensati. sed intellectus retinet
in absentia sui obiecti. et illa dicimur scire. et quando ille species de
memoria ceciderit deleta. dicimur esse obliti. et signum est huius
quod uoluntas non potest coniungere illi habitui suam speciem. cum ipso
intellectu. et quando hec facere non potest dicitur esse oblita. sic dicit aug
14 de trin. 2. ubi et dicit esse quandam trinitatem. cuius una pars
uocatur species memorie. 2a species intelligentie. 3o uoluntas
illas duas uniens. Unde sic ait. in ipso animo. ab hijs que ex
trinsecus sensata sunt. uelud inducta inuenitur altera trini
tas. ubi apparent eadem tria unius esse substantie. scilicet rei extrinsece. uisionis

corporis quod est in memoria. et in informatio. cum ad eam con
uertitur acies cogitantis. et utrumque coniungens intentio uolun
tatis. Item eodem libro 6. ostendit quod deum est. scilicet quod ea que fuerunt nobis
presentia per sensum. dato quod postea absint cum modo non sit species
deleta de memoria. illa dicimus scire. ait enim sic. ea
que absunt a nobis et tamen adfuerunt per memoriam nouimus quod
obliti non sumus. sed ne tu mireris quod dixi eo quod non ui
nisi unum quod est in memoria et in intelligentia. dicit 12 de trinitate 9.
quando utrumque in cogitatione copulatur ut tamquam unum singulariter ap
pareat. et ascendit non potest nisi ratione. et c. 9. ait a re que re
cordatur memoria tenet. et ad quod in cogitatione recor
dantis exprimitur. quamuis cum fit utrumque copulatio unum idemque
uideatur. Unde ex tali ignorantia multi deceperunt. loquentes
de specie. non distinguentes eam que est in memoria. ab alia que est
in intelligentia. et planum est quod una generata procedit ex altera. secundum
ordinem quem tangit c. 9. eiusdem libri. sic dicens. In hac
ergo distributione cum incipimus a specie corporis. et peruenimus ad eam
que fit in contuitu cogitantis. quattuor species reperiuntur. quasi gradatim
nata una ex altera. scilicet 2 de prima. 3 de 2a. et 4 de 3. A specie
corporis que cernitur. exoritur ea que fit in sensu cernentis. et ab
hac ea que fit in acie cogitantis. Huius ergo dictis apparet
quod rerum corporearum notitiam per sensus corporis mens collig
it et mira celeritate rapit. sed incorporearum per se ipsam. sed
omnes has species uel similitudines. sine ymagines quod idem est sic
generati recipere est nobis commune cum bestiis. sic dicit 10 de trinitate 9.
nam illas anime partes que corporum similitudinibus informantur. et
cum bestiis nos communes habere sentimus. seruatur tamen nobis et datur.
ad plus. propter quod de hiis iudicemus ut ibidem dicit. datur enim ei
formandas generata species sue. seruatur autem ad quod liberum de speciebus
talium ymaginum iudicet. et hic est magis mens. id est rationalis intelligentia.
que seruatur ut iudicet. se ipsam autem et talia spiritualia. que sibi
presto sunt cognoscat non ab eis recipiendo species. sed si queris
qualiter se cognoscat respondet aug. 9 c. 3. Unde mens
aliquid mente nouit si se non nouit. non enim potest alias cognoscere
et se ignorare. nec propter quod dixit de oculo. quod alios non uidet
et se non uidet nisi in speculo. eo quod de se non habet speculum. Et
dicit respondendo. quod se ipsam cognoscit per se ipsam. eo quod incorporea
et presens sibi est. sic enim ait. mens ergo ipsa. sicut rerum corporearum
notitiam per sensus corporis colligit. sic incorporearum rerum per semet
ipsam. ergo et se ipsam per se ipsam. quoniam ipsa incorporea est. nam si
se non nouit non se amat. et sicut non concedens dicendo quod
non se diligit sed se odit. mirum id preter quod de 1 o animam suam.
Respondet quod si anima se odit ergo nouit. Unde ratio quare anima
ad presens se cognoscat. non esse presentia cognoscibilis uel
sui uel alterius. ita quod ibi tenet relatio illa. scilicet simpliciter ad
simpliciter et magis ad magis. nec ob aliud mens se ipsam nouit
non quia sibi est presto. et deum magis diligit quam fratrem. quia est ei
propinquior. sic dicit preterea 8 c. nemo dicat non noui quod dili
gam. diligat fratrem suum et diligat dilectionem eandem. et magis
diligit dilectionem quam fratrem. quia notiorem. plane notiorem
quia presentialiorem. ecce iam potest deum notiorem habere quam
fratrem. et plane notiorem quia presentialiorem. notiorem quia in
teriorem. Item 10 c. 3. non enim tam nouit mens quam id quod
sibi presto est. et ei nec quicquam magis presto est quam ipsa sibi.
Item 10 c. 8. ne tu credas hic solum dicere intelligi de huius rebus
que sunt extra. dicit quod intelligitur et de ymaginibus earum. quas intrinsece in se.
Unde ait. cum enim scilicet preceptum est ut se ipsam cognoscat non
se tamquam sibi detracta sit querat. sed id quod sibi addit detrahat.
interior est enim ipsa. non solum quam ista sensibilia que manifeste foris

nō ag' spēz causet

sut· s3 ī iñor ē quā ỹgine coꝝ· q ipē quadā aie
sut· quā pt̄ hñt ⁊ bestie· qm̄uis itllcīa careāt q in
cas ē p̄pa· Jt̄· g· xi· dᶜ sic· iquāt dm̄ nouim' silē
s3 n̄ ad eq̄litatē siles· qꝛ nᶜ eū nouim' quāt ipē ē
⁊ q̄admoq cū p sensū coꝛlꝰ cāsam' coꝛa· fit aliq coꝛ
silitudo iaīo nr̄o· q fātasia memoᵉ ē· n̄ n̄ oīo ipa
~~pdeet~~ coꝛa· iaīo sut cū ipa cogitam'· s3 coꝛ sili
tudies ſ3 dīas qd facit istas silitudies· eo sal
uo meliori iudicio· q oba n̄ p silitudies m'tipli
cāt̄· ut cōit̄ dr̄· dīdo q res m'tiplicāt spēs suas
usq3 ad oculū· Rō ā q me mouz· ē m'tipx· ⁊ īt
alias· dīas tāgo ad p̄sens· Et una ē ista· Cm ipō
ē· duo actīa solo nuō diffēntia· eē ieod sto nā
actīa a suo sto nūant̄· q meᵉ· Vn̄ duē sanitatē
n̄ sut sil' ieod alī· q· phyᵒꝝ· g cū ille spēs sic ut
dr̄ m'tiplicāte· sit actīa· oz eē isto· nᶜ pot̄ d' q
sit sin sto n̄ fiat miracl3· g ē cū· c· hoīes sit h̄·
cent̄ spēs ab eis m'tiplicāt̄· g ilq3 pūcto aēꝛis
eq̄uᶜ· ē· actīa solo nuō diffēntia· q ē f'lm n̄ sol
d· ē· s3 ⁊ d' duob3· Jt̄ cū uidem' itenebris· n̄ idi
gem' luīe imedio· p q tales spēs ut dr̄ m'tipli
cāt̄· iā uidēnt̄ n̄ colorata n̄ h act lucidi· cx de
uidēte itenebris· ob3 tāt ex n̄s iluīe· Jt̄ s̄ ͡bteriū
actīa nō migrāt· Et sic m̄ sētire ag· 9· l· 3· qn̄
dic· p oclos n̄ corpis coꝛa uidem'· qꝛ radios q p eos
emicāt ⁊ q̄cq̄d cñim' attigūt· restīgē ac retorq̄re
i ip̄os n̄ possum'· n̄ specla ituerim'· s3 quo se hāt m̄
q̄ p oclos cñim'· ip̄az cte m̄ siū sic radii· siū ad a'
ocul' cñē n̄ ualem'· s3 mte q̄rim'· ī̄mo q plus ē dᵗ
ut ⁊ asp̄cus oculoꝝ uadit cx usq3 ad sidā· ut ex
piētia docet sic ait· 19· c· 6· ipē q̄ppe ocul' suo
loco ē fixus icorᵉ· asp̄cus aūt eī· iea q ex sut tē
dāt· ⁊ usq3 ad sidā· Vtr̄ aūt sic fuit sua ītn̄to fa
teoꝛ me nescire· ⁊ h dᵒ qꝛ bꝰ m̄ test' p̄allegat sona
re talē sn̄az· f· Vn ī sr̄ gn̄· dr̄ cū uidm aliq coꝛ·
q an n̄ uidbam' atq3 eī ymago icipiat eē i spū n̄
coꝛ ispū s3 ipē sps fat īse ip̄o celeptᵃ mirabili q
lōge remota ē a coꝛis tarditate· S3 p tāto n̄ audeo
adfirmare· qꝛ alibi m̄ q̄pū dicē· nō min' aptē q̄
h'· sic p3· xi· l· c· 2· p tot· h g· tā coꝛ q m̄· ⁊ ipa uisio
⁊ q utrq3 giug ītn̄to· maifesta sut ad dnoscēdū·
⁊ ifra cū sp̄ nō pcedat ex coꝛᵉ· q m̄· s3 ex coꝛᵉ sētiē
tis aīantis· cui aīā suo miro q̄dam' q̄tpat· tn̄ ex
coꝛᵉ q m̄ gignit̄ uisio· ⁊ sensus ipē formāt̄· Jt̄
19· e· c· sut q̄dā q nr̄az p̄cedūt cogᵍtōz· eo q erāt añ
quā cog'scēm'· ⁊ sut q̄dā q sil' eē icipūt ⁊ sil' dsinūt
ut si ad uisibile q añ oīo nō erāt añ nr̄os oculos
oriat̄· ⁊ silr dr̄ de auditu ⁊ sono· ⁊ tāt q̄cludᵉ q
siū sic sui sic· cog'sabilia cogᵍtōz gignūt· ⁊ iō n̄
possū uidēre· qd ipē sēsit· miroꝛ tn̄ si ita ē q
uisio sit solū passio· qꝛ ocul' fatigēt· nā l3 pa
tiēs ip̄nᵒ· sic q̄pū ⁊ diffiˡᵉ agēti· infine tn̄ ē ua
lde q̄sonū ⁊ sile· f̄ sn̄iā phy d' g̃ṅone· g' si ocul'
qn̄ resistit agn̄ti nō dol3 nᶜ fatigāt· imo qi dlec
tāt̄· qꝛ dolet ifin· iā agn̄ti assilāt· Vidm' at̄
i nob' q̄rpū· f· q ocul' diu· eē ad ob3 ītdēs fatigāt·

Coꝛ q m̄ d' sēsu ⁊ sēsato sic arguit· aut radii illi exeūtes ab
oclo sut coꝛp'· aut n̄· si coꝛp' tūc uisio fiet itp̄e maxīa re
mota· d' clatū ē· n̄· q oē coꝛ' motū itp̄e mouet· Jt̄ q coꝛ
exiēs a pupilla dlatet̄ ītātā q̄ntitᵗᵍ q̄nta ē medietas celi
ē ipōˡᵉ· Jt̄ cū ā n̄ pt̄ eē n̄ i coꝛpe ppīo ⁊ oꝛ q illo coꝛᵉ sic ca
lidū īile· si at illud q exit ab oclo sit lux ⁊ n̄ coꝛ tūc n̄
pt̄ eē ibi aīa· cū sp̄ aīe n̄ sit actīas· s3 siba· ⁊ si ibi n̄ ē aīa
n̄ pt̄ fi' uisio· cū oīs actō fiat p q̄tactū·

⁊ lassat̄· ⁊ iō idig3 sopno sic alie ūtutes motiue q
uē in sua oba agūt· Credendo aūt ad p̄pōit̄ ē dq·
q qn̄ q̄ris utr̄ beat̄ uidat dm̄ p spēz· uocādo spēz d'
qua usq3 m̄ locuti sum'· q nō· Si iuō· uocēt̄ spēs
ipā actual' notitia· q aᵒ noīe applāt ūbū· tūc dᵒ q
sic· nā sic g̃minās g̃minatōe g̃minat· ⁊ aūes au
su audit· ⁊ loq̄ns loquela lō· sic itlligēs itll'cōne
itlligit q qdē itll'cō suī uisio· h' eēnlr duos
tinos· intnsecos· eo q tinat tinatōe ē tinat· quoꝝ
un' est itll's ut tīn· aqᵃ ⁊ alt̄ tīn ē q ut tīn ad q̄uē·
⁊ iō stati q ās istoꝝ tinoꝝ ab eēt· iā illa itll'cō nō
eēt· exᵐ d' sigillo i aqua· Vēr qꝛ oīs effcs ē silis
sue cē· oz p q̄ns q tal' notitia· siū ūbū ad sil' eē
itll'cē· ut d' uestigio i pulūē· Vn̄ sic loq̄ns ag ait
9· d' t̄· x· q̄rēdo· recte g qr· utr̄ oīs notitia ūbū sit
⁊ p ea respōd3· ūbū g ē cū amore notiᵃ· cūq3 i se
mens nouit ⁊ amat· iūgit̄ eī amore ūbū eī· ⁊ q m̄
amat notitiā· ⁊ nouit amorē· ⁊ ūbū iamore ē· ⁊
amor i ūbo· ⁊ stati dᶜ q tal' notiᵃ· uocat̄ spēs· ⁊ est
silis rei amatē ⁊ notē· ⁊ eqᵒ· Vn̄ ait· oīs s̄ spēz notiᵃ
i· s̄ actualē q̄sidrātōz· silis ē ei rei quā nouit· S3 q̄n
ti aūt eiᵒ ifero nr̄az qōz· sic iā d'clatū· quo eō iq̄nt̄
dm̄ nouim'· siles ei sum'· ⁊ p ea stati iq3 cū dm̄ noui
mus· q̄m̄uis meliores efficiam'· quā eram'· anq̄ nosc̄
mus maxiēq3 cū ead notiᵃ ī placita digneq3 amata
ūbū ē· fit q3 aliq dī silitudo illa notiᵃ· Ecce aptē dᵗ
q tal' notiᵃ actual' ē ūbū p quē silāt̄ itll's rei in
tll'cte ⁊ eqᵒ· qꝛ si ego sū silis t̄· ⁊ tu m̄· Et h' id sēt
ans' mōl· 33· cū mens rōnal' se itllig· cogitādo i
tllig· sēc h't ỹgine sua exse natā· ⁊ cogitatōz suā
ad sui silitudiēz· q· sua ip̄ssione formatā· q ỹgō·
ūbū illē ē· ⁊ stati dat reglā q̄nalē d' oībz· q
cūq3 rē mēs cup' uacāt cogitare siū coꝛˡˢ p sensuz·
siū p rōz eī utiq3 silitudiēz q̄ntū ualz isua cogita
tōe· conat̄ exp̄mē· ⁊ q̄nto uerī fecit· tāto uerī co
gnoscit· ecce clarī q̄stat· ag ⁊ ās uocare talē sili
tudiēz· p quā silia fiūt cog'scēs ⁊ cogᵍt̄· spēz notitiā
ūbū ⁊ ymagiēz· Vn̄ cū qr̄ aliq sic dixūt dm̄ p spēz
uidri· ita q eēt rō tinādi· ul' eliciēdi· ⁊ p mod̄ ifor
mātis· ut fiūt dcm̄ p̄us· fuit qꝛ n̄ plene p̄scrutāti
sut dcā ag· uarie accipiētis spēz i suis dcīs· h· ē· n·
itn̄to iohis qn̄ dᶜ· i pᵃ caᵒ sua· c3· fr̄s scim' q n̄ di
apparuit q erim'· cū aūt apparuit siles ei erim'· q m̄
uidebim' eū sicuti ē· q ibi p ūitās ag dᶜ ut sup' tcz
ē· Vn̄ sic ipē alibi dᶜ· nlla ē ul' pot̄ eē cīā dō silioꝛ
quā sua ỹgō· iō n̄ pot̄ fi· q aliqua forᵃ· sui spēs i
formās itll'ct̄· p quā dō suo ỹgīato reddāt̄ silioꝛ
ymago· ⁊ sic oz dicē· q illa spēs sic ab aliq̄bz posita
eēt dei ỹgō· ⁊ p q̄ns hō ul' angl's· q f'lm· ē sic sup
ī arguebāt· Est aūt adūtendū q sic apparet in
luce sol· q qn̄ asp̄tu obliqᵒ eā uidmus· ē nob' rō co
gnoscendi· ⁊ uidēdi oīa colorata· s3 n̄ eā uidm'· s3 qn̄
eā asp̄tu directo ⁊ faciali aspiam'· tūc n̄ sol ē nob'
rō· oīa uidēdi· imo eā īmeᵗᵉ uidm'· itūitiue· Vn̄
si oclo uespilionis darēt̄· uisus aq̄le· tūc possz uidē
luce sol· ut ob3 sibi p̄portōatū· nᶜ indiget aliqᵒ d' luīe
qꝛ id ē uisū ⁊ rō uidendi· ⁊ sic ē ip̄pōito n̄ro· qꝛ m̄ qn̄
dm̄ uidm' i h' speclo· enigmatice· ⁊ qi ispeclo uidmu
eū obliquo asp̄tu iō solū ē nob' rō itll'ndi eᵃ· ⁊ n̄ se

Vn̄ sum' qi noctue ⁊ uesptilione· s3 qn̄ dabit̄ nob'
ūtus uisiua aq̄le· ī· lūītis glīe quo itll's eleuāt̄·
tūc erit potēs facē q n̄ pot̄ m̄· Vn̄ solo obo p̄sētato
dīcto asp̄tu· fit bēs· ⁊ p se ip̄z exibit iact̄ 2ᵐ· qꝛ ipᵒ
actu itllig̃ndi ē· p id q ē ymago dī· f ag· ⁊ n̄ p h'ī
ul' aliquā spēz· Vn̄ eo ipō ē aīa ymago dī· q eī cap
ax ⁊ p̄ticeps eē pot̄· capax· f· p intll'cē ⁊ uolūtatē·
q due poᵉ p se faciūt act̄ ⁊ eliciūt n̄ p h'ī· S3 sut q̄dā
act̄ ita emīnētes· i quoꝝ mod n̄ possūt n̄ ad uīuēt·
p ad sup n̄ale q uocat̄· lum glīe· Vn̄ sic apparet
qn̄ q s ē lon̄ q̄matiō· iā ē ip̄o actu q̄matice· ⁊ iō
stati qn̄ uult pot̄ exire i 2ᵐ· q ē q̄maticare· sic ē
d' itll'ctu ⁊ uoᵗᵉ· qꝛ possūt p se intllige q̄nt̄ ad sīz
act̄ ⁊ uelle· s3 ᵃᵘ tal' emīnētie idigent dispōe ele
uāte· ⁊ ᵃᵘ mod eliciēdi· p̄sente ūti suo obo· Rō
aūt ad h' ualz efficacit̄ q aᵃ pō p se adducit̄· si bn̄ ad
ūtēt ordinē poᵃᵉ qn̄ dᶜ q oz itll'ct iformari· ⁊ d'
tinari p ad· quo d'tiate tīdit iob3· S3 rēuā nō
sic ē· n̄ ipō semiplene q̄plete· d'bētis· n· notare
q uni p se obi· una ē pō p se ⁊ pᵒ· ad q ob3 illa pō
ē ordinata n̄al'r· ⁊ oz eē adequat̄· istud tale ob3
ista poᵉ alias ē ob3 p accn̄s ⁊ q̄ctēt· q p3· d' sono ad
eq̄nate audit̄· nā qꝛ auditia pō· n̄ tm̄ audiū p se
son· s3 hūc q̄cē sonū· hic ē q n̄ ē q̄tinta· iō q̄nt
aliū sonū· ⁊ sic ē d' alus· Et p hūc mod dᶜ ⁊ pbat
ag· 9· d' t· 8· q uolūtas ē una pō p se ordinata eēnlr
ad bon· n̄ ad h' ul' id· s3 ad bon absolute· iō dᶜ tolle
h' tolle id· bon· ⁊ si potes bon nō q̄cē nᶜ tinat uidē q̄i
bēs· Vn̄ moysi q̄rēti uidē ad d'tinat bon· fuit dcz
q p h' n̄ sibi sufficeēt bon facei· s3 alt oīdā ē oē bon·
iō aūt uolūtas p id bon adeq̄ta· q̄ēscit· qꝛ ieo ē rō
⁊ bon oīs boni· sic dicēt̄ audit eē bēs· qn̄ h'ēt obm
suū ad equat̄ nō aliū· sic uolūtas eo q r'ᵘ oīs boi
quo sua capacitas replet̄· ē q̄tata nᶜ plus pot̄ uel
le· sic n̄ pot̄ audit uidē uelle saporē· q nlło mᵒ ap
p̄hndit· sic ē d' itll'u nr̄o q s aūs extēdit se ad ens
⁊ ult̄ ens nō itllig· iō aūt sibi bēat eī capacitas re
pleri· nō d3 eē d'tinat id ens· eo q p se ē ordinat
ad p se ens· iō stati q sibi obicit̄ ob3· iqᵒ ē rō oīs en
tis· ē q̄eb nᶜ ult̄ se extendit· Vn̄ si daret̄ aliq d'ti
natō· iā ult̄ illū tinū ad hᶜ possz itllige aliognᵘ
nō eēt ᵃᵘ oīs entis· hic ē q oz q nlła tinatō dēt̄·
ut sit bēs· quā tinatōe fer̄at iob3· imo d3 ab te
ferri i id ob3· iqᵒ ē rō oīs obi· Vn̄ dicam'· tolle h'
itlliˡᵉ tolle id· ⁊ si potes itlliˡᵉ uidē· erus bēs· s3 l3 nālr
sic ordinat· n̄ pot̄ tn̄ illā luce iaccessibilē adtigē
suis uirib3· s3 dī munerib3· f gl'o· h' aūt ē p excessū
illi' obi· ⁊ d'fcm ista intll's· n'ᶜ tn̄ ualz obo illoꝝ· q si
n̄ d'tinet̄ q uidat ifinite· qm̄ n̄ se uidō ifinit gᵒ
uidō infinite· exᵐ d' linea q d'tinat̄ i pūcto· q pūcā
f se tot ⁊ n̄ f sn̄az ptē sic tīn linee· n̄ tn̄ f foez suā
h'itudiēz· imo pot̄ infinitas alias tinare· ut p3 icētᵒ·
Sic itll's uid3 dm̄· tot ifinit̄ s3 n̄ totalr̄ q n plibus
modis sit uisibil'· Vn̄ l3 d'cies millesima p's mili
sic uisibil'· n̄ tn̄ ab oclo· q̄n̄tcūq3 dispōito imo fa
llit uisū· ut dᶜ phs d' sensu ⁊ sēsato· possz tn̄ tm̄ eē sc̄
illa p̄ticla q ē uisibil' ūtute ⁊ n̄ actōne ut idē d3

q n̄ solū eēt uisiˡ· imo t̄nscēdēt solē iuisibilitate·
eo q nō distat in finite· sic ille excessus dīe lucis
excedit i infinite intll'ct̄ cātū q̄n̄tcūq3 bēm· Et
sic recolligendo p̄dcā finalr̄ dᵒ· q ille q ē bēs uidet
dm̄ p spēz· ī· actualē notitiā sui cogᵍtōz· q ē ūbū eī·
p quaz silis efficit̄ q̄nt̄ possiˡᵉ ē suo obo· cogᵍtō· tinā
te actōz illi' itll's eleuati p h'ī glīe· ⁊ sic refert̄
i id ut ē uerī· ad equās latitudiēz poᵉ itll'ctie· Et
uolūtas fert̄ i id ip̄z· ut ē bon p se sufficiēs· si at
ibi ad sic qꝛ ē q uolūtas ⁊ itll's n̄ possit apph'ndē·
tūc p h' nō ē min' bēs· ut cīcā· sic audit n̄ eēt min'
bēs· dato qn̄ possz un son iqᵒ eēt rō oīs soni ⁊ ait h'
rō oīs saporis· hāc aūt spēz possum' uocare q̄ndaz
deitatē· analogā· ut iā sit uerī q dᶜ ps· ds stetit
i synagoga doꝝ· imeᵒ aūt deos dīiudicāt· Vn̄ cū ī
tll's sit añ q intelligat oīa itlliˡᵃ ut dī 3· d' aīa
gᵒ qn̄ actu itllig actu ē itlligiˡᵉ s3 qꝛ n̄ pot̄ eē id
p eēnciaz· gᵒ oz q sic p silitudiēz quādā q ē actual'
cogᵍtō· eēnlr̄ ⁊ eliciati ⁊ fcā· ab itll'u bto· q n̄ ē rō cālr
itllig̃ndi· s3 potiᵘ ē cogᵍtō formalr̄ i actu q̄sidrādi·
Thūs g' sic uisis restat respōdē ad arᵃ· Prīa g q
pbat n̄ op̄te poni spēz· q̄rā q̄clonis q̄cedāt̄· l3 pau
ca cogāt uocādo spēz· aliquā formā ihēntē itllū
cūi tal' spēs ē rō eliciendi ⁊ rō finite agn̄di iob3·
Ad· i· uō altius p̄tis· qn̄ dᶜ q ipoˡᵉ ē aliq exire in
act̄ 2ᵐ· ⁊ c· dcq q miᵒꝛ ē f'la· si· n· ille actus itll'cōis·
ul' notitie q dcā ē ūbū eliciēt̄ a spē sic illi dn̄t· aūt
eēt bon argumē· s3 sic n̄ ē imo eliciāt ab itll'cu q
iā h't act̄ p'm· f· eē intll'ctiuū· ad ēsitōe· ⁊ h't h'ītū
adō· i dispōne· ⁊ suo ipso· se fac iact̄ 2ᵐ· ad p̄senciā
obi· sic satis dcq ag· p tot· l· i· d' tīni· Ad· 2ᵐ· dcq q
ag uerī dᶜ ⁊ qᶜ p nob' sic sup' uisū fuit· s3 ipi equocāt
i noīe spēi· eo q accipiūt act̄ ut act̄ p h'itū· q n̄ l3·
nā ag sic clare app3 ibi· uocat̄ spēz actualē notitiā
itll's· q ē ūbū eī· quo silāt̄ q̄nt̄ poˡᵉ ē cog'scēs ipi
cogᵍtō· Ad 3· dcq· q ī eē dī sut m'ta uisibilia uerī
ē imo ifita· s3 qn̄ dᶜ oz q d'tinet̄· f'lm ē imo tūc
nō eēt bēs· nisi uidēt q̄cq̄d itllige possz· qꝛ stati
ult̄ illū tīn cogitaret ⁊ sic appetē possz ⁊ p q̄ns n̄
eēt satiat̄· Vn̄ qn̄ dᶜ q oz d'tinari· dᵒ q n̄ oz qꝛ q̄l3
pō· ex se ē d'tinata· n̄ ult̄ suū ob3 p se p'm potest
extendi· Vn̄ n̄ oz q audit̄ aliūt tinet̄ ne audiat
colorē· nᶜ uisus ne uidat son· ⁊ sic n̄ oz itll'ct̄ ti
nari alr̄· qꝛ n̄ pot̄ t̄nsire tīn sui obiec rōis nᶜ ista
pot̄ q̄ctari· n̄ totā hāc p quā rōz n̄ sum' h' q̄ctā·
f ag· i· q̄f· dn̄e fecisti nos d' ad te· iq· ē coꝛ n̄· don
ec· inte· s3 bn̄ oz q ihac uita frenet̄· eo q pot̄ tīdē
i debitē i diūsa· oba ptīnᵃ q n̄ sut fis s ans· q dᶜ q
i nob' sut duo appetit̄· f· comodi ⁊ honesti· s3 ᵃᵘ fial'
obi p se nlłs pot̄ errare· ⁊ sic ē ip̄pōito· Ad· 9· dcq·
q bn̄ uerī ē q aīa h't meliorē mod exn̄di i coꝛᵉ q
ex· ad q se melioꝛ mod opādi· s3 miᵒꝛ ē f'la ul'r
itll'cūa· qꝛ f· aīa n̄ itllig p spēz nᶜ q̄dā ut coꝛa· spūˡᵃ
aūt p se ip̄az· f ag q dᶜ q mēs sic nᶜ coꝛeaꝝ notitiā
p sensus coꝛˡˢ collig· sic icoꝛeaꝝ p se m̄ ip̄az· p· ⁊ illa
sut absentia· s3 hec sut sibi· p̄sto ut sup'ius dcz fu
Et d' hac q̄one ad p̄sens dcā sufficiāt

vnesit fuit ver lux etna · eet nob ro cogscen
di ea q sut cogita i eam. Et pbabat p pte affir
p° sic. Illud q e alicui ca cendi · e eid ca cogscen
di · s3 dia lux e ca cendi oib3 · g° e ca cogscendi oia.
maior p3 · 2 · met · u dr q unq q3 ita se ht ad ee ·
sic ad cognosci · mi · z ptat ibid · qm id q e pm
ver e ca ois veri · sic unitas e ca ois nui · = It ·
qn ad ie aliqb3 plib3 · oz q i sit p ad coe reptu
i eis · s3 itllige iest plib3 · g° ie p ad coe · s3 no e
dare aliqd coe n luce pma etnaz · = It ipole
e ee un z id · psens plib3 · n mltiplicat i eis · n sit
qd i unitate ne · s3 mlta va sut talia · g° oz q sit i
unitate ne · sic d q l3 affir° ut ne° va ssilia ·
= It iohis · p° dr q u bu3 erat lux va q illuinat
oe3 hoie3 · venientem i huc mud · s3 qcuq3 cognoscat
aliqua vitate · illuiat cognosce · s3 tal illu° e p
vbu etnu · sic d° eu ta = q · sit se ht volutas ad
bon sic itlls ad ver · s3 volutas pot i sum ob3 · sin
a° medio · g° z itlls · = It ois opo nal sit i aliquo
lume nali · s3 itllige e hui · g° e i lume nali · s3 si in
lume nali n i sr nali qa no stat sil · = It ois cog°
sit ex notiori nob · g° cu illa sit scietia · oz q ab ea
pcedam ad alias · s3 int cogitoz ille luis · f z pma
cogitoz sut gdus ifiniti · quos ptnsire e ipole · z n
cognoscam ea n pos ad a° cognosci · b oe q f fin e ·
= It qn sut aliq cogsablia p ordine se hntia si
un pot attigi lume nali, p qns oia q sut p ea ·
z si no pot nc p stiora · g° ul n itlligem · ul oia
cnit cogita lume fidi · z sic erut articli · g° z e ·
17 R7° · ad evidetia ista qonis · sic e pcedend · q2 pus est
videnq qd vocet ro itlligndi alia · = 2° e videndu
d diuso m° cogitonis · = 3° qualit d siu dia lux · illa
bat reb3 · = 4° qualit ista lux sit ro oia itllnd · i ·
s b qua gdtone = 5° · ptare p efficatia ronu / 6° · respo
1. de ad ar ta = Est g° p° videnq · qd vocat ro itllndi · e
g° ro cognoscedi · id q° oia i illo gne · ro cogscitia ap
phndit · sic lux e id quo · l q° oculus · oia apphndit colo
rata · l3 ipa n discnat a colore · sic e spes rei visib q l3
no videat · e tn ca q r a° videat · quoz e spes · na nc
pot itlligi · n sit psentat p modu obi · = It sis e
ro volendi oia q sut ad fine · ut sanitas est pm vo
lit sep qua sirup · l h · ex° si aliqo aliq esse e m ro
q r os suos familiares · ut m dilectos apphndo · sic di
lecto di e ro · q r caritas dilig amic z inimic · sic e
d itllcu apphndere · oia sb roe vni pmi ul entis ·
qm id q e pmu e ro coz q sut p ea · 2° · met · sic z
cogito pnoz e ro cogitois gclon z si d pncipiis n dis
2. cnat · = 2° e videdus diusus gdus cogitonis · u e no
tad q a° e cogscere · ver z a° cognoscere vitate · tuc · e ·
ver cogscam · qn vera re sic e apphndam · q e cogito
icoplexa · z q e itlls siplicu id dic phs · q sep e ver ·
oz vitate cogscere pot ee i copone z dione id orig ee
vitas z flitas · sic dr i pdicamtis · q i copone z dione orig
vitas flitasq3 · nc vnqua sic orig n videat n vid cofor
mitas illi icoplexi ad sui exeplar · l3 mlta se dat vi
de · h s aug d vra rel · d ludit vi filitudie fatasmat
decepti · vn deceptio n e i itllcu siplicu ul apphn
sione sensuu s3 i iudicio istoz · vn 3 · d accademicas

eo sensus n accusari · qm qcqd possut vide ocli · veru
videt · s3 ferentes ymagies falsas patiut · id dr d va rel
aplectim · ista fatasmata q redeuntib3 nob ad itllndu
vitate · i itine nob occurut · z nos trasire n sinut · q
tn q nc e d se · n n ver ex sensu z ygine ondut · sic g° p3
q differt cogscere · ver aliq l hoie3 · z cogscere vitate aliq ·
= It istud ver ad huc dz cognosci dupl · s · ignali z i
spali · na gnal e nob via · cognoscedi excetorib3 nob · ad
i ctora ne · sut aut pm nob eta z mafesta · gfusa mag
id oz pcede ex ulib3 · i siglaria · s q p3 ex p° phyor · ex° d
puens vocatib3 omis feminas mres · cogscere aut 2° m° ·
e cognoscere ipticlari d tiato m° · ut sut iopossibiles iste
cogitones · z h ignatia · s · cogscere ad i uli · z igrare id ip3
ipticlari · sic p3 p° p°oz · q possum · putare oe3 mula ee
stile · z hac hyr iuto · ro aut hui e qm l3 una z ead res
hat diusas rones · pot tn nr itlls gsidrare una re sb
una sua gdtoe · z ppetate no gsidrado sb a° · ex° de
hoie que possu apphndere · sb qcuq3 sua ppete gnali · pt
sua spale · vn cognosco ugies m° sb roe hois rugis
s3 n ult · imo si m eet h · n cognoscez ea p ea notitia ·
q d ca heo · n m revelaret · imo eet mirabiz si ea
cognoscez d tiata cogitoe · s ag · g · d tni · q · ham · q ·
regl ifixa ne huc notitia · s qua qcqd tale aspiam ·
stati hoie3 ee cogscam · ul hois forma3 · sic oia pti
ta ul nata rata cognoscam · = It id q e nob ro cogs
cedi a° · si e sol ro pcise n cogitat · quauis p ip3 a°
cogscam · ex° d spe i ocl° · s3 si ea h e ob3 · pot ee ipe
cogitu z ro cogscenda a° · ex° d dia ee ul speclo · q
ipe cogsco · z p ip3 alia · z freqnt cogsco alia i speclo ·
n gsidrado d tinate d speclo · = h e tn notad · q lux
pot se diffunde dupl · s · aspctu directo · z tuc n sol illuiat
ad alia videnda · s3 ad se ipa3 gtuedu z discnedu · ex° d
sole ul cadla · 2° m° aspctu oblq° · z tuc pmo fert sr co
lore · videnq · z p qns ad oculu imutad · z tuc sol illuiat
ad cogscenda alia a se · ut si tot med iu eet illuiat z
nl tiatu opacu ul solidu occret · nl videt ocul · s3 se hic
in viter · usq3 i infinitu · z tn nl videt q2 no eet ad q
sua visioe3 tinaret · ex° d spe diffusa p tot mediu q
3 n pot tinare · id n videt · = Quat ad 3m d° q d fil
labit cuil3 enti dupl · pt illu illapsu q illabit hue
ne · tali m° q° n ht i se sbsistetia · s3 tota illa na ipe
dit dio supposito · d q° dcm fuit sup · 3 · sniaz · ille aut
dupx illapsus e · quoz un e ad susisted · sin q° n lla
na gsistet sic dic gg · 23 · moral · sr illo ubo · ipe
solus e · nuqd n sut angli z hoies · celu z tra · z res
pod3 · a° e ee ab te z a° pncipali ee · sut · n · h s3 pna
palit n sut · q2 i semipis n sbsistut · z n manu gu
bnatoris teneat · ee nequaq possut · cucta naq3 in
illo sbsistut aquo ceta sut · ecce ia p3 q pm illaps
e ad susistedu · 2° d illapsus e ad opad · ul moued
q dr act · 2° pl pmi act q e sbsiste i ee · z psupponit
ab actu · 2° · q dr opari ul moue · eo q opari psupp
ee · id gg ide d · n ipe cate sbsiste valet · nc movi ·
s3 itm sbsistut i q nc · ut ee dbeat accepitu · z itm
movet iquat · occltu istictu disponit · d rese tra
gcatit mare · ignescat aer · s3 nuq h suis istatutoib3 ·
s3 mag dis ipl sionib3 agitat · ppt q bn dr apls · i
actib3 i ipo vivim movem z sum · = huis dcis e ad
vtend diligent q h e na po° ta sesitiaz q itllcu
aliu ta passivaz qua activaz · s · q nlla pot exire
iact · n ad psetia sui obi · ig agat ro actia · ul aq°
agat passiua · na oz movens z mot ee sil · vn nullu3

passiuu pot exire i actu · n i format forma sui activi · eo
q nlla catu e ex se · s actu · ro oiu suoz oboz sil · ex° d vi
su q no e sil i actu oia sua visiblia · n intlls oia sua itlligibilia
vn solus ds ht q e sil ro oiu itlligibliu · s dyo · q dc q ee
di e ee oiu3 etiu3 · vn h e ordo q ulae po° · s · volutati p
setat · z sit psens suu ob3 p itllcu · ppt q dc ag z phs · q
no possum dilige n cogita · i · n fiat psentia p itllct · Si
aut qras quo fiat tale ob3 psens · i itllcu · dic · q d° · ul ire
ex · ul i sua silitudie i memo° · s3 q2 sensus n sit psens
p sensu ul memoria · sic fiut alia itlligiblia · s3 e psens
ut dixi p sua itimatoz · z illapsu · si dignet se face ob3
psens · i yde movetis · tuc itlls ad psetia sui obi · adphndit
h freqnt fac sb gnali roe · z uli iquoda suo attbuto ·
q sb alia itlligut · aliogn n s q docet ag · z gg · q
frust ul i cassu3 laborat ligua doctoris extius · n itus
fuit gra salvatoris · id ag i nl d magro dc q sol x° doc
alii aut sut excitatores n docetes · q2 un e magr ur q
e x° = Igit quat ad 2m · si qrat qo nra · vtr · s · oia
videam z intlligam i luce etna · dixerut aliq q pt
gnale di isfluetiaz · l puidetia · no reqrit a° ad itlli
gndu · s3 aia suo nali lume · pot itllige vitates · Sz q2
bn adutit dca ag · dnt q p tato dic ag · nos vide o°
i pma vitate · q2 id lum nale q° mete aia itllig e d
rivat a pma luce sic dms q ocul vid3 colores i luce
solari z plan e · q id lum e derivat a sole · Et gfirmat
p id q ipe dc · 12 · d tni · q aia oia itllig iquada luce
sui gnis · i · q2 illa lux nal e ad ipi aie · z e i eod gne ·
Sz h snia · utr sit va ul no nescio · s3 tn scio · q bn
stare no pot cu ub ag alibi dcis · s · 2 · d li° ar · u sbti
lit nitit pbare · dm ee z nos aliqlr · eu vide · sic · p3
q · q · c° · usq3 ad · xi · u vult q si ad e sup mte nra3 · q
id sit ds · hac suppoit taq vaz · z gcessa ab adusario · s3
ipe sbtilit pbat aneceds · s · q ad sit sup mte nra3
s · illa lux i qua itlligim · = Jo obmissis mltis ub ·
respodo ad qoz · q i oi vitate ctitudialr cogita anb
lux etna e nob ro cognoscedi · z n sb qcuq3 sua gdi
toe · s3 sb roe sui gnal attbuti · Est z pm cogit l3 d
ipa no discnam · sic e ee · plan e aut q attbuit di e pe
nit id ip3 q ds · Q aut opteat itllige ee · ab itllu
z luce pma · p3 ex h · q2 no pot si aliqs effcs a ca 2a · iq°
n opet pma ca efficati z vehemti · z altiori m° · sic ap
paret i comto sr pma ppoz d causis · u dr q pma ca ad
iuvat ca3 2a3 · sup oe3 ope3 sua · no aut efficeet effi
cati · n effcs ille pme cause · atbuet · taq roi itllu
di · z 2e taqua po eliceti · vn apls · 2 · ad cor · 3 · n sum
sufficietes cogitare ad anob · q · ex nob · s3 sufficietia
nra ex do e · h aut no e diffile intllige si revocet ad
memoria ea q dca sut · na si gsidrem dia3 luce cu
lib3 e ta itimata · z illapsa · g° z po° itllctive e psetia
lissima · p pm illapsu · q gd lux si digniet se face pse
te · sb roe movedi p 2m illapsu · ia pot · illa po opari p
tale illapsu sibi fcm eo gne opadi q sibi gpetit · ta
le a gnr opadi gpetes po° intllctive e itllige · Si at
no dignat illa po pot itllige · vn glo sr id icr · quite
nos d adte · z ovtem · d° sic · Est q da velam sr sensib3
nris ob3 · q n illuiatoe di fuit admot gvti no possum ·
z ei remoto e sanitatis restitu° · Jo e rogadu ut velit
sic rogabat sci h cogscentes · q2 alit signati sut lib ·
nc e q possit apire · n ipe pus donet · l3 mltis donet z
n rogat · vn ag d s moe d i mote d° · ois aia rolz cupi
ditate certata qn rocinat · qcqd i ea roe ver e · no ei ·

adtbuto e · s3 luci vitatis · a qua ul tenuit tagit s3 n i
pmit · Et sr ioh · dc · lux illa q mti huane illabit
ds e · = It pt tale illapsu · quo illabit oi opati coit
regnt · plus · q tal lux psente se offat itllcu taq
ob3 · q2 alit n pot exire aliq po · i sua opone n pse
tato sibi obo ut sup fuit dcz · id a ob3 sic fcm psens
itllcu · pot ee dupl cogit ab ipo · s · ipticlr ul ignali ·
ex° sic possu m° cogscere rege saracenoz · ut e ho
solu · ignro tn eu ipticlari · ut e h ho · vn n gdicut
h ignoratia z tal notitia · sic dixi sup · Si g illa
lux dia sic illapsa faciat se psente i roe obi · ipticlrn
cogit clare · tuc fac itllct btm · nc pot no ee bts sic
ituens itlls · q2 visio e tota mces illi · s · nude ee
i qua oia vid3 · sic vides nud specl3 · i q relucet oia
opposita facialit · z sic dz itlli id q ag · dic ad ytalica ·
qm dc q mes · no e m° ydonea · gspice illa luce s3 tuc
erit · vn gg qd e q no videat · q videte oia · vidit
d qua pticlari cogitoe dc ipa lux · x° · h e vita etna
ut cognoscat te · s · d tiata z ipticlari cogitoe z q mi
sisti ih3 x° · Si at psentet se illa lux no sb roe obi
pticlaris cogiti · s3 sb roe alicui adtbuti gnalr co
giti · puta etas ul ul boni · sic cogsco d illo q rege q
e ho z n ult · sic isto m° illa lux · e nob ro itllndi ·
z q plus e sic e d oi alia roe cogscedi · q e aliqlr co
gita · l3 no discnat · sic p3 d luce corli · q e no sol ro
videdi colores · s3 ult e z pm cogit · ab aclo · l3 no
discnat nc ad vitat ocul · s3 ordie nali l3 no tpr p pu
vids luce qua colore · sic e ipposito · q illa lux e ro
cogscedi z pm cogit ignali suo attbuto cogitone
i d tiata · sic inatu e nob · p us cognoscere i d tiata z
gfusa · mag z pca paulati cognoscam ipticlr · sic p3
p° phyor · z sic recte ds q e alfa · z o · pncipiu z finis
sic e finis oiu3 nraz actonu · z ultio cogscedo · sic
ipe e z pm pncipiu · oiu nroz actuu ignali cogit
i aliq° suo adtbuto · a qua i d tiata z i p fca cogitoe
cotidie nitim venire ad spale cogitoz · illi ede · ut
id q e pm · s · ignali cogit · sit ifin ultim · ipticlari
z pfce apphnsu3 · Et sic ds sb roe po° e imediatu
pnm ois nre oponis · sic sb roe bonitatis · sit pm pnm
cuil3 · nri boi opis meritorii · sic sb roe vitas sit ime
diat pnm nre cogitois · ut ia ut dicat icr · oia opa
nra opat es i nob d · ut no sim ca dicat eu° · q ipe
e lux va q illuiat oe3 hoie3 · venietem i huc mud ·
p que oia fca sut z sin q° fcm e nl · qm i ipo z p ip3
z cu ipo sut oia s aplm · Et forte h sentit phs i l ·
d aia · d itllu agente q dc · differe a po° s cor° · q2 po°
e corrl · s ee n tn s sta3 · q2 quoda itius corrupto · s3 i
tlls agens · e penit icorl · id ut ds se ht ut sol · ad colo
res z artifex ad matia3 · z q sat oia sep i actu · q n
gpetut alicui cate pure · z s alphagn z ainc · e · ds ·
no s q dr aliq° m° illuiare · possibile ioplete · sicut
fulgor ocli catti · s3 put dr pfce illuiare ab actu
illuiandi · = h at ut eto e snia ag · sic p3 n sol in
uno l° · s3 q i oib3 libris suis · igb3 ondat p varias
rones cogentes · sic ee · Quaz ponu aliquas recitabo ·
= p° quaz e tal · q ponit · g · d tni · i pole e ee prius
sin pori · s3 h e ee ul id ee · e prius qua ee · z h boni est
prius qua boni · z h ver ul id · e prius q ver · s3 ds e
hui · g° ad itllndu h ver oz d ncitate itllige · pmu
ver · sic itllndo huc hoie3 in spali · d ncita te pus itlligo
hoie3 ignali · l3 no dividi ul discna · n tn volo dice ·

quod sicut homo est ratio intelligendi et principium cognitionis, sic eadem ratio universi vocationis, sic primum verum sit causa per se omnibus verum. Sed sufficit quod sit analogie ordo et unitas. Et hanc rationem Augustinus ponit .8. de trinitate, ubi dicit: tolle hoc bonum et tolle illud bonum et vide ipsum bonum si potes, et ita deum videbis bonum omnis boni. Similiter ait de veritate: cum audis veritas est, noli querere quid veritas. Statim enim se opponunt caligines ymaginum et nebula fantasmatum et perturbant serenitatem que primo ictu diluxit tibi cum dicerem veritas. Ideo mane si potes. Si autem non potes, relaberis in ista terrena. Ecce iam habemus quod omnibus istis attributis ens, bonum et verum non potest aliquis ad apprehendere ipsum nisi quia prius apprehendat id in generali sicut ratio nostra dixit. — 2a ratio sua est talis quam ponit .9. de trinitate .3. et doctor .x. a. i. Illud est nobis ratio cognoscendi quo iudicamus per eminentiam unum ad alterum. Sed hoc non potest esse nisi in aliquo summo et immutabili per cuius respectum sit talis comparatio. Hoc autem non est nisi divina lux. Ergo etc. — 3a ratio est talis. Nullus potest diligere nisi cognoscat. Sed multi iniusti diligunt iustitiam. Ergo eam cognoscunt. Sed non cognoscunt per habitum sue mentis quia non habent. Ergo oportet quod eam cognoscant in aliqua communi iustitia que lux eterna vocatur. Et hanc rationem ponit .9. de trinitate .6. et 10. et 14. c. — 4a ratio est ista. Nullus est super mentem nostram nisi deus, sicut ipse dicit de vera religione. Sed mens nostra qua intelligimus preest veritatem et lucem in ... quia id est per quod omnia iudicamus. Sed tales sunt regule veritatis quas nullo modo iudicamus, sicut dicit .2. de libero arbitrio. — 5a ratio ponitur .12. super genesim ad litteram .12. ubi dicit: lumen quo illustratur anima ut omnia vel in se vel in illo vera intellecta conspiciat, ipse deus est. Sed cum conatur id intueri palpitat et minus valet. Videt autem super se et illo adiuta videt omne quod intelligendo videt. — 6a ratio. Id quod est presens similiter omnibus intellectibus qui sunt et fuerunt et erunt est solus deus. Sed huiusmodi sunt immutabiles veritates numerorum et regule veritatis, ut dicit .2. de libero arbitrio: nullo modo negaveris esse immutabilem veritatem hec omnia que immutabiliter vera sunt. — 7a ratio. Impossibile est aliquem intellectum discernere hoc non esse hoc nisi cognoscendo utrumque. Sed multi cognoscunt multa non esse deum. Ergo oportet quod cognoscant deum. In generali cognitione vel est presens cognoscenti vel in se vel in sua specie. Sed deus non habet speciem. Ergo oportet quod sit in se presens intellectui ut dictum est. Sic ergo apparet ex dictis quod hec fuit doctrina beati Augustini cuius auctoritates sunt ita expresse quod nullo modo possunt aliter exponi nisi excedendo suam materiam. Unde .xi. de civitate dei dicit: non igitur dicitur sic illuminari anima luce incorporee sapientie sicut aer luce corporea. Item .9. de trinitate: in illa eterna veritate visa mentis conspicimus atque inde conceptam notitiam rerum tamquam verbum apud nos habemus. — Hoc ipsum in sermone beati Ambrosii ubi dicit: verum a quocumque dicatur a spiritu sancto est, super illo verbo: nemo potest dicere dominus Ihesus nisi in spiritu sancto. Similiter Augustinus: lux in tenebris lucet sicut aer non lucet et per omnia similiter dicit sicut Augustinus. — Hoc idem dicit Anselmus prosologion .14. ubi vult quod anima intelligendo veritatem invenit deum suum. Sed non advertit anima et ratio est quia non diu invenit sicut verum est. Hec autem sunt sua verba: cur te non sentit domine deus meus anima mea si invenit te, an non invenit te quem invenit lucem et veritatem tuam. Quomodo autem intellexit hoc nisi videndo lucem et veritatem. An potuit omnino intelligere aliquid de te nisi per lucem tuam et veritatem tuam. Si ergo vidit lucem et veritatem vidit te. Sed si non vidit te non vidit lucem et veritatem. An autem veritas et lux est quod vidit et tamen nondum vidit te quia vidit te aliquatenus, sed non vidit te sicut es. — Item Augustinus .12. confessionum: quoquo modo veritatem perceperimus, nequaquam sum in modico sum in minimo sine illustratione divini exemplaris potest capere. — Patet ergo obmissis aliis rationibus et auctoritatibus quod divina lux est ratio intelligendi

aliqua ab ipsa in quacumque certa cognitione, de qua non iudicamus sed per eam de aliis iudicamus. Non enim potes iudicare aliquod bonum nisi cognoscendo prius ipsum bonum, de quo non iudicat. Et sic est de vero et aliis similibus. Et sic deus est principium et finis nostre cognitionis. Principium ut generalissime cognitum in aliquo eius attributo. Finis quo ad eius nudam cognitionem que beatos facit. Et sic est principium in essendo, sic est principium in cognoscendo, ita quod non potest cognosci in sua veritate et plene cognoscendo eius nudam essentiam. Sic non potest cognosci semiplene ut verum nisi cognoscendo ipsum in generali eius attributo. Dicit Augustinus .2. de libero arbitrio: propter esse immutabilem veritatem omnia que vera sunt continentem omnibus communia cernentibus. Item .8. de trinitate: neque enim in omnibus bonis dicentibus aliud alio melius, quando vere iudicaremus, nisi esset nobis impressa notio ipsius boni, secundum quam probaremus aliquid et aliud alii preponeremus. Item .7. confessionum: intravi et vidi qualicumque oculo anime mee supra mentem meam lucem domini immutabilem. Item .12. confessionum: ambo videmus verum esse quod dicis et ambo videmus, nec tu in me nec ego in te, sed ambo in ipsa que supra mentes nostras est immutabili veritate. — Ad primum argumentum in principio dicendum quod minor est falsa, quoniam nec intellectus aliquid cognoscit certitudinaliter sine prime veritatis illustratione, sicut nec voluntas aliquid ordinate appetit sine prime bonitatis affectione. Immo quod plus est, hoc Augustinus in ... nec gratie nec beatitudinis ad quam naturaliter inclinatur. Sed deficit in minori. — Ad 2m dicendum quod opus naturale fit in lumine naturali et tale opus est intelligere. Sed quando ulterius procedit dicendo: si est naturale non est supernaturale, non est verum, quoniam illa non sufficit. Unde naturale non excludit supernaturale isto modo vocando supernaturale quod non implicat aliquam gratiam gratum facientem, quoniam gratia talis ita est communis omnibus intellectibus quod potest dici naturalis quoniam omnibus adest. — Ad 3m dicendum quod verum est quod omnis cognitio discursiva est ex notioribus nobis. Sed cognitio naturalis simpliciter est eorum que notiora simpliciter sunt nota secundum naturam. Et talis est cognitio naturalis in aliquo eius attributo dei, sicut patet .1. phisicorum: non enim eadem nota nobis et simpliciter. Unde si ex notioribus nobis vellemus procedere sic procedendo numquam possemus invenire determinatam cognitionem ultimi cognoscibilis dei, quia contingeret discurrere per infinitos gradus etiam. Et si non in cognitione naturali, tamen in ... possibilibus tamen fit supernaturalis intellectus. Unde de tali cognitione semper superest ad agrediendum isto modo. Sic dicit Augustinus super Iohannem super illud: querite faciem eius semper, inveniendo capatiorem facit, ut sursum querat non quod fructus inventionis sic sit inquisitionis. Sed in quo statu nostra cognitio incipit ad nudam cognitionem in quo omnia cognoscemus. — Ad [4m] dicendum quod cum dicitur quod cognoscibilia sunt secundum ordinem sue eminentie possunt cognosci prius cognitio vero est. Si primum cognoscitur in patria clare et plene, sic cognitio isto primo totum est materia sua parte possunt cognoscere omnia genera totorum et partium. Sed bene requiritur supernaturale lumen ad cognoscendum id principium et per consequens in aliis. Sed tale lumen supernaturale non est lumen fidei, quia lumen fidei est quidam habitus elevans intellectum ad assentiendum huiusmodi. Ad quod non sufficit etiam id lumen supernaturale, in quantum nunc se habet per modum informantis et elevantis et sanantis, sed solum illuminantis. Exemplum de oculo infirmo qui non potest videre, et illuminatio non dat sibi sanitatem. Sic est in proposito quod habitus fidei sanat oculum mentis. Sed id lumen est sibi ratio intelligendi non solum in hiis que sunt fidei sed in aliis omnibus. Bene tamen illa lux si vellet illuminare plus possit. Sed hic loquimur de communi illuminatione intellectus, super quod est habitus fidei inherens intellectui ad assentiendum.

6. Quesitum fuit utrum omnes virtutes sint taliter adnexe ad invicem quod una non possit haberi sine alia. Et quod non sint connexe probatur sic primo. Si virtutes sunt connexe aut hoc est quantum ad actus aut quantum ad habitus. Sed non ratione habitus quia illi sunt in diversis subiectis. Que autem sunt in diversis subiectis ad invicem non dependent. Nec ratione actus quia actus sunt ad invicem distincti. Ergo nullo modo sunt connexe. — Item nullus potest facere operationes alicuius virtutis nisi habita illa virtute, eo quod omnis actus specialis vel acquisitive est a forma sibi correspondente. Sed multi peccatores habent et faciunt operationes

plurium virtutum. Ergo illas habent. Sed constat quod non habent alias virtutes quibus sunt opposita peccata que habent. Ergo si aliquas habent et aliquas non habent, iam non sunt connexe. — Item impossibile est habere perfectum actum misericordie sine perfecto habitu. Sed patet quod quisquis expendit omnes facultates suas in opera misericordie et si tradiderit corpus suum habet perfectissimum et summum actum misericordie. Ergo habet habitum. Sed talis potest haberi sine caritate, sicut dicit apostolus ad Corinthios .13. Ergo etc. — Item impossibile est esse duo opposita in eodem simul. Sed paupertas est virtus et magnificentia est virtus, que ad invicem sunt impossibiles. Ergo una non stat cum alia. Minor probatur .4. ethicorum ubi dicit quod inops non potest esse magnificus. — Item si virtutes sunt connexe, ergo qui habet caritatem habet virginitatem; bene sequitur loquendo a toto in quantitate. Sed Petrus habuit caritatem et etiam Habraam, non tamen virginitatem cum habuerint filios. Ergo etc. — Item sicut se habet genus ad suas species sic virtus ad singulas virtutes. Sed genus ita se habet quod potest esse una species animalis sine alia. Ergo sic erit de virtutibus quod poterit esse una virtus specifica sine alia specie virtutis. — Item cui competit diffinitio et diffinitum. Sed una virtus puta fortitudo vere habet nomen virtutis. Ergo oportet quod competat ei diffinitio. Sed diffinitio est hec que habentem perficit et opus eius bonum reddit. Ergo fortis est perfectus et opus eius est bonum. Et sic non oportet quod habeat alias virtutes, alias non esset perfectus. Ergo virtutes non sunt connexe. — Item quando aliqua sunt connexa non contingit reperiri unum sine altero. Sed multi sancti habuerunt caritatem et tamen caruerunt aliquibus virtutibus, quod patet per Gregorium qui dicit quod ipsi nimium gaudebant de virtutibus quas non habebant quam de illis quas habebant. —

9. Contra. Quicumque vivit recte habet omnes virtutes. Sed qui habet unam virtutem vivit recte. Ergo etc. Minor plana per Augustinum qui dicit quod virtus est bona qualitas mentis qua recte vivitur, qua nemo male utitur, quam deus sine nobis operatur. — Item Augustinus de trinitate .6. c.: quamvis virtutes que sunt in animo possint singulariter intelligi, non tamen umquam possunt ab invicem separari. Sed talia de necessitate sunt connexa. —

14. Responsio dicendum quod ad istam questionem melius videndam, primo oportet videre quid vocemus virtutem. 2o et quare est necesse ponere in nobis virtutes. 3o videre propositum.

1. Quantum ad primum est notandum quod virtus est dispositio perfecti ad optimum, .7. phisicorum. Omnis autem dispositio est quedam qualitas. Hec autem potest esse dupliciter, sicut dicit in predicamentis, quia aut illa qualitas est de facili mobilis a subiecto, sicut est rubedo in facie et calor in manu et huiusmodi, et quando sic est solum vocatur dispositio. Si autem illa sit aliqualiter firmata quod faciliter non moveatur vel recedat a subiecto, talis qualitas appellatur habitus, ab habendo, eo quod ille qui talem qualitatem habet aliqualiter se habet per ipsam vel in se vel ad aliud. Unde .5. metaphisice dicit quod habitus dicitur dispositio secundum quam bene vel male disponitur dispositum aut secundum se aut ad aliud. Puta gramatica est dispositio secundum quam est dispositus gramaticus ad gramaticandum. Sic et habitus moralis est secundum quem bene nos habemus ad passiones. Illa ergo subiecta que possunt se habere aliter quam uno modo illa indigent ad habere ut se habeant bene. Sicut est quia lingua nostra potest bene et male loqui latinum, indiget regulari aliquo habitu quo se habeat solum bene. Unde quia potentie naturales non possunt diversificare et deviare in suis actibus, hic est quod non indigent aliquibus habitibus. Sed anima humana cum sit rationalis et possit variis modis se habere, indiget ne deviet a suo fine et suo opere aliqua regula, que quidem regula potest dici habitus, eo quod per ipsam anima aliquo modo se habet bene. Ergo cum intellectus et voluntas possit bene et male se habere, indiget habitibus convenientibus sibi. Sic ergo patet quod licet talis qualitas ut est in subiecto sit quedam forma accidentalis facta ab aliquo principio activo sibi simili, sed inquantum talis forma singularitas est dispositio, est id quo mediante bene se habet potentia ad suum actum et obiectum, et pro tanto dicitur quod potentie distinguntur per habitus et habitus per actus et actus per obiecta, ita quod si talis habitus disponit potentiam secundum quod convenit nature sue vel

sui obiecti dicitur bonus, puta quando est secundum rationem, quia illa potentia est rationalis. Si vero disponit ita quod sit disconveniens nature sue vel contra rationem dicitur malus. Et hic est quod habitus distinguntur per differentiam boni et mali, ita quod ille habitus quo bene vocatur virtus quia habentem perficit et opus eius bonum reddit, et ... dicitur bonum .2. ethicorum. Sed ille quo male vocatur vitium, quoniam non est ad vitandum in talibus rationalibus nisi operari actus sibi non congruentes. Potest autem una potentia considerare in uno obiecto varias rationes formales, et sic potest esse in uno obiecto multiplex ratio, sic in una potentia potest esse multiplex habitus illa disponens ad illa bene consideranda. Est autem unumquodque determinatum per propriam operationem, sicut dicitur terra bona quia fructum bonum affert, quoniam eius operatio propria est fructificare, et tunica quando bene vestit secundum dispositionem corporis ita quod non est nimis parva vel magna. Et sic est de potentiis quarum bone operationes et usus dicuntur virtutes. Unde Augustinus .2. de libero arbitrio: virtus est bonus usus liberi arbitrii. Item .83. questionum quod ordinatio que virtus vocatur est frui fruendis et uti utendis. Planum est autem quod frui vel uti sunt quidam actus vel operationes ad debitum modum. Sicut et dicit Tullius de tusculanis questionibus quod sicut est sanitas in corpore ita est virtus anime. — Si ergo resumendo primum verbum .7. phisicorum quod virtus est dispositio perfecti ad optimum, perfecti scilicet subiecti quod perficit illa talis dispositio que habitus vocatur. Et ideo cum non sit nisi unum optimum, eo quod id quod dicitur per superhabundantiam uni soli convenit, quod virtus erit dispositio sive habitus quo bene se habet anima eo disposita ad optimum deum. Et hec est ratio Augustini de moribus ecclesie, quod id optimum ad quod oportet animam disponi per assimilationem ad ipsum non potest esse nisi deus. Unde propter hoc vocatur ultimum quod potest attingere potentia volitiva. Et ratio est: sicut solet esse ultimum ad quod potest pertingere melior ... attingere, nam virtus ideo dicitur esse ultimum de potentia .2. celi et mundi. Ergo oportet animam bene se habere ad ultimum optimum. Hoc autem esse non potest nisi ipsum cognoscat. Exemplum de sagittante qui numquam bene se habet ad signum nisi precognoscendo ipsum. Hic est quod oportet in omnibus premittere fidem qua anima bene se habet ad deum optimum in cognoscendo. Propter quod nulla alia virtus habet rationem virtutis proprie sine fide, iuxta id apostoli ad Hebreos: sine fide impossibile est placere deo. Unde Augustinus dicit quod virtus vera sine dei notitia et vere nulla. Sicut nulla est visio sine colore qui est obiectum visus, sic nulla est virtus ignorans suum obiectum. Et hec est ratio quare dicitur maius peccatum recedere a fide quam a caritate, non quod ipsa sit melior, sed quia prior, et ipse ordinatur destructo priori omnia alia destruuntur. Nec ergo valet obiectio quod potest fieri: id est melius cui maius malum opponitur. Verum est nisi unum illorum includat alterum, exemplum de fundamento et tecto. Sicut autem est in proposito quod caritas non est sine fide. Ergo apparet quod anima bene se habet ad optimum per fidem ipsum cognoscendo. Sed hoc non sufficit bene se habere ad unum obiectum cognoscendo solum et non plus, nam in eodem obiecto multe sunt plures rationes formales ad quas omnes oportet bene se habere ipsam animam, quoniam bene potest contingere quod bene se habeat in cognoscendo et male se habebit in diligendo, exemplum de inimicis dei. Ideo oportet quod per alias virtutes bene se habeat ad ipsum, puta per caritatem et spem, quibus habitibus anima disposita perfecte se habebit ad optimum cognoscendo et amando, id est quod quasi iam cognoscat et amat per consequens se posse habere sperat. Unde psalmus .72.: postquam ostendit disputando qualiter se habebat esse deum multa male dicit: mihi autem adherere deo bonum est et ponere in domino deo spem meam. —

Quantum ad 2m huius visis restat videre propositum, utrum videlicet tales virtutes ita sint connexe quod una sine alia haberi non possit. Ad quod est dicendum quod de virtutibus est loqui secundum earum duplicem statum, incoationis scilicet et perfectionis. Secundum primum statum scilicet imperfectum communiter dicitur quod non sunt connexe, sicut probat philosophus in .6. ethicorum in fine. Et ideo non dicitur per eam homo simpliciter bonus, sed dicitur secundum quid talis. Si vero loquamur de eis secundum statum perfectum in quo nomen dicitur ab eis et simpliciter virtutes, prout faciunt habentem bonum simpliciter, sic communiter dicitur quod sunt connexe, in quo est et gradum invenire, ideo possunt recipere intensionem. Quod si excedunt in tantum statum virtutum heroicarum id est divinarum, huius autem ratio est satis

ipmtū· uolētibꝫ ɔsiderare· nā sic docet phs· 1· eth· 1e
ūtuosus ē ūe bon· cui uita erit tal'· qm sep̄ ꝛ maxīe
oīū spectabit ꝛ opabit q̄ sc̄dm ūtutē· ꝛ fortunas optīe feret
ꝛ ūqꝫ prudēt se habebit oīo· q ut ūe bon ꝛ tetragon sin
uitupio· ex qbꝫ sat apparet q ūtuosus ꝛ bon· n sol bn
se ht p̄ finis· quo ipꝫ attigit· imo ꝛ oībꝫ ɔ̄riis fini
resistit· ne ab ipo auellat'· io uocat eū tetragon ꝛ pru
dent se oīo hr̄e ūqꝫ· q face nō possꝫ· n mutuo se ūtu
tes iuuaret· ubi gr̄a sic uidmus i artificialibꝫ· q mu
tuo sese idiget· puta i cogitatōe orōnis· iuuat ipa ḡ
matica· logicā ꝛ rethoricā· sꝫ i sermonis uenustate re
thoca ad iuuat illas duas· sꝫ i argumtatōis opacō
sit ce· qm logica iuuat ḡmaticā ꝛ rethoricā· sil're
i politicis· q una idigꝫ fulcī p aliā· ne a suo fine ad
uellat' ꝛ suo actu· puta si qs hēt ūtutē castitatis ꝛ d
lectet i ipa diligndo mētis ꝛ corpis puritatē· ꝛ pse ab
horreat ɔ̄ria· tūc si n̄ iuuet' a fortitudīe cito cadet
ꝑp̄t tribulia oblata ei i sferēda· n adulteriū faciat· uicē
at talia tribulia· n ht facē castitas sꝫ fortitudo· q i
pical' firmat fortitudīe· notās pferēdo bon castitatis
corpis lesionē· q si nō facet sꝫ adulteriū ɔmitēt cadet
a castitate· n ɔcupiscētia sꝫ timore supat'· sꝫ n̄ ē dubiū
q ūa ūt n̄ ē q i ɔ̄riū suo fini obliquari pot· ꝛ d fidē ab
eo· sꝫ q aīt agt sc̄dm moē d opibꝫ mīe· captus q d sep pt
nūq̄ ūa fuit· castus n ille nō eēt n fortis eēt· p dato
q sit castus ꝛ fortis· tn offatē ei copia munerū si i
ɔ̄sn agat· ꝛ tūc n iustus sit d cōstās male acqsita
si sit cupidus ul' auar'· illa munā recipiet· nā talia sp̄
ne nō pot fortitudo ul' castitas· sꝫ ūa spēs paupcas q
abicē oēs diuitias ꝑp̄ ūtutis bon· ꝛ io ē q sit ɔnexa
cū aliis· ꝛ h ē sn̄ia gg· 22 moral· 1· q qs ūtutē ali
qua pollē credit· tūnc uacāt pollet cū uitiis ex aª
pte nō subiacet· nā si ex aº uitiis sbiacet n h ē so
lidū ū stare putabit· ꝛ· 21· c· 3· oēs ūtutes ui caria
opatōe se subleuāt· ut qꝫ una ūtus sine alia· ul' nl'
la ē oīo· ul' mīma n̄ uitiis· sua ɔiūctōe fulciātur
vn̄ supta castitas ꝛ ignata hūilitas ap dm̄ n pderit
ꝛ· nā i ellū i uno uitio excecato· fac uīdi ɔ̄ria fini
ill' ūtutis ei opposite· qꝫ oīs malus ē ignās q opari
ꝛ ꝓ hui ē qꝫ q̄lis unqsqꝫ ē· tal' sibi finis ūi· 3· eth· vn̄
i fin· 6· dic q malitia mēti facit· gº sat apparet q
tal' i sola castitate ul' plibꝫ aliis· duꝫ mº n̄ hat oms
nō pot pseuerare i suo statu· vn̄ lꝫ pse dlectet i ea·
ꝛ horreat ei opposita· sꝫ n̄ fac qm ɔtinēs si n̄ ē tēpat
cito psuadbit· vn̄· A· eth· 19· ad signās dr̄ia it ɔti
nētē ꝛ itēpat· dic q itēpat psegt' corpales dlecta
tōes nō psuasus· sꝫ ɔtinēs pse eas psuasus· Et h ē q
dns nr elegāt dic· ad similas hōiē sapietē illi q edi
ficauit dom suā sup firmā petrā· q quā dscēdit
pluuia ꝛ uenerūt flumia· flauerūt uēti ꝛ irrue
rūt i dom illā· ꝛ nō cecidit· gl'o· edificau ūtut· m'· A·
vn̄ gg p ūta sup allegata· 22· mor· dic sic una
q̄que ūtus tūc mi'º ē qn dsūt cetē· nā sepe quos
dā pudicos uidisse ɔtig̃ sꝫ n̄ hūiles· sꝫ imisicordes
quosdā ūo hūiles sꝫ n̄ misicordes· quosdā misicor
des sꝫ nūq̄ iustos· sꝫ ēcu ē q n' caritas i cord ei ūa ē
cui hūilitas de est· qr' qꝫ supbia se ītiusē cōrūpēte·
semipꝫ diligens adio amore fornicat'· n' hūilitas
ūa ē· cui mīa iūcta nō ē· n' mīa ūa ē q a rectitudīe
iustitie exist aliena· ecce apte iuce clari' d' gg·
q ut ut ē ipfcā ꝛ minor nō est cū aliis ɔnexa· ꝛ
ut ūa ūtus pfcā ē· nō ē ab aliis aliena· q statī
ɔcludit· una utiqꝫ ūtus sin aliis· aᵗ nlla ē· aᵗ ipfcā·
ꝛ ibidē· prudētia iustitia tēpātia ꝛ fortitudo tāto pfcē

sūt single· quāto mixti sibimet iūcte sūt· disiūcte
aūt nequaq̄ pfcē eē possūt· q n' prudētia ūa ē q iusta
tēpās ꝛ fortis nō ē· n' pfca tēpātia· q fortis prudēs ꝛ iusta
n̄ est· ꝛ sic dic dqualꝫ· = Sꝫ hic ē q̄dā dubiū· qꝛ si ita
ē q ūtutes sīt ɔnexe· gº oꝫ q si ego hēo tm d caritate
quātū tu· q tm hāꝫ d fortitudīe quāt tu· ꝛ sic d aliis·
hāc aūt difficultatē tangit ag· 6· d t· e· si ē· ūtutes
q sūt iaio huo· q̄uis aº mº atqꝫ aº single itlligāt'·
nllo tn m ab iuicē sepant'· ut qcuqꝫ fuīnt equales
ubi gr̄a i fortitudīe· equales sīt in prudētia ꝛ iustitia
ꝛ tēpantia· si· n· dixis equales istos eē fortitudīe set
hūc illū supare prudētia· sē· s· h iδens ut hui forti
tudo min prudēs sit· ac p h n' fortitudīe equales sūt·
qm ē fortitudo illius prudētior· atqꝫ ita d ceteris ūtutibꝫ i
uenies· si oms eadē ɔsidratōe pcūras· Et ne tu stare
ɔ eū q n̄ ē sile· qꝛ lꝫ iste hō hat oms bonas qualitates
ad corp ptinētes· n̄ tn oꝫ q ita sit pulc' sic ē alacer
ul' fortis· stati dic· nō· n· d uiribꝫ corpis agit' sꝫ d uibꝫ
aī· ad itlligētiā aūt dcōꝝ oꝫ distiguē· qm id pot duobꝫ
modis itlligi· vno m q sic sūt ɔnexe ꝛ equales i uno·
ita q si ego hēo fortitudiꝫ equalē tue ūtuti· necē sit q
oms alie sint equales· tuis· ɔnexis illi ūtuti· ꝛ sic nō i
tlligit ag· 2º m pot itlligi q sic una excedit aliā s
unā pportoꝫ sic excedat ab alia· s aliā pportoꝫ· a ūtute q
ē iaº· alioqn oportet pcā eē paria· q fl'm ē· imo bn̄ est
un' puior alio· sꝫ ūē possum dicē q i uno hoīe sit paria
maior quā sit prudētia· sꝫ bn̄ sūt pares ꝛ equales i uno· si
gul' sui gnis i alio· = Stoici ūo i h fuerūt dcepti· qꝛ
uoletāt unāq̄qꝫ eē i sūmo· ūcūqꝫ eēt· ꝛ p ɔns uitia· sic
dic ag· deī d sn̄ia iacobi· id d plitate ūtut oībꝫ phy'
placuit· hāc d parilitate uitoꝝ soli stoyci sūt ausi dispu
tare· ɔ oēꝫ sensuꝫ gnis hūani· ꝛ ponūt exᵐ dītes q
n' refert ad hoīeꝫ pfocādū· hrē sup se aquā altā mlt
stadiis· ul' palmo ul' digito· sic illos q tēdūt ad sapiaꝫ
dicūt pficē· tāquā surgētes iacerē ab ymo gurgitis·
q n̄ pot d' euasisse n totaꝫ exierit opmetē aquā· sic
n' quis totā stultitiā exierit· nō pot eē sapiēs· ū aūt
totā euasit· totā hrē sapiaꝫ ꝛ n' remanē d stultitia·
sꝫ ad hāc silitudiēꝫ respōdēs ag· d sn̄ia iacobi dᵗ· h sili
tudo ū stultitia ueluᵗ aqua ꝛ sapia ueluᵗ aer ponit·
ut aīm a pfocatōe stultie tāquā emgēs i sapia· repē
te respiret n̄ m ūi sat accomoda· nīaꝫ scōp tāꝝ accom
tati· sꝫ illa poti' ut stulticie tenebre ꝛ sapiaꝫ luci ɔpa
rem'· h ag· sꝫ plan ē q paulatī qs de tenebris ad lucē
uenit· donec plenissime fiat ita illūiatū q n̄ sic dd
detenebris· ꝛ sic nō erit iūcta ista iqua sum'· q sin gbꝫ
dā gdibꝫ uitoꝝ nō agit'· qm si dixim qm pcāꝫ n hmrē·
ꝛ io totā ɔnexioēꝫ ūtutū tā theologicaꝝ quā cardinaliū
siū politicaꝝ ɔcludēs ex ppoito de moribꝫ ecce· 19· sic ait
hoīs sūm bonū quo referēda sūt oīa· n' ad eē potiunq̄
ipē dᵒ· cui ihere bitissim· sꝫ ēte nō ualem n̄ dilectōne
amore ꝛ carit q si ūtus ad bonā uitā nos duc n' oīo ū
tutē eē affirmauiꝫ· n̄ sūmū amorē di· nā id q quadru
ptita ūtus dr· ab ipi amore uario quodā affcu quāt
intelligo dr· illas itaqꝫ· ē ūtutes sic diffinire nō dubitē
ut tēpātia sit amor itegrū se pbens ei q amat'· forti
tudo sit amor facile tollerās oīa· ꝑp̄t id q amat'· iustit'
sit amor soli amato fuiēs· prudētia sit amor ea qbꝫ ad
iuuat'· ab hiis qbꝫ ipedit' sagacit' eligēs· ꝛ sic psegt p
tot libꝛū· ꝛ· 1e· d ci· A· oñdit q oīs aī mot' n̄ ē aᵈ q
amor s uariū gradū· vn̄ sic ait· amor ihias hrē q
amat cupiditas est· sꝫ amor amato fruēs letitia ē· sꝫ
fugiēs q ei ad ūsat'· timor ē idqꝫ si accidit sētiēs tstī ē·

Et uid q l h uilt ag plane q sit lᵉ ē ɔ̄l' p iuno q p ɔ ioib;

= hāc i sn̄iaꝫ tenet seneca· vn̄ dic· oē q bn̄ fit
iuste fit fortit' ꝛ tēpant'· gº cū opus cuiꝫ ūtutis fiat
bn̄ fit fortit' iuste prudēt' ꝛ tēpāt'· = ꝛ tullius si unā
d cōtinēs tuis admisis· potes dicē aliā fua· si aūt unā
d ūtutibꝫ tuis nllaꝫ te hituᵉ necē ē ut ɔfitearis· gº
apparet q una pdita nlla alia remanet· vn̄ mag'r
sn̄iaꝝ· 36· d· 3· l' hāc sn̄iā tenet· = ad itlligētiam
tn̄ argumtoꝝ oꝫ notare· q ūtutes sūt i duplici dr̄ia·
qm q̄daꝫ sūt q d se nllaꝫ ipfcōꝫ icludūt i se· n' i suo ac
tu· ut dilige· Quedā at sūt q d se nllaꝫ ipfcōꝫ icludūt
sꝫ bn̄ rᵘ sui actus sūt ipfca· q nō possūt exire i actū n̄
aliqbꝫ suffragātibꝫ· ul' rōe obi ul' rōe act ppi· ut est
mia q nllaꝫ d se dic ipfcōꝫ· sꝫ n̄ pot exire i actū i bta
uita· eo q nll' ē i mis· ꝛ sic ē suo m rōe sui actus
d magficētia· qm n' dᵗ d se ipfcōnis· sꝫ qn dsūt mlta
bona nō pot exire i actū· puta qn qs oīa bona sua ex
pēdisꝫ i ope ꝑp̄o magficētie· ꝛ p ea nō ht qd expē
dat· nūqd iste pdidit istā ūtutēꝫ absit· imo tūc ea
pfcē ht· penes illud q ē ūtuti sbale· s· firm ppoituꝫ
faciendi hui magnos supt'· magnus uirs· qn oꝫ ꝛ ū
ꝛ aui gr̄a· si mª adfuit sic fec zacheus xº· ꝛ mathus euª·
sꝫ qn nō adest mª· n' d pepit d ūtute· vn̄ dnr tales
differē nō rōe hit' sꝫ status· Et sic ē d ūginitate q dᵗ
ppoīt firmit' abstinēdi ab oī actu uenereo tā licito quā
illicito ꝑp̄t dm· ꝛ h ē laudabil' ūtute ꝑp̄t dbitū fineꝫ
hrē aūt mᵃ ūginitatis accidit q ē itegritas carnis· sꝫ re
nes h mle nō adtēdit ɔnexio i ūtutibꝫ· qm n̄ phibꝫ
alicui ūtuoso· suppetē mᵃ uni' ūtutis· nō at alcius· ut
puta xº pfcē erat talis· ꝛ tn nō suppetebat sibi mª magª
nimitatis· sꝫ bn̄ mª tēpātie· sic tn facē miraclꝫ uolui
sꝫ bn̄ hūilis· sic qn pauit i dsto· q· milia hoīū· sꝫ sin
miraclo dic se nō hrē ū cap reclinet· gº bn̄ possum
ponē i ūtutibꝫ ɔnexioēꝫ· n̄ obstāte q alique ūtutes
rōe stat' ul' actus sui ipotent aliq̄ ipfcōꝫ· dū mº ad
sit q ptinet ad staꝫ ꝛ eēn̄ia ūtutis· ꝛ sic ē d fid q
ipā non ē ipata rōe sue ipfcōnis· q ē itllige ꝛ cdē n̄
uisū· sꝫ bn̄ iquāt dᵗ cogitoꝫ· ꝛ cdē ꝛ tenē uisuꝫ· vn̄ si
aliqs bt̄ reducēt ad uiā· plan ē q ille hret fideꝫ·
nllo hitu sibi ifuso· sꝫ solū sbtctio rei bn̄fice uise
facēt eū d ɔphēsore uiatorē· tn tal' plene cogscēt
dm p fidē ꝛ nō p speꝫ· Et h bīit dcā sic p uitate hui'
qōnis· quā qdē uitatē ad hᵒ oñdit· cā m l· effices for'
ꝛ final'· nā aīa q ht mltas potētias n̄ ioibꝫ potētiis
recta fiēt nō sanat'· dꝫ ī oibꝫ dat q necē ē q ad eē
p'm· ꝛ qº ad eē 2m· q ē opari· Gr̄a ī ɔformis ē oī ūtu
ti substatie· quas decorat p sua psidētiaꝫ· glia ꝛ nō
iduat' n̄ sbꝫ ūdiqꝫ pfcē disponat'· = ad· 1· argumt' in
ɔ̄riū dd· q n' sic n' sic· sꝫ rōe ordis i finē· ad quē oꝫ bn̄
se hrē· q eē nō pot n̄ hat ea q finē cognoscit ꝛ diligit
vn̄ i caritate oīa ligant'· q eis dat ordinē i finē sub
dbito mº tēdēdi· io bn̄ dᵗ ag· d cā di q ut ē ordo amo
ris· = ad· 2m· dd q nll' fac actū pfcm alicui' ūtutis
n̄ eā hat· sꝫ nll' pctor fac actū pfcm· n̄ s qd bonū
ignē· io dato q hat unaꝫ ipfcāꝫ nō oꝫ q alias hat ut
gg dᵗ· = ad· 3· dd q uer ē q nll' poss hrē sūm act
mie· n̄ eā hret· tal' at i nllo ē n̄ hat caritatē qm
talē actū n̄ ipedit sibi ipi cui pº d' miaꝫ facē· iux
id mise aīe tue placēs do· ꝛ p tā acō ūtut fuit
ꝑp̄t finē· sꝫ nll' pot dare oīa sua ꝛ corpus suū i ardē
paupiū ꝑp̄t dm n' pius det rōꝫ boni· s· amorē q carita
applat'· sꝫ ad formā argumti dº· q n̄ sē ex rōe propᶜᵃ

n' lꝫ iferē añcedēs n' ɔns· tal' at ē ꝑp̄o apli· si distribu
ero ꝛc· sic alibi dic si ex opibꝫ leg' eēt iustitia· gº xº
grās mortuus ē· ꝛ si xᵉ non resurrexit nꝫ nos resurgem
vn̄ dº q id facē n̄ possꝫ n̄ maliꝫ· ꝛ tūc nō eēt act ūtu
tis mie· n̄ sic daret se ipꝫ leo i ad uitoriū altius leonis·
= ad· e· dd q ueniū ē q ɔ̄ria n̄ sūt i eoꝫ n' eē possūt
sꝫ magficim' ꝛ paup n̄ sunt talia· imo bn̄ stat sil' sic
pꝫ d xº· ꝛ aplis· sꝫ orgonice fuiētes ad ūtutes istas sūt
bn̄ ɔ̄ria· s· penuria ꝛ habudātia eē eudē· ꝛ io dᵗ ibi
phs· q iops· s· rebꝫ· nō pot eē magficus· nā paup
differt ad inope· ut paupcas dᵗ uirtutēꝫ· = ad· q
dd· q ia pꝫ q bn̄ pot eē· q alicui ɔpetit hrē mᵃ uni'
ūtutis ꝛ nō sbē ei alia· sic ē d habrad q hēbat carᵗᵉ
ꝛ ūginitatē· iqnt dᵗ formalē ūtutē· lꝫ d eēt sibi
mle ūginitatis· alioqn pdēt ūtus sin uitio· imo cū
mito· ꝛ plan ē q h ē fl'm· vn̄ siqui' eēt ūgo· ꝛ deus
pcipet pcrare pleꝫ· iste merēt dō obediēdo· ꝛ tn nō
ꝑp̄t h dicēt pdē aliquā ūtutē· lꝫ pdēt mle ūtutis
sic pdit q dant oīa sua ꝑp̄t dm· q pdūt mᵃ mltaꝝ
ūtutū· sꝫ nō ūtutē· imo tūc augēt· vl' s alios ūgi
nitas dᵗ statū ulē e ūtutē sic diam' d heroyas ū
tutibꝫ· ꝛ i talibꝫ n̄ oꝫ q sīt ɔnexe· sꝫ suffic q teneat
ɔ̄nātia· ꝛ si ult n̄ ē d eēū· sꝫ sup erogat'· sic n̄ oꝫ
q ās hāt btitudīeꝫ unā q ē fortitudo· ul' hui' cato
q hrēt oms ūtutes· = ad· 6· dd· q uer ē q una spēs
alicui' gnis bn̄ pot existē sin alia· ꝛ sic ē d ūtutibꝫ q
una ē sine alia pcise ɔsidata· sic ꝛ qlꝫ hō d exatu
ē pse n̄ dpēdēs ab aº· sꝫ rōe ei q se ht ad duce ordinatō
ad iuicē ꝛ sūt ɔnexi· ut dr· 12· meᵗᵉ· ꝛ sic ē ꝑp̄oito
q ūtutes n̄ rōe sui· sꝫ rōe ei q ordināt ad finē suū
optim ponūt eē ɔnexe· ut n̄ solū ipꝫ tēdat ne
set ne ab ipo cadat alie coad iuuāt· = ad· A· dd
q qlꝫ ūt· pfic hntē ꝛ opus ei bon reddit ignē
boni· sic ūtus ignē diffinit'· fn sꝫ n̄ reddit eius op
bon siplr· eo q nō ht oms cūstātias debitas ut
i finē pducat· = ad ultim dd· q dato q gg dicat
id ubiꝫ· q dꝫ sic itlligi· s· d ūtutibꝫ quas nō ha
bebat in executōe· n̄ at q gaudēēt se n̄ hrē i
aī possessione· vn̄ btēs fracīscus ita gaudiat
d ūtute martyrū quā n̄ habebat i executō e sic
d hiis q ɔ̄ᵗ habebat i usu·
vestitu fuit· vtr hrē ad i cōi diminuat de pfcō
ne illius stat'· q de se pfectē nō hrē n' i ꝑp̄o n̄ i cōi
ꝛ pbatur q sic· qꝛ qn̄ sūt aliq duo status pfci· ꝛ i eē cos
ē aliqua dr̄ia· ille ē pfcior q ē difficilior ad suād cetis
pibꝫ· sꝫ tal' ē ille q se expoliat ill' eisdē qbꝫ se expoliat
alius ꝛ aplius· puta ꝑp̄o ꝛ cōi gº ē pfcior ꝛ alius ē ipfcior
nā ūtus ē cē difficile· = ꝛ id q diminuit d pfcōne ui
te xᵉ ē min' pfcm· sꝫ hrē i cōi ē hui'· ꝑp̄t q dm̄ fuit illi
iuueni· un̄ tibi dee ē uade ꝛ uēde oīa q habes· ꝛ da pau
pibꝫ ꝛ ueni seque me· = ꝛ ier dic q pfcī xanus nō
ē· q pt xpꝫ aliqd ht· sꝫ ille q ht i cōi ht ad pt xᵐ gº
ē n̄ pfcī xanus· = ꝛ pfcō uite xane ɔsistat i caritate·
ut pꝫ ad coꝝ· si liguis hoīū ꝛc· gº quāto qs magis ad
cedit ad caritatē· mag' ē pfcī· sꝫ ille q oībꝫ renūtiat
mag' ē pfcī· ad cedit gº ꝛc· pbō· mi· ē p aug' d doctina
xana· q ait q uenenū ꝛ oppoitū caritas ē cupiditas· gº
q mag' recedit amā cupiditatis· mag' ad cedat ad caritᵗᵉ·
eo q recedē ab uno ɔ̄rio oppoito ē accedē ad aᵈ oppoitū·
gº ꝛc· nā eo mag' ē uitoria· ꝛ pfcā· qº mag' ꝑp̄t dm
a tpralibꝫ elogat'· = q ille status ē pfcior q ē magis
uite xᵉ ɔformis· sꝫ talis ē q hī i cōi ꝛ nō i ꝑp̄o· gº ꝛc· ma

ē manifesta. mi^o ꝓbat. putꝫ pꝫ. q̄n ipē dx̄ q̄ filiꝰ
hoīs nō hꝫ ubi capud suū reclinet. ecce q̄ nō hꝫ ip̄o. q̄
aut hēt icōi apparet ioh̄s 4. q̄ n̄ apl̄i ierunt i samariā
ut cibos emerent ex denariis quos iudas portabat. eo q̄ ipē
eā q̄ mercatū portabat ut dī in luc. — Jt ille status
ē mīn pfc̄s q̄ mīn pōt de se uacare x^o. ⁊ rei ꝯtēplationi sꝫ
tal̄ ē nichil hn̄tiū eo q̄ oꝫ disc̄urre. mēdicādo ⁊ sc̄lar̄ibꝫ
satisfaciēdo ⁊ aplaudēdo. alias eis nō daret. g̃ ⁊c. — Jt
ecc. 20. ꝑcipit fili inita uia nō egeas q̄m melꝰ ē mo
ri quā indigē. sꝫ ille q̄ nl̄ hꝫ idiget nō aut ille q̄ hꝫ i
cōi un̄ pōt uiuere. q̄ pꝫ p obsuātia oīuꝫ ꝯtētiū ītq̄
quos nemo audebat dicere. aliq̄d eē suū sꝫ erāt illis oīa
cōia. n^c erat aliq̄ā egēs īt illos. — Jt salon peccabat
hēt ip̄fcoꝫ a se mouēri q̄ nō fecisset si ad pfcōꝫ expedie
fuisset. vn̄ alibi dīc ipē utilior ē sapia cū diuitiis. ⁊
magis pdē uidētibꝫ solē. ⁊ reddit rōꝫ q̄r sic ꝓtegit sap^a
sic ꝓtegit pecunia. — Jt sic docet aug̃. de mādato
idubiis scripture locis. debem̄ seq̄ traditōe ad sc̄a scōꝫ
sꝫ oms sc̄i p^o xp̄m tam̄ q̄ fuerūt pfc̄i hūerūt icōi ⁊
ꝯtnū iudicauerūt q̄ heresiꝫ iuliam. sic pꝫ. 12. q. 1.
sacratissimis ⁊c. expedit. — Jt si dyō. q̄. dedi. no.
q̄ ad pfcōis ē indiuisibilis. tot pondū ē idō. sꝫ si ita
ē q̄ sit pfcōis nō hr̄e n^c icōi n^c i spali. erit pōnd
idō. q̄ falsū ē. i eo n̄ sūt diuitie ⁊ glia ⁊ dn̄i ē terra
⁊ plenitudo ei. ⁊ dat cui uult ⁊ trāsfert reg^a. — Jt
si oppositū ī opposito ⁊ oppositū i opposito. g̃ si pfcōe ē nō hr̄e ad
icōi. g̃ hr̄e ad icōi erit ipfcōe. h̄ aut falsuꝫ ē. cū noe hab̄
fuint pfcissimi uiri sic narrat iscptura de eis. vn̄ gen̄ dī
noe iustus atꝫ pfc̄s cū dō ābulauit. ⁊ tn̄ fuerūt diuites.
Jt nulli licitū ē facē se ipsm̄ ut aliū faciat pfcm̄ g̃
si hr̄e icōi sit ē ipfcm̄. tūc ille q̄ accip̄ dn̄iū taliū ⁊c.
q̄ sūt iustū istū statui n̄ hn̄tiū facē se ipsm̄ q̄ē absurdū
q̄ sum̄ ierarcha pfc̄s tn̄ exorbitet cū dicat apl̄s q̄ ei
potās. nō ē i destructōe pfcōis. sꝫ potiꝰ ꝯstructōis. n̄ ē
sit facienda mala ut ueniat bona. si aut dicas q̄ nō
accipit. tūc q̄ro cui sūt. sꝫ nō ē dare aliū. g̃ ꝯcedut̃ oc
cupanti q̄ flm̄ ē. — Jt oīs pfcō tn̄ ē tal̄ quā actōal̄
ita ē firma q̄ nō destruit̃ n̄ ppt pc̄m mortale sic ē ceł
ul̄ ppt ueniale si ē illa actōal̄. sꝫ hr̄e icōi nō ē pc̄m
mortale n^c ueniale g̃ n̄ minuit nec destruit pfcōꝫ
Jt illa ē mai^o pfcō ex qua pl̄a bona. possūt puenire
quā illa ex qua nō tot. sꝫ ex illo statu i q^o sūt bona icōi
possūt puenire eli. ⁊ hui^o. q̄ nō possūt ex illo q̄ n^l hꝫ
Jt glo sr̄ 1^a ad cor̄. 2. q̄ nō laborat n̄ māducet d̄ꝫ
ꝯpellit̃ hui^o laborare ne ꝯpellat̃ mēdicare. g̃ si
ꝯsiliis x̄ exigit̃ labor ut nō mēdicet. g̃ pōnē se i tali
statu i quo oꝫ eū mēdicare ē ire ad x̄ un̄ eū oꝫ recede
re. — Jt nulli licꝫ uenire ꝯ uot̃ suū pfcm̄ sīn pc̄o ī
eū auctori^te summi pōtificis. cui auctās ē ad ꝯstruē
da opa pfcōis ⁊ nō destruēda. sꝫ tūc q̄ro a^c illi q̄ dsua
auctoritate uadūt ad statū hn̄tiū icōi ⁊ recedūt a sta
tu n^l hn̄tiū possūt id licite a^t nō. si licite g̃ n̄ des
cēdūt a pfcōe sīn g̃ ppt nō pōt n^c debꝫ dare tale li
cētiā in qua peccet. — Jt oīs ūtus ꝯsistit imedio
2. eth̄. g̃ cū tal̄ stat̃ n^l hn̄s. sit i extremo. ⁊ ille q̄ ē hn̄s
icōi sit ime^o īt pm̄ ⁊ illū q̄ hꝫ icōi ⁊ ip̄o. g̃ tal̄ ē
pfc̄s ⁊ ūtuosꝰ. ⁊ ille pm̄ ē uitiōsꝰ ⁊ ipfc̄s. — Jt
grā ⁊ caritas nō destruit nāꝫ sꝫ saluat ꝑficiēt. g̃ cū
ille q̄ se oībꝫ p̄uat icōi ⁊ i spali destruat se. g̃ n̄ ē i
caritate n^c gratiosꝰ. mi^o pꝫ p salonē q̄ talē destr̄
petiit a se remouē. q̄n dx̄ diuitias ⁊ paupertates ⁊c.
Jt si sic ē q̄ nō hr̄e dn̄iū ē pfcm̄. tūc eēt oī hoī po^le

publica possessiones hn̄s nec aliꝰ nisi ꝓpt̃ ut plati ecc^e ⁊ pr̄
familias ⁊ reges n̄ lꝫ dimitē bona tēpalia ut mēdicet.
p̄uata. dut ē i possile q̄ mēdicādo p n̄ possit necia iueniē silr̄
q̄ possit ⁊c. dut cū maiori sollicitudine
q̄ cū q̄n hēat bona tēpalia ⁊ sic n̄ lꝫ. q̄r paupertas n̄ ē
bona n̄ isq̄ ad moru nimiā sollicitudinē. dut cū minori
⁊ sic. dut pt ꝓpt sāre ill agbꝫ a ctib ⁊ ꝯ oōne l' stu
do. ⁊ sic lꝫ dimitē bona ... q̄ uisio ... ut uile
aug̃ d' ope monachoꝝ ... d' ocē ... ABN

sꝫ ꝑ ſlm̄. qm̄ si oīs hō ... ut nl̄li hr̄et diuisū
fuꝫ res mūdi ... ex quo nullꝰ de eo
hr̄et curā. — Jt id̄m̄ si oīs hōis ē melior ꝑdicatione
[illegible]
[illegible]

bona sacꝫ ... ꝯ paupibꝫ erogare melꝰ ē
p ... sc̄s ... semel ... sollicitudi
cū x^o ... n̄ ... ꝯ ... mācast̃
n̄ ē bona. cū n̄ ... ut ... otio.

3^a ē sūma q̄ ꝯsistit iabdicatōe illoꝝ duoꝝ ⁊ sr̄ addit
abdicatōꝫ tn̄sitorie potītas ⁊ facltatis. cū penuria ⁊ īdi
gētia optime susterātes. q̄ ꝯpet ill apl̄s q̄ dx̄. cor̄
de esurim' ⁊ sitim' ⁊ colaphis cedim. sic dic̄ id iero. uis eē
pfc̄s. ⁊ ip^o stare fastigio dignitatis fac q̄ fecerūt apl̄i.
uēde oīa q̄ hēs ⁊ da paupibꝫ. ⁊ seq̄re saluatorē. ⁊ nudā
solāꝫ quoꝫ nudꝰ sequaris ⁊ solꝰ. q̄ ad hꝫ hēat cū nudi
tate cordis. ē d̄ nū illoꝝ q̄bꝫ dī imat. btī pau spū q̄m
ipoꝝ ē regnū celoꝝ. h' exposioꝫ ag̃. q̄ ait. paup spū ē
q̄ n̄ hꝫ iflātē spm̄. nā tales a se abdicāt q̄ ē ext̄ se. i.
statꝫ tpaliū. q̄ ē īfra se ut ppaꝫ uoluntatē. q̄ ipi sūt
ut carnē ppaꝫ p castitatē. sic docꝫ x^s sīuis pfc̄s eē uad
s. pedibꝫ ait recededo ab illo iq^o fuit ⁊ uēde oīa ppetate
relinquēdo. ⁊ addit q̄ ē formale ⁊ ueni seq̄re me. iq^o
stat pfcō x̄ana. s. i sequela x̄. vn̄ ugo d' laude caritatis
loqns ei dicꝫ. aut. excedis angustias meas. n^c iuenire potō
p̄mꝫ tuū penes me dabo tn̄ t̄ q̄ habeo. totā s̄bāꝫ domus
mee p̄te dabo. ⁊ totū q̄ ē ihītaclo corpis mi ⁊ cordis mi
p̄te dabo. ⁊ cū totū dedero. q̄ n^l reputabo. iux̄ id mcee.
i. nudū spoliat ⁊ nudus. g̃ n^l hr̄e ē m'uc d' nō suo com^o
quo dixi. — Quāt ad 3^m. dīc. q̄ formal' pfcō x̄ani ē ca^ta
pfcā aut caritas ē cui nō pōt fi additio. nā. q. me^te dī
q̄ id ē pfcm̄ cui nō pōt fi additio. talē aut sol x̄. huic
q̄ fuit mēsa p̄ma ⁊ regl̄a oīuꝫ caritatē hn̄tiuꝫ. io. n.
me^te dīc q̄ i quolꝫ gn̄e. ē talē dare unū p̄mū q̄ ē sum
illo gn̄e. p cui ꝯpatōꝫ possum mēsurare oīa que sūt
i illo gn̄e. ⁊ quāto mag̃ illi silant̃ ⁊ ei scdāt. tāto sūt
pfcōra. ex^m ingnē calidoꝝ ⁊ dulciū. ille g̃ e^e pfcioꝝ
q̄ mag̃ adaccedit ad p̄mū id dīc x̄. ⁊ ueni seq̄re me. ⁊
sic nō ꝯtingit aliq̄ calidū attigē ad nāꝫ sumi calidi. pu
ta ignis. sic nūq̄ā ꝯtingit aliquē pfcōn ꝯ uenire
ad pfcōꝫ x̄. sep tn̄ dꝫ q̄s niti quāt pōt. vn̄ apl̄s ad
ro 3. dicit nō dū sic eē pfcm̄. sꝫ se extēdēt ut pyt lꝫ
iā tn̄ eēt pfc̄s. ut dicet uiuo ego iā nō ego. uiuit
nō ime x^s. a quo ētalis erat q̄ non posset separi q̄ācūq̄
dato ipedimēto. vn̄ dīc nō q̄ dū accepī aut pfc̄s sꝫ
sequor aut si quo m' ꝯphēdāꝫ. q̄ q̄d retro sūt oblituis
ceus. ad ea q̄ p̄ora sunt me ipsꝫ extēdēs ad destinat
psequor brauium. i. x^m. quotquot aut pfc̄i sum. h'
sentiam. nō q̄ sibi ipi sit ꝯtrariꝰ. q̄m dīc pfc̄ā ⁊ ipfc̄ā
nā pfc̄s erat sꝫ nō respcū ei. q̄ eē poterat ⁊ r^u ei adq̄
tēdebat. io dīc ag̃ nemo fidiliū dicat ē si mi' ē pfc
cā n̄ suffic̄. q̄m q̄ h' dīc ima an fine ihesit. Sic
g^o pꝫ q̄d ē status. quid n^l hr̄e ⁊ q̄d pfcō. — Jgit̃ q̄
ad. q. d'scēdēdo ad ppoitā q̄oꝫ. s. utr̄ sit pfcāus n̄
hr̄e. quā hr̄e. d^o q̄ q̄n ē q̄d d' aliq̄. utr̄ sit meli' nō
hr̄e quā hr̄e. oꝫ distiguē sic dīc ph̄s itop̄. q̄ dupl'r
ē eē melius. s. absolute uel h' ⁊ huic. ut meli' ab^te
ē ph̄ari quā ditari sꝫ nō necītatē patiēti. i. n̄ huic.
si p^o m^o q̄d itelligit. dīc plan̄ ē q̄ meli' ē hr̄e ditias
n̄ solū ip̄o ⁊ icōi tēpare. sꝫ imagna habūdātia. q̄r
res ise bone sūt. ⁊ bona q̄nto pl'a tāto meliora ⁊
magis eligenda. ⁊ nō hr̄e ē malū eo q̄ ē p̄uatio
illius boni. ⁊ aliēt sentire ē cū maniceo errare q̄ dī
tēpalia eē mala. ⁊ abdicāda tāquā iceis eēt aliq̄
culpa. q̄ ē hereticū sentire. ⁊ hē ci q̄r dīc uēē ꝯtra
metū eē malū q̄r tpalia p̄mitcit. q̄ quos dīc ag̃ ⁊
ꝯg̃. q̄ ꝯensus ul' cibꝫ nō ē icl'pa. sꝫ ad fectus ⁊ sic n̄
cupit q̄d. — Si aut 2° m^o. s. q̄ sit meli' huic. s. i
firmo. sic d^o q̄ uolūtas hoīs infirmi. natā ē allici
non solū a bono finali. sꝫ ē ab illis q̄ sūt ad finē.
q̄ nō sūt uē bona sꝫ s'q̄d. p̄ut ducit ad finē ꝯ ga.

h' aug̃ d' li^o ꝯf^e. ⁊ phꝫ p^o eth̄. nūc aut sic ē q̄ q̄n d' do mo
bile trahit̃ a duobꝫ mouētibꝫ ꝯtrie mouētibꝫ. sep uncē
sat minor quā si nō ipediretur. si tn̄ mouent ad eūd
tmū tūc eēt fortior ⁊ tūc boītas catāꝫ ad dm̄ laudā
dū excitātur. nō sūt ipedimētū dic̄ sēq̄le. sꝫ i adiuto
riū idl'is huani. h' aug̃. q. d' tn̄. nō sic ē amāda catā
sꝫ si ad catorē refero. ille amor iā nō ē cupiditas sꝫ ca
ritas. alias ē cupiditas amor catē. ⁊ minuit amorē
dī iusta q̄ dīc. x. ꝯf^e. mīn te q̄ amat q̄ tecū ad amat
q̄ n̄ ppt te amat. io scā uiri suā sciēt̃s i firm^tes
ꝯcupit fugē illa q̄bꝫ coꝝ uolūtas potāt moui. ⁊ retīni
dn̄ ꝯg̃. i. moꝝ. tn̄ nocēt tpalia quāt ē eis adne
xa sollicitudo retrahēs ad ds. ppt q̄ uidēs x̄ q̄ iuta nō
potāt eē ipedimēta amores pent̄ ⁊ amicoꝝ dīc. si q̄s
uenit ad me. ⁊ nō odit p̄rēꝫ suuꝫ ⁊ m̄rēꝫ ⁊ ux̄ ⁊ filios ⁊
fr̄s ⁊ sorores adhuc aut ⁊ aiāꝫ suāꝫ. n̄ pōt meus eē
discipl's. ū dīc ꝯg̃. quos adu'sa nos ūma dei patim. fugiē
do ⁊ odiēdo nesciamus. g̃ cū bona tpalia trahat amoreꝫ
nr̄e uolūtatis ifirme. p̄cato uocat̃ ab ag̃ tal' amor
uenenū caritatis. ⁊ hn̄t se ꝓportōnal'r q̄r quāto una
ꝯsat alia d'ꝯsat. sic docꝫ. 83. q. 2. ⁊ i ench' ⁊ d' doctrina
x̄ana. ⁊ aliēt nō pōt eē q̄ quis illa hēat ⁊ nō diligat
sic dīc x^s. quā difficile q̄ diuitias hn̄t itrbūt i reg^m
celoꝝ ⁊ facili' dīc camelū p foramē acꝰ trāsire ⁊ c̄. vn̄
h' ē sola cā fugiēdi diuitias. ut dīc b. fugiēdaꝝ diuitiaꝝ
p̄cipua cā ē. q̄ uix aut nūq̄ sīn amore possident. imo
ꝯsat amor nūmi quāt ipa pecunia ꝯsat. — Jt ꝯg̃. i.
moꝝ. solꝫ nr̄ habūdātia a amore dio. mētē solutē q̄ndo
hāc exigit diu'sa cogitare. nā dū foris p m'ta spgit̃.
stare i m'te inamis fixa p̄hibet̃. sꝫ q̄ cū p scā iūtus nō
sit q̄ ascus ꝯtrarius nō refugio. planū ē q̄ q̄nto q̄s mag̃
se elōgat ab ipedimētis caritatis mag̃ ad eā accedit
eo q̄ recessus ab uno tmo nō pōt eē n̄ accedēdo ad aliū
q. phy^oꝝ. planū ē ⁊ expiētia docēte q̄ mīn' ego amo
librū coēꝫ. quā ppiūꝫ ⁊ mīn' illū i quo n^l hēo. n^c ip̄o
n^c icōi quā illuꝫ i q^o hēo ad icōi. ⁊ plus sollicitor de re
quā hēo quā d' illa quā nō nō hēo. io ille stat̃ q̄ de
se mag̃ remitcit ⁊ religo i meꝫ m' hn̄da. mag̃ ē ex
pediēs de se. l' possit eē uitiū i aliquo obsuātē. vn̄
sic illa oīa ē pfcior qua uolūtas se ipāꝫ d'serit ⁊ sbd^t
idīnate ioībꝫ alā ppt dm̄. sic illa paupertas quā q̄s
ad sumit quāto ē mag̃ idīnata. tal' aut ē illo m'
uiuēdi. q̄ n^l hꝫ n^c ip̄o n^c icōi solo dio auxilio im
tendo. a quo sꝑant non d'seri. q̄ nūq̄ f' d'serit sꝑātē
i se. q̄m n^l deest timētibꝫ eū ⁊ c̄. maior g̃ abdicātio
minor erit sollicitudo. vn̄ psp d' uita ꝯtēplatiua ostēd^t
talē aiāꝫ sic sollicitudie expeditāꝫ. soli dō uacare ⁊ so
dāpna hui' mūdi nō sētire. ⁊ sic ait. secutor ad ꝯditō
rē sui iugit̃ ꝯgesat. p amore ei oīa q̄bꝫ in pōt adiuā
fugiat. a strepitu negotioꝝ scl'ariū remotissim. a
mēt otiū scm̄. q^o excecat aīc sue negotiū nō metu
at id tēpale n^c cupiat. aut mēt ad m^tēde rei tē
pal'. aut cupiditas aggrēde ītitoꝝ ei emolliat. tal' at
erat uita apl'ica. q̄bꝫ nō erat aurū n^c argētū. vn̄
glo sr̄ id. ⁊ erāt illis oīa coīa. dīc. d' sēne ordinē doc
toꝝ ⁊ auditoꝝ. nā m'titudo ꝯdētiū rebꝫ spretis co
pl'a caritatis iucē iūgebāt̃. apl'i nō ūtute fulgē
tes. mistia x^i pād' bāt. ⁊ sic turbaꝝ erat coitas. sec
signoꝝ erat ūtus apl'oꝝ. sic g^o luce clari apparet
q̄ tota rō q̄r talia reliquē ē pfcōis. ē q̄r retrahit
mens a dīo amore p sollicitudinē r̄ꝝ tēpaliū. io ca
uēdū ē ne id q̄ p se ē ordinat̄ ad retrahēdū sit icitamē

ad se sollicitudinibus impugnari. Et nec quod dictum est instrumentum perfectionis sit peccatum dimissionis. Unde Ieronimus dicit super glosam quod dominus res voluit esse sub Christo paupere quam centum annis sub Christo[?] locupletem. Unde glossa super id nisi quis renuntiaverit omnibus que possidet dicit: hic inter est inter renuntiare et relinquere. Quia renuntiare omnibus convenit qui ita licite utuntur mundanis que possident ut mente tendant ad eterna. Relinquere non est nisi modo perfectorum qui omnia temporalia postponunt et sola eterna inhiant. Preterea obstat quod nuditas omnium facultatum vocatur a sanctis non perfectio sed perfectionis instrumentum, ut dicit Cassiodorus in collationibus primum. Quia verum est quod perfectio non sunt[?] perfectio scilicet[?], que est caritas, sed ad ipsam ducunt quia animas non impediunt. Ideo dicit ad perfectionem caritatis invitando istis gradibus ascendere: ieiunia, vigilie, meditatio scripturarum, nuditas ac privatio omnium facultatum non perfectio sed perfectionis instrumenta sunt. Non quod in ipsis consistat ipsius discipline finis sed per illa pervenitur ad finem. Preterea hec autem quantum valeat talis nuditas sive paupertas, quod invenit dominus[?] nomine suo: ad corporis humilitatem. Quando videt se alieno cibo sustentari, sub alieno tugurio colligi. Sicut advene et peregrini sentiunt illi soli qui paucis contenti induunt spiritum paupertatis. A quo magis perfectionis ab omnibus qui dispicientantur[?], et propterea precipue hec item alias causas quando sibi dicebant: nonne hic est fabri filius, nonne mater eius dicitur Maria etc. Item aufert omnem materiam discordie, que precipue esse consuevit in illis qui omnia habent ut patet in civitatibus. Inter mala que philosophus posuit dicit quod si omnia essent communia pervenirent infinite dissensiones et discordie. Unde scriptum fuit rixa inter Lot et Abraam. Et fuit de honoribus religionum quam gloria[?] cedit sibi debentur[?]. Quod bene providens psalmista de talibus ait: animas pauperum salvas faciet, et talium nomen est honorabile coram ipso. Item maxime quod Petrus dicebat: ecce nos reliquimus omnia, quid ergo erit nobis, promittitur tamen de honore quod ipse cum suis similibus erit iudex iudicans duodecim tribus Israel. De quo iudicio privat[?] Iob 36: iudicium pauperibus tribuit. Et illa canonica 1 Reg. 2: suscitans de pulvere egenum et de stercore erigens pauperem ut sedeat cum principibus et solium glorie teneat. Et hinc est quod Christus suadet omnibus aliis quod tales pauperes faciant sibi amicos de mammona iniquitatis ut eos recipiant in eterna tabernacula. Sed ille qui se de Christo opponit non solum persuasione sed et nomine antichristus figuratus in Antiocho qui est radix peccati et in tempestate silentium paupertatis quam non ea predicabit sed extirpabit quantum poterit, persuadens divitiarum extimationem, tamquam summe allectivum, sicut et prius persuasit Christo pauperi quando ei ostendit omnia regna mundi et gloriam eorum dicens: hec omnia tibi dabo si cadens adoraveris me. De quo dicitur ps.: persecutus est hominem inopem et mendicum et compunctum corde mortificare. — Huius ergo visis et multis obmissis que veritatis restat quod ad rationes[?] scilicet dissolvere argumenta in quibus latet magna perfectionis. Argumentatio non que sunt posita pro maxima parte sunt concludunt. — Ad 1 in contrarium dicitur quod verum est quod illa est perfectior religio sive status que magis conformatur vite Christi, sed minorem nego. Ad probationem autem non oportet respondere ratione forme argumenti quia non sequitur: Iudas portabat loculos, vel discipuli emerunt que erant necessaria, ergo Christus habuit in communi. Sed pro declaratione illius vel similium oportet notare quod sicut ab una forma non recipiunt[?] ... sed in una specifica operatione, sicut a pluribus potest similes recipere. Exemplum de homine sciente musicam et loycam et grammaticam. Sic est in proposito quod apostoli imitati sunt professores vite Christi, nec habuerunt nec in proprio nec in communi; non enim permisit eis habere aurum vel argentum nec duas tunicas imo vitam suam mendicando querebat, ut dicit Augustinus super illo verbo: ecce nos reliquimus omnia. Constat eos paupertatem vovisse quia aliter non reliquissent licentiam redeundi ad illa que erant de omnibus. Sed ipsi discipuli fuerunt et episcopi id est super alios intendentes, quibus ex eorum officio incumbit aliis providere, et prelato[?] portabat Iudas loculos de quibus portabat pauperibus

Nota quod aliquid est perfectionis dupliciter. Uno modo ex genere operis. Alio modo ex ratione[?] facientis. Primo modo non fuit perfectionis loculos habere et petere ut calix transiret ab eo, sed reservare[?] et ad prelatum[?] ... se offerre. Secundo modo fuit in quantum participabat huius quod sancti[?] erant imitari quod Christum in his que sunt perfectionis. Primo modo est perfectio simpliciter, non autem imitatio in hiis que sunt perfectionis secundo modo.

providere. Sicut procurator, et quia tale officium erat de se vile ideo commisit vilissimo discipulo. Unde tales procuratores et executores possunt tempore necessitatis dare pauperibus. Et quia Christus erat de numero talium bene poterat ei in illa dare sicut uni alteri quia sicut prelati apostoli non portabant. Huic intentio necessaria nec magna nec minima. Nec est inconveniens[?] simile quod si Christus huiusmodi domum in communi quod apostoli ignoraret quando consueverunt illius patrem et comedere pascha. Unde Crisostomus: tante paupertatis fuit et ita nulli adulatus ut in tota urbe nullum inveniret hospitium, sed circumspectans omnibus respexit si quis eum hospitio susciperet et non inveniens sepe pro hostia mendicabat. — Ad 2 dicendum quod minor est falsa quia illi qui sunt pauperes paucis contenti non tantum distrahuntur querendo victum suum cotidianum non cogitando de crastino quantum distrahuntur illi qui in communi habent in ad faciendum custodiendo. Et preterea hec actus mendicationis ab habitu mendicationis elicitus et non cupiditatis est minor non minus quam sit distractivus. Unde recompensatur; alioquin dicendum quod dormire esset imperfectum eo quod distrahit vel discontinuat animum in actu divine meditationis. — Ad 3 dicendum quod tempore communitatis quantum pertinet ad rationem status perfectionis et consiliorum semper sic invaluerunt de per se in perfectio ad perfectionem; sed in quibusdam viris esset excellens caritas tamen non fuit intentio in communitate excellentia et preeminentia perfectionis status, acquirendo alio qui iam possibile dicta quod habere uxorem esset perfectum [illegible] virginitatis quod falsum est. Unde bene tunc competebat temporalia copia non temporalium necessitatem cogente egere et precipue illis qui habebant regere populum cum dirigunt illa ulla sic patet de Salomone petenti: remove a me extremum. — Ad 4 dicendum quod sancti pastores tempore ecclesie primitive ut erant in statu perfectionis excedente et alios debebant perficere, sicut Iacobus et Clemens et similes, unde debent habere bona ecclesie communia, non tamquam domini sed potius ad ministratores, ut vocavi proponunt in exemplum, sicut etiam sunt episcopi. Sed preterea erant in statu perfectionis acquirende non omnes ad hoc se obligaverunt nec vivere apostolica; nec oportet nos in omnibus accipere eorum exemplum alioquin deberemus non habere cum esse uxores. Vel aliter dicendum quod illa communitas non erat perfectionalis huius ecclesie vel illius. Item quas oportet frequenter litigare. Sed cupiebat unam esse omnium sicut in statu innocentie. Sed primus sensus videtur esse magis litteralis quod omnes habent loculos qui erant de numero illorum credentium quibus erant omnia communia. Item quos non erant apostoli sicut glossa ibi dicit, ut supra dixi, quorum persona Christus intendit ad suscipiendum necessitates se cupiendos[?]. Sicut dicitur c. 1d. in eadem questione ratio: exemplum domini accipite quod instantes[?] intra quod habuit loculos cum angeli ministrabant. Non quia eciam[?] ipsius loculos habitura erat quos fures admisit non ut eius esset quando fures putant tolleret. Sed sic condescendit infirmis in fuga et loculis quod assumens paupertatis semita non recessit. — Ad 5 dicendum quod regula dupliciter vera est quando ad inveniuntur perfectionis in communi quod tot est ideo ponendo. Sed est intelligenda quando illa perfectio est absolute perfectio et non quando operatur ei ratione sui imperfectionis. Nam melius absolute est habere divitias in magna copia quam non habere; sed non homini nescienti uti. Sicut est melius videre litteras sine vitro quam cum vitro sed non homini seni qui aliter non potest litteras discernere. Et ideo simpliciter est ideo ponenda divitiarum habundantia eo quod est melius habere quam non habere. Non tamen per motum intrinsecum. Sicut nunc in nobis esset melius in statu innocentie et sanitatis sed extrinsece non de divitiis spiritualibus quod autem habent utique debito modo dicit ipse: mecum sunt divitie et gloria. Ideo cui vult dat illa et transfert regna atque constituit. — Ad 6 dicendum quod illa regula est semper vera in hiis que sunt per se quod si propositum est in proposito et oppositum est in opposito, ut quando dico: iustus est virtuosus, ergo iniustus est vitiosus. Item coloratum est visibile, ergo non coloratum est invisibile. Preterea habere et non habere non sunt sic opposita sicut perfectum et imperfectum quia illa sunt contradictoria scilicet habere et non habere. Perfectum et imperfectum sunt sicut magis et minus se habentia. Unde in contradictoriis non tenet regula in ipso sed solum in contrariis et privativis. In hiis predictis que per se insunt per naturam et illam sibi quam opponuntur sibi invicem. Paupertas autem non opponitur nec contrarie nec privative, sed sicut perfectum et imperfectum, sicut virginitas matrimonio. Unde non valet: est homo ergo alius[?]; non homo, ergo non alius[?]; sed tunc esset bona consequentia si diceret sic: si voluntaria paup-

est bonum et perfectum, ergo voluntaria maiore paupertate est magis bonum et magis perfectum. Eadem tamen conditione apposita, scilicet hanc quia simpliciter non est bonum, non in infirme voluntati nate[?] tamen a bono quod causa adiuvat a fine. — Ad 7[?] dicendum quod nullum licet se facere imperfectum ut alium faciat perfectum, nec hoc facit dominus papa quia ipse non est talis cum sit optimum acquirere perfectorum imo iam habet causam in quantum papa est habet aliud perficere cui officio incumbit omnibus providere. Et quanto plus habet de talibus magis potest ad finem debitum producere et tunc ad est magis perfectum quando est magis proportionatum suo fini in quantum huius. Et utinam tamen haberet quod posset omnibus necessitate patientibus providere. Unde si dico est perfectionis in canone puta ita quod est vicarium in homine sic non habere in papa ad providendum esset imperfectum cum habeat omnibus pastum dare quod non sit in homine imperfecto querente perfectorum acquirere. — Ad 8 dicendum quod perfectio essentialis non corrumpitur nisi per peccatum mortale sicut caritas que est formalis perfectio non perditur nisi per mortalem culpam. Sic et accidentalis perfectio puta paupertas iam assumpta et habita non perditur sine culpa mortali vel veniali, quia nullus potest deserere causam quam assumpsit sine peccato. Et hec est ratio ad formam argumenti si bene concluderet. Sed non sic procedit generatio et corruptio quia bene causat tantum actus intantum de motu. Sed minor actus causat motum sed non tamen intensum. Unde dicitur propter hoc corrumpere sic est in proposito professio paupertatis in proprio et in communi causat talem perfectorum. Sed minor professio non destruit perfectum sed non causat tamen de perfectione. — Ad 9 dicendum quod id quod est maioris caritatis meliores et laudabiliores actus est melior quam illa que non est talis et sic concessum est quod habere maiores divitias est melius quam non habere in homine causante in alius perfectorum. Itaque sic ille qui non habet unde faciat opera largitatis, sed satis est melius fecisse iam iactum quam posse facere in proprio. Talis autem est qui sua et se in te dedit dedit unico actu qui est fortior quam plures actus dandi minus intensi, ut patet exemplum de forti secundum philosophum 2 ethicorum. — Ad 10 dicendum quod apostolus vult dicere quod ille qui non laborat opere corporali nec spirituali, de quo dicit Christus: operamini cibum qui non perit, non debet manducare. Ideo dicit glossa quod servi compelluntur laborare ne per otiositatem panem otiose ab aliis mendicent. Sed Augustinus de opere monachorum. Minor[?] id est [illegible] operatur est consilio manuum suarum et panem otiosam non comedit. Dicitur de muliere forti, nec ab istis pauperibus aufertur laborare imo persuadetur vel opere manuali vel intellectuali de quo labore possunt sustentari. — Ad 11 dicendum quod illi qui licentiantur de statu non habentium non possunt licite transire nisi cum hac intentione quod servet paupertatem permissam in eodem gradu sicut prius; sed servet eam secundum actum habitu et aliis ceremoniis et observantiis. Et sic dum eis dispensatur quod ea que non possunt vel nesciunt vel nolunt servare sub eius prelatis servent sub aliis. Et si sic faciunt non sunt extra statum salutis. Aliter autem sunt rei fracti voti. Vel aliter dicendum quod minus malum dicitur a prelato: non iubeo sed permitto. Nam papa non iubet eos ad alios ire sed licentiat facere minus malum. — Ad 12 dicendum quod omnis virtus est in medio non rei sed rationis, ut patet 2 ethicorum de magnificentia que est extremum rei sed medium rationis. Sic est de paupertate evangelica que est extremum in re sed est medium rationis sic pro quo fine puta vacandi deo et recedendi a cupiditate et huiusmodi. Vel dicendum quod illa est medium rei et rationis scilicet inter non habere nec dominium nec usum et habere dominium et usum quia religiosus dominium et tenet usum. — Ad 13 dicendum quod caritas perficit naturam non destruit. Sed dicis paupertas destruit naturam, ergo non pertinet ad caritatem. Dico quod dominium in communi abdicatum per paupertatem non destruit naturam sed usus quo natura sustentatur est ille qui si abdicaretur destrueret naturam et talis non esset opus caritatis sed homicidii, quem non renuit paupertas status non habentium. Et hunc forsitan petivit Salomon quando dixit: sed tantum victui meo etc. — Ad 14 dicendum dato quod talis esset omnis homo et non haberet non propter hoc sequitur ad inconveniens sicut in statu innocentie. Exemplum de piscibus quando omnibus

est aqua communis qua utuntur. — Ad 15 dicendum quod omnis habitus est nobilior in bonis quam privatio. Iam solutum est quia absolute melius est habere quam non habere sed in infirmo. Exemplum de febricitante cui melius est non bibere quod est privari quam bibere. Vel non habere uxorem quam habere sed non est melius quam uti, ut dicit apostolus quia melius est nubere quam uri. — Ad 16 dicendum quod talis imperfectio non est ex parte virtutis sed ex parte nescientie hominum qui non bene sciunt uti rebus. — Ad 17 dicendum quod talis non committit vitam suam fortune sed divine providentie. Nam sicut se committunt divine providentie in mundo quando propter hoc contempnunt viam provisionis huius quam invitant recipiendo liberaliter oblata vel quesita humiliter vel labore acquisita fideliter quibus tempore eis providendo modo de[?] in regula providet expresse ut patet dicit. — Ad 19 dicendum quod verum est quod beatius est dare quam accipere. Qui isti complete fecerunt qui se et sua uno actu dederunt. Satis enim deo dedit qui sibi nihil reservavit vel retinuit. — Ad ultimum dicendum quod id est falsum imo opus indifferens secundum bona intentione est meritorium ut dicit Ambrosius.

Tunc ligamen obedientie dissolvatur indissolubiliter[?] [illegible]

An semper teneat et post [illegible] miraculose suscitatur[?] [illegible]

sic quia eo modo dicitur implere votum sicut iacet forma promissionis. Sed promissio fuit toto tempore vite sue. Sed planum est quod talis si vere est resuscitatus vere vivit vita animali, ergo id tempore vite includitur in toto tempore vite sue. Ergo tenetur redire ad votum suum implendum. — Contra: uxor non tenetur ad obedientiam viri nec econverso soluta morte alterius sicut dicit apostolus. Sed de similibus simile est iudicium, ergo soluta morte religiosi non tenetur sue religioni amplius obedire, ergo etc. — Responsio: dicendum quod circa hanc questionem sunt due opiniones. Quidam dicunt quod talis religiosus non plus tenetur prime obedientie quam vir sue uxori. Eo quod hoc exprimitur in sua promissione in qua ponitur terminus talis obligationis quando dicitur toto tempore vite mee; ergo quando solvitur vita sua solvitur obedientia sua; nec per eam reviviscat nisi per alium gratiam scilicet dei cui tenetur non ingratus existere. Et in hoc differt a viro quia vir non tenetur tenere vitam coniugalem, imo igitur esset similiter eam vel aliam. Sed religiosus non debet stare sine religione eo quod sic stare est honorabili domino honorare qui iste facere tenetur plusquam prius ex gratia sibi superaddita. Sed non tenetur ad illam religionem plusquam ad aliam. — Alii dicunt quod tenetur primam obedientiam servare, cuius ratio est hec quia per votum obedientie voluntas rationalis propter deum subicitur illi obedientie cui racionis omnes alie vires obediunt per paupertatem et castitatem que habent refrenare membra que sunt in corpore. Ergo quia principalis obligatio manet in isto incorruptibili indifferenter anima coniuncta vel separata. Hinc est quod semper manet, non sic autem est de uxore quia obligatio matrimonialis principaliter est corporalis propter quam vir non habet potestatem super animam sed super corpus uxoris, nec extenditur corpus de spiritu ab anima et ideo statim solvitur corpore soluto. Sicut dicit apostolus ad Corinthios 7. Unde bene talia vota sicut ideo obligare habentes. Sic eorum intentio iacet ille qui recipit promissionem et ei qui facit. Unde Ambrosius dicit: sicut tu iuramentum accipis sic ille cui iuramentum intelligit. Unde non videtur quod ille intendat se obligare nisi quamdiu vivit in ista vita communi. Nec credo quod si ab illo qui recipit quereretur vellet promittere amplius obligare. Unde quod vero accidit est supra humanam extimationem. Et ideo est talis relinquendus suo iudicio ut vivat secundum illum cui spiritu agitur. Nec est sub aliqua lege artatus nisi illi qui eum suscitavit. — Ad argumentum in contrarium dicendum quod illa vita non est eiusdem rationis cum illa in qua ille se intellexit obligare quia illa est per naturam inducta, hec autem est per miraculum. Non tamen volo dicere quod sit equivoca vita. Sed non intellexit ille sic se obligare, quod patet quia si talis interrogaretur diceret: si cogitassem super hoc relinquo volo modo domino cui suam gratiam suscitavit.

Omnibus aliis hominibus potest reperiri[?] [illegible]

tempore Adam fuit sapientior et utrum quod sicut quia immediate a deo factus est quo ad corpus et quo ad animam, effectus autem quod fit a summo artifice immediate sit optimo in genere nature. Sed si fuit talis, nullus alius fuit talis quia non fuisset optimus si haberet socium. — Contra dicitur de Salomone 3 Reg. 4 quod dedit ei sapientiam plusquam aliis

q̄ ꝑfuſſi; ul' futuꝛ eēt. — P° dꝫ q i cauſis ꝑſe ordiatis. ſic ē q ꝑmū ... [illegible]

10 tru̅ ð ente coīt accepto poſſit formari un' gcept ... [illegible]

h' p̄nt ar̄ 21. q. 2. i ſolōe 3. arḡ. q nūq pt̄ gapi ... [illegible]

itll'nē. ꝛ ſꝫ huc mod dcꝫ arꝫ 12° ð aīa. accipe gpōꝫ ul' gplexiōꝫ q ē i mt̄. — Alio m° ſꝫ q ꝑfic itll'm i opatōe ad re itllcāꝫ. cui ipē gcept ē ſilitudo ul' ſign. Et h m° ds gcept dr̄ ſip'x al' gpoīt. q duplicē gcept ul' act̄ itll's. diſtīguit arꝫ. 3. ð aīa. aſſignās itē eos duplicē drīā. nā ſiplicē uocat itll'nꝫ idl'ꝫ. q ꝑ huc itlligit̄ ad idle dcō m°. eē q nō ē uer̄ nꝫ ſlm. Cōpoitō uō ſiu gplex uocat gpōꝫ ul' diōꝫ. ꝛ dr̄ iſte mō. gpō ꝛ diō. gpō qdā q ꝑ ipꝫ itll's itllit pl'a. ut ꝑ gpōꝫ ſūt aliq° m° un̄. diō uō. ſꝫ q ꝑ reſolōꝫ poſſūt diſiꝫ itlli. ꝛ eē hui gpōꝫ ul' diōꝫ gſiſtit uitas ul' fl'itas. Et dr̄ gcept gplex' ꝑ̄ue. q° itll'nē pl'a i actu. ſꝫ hitudiñē ðcu' cohentie ul' diſcohentie. ꝛ q talia pl'a itll'nē idō nō gphndūt uno gcepcu ſiplici. q uō n̄ ſic itll'nē i actu ut oīo diſiūcta. ſꝫ ſic aliq° m° un̄. idō itll'nē uno gcepcu gplexo. q ē utuſqꝫ ſꝫ. ſꝫ q un̄ ſūt ꝑ dcāꝫ hitudiē. Coīt uō pt̄ dı' un' gcept gplex'. qn̄ itll'nē pl'a i actu ſꝫ q̄ndā ordinē. ꝛ talia pl'a n̄ poſſūt itlli uno gcepcu ſiplici. n̄c gplexo ꝑ̄ue dcō. cū g° oīa eqca ꝛ analoga iſſ talia ſit hui pl'a. n̄ poſſūt itlli uno gcepcu ſiplici n̄c gplexo. n̄' ultiō m° q° ſoliū itll'nē. analoga. ꝛ i° m̄ eē coīt accept pt̄ itlli uno gplexo. alias n̄. — Ad i° g° q obicit̄. dcꝫ q gpatō q ꝑoīt i maiori ſipl'r ual ē. ſꝫ minō. q gcept ꝑme dignitatis. n̄ ē un' gplex' ſipl'r ſꝫ ſit un' ſꝫ ordinē ꝛ hitudiēꝫ. q gſtat ex dcīs analogis.

truꝫ cātō ꝛ gſu°tō ſit idē. Et arḡ q n̄. ꝑ cātōꝫ n. reſ accip eē. ſꝫ ꝑ gſuatōꝫ gtinuat̄ i eē iaꝫ accepto. ſig idē eēnt tūc qn̄ reſ eēt accipet eē. q ē idēns. — Cōtra. cātō ē idē gſuatōi. q amota reſ ðſinit eē. ſꝫ amota cātōe reſ ðſinit eē. ſꝫ ag. 12. ð ci. c. 26. d. ſi eēt pōꝫ ſua fabcatorā rebꝫ ſbt̄het. iaꝫ nō eēnt. ſic an̄ q fierēt. pō āt fabcca° ē pō cātōa. g° cātō ē idē gſuatōi. — P° eē iſtā qōꝫ diſtiguēd ē ð cātōe ꝛ gſuatōe. 2° ondēd ꝑ̄oīt. — Qn̄ē g° ad p̄m ſciēd q ſic coīt diſtigit̄. cātō ꝛ gſu' dn̄ accipiūt̄ ul' actiue ꝛ ſic dn̄t ad idō cāntē ꝛ gſuante. ul' pāue. ꝛ ſic dn̄t ad icātō ꝛ gſuatō. ubiqꝫ āt tā idō q icātā dn̄t ad ab'tū. cū aliq° r̄u. nā idō dn̄t ipāꝫ diāꝫ ſbā ſiu uō cū r̄u ad cātāꝫ. q ē ſꝫ rōꝫ. icātā āt dn̄t eē cātē. cū r̄u ad cātōrē. q r̄us ē ſꝫ rē. Eſſe āt ſipl'r pt̄ ſui. ſ. noial'r. ꝛ h m° idē ē q eē. ſic legē noial'r ſūpt̄ idē ē l'cō. ꝛ h m° ſui frequēntē apho. ꝛ dr̄ eē eēntie. 2° m° ſiu ūbal'r put dr̄ actū eēndi. nā ūba ſignt̄ ꝑ mod actōis. ꝛ ꝑānis. ꝛ h m° eē id. idē ē q exiſtē. ꝛ dr̄ eē actual' exntie. 3° m° ſiu ūbal'r nō put dr̄ act̄ ſꝫ ſe. ſꝫ ſig ꝑ mod act̄. ſꝫ put dr̄ hitudiē iheñtie. ꝛ ſic ē copl'a. ꝛ dr̄ ꝑ̄ui. tā adiacens. ꝑiū q q magē ſe tenꝫ apte p̄dcati q ſbi. 3m adiacēs dr̄ eo m quo mediū dr̄. 3m r̄u ex̄ mōꝫ. q copl'at ꝛ h ſigt iūn ce q° lō phs. q. ꝛ 6. me°. ð q dr̄ ip ꝑ ueē. q ſi pūr diuiſ ipi qd n'ē. gſigt n. q̄ndā gpōꝫ q ſin gpōſitas nō ē itlligē dꝫ eē ꝑ ꝛ 3° m° ſūpt̄ pō ē dubiū. Sꝫ ð eē 2° m° ſūptā ſūt opiones. Sꝫ ūl m dcꝫ. q eē iſto m° ꝛ eēē ſe hn̄t ſic gcētū ꝛ abſtctū. nā ūba ſunt gcta r̄u ſuoꝫ ūbaliū gcē aut ꝛ abſtcai q̄ ad ꝑn̄le ſigtāꝫ idē dn̄t ꝛ idē ſūt. q̄ u° ad id q gcētū ſigt ſꝫ pariō. dr̄t ab abſtcto icātis q n̄ ſol' rōe ſꝫ re. idō āt ſola rōe. ꝛ iō eē ꝛ eēē q̄m ad ꝑn̄le ſigt idē ſūt. q̄ uō ad ſꝫ ꝑaiū. idō q dn̄t ſoliū ſꝫ rōꝫ. icātis uō ſꝫ rē. Et ſꝫ h poſſūt gcordari opiōes. nā opiō q ꝑoīt q eē ꝛ eēē n̄ dn̄t real'r. ſi itlligit̄ q̄ ad ꝑn̄le ſigt rōe ſi q̄s ad ſꝫ pariū dubitabil'. alia uō opiō q ꝑoīt ea real'r differē. q̄ ad h uol'e. q̄m uō ad mod ponēdi ut ibi q ponit q eē ē q dāꝫ actualitas. eēntie ſꝫadita. q n̄ ē m̄a nꝫ ſor̄ nꝫ gpoitū. nꝫ acciñs. dubil' ē uald. 3a uō opiō q dr̄ q eē dr̄ ſꝫ eēꝫ. r̄m ad agn̄s. iū eē dubil' q̄m ad ad. nā lꝫ aīa refāt ad dm̄. ſic ad cāꝫ ex̄ rē. ꝛ effcāꝫ nō tn̄ ſb q dubi noie. ſꝫ ſolū ſb noie ipātē r̄. cui° ſūt cāt̄ ſcm ex̄n. ꝛ huī. uñ cū nꝫ eē nꝫ eē. ſipl'r dcā. r̄m ipte. nō uī q eē dicat eēꝫ. cū r̄u ad agn̄s. Sꝫ ſaluū mod h pō ē ſol'.

11

dcm̄ ē. n. q eē ſigt ex̄gn̄ta oīa illa ſn̄ qbꝫ eē n̄ iueniē n̄ iueniī pt̄ actu. ꝛ int̄ iſta ē r̄us ad agn̄s. imo īt alia ſꝫ al'l'e m° ui q eē ſigt huī r̄m ad agn̄s. exgn̄ta. eo q nllꝫ acciñs adō iſepabil'r ē anexū eēntie cāt̄. nā ꝛ ſi ab aliis acciñbꝫ ꝑ dī pōꝫ poſſꝫ abſolui. ut exiſtēt ſn̄ eis. ab hitudie tn̄ ꝛ ſꝫ ad dm̄ nequaq. q nō pt̄ eē q ſit qd cātū ꝛ adō n̄ dꝑēdat. Ex huiſ oībꝫ ſatiſ claret q eē q̄s ad ꝑn̄le ſigtū dicat ad abſolutū. Cū g° cātō ꝛ gſ° uō icātā dicat ipꝫ eē. cū r̄u ad cātōrē. gſtat q dicāt ad abtū cū aliq° r̄u. ꝛ h ð ꝑ̄ cātō. Cōtra 2m ūl m dcꝫ. q cātō ꝛ gſuatō. tā indō q icātā. dn̄t idē abtū ſꝫ rē. tn̄ icātā dn̄t aliā ꝛ aliā. hitudiē reale ꝛ ſꝫ rē. idō uō aliā ꝛ aliā ſꝫ rōꝫ. Q ſic pꝫ. Q. n. dicānt idō idē abtū ſat ē m̄. ex rōe diē ſipliātis ꝛ q idē abtū icātis ſat ꝑ ꝑ ea q dcā ſūt. q tā cātō q gſuatō. dn̄t i ꝛ idē eē ſꝫ rē. Q āt dicāt diuſas hitudiēs. ūl dubitabl'e. q r̄us icātis auſificat̄ real'r. ul' ꝑ diuſitatē fūdā°. ſic ſilitudo ꝛ eqlitā ul' ꝑ diuſitatē obi. ſic ſilitudo ꝛ diſſilitudo. ſꝫ eadē albedieꝫ r̄u diuſoꝫ. h āt ē un̄ fūdamē. abtū iabilibꝫ. ſ. eē. ꝛ un' tm̄ uſ ſui obꝫ. ſ. dꝫ. h tn̄ nō obſtāte. pt̄ oñdi q cātō ꝛ gſu' dicāt diuſas hitudiēs reales icātā. Q eadē. n. abtō diuſimode ſūpto. fūdari poſſūt diuſe hitudiēs reales. ꝛ r̄u eq. ſi illa diuſa accepto abtū nō fiat ſol' ope itll's. ſꝫ ex diuſis modiſ ipī rei. ſic pꝫ i loco. p eādē. n. q̄ntitāꝫ dr̄ loc eq̄n locatō. ꝛ gtinē ipꝫ. ꝛ ſic i eadē q̄ntitē fūdat̄ r̄l'o eqlitātis ꝛ r̄l'o gtie q ſūt diuſe r̄lones reales. alr̄ tn̄ ꝛ al'r ſūpta. nā put q̄ntitas ē aliū q̄ntitāti ſꝫ ſitū applicabil' ſic i ea fūdat̄ r̄l'o gtinētie. put āt ē aliū gmēſuāl'. ſic i ea fūdat̄ r̄l'o eqlitātis. Sil'r ē i ꝑpoito. q cāri ē accipe eē. gſuari āt ē n̄ ſoluꝫ gtinuari i eē. ſꝫ i gtinuō n̄ ðſinat eē. ꝛ ſil'r cāre ē dare eē. gſuare āt ē nō ſol' gtinuare hāt actōꝫ. ſꝫ i gtinēne ðcidat i nō eē. q ex h pꝫ. nā alicubi loc h̄t gtia actōis u nō h̄t locū ꝑ̄ue gſuatō. ſic i ꝑductōe diāꝫ ꝑ°ꝫ ꝑ n. ſēꝑ gn̄at ꝛ fili' ſēꝑ gignit̄. ꝛ ſic pꝫ gtia hāt actōꝫ q ē gn̄are. ꝛ dare eē filio. nō tn̄ dr̄ filiū gſuare. ꝛ ſꝫ dcm̄ mod ūl accipi gſuatō a ſaq̄is doctoribꝫ. Sedꝫ h g° dcꝫ. q cātō ꝛ gſu° dn̄t idē eē. cātē. diuſimode tn̄ ſūpt̄. cātō. n. dr̄ ipꝫ eē. ut ē qdā act̄ ꝑncipat°. gſuatō dr̄ ipꝫ eē ut ē qd ðe ſe ūtiabile. h āt ſūt diuſe r̄lones reales. lꝫ una ſequat̄ ad aliā. q eē cābl'e ē ūtiable. uñ q ꝛ idē eē. ut dr̄ acciñ ꝑncipat̄ refert̄ ad dm̄ ut ad cātorē. ut āt dr̄ qd ūtiable. refert̄ ad ipꝫ ut ad gſuatorē. q ꝑ° m̄ idigꝫ gſuatorē. ꝛ q iſte ſūt diuſe acceptōes reales ipī eē cāti idō diuſe erūt hitudiēs reales. q iptāt̄ ꝑ cātōꝫ ꝛ gſuatōꝫ. Et q ex̄ reali icātū. gſigt r̄us ſꝫ rōꝫ indō. cū cātō ꝛ gſuatō dicāt icātā aliā ꝛ aliā hitudiēꝫ ſꝫ rē. ſeq q idō dicat aliā ꝛ aliā hitudiēꝫ ſꝫ rōꝫ. Et q ad diuſitatē opōn ūl ſufficit diuſitas hitudinū. abſqꝫ diuſitate abſolutoꝫ. cū cātō ꝛ gſ° dicāt hitudiēꝫ. pꝫ ultiō gcludi. q dicāt ala ꝛ ala opōꝫ. ꝛ hīc ē i q bts aug. x. ꝛ q. ſꝫ gen ad lrāꝫ lō ð cātōe ꝛ gſuatōe ſic ð duabꝫ opoībꝫ. ꝛ apa ſic dr̄ ſ. arātāe. regentē dꝫ. n. dic. q ulē nō gdidit aliq noua gn̄a. cātāꝫ. 2āꝫ uō. ſ. gſuatōꝫ. ſēꝑ opat̄ i rebꝫ. de q i eu°. 10. ꝑ mſ uſqꝫ m° opat̄. ꝛ ego opor. — Ad argm i oppoitū dcꝫ. q auctas aug accipieda ē ſꝫ q̄ndā ſilitudiē. q n. ſic ſe h̄t dꝫ ad eē n̄r ſic alia agētia ſe h̄nt ad fieri. ſic ab aliis cāis faciētibꝫ ſēꝑ dī effcē eē i fi°. ſic a dō gtie opāte. dr̄ reſ cāta ſēꝑ eē i fi°. n̄ q eī eē ſēꝑ i nouet̄ a dō. ſꝫ q ſic dꝑēdꝫ ab eo. ut n̄ poſſit eē ſn̄ ipō opāte ſic n̄c ibi fi ſn̄ faciēte.

12 truꝫ eē cātē. anq̄ hāt eē i effcu ſit uer̄ eē reale. ꝛ arḡ q ſic. illd. n. q ē motiū itll's. ē uer̄ ens reale. ſꝫ reſ ul' eē nō exñs i effcū ē motiua itll's. q ꝑ q ſcia ē ð rebꝫ i nō exñtibꝫ i effcū. g° ꝛ cē. — Cōtra. id q ē uer̄ eē reale ē ſuſceptiū acciñtiū realiū. ſꝫ eē cātē anq̄ ſit i effcū. nō ē hui'. alias nā hoīs ineſſēt ꝛ poſſꝫ baptiari anq̄ eēt. g° ꝛ cē. — Ad huiꝫ qōis diſſolōꝫ. P° ſūt aliq̄ ꝑ̄miteda. — 2° uitas igreda. — 3° aliq dubitablia tāgeda. ꝛ ðuit̄ ſolueda. — Cōtra p̄m ſciēd. q ſic dr̄ ag. q ſꝫ gē ad lı. anq̄ cātē fierēt erāt ꝛ n̄ erāt. erāt i dī ſcia nō erāt i ſua nā. dꝫ āt cātās cogſcē cogſcēdo eēꝫ ſuā. ſic ab ipō lq h̄n pt̄. nō āt cogſcēt eas n̄ aliq° m° eēnt i ſua eē. Eēntia āt diā pt̄ dupl'r gſidari. ul' ut eē ē. ul' ut pō rēā ē. Et ſꝫ h etiā dup' ſūt indē eē. Sūt. n. i ipā ut eē ē. q dꝫ illa ē. ꝛ ſūt i ipā ut ē cā ꝛ pō q illa ꝑ cu eē ꝛ cāre pt̄. dꝫ āt illa ē ſꝫ eēntiāt̄ ſꝫ pt̄ illa cāre in ꝑ̄ua ipōꝫ nā. p° m° reſ cāte nō accipiūt̄ ut adō diſticte. ſꝫ ſūt idē q diā eē. q eē nō dr̄ r̄m ad ad eē. 2° m° accipiūt̄ ut alie ꝛ diſticte adō. q pō rēā dn̄t r̄m ad ad eē. ꝛ ad diſtictū. Et utroqꝫ m° dꝫ. intlligit ꝛ ſcit reſ. ſꝫ p° m° intlligē dm̄ cātās n̄ ē ad q ipꝫ itlligē ſuas ꝑfcōnes. 2° m° ē ꝑ̄ue itlligē cātās. q ſic itll'nē ut alie ꝛ diſticte ab ipō. ꝑ° m̄ m° ē q eē cātē uā reſ ē cū ſit ipā diā eē. ꝛ h m° qō nō h̄t dulōꝫ. 2° m° h̄t qō diſſicl'tatē. utrū ſ. eē cātē. ut ē adō diſticcū. ſit reſ aliq̄. anq̄ hāt eē i effcū. — Cōſeqnt g° uidēd ē qd ð h ſit tenēd. Et ūl m dcꝫ. q cātā ul' eē cātē. anq̄ ſit i effcū. aliq reſ ē nō ſipl'r ſꝫ cū ðtiatōe. ſ. ut obꝫ cogtū. q pꝫ ex ꝑdcīs. dcm̄ ē. n. q reſ anq̄ ſit i actu i ꝑ̄ua nā. ſunt i dī ſcia. n̄ ſoliū i q̄m nō ſūt alie ab ipō. ſꝫ ꝛ ut ſūt ab ipō ale ꝛ diſticte. id āt q itlligit̄ ē obꝫ cogtū. q oꝫ ad eē. nā q nllo m° ē ꝛ oīo n' eſt n̄ itll'r. ꝑt cū dꝫ ſit ſume nobil'ꝫ h̄t nobiliſſimū mod itll'ndi. h āt ē cogſcē ꝑ cāꝫ. q meliori m° cā ē. ut ē cā ꝑa. ut dr̄ pet'. q. 2. ð ꝑuidētia. q̄r cogſcat ala aſe ꝑ ſuā eēꝫ cogſcēdo cā. n̄ ſoliū ut eē ē. ſꝫ ut cā ē. h. n. ē cogſcē ꝑ cāꝫ. cogſcē. ſ. id q cāē ꝛ q m̄ illi cā cā. ſēꝑ āt id q ē pō cogſcēdi. ſic cā exigit adō āt cogt cui rō ē q ſic n̄ ē cā ſui ipī. ſic n' ē rō cogſcēdi ſe ipꝫ ſic cā. lꝫ n. dicam' q dꝫ cogſcat ſe ipꝫ ꝑ ſuā eēꝫ. ꝛ q ipā eē ē rō cogſcēdi ſe ipꝫ. n̄ h dr̄ q ipā eē ſit ſibi cā. ſꝫ q n' ad ē ſibi cā cognoſcēdi. ſig dꝫ cogſcē cātās ꝑ ſuāꝫ eēꝫ ut ꝑ cāꝫ. oꝫ ponē dd ad ut obꝫ cogt. h āt n̄ ē n̄ cātā. g° ꝛ cē. — Et ē notād. q ex h q dꝫ cogſcat a° a ſe. ꝑ ſuā eēꝫ ut cā ē ſumit̄ rōes ydal. q ut coīt ꝑoīt. yda ē ipā diā eē. itll'cta ab ipō ut imitab' ab ill'. imitab'le āt ſꝫ q huī h̄t rōꝫ cauſe. uñ ſꝫ diuſos modos ꝛ gdus imitatis accipit̄ diſtictō yd aliū rōnū. ꝑt exēplar ꝛ exēplū yda ꝛ ydat̄ oꝫ q ſint diſticta. cū dicat̄ r̄latiue. cū g° yde ſit eēne. n̄m ē q cātē. anq̄ hānt eē ſūt uere reſ ydate ꝛ exēte. Et ē gſidād q ad h q adō ſit obꝫ cogt. ſufficit q ſit reſ pol'. q ſic pōt cogſcā ꝑ id i q° ꝛ ꝑ q dr̄ pol'e. ꝛ h max uer̄ ē ð cogtōe diuina. q nō cāt̄ a rebꝫ. ꝛ iō ſic dr̄ q cātē an̄ q ſit i actu ſūt uē reſ. cū iſta ðtiāne ut cogtē. ſic poſſūt dı ut poſſibiles nō gdā pō cātē ſꝫ pō dī. imo ſi nō eēnt pol'es nō eēnt ut cogtē. ꝛ dn̄r eē ut pol'es ſūt ſꝫ q ſūt adō diſticte. q pōt aliql'r dclari ꝑ formā q ē i ipō m̄e diſticta ſꝫ eēntiā. Et ex h pꝫ ulrius. q anq̄ reſ eēnt i effcū erāt reſ gn̄is ul' ꝑdcāmti. q ſꝫ ſipliciū ꝑdicamētis. ad h nō oꝫ q actu exiſtāt ſꝫ q ſit ut pol'e ꝛ ut cogt. q lꝫ dꝫ n̄ cogſcat reſ i diſticte. refēndo idiſtictōꝫ ad itll'cē diuini ꝛ ad mod itll'ndi ipī. refēndo tn̄ ipāꝫ ad reſ idiſticte cogſcat. q cogſcat eaꝫ idiſtictōꝫ ꝛ diſtictōꝫ ꝛ ꝑoliū ꝛ actualiū. ſic cogſcat gpōꝫ n̄ gpoñdo. ꝛ h ſufficit ad gcept gn̄is ꝛ ſpēi. — Et ex h pꝫ quō ūiſicāt̄ ꝑ̄ōes ð huiſ q n̄ ſūt actu. q n̄ abte ꝛ ſipl' ſꝫ cū ꝑdcāis ðtiatoībꝫ. cui rō ē q lꝫ nom ſiſſig rē me te gceptōe itll's. ad h āt q reſ gapiat̄. ſufficit q ſit pol'. tn̄ ſipl'r ꝑlatū mag refert̄ ad rē ut ē actu. q ut ē i pō. Verūptn̄ q ꝑ̄ōes q ſūt ð ꝑdcātis ꝑſe h̄nt nccāā ꝛ ðtinatāꝫ hitudiēꝫ tnoꝫ. rebꝫ actu nō exñtibꝫ. nō oꝫ q cū ðtiatō exꝑmat̄. ſꝫ ſb itlligit̄. q ꝑdcātis uō ꝑ acciñs. n' actu exꝑmat̄. nō poſſūt uificari abſolute. ut hō ſedꝫ anq̄ ſedat. — Viſo qd de

[illegible]

Q̄libet sc̄d᷑m.

1 In nr̄a disputatiōe de quolꝫ fuer̄ plūa ⁊ diu̾sa q̄sita. quoꝝ q̄daꝫ ptinet ad creatorē. q̄daꝫ aūt ad creat̄. Illa aūt q̄ ptinet ad creatorē. ſuīt duplicia diuī. qꝛ ali qua respiciaūt creatoreꝫ ī ſe. aliq̄ ī opatōe ad effectuꝫ ī ext̾ ore. Pᵐa aūt vna q̄o respiciēs dm̄ ī ſe. ſ. utꝝ abstrac tis ꝓꝓetatibꝫ ꝑ intellm̄ possit remanē ypostases ſuī ꝑ ⁊ aūr q̄ ſic. q̄ ꝑ nō deperdat aptitudine ſꝫ ꝑ remanē destructō illo ſꝫ ſic ſe hn̄t ꝑſōe ⁊ ꝓꝓetates. ꝫ ꝓſūt remanē ꝑ q̄ ſ ꝑ q̄ ꝑ ꝓꝓetates q̄ ſ ꝑſtē. cū ſint assistētes ⁊ aduenientes ꝫ ⁊ ēēo remota cū mltiplicatōis remouet̄ mltiplicatō ſꝫ relō mltiplicat tīnitatē ſm̄ boetiū ꝫ ſi abstrahat̄ relō. nō erit ī unitas ēēn̄ ⁊ nō tīnitas ꝑſōꝝ. [illegible]

[illegible]

107

producere et fecit cum bona intentione quia ut educeret bonitatem suam et ad debitum finem ut illa creatura participet et fruatur ipso summo bono. nec debet sapiens artifex dimittere bonum opus facere propter malitiam alicuius et maxime quando de tali malitia scit maius bonum elicere. unde augustinus in enchiridion dicit quod melius iudicavit deus de malis bona facere quam nulla mala permittere. unde absolute melius est quod faciat animam damnandam quam si non faceret quia si non faceret nullum bonum esset et faciendo plura bona sunt scilicet sua entitas et si damnatur hoc est per accidens. sed bene est periculum malo eligendo ubi multa bona iustificando arguitur quod ille non excusatur qui facit opus ad quod sequitur malum. sed non sic est de deo operante quia ad suum opus non sequitur per se nisi bonum. sed ex defectu suo ipsa anima damnatur ipsa et hoc est quoddam malum particulare sed bene provenit de illo malo maius bonum quam sit illud malum.

Deinde quod de deo non ratione sui sed ratione nature assumpte. et quod ut verum sit in corpore assumpto sit in altari dicitur quod non. quia impossibile est duo corpora in eodem loco nisi vel in divisis. sed in corpore est vere in celo ergo non potest esse in alio loco. cum non sit nisi unum corpus unius. Contra sic fides sana etc. dicendum quod ea que sunt fidei quamvis sint contra rationem naturalem non nobis patent nec auctoritas dictis. maior autem est hic dictis auctoritas quam totius humani ingenii perspicacitas. et augustinus dicit in suo ... hic enim corpus ... sed hic vera esse non possunt sicut in solo sic ... ut dixerat aliquis heretica. quia equivalet ... ista demonstratio. hoc est unum quod nullus dicere ... oportet quod vere sit sicut verba sonant. planum est autem quod potuit facere quia sicut facere de nichilo ad esse magis potest facere de aliquo ad unum ex quo potuit et voluit et fecit quod probatur quia ipse dixit antequam faceret prius quam ego dabo caro mea est pro seculi vita. hoc promisit postea promissum opere complevit quando dixit accipite et comedite. hoc est enim corpus meum. propter quod dixit caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. si enim vere non false non figuraliter non significative sed vere dixit. unde ex quo de potentia non dubitatur quia potuit et voluit et sic fecit. nulli fidelium dubium esse debet quin vere sit et reale corpus ... a veritate sanctorum martirum suo sanguine probaverunt per talia miracula que a solo deo fieri potuerunt. sic dicit ricardus ... michi certitudinem michi constanciam tenendi que fide apprehendimus sunt namque pluribus et celitus revelata et tam multis et tam magnis tam miris signis et prodigiis confirmata ut videatur genus esse dementie in hiis vel aliquatenus dubitare ... itaque miracula et talia que non nisi divinitus possunt fieri. huius ubi fidem fecerunt et dubitare non sinunt. utinam ad confirmationem signis, paganitatis prodigiis perexprimitis. utinam ... adtenderet iudei gratia verterent pagani etc. unde cum istud sacramentum ab omnibus martiribus et confessoribus quod suam fidem tali ut dictum est probaverunt dignum sit reputatum quod ad 4 non est ratione significati quia etiam aliquibus aliis significatur. ergo oportet quod sit ratione contenti vel effectus. non autem est ratione effectus quia magis est baptismi dignum sacramentum ratione effectus. ergo relinquitur quod sit ratione contenti scilicet quia continet quod figurat. unde sufficit nobis auctoritas et sanctorum testimonium. Tota autem difficultas videtur esse eo quod non excipit ymaginatio quod tanta quantitas sit in tam modico ad quod melius intelligendum est sciendum quod in isto sacramento aliquid est per se et ex vi sacramenti et hic est sola species corporis christi. quod quidem autem ulterius est non est nisi per accidens id est ex naturali concomitantia. puta quantitas et cetera omnia que sunt tali accidit quia in solam speciem sit conversio. sicut convertitur hic ... sic convertitur hic panis in hoc corpus ... modo quantitas ... per se. non autem est ... per accidens. est de visibili quod color est in visu non per se nec per id quod est dulce sed per album. unde quodque est in visu est per id quod est album ut dulce et odoriferum. quia ergo ex vi sacramenti est in sola specie corporis christi. quodque autem ultra est est per concomitantiam et per modum speciei. species autem ... speciei non competit esse ... sed ei accidit. sic de ratione animalis non competit habere visum quia talpa habet et aliqui pisces qui fluminis. quia esse ratione animalis est habere visum sic dico quod de ratione speciei non est

habere quantitatem. sed bene per se est coniuncti sed quando ulterius habebit illa substantia habebit modum substantie. sic est corpus quando substantia est in loco per quantitatem assumit modum quantitatis et alicubi non ratione sui sed ratione substantie tunc assumit modum substantie et quia in isto sacramento non est quantitas per se. sed per substantiam dicitur assumere modum substantie que est esse sine situ et dimensione. ideo dicitur cessare omnis ymaginatio de situ parvi in toto. quia non est hic ut situatur quia tali modo est solum in celo vel si alibi se faceret non est inconveniens quod unum et idem sit diversis modis in diversis locis. sed bene esset inconveniens quod esset in duobus locis naturaliter sine novo miraculo. vel quod in loco eodem duobus modis similibus. sic dicimus quod due albedines non sunt in eodem loco simul. sed bene potest esse albedo et dulcedo et sapor quia non eodem modo competunt ad substantiam suum locum. sic dicendum est quod hic corpus non competit ad locum ubi est hostia consecrata sicut est hostia. quia dimensiones hostie sunt in loco circumscriptive. non sic sed sacramentaliter. sic est dicendum quod in eadem hostia non ponentur corpus esse pluribus modis univocis. unde non est inconveniens dicere quod idem sit in diversis locis per accidens. quia ad locum illa ullo modo competit nisi per accidens et ideo non est iudicandum per se quod est in talibus locis. quia ibi est solum per substantiam. cum non competit esse in loco uno vel pluribus. unde omnia que ibi apparent non iudicantur secundum propriam rationem. sic quando unum corpus est album potest moveri secundum albedinem et non moveri secundum magnitudinem vel e converso. non enim est sic inconveniens quod unum moveatur et restat diversis respectibus et sic non est inconveniens quod hec hostia moveatur et alibi alia quiescat. hec dicta de hac questione sufficiant ad presens. ad argumentum dicendum quod non est inconveniens quod corpus unum sit in diversis locis diversis modis eiusdem quia in celo est naturaliter et hic sacramentaliter. Si autem dicas sicut dicebatur quod non possit sacramentaliter esse in diversis locis. quia ille est idem modus essendi. dicendum quod talis modus essendi omnino respicit locum per accidens et ideo non potest per se determinari vel iudicari.

Ex hac patet alia questio de corpore christi utrum scilicet sit ibi per conversionem panis in ipsum. quod non nisi duobus contingit aliquid modis esse alicubi de novo ubi prius non erat. scilicet vel per translationem sui de loco in quo est ad locum in quo non erat et quando sic est oportet quod tale quid deserat priorem locum. et sic christus non est factus de novo in altari. quia non fuit motus de celo. alio modo potest aliquid esse de novo ubi prius non fuit non per motionem sui de loco ad locum. sed per alterius conversionem in ipsum. exemplum dicitur quod nunc ignis sit in ligno ubi prius non erat. vel quia fuit huc portatus. vel quia aliquid de lapide fuit conversum in ignem. et sic est in proposito. hic in altari non erat prius corpus christi et modo est. sed non fuit huc portatum. ergo oportet quod ex quo est quod aliquid sit conversum in ipsum scilicet panis. et sic dico ad questionem quod hic est corpus christi per alterius conversionem in ipsum. ad argumentum dicendum quod quando dicit quod oportet esse mutabile in loco ubi est terminus conversionis dicendum quod verum sed potest esse quia licet est hic quod oportet mutatio fiat ibidem termini conversionis. et propter hoc dico quod sicut in modo erat panis in toto modo potest fieri corpus christi si debita forma super ipsum dicatur. unde damascenus dicit libro 4 capitulo 9 sic et panem et vinum corpus et sanguinem suum fecit non quod ipsum corpus christi de celo descendit sed quod panis et vinum transit in corpus et sanguinem christi.

6 Quaeritur etiam de corpore christi utrum scilicet liceat ipsum dentibus terere et cetera quod non. quia non dicitur sic tanto sacramento quod videatur esse alicuius irreverentie. sed si dentibus contritum fieret esset magna irreverentia ergo sic non dicitur. unus autem vere dicitur quod in decto contritum. sed illud corpus vere est abs ... dicendum quod in manducatione tria sunt. manducatio masticatio. incorporatio et conversio nutritio. primum competit continentibus speciebus et non conceptis. quia ille species continent idem corpus modo absolutissimo non concernendo ordinem eius ad locum. unde non tangitur corpus christi sed solum species continentes. 2m autem competit speciebus per se et per consequens competit contento quia fractio et mutatio speciebus per accidens mutatur contentum in ipsis. quia moventibus nobis moventur ea que sunt in nobis. 3m autem sic competit speciebus contenti quod non competit contento nisi spirituali quia sic nutrit corpus christi mentem sicut ille species ventrem. spirituali autem non competit contento. unde dicendum est quod non per se attingitur corpus christi nec dentibus nec manibus nisi per accidens. quia nullam habet habitudinem ad locum suum nisi per quantitatem. sic non substantia spiritualis est tamen differentia quia substantia corporalis considerata preter quantitatem est non extensa sed extensibilis. spiritualis autem non extensa

non extensibilis. quia autem est preter quantitatem extensam non per se esse secundum aliquam actionis vel passionis. et sic est de corpore christi ut est sub illis speciebus. unde licet masticentur species non tamen corpus. ad argumentum dicendum quod tales masticationes specierum nullam faciunt irreverentiam corpori. ad aliud dicendum quod ... abs. scilicet mutatis et curvatis diversis respectibus. unde potest esse abs vectino. scilicet ipse species vere masticantur dentibus corporalibus sicut alii cibi. abs potest autem est abs mitigatis modo spirituali nutrit et confirmat mentem suo modo.

Adhuc quaeritur de isto benedicto sacramento utrum possit fieri ab ipso sacerdote quod fiat in una parte hostie non divisa sine hoc quod fiat in alia. et videtur quod sic quia sacerdos habens duas hostias si ferret intentionem suam ad unam et non ad aliam non consecratur nisi una ergo similiter potest ferre intentionem suam ad unam partem hostie non ad aliam et illa ad quam fert suam intentionem erit consecrata. ergo quod non habet partem et partem non potest consecrari nisi totum. sed substantia sola consecratur quia habet partem vel partem. ergo consecratur tota vel nulla. Respondeo dicendum quod licet philosophi sermones universales non moveant sed particulares et singulares quia actiones et passiones suppositorum sunt. unde si sacerdos non ferret intentionem determinate ad unam partem per se non consecraret aliquid. quia non copulat materiam signatam ubi forma sic signate determinet hanc et excludit illam. dicendum potest quod consecraret quia illa pars actu est praeter intentionem separata et est debita materia et debita forma. licet talis male faciat tamen ex forma verborum consequitur super debitam materiam vere fit sacramentum. ad argumentum dicendum substantia panis habet partem et partem actu licet non sint ab invicem separate in sua superficie et partes est in toto vere partes actu sed tota sunt in ipso.

8 Praeterea quaeritur utrum tales hostie consecrate habeant speciem in vero actus et videtur quod non quia aut sunt reales aut intentionales. sed nullo istorum modorum possunt esse ergo non sunt probo minorem. non reales quia aut essent substantiales aut accidentales. non substantiales quia iam deficeret tota illa illa substantia aqua perderet. non accidentales quia accidentia non migrant secundum boetium. ergo etc. 2 de anima dicitur quod quilibet sensus est susceptivus specierum sine materia. Respondeo dicendum quod sicut fuit dictum hoc anno super 2m sententiarum magna est silva opinionum de istis speciebus. planum est autem quod si iste species in medio sunt oportet quod sit accidens vel substantia. non substantia sic arguebatur. si autem sunt accidens aut est in subiecto aut non subiecto. ergo accidentia sunt sine subiecto. sine miraculo quod nullus audet dicere. si sunt in subiecto. tunc secundum probabilem vivunt quod accidentia migrant quod est contra boetium. 2m est quod quaerere quod est subiectum illi accidentis denominabile a suo accidente. quia in ipso est accidens et in subiecto. et non informet quia esset in obiecto non possit pervenire sua operatione non tamen in ipso. sed verum est quod probabiliter accidentia eiusdem speciei est in eodem subiecto quod omnis negat. unde quando xx hostie sunt hic quelibet habet speciem in medio per eos quod ostendit eas esse. ergo oportet quod sint in medio 20 species albedinis quod falsum est. verum est quod si iste species ponantur oportet dare de quo fiat sive nichilo ergo creantur. sic dicit grammaticus xx me quod si forte fieret in materia et non ex materia quod esset creatio. si autem ex aliquo fuit quaeritur de quo. nec potest dici aliquid sic quia accidentia non habent materiam ex qua componantur. sed ut fuit sic dictum de meio aeris. adhuc redit quod plures facie eiusdem speciei sint in eodem subiecto. et cum omnis generatio requirat motum motus autem non fiat in instanti. experientia autem docet quod ita cito dicitur in eodem instanti una hostia vel quecumque corpus albus vel armatio sic apparet visus autem sed plurimum fit in instanti. unde multa alia inconvenientia sequuntur propter quod aliqui dicunt quod visus fierent quia eis positis vel non positis non propter hoc fieret visio vel tolleretur. quod probat quia medio speciebus positis in obscuro et tenebris. obiecto solum illuminato. fit visio sicut decet experientia. si autem per se fieret visio oporteret quod fieret secundum actum lucidi de quo luce non species in medio habentur quando de nocte ... in medio posito in obscuro et oculo similiter. et tamen visio fit obiecto solo illuminato. vel tenebris quod placet vobis. ad argumentum autem dicendum non est difficile respondere. quia non dicit de medio. sed quod sensus receptivus sit in materia creaturarum etc. quia non oportet quod sensus receptivus visus cum sua materia. sic est sed spirituali modo.

Terminatis questionibus que respiciunt deum in se. et quod pertinet ad deum non ad suppositam. sequuntur questiones de dei ymagine. et quia ymagine est gradus et eminentia quia est magis in angelo quam in homine ideo primo inveniuntur questiones de angelo et est quod una utrum scilicet angelus possit mo-

-vere et redire de loco ad locum sine quiete media. et probatur quod sic. quia lapis gravis cadens de celo habet unum motum continuum non obstante faba obviante. ergo faba vadit et redit sine quiete media. quod patet quia si quiesceret lapis impelleret. non haberet motum continuum. ergo multo fortius angelus. quia philosophus dicit quod duo motus contrarii non possunt esse sine quiete media. Respondeo dicendum quod sicut dicunt doctores quod impossibile esse duos motus contrarios sine quiete intermedia. sic dicit philosophus 8 physicorum quod inter motum rectum et reflexum est quies media. si per eandem lineam fiat reversio. si autem fiat per aliam non oportet. sic dico de motu et repercussione pile ad parietem. nec obstat quod si arguatur quod propter defectum mole quia lapis proiectus sursum movetur violenter ita quod ille motus et impulsus est sufficiens motus usque quo sit ita debilis quod non possit movere. sed bene potest prohiberi motum aliquantulum et statim tamen recipit motum naturalem quia prevaluit motui violento. hoc est super se si autem mola deficeret per lapis quiesceret ut dictum est per se. sed impellitur a mola violenter non est in ... per se quia et motu per accidens. sic dicitur per se de homine in navi et anima in nobis quod quiescit per se et movetur per accidens. ideo autem quia sic oportet esse dicendum quod tale mobile aut est in termino motus in tempore aut in instanti. si est in tempore habet propositum quia esse in aliquo loco in tempore est esse in loco eodem modo nunc et prius quod est diffinitio quietis. et sic quiescit. si autem dicatur quod sit in instanti tunc non potest dici quod in eodem instanti adsit et absit illi termino. quia hec sunt contradictoria simul in eodem instanti adesse et abesse alicui termino. si autem dicas quod in alio termino adest et in alio abest tunc sequitur quod quiescat quia inter quelibet duo instantia est tempus medium. sic dicit 6 physicorum. hec autem sententia doctorum de ista materia tam in angelo quam in aliquo mobili. ad argumentum dicendum quod motus mole est continuus. non quiescat ad quietem per se ipsius lapidis quia lapis quiescat per se et movetur per accidens.

10 Deinde sequitur quod debet quaeri de ymagine dei. et quia principalior ymago reperitur in anima. quaeritur primo de ea. et est quod utrum scilicet anima intelligat se et suos actus per essentiam vel per speciem. et videtur quod per essentiam. quia non plus requiritur inter cognoscentem et cognitum in intelligendo et intelligibile et cognito utriusque. sed anima et sui habitus sunt sibi presentes. ergo per eos intelligeret. ergo omnis cognitio per assimilationem. ergo si anima debeat cognoscere. oportet eam assimilari per aliquam speciem et sic non per essentiam. Respondeo dicendum quod quod hic non quaeritur utrum anima cognoscat se et suos habitus per essentiam ipsius anime. sed quando sit per essentiam cognitorum. vel per aliquam speciem. ad quam questionem sic dicit aliquis anima. aliud est dicendum de anima separata et de anima coniuncta. quaeritur autem quod de anima coniuncta ad questionem dico quod anima cognoscat se et suas qualitates cognitione discursiva et cognitione reflexiva. quando enim anima reflectitur se super se. cognoscit in ea aliqua cognitio de se et cognoscat se esse et nunc cognoscat se esse determinatam ad talem actum per suam qualitatem. puta imaginationem. in quo cognitione non potest temporaliter abesse. ... quando vult super se se reflectere non cognoscat sicut accidit de sensu qui impeditur. non cognoscit quando vult sic patet per philosophum 3 de anima intelligimus quando volumus. non autem sentimus eo quod licet quod habitus virtutis libentius offert in intellectum quam obiectum sensus sensui. planum est autem quod quando cognoscat cognitione mediata cognoscat. quod quidem cognitio in forma accidit intellectus scilicet ab aliquibus speciebus vel ab aliis similitudinibus. propterquam similatur anima rebus cognitis. hec est doctrina augustini monologion capitulo 33. nulla ratione negari potest cum mens rationalis se ipsam cogitando intelligit ymaginem ipsius nasci in sua cogitatione. et ipsam subditi ipsam cogitationem sui esse ymaginem. unde cum talis actus vel intellectus et esse apud intellectivam se super se reflectere. et ab obiecto ipsam informatam. talis autem effectus habet similitudinem sue cause. quod similitudine anima redditur similis rebus quibus se conformat pro tanto dicitur ymago. talis intellectus operatio taliter autem intellectum vocat augustinus ubi mens. hec autem cognitio intuitiva. quando potest fieri in obiectum non per reflexionem sed fugit aspectum in suo obiecto sicut apparet in sensu videre colorem. item cognoscat anima suos habitus discurrendo sic docet philosophus 3 de anima quod a cognitione obiectorum venimus usque ad cognitionem actuum et habituum et potentiarum. quia via naturalis est nobis via ex notioribus nobis in incertioribus nec videtur quod notius est nobis hic nobilissimus actus et nobis latentius. unde augustinus dicit habet enim mens rationalis cum se cogitando intelligit secum ymaginem suam ex se natam. dicendum est ergo quod anima cognoscat se et suos habitus cognitione reflexiva et demonstrativa. non propterea intuitiva. et sic per aliquam similitudinem sive speciem propterquam assi-

milat̃· aĩa rebz cogĩtis· ꝛ uocat̃ ab aliis act̃ itll̃ctõis.
ñ sp̃es cãta ab obo· ſ; fc̃a ex ip̃a· — Ad arᵐ dr̃ q ñ suffic̃
q cog̃tũ sit p̃sens cognoscẽti· ſ; oꝫ q fiat ei p̃sens ĩ rõe
obiua· ſ; hĩt sũt p̃sentes ĩ rõe iformatia· q̃ iformat
ip̃az aĩaz· ſ; qñ ip̃a reflectit se sr̃ illos· tũc sũt ei p̃se
tes ĩ rõe obiua· — Ad aᵈ rõ oꝫ respõdẽ· q̃ supponit q
fiat p aliq̃ silitudĩez· ꝛ h̃ uer̃ ẽ.

11 Dhuc qr̃ d̃ ỹgĩe dĩ q̃ repit̃ ĩ aĩa· ignẽ· utr̃ s· aĩa
ĩ purgatorio cognoscat aĩaz uenientẽ· fuisse ĩ fe
mĩa ul' ĩ uiro· Et ui q nõ· q̃ aᵗ cog̃scat p ẽẽ ᵘᵃ aᵗ
p accñtalia· ñ p ẽẽlia· q̃ ead sũt ĩ utraq;· q̃ ỹgo dĩ
ẽ ĩ tbz potñtis ꝛ ĩ h̃ nõ distiguũt̃· nõ ĩ p accñtalia q̃
talia nõ sũt· — ꝯ· sile sili cog̃scit̃· gᵒ aĩa femĩe pᵗ
cog̃scẽ· aĩaz altiꝰ feĩe· q̃ ẽ ei silis· — Rñ° dr̃ q aĩa
femĩe ĩ purgatorio exñs· cognosc̃ aliã aĩaz alterꝰ
feĩe· ꝛ ĩ uiri· cuiꝰ rõ ẽ q̃ fis ĩ port nãtãtẽ hũs q·
sũt ad finẽ· gᵒ cũ plañ sit cor' uiri ẽẽ diffẽns a
corᵉ feĩe· oꝫ q h̃ dr̃ia pcedat a fine corpis· Fis aũt
corꝯ ẽ aĩa· Vñ q̃ aliũ ẽ fca aĩa feĩe quã uiri iõ
reqrit ĩ suo p fcabili· aliã disp̃otiõz· Vñ h̃ ẽ rõ gñ· sr̃
i· d̃ aĩa· ũ dic̃ q iõ diffũnt m̃bra leonis ꝛ cui· q̃
coꝝ aĩe diffũnt· Vñ ap̃l's dᵗ· 1· cor· xi· q uir ẽ ỹo
dĩ nõ mulier· q· dicat q aliũ repit̃ p̃fcius ĩ uiro ỹo.
q̃ ĩ muliere· Vñ bñ cognit lazarũ ille diues epulo
q ñ erat femĩa· ſ; hõ· Si aᵗ ñ cog̃scẽt gñalia ma
le cog̃scẽt sp̃alia· Vñ ſ; mᵒ nõ appareat nb dr̃ia
nõ ẽ mir̃ q̃ cor' ĩpedit· ſ; qñ ẽᵗ ulta plene cog̃scat
— Ad arᵐ dr̃ q miᵒʳ ẽ fl̃a· qñ dᵗ ñ p accñtia· q̃ ñ sũt
imo dᵒ q sũt m̃lta· ſ; nob ad p̃sens incognita·

12 Vsta h̃ qr̃ utr̃ una aĩa sepata· loquat̃ cũ aᵃ· Et
ui q ñ q̃ iᵈ q ag̃ p strumẽt cessat actõ ei cessãte
strumẽto· ſ; strumẽt aĩe cessat· sic pꝫ· gᵒ ꝛc̃· — ꝯ· d̃ laza
ro ꝛ d̃ diuite· — Rñ° dr̃ q aĩa sepata lõ alii aĩe
nã plañ ẽ q diues ille loq̃bat̃ cũ habraã· sic pꝫ ex
testimoio x̃· ñᶜ possum aliud testimoiũ uius· hr̃e
ñᶜ obstat· q̃ ñ hãt strumẽta· q̃ h̃ stmẽta s̃uiunt
sol' sensibz exterioribz· ſ; hñt aliũ sensũ ĩteriorẽ sic
dic̃ ag̃· d̃ cĩ· dĩ· qᵒ meᵗᵉ possum discẽnẽ nut ñros·
alioqn ẽẽm uald ĩp̃fcĩ· cũ ĩ aĩalia ꝛ aues· hãnt
nut suos qbz mediãtibz· ĩdicãt ꝯcept suos sociis suĩ
sic pꝫ d̃ canibz ꝛ gallinis· Vñ arᵐ supponit fl̃m· q
stmẽta nõ hãnt· ꝛ p ꝯñs pcẽat q̃ nõ sẽ ñ hñt lin
guã· gᵒ nõ hñt alia strumẽta· aĩa ul' ãg'ls possit

13 Dhuc qr̃ d̃ ista ỹgine· ꝛ qr̃ utr̃ cogi· ab aliq̃ ẽte
corpali· ꝛ ui q sic· q̃ ĩ tobia legit̃ q ille raphael
ang'ls· dix̃ q fumꝰ ĩecoris cuiũ pisciꝰ ht̃ extĩare oẽ
genꝰ d̃moniorꝝ· ſ; fugare ul' extĩare ẽ ea cogẽ· ꝛ uio
lẽtare gᵒ ꝛc̃· — ꝯ· oẽ ageñ ẽ nobiliꝰ patiẽte· ſ; sp̃uta
lia sũt oĩo nobliora qbzcũq; ẽtibz corpalibz· gᵒ nõ po
ssũt pati ab eis· — Rñ° dr̃ q ñali ũtute nlla cãta corᵉᵃ
pᵉ sp̃z cogẽ ul' ligare· q̃ ñ ẽ potas sr̃ tr̃az· q̃ egtaret ei
si tñ aliqñ ondãt se supari h̃ puenit ex coꝝ malitia
q̃ sic se simlant cogi· ut hoĩu; aĩos decipiãt· sic ap̃rꝰ
ip̃i talia docuerũt· sic docet ag̃ d̃ doct· x̃a· ꝛ d̃a· ꝛ dẽ·
Vñ p se nll'm agens corpeũ· pot sup sp̃z· Sꝫ p accñs
bñ pot· ꝛ h̃ duobz modis· ul' sibi asistẽte dĩo p̃sidio· sic
fuit d̃ uisione sp̃etis· p quã sanabãt morsi a sp̃etibz·
ſ; h̃ nõ erat ñ p dr̃iaz ũtutẽ· sibi asistẽtẽ· ꝑt futũz si
g̃ficatẽ· sic doꝫ ag̃ ĩ oml' q̃cũq; momordrit astutia
sathane ĩtueat̃ x̃ ĩ ligno pedẽtẽ· ꝛ sic corp pẽt ad

cuiꝰ ũbrã sanabãt ĩ firmi· 2ᵒ ñ pot ẽẽ q̃ talia ãnficia
ul' fumꝰ ht̃ ẽ· ul' armonie hñt aliq̃ efficatiã corpe
p q̃ hoĩes meli disponut̃· ꝛ leuiꝰ ferũt afflictões d̃moñ·
ꝛ tũc uidẽt d̃mones inceti uexpl'si· sic appꝫ d̃ a
tha q q· illa ĩ sonãtia talit cũ· sr̃ rege saul ꝯfortabat
q meli se habebat· sic scbit· 1· rz· 16· ũ ht̃ q saul ue
xat ab mone· alleuiabãt qñ d̃ tãgebat citharã eo·
ꝛ recedebat a saule sp̃s malꝰ· nõ ñ alit pot ad h̃ge ut
corpũ sp̃z· q̃ nõ pot sẽ sr̃ otact̃ corpũ· oẽ ã ens corpeũ
agit p otactũ· act' nõ actiuoꝝ ñ sut ĩ patiẽte ꝛ dis
positio· vñ sic ponit̃ eẽ d̃ illo fumo piscis q· disponebat
corᵃ illoꝝ uiroꝝ ad sp̃uũ ei ad d̃mon ĩcrabat̃ ꝛ tũc
meli disp̃ota d̃ libabat ñ age q illi d̃mones p suadebãt
sic ꝑ p glo· phya dic̃ ꝛc̃· Vñ ph̃s· 2· g· polit̃ge d̃
q aliq̃ armoie hñt p̃ucare diu̾sas passiões ĩ hoĩe· sile
dic̃ boꝫ ĩ sua musica· q aliq̃ hñt curare ĩfirmitates·
Vñ q̃ tales efficatie bñ possũt resistẽ ĩ pl'sionĩ d̃ moñ
q̃ ñ ip̃utãt̃ q possũt· si mĩa dĩ liberet· Vñ arᵐ
p te ista bñ ẽ· — Ad aᵈ dr̃ q ille fumꝰ ñ agebat ĩ d̃
mones· ſ; ĩ hoĩes· ꝛ sic p accñs recedebat aliq̃ mutatõe
fc̃a ĩ reptato· utr̃ liber arᵐ asistẽt corpibz celestibz·

Teqr̃ qr̃ ũtũ q sic· q̃ nõ otig̃ itllige siñ fãtasᵃ
ſ; illa corᵃ sit fantasmata d̃ñanẽ· gᵒ fr̃ liber arᵐ pbo
oñe ẽ q̃ ĩpedito co strũto· sit q̃ h̃ arᵐ pᵉ elici sua
opone· ĩpedit ĩ· gᵒ ꝛc̃· ꝯ· sp̃ualo nõ pant a corᵃ
ut doni fuit ĩ q̃stione pcedẽti· Rñ° dr̃ q oĩs opo corp̃a
ẽ p mot ĩ fluencia· ub̃ arm cũ ñ ad sit qua uolu
tas· stãm uolũtas aũc ẽ ĩ strumẽt se sp̃z· moues ul'
sipp̃e acipiãt mot nõ pot ñ a se ipa moui· q nõ
a corpibz celestibz· Si aũt mot dicat coit p quacũq;
dispõne· tũc dico q aplibz pot recipe disp̃oz· q amo
uẽtibz ul' disponẽtibz· sᵃ ad· a se ipa uoᵗᵃ abiltẽni ab
olo· ab appetitu sensitiuo· ꝛ corpe celesti· ſ; diu̾si mode
nã d̃ mouet ip̃a; uoᵗᵃ sic pñᵃ mouẽs· oĩũ motiũ· q̃
ci' act ut ẽ ad ens· aᵗ ad meᵗᵉ ꝛ ĩmediate· meᵗᵉ qr̃
p eo q ĩ se manãtẽ uoᵗᵃ illũ act eliciẽte· ĩmeᵗᵉ q
cã p̃ma ioi actiõs ĩ tũn agit· q fcda· si alᵗᵉʳ ñ sic ps
pᵃ p̃one d̃ causis· Voluntꝰ ꝛ se ip̃a mouet actũ eli
ciendo· ul' ut mag' p se loquam· aĩa se mouet p uoᵗᵗᵃ
3ᵒ ĩtll' ꝛ mouet uoᵗᵃ pco q ẽ ondit ob͛ suũ appetᵗᵉ·
p quã ondione ẽ appetit̃· ut frequẽt nõ ĩn sẽp· q̃ ob͛
mouet nõ act uolẽdi eliciendo· sᵗ uoluntrẽ ĩclinãdo
ꝛ d̃ m'cendo· sic quo obo nõ pot ẽẽ act uoluntas· q̃
sẽp ht̃ q trar̃ taq; ĩntui sui act· Vñ aᵈ aĩa dᵉ q
uolũtas ul' appetitꝰ ẽ mouẽs motũ· q̃ appetit sensitiui
mouet· sit ĩclĩnãdo uoluntatẽ ad suũ actũ· q̃ cũ ista
appetit sit radicati ĩ una ẽẽ· aĩe· q̃ ĩ trahit ũn p
colligãtiã trahit aliũ· q gd tract ẽ mag' disp̃o ad ĩn
clinãdũ uoluntatẽ ad uolẽndũ· Cº corp' celestes mouet
p eo q ht̃ naĩas ĩ fluentias sup corᵃ nr̃a· ꝛ q ꝯns sup
appetitu sensitiuũ· aliẽ ĩ uno sp̃s mouet quã ad
illo at appetitu· citoꝛ efficacĩt p colligãtiã· Vñ apte
tr̃ itllectiuũ suũ uolutas· Vñ auctor· 6· p̃ñ d̃· aĩa
imitat oplexiõ corpis· ſ; nũquã ẽ tãta disp̃o q̃n sa
piens nõ dñet astris· si uult· sic d̃ tholo· ꝛ alma
gesti· ſ; q̃ hoĩes rudes sequũt sensũ· ꝛ regũt freno
rõnis ut p̃limũ· sic bestie· q oti agiũt quã agant
secũt p l'bm arᵐ· Ĩ pticta corpib celestiũ· pp q motu
fuit ph̃s dicẽ· q ad q̃ucũq; ĩ ouis· fatũ· dñay ma
gnay stellay· sũt p ꝯplata regna· bñ q ht̃ eẽt
ñctẽm· ꝛ dato q dixit· male diceret· Vñ ocedo roꝫ p
ista pte· — Ad arᵐ tõnũd· q sic dixi bñ potest

ĩpedĩ· pp ꝯligãtiã uiriũ sensitiuaꝝ· sup quas hñt ĩflu
ẽe· ſ; nũquã ẽ sufficiẽs talit̃· q pp h̃ possit d̃ sibi ẽẽ.

14 Ostquã expediti sumꝰ d̃ q̃onibz· q̃ritibz d̃ ỹgĩe dĩ pp̃e
accepta· secũt̃ due q̃ones d̃ ỹgine m̃n pp̃e accepta· s·
d̃ corᵉ· q ẽ d̃ oplemto ip̃iꝰ hoĩs· q ẽ ad ỹgĩẽ dĩ· Et ista ẽ utᵐ
talia coraᵃ· ĩ statu ĩnocẽtie fuisset p coytũ m̃ltiplicata·
Et ui q nõ q̃ ꝯria sũt nata fi cĩa idẽ· ſ; ĩ statu ĩllo nõ
potãt fi aliqua corrupᵒ· gᵒ ñ ulla gñõ· q̃ corrupᵒ uniꝰ ẽ
gñõ altiꝰ· gᵒ ꝛc̃· — ꝯ· ẽsate ꝛ m̃ltiplicamĩ· ſ; ĩ statu ĩl
lo optebat ĩpleri pceptũ· q ñ potãt aliũ ĩpleri· — Rñ°·
dr̃ q sic dcm fuit 12ᵒ· l'· sniaꝝ· h̃ qõ ap̃ ãtiquos fuit
dubia· sic pꝫ p aug̃· ĩ l' d̃ bono ꝯiugali· ũ ui sẽsisse q
ĩ illo statu hoĩes nõ g̃nasset· idẽ ĩ dᵗ· 1· sr̃ gen· ꝯ mani
cos· ꝛ dam· l'· 2· 23· c· ꝛ mouit eos auctas x̃ dicẽtis luc̃
28· q filii huiꝰ sc̃li g̃nant ꝛ g̃nant̃· ſ; adã nõ erat filiꝰ
huiꝰ sc̃li· mouit ẽ eos feditas ꝛ corrupᵒ ĩ tali g̃nõne
q fi nõ pot siñ p tãũ d̃ cisione· Sꝫ p dĩ g̃rãz h̃ qõ hodie
nõ ẽ dubia· ꝛ ag̃ p ea retractauit· pᵒ l' re retractatõn
ꝛ sr̃ gen ad l'raz· 9· l'· ꝓbat p ũba sacre scp̃te· ꝛ d̃ ca· 19·
22· ꝛ 23· q oĩo sic fuiss; gñõ sic mᵒ ẽ· Pa scp̃tã dic̃ q
mulier fuit fc̃a ĩ adiutoriũ uiri· ꝛ p locũ adiõne sẽ
ꝑpositũ· qm̃ nllo mᵒ potãt ĩueñi· posse dare uiro suo
adiutoriũ ñ ad g̃nandũ· q̃ nõ ad laborãdũ· ñᶜ ad
solatiãdũ· q̃ ad h̃ ꝛ silia meli' potãt eũ iuuare aliꝰ
uir quã femĩa· Vñ sic t̃ra fc̃a ẽ ĩ adiutoriũ· seminis
ut ũg'ltũ ex utrq; nascat̃· sic femĩa fc̃a ẽ ut ex ea
ꝛ uiro pl'es g̃nẽt· ꝑt q dcm ẽ masculũ ꝛ femĩaz cãũ
eos dr̃· ꝛ bñdix̃ eis dicẽs ẽsate ꝛ m̃ltiplicamĩ ꝛ reple
te t̃raz· h̃ ĩ pceptũ ẽ cetis aĩãtibz q nõ pccauerũt
Vñ talẽ bñdictõz dare fuit eis ũtutẽ m̃ltiplicatiuã ꝯ
fer̃· absit aᵗ q pᵗ pccm̃ sit data· cũ h̃ sit magñ dõn
s· fertilitas· ut ĩa feĩe ul' uiri ea carẽtes sit ĩ opbriũ
ꝑpl'i· Vñ dr̃ ẽ secure q ĩ illo statu· fuiss; gñõ· — Ad
argᵐ dr̃· q gñõ ꝛ corruptõ sũt ꝯria· ꝛ sic erãt ĩ illo statu
nec ẽ ĩ ngens tal' corrupᵒ illi statui· s· elemtoꝝ· q̃bus
corruptis ꝛ ad admistiõez reductis· fiat gñõ· ſ; nõ eẽt
ibi tal' ĩordinatõ m̃broꝝ sic dᵗ ag̃· q nõ pl'us eẽt q̃
ĩ manu ĩ p̃iectõe semis ĩ t̃raz· ñ q̃n eẽt d̃lectatõ· ſ; ñ
ñ quãt rõ uellet. Cora g̃lificata possit ẽẽ sil' ĩ

15 eõd qr̃· utrũ duoꝰ eod loco· Et ui q ñ q̃ manẽ
te cã ĩpeditiua adhᶜ remanẓ ĩpedimẽt· ſ; cã q̃r dᵒ
coraᵃ nõ g̃lificata nõ possũt ẽẽ sil' sũt dimsiones ꝛ
ille p̃fcẽ ꝛ integre remanẽt ĩ corpibz btĩs· gᵒ adhᶜ
ẽ ĩpedimẽt q̃r nõ possũt ẽẽ· — ꝯ· ignis ht̃ suas dim
siones ꝛ ferũ ht̃ suas· ꝛ tñ sũt pmixt sil'· gᵒ si ĩ rebus
corruptiblibz possũt ẽẽ· meli' erũt ĩ ĩcorruptibᵒ gᵒ ꝛc̃·
— Rñ° dr̃ q cõis snia doctoꝝ ẽ· q q̃cũq; duo ẽtia ꝯpat̃
ad uñ locũ· ul' ad uñ ũ reand rõꝫ· q illa ñ ꝯpatiũt̃
se ad ĩuicẽ· ſ; si diuũsa rõe· bñ se ꝯpatiũt̃· sic dr̃ ẽ ĩ to
to mũdo ꝛ null' ali' dr̃· dato q eẽt pol'· possꝫ coexistẽ·
cũ eo· sil' r duo ãg'li ĩ uno loco· ñ due aĩe ĩ uno corᵉ·
si eẽnt ut forᵉ· ñᶜ duo corpa si eod mᵒ ꝯpat̃ ad loc·
si aũt p diuũsa rõꝫ nõ ẽ ĩ ꝯens· ut· s· aĩa exñs ũ forᵃ
ĩ corᵉ· ꝯpatit̃ secũ ãg'lm· ꝛ ang'ls· ꝛ cor' xp̃s ꝛ rõ coꝝ
ui ẽẽ· q̃ uñ mĩn noble· cedit nobiliori· sic forᵉ ẽe
dit m̃· ſ; duo coraᵃ g̃lificata q̃ eidẽ ꝯditõis sũt· ñ
coexistũt sic ñᶜ duo nõ g̃lificata· ꝛ h̃ itlligũt sine
sp̃ali dĩ miraclo· ꝛ ponũt exᵐ d̃ alledine q̃ forᵃ q̃lꝫ
ꝯpat̃ equalit̃ ad sꝫ· puta due alledies dato q una sit
clarior quã alia· q̃ tñ eod mᵒ ꝯpant̃ ad sꝫ· ñ possũt
ẽẽ due ĩ sbo· ſ; bñ possũt ẽẽ cũ forᵃ d̃l'cedis· ꝛ iõ sil'r

dicẽnt d̃ corᵉ x̃ ĩ hostia· q̃ cũ hostia ñ pot ẽẽ aᵈ corᵉ· ſ;
x̃ cor' bñ pot ẽẽ· q̃ ẽ ibi p alia rõꝫ· ꝛ ñ sic hostia· cũ aᵗ
p asa ui ẽẽ dimsio· Sꝫ aliq̃ dubitãt d̃ ista cã· q̃ si ista
ẽ cã· ſ; oꝫ ꝯcedat q miraclose fiat qñ sũt duo coraᵃ eidẽ
modi ĩ eodẽ loco· q̃ sic dic̃ hug̃ q dedit uni corpi q
sit ĩ uno loco pot dare uni q sit ĩ pl'ibz ꝛ pl'a ĩ uno·
Vñ mᵒ sic ẽ q̃ ita uoluit· ꝛ si alr̃ uoluiss;· alr̃ fecisss;·
Vñ sic dic̃ dam· l'· 4· coꝝ q d̃ dño ĩhu xᵒ p rr̃e nẽ dñr·
q̃dã dñr p dispẽsatõz· ut cicatrices ꝛ alatõ· ꝛ pot̃· q̃dã uõ
dñr nãl'r ꝛ uẽ ut trãsire d̃ loco ad locũ siñ fatigatõe
ꝛ p ianuas clausas intrare· ui gᵒ uelle dam q s̃ nãz
possit ẽẽ duo coraᵃ ĩ uno loco· sic pꝫ d̃ xᵒ q ipe ponit
d̃ gladio ĩg̃to· q s̃cadit ꝛ urit· q ñ facẽt duas speci
ficas opõnes ñ ibi eẽnt specifice nẽ· exqᵒ xᵒ ĩ tñcᵗ
ꝑbare ĩ xᵒ fuisse nãz dĩaz ꝛ hũaz· ĩt h̃ ui d̃ mixtiõe
elemtoꝝ s̃ rõz coꝝ q dñt q elemta manẽt ĩ mixto·
sile ẽ d̃ ueto p flante totã unã regiõez· si uẽt est
cor' diffẽns ab acre s̃ ph̃z· 2· methaᵒᵣ· q gd aᵗ sit
d̃ h̃· plañ ẽ q p dĩaz rõz possũt ſ; p nãz ñ si sũt coraᵃ
grossa· si aũt sũt subtilia ꝛ ip̃fcã· nõ apparet rõ q̃r
nõ· q̃ si dimsio ẽ cã· plañ ẽ q ita sũt ĩ corᵉ g̃lifica
to· sic ĩ nõ g̃lificato· Vñ teneatis q placet· tholom
ẽ ui sentire· q planeta p se mõ ĩ orbe suo· ꝛ ĩ cclo ecẽ
trico· ꝑp q cũ ñ sit dare uacuũ ñᶜ sassiõez fẽ s̃ eũ q
sit duo coraᵃ ĩ eodẽ· ñᶜ ad hᶜ ꝓbat ẽ apho uniũsal'r
ñ d̃ corpibz mutuo se repellentibz· ſ; d̃ aliis nõ dũ ptañ·
— Ad· 1· argumẽ dr̃· q dimsio s̃ istos nõ ẽ cã ñ mathe
maᶜᵉ accepta· q̃ accip̃ tios suos infi disibl'es ĩ tãũ
rõꝫ nõ dat̃ aliq̃ diuisiblitas· ſ; nõ sic oꝫ fi phice lo
quẽdo· — Ad aᵈ palia pte pꝫ rñ°· q̃ ĩ ferro ponit̃ ſ;
istos dupx̃ dimsio· ñ hñt pigenti· ſ; alii dñt q ibi
nõ ẽ ignis dimsionat̃· ſ; poti ẽ q̃ctaz q̃litas ignis·
dur̃ũ est tñ respõdẽ· cũ ꝑp̃a opo nõ sit ñ ap̃p̃a forᵃ·
accẽdẽ aũt ꝛ urẽ ẽ ꝑp̃a opatõ ignis·

Dhuc qr̃ d̃ ista ỹmagiẽ ignãli· una qõ· Et ẽ utᵐ 17
ĩ btĩs hoĩbz· sit poᵗᵉ uegetatiue ꝛ sẽsitiue· Et ui
q nõ q̃ s̃ ph̃z· 12· meᵗᵃ celũ; ñ ht̃ sẽsitiuã ul' uege
tatiũz· ꝛ cã quã adsignat ẽ q̃ ñ ht̃ altãtõz· ſ; illa
coraᵃ nllaz altãtõz hñt gᵒ ꝛc̃· — ꝯ· ũcũq; ẽ tot ꝛ q̃lꝫ
ps· ſ; aĩa rõl' ẽ q dũ tot· pᵗᵃ taliũ ptiũ gᵒ sũt ĩ oĩs
ptes cũ ip̃a sit ibi· — Rñ° dr̃ q ĩ btĩs hoĩbz erũt q̃cũq;
sũt d̃ ĩtegritate ꝛ ẽẽñtia nẽ hũane· sũt aũt due ptes
nẽ hũane· s· ꝑfcm cor' ꝛ p̃fcã aĩa· plañ ẽ aũt q d̃ ẽẽᵃ
aĩe itll'ctiue siũ hũe ẽ uegetatiua ꝛ sẽsitiua· q̃ q̃dez
poᵉ sũt ĩ intll'ctiuo· sic t̃rigonũ ĩ pẽtagono· sic pꝫ ĩ l'
d̃ aĩa· ꝛ sic quaternarꝰ ẽ d̃ ẽẽᵃ q̃nariĩ· sic d̃ ẽẽ itll'ctiui
ẽ sẽsitiuũ ſ; nõ ꝯũtit· q̃ una ẽẽ ẽ sic hõ ꝛ al'· q sẽ
ad hoĩez· iõ aũt uolũt q pp h̃ qñ una poᵗ ẽ ĩtñsa re
mitit alia· ẽẽ suũ obꝫ· ꝛ rõꝫ adducũt q̃ sũt radicate
ĩ una ẽẽᵃ· Vñ sic nõ pot ẽẽ al' siñ tactu· q sol' fac̃ ẽẽ al'
sic nõ pot ẽẽ hõ q̃n sẽtiat ꝛ uiuat· iᵈ aũt ꝯ pᵒ uiuim
ẽ aĩa· s̃ ph̃z· Ad h̃ aᵗ ondẽdũ saluator nr̃ pᵗ suã rr̃nẽ
ondit se hr̃e oĩa illa q ptinẽt ad hoĩez uiuũ· tã ex
pte aĩe quã corpis· alioqñ nõ eẽt uãᵃ rr̃· si nõ eẽt rei
tegrat̃ q̃qd p mortẽ eccidrat· Vñ mᵗ· x· dĩ· capill'
d̃ capite ũro nõ pibit· Ex pte gᵒ aĩe ondit opa
ꝯplicas uite· s· nutritiẽ ĩ h̃ q ꝯmedit ꝛ bibit· 2ᵒ opa
sensitiue· q̃ audiebat ꝛ ad ĩt̃rogata respõdebat ꝛ
loq̃bat̃· q sũt ex pte sẽsitiẽ· ondit ĩ opa itll'ctiue
q̃ disserebat ꝛ disputabat d̃ scp̃tis· Vñ cũ x̃ fuit talis
ꝛ nos sil'es ei erimꝰ· iux̃ iᵈ· saluatorẽ expectamꝰ dñz
nr̃z ĩhz xp̃z· q reformabit cor' hũilitatis nr̃e ꝯfigũt

corꝰ claritatis sue q² mēbra d'bēt ēē qformia capiti vn̄
⁊ bona ē qnīa ƒ phz · aīa fortis ē imorˡ g° oīs aīa · ⁊ sic
corpꝰ x̄ h'uit tales potētias n'ales · g° ⁊ oīs btī · vn̄ qcedo
rōez p'sita pte · = ad argumētū ignū dc̄ q opōnes nutr
tiue ⁊ sensitiue poᵉ sūt pfes · q̄dā sūt pfe · ut q̄ sūt p̄ qp̄a
tōz ad sbz q iformat ⁊ sensificat · ille aūt opones q̄
respiciūt o̅ta nō sūt d' eē · s̄z qsecutiue eē̄ nā ipsaz ut
idigētē abis h' aūt accidit · sic d° q celū n' h't altā
tōz · io n' h't notē nutri · l̄z i n' h'at aliq opoz formal
uite · ƒ uitatē · l̄z nō ƒ phz · q iu posuisse ipz eē aīat ·
q error ē ut dic̄ dam ·

Isti qōnibz d' tō ⁊ rei v̄gine · sē uidē q̄stōnē qua
18 dā · d p̄sōne ymagis · p̄sō aūt v̄gis qsistit i duobz
s · i scīa ⁊ uirtutibz · iux · id · d aīa q cāt sic tabla ra
sa · i qua n'l ē actu d'pictū · ē tn̄ p̄scībil scīa ⁊ uirtu
tibz · = d' scīa āt ē una qō · vtr̄ · s · scīa lr̄az huāz
ul' totas intell'is qferat ad scītātez aīe · ⁊ uī q sic q²
phs scbit · ad alexādrū q ipe itēdat studio lr̄az q²
sic sanitas qfert ad sanitatē corpis ita pcepto uirtuꝰ
ul' scīe ad sanitatē mētis · = q̄ · sapīa hui' mūdi stul
titia ē ap̄ dm̄ · = r̄ṅ° dc̄ q eē id ē utile ad sc̄itatē aīe
cui' puatō ipedit ap mo tō ē ipi · s̄z tal' ē scīa huā · sic d'
beda s̄r librū regū · q ttac atum legētū ⁊ d'ficē cog
q nos alegendis scl'aribz lr̄is · oīo existiat phitēdos
id p̄cep synodus · d' · 3 · ʌ · c · 1 · d' qbzdā · dicēs · ab unīusis
p̄bibz epis ⁊ sbiectis p̄bibz · ⁊ aliis locis · igbz nc̄itas
occurrerit · oīo cura ⁊ dilig̃ntia ad hibeat · ut magri
⁊ doctores isti tuat · q studiū lr̄az ul' aliūqz artiuz
dogmata · assidue doceat q² ihus maxie manifestā
tur ⁊ d'clarant madata · Jt ag d' q̄ntitᵉ aīe · exceɫ
aīm h' gn̄s disciplinaꝝ · ad s̄btiliora ciñcda · ne lu
ce illoꝝ repcussus ⁊ eā sustine nō uales icasdē te
nebras quas fugē conabat · resumat · Jt ambro
s̄r luca ⁊ rome in d'eto · d' · 3 · ʌ · aliqua legim' n' ut te
neam' · s̄z ut repudiem' · l' d' t p̄ r'ᵉᵗ coꝝ · q min' uā in
tali scīa · sat sc̄ptā d'enit · naz error n' pot̄ caueri n'
cog̃tus · fugē aūt errorē ē accedē ad uitatē · q² n' ē
recessus ab uno opposito · sin accessu · ad a° · sic d' ag
3 · d' doct · x̄a · ille q uolūtatē dī q̄rit i sacris sc̄pt̄is ·
d3 p̄us sollicitē q̄rere n'as r̄ · ne hereat u' n' d3 · q²
posit qtigē · q accipet cītāz p cātore · sin āz r̄ igra
ret q docet i tali scīa · vn̄ ibidē docet qualr̄ pp̄ igᵒ
rātiaz āphitō ⁊ r̄ ⁊ q p̄ōnis ⁊ d'ad nis · errat hō i sac̄ sc̄ptā ·
vn̄ igrātes cātāꝝ n'az · cātāz ēē dm̄ opiati sūt · pu
tātes ēē a se ipō q nō ē n' ab a° · d' qbz dz sap · 13 · ignē
a' sp̄z a' qcitatū aerē · a' girū stellaꝝ · a' luna a'
solē dm̄ putauerūt q ui phy cognoscētes n'as cā
tāꝝ oīo reptauerūt sic abūde dic̄ ag · d' ua rel ·
i pn°. loq̄ns d' socte āmonētē alios q mūdū istū uisi
blē dm̄ eē opinabāt · h' · n · ⁊ mlta alia dīt doctore
q̄lr̄ ē nō modicē utile · scire scīas liberales · = Sz h'oz
aduītē mo q q² h' cāa sūt coīa · s̄z n' oībz qpetit io
oz scire q talia pot̄ qs scire · ⁊ i hīs studē t'plici rōe
s · pp̄ fastuositatē elacōis · pp̄ uanitē d'lectacōis ·
⁊ pp̄ utilitatē erudicōis · Quo ad p̄m̄ · d° q sūt n'
nlli · q uidētes q tal' notitia ē uulgo diffiˡ · cā q
addiscūt ex suo bo igenio · ul' ut alius s̄r eminē
uideat · ⁊ taq̄ sigl'ares īt alios habeat · ul' nei
fior aliis reputēt · isto n' m° n' ē utiɫ tal' scīa ·
ad scītatē aīe · q quos · d' ag d' uā rel · sic n' aūt
ad disputatōz uenīt · platōico nōie · oīa ēpatia

mag' quā pecc̄ dō plenī h're gestim' · idē d' s̄r gen̄ ad
lit · periclosius aūt errat qdaz infirmi f̄r̄s · q cū istos i
pios audiūt dissere d' n'a celestiū corpū eos sibi cū suspi
rio p̄ponētes · ⁊ magnos putātes · cū fastidio appetūt
libros salubrime pietatis · ⁊ quos dulcit audire d'bēnt
uix patiēt attigunt · Jt amb · i exam · scīa d' nūo celoꝝ
⁊ silia relinqnda sūt hiis · q foris sūt · qd n' q̄rē q sit m
sa · cētuīt t'rē · quā geometre existimat · 180 · stadioꝝ
quā libēt fateor me nescire · talibz d° nō est utile sa
re sciaz phoꝝ · Scdō pot̄ qs studē ⁊ scire pp̄ uanitatez
d'lectacōis · aīm' · n · n'al'r gaudz ⁊ d'lectat · i pceptōne
uitatis · ul' aliciu' pl'cudīs ⁊ d'bite pporcōis · ⁊ q² i phys
⁊ poetis ē q̄dā pl'cudo ⁊ sillaꝝ ⁊ dictōnū · gens pp̄o ⁊
rōis d'ducto i poliricas pot̄ hō i hiis nimis i morari ·
io offēdit · pp̄ q pōom ieɫ' iussus fuit uapulari · vn̄ d'
plato sumetat i manibz · ⁊ sicn̄ qtigēt legē pphā' hor
relat s̄mo icuilē · sic pz qual'r fuit ul'tūt i ep'la suaꝝ
ponit · 3 ʌ · q · vn̄ talibz nō ē util' tal' scīa · 3° pot̄ qs
studē pp̄ utilitatē erudicōis · ⁊ tūc ē utile scire · si ē pᵃ
iuuenis ⁊ nō grossi igenii · s̄z ē ydoneus pficē · sic dic̄
ag · 2 · d' doct · x̄a · il nō solū qsulit s̄z pcipit · adolescētibz
studiosis ⁊ igeniosis ne neglige doctrinas · q p̄t ecclias
edocent · s̄z si ē matuē etatis ul' tardioris igenii · talibz
nō ē utile s̄z i utile studē · l̄z sit utile scire · q² pp̄ occu
patōz taliū lr̄aꝝ · i pediūt ameliori exercitio · sic g° pz
r̄ṅ° ad qōz · = ad argᵐ · dc̄ q p tanto ista scīa d' stulta
apud dm̄ · q² d' ondit ea q tal' scīa d' eē ipoˡᵃ eē po
ssiblia · sic pz q² i pā d' ex nichilo · n' fi · s̄z aliq d' ⁊ fec
tīs · q² mūdū ex nichilo · ⁊ p'tū ūgis ⁊ s̄r ne ⁊ silia · nā
phya ea dic̄ eē ipoˡᵃ · quoꝝ modū faciēdi n' nouit sic
dic̄ glo s̄r illo ulo aīal hō · ⁊ c̄ ·

Ux' h' q²r utr̄ p tale sciaz possit hō cog̃scē d' uitate fidi n. 19
⁊ ui q sic q² maxie r'oablia · sūt maxie d'm̄rablia ·
s̄z talia sūt ea q sūt fidi · g° maxie possūt cognosci p
rōz · = q̄ · nēō pot̄ uenire ad me n' p̄r mis t'rit eū · ⁊ c̄ ·
= r̄ṅ° dc̄ q n'alia scablia p talē sc̄iaz n' suffiaūt ad ui
cādū d' fide · cui' rō ē q̄ m ab agēte p̄ strumētū nō pot̄
eē actō ad quā nō se extendit suū strumēt sic fab nō
pot̄ agē opus si strumē nō adtigit puta p̄ pēnā · sic
ē i d' n'ali rōe i cog̃tōe · q qpetit sibi ex puris n'alibz ·
q² utit̄ lūie rōis n'al' · tale aūt lumē ē limitate ūtutꝯ
q² ad n' adtigit n' ad ea · q ad mistrat sensus · ea aūt
q fides doc̄ nō capiūt sensu · imo sūt sup̄ sensuz ·
⁊ q plus ē repugnat sensui · ut mag' uidet uā coꝝ
q̄ria · quā pp̄osita · vn̄ ag · xi · d' ci · sc̄ptā q̄ canōica ap
pellat · ē d' hiis rebz quas igrare nō expedit n̄c p nos
ipos nosse ydonei sum' · s̄z ad talia discēda a nob req
rit lum s̄r n'ale · Est g° sciēd q huā rō aliē mō i acq
sitōe scīe · d' n'alibz rebz · q sibi s'b sūt · ⁊ aliē i acqsitōe
r̄ · s̄r n'aliū q eā excedūt · qm̄ i acqsitōe n'al' scīe se
⁊ mō · pp̄o motu · ex n'alibz sibi notis iuestigādo q
nō nouit uia n'al' rōis · sic spē celestes sequūt ⁊ mo
uēt pp̄o motu · q oriētē · sic ⁊ cel'a mouēt pp̄o mo
tu · mouēt i motu corpū s̄r celestiū · ⁊ spē mouēt
motu firmamti d' oriēte ad occidēs · sic rō' i acqsi
tōe scīe fidi · sē ⁊ mō motu n' suo · s̄z s̄r i fuso ⁊ alto
ad ea q sibi dīuīt reuelata sūt · vn̄ sic d' phs · i eth
nll's bn̄ iudicat n' ea q nouit · plan ē aūt q tal' i
structus solū i scīis scl'aribz nō pot̄ iudicare d' fid q
nō nouit · ex q° h' ad uītē · q cū ad discē sic ex aliq
cog̃to · ultius ad i cog̃ta pcedē · suo studio · ul' aliena
istructōe · sic pz ex d'cis phy · q oīs doctna ex p'exnti

sit cog̃tōe · s · p̄nᵒᶻ i nquoꝝ ūtute alia itelligūt · s · qnes
lūie n'ali · sic ea q sūt fidi nō possūt scī · ul' disci n' aliq
p̄uenīte cog̃tōe lūie s̄r n'ali · q² t'nscēdūt pp̄ suā elōga
tōz itell'cū n'ṁ · p̄nᵃ aūt fidi sūt arˡ qbz cog̃tis eoꝝ
lūie s̄r n'ali · cog̃scūt qclōnes articloꝝ · nā eoꝝ gn̄e oz
accipe p̄nᵃ ⁊ p̄ncipiata · ut ait phs · i · p̄sioꝝ · vn̄ cū ita
sit dc̄ q n' pot̄ iudicare n̄c scire ās infid'l d' n'ra fide
n' aliquo supiori lūie · q dz lum fidi · bn̄ tn̄ ās ml'ta
pt' · pot̄ scire qd d' qd mūnd qd cāre · qd ūgo · qd pa
rē · qd pati · ⁊ qd resigē · s̄z q h' simil' queniat n' pot̄ n'
adiutus ⁊ eleuatus dīo munē · sic ocul' noctue n' ad
mitis pot̄ uidē luc̄z sol' l̄z sit mag' uisiˡ · q̄ lum can
dle · vn̄ ag · d' t' · cōīm dnz ihz nat d' ūgīe · q mᵃ
uocatā · qd aūt ūgo · qd nasci · nō sol' cōīm' · s̄z p'rsus
nouim' · Jt expōnēs id · leuaui oclos · m · ⁊ c̄ · d' s̄r
iohēz · solus · n · ille q fidē d'dit pot̄ p̄stare itell'cū s̄z h'
s' coēz cursū nō n' fide pcedēte · p quā hō ad itell'ndū
sit ydoneus · = ad argumētū dc̄ · q ea q sūt fidi sūt d'n
imo maxie r'oablia · ⁊ itelligiblia · ⁊ pp̄ suū excessuz
nō possum' intelligē ·

Ex quo sequūt qōnes ptinētes ad 2az ūgis · p̄sōaz · ꝑ u
20 gr̄e q ad ministrat p sacmēta · q̄ q'dz sacmēta possūt
qsiderari quāt ad ministrū cātē · ul' quāt ad se ipa cā
ta ul' collata · Si penes cātē ul' ad ministrātē qsidēt
tur occurrit qō dupx · d' p̄ministr̄ sacmētoꝝ · s · bt̄o pet̄ ·
= Quaꝝ pᵃ ē · vtrū · s · bt̄s petr' potuit nō negare
x̄ᵐ p quā x̄' sibi dixat illa ūba · āq gall' ⁊ c̄ · Et uī
q nō potuit · q² q ipleri oīa ūba x̄ p̄ dictis ea fuāt
eē · s̄z x̄ dixat · g° ⁊ c̄ · maᵒʳ pz i m · ū dz q iota un̄
⁊ c̄ · miᵒʳ ⁊ pz i eū · = q̄ · oīs existēs i statu uie hn̄s lᵐ
arᵐ · pot̄ facē act p cedētē aūoᵗ ⁊ ab eo pot̄ abstinē ·
s̄z tal' fuit bt̄s petrus · g° ⁊ c̄ · = r̄ṅ° dc̄ q bt̄s petr' potuit
nō negare x̄ᵐ si uoluisst · cui rō ē illa q̄ fc̄a ē satis
bona · ⁊ alia pot̄ adduci · nā qn̄cūqz aliqua pp̄o ē ex
qtig̃nti ⁊ ncc° tota dz iudicari qtigēs · sic pz p̄ p̄oꝝ
ū fit mixtio qtig̃ntis ⁊ n'cīi · sep sē q° d' qtigēti · sic
aūt ē i pp̄oito · qm̄ petr' x̄ᵐ negare · ē qtigēs · x̄° uō p̄
dicēte h' eē futuꝝ · ē nc̄iū · q aūt qtigēs ē pot̄ eē ⁊
nō eē · in se qsidatū · s̄z qsidrat s'b tali cd° qnīa ē ncc̄ᵃ
nll's · ē · ē · ancedēs qn s'b aliqᵒ rͥ qsidrat possit d' ncc̄īn
accidit · n · illi negatōi · ut in se qsidrate · q axᵒ p̄di
cēt · ūq q² aūt dz iudicari s̄ q in se ē poti' quā s̄ q
ad aᵈ refert · vn̄ g° uit peccauit illo actu bt̄s petr'
pp̄ cui' memoriā legit · q¹ sep portasse sudariū ad
oclos t'gendos alacrimis · = ad argᵐ dc̄ · q oīa ūba x̄'
sūt nc̄ia ut sic qsidata s'b rōe tal' future p̄uisiōis
s̄z i se lib'e dnt̄ auolēt dicēte · cogitare d' una
21 eō q² vtrū bt̄s petr' potuisst re sibi nota i me
moria · nō p̄senti realr̄ exn̄ta · ill' memorie · Et
uī q nō · q² itell's se h't idifferēt ad oēz spēz · g° si n' ē
qd ipz d'tinet · nō pot̄ itelligē unā sin aᵃ g° ul' nullā
ul' oms spēs itelligēt siɫ · = q̄ · expiētia cēta docz nos
q frequēt i absentia sensibliū oloꝝ · recordam' d' uno
⁊ n' d' aᵒ · g° sic potuit eē i eo · g° ⁊ c̄ · = r̄ṅ° dc̄ q s
phz h' qō nō ē mltū diffiˡ in se · s̄z pp̄ arᵐ poti' fuit
q̄sita · vult · n · phs i l' d' aīa · q tal' d'ria ponat īt
sensū ⁊ itell'cū · q² nos itelligim' cū uolum' · n' at se
tim' qn̄ nolum' · s̄z tn̄ i p̄sentia oloꝝ · h' id d' ag · xi ·
d' t' · 3 · vn̄ d° q q̄libet nedū bt̄s petr' pot̄ se reflectē
s̄r unā spēz · nō reflectēdo se s̄r aliā · dū mᵒ h'ret
i memoria · Sic · n · se h'nt colores ad sensū · sic se

h'nt fātasmata i memoria ad itell'm · ⁊ sic colorat
tinat actuz uisionis p actū luc̄is sic fātasmata t'
nāt actū itell'cōis itell's agentis · sic aūt ē i potātē uoˡᵗ
oīs alia pō ⁊ p̄cipue intell'cūa · p' aūt actū exercitū q ē i p'aē
cogitare d' uno ⁊ nō d' aᵒ · reflectēdo se s̄r tha'nū mem̄
si aūt q̄ras qd itell'cū d'tinat · d° q uolūtas h' fac · sic
ipā se d'tinat ad uolēdū h' poti' quā aᵈ · l̄z d' se ut nā
ē sit indifferēs · ut aūt d'lutātia ē pot̄ se d'tiare sic
plaꝝ · = ad argᵐ dc̄ q² ia pz q n' oz q os sil' cog̃uit
q² uolūtas ē ibi d'tinās · Sacmētoꝝ · q²r una alia qō ·
Emissys aūt ad h' sā · vtr̄ · s · plat · possit obligāē 22
suū s'bcessorē · honeribz offo qmissis · ⁊ uī q sic · q²
q succedit i honore · succedit i honē · = q̄ n' h't ipiū
par i parē · g° ⁊ c̄ · = r̄ṅ° dc̄ q sic pz i iure ex d' ele
inotuit · n' h't ipiū par i parē · n̄c ei pot̄ p̄iudicare ·
vn̄ nō dz par obligare suū successorē · l̄z successor
sit obligat i pl'e ea q sūt ad iecta suo honori · nā ho
nor t'nsit cū suo honē · s̄z i p̄e ul' uolūtarie se tali
offo obligat qn̄ ipz recipit ul' si supior eū cog' una
obligatōe eū ligat ad honorē ⁊ ad hon' · vn̄ eps flor
fuit coact' soluē · qplemēt cuidā podius donati qbzdā
ciuibz flor · a suo p̄dcessore · sic pz ex · d' do · p'uas · vn̄
si plat' ād faciat ut uer' ad ministrator · uere pcurato
offm̄ suū · ⁊ p qn̄s succedētes i tali offō · si aūt faciat
ād ut pᵃ sigl'aris tūt n̄c p̄se n̄c p actūs suū obli
gat successorē · = ad aᵐ dc̄ · q tal' n' dz h're ipiū i
suū parē · s̄z poti' suū offm̄ d'bitē ad ministrare · s̄z si facēt
cōd p̄ceptū dicēs nō possit es cū absoluē suus successor
⁊ tenēt · tūc bn̄ dicēt h're ipiū ⁊ potātē sup suū parē
s̄z h' nō ē · qōnibz de minist° sacmētoꝝ · restat uidē de
Jsis ipis sacmētis igbz qferē grā · p quā resorēt 23
diuīgo · sacmēta aūt sūt · 7 · d' qbz · q fcē fuerūt qōne ·
s · d' sacmēto qfessiōis ⁊ matmonii ⁊ eucaristie · ⁊ ordis ·
D' qfessione fuerūt p'la q̄sita · nā sacmēt p'nie pot̄ qsiⁿ
dupl'r · s · i q̄ntē respicit claues · ul' duplicē effcm̄ cla
uiū · quoꝝ un' ē apire · ⁊ 2' ē claudē · D' clausione
fc̄a fuit una qō = vtr̄ · s · possit qs excludi p ex
cōicatōz sin cā · ⁊ uī q n' · q² nllaz potātē h't i flor
n' q̄nē qmitat supior · s̄z x̄ nō qmisit imo negauit
talē potātē suo uicario se i fiori · g° ⁊ c̄ · miᵒʳ plat ·
p id · iustū ⁊ i nocētē n' q̄ spnab · q cū tal' sit i nocēs
nō pot̄ q spnari · = q̄ · ū x̄ nō distīxit n̄c nos d'bem'
distiguē · s̄z i p̄e absolute dix · qcūqz ligaūitis s̄r t'raz
erūt ligata ⁊ i cel' · g° ⁊ c̄ · = r̄ṅ° dc̄ q nll's pot̄ excoīcari
n' p pcō mortˡ · sic p'la iura dnt · 11 · q · 3 · nēō epoꝝ q̄
sin cta ⁊ maīfesta pcā ca cōione p̄uet ecc̄sia · Jt
d' ūboꝝ sig̃ficatōe expte · nēō excoīcet n' p pcō mortˡ
q aliē corrigi nō pot̄ · n̄c p q̄cūqz mortˡ · s̄z cōtumacia · Est
aūt qtumacia · q̄x · pᵃ qn̄ uocat' nō uenit n' h'ns cāz
legitimā · 2 · q · 3 · c' illata · 2ᵃ ē qn̄ ueniēs respōdē
qtēpnit · 3ᵃ qn̄ ante quā d'beat recedit · 4ᵃ qn̄ s'nie
nō obedit · Jt ex de s'nia exco · sac appāte qcilio · u'
phibēt os negs i aliq ⁊ c̄ · ū d' glo · q t'pl'r s'nia ē i
iusta · ex cā · ex aīo ⁊ ex ordie · quocūqz istoꝝ s'b'
s'nia ē i iusta · ⁊ puniūt os t'nsg̃ssores · vn̄ notād
ē q i hiis q ordinate pcedūt · n' pot̄ agē 2ᵃ cā nō agē
te p'ma · ⁊ q² sūm' ierarca n' agit i excōicatōe quoꝝ
cūq nō pot̄ agē 2ᵃ cā · imo ē s'nia nlla · vn̄ s'nia a n'
suo iudice lata · nllius ualoris ē · ē tn̄ ad ūtēdū q
l̄z s'nia sit i iusta · dz tn̄ timeri ⁊ reuereri · alioqn̄ p ta
lē supbiā fiēt nō iusta plene iusta · 11 · q · 3 · s'nia ·
pastoris siū iusta · siū i iusta timēda ē · si at pacient ·

portat non nocet quia non est ligatus apud deum. et si fecerit est irregularis ab
ingressu ecclesie per mensem. patet alia que ponuntur sicut patet e. t. cum me
dicinalis. quod autem talis non sit excommunicatus patet e. t. a nobis est sepe
quesitum. Secundo iudicium dei veritati quod non fallit nec fallitur semper innititur.
iudicium autem ecclesie non numquam opinionem sequitur. quod et sepe contingit fallere
et falli. propter quod contingit interdum quod qui ligatus est apud deum apud ecclesiam
sit absolutus. et qui liber est apud deum sit apud ecclesiam ecclesiastica sententia
innodatus. ideo quia ecclesia aliquando ut ipsa testatur sequitur opinionem quia
iudicat secundum allegata. non autem potest scire in talibus veritatem. ideo
in medio sic debuit ordinari. quod quamquam se audiret excommunicatum
patienter sustineret nec faciat se iudicem. sed recurrat ad superiorem
qui debet de sententia iudicare. et talem sententiam contempnare et alia quidam
visione fecerit. sicut autem multum metuit. quando patitur patienter debet
semper se gerere pro excommunicato. nisi in tribus casibus. primus est si contineat
manifestum errorem. ut si diceret excommunico talem quia diligit
deum etc. Silla. 2° casus est si a non suo iudice detur.
3° casus est si feratur post appellationem. ex. de appellatione ad nostram
et de sententia excommunicationis per tuas. dico ergo secure ad questionem quod nullus potest
excommunicari absque sine causa vera vel probata. sed si secus fiat
quantum ad deum non nocet ut dictum est. et hoc etiam est de inferioribus pre-
latis. nam eis est magis substracta. quia eorum potestas est delegata. non possunt
nisi quantum permittitur. non autem permittitur appellatione sed prohibetur.
ergo ex quo non habent de bitam materiam non possunt facere actum. nec habet suam materiam.
de ipso autem summo pontifice non est credendum quod faciat sed
cum pro ipso Christus rogavit ne deficeret fides sua. unde Augustinus de
co. dei. 3. de t. x. c. constitutiam talem sapientem. cui anima potens
iam sit princeps immutabilis etiamque virtutis qui de omnibus suis
actibus consulat. non dedignatur faciat. quod non vera cognovit esse facien-
dum. utinam autem sententia excommunicationis rarior fieret. nam antiquitus
multum timebatur vehementer. sed modo taliter fulminatur
ab inferioribus prelatis. quod vix est aliquis qui eam timeat. non plane
iudicio contempcioso possit. et sunt tot laquei quod Augustinus plangit
de talibus in fine. 2. libri ad inquisitiones Ianuarii. et ponitur in de-
cretis 12. q. h. n. sunt vita sua nimis doleo quod in diuinis libris precepta
minus curantur. et tantis presumptionibus plena sunt omnia. et se-
ipsam quam paucissimis et manifestissimis celebrationum
misteriis. sacramentis. misericordia dei esse voluit. et tamen servilibus ho-
neribus premuntur. ut tollerabilior sit conditio iudeorum. qui et si
libertatis tempus non cognoverunt. legalibus tamen sarcinis non huma-
nis presumptionibus subiciuntur. Rabi Moyses computavit lega-
lia et prohibita et precepta. et invenit in numero. 613. sed quot
sunt quibus ecclesia honerata subiacet. quis enumerare suffici-
at. unde sicut ps. dicit quod isto tempore docemur negare Christum. sed artiget
cogetam. unde planum est quod tantum causam presita parte. ad ad
dictum quod Christus non distinxit ubi sed bene intellexit quod claves ape-
rirent et clauderent. dum modo non erraret.

23 Eciam queritur de alio effectu clavium. utrum scilicet aliquis episcopus possit
absolvere a pena et a culpa. et videtur quod non quia sic faciendo re-
maneret malum impunitum. contra dicitur quod potest absolvere ab aliqua
pena. sed omne finitum aliquotiens deceptum tandem deficit. ergo to-
tiens poterit quis confiteri quod totam penam consumet. respondeo dicendum quod
papa potest absolvere ministerialiter ab omni culpa. propter hoc rationalem
humanam habentem usum liberi arbitrii per sacramentum penitentie renatum et pe-
nitentem. hoc non est magis super quam debet fieri actus absolutionis. cum ho-
mo est quando nullus apud deum iustificatur. nisi per merita Christi. cuius virtute et gratia
deus non imputat peccata. nullus non potest esse particeps. nisi sibi applicentur
talia merita. applicantur autem per sacramenta. que sunt instrumenta
gratie. minister autem sive administrator illorum ipsorum sacramentorum
est summus pontifex. ideo per suum ministerium deus efficienter peccata dimittit.
sicut dicitur luce. quis est autem qui peccata dimittit nisi solus deus. quod verum
est principaliter et effective. Christus autem meritorie ut homo. quia data est
ei omnis potestas in celo et in terra dimittendi peccata. hanc potestatem sic
suis ministris commisit petro et aliis cum aliis quando dixit. accipite spiritum sanctum
quorum remiseritis peccata remittuntur eis. et quorum retinueritis re-
tenta sunt. ut dicit glo. quorum remiseritis. id est quos dignos remi-

ssione iudicaueritis. si ipsi non sentire [illegible] illa dicitur. a nobis
est quesitum. [illegible] quod quo peccatum est ligatur apud deum. [illegible]
per remissionem absolutionis. id ad quod ligatur est apud ecclesiam nisi sententia
remittit et clavat. [illegible] evangelice
manifestat quem prius deus suscitavit. et applicuit precepit
modo solute suscitavit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

24 Postea queritur utrum diaconus absolvat [illegible]
diaconus absolutus. [illegible]
quia nulli datur vel tamen debet sacramentum eucharistie. non confessio vel absolutio.
sed tali absoluto a dyacono datur sacramentum. ergo est absolutus
probatur. mi. quia dicitur ex. de furto. quod siquis fur vel latro fuerit deprehen-
sus in furto vel latrocinio decedere. visum est nobis non rogare pro eo.
si autem confessus fuerit sacerdoti vel dyacono dari sacramentum
eucharistie. ergo est absolutus. contra qui non habet claves non potest absolvere.
sed dyaconus non habet claves. ergo etc. respondeo dicendum quod sicut dicit Ambrosius
hoc ius solvendi et ligandi solis sacerdotibus est concessum. quia solis
sacerdotibus est concessum dispensare merita Christi. quando una est potestas
conficiendi et absolvendi. scilicet caracter sacerdotalis. quia solus est ar-
biter inter deum et hominem. ad argumentum igitur dicendum quod decretalis
non dicit quod dyaconus absolvat sed quia sacerdos non potest haberi sufficit
sibi contritio. sed quod ipse sit contritus manifestat per signa. quando
humiliat se dyacono. immo potest layco confiteri. secundum glo. sed non
est sacramentalis confessio. id est talis per quam peccata remittuntur. sed pro tan-
to vult quod detur sibi eucharistia. quia iam est a deo absolutus.

26 Postea queritur. utrum compleat preceptum ecclesie quod factum est de
isto sacramento recipiendo. si confitetur de omnibus excepto uno.
patet quod non absolutus. et videtur quod sic quia dicit decretalis. omnis utriusque sexus.
contra intentio ecclesie est ut quis absolvatur. confiteatur ad hoc quod absolvatur.
sed talis non absolvitur. ergo etc. respondeo dicendum quod duplex est preceptum impletio.
per unam meretur quis premium. sed per aliam non meretur premium sed fugit
supplicium infligendum a precepto. si ergo tu queras. utrum talis im-
pleat preceptum secundum intentionem dico quod non. quia est intentio ecclesie quod quis
confiteatur integre de omnibus peccatis suis. sicut patet. omnis utriusque sexus.
ideo talis non meretur. si autem queras de 2a impletione dico quod talis implet
taliter. quod ecclesia non privaret eum ingressu ecclesie. nec in fine ecclesiastica
sepultura. ad argumentum dicendum quod decretalis illa non dicit quod ille imple-
at preceptum. sed quod eorum confessio audiatur. et de peccatis debet consilium
et penitentiam impendere. et intelligit quod integre confiteatur sed bene dicit quod si
non vult ab omnibus abstinere. vel non possit quod talis non est vera
penitentia. unde dicit quamvis confiteri velit. se tamen asserit abstinere non

27 Eciam queritur. utrum penitentia sit iniungenda in homine non possente
complere suam penitentiam. an quam ad peccatum committat si non
habet eundem confessorem. et videtur quod sic. quia prelatus suus confessor debet
cognoscere vultum pecoris sui sicut dicit ecclesia. sed nisi iste confi-
teatur non potest cognoscere. ergo etc. contra consuetudo est in contrarium. respondeo
dicendum quod talis non tenetur iterum confiteri. quia prius fuit plene absolutus.
qui autem plene est absolutus semel. non tenetur absolutorem aliam
querere sed sufficit quod de peccato commisso doleat et veniam petat ab
eo qui potest eum absolvere. talis autem est ille confessor. unde nulla
communiam vel catenam habet primus ad 2m. unde obligatio semel
extincta non reviviscat. de sententia excommunicationis de cetero. ad argumentum
dicendum quod non oportet quod prelatus cognoscat totam vitam pecoris. sed sufficit
quod de hiis de quibus debet consulere. habeat notitiam pro vita peccantis. alio-
quin semper oporteret confiteri generaliter quod falsum est.

28 Tertium queritur possit absolvi de peccato veniali sine contritione. et
videtur quod non. quia de nullo potest quis absolvi de quo non dolet quia

displicentia est prima in remissione culpe. sed non contritus non dolet.
ergo non potest absolvi. contra communiter fit tota facie contrarium quia
confitemur de hiis de quibus non proponimus abstinere. ergo non sumus con-
triti quia contritio includit propositum abstinendi. respondeo dicendum quod
sicut patet per contrarium contraria contrariis curantur. veniale autem peccatum
committitur. quando voluntas circa ea que sunt ad finem inordinate
movetur. et per consequens erga deum qui est finis remittitur. durante
autem voluntate in tali proposito. nulla fit remissio. immo oportet
eam moveri ad deum iuxta illud convertimini ad me et ego convertar ad
vos. impossibile est autem accedere ad unum terminum nisi aliqualiter re-
cedendo ab alio. unde ad deum accedere volens voluntas
odit et displicet sibi quod ei est impedimentum et modo ad eum deserte-
rorum si potest. sed quia impossibile est quando in vita ista committamus venia-
lia dolet voluntas quod in tali statu est. unde non proponit absti-
nere ab omnibus sed a singulis. quia bene scit quod non possumus ab omni peccato
recedere. unde talis displicentia in generali sufficit ad eius remissi-
onem. ad argumentum dicendum quod talis bene dolet et bene vellet
quod non esset tale peccatum commissum. ad ad argumentum dicendum quod non
oportet quod veniale requirat tale propositum quia non est in nostra potestate
sed sufficit quod displiceat quod non potest cavere sicut sibi expediret
et de peccatis doleat. preter talem confessionem peccatorum notifi-

29 Eciam de queritur si contritus prelatus possit absolvi ab officio
suo. sine fractione sigilli confessionis. et videtur quod prelatus iste
possit eum absolvere. quia quilibet bonus prelatus debet precavere ne ma-
la fiant a suis subditis. alioquin videretur esse consentiens. quia potest
facere quod non fierent. ergo potest absolvere eum quo facto non plus
peccabit in tali officio. contra non potest facere prelatus nec quicumque
alius preter quod confessus infametur. sed de tali non scit nisi per confessionem
ergo non potest fieri quin revelet. quo facto infamatur. respondeo dicendum
quod sacerdos nullo modo potest aliquid facere preter quod confessus innotes-
cat recte vel indirecte. sive confitens peniteat sive non. et sive
sit commissum vel committendum. et sive sit peccatum in moribus sive
in fide. si enim in aliquo casu liceret ille revelaret sacramentum in
conspectu populi. et via fraudi aperiretur. quia mali se ostenderent
esse bonos. nec super hoc potest aliqua dispensatio venire quia
secretum tenere est de iure naturali. unde semper intelligitur dominus se audi-
visse. non ut confessor sed ut deus audivit. immo quod plus est tunc non
esset signum ista confessio eius quod fit interius. nam et id recipit
celandum non prout respicit simpliciter notitiam sed prout respicit
notitiam ad alium notificandam. immo quod plus est si aliquis casus
accideret in quo sacerdos non possit sua peccata confiteri. nisi confessum
ab alio manifestaret. tunc non tenetur sacerdos confiteri
immo tenetur non confiteri. et in tali casu sufficit sibi in corde do-
lere cum voluntate dicendi quando poterit sine revelatione illius.
unde dicendum ad casum propositum quod prelatus si aliter nesciat non debet ta-
lem subditum absolvere. si enim sic absolveret dato quod ei sit
utilis talis absolutio. et rei publice quam male administrat
tamen priores redderentur homines audientes ad non confitendum quod peius
est quam illum sustinere. si tamen nullo modo possit dici vel ipse ad-
vertere. tunc bene potest absolvi et maxime in religiosis qui possunt
facilius a suis officiis admoveri. unde precepit ecclesia ex. de pe. et
re. in generali concilio. caveat sacerdos ne signo vel verbo vel ali-
quo quovis modo prodat aliquatenus confessum. id dicitur de pe.
d. 6. sacerdos. unde dicitur quod si episcopus sciret per confessionem aliquam
non esse virginem. et tamen petit consecrari. licet non possit nec debet
dimittere quin eam consecraret licet non faciat. unde certum est quod talis
admotio revelaret. et si non verbo tamen signo ipsi penitenti
si tamen aliis viis potest quod non fiat suspicio tunc potest abso-
lui. concedo ergo argumentum in ista parte. ad argumentum in contrarium
dicendum quod prelatus debet precavere si potest non faciendo contra
preceptum. si non autem non potest non tenetur.

30 Eciam queritur de materia istius sacramenti scilicet de peccato mortali quod indiget confes-
sione ad sui expiationem. et est questio. utrum sit peccatum mortale
fratribus minoribus appropriare sibi aliquem locum. et videtur quod sic quia omnis
transgressor voti sui peccat mortaliter. sed talis sic faciens
transgreditur votum suum. minor patet. quia in eorum regula dicitur. quod non
appropriant sibi domum. nec locum nec aliquam rem. contra non est verisimile
quod prelati sustinerent facientes. si esset peccatum mortale. videmus autem
multos sic stare et tractare unum locum ac si esset eorum proprius.
respondeo dicendum quod mala sunt in duplici differentia. quia aliqua sunt mala
quia prohibita. et aliqua sunt prohibita quia mala. 2a differentia malorum
non potest bene fieri. ut mentiri et similia secundum philosophum. quia mox nominata con-
iuncta sunt malo. de numero autem talium malorum non est appropriatio lo-
corum. mala vero que mala sunt quia prohibita. pro tanto et non plus
sunt mala. pro quanto sunt contra intentionem mandantis. quia ea remota
relinquitur tale factum neutrum. ergo si volumus videre quantum
malum sit appropriare sibi locum. videamus quantum sit et qualiter
contra intentionem prohibentis. scilicet beati francisci prohibentis in regula sua.
quod non appropriant sibi locum nec aliquam rem. constat autem quod in tali regula
sunt aliqua precepta ut precepta. et consilia ut consilia. sicut patet
ex. de statu monachorum. exiit qui seminat. ut aperte meretricibus
observetur. quis enim sane mentis diceret. quod tantum preceptum sit quod
quando vado pro helymosina non debeam vecturam vel iter conficere.
sicut est preceptum quod non recipiam pecuniam. fuit ergo intentio beati
francisci sicut et sancti petri. quando dixit. quod debemus esse tamquam advene
et peregrini. id est quod in locis non amore teneamur in habitantem. sicut homines
possidentes. qui cum difficultate litigio et discordia ea dimittunt
sed peregrini ad modicum impulsum hospitium relinquunt non quod per
suam voluntatem discurrat. immo hoc est vita nequam sicut dicit scriptura.
hospitari de domo in domum. hoc papa Christus innuit. nolite transire
de domo in domum. sed beatus franciscus precepit quod fratres non appeterent sibi
de locum. nec aliquam rem sed tamquam advene et peregrini in paupertate
domino famularentur. et sic peregrini ad modicum preceptum vel im-
pulsum illorum quorum sunt loca in recedunt sic voluit
quod fratres recederent de locis. et expoliarent se rebus ad preceptum
illorum. scilicet prelatorum qui de eis habent disponere. unde non plus est contra
preceptum id appropriare sibi locum quam aliam rem. et tamen sit contra
preceptum quod quando preciperet quod locum mutaret. vel aliquam rem di-
mitteret. et non faceret. quod tunc in tali casu mortaliter peccaret.
quod absit quod aliquis sit talis in ordine. sed preceptum aliquando cum dis-
plicentia impleat. hec tamen displicentia non repugnat cari-
tati. licet repugnet perfectioni caritatis. sicut dixi hoc anno de donis
et virtutibus. quod bene est quis fortis. licet cum displicentia venit in ali-
quo casu. in quo oportet talia sustinere. sicut est de fratre qui quando habet
aliquem librum in quo laboravit. vel est in aliquo loco in quo stat
bene sanus. ex quo prelatus eum vicere se ipsum. et proferat amorem obie-
cti electorum sue complacentie dico quod talis non peccat immo bene
est cum virtute sed non obstante. immo est in decretis quod ad fratres habens
aliquem librum quod ipsum dissipari permittat. et quod quando frater est in
aliquo loco. quando ipse quantum potest et decet locum promovet et
a periculis caveat. alioquin esset ingratus. et si ipse ad hoc non
sufficit vocat alios consulere. quos ipse credit ad hoc plus
posse valere. immo si vocat eos quos non credit tamen valere.
non est fidelis locorum dominus. ad argumentum dicendum quod omnis transgressor
precepti ut precepti suadendi peccat mortaliter. sed autem preceptum
sic suadendum intelligitur. quod non per quamcumque appropriationem obligatur sed
solum per illa que dicta est. alie autem appropriationes preceptum non vocantur.

31 Ultra hoc queritur. utrum sit peccatum mortale certis fratribus emere vel
vendere sine procuratore medio. cum est commissa talis contrac-
tatio etc. et videtur quod sic quia faciens aliquid contra inhibitionem preceptoriam
peccat mortaliter. sed talis est huiusmodi ergo etc. probatio minoris est quia de-
claratio dicit. quod hec omnia fiant per procuratorem. contra consuetudo
est optima legum interpres. sed talis consuetudo est diu a prelatis
tollerata. quod non fieret si esset peccatum mortale. respondeo dicendum
quod iudicare de peccato mortali est valde difficile in hiis que de circo

non sunt contra divina mandata. nunc est considerandum quod contractus qui fiunt
de iure ab eo qui potest emere vel vendere tenent. sed contractus contrarium
quia compellitur emens solvere pretium empti quia res empta ad eum perti-
net. nunc si procurator datus ordini apostolicus possessorem
emit compellitur tenere et solvere. hoc autem potest contingere duobus
modis. scilicet per se et immediate vel per alium et mediate. nam quod
per alium facit per se ipsum facere videtur. unde quando frater emit. idest de
emptione procuratur. ut solvatur. tunc ille cui incumbit solvere.
solvit ipse procurator. si solvit de re iam translata in pos-
sessionem ecclesie. si autem non vult. si autem non vult quod talis
emptor non erat legitimus. ad hoc instituitur. non compellitur sol-
vere. sed quoniam consuetudo est optima legum interpres. tunc de
modicis rebus convenienter ad serviendum et ad secare in-
dicatur. cum non resistunt quando possunt et precipue quando est bone
fidei. et non invenitur dolus. si autem pro tanto solvendum non con-
quisitum in ius ecclesie. tunc per suas pecunias. solvit ipse
illius cui est. scilicet donantis. semper tamen melius esset si per yconomum
fieret et tunc esset emptio facta de iure. quia sic factum est
potius de facto. unde non propter hoc iudicandum esset mortale peccatum
quia nec idem est tale preceptum quod obliget ad mortale. non fiat
excommunicatum quia potius est dicendum quod fit ad parcendum laboribus
et discursibus yconomorum vel procuratorum et ipsi habent ratum
gratum super hoc factum. ex quo tollerant ea que fiunt. caveant
tamen sibi vendentes. quod eis fiat solutio. quia nos eis obligati
non sumus. non ex bona conscientia procurare quod eis solvatur.
nos non verum vocabulo diceremus fratres tales. ut sic loquar
quod vendentes vel ementes. unde non solum est in nobis talis obligatio.
immo et in aliis clericis qui similiter in aliquibus casibus accidit exemplum
quando aliquis clericus habet pecuniam quam potest dare libere cum vult
si tamen inde emat agrum in ecclesia. iam ille ager de tali pecunia
emptus. non solum non potest donari. sed nec vendi. quia iam in pos-
sessionem ecclesie transivit sicut patet extra de pe[culio] cle[ricorum] c. igitur ingressum
in glossa. et 12 q. 2 c. 1 et q. c. fi[nali]. dico ergo quod talis non pec-
cant mortaliter ex forma predicta. quia non ultra valet
verba nostra non precepta facere. si autem essent emptores veri
cogerentur facere nummos esse vendentis quod nos facere non possumus.
sicut patet ff. de emptione et venditione l. emptor. ita autem argue-
bas. ac si talis esset verus emptor. [illegible] scilicet iactatur non pre-
bas.

32 Cum quaeritur de isto peccato mortali [illegible] usque in finem
de dominico in missa. et utrum quod sic quia nullus debet excommunicari
non pro peccato mortali. sed talis non audiens missam usque ad benedictionem
sacerdotis debet excommunicari generaliter ut in maiori prelati illo capitulo sac-
cerdotis [illegible] appellatione gallo. vel de verborum significatione exposita in glossa.
11 q. 3. nemo. non non aliter possit corrigi. minime ha-
betur de consecratione d. 1. missas die dominico secularibus totas au-
dire speciali ordine precipimus. ita ut ante benedictionem sacerdotis
egredi populus non presumat. quod si fecerit ab episcopo publi-
ce confundatur. idest excommunicetur secundum glossam. contra si ita est populus
est in magno periculo. absit autem quod tanta gens peccat de
tali peccato. responsio dicendum quod quo ista aliter debent iudicari
quam si quis contrarium utrumque peccet non audiendo. nam illi qui
missam die dominico non audiunt et aliis diebus solempnibus
non legitime impediti excusentur. peccant mortaliter
tamquam transgressores precepti. sicut dicit primum argumentum
et glossa ibidem. quod autem sit legitima iudicanda. non est
facile videre. planum est autem quod non est legitima quod dimit-
tat ut vadat ad videndum iocalia. vel ad tabernam vel
ad filia. et precipue qui consuetudinarie hoc faciunt. unde
eodem capitulo dicitur. quod dicit etc. pretermisso ecclesie conventu ad specta-
cula vadit excommunicetur. unde de his non est dubium sed quod

non quaerit de talibus ut videtur. sed hoc supposito quaerit. si non comple-
te audiat. ad quod est dicendum quod ea que cadunt sub precepto de dic-
to bene obligant transgressores. ea autem que sunt potius de bene
esse precepti. dico quod non obligant de se ad culpam mortalem.
nec fiat excommunicatum et maxime in talibus. quando iam videtur esse expe-
ditum satisfactum. quia de minutis parum homines curant. et quod
parum deest secundum philosophum pro nichilo deesse reputatur. nam si quis audivit
sed missam. usque ad pater noster. et postea recederet. quis [illegible]
omnium. iudicaret missam audivisse. unde dico quod talis non
peccat mortaliter. ad argumentum dicendum quod verum est quod tale preceptum
obligat transgressorem ad peccatum mortale. sed preceptum fertur
super totum copulatum. et non super partes. idest quod non audientem
aliquid de missa. et precipue de principali parte misse.
Deinde quaeritur de isto peccato mortali per respectum ad aliquam
circumstantiam sibi annexam. scilicet excommunicationem. et est quaestio utrum 33
monachus existens in peccato mortali cui est annexa ex-
communicatio possit absolvi ab illa excommunicatione sicut absol-
vitur a peccato. a confessore sibi dato vel de gratia speciali con-
cesso a suo prelato. hoc non fuit factum ad argumentum sed sine
argumentis proposita fuit. responsio dicendum quod secundum philosophum actus activo-
rum sunt in patiente et disposito. actus igitur sacramentorum sicut est
absolutio non perficiatur in non disposito. excommunicatus autem non est dis-
positus nec susceptivus sacramentalis penitentie. nec quodam or-
dine. scilicet ut prius recipiatur per ecclesiam per absolutionem ab excom-
municatione. per quam erat ex ecclesia factus. quia excommunicatus idest extra com-
munionem positus et privatus est participatione omnium sacramentorum. et ideo
oportet quod prius absolvatur ab excommunicatione et postea a peccato. sicut
patet per consuetudinem omnium absolventium. quia prius dicimus absolvo
te a vinculo etc. et postea iterum absolvo te ab omnibus peccatis
tuis. unde duplicem facimus absolutionem. quando dubitamus ne
sit excommunicatus. ergo si talis monachus est in tali casu indiget
duplici absolutione. ergo si datur sibi quod possit absolvi a
peccato. de necessitate datur una datione omne id sine quo talis gratia
haberi non potest. quia quicumque dat principale et accessorium. et qui
dat antecedens dat consequens. planum est autem quod hec est bona consequentia. iste
est absolutus ab omnibus peccatis ergo non est excommunicatus. sed non sequitur e con-
verso. non est excommunicatus sive absolutus ab excommunicatione ergo
est absolutus a peccatis. unde si abbas dat sibi licentiam quod
possit absolvi a suo confessore. quod eo ipso dedit ei ea que
ad hoc necessaria sunt. si talis abbas potest hoc ei committere ex suo
officio. quod suppono ad presens. quia videtur facere eum scilicet confessorem
sicut delegatum suum vicarium ad hunc casum. alioquin illa
gratia caret effectu. privilegia autem important aliquem effectum.
et sunt largissime interpretanda secundum iura.
Exigitur inde quaestio de alio sacramento. scilicet ordinis. et est una 34
sola quaestio. utrum aliquis ordinatus ab episcopo symoniaco
occulto sit suspensus. et videtur quod sic. quia 1 q. 1 reperitur.
quod symoniaci sunt suspensi quo ad se et quo ad alios.
contra si ita est omnes sumus in incerto et dubio. quod simus sus-
pensi quod absit. responsio dicendum quod duplex est symonia ad
presens. scilicet in ordine vel in beneficio. si ille symoniacus
ordinans est symoniacus non in ordine. sed aliter et est occul-
tus. talis bene ordinat. nec oportet quod talis ab eo ordinatus sit sus-
pensus. quia talis non est suspensus nec quo ad se. et non quo ad
alios sicut patet extra de symonia per tuas 2. ubi dicit papa quod ille
monachus potest in suscepto ordine ministrare. et
glossa dicit quia non erat symoniacus in ordine. si autem
ordinans est symoniacus in ordine. tunc sunt due oppi-
niones. quidam enim dicunt quod talis est suspensus. quia nemo
dat alteri quod non habet. sed talis non habet executionem. ergo non potest
eam alteri dare. ideo dicunt quod indiget dispensatione in remis-
sione de testatione 1 q. 1 constat et siquis. hu[gu]tio tamen dicit quod non quia

quousque ab ecclesia tolleratur. dat ordinem et ordinatus exe-
cutionem. 1 q. 1 si qui a symoniacis [illegible]
[illegible]
35 Cum quaeritur de sacramento scilicet matrimonii. et est quaestio utrum aliquis
possit contrahere matrimonium [illegible]
[illegible]
36 [illegible]
[illegible]
37 Cum quaeritur [illegible]
[illegible]

quod vovit tamen conscientiam eo quod vovit vult implere. tunc debet
velle quod sua voluntas mutetur. vel si est impedimentum auferatur.
quantum ad se pertinet et talis non habet voluntatem exeundi ab re-
ligione. in tali autem casu dico quod implet et complet votum suum. ponens si
voluntas non mutatur exire. si autem aliter faceret. scilicet quod ab re
firmaret. scilicet quod in omnem eventum intendit exire. dico quod talis non
complet votum suum. unde non est tantum huius deliberatio facienda. sed
debet quod vovit. sicut ad quod est bonum et perfectum quando probavit si sibi sit
expediens maneat. sin autem exeat et hec est intentio decretalis
de talibus votis que dat annum probationis ut deliberet quod sibi
expediat. ad argumentum dicendum quod nemo tenetur plus facere
quam promisit. dico quod verum est quam promisit in toto vel in actu in
pertractivo. talis autem et si non promisit stare explicite. pro-
misit tamen implicite. per intentionem deliberandi. et iura hoc in-
tendunt. alias votum non esset votum obligans. sed temerarium.
Examinatis quaestionibus que sunt de sacramentis. sequitur quaedam 38
quaestiones que sunt de quodam impedimento. scilicet peccato quod dicitur cupi-
ditas. que committitur in fenore usurarum. Et quaeritur utrum lucrum
acquisitum ex fenore usurarum teneatur homines reddere. et videtur quod
sic quia si radix sancta et rami sancti. ut dicitur ad Romanos. ergo a simili si
radix prava et rami. sed radix est prava quia usuraria pra-
vitate acquisita est pecunia per quam est factum postea tale lucrum
contra omne quod legitime acquiritur legitime possidetur. sed
tale lucrum acquiritur legitime ergo possidetur legitime
sed si bene possidetur non tamen tenetur restituere. responsio dicendum quod rerum
duplex est differentia quia quedam sunt quarum usus est in ipsarum consumptione.
nec habent usum separabilem a dominio. quedam non sunt que habent
usum preter ipsarum consumptionem. ut est equus et domus. ergo si quis res ut-
rum debeat reddere lucrum quod habuit de rebus habentibus fructum
acquisitis per usuram. ex quibus postea per emptionem iustam quedam alia ac-
quisivit dicunt doctores communiter quod sic. quia tales res habent fructum
et ideo debet homo reddere lucrum cum re deductis tamen suis laboribus
vel expensis. si autem res est sterilis et sine fructu separabili
a dominio. ut est vinum frumentum et pecunia. dicunt quod non tenetur
quia de se nullum fructum habet. non ex industria percipientis. sicut ex
formali et illa re sicut ex materiali. et per actionem [illegible] arguatur contra
per illam legem. neminem fieri locupletiorem alterius dampno. dicendum
quod iste non fit locupletior dampno alterius sed suo exercitio.
ad argumentum dicendum quod radix prava non facit fructum bonum sed
pecunia non facit nec bonum nec malum. unde non habet virtutem
de aliis rebus quarum usus est separabilis a dominio.
Cum quaeritur circa hoc si licet ad sperare de pecunia sub deposito 39
vel sub mutuo data. et videtur quod non quia Christus dicit date mu-
tuum nichil inde sperantes. ergo cum non liceat facere contra preceptum Christi non licet ad
sperare. contra si de quo minus videtur inesse et inest et quod magis
sed minus videtur inesse quod ego sperem quod amicus meus benefaciat mihi.
quando non feci sibi. quia quando feci sibi servitium. sed tunc possum
ergo multo fortius postea. responsio dicendum quod sperare potest quis dupliciter.
quia uno modo principaliter per lucrum. dando pecuniam et tunc sperat
ad habere. et tali modo non licet sed iudicantur tales male agere. sicut
dicit extra de usuris. consuluit. ubi dicitur quod tales sunt iudicandi ma-
le agere iudicio anime. licet non possint de usurario. et ideo dicit quod
sunt inducendi efficaciter reddere. et glossa dicit ibi inducendi sed
non cogendi. secundo modo potest dare pecuniam principaliter propter
amicitiam vel [illegible] et secundario quia ille gratus debet existere
debet et postea sperare dona libere donatoris. quod tunc melius patet si non
propter hoc dimitteret si non daret. unde glossa dicit quod talis bene potest
sperare. antidota. unde dicendum quod non licet sperare principaliter sed secundario.
sicut argumentum per istud pro contrario quia bonum est. ad aliud dicendum quod Christus
precepit non sperare principaliter quia solum [illegible] debent
principaliter sperare ex tali mutuo vel servitio. sed non prohi-
buit quin homo debeat et possit sperare illum cui fuit esse gratum.

ergo sese. immo ille peccaret peccato ingratitudinis. Unde et si ille
potest vere dare et ego accipere. predicta persona sit non quia gratis 89
dedit quod est ista avaritia. tamen in ludo taxillorum. et quia videtur
lucrum acquisitum in tali ludo teneatur restituere ipse vincens. peccat
tamen sicut alii. Et ideo quod nulli quia quilibet potest dare quod suum est. sed perdens in
tendit sibi talem modo dare bona sua ipsi vincenti. ergo ille potest tenere
quod sibi datum est. — Item lex greca dicit quod actio repetendi competit
usque ad quinquagesimum annum. sed si competit actio non transit dominium. — Responsio
dicendum quod ludus taxillorum licet sit prohibitus maxime clericis. non tamen pre
cipitur quod sic acquisitum restituatur. sicut patet extra de vita et honestate clericorum
clerici officia. ubi glossa ponit duas opiniones de tali restitu
tione. sed salva pace dicentium contrarium non videtur esse necessarium quod restitu
atur. quia sicut possent dari de mercatio et de torneamento. quorum actum
sit iura prohibeant quod tamen lucrum reddi non iubetur. et maxime si s[er]
vetur lex ludi. lex autem ludi videtur esse quod quando ludentes dispari lu
dunt quilibet intendit facere venire quod suum est in possessionem sui consortis.
non absolute sed sub conditione. puta si talis punctus venit. nec obstat
ratio contraria quod non potest committere se fortune. quia non est maior ratio de
hoc ludo quam de alio facto. puta si dico. ego dabo tibi x libras si gras
pluit. et si non tu dabis mihi. nullus autem diceret quod talis tenetur ad
restitutionem. et sic de ludo. non tamen dico quod non sit peccatum. sed bene est
peccatum quia prohibitum. ratio autem prohibitionis fuit quia ibi ut frequenter
homines turbantur. et multa mala inde possunt oriri. nec decet talia
facere. sed ex quo factum est non precipiunt canones quod restituatur lucrum.
dum modo non intervenit fraus in ludo. sicut nec de mercatio. illa autem
greca constitutio non est late sententie sed ferende. unde si sententiabitur contra
tunc tenebitur sub illo modo quo sententia diceret. immo videntur homines
renuntiasse legi illi per contrariam assuetudinem. nec ea aliquis usus
est a magnis temporibus. et in partibus subiectis illis legibus. sicut in torne
amento ubi homines occiduntur. non solum turbantur. conceduntur spo
lia. quia ibi mutuo transferunt dominium. si obiciatur ipsum subaudire
quare non in ludo. non sufficit dicere quod quia ibi exercentur vires hinc
in ludo non. sed non excusat quia non sunt facienda mala ut veniant
bona. propter quod ecclesia hoc advertens prohibuit sicut item quod in occasione
si penituerit consequatur eos privat ecclesiastica sepultura. extra de
tor. c. i. unde plura sunt prohibita que non sunt ipso iure irrita
sed sunt irritanda. quia electio excommunicati minori excommunicatione
est prohibita. sed tamen non est ipso iure irrita. sed potest irritari. extra de
clerico excommunicato. si celebrans. similiter qui occidit hominem potest privari heredi
tate. sed tamen non tenetur illam dimittere ante sententiam. unde concedo quod
pro ista parte quia bonum est. — Ad argumentum dicendum quod illa greca constitutio
non obligat omnes. et dato quod obligaret dico quod est abroga
ta per dissuetudinem. ipsi dicitur scilicet de celo. et est questio utrum certe

Circa quartum de vestigio absorbeat vel impediment tale 90
huius quod nullo modo lucem nobis prestitit tempore mortis Christi.
et videtur quod sic quia sic dicit Lucas tenebre facte sunt super universam
terram. sed hoc non posset esse nisi sol fuit totaliter eclipsatus. quando autem
sic est non prestat nobis lumen. et per consequens sunt tenebre. — Contra
minus corpus non potest totaliter cooperire maius. sed luna est satis
minus sole. ergo sol non potuit totaliter impediri a luna. ergo non
fuerunt tenebre generales. — Responsio dicendum quod ille tenebre po
tuerunt causari dupliciter. vel propter interpositionem nubium inter nos
et solem sicut dicit Origenes super Matheum. quomodo est igitur intelligendum quando
dicit tenebrosissimas nubes multas et magnas occurrisse
super Ierusalem et terram Iudee. et ideo facte sunt tenebre per Iude
a sexta hora usque ad nonam. et si ita fuit tunc non credo quod
esset ad litteram verum id verbum. sed accipitur super universam terram
id est Iudee. et est figura per synecdochen. sicut est consuetudo scripture
accipere partem pro toto. sicut apparet de die resurrectionis. quod
dicitur tertia et tamen non sunt due integre. — Secundo modo potuerunt
ille tenebre accidere per subtractionem radiorum sicut dicit Ieronimus
super Matheum. videmus luminare maius retraxisse radios suos
ne aut pendentem dominum viderent. aut impii blasphemantes sua
luce fruerentur. et si sic fuit bene fuerunt tenebre super uni
versam terram. sed hoc videtur sentire Gregorius in omelia. ubi dicit. sol cognovit
quia eo moriente lucis sue radios abscondit. — Tertio modo potu
erunt esse ille tenebre per interpositionem lune inter terram et solem.
et si sic fuit non est dubium quin tota terra fuit tenebris
cooperta. sed in uno climate et hec est sententia Dyonisii in epistola ad Poli
carpum. inopinabiliter soli lunam incidentem vidimus in Egypto
scilicet existentes. unde sententia sua hec est. quod eclipsis naturalis solis non est nisi
tempore coniunctionis lune et solis. et quia tunc non erat in coniunctione
sed in oppositione. quia luna erat xv. scilicet in pascate Iudeorum. propter
quod non erat coniunctus vel conveniens tempus. Item dicit quod circa vi
horam. luna visa fuit in medio celi. cum ipso sole. et in vespere
fuit visa in suo loco. scilicet in oriente soli opposita. hec autem omnia
sunt contra cursum naturalem ipsius lune. unde semper videmus quod in
plenilunio luna apparet in oriente contra solem. diametraliter op
posita. Item quando sol eclipsatur naturaliter. semper incipit ab occidentali
parte eclipsari. et pervenit versus orientalem. ratio autem huius est quia
luna suo proprio motu est velocior sole. unde veniens ab occiden
te adiungit solem et pertransit. tunc autem iam transierat naturaliter
per medium circulum existens in oppositione. et ideo oportuit quod luna
rediret retro. ad orientem versus solem. et adiungeret ipsum procedens
versus occidentem orientem. et sic incepit eclipsari sol ex parte orien
tali. propter quod adiungit et videmus eclipsim incoatam ex oriente
usque ad solarem terminum venientem. Item quando sol eclipsatur illa
parte prius eclipsata incepit prius discooperiri. et sic luna
veniens ab occidente. occupat solem. et ei se subicit naturali
suo motu versus orientem. et sic partem occidentalem primo deregit
sed tunc miraculose veniens luna ab oriente incepit cooperire
solem. ex oriente. et tunc non pertransivit. immo postea quando reversa
est partem quam prius occupaverat. ultimo dereliquit. scilicet occiden
tem. propter quod dicit. et rursum vidimus non ex eadem parte solem et defen
sum ex contrario diametrum. Item quando illa eclipsis est solis pertransit
in momento. sed tunc fuerunt. 3. hore a primo instanti. usque ad ul
timum. et postea redit ad locum suum. et sic patet quod cum luna sit minor
quam terra. non potuit totam terram obumbrare. quia umbra dirigitur
et terminatur in conum. quando corpus opacum luminoso est minus. sed si esset
equale tunc in infinitum procederet umbra et non faceret conum. et ideo
dicit quod quando est solis eclipsatio non potest esse nisi in uno climate. et
propter hoc videtur esse dicendum quod illud verbum. scilicet quod facte sunt tenebre in univer
sam terram. accipitur per synecdochen. sicut accipitur Exodi. x. quod lo
custe operuerunt universam terram Egypti. Si autem queritur
ad argumentum Origenis. quare non fuit hec eclipsis sic miraculosa
posita in libris philosophorum. potest dici quod philosophi et poete. tunc sa[pien]
tes quod esse non deberet non curaverunt advertere. immo siquis
cogitasset super hoc. potius attribuisset nubibus quam syderibus.
sed illi qui erant in Egypto. ubi non sic pluit potuerunt advertere.
sicut et fecerunt. ideo dixit Dyonisius. vel deus nature patitur. vel mundi
machina dissolvetur. propter quod fecerunt aram ignoto deo sicut
patet in actibus. ad argumentum dicendum quod ibi accipitur pars pro toto sicut patet in
corde quoniam. De ipso celo. utrum. scilicet celo quiescente cessaret omnis 91
adhuc quare alius motus. et videtur quod sic. quia cessante causa cessat
effectus. sed ille motus primi mobilis est causa omnium aliorum sicut
dicit philosophus. x. methaphysice. quod oportet dare in quolibet genere est unum primum
quod sit causa et mensura omnium aliorum in illo genere. — Contra. cessante mo
tu celi adhuc ignis ageret in stupam. sicut dicit articulus.
xi. c. in articulo. qui talis est si celum non staret ignis non
ageret in stupam. — Responsio dicendum quod sic patet per sacram scripturam et
sanctorum doctrinam et magistrorum sententiam. non omnis motus dependet
a motu primi mobilis. immo celo toto quiescente. tempore Iosue
fuit motus localis et occasionis. Iosue. x. ubi dicitur quod sol et
luna steterunt. et tunc si alia corpora non stetissent totus ordo
corporum celestium fuisset immutatus. unde dicere quod motus esse non
possit illo motu non existente est contra sacram scripturam. cuius auctoritas
maior est quam totius humani ingenii perspicacitas. Item est contra sanctorum
doctrinam. nam Augustinus xi. confessionum dicit quod stante celo adhuc movetur rota
figuli. quod sanctus vir sane mirans negaret. quod unus angelus vel unus sanctus non
possit dicere ad verbum stante illo celo. sed planum est quod in qualibet dic
tione dicenda est aliqua prolatio mensurata. aliquo motu vel tempore. propter quod
dicitur longa vel brevis. sed ut probatur. x. phisicorum. non potest esse tempus sine
motu. et motus sine tempore. Item de quolibet est verum dicere quod movetur vel quies
cit. et quocumque istorum dato sequitur quod sit tempus. quo mensuratur motus
vel quies. sicut probatur in phisicis. Item est contra sententiam doctorum sicut probat
argumentum pro ista parte. xi. c. articulo. in quo dicitur quod est excommunicatus qui di
cit. quod celo stante ignis non ageret in stupam. et ideo dicendum ad questionem quod
stante illo motu. potest esse aliquis alius motus. saltem localis. — Ad
argumentum dicendum quod cessante causa cessat effectus. sed quod est causa. celum autem non
est causa omnium motuum effectiva. sed bene est causa certificativa. quia per ap
positum ad illum motum. qui est magis regularis certificamur de mensu
ris aliorum motuum. et sic videtur intelligere philosophus. x. phisicorum. c. de tempore
ubi dicit. quod mediante motu celi mensuramus alios motus. ergo motus
celi est causa omnium motuum. et etiam motus ille causa generationis saltem per
accidens. sed non per se. quia ideo celum non solum agit per motum sed etiam per in
fluentiam. unde sicut ignis stans calefaceret sic illa corpora statia
possunt agere. per suas formas. et forte maior causa est quare celum
moveatur. ut corpora per talem motum vicissim appropinquent ut po
ssint suas influentias ad nos dirigere. unde miror multum quod
motus sit alicui ratio agendi. quia si ita est ubi talis ratio sequitur talis
effectus. — Ad id autem quod dicitur quod oportet esse in quolibet genere aliquid primum
et cetera. dico quod ita est in proposito. quia in genere motuum est aliquis motus prior
cui competit prima ratio motus et ille est celestis quia est magis velox
et regularis ad cuius operationem et per attributionem. dicuntur alii esse
motus. sicut ipse ponit exemplum de igne qui est primum in genere calidorum
et quanto aliquid ens plus appropinquat dicitur esse magis calidum
et similiter dicitur de ente quod magis dicitur de substantia. et per consequens de accidente. ita
tamen quod accidentia non dicuntur entia. nisi per attributionem ad substantiam et sic
dicuntur motus alii qui per accidens motus per operationem ad illum. nichi
lominus tamen sic accidentia sunt entia. sic et motus sunt motus licet non
sic proprie appareat sicut in aliis. abundantia aquarum vel siccitas
De inde quare utrum mare propter hanc unquam redundet vel deficiat 92
et videtur quod non quia nec reponitur in suo loco per suam materiam. sed solum per
formam. sed mare non dat fontibus nisi materiam. ergo et cetera. — Contra. Ecclesiastes primo. omnia
flumina intrant in mare. et mare non redundat. — Responsio dicendum quod
sicut narrat philosophus. 2. metheororum. aliqui dicunt quod mare aliquando
in aliquibus locis desiccatur et in aliquibus magis humectatur. et dicunt
quod causa est motus celestium corporum. sed propter suam magnitudinem
nemo advertit sicut nemo advertit suam velocitatem. nec
respiciat ad id fixum. unde et dicunt quod terra in principio fuit cir
cundata aquis. sed sol elevavit vapores et minorata est. forte
autem et origo fluminum est oceanus in quo est quidam locus qui dicitur
charach. in quo absorbentur omnes aque in parte septentrionali
in quo non invenitur fundus in profundo. et ex alio loco qui dicitur
carcasus. oriuntur omnes aque. ista opinio istorum non replet
sed quid sit de ista opinione nescio. nam dicere videtur quod tanta
multitudo aquarum que aliquando est in fluminibus non diminuat suum
principium. cum quantumcumque addatur quanto faciat ipsum maius. quantum
et equaliter omne finitum aliquoties deceptum tandem deficit. quod sed ad
hoc respondet glossa super illo verbo quod est allegatum in contrarium. Ecclesiastes i.
quod ideo mare non deficit quia quantum exit ex una parte tantum in
trat per aliam partem. unde quod sacra scriptura sit dicto et glossa sic ex
ponit. dico quod duplex est augmentum et diminutio. scilicet sensibile et percepti
bile. et tali modo non crescat mare nec redundat. quia est tanta ei
quantitas quod vix appareret unum magnum flumen intrans non solum
in medio mari sed nec in principio. non sic appareret una gutta vi
ni proiecta in amnem. unde nec mutat sensibiliter colorem
nec quantitatem. et planum est quod plus est ibi. et sic dico de exitu. quod si
subtraheretur una lagena aque de Arno. non videtur nec apparet. et
sic intelligit Salomon quod mare non redundat. quia omnia flumina
intrant in mare mediterraneum vel in mediterraneum. et exeunt ut iterum fluant.
utrum autem talis cursus et exitus a mari fiat naturaliter non est certum.
quia sic arguit philosophus. omne quod motu naturali quiescit quando pervenit
ad locum ad quem tendit. ergo si flumina tendunt ad mare naturaliter
exeunt postea violenter vel ibi quiescunt exemplum de lapide. quod non
est verum immo iterum exeunt. unde aliquis sapiens dixit quod a gubernatore
natore. universi hoc fit. Item habetur proverbiorum. 8. quando circundabat
mari terminum suum et legem ponebat aquis ne transirent fines
suos. Item Ieremie. 5. quod posuit arenam terminum mari preceptum
sempiternum quod non preteribit. et commovebuntur et non poterunt et in
tumescent fluctus eius et non transibunt id. sicut de motu ce
li hec dico de motu occeani. quo secundum motum lune sed de
motu fluminum quem videmus. ad incrementum est realiter sit
id. sed non sensibiliter propter tante continuitatis. et de tali augmen
to non est intendens dicere. quod aliquando sit minus vel maius. pu
ta quando durabit pluvia per unum mensem. per quam omnia flumina
inhabundant planum est quod illa aqua non cadit. sed de mari
exivit sed non apparet propter sua magnitudine. Et per dictum patet
responsio ad utrumque argumentum. Dicunt et huius modi est questio de voce
terminatis quoniam esse res vel signo. quo istas res habent 93
exprimere. nam secundum Augustinum de doctrina christiana. omnis scientia vel est de rebus
vel est de signis. est ergo questio de signis. utrum. scilicet vox vel terminus equivocus
habeat sua significata actu vel potentia. et videtur quod habeat actu. quia quando actu
intelligitur in aliquo actu sunt in illo. sed in termino equivoco actu intelligitur.
appellata saltem a diversis. ergo actu sunt in illo. — Contra. terminus equivocus
habet se ad sua appellata. sicut signum ad sua significata. sed signum
non significat nisi unum similiter in actu et plura in potentia. ergo similiter videtur esse dicendum de
termino equivoco. — Responsio dicendum quod circa hec est inter logicos contentio quia
aliqui dicunt sic. aliqui autem quod non. nos vero tales contemptores ad
presens relinquentes. dico sicut dicit Simplicius super predicamenta. quod est differentia
inter univoca analoga et equivoca. quia ut dicit analogum tenet me
dium inter equivoca et univoca. quoniam univoca significant sua significata
equaliter sed non in actu. equivoca autem significant sua significata
equaliter in actu. analoga vero tenent medium inter equivoca et
univoca. quia significant sua significata in actu. sed non equaliter sed per
prius significant unum et per consequens vel per attributionem ad. et hec videtur esse
sententia philosophi in periermenias ubi dicit quod si hoc nomen tunica imponatur
homini et equo et dicatur tunica est alba. sensus est homo est albus
et equus est albus. ideo dicitur in predicamentis quod equivoca sunt quorum nomen est commune
ratio vero substantie diversa. propter quod concedit quod non est contradictio in equivocis. quia si dico
canis est albus non potest dividicari nisi distinguatur quia in uno sen
su est vera et in alio falsa. si autem essent significata in potentia. tunc iudi
caretur secundum significatorem illius appellati qui esset actu. et tunc posset
iudicari et contradictio fieret ad id in intentione tamen dicentis quam au
dientis. unde non videtur esse oportunum distinguere. quod potest considerari
in se et in comparatione ad dicentem vel audientem. dicentes quod in se habet
significata actu sub copulatione. si autem per respectum ad dicentem sic
habet unum tantum. scilicet quod presens ei attribuit. quia pluribus ei attribuere non
potest. vel per comparationem ad audientem. et sic habet sub disiunctione quia
audiens dubitat. utrum accipiatur pro tali vel tali significato.
unde ad questionem presentem dico quod quelibet res debet iudicari secundum se potius quam
per comparationem ad aliud. ideo dico quod habet actu. et argumentum pro ista parte concedo.
— Ad argumentum dicendum quod signum si est univocum. significat unum. si autem
est equivocum tunc potest plura significare. et sic currit similitudo de
termino. Explicit primum quodlibet. Amen

Nota quod divisiones habent ad essentiale et ad accidentale impediunt
ergo quare duo corpora non possint esse simul non est propter id quod est eis essentiale.
scilicet situs et ordo partium in toto. sed est propter corporum dimensionem accidentalem scilicet propter
situm et ordinem earum in loco. igitur non possunt se penetrare. et hec est ipsa ratio
quod licet non possit tolli dispositio naturaliter tollitur tamen supernaturaliter. quod est dos subtilitatis
per quam unum corpus glorificatum potest illabi non glorificato. et ideo est in loco de dignitate
non a gravitate nisi per accidens. scilicet quia corpus in quo sibi situm dedicat continet in loco posse.

Quodlibet 3m.

In disputatione nostra de quolibet nuper quesita plura dubia fuerunt quesita proposita. Quorum quedam pertinebant ad deum, quedam autem ad eius effectum. Illa autem que pertinent ad deum, quedam respiciunt eum in se, quedam autem in ordine ab eo ad supposita. Sed autem que respiciunt deum, non respiciunt eum absolute sed per comparationem ad actum consequentem in exteriore materia. Quarum una erat hec. Utrum deus possit movere unum corpus de loco ad locum in instanti. Et videtur quod sic per regulam phy. 4 phy. quod tale est si tanta virtute movetur aliquod mobile in tanto tempore, in duplo maiori virtute in duplo minori tempore et sic per ordinem. Ergo virtus que illa transcendit in infinitum movebit in infinito minori mensura. Sed nulla mensura distat in minori in infinitum nisi instans. Ergo cum divina virtus sit infinita, optime poterit movere corpus de loco ad locum in instanti.

Respondeo ad quod dicitur quod item alia auctoritas que possit valere et probare christi adventum est in psalmo 39 ubi volens dare signum sui adventus manifeste dicit esse quando oblationes pro peccato non fient nec sacrificia. quando dicit sacrificium et oblationem noluisti. corpus autem adaptasti mihi. holocausta et pro peccato non postulasti. tunc dixi ecce venio in capite libri scriptum est de me ut faciam voluntatem tuam deus legem tuam in medio cordis mei. cum non deus numquam voluit privari honore sibi debito per sacrificia. sicut patet in lege. semper non voluit quibusdam sacrificiis coli. apparuit ergo quod cum tanto tempore fuerint privati sacrificiis iudeorum. oportet aliqua alia dari quibus honoretur. que plus acceptet quam illa legalia. ex quo non debet privari suo cultu. ideo dicit illa nolle quando veniret id sacrificium agni immaculati. cui corpus adhuc ydoneum deus suo filio adaptavit. quod sibi offeret cotidie a beatis. ideo iudeis illis unum aufert. et aliud infert. aufert sacrificia et holocaustamata et infert sui adventus presentiam. ideo signanter dicit ecce venio. ad verbum domini ianuam(?) hic denotatur. ergo cum ipsi steterint 1296 annis sine sacrificio. concedatur nostrum sacrificium esse id quo deus petit honorari.

Quando autem deus hic velit patet in psalmo. sacrificium laudis honorificabit me et illic iter quo ostendam illi salutare dei. hic nostrum sacrificium non est solum in uno loco quale erat primum. sed ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen suum in gentibus. et in omni loco sacrificatur et offertur nomini suo oblatio munda. quia magnum nomen suum in gentibus sicut dicitur malachiae 1. constat autem quod hic non potest intelligi de sacrificio iudeorum. quia omnis oblatio erat immunda extra ierusalem. nec possunt dicere iudei quod illi qui descenderunt cum azaria et iohanne filio caree in egyptum ieremiae 42. dicentes quod ibi fiat sacrificium. allegantes isaiae 19. in die illa erit altare domini in medio terre egypti. et titulus domini iuxta terminum eius et erit in signum et testimonium domino exercituum in terra egypti et clamabunt ad dominum a facie tribulantis et mittet eis salvatorem. quando impossibile est quod tale sacrificium domino esset in testimonium beneplacitum. quia illuc descenderunt contra domini voluntatem. item quod ipse comminatur eis. se illos penitus consumpturos per nabuchodonosor ieremiae 31(?). sic et fecit. ergo impossibile est quod ibi sacrificet. item dato quod non essent consumpti. quomodo essent ausi sacrificare in egypto illa animalia que honorant egyptii. quando moyses numquam fuit ausus cum tamen esset ibi et adsentiente rege pharaone quando dixit ite et sacrificate deo vestro in terra hac. tunc respondit moyses non potest ita fieri. abhominationes egyptiorum sacrificabimus domino. quod si mactaverimus ea que colunt egyptii coram eis lapidibus obruent nos. nam ipsi egyptii adorabant taurum ad honorem apis. et vaccam ad honorem ysidis. ergo si tunc in tanta fama et multitudine timuit moyses. magis timerent isti. ergo oportet ergo ibi esse altare quod intelligatur de sacrificio nostro. item dato et quod non sic esset. adhuc plus. quando prophana erant eorum sacrificia nisi facta fuissent in loco quem deus elegisset scilicet ierusalem. sicut est preceptum deuteronomii 12. non facietis altare domino nisi in loco quem dominus deus tuus elegerit. item patet quia completa est desolatio et dispersio predicta esse futura per romanos scilicet titum et vespasianum 40 anno post eius passionem. unde monet eos gesce(?) a sua persecutione ex quo iam sunt exterminati sicut predixit. gesate ergo ab homine cuius spiritus est in naribus eius quia excelsus reputatus est ipse. sicut totum patet in ysaia 2. ubi premittit de celsitudine christi. qualiter fuit preparat(?) in iudice montium et ad eum confluxerunt omnes populi. ut docentur … de pace habita tempore suo sub octaviano. item quod fecerunt de laceris(?) romanis. et tandem addit eorum destructionem et dispersionem per titum et vespasianum quam plene videmus esse completam. et postea qui imperat quod fecerunt quando dicit quod gesate a principe eius persequi quia spiritus iudicem erat in eius naribus. ideo lxx videntes hanc nimis posse displicere iudeis. obmiserunt hanc particulam

(In the margin: Hanc questionem diffuse pertractat augustinus 18 et 19 de civitate dei per totum. et ponit 18 c. 19 quod iudei tam evidentia testimonia de christo non crediderunt. quia sicut convenit in peccatio(?) prophete que dicit obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum eorum semper incurva.)

excelsus reputatus est ipse. quia sonat in hebreo celsitudo quod non competit nisi christo. et non pharaoni de quo ipsi volunt exponere. quam dispersionem explicat bene psalmus dicens. deus ostendit mihi super inimicos meos ne occidas eos. ne quando obliviscantur populi mei. disperge illos in virtute tua. hec autem dispersio tam duravit plus quam umquam aliqua alia. ergo oportet quod propter maius peccatum commissum per eos. ergo cum ipsi prius fuerint dispersi propter ydolatriam sed non per tantum tempus. et modo sint magis puniti. oportet quod sit maius peccatum. non est autem aliud maius ydolatria nisi peccatum mortis christi invidiose et malitiose. item completi sunt anni quos promisit gabriel danieli. et fluxerunt ab illo die quo concessit artaxerses rex neemie suo pincerne restaurari muros ierusalem. usque ad annum tiberii cesaris 19um. fluxerunt anni 475 solares. qui faciunt lunares quod sunt anni iudeorum 490. in quo anno 19 tiberii cesaris fuit occisus christus et postea per modicum spatium fuit occasus sicut totum patet danielis 9. lxx ebdomade abbreviate sunt super populum tuum et super urbem sanctam tuam. ut consumatur prevaricatio et finem accipiat peccatum et deleatur iniquitas. et adducatur iustitia sempiterna. et impleatur visio et prophetia. et ungatur sanctus sanctorum. scito ergo et animadverte ab exitu sermonis ut hedificetur iterum ierusalem. usque ad christum ducem ebdomadas 7 et ebdomadas 62 erunt. et rursum hedificabitur platea et muri in angustia. et post ebdomadas 62 occidetur christus et non erit eius populus qui eum negaturus est. et civitatem et sanctuarium dissipabit. unde si ista anni bene computentur. potest probari christum venisse sed non est curandum scire unde istas computationes. sunt computationes. item perse tenuerunt regnum annis 119(?). postea venerunt macedones. et steterunt usque ad cleopatram per annos 300. quibus successerunt romani. usque ad 19 annum tiberii cesaris quando christus fuit necatus in imperio per 49(?) annos. et summa omnium annorum 475 solares et sunt lunares 490. item via pauli ad hebreos 7 est quia de mutato quando dicitur scilicet translato per sacerdotium leviticum erat sub quo populus legem accepit. quid adhuc necessarium fuit secundum ordinem melchisedech alium surgere sacerdotem et non secundum aaron dici translato enim sacerdotio necesse est ut legis translatio fiat. item illa prophetia famosissima iacob non auferetur sceptrum etc. quia sicut compertum erit quod hic nec nunc venerunt numquam cessavit quin aliqualiter haberent aliquod regimen dignitatis. usque ad 40 annum ante natum christum et tunc fuit datum herodi ascalonite cui fuit data in uxorem ab antonio augusto quedam domina cui debebatur regimen. et extunc devolutum est regnum ad alienigenam. Et per hoc patet responsio ad argumentum. procedit enim ab insufficienti. quia si una auctoritas per se non sufficit. tamen cum alia adiuncta bene convincit.

Circa quod de christo fuit. utrum fuit ab aliquo demone cognitus esse filius dei. et videtur quod sic. quia in luca dicitur quod sciebant esse eum filium dei. contra. ad corinthios dicitur quod si cognovissent numquam dominum glorie crucifixissent. Respondeo dicendum quod scientia potest sumi large et stricte. Si sumatur large pro certa notitia rei alterius testimonio acquisita vel probabili opinione sicut dicit augustinus de civitate dei. absit a nobis ut illa scire nos negemus que a fide dignis viris audivimus. alioquin nesciremus oceanum esse vel alexandriam. isto modo non solum demones. sed et homines et apostoli christum cognoverunt esse filium dei. sicut patet iohannis 6. quando christus dixit apostolis numquid et vos abire. respondit petrus domine ad quem ibimus. verba vite eterne habes. et nos credimus et cognovimus quia tu es christus filius dei vivi. item et quando christus consuluit vos autem quem me esse dicitis. respondit petrus. tu es christus filius dei vivi. et isto modo cognoverunt demones. unde quando expulit eos de hominibus dicitur. exibant autem demonia a multis clamantia et dicentia quia tu es filius dei. et increpans non sinebat ea loqui. quia sciebant ipsum esse christum luce 4. item quid nobis et tibi ihesu nazarene. venisti ante tempus perdere nos. scio te quis sis sanctus dei. in eodem capitulo. sile et dicitur marci 1. Secundo modo potest accipi scientia stricte. pro certa notitia. sicut dicitur 1 phisicorum tunc arbitramur cognoscere unumquodque quando causas illius cognoscimus. vel in posteriori. scire est per causam cognoscere vel

intuitive. speculari. et nullo istorum modorum cognoverunt demones christum esse deum. quod sic probatur. nullus potest intuitive deum videre nisi sit beatus. nam secundum augustinum visio est tota merces. sed illa demonia non erant beata. item non argutive. quia non per causas que est potissima cognitio. quia dei nulle sunt cause. nec per effectum de quo magis possunt videri. sicut enim dicit ipse met. opera que ego facio in nomine patris mei. ipsa testimonium perhibent de me iohannis 10. nam sicut dicit augustinus 9 de civitate dei 21. christus tantum innotuit demonibus quantum voluit et tantum voluit quantum oportuit. per quedam temporalia signa sue virtutis effectum. sed planum est quod nullus effectus videbatur demones qui necessario duceret in cognitionem talis esse. immo si omnes in unum congregarentur. non equarent suam causam. quod patet. nam inter omnia opera mirabilia. nulla videntur esse maiora quam suscitatio mortuorum. quod scimus et antiquos fecisse prophetas. ergo si per illa opera sufficienter probaretur. faciens esse christus. tunc bene petrus et alii apostoli cum et ipsi mortuos suscitaverint potuissent eodem dici quod non dicatur. immo quod plus est ipsi apostoli fecerunt maiora opera quam christus sicut patet iohannis 14. qui credit in me opera que ego facio. et ipse faciet et maiora horum faciet. quod fuit impletum in principe apostolorum in eius contactu. nam et si christi fimbria infirmos sanavit umbra autem petri similiter infirmos sanavit. et planum est quod umbra est minus pertinens ad hominem quam fimbria. unde si arguatur de illo verbo christi. quando dicit quod fecit opera que nemo alius fecit potest dici quod verum est quod nullus fecit prius. sed postea fecerunt apostoli. vel clarius nullus legitur fuisse cuius fimbria sanaret et redderet oculos ceco nato. sed ista non sunt maiora ut dictum est per augustinum quam sit mortuorum suscitatio. et ideo dico quod demones. nec per causam nec per effectum potuerunt clare cognoscere christum. sed bene plus et vehementius opinabantur eum esse filium dei quam alios miracula facientes. quia ipse aliquando videbatur facere sine oratione et aliquando cum oratione. sicut patet de lazari suscitatione quod oravit et vocem audivit. alii autem semper cum oratione faciebant miracula. vel … propter petrum. Et hoc videtur esse sententia augustini 9 de civitate dei 21 dubitavit de illo demonum princeps. eumque temptavit an christus esset explorans. quantum se temptari permisit ut hominem quem gerebat ad nostre imitationis temptaret exemplum. propter quod credo quod si princeps demonum non cognovit per illam temptationem. quia non postea iterum temptavisset super eum. quod male potuerunt alii inferiores demones cognoscere pro certo. item in eadem sententia videtur esse ambrosius super luce 4 super argumentum allegatum. ubi sic dicit. quod sibi vult talis sermonis exorsus. nisi quia cognoverat filium dei esse venturum. sed venisse per infirmitatem non putavit. sed per modum visis miraculis ex quadam suspitione coniecturavit esse filium dei. item crisostomus super id marci. scio quia sis sanctus dei. dicit quod non certam autem firmam adventus dei habebant notitiam. sciebant tamen ipsum esse in lege promissum. quod autem ipsum confitebantur esse filium dei. magis erat ex suspitione quam certitudine. item beda super id luce. sciebant eum esse christum. cum ieiunio fatigatum eum dyabolus videret verum hominem intellexit. sed quia temptando non prevaluit utrum filius dei esset dubitavit. Et per dicta patet responsio ad utrumque argumentum.

Circa quod de christo erat. utrum in eo fuit eadem caro secundum speciem cum carne secundum materiam. et videtur quod non sit eadem sed diversa. quia secundum philosophum caro secundum materiam fluit et refluit. illa manente eadem. sed illa non sunt idem quorum unum est in fieri et fluere. et alterum in continuo esse. contra. illa que sunt diversa unum non fit ab alio. secundum philosophum de generatione. caro secundum materiam fit caro secundum speciem. ergo non est diversa. ergo sunt et non diversa est eadem. Respondeo dicendum quod in homine est duplex humidum invenire secundum medicos. primum est radicale quod contrahitur a parentibus et vocatur caro secundum speciem secundum aliquos. et hoc pertinet ad speciem. secundum humidum est nutrimentale. et vocatur caro secundum materiam. et tale minuitur et restauratur per fluxum et refluxum. et hoc non pertinet ad speciem. quod habetur ex alimentis. ex quibus non transit in humidum radicale. quod magis appellatur veritatem humane nature. quam … humidum ab origine. et sic non est in nobis quod non fuit in adam. Sed alii non

tenent hanc viam. sed dicunt quod generatio fit de superfluo alimenti sicut vult sentire augustinus de vera religione. quando dicit quod alimenta que apta sunt transeunt in structuram huius visibilis corporis. que vero non apta sunt per congruos meatus emittuntur. ergo planum est quod id quod transit sit in corporis structuram est de veritate corporis. Filia(?) dicit 83 questionum et de libero arbitrio(?). unde veritas carnis secundum speciem non est aliud quam caro cui competit operatio carnis. unde quod ad sit de hoc. tamen de carne secundum speciem et secundum materiam de qua est presens questio non est dubitandum quin ille non sunt due carnes numero. sed sunt una differens secundum rationem. sicut est. ille est verus oculus secundum speciem cui competit actio specifica. species est videre. sicut illa est vera caro secundum speciem cui competit specifica actio speciei. unde non est maior dubitatio de carne quam de aliis rebus secundum sententiam illius philosophi cuius verba et distinctio sunt hec. quod dicitur 1 de generatione quod habet duplex secundum speciem et secundum materiam. contingit invenire in omni natura reali habente speciem in materia. ergo lapis cum habeat speciem in materia ibi est invenire lapidem secundum speciem et secundum materiam. et planum est quod ibi non est … distinctionis a nutrimento cum non nutriatur. ergo nec in homine potest dici quod sit distincta caro habita a parentibus ab illa que est a nutrimento. unde dico quod caro de qua est … non fuit distincta secundum speciem et secundum materiam. sicut due carnes. nec situ secundum sententiam philosophi et commentatoris. sed est una et eadem numero. caro secundum speciem et secundum materiam. sed caro secundum speciem pro tanto dicitur in quantum habet speciem et formam carnis. et proprietates forme consequentes. ut agere conservare manere. secundum autem materiam appellatur caro. in quantum habet materiam carnis. et proprietates materie consequentes ut fluere et transmutari et pati. unde totum id compositum carnis fluit et refluit et totum manet et agit. sed fluit ratione materie. eo quod ei competit per se fluere et transmutari et forte pati actiones. manet autem et agit ratione forme. eo quod forme competit agere et manere. sicut existere in esse per se. nam omne esse est a forma. et pati actiones competit materie. unde cum talis operatio vel passio non fiat per electionem et appositionem. oportet quod totum agat in totum et sic patitur de uno sic dicatur. per calorem naturalem. et totum augetur. dicit tamen philosophus idem quod caro secundum speciem dicatur augeri. quia manet. non autem secundum materiam quia fluit. non quod forma secundum se augeatur. cum augmentum fiat secundum magnitudinem nam augmentum est prioris quantitatis additamentum. sed totum compositum augetur. in quantum habet formam manentem. propter quod dicit idem commentator partes sunt in fluxu … partes sunt in permanentia autem in quantum habent formam. et quia augmentum non est augmentati nisi in quantum manet contingit quod non sit augmentum in partibus nisi in quantum habent formam. cuius est persistere et manere. et sic patet responsio. quod in domino nostro ihesu christo fuit eadem caro secundum speciem et secundum materiam secundum realitatem. sed differens solum secundum rationem ut dictum est. Ad argumentum dicendum quod totum fluit et totum manet secundum diversam rationem. eo quod contingit fluere ratione materie. sed manere ratione forme. sed tamen forma una facit compositum unum per essentiam existentie. unde minor est fallacia quod sit unum fluens et manens immo bene est unum re sed differt ratione.

Circa secundum questiones non de deo sed de virgine dei genitrice. Ubi autem habet considerari secundum sunt duplex esse. scilicet esse … quod habet actionem et esse quod habet … actionem. Erat autem una quod de virgine secundum sunt esse. primum scilicet naturale. et est quod talis. utrum scilicet inter potentias anime et eius actum sit dare medium. et quod sic probatur. quia id dicitur habere medium quod non potest exire in actum aliquem nisi alio mediante. sed talis est voluntas quod non potest velle nisi primo sibi sit actu intellectum ergo et cetera. contra. quando aliqua sunt idem inter ea non cadit medium. sed potentia et actus eius sunt idem. ergo et cetera. Respondeo dicendum quod una et eadem res sortitur diversa nomina secundum diversas comparationes. nam hic albedo ut in se considerata est quidam color. ut autem comparatur ad subiectum quod dealbat est quedam forma albificans formaliter. ut autem comparatur ad oculum quem disgregat est principium sive potentia disgregativa. quod existente in primo actu quem habet in supposito. secundum ipsa potest agere. sed ad aliquem actum non solum requiritur agens sed et recipiens et continuans. tales actiones. ut dicitur in sex principiis. et medium generis dispositum. sic est in proposito. quod potentie anime est in se quedam natura.

ut autem comparatur ad animam, est quaedam forma dans tale esse, puta intellectivum vel volitivum. Ut autem comparatur ad obiectum apprehensibile dicitur potentia intellectiva vel appetitiva. Sed praesentato sibi obiecto statim potest se ipsam agere actum secundum ex quo iam habet primum in subiecto, nam actiones sunt suppositorum; et sicut inter primum nunc et secundum non cadit medium, sic inter primum actum et secundum non cadit medium quin statim possit agere praesentato sibi obiecto. Exemplum de pupilla quae statim videre potest coloratum praesentatum sibi per lucem; et intellectus potest intelligere praesentatum obiectum intelligibile per ministerium sensuum vel per speciem, et voluntas statim potest velle praesentato sibi obiecto appetibili per intellectum. Unde si quaeratur utrum requiratur medium colligantiae vel distantiae, dico quod non. Si autem quaeras de medio dispositionis quod requiritur in passo, dico quod sic, nam actus activorum non sunt nisi in patiente et disposito, et sic patet quaestio. — Ad 1 dicendum quod voluntas bene potest habere actum secundum, qui dicitur volitio, absque alio medio dummodo sit praesentatum obiectum, tamen agens tale actum et hoc demum est. Unde non est ad dicendum voluntas non potest velle nisi quod intellectus intelligit, quia dicitur quod voluntas habet praesens volibile ad quam velit, sed hoc proprie non dicitur medium nisi quo dispositionis passibile. — Ad 2 respondendum quod illa non sunt unum nisi proportione quae est inter causam et suum effectum. [illegible]

8 Cum quaeritur utrum ministrantes nobis sacramenta [illegible] sacramentis et primo in generali, utrum sacramentum debeat esse de necessitate sacramenti et quod quaedam substantialiter alicui particulae verbalis requirunt in sua forma, nam ista dictione tacta vel substracta cessat sacramentum. Et probatur propter hoc quod sine sacramento aliquid dicitur quod ablata vel mutata alicui... Et quod forma non sunt sacramentalis, ergo non potest dici quod de se... De talibus actionibus quae substantialem formam sacramentorum mutant non remanet sacramentum, ergo non est sacramentum. Solutio: non sunt ista verba, nam in eis est dicendum quod sic docet Augustinus de Trinitate: nullus potest legem posse potest mutare vel innovare; ergo potest dici quod de sacramentis non dicendum. Et primo, quod sacramenta cum legibus non sunt mutanda, ... ergo non possunt mutari. Lex et forma sacramentorum fuit et est ... ad addendum vel subtrahendum, sed illa verba integra custodire debent. Unde apostolus ad Galatas: si quis vobis evangelizaverit praeter quam quod evangelizavimus, anathema sit; et non aliqui dicunt ... evangelizatum fuit, anathema sit. Sed ... si formae sacramentorum mutantur ... vel in substantia ... sacramentalibus ... [illegible]

operetur, et si verba sacramentalia non sunt in eo per aliqua formam, quae non formata non sunt, et si non sunt non possunt operari. Quod autem sit illa forma non est mirandum, quia spiritualis est in quolibet sacramento, quod autem contingit igne et ideo igne fiat etc., quod non fit significat ad substantiam a forma debita illi sacramento de quo agitur. Est tamen hic attendendum quod cum verba in sacramentalis operentur non de omni est, oportet considerare in tali substractione utrum tollatur debitus ordo sensus verborum quem illa verba facere debent, quia si ita est omnino tollitur efficacia sacramenti. Si autem substrahatur aliquid quod non sit de substantia, non propter hoc verba perdunt sensum suum debitum, ut si auferatur de verbis corporis consecrandi illa coniunctio "enim", quia illa substracta non propter hoc aliquid minuitur de sensu verborum illorum, et consequenter non destruitur forma sacramentalis. Licet qui sic faceret facere mortaliter peccaret. Et similiter dico de additione, quia possunt addi aliqua ad verba quae variarent sensum et tunc non fieret, ut dicendo ego baptizo te in nomine patris maioris et filii minoris et spiritus sancti, non esset vere baptizatus. Si autem adderetur aliquid quod non immutaret, ut patris omnipotentis et filii unigeniti et spiritus sancti paracliti, non propter hoc tollitur sacramentum, quia omnia illa includuntur ibi. Si autem diceret in nomine patris et filii et spiritus sancti et beatae virginis, non credo quod sit baptizatus, eo quod unum quod nomen beatae virginis ad operationem quod fit, tamen si diceret et beata virgo te adiuvet, quia tunc apparet quod ipsa nihil facit in effectu illius sacramenti, sed insinuatur quod pro eo rogetur, non credo quod destrueretur sacramentum. Unde contra tales multum loquitur apostolus I ad Corinthios I: numquid in nomine Pauli baptizati estis? Et sic patet quod omnis substractio variationis intellectus formae verborum sacramenti destruit et non remanet. — Ad 1 dicendum quod illa verba sunt instituta a Christo, licet non inveniantur in evangelio, quia non omnia sunt ibi, sicut patet in fine evangelii beati Iohannis, et de verbo beati Pauli quod dicit quod Christus dixit: quod beatius est dare quam accipere, tamen non est in omnibus evangeliis. Sic dico de formis sacramentorum quae bene fuerunt notae apostolis. Utrum autem illa sit talis nunc non quaeritur.

9 Cum quaeritur de sacramentis in speciali, et primo de ianua et fundamento sacramentorum, scilicet baptismo, et quaeritur utrum possit parvulis subveniri praeterquam per baptismum in lege nova, et probatur quod sic, quia in lege nova non debet parvulus esse deterioris et peioris conditionis quam in veteri vel salutis ante legem. Sed tunc salvabantur sine aliquo sacramento per solam fidem parentum; ergo multo fortius in lege nova possunt salvari. Minor patet per Magistrum I distinctione I, et est verbum Gregorii qui dicit IV Moralium: quod nunc facit apud nos aqua baptismi, fatiebat apud veteres pro parvulis sola fides. — Contra salvator clamat absque distinctione Iohannis 3: nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnum caelorum. — Respondeo dicendum quod cum dicitur quod parvulis de communi lege non potest aliter subveniri quam per baptismum, causa ratio est haec, quia nullus potest consequi salutem nisi per Christum, quem deus posuit propitiatorem pro peccatis nostris in sanguine suo. Nam non est aliud nomen sub caelo in quo oporteat nos salvos fieri. Haec autem salus est indiata primo huic vel illius, et ideo oportet quod per illam deriventur et fiat et applicetur illi vel huic. Ideo autem est sacramentum baptismi, sic ille qui hoc operatur percipit, et quia sic percipit ideo oportet sic fieri. Unde numquam aliqui fuerunt salvi nisi prius fuerint Christo incorporati, quia antiqui fiebant membra eius per fidem veterum, nunc autem fiunt membra eius per fidei aut professionis signum et baptismi susceptio. Sed in hoc est difficultas quia dicitur talis susceptio si non potest esse per actum sufficit quod sit per desiderium in adulto, sicut dicitur de consecratione distinctione 4 capitulo baptismi consecrato cordis supplere dicitur vicem baptismi quando baptismum ministerium non contemptus religionis sed articulus necessitatis excludit. Idem dicit Magister distinctione 4 capitulo 3 interlinearis glossa super Iohannem: nisi quis renatus etc. Si necessitas impedit voluntas sufficit, quia ille qui sic desiderat baptizari est in corde iam baptizatus. Sed hoc negatur de parvulis quod tale desiderium habere non possunt, aliqui tamen dicunt quod in tali casu parvulis sufficit fides aliena, et habetur per glossam super Iohannem: et videns Iesus fidem illorum, quod sic dicitur: quantum valet apud deum fides propria, apud quem tantum valuit fides aliena ut exterius et interius sanaretur. Unde satis videtur velle glossa illa quod fides aliena possit parvulis subvenire in tali articulo. — Ad argumentum dicendum quod verum est quod tunc poterat subveniri parvulis, hoc autem erat quia non dum erat

preceptum cum multo sunt salvati, sed quia mandatum praeceptum aliter fieri, ideo non est possibile aliter fieri de communi lege remedium nisi sic ipse praecepit fiat de privilegio speciali aliter vult facere dominus, est quia suo gratia non est taliter sacramentis alligata quin aliter conferri possit. Si autem arguis de levitate legis, dico quod simpliciter lex nostra est facilior quam illa antiqua, eo quod eius mandata gravia non sunt sicut erant illa. Unde facilius potest puero dari remedium per aliquam aspersionem aquae cum debita forma exigente hoc expressione gratia ei advenit. [sacramento scilicet paenitentiae de quo post agitur.]

10 Cum quaeritur de eo. Quaestio una quod est utrum sacramentum paenitentiae datum ab aliquo ignorante formam sacramentalem valeat sibi ad salutem credendo quod sacerdos bene sciat. Et videtur quod sic, quia ignorantia excusat, sicut dicit Christus: si non venissem et locutus eis non fuissem, peccatum non haberent, nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Unde et Paulus dicit: ideo misericordiam consecutus sum quia ignorans feci. Ergo iste ignorans illum nescire quod debet scire excusatur. — Contra: si caecus caeco ducatum praestet, ambo in foveam cadunt. — Respondeo dicendum quod talis confitens vere absolutus est a sacerdote etiamsi nesciat quod eius coram intueretur, nam homo videt ea quae apparent, deus autem intuetur cor. Sicut nam dominus est in praecedenti quaestione, quando non potest adesse opus sufficit desiderium, sic est de isto qui habet desiderium absolvendi et requirit iste est facere opus, et sic sufficit ei bona voluntas. Unde non deficit sibi fides sacramenti, licet sibi deficiat sacramentum fidei. Verum est tamen quod per formam sacramenti duo fiunt: unum est peccatorum remissio, aliud est aliqualis poenae remissio ex virtute sacramenti, primum recipiat plene talis confitens, sed non secundum. Unde talis non solum quando confitetur immo antequam vadat ad confitendum cum bono proposito confitendi absolutus est quo ad deum, sicut patet de illis leprosis missis ad sacerdotes cum bono proposito obediendi divinae iussioni, qui in via mundati sunt. Et sic tales possunt dicere cum psalmista: ego dixi in corde meo confitebor, et tu remisisti iniquitatem peccati mei. Augustinus pro ista parte bene concludit, sicut patet 33 quaestio 3, huius distinctionis, ubi habetur quod sola cordis contritione sine oris confessione dimittatur peccatum exterius petentem. — Ad argumentum quando dicitur quod si caecus caeco ducatum praestet ambo in foveam cadunt, dicendum quod non valet in proposito, quia hic est unus caecus ducens, sed non est caecus alius qui ducitur, immo e contrario est multociens quod frequenter potest contingere quod caecus ducit illuminatum, puta equum militis, et tamen miles dirigit caecum equum suum, tamen cadit in foveam. Vel dicendum quod in absolutione considerandum duplex sacerdos, scilicet interior et iste est principalis, a quo iste est absolutus, nam Christus operatur principaliter in omni sacramento, et secundarius scilicet ministerialis, et iste est caecus, et ideo non reputatur, sicut quod ille debet exire sui officii facere sic dominus est. [Quaelibet hora sit confitendum quando occurrit memoria.]

11 Cum quaeritur si peccati mortalis, et praecipue quando quis est infra missarum quod sic, quia ideo sacramentum non debet recipi nisi prius receptum isto, alias recipit indispositus et fictus. Sed qui sic recolit et non est per confessionem mundatus non est dispositus, ergo etc. — Contra: quilibet debet vitare scandalum, sed iste scandalizaret circumstantes si tunc iret ad confessorem vel vocaret ad se, ergo etc. — Respondeo dicendum quod susceptio sacramentorum est praeceptum affirmativum quod non obligat ad semper sed semper, ideo non oportet quod in quacumque hora occurrit memoria peccati quod statim faciat, sed sufficit habere in proposito loco et tempore confitendi. Sed bene tenetur per praeceptum negativum, id est non habere quod impedit eum ab amore dei, id autem repellitur per contritionem et dolorem, in qua contritione expoliatur ab illo quod tenetur non habere. Sicut dicit propheta: quacumque hora ingemuerit peccator omnium iniquitatum suarum quas operatus est non recordabor. Unde secure doleat de peccato et proponat confiteri suo tempore et compleat missam suam. Unde Augustinus dicit quod effectum sacramenti excludit non articulus necessitatis sed contemptus religionis. — Ad argumentum dicendum quod ille non est fictus, immo est dispositus per se cum dispositio postea advenit per se talis memoria, non peccatum nec culpa per quam redditur indispositus. Unde prius quam iret fuit confessus et absolutus sine contritione, sed postea accidit

nova obligatio confitendi, accedente tali memoria, sed illam obligationem persolvet tantum ille obligatus qui non est in pro loco et tempore executioni mandanda recipiente sacramentum, sed per confessionem.

12 Cum quaeritur non per confessionem ad totum ad administrationem. Et est quod utrum talis ministrans sacerdos possit impedire talem sacramentum fictae confitenti ut fugiat confusionem etc. de sepultura. Et est talis casus: aliquis infirmus tenetur aliqua restituere sed nullo modo tamen ne privetur sepultura facit vocari sacerdotem et confitetur ei. Sacerdos autem non debet eum absolvere, et tunc ille infirmus coram amicis dicit: domini, ego sum confessus et iste non vult me absolvere. Tunc multum iste est perplexus, quia si absolvit non digne administrat, si non absolvit revelare videtur peccatorem saltem secundo. Ideo quaeritur quid sit faciendum tali confessori. Et videtur quod debeat eum absolvere, quia si non facit revelat eum esse in aliquo peccato propter quod non debet absolvi, sed hoc facere non debet ullo modo propter praeceptum illud de te talis omnis utriusque sexus etc. — Contra: nullus debet facere iniuriam sacramento, sed qui sic absolveret confitentem poneret formam super indispositum materiam, ergo etc. — Respondeo dicendum quod secundum apostolum ad Romanos non sunt facienda mala ut veniant bona. Unde licet iste talis sacerdos in tali articulo constitutus debeat cavere a scandalo cum statum in proposito eius confitentis illius infirmi, tamen per nullo debet committere scandalum per amore veritatis. Sicut dicitur extra de regulis iuris et est verbum Ieronimi: utilius scandalum nasci permittitur quam veritas relinquatur. Unde dato quod illi scandalizentur hoc ei sibi dampnum, quia ad hoc iste sacerdos nihil facit nec per se nec per accidens nisi silendo. Unde vadat viam suam non curando quod alii loquantur, iniqua loquatur. Ex quo non recedit a tramite veritatis, et praecipue veritatis sacramentorum administrandorum, nam est fidelis dispensator sacramentorum dei de quibus dicit apostolus: hic iam quaeritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur, et potius supplere. Unde si talem fidelem propter veritatem pati contigat, tunc est inter beatos qui propter veritatem cessabant aliis pecoris. Nam si quid patimini propter iustitiam beati. — Ad argumentum in contrarium dicendum quod iste non revelat nec facto nec verbo, quia nec ad dictum nec factum non provocavit et sic factum lapsus. Si autem dicat ego feci quod scio, nescio melius facere, dicit dicere est melius consilium non video quod iste offendat in aliquo ministrator. Hoc autem potest fieri confessum.

13 Cum quaeritur utrum talis ad iungere sibi paenitentiam et postea adaequare quotiens sibi videbitur, et videtur quod non, quia iam per talem impositionem paenitentiae fieret sibi honus domini grave et non leve, contra id quod dominus dicit: iugum enim meum suave est et honus meum leve. — Contra: opposita sunt nata fieri circa idem, sed sacerdos potest ei paenitentiam iniunctam minuere, ergo et augere. — Respondeo dicendum quod si sacerdos ex aliqua causa rationabili advertat esse expediens animae confessi potest sibi dicere et intimare paenitentiam maiorem vel etiam minorem, et praecipue si ille est suus ordinarius confessor, sicut sunt presbyteri curati. Et dato quod ille non faciat debet tamen insinuare ut ille humiliet, sicut dicitur in 20 quaestio 3 et ponitur 26 quaestio 1 capitulo primo qui infirmo non est imponenda paenitentia sed insinuanda, quia non est in statu quod possit eam facere, saltem tunc ille in tunc humiliat. Sic est in proposito quod ille debet recipere paenitentiam sicut est vere paenitens. Si autem non recipit tunc est infirmus nominum tamen debet ei tunc insinuari ut saltem intus paeniteat fortiter. Tamen non credo quod facere debeat sacerdos sine magna et rationabili causa, nec debet sibi formare conscientiam de prava paenitentia imposita, quia omnes sunt qui puniuntur quia non propter hoc evadent quod deus iustum iudicabit, quia non exibit inde donec reddat novissimum quadrantem. Unde complebit in purgatorio quod hic defuit. Unde est si primam non facerent non propter hoc damnarentur, nisi facerent ex contemptu, et tunc non propter paenitentiam obmissam sed propter contemptum superveniente. — Ad argumentum dicendum quod non est iugum grave immo est leve homini ordinato, qui iudicat quod fructuosum est, sed dicit unum pater noster quam alibi satis plus facere. Unde ex sua mala dispositione venit quod non recipit in tali casu paenitentiam sibi impositam.

Sic casum istum.

Etiam quomodo circa sacramenta. Queritur una questio circa sacramentalia
esse consecratum ecclesie [illegible]
effusionem sanguinis alicuius martyris [illegible]
reconciliata [illegible] pollutio [illegible]
[illegible]

Utrum ista sanguinis effusio in ecclesia reconciliata ecclesia sit pollutio propter sanguinis effusionem [illegible] polluta.

[illegible]

19 [illegible]

esse oblatum tunc oportet aliud dicere, quia non esset bonum. — Ad argumentum dicendum quod illa est falsa: omnis vivens in hac vita potest peccare. Sicut patet de beata virgine et beato Paulo, et multo magis de isto qui potuit fuisse beatus.

16 n. Deinde queritur utrum aliquis religiosus possit servare vota regule sue existens in aliquo peccato mortali commisso post suam professionem, quia aliter esset oppositio in adiecto, scilicet quod quis non servando servaret. Et ut melius intelligatur ponamus casum: dato quod quis fecerit homicidium et nondum est absolutus, utrum talis possit in tali statu servare obedientiam, paupertatem et castitatem. Et videtur quod sic, quia unum peccatum uni virtuti opponitur. Ergo sola illa virtute illi peccato opposita excepta iste potest se exercere in aliis virtutibus. Sed talis professio est solum circa alias virtutes, puta castitatem etc. — Contra: observatio talis professionis facit hominem professum, sed nullum peccatum mortale stat cum professione, ergo etc. — Responsio. Dicendum quod, sicut patet 2 Physicorum, ita est in moralibus sicut in naturalibus. In naturalibus autem sic est quod omnis actus est a forma. Unde ab alia forma habet cultellus ignitus quod faciat hanc actionem incisionis, et ab alia habet quod faciat actionem adustionis, sicut patet per Damascenum. Nunc autem sic est quod quelibet virtus habet suam propriam formam per quam facit ipsa voluntas talem operationem debitam illi soli virtuti, ut fidei est proprium credere et nullius alterius, et continere ita est proprium castitatis quod non est fidei, quod patet quia multi sunt fideles et non continent, et econverso. Non ergo plus requiritur ad actionem eliciendam nisi forma et huiusmodi formam, sicut calor et calidum per calorem sufficiunt ad calefaciendum si est calefactibile. Sic et ergo aliquis habens habitum castitatis potest abstinere a coitu secundum gradum illius castitatis. Sic et aliquis habens formam vel habitum humilitatis potest alteri vota parere. Sic et habens habitum temperantie potest abstinere ab omni superfluo; superfluum autem voco habere proprium in aliquo casu. Unde solus simplex usus rei temperate est illi necessarius. Hec autem omnia potest voluntas talibus habitibus informata, nec istorum actus potest elicere vel ab eorum contrariis cavere per solum unum habitum. Et si simpliciter vellet facere, oportet quod aliud ei addatur per quod informata id proprium illius virtutis faciet, puta si vult illa opera dirigere in finem aliquem, oportet quod habeat aliquem habitum per quem cognoscat de illo fine. Et si est finis infra facultatem nature, potest esse prudentia, cuius est dirigere agibilia et operabilia in finem. Ideo tales habitus ad hoc quod habeant rationem virtutis moralis, ut moralis est, oportet quod habeant illam virtutem per quam reponuntur in illa specie, que est prudentia. Nam moralia sortiuntur nomen et speciem a fine, sicut patet 1 Ethicorum. Prudentia autem sic diffinitur: recta ratio agibilium in finem. Si vero quis vellet opera talium virtutum dirigere in finem excedentem facultatem nature, oportet habere aliquem habitum per quem cognoscatur ille finis, et talis dicitur fides. Unde exemplum ponitur de sagittante, quod oportet prius cognoscere signum, aliter numquam diriget ad debitum terminum sagittam. Unde propter hoc gentiles habuerunt philosophiam, sed non caritatem, eo quod fide dirigente eos in talem finem caruerunt. Ideo non veras virtutes habuerunt, secundum Augustinum 19 de civitate dei, quod virtus vera sine deo nescia. Unde cum sola fide potest quis dirigere sua opera in finem debitum qui est supra naturam. Si autem quis plus velit habere, plus oportet ponere, sicut apparet de illo qui vult mereri, quod ab alio habitu habeat ipsum dirigentem supra id quod dat fides sub debito modo. Unde apostolus ad Corinthios dicit: si linguis hominum loquar etc. Et ideo si quis vult esse in esse perfecto et meritorio, oportet quod habeat illam formam per quam quis reponitur in illo esse, propter quod dicit ibidem quod si illam formam non habet nichil est in esse meritorio. Ergo si tu queris utrum aliquis possit servare aliquam regulam in peccato mortali existens, dico quod sic, quia esse in peccato mortali est esse non informatum caritate in speciali carentia. Unde potest se exercere in actibus omnium virtutum, sicut bene patet per apostolum de Elia et martyribus et aliis. Sed non potest se exercere in actu illius virtutis qua caret, scilicet caritatis, per quam solam habet mereri, quod patet non solum per apostolum sed etiam per philosophos qui fuerunt valde preclari in virtutibus paupertatis et castitatis, ut se occidi permiserint potius quam vellet perdere castitatem, et tamen nec eis profuit, quia caritatem non habuerunt nec fidem, sicut dicit Augustinus de civitate dei 19 de Quinto Lucio et Torquato consulibus. Unde planum est quod quis potest non solum non contravenire sue professioni, immo et potest actus illarum virtutum elicere absque caritate, dato quod ille sint virtutes vel saltem secundum virtutem. Unde cum esse

in peccato mortali, sicut id quod caret capitulo iudicis(?), dicendum est absolute quod potest quis servare regulam suam existendo in mortali quantum ad genus operis, sed non quantum ad intentionem mandantis, id est quantum ad meritorie quo ad vitam eternam sibi proficit. — Ad argumentum dicendum quod minor est falsa, scilicet quod talis observantia professionis facit observantem professum, immo sola caritas facit hominem professum, que sola dividit inter filios regni et filios dyaboli. Unde Gregorius dicit quod qui non habet caritatem nichil habet, et qui habet omnia habet. Nisi quis vocetur professus noxium et punitione dignum in illa regula, sicut dicitur de iudeis servantibus mandata dei atque ceremonias, quod qui servavit et fecit vivet in eis, id est non occidetur per penam impositam transgressoribus.

17 n. Postea queritur utrum quis peccet accipiendo lucrum commune sibi et socio pro quanto plus laborat quam socius eo ignorante. Et videtur quod talis non peccat sic faciendo, quia dignus est operarius mercede sua, et unusquisque propriam mercedem recipiet secundum suum laborem. Sed talis non accipit plus quam sit lucratus, ergo id est sibi debitum; capere autem quod sibi debetur absque culpa est. — Contra: nullus debet nec iuste potest sine peccato defraudare socium suum, sed iste sic facit etc. — Responsio. Dicendum quod circa actum iusticie contingit offendere dupliciter, sicut dicitur 5 Ethicorum: iuste quod iustum est exequendo. Unde non solum quis offendit quando facit quod non est iustum, sed et dato quod faciat quod iustum est nisi id faciat iusto modo. Et ideo dicitur iuste agere non quando quis iustum facit, quando actus suus consistit secundum debitum modum, puta quando cognoscit suam rem, sed tunc facit iuste quando id facit cum debito ordine et modo. Sic ergo ad questionem: quod iste facit quod iustum est eo quod id sibi debetur ex suo labore, sed non tenet iustum ordinem. Nam pacta huiusmodi societatis servanda sunt de iure naturali. Et ideo quando isti sociaverunt se ponendo pacta quod omnia lucra essent communia, tunc quilibet cessit iuri suo quod habiturus erat in lucro per eorum factum, reservando id ut dividatur per se et socio communiter. Ideo non potest sine peccato facere se iudicem in illo lucro distribuendo in quo est particeps. Ideo debet debitum ordinem servare, scilicet primo monendo illum consocium qui contra fecit, sicut debet laboret, aliter si non faciet ego non comparticipabo medio lucro. Si autem ille non se emendat, extunc sit ei sicut ethnicus et publicanus, separando se ab illa societate si potest sine scandalo. Si autem non potest, tunc frangenti fidem fides frangatur eidem. Unde exquo nullus tenet ei iusticiam, potest ipse iure nature et humano quod sibi debetur accipere. Unde ius nature dicit: omnia quecumque vultis ut faciant vobis homines et vos facite aliis. Et exponunt sancti, id est quod rationabiliter velle debetis. Planum est autem quod ille si esset bene ordinatus non deberet velle lucrum expartire per se proprie, et vellet partem equalem cum illo qui laborat et ipse non. Nec obstat pactum, quia pactum tenet secundum intentionem paciscentium rationabiliter se obligantium. Propter quod illo recedente a fide de iure nature non debet ei teneri fides, exquo consocium cum premonuit et se emendare non curavit, immo decipere potius voluit. Ipsa autem voluntas potius favet se defendentibus quam aliena rapientibus. Et per dicta patet responsio ad utrumque argumentum, quia ille non decipit nec ledit proximum suum, sed tuetur seipsum.

18 n. Quidam iuste condempnatus homicidii causa, queritur utrum sine peccato possit, vinculo soluto, se absentare cum bonis suis nisi prius persolvat. Et videtur quod sic, quia quilibet potest conservare quod suum est iure, quod dicitur in ... vim vi repellere ... Sed iste sic facit etc. — Contra: dominus potest conferre dominium bonorum suorum pro quanto est eius dominus, sed iste est per suum demeritum factus hostis talis civitatis quam offendit. Ergo talis civitatis dominus potest conferre bona illius, exquo ea confiscavit et dominium commutavit id applicando fisco. Non potest ab alio auferri sine peccato, ergo etc. — Responsio. Dicendum quod ius et potestas secundum huiusmodi societatem pacifice regenda data est. Et ideo nulli licet ei resistere debito ordine procedenti, sicut apparet ad Romanos 13: non est potestas nisi a deo. Propter quod concludit itaque qui potestati resistit dei ordinationi resistit, et ipse sibi dampnationem acquirit. Sed dupliciter contingit resistere: uno modo ad faciendum quod exequatur iniustam sententiam, et tunc planum est quod talis resistens habet iniustum bellum, eo quod exequens habet iustum, et tunc indubitanter peccat. Alio modo contingit resistere non se offendendo in statu tali, et isto modo non credo quod talis peccet, quod patet per hoc, scilicet quod quis condempnatus ad mortem non tenetur se occidere nec capienti obviare, immo potest et debet iure nature vitam propriam tueri cum moderamine inculpate tutele. Sed id precipit

esse. Longe esto ab homine potestatem habente occidendi et non vivificandi, id est iniuste. Nam inclinat resistere contrariis rebus et se abesse subtrahere, et non solum in nobis sed in brutis et rebus insensibilibus. Tale autem desiderium naturale rectum est, et a deo nobis inditum. Ergo similiter fugere se non est desiderium mortem, et divinum preceptum dicit: longe esto ab homine potestatem habente occidendi. Non video quare talis non possit etiam fugere res suas et non in loco manere in quo expoliatur, sicut non tenetur stare in loco ubi occidatur. Unde si quis esset condempnatus ut permitteret se mori fame nec esset qui prestaret, si occulte inveniret panem comederet, nisi enim panem sumeret seipsum occideret. Unde et leges dicunt quod licet quis aliquod ius acquirat super aliquam possessionem, nisi accipiat corporalem possessionem non dicitur habere completum ius, extra de prescriptionibus, ad aures: potior est conditio occupantis. Unde possessio quasi pedis positio, ff. de acquirenda possessione. Et ideo licet talis civitas incipiat habere aliquod ius in bonis talis hominis iuste condempnati, non tamen habet plenum dominium et completum nisi accipiat corporalem possessionem, quod fit quando mandatur executioni sententia lata. Quia ille nondum fecit, et quia sic est quod ille prius quam habeat ius et corporalem possessionem nondum admittat, non videtur peccare si stat in sua possessione quousque mittatur foras per illum cui est commissum. — Ad argumentum dicendum quod minor est falsa, quia iste non contrectat rem alienam ut alienam sed ut suam actu, sed potentia alienam, nondum in actum reductam, sed potentia reducibilem.

Item queritur utrum sine peccato possit quis tacere peccatum quod fecit quando requiritur a suo iudice, unde factum non potest probari per testes contra eum. Et videtur quod non teneatur id dicere, quia nullus debet alium infamare, ergo multo minus seipsum. Iuxta illud: qui sibi nequam est cui bonus erit. Sed talis sic confitens seipsum infamaret si diceret quod fecit id quod non posset probari etc. — Contra: nullus debet mentiri pro quocumque dampno, sed si iste non diceret quod fecit peccaret de reticendo, ergo etc. — Responsio. Dicendum quod aliud est veritatem tacere et aliud est falsitatem proponere. Primum non frequenter licet, non tenetur quis omni cuilibet veritatem dicere, sed potest eam tacere, sicut patet de Christo qui non respondit ad multa interrogata coram Herode et presertim coram Pylato. Unde sicut ... qui non fecerit id unde accusatur non peccabit non dicendo, sic non video quod talis peccet non dicendo quod fecit, nec video quod quis teneatur aliter iudici respondere nisi de illo crimine de quo infamia precessit vel probatio semiplena. Unde quando iudex non habet unde ipsum possit arguere, male facit ipsum artando. Ideo talis sic artatus potest per appellationem subterfugere vel alias vias subterfugiendo prudenter invenire, non tamen aliquam falsitatem apponendo vel dolum. Nam solum tribus modis proceditur ad correptionem peccatorum, scilicet per accusationem, et tunc debet precedere inscriptio; secundo modo per denunciationem, et tunc debet precedere caritativa monitio; tertio modo per inquisitionem, et tunc debet precedere clamosa insinuatio. Nec aliter debet quis in correptione procedere. Ergo cum in tali casu nulla istarum trium sit, non video quod debeat sic suus iudex nisi de facto, cui non tenetur obedire. Unde apparet sicut dicitur extra de accusationibus, qualiter et quando. Ideo videtur dicendum quod si talis sit criminosus quod nullo modo sit accusatus vel denunciatus vel infamatus, non videtur pertinere ad talem iudicium. Unde accusatio 2 q. 1: non est consuetudo Romanis condempnare aliquem hominem priusquam is qui accusatur presentes habeat accusatores locumque defensionis accipiat ad abluenda crimina que ei obiciuntur. Est tamen differentia inter accusatorem et denunciatorem, quia in accusatione attenditur punitio criminis, sed in denunciatione criminis emendatio fratris. Sic ergo dicendum quod non licet aliquid falsum dicere, sed bene licet veritatem tacere quando iudex transgreditur suum officium, quia hic non est suus iudex, sed sic in aliis que possunt probari. Unde nullus est iudex occultorum nisi qui scrutatur renes et corda. Alii solum sunt in his que probari possunt saltem per duos testes, quia non est datum nobis de occultis iudicare, extra. Immo et in causis equaliter certis testes pro reo sententiaret pro reo, eo quod iura sunt promptiora ad absolvendum quam ad iudicandum, sicut patet extra de probationibus, ex litteris. Cum ergo ille talis non sit infamatus, non debet seipsum infamare, sed simpliciter tollerare per patientiam vel appellationem eo quod indebite gravatur. Aliqui tamen dicunt quod potest dicere non feci, scilicet ad dicendum quod ad tuum officium pertineat, unde de die illo et filius hominis nescit, scilicet vobis revelandum. — Ad argumentum dicendum quod ille non mentitur sed perdit se

tuetur. imo esset crudelis negligendo famam suam. sic scriptum est sic curam de bono nomine. uidere restat quam sit ex parte. et

20 Queritur utrum liceat sit uel quod non. quia quilibet tenetur cauere a proximi lesione. sed ille talis non cauet sed potius committit lesionem. ergo etc. probatio minoris est quia uel ille uendit iusto pretio uel non. si iusto tunc non uendit plus quam emerit. si iniuste emit aliquo genere lesionis uendente sibi plus. si autem uendit iniusto pretio tunc committit peccatum iniustitie commutatiue. quod fieri non licet ut patet quinto ethicorum. — Contra quod non inuenitur esse prohibitum intelligitur esse concessum. sed hoc non prohibetur iure ergo etc. — Respondeo dicendum quod quamuis secundum solempnem usum est quod in contractu emptoris et uenditoris oportet seruare equalitatem. ita quod emens non potest rem omnino non mutatam. nec pro reste uel loca uel tempora care uendere. et si uendit iniustus et inequalis est. nec excusatur per ignorantiam quod sit inuoluntarium ut patet tertio ethicorum. hoc autem probatur per crisostomum super illud mathei 21 eiciebat omnes uendentes et ementes de templo. significans quod homo mercator numquam potest deo placere. et ideo nullus christianus debet esse mercator. aut si esse uoluerit de ecclesia proiciatur. ego autem dico omnia uobis quod non est negotiator quicumque ergo rem suam comparat non rem integram et immutatam uendit. sed ut operis faciat exercitium ille non est negotiator. unde talis non uendit rem sed suam artificiatam plus quam emerit et sic non est mercator sed faber uel operator ille est de quo dicitur super illud mathei 21 dicite iniquitatis etc. Hanc autem sententiam uidetur tenuisse Raymundus in summa sua. quando dicit de quibusdam [illegible] tempore messis aut uindemie etc. [illegible] uelle cassiodorus super psalmum quoniam non cognoui litteraturam etc. quod est aliud negotiari [illegible] quos omnes tales dominus eiecit de templo. — Salua tamen pace istorum non michi uidetur esse inuoluendas [illegible] nam sententia dampnationis omnes mercatores. nec apostolus eos [illegible] sonet apud nos istud nomen mercator. imo [illegible] laudandas et utiles rei publice. unde consilium sapientis salomonis [illegible]

[illegible]

21 [illegible]

non potest dare bona ecclesie sue. nec ille bona domini sui quando committat furtum. — Contra tempore necessitatis omnia sunt communia. ergo potest accipere de rebus ubicumque sint. — Respondeo dicendum quod facere elemosinam omnibus licet est. imo tempore necessitatis preceptum est. ergo cum bona ecclesie sint pauperum sacerdotes autem sint rectores et uere yconomi debent in sufficientia moderatas elemosinas facere de facultatibus ecclesie. et si hoc possunt illi qui sunt exempti de quibus tamen non constat utrum uere sint indigentes. magis potest facere sibi tempore extreme necessitatis. sic etiam de suo. cum enim commissa rerum administratio non domini ab eo prohibuisset. tempore autem necessitatis quando aliter non potest. omnia fiunt communia. et potest facere elemosinam sibi et aliis. ergo cum redimere sit species elemosine ergo licet. unde ab omnibus ponitur ille uersus. in quo sunt omnes species elemosine corporales. uisito poto cibo redimo tego colligo condo. unde in tali casu debet talis sacerdos uel seruus credere quod ille cuius bona custodit si sciret non deberet sibi claudere uiscera misericordie. sed faceret sibi quod uellet sibi fieri. iuxta preceptum domini. omnia quecumque uultis quod faciant uobis homines. et uos facite eis. et dato quod ille nollet male faceret. ideo tunc potest facere precepto iuris nature quo omnia sunt communia per caritatem que nulli claudit uiscera misericordie. sic ergo patet quod ille potest se redimere. — Ad argumentum dicendum quod ille non accipit alienum inuito domino. imo debet credere quod dominus uelit. et si dominus preclararet non uult. quod uelle debet uult tamen dominus uniuersorum. cuius omnia bona sunt quia domini est terra et plenitudo eius.

22 Ultimo queritur utrum in tali necessitate possit pater uendere filium suum. et uidetur quod sic quia filius est possessio patris. sic seruus est possessio domini et pecunia. sed quilibet potest de sua possessione facere uenditionem. ergo etc. — Contra seruus in potestate imperatoris. imperator non potest facere de libero seruum absque eius uoluntate. ergo multo minus pater. sic ergo de lex. ut proponens diceretur quod si talis uenditio fiat non tenet [illegible] ergo etc. — Respondeo dicendum quod pater potest filium uendere [illegible] necessitatis secundum leges ciuiles. codice de patribus qui filios [illegible] distrahunt [illegible]

[illegible]

quod contrahit pater. nec obstat argumentum in contrarium quod imperator non potest facere de libero seruum. ergo nec pater et sic fecit non tenet. pro eo quod imperator nec pater fecit filium suum seruum sed dominus. unde nascatur non sui iuris sed patris. illa autem lex loquitur quando pater sine causa debita uendebat filium.

23 Ostenso quod de peccato non nostro sed alterius. queritur utrum debeamus irasci contra peccatum alicuius. et uidetur quod non. quia quilibet tenetur cauere a perturbatione [illegible] sue salutis. sed ira et perturbatio impedit caritatem in qua est formaliter nostra salus. ergo etc. — Contra crisostomus dicit. sine ira doctrina non proficit. nec crimina compescuntur. sed quilibet tenetur habere id sine quo suum officium reddit inutile. ergo etc. — Respondeo dicendum quod sicut patet ex uerbo doctrina. opera nostra sumunt speciem ex fine. sicut ait facientibus cenam uel prandium. noli uocare eos qui reinuitent te. [illegible] sed uoca pauperes cecos et nudos qui non habent unde te reinuitent. et erit tibi merces [illegible] unde si quis uult uidere utrum ad sic bonum uel malum inspiciat intentionem suam et inde sumat iudicium. unde augustinus [illegible] de ci. quod enim in disciplina nostra non tam queritur utrum pius animus irascatur. sed quare irascatur. nec utrum sit tristis sed unde sit tristis. irasci enim peccanti ut corrigatur. nescio utrum quis sana mente consideratione reprehendat. unde gregorius dicit .5. moralium. summopere cauendum est. ne ut ira que instrumentum uirtutis assumitur. menti dominetur. nec quasi domina precedat sed uelut ancilla ad obsequium parata a dorso rationis numquam recedat. hoc ipsum docet philosophus tertio ethicorum. ubi docet assumi iram uelut seruientem fortitudini. fortes enim quidem propter bonum operantur. furor autem cooperatur eis. Est ergo distinguendum de ira. sicut gregorius .5. moralium. quod est ira per zelum. et ira per uitium. ira per zelum perturbat oculum sed ira per uitium excecat. non autem debet obmittere propter aliquem temporalem modicum durationem [illegible] tantum bonum. quod non operatur ira per zelum sicut patet de finees. quia sine hac ut allegatur est per crisostomum super illud mathei. qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. sine ira nec iudicia stant. nec doctrina proficit. nec crimina compescuntur. et de ista dicit psalmus. irascimini et nolite peccare. unde talis actus est naturalis ipsi potentie irascibili. sicut dicit ieronimus. irasci est hominis. ira autem per uitium quod nullum debemus adsumere. imo si accidat quod eam debemus resistere. sicut docet apostolus. sol non occidat super iracundiam uestram. et hec est illa de qua dicit saluator. qui talis irascitur fratri suo reus erit iudicio. quam tamen potest esse quod erit peccatum mortale. unde iacobus. ira enim uiri iustitiam dei non operatur. super quo dicit gregorius quia dum turbata mens iudicium sue rationis exasperat omne quod furor suggerit rectum putat. ubi docet duo remedia contra eam dicens. duobus autem modis possidere animum ira consueuit. primum est ut mens sollicita nequaquam agere quicquam incipiat donec [illegible] omnes sibi quas pati potest contumelias proponat. quatenus redemptoris sui probra cogitans. ad ea se preparet. ut semper hic cogitans. semper contra hic toracem patientie muniatur. et quicquid ad ascit prudentius superet. et quicquid non accessit lucrum putet. Secundum medicamen est ut cum nostra delicta aspiciamus quod alieno se excessus. quibus in aliorum excessibus cogitemus. etc. unde patet quod debemus contra peccantes irasci. alioquin inter peccantes consentire uidemur. sicut ambrosius dicit. consentire est tacere cum possis arguere. isto modo fuit iratus christus. irascitur contra uendentes et ementes dicens. zelus domus tue comedit me. — Ad argumentum dicendum quod talis ira non impedit caritatem. imo exigitur et cupiditatem. sicut patet .1. de ci. per augustinum. sed illa ira que est per uitium et non per zelum. unde impedit et de illa intelligitur.

24 Ulterius queritur utrum malum totaliter corrumpit bonum. et uidetur quod sic. quia hec natura contrariorum quod unum corrumpit alterum. unum enim in suo mutuo se expellunt. — Contra augustinus dicit quod malum non potest totaliter corrumpere bonum. ergo etc. — Respondeo dicendum quod duplex est malum. scilicet culpe et pene. cuilibet autem malo correspondet bonum. sic dicit esse contra malum bonum. Et malum culpe non est aliqua entitas. sed priuatio alicuius debite bonitatis moralis. nomen mali accepit. hoc autem malum non describitur per aliquam suam speciem sed per [illegible]. ut dicit .12. de ci. nec est aliquid sui sibi. quia tale malum non potest esse nisi in aliquo ente [illegible] nec cognoscitur per suam speciem. sed per speciem sui boni oppositi. sic dicitur de silentio et tenebra. unde

Aug. 11. [illegible] mali [illegible] est. sed priuatio boni.

tale malum non est ens sed priuatio entis. nec habet causam aliquam efficientem sed deficientem. ex quo patet quod tale non est aliquis effectus. quia omnis effectus uere uerum habet causam. unde si de hoc malo [illegible] patet quod sic priuatio tollit totaliter habitum. sic tale malum tollit totaliter bonum formaliter sibi oppositum. quod habitum suum non quod tollat [illegible] aliquam actionem. sed presupponit aliquod agens. scilicet uoluntatem. uoluntate non complete suam actionem. id est actione deficienti deficiens. applicat malum. id est carentia debite circumstantie. et sic aliud carentia non potest esse. cum illa eidem presentia. sic non potest esse quod malum huius sit cum bono sibi opposito. et sic priuatio est negatio isto. sicut malum hoc quod sit negatio alicuius bone circumstantie esse aliquid sibi autem non opponitur imo ideo fundatur. propter quod dicit augustinus quod hic fallit regula dialecticorum que dicit quod unum contrariorum non potest esse in alio. non quod illa talis regula fallat. sed quod illa talis exceptio est equoca distinctio. nam id non est in suo opposito. sed in suo contrario. sicut albedo est in isto pariete. — Secundum malum quod applicatur malum pene. semper habet causam efficientem aliquam entitatem sicut adustio in carne nostra in qua est nobis pena. quod habet per causam efficientem. ignem qui est aliqua entitas. quod habet causam efficientem naturale. quod quidem effectus uocatur operatio naturalis utilis et bona. si debito obiecto applicetur. ut pani coquendo uel carni mortue comestibili. si autem talis applicatio apponatur alicui carni uiue. tunc est molesta talis appositio. huiusmodi dicitur pena. sed non simpliciter et absolute. sed secundum quid. puta si hunc [illegible] sic possumus dicere panis si haberet intellectum quod esset sibi pena sua positio in clibano. unde talis positio ab uniuersali administratore non debet permitti dato quod non sit commoda huic male disposito. sicut non pater debet permittere facere omni solem. dato quod as oculis infirmi grauet. huic autem malo non opponitur nisi non ens. per illam regulam que dicit quod quando aliqua duo contrariantur ad inuicem. et eorum opposita similiter. ergo si ens et bonum contrariantur. malum et non ens contrariantur similiter. unde si quis contrariat utrum tale malum corrumpat bonum. patet responsio quod sicut ens et non ens sunt contradictoria. sic malum et bonum sunt contradictoria. unde nullum tale bonum odit deus. quia nichil odisti eorum que fecisti. unde augustinus dicit quod malum est priuatio modi speciei et ordinis. non quod hoc tantum sit tres res. sed una secundum tres suas considerationes. quod ubi magna sunt magnum est bonum. ubi parua paruum bonum. ubi nulla nullum est bonum quia non est ens. ideo dicendum quod malum non corrumpit totaliter bonum omne. sed sibi oppositum formaliter per modum quod dixi. exemplum de albo et nigro. quorum unum corrumpit alterum non in se. sed in sua causa. scilicet calido et frigido. et sic est in proposito. — Ad argumentum dicendum quod augustinus dicit quod malum non corrumpit totaliter bonum. quia malum culpe non corrumpit bonum nature. sed bonum moris ut dixi. et sic malum pene non corrumpit bonum nisi sibi oppositum. homo incurrat peccatum obmissionis quandocumque non facit

Ulterius queritur utrum omne bonum quod potest. et uidetur quod sic. quia ille peccat peccato obmissionis. qui non implet preceptum affirmatiuum. 25
sed quicumque non facit omne bonum quod potest est huiusmodi. ergo etc. maior est uera. probatio minoris. quia dicitur in ecclesiaste quodcumque potest manus tua instanter operare. et alibi dicitur in eodem. qui timet deum nichil negligit. sed ille qui non facit omne bonum quod potest negligit id operari. ergo non timet deum. — Contra omnia illa que sunt de necessitate salutis continentur in preceptis .x. cuius que faciens homo habebit uitam eternam. sicut dixit christus si uis ad uitam ingredi serua mandata. ergo cum in non fiat mentio de omni bono faciendo. alioquin non reliquerit que possumus cadere sub uoto. quod falsum est. — Respondeo dicendum quod id est necessarium ad salutem sine quo uita eterna haberi non potest. planum est autem secundum doctrinam christi quod omnis seruans diuina precepta habebit uitam eternam. quod non esset si tenemur facere omne bonum quod possumus. et hoc satis est probabile. quoniam non solum singula genera. sed nec in genera singulorum. esset nobis certa utrum possimus facere uel non. et sic quilibet esset in periculo perplexitatis. imo in ea que facimus. si quilibet teneretur facere cum quanto feruore possit. nullus igitur posset saluari. nec esset qui se tutum quantum posset intendere actum suum. nec decet autem pietatem misericordie. et dominum totius consolationis. a sua creatura infirma tantum exigere. unde augustinus dicit quod si quis dicit deum ad impossibile quempiam posse compellere. contra dominum blasphemare. unde sicut tactum est in arguendo. si tenemur omne bonum facere. nullum esset consilium. nam ad consilium necessario.

tenet ex pcepto. vn̄ ūgitas nō pōt ipari ſ3 solū psuadi
sic d apls. d ūgib3 pceptū dn̄i n̄ hēo gsiliū aūt do. vn̄
ab silē dīc. 32. q. 1. ītegitas. n̄c ect ad eādē sub uoto. co
stat aūt q̄ ī tota lege dāt frequēt doctina. q̄lit illi q̄ uoluīt
uouē. oz eo suota emissa suare. si aūt noluit uouē abs
q3 dlicto ē. 7 planū ē q oīa illa suō bona. d qb3 fiūt uota.
7 tn̄ dīc q sī nō facim̄ ērim̄ absq3 dlicto. 7 sic n̄ dli
qm̄ nō faciēdo oīa bōa. vn̄ ps. uouete 7 reddite dn̄o
dō uō oēs q ī ciraitu ei afferṫis munā. ū dō glo q p
refert̄ ad gsiliū. 2m ad pceptū. aliogn glz tenet̄ ēē ūgo.
glz ēē paup. glz sacdos. glz ieiunare ī pane 7 aqua. 7
sic d alus bonis. n̄c ē cāz q possit se excusare. d ipō. q2
nō ē nob nota pō usq3 ad quāt pōt. vn̄ planū ē q p
nō tenem̄. sic plāt argumētū p hac pte. — ad ad dc.
q id nō ē pcept̄ ſ3 gsiliū. qn̄ dīc q̄cunq3 pōt man̄ tua
istā opare. Et silr dcē ē ad ad qn̄dc. q timz dn̄ n̄l
negligit. s. d hus. q sibi pcepta sūt. illa aūt negligē
dicam̄. q d tem face sic dbita 7 nō iplem̄.

xpēditis gonibz ptinētib3 ad dīa pcepta. q tn̄s gd ē
dpa. 7 p gn̄s sacmti m̄a. seqt̄ q̄dā gōnes d gsiliis. 7
una est d uno gsilio. alia ē d ao. pma qō ē d ūgitate q ē
sb gsilio castitatis. vtr̄ s. pdat̄ p solū gsensū uolūtis. 7 ūi
q nō. q2 m̄lta alia pcta. solo corde gmissa n̄ auferūt
nob ūtutes eis oppoitas. g n̄c oppoitē ūgimtas aufert
nob ipāz. si solo corde cā pdam̄. m. pz q2 si qs uellet ēē
hoīada. n̄ ppt h ēēt ī ūpīs. n̄ scīret fcm. — q. ag dīc
q pdat̄ solo mtis gsensu. — 2o dcī q s ag d nuptiis
7 gcupia. ūgitas ē ī carne corrup. icorruptois ppetua
meditatō. vn̄ nom ūgitatis dz ā ui rore. sic ī d q n̄ ē
adustū sup habūdātia caloris. dz uirē. sic pa dz uirē
7 florē cū ī est ūgitas. eo q n̄ ē gcupiscētie ādore adu
sta. ſ3 imunis a uenēo actu. ē g formal̄r ūgitas. ppoit
ppetuo abstinēdi. a tali dlectatōe ppt dn̄. g cū tale pp
sitū sit bon̄ aīe. 7 sua possessio. hic ē q ag dīc q n̄ pōt
a nob auferri p uiolētiaz. stupatoīs nobis īuitis. sic
dixit bta lucia. nō coiquinat corp. n̄ d gsensu mtis. vn̄
1. d ca 16. sed3 iaiō 7 ipat mbris. 7 iō corpe uiolato ūio
litaprē. nō pdit. nullus. n. maligni ul ipudic. ipotātē
ht q d d sua carne fiat. ſ3 tn̄ q ad uiuat mte ul renuat
gscāq. sana mte se pdē pudicitiā putauit si forte i
ad phēsa sua carne. ui oppssa. excitat̄ ut expleat libido.
n̄ sua. si. n. h m pudicitia pit. p̄fcō pudicitia ūt cū n̄ ē
n̄c ptinebit ad bona q b3 recte uiuit. ſ3 i bonis corpis n̄uabit.
q̄lia sūt plcitudo 7 ualitudo 7 h'ui. vn̄ talia mlta poit
idē. 19. c. l. i. pea gcludit ppoīt nrē q̄onis dicēs. n̄ opi
nor queq̄ tā stulte sape. ut huc pisse ad existimet.
7 d ipi corpis sctate. q̄uis mbri ille ītegitate ia pdita.
quo circa ppoito aī pmanēte. p q2 ī corp sāficat̄. n̄c
ipi corpi aufert fctatē. uiolētia libitas aliene. q sūat
pseuantia gtinētie sue. a ctuō si qua femia mte corrup
ta uiolatoq3 ppoito. q dō uouāt. 7 p gat uitiādā ad de
ceptorē suū. ad huc eā pgēte. sciz ul core dmus eā sctē
aī p quā corp sāficabat̄. ad missa atq3 d s cta. ab sit h
error. sic g appāret p sniā ag. q ūgitas solo gsensu m
tis pdit. sic pz p r̄oz 7 sūū ex? q illa femia uadēs 7 p
gens ad corruptorē suū ia pdit sctatē ūgitatis. silē ē
dīc x. q uidit muliez ad gcupiscēd eā ia mecchat̄ ē
eā ī corde suo. 7 h sn̄ia habet̄. 32. q. 4. sic. n. ſ3 m̄ restat
un̄ dubiū d btō iohe euāgta. q dz ēē ūgo abto iro. 7 tn̄
gsensit ī copulā gugalē. d cui copl nuptiis fuit uo
cat̄. s ēdq ieroim. 7 sic ī eod pōt ūgitas 7 matmoiū
q nō uidet̄ posse stare. cū matmoiuz n̄ sit n̄ p mutuū
gsensū aīmo4 ī copulā gugalē. s apl'm q dr. muher
sui corpis potātē nō ht. ſ3 uir 7 eo. h aūt difficltas ē satis

psida 7 nimis plura. iō dn̄tan̄ eā ad pposi q2 eēt fcē
accidē axioma. nā icludit̄ ī ea 7 matmoiū btē u. cū io
sep vn̄ ē discordia ıt dcōres qn̄ fecit uot ūgitatis d[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Oueritr ut̄ sit ponē p pnā. q s. pduxit a. 7 ip3
nō fuit pductaz. 7 ui q sit q2 dīc phs 2o me.
q i q ē maxie ens. 7 maxie ū. ē cā oiū entiū. 7
oiū ūi. ¶ Itē oīs cā sapia agit ī ūtute pme cause
ſ3 mlte cause agūt. g q q sit pme cāe ul agat in
ūtute pme cāe. g ē ponē pmā cāz. ¶ Itē dīo amē
q dupx est agns cū motu. 7 sine motu. ſ3 agens sin
motu ē pmū pnā. g ē ponē alīq pnā pmū. ¶ q
aūt agens sine motu sit pmū pnapiū plat̄ sic.
agens ē pnā. eo aūt ipō q sin motu. oz q sit pmū
q2 si ēēt aliūn cātū habēt aliq cāz pmā. aū se 7 ip3
ēēt cā sapia. 7 u illi. s3 pa ē ilo de cāis. q oīs cā sa
pia agit ī ūtute influēcie cāe pme. g cū sit tale
agens agēt ī ūtute. 7 motu illi pme cāe 7 mouēt
ab illa. ſ3 si isua actōne mouēt ab aliqua pa cā tūc
agēt p motū 7 sin motu. g si agit sin motu. ipō
ē q sit cātū ab alio. ¶ Itē dr ilo de arte ul re
glis fidei. e. ppoiōne. n̄ se ip3 gposuit ul ad ēē p
duxit. q2 sit ēēt cā sui. 7 p gn̄s ēēt pus se. q ē g aī
gceptōnē. ut idē exponit q2. g oīa q sūt ī mūdo n̄
sūt gpoita ul gsta aslt. oz g ponē aliqd a ag sūt
oīa gsta. ſ3 tale necē ē ēē nō pductaz. a liogn n̄ ēēt
d gpductō. oīb3 g oz ēē p pnā. g oz ēē aliqd q sit p
pnapiū q sit pnā alioz. ¶ Conē nō ponēt rez
ēē aliq p pnā. n̄ q dat reb3 ēē. g res q p n̄ possūt
nō ēē. nō idigēt aliq p pnā dante reb3 ēē. ſ3 mul
ta sūt necīa ī mūdo. q nō possūt n̄ ēē. q2 sm phs
2o p. q necē ē ēē ipō ē nō ēē. g talia n̄ idig
ent pnā dāte illis ēē. g nūq ē ponē aliq p pnā
oīuz. ¶ Itē dīc aug. v. l. de ci. dī. q n̄ ē cau cō
lima cā nō pcessit. g si ē p pnā. ci cā pcessit lima
cā. ſ3 si ei ēē pcessit lima cā. ip3 nō ē p pnā. 7 ita
si ē p pnā n̄ ē pmū pcā. h ē iōens g 7 pmū.
¶ Itē si ē aliqd pmū id ē sipliasimū. g absolu
tissimū 7 abstractissimū. ſ3 sta ul n. abstctoz. ē q ab
solutoz. q intelligit̄ circūscpta opone. q q intelligit̄
cū opone. vn̄ nom ēntāe ē absolutissimū. q2 dīc
nāz rei sine aliqua opone. 7 hitudine ad a. g
tal n̄ pōt recte itelligi alioz pnā. ¶ Sidicat̄ q
f l3 sit absolutē n̄ obstat q n̄ sit opitūn q2 sua stant
7 opo. sūt un̄ 7 id. simpliasim. ¶ g. q cunq3 sūt oio
idē. illo uno itellcō. intelligit 7 rā. 7 uno poito pa
ē a. g si ēēntia pmi pnapiū 7 sua pductia opo sūt
idē. g poita ei ēēntia. poniē ei pductio. ſ3 sit p. oz
ei ēēntiaz ēēntia. g 7 pductā. g 7 pductā sūt ēēntia. ſ3
h ē flīn. g 7 pmū. ¶ Itē sic se ht forā ad formā
7 m ad m. ita efficaūs ad efficaēns. ſ3 forē n̄ē capt
formā n̄ n̄ matiāz. g n̄ efficaēnt̄ efficaēns. g pa
nālia ul uolutapiā. n̄ ht aliq pmū pnā efficiēns.
fq sit pmū pnapiū. ¶ Rō. dc q ē aliq pmū
pnā. efficaūn rr. ē fidlē gfitēdū. tāq catholicū
gstanē 7 cardinalē assendū. tāq idubitāl n. firmit̄
credendū. tāq salutis huane. 7 spūal edificū. p
mapiū 7 nōm fudam̄t. oio tenēdū. dd cū n̄tia

notitiā tpha nūc ad psens possum̄ deuenire. ¶ p
p cōz aī gceptōnē. iformatā ex nāli ipssione. ¶ 2o
p sēpaturaz reulonē. pposita dīna guēcōne ul istrucōe.
¶ 3o. p rōis inuestigatoz. dedūctā ex rr. existētiū gsinc.
¶ pm g motu. sīn pa. uia. deuemēdi ī notitiā ex
nīe dī. sūi pmi pnapiū ēē. ē p cōz aī gceptōnē. ī
formatā ex nāli impssione. gcep enī aī gceptōnes astē
infallibiles. sūt ex huis q nālr oīb3 sūt ipssa. qlis ē cō
gceō exntā dn̄i. ab ipō nālr insta. n̄ solū aūt ēē dn̄m.
ſ3 ē ēē p pnā. oīuz. p hāc enī nālē ipssionē. gcpit
ēē sūmū bon. 7 desidat. unū sūmū bonū. Ex hac g
nāli ipssione. format̄ dupx notitiā. una ex nāli aī
gceptōne. 7 a ex nāli iclinatōne. ¶ pa g notitia sūit
ex coī aī gceptōne. secdm enī aug 7 anselm. 7 alios
scōs coīt. coīs aī gcep ē ēē un̄ pnapiū. q n̄ meli.
n̄c q māius cogitari pōt. g ē ip3 ē sūmū bon. q2 oē bon
d aūt cōle aūt īfius n̄ cōle. q2 ia ista duo exta
cent maiora illo uno. g īfius. ſ3 si ē sūm bon nō
pōt ēē ab ao cātū. q2 oīs cā efficaēns pstātior ē sua
cāto ut dīc aug. Itē si sūme bon ē sūme sui dif
fusiuū ē. q2 bonū ē sui diffusiuū sm dyō. 7 ī maxie
efficaūn. 7 ī ē oīuz efficaūū si aūt ē oīuz cātum nō pōt
ēē cātū. q2 ī cāis 7 cātis nō rerapim̄ reapcatōnē. ul
artculatōnē sm dyō. aliogn idē ēēt pus 7 pstātus
se ipō. 7 cā sm ipt. 7 pstanā se ipā. q ē g cōez aī
gceptōnē. ut tāq g. sr 3a ppoiōne. l. de arte fi.
¶ Scda notitia forat̄ ex nāli inclinatōne qua
uult oīs cātā sūi nā tēdit ī bonū sūmū. oīa enī
sūmū bon exoptat. ut dīc boeciū. ſ3 gstat q nāl in
clinatō nō pōt ēē uana. uana aūt ēēt si sūmū
bonū nō ēēt. tūc enī nāl appetāt. 7 uolūs nēc q ī ē
ei ex nāli ipssione ēēt in̄. q ē maxim iōens. g
nēc ponim̄ sūmū. ſ3 si ponē sūmū oz. q sit p pnā.
alioz oīuz ut ī pcedenā pōē deductū ē. 7 ī nēc ē
ponē p pnā oīuz. s. ip3 dn̄. h g ē modus pm deue
niendi ī notitiā pmi pnā. s. p cōez aī gceptōnē ī
formatā. ex nāli ipssione. Oz qm ut aīt dyō
damasen. i. l. 3. c. cogitāō exntā dn̄i. nob nālr
insita ē. q nō īnūn pualuit. p uiciosa malicia
hoi. n. 1. g nēq. ut dicāt nō ēē dn̄. quoz īsipiaz
manifestaū ds dicens. dix īsipiens ī corde suo n̄
ē ds. occurrit reulo dīna. p pphas 7 aplos hui.
¶ Est g 2s modus. deuenēdi ī cogitōnē exnē
ti sui pmi pnā. p scpturaz reulonē. Oz qm ita ne
sūt sr h innabilia testiōnia. sufficiat ad psens 2o.
vn̄ de uetī testamto. 7 a de nouo. In ueteri enī
testamto. gen p dō scpturā dīna. In pn̄a creauit ds
celū 7 trāz. i. spūalē 7 corpalē cātāz s aug. 7 sic
oīa a se. g ipō nō ē pductē aliunde cū nō sit
pductē a suo effctū ut dēm ē sup. Itē ī nouo testa
mto 10. p. In pn̄a erat uerbū. seqt̄. oīa p ipm fcā
sūt. g ds p uerbū fcē oīa. g ipē nō ē fcs ex aliq.
sic ē de ipō illo p q fcā sūt oīa s aug. 1. omel.

sup. 10. dicens quo pot sic ubi verbum dei scriptum sit qui prius ubi dei fecit omnia. ¶ Ad maiorem autem fidem faciendam infidelibus huius rei non est pretereundum quod istud verbum non fuit revelatum solum apostolis sed etiam antiquis philosophis. Unde refert Augustinus x. libro de civitate dei 29. capitulo quod quidam platonicus dicebat hoc verbum aureis litteris conscribendum et in locis eminentissimis esse ponendum.

¶ Item ad hoc sunt et innumerabiles auctoritates sanctorum. Ad presens sufficiat dictum Augustini quarum una est in libro contra manicheos ubi dicit quod voluntas dei omnium que sunt est causa. Quod si habet causam est aliquid quod antecedit voluntatem dei quod nephas est credere. ¶ Item dicit Augustinus 3. libro de trinitate capitulo 4. voluntas dei est summa et prima causa omnium specierum atque motionum. Non enim fit quod non de interiore atque intelligibili aula summi imperatoris egrediatur. Id placuit namque philosophorum cum aliis causis eam tribuerunt, cum omnino videre non possunt ceteras omnibus causam scilicet voluntatem dei. Hic est ergo primus modus deveniendi in notitiam existentie dei per scripture revelationem. Sed quia non omnes credunt revelationi scripturarum ideo restat 2 modus cognoscendi per consyderationem creature dei.

¶ Est ergo 2 modus deveniendi in cognitionem existentie dei sive summi primi principii per rationis investigationem deductam ex rerum existentium consyderatione tamquam a posteriori. Quod autem sic possit cognosci existentia dei sive primi principii probatur per id quod dicitur sap. xiii. A magnitudine speciei et creature cognoscibiliter poterit creator horum. Propter hoc dicit apostolus ro. i. invisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque virtus eius et divinitas, ita ut sit inexcusabiles.

¶ Item dicit Augustinus xv. libro de trinitate 4. quod ipsa universitas rerum proclamat se habere prestantissimum conditorem et immutabilem.

¶ Item Augustinus xi. libro confessionum 2o 4. clamant celum et terra quod facta sunt. [illegible] sunt, et quod se ipsa non fecerunt facta sunt quod mutata sunt. Se ipsa non fecerunt quia antequam fierent non erant ut a se fieri possent. Est autem vox dicentium ipsa evidentia. Tu ergo fecisti ea domine. ¶ Sunt ergo duplex rationis genus ex rerum existentium consyderatione. Una enim sumitur penes imperfectionis conditionem, alia vero penes ordinis connexionem.

¶ Prima ergo rationis inquisitio ex consyderatione rerum quantum ad imperfectionis conditionem quam reperit invenit in rebus scilicet constitutionis vel compositionis, sive motus vel mutationis, sive permanentie et durationis. Ex hac autem triplici imperfectionis conditione triplex investigatur ratio qua probatur existentia dei sive primi principii.

¶ Prima autem ratio sumitur ex imperfectione constitutionis vel compositionis rerum existentium sic. In omnibus rebus universitatis [illegible] secundum philosophum in quibus differt esse et essentia sive quod est et quo est secundum autem. In omni eo quod est in genere differt essentia et esse et quo est et quod est secundum boetium. Unde secundum metaphysicam est idem actus et potentia. Sed constat ergo omnia ex compositione aliqua constituta esse. Sed constat quod non componit hoc existentiam vel componitur a se ipso. Propter quod dicit 3. propositione libro de causis, si quod non se ipsum composuit. Aliquin esset causa sui et esset prius et posterius se ipso, quod est contra communem animi conceptionem, ut idem dicit boetius. Constat autem quod omne quod componitur ab aliquo componitur et causatur. Unde in principio libri de arte. Si dicatur quod omnis compositionis causa componens esse, sed non a se ut probatum est, ergo ab alio. Et de illo similiter queretur utrum sit tale compositum quod sit causatum ab alio. Et sic vel erit ire in infinitum vel erit ponere quod sit ab aliquo simplici quod non sit ab alio quod sit suum esse existentiam habens non aliunde. Sed hoc est primum principium quod omne quod est causatum ab aliquo habet esse ab eo. Ergo etc. Hanc rationem dicit facere Avicenna dicens quod cum omnia que sunt in universo habent esse a causa, propter quod sunt igne et imperfecta oportet ponere unum quod est super omne genus quod est suum esse, a quo fluunt alia. Id autem dicitur esse deus sive primum principium. Unde dicit quod deus est suum esse et ideo non est in genere. ¶ Quod autem hic supponitur et implicatur sequentibus rationibus scilicet quod in causis non est abire in infinitum est communis suppositio omnium philosophorum modernorum, quod generaliter tenent omnes philosophi et arabes et sancti, quia infinita non sunt de arte. Unde dicitur in principio libri de arte quod nullius rei causalis est et esse potest in infinitum ascendere. Et philosophus dicit 2o libro metaphysice quod in causis moventibus et motis est necesse aliquid primum, et in non potest esse infinitas. Cuius ratio est quia si non esset primum non esset motus, quia secunda causa non movet nisi ut mota a prima, quia causa secunda agit virtute prime cause. Et si ita si non esset dare primum principium nullum esset posterius effectum et per consequens non causa non principium aliquid. Et si esset in causis in infinitum ponere primum nulla esset causa, et sic cause non essent cause et principia non essent principia, quod est absurdum et contradictionis implicativum. ¶ Item 2a ratio sumitur ex imperfectione motus seu mutationis. Omnes enim res universitatis sunt mobiles vel mutabiles. Sic dicit Gregorius libro moralium 29. exponens illud apostoli 1 thy. vi. qui solus immortalitatem habet. Damascenus etiam et philosophus 1. libro 7. capitulo dicit quod omnia sunt mobilia vel mutabilia secundum naturam vel secundum electionem. Dicit etiam Augustinus super genesim 8. libro [illegible] quod omnis creatura mutatur, sed corporalis per tempus et locum, spiritualis per tempus non per locum. Omne autem mutabile reducitur ad principium immutabile aliquo modo vel mutatur [illegible] ab aliquo movetur et ab immutabili. Unde dicit Augustinus super genesim viii. libro: movet articulus stat manus, stat cubitus; movet cubitus stat humerus; movet humerus stat corpus; movetur corpus stat spiritus scilicet anima; movet anima stat deus. Unde concedit spiritualem creaturam non per locum moveri et quod deus omnino non motus per tempus movet creaturam spiritualem. Omne ergo constat universa que sunt in universo moveri aliquo modo. Oportet quod moveatur ab aliquo alio immobili omnino. Quia si id aliquo modo movetur oportet quod moveatur ab alio, et sic esset in infinitum. Oportet ergo dare primum movens omnino non motum, et hoc dicitur deus et primum principium. Et ex hoc inducit et reperitur a philosopho in pluribus locis. Sed autem ponit duplex argumentum scilicet unum cum motum et sic est agens omne causatum, et ad finem motum, et sic est deus quia est primum principium. ¶ Item 3a ratio sumitur ex imperfectione permanentie et durationis, quod potest accipi dupliciter scilicet quantum ad originem inchoationis et quantum ad defectum commutationis. Et secundum hoc potest ex hac imperfectione formari duplex ratio: prima ex origine inchoationis, secunda ex commutationis defectione. ¶ Prima ergo harum rationum formatur ex inchoatione originis sic. Omne quod est in mundo habet esse non ab eterno. Hoc ad presens habet suppositionem quia infra queretur specialiter. Quod autem non est ab eterno non fuit semper, ergo aliquando non fuit. Sed quando non fuit non fuit.

Quando autem non fuit non habuit, ergo non sibi nec aliis potuit dare esse. Ergo si habuit esse habuit ab alio. Illud autem aut fuit ab eterno aut non. Si non, ergo habuit esse ab alio, et tunc similiter queratur de illo. Et sic vel erit abire in infinitum vel erit dare aliquid primum ab eterno. Sed primum non potest dari, ergo dabitur 2m. Ergo oportet ponere aliquod primum principium eternum. Hanc rationem facit Richardus 2o libro de trinitate capitulo 4.

¶ Item 2a ratio formatur ex defectu continuationis, quia res in se et per se suam permanentiam continuare non valet. Omne enim quod ad non esse incipit in versione tendit secundum Damascenum 1. libro capitulo 3., et versibiles sunt in non. Ergo ex se non habent virtutem permanendi, sed ab alio conservantur eas esse. Conservatur autem a suo principio, quia ab eodem causantur et conservantur. Ergo cum conserventur oportet ponere illorum principium illi esse conservationem. Ei autem esse si indiget conservari habet principium, et similiter id aliud. Ergo vel erit abire in infinitum vel erit ponere unum quod non indigeat conservari. Hoc autem solum increatum secundum Damascenum 1. libro 3. Ergo tale principium oportet esse increatum et ita primum. Hanc autem rationem confirmat pro 1o quod dicit glossa hugonis super angelice ierarchie 2a parte: omnia in quibus que sunt aliter subsistere non possent nisi ipsis divine bonitatis a qua omnia esse ceperunt et in quo subsistunt divina presentia substinerent. Dicit etiam gregorius quod omnia in nichilum caderent nisi ea omnipotentis [illegible] a quo creata sunt [illegible]. Item Augustinus 12. libro de civitate dei 29. dicit: efficacem potentiam suam si rebus subtraheret deus non poterunt in eo quo creata sunt aliquatenus permanere. Sic ergo patet primus modus deveniendi in cognitionem existentie primi principii sive dei per rationis investigationem sumpte ex consyderatione rerum quantum ad imperfectionis conditionem. ¶ 2a rationis investigatio sumitur ex consyderatione rerum quantum ad ordinis connexionem. Invenitur autem in rebus triplex ordinis connexio, videlicet connexio ordinis causalis productionis, gradualis proportionis et universalis gubernationis sive dispositionis. Et ex hac triplici ordinis connexione triplex procedit investigatio rationis qua probatur existentia dei sive primi principii. ¶ Prima ergo ratio sumitur ex connexione ordinis causalis productionis sic. In rebus universis est quedam connexio causalis ordinis. Unde dicit Augustinus v. libro de civitate dei ix. capitulo [illegible] actionis. Quod approbat Augustinus quod in rebus causis est ordo causarum, et ideo non fit causa esse luna cum non precessit. Item quod in ordine quedam sunt que sunt effectus tantum, quedam que sunt cause et effectus, et est aliquid quod est causa et non effectus. Aliquin esset procedere in infinitum, quod est inconveniens ut perfectum est, vel esset ponere circulum causarum vel quod idem causet se ipsum, et sic aliquid erit prius et posterius se ipso et esset causa sui, quod est contra communem animi conceptionem. Est autem quod est aliorum causa et non aliunde causatum est deus sive primum principium. Hanc rationem ponit Augustinus v. libro de trinitate [illegible] quod facit et non fit est deus qui est creator omnis corporis et omnis spiritus, ipse deus spiritus existens utique non creatus. Alia autem cause et faciunt et fiunt. Alia autem fiunt magis quam faciant. Item hugo libro 1. de sacramentis parte 2a capitulo 20. hanc eandem rationem evidenter ponit. ¶ Item 2a ratio sumitur ex connexione ordinis gradualis proportionis sic. Videmus res ita graduali proportione disposite sunt quod alie sunt aliis meliores et nobiliores. Si enim essent equalia non essent secundum Augustinum libro 83 questionum xli questione. In his autem ordine sic necesse est aliquid preminere ut non habeat supra se aliquid. Aliquin si sic est ordo graduum in infinitum procederet ut nullus in gradibus poneretur quo superior aliquis non inveniretur, ita multitudo rerum nullo fine clauderetur, quod est absurdum et inconveniens. Est ponere summam naturam sicut expresse deducit hanc rationem Anselmus monologion x. [illegible] quod est tale sit necessario maximum et optimum. Hoc autem aliquod non potest esse nisi ipsa sit per se et omnia per ipsum et ex ipsa, et id est primum principium cum omnia ipsi fecit [illegible] et creantia sunt et bona. Oportet quod hoc habeant ab eo quod summe est vel quod summe bonum est. Sic ponit Anselmus monologion, Plato 1., et philosophus dicit 2o libro metaphysice quod summum in unoquoque est causa omnium que participant illam naturam illius generis. Dicit etiam boetius libro de ebdomadibus quod omnia quecumque bona sunt a summo bono sunt. Item et hanc rationem deducit Richardus 1. libro de trinitate xi. capitulo et xii. capitulo.

¶ Item 3a ratio sumitur ex connexione ordinis universalis gubernationis sic. Cum illa que sunt in mundo omnia quedam convenientia deducantur, hec in se diversa sint et opposita omnia non ad se convenienter sint ordinata et propterea se vertentia ad proprios fines. Sic patet quia tamen illa que finem non percognoscunt quam illa que percognoscunt propter finem videntur agere, et universa se coadunant et contraria opera se sublevant, et hec dico naturaliter, et omnia in summum bonum velut appetendo tendunt. Talis igitur convenientia non est in illis nisi ex providentia et gubernatione alicuius agentis, a quo tales naturales leges omnia acceperunt, a quo ordinata fuerunt ut sic invicem convenienter ordinata universaliter ad primum principium sic in suum finem ultimum ordinarentur. Id est nota et duplex ordo quem deus gubernator admiscet universum, scilicet ordo rerum ad invicem et ordo rerum ad ultimum finem. Sic duplex est ordo in exercitu, scilicet omnium ad invicem et omnium ad ducem, et primus ordo est per secundum ut dicit philosophus xii libro metaphysice. Talis ergo ordo rerum ad invicem et omnium in ultimum finem manifeste ostendit illum finem ultimum esse primum principium, quia finis ultimus est id quod ultimo intenditur ut dicitur in v. metaphysice. Primum autem principium non potest ultimo intendere aliquid preter se ipsum cum ipse sit finis omnium. Unde ipse deus est primum principium et finis et ultimus, quia omnia propter se metipsum operatus est. Et ideo dicit apocalipsis 1o: Ego sum alpha et o, principium et finis. Hanc autem rationem de divina providentia vel gubernatione facit damascenus 20. libro 3. capitulo. Significat [illegible] gubernationem et providentiam deus quod deus est, quod hanc universitatem consistere fecit et continet et conservat et semper ei providet. Qualiter enim utique contrarie nature, ignis dico aque terre et aeris, invicem mundi conservatoris convenissent, et indissolubiliter permansissent, nisi aliqua omnipotens virtus congregasset et semper indissolubilia conservaret. [illegible] et sine prohibitione movet, non ne artifex horum et qui rationem imponit omnibus secundum quod et quemadmodum hec machina fecit et deducit. Quis autem artifex horum nisi qui fecit hec et ad esse deducit. Hec autem quis est nisi deus. Hoc autem est dicit hugo in glossa super 9. capitulo angelice ierarchie 2a parte, quod omnia que sunt participat providentia manante ex deitate, quia de fonte et primo principio omnis bonitatis que est causa omnium [illegible] ab ea bonitate procedit omne bonum. ¶ Ad primum argumentum in oppositum dicendum quod in mundo non est adeo necesse quin hanc legem naturalem vel nova

[illegible]

[illegible]

sz imo le oz ee p oia actuale. r n hr de po. s3 actua
lissimu e pfectissimu. s3 pfectio nlla e dee pfcio. si
go sut duo pma pna. cpiut pfectia. go neutru deficiet
pfco alti. r sic idem cpiut oia. hac roz fac dam. i. l
c. v. cur ds ho. It fe si e p pnci. necce e ee
omipom. p q pm pnapm pduc de nichilo. s3 deto
nllm pnapm pot aligd pduce n ips sit ifite pote.
r sic oipo. ppt q dic aug. l. de fide. ad pe. 2. q
res de nichilo pducat actore sum. oudut omipom.
si go sut duo pma pnca. sut duo omipoa. s3 omi
potens pot destre ac ad. asc r pducere oc ad asc. s3
no e omipotntissim. q pot ab ao pduci ul destrui
go si sic utqz potest destrue utqz r sic neutru e omi
pom. r p qns neutru p pncm. r h e ro. Ric. i. l. de
tni. xxv. It si e p pnci e sum. h ipo q p.
s3 sumu e ad q oia r ad q oia ordinatr. si go sut
duo pma pnca. utqz ordiabitr ad altm. r sic ne
utm erit sum. r p qns neutru erit p. go si sut
duo pna pma. neutru e sum. hac roz fac
ans. monol. 4. c. r Ric. 2o. l de tni. xiiij.
It sult ro exaltoz ul pnapiaoz qlitate. ul
ppetate. cu. n. ee catoz dependeat toti apma ca
ul acaus pmis si plres sut. io p ppetates pnapiaoz
e deuenire incogitoz pmi pna. ul pmoz pncioz
si pla sit. Exq sine aut pnapiaoz. quadrupl
ondit ee un pmu pnci oiuz. Et po exgnat
exnie. r gditoni gnalium. bonitas. unitatis. r uita
tis. rone uniusalit. r icqlite ptia. 2o exalte
influetie admistone gradualr r ordialr gcata.
3o ex opatatis mutue gcordie r pportionalr
gahata. 4o. ex uniusitas vapa mltane. ad un
ulam finalit tinata. p go ondit unitas
pmi pnci. exgnat exnie rone uniusalit r ie
qualit pta. gnal exnia e ee un ir. r boni. q re
piuet in oibz exntibz fm magis r min. siu sint
grupta siu incorupta. e aut phoz r scoz cois
snia. q qn aligd inc plibz ipfce fm magis r mi
nus. oz q isit oibz p aligd cu gat pfce r pfe.
go oia h. s. entia ee. vn ee. va ee. r bona. q sit
in oibz exntibz oz q isit eis p aliq un q sit su
me tale. h e snia phi in pnci metha. r ansel
monol. i. e ne cdendum r c. r boeci. 2o. l. de gsol.
q dic q ome inpfem ab aliq uno pfco trahit or
rigine. ad h sut roes scoz ifite auctorites. q dnt
q ds rone sue bonitatis e ca oiuz. h dic aug. xi
l. de. c. d. c. 28. r ide. q. l. xi. r ans de gcordia
pscie. r h. ap. vol de na re no. u dic q ois spes ab
uno do e. q e unitas. r un solus oiuz. atqz oiuz
cenia. ex qua e oe q e ingnit e. q gcordie ingt
e bonu e. r ytm r aug. l. de na boni g mani
cheos. inpno. It sult ro. ex. 2o. exaltis.

ulr

influencie admistone. gradualit r ordinalit
gcata. io. n. pncm q no pot re pducere no pot gsuare
re n mouere pncipalit. q no un i ipaz posse influe
pncipalit. i. extra utute. n res q no sunt ab ao
pnco pducte sut nalit r pncipalit ad ipz ordinate.
s3 sic se ht q ds luas catas oes mouz. s3 dissente q
stas spuales p. r p illas corpales. corls. n. sbdicut
spuali. vn angli sriores illuiat infiores. r isti oes
mouet cora celestia. r cora celestia influut. i icor
rupbz r corupbz utute sua. go alie catee administ
ant alus. sua pfcaz gsuatoz. r corlia gsuat p in
fluentia icorruptabilm. go h administro depnet
ab uno pncio s3 ille e admistrare qui e ds. hac
roz insinuat aug. viij. l. sr gen. 3o sult
ro. ex opetatis mutue actone gcordie r pportate
gahata. q. n. gstitia ex totr rebz opus gsuet r galeat.
r r ea guidem sibi mutuo opari. se foueat n
pot ee n p un pmu pnam oiuz. vn h inse sit
opie. tn ingta gnexionis galitne inuenint ordiata
r pportte. q. ptes alis q intoto ali q sibi mutuo
sbsuint. hac roz fac dam. l. p. c. 3o. quo igr dzis
exntibz pncipus gubnabitr mundus. pugna igitr
natibz gsiderata. ide 3o c. s3 r ipa cuitonis pman
tia gsuato. r gubnato. docz nos. qm ds q hac
unitate gsiste fac r gtinet r gsuat sep ea pndz.
qualit. n. nc opie ignis dico r aq celi r trre i uni
mdi gsuatoz guenisset. r dissolubiles pmasisset
n aliqa ut oipotens gdidisset. r sep indissolubilia gsuna
ret. se. h aut no e n ds. 4o. sumit ro. exunu
sitas rapa mltane. ad un ultam n lit r finalit
tinata. ido. n. q e finis ultam oiuz. id e pmu pnm
oiuz. vn dic phs. 5. metc. q pm pnci agens r ul
tim finis gadut i ide nuo. vn ponit q pm pnm
mouens mouz. ut desidat ab oibz. h aut e ppt soll
di ultami finis moue oia i rone desidati. vn
dic phs. xi. metc. q dupx e bonu uniusi. sic dupx
ordo. s. rez ad inuice. r ipaz i ultam fine. sic
in exatu e ordo milit adinuice. r ordo ad duce. bo
nitas aut ordinis pnco e ad ultam fine. vn dic
q bonu uniusi e bonu separatu. q e ca pma. ad q
sic ad fine ordinatr oa a. r e bonu iordie uniusi
ad inuice r id bonu e ppt pmu. sic in exatu e bon
ordo eoz q sut iexatu inter se. r oms r ordinant
ad un bonuz. r ad inuice. ex hui go. q e hmi finis
toci uniusitas. exq tiait oia ee bona nocce e ee un
pm pnca. exq tiant oa exnia. ide. n. nuo. It ppm
r finis. sicut no ee un finis. no ee bon. no ee
aut un finis. si no ee un pncm. r io dico alibi
phs. q q ponut plres cas. s. pmas. tollut naz bon
r no pracipat. vn dic dyo. i l. angea. iera. q. c
2a. pte. q ppm e h ee oiuz r bonitatis. si p oia uo
care ea q sut ad gone sua sic uniqz. eoz dicitr.
q exponens go. hug. dic. ppt h dia bonitas ea q.

cunct ad se reuocat. r reformat. q ppu illi e excel
benignitati illa q ee acceperut r ea ad sua bonitatez
uocare. igitr unqz capax ee pot pticipationi illi.
r ppt h dic ipe xps. apocal ultio. Ego sum alpha r o.
pncipiu r finis. Exhuis matie pz. rez exnu iuniuso.
no posse ee n un pmu pncipiu. s. dm. vniusa
a machina fatue fictonis hetice. psternit r ad
nichilat. gfractas r cominuitas. petribz ei fictilibz
vn r sua mortia. r fulcimta. pposita facilime dis
soluitr. Aucttes q uident pone pncipe ul dm
hui mudi aliu a deo no r hui no locutr rone nec
s3 uitose corruptonis sr adoe. It no dr ds
inuetu testamto a tenebris incepisse. q fm ba
siliu pus erpreu fec. q r si no fecisset n ppt h dicitr
a tenebris inchoasse. h. n. gnalit tenendu e q
ds res de nichilo pdux r io res de se hnt ipfcone
pfcone aut no hnt n a do. r q sic ipe ide ds pz
p aplm. 2. ad cor. 4. q dico q deus dix de tenebris
luce splendesce. ge. i. h g pz q ds pfcores forms.
induit h q mag eleganit res a sua ipfcone vn
pfco rez sep attribuenda e ipi do. ipfco uo re
bz q de nichilo. r si actes hui ipfcones dicat ee
a do. h e intelligendu q n remouet. Ad pm obz
q oppoitoz oppoite sut cae r c. D. q id ubu e intelli
gendu de effcibz ingnit gparent a cais intrinsecas pti
cularis. r imediatas r nales. ita q ca intrinsecae q i extr
nsece cae intelligant nales. no. n. pot hr unitate
de cais uolutaris siu extrinsecas siu intrinsecas. q uo cas
e potestas ronal. se hns ad opposita. fm se. un dic
phs q potas ronales sut ad opposita. potas uo nales se
ad altm tm. It intrinsecas pz ex in artificie q ead
uotas po fac dusa r opa inartificialis. sic pz imotu
artificiatoz ul gete r r i extrinsecas. q ho sua uor.
mouet se ipz i opposita. It no pot hr unitate de
extrinsecas nalibz ulibz ul metas. q sic pz sol dissoluit
glacie. r gsolidat lutu. pmu aut pnca e ca ext
nseca uolutaria. r ulis. r io n oz q sic diusitas ul
gtietas in ipo pnco. sic e inpncipiatis. ab ipo. Ad 2
q gt obiicit. Dico q ille cae pprique gtrarioz effcuu
hnt alias cas oppoitas. n tn ppt h e abire i ifitu s3
ipe deuenire ad duas cas pmas nales q an se no
habebut alias cas nales. s3 tm uolutaria. s. dm.
Ad 2m q ca assilat sibi effcm r c. D. q alic assi
lat sibi effcm ca uolutaria. r alic ca nalis. na ca nal
si pfca e assilat sibi inspe sic ho hoiez gnat. r ul
ingne uni. n sit defes apte m ul suscipietis. sic
pz de eqs q gnat mulu r asina. si aut sit ca nal
ulis ul inmedia. r ipfca tuc assilat inaligbz gdito
nibz remotas fm exigntia sue utuas. r dispoz m
siu susapientis. q act actioz sut ipatiete r dispo.
sic pz ingnone eqca. Ca uolutaria assilat sibi effcm.

qnt ad ydeale rpsentatoz. q agit ut pcogtas. r qnt
ad gnales gditones entas. q sunt unitas vitas bonitas.
q sunt gnales cau r catoz. r io ds ul pmu pnca cu sit
ca uoluntaria. pfca sufficientissie assilat sibi oia qnt
ad ydeale rpsentatoz. ita q ei effcs melius cogsceret in
ydea q inse. ita pfce assilat illi ydee. r i h attendenda
e pfco assilatonis effcuu ad cam uolutaria. a aut assi
lato no oz q sit pfca. r ita assilat ois effcs cae pme
s. in qta pcipatone bonitatis ei fm mai r mi. iux
dispoz bnplaciti ei. Ad io q gt opponebat q si cae
e assilare. r c. D. q pa ca assilat suos effcs fm pfcm
expssione ydeale. qnt aut ad alia eoz assilatone
assilat sibi pfce fm ordine r dispoz sue sapie. fm
q sep opatr. Ad 2o q gt obiicit. q ca uolutaria e
nobilior r c. D. q ca uolutaria dr ee nobilior
q ag a se ipa. ca aut nal no. qn aut dr q ca pfca e
r c. D. q ue e fm modu suu. Ad 3m. q ide manes
ide r c. D. q id intelligendu e de agente nali r limi
tato. no de uolntario r uli qle e pm pncm. vl de pnco
q opatr p ad asc. q ho nape dispoi fm napa opaz.
no aut de illo q opatr se ipo. tale. n. nuq napat
indiuisis effcibz. Ad 4. q q impole e effcm n ee r c.
D. q id no e ur de ca q no est sufficiens. q i ta de
nae no ponit l gtat effcm. Si aut intelligat de
ca sufficienti. q D. q n e dupx. s. nal r uolutaria. si
nal q illa ag p impetu. nec unqm pot se retihe n ad
ponit effcm. vn no pot ee sol psens corpi p qn
illuinetr r ignis rei qn calefiat. si sit sufficiens.
Si aut sit uolutaria sic dico q pot q pot age qn
uult r no age. sic ho e ca sufficiens loqndi r tn
no sep logr s3 qn uult. r hm. r io ds q e uolu
taria agens. h sit itam oi rei pot no age. siu
influe ad ei gsuatoz. r tuc res pot grupi r in n.
Ad q. q melius e ee duos q un. D. q i it e qnt
ad hoies. q sut ipfci r indiget mutuo auxilio r sup
portatoe. sic pz p id q sapiens ime to ad iugit. no ide
aut de do q nulli ingiget auxilio. Ad ult q obiicit
D. q p pncm e sui multiplicatiuu r diffusiu q cui
eo pfce bonitas repiat. n e dare aliq un q possit sua
bonitate rpsentare. imo oia q sut nedu un illa
bonitate possut pfce rpsentare. pmu aut pncipiu
no e rpsetatiuu alti bonitatis r io no oz q i eo mlti. Q[uestio] 3.
Abito ex predentibz q pmu pnci oiu rr
sit un tm. Qr nuc utrm oportuit ipz pmu
pncipiuz pducere ubu sibi gsbale sui fym an pdu
ctone rr. Et um q no q sic inatauis no re
pit pfca silitdo qnt ad pa. i n qnt ad gditone p
tras. n em iuenitr in aliq q sit sume bonu eem.
inmsu r hi. sic n inenit q sit tnu r un i eenia.
go no obstat ipfca silitudie. si catazpducto
nem psuppoit ubi emanatoz. sic pmi pnci eem
r imsitate. ita cogsceret ubi emanato. aphis sic
cogscat. eternitas inmsitas r isitas. pmi pncipii.

ergo ut prius. // Item secundum primam propositionem de causis in qua dicitur
quod prima causa plus regit res causatas omnes. Probo quod omnis
causa cum causa dicit quod inter omne agens quod agit per esse suum tan-
tum et inter factum eius non est continuatio neque res alia media. Sed constat quod
pater deus est agens per esse suum. Ergo inter ipsum et factum eius scilicet crea-
turam non est aliqua res media. Ergo non verbum et ideo non oportet quod prius producat
verbum quam mediante producat creaturas. Si dicatur quod intelligendum est
de re media que sit alia essentialiter, non que sit alia tantum persona-
liter, sicut est verbum. // Contra: ideo quia sit intelligendum de re
que sit alia personaliter non essentialiter, quia constat et nulli sapienti
est indubium quod principia hominis generati sunt homo et sol. Quia secundum
philosophum homo et sol generant hominem. Et constat quod sunt separata principia
media inter primum principium et effectum productum. Constat est quod differunt
a primo principio essentialiter. Ergo verbum predictum quod non dicitur medium
inter primum principium et suum effectum non potest intelligi de medio
differente a primo principio essentialiter. Ergo intelligitur de medio
differente personaliter. Et ideo verbum quod tamen personaliter differt a
patre non potest esse medium inter creaturarum productionem et ipsum
primum principium. Ergo etc. // Item generatio est causa cause est
causati. Ergo agens [illegible] quod non est causa cause non est causa causati. Sed
pater est causa creaturarum et filius non est causa patris. Ergo non est causa creaturarum
a patre. Ergo causata a patre non presupponunt verbum tamquam causam sui.
Ergo pater non producto verbo potuit producere causata. // Item quod
potest in maius potest in minus. Sed pater absque aliqua dispositione
absque cooperatione alicuius persone potest producere filium quod est
maius quam producere creaturas. Ergo multo fortius absque aliqua dis-
positione et cooperatione alterius persone potest producere creaturas. Ergo etc.
// Item hec est per se deus creat, hec autem per accidens deus generat. Cui
per se est quod illa propositio est per se cui convenit predicatum ratione sui
id est cum reduplicatione formaliter sibi. Sicut hec homo inquantum homo est animal, vel
inquantum homo est rationalis vel risibilis, vel edificator inquantum
edificat. Per accidens autem dicitur vel ad minus per accidens quando predi-
catum attribuitur subiecto non ratione subiecti sed ratione alicuius forme
vel proprietatis inherentis subiecto. Ut cum dicitur paries disgregat
vel album est risibile. Non enim paries inquantum paries disgregat
sed inquantum albus. Nec album inquantum album est risibile sed inquantum homo. Quando
ergo dicitur deus inquantum deus creat, non autem inquantum deus generat sed inquantum pater.
Quia si deus inquantum deus generaret, ergo filius et spiritus sanctus cum uterque sit
verus et perfectus deus uterque generaret. Quod falsum est. Ideo patet quod hec est
per se deus creat. Hec autem per accidens deus generat sive per accidens. Sed
constat quod id quod est alicui rei per se prius est ei quam id
quod est ei per accidens vel per accidens. Sicut prius est homini risibile esse quam
hedificare. Ergo ideo prius est creare quam filium generare sed prius
non presupponit suum posterius. Ergo creatio non presupponit produc-
tionem verbi sed magis econverso. // Item infinito non potest fieri
additio. Ergo cum una persona divina sit infinita ei non potest
addi alia. Ergo primum principium non potest aliud equale sibi produ-
cere. Et constat quod potest producere creaturas. Ergo non oportet quod primum principium
ad hoc quod producat res creatas prius producat sibi equale verbum.
// Item de nobilitate et ratione perfectionis est non
facere per plura quod potest fieri per pauciora. Sed quod est perfectionis
et nobilitatis est attribuendum primo principio. Ergo cum ipse

possit res producere sine aliqua alia que dicitur verbum. Videtur quod sine eo pro-
duxit. Quod autem pater possit res producere sine verbo probatur duplici
ratione, quarum una est ostensiva, alia ad impossibile. Prima ratio osten-
siva est hec. Constat quod pater per se ut persona existens in natura divina habet naturam
perfectam divinam. Ergo per se est omnipotens summum bonum et sapientissimus.
Ergo potest res producere cum hec sufficiant ad rerum productionem. Si
dicatur quod oportet quod intelligat se vel illa que habet producere, et si in-
telligit se et alia concipit et ideo producit filium vel verbum. // Contra
dicit Ric. 3 libro de trinitate 16 quod plenitudo sapientie et potentie in nullo modo
potest intelligi consistere in singularitate persone. Hanc autem non esset nisi in-
telligeret se et alia. Ergo etc. // Item secunda ratio ad impossibile ad ostendendum
quod pater possit res producere sine verbo est hec. Si pater non potest sine verbo,
ergo de se impotens est. Si impotens non est omnipotens. Si non omnipotens
non est deus. Sed hoc est inconveniens. Ergo inconveniens est quod non possit res pro-
ducere sine verbo. // Item que invicem non dependent ab alio non impe-
diuntur in suo actu per illius absentiam. Sed persone divine sunt perfec-
tissime non dependentes abinvicem. Ergo per absentiam alterius altera non
impediretur quin possit exire in actum creationis. // Item pater com-
muniter que precipit producit. Sed se ipso et absque alterius persone adminiculo
precipit ergo et se ipso creaturas producit non ergo presupposita pluralitate emanationis.
// Item augustinus 1 de trinitate capitulo 20 assimilat emanationem verbi dei
emanationi lucis. Sed in emanatione lucis non fit prius emanatio in-
trinseca. Ergo etc. // Contra dicit augustinus 6 libro de trinitate quod filius dei
est verbum perfectum cui non deest aliquid et ars quedam omnipotentis dei
plena rationum omnium viventium per quem deus fecit omnia que fecit. Sed in omni
artifice ars precedit artificiatum. Ergo in deo oportet quod verbum precedat
creata. Et per consequens productio verbi productionem creaturarum. // Item ultimum
principium potest aliquid producere nisi mediante eius operatione. Sed verbum
est potentia operativa patris. Unde dicit augustinus libro xxxiii questionum quod verbum
patris non solum dicitur relative ad patrem sed ad alia que per verbum facta sunt
operative potentia. Ergo numquam potuit aliquid creatum producere pater nisi per verbum.
Ergo oportuit eum prius producere verbum quam alia. // Item nullus sapiens
artifex agit nisi indisposite quod actum est (?). Alioquin [illegible]
agit et a casu. Omne autem quod casu fit temere fit secundum augustinum
libro 33 questionum questione 24 quod temere fit fit sine prudentia. Ideo ergo
cum deus agat cum prudentia agit omnia prius disposita. Sed non dis-
ponit nisi in filio, quod secundum basilium filio dei attribuitur quod
omnia agitavit et sapientia qua omnia disponuntur. Ergo necesse producere fi-
lium ante productionem aliarum rerum. // Responsio dico quod primum principium
ante productionem rerum a se differentium necessario producit verbum sibi equale
scilicet filium. Tamen circa istud aliter sensuerunt quidam philosophi, aliter quidam
heretici, aliter doctores catholici. Quia philosophi multi in huius cognitionis
indagine defecerunt. Multi heretici ab eius veritate devia-
verunt. Sed doctores catholici ad ipsius notitiam pervenerunt et
eam concorditer tenuerunt. Primo ergo dico quod multi philosophi in huius cogni-
tionis indagine defecerunt quia hoc primum principium omnium recte posu-
erunt et ipsum esse summum bonum infinitum eternum incommutabile et huius.
Posuerunt ei tria hec per appropriata scilicet unitatem veritatem et boni-
tatem et alia huius similia secundum rationem trinitatis. Et habuerunt tamen ad no-
titiam distinctionis personarum non pervenerunt. Nec per consequens ad hoc
quod primum principium ante productionem rerum produxit equale sibi verbum
scilicet filium. Unde dicitur Rom. 1 invisibilia dei etc. Dicit glosa
quod philosophi pervenerunt in cognitionem primi principii eterni et incommutabilis
et huius. Non autem in notitiam trinitatis personarum. Sed illa ideo
cognoscimus esse quod tribus personis in sacra scriptura solet distinctio

Questio ista potest accipi [illegible] intellectu-

attribui scilicet potentia sapientia bonitate. Huius autem defectus ut videtur
causa quod non deprehenderunt fecunditatem primi principii perfectam
nec rationem rerum a se differentium. Quos tamen ipsum primum principium dicitur re-
prehendere. Si ego qui aliis generationem tribuo sterilis ero,
dicit ipse. Non quod est primum principium oportet quod sit fecundissimum secundum omnem
modum fecunditatis perfecte. Ignorantia autem eorum ex hoc
pervenit quia aperte non potuerunt unitatem simplicitatis posse
consistere cum pluralitate distinctionis et ideo defecerunt philosophi ab
huius veritatis cognitione. Sed alia que spectant ad primum principium
ratione ex eius effectibus aliqualiter cognoverunt ut dictum est. // Secundo
dico quod multi heretici ab huius cognitionis veritate deviaverunt,
quorum quidam et si posuerunt in divinis nomina personarum, tamen earum
distinctionem negaverunt. Sicut sabelliani qui divinas personas
confundentes dixerunt eandem personam esse patrem et filium et spiritum sanctum.
Et isti non posuerunt verbum esse productum, cum non sit ipsum pater
causa (?). // Alii autem heretici posuerunt verbum scilicet non equale
immo creatum, sicut arriani qui posuerunt filium dei esse crea-
turam et tamen omnes alias creaturas per ipsum factas et tamen ipsum factum. Sic
patet per augustinum post omnes sermones 10 quos augustinus repetit idem. //
Alii autem posuerunt verbum quidem productum sed in tempore. Unde po-
nebant quod filius dei sive verbum non fuit ante incarnationem. Contra
quos specialiter scripsit beatus iohannes evangelium ut dicitur in glosa super
principium predicti evangelii. Unde dixit in principio erat verbum etc. //
Que autem fuerint motiva istorum errorum ad presens hoc di-
xisse sufficiat. Quia sabelliani moti sunt ex nimia divine
simplicitate et ideo negaverunt personarum distinctionem. Arriani autem
moti sunt ex personali distinctione inter filium et patrem et ideo ne-
gaverunt nature [illegible]. Alii moti sunt ex temporali nativitate
et ideo cum christus dicatur natus ex virgine non dixerunt christum fuisse di-
cunt ante virginem. Cum non potuit esse ante principium quod omnia sunt
huiusmodi implicationes sed ad presens sunt obmittende. // Tertio
dico quod doctores catholici omnes concorditer dicunt quod primum principium ad hoc
quod produceret res alias a se necessario prius produxit verbum sibi equale.
Et hoc probo sufficienter multiplici auctoritate et ratione. Et primo auctoritate
quorundam philosophorum. Secundo quia maior est auctoritate sanctorum. Tertio quia est maxima
auctoritate sacre scripture ut in ore duorum vel trium testium stet
omne verbum. // Quod ergo necesse sit ponere verbum vel filium eo modo
nisi et per ipsum mundum esse factum apparet. Hoc senserunt quidam antiqui
philosophi et maxime platonici qui posuerunt patrem et filium primam per-
sonam ita tamen quod unum ab alio et ideo unum dixerunt patrem alium
filium et utrumque deum ut refert augustinus x libro de civitate dei xxiii.
viii et libro 12. Platonem per alios conditum dicitur a multo tempore
fuisse (?). Sed excellentiorum ingeniorum fuisse maxime quod
ad cognitionem divinorum. Unde refert ipsum platonem in summo
de constitutione mundi composuisse scilicet in principio creavit deus celum
et terram. Sed aliis verbis. Et alia que ponuntur de dispositione elementorum.
Et non solum hoc immo quod est maxime mirandum refert augustinus in libro
confessionum c. viii se invenisse in libris platonicorum principium evan-
gelii iohannis usque ad illum locum verbum caro factum est, sicut patet
inspicienti. Unde istud initium evangelii dicebat quidam platonicus
aureis litteris esse conscribendum et in locis eminentissimis esse ponendum
ut refert augustinus x libro de civitate dei 29 capitulo. Ex hiis ergo ad nostre
fidei confirmationem possumus recte concludere tam patrem et fi-
lium verbum eius esse utrumque eternum et primum eorum principium. Et tamen verbum

habet esse ex patre. Necessario consequitur patrem prius filium vel verbum genuisse
quam mundum vel creaturas produxisse. // Secundo hoc idem et veritas ma-
nifestatur ex auctoritatibus sanctorum. Dicit enim augustinus libro de fide [illegible] quod
deus pater omnipotens omnia per verbum suum creavit. Ipse enim unigenitus
filius dei non factus est a patre quia omnia per ipsum facta sunt. Deus enim
cum verbum genuit id quod est ipse genuit et per ipsum omnia disposuit.
Ex hac et multis aliis sanctorum auctoritatibus quas propter prolixitatem
vitandam obmitto ostenditur verbum esse principium omnium rerum sine
quo res existere non potuerunt. // Tertio hoc idem ostenditur
ex auctoritatibus sacre scripture et principaliter per iohannem 1o. In principio erat
verbum etc. Et mundus per ipsum factus est. Super quem locum
ostendit augustinus omnia creata esse per verbum nec posse fieri nisi per verbum.
Unde loquens contra arrianos dicit: Si verbum dei factum est per quod aliud verbum
factum est. Hoc autem nullus [illegible]. Non necesse est fieri per verbum quod
quidem factum est et ita necesse omnia creata facta esse per verbum et ideo necesse fuit
prius produci verbum quam creaturas. // Item ad hebreos 1 quem constituit
heredem universorum per quem fecit et secula. Sic per illum in quo omnia dispo-
suit. Unde hebreos xi: fide intelligimus aptata secula verbo dei.
Hiis et huiusmodi auctoritatibus ostenditur deum per verbum fecisse omnia creata tamquam
per principium sibi equale. Sic ergo multis auctoritatibus ostenditur verbum prius necesse
esse productum quam res fuerint create. // Tertio hoc idem ostenditur multis rationibus,
quarum prima sumitur ex parte productivitatis primi principii et huius excellentissime
et sufficientissime fecunditatis in producendo. Que talis est. Cum
quod est perfectionis nobilitatis et perfectionis modo invenitur ideo quam in aliquo
alio. Sed producere sibi simile in natura et virtute est perfectionis in creatis
patet. Ergo nobilitatis et perfectionis modo est ponendum ideo quod est summa causa
et primum principium omnium maxime. Plato per philosophum in libro de celo et mundo. Unde sic
ait: deum omnium creatorem constitui eminentiorem proprietatibus corporum
que sunt creata. Sic et dicit magister sententiarum libro 2 distinctione [illegible] et hugo libro
de sacramentis parte v capitulo xv. Item Ric. p. xvi est ultimo
de trinitate dico quod solus deus est universaliter perfectus. Universaliter autem
perfectum dico esse cui nihil perfectionis deest et ad quem universa bona
pervenerunt. Ergo pater ex sua nobili fecunditate produxit sibi simile in
natura et virtute. Quod quidem quia infinita per se sufficit et instantia p-
dicit. Quia secundum philosophum ut agit in tanto tempore et maius in
minori et maius in minimo et infinita in nullo id est in instanti. Quia nihil statim
ut potest agit. Et sic filium ab eterno produxit. Ulterius sic
dicit avicenna in sua methaphisica [illegible]. Patet quod agens nobile quod
dat tale esse quale ipsum est et quale ipsum non est prius dat quale ipsum
est. Et hoc nisi sit defectus ex parte ipsius. Sicut patet de igne quod prius dat
esse quale ipsum est ut calorem esse igneum vel calidum quam esse quale
ipsum non est ut esse nigrum. Cum ergo pater ex sua nobili fecunditate
det esse quale ipsum est ut filio det et esse quale ipsum non est ut creatis
que suum creatorem imperfectissime representant. Prius dabit esse quale ipsum
est filio scilicet producendo quam esse quale ipsum non est scilicet mundum creando.
// Secunda fuit ratio ex parte verbi generati et quantum ad hoc potest
formari ratio duplex. Quarum prima sumitur ex eo quod dicitur in intellectu
verbum secundum principalem. Secunda ex hoc quod dicitur intellectum generans (?).
// Prima ratio talis est. Verbum dico quamdam similitudinem rei intellecte principaliter. 2
in acie intelligentie rem ipsam exprimentem similitudine ex con- intellectam
versione intellectus sive rei intellecte. Unde dicit anselmus libro monologion
x capitulo illa similitudo que est in acie mentis rem ipsam cogitantis expri-
mens dicitur maxime proprie et principaliter rei verbum. Cum ergo pater intellectus
est ab eterno intelligit se et producit alia intelligendo se necessario
concipit suam similitudinem ante rerum productionem et ideo ab eterno generat
verbum suum ipsi intelligentis vel cogitantis expressivum. Et ante
quam produxit mundum [illegible] et sic ab eterno verbum produxit.

potest autem ro in tacta confirmari per auctoritatem ans. l. monol.
xxiij. ubi sic ait necesse est summum spiritum sicut ipsum intelligere alio
quin summe sapiens non esset. Secunda ro talis est. de intellectu
ubi divino qui gerit rationem principalis est dispositio omnium agendorum.
quod sic probat ans. l. monol. 33. per totum ubi dicit se et omnia
dicunt ~~ipse perfecte~~ ipse perfecte usque ad 34. quod sic expedio
se potest accipi. verbum est expressa similitudo patris perfecte ipsum
representans. ergo cum in patre sit omnia que facta sunt. tamquam in summa
sapientia. et summa ydee omnium et fuit. necesse verbum quod perfecte ex
primit patrem est non solum similitudo representativa patris sed et omnium
fiendorum. apparet. propter quod dicitur est pater ab eterno generando filium
omnia in eo disposuisse. si ergo constat quod pater per suam sapientiam
mundum produxit. necesse suam sapientiam aspexit et intellexit antequam
mundum produxerit. sed sapientiam aspiciendo et intelligendo verbum
genuit. verbum autem generando sui perfectam similitudinem expressit.
et in similitudinem sue sapientie et in dispositionem omnium disposuit. et
ideo necesse ante mundi productionem ad minus ordine nature etsi
si mundus fuisset eternus. mundum ipsum in verbo disposuit.
ad hunc autem rationis confirmationem est auctoritas aug. q. ad orosium
sit autem q. xxiij. dilecto di(xi) verbum est. verbum enim verbum genitum
pater. coeternum et equale sibi in quo omnia disposuit. 3o
sumitur ro ex parte mundi creati. mundus autem est productus a deo. ut
aliquid extrinsecum. et ut ipsius primi principii representativum
sive expressivum. et secundum hoc potest formari ro duplex. prima ro
talis est. omne agens nobile perfectum et actuale prius pro
ducit aliquid sibi intrinsecum quam extrinsecum. sicut patet de igne
et de sole qui sunt duo agentia nobilissima. et in nobis ipsis hoc
experimur. prius enim verbum intrinsecus concipimus. quam verbum sensibile
extrinsecus proferamus. sed deus est agens nobilissimum perfectum et actuale
ergo prius produxit verbum sibi consubstantiale intrinsecum quam mundum
qui est quid extrinsecum. et hec ro potest confirmari per hug. de sacramentis
i. l. parte 3. c. xx. 2a ro talis est. res que est imperfectum
reducatur ad perfectum. sicut imperfecte calidum ad perfecte calidum
et potentia calidum ad perfecte calidum. unde dicit boe. l. de consol.
quod omne imperfectum ab aliquo perfecto sumit originem. et ideo quod est perfe
ctum est ante [illegible] per prioritatem secundum prius et posterius. secundum philosophum
2o meth. ergo id quod est imperfecte et partialiter representativum
summi principii. oportet necesse reduci ad aliquid. quod perfecte simpliciter et perfe
cte sit representativum ipsius primi principii. sed omnis res que est talis a
ab ipso deo est talis. ergo necesse oportet ponere aliquid quod ipsum primum
principium representet. perfecte perfecte et simpliciter. hoc autem est verbum eius. ergo
necesse omnia creata presupponunt verbum dei. tamquam id ad quod omnia
ultimate reducuntur. Quarto sumitur ro ex parte modi producendi
utrobique. verbum enim producitur per modum nature. mundus vero per
modum voluntatis. Item filius per modum operis nature. sed mundus per
modum operis artificialis. et secundum hoc duplex est ro. prima talis.
propter prioritatem fecunditatis nature prius fecunditatis voluntatis. oportet filium
qui procedit ex fecunditate nature precedere originaliter spiritum sanctum qui procedit
a(b) actu fecunditatis voluntatis. secundum quod dictat ro pura et tenet fides
catholica. sic enim secundum ~~modum~~ intelligendi rationem. intellectus naturaliter precedit
voluntatem. et fecunditas nature fecunditatem voluntatis sic dicit. Ric. l.
de trin. et per hoc per consequens procedens ex fecunditate nature. scilicet filius
originaliter precedit personam procedentem ex fecunditate voluntatis

ita quod non solum illam precedit sed et ipsam originaliter producit. licet utraque
sit coeterna et equalis principio a quo procedit. ita quod nullo modo
potuit intelligi productio spiritus sancti non prius intellecta productione filii.
et hoc propter completissima perfectionem fecunditatis ipsius nature vel nature fecunditate
ergo multo fortius illa productio verbi propter perfectionem illius nature fecunditatis ex
qua procedit. necesse originaliter et naturaliter precedit productionem mundi.
que imperfecte et deficienter ab illa voluntatis fecunditate procedit.
2a ro est ista. omne artificialiter productum. producitur per ar
tem et per conceptionem agentis. conceptio autem est per similitudinem rei. que quidem
est preconcipientis verbum. verbum liber autem producitur non presupponit aliquid per
quod producatur. ergo cum mundus productus fuit a deo per modum artis
et per conceptionis. similis ipsi et talis ars et per conceptio sit verbum eius. non
mundus aliter potuit produci. constat quod mundus non potuit pro
duci. non producto verbo. Et hec veritas confirmatur per hoc quod dicit aug.
6. l. de trinitate c. vi. filius dei in quo est ei verbum perfectum. cui non
desit aliquid. ars quedam omnipotentis dei plena omnium rationum vi
ventium. unde novit deus omnia que fecit. per ipsam. omnia enim arte divina
facta sunt. et cetera. Confirmatur etiam per ans. l. monol. ix. ubi sic
ait. nullo pacto fieri potest aliquid ab aliquo nisi in ratione agentis
precedat aliquid quod rei faciende exemplum. hec et dicit idem x c.
patet ergo ex predictis primum principium necesse prius produxisse verbum sibi consubstantiale
scilicet filium. antequam produceret mundum. et hic est unus modus solvendi ad questionem.
Nunc ad questionem secundum alium modum solvendi. et dico quod extra
naturam creatam in deo necesse presupponit emanationem divinarum personarum.
Ad hoc autem ostendendum sic intendo procedere. primo ostendendo
quod in deo sit summa simplicitas. 2o quod in deo sit personarum
pluralitas. 3o quod hec pluralitas est eterna. 4o quod hec plu
ralitas est in per emanationem unius ab alio. 5o ostendendo emana
tionis modum. ex quibus apparebit veritas conclusionis. hec autem omnia
intendo probare supponendo unam communem conceptionem de deo. quam
credo quilibet concedit. hanc scilicet quod in deo est summa perfectio. hoc ergo
supposito sic procedo. ad ostendendum primum. ubi est sum
ma perfectio. non esse potest quod imperfectionem includat. cum ergo omne
corporeum et materiale imperfectionem includat. non in deo esse potest cor
poreum. sive materiale. consequitur ergo quod deus sic spiritus non possibilitatis hu
ius admixtus. Ex hoc autem sequitur ulterius quod sit summe intellectualis potens
et libertatis sic. quanto aliquid magis elevatur a possibili
tate efficitur potentie intellectuali et liberali. cum ergo deus non habeat
possibilitatis admixtum immo sit actus purus. erit potentissimum in
tellectualissimum et liberrimum. est ergo in deo summa sapientia potentia et li
bertas. Item ubi est summa potentia et sapientia non potest esse aliqua potentia quam sapientia. quia
si esset aliqua sapientia aliqua potentia possibilis remanere potentia sine sapientia. et sic esset potentia
insipiens et sapientia impotens. et sic neutra summa. eadem
ratione non est aliqua eternitas quam potentia quam sapientia quam libertas. quam et cetera que sibi ad
tribui possunt. convincitur ergo quod omnia sunt unum quod sic est summe
unum. nam alias non essent summa. sed ubi omnia que sunt summe
unum sunt. nulla est compositio. et ubi nulla compositio summa simplicitas
est. ergo in deo summa simplicitas. Secundo ostendo quod sit ibi perso
narum pluralitas sic. ubi est summa perfectio non potest deesse summa caritas.
cum ergo in deo sit summa perfectio. est in summa caritas. tunc
suppono quod caritas de sua natura est apta nata ferri in
alterum. unde hoc. non enim amor esse ut per eum coniugatur et caritas

et feratur in alterum. aut sic. Nichil est summe perfectum quod
in summo non habet id quod aptum natum est habere. sed caritas est apta nata
ferri in alterum. ergo non est summa nisi per eam huius feratur in alterum.
summo amore. cum ergo in deo sit summa. summo amore per eam
deus diligit alterum. Dico in quod non possit taliter diligere nisi divinum
sic. quantumque non summe diligibile summe diligitur. dilec
tio est inordinata. sed nihil extra divinum est summe diligibile. ergo quan
documque extra divinum aliquid summe diligitur. dilectio est inordinata.
tunc sic dilectio summe perfecta. nullo modo potest esse inordinata.
sed in deo est dilectio summe perfecta. ergo nullo modo inordinata. ergo nullo
modo summe diligens nisi divinum. sed supra probatum est. quod summe diligit
alterum. ergo necesse sequitur quod ille alter sit deus. sed non est nisi unus deus. ergo
oportet quod in deo sit unus et alter. quorum uterque sit unus deus. unus diligens
alter dilectus. Sed idem hoc sic. sicut amor est diligere alterum.
sic etiam est velle ab alio diligi. ergo ad hoc quod summe perfecta sit caritas.
talis debet esse iste dilectus. ut sicut summe diligitur. summe di
lectionem rependat. summe dilectionem rependere nequit nisi
sit summus et per consequens deus. Sic ergo probatum est quod uterque sit deus.
Item eodem modo ostenditur debere esse. 3a persona sic. summe
caritati non potest deesse quod non in caritate est melius. sed optimum
quod unum esse in caritate. est ut qui summe diligit. summe velit
ab alio diligi. magne enim infirmitatis est indicium. non po
sse pati consortium amoris. ut ait Ric. de trinitate. sed hoc esse
nequit non solo duo persone sunt. diligens scilicet et dilecta. ad hoc ergo
ut summa sit caritas oportet ut quilibet horum duorum. summo
studio requirat condilectum. et conlatum. Et sic ad hoc quod sit
in caritas summa. necesse est. 3as esse personas. et sic probatum est
in divinis esse personarum pluralitatem. Tertio ostendo quod est eter
na. sic. probatum est supra in deo esse summam simplicitatem. in ar
guo. ubi summa simplicitas nulla varietas. sed ubi de novo
aliquid advenit adest variabilitas. ergo oportet ut in deo non
de novo adveniat. sed utcumque non de novo advenit
quicquid in est eternaliter est. ergo cum in deo pluralitas sit esse personarum
pluralitas. oportet eam eternaliter esse. Item ubi summa perfectio non
ad esse accrescere potest. sed deus ab eterno est summe perfectus. ergo ab eterno
non sibi accrescere potest nec potuit. Quarto ostendo quod hec
pluralitas est in per emanationem unius ab alio sic. ubi summa caritas
est. in summa connexio. et ubi summa connexio. summa germanitas.
sed in personis divinis ut probatum est. summa caritas est. ergo est in sum
ma germanitas. sed non potest maior esse germanitas. quam inter
personas producentes atque productas. ergo oportet ut hoc modo adinvi
cem se habeant. ut sint producentes atque producte. et sic
sunt in per emanationem unius ab alio. Item ubi summa perfectio. nec
perfectionis deesse potest. ergo oportet ut natura divina. cum sit perfectissima.
nichil perfectionis desit. sed fecunditas spectat ad naturam perfectorum.
ergo oportet ut natura divina sit fecundissima. sed quicquid in deo quoniam non
ad intrinseca ponitur possibile esse. potest oportet in actu. eo quod supra pro
batum est. esse divinum non habet possibilitatis admixtum. oportet ergo in esse e
manationem. posita fecunditate. Item probatum est quod in deo est sum
ma simplicitas. sed ubi summa simplicitas summa communicabilitas. et nulla
diversitas. ergo oportet ut natura divina. sit summe communicabilis in se. et
sic oportet ut in aliquibus illis tribus sit omnino eadem. et communicata. sed quod est in
pluribus per communicationem. est in per emanationem. ergo et cetera. Quinto
ostendo communicationis modum sic. Quandocumque aliquid emanat

ab alio. necesse est primo intelligere a quo emanat. quam quod emanat. cum
ergo in personis divinis. una emanet ab alia. necesse prius intelligere illam
a qua emanat. sed probatum est hoc non posse esse ordine nature. durationis
ergo oportet ut ordine nature vel intelligentie. est ergo una prima in divinis
persona. a qua emanant cetere. et que nullam generat aliis. Tunc
sic. Quicumque generat aliquid alterum. aliqua sua actione generat. sed
ergo persona divina generat naturam divinam alteri. aliqua sua actione generat.
sed probatum est supra quod deus est intellectualis natura. ergo oportet ut generet ac
tione intellectualis nature. sed intellectualis nature duplex est actio. intelligere
scilicet et velle. ergo oportet ut altero horum. Dico in quod prima persona producat
per intelligere. sic. horum duorum actuum alterum oportet esse naturale. sed
non potest esse velle. relinquitur ergo quod intelligere. quod non velle pertinet ?
natura actus naturalis immediate. immo naturam complet ac perfecte. sed velle non
in est immediate nature intellectuali. immo mediante intelligere. ergo cum in
telligere sibi immediate insit est naturalis actus. Tunc arguo. probatum est
quod prima persona generat naturam. et ex fecunditate nature. et per aliquam sua
actionem. Tunc sic. Quod communicat naturam ex fecunditate nature generat
eam per actum nature. sed prima in divinitate persona generat naturam divinam ex fe
cunditate nature. ergo generat eam per actum nature. et hinc habetur quod sicut
causa nature sit pater. cum communicatur nature sit filius. quia talis generatio dicitur
missio ? generatio. quando scilicet aliquid procedit ab alio. in similitudine nature et
per naturalem actum. Item ubi summa perfectio nulla potest fieri additio.
sed in actu divini intellectus est summa perfectio. ergo nulla potest fieri sibi ad
ditio. oportet ergo ut quod procedit per actum intellectus. hoc in se omnem rationem
intellectualis. in quo quicquid est intelligibile ibi contineatur. sic ergo est verbum
ars plena. et exemplar omnium rationum viventium. Ulterius quia
probatum est supra. quod summa potentia sapientia libertas et cetera. non sunt aliud quam
summa eternitas. sive natura. et filius per actum intellectus sive per generationem
nature. generata est summa eternitas. per consequens summa potentia. summa sapientia
et cetera. et illa eadem quam pater habet. et ideo est idem deus. idem omnipotens.
et cetera. in quo est omnino unum cum patre. excepta relatione. ut non idem dici
possit. id quod scribitur in Io. omnia que habet pater mea sunt.
Considerandum nunc ulterius. 3a persona per hunc modum procedere possit.
et ostendit quod non tali ratione. Non possunt plures esse persone nisi sit ad in
vicem distinctio. sed si 3a persona per hunc actum a prima procederet. non di
stinguerentur a se. ergo non esset alia persona ab ista. probato assumpto. probatum
est quod in illo differt filius a patre. non quia pater naturam divinam habet a se et
tota cum filius. filius a patre recipit eandem. nichil ergo habet per quod constitua
tur. nisi per generari a patre. ergo si alia persona per hunc modum diceretur pro
cedere. nichil habet per quod constituatur in esse. nisi per generari a patre.
et sic esset alia et non alia. quod est impossibile. oportet ergo quod per alium actum procedat
sed non est in nisi actus voluntatis. Tunc ostendo quod per actum voluntatis
non potest a solo patre procedere. probatum est quod eadem omnino voluntatem
quam habet pater. habet et filius. ergo et idem actus voluntatis quod est patris est
et filii. ergo si per actum voluntatis procedit a patre. eadem ratione procedit
et ab alio. Ex quo evidenter apparet quod quia non est sibi generata natura
per actum nature ab eorum filius dici non potest. Ex dictis potest patere quare
3a persona. spiritus sanctus. dicta est. nam a patre et filio per mutuum amorem pa
tet ut datum est. duo a quo conformes in voluntate. et mutuo
se omnimode amantes unum amorem. sive unum spiritum spirare
tur. et quia horum amor communis spiritus est spiritus sanctus. ratione dictum est. Sicut
supra dictum est de filio. in hoc oportet dicere. quod hunc actum oportet esse summe
perfectum. et infinitum. et per consequens personam omnino perfectam et infinitam productam. in
qua nichil perfectionis. in amoris generatione sibi possit addi. nec etiam ipsam aliquid
amoris ratione. invenire quod actu et [illegible] quod pater et filius diligere. sed actu.

Qº 4ª

facere quam illa que sunt per se nata. sic quod tamen non sit malum sua parte. vel quod angelis non habet. et angelos equales duobus facere. vel quod opera sint similia nata de corde. et certum hominem qui iudicare [illegible] et ideo cum non fit de nichilo sit homo. hoc non est deo possibile quod faciat aliquid de nichilo. non in hoc derogatur sue potentie. sicut non in hoc quod non potest facere quod possit mori [illegible]. — Hec autem primo fuit quorundam antiquorum philosophorum et hereticorum. et maxime manicheorum. qui cum ponerent aliquod principium corruptibilium. et aliquod incorruptibilium ut supra est ostensum dicebant incorruptibilia esse de substantia boni. et incorruptibilis principii. corruptibilia vero tamquam mala esse de substantia mali et corruptibilis principii. unde et in homine posuerunt duas animas. ut patet in libro de duabus animabus. unam bonam a bono principio de cuius substantia. et aliam malam de deo malo et eius substantia. illam autem opinionem de duabus animabus. augustinus reprobat specialiter in libro de duabus animabus. Sed hanc opinionem de productione rerum de divina substantia reprobat in multis locis specialiter. libro de natura boni contra manicheos. probat dicens. omnia bona quecumque sunt a summo bono non sunt nisi ab illo. non tamen sunt de illo. de illo enim quod est hoc ipsum est. que autem ab illo facta sunt non sunt quod ipse est. omnia namque facta mutabilia sunt. ipse autem immutabilis perseverat. Item in libro xii. confessionum. duo fecisti unum prope te [illegible] nam esset equale unigenito tuo. ac per hoc et tibi quod est absurdum.

Et ideo alii videntes hoc esse ingens manifeste tenentes non posse aliquid fieri de nichilo. posuerunt deum mundum fecisse. de aliqua materia sibi coeterna. sive illa diceretur materia separata a formis ut ponit plato. vel materia continens formas. ut ponit anaxagoras. quod etiam primo fuit plurium antiquorum philosophorum. et etiam multorum hereticorum. unde ponit hanc fuisse quorundam philosophorum positionem hugo. in libro de sacramentis parte prima capitulo i. dicens. philosophi gentilium tria quidem principia rerum. sine principio posuerunt opificem. materiam. et formam. dicentes omnia que sunt ex materia in forma per opificem esse producta. hoc autem primo derogat perfectioni divine potentie. unde augustinus sibi contrarius et reprobans illorum opinionem. libro primo de symbolo dicit. plures heretici voluerunt persuadere deum non esse omnipotentem cum non dicant esse naturam quam deus omnipotens non condidit. de qua mundum fabricavit. et omnipotentem deum negant. cum non eum credant mundum potuisse facere nisi ad eum fabricandum aliam naturam scilicet quam ipse non fecerat uteretur. ergo constat quod non produxit de aliqua re vel natura ipsum mundum. — Et ideo alii videntes mundum non posse fieri de divina substantia. nec de aliqua preexistente materia. ab ipso deo non facta. posuerunt deum ipsum de nichilo produxisse mundum. asserentes ipsum primum principium non solum mundi conditorem. sed etiam solum creatorem. creare enim est de nichilo aliquid facere. secundum hugonem primo libro de sacramentis parte i capitulo i. et secundum magistrum sententiarum 2o libro i. distinctione. hanc positionem tenuerunt philosophi magni. scilicet plato. et aristoteles et hoc tenent et constanter asserunt universaliter omnes doctores catholici. Hanc inquam positionem tenuerunt magni philosophi. scilicet plato et aristoteles. quia secundum augustinum libro viii de civitate dei xii. inter omnes alios fuerunt precipui. Item magister sententiarum videatur dicere contrarium libro 2. distinctione i. quod a platone hoc senserit [illegible] per ea que dicta sunt in precedenti questione. quia aristoteles similiter hoc senserit hoc dicunt multi philosophi dicta eius interpretantes. dicit enim ipse expresse in i libro celi et mundi. per verum

creavit ad hibitum nostrum ipsos magnificare deum ut per corporum eminentiam precellit eorum que sunt creata. hoc etiam vel expresse sensisse. autem libro de causis quod expresse determinat de prima creatione et generatione creationis. dicens quod prima rerum creatarum est esse et non ante ipsum omnino aliud est. ut exponit commentator. — Item hoc tenent et firmiter asserunt. et constanter defendunt. omnes catholici et multo. quia multiplicatur clamat sacra scriptura. hoc et docet ratio fidei. hoc igitur clamat sacra scriptura cuius maior est auctoritas quam omnis humani ingenii perspicacitas. secundum augustinum super genesim ad litteram 2 libro capitulo v. de perspicuis autem quoniam quia innumerabiles sunt auctoritates tam canonis quam sanctorum. sufficiat singula de canone et singula de sanctis proponere. de canone genesis i. In principio creavit deus celum et terram etc. de sanctis augustinus libro de symbolo. recte credimus deum omnia fecisse ex nichilo. quia et si de aliqua materia factus est mundus. eadem ipsa materia de nichilo facta est. et in toto deo est nichilo factum est. — Item hoc idem multiplicat pluries ratio. ut autem rationes que ad hoc inducuntur evidentius et facilius intelligantur. distinguendum est de hoc quod dicitur de nichilo aliquid fieri. secundum quod distinctum est superius in argumento. et primum duobus modis non intelligitur ubi predictum. sed tamen secundo modo. quia deus non potest id quod est implicationem contradictionis. si autem possit de nichilo producere aliquid. igitur primum duobus modis accipitur. tunc cum omnis causa aliquid efficiat in productione sui causati. et non maneat in suo nichilo. et causa omnis et non sunt aliqua. tunc oportet quod non esset ens. et si esset ens aliquo modo non esset nichil. et sic contradictio implicaretur. Et hoc modo dicit anselmus libro monologion capitulo viii dicens. quod si nichil est causa alicuius oportet quod prestat adiutorium ad suum effectum. si autem adiuvat est ens. vel si non est ens non adiuvat. et ideo dicit idem. quod ea que facta sunt a creatore dicuntur posse facta esse ex nichilo. eo modo quo solet dici. sicut dives ex paupere. id est quod prius erat pauper nunc est dives. quod autem negat hoc tertio modo loquendo de nichilo est mens huius questionis. quod deus de nichilo non solum potuit mundum producere. sed etiam produxit. quod ostendit multipliciter ratio. scilicet tum ex parte ipsius dei producentis. sive primi principii. tum ex parte mundi producti. tum ex parte modi producendi.

Prima igitur sumitur ratio ex parte ipsius dei producentis. sive primi principii. primum enim principium. scilicet deus potest esse causa multarum rerum per suam potentiam. et est causa actualiter rerum per suam influentiam. quod autem res de nichilo producere potuit. probatur ex immensitate sue virtualis potentie. quod autem produxit probatur ex immensitate sue causalis influentie. — Prima ratio talis est. deus quod est potentie infinite. et omnipotens potest omnia que sunt possibilia. et que posse est non posse. sed deus est omnipotens. hoc probatur infra. igitur potest omnia que sunt possibilia. et que posse est non posse. sed posse mundum producere de nichilo est non posse. immo maximum potentie nullam in se includens impossibilitatem sive implicationem contradictionis. igitur etc. Minor patet quia divina potentia sic infinita patet quia idem quod divina essentia. ut probat richardus i libro de trinitate xiii. quod autem ex hoc quod est summa potentia vel omnipotentia. sit omnia expressa ut possit esse expressa. omnia que posse est posse. patet per eundem idem libro xii. xxi. et 22 capitulo. quod autem posse de nichilo aliquid vel mundum facere sit non posse. concedens omnipotentiam dei. patet per augustinum de fide ad petrum. ubi dicit quod res ex eo quod de nichilo producte sunt. omnipotentiam sui locant auctoris. et i libro de natura boni dicit. quod tam omnipotens est deus. ut possit de nichilo id est de eo quod non est bonum facere. hoc idem et dicit in libro de symbolo. — Secunda ratio talis est. secundum quod

dicit philosophus vii. philosophie. omne quod est aut est ipsum primum principium. aut est ab ipso primo principio. sed constat quod mundus non est ipsum primum principium. quia ut ostensum est supra. tantum est unum primum principium omnium rerum. scilicet deus. igitur est a primo principio. si a primo principio aut de nichilo. aut de aliquo. si de nichilo habeo propositum. si autem de aliquo. tunc illud aliquid. aut est primum principium. aut aliquid non primum principium. igitur aliquid. tunc vel illud est de nichilo. vel de aliquo. et sic vel est dare quod sit aliquid quod sit productum de nichilo vel erit abire in infinitum semper querendo. Et hanc rationem ponit richardus 2o libro 8 capitulo. Certe indubitanter tenemus quod sola divina substantia sit a se met ipsa. et quod ab ipsa sunt cetera facta omnia. que autem ab ipso facta sunt quia mutabilia sunt. divinam incommutabilem et incorruptibilem substantiam materiam habere non possunt. constat itaque quod sola divina substantia excepta omnia cetera. vel sunt de nichilo facta vel ex primordiali materia. que nec a se ipsa est facta nec a deo de sua substantia. nec ex alia primordiali materia. alioquin non esset ipsa primordialis. et ideo manifeste colligitur quod ipsa primordialis materia et nulla alia. magis tamen illa materia. et quecumque alia. et ulterius omnia sunt a deo ex nichilo creata. — Secunda ratio sumitur ex parte mundi producti. In rebus enim mundi a deo productis est reperire universales proprietates. habent enim imperfectionem essentie in existendo. et vanitatem permanentie in durando. et secundum has duplex ratio formatur. prima ex imperfectione essentie in existendo. secunda ex vanitate permanentie in durando. — Prima ratio talis est. omne ipsum quod secundum suum totum esse dependens et causatum ab alio. quia constat quod nec secundum se. nec secundum aliud sui potest esse a se. illud autem solum quod producitur ab aliquo de nichilo. recipit totum esse ab illo. et dependet secundum totum esse ab illo. igitur cum omnia que sunt in mundo. constet esse imperfecta in essendo. necessario dependent et existunt a deo. secundum totum suum esse. igitur necessario sunt a deo producta de nichilo. — Hanc rationem tangit augustinus libro de fide ad petrum. Firmissime tene omnem naturam que non est trinitas. ab ipsa trinitate creatam esse ex nichilo. ipsa enim dedit omnibus naturis ut bone sint. non tamen tam bone. sicut creator omnium. dicit et libro 83 questionum questione 68. eo [?] fide pertinendum est. nullam esse naturam que non debeat deo id quod est. scilicet totum. quia deo debetur omne decus. plenitudo et [illegible] primum. quod si penitus perseveraveris usque ad omnes reliquias de rebus destruxeris. remanet nichil. igitur quidquid est in creatura usque ad nichil. totum habet a deo. et ita creatura est a deo non de aliquo. sed de nichilo. — Secunda ratio talis est. omne id quod tendit in nichil est ex nichilo. sed omnis creatura quantum est ex se tendit in nichil. igitur est ex nichilo. maior probatur per damascenum 2o libro 3 capitulo et per augustinum in pluribus locis. qui dicunt quod omne quod in nichil [illegible] incipit. minor probatur per beatum gregorium v libro 2 moralium libro xvi. ubi dicit. quod creatura a deo de nichilo facta fuit eorumque essentia ex se ad nichilum tendit. nisi manum sui regiminis. auctor omnium ea retineret. — Item tertio sumitur ratio ex modo producendi. modus enim producendi res de nichilo non est nisi quia per quandam productionem infinite distantie. que est inter nichil et ens. que tunc producitur. quando quod ante fuit nichil. fit aliquid. et quando omnino non ens fit ens. et ideo illa productio habet rationem quandam immensitatis vel infinitatis. et ipsum nichil distat infinitum ab eo quod est aliquid. Ex hiis igitur formatur duplex ratio. quarum una fundatur super modum productionis infinite. alia vero super distantiam infinitam nichili ab eo quod est aliquid. super quam fundatur infinitas productionis. dicitur autem distantia infinita. ab aliquo id est nichilo. quia nulla species eximie convenientie. nulla omnino convenientia inter illa est. unde dicit augustinus libro de vera

religione. id est. unde aliquid est quod nichil. — Prima ratio talis est. potentia infinita immensa virtute. oportet quod sit infinita in operando. id est quod ad minimum possit producere infinite. sed potentia dei est talis. igitur potest producere omnimodo infinitatis. et non potest producere immense in immensum. et immense non immensum. et non immense immensum. primo modo producitur a deo productione eterna. et hoc vel generatione. et sic est filius. vel spiratione. et sic est spiritus sanctus. secundo modo est cum de nichilo aliquid producitur. tertio modo quando ad multitudinem innumerabilium rerum de materia corporali primordiali producta. igitur ut patet divina potentia cum sit infinita potest producere creaturas duobus ultimis modis. maxime cum non sit quod istis duobus modis rationabiliter valeat repugnare. et hanc rationem tangit augustinus libro de fide ad petrum. quod in eo indubitanter omnipotens intelligitur. quia omnia tam de nichilo fecit. igitur una eademque facilitate summa atque ima de nichilo fecit. — Secunda ratio est ista. secundum dionysium. nam unius cuiusque rei ultimum obiectum uniuscuiusque virtutis vel potentie operari sunt proportionata. tamen in natura divina quam inequalis [?] materia. quia semper virtus sequitur naturam rei. vel obiectum virtutem. non sic. sicut se habet essentia divina ad essentiam creatam. et potentia divina ad potentiam creatam sic se habet ultimum obiectum potentie divine ad ultimum obiectum potentie create. sed essentia divina et potentia sic se habent ad essentiam et potentiam creatam. quod excedunt eam in infinitum. igitur necessario ultimum obiectum potentie divine excedit ultimum obiectum potentie create in infinitum. sed ultimum obiectum super quod potest potentia creata quantumcumque perfecta existens. est aliquid existens. igitur cum oportet necessario quod ultimum obiectum super quod vel de quo potest operari potentia divina. sit infinitum distans ab illo. et non sit ponere aliquid ad aliquid tale a divina essentia. nisi nichil. oportet necessario ponere. quod divina essentia possit super nichil. vel possit aliquid producere de nichilo. Et hanc rationem insinuat augustinus in libro de natura boni. dicens. summum incommutabile bonum quod super nichil est deus est. a quo sunt cetera bona. quia tam omnipotens est. ut possit et de nichilo id est ex eo quod non est bonum facere. hoc et dicit prosologion v. hoc idem et dicit hugo de sacramentis libro i parte i capitulo i. — Huius igitur sic universalis facultatis patet solo argumento. — Ad primum dicendum. quod non est quod omnia principia rerum alia a deo sunt mutabilia. immo sic de nichilo sunt producta. sed divina manutenentia conservantur. nec tali mutatione vel versione redeunt in nichil. secundum quod patet per auctoritates gregorii superius allegatas. quod autem aliqua sint corruptibilia et alia non. hoc non est propter hoc quod alia sint de nichilo creata et alia non. sed propter diversas naturas et rationes eorum et etiam propter divinam voluntatem. — Ad secundum dicendum sicut in [illegible] est et breviter. vel est aliter. quod nec anselmus nec augustinus dicunt asserendo vel determinando. sed magis contra veritatem opponendo. sicut multotiens doctores faciunt. quod patet per hoc quod in 13o solvit illam rationem et quasdam alias. — Ad primum autem quod contra primam responsionem obicitur primo dicendum. quod de eo quod est nichil. et de eo quod est aliquid. vel de omnino non ente. et de ente possumus loqui dupliciter. scilicet secundum rem et secundum rationem. si loquamur secundum rem. sic dico quod omnimoda est differentia. et nulla convenientia. quia per substractionem omnis convenientie et omnis forme et omnis essentie differret nichil ab aliquo. sicut supra allegatum est augustinus dicit libro de vera religione et 83 questionum questione 68. non enim talis potest esse ordo inter nichil et aliquid. ita scilicet quod sit res aliqua que prius dicatur nichil. et postea fiat res aliqua que dicatur aliquid. alioquin tunc necessario nichil esset et esset aliquid. quod falsum est. si autem loquamur de nichilo et aliquo secundum rationem id est secundum esse rationis. sic dico quod ratio fundatur quandam relationem rationis et habitudinem ordinis. inter ens et non ens.

⁊ sup n̄ ⁊ at. q̄ter hitudo realit ē i alto extremo tm̄. ul' de p̄senti si extremū ē actu. ul' de p̄trito si ē p̄titū. vn̄ cap' tc̄ mutōne. q̄ dc̄ ad ialtō extremo tm̄ sm̄ re. ƺ sm̄ roz opt̄ ad utrūqz. sic cū dr̄ res ad n̄ap. ē i mutatō. ⁊ op̄ato sm̄ re in alto tm̄. ƺ sm̄ roz. respiciat utrūqz. vn̄ res q̄ nō cāt. h̄t ēē n̄ p̄us fuit ens. ul' ad. ⁊ ī fuit n̄. — p̄ ia dc̄a p̄z solō ad sūaz roz. sic. n. ē. n. ē extremū illi hitudini. ul' r̄lonis. ul' ordinis. nō sm̄ re. ƺ tm̄ sm̄ roz. ita intelligendū q̄ i° p̄us nō dc̄ aliq̄ nūc aliā sm̄ re ab eo q̄ dr̄ posterius. ƺ sm̄ roz tm̄ ut intelligat̄ sic. roz q̄ tātur nūc p̄ h̄t ēē. n̄ fuit aliq̄ a° tp̄s ul' istans pcedens. ing' huit ēē. q̄ gdē sola capit̄ intellectus.

[illegible]

[illegible]

sr illo ulo cunc. d' glo. care e de no ad fac. Ex q apparet q ipa cado ee rei pductia. r io ppe no dr cado n' in pse cmcau pducto. Cu n. acons no hat tot ee suu sin sto. imo ee acnal sit ee sbi. n' forᵃ in formans. hat tot suu ee n' ingpito. imo n' hat n' ee gpoita. no pducat sm tot suu ee. n' totalr pducat gpoital. Qz tn in rombz seinalibz m. e. ut p diusas tnsmutatoz. aliq forᵉ inducat. ta stales qua accntales. ad aliquas a no possut se extede. io congruo cado dr min ppt illay for inductio. q p tnsmutatoz m induci no possut. peanto qz n' p existut. p e tnsmutatoz possit induci. Sic g inh differt cado ab aliis tnsmu. qz ialiis subiac ad. q recep r tnsmu p actoz agntas. incaone at n'. h de pᵒ. — hus psuppoitas arguo sic. Oe q cat ag inmutabilr. nllm agens catu. age pot inmutabilr. g nllm pot care. plo. ma. Mot e act entis impo. u g n' educat de po in actu. no pot ee mot. s; icaone no educat ad de po. g incali acone no pot ee mot. Qz at nllm agens catu agat imutabilr. pz. qz n' ag imutabilr. q ag aliqᵒ differnte a sua sta. s; oe agens catu ag aliq differnte a sua sta. qz solus ds se ipo agit. g r e. Et h ui yo dam. l. 1. c. 3. — possz forte dici ad hat roz. q h ome q cat aga inmutar. tn non ncce e. q oe cui pot gcari po candi. agat imutar. i. sine sui qluiqz mutatone. n' yo h g. s; solu q mutato ul motus. no sit in sto muta. qz iᵒ q p catoz pducat. no fuit p impo m. cu educat de no. Sz cu sit aliq agntia. quoz acones no tnseut. quoz actones no tnseut in m' extnsecu. s; remanet i agntibz. sic intellct r uoltas. r io iactonibz suis no requirat m aliq. pexnte. r n' educat de po ad in actu. s; se ipa solu ~~ipa solu~~ faciat iact. n' m ipedire cu nta po gcari possit ipis. — Scda yo sit r ad h tal. Ois utus cata ag p gtact. ois. n. acto sm phz. est p gtact. s; u n' psupponit. n' pot ee aliqs gtact. g n' aliq cate acto. s; incatone ut tam e n' psupponit. g r e. — Silr dici pot. q h io e qz tal po no e gcata. s; no plato qn possit gcari. r tuc tal utus no agent p gtact. — ul dd q h intelligi ht de utute corali no de spuali. cuimodi e intellcus r uolutas. cu. n. intellctus intelligat no entia. r uolt e uelit. r ad talia no possit ee. aliqs gtact. apper q intalibz actonibz. nlls gtact ee pot. real salte. ul tal. q no possit r ee incatone. — Tcia yo sit tal. Qz ht poz candi ht oipoz. s; cate no pot gcari oipo. qz ipotᵉ e ee duos oipotntes. g n'. nta. plo. ma. po candi e poᵃ pme cause. inqm pma ca e. qz cando effiat pma ca ipe ds. r a po candi depnat ois po aᵃ. sic a pma ca deriuant oia aᵃ. g po candi e nobima. aliaz potntiaz. Sz regla e q qcqd pot utus i fior pot

supior. max. qn infior depndz a sprior. g qcqd potut aᵃ po. potut po candi. g ille cui cpte h po. cpte oipotnt. — Sz ad h dici pot. q h yo no gcludit n' de illo. q hat pncar r ase hyet. no d' illo q hyet ab aᵒ. — Quarta yo tal. Gnales effcs oz reduci ingnales r ules cas. cu g ee sit effcs ulissim. oz ut reducat i ulissiaz caz. s; tal e ds. g oz ut ee rei reducat indm. s; ee e pmus effcs catonis. g oz ut solus ds possit age p catoz. — Ad h dici pot q ee rei singlis. e single. n' gpetit cato n' rei singli. ingz aut ee e gd ulissim. n' gpetit sibi cato n' insingli. sic n' alicui uli. r io yo no uz. Manifestu e enu. q ee pet. pducat e p gnoz. n' ht aᵃ ee. silr r ee asini. r io pdce rones no uidet mltu cogere. — Quīta yo tal e. Incaone ois agentas cata. pgrue aliq pportonal genta. int extma sue actonis. r qnto fuit maᵒʳ genta. tato facilior opo. r qnto. minᵒʳ tato difficilior opo. u nuna i difficilis. r u nlla i inpossibil. cu g extma catonis. sit n' r ad. int que nlla e gentia pportonis. no potut i cade opo alicui agntas. fita. Cu g ois cata sit agntas finite utuis. nlla cata potut ad de n'o educar. n' care. — Ad hac roz pot dici. q int extma alicui actonis. oz ee gentia alicui pportonis. qn. s. un extmu ht pduci inee. p tnsmutatoz alti. s; qn acto no e p tnsmutatoz alti. s; solu p unieductonez. tuc no oz. qz in tali acone altm extmu no subiac agnti. n' e r extmu realr. s; solu sm qnda fatasia. accipiente n' extma pte. r ad e aᵃ. un agens no ht h ad face cu n'. s; solu ci aliq. q. s. pduc ad ee. si g io possit ee. obm sue actonis. ut p ipaz pducta. sic qditas rei e obm intellct. re no exnte. r p gns pot r ee obm uolutas. ut apphensio r uolitio utute actonis intellct. r uoluntas pcipet ince. tuo misse. tale agens dr care. n' in iudo q aliq inpportotas inpediat. cu res pducta sit ᵒ fita. r p gns possit pcede a utute fita. n' r tale agens requirat in sua acone m q tnsmutet. cu i bn agat cata no entia. sic cata entia. No g uideo. q pdce rones cogant qn gcari possit r cata recipe. ad h tn posui. qz magnor sut. r ee pot ut no uidea utute cary. — Cu g inutiaonis soy. uideat o q gcari no possit. restat examinq qualr p roz h possit ondi. dico g ut pdcm e. cato est pductio de n'o po. r p gns toti ee rei. qnt ad m. r qnt ad forma. r qz sic est. excludit oe q possz psupponi ex pte pdu. nlla g acto ul passio. penes ipz p pdu. pot pcede catoz. r sic acto catonis oz ut o sit pma. n' dico siplr o pma. s; r pdu. ut cabile. nlli p actoz recipiat q canas. Cu n. no possit age n' pari n' sit. oz ut q recipit actoz alicui. ul ia sit. ul p ipaz ee acqrat. r sic p sa actoz. nllo m pot acqre ee. Si g no pot gcari catur. ut ipa o pmo agat. restat ut no possit sibi gcari po candi. — Qz at nllo mo possit sibi gcari. q pmo agat. sic ondo. acto s;. depedet o ab actu pmo. cu g no pot gcari. ut pse sit inactu pmo. no pot gcari ut pse sit in actu sa. s; catur n' pot gcari. ut pse sit. i actu p.

g n' q pse sit inactu so. g sic ee cate neco psupponit ee diuu. inq sustentet. sic r acto cate acto diua. inq substentet. r inaiu utute opet. maxie qz acto diua r ee no differut. imo ide sut realr. r r ee cate. ad sui sbstetatoz. no min requirat diuu ee. u ht rom actonis. q ut rom ee siplr. In oi g acone cate gcurit acto diua ex nccitate. n' pot g gcari cate. q possit age ad. absqz acone diua. — Tuc arguo. Qncuqz ples actones tendut ad uni effcm. oz ut int eas sit ordo. g r int actoz cate r di. tdentes ad effcm eude. erit ordo. No aut pot ee tal. ut acto cate sit pus ul simul. tu qz acto diua e nlli. ordr. r utuosior. tu qz sustetamt actonis cate. r i pot ee sin acone cate. no eo. g acto diua e pma d' ncca. Et sic ad ht ee ita age. g ipa diua p agent in effcm de nccitate. s; no aget otose g ad effiact. s; iad. n' g potit ee acto catur. nllo psupposito. expte pduabilis. r p gns n' care. — Ad pmu arᵐ igᵐ ds. q ho no pna hua accipio. i. psupposito. ul pᵃ xpi. q gte e pᵃ dei r hois. s; di etnalr. hois no tepalr. illa g pᵃ sic no sep fuit. pᵃ hois. s; ee cepit. sic inqn erat pᵃ hois. cepit ht omipoz. nuq tn hua na huit oipoz a xpo. qz g gca vniomat fuit i supposito. io q erat filiu di nalr. fcm e hois expr. — Ad 2ᵐ. dd. q illa acto gnonis qual e indo. s. pducat sile sine inceptone. tnsmutatone r hui no e gcata. s; qz gno dr pducto filis inᵃ. sm dam. io qz h cate gcat. dr sibi act dine gnonis gcari. large. — Ad e q g obiat. dd q pducto pot gcari ul ad i q p ducat. r sic noᵒʳ gno. ul ad i un pducat. r sic creato. pot infitatas poᵉ que ad h requiret. — Ad 3ᵐ. dd. q duyo q deus gcat cate. no ht infitate actu. s; tm inpo. r h no repugnat cate. s; infitas poᵉ q requirit ad pductoz de n'o. est infitas inactu. r h repugnat cate. r io no pot ei gcari. — Ad 6ᵐ. dd. q forᵃ gre no educit de po m. s; cat no tn ab aliq cata. s; solu a do. un sacra gre n' efficiut. s; tn ad gre disponut. d' caracte no e diffile intellige. quo exutute cata ipmat. maxie i suppmo aie. ppt q n' imito gbzda un plabiᵒʳ apio q tenet. q i sacrmtis no sit utus aliq absoᵗᵃ. s; q i expacto dine ordinatonis. sustindo tn alia apioz q ponit q i sacrmtas e utus aliqua absoᵗᵃ. q ipmit caractez. r dispoit aiaz ad gre grat facientas susceptoz. qz gor e. pot dici q utus illa opat i aia. p qnda spuales gtactu. aliq in m influens in ea. q gde gsignat aiaz r disponit ad gre susceptoz. n' oz ponet q capacitate de n'o creet. s; ille mo illuinadi. r ifluendi sit nob ualde occltus. possumus tn exli gectyrari. qz gstat q motor ifluit motu i mobile. angls g cu sit motor corpis ifluit motu i i'. n' oz q de n'o. s; p qnda spuale gtact expe ipo. Et q dr q forᵃ spuale r ppetua no e n' p catoz. dd. q h e diffile bn solue. sufficiat tn q ut dcm e. — Ad qᵐ. dd q no e sile. q h cata cooperat ad act sui gsuatoz. q ppt h possit age ad catoz. qz h eade sit po expte di qua agit utrz. tn expte cate no e ide effcs. — Ad 6. dd. q ftin e q cata possit face de aliq n'. sm

hug. imo e ppu soli di. sic eo. Qz o. de gre. dd q e no e nisi indispone. s. adutendo se a sole spuali. — Ad n. dr. q po cinta n' e fita n' licita. imo e ifita. r n' e catu. s; e ide q ds. cu tal po sit inds. r qcqd e inds sit ide q ds. r sic pz qo qsita. qo. 6.

Onseqnᵒ qr. utz sit ponere etnitate ee. Qz n' bonu rens gutine. g q caret bono caret ee. s; etnitas caret bono. g r e. plo. mi. bonu r finis ide. s; etnitas caret fine. g r bono. r sic caret ee. — Jt q caret pnaᵒ r fine. e infita. s; ee caret pna r fine. g r e. s; na no patit ad infital ee. — Jt s; m ee ncctas ponedi ~~msas~~ etnitate. ut sit msa ee diui. s; no pot ee ei msa. g. r e. plo assupte. n' fom ab alis pot ee msa durois ei. s; etnitas e fca ado. g no pot ee msa duronis ei. Qz sit fca add. aug. 83. q. 23. dia etna. etnitatas pticipatoe sit. no aut ita etnus ds. s; q ipi etnitas est auc. — Jt n' ee pot. q na pone cogitari no possit. s; etnitas uera poe cogitari no pot. g. r e. plo assupte. n' includens gdcoz na poe cogitari pot. s; etnitas includit gdcoz. qz dio duratoz immsa. r ifita. tota simul. qz imsa r ifita p gns gtinua. r sic ht pte ex pte. s; q e tot sil no ht pte ex pte. g ee. ht pte ex pte. r no ht. s; h e gdco. g r e. — Jt si etnitas e. e msa ee dim. s; diuu ee no pot ht msaz. g r e. plo. mi. Msa dr relatie ad msat. g distiguit ab eo. g etnitas distiguit ab ee dino. s; rla sunt simul na. g ad diusu a dino ee. simul coexistet. — Jt msa r msat sut unigea. s; ds e msa tpalui. g e tpal. no g etnus. r si no e etnus ds. no e etnitas. — Cor. diuis e q ht ee stable. q q ht ee fluens. s; tpale q ht ee fluens. e. g mlto mag etnitas. cu hat ee stable. — Jt mobile no pot moui n' sit aliqᵒ imobili. g r msa mobilis oz ut reducat. ad aliq msa inmobile. cu g sit pone aliq msa mobile. sic tps oz pone aliq inmobile. hat aut dims etnitate. — Rᵒ. Circa declatoz hui qonis sic intendo pcede. pmo ondendo nccitate ponedi msas. — 2ᵒ. ondedo msam q dr tps no sufficere ad oulz durois msatoz. — 3ᵒ ondo q tale duroz ad cui msatoz. no suffic tps. ncce sit pone mee. — 4ᵒ ondo. q tal duro ht msari etnitate. r p gns etnitas hat ee. — Circa pmu g sciendu. q ut hetr ex. xᵒ. methaᶜᵉ. nccitas ponedi msas. e cogqntatas rei. ad h. n. ut sciam qnta res sit. indigemus msa ei. un yo msce ppt inoiut mgnitᶜᵉ. Et io sz q yo qntitas inuenit in aliq re. sm h g sibi msari. No aut qntatas gsistit inextisione. Extensio at h. ul e in unica re. r sic dr magtudo. r fac qntitas gtia. ul inplibz. r sic dr mltitudo. r fac qntitas disctᵃ. Re at unitaz g. extndi. ul inse r absolute. ul ingpatone. Si inse r absoᵗᵉ. tuc ul sm logitudie. l latitudie l pfundu. Si igpatoe. tuc ul igpatone ad situatoz. ul ingpatone ad duroz. Illud g p q cognoscit. extisio rei siu imagtudine. siu inmltitudie dr msa ei. Ome aut i p q cognoscim. ad e nob notu.

na p[ro]p[ter] i[n]fi[ni]tu[m] no[n] possum[us] ad cog[noscere]. q[uia] cu[m] i[n]fi[ni]ta deberet nob[is] dare notitia[m] de q[ua]nt[itate] de nob[is] e[ss]e certa. Et q[ua]nto mag[is] certa certo mag[is] h[abe]t no[n] po[ni] i[n]finita. videm[us] aut[em] q[uod] de aliq[uo] toto tanto habem[us] certiore[m] notitia[m] q[ua]nto mag[is] ip[su]m resolvim[us] in suas p[ar]tes. q[uod] no[n] e[ss]et n[isi] h[ab]endo notitia[m] de p[ar]te habem[us] certiore[m] notitia[m] de toto. [illegible] ... sibile. l[icet] s[ecundu]m co[n]stitutio[n]e[m] m[en]sura[n]ti[u]m. q[uia] in talib[us] e[st] m[inim]a certitudo. Et h[oc] e[st] q[uia] in reb[us] u[bi] error e[st] mag[is] periculosus. sicut m[en]sure minime sic p[ate]t i[n] auro et balsamo. Jn q[ua]ntitate g[enerali] discreta m[en]sura minima n[umer]at[ur] p[er] unu[m]. Jn q[ua]ntitate magnitudo m[en]sura[tur] p[er] minimu[m] magnitudinis. minimu[m] dico s[ecundu]m co[n]stitutio[n]e[m] m[en]surantis. i[d est] n[on] reputat minimu[m] in quo p[ot]est no[n] reputat periculosu[m] decipi. p[er] i[d] g[enerale] mini[mum] magnitudinis replicatu[m] p[er] unitate[m] m[en]surant totam magnitudine[m]. sic accipiendo q[ua]ntitate[m] unius palmi p[ro] minima q[ua]ntitate m[en]surant tota[m] lo[n]gitudine[m] dicendo ea[m] e[ss]e .x. v[e]l xij. palmor[um]. x. aut[em] v[e]l a[liu]d e[st] q[uam] unitas decies replicata. Ex h[oc] g[enerali] seq[ui]t[ur] q[uod] d[icitu]r in x°. q[uod] m[en]sura deb[et] e[ss]e unigenea m[en]surato. q[uia] n[on] p[ot]est m[en]sura[re] p[er] ad[itione]m q[uod] aliq[ua]tiens replicatu[m] no[n] possit ip[su]m equare. Et io lo[n]gitudo no[n] p[ot]est m[en]surari p[er] p[u]nctu[m]. s[ed] solu[m] p[er] lineam. n[ec] latitudo p[er] linea[m]. s[ed] solu[m] p[er] sup[er]ficie[m]. n[ec] corp[us] p[er] sup[er]ficie[m]. s[ed] solu[m] p[er] solidu[m]. Sic g[enerali]t[er] o[mn]is ut m[en]sura duratio[n]is alicui[us] rei aliq[ua] duratio dicat[ur]. q[uod] aliq[ua]tiens sup[ra] reflectat ip[s]a[m] tota[m] et q[uod] sit certissima. Et io ad cog[no]scenda[m] dur[ationem] p[er] te[m]poraliu[m] assumim[us] motu[m] celi. sive t[em]p[u]s q[uod] e[st] motu[m] celi. q[uia] ille mot[us] e[st] mag[is] velox. et io minor duratio p[ot]est i[n] eo p[re]he[n]di. et mag[is] regularis. et io etia[m] q[uam] aliq[ui]s alius. nob[is] manifestus. et io p[er] dur[ationem] ei[us] mag[is] certificari possumus q[uam] p[er] aliq[ua]m alia[m] dur[ationem]. Sed[e]m aut[em] q[uod] mag[is] certificari volumus de duratione alicui[us] rei. s[ecundu]m h[oc] magis dividim[us] ip[su]m t[em]p[u]s q[uo] m[en]suram[us]. Quia ut accipim[us] t[em]p[u]s q[uo]d e[st] ex revolutione celi. q[uod] fac[it] diem. et d[iv]i[di]m[us] p[er] tot dies durau[er]it. ut ulteri[us] divid[i]m[us] die[m] i[n] .24. q[ua]drantes. et quadrante[m] ulteri[us] in .vi. horas. et hora[m] i[n] .4. puncta. et punctu[m] i[n] .x. mome[n]ta et mome[n]tu[m] i[n] .12. uncias. et uncia[m] i[n] .47. athomos. athomu[m] aut[em] ulteri[us] no[n] dividim[us]. s[ed] statuim[us] p[ro] m[en]sura p[ri]ma et i[n]divisibili. Et h[oc] de p[ri]mo arti[cu]lo sufficiat.

Circa s[ecundu]m sic. t[em]p[u]s ut d[i]c[tu]m e[st] m[en]surat. p[ro]p[ter] illu[d] minimu[m] q[uo]d e[st] in t[em]p[o]r[e]. q[uod] d[ici]t[ur] aliq[ui]d certa[m] et determinata[m] duratione[m]. Jn sic. O[mn]is m[en]sura aliq[ua]tiens sup[ra] p[ot]est equare suu[m] m[en]suratu[m]. s[ed] t[em]p[u]s quotiescu[m]q[ue] sumat[ur] no[n] p[ot]est equare q[ua]l[is]cu[m]q[ue] dur[ationem]. g[enerali]t[er] t[em]p[u]s no[n] p[ot]est e[ss]e m[en]sura cui[us]l[ibet] duratio[n]is. p[ro]b[atur] mi[nor]. O[mn]is m[en]sura t[er]minata q[uo]tienscu[m]q[ue] sumat[ur] se[m]p[er] e[st] t[er]minata. s[ed] t[em]p[u]s e[st] m[en]sura t[er]minata ut d[i]c[tu]m e[st]. g[enerali]t[er] q[uo]tiescu[m]q[ue] sumat[ur] se[m]p[er] e[st] t[er]minata. s[ed] p[er] m[en]sura[m] t[er]minata[m] no[n] p[ot]est m[en]surari n[isi] dur[atio] t[er]minata. g[enerali]t[er] p[er] t[em]p[u]s no[n] p[ot]est m[en]surari n[isi] dur[atio] t[er]minata. i[d est] q[uae] h[abe]t p[ri]n[cipiu]m et fine[m]. Sic g[enerali]t[er] si e[st] aliq[ua] dur[atio] q[uae] n[on] h[ab]eat p[ri]n[cipiu]m vel fine[m]. no[n] poterit m[en]surari t[em]p[o]r[e].

P[raeterea] na[tura] t[em]p[or]is e[st] e[ss]e in successione et motu. n[on] p[ot]est g[enerali]t[er] m[en]surare n[isi] dur[ationem] existe[n]te[m] i[n] successione et motu. q[uia] m[en]sura ut d[i]c[tu]m e[st] deb[et] e[ss]e unigenea m[en]surato. s[ed] g[enerali]t[er] dur[atio] aliqua e[st] q[uae] no[n] sit i[n] successione et motu. illa no[n] poterit t[em]p[o]r[e] m[en]surari.

Circa .3m. s[ecundu]m q[uod] tale[m] dur[ationem] sic pone[re] e[ss]e sic. O[mn]is dur[atio] v[e]l e[st] a se. v[e]l ab a[li]o. s[ed] nulla dur[atio] t[er]minata e[st] a se. g[enerali]t[er] q[uae]l[ibet] t[er]minata e[st] ab a[li]o. s[ed] mult[a]e sunt durationes t[er]minat[a]e. ut p[ate]t. g[enerali]t[er] mult[a]e sunt durationes q[uae] sunt ab a[li]o. Tu[n]c arguo sic. O[mn]is dur[atio] q[uae] e[st] ab a[li]o. v[e]l e[st] a tali a[li]o q[uod] e[st] a se ip[s]o. v[e]l ab a[li]o. Si a se ip[s]o t[un]c i[llu]d no[n] h[abe]t sue duratio[n]is p[ri]n[cipiu]m. Et sic ex duratione t[er]minata co[n]clusim[us] dur[ationem] i[n]t[er]minata[m] q[uod] erat p[ro]positu[m]. Si aut[em] i[llu]d sit ab a[li]o tu[n]c q[uae]ra[tur] de illo a[li]o. et sic v[e]l e[st] abire i[n] i[n]finitu[m] q[uod] e[st] i[n]co[n]veniens. v[e]l e[st] pone[re] a[li]q[uo]d. q[uod] sit a se ip[s]o. et tu[n]c id q[uod] p[ri]us. Tu[n]c ult[eriu]s sic q[uod] no[n] h[abe]t duratio[n]is p[ri]n[cipiu]m. no[n] h[abe]t fine[m]. s[ed] q[uod] e[st] a se ip[s]o no[n] h[abe]t duratio[n]is p[ri]n[cipiu]m. g[enerali]t[er] n[ec] fine[m]. s[ed] p[ro]bat[ur] e[st] ad e[ss]e a se ip[s]o. g[enerali]t[er] p[ro]bat[ur] e[st] a[li]q[ua]m dur[ationem] e[ss]e. sine p[ri]n[cipi]o et fine sine. p[ro]b[atur] ma[ior]. Q[uo]d no[n] h[abe]t duratio[n]is p[ri]n[cipiu]m nu[n]q[uam] h[ab]uit no[n] e[ss]e. si nu[n]q[uam] h[ab]uit no[n] e[ss]e. n[on] h[ab]et ad mixtu[m]. de no[n] e[ss]entitate. et si n[on] h[abe]t de no[n] e[ss]entia nu[n]q[uam] p[ot]est deficere. et sic nu[n]q[uam] p[ot]est h[abe]re duratio[n]is fine[m]. Tu[n]c ult[eriu]s q[uod] h[aec] dur[atio] sit absq[ue] o[mn]i successione. sic. Jn duratione successiva una p[ar]s p[re]cedit et a[lia] seq[ui]t[ur]. g[enerali]t[er] i[n] o[mn]i successiva duratione e[st] dare p[rae]t[eritu]m et p[rae]s[e]ns. s[ed] ubicu[m]q[ue] e[st] dare p[rae]t[eritu]m et p[rae]s[e]ns. e[st] possibil[e] q[uae]ri. dicat[ur] g[enerali]t[er]. tu[n]c q[uae]ro de p[ar]tib[us] illis. ut sunt finit[a]e ul i[n]finit[a]e. si i[n]finit[a]e cu[m] i[n]finita no[n] co[n]tingat moveri. no[n] poterit una alia[m] succedere.

P[raeterea] cu[m] i[n]finito no[n] possit fi[er]i additio. no[n] poterit una p[ar]s alia[m] addi. et p[er] co[n]seq[ue]ns no[n] poterunt unu[m] totu[m] co[n]stituere.

P[raeterea] cu[m] i[n]finitu[m] no[n] possit e[ss]e maius i[n]finito. seq[ui]t[ur] q[uod] p[ar]s erit equal[is] suo toti. Si aut[em] finit[a]e cu[m] ex finitis no[n] possit fi[er]i i[n]finitu[m]. seq[ui]t[ur] q[uod] ip[s]a dur[atio] i[n]finita no[n] e[st] i[n]finita. Si aut[em] alia finita alia i[n]finita. tu[n]c ut p[ri]us seq[ui]t[ur] q[uod] p[ar]s sit equal[is] toti. Cu[m] e[st] i[n]finito no[n] possit fi[er]i additio. seq[ui]t[ur] q[uod] illa p[ar]s finita no[n] possit addi alia[m] p[ar]ti. et p[er] co[n]seq[ue]ns no[n] sit p[ar]s p[ro]p[ri]a toti. q[uae] o[mn]ia sunt i[n]co[n]venie[n]tia. et io necesse e[st] q[uod] u[bi] no[n] e[st] p[ri]n[cipiu]m et finis. nulla successio e[ss]e possit. Et sic p[ro]bat[ur] e[st] q[uod] necesse e[st] pone[re] illa[m] dur[ationem]. q[uae] no[n] p[ot]est t[em]p[o]r[e] m[en]surari.

Q[ua]rto q[uo]d m[en]sura[tur] et[er]nitate sic. Dur[atio] sine p[ri]n[cipi]o sine fine. sine successione deb[et] h[abe]re m[en]sura[m]. sine p[ri]n[cipi]o sine fine sine successione. s[ed] dur[atio] p[re]determinata e[st] hui[us]. g[enerali]t[er] et c[etera]. s[ed] h[uius] m[en]sura d[ici]t[u]r et[er]nitas. g[enerali]t[er] et[er]nitas e[st] p[ro]p[ri]a t[er]minate duratio[n]is m[en]sura. Cu[m] g[enerali]t[er] tal[is] dur[atio]. int[er] o[mn]ia p[er]fectissi[m]e et simplicissi[m]e hab[e]at e[ss]e. et et[er]nitas p[er]fectissime et simplicissime habebit e[ss]e. Et h[oc] de .4°. Et sic p[ate]t solo ad q[uaesti]o[ne]m.

Ad p[ri]m[u]m. q[uod] duplex e[st] finis. t[er]minans et co[n]su[m]mans. finis t[er]minans ponit limitatio[n]e[m]. et q[uod] caret tali fine no[n] caret bono imo habundat. q[uia] ponit i[n]finitate[m]. s[ed] q[uod] caret fine co[n]su[m]mante. caret bono. n[on] sic ip[su]m finis. s[ed] tal[is] e[st] et[er]nitas.

Ad s[ecundu]m q[uod] na[tura] no[n] patit[ur] ad i[n]finitu[m] actu. i[n] hi[i]s q[uae] sunt sub regimi[n]e n[atur]e. s[ed] in hi[i]s q[uae] sunt sup[ra] na[tura]m n[on] sunt sub ei[us] regimi[n]e. imo sunt regimi[n]e n[atur]e no[n] obstat q[ui]n ponat[ur] i[n]finitas. talium aut[em] e[st] et[er]nitas. et io n[on] co[n]cludit co[n]t[ra].

Ad .3m. d[icendu]m q[uod] intellig[it] agit. de et[er]nitate qua una d[ici]t[ur] et[er]na. q[uia] illa d[eu]s no[n] d[ici]t[ur] et[er]nus. n[on] q[uod] actor ei[us]. s[ed] p[ro]c[u]l dubio agi[tur] i[n] m[od]o intellige[re] de et[er]nitate qua ip[s]o d[eu]s et[er]nus d[ici]t[ur]. Et io aliter m[odo] d[icendu]m. q[uod] aug[ustinus] h[oc] retractau[it]. q[uia] s[cilicet] retractav[it] q[uod] sil[ite]r i[n] lx. q[uod] s[cilicet] p[ate]r d[eu]s d[ici]t[ur] sap[iens]. q[uia] sapi[enti]a genu[it]. q[uia] eade[m] r[ati]one seq[ui]t[ur]. q[uod] d[eu]s et[er]nu[s] q[ui]a genu[it]. q[uia] n[on] e[st] a[li]a. sap[ientia] et et[er]nitas. di[vi]n[a] q[uam] ei[us] et[er]nia.

Ad .4m. d[icendu]m q[uod] no[n] includit. co[n]t[ra]r[ia]. Et ad p[ro]b[ationem] d[icendu]m. q[uod] dur[atio] p[ot]est dici i[m]m[en]sa. p[er] p[ro]t[en]sione[m] p[ar]tiu[m]. et tal[is] no[n] p[ot]est e[ss]e tota simul. imo si h[aec] ponat[ur] includit[ur] co[n]t[ra]d[ictio]. Et p[er] in d[e]ficie[n]tia. sine m[od]o i[n]deficie[n]tia p[er]mane[n]tia. et tal[is] non patit[ur] diversitate[m] p[ar]tiu[m]. et p[er] co[n]seq[ue]ns e[st] tota simul. n[on] ista i[m]plicat aliq[ua]m dur[ationem]. et tal[is] e[st] dur[atio] et[er]nitatis.

Ad .4m. q[uod] d[iffe]r[enti]a int[er] p[lur]a. aliq[ua] e[st] real[is]. aliq[ua] r[ati]onal[is]. et tal[is] e[st] d[iffe]r[enti]a int[er] et[er]nu[m] et et[er]nitate[m]. et tal[is] no[n] ponit p[lur]a. s[ed] ide[m] aliter et aliter accepi[t].

Ad .5m. q[uod] m[en]sura d[ici]t[u]r p[ro]p[ri]e et t[ra]nsu[m]ptive. p[ro]p[ri]e d[ici]t[u]r m[en]sura in gen[er]e q[ua]ntitatis. et tal[is] o[portet] q[uod] v[e]l semel sup[ra] v[e]l replicata equet[ur] m[en]surato. et tal[is] deb[et] e[ss]e unigenea. n[on] solu[m] g[e]n[er]alia n[atur]e g[ene]r[i]s. s[ed] e[st] sp[eci]al[is]. Alio m[od]o d[ici]t[ur] m[en]sura t[ra]nsu[m]ptive. in aliis g[e]n[er]ib[us]. i[d est] p[er] q[uod] cog[no]scit[ur] bonitas. n[atur]e illor[um] q[uae] sunt in illo g[e]n[er]e. Et h[oc] m[od]o p[ri]mu[m] in g[e]n[er]e illo. deb[et] e[ss]e m[en]sura. et tal[is] m[en]sura no[n] o[portet] q[uod] p[er] sui replicatio[n]e[m] equet suu[m] m[en]suratu[m]. n[ec] tali m[en]sura cog[no]scat[ur] q[ua]ntitas rei. n[ec] forte q[ua]ntitas v[ir]tutis sive e[ss]entie. s[ed] gradus. et in tali se[m]p[er] e[st] excessus m[en]sure ad m[en]suratu[m]. q[uia] p[ro]ta[n]to d[ici]t[ur] m[en]surare. q[uia] plene et p[er]fecte h[abe]t in se. na[m] illa q[uae] alia h[abe]nt i[m]plete. Et h[oc] modo d[eu]s no[n] solu[m] d[ici]t[ur] m[en]surare s[ub]stas[ias]. s[ed] o[mn]ia e[ntia]. no[n] q[uia] sit in g[e]n[er]e cu[m] illis. s[ed] q[uia] p[ro]ta[n]to h[abe]nt aliq[ua]m na[tura]m. p[ro]q[ua]nto imitant[ur] ip[su]m. in aliqua p[er]fectio[n]e. H[aec] aut[em] q[uae]r[i]t[ur] de m[en]sura p[ro]p[ri]e. et e[ss]entie dur[ationis] div[i]na. et io no[n] e[st] ad p[ro]po[siti]o[ne]m.

Consequent[er] q[uae]r[i]t[ur]. v[tru]m d[eu]s ca[usa]n[d]o. ut c[re]are potuit mu[n]du[m]. ut q[uan]tu[m] ad c[re]atu[m] ab et[er]no. ita q[uod] no[n] h[ab]uit p[ri]n[cipiu]m sue duratio[n]is.

Et m[od]o q[uod] sic q[uia] dicit aug[ustinus] .12. l[ibro] de ci[vitate] dei. xvi. q[uod] bonitas dei nu[n]q[uam] vacua fuisse cr[e]denda e[st]. ne sit t[em]p[or]al[is] ei[us] op[er]o. cui retro fuit et[er]na cessatio. quasi penituit eu[m] p[ri]oris sine initio vacatio[n]is. et p[ro]pterea sit agg[re]ss[us] initiu[m] op[er]is. h[oc] aut[em] e[ss]et si c[re]atu[m] no[n] ab et[er]no. s[ed] ex t[em]p[o]r[e] fecisset. g[enerali]t[er] ab et[er]no fec[it] aliq[ua] c[re]atu[r]a. Jt[em]. Jn g[e]n[er]abilit[er] plus h[abe]t c[re]ator q[uam] c[re]atu[r]a. s[ed] aliq[ua] c[re]atu[r]a p[er] actio[n]e[m] sive v[ir]tutis. p[ot]est g[e]n[er]are effe[ctu]m sibi coevu[m]. et i[d est] si e[ss]et et[er]na poss[e]t et[er]nu[m]. q[uia] apud statu[m] no[n] e[st]. sic p[ate]t in igne. q[ui] g[e]n[er]at splendore[m] sibi et g[e]n[er]aret et[er]nu[m] si e[ss]et et[er]nus. ut dicit aug[ustinus]. vi. l[ibro] de ci[vitate] d[ei]. i. ca[pitulo]. splendor ig[ni]s. ab et[er]no exi[ste]ns p[ro]duce[re] aliq[uo]d effe[ctu]m sibi c[re]atu[m] coet[er]nu[m] p[ot]est.

Jt[em]. deus potuit face[re] mu[n]du[m] p[er] mille a[n]nos a[nte] q[uam] fecit et ad huc p[er] mille a[n]nos an[te] illos. et sic in i[n]finitu[m] a p[ar]te a[n]te. s[ed] p[ro]cessus in i[n]finitu[m] a p[ar]te a[n]te e[st] et[er]nitas g[enerali]t[er] et c[etera].

Jt[em] si m[un]dus ut aliq[uo]d c[re]atu[m] no[n] fuit ab et[er]no. s[ed] incep[it] ex t[em]p[o]r[e]. m[od]o q[uod] d[eu]s sit mutat[us]. s[ed] h[oc] e[st] c[ontra] s[ecundu]m fi[de]m et ip[s]o[s] g[enerali]t[er] et c[etera].

C[ontra]. i[n]finit[a] no[n] p[ot]est p[er]t[ra]nsiri. s[ed] si m[un]dus fuit ab et[er]no. i[n]finit[a]e revolutio[n]es celi p[rae]cessiss[e]nt. g[enerali]t[er] no[n] e[st] deveni[r]e. usq[ue] ad hodierna[m] revoluto[ne]m q[uod] f[a]l[su]m e[st].

Jt[em] si m[un]dus ab et[er]no. et revolutio[n]es fui[sse]nt i[n]finit[a]e. g[enerali]t[er] cu[m] angelus cog[no]scat illas. seq[ui]t[ur] q[uod] c[re]atu[r]a finita i[n]finita app[re]he[n]deret. q[uod] e[st] i[m]p[ossibi]l[e].

R[esponde]o. Circa q[uaesti]o[ne]m ista[m] t[ri]plex e[st] modus dicendi. quor[um] p[ri]mus e[st] quor[un]da[m] ph[iloso]phor[um] magnor[um]. Et alii duo sunt theologor[um]. p[ri]m[us] g[enerali]t[er] modus est plonis. et ar[istotelis]. et come[n]tator[um] suor[um]. q[ui] posuerunt mu[n]du[m] no[n] solu[m] potuisse e[ss]e. s[ed] et fuisse et[er]nu[m]. s[cilicet] sine p[ri]n[cipi]o. nu[n]q[uam] i[n]cepisse. s[ed] ipsi d[e]o c[re]atori coet[er]nu[m] e[ss]e. q[uo]d qu[ide]m modus. s[ecundu]m q[uod] dic[it] aug[ustinus]. x. de ci[vitate] d[ei]. ui[x] e[st] intelligibil[is]. q[uia] si m[un]dus e[st] a d[e]o p[ro]ductu[s]. e[st] de aliq[uo] aut de n[ihi]lo. si d[e] aliquo aut de s[ubstanti]a di[vi]na. et h[oc] i[m]p[ossibi]l[e]. q[uia] cu[m] sit o[mn]i[n]o i[m]mutabil[is], no[n] p[ot]est e[ss]e variabil[is] m[ateri]a c[re]at[ur]e. aut de a[li]a s[ubstanti]a. et sic h[ab]uit p[ri]n[cipiu]m. no[n] g[enerali]t[er] fuit ab et[er]no. Si dicas q[uod] de n[ihi]lo. p[ro]dux[it] eu[m] d[eu]s. q[uia] o[mn]e q[uod] e[st] de n[ihi]lo. h[ab]uit n[on] e[ss]e an[te] e[ss]e. et sic no[n] fuiss[et] ab et[er]no. s[ed] q[uod] h[un]c modu[m] et pos[itione]m ph[iloso]phor[um] e[st] ad p[rae]sens. q[uod] dic[it] aug[ustinus] s[upe]r ge[nesim]. ad l[itter]am. q[uod] maior e[st] s[acr]e sc[ri]pt[ur]e auctor[itas]. q[uam] tanti hu[m]ani g[e]n[er]is p[er]spi[cacitas]. h[oc] auc[torita]s s[acr]e sc[ri]pture h[oc] dic[it]. i[n] p[ri]n[cipi]o ge[nesis]. et i[n] plurib[us] aliis locis.

g[enerali]t[er] n[on] et[er]nu[m] e[st] a d[e]o. un[de] q[uod] d[ici]t[ur] c[on]t[ra] ph[ilosophu]m. indubitabilit[er] tenendu[m] q[uod] n[on] mu[n]dus n[on] a d[e]o e[st] ab et[er]no. sic infra p[er] r[ati]o[n]es p[ro]babit[ur].

Erraverunt aut[em] circa h[oc] ph[ilosoph]i. et nisi sunt mu[n]d[um] e[ss]e et[er]nu[m] o[st]ende[re]. int[er] a[li]a q[uae] lo[n]gu[m] foret enarrare. q[uia] co[n]siderauerunt mu[n]du[m] infectu[m] e[ss]e. et no[n] infi[ni]t[u]m. sic[ut] si aliq[ui]s co[n]siderare[t] c[a]ul[u]m infectu[m] e[ss]e et no[n] infi[ni]t[u]m. no[n] inveniret p[er] r[ati]o[n]e[m] ip[su]m h[abe]re p[ri]n[cipiu]m. si aut[em] co[n]siderar[et] ip[su]m infi[ni]t[u]m. statu[m] intelligeret ip[su]m h[abe]re p[ri]n[cipiu]m. un[de] q[uia] co[n]sideraverunt mundu[m]. s[ecundu]m motu[m] circulare[m] p[ri]mi mobil[is]. p[ro]ut h[abe]t e[ss]e co[m]pletu[m]. q[uia] q[uod] mot[us] h[abe]t e[st] p[ri]mus int[er] c[aus]a alior[um] motuu[m]. ubi sunt eis. cu[m] incipiat e[ss]e et p[ro]ducat[ur] p[er] mot[um] s[ecundu]m cursu[m] n[atur]e. et s[ecundu]m e[ss]e co[m]plet[um]. q[uod] mundus no[n] h[abe]t e[ss]e infi[ni]t[um]. s[ed] infectu[m] e[ss]e. q[uia] seq[ue]ret[ur] si mu[n]dus h[ab]uiss[et] p[ri]n[cipiu]m. q[uod] fuiss[et] p[ro]duct[us] p[er] mot[um]. et ita e[ss]et pone[re] mot[um] an[te] p[ri]mu[m] motu[m]. s[ed] fides ca[tholic]a co[n]siderat mu[n]du[m] infi[ni]t[um] et posuit eu[m] p[ro]duct[um]. no[n] p[er] motu[m] s[ed] solo i[m]perio di[vi]ne volu[n]tatis. q[uae] i[n] sua op[er]atio[n]e motu no[n] indig[et]. et io no[n] pon[i]t mu[n]du[m] et[er]nu[m].

Alii aut[em] duo modi sunt theologor[um]. q[ui] in aliq[ui]b[us] co[n]veniunt. et in aliq[ui]b[us] differunt. co[n]veniunt aut[em] o[mn]es theologi in h[oc] q[uod] mundus ut q[uan]tu[m] ad c[re]atu[m] no[n] e[st] et[er]nu[m]. differunt aut[em] mag[ister] et modern[i] in h[oc]. q[uia] co[n]ce[dun]t. q[uod] l[icet] mundus no[n] fuit ab et[er]no. s[ed] t[ame]n incepit ex t[em]p[o]r[e] et h[oc] c[er]ta fide tenetur. no[n] t[ame]n p[ot]est c[er]ta et d[e]mo[n]st[r]ativa r[ati]one p[ro]bari. q[uod] mundus ut q[uan]tu[m] ad c[re]atu[m] no[n] fuit. vel e[ss]e no[n] potuit ab et[er]no. et ita videnter co[n]seq[ue]nt[er] pone[re]. q[uod] l[icet] deus no[n] fecerit mu[n]du[m] ab et[er]no. potuit t[ame]n eu[m] face[re]. et isti h[abe]nt hui[us] sue po[sitio]nis motiva mult[iplicit]a. et defensionis fulcime[n]ta. motivu[m] aut[em] eor[um] e[st] auctoritas et r[ati]o. R[ati]o q[uia] dic[it] ph[ilosophu]s p[rim]o l[ibro] topicor[um]. q[uod] q[ue]da[m] sunt p[ro]blemata dyalectica. de q[ui]b[us] r[ati]o[n]es n[ecessari]as no[n] habem[us]. ut v[tru]m mu[n]dus sit et[er]nus. dic[it] et aug[ustinus] de ci[vitate] dei. q[uod] c[re]atu[m] h[ab]uit p[ri]n[cipiu]m pone[re]. et c[re]de[re] m[od]o necesse e[st]. s[ed] co[n]sidero q[uod] c[re]ator se[m]p[er] fuit d[omi]n[u]s. affirmo t[ame]n. un[de] b[e]n[e] co[n]cedo q[uod] i[n]itiu[m] h[ab]uit. s[ed] v[tru]m d[eu]s ab et[er]no potuit ip[su]m p[ro]duce[re] dubitat.

Jt[em] ad h[oc] e[st] t[ri]plex r[ati]o ad p[rae]sens. dicit[ur] .n. q[uod] ad h[oc] no[n] p[ot]est sumi c[er]ta vel d[e]mo[n]st[r]ativa r[ati]o. n[ec] ex p[ar]te dei ca[usa]ntis. n[ec] ex p[ar]te mundi c[re]ati. n[ec] ex p[ar]te m[od]i.

Q[uo]d no[n] ex p[ar]te dei ca[usa]ntis sic. q[uia] q[uo]dcu[m]q[ue] ca[usa]t solo libertatis arbitrio ca[usa]t. volu[n]tate .n. di[vi]na[m]. no[n] est nec[essari]o velle n[ec] se ip[s]a[m] n[ec] nolle n[ec] malicia[m]. g[enerali]t[er] no[n] fuit nec[essari]o di[vi]na[m] volu[n]tate[m] velle mu[n]du[m] c[re]a[re]. ul nolle mu[n]du[m] c[re]a[re]. n[ec] volu[n]tas di[vi]na q[ui]c[qui]d talia p[ot]est investigari n[ec] d[e]b[et]. un[de] dicit aug[ustinus] q[uod] volu[n]tatis di[vi]ne. no[n] e[st] r[ati]o ul ca[usa] q[ue]re[n]da. g[enerali]t[er] n[on] op[er]a q[uae] totalit[er] depe[n]det a di[vi]na volu[n]tate. g[enerali]t[er] n[on] c[re]ationis q[uod] tu[n]c ul nu[n]c ca[usa]vit. cu[m] vo[lunta]s di[vi]na possit ul statu[m] op[er]ari ul di[ff]e[rr]e p[ro] libito.

Jt[em] p[er] sil[ite]r m[od]o p[ro]bat[ur] q[uod] potuit d[eu]s ab et[er]no mu[n]du[m] p[ro]duce[re]. l[icet] sic firmit[er] tene[n]du[m] q[uod] no[n] p[ro]duxit. Q[uia] si pes e[ss]et i[m]pulver[e] ab et[er]no. ita q[uod] pulvis e[ss]et et[er]nus seq[ue]ret[ur] q[uod] vestigiu[m] i[m]pulver[e] e[ss]et ab et[er]no. Et sil[ite]r cu[m] c[re]atu[r]a sit vestigiu[m] c[re]atoris. et d[eu]s in ei[us] p[ro]ductio[n]e. m[ateri]a no[n] indig[et] sic[ut] pes indig[et] pulvere ad for[m]andu[m] vestigiu[m]. p[ro]babil[e] e[st] q[uod] deus potuit de n[ihi]lo sic intelligendo .i. no[n] de aliq[ua] m[ateri]a an[te] c[re]ata[m] ab et[er]no p[ro]duce[re]. ut .s. no[n] de m[ateri]a p[re]cede[n]te. s[ed] sil[ite]r p[ro]duceret m[ateri]a[m] et for[m]a[m]. alicui c[re]ature ab et[er]no. q[uia] d[eu]s no[n] indig[et] m[ateri]a i[n]opi[n]ato. s[ed] subito tota sil[ite]r p[ro]duce[re] p[ot]est.

Jt[em]. d[e]mo[n]st[r]atio e[st] univ[er]sal[is]. un[de] q[uod] d[e]mo[n]st[r]atio[n]is d[e]b[et] e[ss]e univ[er]sal[is]. et abst[r]acta ab h[ic] et nu[n]c. s[ed] co[n]sidera[n]do mu[n]du[m] infi[ni]t[um] s[ive] co[n]sidero ip[su]m sic hui[us] h[ic] et nu[n]c q[uae] sunt co[n]ditio[n]es [struck: i[n]f[ini]t[e]] singul[ar]is. et io h[oc] no[n] poterit a p[ar]te[r]io a[liqu]i d[e]b[et] d[e]mo[n]st[r]ari.

Q[uo]d aut[em] no[n] ex p[ar]te mundi c[re]ati. sic. Mundu[m]. n[on] ul q[uan]tu[m] ad c[re]atu[m] e[ss]e et[er]nu[m] est articul[u]s fidei. illa

oia

aut[oritas]

J[tem] ... r[ati]o[n]is no[n] r[e]dit[ur] c[a]us[a]e et posse. Ubi[que] e[st] d[e]clarat[iv]u[m] et op[er]ativ[u]m.

C[re]atio mu[n]di p[ro] pla[tone] ex p[ar]te

in[...]e q[uod] nu[n]q[uam] amittat una[m] for[mam] n[isi] i[n]duat a[lia]m et e[ss]e.
causa efficacis. s[cilicet] mot[us] sol[is] i[n] obliq[u]o celo. q[uae] e[st] eternu[m] et p[er]petu[um].
finis. q[uia] na[tura] se[m]p[er] d[e]siderat q[uo]d mel[ius] e[st]. s[ed] mel[ius] e[st] e[ss]e q[uam] n[on] e[ss]e.
cu[m] g[enerali]t[er] n[on] possit e[ss]e [illegible] q[uia] co[rru]ptibilia salvat sp[eci]es

Fi[n]al[is] phy[sica] [illegible]

[illegible]

[marginal note, right:] no[n] q[uia] l[icet] q[uae] q[ui]de[m] e[st] ab[...] / abs[t]rahat ab h[ic] et nu[n]c [...] / e[ss]entia actual[is] [...] / i[n] lo[co] p[ot]est plari e[ss]e h[ic] et nu[n]c [...] / cap[it] d[e] novo [...] / sola acceptio[n]e e[ss]entia [...] / s[ed] acceptio[n]e e[ss]entia [...]

aut q sut fidei no possut ccta roe demonstrari. dic. n. ap.
ad heb. xi q fides est argumentu n apparentiu. Et gg dic
q illa q uident no hnt fide s agtoe. z alibi dic. q fide
no ht meritu cui hua ro pbz experimentu. Et aug. qd est
fides cde q no uides. vn coit z uacat dr. q q ar fidi
sut sup roz. g p roz ondi no possut. Jo d ince
tepis q e insa durois mudi e ad sep pdenda q tps
e cu ps pdi. ps qz futu e. Q aut no expe
dit. q e q ou pr cate sic. Cu n. n no possit deo
coadiuuare ut iperimtu pte incatone. apte ei no
pot sin alig ccta ro. q tuc ul nuc. ul ab ecno ul ex
tpe determinato debuit ul potuit mudus pduci. Fal
camta aut sue defensionis sut qr dnt q rones q coit
fiut ad opp. no nce cocludut. q at psens sut obmitenda
qr in responsione sequnti forte alig tagent. Sz o hac
opioz sut mlte auctoritates scoz q mudu ee ecnu. no
solu e o fide. imo z o roz. sit expsse dic aug. xii. li. d.

[illegible]

rõne errauit · & q̃ peccatũ suũ sensit · ei aut́ iux̃ p n̄ · e
hnda · n̄ unq̄ aliqs fidel' extali auc̃te d3 sue pconis simo
fulamtũ · ad a^d q d^r libe pduc · d · q de ichoatõne
mũdi ẽ loq duplr̃ · indetinate q aliq̃n incepit · ul
determinate q tũc ul tũc incepit · si p^o modo · d · q ex h
q libe pdux mũdũ · ñ tñ concludit q nõ ab eterno pdux ·
sic sup̃ ẽ declaratũ · si aut̃ q ad determinatũ pte tẽpis
loquam · sic nlla rõ pot reddi qr mag in uno tpe
q in a^o · & q̃ ad h ẽ uolũtatis nõ ẽ q̃renda cã ut dic
aug · ad i^d de ar^o fidei · d · q articl's iste plurs
nõ hõ q ad illã d̃ra tẽpis qua pduct' ẽ fm scp
turã · & h ad p̃sens suffit · lz magni teneãt q eadẽ o
pot teneri fide & plurs ñ tria pone · ita tñ q articl's
ẽ iste mens ei adhesio · nõ euidentia sz efficacia auc
toritatis · ad i^d de tpe · d · q u^m ẽ q̃ ad ei q̃tinua
tõz · nõ tñ inceptõnẽ · Et q postea oñdit q potuit
p tot ãnos an · ia pz p sup dcã · ad pmũ arg^m in
q̃rium · d · q inh ar^d tãgũt pmagna pte motiã phõz
h · ẽ ar^m reputalat acutissimũ · sic ipe dic ide · respõ

[illegible]

[illegible]

quod non intelligit, ut habetur de loquente ambiguis. Ergo qui loquitur intelligit. Ergo eodem modo ubique qui perfecte loquitur perfecte intelligit. Sed omnis propheta perfecte loquitur, quia sicut dicit Augustinus super 10 omelia, quia propheta semper loquitur verum. Ergo omnis perfectus propheta perfecte intelligit quod prophetat. — Item omnis homo perfectius videns quam alii perfectius intelligit. Sed prophete perfectius videbant, quia videbant ea que alii non videbant. Ergo perfectius intelligebant quam alii. Dum res actu erat eam perfecte intelligebant. Ergo isti perfectius quam nos fuissent, nisi ea intellexissent que predicebant. Ex diffinitione sic arguitur: omnis homo divinitus inspiratus perfecte intelligit, probatur Iob 32: inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. Sed omnis vere propheta fuit divinitus inspiratus, sicut patet per diffinitionem prophetie 2 p. 2 p. 2. Ergo omnis propheta perfecte intelligebat quod predicebat. — Item actus denuntiandi presupponit actum intelligendi, quia denuntiare importat triplicem actum ierarchicum, unum cum ipsi alios illuminaret, perficeret et purgaret, ex quo in(?) prophetis patet. Ergo necessario intelligebat, quia actus ierarchicus presupponit actum intelligendi; ipsi autem mediabant a Deo ad executionem actus ierarchici; hic enim importat denuntiare. Ergo actus perfecte denuntiandi actum perfecte intelligendi. Sed prophete denuntiabant in modo veritatem, ut per diffinitionem patet. Ergo perfecte denuntiando erat; ergo perfecte ~~denuntiando~~ predicebat. Unde Augustinus contra Faustum 16. [intelligentia]
Ergo est aliquis propheta non homo ullus huiusmodi concertans et futura denuntians.
Ex parte diffinitionis sic arguitur. Ex 2° parte diu prophetie dicitur propheta perfectus, cui fit obiectum per aliquam speciem representatio et luminis infusio. Sed hec duo sufficiunt, scilicet ad perfecte intelligendum representatio obiecti per speciem intelligibilem et infusio luminis ad iudicandum. Ergo perfecta prophetia perfecte intelligebat. — Ex parte obiecti sic: obiectum prophetie est res aliqua per causam abhuc cognitionis sub certitudine divine prescientie revelata. Sed omne quod est sub certitudine divine prescientie revelatum est perfecte cognitum. Sed obiectum prophetie est tale, ut patet. Ergo est perfecte cognitum, maiori claritate, ut patet per Augustinum 12 super Genesim, ubi dicit: quibus signa per aliquas rerum corporalium similitudines demonstrabantur in spiritu, nisi accepisset mentis officium ut intelligerent, non dum erat prophetia, quia scilicet non erat sub certitudine divine prescientie revelatum. — Ex modo intelligendi sic: quandocumque potentiora sunt principia non impedita in operando, perfectiora sunt opera. Sed in actu intelligendi qui est per divinam inspirationem perfectiora sunt principia intelligendi quam in actu intelligendi qui est per naturalem modum, quia potentia confortata et illustrata, species magis in actu, ideo magis movens, lumen perfectum. Ergo iste modus intelligendi perfectior. Sed per modum naturalem intelligendi prophete perfecte intelligebant aliqua. Ergo perfectius per modum supernaturalem intelligebant sibi revelata. Ideo dicebat Amos 3°: Dominus Deus locutus est, quis non prophetabit? Istam questionem determinat Danielis 10°, ubi dicitur: verbum revelatum est Danieli, et verbum verum et fortitudo magna; intellexitque sermonem; intelligentia enim opus est in visione. Unde vult dicere quod si est visio et non est intelligentia, non dum est prophetia. Et sic patet quod propositum fuit.
Notandum tamen est propter aliqua argumenta que fieri possent, que circa hanc questionem aliquando sunt dubia. Quorum primum est quomodo propheta potest sub certitudine cognoscere quod sit a Deo inspiratus, vel a proprio instinctu motus, vel a demone instigatus vel persuasus. Circa quod est intelligendum quod quando propheta a Deo inspiratur sub certitudine duo habet, scilicet rem revelatam et esse a Deo revelatam. Unde et lumen infusum et sub certitudine facit intelligi obiectum et quandam intelligibilem infallibilem experientiam, id est esse a Deo revelatum. Verumtamen intellectus ex virtute illius luminis convertit se directe intuendo in lumine vel conferendo, arguendo ex talibus experientia insolita, id est esse divinum vel a Deo processum. Non quod hoc est verum quod mens prophete sub certitudine cognoscit id a Deo esse revelatum. Et quod hoc sit verum patet ratione et auctoritate et signo. Ratio est ista: fides est certissima assertio que dictis prophetarum innititur. Si ergo prophete non habuissent dictorum suorum certitudinem quod a Deo essent, assertio fidei non esset certissima que dictis illorum innititur, quia nos non habemus aliam certitudinem nisi per illos. Sed auctoritas est hec: auctoritas
est ad hoc Ieremie 26: in veritate misit Dominus me ad vos ut loquerer in aures vestras omnia verba hec. Et Augustinus in epistola ad Armatium(?) apostoli omnia intelligentes pauca exposuerunt, ut ad castera certa possis intelligenda relinquere. Et Ieronimus in prologo biblie: plurique student in doctrina et mirantur in periculo et Iohanne etc. Signum ad hoc est quod Habraam ad motum Genesis 22 in prophetica visione se preparavit ad filium unigenitum immolandum; quod non est credibile illum aliquo modo fecisse nisi de divina revelatione fuisset certissimus. Acceptabat enim a Deo quod in Ysaac complectitur promissio; ideo non dubitavit quod sibi reddi poterit immolatus qui dari potuit non sperantibus, sicut dicit Augustinus 16 De civitate Dei c. 32 et Paulus ad Hebreos 11. Quando autem propheta proprio instinctu propulsatur, non semper habet sub certitudine utrum moveatur divino instinctu vel proprio motu, quia non omnia que manifestantur divino instinctu sub prophetica certitudine manifestantur, et sic hoc dicit Gregorius super Ezechielem: sciendum est quod aliquando prophete sancti dum consuluntur ex magno usu prophetandi quedam ex suo spiritu proferunt, et esse hec ex spiritu prophetie suspicantur, et sub dubio; ne tamen ex hoc error possit accidere, per spiritum sanctum citius correcti ab eo quod vera sunt audiunt, et semetipsos quia falsa dixerunt arguunt. Exemplum habemus 2 Regum 7 de Natan, qui regi David vade fac quecumque in corde tuo sunt, quia Dominus tecum est, et huiusmodi postmodum retractare. Quando autem a demone instigatur, certi sunt quod non a Deo. Ergo possunt concludere quod vel a se vel a demone, sed valde possunt in experimentis certitudinem divine revelationis non in aliis. Quomodo autem tales certi erunt de eo quod faciendum, id quod in se est numquam deceptum divinum advertunt. — 2m dubium est de aliquibus prophetis, sicut de Iona et quibusdam aliis, qui non videntur intellexisse quod predicebant. Circa quod est intelligendum quod mens prophete est instrumentum spiritus sancti deficiens tamen respectu principalis agentis. Mentem autem aliquando ad apprehendendum, aliquando ad loquendum, aliquando ad operandum, et quandoque ad omnia ista simul, quandoque autem duo, quandoque ad unum tantum, et quandoque movet ad apprehendendum et loquendum vel operandum tantum, quandoque simul cum hoc movet ad percipiendum sibi hec esse divinitus revelata. Exemplum habemus: Caiphas fuit motus ad loquendum a spiritu sancto et intellexit se ab eo moveri, cum dicit 2 Regum 23: spiritus Domini locutus est per me. Caiphas motus fuit ad loquendum, non tamen fuit motus quod intelligeret a spiritu sancto esse. Similiter de factis: aliquando Deus movet ad aliquid faciendum et ad id intelligendum se hoc a spiritu sancto, ut Ieremias qui lumbare abscondit in Eufrate, Ieremie 13. Quandoque non intelligunt, sicut milites dividentes vestimenta Christi. Cum autem quis movetur utroque modo, scilicet ad apprehendendum, loquendum et faciendum, et cum hoc intelligit se hoc habere a spiritu sancto, hoc proprie pertinet ad prophetiam. Quia ergo ut dictum est propheta est instrumentum spiritus sancti deficiens tamen respectu principalis agentis, ideo non omnia cognoscit que in rebus visis vel verbis vel factis spiritus sanctus cognoscit, sed solum id quod eis spiritus sanctus revelare dignatur. Et isto modo se habuit de Iona, quia tantum intellexit quantum ei Deus voluit revelare et non plus. Deus autem sibi quedam revelavit et quedam sibi retinuit. Sic enim Ieremias intellexit bona que Dominus per eum populo suo promisit, sed tamen ignoravit quo ista promissio esset implenda, quia hoc scire non expediebat; aliquid Deus causa latere et occulta propter quam Dominus prophete suo revelare distulit. Sic et Ysaie revelatum fuit Ezechiam debere mori secundum exigentiam causarum inferiorum, et non plus quam tunc postmodum vixit secundum beneplacitum causarum superiorum. — 3° est dubium an fient iste visiones utrum a Deo immediate vel mediante ministerio angelorum. Ad quod dicendum quod angeli disponebant intellectum prophetarum vel removendo prohibens, vel confortando vel species ordinando, vel ad huiusmodi aliquid virtus angelica potuit se extendere. Infusio autem ipsius luminis et impressio specierum quando de novo species imprimebantur immediate fiebat a Deo, quia virtus angeli se extendere ad hoc nequaquam potest. Et sciendum quod futura contingentia sunt in duplici differentia. Quedam enim habent causam determinatam et infallibilem, ut motus corporum superiorum. Quedam causam immediatam indeterminatam et fallibilem, sed causam primam determinatam et infallibilem, ut sunt futura prophetabilia. Et ista possunt sciri per habitum scientie, ut mederi mortem infirmi et astrologi tempestatem, vel per exercitium experientie, ut demones, vel per virtute causarum ut cum virtute corporum superiorum aliquis motus fiunt in gratiam, vel per inspirationem divinam, sicut fiebat prophetis. Et nullo istorum modorum habetur de huiusmodi certitudo nisi tantum 4°.

iiij veniret utrum Deus possit addere aliquam speciem novam universo manente eadem perfectione naturali. Queritur quod dicto quarto. Unde dicto primo dicitur aliud de perfectione naturali. Quantum ad primum, dicunt quidam quod Deus non potest addere novam speciem universo, non intendentes preiudicare divine potentie, sed de ipsius ratione, quod Deus facere non potest quia esset ita facere, quia implicat contradictionem quod sit perfecta et quod Deus faciat quod habet. Sic probant: si enim possit addere, hoc contingeret quadrupliciter imaginari, quia aut produceret infimam inferiorem aut supremam superiorem aut alteri existenti equalem aut inter duas existentes unam mediam. — Primo modo non potest, quia
1 infra infimam non est nisi materia prima. Si ergo accipiat infimam speciem ignem etiam, si facit inferiorem, vergeret in naturam prime materie. Sed hoc implicat contradictionem, quod sit species et sit materia prima, vel etiam quod Deus possit facere primam materiam sine forma, saltem prima materia est in quantum ens, quia tunc materia esset formale compositum. — Item pone aliquam datam speciem infimam et pone quod possit aliqua fieri sub ea, per rationem et infinite, et in hac specie ultima data contingit infinitas perfectiones inferiorum per equalem distantiam, et ita infima species habet infinitas perfectiones, quod omnino falsum est. Item si sunt ipso infinite sub specie data, ergo non erit dare primam, et sic per consequens nec primam materiam, quia quelibet illarum esset composita ex materia et forma, sed inordinatas esset universaliter quibus ordo ponit. Sed si non est dare primum nec erit dare posteriorum. — Quod non 2° modo,
2 quia sicut dicitur 4 De civitate Dei non res procedunt a Deo sicut numeri ab unitate. Sed est dare numerum primum binarium ita propinquum unitati quod Deus non potest facere propinquiorem. Ergo et creaturam. — Item omnes res sunt equaliter ordinate, sicut Augustinus 3 De libero arbitrio: summum, medium et imum, et descendendo, et sicut auctor 9 Methaphisice c. 2 et Algazel ... 9. in fine ... ita quod una semper est media alia. Si ergo Deus possit producere aliquam speciem novam super supremam, tunc non erit alie haberent ordinem ad illam, et ita cum illa non sit producta ordo esset minus imperfectus, cuius contrarium dicitur Genesis 2 et hoc et dicit Augustinus 3° De libero arbitrio: esse medium vel si illa esset producta totus ordo rerum permutaretur; exemplum: si rex mutat principem militie in exercitu, sed quod tamen remaneat ille qui erat primus, fit permutatio ordinis in exercitu. — Item si diceret quod Deus potest, quia est infinitas distantie et limitatio creature, quod sic Deus potest producere infinita; ergo et infinita possunt produci; consequens est falsum; ergo et antecedens. Probatio consequentie: activum et passivum sunt correlativa. Si ergo est aliquid potentia activa quod faciat et aliquid quod ad fiat, et si non est aliquid potentia aliquid ut fiat, nec est potentia activa aliquid quod id faciat. — Item nullum ingeniens quod Deus possit facere, quia tunc sequeretur quod intelligentia prima in creata non posset intelligere, cuius ratio est quia eius capacitas est tota repleta, quia data fuit gratia secundum conatum nature non voluntatis et quia quilibet fuit conatus quantum potuit tantum huiusmodi de gratia quantum recipere potuit et per consequens tantum de gloria. Et ita si Deus produceret talem speciem supremam, intelligentia intelligere non posset ut videtur. — Item appetitus nature est finitus et ideo semper tendit ad aliquid finitum. Si ergo posset facere infinita, possit facere quod similiter appetitus nature esset finitus et infinitus. — Item quia causata est ingeniens, sed quecumque sunt ingeniens sunt finita. — Item in rebus est ordo causalis; infinitas autem tollit ordinem et repugnat ordini, quia si essent infinita non possent reduci ad primum ultima per media. — Item inter Deum et creaturam est infinita distantia, et sic si esset possibile quod poneretur, Deus cogeretur facere ad infinitum, quod non est dicendum. — Item si posset fieri infinite actu inter Deum et supremam creaturam, iam sequeretur quod suprema actu ens deficeret ab infinitis perfectionibus fieri possibilibus, sed tale ut videtur est non ens. Ergo esset ens et non ens. — Item creatura actu potest imitari Deum secundum omnes perfectiones existentes in Deo, aliquos aliquas determinatas non primo modo, ergo 2°; ergo cum veniendo ad illum gradum non est processus in infinitum ultra. — Item Philosophus 2° De anima dicit quod omnium natura consistentium terminus est magnitudinis et augmenti. — Item Augustinus 4 super Genesim dicit quod Deum novum genus constituere cessavit postquam tunc omnia consummavit. — Item quod ratione potest producere unam et infinitas, sed si produceret infinitas non esset status in predicamentis, sicut contra primum Philosophi 1 Posteriorum. — Item si posset addere magis minus de corpore, sed hoc non potest, quia non esset universum
cum sit vacuum, et ex 3° Physicorum non potest esse quod magnum celum et tunc si possit in infinitum apponendo tamen esset in actu quantitas ipsorum secundum eundem ibidem c. 20. Ergo esset infinita in actu, quod est falsum. Nec item quia totum plenum nec potest fieri additio nisi fiat condensatio, quod non potest fieri nisi in tempore; Deus autem non agit nisi in tempore sed in instanti. — Quod non 3° modo, quia, ut 3
Metaphisice dicitur, quod species sunt sicut numeri, sed impossibile est duos numeros differentes specie esse equales, verbi gratia ut 9 et 10; ergo similiter nec duas species. — Item si Deus faceret ille species essent distincte, sed species non habent distinctionem nisi quia diversos gradus actualitatis divine diversimode imitantur. Sed diversas duas per quas constituuntur, si ergo essent equales eundem gradum actualitatis divine imitarentur; ergo non distinguerentur; ergo Deus non potest. — Item ille species aut essent in eodem genere, et tunc cum ex 10 Metaphisice una species habeat rationem privationis, ut nigrum est privatio albi, ut ibidem dicitur, species autem que habet rationem privationis sit principalior et superior altera sub principali, ergo non possunt esse equales. Aut essent in diversis generibus, et tunc similiter habere(?) propositum, quia ita se habent diversa genera inferiora respectu superioris sicut species respectu generis propinqui; ergo unum per modum positionis ad per modum privationis; ergo species sub eisdem generibus non sunt equales. — Item omne agens assimilat sibi effectum productum quantumcumque; ergo producuntur a Deo secundum unum gradum actualitatis divine erunt eo similia, et si sunt diverse species sunt dissimilia; ergo sunt similia et dissimilia, quod videtur contradictionem implicare. — Item species constituuntur per oppositas differentias quas sic per(?) habent se sicut privatio et habitus, sicut habundantia et defectum, sicut perfectum et imperfectum. Pone ergo quod constituant species et quod sint equales, et pone quod sint equales et non equales. — Quod non 4° modo, quia species media quam ponit aut esset inter infimam 2
et supremam, et sic esset equalis positive, quod falsum est, ut patet per rationes precedentes; aut esset immediata alicui sicut inter equum et mulum, sed non potest esse, quia ex 8 Metaphisice species sunt sicut numeri; sed Deus inter duos numeros puta 9 et 10 non potest facere alium medium, quia isti excedunt se in indivisibili; ergo impossibile est quod inter species duas possit facere aliam mediam. — Item sicut dicit Dionysius 7 De divinis nominibus: fines priorum sunt conexi principiis secundorum; sic ergo sunt species concatenate et connexe, quod inter duas quas se habent non potest fieri media. — Item si Deus possit facere tales species ut inter equum et mulum infinite, tunc in equo essent infinite perfectiones, quia omnes inferiorum. Item mulus deficeret ab infinitis perfectionibus; ergo esset non ens. — Item tunc possent infinities infinita, quia similiter inter species creatas possent in infinitum, quod est inconveniens. — Predicta
opinio licet sit magnorum in toto vel saltem pro magna parte, 2a pars
fuit, videtur tamen aliis quod Deus potest producere species tales, quia non implicat contradictionem, et omne tale attribuendum est sue potentie. Omne enim quod melius est esse quam non esse attribuendum est sibi, ut dicit Anselmus Monologion c. 14, sicut etiam non esse quod melius est non esse quam esse est ab eo removendum. Cum ergo in Deo sit infinite perfectiones infinities, quas species causabiles non possunt adequare, ideo ponendum est eum Deum posse quod habet summum posse quod scilicet contradictionem non implicat. Sed non implicat contradictionem ponere quod Deus possit producere inferiorem infima, superiorem suprema, equalem existenti, mediam inter duas. Ergo ponendum est. Quod autem ita sit probo de omnibus per ordinem, quod potest producere infinitas species, non tamen actu, sed intelligo sic infinitas, id est non tot generales sicut in ratione continui. — Primum scilicet quod Deus possit 1
facere inferiorem infima sic probatur: Deus non est minoris potentie respectu speciei quam respectu quantitatis. Sed non potest dari minima quantitas ultra quam Deus non possit facere adhuc minorem. Unde sicut non potest facere aliquam quantitatem continuam ita propinquam puncto quin possit facere minorem, ita non potest facere aliquam speciem ita propinquam non enti quin possit facere propinquiorem in infinitum. — Item sicut repugnat linee quod per se tota immediate coniungatur puncto et per se(?), ut patet ex 6° et 6 Physicorum, ita repugnat speciei quod per se totum immediate coniungatur non enti. — Item sicut Deus non potest facere aliquam creaturam ita immediate sibi coniunctam quod non distet ab eo in infinitum, ita nec aliquam speciem ita coniunctam non enti quin distet ab eo in infinitum; ergo inter illam et non ens potest infinitas producere per de parte materie. Sic actu ens in infinitum distat a non esse; si esset corruptibile esset inferior etc. — Item Deus producendo perfectiones

e no q sic i armonia n oz q ho ascedat p nota ordinate si
fit p saltus et qnz plior fit melodia sic i spebz catitz n
oz e excessuz puctale et io it una et alia pt fi aspesa

pduce eas ordinate et gdati si gdu et ordine pfconis
dic. ita q res q i altiori gdu ptcipat dia3 pfco3 et
imitat ea3 e i altiori gradu digtatis et etitatis et
actualitatis et nc. vn diusitas pfco3 i pno e ca diu
sitatis fre i pncipiatis. sz etu e q nc ascededo nc
dscededo e assignare altm ul pmu gdu pfconis.
s po3 modo put e pncipiu catitz q2 tuz illa po sit
ifinita. no e limitata. go nc incatunis fre et h
po coise e po et 2o mbro disticonis. et ualz ista ro exh
q2 cu catitz d se sit no ens. no repugt sibi q ppi
quare no eti uno m sibi ee ccntialu. si auic et
algazel. = Sed3 at s q possit ifitas it se et su
pma catitz sic plat. po ex pte catitz cui sic re
pugt q ita giugat dd q no possit plus giugi.
q2 tuc sum ens no excedet catitz n uno gdu.

[illegible]

uni go n altius. = 3o no repugt dic expla q ugi
nado gdus pfconis. si lineaz tinsusale. ut dem e. no
n debent ymagiari solu si linea ascedetez et dscedete
sz et si tinsusale. et tuc oms gdus erut eqlis pfconis.
et ita spes si illos pducte erut eqles. = Q at 2o mo
plat. q2 q no pot aliqs spes it duas imete se hnte
pducte causa e. q2 ugina spes se excede indisibli.
et se hre ad mod qntitatis discete. id qn dd addit in
fiori stati intrat na3 supioris. cu no distet ab eo
n uno gdu. et si ad dtbitur asupiori stati dscedit
i na3 infiore. Sz no e ugina q spes excedant
se puctalit. ita q due spes sit imete et actu et poa
et q excedut se p mod qntitatis discete. sz e ugina
q excedut se no puctalit sz ad mod qntitatis gti
et sic supt ista uginato3 fla3. ponit illa po. re
mota fla uginatore d3 rectificari opio. Q at de

[illegible]

p ugina e q tegssu catitz ad. ds n assilat uni
sz poti nuo ifinito. Et sic dd nu3 ifinitu no e dare in
mediate p nu3. i nc ee dm pma spe3. et qita sit p3.
q2 nus ifinit actu icludit oe3 nu3. unitas at n iclu
dit actu. imo excludit. ds at actu icludit oe3 catitz
vn si ds assilat unita h silitudo e diminuta. q2 unitas
icludit oe3 nu3 n. polr tm. ds at actualit. no tn q
spes nuor infinite. no sut dd ifinite. sz fite. sic uult
aug. 12. d ci. 19. i fine. = ad 2m. cu d3 q si ds posset
pduce tale spe3. ul in unius ee ipsem. ul tuc mu
taret ordo rei. dcq q m unius no e ipsem. q2 q
no e illa spes no e extra spe catitz. sz ca bil. ca
bil at spes no e d pfcone unius. re sile d oibz re
lombz. si dca si n columpna no e in dextra. n e dfes
ex pte mea. sz ex pte sua. io no su ego ipses si colup
no refert m. asili dd ipposito. Et q adat pea q p

[illegible]

recipit mediate spiori. = ad 8. dcq q 1o q ponit
pi gonta no e igens. ex qo no ponit actu. et e illa
infita no sut dd ifita. sz fita. sic aug d. 12 d ci 19.
ifinitas itaqz nui. q uis ifitor nuor nulls sit nus.
no tn e i gphnsibil ei. cui intellitiu no e nus. q
hu sigd scia gphndit. sciens gphsione finit.
ad 9. dcq q bn ueni e q spes supma dsit abifitas
pfconibz. no tn seqt q sit no ens. sic nc fitu est
no ens. q uis i infinitu3 dficiat abifito. sic des
na e no ens. q uis dficiat abifitas pfcobz. rn tpus
ifinita futi. s cursu nc. sile e d toto gtio. q gtinz
ifinitas ptes impo. n oz ponere illos gdus i actu. ito
to sz solu3 in po. = ad 10. dcq q bn se q n s oms.
sz qn dcas ulr. go s aliqs no seqt. sz se q s aliqs n.
no tn e sigre pma ul ultima3. q2 d se infita
cui qntitatiz acapietibz sep go ulr acape. cu go

[illegible]

iapposito ẽ ↄuenire ad ad maxim cui nõ pot addi
i uniũso q2 ex ip3 nẽ q possit sibi addi · nẽ id q ẽ i eo
pot sibi addi · nẽ pt fi de nõ ex · 1 · phy° 4 · io si eẽt addi
to pl' ad q̃cũq3 q̃ntatẽ datã · eẽt ad mai' celo · s3
i pposito aliter ẽ · q2 si spẽs addet talĩ m° · eẽt additõ p
catõz · p q̃ iuã ñ ẽ indigens eẽ ad mai' celo · possi3 q
face i uniũso p' catã3 spũale q loco nõ idigz · ul' si
idigz nõ ẽ nẽcin q cedat sibi a° locatũ · ul' q possi3
face corp' i uniũso · r corp' cedẽt sibi i tpr r i ultio
illĩ tpis facẽt id corp' · ul' destruẽt ul' corũpẽt cor
pus exñs i i statũ · r cẽ caret ad i eod istatũ · = Re
stat nũc 3° respõdẽ ad arg̃ta q pbat q nõ pt face
duas spẽs equales · ad p'm · dicẽ · q spẽs dicunt eẽ sic nũi
nõ q̃nt ad oĩa · s3 q ad aliqua · p° q2 sic dẽpta unite
ul' addita uariat nũs · ita dĩa addita ul' dẽpta uari
at spẽs · r h' ul' i ctitõ ar3 ibidẽ · it sic un' nũs ↄtinet
i a° ut tragon' i ptagono · sic una spẽs i alia · ut ue
getatiũ i sensitiuo 2° · d aĩa · it sic un' nũs nõ ẽ i a°
formal' · s3 uirtualit̃ sic una spẽs i alia · nõ formalit̃
s3 uirtualit̃ · vñ i pposito nõ ht̃ uitatẽ · q2 · q · d di · no ·
dic duo · q cãt exeũt adõ · sic linee acutõ · s3 isite
linee eq̃lr possut exire acutõ · q isite spẽs adõ eq̃lr ·
r io p3 q iste locutiones methace · nõ sut argumtatiue ·
ad 2 · dicẽ · q gdus actualitatis distiguit in lia ẽnsusa
li s' jõz · ut dcm ẽ · diuisitas at s' jõz i pncipiũs · vñ ẽ
cã diuisitatis s' rẽ i pncipiatis · Sĩ at istes quõ spẽs
distiguut · dõ q p dũas · sic ẽ diusa i didua · s3 spẽ eẽn
tias suas sigtas ultia sigtõe · ñ p m' ul' forma ul' acca
vñ flm ẽ id q qõa dnt q aliq spẽs e s3 q · dẽs ñ possi3
facẽ pla i didua · q sic pbat · q2 sic d põe i didu ẽ
jõ i ↄcablitatis · sic d jõe spẽi · ẽ jõ ↄcablitatis · q2
ñ ẽ sigta ultia sigtõne · g° dẽs nõ possi3 facẽ spẽs si
jõe ↄcablitatis · sic nẽ hoiẽs si jõ4 · Et si adhẽ istes
q pdca q spẽs nõ diffunt s3 g̃ne sic i didua s3 spẽ ·
q2 spẽs diffunt p dũas · q nõ sut eq̃les imo diũse ·
dicẽ · q jõ pcedit s' uiã q m° ẽ · r io forẽs ↄgiatõ ipt
dic cogito3 · vñ d° q diffunt p dũas · s3 ille dẽie sut
equales · dicẽs g° id d° q ñ ual3 · nõ · n · sẽ eq̃l' g° idẽ
quõ distiguut g° dũie · d° q se ipis · sic ialius dicitẽ ·
alias eẽt pcessus i infitũ · spẽs g° distiguut dẽũs · eq
lib3 · nõ tñ eisdẽ · r dũie se ipis · r io ↄcedo q nõ ita
sic i didua · q distiguut p jõz i diduatõis · = ad 3m dicẽ
q spẽs eẽnt i eod g̃nẽ · r sicãs q una spẽs ht jõm
pfcõnis · alia puatõis · d° q h3 nõ ẽ ul' uer · s3 solũ i spẽb3
q i' se hnt ↄrietatẽ · q2 gnus q ẽ d nã sua · eq̃lr des
cedit i spẽs · p phs nõ dicit q nigrũ sit puõ albi · s3
liũs · ul' esto q ita sit m° in reb3 scĩs · dẽs possi3 tñ facẽ ·
i reb3 possibilib3 · q spẽs eq̃lr ptiaparẽt nã3 gnĩs · vñ
h' argm nõ ↄcludit ñ supponẽdo q dẽs nõ possit plus fa
cẽ · quã ar3 itellige · q flm ẽ · = ad 4m dicẽ · q q dõ
regrit mltas ↄditões · d° g° q nõ pducit s' un' gdu
actualitatis · q2 illa ẽnsusali · sut mlti gdus ẽnsusa
les · differentes s' jõz · r ita nõ sut silia tõsilia r4
eidẽ · ul' s' eudẽ gdũ actualitatis · = ad q · dicẽ · q dato
q spẽs ul' dũie modo se hñt s' s3 habudãtiã r dscm
nõ sẽ q dẽs nõ possi3 alit̃ facẽ · r r id q suppoit ñ ẽ
clarũ ita eẽ i oĩb3 · = Restat nũc q° r ultio respõdẽ
ad argumta q pbat · q nõ possit facẽ it duas eẽntũ
r hntes se gut una media · ad p'm dicẽ · q sic ia dcm ẽ
nõ ẽ ↄginaq q spẽs excedat se i indisibli · ut ia dcm ẽ ·
ad 2m dicẽ · q ↄnexio tal' r atact' nõ ẽ i indisibli · q2
i disible nõ pt tagẽ nẽ disile nẽ i disible · ut dz i 6 ·
phy° 4 · iste g° ↄtact' ul' ↄnexio d3 ↄginari taq res di
uisibil' i infinitũ · ut dcm ẽ · = ad 3m dicẽ · q illa q po
nũt nõ st ↄgẽtia · s' lr accip° o° · s3 eẽt i ↄens accipiẽdo
actualit̃ · r nõ q tot pẽs sut i mimo ↄtũ° sic i toto

mũdo · nõ n pssut · eẽ plas q iste · sigĩ [illegible]
modus · sup pẽs iste · r uñ [illegible] nõ eẽ mai' alio ·
Ad euidetia aũ ad sedi q̃sti · sic ẽ pcedẽdũ · p° ondẽ
q uniũsũ sit pductũ · 2° [illegible] sup dupli ·
q noua additio pt itelligi cplr · [illegible]
Quãtũ aũ ad p° [illegible] · g · 10 · 12 · me ce · aue
2° me ce · c · 2 · 7 · 3 · [illegible]
[illegible]

tiũ un dõ dat · = R3° q unũ cplr dz · uno
m° q ↄũtat cũ ẽte i q̃ncũ ens ẽ analogũ
cãtoz r cãture · nõ solũ ad x pdicamta · alio
m° put ẽ p'n'm q̃ntitatis disiẽte · alio m° q diuid
ↄ mltã · = p° m° unaqq3 res ẽ una p eẽntiã3 suã3
nõ p ad additũ eẽntie sue · q2 sic eẽt abire i infit̃
sic pbat aũr · x · me'ce ↄ auic̃ · r h' modus uni' bñ
repit̃ i dõ · 2° d° m° nlla res ẽ una · p eẽntiã suã ·
s3 p ad additũ eẽntie sue · Et ex h' puenit duplex
error · s · auic̃ r pictagore · q2 · n · nõ distiguebãt it̃
un' r unũ · auic dix · q un' dic dispõz additã eẽntie ·
sic dispõ ẽ i albo r nigro · Ergo q2 pictagoras credat
q un' p'n'm nũi eẽt tale un' q̃le id q ↄũtat cũ ẽte
dix q p'n'm nũi · nõ d sigt ñ s3bã3 rei · r q2 nũs ↄpoit̃
ex unitatib3 · ẽdidit ipse cũ seqab3 q nũi sut p'n'a
rẽ · 3° m° un' q diuidit̃ ↄ mltã · est p's illi' q ↄũ
tat cũ ẽte · vñ r mltũ diũsu3 ↄ istud un' ẽ p's illi'
q ↄũtat cũ ente · nõ · n · ẽ i ↄens · q id q ẽ indiuisũ
uno m° · r ita un' · sit diũsũ a° m° atq3 pla · r h' m°
jpe un' soli dõ ↄuenit · cũ nlla sit cãtũ · i q nõ sit
mltitudo · vñ d' bõ · li° d' tri · q solũ id ẽ uẽ un' · i q
nll's nũs · nllmq3 a° pt id q est · r h' ẽ solus dẽs · q
at p° p'n° maxie ↄgat jõ unitatis p3 · q2 jõ uni' sũi
ab i ndiõe · ex x · me'ce · s3 dẽs maxie ẽ i diuisus · q2 actu
r põ · g° maxie un' · vñ id argm q fac aug̃ · 9 · d t ·
c · x · de bono pt fi d uno · vide bõn h' r bõn id r tolle
h' r tolle id · r uid ip3 bõn · i cãtuns g° ẽ repire un' h'
r un' id · nõ tñ h' sipl'r · tolle g° h' r illd · r uid ip3 un' ·
Nec te moueat si diẽ p'uatiõ · r ita ñ possi3 ↄpẽ dõo
nõ · n · d' puatõz pfcõnis · s3 negõis · i · nẽ diũsũ · p'uat
n · diõz · r h' ipa disio sit mag̃ p'uuõ s' rẽ q i disio ·
tñ un' aliter exp'mit · significat · n · reale dionis ẽ p'ua
tiua · i dionis p'oitiu · q2 uõ s' h' nota iponim' · s' ↄne
cogstim' · r s' ↄne nota ẽ nob' id q s' uitatẽ p'ud est
q ht̃ ↄrius · sic p3 d corpeo r i corpeo · mag̃ · n · ẽ
p'oitia s3a spũal' q cor' · q2 tñ cor'e ẽ mag̃ not · q
incor'e spũale · ideo h' noĩe ht̃ ↄapim' r exp'mim' ·
id uõ noĩe p'uõnis · sil'r mag̃ nota ẽ nb' mltitudo
q unitas · io un' p'uatiue ↄapim' · r exp'mim' noĩe
p'uatiuo · s · un' q nõ diuidit · s3 i diuisũ · mltũ uõ
eq° · pla q ẽ diuisũ · 3 exp re rei sit eq° · significat · n ·
real' dionis mag̃ ẽ p'uatiũ · r i dionis p'oitiũ · sic g°
p3 q jõ unitatis · optime ↄuenit p° p'n° ut dcm est ·
Intelligẽ tñ q auic̃ · nõ itellexit q un' dicat dispõz ac
cĩdẽtale sup' ens · s3 d' aliũ r'ẽ · cũ ẽ alr ↄcept' · r tale
r'ẽ uocãt · ap auic̃ · dispõ accĩtal · nõ q sipl'r sit
acc'ns · r io nõ ẽ nugo dicẽ · ens un' · Et nota q
res dẽ · exñia ab actu eẽndi · i q ẽ exẽplatũ · a dõ
exẽplari · r ẽ ob3 itell's diui · Exñia dẽ ab actu exi
stendi · i q ẽ tñ diẽ cãtõis · Substãtia ab actu
susistẽdi · i q ẽ tñ diñe cãtõis · r susistit i se ñ i a° ·
unitas s' actũ distiguẽdi · uitas s' actũ d'clandi ·
bonitas s' actũ ordinãdi i finẽ ·
116 tiũ istud uniũsũ sit pductũ a dõ i me'ce et
ut q nõ · q2 eo m° q° cãtẽ reducut̃ idm pcesser
sut a dõ · s3 ad dm reducut̃ me'ce · q2 una mete
alia · g° isto m° pcessut a dõ · g° ñ i me'ce · ma
pbat̃ q2 nobilior ẽ jõ finis q pncipii · si g° dẽs
causat cãtẽ q r una reducat i finẽ mete a°

mlto mag̃ ↄcauit · q una pcedẽt a° me'ce = it
pductio cãtũr3 a dõ ẽ ordinata · s3 ordo regrit q
un' a° mediãte pcedat · g° r c · = Oppõiuz ẽ fides
cathoca · q dic eẽdo i un' dm r c · r scptũ sac q dic
oĩa p ip3 sca sut · r i p'n° creauit dẽs celũ r t̃rã ·
h' r d' aug̃ · u · d ci · 21 · = R° dicẽ · q oẽs ista qoz
errauit auic̃ r algacel · auic̃ · n · 9 · me'ce sue
põ auic̃ r algacel
c · 4 · posuit q dẽs nõ potuit pducẽ ñ un' · a dõ q
q ponẽq motĩ fuit · ex sũma di siplicitate · ex su
ma ei' pfcõne · ex oĩmoda ei' imutabilitate · q2 n ·
sume simpl' · nlla pt eẽ i eo diuisitas ul' plitas ·
q2 sume pfcs · r i nllo idigẽs · nõ agit p itẽtõz
alicui' finis · si · n · aliq finẽ3 itẽdẽt · cũ fis sit
melior hus q sut ad finẽ · a d eẽt meli' · q op
di · q i ↄens uũ agit g° solũ p aphiẽsioz sue
eẽnie · q cũ siplicissima sit nllã3 ad m̃tẽs ~~nllã adm~~
diuisitatẽ ul' mltitudiẽ3 · ñ aphiudit ñ
un' · r p ↄñs ñ pduc imete ñ un' · it q2 oĩo i
põ q p'i'ce morm' isti
errores auic̃ fuit q2
crediãt mũ a dõ pcede
p nã3 ·
mutabil' nõ potuit facẽ ñ id · q2 id manẽs id
r c · hãc põz secut' ẽ algacel · q · tctu · me ce sue ·
Sz h' opio q2 flm ht̃ fũdamtũ · ht̃ malũ eẽt
q ·
fũdamtũ · n · flm ẽ · q2 in dõ r si nõ sit plitas in
nõ q 3 dicat q ẽ põ eliciat
duces diuisitatẽ3 · ẽ tñ plitas jõn' r d aliũ · i du
oĩu3 dãr actũ s3 sic una
eẽs p fcõz · ẽ · n · ars plena · oĩu3 jõn' uiuẽtiũ · r c
i se · d'inat̃ r r s' diũsas
oĩa i eo sut un' · it r si i agndo nõ itẽdit p'n'r
ica fũdamus ad diũsas actõ
nes ·
aliũ finẽ3 a se · itẽdit tñ suã bonitatẽ ↄcare · it
si jõ sua ẽ bona · q q2 nõ itelligt ñ se ip3 · ñ pot
pducẽ ñ un' · tũc ul' n' pducit · ul' ẽ pductio ca
sual' · q2 añ pductõz nõ itellexit pductũ · it r
si dẽs semp maneat id · s' diuisitatẽ3 tñ r dã3 pt
pducẽ diusa r uaria · flã g° sut p'n'a auic̃ · Et
io ipse alibi sic min' p'uidẽs · aliq ponit exqb3
suũ dcm i itimit · d' · n · 3 · me'ce sue · c · 2 · r 3 · q
eẽ ẽ res aliq s' additõ eẽntie · ex q° sic argũit
ↄ eũ · aut eẽ p'me itell'ne fuit cãtũ a dõ · i me'ce
a' me'ce eẽntia · si p° m° hẽo itentũ · q dẽs pduxit
i mete pla · s · eẽntiã3 r eẽ · si 2° m° secut' duo i
ↄueniẽtia · p° q aliq res fẽẽ se ip3 · 2° q res propri
ri s' nã3 añ q hãt eẽ · quoz utrũq3 ẽ flm · it
i 8a · spa ẽ magna mltitudo stellarũ · r ille orb'
ẽ cãt ab itellĩa p'a cãta · sic p'm' · si at ẽ r a°
Ex h' sic · aut i itell'na cãnte fuit tãta mlti
tudo itẽtõn' itelligibiliũ · q̃nta ẽ i orbe mlti
tudo stellarũ · a' nõ · si nõ · g° flm dẽ · 9 · me ce · c · 4 ·
q si ex itell'na pueñ mltitudo · h' ẽ p mltitu
diẽ3 itẽtõn' in ea · r si dicat' q maior mltitud
pt oriri a minori · g° pauca mltitudo i me'ce
ab unitate pt jõe · ↄ dicat' q ẽ tãta mltitudo i
tẽtõn' i itell'na cãnte · q̃nta mltitudo ste
llarũ i orbe · tũc qro a q° ẽ i itell'na · illa mlti
tudo itẽtõn' · si i me'ce a dõ habet̃ ppositũ · q aũc
si a se ipã · at g° me'ce alia mltitudie eq̃li · a'
ñ eq̃li s3 minori · si me'ce alia mltitudie eq̃li
qr d illo a q° sit · r cũ nõ sit abire i infitũ3
oz ↄcedẽ q ab uno siplici · si nõ · a' g° ab uno
siplici · aut ab aliq mi'ri mltitudie · g° pt jõe
a p° pt oriri p'ua mltitudo si a mi'ri maior · g° r c ·
Relinqt g° q s'la r ẽpõnẽa ẽ põ auic̃ · = Et io
põ uã ·
dẽ · q ab uno p'n'a pla i me'ce pduci possunt ·
Q plat̃ ex i mẽsitate diũ p fcõis · diẽ cogitõis ·
r diẽ illimitatõis · Ex singla'te diẽ pductõis · Et
ex ordinabilitate cãte ↄnexionis · ẽ ex p° r 2° · sil'
sic · dia pfco ẽ infita · r sil'r dia cogitõ · s3 q nto

pfco bonitatis · maior tanto mag communicat · et quanto co
gnito maior tanto perfectius scit h · et quanto bonitas maior
tanto perfectius movit no[tu]s cum g[ra]do perfectio infinita · et bonitas i[n]
finita et scientia infinita · absoluto quia ab eterno perfecte communicata est
perfectione infinita · unitas h ex parte creature creature et diminuta ·
quia creatura non erat capax · cognovit autem immediate quia cum non
erat aliquid quod posset esse medium · quod autem potuit patet quia ipsa boni
tas cognoscibilis fuit · ipse intellectus omnes modos cognoscibilitatis intellexit ·
hic notes sic ab eterno predisposuit disposuit · unde potuit et
potest adhuc alium et alium mundum facere · Et h in inicio
ait · quod immediate cognoscens cum ipse sui intelligens potest diversas et
diversas actiones · Et ...·sr xi · immediate de · non est idem ipse
ut id quod est ipse intelligens et intellectum sit cum plurali · Ex i
necessitate illimitationis dei potest sic arguitur · si non posset n[isi]
unum immediate ut posuit auctor · iam ideo esset potentia limitata
et artata · quod falsum est · quanto · n · potentia minus artata tanto vi
gorosior · Ex singularitate productionis sic arguitur · primum
principium universum produxit · et ... · h in tali productione non po
tuit esse aliquid medium cooperans · quia nihil ab actu distat in
infinitum · ergo requirit potentia infinita · quod alicui creature non competit ·
Ex connexione sic · omnia immediate ordinantur idem sic ad
finem ultimum · ultimum autem finis respicit primum · proportionatur ·
...

[illegible]

ds potuit mūdū pducē · Et isti maxie mouet̄ rōibȝ sup̄ positis i arguēdo ad ptē istā · = Sȝ qr̄ g̃ opiōz istā sūt auctoritates supi' pōite · q̄ ñ tm̄ dūt q̄ ñ fuit ab eterno · sȝ q̄ nō ee potuit · r rōes q̄ istā ponēt̄ · Et eorū rōes ī ñ ualēt · ut patebit ī eaꝝ solone · Jō hac opiōne dimissa · Est alia pō uā q̄ ponit q̄ ds nō potuit facē mūdū ab eterno · nc̄ h' ponit ī eo aliq̄ ipōꝫ · sȝ ponit ī effectū repugnātiaꝫ · qr̄ · n · g dcoꝫ icludit fc̄ible nō ē · Et ad h' ptād sūt rō · pº apte tīni aq̄º · 2º apte tīni ad q̄ · 3º apte modi pducēdi · = Exp̄º sit · h' ñi icludi ī significatōe caūōis · q̄ cari ē accipe ee ñ d' aliq̄º · h' at ac sigt̄ iq̄ q̄ hr̄e ee nō d' aliq̄º · ab aº · dt̄ nc̄ pº hr̄e ee ab aº nō d' aliq̄º · Jō pº mº qr̄ cū caūa q̄ dū ē sit ab aº nō d' aliq̄º · sep carect · q̄ fīt ē · tūc · n · n' ad eē gsuari · q̄ cari · cui g̃rīū uer ē · Restat g' q̄ cari ē nūc pº hr̄e ee ab aliq̄º ñ d' aliq̄º · sȝ reꝫ hr̄e ee nūc pº icludit ipaꝫ nō ee ab eterno · g̃ caūo d' suo sig̃to · includit rē nō ee ab eterno · sig' ds potuit ab eterno caūe potuit g̃dcoꝫ · = Jt' d' rōe caūe ē q̄ fit d' nº · nō mat'r · qr̄ n' nō ē mat' aliqui' nō fūdamēt'al'r cau' rōe · nc̄ efficacē cū oē efficiens sit ens actu neccº · g' ordinal'r · dt̄ g' oe dine nē · dt̄ ordine durōis r successiōis · ñ ordie nē tm̄ · qr̄ ī illa ē ordo nē tm̄ · q̄ se gcomitan̄ · r un' nō excludit ad · sic son' pcedit uocē · r cor' p'usē q̄ sic ī loco · qr̄ h' possō se sil' g pati r g comitari · sȝ ī illa q̄ se gcomitari nō possūt sȝ unū aliū · g̃dcc · nō ē ordo nē · sȝ ordo alicui' sbsecutiōis · sic cū d' allo fit nigr̄ · ee at r nō ee · siū n' nō possūt sil' eē ee · r iō ī ea nō ē ordo nē tm̄ · sȝ alicui' successiōis · = Exp̄te tīni ad q̄ sio · qr̄ seq̄rēt̄ q̄ eēt ī ifitū iactū r sp̄ ifinitudiēz r sp̄ magtudiēz · q̄ stare ñ pōt r sp̄ pbm · Exp̄te modi pducēdi · qr̄ ds pdux' mūdū ñ de nēcitate nē · sȝ p modū lbe uol'tis q̄ ñ eēt uer' si ab eterno pduxissȝ · Jt' mūd' ñ potuit cari accipiēdo id ee nūo cū caūte · g' accep' ad ee · sȝ accipe ee diuisū ab ee caūtis · ē accipe id p mutatōꝫ reale · oīs at real' mutº icludit no uitatē eēndi · ī sua rōe · sȝ nouitas eterne duratōi adio repugt̄ · qr̄ etn̄ ñ ht̄ ee ad q̄ sit p ñ ee · Relīq' g' ex istis rōibȝ r mlt' is aliis q̄ si posset q̄ ñ fuit pōle mūdū ul' aliq̄d caūaꝫ q̄ciq̄ȝ ab eterno pduci · Vñ r ansel' d' casū dyabli c · 12 · dt̄ · q̄ ī h' ui' q̄ tm̄ sbsūt diē pōc' · id ē pōle ee q̄ dm̄ posse facē · r ipōle q̄ dm̄ nō posse facē · ut mūdū posse cari · q̄ dm̄ posse caūe mūdū · r mū dū nō posse cari · q̄ dm̄ nō posse caūe mūd' · ic · r sic mūdus ab eterno cari ñ potuit · qr̄ ds ñ potuit caūe ipȝ · = Ad pª argm̄ īg'rūd' q̄ ȝ q̄ q̄d ē ab'de

abs'tchat · ab h' r nūc · tñ ex nā actual' · d' q̄ logm̄ ñ abstrahit ab h' r nūc · cū nēcio sit h' r nc̄ · pª nō oīs d' mō ē ō ñ sūa · sȝ aliq̄ ducāf ad ipōle' ut h' ē' i · pōiōꝫ · Et r ē m̄ ee unū · r eterñ · ē edible r tal' ē d' mp̄ible · ut uult · ī · d' · c · q̄ · = Ad 2m̄ · dc q̄ ill' q̄ magnā uī facuit ī ex' · nō bñ adtēdit q̄ dt̄ phs · ī · pōꝫ · q̄ exª ponīm' nō ut ita sit · sȝ ut sētiat' q̄ ad ī sait · Vñ exª nō tenet ī ex'. oībȝ · dō g̃ q̄ exm̄ d' uestigio sit bñ appet ide · nō ē s̄cītōꝫ aug' · sȝ recitat ī dcā p̄nioꝫ · ad adigne · dīt q̄ id est adduc' aug' d' arriū q̄ dicē

lat' · q̄ fili' di ē nat' · q̄ fuit q̄ñ ñ erat fili' ...

[illegible]

= ñ

119

tē sit ī p̄ū di posse p̄mitē ea q̄ fac · = Ad hui' qōis euidētiā · sic ē pcedēd' · = pº uidēd' ē · q̄d ip'tat' noie f̄cōnis · = 2º q̄d noie p̄missiōis · = 3º quat' reg̃rit̄ · ad opōnis ul' f̄cōnis executū · ul' ei p̄missiōꝫ · = 4º aq̄º agēte possit opō p̄mitti · ul' ñ p̄mitti · = 5º q̄ opō pt̄ p̄mitti · r q̄ nō · = 6º ponēda ē q̄dā opio q̄ pcā ī cimit qº ad magnā ptē · = 7º repudiāda ē pdcā opio tāq̄ piculosa · = Ad euidētiāꝫ p̄mi

1 sciēd' · q̄ sic habet · ex · v · eth' · r ex · 6 · r 9 · meth' · q̄dā sūt opōnes manētes ī agēte · q̄dā trāseūtes ext' · p'me uocāt · actiōes · 2e f̄cōnes · opō uō ē cōis ad actiōes r f̄cōnes · ad cui' eui' g̃siderād' · q̄ pōꝫ aīe · Quedā sūt itll'ctiue · r iste sūt ī duplici d'rīa · naꝫ

ē = q̄dā sūt ap̄hēsiua · ut itll's · q̄dā appetitiua · ut uolūtas · r opōnes istaꝫ manēt ī agēte · ut itlligē r uelle r silia · r iō nō uocāt f̄cōnes · sȝ actiōes · Quedā sūt s'itiue · r iste sūt ī duplici d'ª · nā q̄dā sūt ap̄hēsiue · siū hnt organa extrīsecā · ut q̄ exteriores · siū ī trīsecus · ut iteriores · q̄dāꝫ appetitiue q̄ secūt' istaꝫ ap̄hēsiōꝫ · ut irasc'l' r gcupisc'l' · q̄ hnt obiēȝ arduū r delectabile · r opōnes oīuȝ istaꝫ ī manēt ī agēte · r dnr' actiōes · Q̄dā sūt motiue siū mot' executiue · q̄ hnt organū ī musculis r neruis · nc̄ hnt ita d'tīnata organa · sic alie · Et istaꝫ opōes sūt ī duplici d'ª · Nā q̄dā manēt ī agēte · ut saltare r currē · r silia · r h' dnr actiōes · Q̄daꝫ at nō manēt ī agēte · r sc̄ ī duplici d'ª · qr̄ q̄dā sūt q̄ n' reale ab'qu relīquūt p' motū · ut citarizare · r tales q̄uis ñ maneāt ī agēte · ad h' dnr actiōes · Q̄dā sūt · q̄ ad reale ab'qu relīquūt p motū · ut domificaº dom' · r d' talibȝ dt̄ phs · 9 · meth' · c · 8 · q̄ q̄cūq̄ȝ g̃ aliud ē · q̄ fit pt̄ usū hoꝫ act' f̄cō ē · ut edifi' ī edificato · quoꝫ uº ñ ē ad ad op' · pt̄ actōꝫ · ī ipis existit actō · dīs aūt dt̄ ee hic · directiuus taliū f̄cōn' · ut dī ȝ · eth' · c · 9 · Sic g' pȝ quō opō ē cōis · ad actōꝫ r f̄cōꝫ · r q̄d ppe sit f̄cō r actio · = Ad eui' 2ª sciēd' · q̄ ee

2 ui uocabli p̄missio · ē duoꝫ ul' pluū opōnū uni' executio · r alti' omissio · h' · n · sonat uocabl' p̄mittē · ī · pt̄ h' q̄ fit ad ante · gpoīt · n · ex pt̄ r omitē · Jsta at p̄missio pt̄ fi' dupl'r · vno mº pt̄ ītētōꝫ opātis · aliq̄ñ · n · opās aliq̄ opōꝫ p̄mittit · ul' qr̄ illi' notitiā ñ hūit · ul' qr̄ obliuiōi tdidit · ul' qr̄ ad illā actualē g̃sidatōe ñ sequat · istis · n · modis opō p̄mittat' pt̄ ītētōꝫ · Alio mº p ītētōꝫ opātis · ut cū opāti plā ppōnūt' · siū agēda siū faciēda · r ipe un' ex illis p̄elig' · ad negligit opari · siū ad h' moueat' · exc' tā sciā · r rōnabli cā · s' ipiū rōis · ut qr̄ h' meli' illo · iō h' elig' · id negligit · siū ex sola uolūtate · ul' pt̄ ul' g̃ ipiū rōis · r h' pt̄ ee ēplr' · s' ex ig'rª ex pāne · r exc' tā idusta · = Ad eui' 3' ar' · sciēd'

3 q̄ ad h' q̄ ad ages p̄mittat unā opōꝫ · r faciat ul' eliciat aliā · 2º oz · cōit' reg̃rūt' · = pº notitia · s' aug' · x · d' t' · c · x · ī uisa possum' dilig' ī cogitu nequaq̄ · Si g' ali' caret notitia alicui' rei · ñ pōt illā rē appetē · nc̄ p ons' pō ī patiua · pt̄ ifiōribȝ ī pare · ut eliciat actus g̃ certes · ad gsecutōꝫ illi' rei · ul' ad fugā · Vñ sicas p obliuioꝫ pdat alicui' opis moral' notitiā · ñ pt̄ id ul' facē ul' p̄mittē · ñ a casu · Vñ si p̄mittat facē · ē' p̄missio ñ p' itētōꝫ · sic ex ītētōꝫ ages ... tas · = 2º req̄rit' rei fiede ul' p̄mitēde ... dicas ul' gtīa · ex h' · n · h' faciam' · ul' p̄mi... tim' · qr̄ mag' g mouet

ul' g̃ons' reputam' · r qr̄ ī iudicādo pt̄ rōis iudiciū uariari · pt̄ mº ap̄hēdi · ut dissēns ul' ignoꝫ q̄ pº ut dēns apphēdetat' · iō pt̄ mº ad p̄mitti · q̄ aliq̄ñ disponetat' fi · r ecª · = 3º req̄rit' g̃ganoꝫ ul' medioꝫ obia · r istōibȝ materie suffiā ul' copia · rōibȝ q̄ ñ agūt p meā uolūtateꝫ · aliq̄ sūt oīa caūa · ut dt̄ dam' · liº · 4 · c · 9 · u' dt̄ sic nō sil'r fac' hō r dr' · hō · n · n' q̄d d' nō ē ee ad ee pduc' · ul' ēdūc' · sȝ q̄ fac' ex placētia m' fac' · ñ uolūt' sol' · sȝ pcogitas r itll'u formās · q̄ fiet · d' ī ū r manibȝ opāt' · r laborē sustinet r fatigatioꝫ · r multoties q̄ uult facē nō pducit ad effcm̄ · ex aliq̄º ī pedimēto · ul' qr̄ organa pōꝫ sānaꝫ ul' meª nō obediūt · ul' qr̄ mª dfic' · ex dfcū · n · istoꝫ pt̄ res aliq̄ p̄mitti · sic ex suffiª pt̄ fi' · exm̄ d' aliq̄º q̄ p' us opatat' · ut ñ opat' · = 9º req̄rit' uol'tas g̃placētie · nā cūlis rebȝ p'mis · s · sipla notiª · ap̄hēsa g̃ceniēt · pōita pōꝫ · obia · r oīū nēcioꝫ sufficiētia · si d'fic uolūtas gplacētia · ex sola hac pt̄ opō p̄mitti · ȝ hac sola pōsita · ñ possit opō fi' · uolūtas · n · ht̄ ipiū ī reg' aīe · iō pt̄ oīa alia ipedire · sȝ qr̄ nō ē uolūtas pcāa · sic uolūtas di · nō ē · ad suū uelle sec' fi' · sic ad uelle di · iō ipā pōita · pȝ h' res ñ pomitt' ·

= ad eui' 4' ar' p̄nt' · s · q̄s ages pt̄ opōꝫ suā p̄mittē · ē sciēd' q̄ tpª ē appetit' · s · g'm' · s' pm' phys' · ē fine · s · appetit' nāl' · q̄ se formā aliq̄ datā acōnte · ul' g̃nante · r qr̄ tal' forā nāl' d'tīnata ē ad unū · iō appetit' d'tinat' ē ad unū nāl'r · · ul' g' ignis q̄ nēcº · p exigētiā sue fore · tēdit d'orsū · nēcio · n' ī pediat' · Vñ remoto ī pedimēto g̃seq̄' actōꝫ suā nāl'r · r appetit' finē suū · q̄ñ g̃ fur' ē ī meº r sep uolēt' retinet' ex · r appetit' ē uolētia phibētas · ī pedit' a gsecutōe finis · ... ... p̄mitt' tal' agētas · posse p̄mittē suas opōes · ... ē ipiare · ig' s g̃buīrē · ul' nō g̃buīrē p̄sētē g̃bustibile · imo nēcio g̃burit · sil'r nc̄ ē ipāre sua · ... re se g̃bustibili · ul' elōgare · qr̄ nēcio tēdit sursū sic g̃ue d'orsū · n' retineat' p uolētiā · = Ali' ē appetit' alis · q̄ seq̄t' formā ap̄hēsā a sensu · q̄' ē ī brutis · cū g' appetit' q̄ se ap̄hēsioꝫ · sep seq̄at' · g̃ditōꝫ ap̄hēsiōis · cū ap̄hēsº alis ñ sit ad unū d'tīnata · p eo q̄ sb rōe g̃cētis · ul' disg̃cētis pōssūt mlt'a ap̄hēdi · sil'r nc̄ iste appetit' ē ad unū d'tīnat' · sȝ ad mlt'a · psequēda ul' fugiēda · sq̄ dictabit ap̄hēsº · qr̄ uō ūt' estiatiā brutoꝫ ē organo alligata · r p h' p ūtute fore educte d' pō m' · iō nō trāscēdit ūtutē r possiª sue m' · imo ēt bona dispō ul' mala · ē ex organi dispōe · iō ñ pt̄ moui ap̄hēsiua ul' estimatiā brutis · ñ p exigētiā organi r obi · r p g̃ñs nc̄ appetitiā appetē · ñ p exigētiā r dispōꝫ · organi r ī fluētiā obi · qr̄ g' estimatiā ē organo · alligata · ñ trāscēdes ūtutē organi · d'fic' iactu reflexiōis · nō · n · pt̄ se reflectē sup' actū suū · cui' rō ē · qr̄ nulla pō pt̄ ad ap̄hēdē · n' sb rōe for'li obi sui · ul' g' · uisus sb colore ul' luce · sȝ actū uidēdi ñ ē colorat' · g' ñ pōt uidē · Sil'r d' aliis · sil'r d' pō q̄ nō pt̄ reflecti · sup' se · id d' ī iōribȝ · Jt' d'fic' iactu collatiōis · ñ · n · g̃fert unū alti · sic meli' ul' peī' · r iō h' iō · qr̄ d'fic' iactu latē g̃p̄hēsiōis · ex pte obi · nō · n · ... dit oīa sb rōe uī entis · ul' ueri ul' boni · sȝ sb rōe ptīū · iō nō pt̄ unū alti' g̃ferre · nc̄ aliū alii' pt̄ p̄ferre · sȝ nāli ī petu ~~ul' spāt~~ istictu · s · ap̄hēsioꝫ ·

iudicat · z appetit eo q̄ m̄ · n̄ali i̅petu p̄se si assit
debita i̅strumēta · z remoueat · i̅pedimēta · v̄· g· q̄
canis famelic' · uidēs cibū · necio i̅petu mō ad ip̄z ·
si sit solut' z metu flagelli nō i̅pediat · ex̄t̄abz · n̄·
sil' i̅ sua extimatiā · silitudīe cibi z iterātōe flage
lli · si mag' mouz i̅tētō flagelli · q̄ silitudo cibi · ne
cc̄io refugit cibū · si aūt mag' mouz silitudo cibi ·
q̄ i̅tētō flagelli · currit ad cibū · z h̄ n̄ali i̅petu ·
q° appetit h̄t seq formā ap̄hn̄sā · bruta g° aliq̄ ·
q̄ necio eoz appetit · sc̄ ap̄hn̄sioz · actoz exterioz
nō possūt p̄mitt̄ē · i̅mo necio p̄secut̄ · eo q̄ ma
gis agūt quā agāt · = alr' ē appetit rō! q sc̄
formā sibi oñsā · ab i̅tll'u · obz · n· uotis ē boni
ap̄hn̄sū a rōe · h̄n̄s g° tale appetitū · pt unū fa
cē · z altiū p̄mitt̄ē · de aliq̄bz p̄p̄oitis · Et h̄ ex duobz
ocludit · s· ex p̄tō reflexiua · z ex p̄tō collatiua · Ex p̄tō
reflexiua sic · tūc · n· p̄tō d̄r reflexiua · qn̄ ip̄a or
gano nō alligat · ei obz · gn̄e n̄ coartat · z ei act
libe eliciat · p̄tō aūt siū uolitiua siū i̅tll'tiā · n̄ alli
gat organo co4 i̅mo n° ē corp' n° uirt' i̅ corp' z separ
a corp' sic p̄petuū a corr' ut d̄r · 3° d' aīa · Vltius obz
utriusqz p̄te ē ulē n° coartat̄ in aliq° gn̄e · sic obz
uisus in gn̄e colorus · s̄z cū obz i̅tll's sit ens · iuenit
i̅ oī re · siū sit p̄tō siū act' · siū eēa siū pa° siū h̄r · siū
obz p̄tāte siū actor siū caūtū · ē obz ip̄i i̅tll's · pt g° re
flecti sup se i̅q̄ntō p̄tō · z sr' actū suū · q̄ i̅ ei' ē p̄tō
z̄cis · n̄ sic aūt uisus sr' actū suū · ul' se ip̄z · q̄ i̅ ei'
n̄ ē p̄tō colorus · Vltius libtas ul' i̅est ut'aqz p̄tē · eāl'r ·
ul' alrā p̄ncipal'r · pt g° h̄n̄s tale appetitū · sup se
reflecti · ex sua p̄tō reflexiua · Ex p̄tō collatiua · sic ·
q̄ n̄ h̄t obz ulē · o̅p̄hn̄dēs oē obz · z oēs r̄oz obi · p̄tā! ·
iō p̄t unū alti o̅fere · z collat ex libtate p̄fere · quo
aūz sūat libtas · z iō q̄aūqz h̄uit tale appetit · p̄tē
d' duobz unū face · z ad p̄mitt̄ē · h̄ug° ca q̄ āglr's q̄
hō sic tale agēt · g° q̄ bz ip̄o4 pt p̄mitt̄ē ea q̄ fiāt ·
Et sic solut' ē ad q̄oz · q̄ n̄ ē p̄p̄'u dī · s̄z et z aliis ·
Ad ei'⁹ q. s· q̄ op̄o pt p̄mīti z q̄ nō · sc̄ed q̄ i̅tll's
ap̄hn̄dēs obz q̄ ē ens · ap̄hn̄dit tūc oīa · oīuz aliaz
p̄tā' z iō ap̄hn̄dit obz uotis q̄ ē boni ap̄hn̄sū · z o° ip̄z
uot' o° aūt dupl'r · ul' i̅q̄ obz ē finis p̄tō · z ita o°
sibi boni · ut finez ul' i̅gnāli · ul' i̅spali · ul' o° sibi bō
ut ordinat i̅ finez · Si p° m° ul' i̅gnāli ul' i̅uli ut
q̄ o° boni · i̅q̄ o̅p̄hn̄dit oēz r̄oz boni · z sic uolūtas
necio uult · tal aūt oñsio nō pt f' dīce uot' q̄ ē
oñsio i̅p̄sca · scire · n· i̅gnāli · ē scire i̅p̄scē · z sil'r
uelle · pt aūt f' uot' caīte · z sca tali oñsioe p̄ r̄oz ·
uolūtas necio uult boni · uult · n· boni i̅gnē boni ·
n° pt uelle ad n̄ sb̄ r̄oē boni · sic n° audit audire ·
n̄ sb̄ r̄oē soni · z talē op̄z n̄ pt n° āgl's n° hō p̄
mitt̄ē · z iō necio uult i̅gnāli i̅d i̅q° ē rō oīs boni
z exclusio oīs mali · n̄ · n· pt uelle ad sb̄ r̄oē mali ·
q̄ s̄c dyo · q· d' dī · no · nemo opat ad malū aspiciēs ·
Vl' o° uot' ip̄ti obz suū · sub r̄oē finis · ut qn̄ ia
uolūtas · i̅meāte iugit tali fini · oñso sibi p̄ r̄oz ·
i̅q° ē rō oīs boni · z exclusio oīs mali · z uolūtas
expit h̄ i̅ obo p̄senti · tūc uolūtas d'tinate z q̄ci
necitate · talē ap̄hn̄sioz sc̄ · ita q̄ p̄ tal' obi n̄ h̄t
libtatez p̄ p̄uoz d'tinatoīs · i̅ q̄ possit uelle ul' no
lle · ul' nō uelle · s̄z tn̄ p̄ p̄uatoz · coactoīs · q̄ uult
sp̄otanee · n° fit uiolētia n̄ sue · sic n° deo · cū
necitate i̅mutablitatis · uult se ip̄z · Et q̄ uotas
p̄ tal' obi sit d'tinata · q̄drupliciua p̄lat · s· via
reductoīs · via onexionis · via op̄atoīs · z via p̄
suppoīs · = Ex p̄a uia sic · i̅ oī gn̄e p̄ · oīs mot' re
ducat · ad ad i̅mol' ut p̄lat · l' phy · z d' motu locali ·

i̅g · z d' aliis i̅ aliis · i̅t oīs uarietas · ad uniforē z q̄ p̄m
ad sip̄x · ut p̄z i̅ corp̄ibz d' motu locali · q̄ nō ē p̄cessus
i̅ infinitū · cora diffora reducit̄ ad uniforē · s· ē p̄y
reuz · uarietas i̅ motuū i̅feriuz · aduū reglarē z uni
formez motū celi · sil'r i̅ sciis o̅clones ad unū p̄n̄! i̅q̄
nō ē uarietas opionuz · oīa · z o̅p̄oīta ad unū sip̄x
q̄ ē d̄ · g' i̅ actibz uot' oportebit ponē unū actū uni
formez · z reglarē · q̄ nō patit aliq̄ difformitatē ul' ua
rietatē · ad q̄ reducāt om̄s act' · d'libatī · q̄ sūt ua
riabiles z mutabiles · z iste actus nō pt dari n̄ r̄
finis ul' sūmi boni · q̄ fis ē sic p̄n̄! · iste g' act r̄
finis ē d'tinatus · = Ex 2a uia q̄ ē onexionis sic ·
fini o̅n̄tūt ea q̄ sūt ad finez · z iō d' se h̄re i̅ p̄tīa sic
p̄n̄ i̅ speclatiuis · sic · n· o̅clones o̅n̄tūt · p̄ncipiis ·
ita q̄ ad finez finibz · Ex h̄ sic · p̄ q̄ unūq̄ q̄ z iō mag̃ ·
ex p° p̄sē · maxīe si ē capax utriuqz tal' disp̄oīs · ut
si oīa sūt calida p̄ ignez · n° sibi repugt eē calid' ·
ignis necio ē calidus · sig' oīa q̄ appetūt z sūt uo
lita · p̄ fine · z ē necē uelle ad · ul' appetē · g° necio
ē finez ip̄z appetē · g° uolūtas n̄ h̄t i̅d'tinatoīm ·
r̄ finis ultimi · q̄ aūt oīa alia · appetāt p̄ fine ·
d' aug' · 13 · d' t· c· q· q̄ p̄ b̄titudīez · appetit hoīe
certā q̄ appetūt · z xi · c· d· d' q̄ b̄titudo ē finis
nr' · z i̅ench · d' q̄ b̄titudo necio appetit · nā b̄ti sic
eē uolam' · ut nisi eē nō solū nolim' · s̄z neq̄ q̄ ue
lle p̄ sus possim' · q̄ aūt necm sit uotē ad uelle
ul' appetē · p̄z p̄ dam' · q̄ d' q̄ i̅ p̄ole ē sba expers
eē p̄ta opone · cū g' sba n̄ sit i̅ op̄oe n̄ p̄ p̄oz · i̅ p̄ole
ē qn̄ uolūtas ad uelit ul' nolit · remotis i̅pedimētis ·
z sca opoē p̄uis i̅ntll'u · = Ex 3a uia sic · oīs d'libā
ē p̄ o̅p̄atoz z r̄ ad ad absolutiz · ad q̄ ex̄ma d'li
batoīs reducit̄ · sic d' duobz calidis · unū n̄ indicat̄
a° calidū · n̄ p̄ o̅p̄atoz · ad i̅d i̅q̄ ē sūma z ab'ta cali
ditas · z plenitudo caloris · cū g' ultim' finis · n̄ po
ssit ad aliū finez o̅pari · ad q̄ mag' ul' min' acce
dit · n̄ ē q̄ r̄ ip̄i · nō ē d'libatō · ul' uolūtaria elec
tio · i̅ ip̄a uotē z h̄ ē q̄ d' phs · 3 · eth · q̄ uolūtas ē
ip̄i' finis · electio z d'libatō · eoz q̄ sūt ad fine ·
z ii · eth · d' · q̄ i̅ actoīb3 q̄ cūq̄ g' 1 · finis · ē p̄n̄ ·
sic i̅ mathia a° suppoēs · = Ex q'a uia sic · alns · de
casu dyal · c· 12 · d' · q̄ hō p̄ n̄alē uotz indicat̄ ·
i̅ o̅moq̄ · aūt h̄ndi o̅modū · sc̄ mouz ad alias uolū
tates · i̅ ulto aūt fine i̅cludit̄ oīs o̅moditas · z
ab eo excludit̄ · oīs i̅o̅moditas · Ex h̄ arguo sic ·
i̅d q̄ necio ē p̄supponēq̄ i̅ q̄ l3 actū aliciū p̄ote
n̄ cadit sb̄ d'libatōe · sic ocl's d' ū uidz n̄ ē in
p̄tāte hoīs d' ū uidz · uidē lucid' ul' n̄ lucidū ·
cū lucid' cadat i̅ roē cuilz uisi' · n'l · n· pt uidēri
n̄ sb̄ r̄oē lucidi · cū g' finis cadat i̅ r̄oē uolūtatis
siū actu · sic p'a rō motiua · s̄ ans' ut dēm ē · sc̄
necio q̄ uolūtas · ad uolēd' fine uer · necitate ne
cē i̅mutablitatis nō coactoīs · siū ap̄hn̄sū i̅uli ·
sic i̅ uia ap̄hn̄do · i̅clusioz oīs boni · cū exclusioē
oīs mali · siū i̅p̄ti! sic i̅p̄ria expiēdo · Sic g' p̄z
q̄ hō ul' angl's ul' d̄ · nō pt p̄mitt̄ē · op̄oz uotis
p̄ finis ultimi · i̅mo necitat̄ n̄ tn̄ cogit̄ · s̄z necitā ·
i̅mutablitate in fine stabilit̄ · = Sic aūt p̄t o° uo
lūtati · obz ad ut ad finē ordinat · tūc distiguēdū
ē · q̄ a° i̅d q̄ ordinat ad fine · ē tale q̄d q̄ sine
illo finis nō pt h̄ri · n° i̅tlligi · sic i̅d q̄ i̅cludit̄
i̅ fine · sic ē eē uiuē · z p̄ talia ē ip̄a uolūtas
necitat̄ · vn̄ nll's · [illegible] pt nō appetē · eē ul'
uiuē sip̄l'r · cū oīa [illegible] boni appetat · i· eē · s̄z
o̅m' · i̅ n̄ eē aūt ul' n̄ [illegible] uiuē · n̄ iuenit aliq°

rō boni · cū p̄uz ul'r · d' aūt dyo · q· d' dī · no · p̄ boni
oīa · z q̄cūqz bona · z q̄cūqz o̅t̄ria · z n· h̄ agim' boni
d'sidantes · nemo · n· respiciēs ad m̄luz · fac q̄ fac ·
z phs · 2 · d' ge · i̅ oībz i̅q̄m' q̄ meli' ē n̄az d'sidare s̄p ·
z uniūcuiqz meli' ē nl'r eē z uiuē · q̄ n̄ nō eē z n̄ uiuē ·
i̅t dam · d' · 3 · l · c · 23 · s· n· anō eē ad eē d'ducta sc̄
oīa · a o̅ditore · d'sidiuz exn̄di h̄nt n̄al'r · vn̄ ē q̄
hō h̄uit istud d'sidiuz · z iō nl'r timuit p̄dē eē ul'
uiuē · t p̄r p̄nis · i̅t aug' · xi · d' ci · c · 24 · ca p̄tō ne
mo ē · q̄ eē nolit · q̄ nemo ē · q̄ b'tūs eē nō uelit ·
s̄z s̄z · n̄ uelle eē b'tūm · nō pt cadē sb̄ appetitu · sic
p̄lat ē g° n° p̄m · s· nō eē · i̅t rō ē i̅ p̄mptu · una
q̄qz · n· res n̄al' · n̄al'r agit ad suā o̅s̄uatoz · ul' in
se ul' i̅ suo sil'i · iō alia h̄nt p̄tōz nutitiuā · ad o̅s̄ua
toz i̅ndiduī · z gn̄atiuā ad o̅s̄uatoz sp̄ei · ut q̄ in
diduū n̄ pt in se o̅s̄uari · o̅s̄uet in suo sili · sil'e ·
lap' necio tēdit d'orsū · z leue sursū · p̄ sui o̅s̄ua
toz · res · n· n̄al'r o̅s̄uat i̅ suo loco · cū g° uolūtas
sit res n̄al' · n̄al'r appetit siu ip̄i' o̅s̄uatoz · z iō nō
pt appetē ad · q̄ i̅ ip̄az d'struat · Sic g° p̄z · q̄ z hō
ul' angl's · nō pt p̄mitt̄ē · p̄ electoz · ea s̄n q̄bus
finis nō pt h̄ri · i̅mo cad necitate i̅mutablitatis
q̄ uult finē · uult z illa q̄ sūt ad fine · Si aūt rō
o° ad obz uot' ordinat ad fine · ita q̄ i̅t ip̄z z
finez · nō sit ad ad ordo eēn'l · ul' necius · q̄ n̄ i̅mo
s̄n illo · possit finis h̄ri ul' i̅tlli · ul' a° uia ad ip̄z
d'ueniri · ē talibz uerū ē · q̄ uolūtas pt p̄mitt̄ē ul'
elic̄e · ul' i̅pare · op̄oz · z si sit aliq̄ · q̄ h̄ant necia
o̅nexioz · ad b̄titudīez · q̄ tn̄ o̅nexio nō sit uotē
sb̄ c̄titudīe d'mp̄ata · pt illa p̄t n̄ttē · z h̄ic oūt
rō peccandi · cū aūt uolūtas fuit dō o̅iūcta · tūc
erūt am̄s o̅nexioēs eoz · q̄ h̄nt ordinē necm ad
finē · sibi p̄ i̅tll'cū · sb̄ c̄titudīe d'mp̄atē · z iō tūc
necio appetet illa · sic s̄n ca'te nō pt h̄ri glia · z c̄ ·
Q3 aūt hō possit talia p̄mitt̄ē · p̄lat phs · 3 · eth · o̅z
6 · ul' agit d' o̅silio z electōe · electio · n· p̄supponit
o̅siliū · vn̄ z dam · d' · li° · 2 · c° · 2 · oz oīo o̅siliuz
anēcedē electoz · sb̄ o̅silio aūt q̄d cadat d'tinat idē
arj · nō · n· d̄r ad cadē sb̄ o̅silio · q̄ d' eo o̅siliat̄ i̅
sipiēs ul' i̅san' · s̄z i̅d p̄ q° o̅siliat i̅tll'm h̄n̄s · z sb̄
iūgit q̄ sapiēs nō o̅siliat̄ d' eēnis · ul' i̅p̄oīb' ul'
necius · ul' fortuitas · n° d' fine · s̄z d' hus q̄ sūt ad
fine · z sūt i̅ nob' ut nob' ul' nō fiat · d' · ē 3° · eth ·
q̄ uolūtariū nō oē eligible · s̄z ē tē p̄ o̅siliat · cū
g° o̅siliū sit d' hus · q̄ sūt ad fine · z electio sit
d'tinatō o̅siliū · d' p̄ o̅siliatis alt'm · alti p̄fendo ·
g° expdīs p̄z · q̄ hō ul' āgl's · pt p̄mitt̄ē ea q̄ sc̄
ad fine · q̄ nō h̄nt ordinez necm · z o̅nexioz ad
fine · Et ex h̄ p̄z q̄ aūt q̄ op̄o possit p̄mitti z q̄ n̄ ·
6 = 6° ponēda ē · q̄cūqz opiō · q̄ d'struit articl'z · q· q̄'
ad ultimā p̄tē · posuīt · n· q̄dā · q̄ i̅ hus q̄ n̄ h̄nt
ordinē · necm ad fine · nō pt eē p̄mitt̄sio p̄
ntitoz uotis ex libtate sua · alt'm alti p̄fēntis ·
s̄z p̄ directoz i̅tll's · ul' r̄oīs · aliud a° meli' eē iu
dicātis · ita q̄ uolūtas i̅cliaciēdo · z p̄fendo h̄t
seq̄ iudiciū r̄oīs · s̄z h̄ aūt m'ltipl'r p̄lat · s· ex° r̄oē
z auc'te · p° ex° i̅p̄ata · sic · n· brachiū stāte eq'li
h̄t se i̅ differēt · ad d'scādēd' ad unā p̄tē z ad a'z ·
si tn̄ ponat̄ modicū p̄odus · z h̄et ip̄az ad ip̄az
p̄tē · necio sc̄ ip̄m p̄ondus · ita uolūtas est
i̅ differēz · ad uolend' h̄ ul' a° · d' hus q̄ n̄ h̄nt
ordinē eēle · ad fine · s̄z si i̅clinet q̄ac̄ūque

dūt · n· q̄ li· a° i̅cludit actū r̄oīs z uotis · ita q̄ ad i̅tll'm
p̄tinz iudicare z d'libare · q̄d sit alti p̄fendū · ad uotem
uō acceptare q̄ iudicatū est · n° pt n̄ acceptare q̄d
p̄fert · n° differt uotas ab appetitu b'sali z brutali ·
n̄ q̄ n̄l mouz ad unū z s̄p · q̄ sc̄ forma sil'e · brutat uō
h̄ nō moueat s̄p ad unū · s̄z ad p̄la · mō tn̄ s̄n collone ·
uotas aūt n̄ i̅ cū collone s̄cā p̄ r̄oz · q̄ sca z s̄n a firmata
ap̄ i̅tll'm · uotas necio sc̄ · z iō s̄ h̄ uotas sol' ē libera
i̅ g̃ igitur bz d' q̄bz ē o̅silium n̄ i̅ aliis ·

modicū ab i̅tll'u · i̅gnāda sc̄ ip̄i' i̅tll's · dictam' ul' o̅siliū ·
r̄one sic · ex 3° d' aīa · obz uolūtatis ē boni ap̄hn̄sū a
r̄oē · g° ex r̄a · 2 · top' · si sip̄l'r ad sip̄l'r z mag' z mag' ·
z maxīe z ad maxīe · sig° boni sip̄l'r · ondit uotē
a r̄oē ap̄hn̄sū · necio uolūtas appetit · sic siū obz ·
sic uisus colorē p̄sentaz · necio uidz · sil'r si o° mag'
boni · necio uult mag' boni · alias cūz min' boni h̄at
r̄oz mali · uolūtas appetēt malū · q̄ ē i̅ p̄ole · sil'r d'
maxīe bono · g° necitate uolūtas · ab obo · nō g°
libē uult · n° p̄ o̅n̄s libē opat̄ · z sic n̄ pt p̄mitt̄ē ·
i̅t ut h̄et · ex 4 · eth · si fiat una r̄o ex ma 21 uti ·
z mi 21 p̄ti! sc̄ i̅ speclatiuis · o° · i̅ p̄tīas opari · n̄ fuit
p̄hibituz · g° dictate r̄oē · oē tale q̄d eē faciēdū ·
ul' nō faciend' · h̄ē tale q̄d · g° sc̄ opari · = i̅t ·
3 · eth · d̄r · q̄ ignorat oīs malus · q̄d opari oz z a
q̄bz fugiend' · ul' expsse uult q̄ nō pt eē mali
tia i̅ uotē · n̄ p̄uis fuit i̅ g° r̄atia · ul' error i̅ i̅ntll'u
z ita uolūtas necio h̄t eē mala · q̄n i̅tll's ē i̅gr̄ns ·
Septimo remouēda ē h̄ op̄io · tāq̄ · fla z p̄iclosa ·
z op̄io i̅ pelagii p̄p̄iqua · q̄ posuit grāz n̄ necīaz
ad salutē · ul' · n· q̄ h̄ m° nō eēt grā necio · s̄z su
fficēt sciā · i̅t ut q̄ h̄itus uirtutū · nō eēt necij
ad b̄n uiuēd' · s̄z sufficēt h̄itus sciē · Sed g° q̄ p̄ 4
eoz · q̄ nō h̄nt necm ordinē ad fine · uolūtas nō
sc̄ iudiciū r̄oīs · i̅mo r̄oē dictāte · unū eē faciēdū ·
pt uolūtas uelle o̅t̄riuz · ul' seq i̅tll'm · s̄ bn̄placitū
suū · z h̄ ex i̅p̄io libtatis sue · z pt i̅tll'cū moueē
ad assentiēd' · z alias r̄oēs ad exeq̄nd' · z ita r̄oē
p̄mitt̄ē · i̅d q̄ ē a r̄oē p̄suasuz · h̄ aūt p̄lat · q̄ uuls ·
p° ex uirtutū z h̄ituū necitate · nā ex · 2 · eth · h̄it uirt
sūt necia · ad b̄n agnd' · z facil's z d'lcabilit opand' ·
ēēt aūt q̄ i̅ hus q̄ d' necitate fiūt · nō reqrit
adiutoriuz · n° o̅fert ad exeq̄ndū · lap's · n· n̄ mō
meli' d'orsuz · p̄ · c · d'scensuz · q̄ p̄ uiuz · q̄ suus de
census ē exq̄ui'te · extra i̅ lapide · z iō si uolūtas
sc̄ necio iudiciū r̄oīs · iā nō eēt h̄it uirt necia ·
q̄ ē ad b̄n agnd' · q̄ ē o̅ phz · n° i̅ fusi q̄ ē o̅ aug' ·
d' trus · n· ē bona q̄litas m̄tis · q̄ recte uiuit · q̄ nemo
male uit̄ · q̄ solus d' i̅ n̄ b' opat̄ · = 2° ex uotas
libtate · s̄ · n· aug' · 3 · d' li° ar° · uolūtas libā ē · si aūt
necio h̄t seq iudiciū r̄oīs · cū i̅d iudiciū n̄ sit i̅ sua
p̄tāte · n° sit finis n° eēnl'r fini o̅nex' · g° uolē
tat̄ · n° ē libera · s̄z ad iudicio i̅tll's uiolēt̄ a rta
ta · uiolētū n· ē · cū p̄n̄ ē ex · n° o̅fērte uī pas
so · = 3° ex d'ie iustitie · ex eq̄tate z uitate d'z · n·
nō i̅putat alicui · q̄ uitare nō pt · si g° uolūtas
necio h̄t seq iudiciuz r̄oīs · i̅iuste d' eaz punit cū
malū a r̄oē oñsuz opat̄ · cū i̅d uitare nō possit ·
z tn̄ s̄ ans' · sola uolūtas punit̄ · q̄ ip̄a sola ē q̄
cl'pā p̄ petrat̄ · s̄ aug' d' ua rel' · Ex h̄ · z cū ex hus ·
q̄ d' necitate fiūt · n° meām n° d'meām · n° lau
dem n° uitupem · ex · 3 · eth · tūc p̄ic laus z p̄oīu ·
i̅ p̄atō z uitupiū · mitū z d'mitū · z p̄ o̅n̄s i̅iuste i̅
ferēt suppliciuz · n° iuste redderēt p̄miuz · cū g° d' pu
niat malū op̄ uotis siū elicitū siū i̅p̄atū · z p̄mu
nēt b̄n acta · relīqt q̄ uolūtas nō h̄t seq iudiciū
r̄oīs · s̄z p̄ q̄ iudicatū est · p̄mitt̄ē ul' face · z h̄ ē rō ag'
3 · d' li° ar° · eē p̄n̄ · = 4° p̄z i̅d ex salubris exortatoīs
utilitate · fide · n· tenem' · z ex p̄ientia cdī uidem' · exor
tatōēs i̅ eēa d'i · eē utiles z fructuosas · si aūt uolū
tas h̄et seq iudiciū r̄oīs · iā scientes z licati · exor
tatōībz nō indigēnt · i̅mo ad oīa sufficēt sciā ·
cui o̅t̄riu d' phs · 2 · eth · c · 4 · oñs q̄l'r hō fit uirtuos' ·
p̄ n· si sciēs · d'in si eligēs · 3° aūt f' z si firmissime
opet · z sc̄ · ad uirtutes aūt scire q̄d · aut p̄uy aūt
n° p̄dē · Et aug' · 3 · d' li° ar° · eē p̄n̄ d' sit · mor'q̄
uolūtas ferē · n̄ eēt i̅ m̄a p̄ritus p̄ ratē · n° mo
nēdus eēt hō · ut i̅ p̄sis neglectis · uēnia uellet

Et no° · q̄ h̄ statē p̄te i̅ap̄ia r̄ ratiatis uotas n̄ possit i̅ a̅ss'
h̄ n̄ ē p̄ d' caiatoz i̅tll's · s̄z p̄
repugnād' o̅t̄rariis · ad oblīq'
coz · n̄ uotas necio sc̄ obsaip̄
r̄oīs · z sic eēt obsaip̄ r̄oīs
z n̄ obsaip̄ · z iō p̄ r̄oē statē
i̅ ap̄ia r̄ ratiatis p̄ ill · q̄ · uot
n̄ pt i̅ op̄or! statē · cū r̄ ratia
tīe r̄oīs p̄ toto t p̄r p̄ ad illa
i̅ ulco · q̄ · pt uolūtas i̅ op̄or
cū eēt · z cū h̄ i̅ eēdē · q̄ sc̄
obsaip̄ · s̄z n̄ excaiatō ·

n̄ i̅ mouebit̄ sursū q̄ cūq̄
p̄hiciat̄ · q̄ n̄l'r [illegible]
2 · eth ·
d'ansita

adipisci. acqȝ ut male nolȝ uiuere. uellȝ aut bn̄. ħ aut
mo neq̄ n̄ eet hoīs. q̄ıs existimat ꝯ hoīa nullo ext
minādus ē. — q° pȝ iā mltiplīa auctoritate. aug. 12.
ꝯ ci. c. 6. inuestigan̄ cāȝ male uoluntatis. ponit exm̄ ī
duobȝ eq̄lr̄ affcīs corꝑe ⁊ mēte ⁊ oīmodo affcōis. uidēt
tamē una p̄ plectā. quoꝝ un̄ male appetit. aliꝰ idm̄
refert. igitȝ nō pt̄ dari rō dr̄ie nisi libtas uoltatis q̄ pt̄
ferri ꝯ iudiciū rōis. It̄ ans. ꝯ cōcep. u. c. 4. uult q̄
ī regno aīe. uolūtas ē regina ⁊ dn̄a. cui oīa sc̄a aīe
mitt sūt ipurada. It̄ bnard. ꝯ lib. arb. cū p̄ncipaliter uoltas
nō sēp ex rōe. ħ nūq̄ absqȝ rōe mo'. ita q̄ mlta fac
ꝑ ītā ꝯ ipāȝ. ꝑ ei ministīū ꝯ ꝯsiliū. It̄ phs. 9. me.
ꝯc appetit ē uers dn̄s. ħ nō hrēt uers dn̄iuȝ si nō
hrēt sequi iudiciuȝ rōis. It̄ articul' excōicat ē sb hu
ibus. q̄ uolūtas manēt pāne ⁊ sc̄ia ptīculari actu n̄
pt̄ ꝯ eāȝ. ⁊ rāsi rō ē rc̄ta ⁊ uolūtas erroꝛ. It̄ sb alii
ibus. q̄ p̄ dr̄ fcāȝ ꝯ aliq° faciēdo. uolūtas n̄ man
libā. ⁊ q̄ p̄ uit nō adhibēt alege. n̄ ad cōrepcōe
igr° patet. ⁊ ut alius cōrepcō sit p̄ncipaliter cogitatōis. erroꝛ.
ad arg̃a ppbta opiōe idūcta respōdeo. ⁊ p° ad ex.
q̄n ē simile ꝯ statū ⁊ uoltatē. nā statū hēt seq augmēt
pōderis ī iclinaoē n̄ deorsū. ꝑp excessū grauitatis in
alīa pte q̄ hēt necio deorsū inclinari. ꝑ exigentiaȝ
ꝑte grauitatis. = ad 2° si simplr ad simplr ⁊c. dc̄ q̄
ista regula nō tenȝ. ul̄ h̄. n. ualȝ qn̄ ad fert ad
aē sb simplici rōe. ꝑ unā naȝ ⁊ ad ad fert sb rōe
maioris ul' minoris. ꝑ aliā rōȝ naȝ. u. g°. uisus fert
ī lucidū. ꝯ mag uidȝ mag lucidū nō se. q̄r excāt
ue͞s lucidū. ⁊ rō fert uisus n̄ sb rōe fortitudīs in
sus ī uiolȝ simplr mouet iss ē uisus. āsili ꝑposito.
ꝑ aliā naȝ uoltas fert in bon̄ simplr. ⁊ ꝑ aliā ī bo
mai ul' min'. ul' ꝯpat ī bon̄. n. simplr tēdit uo' uolūtas
id nō uult ... ī bon̄ aut ꝯpat. ul' mai ul' min'
tēdit ut lib' ... nō uult ... libē. ꝑ q̄ plac' sibi. uñ
de ꝯ bono p... uoltas. ut uoltas.
sȝ h bon̄ ut li... uult nccio sb rōe
boni. ħ nō sb rōe ... bon̄ cū aut addit ꝯ mag
bono q̄ ipȝ nccio uult ... cū min' bon̄ hāt rōȝ mali.
... q min' bon̄ nō hēt rōȝ ꝯ mali simplr ħ ī ꝯpatōe
... min' malū rōȝ boni simplr. ⁊ alg° uidam̄. q̄
... ī malo. sēp remaneat rō mali. ꝑp q̄ pt̄ effu
... ī min' bono. sēp remanȝ rō boni. ꝑp q̄ pt̄ appeti
... q̄ mai bon̄ ꝑficit minori rō. cū mag ꝑficiat ad
uolūtatē ut ē libā. bon̄ aūt simplr ad uoltatē ut ē uoltas.
ad arg° ꝯ rōe arg. dicȝ q̄ uers dr arg. q̄ si fiat argumēt
ex maiori uli affirmatiua. ⁊ minori ꝯtraria. sic opari n̄ fu
ꝯit phibitū. ⁊ hm̄ ītentō arg idē. pt ac h phibet
uolūtas ꝯtra si opus nō placet. ⁊ pt̄ uolūtas obuiare
dupl'r. ul' pāne affcīa. ul' uia ꝯgenita libtate. io
signāt dr n̄ fuit phibitū ⁊ hm̄ ītentō arg idē. ās
n. pt̄ hre. istā ulēz. nlȝ dulce dȝ gustari. mechna
dulcis. g° nō dȝ gustari. cēe nō oīs sic ꝯcludēs sup
mechnaȝ. imo sic exponit gnīt. si rō hēt istā ulēz.
oīs mechna uitāda ⁊ ꝯcupia hāc ulēz. oē delectabile
ē expetēdū. sȝ h mechna ē delctal'. ꝯcupia uolēs eā
mō ⁊ mechat. io ꝯcludit phs. q̄ hō ē ignāces. q̄r
opponit rōi rc̄te. n̄ ꝑ opioȝ. sȝ ꝑ ꝯcupis'. un̄ bestie n̄
sūt ignātes. q̄r n̄ hnt ulēȝ rōis. io plane ē q̄ mens
phy. uī eē. q̄ h phibitō ē scīa aūc ꝯ iudiciū rōis.
ad 10 q̄ oīs malus ignās. dcā q̄ uers ē ꝯcomitat
nō cāltr. sēp. n. malitia ī uolte ꝯcomitat ignātia
aliq̄ ꝯ rōe. nō tn̄ ignātia ē cā malitie. imo ꝯtrario.
ul' dr ignorās. i. nō ꝯsiderans. ul' aduertēs ꝯ ꝯtinuitatē
mali. si enī ꝯsideraret hō penitus. nūquā
peccaret. unde dicit. cogita nouissima tua ⁊ ī eternū
n̄ peccabis. = 11 istas q̄ ītentō arg. ē q̄ error ē cā malitie.
dc̄o q̄ uers ē aliqñ. cū peccat ignorāt' ul' ꝑ ignorātiā. Et si
istes q̄ oīo ē uers. dc̄o q̄ n̄. nc ualȝ. ħ uoluntariū. g° ita
ē. nō. n. ē similitudo nāria. it p̄ncipia rōȝ. cū. n. talis ma
le sensit. nō ē ignens. si ⁊ iā male sensit

Supposito q̄ libtas sit ī pte supiori ipi aie. q̄r utrū ·119·
sit pōndā ī uolte ul' ī intellu. Et uī q̄ n̄ solū sit
pōndā ī una ħ ī utrqȝ. q̄r ex 2° ꝯ aiā. po° distiguūt ꝑ
oba. ħ oba uolūtatis ⁊ itlls n̄ distiguūt ꝑ rē. g° nec
n° po°. g° ꝑ rē nō sūt due po° ħ una. g° si una lib'a
⁊ alia. = It̄ si libtas ē ī uolte actu g° r'u finis. act' r'u
coꝝ q̄ sūt ad finē. nō r'u finis. q̄r cū utrqȝ necitet
ab obo. tā uolūtas r'u finis. q̄ itlls r'u alicui' uī. g°
nenē lib'a. ul' utrqȝ eqlr. n̄ ⁊ r'u coꝝ q̄ sūt ad finē.
q̄r cū libtas sit q̄dā nobilitas. imo maxia nobilitas
aie. dȝ poni ī nobiliori po°. ħ h r'u finis ulta uolūtas
sit nobilior q̄ itlls. q̄ pȝ ꝑ actū ei. q̄r meli' ē amare
dm̄. q̄ itlligē. r'u tn̄ coꝝ q̄ sūt ad finē. itlls ē me
lior. q̄r meli' ⁊ nobili' ē tpalia itlligē. q̄ amare.
⁊ ita ut uī libtas mag ē pōnda ī itellu. = It̄ ex. 1.
meth. id solū ē liber q̄ ē sui grā. ħ ex. x. eth. rōe
sui grā. g° lib'a. = It̄ qn̄ due po° sic se hnt q̄ una
ē oīo idtīnata r'u alicui'. ⁊ dtinat ab alā. illa q̄ de
tinat nō uī lib'a. ħ uolūtas ē oīo idtīnata. ⁊ nllā
pt̄ dtinare. q̄r n̄ agit ul' suā spēȝ. dtinat aūt ab
intellu. g° uolūtas nō ē lib'a. ħ cū ī hoīe sit libtas.
⁊ sit ī pte supiori. g° ē ī intellu. = It̄ id q̄ nccio po
nit° ad rōȝ altius. ⁊ remō ad ei remotoȝ. r'u illi nō
hēt libtatē. ħ sic se hēt uolūtas r'u intell's. naȝ ꝑ ratio ī
tellu ponit uolūtas. ⁊ silr remoto ab actu remō uoltas.
It̄ nō libm̄ sēp dȝ regi ab alio. ut plat. 1. politicoꝝ
in p'n°. id. n. q̄ est suuȝ nā. dȝ regi ab illo. q̄ n̄ ē
dnat. sic corp' ab aīa. ⁊ appetit' ab itellu. ut ponit ib.
c. 3. ħ regēt sēp ꝑtinȝ ad rōȝ ⁊ itellm. ut plat. 1. meth
c. 2. sapientis. n. ē oīa ordinare. ꝑ sapia aūt ē ī in
itellu nō ī uolte. sic g° itlls dȝ regē ⁊ uolūtas regi.
q̄ ex h pȝ. q̄ tn̄ uolūtas ē bn̄ ordiata. qn̄ regitur
a rōe. g° uolūtas nō ē lib'a ħ sol' itlls. = It̄ illa po°
ē libior q̄ ꝑ alicui' actoȝ min' pt̄ īmutari a sua dis
pōe. ħ pȝ. q̄r libū ē. q̄ ē sui g'a. min' passiuū. mag
actiuū. ħ intlls minus pt̄ īmutari. q̄ uolūtas. a dis
pōe sua. sic pȝ ī demonibȝ. q̄ possūt dm̄ itlligē. ⁊
tn̄ nō possūt amare. = It̄ illa po° ē mag libera
cui act' mag ē ī sua ptāte. ħ tal' ē itlls. q̄r ob° p
sēte statī pt̄ itlligē. ħ uolūtas n̄ statī uelle. g°
pȝ. q̄r itlls statī itellit dm̄ sume diligēdū. ⁊ uolūtas
nō statī diligit. ⁊ ī iuatorib; ⁊ mlto mag ī demonibȝ.
In ꝯtrariū ē snīa bnardi. ī p'n° ꝯ grā ⁊ lib° arb°. ubi dr q̄ uo
lūtas mō ꝑ rōȝ ⁊ q̄ rōȝ. It̄ idm̄. sola uolūtas ꝑ igenitā
libtate nllā cogit' necitate. ⁊ silr dr. q̄ h hēt uolūtas.
quocūqȝ se uoluit. rōȝ sēp comitē. ⁊ q̄dāmō pedissequā.
ad euidētiā istī q°nis. sic ē pcedēdū. = p° uidēdū
q̄d arb'm. = 2° q̄d libtas. 3° q̄d uolūtas. = 4° q̄d 12°
lib; arb'm. = 5° po° ponda ē q̄dā distictio libtatis. = 6°
discrēdo ꝑ oms ptes libtatis. ꝑlaq̄ ē q̄ itlls n̄ ē lib'.
= 7° ꝯcludēdū q̄ nlla po° organo alligata pt̄ eē lib'a.
= 8° ꝯcludēt ꝑ locū a rōe. q̄ libtas ē ī sola uolte ponda.
= Quo ad p'm sciēdū. q̄ arb'm dr duobȝ ul' trbȝ. siue plibus
hoībus ꝑ idriaȝ r'u alicui'. alterm altā pfēre r'u illius. 1
u. g°. si duo litiget iter se. sr aliq̄ re hnda. sūt
arbitri. cui cōmittit a ptibȝ. q̄ diffiniat. q̄d ꝯsqȝ
illoȝ dȝ hre. illa re. ut q̄ un' hāt. 2. ptes. ali'
tm̄. ptal'. g° sibi ꝯmissa. diffinicōa sr illa re. uo
cat' arbitriȝ. eligit g° arbit' q̄ h diffiniat ⁊ h dup.
s. ul' ꝑ iuris snīado. ꝑ rigore iustic. q̄ q̄s dȝ ꝯ iure illius
hēe. ul' ꝑ suā uolūtatē. ꝑ eligēdo. nō ꝑ apices iuris
ħ ꝑ bn̄placitū uolūtatis q̄d uni illoꝝ q̄d alīi uelit dare.
Silr ē ī po° aie ī cāta rōnali. in oi. n. actōe sua ar
bitrabli. aīa hēt duplicē arbitriū. rōȝ. s. ⁊ uolūtatē.
rōis ē discnē ꝑ iudiciū q̄d cui ꝑfēndū. uoltas elige
ꝑ suū bn̄placitū. sequēdo ul' nō sequēdo rōem. sic ar
bit' electus ī discordia ptiū ad diffiniedū. pt̄ ꝑ rigo
rē iuris pcedē. ꝑ q̄ ꝑ apices iuris ē snīatū. ul' pt̄
altm̄ altā pfēre. ⁊ ꝯ snīaȝ iuris. si ꝑ pure ē ꝯmissū
sue uoltatī nc tenet seq apices iuris. Sic g° pȝ q̄d
arb'm. ⁊ q̄ arb'm simplr dcm̄. ꝯtinȝ arb'm rōis ⁊ uoltatis. = Quo
2 ad 2m sciēdū q̄ libtas ē facltas. q̄ q̄s pt̄ bon̄ face
a p'n° ītrinseco. ut uolūtario. absqȝ īpulsu ⁊ retractōe.
ad hui' descriptōis euidētiā sciēdū. q̄ q̄r libtas n̄ ꝯtigit
ī posse pati. ħ ī posse agē. io dr facltas ad agēdū. i. fa
cilitas ul' aptitudo po° ad agēdū. facltas. n. ul' facili
tas. q̄ ē gnīs libtatis. īdiffēnt se hēt ad agē ⁊ pati. p'a
g° dr̄ia libtatis ē ad agēdū. It̄ facltas ad agēdū pt̄
eē r'u boni ⁊ mali. ħ posse malū nc ē libtas nc ps lib
tatis. io addit bon̄. ulterius q̄a libē ē q̄ ē sui grā nec
idigȝ plibȝ ad sui ꝑfcōȝ. io addit a p'n° ītrinseco. uio
lētūȝ. n. ē. cui' p'n° ē extra. nc ꝯfēnte ui passo. ad ex
cludēdū g° p'n° actiuis. uiolētuȝ. addit ītrinseco. ulti'
q̄r po° nalr hnt opones suas. a p'n° ītrinseco addit
uolūtario. ꝑ q̄ remouet. īpet nal' ipāꝝ po° ⁊ naluȝ.
ulterius q̄r intells discnit. ꝯpōndo ⁊ diuidēdo. reflecte
do se sup se ⁊ suos actus. ⁊ sup potētias alias. ⁊ eaȝ
actus ⁊ oba. ꝑ eo q̄ ei obȝ. nō ē artat. cū sit eq̄ colla
tiuus ⁊ reflexiu' ut uolūtas. uī eē lib'. q̄r tn̄ expie
tia cēta mōstrat. ⁊ arg dr. q̄ itlls ab actu suo pt̄
rethi. ꝑ uolūtatē. ⁊ ipelli in ipȝ. uolūtas aūt ab in
tellu nō. imo pt̄ se ad uolēd. ul' nolēdo ul' n̄ uolēdo.
⁊ h ipellēdo itllm. ut ab actu desistat. alias necē hi
eē. ī actu uolēdi. ul' nolēdi. io addit absqȝ absqȝ ī
pulsu ⁊ retractōe. ex q° sē q̄ libtas sit ī sola uolūte.
3 Et sic pȝ 2° arl' q̄d libtas. = Quo ad 3m sciēdū. q̄
uolūtas ē appetit' lib'. Est aūt tpx appetit'. ut ī pce
dēti q°ne posit' fuit. appetit' g° ē g° uoltatis. ħ lib' dr̄ia
spcificās. ⁊ h duo ītegnt uolūtatē. un̄ sic po°. s. g°.
a° sic forā. s. dr̄ia. Iste aūt appetit' lib' ē mōdo ā
gl'is ⁊ hoībȝ. ħ ī eō iuariablr ꝑ naȝ. ī agl'is uariablr
an̄ elcōȝ nō ꝑ. ī hoībȝ uō uariablr an̄ ⁊ p'. ī statu
4 merendi tn̄. sic g° pȝ q̄d uolūtas. = Quo ad 4m sciēdū.
q̄ libm̄ arb'm īcludit uoltatē q̄ ī se īcludit appetitū ⁊ li
btatē. ⁊ addit sup uoltatē 3m. s. ordinē ad actū eligēdi.
⁊ io bn̄ dr bn̄. ꝯ lib° arb°. q̄ ī p'n°. ⁊ dam. li° 3. c. 12.
q̄ liber arb'm n̄ aliud ē. q̄ uolūtas. excepto q̄ addit
r'u ad actū eligēdi. Est g° lib; arb'm nom̄ po° q̄ est
uolūtas. addēs dtinat sr ad actuȝ eligēdi. q̄ ⁊ ex
h pȝ. q̄r uolūtas dr cplr. distiguit. n. ī uolūtatē
simplr dcāȝ. ⁊ ab'te dcāȝ. ⁊ ꝯparate dcāȝ. dr. n. uolūtas
simplr. q̄ indiffēnt se hēt ad finē. ⁊ ad ea q̄ ad finē.
ab'te q̄ ē r'u finis. ꝯpate r'u eoꝝ q̄ ad finē. ⁊ ali
btas ꝯsequit uolūtatē. sic dr̄ia spēȝ. itlligit li
btas ī uolte simplr dcā. r'u cuiuscūqȝ actus uoltatis. ī uolte
ab'te dcā. r'u actus q̄ ē r'u finis. ī uolte ꝯpate dcā.
q̄ ē libm̄ arb'm. ē libtas. r'u act' eligēdi. ea q̄ sūt
ad finē. sic g° pȝ q̄ liber arb'm īcludit tā. s. appe
titū ⁊ libtatē. ⁊ ordinē seu r'ū ad actū eligēdi.
5 = Quo ad 5 sciendū. q̄ bn̄. ꝯ g'a ⁊ lib° arb°. sic ꝑp'e
p'n'm. tplicē libtatē distiguit. s. a miseria. a cul'pa.
a necitate. ⁊ h apparet in opposito. q̄r pt̄ dr subia.
tplici s. futura. s. penalitatis. culpabilitatis. ⁊ extrīsece necitatis.
6 = Quo ad 6. sciendū. q̄ itlls nō hēt aliquā dē istis libtatibus.
p'a nō ē lib' a miseria. miseria. n. ut dr ꝯ fectū simplr. ⁊ sic
cū itlls sit subiect' ignorātie ⁊ errori. ul' saltē ne
sciē. ī itlls oīs cāt ꝯ se m'm. ē q̄ nō ē lib'. aut dr pe
na ⁊ dolorē. ⁊ sic n̄ ē lib' n̄ negatiē. sic lap dr lib'
a pena. q̄r n̄ hēt penaȝ. n̄. n. natus ē hre penā. silr
itlls n̄ ē lib' a pena puatiē. ħ negatiē. q̄r n̄ ē natus
hre penā ul' dolorē. sola. n. uolūtas dolȝ ⁊ patit pe
naȝ ⁊ punitōȝ. ꝑ aug. ꝯ ci. dī. 14. c. 15. ⁊ ansel. ꝯ ꝯcc.
u. c. 4. = Silr nō est lib' a culpa. n̄ negatiē. sic al'
⁊ brutū ⁊ lap. sic. n. dtinat. 2. snīaꝝ. d. 35. culpa sb
rōe culpe. nō ē n̄ ī actu uolūtatis. ħ pcc̄ sb rōe pcc̄.
q̄r dr ꝯfectīā peccati. ⁊ īactu. possit eē ī intellu. nō
tn̄ culpa. intlls g° q̄r nō ē capax culpe. nō ē lib' a cul
pa. n̄ sic lap negatiē. un̄ ī intellēdo mala nō culpat.
q̄r oīs sc̄ia ꝯ gnē boꝝ ē. nīn g° ī intellēdo bona. It̄
nō culpat ī non itellēdo. nā n̄ intelligē sui n̄ ē ab
eo. cū exercitū itellēdi dpēdat ul' ꝯ opposite ul' ab obo
se offerēte ul' a uolte mouēte ul' inclinante. n̄ sic
ipīs pt̄ itlligē. aūt io cū sui itlligē. nō sit ī sua po
testate. ꝯ fēs exercitū actus sui nō dȝ sibi iputari. nc
ꝯtīnatō actus. ⁊ h° m'm ē ī intellu speculatiuo. Silr ꝑbat
ꝯ ꝑtico. nā si ꝯtāȝ itlls ptāt ad faciēdū. nō ē culpa
n̄ illi ꝯsentiat uolūtas. imo ⁊ si uolūtas ꝯsentiat in
tells sic errās excusat a tanto. ⁊ si nō erraret. si aūt rō
eēt culpa. iā nō excusaret ħ potiꝰ agrauaret. = Si
aūt loquamr. ꝯ 3a libtate q̄ ē a necitate. sic ⁊ pȝ q̄ ī
tells nō hēt libtatē. q̄ sic pȝ. in lap. ē n̄ necitas.
q̄dā a cāte. sui sit cāns sui grauans. sic lap hēt a
grauante q̄ nccio mouet deorsuȝ. alia ē necitas ab
extrīseco ipellēte. sic spa nccio mō. ab itellia ꝑ ipe
llente ipāȝ. ħ ex se hāt aptitudinē. ad n... ꝯ alia ...
alia ē necitas ab obo dtinante. sic q̄n ipe aūt ꝑsentā
obi. nccio īmutat. ⁊ ad actū dtinat. loquēdo ꝯ
p'a necitate. dc̄o q̄ itlls nō ē lib'. nā ieo ē q̄dā hit'
ꝯcat sibi r'u p'n°ꝝ speclatiuoꝝ. q̄ uocat' itlls p'n°. ꝑsi
⁊ ali' r'u p'n°ꝝ opabiliū. q̄ uocat' synderesis. sic dtinat
ī 2° snīaꝝ. d. 39. q̄bȝ necitat ⁊ nccio iclinat' ad
assentiēdū p'n°pis. ut ex h acqrat hitū sc̄ie ⁊ sc̄ie.
⁊ h ē q̄ dr phs. 1. meth. q̄ oēs hoīes nālr scire dsidrāt.
nc possūt nō dsidare. ⁊ loqr ꝯ dsidio q̄ ē ī intellu.
nō q̄ ē ī uolte. sic alibi ē dtinat. nā id dsidiū n̄ ē
actus elicit' a po°. ħ iclinatō ꝯnis formā idūtā a cā
te. sic ⁊ lap dsidat ferri ad cētrū. Nec potes īstare
ꝯ uolte q̄ nō sit lib'a isto mō. q̄r nccio fert' ī finē
sibi ostēsuȝ ꝑ rōȝ. ita q̄ si ondat' sb rōe ptāl ut ī
bris. nō pt̄ uolūtas ab eo se diuellē. si sb rōe uli.
ī nō pt̄ ab eo diuelli. q̄n nccio uelit bon̄. ꝑ dyon. 6.
ꝯ di. no. uolūtas. n. ostēso sibi fine. ul' sb rōe ptal'
ul' uli. nccio ꝯplacet sibi in fine. nc necitat' ul'
uiolētat'. imo ex suma libtate q̄ ē ex nā sua. ꝯplacet
sibi ī fine ostēso. nō ab aliq° hitu idito creante ul'
acqsito. ħ ē ex nā libtatis. q̄ uolūtas ꝯplacȝ libē
ī bono fine sibi ostēso ꝑ rōm. Vñ ī uolte pcedit ꝯpla
centia r'u finis. dein ꝯcomitat' ipet' nc. = Loquēdo ē
ꝯ necitate q̄ ē a p'n° ipellēte. sic ⁊ itlls nō est lib'.
nā uolūtas mouȝ ipȝ. ad exercitū actus. nc pt̄ ꝯdic'.
ħ sit ꝯsan̄ sue nē intelligē. tū uidēte uolte. nō pt̄
ꝯdicē. sic necm̄ ē q̄ ord' moueat. ipellēte ipȝ itellm̄.
⁊ h ē q̄ dr ansel. ꝯ ꝯcep. u. c. 4. q̄ uolūtas ē dna ī
regno aie. cui oms rōe paret. io actū oīu aliaꝝ poteaꝝ
sibi mito iputat'. It̄ aug. u. ꝯ li° ar° ī fin. nolim
fari. sic certis. ꝑ libtāȝ uolūtatis uiciū. ⁊ ipā se ipā uici.
uolūtas. q̄ uictā certis. g° hec q̄ sola uolūtas uic
uuit aliis. sic ⁊ rō cognosc certā. et se ipām ⁊.

Loquendo autem de necessitate que est ab obiecto, sic intellectus non est liber. Nam obiectum intellectus est in triplici differentia, quia vel est veritas incomplexa, vel veritas complexa, vel veritas factibilis vel fugienda que potest dici practica. Primum obiectum est ratione intellectus simpliciter apprehendentis, secundum ratione intellectus componentis et dividentis, tertium ratione intellectus ad praxim se extendentis. Primo ergo ostendo quod non habet libertatem intellectus simpliciter apprehendens quiditatem rei, quia presente obiecto non habet libertatem ratione exercitii actus, ita quod possit apprehendere vel non apprehendere, vel intueri et non intueri, nec ratione determinationis, ita quod possit rem apprehendere sub tali vel sub opposita ratione pro sua libertate. Quod ratione exercitii actus obiecto presente non habeat libertatem sic probatur: libertas sequitur aliquam cognitionem; si ergo intellectus obiecto presente habet libertatem, ergo sequitur notitia que ante eius simplicem apprehensionem et cognitionem primam iam de obiecto aliqua cognitio huiusmodi, quod omnino est falsum. Item exemplo de anima: sicut sensibilia se habent ad sensum, ita intelligibilia ad intellectum. Sed sensibili presente si adsunt alia que requiruntur ad sensum, sensus non potest actum suum suspendere, immo necessario sentit, ut presente colorato et medio illuminato et apto actu et organo sano visus necessario videt. Similiter presente intelligibili quiditate et intellectu agente illuminante, si intellectus possibilis super eam se convertat vel aliquo superveniente vel ipse se offerente vel casualiter occurrente, sic necessario intelligit nec potest rem non intelligere. Ergo non habet libertatem ratione exercitii actus, quod possit rem intueri vel non intueri ipsa presente in intellectu aliquo modo predictorum modorum vel aliquo alio. Item non habet libertatem ratione determinationis actus, ita quod apprehendat rem sub tali vel tali ratione libere vel sub opposita, quia oportet quod intellectus in intelligendo rem rei intellecte assimiletur et adequetur, quia veritas est adequatio rei et intellectus, et cognitio est per assimilationem cognoscentis ad cognitum, ut dicitur in 3 de anima. Si ergo intellectus apprehenderet rem sub alia ratione quam sit sua ratio, nec sibi adequaretur nec assimilaretur; oportet autem et adequari et assimilari, et sic non intelligeret, secundum Augustinum 9 de Trinitate c. 6: si aliquis intelligit rem aliter quam est, iam non intelligit. Patet ergo primum. Secundo ostendo quod nec etiam intellectus componens et dividens habet libertatem, quia talis intellectus vel esset liber respectu principiorum per se notorum, vel respectu conclusionum ex eis deductarum, vel respectu aliorum. Non respectu principiorum, quia ex quo per principia cognoscimus terminos cognoscimus, ut cognito quid totum et quid pars necessario intellectus assentit, nec potest dissentire quod omne totum sit maius sua parte. Et est ad hoc ratio duplex: una quia deveniretur per intellectum naturalem contrarium, et ita in infinitum [illegible]; alia quia esset processus in infinitum, nec esset dare ultimum in quo consisteret vel quod non resolveretur. Unde ut negotiatio intellectus non sit confusa et per consequens scientia, sed certa, necesse est dare intellectus non sit confusa aliqua principia per se nota quibus intellectus necessario assentit, ne procedatur processus in infinitum. Voluntas autem respectu principiorum est libera, quia est respectu possibilium et impossibilium, secundum Philosophum 3 Ethicorum; potest enim velle quod pars sit maior toto, licet sit impossibile, quod intellectus non potest intelligere. Ulterius patet quod non est liber respectu conclusionum in principiis contentarum et ab ipsis ordine necessario deductarum. Nam illa que habent in movendo et determinando eandem rationem eodem modo determinant et movent, sicut in naturalibus que habent eundem gradum caloris eodem modo calefaciunt. Cum ergo conclusio necessario contineatur in principiis, sicut patet intuenti, manifestum est quod cognito isto ordine quo conclusio continetur in principiis, sicut intellectus non potest non assentire principiis, sic nec conclusioni. Similiter 2 de libero arbitrio de medio de beatitudine et sapientia. Tertio ostendo quod nec respectu aliorum que non sunt principia per se nota nec ab eis ordine necessario deducta habet intellectus libertatem, quia talium aut una pars contradictionis habet maiorem evidentiam quam alia aut non. Si habet maiorem evidentiam, puta quia habet multa argumenta et media probabilia, tunc necessario movetur non ad assentiendum simpliciter, sed ad opinandum cum quadam tamen suspensione et formidine alterius partis contradictionis, cuius ratio est quia unumquodque sequitur modum sue cause; contingit autem quandoque quod quedam sunt probabiliora quibusdam veris, ex 8 Topicorum. Si autem non habet una pars maiorem evidentiam quam alia, puta quia non habet ad illam nec ad oppositum aliquod medium nec demonstrativum nec probabile, tunc dico quod de istis nullum habet iudicium nec assensum nec dissensum. Unde necessitatur ad suspensionem sui assensus, cuius ratio est quia intellectus componens et dividens nullum actum assensus vel dissensus habet nisi propter veritatem vel falsitatem existentem vel apparentem et presentatam ipsi intellectui. Obiectum enim talis intellectus est verum complexum vel existens vel apparens. Cum ergo talia non appareat vera per aliquod medium nec contraria, manifestum est quod respectu talium nec habet assensum nec dissensum, sed necessario habet suspendere iudicium. Et sic patet quod nec intellectus componens vel dividens est liber. Tertium patet ex parte obiecti intellectus practici, quod est res factibilis, et eodem modo procedendum est sicut in intellectu speculativo componente et dividente. Nam sicut in speculabilibus sunt principia per se nota et conclusiones ab ipsis ordine necessario deducte, et aliqua sunt magis ad unam partem determinata et aliqua indifferentia, sic in moralibus sunt quedam principia quibus necessario assentimus, et quedam conclusiones ex eis deducte necessario, quedam que habent ad alteram partem medium probabile, quedam nullum et ideo indifferentia. Unde sunt quedam opera que ratio dictat agenda, ut cognito quod deus est noster creator et sustentator, dictat ratio ipsum esse diligendum, honorandum et colendum; cognito etiam fine [illegible] dictat necessario ipsum esse appetendum; dictat etiam quod contrarium ad [illegible] est diligendum. Dictat etiam quedam fugienda, ut deum odire et proximum offendere. Et illa que habent medium probabile dictat fieri vel non fieri cum suspensione et formidine, ut depositum esse reddendum. Et illa que sunt indifferentia suspendit omnino iudicium, ut festucam esse de terra levandam. Unde si quis talia prosequitur, non facit ex ratione vel intellectus iudicio, sed ex voluntatis arbitrio. Sic ergo patet quod intellectus nec ratione simplicis apprehensionis nec ratione compositionis vel divisionis nec ratione practice vel operative habet libertatem; habet autem necessitatem a causante, ab obiecto determinante et a voluntate movente et impellente. Et ex hoc sequitur manifeste articuli principalis [illegible], quia ex quo intellectus qui nec est corpus nec virtus in corpore, sed est separatus sicut perpetuum a corruptibili, non habet libertatem, quod nulla potentia organo alligata habet libertatem. Quod ex hoc etiam probatur, quia libertatem necessario precedit cognitio actus et obiecti; sed nulla potentia organo alligata potest habere cognitionem sui actus, quod patet quia visus non videt nisi sub ratione coloris; sed videre non est coloratum; ergo visus non videt ipsum videre. Et sic de aliis. Potentia etiam appetitiva non potest plus appetere quam apprehensiva apprehendere, et ideo cum nulla apprehensiva organo alligata apprehendat actum suum nec obiectum universale, sed tamen determinatum, ideo cum non possit in se esse reflexio, ergo nec libertas.

Ex predictis sequitur manifeste ultima articuli principalis conclusio, quod cum in homine sit ponenda libertas et non possit poni ratione corporis nec ratione potentiarum organis affixarum nec ratione intellectus, et non remaneat nisi voluntas, sequitur per locum a divisione quod sola voluntas est libera. Patet etiam discurrendo per omnes proprietates libertatis predictas: patet quod ipsa sola potest esse libera. Ipsa enim voluntas libera est amissa, puta est beata, et culpa que est iniusta. Sola est voluntas capax est miserie, puta miseria dicitur pena, secundum Anselmum de conceptu virginali c. 4; capax est culpe, secundum Augustinum 3 de libero arbitrio. Nam peccatum adeo est voluntarium quod si non sit voluntarium non est peccatum. Item libera est a necessitate que est coactionis respectu finis et eorum que habent necessarium ordinem ad finem. Nam licet secundum Augustinum 13 de Trinitate beati sic esse velimus ut miseri esse nequaquam velimus, et 1 de libero arbitrio: ut ergo nos constat beatos esse velle, ita nos constat esse velle sapientes, quia sine sapientia nemo beatus est; non tamen movetur voluntas a fine nisi [illegible] et ex complacentia, et hoc est natura sue libertatis. Respectu autem eorum que non sunt finis nec habent certum ordinem ad finem non habet necessitatem coactionis, immo libertatem; potest enim velle hoc vel oppositum, et ideo dicit Philosophus 3 Ethicorum quod electio est eorum que sunt ad finem. Item non habet necessitatem nec ab intellectu determinante nec ab obiecto movente, ut patet per Augustinum 12 de civitate dei c. 6, ubi ponit exemplum de duobus equaliter affectis animo et corpore. Similiter patet de equaliter famelico et sitiente, ut ponit Philosophus 2 de celo et mundo c. 19, quando ponitur sibi cibus et potus [illegible], et tamen ratio non plus determinat ad unum quam ad aliud, nec etiam obiectum magis movet. Item non habet necessitatem ab aliquo impellente, nam nulla potentia per suum actum ipsam necessitat nec concomitanter, ita quod necessario concomitetur actum alicuius, nec casualiter, nam sic sequeretur quod necessario vellemus quandocumque actum illius potentie haberemus,

q. lib. q.

et sic verum esset dicere quod volumus quandocumque intelligimus, sicut est [illegible] ut habetur ex 3 de anima. Sic ergo patet quod sola voluntas est libera, quod bene probant auctoritates adducte ad partem istam. Ad primum argumentum in contrarium dicendum quod non valet, quia potentie non sunt in se [illegible] in ratione potentie sed in ratione essentie, et ideo ad potentiam unum convenire [illegible], sed ratione potentie quod non convenit alteri, ut visive potentie videre, quod non convenit auditive. Dissimile cum voluntas sit potentia ab aliis distincta, sub ratione potentie ad sibi pertinere competere sub tali ratione quod non convenit aliis, sicut quod sit subiectum caritatis, et intellectui quod sit subiectum scientie. Similiter intellectui convenit quod sit potentia apprehensiva, et voluntati quod sit libera. Ad secundum dicendum quod non equaliter necessitatur intellectus et voluntas respectu finis. Nam intellectus cogitur ab obiecto ex evidentia rei; voluntas vero respectu finis necessitatur et libere, quia a creante habet inclinationem qua ipsa determinat se ad volendum finem, nec cogitur ab obiecto vel a potentia vel a creante, sed ipsa immobiliter libere tamen ad hoc se determinat; non sic autem intellectus, ut patuit in corpore questionis articulo 6. Et si dicatur quod non potest se determinare, quia iam esset melior se ipsa, et ita sequitur quod in ea sint due potentie, sicut est intellectus agens et possibilis, dico quod primum non sequitur, sed bene sequitur quod in ea est una ratio melior alia, quia ratio qua se determinat est melior quam illa qua determinatur. Secundum etiam non valet, quia non est simile de intellectu et voluntate, quia intellectus possibilis dicitur ratione cuius est omnia fieri, non quidem a se ipso sed ab alio, scilicet ab obiecto; ideo est alia potentia ab agente, scilicet per aliam rationem, sed non per aliam. Sed in voluntate non est dare rationem cuius possit dici esse in ea omnia fieri ab alio, sed tamen a se ipsa. Et cum dicitur preterea in argumento quod melius est intelligere quam diligere, quia diligere ea que sunt ad finem, respondeo per interemptionem quod non est verum, quia melius est per voluntatem ea ordinare ad finem quam solum intelligere ea. Et ideo dico quod voluntas respectu eorum que sunt ad finem est simpliciter melior et nobilior potentia. Melius enim utique per voluntatem eis quam intelligere ea, et licet contingat peccare circa ea, hoc non concludit potentiam minus nobilem, quia loquimur de eo quod est per se ipsum bene ordinata. Ad tertium dicendum quod Philosophus 10 Ethicorum dicit quod ille qui est felix est summa felicitate [illegible] propter rationem non vocatur nunc propter rationem intelligere, sed potius bene velle et bene operari, cuius probatio est quia ex 1 Ethicorum finis illius scientie non est ut sciamus, sed ut boni fiamus. Scire enim parum prodest ad virtutem, sed bene operari multum, ut habetur 2 Ethicorum c. 4. Unde in ratione comprehendit potentias volitivam et intellectivam et actus earum. Ad quartum dicendum quod voluntas est simpliciter indeterminata. Primo modo per indifferentiam potentie ad contrarios actus, scilicet ad posse velle vel nolle. Secundo modo est indeterminata per indifferentiam actus respectu unius obiecti, sicut ad velle hoc vel nolle vel non velle. Tertio modo est indeterminata per indifferentiam actus respectu plurium obiectorum, sicut est indifferens ad volendum hoc vel illud, sicut visus ad videndum album vel nigrum vel medio colore coloratum. Sciendum est ergo quod nulla alia potentia a voluntate elicit actum suum nisi prius determinetur aliqua alteratione facta ab obiecto in ea, ut patet in intellectu et sensu per species apprehensas, et in appetitu sensitivo per passiones; sed passio non causatur ex apprehensione nisi ex ea sensitivo quod non, sed post apprehensionem virtus alterativa cordis alterat organum appetitus ad generandum dictas passiones, ad quas sequitur necessario ratio appetitiva. Virtus autem volitiva habet ex se determinationem suam ad actum eliciendum, scilicet libertatem, quia respectu finis determinat ad volendum tantum, respectu aliorum determinat ad volendum vel nolendum vel non volendum. Primo et tertio modo indeterminationis determinatur ab appetitu divino vel habitu acquisito vel infuso, sive virtuali sive vitioso, vel obiecto. Secundo autem modo voluntas a nullo determinatur ad actum suum nisi per propriam libertatem. Quod ergo dicitur in argumento quod est indeterminatum ratione, verum est de illo quod sit indeterminatum quod non habet determinationem suam in se, sicut sunt alie potentie a voluntate. Et quod additur quod voluntas determinatur ab intellectu, dico quod verum est sicut causa sine qua non presentando bonum quod est obiectum voluntatis; sed adhuc postquam bonum est cognitum voluntas remanet indeterminata ad volendum id vel nolendum vel non volendum, nisi sit bonum ultimum, in quo ex summa complacentia libere fertur nec potest avelli. Et si arguatur contra hoc quod id quod est determinatum ad unum non videtur esse liberum, sed talis est voluntas que determinata ad finem, respondeo dico quod finis se habet in appetibilibus sicut principium in speculabilibus, ex 7 Ethicorum. Ideo sicut principia sunt per se et naturaliter nota, ita finis est naturaliter et per se volitus, et ideo finis ultimus determinate cognitus non potest non appeti. Propter quod voluntas in quemcumque fertur, fertur in quantum habet aliquam similitudinem huius summi boni, et ideo necessario fertur in bonum existens vel apparens, et nullo modo in malum, ut patet per Dionysium 4 c. de divinis nominibus. Nec hoc derogat libertati, quia non fertur in bonum per impetum naturalem precedentem motum voluntatis et ipsam voluntatem impellentem, sicut in appetitu bruti, sed complacentia voluntatis precedente et naturali impetu concomitante, quia voluntas est instrumentum se ipsum movens, tamquam primum principium sui motus. Unde voluntas libera in beatis nunc est inobediens voluntati quam sua complacentia; concomitatur impetum necessario ipsum finem determinate et perdurante consensu, a quo non potest se divellere, quia continet omnem rationem boni in presentia actuali, quod licet prius apprehendatur sub ratione unius ipsius boni, sub quo multa bona continentur, quorum nullum habet in se rationem omnis boni, ideo voluntas potest velle quodlibet et a quolibet se divellere. Ad quintum dicendum quod voluntas tripliciter comparatur ad actum volendi: uno modo negative, et sic est non velle, negando actum et obiectum, ut in sompno; secundo modo affirmative, respectu actus et obiecti, ut velle aliquid; tertio modo privative, scilicet affirmando actum et negando obiectum, ut nolle aliquid. Dico ergo quod quandocumque intellectus est in actu, voluntas est in actu, ita quod tunc non se habet negative ad actum, sed in libertate sua est an se habeat ad actum affirmative vel privative. Unde ostenso obiecto quod est bonum apprehensum propter rationem, voluntas libera est ad volendum vel nolendum, nec necessitatur vel violentatur nec ab obiecto nec ab intellectu, ut dictum est; requiritur tamen actus intellectus sicut causa sine qua non. Ad sextum dicendum quod voluntas et intellectus regunt aliter et aliter, nam voluntas regit ut imperator, intellectus vero ut iudex. Omnes enim voluntatis regulas iuris naturalis et divini [illegible]; alie vero potentie sic. Simpliciter ergo ad intellectum pertinet regere per modum consilii, ad voluntatem per modum imperii, que libertatem habet ut imperator sequi vel non sequi consilium rationis; et hoc modo veritatem habet quod dicitur quod ad liberum pertinet regere, quod enim regit per modum consilii non propter hoc est liber. Et cum additur per modum quod ratio regit appetitum, dico quod verum est quod ratio regit ipsum per modum consilii, et appetitus regitur non quidem intellectivus sed bene sensitivus, et quod talis sit intentio Philosophi apparet per id quod ipse ponit; dicit enim quod anima corpori despotico principatu, intellectus vero appetitui politico et regali, in quibus est manifestum quod secundum naturam est et expediens corpori regi ab anima, et passibili, id est appetitui sensitivo, qui subiacet passionibus, ut communiter exponitur, ab intellectu et parte rationem habente. Hic vero distinguit inter intellectum et partem habentem rationem, que est appetitus intellectivus. Tunc enim optime regitur appetitus sensitivus quando regitur ab intellectu per modum consilii et a voluntate per modum imperii. Ad septimum dicendum quod maior est falsa. Nam non posse a sua dispositione immutari magis arguit necessitatem quam libertatem, sicut patet de gravi et levi respectu descensus vel ascensus. Ad probationem eius dico quod minus posse immutari a sua dispositione facit duplicem intelligentiam: uno modo dicitur per violentiam et coactionem, alio modo per inductionem et suasionem. Primo modo verum est quod minus potest potentia libera, non tamen secundo, et hoc non arguit illibertatem. Unde voluntas magis potest immutari a sua dispositione per modum voluntarie electionis, quod est ex parte sua, et per suasiones seu allectiones, que est ex parte obiecti; intellectus autem immutatur per modum coactionis. Et quod dicitur de moribus et angelis beatis, dico quod illa immutatio non est facta per modum coactionis, que libertatem excludit, sed per modum libere electionis, quod voluntatis libertatem non excludit. Ad ultimum dicendum quod maior sane intellecta potest concedi; minor est falsa. Ad probationem dico quod posse statim in suum actum exire non facit libertatem in potentia, quia sic ignis, cum statim possit comburere presente combustibili, esset liber; sed hoc facit propter libertatem, quod sub potestate potentie sit iste actus vel suus oppositus, quod non potest dici de intellectu sicut de voluntate, quia non est in potestate intellectus intelligere vel non intelligere presente obiecto. Ad exemplum dico quod viator statim quando intelligit deum potest eum diligere vel nolle diligere, licet perfectius possit in patria. Non enim modo provolat intellectus, sed tardius sequitur [illegible] affectus. Et quod dicitur de demonibus, dico quod demones intelligunt deum esse diligendum, non tamen possunt diligere, et hoc quia non volunt, nec coguntur ad oppositum, sed ipsi voluntarie se averterunt a fine ultimo et contra ipsum constituunt finem ultimum, cui inseparabiliter libertas adheret.

[illegible]

121

[illegible]

122

[illegible]

123

[illegible]

Sic ergo patet quod res primitivorum omnium de attributis ... mutatione ... in ipso ... insinuat Augustinus ... dicit: Intelligamus deum si possumus sine qualitate bonum, sine quantitate magnum, sine indigentia creatorem, sine situ presentem, sine habitu omnia continentem, sine loco ubique totum, sine tempore sempiternum, sine ulla sui mutatione omnia facientem ... quisquis deum ita cogitat, et si nondum potest omnino invenire quid sit, caveat tamen quantum potest de illo sentire quod non sit. Ad primum argumentum dicendum ...

[illegible]

Sextum q libr.

128

respondeo per primam ad 2m. quod et si totalitas esset in isto
vel aliqua creatura non tamen diceretur infinitum attingens. et hoc
verum est. sed tamen creatura intendens non non solum est infinitus quod
universitas vel aliqua creatura eciam totalibus diceret infinitatem. immo
impossibile quod secundum aliquid sit infinitatis eius expers. Ad 3m dicendum quod
duplex est esse quod dicitur essencie et actualis existencie. et est duplex
et rei cognitio. una per ipsam rem obiective in se. alia in sua
exemplari. primo modo artifex cognoscit domum factam. 2o facienda. primus
modus cognoscendi est proprius intellectus creati. secundus soli deo convenit
intellectus non intellectus creatus cognoscendo se ipsum obiective. in se obiective
cognoscat alia a se. quod est cognoscere 2o modo. immo oportet ut
representetur ei ut obiectum. primo modo essendi et cognoscendi non est proprio
quod repugnet eternitati etc. alias non. Et per hoc patet difficultas
qua arguunt aliqui sic. quicquid deus potest facere mediate non potest
facere immediate. et sua factio non requirit successionem. sed in
finita homines sunt factibiles anima per successionem. ergo potest deus facere
infinitos simul. si simul noviter eos. alias vero quod non nosce-
ret. Et est dicendum quod quicquid sit de veritate huius tamen ratio non cogit
quia res habent esse incognitionem dei. non secundum naturas suas sed secundum naturam
dei. eternitas autem non convenit rebus non secundum naturam ipsarum rerum. non
autem est ingens. quod aqua generat calorem. secundum naturam dei. sed non dat ei
secundum naturam suam. et hoc est propter necessitatem illius excellentiam. secundum naturam suam
et tales eius repugnant eternitas simul quod eius consequens secundum naturam propriam. non
tamen repugnet eis et infinitas cognoscentias simul quod eius consequens secundum naturam.

q.q.q. 2 Utrum omnes res habeant ydeas in deo. Et videtur quod sic. quoniam
id habet propriam ydeam in deo. quod per se habet esse secundum ymitationem
alicuius divine essencie. quia ydea in deo non est aliud quam divina essencia
ut est ratio secundum quam creata deus ymitatur. sed quelibet res creata habet
per se esse secundum ymitationem divine essencie. quia non est nisi quedam eius similitudo
et esse eius non est nisi quedam ymitatio divini esse in genere omnis creature
nisi est aut quod ymago vel vestigium dei. ergo etc. Contra secundum augustinum
in epistola ad nebridium. sic una est ratio mensurandi omnes triangulos
in quantum trianguli sunt. sic una est ratio ydealis omnium hominum in quantum ho-
mines sunt. sed non est nisi una ratio simpliciter mensurandi omnes tri-
angulos. secundum philosophum in fine 2i physicorum. ergo non est nisi una ydea omnium
hominum. Hic primo considerandum est quid sit ydea. secundo
investigandum est quid querit quo. De primo dicit augustinus 83 questionum
q. 46. sunt namque ydee principales quedam forme vel rationes
eterne. que divina intelligentia continentur. secundum quas formatur omne
quod oritur. et quarum participatione fit ut sit quicquid est quod
est. participatione est dico non necessario vel essencie ydee participatione
quemadmodum individuum participat speciem. sed ymitatione tantum.
sicut exemplum participat formam exemplaris. Circa 2m sciendum
quod eorum que sunt in creaturis. quedam sunt res aliquid naturales. quedam vero in-
tenciones secunde. intellectus sive rationis esse res. quedam vero forme
artificiales que per violentiam habent esse. et similiter in similia vero na-
lium secundum genus suum. media dicitur distantia duobus generibus entium de
quibus non habent ydeas proprias in deo. sed solum ydeas rerum naturalium.
esse quas sunt. et per ipsas simplices cognoscat deus omnia
que possunt fieri. esse illas ab intellectu vel ab arte. et hoc ideo quia
omnes intenciones secunde formaliter sequuntur rationem que imperant rei illi
esse quam considerant. et similiter forme artificiales. que solum
consistunt in ordine partium rerum naturalium. que non est nisi quedam relatio
relatio autem sive relationis in quantum huiusmodi propriam ydeam non habent ut inferius
dicetur. Rerum autem naturalium. quedam sunt absoluta per se
et ad se ipsas. quedam non sed ad aliud solum. De primo modo rerum
sunt res predicamenti substantie quantitatis et qualitatis solum. De 2o
sunt res aliorum. scilicet predicamentorum. quorum quia non est alia rea-
litas propria alia a realitate aliorum trium generum supra
que fundantur ut inferius ostendetur. ideo dico generaliter quod non habent
proprias ydeas alias ab ydeis eorum. Rerum autem naturalium
que sunt per se et ad se ipsas. quedam sunt essencialiter ut que sunt
per se et ad se. quedam accidentaliter. De primo genere sunt tantum gene-
rationes et essencie specifice. et propter hoc specialissime. De 2o
genere quedam sunt accidentaliter per se et ad se et hoc vel a propria
intellectus sunt considerate in natura communi specifice et abstracta
ab illa. ut individues per materiam generantur et diversificantur. ut alius et socrates
in homine. vel ope agentis supernaturalis vel supernaturalis. sicut in natura
essencie specifice sunt ideo producte. ut sunt individua sub
ipsa contenta. et utroque modo non habent ydeam ideo. quod se
accidentaliter. cuius ratio est quia genus et individua non dicunt nisi rem eandem
quam dicit species. differentem solum secundum rationem completi et incompleti.
ydea autem non est rei nisi sub ratione completa in natura. et essencia
que non est nisi in specie specialissima. similiter nec individua sub specie
addunt aliud super essenciam speciei ad id quod est reale in ipsa. sive
sit forma tantum ut in angelis. que non differunt nisi sicut diversa
natura et determinata. sive fuerit composita ex materia et forma. sed
autem sunt in duplici genere. quia quedam est forma simpliciter specialis sub
qua plures secundum numerum non sunt nate fieri. una secundum numerum nec ego
ut forma hominis in quantum homo. quedam vero alia est sub qua plures secundum
numerum nate sunt fieri. una et ego. et hoc quia est ex parte materie
et illius forme. ut est omnis forma continui. et accidencia non corpora-
lia sunt habentia formam continuitatis in materia quia est ex parte materie.
et forme continuitatis. quia eidem rationis sunt in omnibus nata sunt esse
continuum secundum numerum. cum ergo ista individua diversa contingat
comparari ad formam similiter dupliciter modo. uno modo ut est simpliciter
forma in materia. alio modo ut nata est esse tota in una ma-
teria. Si primo modo sic ut plures non est alia ratio ipsius forme
continuitatis simpliciter et individuorum sub ipsa. ut sub toto universali. quare nec
alia ydea. Si 2o modo sic non est alia ratio forme continuitatis simpliciter
et partium contentarum sub ipsa. ut sub toto integrali. quare nec alia
ydea. et per hunc modum nec de predicamento quantitatis non habent
propriam ydeam sed solum illam. que est continuitatis. numerus enim proprie dictus est
multitudo ab unitate profusa. per divisionem continui. existentes sub una
forma continuitatis vel quod natum erat existere. quod est de natura materie
et forme. continuitatis sed forme alie specie differentes. pusillam dimi-
dant. que sub forma continui constituunt nisi essencialem. non autem
numerus qui est de predicamento quantitatis que est accidentalis. unde quia partium
numerus sine unitatibus eius non est alia forma essencialis quam sit forma
continuitatis ipsa unitate aqua deducitur vel nate sunt deduci. nec est
diversa in toto continuum et discretum nisi secundum rationem quandam. partium aliter
se habentium. quia in continuo copulantur ad terminum communem. in discreto
autem non. et hec discretio convenit tamen ex natura alicuius privati-
tio non positivi. in quo differt a genere numerus. numerus secundum philosophum non habet
esse nec intelligi nisi per privationem continui. ex quo patet quod non addit
super continuum nisi rationem negationis a partibus per unitatem. ex
quibus habet aliam rationem mensurandi quod habeat quantitatem continui. et alia
species quantitatis privationes autem non sunt nate cognosci nisi per
ydeas habitus. Similiter partes ut declaratum est non habent propriam ydeam quare
nec numerus. Si dicas numquid ergo non est alia forma et species de-
narii in quantum denarius est. et novenarii. et sic de aliis. maxi-
me cum philosophus dicat metaphysice quod per diffiniciones et essencias per numeros.
dicendum quod numerus unus non distinguitur ab alio ratione forme substancialis vel
essencialis ipsorum numerorum vel numeratorum. secundum se. primum patet quia quelibet mul-
titudo mensuratur per ad unum suum genus. quod non esset si esset
alia forma numeri et unitatis sic non est alia forma unius albi
et pluriorum. Secundum patet primo: numerus enim sicut binarius constituitur ex sola
privativa divisione unitatis continui. per quam aliquid numerus dicitur
significat inter se et abinarius. hic est per additionem et ad distantia
ultime unitatis a prima unitate. que in diviso continui constituitur de re-
liquo diversa. et per ipsam distantiam accipit speciem quam accidentaliter
solum distinguitur ab alio numero. et sic generatur numerus dico
continuum procedit in infinitum per appositionem eius quod dicitur a continuo. sic et divisio
continui procedit in infinitum. unde secundum hoc quemadmodum continuo accidit
magnum et parvum maius et minus. et non diversificant speciem
continui essencialiter sed accidentaliter. sic et in numero. unde accidit numero
quod stet in isto appositio. sic accidit continuo quod stet in isto divisio
propter quod accidit eis quantacumque distantia ab unitate quam
sit alia et alia. sunt diversa species numeri. secundum modum quod sunt
species numerorum. et similitudo plurium est quod ad hoc quod variatur diffi-
nitio numeri per additionem et subtractionem. Modus autem quo illa
simplex et una ydea. speciei deus cognoscit et producit. sive differ-

ad eius intelligentiam sciendum quod in quolibet natura creata est considerare
duo. scilicet essenciam ipsam ut essencia est. quod quidem est de se indiffe-
rens ad esse existencie et non esse. sed sibi deficientibus habet non esse. et
quod habet esse sed est quia est effectus dei. et in indifferens ad esse vel
et participatur sed tamen esse per aliud habet. in quantum recipitur ab alio. esse subsi-
stencie in supposito determinato. esse vero vel in quantum per intellectum
abstrahitur a suppositis tanquam unum a multis. et item per predicationem
applicabile multis. Secundo est considerare eius actualem exi-
stenciam. vel subsistenciam. et sic secundum quod esse rei dupliciter consideratur.
ut in se. vel ut in supposito uno aut multiplicata in pluribus
ita ydea secundum quam deus cognoscat ipsam dupliciter potest considerari.
uno modo ut est ipsius essencie absolute. alio modo ut est ipsius
relate ad supposita. primo modo secundum quod speciem creatam ideo est tamen
una ydea. que cognoscatur totam virtutem essencie. et eius mul-
tiplicationes possibiles secundum plura supposita. Secundo modo illa ydea
una respectu essencie. est plures respectu suppositorum. sub illa specie contentorum.
ita quod sicut ipsa essencia rei una est in se et plures in
relatione ad supposita. ita ipsa ydea eiusdem essencie una
est ut respicit ipsam essenciam absolute. plures non in quantum respicit ipsa
supposita sub ydea per se essencie. nec est diversa nisi quod essencia indivisibilis
est multiplicata secundum rem. ydea vero respectu ipsius essencie una est. plures
vero secundum respectus ad diversa supposita. quorum respectus diversi. sub
una ratione respectus ad ipsam essenciam continet plura supposita. ita
quod sicut ipsa essencia est una ad plura supposita. sic respectus ydealis
ad essenciam manet simpliciter et indivisus. in variis respectibus ad sup-
posita. quia non respicit supposita nisi mediante essencia. sicut si unum
radium descendens in unum punctum medium. ab illo reflexe mul-
tiplicaretur in plures. patet quod re et subiecto differret illi ra-
dii. non sic autem iste respectus. ita quod sicut ipsa essencia una
est in se et non mutatur in suppositis. nisi per accidens quod est causa in
dividuationis. in quibus tota est. sed in nullis secundum totum suum ambitum.
sic ydea ut una est essencie. non mutatur. secundum respectus diversorum
respectuum ydealium. nisi per accidens ut per esse mutatorum in suppositis. et
hec intellexit augustinus ut dicto respondendo ad questionem nebridii
de ydeis. unde acceptum est 2m argumentum. sic una est ratio men-
surandi etc. nec oportet esse simile. quia ratio mensurandi non est una nisi
unitate universali. ydea autem hominis. in deo est una singularis.
sicut ipsa divina essencia. sed solum universalis universalitate exemplaritatis. secundum
modum predictum. Ad id ergo quod primo arguitur quod quelibet res habet
ydeam in deo. quia per se habet esse secundum ymitationem divini esse. dicendum quod verum
est sed non per se. petrus. scilicet sed quodammodo. per se non tamen per se habet esse
secundum ymitationem divinum esse. quemadmodum scilicet accidit humanitati secundum
quod sit humanitas in petro. sic accidit quod ydea humanitatis sit ipse
sit ydea humanitatis petri.

3 q.q.q. Utrum spiritus sanctus si non procederet a filio. distingueretur ab eo.
Et arguitur quod non. quia secundum boetium. omnia unum sunt ubi
non obviat relationis oppositio. sed si spiritus sanctus non procederet a filio.
inter ipsos et filium nulla obviaret relationis oppositio. quia nulla mu-
tuo dicuntur relative in se. Contra spiritus sanctus si non procederet a filio
non distingueretur ab eo. nisi quia iste nascitur ille non procedit
eo quod in eis aliis convenit. sed per hec distingui non possunt. quia sunt
actiones quibus persone producuntur. et ita producunt eas. talia autem
personas non distinguunt. Item relatio realis que debet distinguere
debet habere fundamentum reale. et subiectum quod refert. aliter necesse
relatio secundum rationem tantum sic eidem absolute. subiectum autem relationis ideo non
potest esse ad quod esse. quod est suum fundamentum. non potest. quia subiectum personam
ponit. et relatio non presupponit personas. sed ipsas constituit in esse. Contra
quod est anselmus. de processione spiritus sancti. ubi dicit. nascendo filius distinguitur.
spiritus sanctus procedendo. et si non esset alius modus distinguendi. ex
hoc tamen venit diversi. sed sic procedunt ab eo a patre et non spiritus sanctus
a filio. ergo etc. Hic oportet intelligere in principio. cum personarum distinctio
non sumatur nisi penes emanationes. quia emanationes aliter re-
spiciunt id a quo emanant. aliter id ad quod terminantur.
ex parte eius a quo emanant sufficit. quod sit in ipso diverse rationes.
et principia secundum que dicuntur emanare. ex parte vero eius ad quod terminantur.
requiritur eorum diversitas in esse personali. et distinctio. sic sunt
emanationes diverse. verbi gratia generare filium et producere spiritum sanctum
sunt. diverse emanationes sunt que ab eodem supposito pro-
ducunt. penes diversas rationes et principia. in ipso que sunt natura et voluntas.
ad idem tamen terminari non possunt. sed ad diversa necessario. et ideo emana-
tiones penitus diverse sint ideo. scilicet generatio filii. et processio spiritus sancti.
quamvis possint eciam ab eadem persona. secundum diversas rationes indistinctas
in ipso personaliter. que sunt natura et voluntas. tamen necessario requi-
runt veram distinctionem terminorum. in esse personali. emanantes que
sunt filius et spiritus sanctus. talis autem distinctio non potest esse nisi secundum rem aliquam. que
non est nisi per relationem. oportet ergo ponere quod spiritus sanctus distinguatur a filio
relative. et si non procedat ab eo. et hoc propter diversum modum
emanandi. iste enim diverse emanationes nullo modo possunt ad
eandem personam terminari. secundum quod sic hoc fundat anselmus dictum suum
in argumento ad oppositum. Nec valet si dicatur quod pater est una persona
non obstantibus duabus relationibus. non opposita que sunt
in ipso. ergo similiter filius et spiritus sanctus non obstantibus duabus relationibus
ad patrem. erunt una persona. patet enim secundum iam dicta quod multum est
dissimile a parte principii. actionis et a parte termini. sed enim ex parte
principii. non requiritur distinctio personarum. requiritur tamen a parte
termini. quia termini emanationum debent esse persone. ut persona in esse
subsistentie. non autem principii. sed sufficit quod sit in eadem persona ut
diverse rationes agendi. sic dictum est. Nec valet etiam si di-
catur quod tunc spiritus sanctus distingueretur a filio. in quantum comparatur ad patrem
a quo procedit. diversimode. sed non distingueretur ab eo in quantum
comparatur ad ipsum filium. quia ut modo dictum est. relationes
non distinguunt nisi in quantum sunt opposite. ergo secundum impossibile. spiritus sanctus
a filio distingueretur et non distingueretur. quia si ad hoc contra aliquam. ex compara-
tione. per quam nata est distinguere et non ex comparatione. per quam non
est nata ei distinguere. non sequitur. utrumque comparatorum. ut si duo
est duplum ad unum. et non duplum ad tria. non sequitur ergo est du-
plum et non duplum. immo simpliciter est duplum. quia est duplum ad
unum. et hoc quod non est duplum. quia non est duplum ad tria.
Similiter ergo in proposito. spiritus sanctus distinguitur a filio in comparatione
ad patrem. a quo diversimode procedunt. ex hoc similiter distinguitur.
quia sub illa comparatione nata est distinguere a filio. si autem non disti-
guitur ab eo in comparatione quam habet ad ipsum. quia ad ipsum nulla
comparatione distinguere nata est habere. ex hoc non dicitur non
distingui ab eo nisi secundum quid. Et in principali dicendum. scilicet quod spiritus sanctus
non distinguitur secundum quod comparatur ad filium. quia non procedit
ab eo. non habet veritatem. ex hoc patet. quia si non distinguitur
ab eo. hoc non est nisi quia autem sunt tamen in substancia. dicitur tamen unum
in persona. non primo modo quia nec sic dicere distinguit apparet. nec 2o
modo. quia per id solum habent res distinguere essencialiter ad aliquid et personaliter.
per quod essencialiter et personaliter constituuntur in esse. ut patet per singula
in creaturis. sed pater constitutus habet in esse suo personali per proprietatem
paternitatis. et non autem quoniam eius spiratio activa. nullus est
persone constitutiva. quia quod se personaliter constituitur in esse personaliter. ergo
per paternitatem distinguitur a spiritu sancto. et si non procederet a patre
dummodo tamen esset procedens a filio. quare ergo spiritus sanctus non procedit a filio
non minus ab ipso sua proprietate filiationis distingueretur. quia
et si procedit non tamen personaliter constituitur spiratione. ab ipso distinguitur
personaliter quia non est persone constitutiva. Ad primum in oppositum dicendum quod relatio
obviat duobus modis. et vero opposita et vero disparata. primo
modo obviat inter patrem et filium. 2o obviaret tunc inter
filium et spiritum sanctum. Ad 2m dicendum quod non est in distinctione personali
propter actiones. sed propter personales proprietates. per quorum differentias
quas habent ad generare et spirare. inquantum sunt termini il-
larum actionum. sicut dictum est. vel potest dici quod ille actiones
in quantum considerantur secundum rationem actionum secundum naturas per intelligentiam pro-
ducunt personas. et quia differentes a pluribus proprietatibus intelliguntur.
tamen secundum rem et naturam simul sunt. et eadem relatio cum pluribus proprietatibus
constituunt personas. Ad 3m dicendum quod relatio quamvis fundetur super.

esse suum fundamentum ratione sue essentie. alia ratione inherentie in subiecto. et isto 2o modo verum est quod relatio habet subiectum presuppositum. ut patet in albedine et similitudine. fundata super ipsam quia ipsa habet pro subiecto album. id est ad informatum albedine. sic autem non fundatur aliqua relatio. in divina essentia. quia nullum habet inesse. immo fundatur super ipsam esse. ut est essentia. et ita autem non habet pro subiecto. autem omnino idem pro subiecto et pro fundamento. id est est assistens. Et quod obicitur quod tunc non esset relatio realis. dico quod verum est si ista relatio referret suum subiectum. quod est fundamentum. quod non oportet … nec non refert subiectum tale sed per quod subsisteret in hoc subiecto. et per ipsam relationem inesse constituta et determinata. quod similiter habet esse in essentia … et ipsa. ut determinato et per ipsam constituto et relato. ita quod in deo non est subiectum relationis sic est in creaturis. sed solum suppositum constituitur per relationem. quod non presupponit relatio. quemadmodum in creaturis. similiter ~~hoc~~ habet esse individuale determinato.

q.

Tertio utrum relatio addat rem aliquam ultra suum fundamentum. et arguitur quod sic. quia relatio continet unum predicamentum. predicamenta autem quibus continent rem et res. et ulterius quam ipsam constituit. ita quod aliqua et aliqua

q.4.q.3.

res sunt essentia constituta ad et ad predicamentum. quia secundum boetium in … sunt predicamenta. quia x. predicamenta sunt x. prima genera rerum significantia. ergo etc. ⁼ Contra si relatio dicit rem aliam rem vel esse ab essentia sui fundamenti. ergo in relatione facta ad deum. illa essentia manente. et si non nisi alia addita esse. ergo esset idem essentia alia ab essentia dicta. quod est contra. ⁼ Hic est intelligendum quod relationum quedam sunt reales. quedam secundum rationem. relatio realis est que in re fundata est. et si per se circumscripta … ipsi rei. absque omni consideratione et operatione intellectus. relatio vero secundum rationem est que non fundatur in re. absque opere intellectus esse ipsam. ⁼ ad propositum autem dicitur inter relationem realem. et suum fundamentum. et quo est ad … preter suum fundamentum. et quo non. et quo modo. et quo res. et quo iste modus intelligitur. et quo non. Est sciendum quod cum relatio secundum simpliciter ex sola habitudine ad alterum oriatur. immo relatio est ipsa habitudo. quod unum relativorum mutuo est ad alterum. dupliciter habet considerari ipsa relatio. uno modo ut est quidam modus intervallum habens inter se habitudinem. alio modo ut est fundata in ipsis. non separata ab eis. primo modo relatio una est duorum. sic enim habitudo est una inter patrem et filium. 2o autem modo multiplicatur. secundum pluralitatem relatorum et fundamentorum. et sic in duobus fratribus due sunt fraternitates. Et primo modo est purus modus essendi ad aliud. aliquorum que sunt ad aliud et fundamentorum. per que sunt ad aliud. quemadmodum esse in purus modus essendi est alicui quod est in alio. et quod … dicitur ad aliud esse. nullam recipit distinctionem aut diversitatem. sive in divinis sive in creaturis. sive in relationibus secundum rem. sive secundum rationem. nec ullo modo sunt per se ipsa realiter genus aut species in predicamento relationis. Secundo modo contrahitur realiter a suis fundamentis. cum quantitatibus ipsam habitudinem penes quam in relatione sunt realiter genus aut species. non secundum diversas fundamentorum. sed secundum diversos modos fundandi primus super ipsas res. sed enim simile et equale fundetur super res diversorum generum. qualitatis scilicet et quantitatis. et simile et calefactivum fundetur super res eiusdem predicamenti. tamen quia simile fundatur super unum et multum in qualitate secundum eundem modum. sic equale super unum et multum in quantitate. ideo magis univocantur in genere relationis aut specie. quam simile et calefactivum. quod fundatur diversimode. quod tamen sunt diverse species specialissime. secundum hoc ab eo quod sunt ad omnia diversa. unde similitudo et dissimilitudo fundate super eandem albedinem. sed habent eandem realitatem. tamen sunt diverse species. et hoc non nisi ex parte ipsius modi ad aliud. qui diversus est secundum diversitatem terminorum. ⁼ primo modo est in solo intellectu. non ab intellectu existens. ut operatur in ipso. sed ut modus in … acceptus ad modos distinctos. et qui abstrahitur ab illis. sicut universale apparet. ⁼ 2o modo prout fundata habet esse in ipsis relatis. per … habitudinem multiplicata ex … intellectum. quia quod habitudo proprie non dicitur ad aliud sed illa in quibus est dicuntur ad aliud secundum ipsam. cum ergo in quolibet predicamento sint duo. scilicet ratio predicamenti. que est modus essendi. secundum quem distinguitur ab aliis. et in re quam primum sub illo … constituitur predicamentum. ipsa autem

Boetius de Trinitate c. 12. dicit quod tria predicamenta. scilicet substantia quantitas et qualitas rem monstrant. alia vero predicamenta circumstantias rei.

habitudo utroque modo. non est nisi purus modus essendi ad aliud. patet quod relatio nullam realitatis nec accidentalitatis addit ultra suum fundamentum preter illum modum. qui quidem est ex se non est res sed solummodo modus rei. nec extrinsecus rei. Et quod nulla realitas addatur clare patet ex tribus rationibus philosophi(?). ⁼ primo quia sicut fiebat per intellectum omnis res sub quantitatis et qualitatis. et concipiatur intellectus relationem suum respectum ad aliud per se. sub illa impossibile est assignare aliquas differentias specificas. ipsius enim ad aliud esse. quoniam est de se eiusdem rationis est. si nullam habeat differentiam ab eo super quod fundatur. sic enim esse speciei non est alterius rationis esse hominis esse asini. et esse bovis. nec rationis generis. esse alicuius arboris et lapidis. nec quia est esse habet rem. sic esse ad aliud non est alterius rationis esse domini et servi et esse quarumcumque aliarum relationum. circumscripta realitate aliorum predicamentorum. que importatur nomine domini et servi. que est potentia dominandi in domino. et impotentia resistendi in servo. que pertinet ad 2am speciem qualitatis. unde quod dicitur relatio suppositionis et superpositionis et comparationis. non est nisi quia species ille relationis fundatur super res quarum una superponitur alteri. vel equiparatur ad invicem. quia cum nullum est reale in predicamento nisi id penes quod accipiuntur differentie specifice in illo. et specierum distinctio. ergo nullum reale est in predicamento relationis. nisi quod est res alterius predicamenti. ⁼ 2o patet idem. quoniam id est res in predicamento. quo realiter conveniunt et differunt illa. que sunt in predicamento. sed per rem alterius predicamenti realiter differunt illa que sunt in predicamento relationis. et conveniunt. quod patet quia similitudo Sortis a Platone. alia est a similitudine eiusdem Platonis ad Sortem. et hoc non nisi quia secundum aliam rem fundatur in Sorte et secundum aliam in Platone. quia si eadem albedo numero esset in Sorte et Platone. eadem esset similitudo eorum. secundum rem. differentes solum secundum rationem. quemadmodum convenit in divinis. quod eadem est similitudo secundum rem. differens solum secundum rationem. que patet est similis filio et eius. ergo nulla est res in predicamento relationis. nisi que est alterius predicamenti. ⁼ 3o patet idem sic. si relatio poneret propriam realitatem aliam a realitate sui fundamenti in suo subiecto relato. tunc de se non relatum aliqua relatione puta similitudine. quia nullam habet in se respectu alterius. puta Sortes albus respectu ad Platonem nigrum. non referetur ad id simile. quod haberet in se de novo. nisi aliqua res de novo facta esset in eo. hoc autem non est possibile fieri in aliquo. sine propria sui transmutatione. quod est falsum. quia Platone transmutato secundum alterationem. ut de nigro fiat albus. stante Sorte sine omni sui mutatione. de novo factus est similis Platoni. Falsum est ergo quod similitudo in eo importet rem aliam preter rem sui fundamenti. ⁼ Quod autem a fundamento abstrahat accidentalitatem sic patet. predicamentum relationis medium est inter predicamenta omnino intrinsecus et omnino extrinsecus advenientia. habitudo enim in qua consistit partim est ab intrinseco. partim extrinseco adveniens. relatio enim ut est predicamentum duo habet in se. et rationem modi ad aliud. et rationem cathegorizationis. et ratione utriusque habet accidentalitatem sed diversimode. quia accidentalitatem cathegorizationis. omnino habet ab intrinseco. scilicet a fundamento ipso. accidentalitatem vero modi. que est nuda habitudo. partim habet ab intrinseco. ut a suo fundamento. partim ab extrinseco. ut ab aliquo ei correspondente extra. et propter hoc relatio quamquam media sit inter accidentia intrinsecus et extrinsecus advenientia. magis tamen ab intrinseco advenit quam ab extrinseco. et magis convenit cum accidentibus ab intrinseco advenientibus. propter quod in … habitudo cognata. cum aliorum sex habitudo vocetur simpliciter advenientia. secundum simplicem. fundamento enim similitudinis ut albedini. quod est de se essentiale est quod super ipsam nata sit fundari habitudo similitudinis. et quod in fundetur secundum actum. et essentiale est ei. quod est de se. quod secundum eam album dicatur simile. sed non habet hoc ex se sola perfectione. et secundum actum sed solummodo ex coexistentia alterius albedinis. in alio subiecto. differentie simplicis. videtur enim quod ad aliud sit esse natum. non enim unius est habitudo. sed alterius semper ad alterum. oportet ergo alio coexistente si debet habitudo ipsi salvari. alio solo manente non est habitudo. unde quia reliquum potest desistere vel coexistere ut secundum actum sit habitudo. et preter ipsius fundamentum et ipsius sibi corruptionem. ideo secundum diffinitionem accidentis. quod est quod adest et abest preter subiecti corruptionem. predicamentum relationis omnino est accidens. quia non solum adest et abest preter subiecti corruptionem sed et fundamenti. et propter hoc mutatio fit secundum ad aliud in uno ad mutationem secundum rem in altero. ⁼ Sed est advertendum. quod licet tot predicamenta

sit accidens ut dictum est. et ratione modi. et ratione cathegorizationis. quod tamen alia et alia est ratio accidentalitatis hic et ibi. Ratione enim cathegorizationis tribus modis consueverunt assignari habitudinis cathegorizatio. uno modo ut ipsum fundamentum ponatur. cum habitudine. constituens predicamentum et ypostasim relationis. quemadmodum si figura que est in sigillo cupreo. cathegorizaret cuprum. esset impressa et applicata. vel in … cathegorizare. ⁼ 2o modo ut non ipsum fundamentum sit cathegorizatum habitudinis. sed aliud a fundamento quod in ipsum habitudinem. quemadmodum sigillum non suam figuram in propria materia capere. sed eius similem. ⁼ 3o modo ut non aliud intelligatur habitudinis cathegorizatio. quam determinatio ad id in quo fundatur. que de se indeterminata est. quemadmodum simitas est curvitas determinata naso. que de se indeterminata est ad nasum et ad alia. Et secundum istum modum ex diversa determinatione per diversa fundamenta habitudo diversificatur secundum species et genera ab illis abstracta. ut secundum hoc quod habitudo fundatur super unum in qualitate. ut super duo alba. dicitur similitudo. quod vero super multa. dicitur dissimilitudo. non quod aliud preter modum sui habitudinem sit de predicamento relationis. et hoc quemadmodum sicut diximus motum non esse de predicamento actionis et passionis. sed solum respectus quosdam diversimode fundatos in motu. et determinatos per ipsum. et sic de ceteris predicamentis que consistunt in habitudine. ita quod ista determinatio dicatur realitas predicamenti relationis. et istud videtur multum probabile. per hunc enim cathegorizationem et in predicamento relationis non continet in se rem fundamenti. ut quod similitudo non significat albedinem in qua fundatur. quod tamen ipsam significat in quantum per ipsam determinatur. ⁼ Secundus vero modus videtur michi habere falsam ymaginationem. et impossibilem. non enim cathegorizat quod est aliud secundum rem ab aliquo in aliquo. nec simile sibi cathegorizat aliud. nisi dans cathegorizationem. se habeat ut separatum ab illo. et corporale sicut ipsum. quemadmodum cera corporalis est. et separata accipit eius similitudinem cathegorizationem recipit. nunc autem habitudo cum secundum simplicem sit incorporale quid et inseparatum a suo fundamento. nec sic se potest habere ad ipsum. propter quod videtur michi. quod illo 2o modo non potest cathegorizari. ut ponatur in habitudine aliud re diversum omnino. et ab ipso modo ad aliud et ab ipso fundamento. ⁼ primus modus ut videtur michi est ille quem teneo simpliciter ut patet ex predictis. nec obstat quod idem esset in diversis predicamentis. quia res alterius predicamenti puta albedo. secundum quod habet esse in se est de predicamento qualitatis. sed secundum rationem cathegorizandi habitudinem est de predicamento relationis. dicitur enim simplicius in expositione capituli de actione et passione. nullum inconveniens est idem esse sub duobus predicamentis. penes eam quod secundum se ypostasim. et penes habitudinem ad invicem. et hoc quemadmodum secundum aliquos. motus qui secundum se est de genere quantitatis aut alterius est tamen in genere actionis et passionis. in quantum respectus quos per quos distinguuntur ista duo predicamenta fundantur esse motum. ⁼ Si ergo assignetur cathegorizatio relationis. primo modo. constat quod ratione sue cathegorizationis relatio nullam aliam importat accidentalitatem quam eam que est sui fundamenti. et sic sicut fundamentum accidens est sive. ut albedo. sic et relatio ut similitudo secundum fundamentum nullam habet accidentalitatem preter sui fundamenti. ymmo magis ypostasis et substantialitatis. unde si fundamentum non esset accidens nec ipsa similitudo accidens esset. sic nec relatio in divinis accidens est. ratione sue cathegorizationis. quia super divinam substantiam et esse fundatur in … Est tamen differentia in cathegorizando relationem hic et in divinis. quia relatio in divinis fundatur super substantiam ut substantia est. propter quod bene dicitur quod paternitas est deitas. In creaturis autem non fundatur relatio que accidens est super accidens absolutum. nisi ratione sue inherentie in subiecto. propter quod in illis non dicitur quod albedo est similitudo. et in hoc plus convenit relatio in divinis. cum relatione accidentali. ut cum similitudine. que fundatur in albedine simpliciter. quia de illa bene dicitur quod albedo est similitudo. differentia tamen in hoc. quod relatio in divinis non denominat fundamentum. non enim dicimus quod deitas est pater. sicut dicimus quod albedo est similis. et in hoc magis convenit cum relatione accidentali. que similiter non denominat fundamentum. sed hic et ibi. relatio denominat solum suppositum. ⁼ Si vero assignetur cathegorizatio 3o modo. sic idem sentiendum est de relationis accidentalitate cum eo quod iam dictum est de primo modo. quia quasi secundum idem currunt isti duo modi. sed quocumque modo dicatur ponatur fieri cathegorizatio. preter rationem modi ad aliud. nullam realitatem habet relatio nisi a suo fundamento. et largissime accipiendo realitatem. secundum quod determinatio simitatis dicitur sua realitas. ita quod quecumque

relationes secundum id quod fundantur eandem habent realitatem. ⁼ Si vero loquimur de accidentalitate relationis ratione modi ad aliud. cum secundum predicta ille partim oriatur ab intrinseco. scilicet a fundamento. partim ab extrinseco. scilicet a sibi correspondente. illa que oritur ab intrinseco. nullam omnino habet accidentalitatem preter sui fundamenti. quia essentiale est ei quod est de se. quod immutabiliter fundetur in ipso. illa vero que oritur ab extrinseco. hec non convenit sicut dictum est. nisi quia id extrinsecum potest coexistere et non coexistere. et sic non ponit huiusmodi accidentalitatem per se in respectu ad id cui modus ille natus est inesse per se. ut fundamento. et ultra alteri vero subiecto. secundum dictum modum. sed solum in respectu eius. ad quod habet esse. nec per se id extrinsecum sive assit sive absit ponit aliud inesse. vel non inesse subiecto aut fundamento. sed solum cum adest ponit adesse. et cum abest ponit abesse. et ideo si extrali transmutatione arguatur accidentalitas in relatione illa non potest argui quo adesse ei in. sed quo adesse ei quod ad aliud solum. non enim ex hoc subiecto vel fundamento adest inesse vel non inest. quod prius non infuit. sed solum subiectum per fundamentum est ad id quod prius non fuit. ⁼ Manifestum est ergo ex predictis quod relatio de se circumscripto fundamento. nullam habet realitatem vel accidentalitatem nisi per ipsum. quia enim fundamentum in est subiecto. ideo id quod est in eo. ut fundamento. per idem inest subiecto. et per id et est accidens subiecto. propriam tamen et per se inherentiam sicut habent accidentia absoluta non habet. ut cum dicit philosophus in predicamentis. quod quedam sunt in subiecto ut accidentia propria. in eo quod et continuatur ad aliud. sunt in subiecto. et esse in eo secundum quod convenit accidentibus absolutis et respectivis ut dictum est. ⁼ De illo autem modo relationis. utrum id quod est sit aliud intelligibile aliud a re fundamenti. sciendum quod sicut in sensibilibus. est aliud sensibile per se et primo. ut sensibile proprium. quemadmodum lux aut color in suo. et est aliud sensibile per se sed non primo. quemadmodum sensibile commune. puta figura que simul sentitur cum sensibili proprio. et nullo modo circumscripto sensu sensibili proprio. aliter enim esset sensibile per se et primo. sic in intelligibilibus est aliud intelligibile per se et primo. ut quecumque sunt absoluta et aliud intelligibile per se. sed non primo. ut quecumque modus rei. et propter hoc non intelligitur. nisi cum intelligitur intelligibile absolutum. ut res sui fundamenti. aliter enim esset intelligibile per se et primo. nullo autem modo intelligibile est circumscripta re sui fundamenti. ut secundum hoc non proprie dicatur intelligibile sed cointelligibile. ⁼ Ad argumentum ergo in oppositum. quod alia et alia res vel essentia constituit ad et ad predicamentum. dicendum quod hoc accidit predicamento secundum quod est predicamentum. et quod assumit secundum loquentium quod x predicamenta sunt x genera rerum. bene verum est sed non res. nec hoc dictum aut assumptum philosophorum. hoc enim falsum est. quod expresse patet in actione et passione. que secundum philosophum 3o Physicorum non sunt nisi duo respectus fundati in eodem motu numero. et similiter est falsum in omnibus predicamentis respectivis. enim universitatem cathegoriarum non sunt nisi 3 res. tria predicamentorum. substantie. scilicet quantitatis et qualitatis. cetera autem omnia sunt quidam respectus et intentiones. et illas non habentes realitatem. nisi quia fundantur in rebus illorum predicamentorum.

q.

Quarto utrum relatio realis possit alicui advenire de novo sine sui mutatione. et arguitur quod sic. omnis relatio realis fundatur secundum quantitatem et secundum potentias activas et passivas. et relatio realis. secundum philosophum 5 Metaphysice. sed ista potest alicui advenire sine omni sui mutatione. ut si aliquis est x pedum. et alter ix. non est ei equalis secundum quantitatem. sed si crescat uno pede. statim factus est ei equalis sine omni sui mutatione secundum eandem. ergo etc. ⁼ Contrarium est quoniam non propter aliud negatur esse de deo ex tempore esse relationes reales. quam quod ei non possunt advenire de novo sine sui mutatione. ⁼ Hic oportet scire. quod quamquam in universo sunt modi relationum. duo principales. quorum unum subdividitur in … relationum enim quedam sunt secundum dici. quedam secundum esse. relatio secundum dici est illa. que convenit rebus que non sunt simpliciter et absolute ad aliud. sed solum ut ab intellectu concipiuntur. relata secundum esse sunt illa. quibus hoc ipsum esse quod habent. est ad aliud se habere. Eorum que sunt secundum esse relata. quedam sunt relata per se. quedam per accidens. relativorum per se et secundum suam essentiam quedam referuntur modo numeri. id est secundum accidentia numerorum. vel secundum eorum … et hec sunt in rebus mathematicis. in quibus non est motus in genere huiusmodi. quedam vero modo potentie active et passive. et hec sunt per se in rebus transmutabilibus. secundum philosophum 5 Metaphysice. relativorum vero per accidens. quedam

No.

q° libri 6^i

ꝯsimilit̃ ꝑ accñs absolute. Quadruplex modus: ꝑ sua q̃ti
dr̃ duplum ꝑ̃u altius · quedam ꝑ actiões respectiuũ · q° ad alterũ re
ferri ad ipsũ. s. n. phĩ. q. me[illegible] quedam d. m. actiuali. ut
ho cui accidit ee dupluz alicui · quedam sunt r̃la q[illegible] ee corr
dr̃ ad ad. [illegible] ad illa · ut q̃ [illegible]
[illegible]
dr̃ ad illa · q. d. r̃lo a° e° inspa ut[illegible] plati · a° ipsa
alter[illegible] · [illegible] r̃la ee ꝑse [illegible] duos modos. s. m°
[illegible]
[illegible] · fundata [illegible] aliq° q ꝑse [illegible]
[illegible] · in q̃ntũ referre ad reliquũ · ita q singl[illegible] sit re
latũ ꝑse · [illegible] q ho inse · ꝑse refert ad suũ corr[illegible]
ita q [illegible] referri · [illegible]
[illegible] fundat · suũ [illegible] ei · [illegible] fundat
suũ ad ad · [illegible] calefactiuũ dr̃ ad calefactibile ꝑ potẽ
[illegible] calida · aqua ꝑse ht ee calefactiuũ · [illegible] calefa
ad calefactiuũ ꝑ potẽ passiuã q ꝑse calefit · si alterũ

[illegible]

et tamen actionis et agentis ipsius dei non producentis. sic similitudinem suam ut ipsa esse in quantum est similitudo producta sit esse quoddam participatum per se huius similitudinis confectivis ab ipso deo esse. non quod esse sit aliquod acquisitum aut receptum in ipsa esse. et iste est verus modus participationis esse. procedens autem fantasia ergo fingens quendam modum modum creationis procedere secundum modum generationis naturalis, excepto quod non presupponit subiectum. Et quia ponit participationem primo modo non possunt ita proprie salvare creationem: cum enim esse et essentia ad differant intentione, res enim habet esse eo quod est divina similitudo. esse vero aliquid habet per se illi in quo fundatur ratio similitudinis illius. sed sic in eodem prius natura est esse quam esse aliquid. sic prius creatur esse ut existat quam esse aliquid ut existat aliquid, secundum commentatorem propositionibus de causis. prima rerum creatarum est esse, et non est ante ipsum creatum aliquid. creatione scilicet qua producatur esse in existentia. cum ergo ponens creationem quod in creatura idem est secundum rem esse et essentia, existentia ponat quod per creationem rerum creatarum in esse existentie, et esse essentie et quoniam alie intentiones in ea fuerunt accidentaliter, non ita proprie per creationem sed per quandam ipsi esse informationem. et ita quasi per quandam generationem, ut secundum commentatorem super 19 propositionem de causis: deus dat omnibus rebus esse per modum creationis, dat eis vitam non per modum creationis sed per modum formalem. et similiter non dat eis quod sunt sibi data de scientia et reliquis rebus nisi per modum forme. ideo magis salvat creationem proprie quam ille qui ponit totum contrarium. Ad tertium autem ei et ad argumentum similiter respondendum est per ordinem. Ad primum quod sic se habet materia ad formam et cetera, dicendum quod falsum est, immo contrario modo se habent, quia in generatione materia supponitur et deinde ea et in ea ut subiecto forma acquiritur. in creatione vero nihil supponitur sed totum esse rei in instanti producitur. et esse essentie in esse existentie proprie producitur per creationem non in esse ut in subiecto ei, et deinde ipsa sicut aliquid ei et per intentionem in ipsa, et deinde quod per eius informationem omnis alia producitur ut dictum est. Per hoc patet ad primum quod secundum illud inducitur ad corroborationem secunde responsionis, quod per se est ipso aliquid aliquod et cetera. dicendum quod verum est quia quod est ipso non est nisi subiectum transmutationis quod ipsa transmutatio presupponit, quemadmodum materia est ipso ad formam. quoniam vero quod est ipso non tamen subiectum est transmutationis quam ob hoc est distinguendum, quia quod per se est ipso quod per se sic secundum actum id potest intelligi vel secundum generationem cause efficientis vel formalis. primo modo ad hoc verum est, non enim non est sui ipsius causa ut sic, nec convenit ad esse secundum Augustinum 1 de trinitate. 2° modo distinguendum quia formaliter aut secundum eandem rationem et sic ad hoc est verum, non enim potest esse eadem ratione et ratio in ipso et ratio in actu, sed quod huius aliquid secundum aliam rationem vel intentionem, et sic non est inconveniens. verum non est quod id quod per se obvenit est ipso aliquid ad ut aliquid esse per se formaliter secundum aliam rationem sit id, et sic est in proposito. Ad secundum quod tunc esse non posset intelligi sine non esse, dicendum quod verum esset si poneretur eadem omnino idem ut divina esse et suum esse. sed ponendo quod differunt intentione non est verum ut dictum est. Ad tertium quod in omni transmutatione subiectum differt ab utroque termino, dicendum quod verum est de eo quod est per se subiectum tamen et non termini, sicut de materia respectu formarum, de eo vero quod non tantum est subiectum transmutationis quod per se terminus non est verum, et sic est in proposito. Ad cuius intellectum notandum quod licet in generatione naturali esse materia in eodem instanti una forma introducatur et alia cum privatione ipsi abiciatur, tamen in instantis distinguitur in tertia signis secundum rationem, et abiectio forme prioris fit in primo signo. transmutationis subiectum qua est propinqua ad formam inducendam et quod medium inter ens et non ens, scilicet inter non esse forme precedentis et esse forme sequentis est in medio signo, introductio vero forme est in ultimo signo. Sic dico in creatione quod licet in eodem instanti esse creature in esse producatur et ab ea non esse abiciatur, tamen in instantis distinguitur ita signa, quia enim naturaliter prius est non esse abiectio quam esse acquisitio, abiectio non esse est in primo signo. Similiter quia essentia naturaliter est media inter esse et non esse secundum considerationem, et naturaliter prius esse transmutationis quam recipiat esse, et ut est medium proprie est subiectum transmutationis

et in ipso propinqua ad esse. ideo creatio ut est transmutatio dispositio ad esse est in signo medio et ipsi esse acquisito in signo ultimo. et in hoc signo esse non est subiectum sed terminus mutationis vel creationis, quemadmodum materia ut est actu forma generata est subiectum generationis sed potius ei terminus ut aliquid generatum. et non est inconveniens quod secundum hoc materia sive subiectum et finis quodammodo coincidunt. Ex quo patet de secunda dicentis quod creatio passiva idem sit formaliter quod esse existentie rei create, immo secundum rationem et naturam differt ab illo, sicut ab ipsa essentia. nec valet quod arguitur primo ex comparatione eius ad esse, quia est eius perfectio ut non recipientis, cuius perfectio est esse, ergo creatio et esse idem. Secundo ex comparatione creationis ad motum penes quem contentia, quia licet motus non sit idem re cum eo cuius est ut subiecti, est tamen idem cum eo cuius est ut termini, ut alteratio cum albedine, ergo et ipsa creatio cum esse quod est terminus eius. Tertio per comparationem ad eundem penes differentiam, quia motus est actus entis in potentia et ideo respicit essentialiter potentiam, creatio vero est actus in actu respectu per esse, et ideo essentialiter respicit actum, actus enim existentis in actu secundum quod huius non est nisi esse. Ad hec tamen dicendum quod sicut dictum est, creatio secundum quod est transmutatio quedam est perfectio essentie secundum quod est in potentia ad esse, et ut in potentia est et media inter esse et non esse. esse autem existentie est perfectio essentie in quantum est terminus huius transmutationis, quemadmodum forma est perfectio et actus materie. unde non magis sunt idem re creatio et esse quam generatio et forma. licet enim motus non sit nisi acquisito partis post partem eius quod acquiritur per motum, non tamen pars motus est pars illa que acquiritur secundum rem, nec universaliter mutatio est id quod acquiritur per mutationem. Unde licet aliquo modo creatio et esse sit actus essentie, si esse existentie est aliquid re abstractum ab esse, non oportet quod sit idem re, quia secundum aliam et aliam rationem sunt actus eius, sicut nec qualitas et quantitas sunt idem licet sint idem actus eiusdem, quia diversimode sunt actus eius. Unde conservatio et esse quia non sunt omnino penitus idem, quia conservatio non est nisi actus compositi ex esse et essentia, esse vero est actus solius essentie. ideo conservatio et esse non sunt penitus idem, nec forte creatio et conservatio, licet sit idem esse creatum et conservatum, ut patet hic non eadem ratione refertur creatura ad creatorem secundum actum creationis et secundum actum conservationis. Ad secundum quod adducitur ad primam opinionem quod magis distat inter se esse et non esse et cetera, dicendum quod secundum predictam quod non est simile, nisi secundum illum ponentem quod essentia est potentialitas subiectiva de qua vel in qua producatur ipsum esse. sed secundum ponentes quod essentia non est potentialitas nisi obiective sicut et ponimus, non est simile. Ad tertium solvendum per distinctionem superius positam in solutione primi. Ad primum in contrarium quod dicitur quod essentia creature nec ei esse, non esset aliquid, quia nec participans et cetera, dicendum quod falsum est, quia bene contingit ponere participationem secundum esse in essentia creature secundum predictam. et ad probationem quod idem se ipsum non participat et cetera, dicendum quod duplex est participatio in creaturis: una qua creatura participat esse ut sit, alia qua participat aliquo modo ut aliquid sit secundum quandam formam Boethii de ebdomadibus. esse autem ut sit potest intelligi participare secundum istos duos modos, quorum primus coincidit in subiecto membrum et est falsa, secundus est verus et coincidit in secundo membro, et secundum hunc id secundum rem est possibile in se ipsum participi secundum dictam intentionem quod non est inconveniens, sicut enim generationis est ipso ad differentias et esse ad vivere. Ad secundum quod non esset ens per accidens, dicendum quod verum est si sic esset idem cum illa quod nullo modo esset participatum ei ut ideo, et ideo in eo non per accidens cadit. nec autem non sic est idem quod non differat intentione et est in essentia ut quoddam participatum ei. Ad tertium quod in creaturis non esset genus, dicendum quod bene salvatur genus, quia genus non est possibile nisi differentiarum que non differunt ab eo re sed solum intentione. Ad quartum quod tunc non esset distinctio predicamentorum secundum analogiam substantie et accidentis, dicendum quod duo falsa supponit: unum quod non est nisi unum et idem esse substantie et accidentis, aliud quod non potest aliquam substantiam et accidens habere analogiam in esse. immo esse substantie existentie alio ab esse accidentis, sicut esse substantie est aliud ab esse accidentis. esse est quod commune analogum abstractum ab ipsis in quantum substantia unius participat esse divini unius existendo divina similitudo quam sit accidentis. unde esse analogum ad substantiam non est aliquid idem singulare sed solum quiditate quadam superiore quam communitas generis, quia continet sub se decem genera et diversificatur secundum diversitatem rerum naturarum ipsius.

7 Utrum creatura potuit esse ab eterno. Et arguitur quod non, quia ipsa creatio includit principium temporis, non enim est creatura nisi habeat esse determinatum. sed quod tale est nullo modo potest equari illi quod omnino privat principium temporis, cuius est eternitas. equaretur autem ei si esset ab eterno, ergo et cetera. Item coeterna non possunt esse separabilia secundum Augustinum in sermone contra Arrianos, et per hoc probat patrem et filium consubstantiales. si ergo creatura esset coeterna deo, non posset in esse separari ab eo. Item sicut se habet substantia creans ad substantiam creatam, sic mensura creantis ad mensuram create. sed substantie create repugnat quod sit eadem aut equalis substantie creantis deo, ergo et mensure. Contra deus potest facere id in cuius factione non includitur contradictio. sed in factione create ab eterno nulla includitur contradictio ut videtur, ergo et cetera. Item quod fecit creaturam aut in eternitate aut extra eternitatem. non extra, quia extra eternitatem nulla potest esse duratio, ergo in eternitate. sed factum in eternitate non repugnat esse ab eterno. Circa hoc sciendum quod communis omnium catholicorum philosophorum quam fidelium est opinio creaturam in quantum creata est non habere esse nisi participatum. et cum hoc erat opinio communis et vera quod creatura cum hoc quod habet esse ab alio, ita habet ipsum quod quantum non est de se et de natura sua habet non esse. sed hoc potest intelligi dupliciter: uno modo apud intellectum tantum, alio modo ut in se realiter prius duratione sit non ens quam ab alio accipiat esse. primo modo ponebant quidam philosophi necessitate tamen nature, secundo modo ponunt catholici non necessitate nature sed libera voluntate. et secundum hoc currit questio an creature fuisse ab eterno repugnet. Et dicunt aliqui quod non, sed tamen quod creaturam ex tempore produxit hoc mere voluntatis est divine, cuius causa querenda non est, quia hoc esset querere causam cuius non est causa, sicut dicit Augustinus. quod et dicunt quod sola fide tenemus creaturam non fuisse semper, nec demonstrative probari posse, quia quod quid est causatum ab omni duratione abstrahit. Quod autem non possit probari creaturam incepisse secundum modum quo ponebant philosophi eam habere esse aliquid verum est, et inhibiti contradicit exemplo sanctorum, ut de vestigia nascente super aquas et de ei vestigie, et de sole et radio, de igne et splendore. sed quod possit probari secundum modum quem ponunt philosophi naturam creatam et eam habere esse aliquid bene est possibile suppositis quibusdam que recta ratione supponenda sunt. Nec valet ratio, quia licet quod quid est abstrahat ab hic et nunc, existentia tamen actu sunt esse in certa non semper abstrahit, sicut patet de quod quid est eclipsis lune et de eius existentia actuali. unde licet quod quid est create ut sequitur eius esse non possit probari, esse tamen actualis existentie bene potest de ipsa probari novum fuisse, in quantum ostenditur ipsa creatura mundi non posse habere esse in effectu nisi post non esse precedens duratione, quod est probare eam incepisse esse. Dicendum ergo quod mundus non solum incepit ex tempore sed etiam quod non potuit fuisse ab eterno, et quod repugnat nec ei dante ab omni omnipotentia in examerum quod tamen ingens quia ut eternitas opus eius dei omnipotentis contingat eternitate. Et quod ita sit demonstrative potest sic patere. omnis transmutatio que est subita actio est in indivisibili duratione et non successiva, sed carens duratione et successione apte nata est rapte pro. sed creatio qua create acquiritur esse habet modum huius mutationis, ergo creatio non est ab eterno, cum sit transitus actionis de non esse ad esse, et extra ergo et creata eo quod creatura est voluntarie de nihilo facta non potest esse ab eterno contradictione repugnante, quia eo quod posuit sine initio potest habere esse sibi acquisitum ab alio post non esse, et eo quod creatum potest sibi acquisitum aliquid post non esse. Dicet forte aliquis quod non est necesse, quia sicut id quod ab eterno predestinatur esse fore potuit ab eterno non fuisse predestinatum fore vel fuisse predestinatum non fore, sic et si mundus ab eterno habuisset esse aliquid, quia tamen nulla necessitate nec vel voluntatis immobilis conformitatis nature potuit esse non habuisse aliquid. Sed contra secundum philosophum omne quod est quando est necesse est in quo tempore, quando est non est possibile ut non sit, nec ex parte ipsius entis nec ex parte alicuius efficientis, quia sicut hic nulla potentia est, quia esset contradictoria facere simul esse. hic tamen modo non ab eterno nomine est si precessit potentia per quam actus iste potuit impediri. sed si non precessit potentia nec rei existentis nec cause efficientis quod actus iste potuit impediri, ab eterno nomine fuit. sed si mundus semper habuit esse ab eterno, numquam erat potentia precedens quod actus creandi eum potuit impediri per aliquo quam in ansumendo nec entis nec efficientis. ergo ab eterno necesse esset semper mundum fuisse. et si sic nec ex parte dei nec ex parte rei potuit aliquid non fuisse aut habere esse novum in aliquo initio

temporis, cuius contrarium tenet fides. Et ad id quod arguitur de predestinatione dicendum quod non est simile, quia habere esse aliquid dicitur quod non in re ad aliquid tempus determinatum vel signum temporis vel durationis, sicut facit esse predestinatum aliquid ratione eius quod est predestinatum. sed enim predestinatio sit eterna, tamen correspondet semper creationi rei predestinate. et quia res pro illo tempore determinato quin de se est potest aliter se habere, et ideo predestinatio potuit aliter se habere. habere autem esse aliquid ab eterno omnino dicit actum super omne tempus signatum et finitum, ita quod respectu nullius temporis determinati possibile est aliter se habere. secundum quod bene dicit philosophus quod in perpetuis quod semper habent esse non differt esse et posse. Ad primum in oppositum patet per hoc quod falsum supponit, scilicet quod non includat contradictionem. Ad secundum quod deus fecit creaturam in eternitate vel extra, dicendum quod extra non in duratione aliqua que eternitatem excessit, sed quam sub eternitate incepit, secundum quod dicit Augustinus 12 de civitate dei: deus semper fuit ante ipsam et in nullo tempore sine ipsa, non cum spatio currente sed eternitate manente precedens.

Utrum creatio et conservatio sit idem nisi tantum actione quam passione. Et videtur quod non. 8
quia tales actiones quidam sunt agentibus a quibus dependet quo ad fieri tantum, ut generantibus propagantibus et ad generantibus instrumentaliter et ministerialiter tamen, quemadmodum medicus agit ad generationem sanitatis ministerialiter, nam agens principale est natura interior. et quemadmodum leo agit ad generationem leonis instrumentaliter, nam agens principale est corpus celeste et intelligentia movens primum. et in talibus per agens principale manens generatum remanet agente secundario. Alie non sunt agentibus dependet causata non tamen quo ad fieri sed etiam quo ad esse eorum, sicut vel dependet causatum aliquid et lumen in aere a corpore luminoso. et in talibus non manens omnino causatum ad absentiam sue cause. non quia alia actione secundum rem agens esse dat et dat conservat, sed quia non habet aliquid cogentes ad fieri sui esse, sed idem ipsum, ita quod id ipsum in agente quod est causa fieri esse causati ex quadam directione ad ipsum et coniunctione cum ipso, id ipsum ex permanentia in eadem directione et coniunctione est causa conservationis ipsius esse causati. itaque sicut ipsa virtus agentis et eius directio et coniunctio cum causato est eadem numero manens, sic et actio sua eadem, et causatum manens una et eadem numero. et similiter ipsum causatum potest hic quod cum effectus receptus esse a sua causa tunc dicitur fieri causatum et est creatio vel causatio, deinde incipiat autem conservatio. nec tamen agit aliud agens postquam causando fieri quam modo conservari, nec econverso. itaque sicut ex parte agentis id sit re facere et conservare, sic ex parte causati idem sunt re fieri et conservari, differentia autem sola ratione. et hoc quemadmodum cum sigillum imprimitur aque, ex contactu partium aque ad pressionem sigilli fit in aqua sigilli figura, et eodem contactu conservatur in esse quam diu manet ille contactus, absque omni influentia et absque omni actione de novo fieri precedente ab initio inquam quod figura ista prius ipsa conservetur in esse. et sic absque omni successione et innovatione non solum ex parte ipsius esse fieri sed etiam ex parte fieri et esse fieri continue, quod non solum ipsum esse est simpliciter et totum simul sed et ipsum fieri, quod prius habet esse et deinceps conservari. sic esse causatum rei create alterius a tempore et motu et eorum que annexa sunt eis in quantum huius simpliciter est et totum simul absque omni successione partium vel in se vel in fieri sue conservationis, ita quod in eodem instanti quo ei subtrahitur sua causa nec ad eam dirigatur et coniungatur sic prius cadit in nichilum. unde si sol in eadem directione et oppositione esset continue, non esset in aere nisi unicum lumen generatum et conservatum unico simplici fieri, si tamen fieri dicitur possit, immo vero non debet dici fieri nisi quo ad primum quod per modum non quo ad totam temporis successionem debet dici conservatio absque omni factione. nec autem quia sol non manet sed continue movetur, ideo lumen numquam est in aere in facto esse sed semper in fieri alterius et alterius partis lucis secundum aliud et aliud fieri. Dicendum ergo breviter quod creatio et universaliter omnis causatio et conservatio in causato prius sunt eadem actio et in causato sunt eadem passio, differentes solum secundum rationem in talibus autem causis non.

Utrum esse existentie substantie accidentis sit aliud ab esse existentie 9
sui subiecti. Et arguitur quod non. Nam in metaphysica dicit philosophus quod accidens non est ens nisi quia entis est, ergo eadem ratione non est existens nisi quia existentis. hoc autem non esset si existentie accidentis esset id et non aliud quam subiecti. Item 6 topicorum dicitur: unius rei unum est esse. cum ergo substantia quo ad accidens haberet accidentia unica sit, ergo et cetera. Contra si accidens non haberet ad esse existentie quam subiectum, tunc transubstantiatione facta in corpore Christi.

tunc non manente accidens panis vel vini sine subiecto. quare non manet nisi habito quod esse existentie. quod est falsum. — Hic ubi michi primo considerandum esse differentia inter esse essentie et esse existentie et inter esse et id quod ipsum est. — Et est id quod esse est iunctum ... id quod cuiusque respondet nomine suo secundum se. Esse vero est ipsum esse participatum quoddam divini esse. quod ipsum esse in se ipsum est quedam similitudo divini esse et dicitur essentie. non autem inquantum sic addito ei non quo ad rem quam importat huiusmodi similitudo. Est autem ista participatio divini esse in essentia esse existentie. idest ipsum esse est extra divinum esse secundum rationem cause formalis. quare per ipsum esse essentie ut per actum sibi proprium esse dicitur hoc id quod res est. exponens suum generis quod sit ens. et non essentia proprie dicta non solum significat compositionem essentia causata existentia quod est secundum se et ex id esse sicut ex materia et forma. sive ex quo est et quod est et dicitur compositum huiusmodi entis. et id esse abstractum per intellectum ab eo quod est. quod dicitur generaliter substantie quantitatis et qualitatis et aliorum. est esse analogice participatum a rebus .x. predicamentorum. similiter id ens abstractum ab ente quod est substantia quantitas etc. est ens quod analogice predicatur de .x. predicamentis. Est vero dicta participatio esse existentie idest est similitudo producta a divino esse secundum rationem cause efficientis quare per ipsum ut per suum actum essentialem essentie igitur esse est accidit esse producte. quod esse existentie abstractum ab existentiis et similiter existens a rebus existentibus .x. predicamentorum analogice participatur ab eis. Et utrumque horum esse est duplex. quoddam enim est esse essentie et existentie simpliciter dictum. quale esse habet materia et forma sive substantialis sive accidentalis in composito. quoddam vero est esse subsistentie quod est compositi et rei in se subsistentis. et differunt in hoc quod existentia simpliciter est in composito sive coniuncto. subsistentia vero in separato. ad quorum ... quod similiter dicitur esse essentie et esse existentie simpliciter dictum. cum esse quodcumque non sit proprie essentia. sine proprio esse essentie quod est proprius actus eius quo essentia dicitur. sicut albedo est proprius actus quo aliquid album dicitur. sic ergo non potest esse album nisi habeat albedinem. sic non potest dici esse ... nisi habeat esse proprium essentie. et similiter de esse existentie. quotquot ergo sunt essentie in eodem. et similiter quot existentie. sive de partibus substantie sive accidentibus. tot necesse sunt esse essentie et tot existentie in eodem. licet unum eorum sit principale respectu aliorum. sicut una essentia est principalis respectu aliarum. Si enim accidens non haberet nisi solum esse substantie nullo modo compositum esset unum ens per accidens. sicut dicitur ens vel unum simpliciter a forma substantiali. in eo quod dat toti composito ex materia et forma substantiali suum esse et unitatem. sic dicitur esse ens et unum per accidens a forma accidentali. in eo quod dat toti composito ex substantia et accidente suum esse et suam unitatem. — plane autem patet hoc de accidentibus in sacramento altaris ... simpliciter concedere. Sed ulterius distinguo. aut ergo habebant idem esse prius in substantia panis et sic habeo propositum. aut non. et sic id esse est de novo acquisitum. hoc non nisi per generationem naturalem. aut per creationem. aut per remotionem prohibentis. non primo modo aut secundo ut patet per se. nec tertio. tum quia esse totum non repugnat esse illorum que sunt in eo. et ideo nullo modo est prohibens. tum quia removens prohibens non agit in id a quo removet id. sed expoit cum sue nature. esse autem ad rem ab eo cum est quod non fuit prius sibi esse. si non procedit in esse per actionem alicuius agentis. ipsa res que erat prius in potentia. sed ipsam producit in esse. simpliciter de non esse. sed in actum potest procedere vel agente eo a quo removetur prohibens vel agente alio. quod non potest esse nisi creans vel generans. ergo ut prius. unde si quis per solam actionem amoventis prohibens procedit de potentia in actum. hoc non est quia eam quod non est nisi in sola potentia de novo esse acquirit. sed quia existens in actu uno modo est in potentia ad existendum in actu alio modo sicut patet de partibus huiusmodi generis in toto. que per solam solutionem continuitatis

stantis sunt plura in actu. et hoc quia prius erant partes plures per continuitatem. sed modo sunt partes distincte. nec valet id quod aliqui obiciunt quod accidentia existunt et subsistunt quia sunt in existente et hoc toti est per unum esse existentie. quemadmodum cum natura extensa est quia subicitur extensioni quantitatis. ut extensa quia formaliter est ipsa extensio. alia vero accidentia et quecumque forme substantiales sunt extense quia sunt in extenso. hoc tamen non nisi una extensione formaliter que est quantitatis. et ideo ut dicunt quemadmodum diversa participant esse existentie diversimode existunt. sicut quecumque diversa participant esse diversimode sunt entia. unde substantia existit quia formaliter competit existere. Quantitas vero quia est mensura existentis. qualitas quia est modus quidam existentis per se et sic de ceteris. — Et est dictum quod magis facit pro nobis. licet enim non sit extensio substantie nisi substantie quantitate nec in accidentibus nisi quia sunt in quantitate. nichilominus tamen quod proprie extensionis habent materia et accidentia in natura et essentia sua. licet non nisi per extensionem quantitatis. materia enim substantie quantitate habet partem iuxta partem. sicut et quantitas. et alia et alia partes substantie alia et alia partes quantitatis. et similiter accidens in quantitate existens ut albedo. habet partem continue iuxta partem. et eodem modo licet materia habeat esse a forma. tamen habet proprium esse. licet non nisi per formam. et habet id per se sicut per virtutem divinam existeret sine forma. et accidentia licet sic diversimode habeant substantiam in ente et existente diversimode dicantur esse et existere. non propter hoc sed quia habent propria esse diversa quibus existunt licet non nisi in substantia. que si sibi retineret cum per divinam potentiam existunt sine ea ut patet in sacramento. — Ad primum quod accidens est et existit quia est in ente et existente. verum est. non quia non sit ei proprium esse ut concludit argumentum. sed quia quo ad id quod est et quo ad id quod est per essentiam et existentiam nullo modo est per naturam. nisi quia est in eo quod est et quod existit per se. — De esse autem subsistentie procedit secundum argumentum. de quo est sciendum quod in composito formaliter est a forma dante et causante suum esse essentie et existentie illi cuius est et hoc separati et distincte. ita quod id esse quod est essentie vel existentie simpliciter inquantum est a forma simpliciter est esse subsistentie inquantum dat id separari et distincte. Sed tale esse quod est absolute et a forma absoluta et tale est in creaturis. quod est relativum et a forma relativa et tale solum est in divinis. et ubique non est in uno supposito nisi unum esse subsistentie. licet possit habere esse essentie et existentie —

·10· Utrum substantia possit esse causa accidentis existentis in eo. Et arguitur quod non. quia quod est in potentia ad aliquid. eo quod ipsum huiusmodi sit non ens. id non potest esse causa ut sit id. sicut non ens non potest esse causa sue entitatis. sed substantia ex se solum est in potentia ad suum accidens. ergo non potest esse causa ut in actu sit id. sicut autem esset causa sui accidentis. ergo etc. — Contra. voluntas movet se ipsam in actum volendi qui est accidens eius. cum ergo sit causa sui actus volendi. ergo etc. — Ubi michi hoc esse distinguendum quod secundum philosophum .5. metaphysice substantia est causa esse et esse suorum accidentium non solum ut materialis sed etiam ut efficiens. sed aliter et aliter. quod enim est causa materialis accidentium hoc habet ex natura sua et ex se. quod vero sit causa efficiens eorum hoc habet a generante producente ipsam in esse. imprimente ei virtutem causandi effective in se omnia accidentia. Et sic iterum michi distinguendum quod substantia subiecta accidenti considerari habet dupliciter. uno modo ut habet in se per se virtutem agentis sibi influxam. qua nata est id accidens producere de potentia ad actum. et sic est in se summe dispositum et in potentia accidentali ad id accidens. alio modo ut est ad ipsum in potentia per se. et de hoc ambobus ... me expedio. dico quod substantia nullo modo est causa sui accidentis. nisi sicut materia existendo ad id in potentia remota et essentiali. propter quod egeret ut vadat de potentia in actum per id accidens essentiali transmutatione extrinseca. — Sed iste modo in quo consistit difficultas questionis. sic dico dividendo questionem in duo membra. quorum primum est de potentia et modo causandi accidens quod est iam actu in ipso subiecto. Secundum vero est de potentia et modo causandi accidens quod non dum est actu in subiecto. Quo vero ad primum dico quod sicut procedit cursus et ordo nature quod quandocumque ad aliquam formam sequuntur aliqua proprietates. aut

actionis. generans rem sub illam formam. generando sic causat summe disponit quod quantum est de se fit ipsum accidens ad id accidens. causa existente materie disponendo ipsam ut sit necessitas ad receptionem illius accidentalis. quod ex parte forme disponendo eam ut sit necessitas ad illius accidentalis productionem de potentia materie. ut generans ignem sic disponit materiam. ut sit necessitas ad recipiendum levitatem et caliditatem. que sunt proprietates consequentes formam ignis. et similiter formam ignis. ut sit necessitas producendi calorem de sua materia. et ideo ignis statim cum generatus est. generat de potentia que sue materie adherent materie de potentia ad formam substantialem in ipsam formas accidentales. sed quia hoc non facit nisi in virtute generantis ignem sub forma ignis. ideo formarum accidentalium generatio attribuitur generanti formam substantialem. quando dicitur generans rem dat ei accidentia propria et operationes propria attribuuntur autem forme substantiali. ut sequela sue. quando dicitur quod formam substantialem necessario consequuntur sue proprietates et proprie operationes. quia autem ad formam accidentalem que est levitas per eundem modum sequitur propria operatio. que est mutari sursum. ideo similiter dicitur quod generans leve. dat motum levi et per motum localem proprium illi. licet cum agens proxima talium accidentium et operationum sit ipsa forma rei. sive totum compositum ratione forme tamen. Et sic quo ad primum membrum questionis respondeo. quod omnis substantia est per suam formam causa agens et efficiens suorum accidentium propriorum et consequentium. concurrentibus esse ipsis agentibus primis que ipsis ad hoc disponunt secundum dictum modum. — Quo vero ad secundum membrum questionis de modo et ratione causandi accidens. quod non dum est in subiecto nisi secundum potentiam tamen. in quo videtur esse maior difficultas. dico quod substantia generata sub forma substantiali. si dicto modo non fuit causa sub actu suorum accidentium et operationum. hoc non contingit nisi quia sustinuit impedimentum. quo amoto quia de se agnoscente etc. licet iam cessavit et sit absens. summe dispositum est recipiendo in se et sub materia et sub forma virtutem generantis sub predicto modo. statim sub forma sua actione et sub materia sua passione causat huiusmodi accidentia et operationes. ut si ignis sub forma substantiali possit sustinere aliquod impedimentum. nec similiter consequatur cum caliditas aut levitas. amoto impedimento statim agente se ipso sub predicto modo. fiet calidus et levis. quod patenti patet de forma operante consequente formam gravitatis et levitatis. Et potest eodem modo dici quod voluntas formaliter libertas sive quod est vis quedam in ipsa accidente libertate voluntas ... in ipsa ... ei in hoc virtutem suam ad causandum proprias operationes sub dicto modo potest movere se et reducere de potentia volendi ad actum volendi. et est tota voluntas movens et tota mota. secundum movens ratione quod est libera. que est formaliter in ipsa. mota autem ratione quod natura. que est materialiter in ipsa. et hoc cessante impedimento. — Sed aliquid est ad quod de suo actu quo operatio est. cum sit in actu perfecto sub forma. que nata est operari. potest impediri dupliciter. scilicet per impedimentum positivum. quemadmodum impeditur grave per obstaculum ne descendat. et per impedimentum privativum. quemadmodum impeditur lux ne illuminet. quando non habet illuminabile sibi presens. primo modo impeditur voluntas per coactionem. secundo per ignorantiam. quod obiectum volitum est sibi absens. quod non est natum sibi presentari. nisi per scientiam vel notitiam in intellectu. et hoc accipitur duplex involuntarium .3. ethicorum. scilicet per violentiam et per ignorantiam. — Ad argumentum cum dicitur quod est in potentia ad aliquid etc. dico quod verum est nullo modo recipiendo ad hoc virtutem ab alio. per quam id faciat. sed substantia ad hoc recipit virtutem prius comproducente. et cum impeditur amoto impedimento. bene potest id sicut dictum est. — Et quod assumitur non ens non potest esse causa sue entitatis. dico quod verum est. dum tamen nullo modo est. sed substantia aliquo modo est relativa accidentis. per virtutem sibi influxam. ut patet ex predictis. — Et per hoc patet solutio ad id quod aliquis obiciunt. scilicet quod de potentia in actum. oportet quod prius sit in actu sub id. dico quod verum est vel formaliter sicut ignis prius calidus est in actu. quam calefaciat aliud. vel virtualiter sicut sol. et sic est substantia. — Similiter ad tertium quod aliquid ad duo sive entis ipso

Et sic voluntas est potentia simpliciter activa quia libera. et secundo passiva. et hoc dupliciter. primo a se ipsa quando de non volente fit volens. secundo ab obiecto. quando ex obiecto sibi coniuncto non per actionem ipsius obiecti sed per actionem propriam voluntatis. suscipit delectationem gaudium et huiusmodi.

faceret se in actu sub aliquo esse dignior causa. dico quod licet sine virtute esset prius ... nunc autem quia est prius virtute id ideo quodammodo perfectius hoc id. licet sub aliam rationem. quemadmodum unumquodque perfectius habet esse in sua prima causa. licet sub alia ratione quam in se ipso. ut dicit augustinus super genesim ad litteram 1. quod factum est in ipso vita erat. et quo ad hoc faciendum se de potentia in actum perfectius est sub alium actum. quam sub alium actum que fuit. licet utrumque pertineat ad integritatem sue perfectionis.

·11· Utrum potentia dicatur ab anima substantia spiritualis creata. Et arguitur quod non. quia substantia maioris est virtutis et efficacie ad agendum quam quodlibet accidens eius. si ergo substantia spiritualis potest in aliquod opus per aliquod accidens additum ei. ergo multo fortius per suam essentiam. sed id quo potest in opus est sua potentia. ergo etc. — In contrarium est quod potentiarum anime quedam sunt alligate organo. quedam vero non alligate. substantia autem anime non potest sic distingui. quia est perfectio totius corporis substantialis et nullius organi. et item potentiarum alligatarum est differentia specifica. ut visus et auditus. ita quod si oculus esset animal. visus esset eius anima. et similiter si auris esset animal. auditus esset eius anima. et differunt specie propter visum et auditum. visus ergo et auditus differunt specie in re ipsa. non ergo sunt anime substantia. quia ipsa anima ipsa non diversificatur. — Ad huius questionis intelligentiam sciendum quod secundum philosophum in .2. et .9. metaphysice duplex est genus potentiarum. ad quas omnes potentie debent reduci. scilicet potentia activa et passiva. que in aliquibus sunt pure tamquam in extremis. in quibus inveniuntur primo et per se. in aliquibus vero permixte tamquam in mediis. in quibus inveniuntur secundario per attributionem ad illa prima. — Potentia activa primo et per se invenitur in primo agente. in quo sua potentia ita est pura. quod est sua essentia. eo quod si in aliquo differret in re faceret compositionem. et reciperet id compositum non agens per se simpliciter et absolute. sed per aliud sui. et ita non esset agens primum. sed oporteret reducere ad agens omnino per essentiam suam. ad quod omne agens aliud habet reduci. ita quod nullum aliorum sit omnino agens pure per essentiam suam. sed per aliquam participationem potentie a potentia primi agentis. et propter hoc agens primum caret omni ratione potentie passive et semper est in sua actione. et quia potentia et actus in quolibet dividunt ens. ad idem genus entis debet reduci. et ideo ipsa operatio sicut et ipsa potentia est ipsa sua substantia. quoad autem ad agens extra hoc quod est in potentia activa. aliquo modo est in potentia passiva receptiva. ita quod completa ratio potentie active non habet sine passive et alicuius receptive. per quod de potentia quodammodo reducatur in actum. propter quod quantum est de se non semper est in actu. sed solum cum forma est in actu per aliquid. sicut enim quod dicitur .2. de anima. omnia patiuntur et moventur ab activo. sicut est in actu. hoc ergo modo loquendo de potentia activa. nullius creature substantia agentis est sua potentia. ut se ipsa simpliciter et absolute ex se agat. non per aliquid sui quo fiat in actu. aut sine admixtione alterius exeat in suam operationem. et sic substantia spiritualis non est ipsa sua potentia ad sic agendum aliquid. scilicet ex se ipsa et per se ipsam. nec per consequens est principium agendi in actum ut per ipsam agat compositum. sive se ipsam solam. aliter enim sua substantia esset sua actio. et esset semper in actu. — Quod tamen aliqua creata natura sit ex sua essentia potentia agendi in actum necessarium est ponere. ut cum ignis calefacit calore. ut potentia calefactiva. ipsa esse caloris est ipsa potentia calefactiva in igne non aliquid additum ei. aliter enim de illo addito esset querere eadem. quod si negaretur quod procederet in infinitum. unde in formis substantialibus que sunt principia agendi in composito ipsa esse earum est ipsa potentia qua compositum agit suam propriam et per se actionem debitam ei ratione forme substantialis. ut quod ignis ignem sibi similem de materia generet. similiter si aliquid sit natum agere ex se et per se sed non sine admixtione alterius. ut ei in quo agit vel ei quo agit non oportet quod aliquid sit esse ei. et ad potentiam qua agit. et tamen actio non est ipsa substantia. nec oportet quod semper sit in sua actione. exemplum de primo est in calore. qui si esset per se separatus et calefactivus. non tamen esset sua actio. nec semper esset in sua actione. quia requirit ad eam id in quo agit. ita quod nisi illi approximetur. non ageret. et tamen talis actionis causa esset calor per suam essentiam. secundum avicennam .6. metaphysice. exemplum de secundo est in operibus anime intellective. ut iam patebit. — Potentia vero passiva primo et per se invenitur

Augustinus .4. de trinitate c. 4. dicit quod in actibus quod non dicitur ... restat ut quia accidens dicatur ut magnitudo et qualitas et ad aliquid. sed relatio ut relatio non dicitur accidens. quia sic non esset in re. restat quod ut dicatur ratione sui fundamenti. ergo relatio in creatura in re est ut fundatur. secundum intentionem augustini.

inueniť ip̄a mᵃ in q̄ sua po᷑ ita ē pura · q̄ ē ip̄a eē
mᵉ sʒ sola po᷑ respectiua ad formā · q̄ nullā rē
apponit nᶜ cōpōʒ aliquā in re · nā sī re abᵗᵃ differēt
pō eēt act᷑ · ⁊ forma in mᵃ ⁊ mᵃ eēt ī pō ad eā · ⁊
de illa pō eēt eadē qō ⁊ p̄cedet ī infinitū · alr̄ ē mᵃ
nō eēt ī pō p se sʒ p additū · ⁊ sic oēs pōē paᵘᵃ᷑ aʒ
reducē · ad pᵐ patiens ul' potēs p eēʒ suā sic ⁊ ac-
tiuā · tn̄ sic mᵃ p eēʒ suā ē pᵐ susceptiū ⁊ imediatē
formaꝝ sbaliū · sic cōpositū sbale ex mᵃ ⁊ forᵃ ex
se p eēʒ suā · ē pᵐ susceptiū ⁊ imediatē formaꝝ
accītaliū · ⁊ silr̄ forē separate a mᵃ · alias eēt abire
in infinitū · = pō p̄mixta inueniť ī mediis q̄ pᵗᵃ
capiūt poᵃᵉ actiuaꝝ ⁊ pᵗᵉ paᵘᵃ᷑ p q̄ndā attributōē ad
ista · ⁊ tāto magis pō actiua q̄nto magis appro-
pinquat in eē pᵒ agenti · ⁊ tāto magis pō paᵘᵃ q̄nto
plus appropinquat p̄me mᵉ · sʒ q̄ dᵗ phūs in fine · de me-
taphisica sūat mᵃ · nl' ad ē pt ipāʒ · sinō · sba · s · pᵃ
agens ⁊ forᵃ · nl' aᵒ ē quā ea · q̄ uō mediū p̄por̄le
ih q̄ p̄p̄e sic unīqʒ · mediū at ē oē agens creāt
q̄ nil plus queniť cū pᵃ mᵃ q̄ sēp de se p suā
eēʒ · ī pō paᵘᵃ ē ad p̄mū recepť sic pᵃ mᵃ · nl' a
ī pō ~~paᵘᵃ~~ ē actiua ē exnuda eēntia sua q̄admod
pᵐ agens īmo sigd cātū agit p eēʒ suaʒ ipʒ
de se solū ē ī pō agens · ⁊ p aliq̄ trāsmutatōʒ acci
dit ei q̄ fiat agens in actu · ⁊ hᵃᶜ q̄ ē ī pō agē
di ī aᵒ · sic calor in igne · aut q̄ indigʒ approximatiō
ne in quaʒ agat · sic calor si eēt absēs · at q̄ in
digʒ ut determineť aliqᵒ · qᵒ fiat ī eo pō ad elicien̄d ac
tōʒ determinatā · cū p̄p̄iū ⁊ determinatū obʒ · ⁊ sic queniť
ī actōibʒ aīe intellectiuis ul' sēsitiuis · ad quas nō ht
aīa exnuda eēᵃ sua aliq̄s pōs determinatas · n̄ aliqᵒ
aᵒ determineť · qᵒ respiciat determinať obʒ · ⁊ determinatū ac
tōʒ · ita q̄ ei sba q̄ una ē sʒ rē · sʒ diuisas determinatōēs
sortiť pōʒ diuisaꝝ poᵃꝝ · intellectiuaꝝ ⁊ sēsitiuaꝝ · cū
ī radice nl' pō sit ī ipā n̄ simplex ei sba · q̄ nō poit
sr̄ eēʒ ei n̄ solū rᵐ · ad diuisos actus spē · ⁊ hʒ ē q̄
dr̄ ī liᵒ de spū ⁊ aīa · dr̄a ē sp̄s intellectual' · q̄ sʒ officiū
sui opis uarijs nūcupať noibʒ · dr̄ nāqʒ aīa dū
uegetat · sp̄s dū cōteplat · sensus dū sentit · ⁊ c̄ ·
Et · x · de t̄ · dᵗ aug · memoᵃ intellᵃ ⁊ uoᵗᵃˢ una sūt
uita · una eēᵃ · ⁊ c̄ · q̄ · mēs notitia ⁊ amor ī aīā
sbalr̄ sūt · Et saluať ī h̄ exp̄ssiᵒ trinitatis ī ūgo · ī
unitate sbe · ⁊ trinitᵗᵉ poᵃꝝ plaꝝ īt se p suos actus ·
Et sigs cōsideret gradus ⁊ ordinē aīatoꝝ · sʒ digni ⁊
nobili' p̄fectu ⁊ ip̄fectius poterit inuenire poᵃˢ istas di
stingui ī eod̄ nō ex solo rᵘ ad actᵘ ⁊ obā · sʒ iā exposit
modū · sʒ ī ex nā ei · cū n̄ · forᵃ q̄ ī unoqʒ dat actū
eēndi sit ē pⁿᵐ opandi · ignit dat actū eēndi · dr̄
eē · igᵐ uō ē pⁿᵐ opandi · dr̄ pō · forᵃ at ī q̄ eē sbale
cuiuiqʒ aīate rei stat ī suo gdu ē ei spēcᵃ dr̄a ·
sʒ gnē aīati · g̊ illa eadē spēcᵃ dr̄a · inqᵐ ē pⁿᵐ p̄p̄e
opatōis · ē pō in illo · cū g̊ in liᵃ cōrluū · quāto pᵗi
stat ī eis descensus sʒ gnē · tāto sic p̄forᵃ · ⁊ ī dr̄e
specifice · oīuʒ sr̄ioꝝ · inueniāť sʒ gdūʒ intitōis · eē
eminētores · ī aliqᵒ infioꝛi · ut ī p̄fectissimo aīato
q̄ ē hō · sic g̊ dr̄e ita ⁊ poᵉ · necē itaqʒ ē q̄ dr̄e
spēcᵉ · ut poᵉ uegaᵗᵉ · senᵗᵉ ⁊ poᵗᵉ · ī simplici eēᵃ aīe poᵗ
sūt distincte solūʒ sʒ gdūs intētonū ex nā rei · q̄ad
mod · trigonū ī tetragono · ⁊ tetragonū ī pētagō · sʒ phʒ · igᵐ
sʒ ūn eoꝝ q̄ cat cū uegeᵗˡⁱ sʒ alī in aīāʒ senᵗᵃ ⁊ distīgť
a uegetabili · ⁊ sʒ terciūʒ p̄ficiť suū eē ⁊ distinguiť
ab utroqʒ · g̊ sʒ eadē · poᵉ ut poᵉ · uegetatiua · sēsitiua ·
⁊ intellectiua ī simplici eēᵃ aīe poᵗ sūt distincte solū
rōe · ⁊ rᵘ quodā ⁊ nā rei · = Ad scd̄ū at quo dr̄a de
terminatōe in eē aīe · determineť rōes poᵃꝝ · quaꝝ ex se
ipā nullaʒ determinat · recoled̄ · q̄ sba aīe nō dr̄ eē

ipā ei pō · q̄ ex se sn̄ oī ad miclo p̄cedat ī actū · h
n̄ · soli dī ē p̄p̄iūʒ · sic dēm ē · vn̄ pʒ de scōt arguetūʒ
q̄ nos sic · Sicō se ht eē ad eēʒ · sic opari ad pōʒ · g̊
cōp̄mutata p̄porōe · sic se ht eē ad opari · sic eē ad
pōʒ · sʒ in solo dō suū eē · ē suū opari · g̊ ī solo dō
eē ē ipā ei pō · = Et ē respōdēd̄ distiguēdo de pō · q̄
ē q̄dā pō · q̄ ex se suffic sn̄ oī ad miclo extiori p̄cedet
ī actū suūʒ · alia uō ē q̄ nō p̄cedit ex se sn̄ oī ad
miclo · de pō pᵒ mᵒ tenʒ illa cōpatō ⁊ p̄mutata p̄porᵒ
⁊ cōclō · de pō 2ᵒ mᵒ illa cā sūt fl'a · q̄ eē n̄ differt
re ab eē · sic opari a pō · nᶜ eē ē idē cū opari · sic
eēntia cū pō · nᶜ pt ī secū ii q̄ ī aīa eē n̄ est ipā ei
pō · sic ī aīa dō · ⁊ h ūeꝝ ē · cū g̊ aīa ex sba nēc sūt · abᵗᵉ
ut sba ē nō determinaʒ sibi actūʒ · sic nᶜ mᵃ formā · q̄
ut dᵗ cōm sr̄ pᵐ phiroꝝ accidit sbe sue · s · mᵉ · ut
sit ī pō oīs forme · q̄r nᶜ rōʒ poᵉ · oʒ g̊ eā aliq̄ de
tinari · ut determinate ad actūʒ determinať · hat rᵘᵐ · ⁊ p
h rōʒ poᵉ · ad cui' intellectū sciēd̄ q̄ poᵃꝝ aīe q̄dā sūt
actiue · ut intell's agens ⁊ uolūtas · alie sūt paᵘᵉ
poᵉ actiue nō sūt ī aīa · p determinatōʒ alicui' īfor
matiuis · sʒ p nālē determinatōʒ ad unū obʒ · ⁊ ad unaʒ
rōʒ agendi spē · eē ipʒ · ut sba aīe · igᵐ nālr̄ inclinať
ad actū uolendi bonū · ut bonū simplr̄ ul' apparēs ē
uolūtas · igᵐ uō nālr̄ determinať ad actū · abstrahēdi
spēs intelligibles · a fātasᵗᵉ ē intell's agens · ita q̄ obiis
absentibʒ necē ht aīa absqʒ utraqʒ actōe ma
nē · = poᵃꝝ passiuaꝝ · q̄dā sūt intellectiue · alie
sēsitiue · Intellectiue sūt ī aīa p se ex determinatōe spēꝝ
intelligibiliū · sʒ diuisos modos intelligēdi differentes · sp̄ ·
ita q̄ sba aīe inqᵐ ē receptiua taliū spēꝝ · ē pō re-
mota ad intelligēd̄ · igᵐ nt uō actu īformať · ipis
spēbʒ ē pō p̄p̄iqua · = poᵉ uō sensitiue sūt ī aīa
ūmo poti' ī organo cōposito · sʒ radicalr̄ p aīaʒ ex
dispōe ipi' organi · p q̄ ī ipō fit pō poᵉ determinate
ad determinatū obʒ · ⁊ ad determinatū actūʒ sentiēdi · ut ī
oclō ad colores · ⁊ ad actū uidendi · eadē · n̄ · dʒ eē pō
organi ⁊ obi · eo q̄ organū sentiēdi · ē meᵃ pō sēsi
biliūʒ · cōrioꝝ · igᵐ hui' ē susceptiuū spēꝝ sēsibiliū
sn̄ mᵃ ⁊ ē pⁿᵐ sentiēdi · vn̄ plāte n̄ sētiūt q̄ ca
rēt hui' medietᵗᵉ ⁊ excellētie sēsibiliū q̄ de sūt
hui' p̄porcōʒ corrūpūt sensuʒ · 2 · de aīa · sʒ ut ī actūʒ
p̄cedat p talē pōʒ · ī cui' ē · h nō pt sufficiēť ex
rōe poᵉ · q̄ cū sensus ⁊ senᵗᵉ seorsuʒ acciplūť ·
utrūqʒ eoꝝ ē ī pō tm̄ · ⁊ tunc fiūt actu · cū ex ip̄is
un̄ fit · ita ut sic dr̄ · 2ᵒ de aīa · sēsibil' actū ⁊ sē
sus fit un̄ ⁊ idē · eē uō eoꝝ nō idē · q̄r cū un̄ n̄ po
ssit fi · p sbaʒ sensus ⁊ sēsible · q̄ sensible sʒ rē nō
ītrat sensuʒ · oʒ q̄ h fiat p spēʒ eī · q̄ sensible īfor
mat sensuʒ · dnr̄ g̊ poᵉ sensitiue organo alliga
te · eo q̄ ī pō determinatōis eaꝝ · sic dispō organi corᵗˡⁱˢ
poᵉ uō intellectiue dnr̄ ab organo abᵗᵉ · q̄ nulla
dispō corl' · ē ī pō determinatōis eaꝝ · = Ad argᵐ ī opp ·
pʒ q̄d dēm · nā cū dᵗ q̄ poᵃꝝ q̄ sūt organo alligate ⁊ c̄ ·
dēm q̄ h nō ē n̄ rōe diuise determinatōis · ⁊ q̄ t assuīť
q̄ si oclus eēt al' ⁊ c̄ · ueꝝ ē · ⁊ h q̄ uisus ē sba alicuiᵘˢ
sʒ · n̄ · eēt sba ī aīa · nō eēt aīa alicui' alis · ⁊ q̄ ī
fert q̄ si oclus ⁊ auris eēnt alia differēt spē · solū
p̄p̄ ipās poᵃˢ dēm q̄ s'lime ē · cū · n̄ · sʒ aug̊ aīa tota
sit ī toto corē · ⁊ tota ī q̄lʒ pte corpis · dato q̄ oclus
⁊ auris quicte ul' distincte eēnt alia · n̄ possēt
differe spē · ex q̄ ~~eaꝝ~~ nūo siquicte · ul' eadē spē
sn̄ distincte eēt aīa ī alobʒ ·
Utrū articl's fidei possit determinari · Et arg̊ q̄ sic · q̄ · 12
un̄ dēm eē articl's fidei ē · ⁊ tn̄ determinare pbat ·
ō dmrō inniť lūī nāl' rōis · nō at notitiā articli
fidei · = Intelligēd̄ q̄ sʒ phʒ · g̊ · top · duplex ē disputatō · q̄dā
ad rē · de qua q̄r aliq̄d abᵗᵉ · q̄dā ad rōi q̄ri q̄r ad

aliq̄ suppōito · ⁊ sʒ ei suppōʒ arg̊ ad q̄situ · ⁊ sʒ h docet
diuisimod̄ respōdēteʒ rndē ad q̄sita · ⁊ pōʒ sustinē · si
pᵒ mᵒ q̄ō p̄ponať de articlis fidei · nullū · s · credēdoꝝ sup
pōndo · sʒ ī ūitatē oīo ī cogītā q̄redo · sic nᶜ plare aliq̄
articloꝝ fidei determinatiue ē poᵉ · nᶜ abᵗᵉ sīn dono g̊re
cdē · q̄ sūt de illi' q̄ in tm̄ facltatē nāl' rōis excedūt ·
q̄ g̊ra coꝝ p illa q̄ uidʒ ī nālibʒ plabilioꝛa sūt ei
quā ipā · ut pʒ īducēdo in singlis · p̄p̄ē q̄ ad intelligēd̄
ea q̄ sūt fidei g̊d uisdʒ eē nob' auctoritas · cū pᵒ in
eis q̄ fidei sūt cdam' · ⁊ ex q̄bʒ dā cditis coadsupta ·
ulterius pt hō ad alia cdita intelligēda · p̄cedē · ita q̄
ipā cdita q̄ sūt pⁿᵃ intelligēda aᶜᵗ possūt eē cōclōnes
intelligere · ex aliis cditis · q̄bʒ dā aliis eis aduictis · ut
sic nullū remaneat cdible q̄n possit eē intelligible ·
vn̄ dr̄ ys · 6 · n̄ cdiditis nō intelligetis · vn̄ q̄ dᵗ
ric · 1 · de trin · c · 4 · q̄ in huis q̄ sūt fidei nō desūt
rōnes necē · intelligēd̄ q̄ aliq̄ sūt fidei q̄ sūt eēntia
⁊ ī poˡᶦᵃ alr̄ se hre ul' huisse · ut oīa cdenda eē ē
nitatē · ⁊ p tīntia ad ītioꝛa dītatis · ⁊ ī talibʒ nō
de ē necīa rō · sʒ soli dō · ⁊ nulla pura nāli rōe inue
stigāda · absqʒ fidei suppōne · alia fidei sūt eē
na ⁊ necīa · nō simplr̄ ⁊ abᵗᵉ · sʒ ex dīe uoᵗᵃˢ de
terminatōe · q̄ poᵗᵉ fuit al'r se hre · si dō placuisʒ
ut oīa cdenda eē sacīnta · ⁊ redēptōʒ p xᵐ · ⁊ ad
ista nō sūt necīa arᵗᵃ · ē cdiblibʒ suppōitis · set
pbablia · ex q̄bʒ dā cōgentis · ex pte modi redēp
tōis · ⁊ n̄ie iustificatōis · accepta · = Scdō at mᵒ
articli fidei plari possūt · uidica rōe g̊nāte ueꝝ
intellēc ⁊ sciāʒ de ipis · q̄ applām determinatōʒ · q̄ sic pʒ
q̄ fides ī repugnʒ clare uisioni · ⁊ intellectui p̄ce
denti ex pte finis · ut · s · p̄p̄ ~~uitatē~~ articloꝝ de
claratōʒ · ⁊ p̄p̄etuā ūitatē cdat · q̄ sʒ g̊ fides n̄ ht
mitū · cū h uā rō pbʒ expimiť · ⁊ corruptū n̄ repu
gnat ipi intellectui p̄cedēti ex pte forᵉ · ⁊ nᶜ ūitati
cdibliūʒ · q̄ silr̄ repugnaret intellectui sbsequēti ·
sʒ p̄p̄e excedit p̄cedenteʒ ⁊ iuuat ⁊ p̄mouʒ sbsequē
teʒ · suppōitis · n̄ · eis q̄ fidei sūt cōgentia · ⁊ nāli
rōe cognita · ūitas nāliū · ūitati sr̄ nāliū nō repugnat
sʒ poti' īma ē ⁊ admiclū · nō ad fidē g̊nandā · sʒ fidē
suppōita · ad ipāʒ p̄spicuā intellectui faciēdā · ita q̄ sʒ
ric · q̄cūqʒ p̄ficiat intelligēᵃ ī notiᵃ cdibliū · sēp tn̄
ē fidei p̄mixta · q̄usqʒ euacueť ī uisiōe apte · īmo
ē ipā nāl' intelligēᵃ · eē ea q̄ nālr̄ sūt intelligiblia ob
scura ē · rᵃ uisiōis apte · ⁊ hīt se h ta · cdē intelligē
⁊ uidē · q̄admod̄ de si daliq̄ eclipsi ī a īstāte di
cat aᵗˢ nō uidēti illā · q̄ luna eclipsať · si p̄sumit
de ūitate dīcētis · statī cdit q̄ nō uidʒ · p oclis · n̄ in
telligit si ignorat cursus motuū celestiū · ille uō
q̄ intelligit l' sciat īuli q̄ luna eclipsať q̄n ē in
tali sigᵒ · ⁊ ī singlari uagō · q̄ mᶜ ē ī tali sigᵒ · tn̄ ad
hᶜ ignorat ī singlari sigtō · n̄ oclis suis uideat
illā · ita q̄ cā demrō de ūli ⁊ ptiⁿˡ uagō · ⁊ fides sūe
opio de ptiⁿˡ sigtō sil' stat absqʒ uisione de ptiⁿˡ si
g̊nato · sʒ cū ē tal' uisio de eadē euacuať fides sūe
opio n̄ sūt siml' · ⁊ sic p oēʒ eūdē modūʒ ī p̄pōito ·
fides · n̄ · nr̄a de ptibʒ ē · ul' · q̄ ptibʒ ī determinatis nob
ī hac uita · ut q̄ aᵗˢ un' hō est xᵖᵉ · q̄ aliq̄ una fe
mīa scīssima ē m̄r ei' · aliq̄ nā singlaris ē dītas ·
sʒ nl' indeterminatū ul' ī re ul' ī nob · fidē p̄capim' · ⁊ de
illo sigtō q̄ p̄mod̄ uidebim' · p̄p̄e fides ē · q̄ q̄d
p̄ura ⁊ intell's bn̄ stat · ⁊ q̄cūqʒ nālr̄ cog̊scam' · cōgtūt
sr̄ nālibʒ cditis · sicēt q̄ ea aplicare sciret ut
oʒ · uera at certissime cognita · cōiūcta aliis cognitis ·
ex suppōe signis ⁊ p̄digiis cōfirmata · q̄lia sūt cdi
bilia sʒ ric · bn̄ possūt g̊nare de oclōne ueꝝ ⁊ p
spicuū intellectū · ⁊ sciāʒ q̄ applām determinatōʒ · = Ad

pᵐ q̄ dēm eē ē articl's fidei · dēm · q̄ dēm eē abᵗᵉ nō ē ar
ticl's fidei · nᶜ ē cdible fidē simplr̄ · sʒ alicui sit cdible ·
q̄ intell's ei nō excedit nālē rōʒ · īmo ē ad h rō nl' ·
q̄ nouīnt phy absqʒ fidē · sʒ solū ē articl's fidei cū de
terminatōe · s · q̄ ē reparator humani g̊nis · ⁊ glificator ⁊
hui' · q̄ nāli rōe n̄ fidē suppōita plari n̄ possūt · = Ad
2 · dēm · q̄ arᵗᵘ fidei cōsidanť uno mᵒ · ut cdiblia solūʒ
sr̄ · ⁊ sic n̄ inituť n̄ lūī nāli · nᶜ determinanť · sʒ cdūť · alio
mᵒ cōsidanť ut intelligiblia p q̄ sūt cdita · ⁊ sic nō
tā inituť · lūī sr̄ nāli q̄ nāli · ⁊ sic ut dēm ē determinať ·
Utrū scīa sit q̄d cōpōitū ī intellectu · Et arg̊ q̄ sic q̄ 13
scīa successiue acq̊riť · g̊ ht ptes · quaꝝ una
acq̊riť p aliā · oē at hn̄s ptes cōponiť ex ill' · g̊ ⁊ c̄ ·
= Ite p scīaʒ assilať hō cōpōsito scīto · cōpōito at n̄
assilať n̄ aliquo cōpōito · g̊ ⁊ c̄ · = Q̄ nō cōpōit ex
mᵃ ⁊ forᵃ · q̄ nō ē n̄ forma · nᶜ ex accīte ⁊ sbo
q̄ nulli' ē sbʒ · q̄ sūt duo modi cōpōis ad quos alii hnt
reduci · g̊ ⁊ c̄ · = Dēm q̄ ē q̄dā cōpō q̄ ad cōponiť alti ·
⁊ ē q̄dā qua ad cōponiť ex aliis · loq̄ndo de pᵒ mᵒ cō
pōis · scīa ē q̄d cōpōituʒ · q̄ cōponiť intellectui sāe
tis sic accīs sbō · loq̄ndo de 2ᵒ mᵒ q̄ multiplex est
ut expōituʒ ē alibi · aᵗˢ illoꝝ queniť scīe aᵗˢ nō
illa · n̄ · cōpōne q̄ ē ex diuisis sʒ rē ī illo cōtibʒ ut
ex mᵃ ⁊ forᵃ de qua p̄cedit 2ᵐ argᵐ scīa nō cōpōit
q̄ ē forma accītal' · nō hn̄s mᵃ ex qᵃ sʒ ī qᵃ · ⁊ tn̄ ē q̄ō
n̄ an scīa sit cōpōita ex ptibʒ formalibʒ · ut una forᵃ
ex plibʒ formis · Et ē dēm · q̄ oīs forᵃ q̄ p agens nāle
at mᵒ nāli trāsmuᶜⁿᵉ q̄ ē mot educiť de pō ad actū ·
ptes ht igᵇʒ successiue ad ⁊ ad eē sibi acq̊riť · dr̄ens
sʒ cōpletū ⁊ ī cōpletū p̄ficiēdo de ī cōpleto ad cōplētū ·
quaꝝ ptiū diuisitas triplr̄ pt intelligi · at sʒ rōʒ · at
sʒ intitōʒ · at sʒ rē · = Pᵒ mᵒ ptes ht oīs forᵃ acq̊sita
p mod̄ intēsionis ⁊ remissiōis · q̄ p̄cedit de ip̄fcō ad
p̄fcm ī eadē forᵃ spēcᵃ mag̊ · n̄ · ⁊ mīn' ī forᵃ nūquā
dr̄nt spē sʒ nūō tm̄ · sic mag̊ albū ⁊ mīn' albū · lic
accītalr̄ mag̊ alba ⁊ mīn' · q̄ eq̊alr̄ alba · ⁊ tales ptes
bn̄ ht scīa · sʒ ex talibʒ ptibʒ tal' forᵃ nō ē cōᵃ cōpōita ·
q̄ ptes forē recipiētis · ī intēsione ⁊ remissiōʒ · nō ma
nēt ī ea distincte ab ī uicē sʒ suos g̊dus · ī q̄bʒ nate
eēnt stare ī diuisis n̄ sʒ rōʒ tm̄ · p̄p̄ mīn' intēsō manēt ·
ī mag̊ intēsō ūtute solūʒ · ita q̄ eē forē eidē cōsida
te sʒ rōʒ intisi ⁊ remissi · sēp existūt simplex · nō hn̄s ptes
dr̄entes · n̄ rōe tm̄ · q̄r cū dr̄ aliquoꝝ ī aliqᵒ sʒ rōʒ
tm̄ nō ponat cōpōʒ ī eod̄ · q̄admod̄ plalitas p̄nuʒ
p̄fcōnaliū ī dō · id ēo dō q̄ scīa ī intellectu n̄ ē cōᵃ cō
pōita ex talibʒ ptibʒ · q̄ q̄ successiue acq̊rať · alr̄ tn̄
sʒ rōʒ sūt h dr̄a ⁊ ī dō · q̄ ī dō cōpiūť hui' rōe ·
ut dr̄entes sʒ rōʒ tm̄ · ⁊ nō sʒ intitōʒ · nᶜ sʒ g̊dus · ī
formis uō cōpiūť ptes eēntiales ut dr̄entes sʒ rōʒ ·
⁊ g̊dus · = 2ᵒ mᵒ ptes ht oīs forᵃ q̄ ē spēs sʒ gnē ·
⁊ sūt ptes ille gn̄s ⁊ dr̄ia · ex q̄bʒ cōpōiť · nō ut re
dr̄entibʒ · sʒ intitōes tm̄ · ⁊ sic ē cōpōiť scīa · = 3ᵒ
mᵒ ptes formales q̄d h̄re nīse pt intelligi duplr̄ · sʒ rē
ul' q̄ ptes hui' sit eidē rōis ī toto · ut liᵃ ē cōpōita ex
diuisis ptibʒ quaꝝ q̄lʒ liᵃ ē · ⁊ sic nō ē cōpōita scīa ·
cū sit in simplici aīa · ul' q̄ sit alteri' ⁊ alteri' rōis · ⁊
de isto mᵒ ut cdō p̄tndit q̄ō diffinitō · ut · s · q̄ · lʒ pⁿᵐ ⁊
q̄lʒ cōclō h̄ant p̄p̄os hīt ī aīa ⁊ diuisos ex q̄bʒ integrť
un' · = Et ē dēm q̄ scīa simplr̄ q̄ ī eod̄ scāte cōtinʒ oē g̊
scīe · ut g̊matica logica ⁊ c̄ · sʒ mᵒ diceť eē cōpōita ex
ill' · ⁊ nō ē h cōpō ad q̄ q̄dā aggratō · de scīa at q̄ est
una ab unitate sbi · sciēd̄ q̄ scīa nō dr̄ una n̄ p̄p̄
unitᵗᵉ rōis ⁊ mōi cōsidandi eē sbʒ unū · ad q̄ p̄la at
buūť sb illa rōe forᵗᵘ · ut dr̄ in 2ᵒ p̄stioꝝ · uni' igᵐ
uni' · i · sʒ unā rōʒ cōsidandi una ē scīa · vn̄ si sit aliq̄
diuisa q̄ nō q̄ant in cōi rōe cōsidandi nō hnt uniꝰ
hītuʒ scīe in aīa · ut moral' scīa ⁊ mathecᵃ si uō
fuit un' sbʒ ⁊ c̄ p̄p̄ tn̄ diuisas rōes cōsidād̄ ī nō ht
uniuʒ hītuʒ scīe in aīa sʒ diuisos · ut nāl' scīa ⁊ astᵒ
logia · igᵐ abe cōsidať motuʒ celestiū diuisimod̄ · · s rē

mathematica et quod considerat de per se esse, et non de esse simpliciter et de omnibus entibus secundum se communiter considerandum ut ens unius habitus generat, et similiter quilibet aliarum superiorum rationum. Et est quia scientia stans in speculatione unius habitus componit potentias contrarie existentis, et contraria non dissimiliter ut individua, ut grammatica et grammaticam [illegible] et placita quilibet talium habituum sufficienter acquiritur per te propter [illegible] non talium est quod unum sic compositum exillo. Et est dicendum quod quilibet scientia que est habitus in speculatione sicut consistens unius est et simpliciter [illegible] contraponere exclusus supra ut patet ubi in mathematicis in ipso, ut quilibet habitus affectivus et virtus omnis forma sicut dicens est, ita quod per primum actum generatur habitus, habetur tota ratio habitus sic in se quantitas quoniam dicitur. — Ad argumentum ergo quod scientia est composita quia agitur pars post partem, dicendum quod non oportet habere partes plures in virtute et ratione sola, dicentes sic nec alibi ut dictum est. — Ad secundum dicendum quod per id possibile plurium quod dicere est compositus quia sua scientia que est sua est assimilatur composito, et non solum quod forma in re composita sicut est primum, et ratio essendi et sui ipsius ut est ad composita, et totum compositum in quantum est compositum, et minus ut est ad in ipso sic est primum cognoscendi eorum de re ipse mensura scientie que habet de scibili, et ideo sic ipsa simpliciter est, licet dicatur esse composito et minus ita scientia est simpliciter mensurata secundum ipsam, licet per ipsam habeat scientia de composito.

12 Utrum habitus acquiratur primo actu generetur, et etiam per sequentes augmentetur. Et arguitur quod sic. Quia primus actus aut est ad operationem ad generationem habitus aut non; si non, ergo eadem ratione secundus non operabitur simpliciter similiter, 3 et 4 et sic deinceps, et ita habitus numquam generaretur. Si autem ad id, non est nisi dispositio potentie ad actus consimiles, quod non est nisi habitus. Et eodem modo arguendum est de augmento, ergo etc. — Contra est id quod dicit philosophus 1 ethicorum in exemplo similiter de generatione habitus quod una hirundo non facit ver cum advenit, sed cum veniunt plures una post aliam, ergo similiter secundum ipsum unus actus non generat habitum sed plures unus post alium, et similiter de augmento. — Hic oportet primo considerare quod applicatur habitus generandus et acquirendus per actus secundum rem. Et est intelligendum quod habitus secundum quod dico hic loquimur est qualitas generata in movente se ipsum per appetitum cognitivum in actionem ex eo quod est ab alio motum, quod habitus est ut consimiles actiones eliciat. Dico movente quia ex hoc quod dicitur motum solum et non movens numquam in ipso habitus generatur, ut in oculo ad actum videndi. Dico se ipsum quia ex hoc quod aliquid non movens nisi aliquid in quod agit numquam habitus in ipso generatur, ut in igne ex eo quod calefacit aliud. Dico appetitu cognitivo quia movens se ipsum appetitu naturali numquam sua actione in se generat habitum, ut grave ex eo quod descendit. Dico ex eo quod est ex alio motum quia se movens se ipso non generat habitum, ut angelus suo actu intelligendi, et in omnibus istis est ratio communis, quia scilicet talia naturaliter vadunt in suum actum et sunt determinata ad unum tantum, sed habitus generabilis ingeneratur ex propria actione habentis ipsum determinare. — Quo supposito dico ad questionem quod habitus potest considerari dupliciter: uno modo simpliciter quo ad rem, alio modo quantum ad propria complementa rationis. Si primo modo, dico quod habitus ex uno actu primo generatur, quia licet habitum generando aptum moventis appetitum non sit naturalis, aptum tamen actionis ipsius mentis in moto est naturalis. Arguitur secundum philosophum 1 de generatione: activa et passiva naturaliter in potentia est non agere et pati, ita quod quodcumque passivum sit indispositum, si approximetur suo activo oportet quod aliquam impressionem recipiat ab eo, ut si gutta aque calide proiciatur in mare frigidum, igitur cum contrariorum necesse est frigidum pati a calido. Quare cum actiones generative habituum naturaliter agant in passivum eliciens in ipsis et sunt continue et in eo quod eliciuntur, ergo necesse est ut aliquam impressionem sui in ipso unus habitus eliciat dereliquat. Nec autem ita est quod quamcumque impressionem in passivo ab agente non absorbetur, nec corrumpitur, priusquam aspiciat eidem passivo aliquid consile

agentis, id est agentis approximatur, aut augmentatur prius impressionem aut de novo facit suam impressionem secundum analogiam sue virtutis. Si ergo sequens actio augmentat quod impressum est a prima, tertia quod a secunda, et sic de ceteris, ergo cum perveniret ad ipsam habitus esse, sequitur non generetur a sequentibus sed tantummodo augmentetur. Oportet quod ab actu non generetur, ab actu generetur a prima, prima cum augmentetur informis non fiat per partem agentium, sed per causam exterius ad actum de esse forme que est in ipso ad augmentandum, ut dictum est et infra dicetur. Si vero quilibet imprimit et nulla augmentat, ergo quod ratione aliquam sequentium generetur et prima, et tunc sequeretur quod semper unicus actus solus perfectum habitum generaret, quod autem est impossibile, autem non semper necesse est contingere. — Dico ergo quod primo quilibet actum ordinatur ad habitum generandum esse ipsi forme generande secundum analogiam virtutis in agente, ita quod si in tantum diminuatur passivum et tantum fortificetur impressione ne absorbeatur et conservatur ab agente, adveniente secundo agente, nihil novum generatur sed prius generatum augetur in gradu aliquo determinato secundum analogiam virtutis agentis, et sic de singulis quousque habitus perficiatur et cessat motus in fine, ut ex agente non procedat actio ut factio ad aliud agendum, sed actio ut operatio ad potentiam agentis perfectionem, secundum quod determinat philosophus 1 ethicorum capitulo 9. Ita quod per primum actum generatur secundum rem tota habitus essentia cui nihil extra suam essentiam apponendum est ut fiat habitus, immo prius augmentum perductum ad gradum talem. — Si vero consideretur habitus quantum ad propria complementa rationis, secundum quod de eo proprie loquitur philosophus, dico quod habitus primo actu non generatur, nisi sit talis quod omnino diminuat contrarias dispositiones et generet tantam et tam firmam habilitatem ad actum ut per eam de difficili mobile dispositio delectabiliter eliciat proprie actiones, quemadmodum generatur habitus cuiuslibet primum principium per naturam, et non immo primum actum generat secundum rem totam essentiam habitus, quia actus gradum tamen vocatur dispositio, et deinde actus sequentes augmentando perducunt eam ad talem gradum, cum signum dispositionis augmentate ulterior apponatur existentie rationis dispositionis, et induit rationem habitus, ita quod ex uno actu in virtute omnium precedentium fiat introductio illi complemento quo prius habitus nominatur. Sicut patet de ultima gutta cavante lapidem in virtute precedentium, et huiusmodi modum generationis exprimit plane philosophus in predicamentis, ostendens quomodo ex prius studiosum potentiale est factum. — Per iam dicta patet obiecta, concedendo est enim adsumptum in primo argumento quod scilicet primus actus ad factum ingenerationem habitus, videlicet per illam generando, scilicet rationem dispositionis, quod nata est fieri habitus per suum augmentum, non tamen est habitus secundum rationem habitus. — Ad argumentum in oppositum quod una hirundo non facit ver, dicendum quod philosophus non inducit id exemplum ad declarationem generationis aut augmenti habitus, sed ad declarandam perfectionem beatitudinis, quod unus actus felicitate perfecit, ubi plures in paucos temporis cessantes non faciunt nec sunt signa eius, sed vite perfecte.

14 Utrum virtutes morales sint in voluntate. Et arguitur quod non, quia moderantur passiones, ergo debent esse in ipso illa in qua sunt passiones, passiones autem non sunt in voluntate sed in parte irascibili et concupiscibili, secundum philosophum 2 ethicorum. — Quia virtutes non sunt nisi rationales, quantum in ordine rationis ut in subiecto non habent esse, quod autem est in aliud non in eo nisi secundum id quod est. Ideo ergo quod est rationale per essentiam debet esse per essentiam, et ideo quod est rationale per participationem debet esse per participationem. Cum ergo irascibilis et concupiscibilis secundum philosophum non sint rationalia nisi per participationem, ergo morales virtutes in ipsis non sunt nisi per participationem, in alio ergo habent esse per essentiam quod non est nisi in voluntate. — In ista questione est opinio aliquorum quod morales virtutes de quibus principaliter ponuntur quod non sunt in voluntate sed in parte sensitiva, irascibili et concupiscibili, cuius quidem philosophus in fine 1 ethicorum dividens rationem habentis principaliter et participative, dicit quod secundum has duas determinantur virtutes differentiam, scilicet has quidem morales, has autem intellectuales.

[In the top margin of the right-hand page, a later hand: q. libri 6m]

in primo autem 6 determinat quod intellectuales sunt in ratione per se, ergo relinquitur morales in irrationali. — Item est quia voluntas secundum ipsam inclinatur et libere potest in oppositum, cum determinata fuerit a iudicio rationis; vires autem inferiores propter maiorem distantiam a ratione et propter passiones que sunt in eis, contrarie rationi non sic sunt determinate ad bonum per iudicium rationis, ut autem non est necessaria potentie nisi ad determinandum et habilitandum eam. — Item est quia dicit 1 politice quod in homine est contemplari dispoticum principatum et politicum, anima enim dominatur corpori despotico, quia corpus non potest ei ullo modo contradicere; intellectus autem appetitui, scilicet sensibili irascibili et concupiscibili, politico et regali, quia aliquando contradicere possunt, ut milites regi. Ut ergo de facili et prompte obediant rationi, habitu virtutis indigent, ita quod quandocumque id quod est principale in actione virtutis, scilicet rectum iudicium et recta electio, procedit in ratione, tamen quia pars rationalis imperat et movet, tamen pars sensitiva movet, et exequendo imperat, movent membra autem corporis exteriora in exequendo moventur, tamen cum extrema sit determinata et medium indifferens, virtus in medio est ponenda. — Sed contra istam rationem arguitur virtute eadem medium: potentia quod de se indifferens est et indeterminata respectu finis in quo debet acquirere propriam perfectionem per suam operationem indiget habitu virtutis ut determinetur fini a quo potest per suam indifferentiam declinare, sicut quod patet in virtute cognitiva, que licet naturaliter inclinetur in verum, et cognitionum plurium que diversi naturaliter ab ipsa cognitiva indigent habitu cognitivo qui dicitur intellectus, ne declinet a vero. Voluntas autem est potentia huius esse bonum simpliciter vel apparens, quod est ex parte bonum cui est obiectum virtutum moralium, ergo voluntas indiget habitu virtutis quo determinetur in electione boni. Hic autem est habitus amoris, quod continet omnes virtutes morales, dicente Augustino de moribus ecclesie capitulo 15, id quod dicit virtus ab ipsi amoris vario quodam affectu dicitur. — Dicamus ergo propter dictam rationem quod omnis moralis habitus in voluntate sunt, in quo virtus moralis necessaria sit quod habitus inclinans voluntatem ad amorem boni simpliciter, et vitium habitus inclinans voluntatem ad amorem boni apparentis, quod maxime patet ethicorum quia secundum philosophum 2 ethicorum oportet generatum habitum signum facere supervenientem delectationem, que est proprio amori annexa. Unde generata est esse delectatio bona in habitu esse virtutem, et non alibi, licet autem est voluntas rationalis, dicente Augustino super id psalmi 7 qui salvos facit rectos corde: delectationes autem non bone ad renes pertinet, bone autem non ad renes sed ad ipsum cor, quod autem per cor intelligatur pars rationalis clarum est. — Ad videndum autem quomodo morales virtutes sint in voluntate, sciendum quod voluntas dupliciter consideratur: scilicet ut natura, vel deliberativa ut arbitrium liberum. Ut natura inclinatur in bonum simpliciter, quia bonum, unde Augustinus 11 super genesim capitulo 24: naturale est nobis velle bene vivere, male autem vivere ita non est necesse, sed per usum voluntatis. Ut autem deliberativa, bono presentato in cognitiva sub ratione unius recipiens naturalem motum diffinens prosequitur illud bonum, et impellit cognitivam ad prosequendum de circumstantiis an prosequendum vel non, quod ex parte voluntatis applicatur deliberatio, ex parte rationis consiliatio, et quia in tali deliberatione voluntas determinata est ad utrumque se habens, ita quod in data sententia rationis adhuc potest se tenere et contra rationis iudicium se movere, ideo ut velit ad sententiam completa deliberatione rectam rationi, multum indiget habitu inclinante, nec sufficit ad hoc illa inclinatio que inclinat ut natura, immo requiritur ut cooperans in modum nature, secundum diffinitionem Tullii: virtus est habitus voluntatis in modum nature rationi consentaneus. Ut igitur hoc dicentem moveat et inclinet voluntatem habitus naturalis et moralis, secundum deliberativus, quia naturalis inclinat ad bonum simpliciter, virtus autem ad bonum in quantum hoc bonum, esse tale obiectum rationi ut virtus esse ad rationem. Ut vero arbitrium liberum per plenam deliberationem non obstante habitu naturali nec morali, tenet motum utriusque et distribuit, ut eligat quod utriusque determinationem nec est aliquo habitu determinabile, in quantum arbitrium liberum, quia hoc est contra naturam libertatis, si non a sua libertate possit in modum nature inclinari. Esse autem quod esse primum bonum nudum et aptum possit necessitari contra suam naturalem

libertatem. Loquendo ergo de voluntate ut natura vel ut arbitrium liberum, non indiget inclinante in finem, quia secundum ipsam necessitatur, vel propria potestate ordinatur in ipsum; in quantum tamen deliberativa bene indiget ut dictum est. — Quidam autem dicunt ponere virtutes morales in eo quod non est hominis principaliter rationis, dicunt quod philosophus sub illa parte comprehendit voluntatem, dicens autem diminuta esset eius divisio, dicit solum dividens partes anime que sunt subiecta virtutum, et sic secundum philosophum nulla virtus omnino nec in vestra ponenda esset in voluntate, cuius contrarium sentiunt hii qui negant temperantiam et fortitudinem in voluntate ponendas. Sed tunc intelligendum quod rationale dupliciter accipitur, scilicet communiter large et stricte; communiter dicitur rationale quicquid ad hominis partem per se movens ad actum rationis, et sic rationale dicitur anima humana quo ad intellectivum, volitivum et sensibile appetitivum. Large autem id quo homo distinguitur a bruto, stricte vero intellectivum tantum, ita quod stricte non dicitur rationale nisi pars intellectiva, et hoc quia nata est rationaliter discernere; large vero pars volitiva, et hoc quia nata est rationaliter movere; communiter vero pars appetitiva, et hoc quia nata est rationi obedire. Quorum primum dicitur rationale simpliciter, et nullo modo irrationale, et non rationale per essentiam, et hoc quia se ipso de cognito iudicat rationaliter et nullo dependens ab alio eius iudicium. 3m dicitur irrationale simpliciter, quia nec de cognito iudicat rationaliter nec movet rationaliter ad ipsum, sed dicitur rationale per participationem quia natum est obedire iudicio intellectus et imperio voluntatis in quibus est ratio. Secundum vero dicitur simpliciter rationale per essentiam, quia rationaliter natum est intellectum ad discernendum movere, et se ipsum libere ad volendum determinare, et vires inferiores ad motum impellere, sed dicitur irrationale quodammodo, scilicet in quantum eius rationalis electio a rationali iudicio intellectus dependet, tamquam actio sua quo non rationalis. Ad hoc quod notatur est rationale per essentiam, distinxit eam philosophus contra medium 1 ethicorum, et ibidem determinat quod in sensualitate non potest esse proprium opus hominis secundum quod homo, propter hoc insinuans quod cum opus virtutum sit hominis secundum quod homo, uno modo potest esse in voluntate sola, alio autem in sensuali appetitu, quod expresse determinat in primo politice. Cum ergo recipiatur in aliquo sicut in eo per modum recipientis, ut dicitur in quodam propositione libri de causis, et secundum determinationem philosophi in fine primi ethicorum moralis virtus non sit nisi in quadam modo rationem habenti, secundum modum ergo quo voluntas dicitur rationem habens ab appetitu sensuali, secundum hoc etiam in eis virtutes morales dicuntur, quia ergo ut dictum est voluntas licet quodammodo sit participans rationem, simpliciter tamen est rationalis per essentiam; appetitus autem sensitivus est rationalis per participationem tantum. Ideo ergo dico quod virtus moralis simpliciter et essentialiter est in voluntate et esse habitum eius per participationem autem quendam et impressionem in appetitu sensibili, quod sicut habitus in irascibili et concupiscibili derivatur de virtute omnino est ad generis virtutis quod est in voluntate per regressionem dependentia tamen se habens ad id, quemadmodum ad est generis virtutis que est in suo ab illa que est in domino, secundum philosophum 1 politice et multo magis videtur in quantum servus homo est animatus rationis, sed per esse quod non facit irrationale, et secundum eundem modum philosophus investigat diffinitionem 2 ethicorum quod virtus est habitus voluntarius in medietate consistens etc. — Et quod additur quod voluntas se ipsa inclinatur in bonum, patet quod sit dicendum, quia licet inclinetur ut natura, illa inclinatio non sufficit, quia ad humanam in differens, ut deliberativa. Nec obstat quod ex se potest in subiectam operis, quia virtus non tantum est propter subiectam operis sed propter modum operandi secundum circumstantias rationis, unde secundum philosophum temperatus est qui a delectabilibus abstinet, sed quod taliter nullus, scilicet non est actus cuiuscumque virtutis quin sit electivus, scilicet suas subiectas et ex puris naturalibus possit in ipsam quodcumque in perfecte, et diligere deum super se et super omnia. — Quod autem dicit philosophus quod ratio dominatur irascibili et concupiscibili principatu politico non despotico, bene arguit quod habent in se aliquam impressionem virtutis, non tamen quod principaliter et per esse sit ut in eis, licet illum philosophus naturaliter non habuit veritatem, quia ut ipse dicit oportet intendere exemplar naturam in hiis magis que natura et non in corruptis, secundum quod statu nature institute non contradicerent despotico principatu, et quia philosophus illum statum non vidit, nec experimentis naturalis unde potuit ideo posuit in eis principatum politicum naturaliter, quod esse corrupto esse ex ratione nec quod falsum est.

phi

in

16.

tm̄ cū uirtutib; agsitis nō ē sit ponē uirtutes alias īfusas [illegible]

[illegible]

ẏlle nō possit eē n̄ plꝰ spē [illegible]

[illegible]

itelligibili ut itellꝰ [illegible]

[illegible]

18

[illegible]

uolūtꝰ coopāte sibi [illegible]

[illegible]

19

[illegible]

151

tr[a]tia pois e dup[lex] sic[ut] & ordiato uo[lun]t[ati]s q[ua] ... sup[er] nal' q[ua] uisa[m] eilogui d eis ut sint uales. s[ed] p[er] ueduit usu[m] ubi a[ut] ... ad nal[ite]r ap[er]uitur q[ua]e ... sic igit[ur] ... ad ordiato uo[lun]t[ati]s nal' e ... deinde pois se[cundu]m distinguit e ... dup[lex] ... in c[ogni]t[i]o[n]e ... a[li]q[ua]e ... ad ordiato uoluntas ... sic ... q[uod] nolit ... ad studiu[m] ... q[uia] lege sua ... salute sua ... tempore studio q[ua]e cadit ... 2o mo ... ex n[ec]essitate ... q[uod] ex pauli ... dificil' q[uo]n[iam] sit ... e ... q[uod] ... ap[er]te ... s[ed] ... nolit ... ad op[er]e ... ad opus ... ut ... nec ... ad op[us] ... & informare ... ad uolu[n]tate ... informet ut moueat ... q[uia] uolu[n]tas ... se sua cog[nit]io ... ad obiectu[m] ... ab alio ... sibi ... cu[m] ... tu[n]c ... ad aliq[ui]d ... a[u]t[em] ... q[uo]d mou[er]i ... p[er] uo[lun]t[a]te ... ifine se ... ad ultia ... ad ... agit[ur] ... ut augu[stinus] l[ibr]o 2 ... ut cu[m] uult ex se p[er]se moueat ... ordinata ... in uita ... q[uia] ... ad ... nat[ura]lis ... i tu incerte ... recte ... in penal' ... peccare no[n] potuit ... ad ordiato ... ad ... nal' elc[ti]o ... uolu[n]tas humane ... sic ut ... ordinate ... t[ame]n ... idee ... ad uo[lun]t[a]te ... ad eg[ente] ... q[uo]d ordiato ... ul' ordiato ... q[ua]e ... t[ame]n ...

-20-

Utr[um] op[er]o uolu[n]tatis sit p[er] op[er]e i[n]tell[ec]t[u]s ut ... q[uo]d sic ... sep[er]at[ur] ... q[ua]e ... ad ... ad suu[m] ... ad uo[lun]t[ate] ... ad sup[er]i[us] ... sit ... sola ... q[uo]d ... ad ... sic ... ad ... uolu[n]tas ... nec ... ad ... ad ... q[uo]d ... ad ... i[n]t[e]ll[ec]t[u]s ... op[er]o ... i[n]tell[ec]t[u]s ...

ad ista q[uod] ... aliq[ui]d ... uolu[n]tas ... q[uod] ... ad ... sup[er]i[us] ... ad ... ad ... sic ... ad ... q[uo]d ... ad p[ro]ximu[m] ... ad ... s[ed] ...

ne uo[lun]t[a]s q[ua]e h[abe]t illa[m] ut misteria p[ro]cedere ei op[er]a[tio]n[em] q[uo]d admod[um] d[e] suo. 3[u]m d[omi]ni p[otes]tas i[n]mo[d]o sua op[er]a[tio]. sic n[on] ob ad sunt cu[m] d[eu]s angli. & singl'e ali[ud] ca[usa]te. & [con]sistet p[er]fecta b[ea]titudo i[n] amare d[eu]m. ab[s]q[ue] uide[r]e. q[uia] n[on] p[otes]t d[i]ci. q[uia] si uisio posset e[ss]e p[er]fecta s[ed] amore. no[n] t[ame]n in sola uisio[n]e posset [con]sist[er]e b[ea]t[itu]do. q[uia] b[eati]t[u]do cu[m] sit o[mn]i[u]m optima o[mn]i[u]m bono[rum] n[on] [con]sistit n[isi] i[n] actu p[er]fectiori & meliori q[ui] e[st] no[n] uide[r]e s[ed] amare. melius n[on] e[st] amare d[eu]m n[on] uide[re] d[eu]m. q[ua]m uide[r]e no[n] amando. q[uia] amare simpl'r melius q[ua]m pl[ur]a ex suis [con]t[ra]riis. p[er]ter n[on] e[st] ponendo p[er] i[m]p[ossi]bile odire d[eu]m & uide[r]e. q[ua]m ig[no]rare & diligere. sic & simpl'r peius e[st] d[eu]m odire. q[ua]m ig[no]rare. & [secundu]m [con]sideratore[m] ph[ilosoph]y. maiori bo[no]. maius mal' p[er]se & ce[n]tl'r opponit[ur]. — ad 1[m] q[uia] arg[ui]t[ur] i[n] c[ontra]riu[m] d[icendu]m q[uod] dup[le]x e[st] op[er]o ap[er]itiua. una q[ua]e [con]sistit i[n] [con]siderio n[on] h[ab]ita q[ua]m d[ebe]t [con]siderare. & alia q[ua]e [con]sistit i[n] d[e]l[e]c[t]a[ti]o[n]e adepta & d[icitu]r amare. d[e] p[ri]ma p[ro]cedit obi[ectio]. & e[st] u[er]a. d[e] 2a n[on] p[ro]ce-dit l[ice]t sit u[er]u[m] q[uod] e[st] p[er] p[er]fecto[rum] ap[er]et[itu]r & ad sup[er]i[us] q[uod] sit ip[s]a ei op[er]o. q[uia] n[u]lla op[er]o p[otes]t e[ss]e p[ri]m[u]m ob[iectu]m p[otenti]e op[er]o. s[ed] illa p[er]fecto no[n] [con]sistat i[n] aliq[ua] a[lia] op[er]o[n]e alicui p[otenti]e ad q[uam] ordinet[ur]. s[ed] i[n] obo ill[iu]s op[er]o[n]is. & sic ap[er]tit [con]t[ra]riis i[n] [con]sequendo d[e]o[rum] su[m]. p[er] e[ss]e i[d]. & ap[er]tit aliis. i[n] fruendo d[e]lectabili. [pro]p[ter] [con]mestio[n]e[m] sunt t[ame]n [pro]p[ter] sui e[ss]e [con]s[er]uatio[n]e[m]. & sil'r ap[er]tit p[otenti]a i[n] uolendo. d[eu]m no[n] e[st] n[isi] [pro]p[ter] ap[er]titiuas [con]s[er]uatio[n]e[m] in e[ss]e d[i]c[itu]r. nec e[st] d[ici]t talu[m] ap[er]titiu[m] p[er] n[ost]r[u]m [pro]p[ter] aliq[ua]m a[lia]m op[er]o[n]em.

Utr[um] uo[lun]t[a]s sit sub [con]sc[ient]ia. & arg[uitu]r q[uod] n[on]. q[uia] ad ro. d[icit] ap[osto]l[u]s. q[uod] no[n] e[st] ex fide p[e]cc[atu]m est. glo. h[oc] e[st] [con]t[ra] [con]sc[ient]ia[m]. s[ed] uo[lun]t[a]s no[n] e[st] sub fide. [er]go n[e]c [con]sc[ient]ie. — [con]t[ra] t[ame]n u[idetu]r e[ss]e i[n] op[er]a[n]dis [pro]p[ter] [con]t[ra]ria & [con]sc[ient]ia. q[uia] s[imi]l[ite]r e[st]. q[uia] ex ul[timi]s reg[u]lis op[er]a[n]do[rum] q[ua]e sunt d[e] dicta[m]i[n]e leg[is] n[atura]e. q[ua]e ex [pro]p[ositi]o[n]e maiori. & ex p[ar]ticularib[us] op[er]a[n]dis sup[er]i[us] s[u]b ill' [con]silio ro[ati]o[n]is. q[uia] ex [pro]p[ositi]o[n]e mi[no]ri format[ur] ro[ati]o recta. op[er]a-do[rum] p[ar]ticula[riu]m s[ed] n[on] d[icitu]r ex h[oc] h[abe]t[u]r [con]sc[ient]ia op[er]a[n]di. q[uia] t[un]c o[mn]is h[ab]ens op[er]a[n]do[rum] notitia[m] h[abe]ret [con]sc[ient]ia[m] d[e] op[er]a[n]do [con]sc[ient]iaz. q[uod] e[st] f[a]l[su]m [er]go & c[etera]. — d[icendu]m q[uod] [con]sc[ient]ia ad p[ra]cticale cog[ni]t[i]o[n]e[m] no[n] p[er]tin[et]. s[ed] ad affectiua[m]. sic[ut] in cog[n]itiua sunt lex n[atura]l' ut ul[timu]s r[ati]o[n]a op[er]a[n]do[rum] & ro[ati]o r[e]cta ut p[ar]ti[cular]is. sic ex p[ar]te uo[lun]t[a]tis e[st] q[u]id[a]m ul[timu]s motor s[imi]-l[ite]r ad opus. s[ed] ul[tim]as r[ati]o[n]ales. leg[is] n[atura]e. & d[icitu]r syndere-sis. q[ua]e e[st] i[n] uo[lun]t[a]te q[ua]e[da]m nal' elc[ti]o. sep[er] [con]cordans cu[m] n[atura]li dicta[m]i[n]e leg[is] n[atura]e. & io d[icitu]r syndresis. i[d est] coe-l[ecti]o. a sin q[uod] e[st] [con]. & h[er]esis q[uod] e[st] elc[ti]o. & e[st] q[u]id[a]m mo-tor p[ar]ti[cular]is s[imi]l[it]er ad op[us]. s[ecundu]m dicta[men] ro[ati]o[n]is recte. & d[icitu]r [con]sc[ient]ia. q[ua]e e[st] i[n] uo[lun]t[a]te q[u]id[a]m elc[ti]o d[e]lib[er]atia [con]cordans cu[m] sc[ient]ia ro[ati]o[n]is r[e]c[t]e. & sep[er] format[ur] [con]sc[ient]ia. a [con]sc[ient]ia s[ecundu]m elc[ti]o[n]e[m] lib[er]e uo[lun]t[a]tis iux[ta] iudiciu[m] & s[ente]n[t]iaz ro[ati]o[n]is. ut si sit ro[ati]o r[e]c[t]a r[e]c[t]a e[st] [con]sc[ient]ia. si erronea erronea. & q[uia] [con]sc[ient]ia no[n] format[ur] n[isi] ex l[i]b[er]a uo[lun]t[a]tis elc[ti]o[n]e. s[ed] iux[ta] notitia[m] ro[ati]o[n]is. inde e[st] q[uod] aliq[ui] m[u]lta[m] notitia[m] op[er]a[n]-do[rum] h[ab]entes. n[u]llaz ul' modica[m] h[abe]nt [con]sc[ient]iaz d[e] op[er]a[n]-do s[ecundu]m sc[ient]iaz. & h[oc] ul' q[uia] d[e] op[er]a[n]do n[on] d[e]lib[er]ant. s[ed] fere o[mn]ia p[re]cipitat[e] ag[u]nt. ul' si d[e]lib[er]ant. lib[er]e t[ame]n [con]t[ra] [con]sc[ient]iaz elig[u]nt. & io ip[s]az respuu[n]t. ul' d[e]bili[te]r ea[m] i[n]telig[e]n-do seq[u]u[n]t[ur]. & [con]t[ra]ria ag[u]nt h[ui]us q[uod] nou[er]unt. u[nde] o[mn]es tales ag[u]nt [con]t[ra] [con]sc[ient]iaz. s[ed] n[on] o[mn]i [con]sc[ient]ia. ul' modica remordente. sol[u]m h[ab]entes remorsu[m] synd[e]resis q[uam] o[mn]io extig[ue]re no[n] p[otes]t. — ad arg[umentu]m i[n] [con]t[ra]riu[m] d[icendu]m q[uod] illa glo. no[n] sum[i]t [con]sc[ient]ia [pro]p[ri]e. s[ed] large p[ro] d[e]putat[i]o[n]e. -21-

Utr[um] sit id[em] e[ss]e a[n]i[m]e separate & [con]iu[n]cte. & arg[uitu]r q[uod] n[on]. q[uia] si id[em] e[ss]et e[ss]e & ead[em] op[er]o. q[uia] seq[ui]t[ur] e[ss]e. s[ed] no[n] e[st] ead[em] op[er]o. q[uia] [con]iu[n]cta i[n]tellig[i]t cu[m] fa[n]tasmate. n[on] a[utem] separata. [er]go n[e]c id[em] e[ss]e. — [con]t[ra] ead[em] forma sep[er] h[abe]t id[em] e[ss]e. q[uia] e[ss]e e[st] a forma. s[ed] a[n]i[m]a e[st] sep[er] ead[em] forma. [er]go & c[etera]. — d[icendu]m q[uod] a[n]i[m]a cu[m] sit [com]p[le]x e[ss]e. s[cilicet] q[uantu]m. & s[ecundu]m ali[u]m q[uod] uocat[ur] [con]me[...]. -22-

no[n] q[uod] i[m]pare e[st] actu[s] uo[lun]t[ati]s [com]pl'r p[ro]lat[us]. p[ro]b[atur] ex h[abi]tudi[n]e q[uam] d[e]b[e]t i[m]p[er]ans h[abe]re ad illu[m] cui dirigit[ur] i[m]p[er]iu[m]. q[uia] d[e]b[e]t e[ss]e sup[er]ior. tal' a[utem] e[st] uolu[n]tas cu[m] sit nobilior i[n]tell[ec]t[u] ut uisu[m] fuit. 2o ex p[ar]te actus q[uod] i[m]pat. d[e]b[e]t n[on] i[m]p[er]ans e[ss]e talit[er] sup[er]ior q[uod] possit ad actu[m] [com]pelle[re] illu[m] cui i[m]pat. tal' a[utem] e[st] uolu[n]tas cu[m] sit lib[er]a n[on] r[ati]o q[uia] n[on] lib[er]a e[st] n[isi] attingit ad o[mn]ia d[e]libera[n]d[a] s[ed] p[otes]t illu[m] o[mn]ia alia. 3o ex d[i]sp[ositi]o[n]e ei[us] cui i[m]pat. n[on] i[n]tell[ectu]s n[on] h[abe]t f[ine]m i[m]p[er]iu[m] d[e] d[i]sp[ositi]o[n]e q[uam] n[on] h[abe]t a[liqua]m ab ip[s]o. s[ed] t[ame]n h[abe]t f[ine]m ab alio i[m]p[er]io. sicut uo[lun]t[a]s n[on] h[abe]t uelle n[isi] ea q[uae] p[er]ti-n[e]t a[utem] ex a[ntiquo] alia[rum] p[otenti]a[rum] ut q[uando] uult i[n]tell[ectu]m [con]siderare [con]silia[r]i & h[oc] dat q[uod] d[e]t[er]minat sibi i[n]tell[ectu]s. s[ed] d[icitu]r quodl[ibet] & p[ost] uelle n[on] mo[do] i[m]pat uo[lun]t[a]s a[d] [pro]p[ositi]o[n]e[m] &

ad ip[s]a q[ua]e [sunt] aliq[ua] q[uod] ... uolu[n]tas ... q[uia] n[on] ... uolo n[on] ... ad ... fine ... ad ... ad ... to p[ri]ncipalit[er] ... & p[er]fectius attingit ... i[n]tell[ec]t[u]s ... formali[te]r ... ad ... ordinato ad p[ri]mu[m] ... & ... ut ... p[ri]ncipalit[er] ... ad ... ad ... p[er]fectius ... & ... & p[er] geometria ... ad ... p[er]fectius ... & ... p[er] ... q[uia] ... se ... ab ... i[m]pat ...

eē u[er]u[m] & ee i[n] effectu. n[u]ll[u]m eo[rum] d[icitu]r ra[tio] n[on] q[uia] q[uo]d e[st] i[n] sua ca[usa]. ul' formal'r ul' effectiue. q[uia] n[on] e[st] d[e]o form[a]l[ite]r p[er] ydea[m] i[n] suo p[ri]n[cipi]o e[st] d[e]o p[er] e[ss]e & p[er] h[oc] n[on] e[st] d[e]o i[n] mu[n]du[m]. q[uia] no[n] e[st] a[n]i[m]a i[n] eo p[er] actuale[m] efficie[n]tiaz. e[st] d[e]o i[n] effectu. n[e]c a[utem] m[od]o e[st] q[uod] forma i[n] se nata existe[re]. ex suu[m] [com]posito cui e[st] a[n]i[m]a so[lu]m. no[n] e[st] d[e]o ad[huc] i[n] suo p[ri]n[cipi]o aliquo[rum] d[i]c[t]o[rum] modo[rum] separata & [con]iu[n]cta. & io d[ic]o q[uod] un[u]m & id[em] e[ss]e. e[st] a[n]i[m]e separate & [con]iu[n]cte. q[uia] t[ame]n e[ss]e a[n]i[m]e id[em] q[uod] e[st] n[atura]l'r nat[um] e[st] e[ss]e i[n] a[li]o. ut a[n]i[m]a & p[er] so[lu]m ei. & p[er] [con]se[quen]s n[atura]l' ei e[st]. q[uod] sit ex ip[s]a. q[uod] a[utem] e[st] p[otes]t ro[ati]o[n]e suo[rum] n[atura]l[iu]m d[e] sic ap[er]fecta ro[ati]o[n]e ei q[uod] i[n] se e[st]. q[uia] no[n] e[st] s[ecundu]m n[atura]li d[is]p[osi]t[i]o[n]e ad id[em]. q[uod] [con]tinata e[st] cu[m] fuit i[n] illo. io a[n]i[m]a separata q[ua]nt[u]m ad i[n]p[er]fecta e[st] id[em] q[uod] e[st] d[e]o n[on] sit i[n] corp[or]e. & [con]sil'r h[abe]t ro[ati]o[n]e[m] i[n] p[er]fecte sui e[ss]e. & m[u]ltiuis [pro]p[ri]e op[er]o[n]is. ut io retardet[ur]. n[e]c p[er]fecte fruit[ur] i[n] obi[ectu]s fruitio[n]is. — ad arg[umentu]m d[icendu]m q[uod] ead[em] e[st] actio s[ecundu]m [pro]p[ri]e a[n]i[m]e se-parate & [con]iu[n]cte. q[uia] ab una & ead[em] po[tenti]a eg[re]dit[ur]. l[ice]t a[lio] & a[lio] m[od]o i[n]tell[ig]endi. cu[m] fa[n]tasmate & s[ine]. qua[rum] sol[u]m illa[m] q[uae] e[st] cu[m] fa[n]tasmate ex[er]cet i[n] p[re]se[n]ti. alia[m] a[utem] ex[er]cet separata. & ex[er]cebit m[u]lto p[er]fecti[us] resu[m]pto corp[or]e g[lori]oso.

-23- Utr[um] a[n]i[m]a separata recordet[ur] eo[rum] q[uae] nou[i]t [con]iu[n]cta. & arg[uitu]r q[uod] no[n]. q[uia] ph[ilosophu]s d[icit] 3o d[e] a[n]i[m]a q[uod] n[on] reminisc[itu]r n[e]c recordat[ur] p[er] notitia ab a[n]i[m]a i[n] corp[or]e acq[ui]sita sic[ut] ag[i]t[ur] p[er] fa[n]tasmata. s[ed] p[er] fa[n]tasmata ex[er]ce[ntur]. s[ed] s[ine] fa[n]tasmate n[u]llo m[od]o p[otes]t ag[e]re. [er]go n[e]c ex[er]c[it]a. s[ed] no[n] recordat[ur] p[er] ea n[isi] utendo ea [er]go & c[etera]. — [con]t[ra] e[st] id[em] luc[a] 16. d[e] diuite epulone. fili recordare & c[etera]. & se[quitu]r quo[d] recordat[ur] e[st] se h[ab]ere u. f[rat]r[e]s. — p[ro]b[atur] n[on] a[n]i[m]a separata p[er] h[ab]it[u]s acq[ui]sitos i[n] corp[or]e posset recordari separata. frustr[a] e[ss]ent illi h[ab]it[us] i[n] ea. q[uod] no[n] e[st] pone[re]. — Q[uia] n[on] a[n]i[m]a sepa-ra i[n]tell[e]ctuale h[abe]at op[er]a[tio]n[em] o[mn]i[n]o ponend[u]m e[st]. al[ite]r n[on] sepa-ra e[ss]et otiosa. u[nde] d[icit] ph[ilosophu]s 1 d[e] a[n]i[m]a. si n[u]lla e[st] op[er]o [pro]p[ri]a i[m]p[ossi]bile e[st] ea[m] a corp[or]e separi. Q[uod] & i[n]tellig[a]t no[n] i[n]tell[e]cta i[n] corp[or]e. n[e]c p[er] acq[ui]sita in corp[or]e. p[ate]t ex a[n]i[m]ab[us] p[ar]uulo[rum] q[uae] o[mn]i[n]o n[on] i[n]tell[e]xiu[n]t. n[e]c p[er] i[n]tell[e]c[tu]m d[e]o acq[ui]siu[n]t. S[ed] an i[n]tell[i]-gat se i[n]tell[e]xisse ea q[uae] i[n]tell[e]xit i[n] corp[or]e actu[m] i[n]tell[ige]ndi separatu[m] reflecte[n]do s[upe]r actu[m] i[n]tell[ige]ndi [con]iu[n]ctu[m] p[er] ead[em] s[ecundu]m suas sp[eci]es s[ecundu]m h[ab]it[us]. q[uo]d act[us] i[m]p[or]tat[ur] no[m]i[n]e recordatio[n]is. e[st] p[re]sens q[uaestio]. Et erat op[ini]o quo[rum]d[a]m q[uod] ex actu i[n]tell[ige]ndi n[on] remanz i[n] a[n]i[m]a. cu[m] d[e]sinit actu i[n]tellig[e]re. & s[ecundu]m h[oc] plan[u]m e[st] q[uod] no[n] posset recordari eo[rum] q[uae] nouit i[n] corp[or]e. Que op[ini]o no[n] p[otes]t stare. q[uonia]m t[un]c p[ost] ex actu[m] i[n] studio p[er] actu[m] no[n] e[ss]et un[u]s h[ab]ilior ad ip[su]m q[uam] al[iu]s. n[e]c id[em] p[otes]t e[ss]e actu[m] q[uam] an[te] q[uam] ap[er]te f[als]u[m] e[st]. u[nde] ph[ilosophu]s d[icit] 3o d[e] a[n]i[m]a. q[uod] a[n]i[m]a e[st] loc[us] sp[eci]e[rum]. S[ed] s[ecundu]m id[em] q[uod] remanz ex actu i[n]tell[ige]ndi sit h[ab]it[us] s[ecundu]m sp[eci]es. id[em] e[st] dub[i]o t[ame]n u[er]u[m] p[er] id[em] i[n]telligat [con]sili actu q[uo] p[ri]us. ut p[er] actu[m] separat[ur] recordari possit act[us] [con]iu[n]cti. — Et e[st] op[ini]o aliquo[rum] q[uod] sic q[uantu]m ad s[u]b[stantia]z act[us]. q[uod] d[e]t[er]minat[ur] ex obo. ex p[re]sso i[n] i[n]tell[ec]tu p[er] sp[eci]e[m] ei recte-ta & recepta a fa[n]tasmate. cu[m] e[ss]et [con]iu[n]cta. p[er] q[ua]m sp[eci]e[m] d[ebe]nt ob[iectu]m p[re]se[n]tari. absq[ue] fa[n]tasmate q[uae] a[n]i[m]e [con]iu[n]cte p[re]se[n]tabat[ur] i[n] fa[n]tasmate. q[ua]d[a]mmod[um] p[er] sp[eci]e[m] ex[isten]te[m] i[n] gr[a]tia p[re]se[n]tat[ur] ymag[in]e ad abse[n]tia[m] rei ex ip[s]o ob[iectu]m. q[uod] i[n] ip[s]a re p[re]se[n]-tat[ur] sensui p[ar]ticul[ar]i. s[ed] d[i]ffert q[uantu]m ad mod[u]m i[n]tell[ige]ndi. q[uia] se-[quitu]r stat[um] & d[i]sp[ositi]o[n]e[m] u[ir]tutis i[n]tell[e]ctiue. & sic s[ecundu]m istos a[n]i[m]a se-parata recordat[ur] eo[rum] q[uae] nouit [con]iu[n]cta. q[uantu]m ad s[u]b[stantia]m act[us] cogitandi & ip[s]i[us] obi[ecti]. s[ed] no[n] q[uantu]m ad cogitandi mod[u]m. — S[ed] [con]t[ra] est q[uonia]m s[ecundu]m q[uod] uult ph[ilosophu]s. & [con]t[r]a ro[ati]o dictat. h[ab]it[us] ge-n[er]at[ur] ex actib[us]. & a silib[us] actib[us] sil'es h[ab]it[us]. n[on] a[utem] ge-n[er]ant[ur] n[isi] a p[er]se agente i[n] se ip[s]o. q[uia] s[ecundu]m ph[ilosophu]m bona age[n]tes boni sum[us]. cu[m] [er]go e[st] p[er]se act[us] i[n]tell[ige]ndi du[m] a[n]i[m]a e[st] i[n] corp[or]e ei e[st] & h[ab]it[us]. s[ed] act[us] i[n]tell[ige]ndi a[n]i[m]a [con]iu[n]cta e[st] toti[us] ho[m]i[n]is. ut i[n]tell[e]ctus [er]go & h[ab]it[us]. q[uia] a[utem] e[st] p[er]se toti[us] n[on] e[st] p[ar]tis n[isi] p[er] accide[n]s. sic [er]go q[uod] e[st] p[ar]tis p[er]se. io e[st] toti[us] n[isi] p[er] accide[n]s. cu[m] a[utem] ad q[uo]d d[icitu]r duob[us] uni p[er]se alt[er]i p[er] accide[n]s ip[s]o[rum] e[st] q[uod] p[er]fecti[us] u[idetu]r [con]uenire illo id[em] cui [con]uenit p[er] accide[n]s. q[uod] id[em] cui [con]uenit p[er]se. cu[m] [er]go p[er]fectior sit usus h[ab]itus. no[n] solu[m] p[er] ip[su]m

i[n]clinari ad actu[m]. s[ed] & ip[su]m ob[iectu]m p[re]se[n]tare. q[uam] ad actu[m] solu[m] m[od]o i[n]clinare. Et ho[m]o t[ame]n no[n] p[otes]t uti h[ab]itu suo p[re]-se[n]tando sibi ob[iectu]m. s[ed] solu[m] i[n]clinando ad act[um]. cu[m] ob[iectu]m p[re]se[n]tatu[m] n[on] n[isi] i[n] fa[n]tasmate d[ici]t ph[ilosoph]o. q[uia] fa[n]tasmata sunt i[n]tell[ec]tui n[ost]ro. sic[ut] sensibilia sensui. ut sic oc[u]l[u]s retinendo sp[eci]e[m] uisibil' i[n] se no[n] uidet no[n] p[re]sentato sibi obo. & re ex[trinsec]a. sic ho[m]o h[ab]ens i[n] se sp[eci]e[m] sui h[ab]it[us] i[n] a[n]i[m]a. no[n] i[n]tellige[re]t n[isi] p[er] ap[p]areat i[n]telligibile i[n] fa[n]tasmate. [er]go a[n]i[m]a cu[m] [con]iu[n]cta h[abe]t. p[er] accid[en]s. q[uia] ut p[ate]t m[u]lto min[us] potest uti eo. p[re]se[n]tando ob[iectu]m. s[ed] solu[m] m[od]o obo sibi p[re]sentato i[n] fa[n]tasmate. q[uia] cu[m] fa[n]tasmata i[n] se no[n] h[abe]at separata. & s[ecundu]m h[abe]at i[n] se h[ab]itu[m] n[u]llo m[od]o p[otes]t uti eo. aut ex eo elicere actu[m] i[n]tell[ige]ndi. [con]sil'e ei q[uo]d eli-ciebat [con]iu[n]cta. s[ed] al[ite]r ut d[icendu]m e[st] no[n] p[otes]t recordari eo[rum] q[uae] nouit. — [er]go uo opinor d[icendu]m. q[uod] a[n]i[m]a separata n[on] re-cordat[ur] eo[rum] q[uae] t[un]c ho[m]o cog[n]ouit s[ecundu]m ip[s]a[m] a[n]i[m]a ut erat i[n] eo. l[ice]t n[on] i[m]pediat q[uin] sciat ea s[ecundu]m aliu[m] mod[u]m sciendi. q[ua]dmod[um] a[n]i[m]e p[ar]uulo[rum] q[uae] alia erat i[n] corp[or]e nu[n]q[uam] no-uit i[n] corp[or]e. u[nde] si a[n]i[m]a separata nosc[er]et illa q[uae] nouit i[n] corp[or]e. & cog[no]sceret se illa nouisse. cu[m] erat i[n] corp[or]e. h[oc] no[n] e[st] recordari. s[ed] e[st] nosse a[liqu]o [con]uenie[n]te cog[niti]o[n]e. id q[uod] nouit a[n]t[e] ex[is]t[en]s p[ri]us i[n] corp[or]e. & s[ecundu]m h[oc] [con]cedenda e[st] auct[ori]t[a]s & ro[ati]o ad p[ri]ma[m] p[ar]te[m]. — ad auct[ori]t[a]te[m] i[n] [con]t[ra]riu[m] d[icendu]m q[uod] i[bi] ca[pitu]lu[m] su[m]i[tu]r re-cordari large. p[ro] reuocat[ion]e ad cog[ni]t[i]o[n]e[m] alicui[us] acta & cog[ni]ta. s[ecundu]m eo[rum] g[e]n[er]e cog[ni]t[i]o[n]is su[m]a. l[ice]t no[n] sit [pro]p[ri]e recordari. n[isi] s[ecundu]m id[em] g[e]n[u]s cog[ni]t[i]o[n]is. ut d[i]c[tu]m e[st]. — ad ro[ati]o[n]e[m] d[icendu]m q[uod] l[ice]t p[ro] aliquo statu & maxi[m]e d[e] futuro q[ui] e[st] stat[us] a[n]i[m]e separate q[uae] e[st] [se]c[undu]m n[atura]z ei[us]. no[n] [con]tigat uti ill' h[ab]itib[us] no[n] se[quitu]r q[uod] si[n]t frustra. sic[ut] h[abe]re uisu[m] i[n] tenebris. s[ed] si p[ro] n[u]llo statu & maxi[m]e p[er]fecto & n[u]ll[u]s no[n] [con]tige[re]t eis uti. t[un]c uide[re]t[ur] no[n] e[ss]e frustra.

Utr[um] in m[ateri]a sint ro[ati]o[n]es seminales i[n]choatio[n]e[s] forma[rum] q[uae] g[e]n[er]ant[ur] ex ea. & arg[uitu]r q[uod] sic. q[uonia]m al[ite]r g[e]n[er]atio forme e[ss]et c[re]atio. q[uia] & si d[i]cat[ur] g[e]n[er]ari ex ip[s]a m[ateri]a. ip[s]a t[ame]n m[ateri]a n[on] e[st] for[m]e. & sic for[m]a g[e]n[er]aret[ur] ex eo. q[uod] n[on] e[st] e[ss]e for[m]e & ita ex nichilo. — [con]t[ra] [con]me[ntator] d[icit] s[upe]r 1 meta[physice]. q[uod] d[i]ff[er]e[n]tia a[n]i[m]e tis e[st] duo i[n] actu. & h[oc] [pro]p[ter] forma[m] ac[ci]d[enta]l[em] s[ub]st[antia]l[em] s[ed] d[i]ff[er]e[n]tia uo s[ub]st[anti]e e[st] un[um] i[n] actu. n[on] a[utem] si e[ss]et for[m]e [con]sciariu[m] i[n] m[ateri]a. q[uod] e[st] ad for[ma]e. cu[m] p[er] g[e]n[er]atio[n]e[m] ad for[ma]e acq[ui]rit[ur]. q[uod] e[st] a[utem] ab illo q[uod] p[ro]cessit. al[ite]r n[on] for[m]a e[ss]et a[n]teq[uam] ge-n[er]aret[ur]. t[un]c n[on] d[i]ff[er]e[n]tia s[ub]st[anti]e. u[nde] e[ss]et duo i[n] actu [pro]p[ter] duo s[ub]st[anti]alia s[ecundu]m forma[m]. — d[icendu]m ad i[n]tell[ec]tu[m] hui[us] q[uaesti]o[n]is. q[uod] ista q[uae] se h[abe]nt p[er] ordine[m] i[n] eod[em]. m[ateri]a. po[tenti]a. s[u]b[iectu]m. ro[ati]o sem[in]al[is]. & sem[en]. — m[ateri]a noiat s[u]b[stantia]z q[ua]ndam ab[stract]a d[iffe]re[n]te p[er] e[ss]e. a q[ua] l[ice]t for[m]a. & a q[ua] l[ice]t d[i]sp[ositi]o for[m]e. & e[st] fu[n]dame[n]t[u]m sus-cept[i]o[n]is o[mn]i[u]m. — po[tenti]a uo noiat e[ss]e m[ateri]e s[u]b q[ua]da[m] r[ati]o[n]e ad formas suscipie[n]das. s[u]b i[n]d[iffe]r[enti]a ad o[mn]ia. & h[oc] i[n]q[uantu]m [con]si-d[er]at[ur] no[n] i[n] actu s[u]b aliq[ua] n[e]c i[n] motu ul' t[ra]nsmu[tatio]ne ad aliq[ua]m. n[e]c d[e]t[er]minata ad forma[m] d[e]t[er]minata[m]. & sic po[tenti]a d[icitu]r q[uonia]m fu[n]dat[ur] i[n] e[ss]e m[ateri]e ex se no[n] ex aliq[u]o d[iffe]re[n]te r[e] ab ip[s]a. & h[oc] e[st] po[tenti]a pura p[ur]a[ti]ua ad q[uam] reducat[ur]. o[mn]is po[tenti]a p[ur]a[ti]ue ut d[e]t[er]minat ph[ilosophu]s i[n] 9 & 12 meta[physice]. — S[u]b[iectu]m uo ap-pellat[ur] ip[s]a m[ateri]a cu[m] po[tenti]a i[a]m d[ic]ta i[n]q[uantu]m e[st] actu s[u]b tali for[m]a q[uod] p[er] illi' [cor]rupt[i]o[n]e[m] unita t[ra]nsmu[tatio]ne & t[er]mi[n]ate p[otes]t t[ra]ns-mutari ad alia[m] forma[m]. h[oc] n[on] no[n] d[icitu]r sep[er]. s[ed] s[ecundu]m q[uod] d[icit] [con]me[ntator] s[upe]r 8 meta[physice]. q[uod] aq[ua] no[n] e[st] m[ateri]a aceti don[e]c h[ab]eat p[ri]us forma[m] uini. & s[ecundu]m h[oc] ph[ilosophu]s 8 meta[physice]. distinguit duos modos m[ateri]e. m[ateri]a s[ecundu]m for[m]a[m]. ut aq[ua] aceti m[ateri]a e[st] for[m]a uini & n[on] s[ecundu]m [cor]rupt[i]o[n]e[m] for[m]e. ut uin[u]m aceti p[er] sue forme [cor]ruptio[n]e[m]. & s[ecundu]m h[oc] distinguit dupl[ic]e[m] po[tenti]a[m] passiua[m]. re-mota[m]. s[cilicet] & p[ro]pinq[ua]m. q[uaru]m p[ri]ma d[icitu]r m[ateri]e p[ri]mo m[od]o. 2a s[ecundu]m [se]c[un]do. Et e[st] sciend[u]m q[uod] m[ateri]a d[icitu]r s[u]b[iectu]m s[ecundu]m [com]plice[m] stat[um]. p[ri]mus an[te]q[uam] actu t[ra]nsmutet[ur] ad forma[m]. & t[un]c e[st] s[u]b[iectu]m ab[solu]te. 2o q[uonia]m i[a]m actu t[ra]nsmutat[ur]. & t[un]c e[st] s[u]b[iectu]m g[e]n[er]atio[n]is & e[st] ip[s]o m[ateri]a i[n]c[ip]ie[n]s sim[pliciter] & n[on]. 3o i[n] q[uan]to actu e[st] s[u]b for[m]a. — Ro[ati]o a[utem] se[min]al' e[st] q[ua]da[m] i[n]coa[ti]o. ab ag[ente] ei s[u]b[stanti]a. q[uae] i[n]clinat & d[e]t[er]-minat m[ateri]a[m] ad t[ra]nsmutatio[n]e[m] ad actu[m] forme. -25-

Semen autem proprie appellatur, scilicet quod est materia habens in se rationes seminales per aliam formam determinatam, itaque non nisi sub illa forma habet rationem illam esse immediate, quemadmodum sperma est semen hominis, et granum tritici, et nucleus arboris, et dicitur proprie in propagandis. — Cum ergo necesse habeamus ponere per aliquem modum rationes seminales in materia, si ponamus ad hoc non per violentiam, at non per creatorem sed per naturam, et hic sic ex materia. Sed non nisi consistat passivum non est generatio neque actio naturalis, sed violenta, si agat ut proiectio lapidis sursum, aut est creatio ut contingit in infusione animae rationalis. Patet ergo quod in generatione consistit aliquid passivum, et id quod confert est id quod ratio seminalis, et principium naturale intrinsecum cuius transmutatio dicitur naturalis. Cum ergo ut dicitur illud de generatione formae proprium sit agere, patiens autem alterius potentiae, et ratio seminalis sit potentia et inchoatio ducens ad speciem id in quo est, ut ne possit dici natura, quemadmodum in quinto metaphysicae dicitur natura quod pullulans pullulat, et natura dicitur a philosopho in secundo physicorum per materiam et formam, oportet quod ratio seminalis teneat se ex parte formae, sicut hoc sonant omnia verba Augustini in tertio de trinitate et in nono super genesim. — Sed quid per huiusmodi rationem seminalem debeamus intelligere est tota difficultas quaestionis. Et dicunt aliqui quod ratio seminalis est ad formam existens in materia per creatorem [illegible] per naturam, sicut est [illegible] substantia materiae, et ut est sic in materia est quoddam ad recipiendum per formam per agens generans educentem ipsam ad actum per motum transmutationis. Aliter ut dicunt forma generaretur in materia ex nihilo. Cum [illegible]

[illegible]

formis ut sic hec sit extensa ad substantiam et accidens. et ideo albi ad magis et minus. Sed licet species huius dicantur secundum gradus perfectionis

forma sua ... nobilior ... perfectionibus ...
... aliquid ... perfectionis sibi ... quia tamen non sit ... solo
secundum diversas ... addatur forme generis. ideo secundum huius formas
generis non dicitur secundum magis et minus. ... nulla forma
generis ... accidentium ... species secundum magis et minus.
nec individua sub specie. = Si vero contingit ponere aliquas species
solo gradu distinctas sub forma accidentis generis ... differentie
secundum magis et minus in forma generis. ut magis ... dicatur una.
talium specierum ... Et quia dubium est utrum sit vel possit esse
aliquid huius distinctio specierum sub genere. ideo ... posuisse sub
... quemadmodum in uno non est magis et minus. nec in substantia que
est quasi forma. non sic substantia que sit cum materia ... si in aliqua substantia
que est forma sit magis et minus. illa est forma materialis. et si non sit in
aliqua substantia que est forma materialis. in illa tunc substantia est. sic nec
in substantiis separatis. quas vocat quasi formas. quia sub ... esse
non est proprie forma. quia non informat. et non dicitur forma nisi ab actu
informandi. = Et est hic advertendum quod tale genus divisum per species
solo gradu differentes. sic in rebus materialibus non solum est forma
... considerat in materia naturali statu sub ... uno
gradu ... alia forma ... distincta. est ... eidem ...
... sub ... stat ... gradu. ... diversas ...

[illegible]

anima, ut ultimus actus materiae. Prima non, materia enim cum anima habens rationem unius formae dat esse uno supposito unum esse subsistentiae. Licet enim sub ratione existentiae ipsius sit, secundum quod sunt [illegible] necessario redundantes. Et sic tota ratio formae existens in duobus dantibus esse, cum transferetur in formam speciei secundum esse completum totum formale in homine transfertur in formam generis et differentiae, ita quod tota substantia ratione incompleta et determinata sit forma generis, et tota esse duarum formarum sub ratione completa determinatus sit forma differentiae, ex quibus componitur forma speciei. Unde corpus dicitur equivoce de corpore quod est totum compositum, et de corpore quod est pars, quia corpus quod est genus sumitur a toto quod dat esse formale in homine, corpus vero pars sumitur tantum a forma naturali, a qua manente in materia post mortem remanet suppositum animae separatae. Erat idem corpus mortuum quod vivum, propter quod patet ad illa tria per 2am rationem. Cum enim arguitur primo quod unicum est per unitatem essendi, dicendum quod verum est de esse subsistentiae, et illud est unum ab una forma quae ipsa sola dat rationem subsistendi omnino, et a pluribus quae non dant complemento nisi a pluribus, sicut contingit in homine qui inchoative habet ipsum a forma naturali et completive a forma spirituali. Ad 2m, quod simpliciter essent formae in eodem, quia 2a adveniret composito, dicendum quod verum esset si prima sine 2a data natura esset dare actum materiae, quod non facit ut dictum est. Ad 3m, quod ultima forma non esset eiusdem rationis cum praecedenti, dicendum quod forma et essentia non sunt essentia et forma. Iterum ergo duae formae in homine sunt eiusdem rationis et non sunt eiusdem rationis, quia esse unius est generale et completum alterius non. Quia vero sunt formae, sunt eiusdem rationis magis quam quaecumque aliae duae formae naturales, quia informant et perficiunt materiam secundum rationem unius [illegible] et ratione partis, quod non faciunt aliae duae ut dictum est. Ad ultimum principale, quod sunt plures partes diffinitionis et diffinitio quae sunt formae, dicendum quod illa pluralitas est formarum in esse completo [illegible].

27 Utrum per miraculum idem corpus possit esse in diversis locis simul et semel. Et arguitur quod sic, quia istud non est magis impossibile quam diversa corpora esse simul in eodem loco, sed id potest fieri, ergo et istud. Item sicut per miraculum in sacramento altaris substantia panis convertitur in corpus, ita dimensiones panis possunt converti in dimensiones corporis Christi. Sic ergo substantia corporis Christi per conversionem est in diversis altaribus sub diversis dimensionibus, ita posset esse in diversis altaribus sub propriis et eisdem dimensionibus in quas erant diversae dimensiones conversae in illas, et ita totum corpus Christi potest esse per miraculum in diversis locis. Dicendum quod idem corpus non potest esse per quamcumque potentiam in diversis locis, quia quod [illegible] in uno [illegible] non potest, et quia esse simul et semel posset includere contradictionem, quod est impossibile omnino. Ad primum argumentum dicendum quod non est simile, quia ibi obviat contradictio, cum altera pars [illegible], quod ita est hic quod non alibi non potest absolute [illegible] nec utrumque in esse vel ab esse simul. In illo vero non obviat nisi dispositio contraria ad esse simul, circa quod potest absolute, et ideo illa absoluta non repugnat esse simul [illegible] in corporibus, non repugnat ipsa esse simul nisi dimensiones, scilicet hic non propter esse dimensionum sed propter situm quem natae sunt habere in loco, quia est actus dimensionum. Sic situs [illegible] est esse illius propter [illegible], nisi illum situm quem ordine ad locum tangunt se corpora et tenent se extra se et se penetrare non possunt, et est illa dispositio in propriis dimensionibus et extra eas esse, quod licet quacumque naturali dispositione non sit separabilis ab illis, est tamen separabilis ab illis dispositione supernaturali, quae est dotis subtilitas, quae est quaedam naturalis potentia non resistendi alteri, nec [illegible] quod potest illabi alteri absque eo quod tangat ipsum resistendo. Unde et tale corpus per se non habet esse in loco per continentiam in latitudine corporis continentis, quia illa non separat nec distare facit, licet per se determinet sibi situm. Ad 2m dicendum quod si totum converteretur in totum corpus Christi non esset nisi in toto conversum [illegible], quia non potest in pluribus esse nisi sacramentaliter vel mutando locum, vel si esset ibi non esset ibi dimensionaliter, de quo alibi modo quaeritur.

28 Utrum ignis possit infrigidari. Et arguitur quod sic, quia quando ex igne generatur aqua per actionem naturalem aquae in ignem, oportet quod praecedat alteratio qua aqua ignem alteret humectando et infrigidando, quia si agens naturale facit aliqualiter ut ignis sit frigidus aliqualiter, et agens supernaturale potest similiter ut simpliciter sit frigidus. Contra: ignis quia est primum calidum formaliter, oportet quod ei caliditas sit in summo, quare non potest remitti igne manente, ergo nec infrigidari quocumque modo. Dicendum quod generatio naturalis si proprie accipiatur, id est consistit in unius formae substantialis productione ad oppositum constituendum et alterius contrariae ad alterum destruendum, non est nisi in termino alterationis, quae necessario praecedit generationem per alterationem omnium accidentium consequentium formam corrumpendam, ut incongruentia fiat illi et congruentia formae generandae. Ita quod per totum tempus alterationis materia est actu sub forma corrumpenda quae in instanti quo dicta accidentia sunt ei incongruentia et congruentia generandae corrumpitur, et forma generanda succedit generatione. Ita quod in esse prioris formae non fit capere ultimum instans [illegible]. Ita tamen quod eadem quantitas dimensiva in tota alteratione est in omni generato et corrupto, et manet in generali [illegible], quod non est dictum extra ipsum materia, sed est in sua esse [illegible] secundum actum, quod in omni motu et transmutatione secundum formas supponitur actio naturae. Et in hac quantitate est duplex variatio, una mathematica, quae est per additionem et sectionem et generationem quantitatis, ut superficiei per lineam et lineae per punctum, cui respondet variatio rerum quae solum fit per generationem. Alia est naturalis quae fit per additionem et sectionem et generationem substantiae, ut per formas substantiales ad quas sequitur variatio quantitatis secundum exigentiam formae. Cuius enim natura constantium statuta est ratio et terminus magnitudinis et augmenti, ut dicit Philosophus. Et ista variatio non est quanta secundum se sed praecedens [illegible] secundum rarum et densum, quae sunt propriae omnium naturalium transmutationum, ut vult Philosophus 4 Physicorum. Cui respondet variatio quantitatis per condensationem [illegible] in magis extensum et minus. Similiter qualitates symbolae secundum esse et gradum variantur in magis et minus, semper manent eaedem in generato et corrupto, sed solum variantur secundum gradus variationis secundum magis et minus sub diversis formis substantialibus, propter quod dicit Philosophus in 2o de Generatione quod accidentia symbola quae erant in corrupto manent in generato. Cum ergo ex igne generatur aqua, intensio caliditatis ignis non cessat remitti, nec frigiditas aquae intendi donec expoliatur materia forma ignis et induitur forma aquae. Et sic hoc dicendum quod igne manente in natura ignis infrigidari potest naturaliter, esse tamen intensionem frigiditatis propriae formae aquae aut naturalem formae terrae aut accidentalem formae aeris, eo quod cum alia elementa minus sint activa, magnam latitudinem [illegible] in remissione qualitatis sibi propriae. Ignis vero cum maxime sit activus, minime [illegible] tamen quia passivum licet in principio sit contrarium in fine est simile ut dicitur 2 de Anima, et omne agens physicum in agendo patitur. Nequaquam tamen actu potest esse frigidus, sed tepidus ab agente naturali, immo etiam tepore in aliquo gradu caloris forma existens non patitur ipsum plus infrigidari, dicente Augustino 3 super Genesim ad litteram: cum possint fieri cetera elementa, ignis frigescere non potest, intelligendo in tantum ut frigidus fiat. Unde dicit ubi supra: [illegible] ignis si calore careat [illegible] quid erit. Et Philosophus in praedicamentis: quod contraria nata sunt fieri circa idem, nisi alterum insit animae, ut igni caliditas. Et cum quattuor sint qualitates elementorum, et quodlibet habet duas, unam sibi propriam et aliam communem cum alio, dicunt aliqui quod quodlibet elementum secundum suam propriam qualitatem non potest alterari ut fiat sub contraria dispositione, et sic hoc dicit [illegible] quod aqua pura non calefit, sed praesens terrae cum ipsa admixtione; secundum communem autem potest alterari ut fiat sub contraria dispositione, quia tamen secundum Philosophum siccum est lima caloris et calidum naturaliter sibi associat siccum, ideo licet quod est ex parte formae substantialis ignis secundum se possit ipsa humectari quam infrigidari, non tamen potest humectari ultra congruum gradum caloris cum quo salvatur forma ignis, et ideo aqua non est extinctiva ignis ratione frigiditatis sed humiditatis. Ab agente autem supernaturali unde potest fieri frigidus, potest enim agens supernaturale tenere formam substantialem in materia et tamen dispositionem aliquam supernaturalem ut teneatur in ea sub illa in priori, quae necessario est causa corrumpi aut separari ab agente naturali, quemadmodum corpora damnatorum calore calefient, quae non possunt alia manere in corpore sustinere. Ad obiectum quod ignis est calidus in summo, dicendum quod verum est, sed id summum non est in tantum proprium ei quin formae ignis compatiatur secundum aliquam eius remissionem per agens naturale vel totalem corruptionem per agens supernaturale.

29 Utrum species in sacramento altaris nutriant. Et arguitur quod non, quia ex eisdem sumus et nutrimur, ut dicitur 2 de Generatione, quod est [illegible]. Dicendum quod species sacramenti nutriunt, quod probat experientia, sed imaginari quomodo fieret [illegible]. Et quia species illae huiusmodi habent virtutem [illegible] fidei [illegible] sensibili [illegible] quod substantia quae prius in eis erat translata sit, quod solum fide tenendum est. [illegible] quomodo nutriant [illegible] constat difficultas. Et constat quod sicut [illegible] nutriunt naturaliter, non sunt nisi accidentia, et id quod augmentat et nutrit dicitur esse in potentia tale quale est actu augmentabile et nutribile, secundum Philosophum 1 de Generatione, [illegible] non est in potentia ad formam substantialem, et etiam nulla forma est in potentia ad aliam formam, quia in se est actus quidam, sed quod est in potentia ad formam vel est materia vel habens materiam per se; sub illis autem speciebus non est materia sed translata est secundum quod tenemus fidem. Ponendum est ergo quod species illae nutriunt spiritualiter, ita quod spiritualiter data sit eis eadem vis in agendo et patiendo quam habebant vere panis et vere vinum. Et ideo per ipsum eundem modum quo panis et vinum ponuntur nutrire dicimus quod nutriunt illae species. Et non restat videre nisi quomodo in speciebus illis sit potentia recipiendi in se talem virtutem. Circa modum autem augmentationis et eius modum nutrimenti, quia similiter fiunt, sciendum quod sententia Philosophi in primo de Generatione est quod augmentatio fit adveniente aliquo quod est in potentia quod et quantum est id quod actu est quod augetur et nutritur. [illegible] et augmentatur [illegible], et cum omnis mixtus species in materia et materia est in specie, ut caro et os, augetur quantum ad speciem non autem secundum materiam. Haec est in summa sententia Philosophi, vera sed occulta. Ad cuius intellectum sciendum quod est sicut cum augmentatur re augetur secundum formam non secundum materiam, non quia utrumque similiter extendatur tamquam sub augmentato, sed quia augmentatum non est augmentatum nisi in quantum est permanens. Nec est in actu nisi in virtute quod habet [illegible] cibum et unientia sibi, non autem per materiam, neque agit nisi per formam, neque patitur nisi per materiam. Ideo licet augmentatio non sit in materia sine forma nec e converso, sic intelligendum alterum [illegible] tamen augetur in eo quod forma est, non in eo quod materia. Et ad maiorem intellectum dictorum notandum quod pars formalis quae proprie dicitur augeri et augmentationem habet formam in materia sibi determinatam, in qua formatur supra cibum ex humido radicali et seminali, ex quo formatur totum corpus physicum organicum, cuius actus est anima, cuius virtute existens in membris agentibus in humidum nutrimentale attractum et divisum in minutas portiones per [illegible] corporis agit autem in ipsum et formam corrumpendo et suam ei imprimendo, et quando humiditas illa in portionibus facta est quanta necessitatis, ut subintret formam membri, derelicta portio eius quae vadit ad genitalia ut formet in prole, portio autem residua expoliatur omnino propria forma substantiali, [illegible] alterius de potentia materiae, sed in continuatione illius expoliationis materia illa unitur materiae membri et illa forma ipsi informatur in qua et expoliatione formae substantialis expoliatur cum suo accidente, et in quantitatem usque ad rationem, propter quod habet fieri augmentatio absque omni cumulatione et penetratione, quia materia sit addita materiae cui advenit dat virtutem maioris extensibilitatis sub quantitate manente [illegible] quae requirit ad veram augmentationem. Et sic materia illa idem est in potentia quae potest subintrare quantitatem materiae cui advenit augenti, id est non est in potentia caro potentia subintrare formam carnis praecedentis nutrimentum. Non restat ergo difficultas nisi quod in speciebus non est materia quae est in potentia quod idem [illegible]. Dicendum quod sicut substituitur in se miraculose et habent in se virtutem nutriendi et augendi sicut habuit sua substantia, ita miraculose reducitur in potentia materiae illius, quemadmodum naturaliter fuisset reducta in illa sua materia in potentia sua materiae quae fuerat, esset una materia cum materia nutrimenti. Et sic recipit materia illa per illa accidentia reducta in eius potentia ut esse sub forma sua substantiali, ut per ipsam fiat augmentatio et nutritio, admodum quo facta fuisset si materia aliqua eis unita fuisset, et per hoc patet obiectum.

30 Utrum ex speciebus sacramenti possit generari vermis. Et arguitur quod non, quia secundum Philosophum ex non substantiis non fit substantia. Praeterea nec per generationem naturalem fit variatio nisi de potentia materiae [illegible] formae latentia [illegible] et ita non generando, sed in illis non est materia substantia, ergo [illegible]. Contra: [illegible] sine generatione alterius, sed videmus illas species naturaliter vetustate corrumpi, ergo et similiter ad naturalem generationem, ergo per virtutem unius, quia eadem est difficultas. Dicendum quod sicut dictum est species illae in omnibus eandem virtutem habent in agendo et patiendo absque forma substantiali et materia quam possit substantia eius quam habuit ipsum compositum ex eis. Propter quod per agens naturale applicatum potest generari ex illis speciebus et produci quidquid posset ex illo composito, ita quod quaecumque forma animalis agente posset produci ex materia quae praecessit et ex illis speciebus. Nec refert nisi quod forma producta de materia constituet cum ipsa unum substantiale et substantia, forma autem educta de potentia specierum quae sine sacramento non constituunt cum ipsis speciebus quod ex speciebus sacramenti fit sic per transmutationem specierum [illegible] nisi unum accidentale sive unum per accidens et esset in illo uno per accidens forma substantialis sine materia, et licet ipsae species per quas factae sunt [illegible] et configuratae ei, non sit de ratione specierum sacramentalium [illegible] tamen habent materiam quae fuit in quo id compositum sine materia eadem vim habet in agendo et patiendo cum materia quae praecessit, ut in nutritia [illegible] nutrimentum propria forma corrupta, materia sustentat illi formae substantiali et ipsam informet, et similiter dimensionibus inventis ut informetur in compositum ex materia et forma, sic informatur compositum, quod transubstantiatio est sua virtute [illegible], quemadmodum fecissent si materia praecessisset, et per hoc vermis qui prius erat in composito passus per nutritionem fiet unum compositum substantiale ex materia et forma, ut absque novo miraculo suppleatur defectus in speciebus ex primo miraculo operante, nec ponamus hic fieri semper novum quod potest fieri absque miraculo. In talibus enim melius est asserere non omnino quod miraculo omnino. [illegible] nec prius miraculo [illegible]. Sicut dicit Augustinus, sic res administrat ut numquam faciat novum miraculum nisi sit aliquid spirituale quod non est advenire [illegible] in sua operatione, ut non sit hic necesse ponere quod in corruptione naturali specierum materia translata eadem numero per creationem, et per qualemcumque reversionem sub illis speciebus habeatur ut aliqua alia de novo sive ipsius esse sive ab eis abdatur, in cuius potentia educatur accidentia cum corrumpitur, et forma alia cum ipsius accidentibus generetur, ut in eodem instanti fiat hic tantum accidentium per praecedentes alterationes corruptio et materiae adventus et formae de ipsa productio. Quicumque harum opinionum teneatur, non repugno nec praeiudico omnino alio. Est autem alius modus ponendi magis congruus, quod species illae non solum sunt in potentia ad formam, sed per se ad compositum ex materia et forma, et in potentia ad substantiam materiae producendam in esse sicut ad substantiam formae. Et sic nihil repugnat absque omni miraculo vermis ille generaretur. Nec est difficultas nisi quia tunc substantia materiae reciperet esse novum in potentia sicut substantia formae, quod non contingit in aliis generationibus. Ad primum quod ex non substantiis non fit substantia, dicendum quod verum est nullo praesupposito miraculo, sed supposito miraculo accidentia habent eandem virtutem et efficaciam substantiae, unde potest fieri substantia ex accidentibus. Et eodem modo dicendum est ad 2m.

31 Utrum suppositum divinum possit assumere naturam humanam absque eo quod fruatur. Et arguitur quod sic, quia possibile est assumere omni dono gratiae, quod probatur, quia possibile est assumere naturam [illegible] quae non est susceptibilis gratiae. Fruitio autem non fit actualiter sine dono gratiae. Contra: maior est unio humanae naturae cum divina in unitate personae quam sit illa quae est per donum gloriae, et quia cum illa quae minor est sufficiat ad fruitionem, ergo multo fortius et illa quae est maior. Dicendum quod ista non quaeritur nisi utrum habitus gratiae vel gloriae requiratur in natura assumpta ad actum fruendi. Unde oportet primo videre necessitatem ponendi habitum in natura intellectuali, et per hoc patebit si oportet eos ponere in natura assumpta. Circa primum sciendum quod [illegible] potentiae activae quae prius est in actu sit quod non potest aliquid eorum exire in actum nisi ad praesentiam sui obiecti ut in quo agat potentia activa, et aliquo informet potentiam passivam, nihil nisi potentia passiva potest exire in actum nisi informetur forma sui actus, eo quod nulla aptitudo est ex se potentia omnium suorum obiectorum similiter ut visus omnium colorum.

dit intell's omnium intelligibilium. h. n. solo intellectu dio q
q sz duo. di ee e ee oium etiam. obz at psens fit uo
ut pmo actio. p h q psens fom e intellectu. ut pmo pa
volitas. n. n fero. n i bon cogitatum — hic at cogitatu
q sunt i ic intellectu z hic apanq q sunt i uo no sunt papue n
ad eleuandi poz z iclinaq ea ut d facili z expedite z d
lectabilr iclinet i suu obz. cu ex ei psentia mota fuit
ul ise ul i sua silitudie. Et h hic cogitatu i agilis. z in
amiaou pte intell's nu q cogitat sic aglis. absq suu
adminiclo. no sol sic iclinatet poz i obz. s obz psenti
tes. h q alibi d tiaui m. n tn h gtig ee obz iaiatu co
q sio no pt hre spez. ua a ipsius intellu q ei repsentet
sic sit gaiatoi. sic no pt hre hitu. sese psentare
s solu eleuate z iclinate i obz. s se ipz psentare ti
gnet — d scdo q ad hoc dns. q act frauoit
p sicut q obz fruible. se uolitate repsent illa leto
ut ita intellecie. z imutacto ca ad actu uenda se pap
spez. z p h alicado mou uo adse tn ssend i ipm.
Et ad utraqz istoz actuu r hic opat n geleiat

[illegible]

32

33

32 E

[illegible]

imutet realr. et usq ad corruptoz sbe. qualibus
pro mag fca abit alba. qualitates tn sbe contrarietes
quite ad tale imutatoz. adiutatibz pmis. saltem imu
tabut intetoaliter. q e imutare sensibiliter. ut color
q e qualitas 2a. cat imeo no coloz reale s intetoale.
= Scdo h id pz ex pte ipi medii. ul ipi sensus imu
tati a sensibilibz. na mediu su sensus. sut sbz exnea
ad suscipiedu colores. na ppu sbz coloz ut alibi
tetigimus. e cor tiatz. naz hui cor ponit i dyafone
coloris. tanq ppu sbz indyafone actiuitas. mediu go
ut aer. et sensus ut pupilla su uisus sut sbz ex
nea coloris. io i eis color no gnatur. sbe ee ppu su
sbe reale. s sbe ee exnea. et intetoale. vn et pupilla
dr ee ab scolor. et i mediu. q talia de se nullu hnt
colore. ppuz vn gnis e q n ipa sit ppuz sbz coloz.
hent. n. colore ppuz. et sbe ee reale. = possum at
ad h id. et tcia raz adduce quo sensiblia imu
tat intetoalr sensuz. ul mediuz. na hee due rne
adducte. vna ex pte snsibiliu. da ex pte medioz
et sesuu no sut coes oibz snsibzi et oibz sesibz nec oibz
medus. na lz aliq snsiblia sit qualitates sbe. n ua
letes imutare realr s intetoalr tm ut patuit de
coloribz. et lz aliq sensus opati ad sua obia. dicat ee
sbz exneu. ut n possit imutari realr. s intetoalr
tm ut patuit de pupilla. q de se e abscolor. nullm
hns colore ppu. et lz mediuz talius snsibz sit tale
ut patuit de aere. dubiu tn e utr. os qualitates sbe sit
tales. q n possit realr imutare. et utr os sensus et
oia mea et rlr qualitat scdaz. dubiu e utr sit talia
q no possit realr imutari. na son realr ht ee in
ipo aere. et fit realr i una pte aeris. n sol intetoalr
s i realr pt se face i pte alia. dato tn q os qualitates
scde no imutaret n intetoalr. et q os sensus et oia
mea rlr qualitat scdaz. no possit imutari n intetoalr.
ad hc ille due rne. no cent coes oibz sensibz nec
oibz snsiblibz. nec oibz medus. q obia snsuu no
sol sut qualitates scde. s et qualitates pme. ut pz i se
su tact. q e pceptiu. frigiditas et caliditas. hunditas et siccitas.
q sut qualitates pme. q e et imutat realr. Rursus
mediuz ppu i tali sensu cui e caro. no e siplr
denudat. a talibz qualitatibz sic pupilla sbe e denuda
ta a coloribz. ipz i organu sensus tact q dz ee n uni
gda extrisus ptot corpis. no pt oio denudat ee
a talibz qualitatibz. q nullu mixtu e oio denudat a qualitatibz
pocis. vt dem gm. quo ssiblia imutat intetoalr
mediuz. ul sensuz dmis q ssiblia. ul no possut i
mutare realr mediu et ssus. et tamen imutat intetoalr
iux uias supi assignatas. vl ut hui ssiblia. sut ap
ta nata et realr imutar. q faciedo potuit imu
tare intetoalr. saltem qren mediu. ul ssus sut denu
data a talibz qualitatibz. vt i sensu tact. mediu et or
gan. ssus sut mea ppt o tagibliu. et sssus denudati
ab excellentus hui. ppt q possut ab excellentibz se
sibz realr et intetoalr imutar. = visu e go quo
sensiblia possut intetoalr imutar mediuz. sbe quare
ee dt. vl q ipz sensile hat uald debile ee. ut pz in
sono. ppt q mediu imutat. sbe tale qualitate realr n
i pcti qn possit imutar intetoalr. vl pt h g:tige.
q mediuz et ssus. de se nulla hnt tale qualitatem ppa s sit
oio denudata a talibz qualitatibz. vl saltem denudata ab
excellentus taliu qualitat. ppt q possut ab exce
llentus intetoalr imutar. oz. n. ut sep recipies.
sit aliquo mo denudat. et io posse ssbia sic se hntia.
intetoalr imutar. q sut aliquo mo a talibz denudata.

Hoc q sic aliq uoluit tm pbabilr
nulla po e sensitiua recipit spez.
s spes recipit i organo ipi
po e sensitiue. et tuc q po realr
e psens ipi organo. ad psen
tia obi elicit actu. sic mo
po uisiua. recepta spe coloris
i organo uisus. elicit actu ui
sionis.

Est tn aduertend. q h loqm. de imutatoe intetoali
sbe q pt sensu papi. na dato q sit cu excellentia qualitas
posst stare imuo intetoal. sbe qualitate illa. tale imuta
toz no pt sensus pcipe. = Ostenso quo snsiblia i
mutat ssum. leue e declare quo ssus imutat assibz
pt imutare ssum coez. et ymaginatoz et fantasia. na sbz
ph. 1. de ge. c. de actis et passiuis. uolens declare quo
existit face et pati inctibz. ait q accipiend e hoc
pnm multotiens dcm. ut qn h qd e pstate. tale
h actu. tuc h e apt nat face. h at pati. g q ssus
pa ns exterior. scius e actu l actu tal. q actu in
formatur e spe sensilis. io pt imutar id q e po tale.
potit itaq ab imutatoe fca in ssu. sbe q e suscepte
spez snm mo. ul sbe q suscipit spes intetoalr. s imuo
i ssu coi et alus ssibz iterioribz. put id q e actu
tale. imutat id q e po. ut informet hui spe.
Nec oz q agens i oibz sit pstatius pa te. s suffic q
sit pstatu. in eo q agens. q sep act sbe q hui est
pstatior po. e itaq sensus exterior informat spe
sensili n sipr s ut reqrit ro acti et passiui. pstatior
sensibz iterioribz quos sbe q hui pt actualr imu
tar. = Hus itaq declaratis. restat declare difficultatem 3am
quo fantasia imutata a ssu coi. et ssibus ptibz pt imu
tare itellm polem. dicem. n. n ee i conens. q ad i
uitute altius agat ult sua spez. ut accns i uitute
fore sbal. pt iduce sbale forma. na i igne nulla
e uit actiua n calor. ut uult gm. a. me. et ime
n. pnm. no e fora sbal s qualitas aliq ut id gm
ait. ignis g no agit n calefado. et tn ignis gnat ignem.
p calefactoz. g iducit fora sbal ini. agit g calor
ult suaz spez. q pt iduce sbale forma. s h e i
uitute altius. Sic ppoito spes exns. i fantasia agit
ult sua naz. q cat spez i intellu polli. fantasma g
q e qd corle agit ult sua naz. q agit i itellm
poles q no e uitus organica. q nec e corle. nec uit i
corle. ut ex 3o de aia hri pt. s h i uitute altius.
ut i uitute luis itellis agentis. na sic colores mo
uet uisuz i uitute lucis solaris. sic fantasmata mo
uet itellm. q e uit spual i uitute spual luis. i. i
uitute luis intellis agentis. inde e q 3o de aia scbi
q sic lux ad colores. sic se ht itellis agens ad fantasmata
Sic g ymaginabim. q os uitutes sssiue tanq i sbis
fudat i organis. vn dce sut uitutes organice. In
tellis at agens. et polis. q no sut uitutes organice
tanq in sbo fudat. i ee aie. ee at aie q no e si
tual. e tota i toto corpe. et tota i qlz pte. ut uult
aug. 6. de t. c. 11. h g mo itellis agens et polis erut pse
tes ipi fantasie. q e i psens ee aie. i q hui pote radi
cat. ppt q e as mo gtact. fantasie ad hui pols. s
ppt talez gtactu no poss fantasia ad i pme. i itellm
poles q spus e pstatior oi corpe. ut uult aug de ue
ra. Cu g agens debeat ee pstatu passo n pt po
corl age i spuale po q n i uitute pote altioris. ppt q
coacti sumus. pone gnda poz spuale. q sit
oia face. sic intellis po e oia fi. hui at e itellis
agens. fantasia g se hebit sic organu itellis agentis.
put agit i itellm poles. vn dms q qn organu
gt attig passu. et ag i uitute supiorii agentis.
pt age i re q sit ultra spez sua. fantasia g q attig
itellm poles eo q itellis pol sit psens fantasie q ra
dicat in ee aie. q e psens fantasie. et aializ pti corlis.
Rursus q fantasia sic attigit intellm poles q
agit i uitute itellis agentis. io pt itellz possibilez.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE MSS

imutar. Est et nomin psens itellis pol. alus uitutibz
organicis. q e i una ee aie. q e i qlz pte corpis. sic eis
organo psens. no tn imutari pt itellis pol n a fantasia.
q et i upis uitutibz sensitiis. oz dare gradu. ut si
spes mlt apli assibz p mediu. usq ad ssus ptes
et assibz ptibz usq ad ssm coez et fantasia. erut spes
spualiori mo. imeo q in sbo. et i ssibz ptibz. q imeo
et q i obo. et i ssu coi. q in ssibz ptictabz. et i fantasia
q in ssu coi. ita g fantasia ht q inda pinci as rlr aliaz
poaz ssitiuaz. ut q spualiori mo. q i uitutibz
alus. recapiut spes. roe at hui pincipatus imixa
luu itellis agentis. po fantasia i pssioz face. i itellu
polli. q no possut a uitutes sesitiue. = ad id q
obi in opnz. q n pt intetoale cu no sit ipo me
sic reale s mag sit ipo agentis. q ad sola pse
tia agentis iducatur fora intetoal i suo suscepto.
q n g o de fora reali. uer e q dz. si uo itelligatur
hui dcm. q i talibz abt loqndo. tota ro fcisit
po agentis. ut iargdo tagelat. i q i talibz no
dicat agens age aliquo psuppo. potit uci ex
qone seqnti. u declabit i formas intetoales.
aliquo mo ee eductas de po me. ut n tota ro fcisit
i. po agentis. fora at argm n gcludit. na si fora
real pt educi de aliquo reali. potit et fora intetoal
q e qd de fcinu rlr illi fore. accipiedo g educi de
po me. p ut pt gpete intetoalibz formis. potuit
tales fore educi daliquo reali. sbo. = Qz uo ar
q ssus no pt imutar fa az q agens dz ee pstati
pa te. uo patuit ignali solone. ssus exterior ut imu
tat ssm iterioz. e pstator ipo. q e tal i actu ql
e ille ipo. io h e apt nat age. ille pati. = Qz uo
ultius arg. q fantasia n pt age i itellm pole. q no
pt educe spez. de po ei. accipiedo educi de po large.
sic oe agens q de necitate psuppoit poz passiuaz q n e
effc ei. dz educe suu effem. de po pasiui dicem q
fantasia n i uitute ppa. s i uitute luis itellis agentis.
no imitat spez itellies ab ex. s fac itellm poles po
i formatu spe actum formati. aliquo g mo erat hui
spes i po pasiui. et eo mo quo erat i po passiui. dz de po passiui
educi. n q ad de illa spe. cet i intellu polli an ei
eductoz. sic nec ad de fora e ima an ei eductom.
Cu at aln iueniat q tales sut ab ex. itellnq e
hui dcm. gpatie. q fore intetoales. n sut sic
i po passiui ut reales. roe cui aln dnr n educi de
po passiui. et ppt hat caam. q hui intetoales fore n
sut sic i po passiui ut reales. io no i qqe dnr ee
ab ex. ul dnr p se gnari. ut i seqnti qone dicet.
Iceet q forme intetoales. educat de po m ul
de po sbi. q q no fit p creatoz no fit de n o. s dz
educi de po me ul sbi. s hui fore intetoales n
fuit p creatoz. q tuc no fient n i me te ado. gre.
= Igitur e q q no fit cu trasmutatoe me n edu
cit de po me. fore at intetoales. n fuit cu trans
mutatoe me. g re. = p q educat de po me
n posse pla nuo ee sil in eod sbo q hitibz pse
tibz cessat motus ime ut dz i po de gnone. cu
g educe e color de po me. no pt i ma fi alius
color. q uno psente colore cessat motus i ma
ad colore. s psente intetoe albi i me. pt i fi
alia intetio albi. g h intetoes de po m n educit.

= Nec oz q p uideq e. qd e ee i po m. = 2o declabit
q i h sut gdus. q aliq dnr ee mag. aliq min
in po me = 3o. ex hus duobz patebit uitas qonis.
quo hui intetoes educat de po m. et quo n. = ppt
pmu sciend. q sic dmis ad ee i po agentis. n q ad
de illo sit iagnite. s q pt agens age. ut illud
faciat. sic dnr fore ee i po m. n q ad de fora
sit i ma sbe q reprehndat anaxag. ponens foraz
latitatoz. vl sbe q aliq modici ponut ichoatm
ad formaz i ma q uocat poz actiaz. nec n de
ee fore e i ma. Quia h n oz pone ppt ueritate dcoz.
cu et posita dca po i ma n ppt h tale i conens fugiam. qn
fiat ad de n o. q ra. n. p fore inductoz. ut sit ad i
ma q pus n erat. si dicat q nec g n fuit pus i ma
ichoatm fore s tota fora. q stare n pt. si uo sit ad
q pus no erat. q ra de illo aliquo ut de aliq ul de n o.
et sic dem i conens adhuc n euadet ponedo tale icho
atiuu. ppt q n arguut isti s mag qrut sibi solui
hac difficultate. quo tal fora iducat absq eo q
fiat ad de n o. ppt q sciend. q nullu agens 2m pt ad
de n o face. q sic se ht agens ad agens et effcs ad
effem. et io q sep effcs scdi agentis psuppoit pm
et ee illuz opat. io fit ad de nichilo. s i. n. gno ta = no
ret. ad forma sbe se. tuc gnas pducet aliq effcm
sbe se. et n recept i i ao effcu. et ita bn facet de n o.
s no sic e. et h e una rr q suscitat phs. a. me ce
n ad q no fit fora s gpositu. No et oz pone dem
ichoatm. ut dem dcaz i t arte et naz. q uul ee i eo q
ma mouz se ad forma. ars uo n. n at n o ad ad
n hat ad de illo. q absq h possum dare tplice dria
it arte et naz. quaz pa e. q tagit t gm. i po phy. dices
q os fore artificiales sut accitales. nales uo n. 2a
dria e. q dat themisti ut recitat gm. sr. 12. me ce.
q na agit i corde toto. ars uo i extremitatibz. 3a uo
dria e. q ars pse n trasmutat n ad sit. na at
e pse trasmutat ad forma. No et oz pone dcm i
choatm fore. ppt uita phy q dt 2. phy. q si naui
fauia eet i lign q nauis fiet nalr. nec e ppt ulta ag
q dic de tni. et imltas alus locis. q i no itendut
pone ichoatm. s loaut. de ui actiua idita seibz.
ut ex sile fiat sile. ut ex gno gnat et n fada. ita
q i e distictu actiuu et passiuu. ut huoz et talia i
pululatoe seis se hnt tanq passiua. ut uo exns iar
bore ul i seie tanq actiuu gutes hui huoze. ipu
mos et folia et hui. dicat g fora educi de po me.
q po ma trasmutri ul pati ut sb fora fiat. sic
pt agens age. ut forma i ma faciat. h t. n. ipa
ma aliq mod caliui rlr fore. roe cui dnr forme
ee i po me. na nullm agens cat. de cui actoe no qr
pt aliqd face n psupponedo. poz passiuaz q no e effcs
ei. oe tn tale agens psuppoit aliq poz passiua i qua
recipit ei actio. qr q po passiua. no pt se ipaz moue
ad actu sn po actiua agetis. dnr fore tanq i ca ee
i po actiua agentis. sic et q po actiua agentis. de q
nuc loqm. nl pt face n psuppodo poz passiua me
ul sbi. dnr et fore tanq i ca ee i po me. n q ma ad
coopet. ad pductoz fore. s sol patit et trasmu
tat. nec. n. de fora fit a ma. s i ma. fore g sut i e
sic i ca. i po agentis. tanq i po actiua. et sut i po m
tanq i passiua. Et ex h apparet quo dnr fore ee i m
de po me. na effcs i ca no e ad q sua ca. effcs g
i ca no e sb ee ppo. s sub ee ce. io effcs ee dz la
tes in sic ipo dz patuis. fora g dz ex h i. de po me

26.

157

quia lateat in illo erat in latere. non quod ad dici esse formae [illegible] in materia ante inductionem eius. sed dicebatur forma latere in materia quia erat ibi tamquam in causa. propter quod non videbatur quod non erat ibi per essentiam [illegible] esse. sed forma in actu, idest [illegible] dicitur extracta quia est actu et ad lucem adducta et patet facta. unde ipsi ponentes latitationem formarum quod sic proportionaliter, sed ad hanc veritatem expressam pervenire non potuerunt. et ideo quidem in 12 metaphysice vel hanc materiam pertractat. ait quod [illegible] magis calidum in actu etc. unde in quantum vult quod formae quae fiunt in materia extrahuntur de materia propter quod ait quod aliquo modo erant in materia, quia quaecumque extrahuntur de aliquo, aliquo modo erant in eo. unde extrahuntur [illegible] formae de materia extrahi et aliter dicuntur in materia latere et quomodo habent esse in potentia materie patet [illegible] declaratum.

Viso quid est in potentia materie esse volumus declarare quod hoc est [illegible] gradus, quia aliqua dicuntur esse in potentia magis, aliqua minus, in quantum necessaria est maior transmutatio. quae sunt talia magis sunt in potentia materie quia magis sunt remota ab actu. ubi vero modica vel nulla requiritur transmutatio materie, minus sunt in potentia et in talibus [illegible] agens quod vocatur facere, sunt enim talia [illegible] propinqua actui, quia cum modica vel nulla transmutatione materie statim ad praesentiam activi fit forma in passo. Et hinc est quod philosophus distinguens de potentia dicit aliqua esse in potentia scientiae, aliqua in potentia accidentis [illegible] in potentia sunt. quando necessaria est multa transmutatio ut fiant in actu, in accidentis vero quando modica vel nulla est huiusmodi transmutatio. [illegible] quae sunt in potentia scientiae plus habent de potentialitate et sunt magis in potentia, quae autem in accidentis plus habent de actualitate et sunt minus in potentia. Hiis itaque declaratis patet veritas quaestionis. Nam cum quaeritur utrum formae intentionales educantur de potentia passivi, patet quod agentia in talibus praesupponunt potentiam passivi et non posse agere nisi praesupposita tali potentia. propter quod potentia passivi habet rationem aliquam causae in productione formarum intentionalium. non quod dicatur formam intentionalem sic in potentia passivi quin generationi tales formae. eo ipso tamen quod potentia passivi praesupponitur ad generationem talium formarum possunt dici intentionales formae educi de potentia passivi. unde quia tale passivum valde est in potentia accidentis ita quod statim ad praesentiam activi instanti fiunt huiusmodi intentiones in passo. ideo tales formae non dicuntur esse in potentia passivi sicut formae reales. vel necessaria est multa transmutatio materie, et quia minus sunt in potentia passivi et plus in actu formae intentionales quam reales, non in genere [illegible] comparationem ad formas reales. quae plus sunt in potentia scientiae passivi possunt dici formae intentionales non educi de potentia passivi. Veritas ergo dictorum in hac materia, quia utroque modo aliter et aliter possunt habere veritatem, sunt exposita non impugnanda.

Ad id vero quod obicitur quod tales formae non sunt per creationem, dicendum dicitur quod illa fiunt per creationem vel tota ratio [illegible] est in potentia facientis. ita quod si requiritur in talibus potentia passivi, hoc non est ratione facientis, in quantum ipsum faciens praesupponat aliud quod non sit effectus eius, sed ratione facti, ut quia forma facienda est talis quod indiget susceptivo. sic non inducitur anima vel aliqua intellectualis natura. non est ergo per creationem vel agens praesupponit aliud quod non sit effectus eius. generatio ergo formarum intentionalium non est per creationem, nisi in talibus tota ratio facti est in potentia facientis, quia non est effectus eius susceptivum quod supponitur [illegible] sufficit ad destruendam rationem ad probandum quod non sit talis per creationem.

Argumenta vero in oppositum non concludunt. nam cum dicitur quod talia fiunt sine transmutatione materie, non propter hoc concluditur quod nullo modo educantur de potentia materie et quod nullo modo materia habeat rationem causalitatis respectu talium formarum. sed solum arguitur quod tales formae non sunt sic in potentia sicut formae reales quae educuntur in esse cum transmutatione materie. propter quod non simpliciter et per omnem modum possunt dici intentionales formae non educi de potentia materie.

Et tamen formarum realium. eo quod non sunt sic in potentia eius materie formae intentionales ut reales possunt dici de potentia materie non educi. Et non addetur quod quae educuntur de potentia materie non possunt plura numero esse in eodem subiecto. dicendum dicitur quod quae educuntur de potentia materie cum transmutatione et motu non possunt etc. quia quae sic fiunt et maxime si fiant naturaliter fiunt ex contrariis in contraria, ut patet in primo physicorum et in 12 metaphysice, quod omnes generationes huius sunt ex contrariis in contraria. Iuxta quod est ergo quod postquam calor educitur est in materia, non est materia ulterius in potentia ad calorem, quia calidum secundum quod huiusmodi non generatur calidum. propter quod calidum secundum quod huiusmodi non movetur ad calorem. immo praesente calore cessat motus ad formam caloris. Motus ergo ad calorem vel est ex frigido in calidum vel ex minus calido in magis calidum. nam sicut idem est album quod nigro est impermixtum, ut dicitur in [illegible] topicorum, propter quod minus album ratione permixtionis nigri habet quandam oppositionem ad magis album, sic idem est calidum quod frigido est impermixtum. propter quod minus calidum ratione permixtionis frigidi eo modo quo in talibus potest esse permixtio oppositionem habet ad magis calidum. quare sive fiat motus a frigido in calidum sive a minus calido in magis calidum, semper fit motus quodammodo a contrario in contrarium. quod ergo materia existens sub forma caloris in tantum in eodem calido recipiat aliam formam caloris non est possibile naturaliter, quia tunc non esset processus ab opposito in oppositum. Praedicta tamen possumus bene ponere [illegible] sic. quia quando de divina potentia agitur semper est determinandum quod plus possit quam non possit, nisi manifeste appareat contradictio quod non est impossibile. nam naturaliter in materia contingit ad diversas sui partes possunt esse plura accidentia eiusdem speciei. ergo et materia per diversas partes quantitativas non habet esse simul, eo quod una pars quantitativa subsistit alteri. sed huiusmodi diversas partes quantitativas potest diversa accidentia suscipere in eadem specie. sic ergo ex diversitate partium quantitativarum habet esse diversitas receptorum. agens quod potest facere diversas partes quantitativas simul, ut puta quod habeant eundem situm, potest facere diversa accidentia eiusdem speciei simul in subiecto. nam partes quantitative ex ipso situ distinctionem habent. naturaliter enim si una dimensio posset esse cum alia dimensione, statim fieret una et eadem dimensio cum illa dimensione. sic et si albedo in eodem subiecto posset esse cum alia albedine, statim esset eadem albedo cum alia albedine. Illud ergo agens quod est tante potentie quod potest diversas partes quantitativas conservare distinctas ad invicem habentes eundem situm, potest duo accidentia eiusdem speciei conservare distincta ad invicem et si habeant idem subiectum. Et quia deus potest facere et facit quod sint duo corpora simul in eodem situ, potest facere quod sint duo accidentia solo numero differentia simul in eodem subiecto. habent enim accidentia ex subiecto distinctionem sicut partes quantitative ex situ. Est autem alia ratio quare materia existens sub forma caloris non potest moveri naturaliter ad aliam formam caloris, quia agentia naturalia quantum ad formas reales ita sunt causa fiendi quod non sunt simpliciter conservativa. calidum enim intendit [illegible] quod fiat calor in materia, quo corrupto tali calido non oportet quod tollatur calor inductus. in talibus ergo veritatem habet quod dicitur in 12 metaphysice, quod forma non dicitur nisi per [illegible]. ideo non est hic calor alius numero ab illo calore et habet esse distinctum vel divisum ab illo nisi ratione materie, ut quia est in alia et alia parte materie. quare si per subiectum formae reales conservantur in esse et hoc esse non habebit forma realis alia et alia nisi quia est in alio et alio subiecto. formae ergo reales differentes specie et formaliter non habentes repugnantiam ad invicem possunt esse plures in eodem subiecto. sed huiusmodi formae non differentes formaliter et specie, sed differentes solo numero, plures in eodem subiecto esse non possunt, quia numeratio non accidit eis nisi ex parte subiecti in quo fundantur. Sic ergo est in formis realibus, ubi non est processus in contrarium, eo quod producuntur in esse per transmutationem materie et quia non conservantur per sua agentia.

In formis autem intentionalibus propter quod non suscepit [illegible] intentionales formas solo numero differentes. in talibus enim non requiritur transmutatio materie, sed sufficit sola praesentia agentis ad passum ut suscipiat passum intentionalem similitudinem eius. quia si diversa alba sunt praesentia eidem medio quodlibet ipsorum suam similitudinem in medio [illegible] diversae intentiones albi in eadem parte medii solo numero differentes, et conservantur in esse tales formae intentionales per sua agentia. ideo licet sit [illegible] et [illegible] tamen quia licet album conservat suam similitudinem in hac parte [illegible] erunt diversae intentiones solo numero differentes retinentes suam diversitatem numeralem propter sua agentia per quae conservantur in esse suo. unde et perspectivi probant quod a diversis luminibus sunt diversae illuminationes in medio solo numero differentes. Praeterea videtur quod [illegible] dicunt quod materia cum est actuata non potest ulterius actuari, quia nulla forma in reali habet rationem omnem talem, ut albedo in materia non habet rationem omnem albi. et quia materia licet sub eadem ratione ipsa ad diversas formas numero nulla forma sui generis potest actuare materiam omni modo quo actuabilis est, quare quod materia existens sub forma albi non possit moveri ad formam albi non est causa quia sit actuata quantum ad esse albi omni modo quo actuabilis est quocumque modo et per quodcumque agens. sed quia non inducitur albedo nisi per transmutationem materie et transmutationes non fiunt nisi a contrariis in contraria. ideo existens sub forma non movetur ad huius formam quia talis motus non esset a contrario in contrarium. Rursus in [illegible] quia formae reales conservantur in esse non [illegible] per suum subiectum, ideo in eodem subiecto numero plures tales formae solo numero differentes esse non possunt. sed intentionales formae quia fiunt ut sine transmutatione materie ad solam praesentiam agentis et conservantur in esse per sua agentia, ideo plures intentionales formae numero non est inconveniens esse in eadem parte medii.

·36· tamen in talibus dicatur tale agens vel forma vel compositum. Et aliter quod compositum, quia sicut unus color quod possit dextrum et sinistrum sicut ut perspectivus probat. sed dextrum et sinistrum non possunt sibi [illegible] sibi. non ergo ipse color tamen sed totum compositum est idem quod inducit intentionales formas. In quantum est quia idem agit formam intentionalem visivam quod [illegible] sed ipse color visivum [illegible] ergo etc. Non dicendum quod ex ipso effectu debemus arguere de agente, et quod significans sit compositum et generatum est compositum, sicut autem generans sit forma et generatum est forma. sed enim modo arguit philosophus in 7 metaphysice contra ponentes separatas ideas deservientes ad scientiam et ad generationem quia nulla non generant a similibus quod vero est in talibus alius aperto videndum est ergo in generatione formarum intentionalium utrum generetur forma vel compositum. sic inde volumus utrum agens ad talem generationem sit forma vel compositum. Hoc ergo ordine procedemus in hac quaestione. quia primo ostendemus quod illud quod generatur in generatione formarum intentionalium est aliquo modo forma. 2o declarabimus quod licet aliquo modo possit concedi quod generatur in talibus sit ipsa forma simpliciter tamen est ipsum compositum. 3o ex hiis descendemus ad veritatem quaestionis, quid agens ad generationem talium sit forma et quid compositum. Propter primum sciendum quod generatio formae intentionalis differt ad praesens spectat in tribus differt a generatione formae realis. primo quia in generatione intentionalium generatur forma sine propria materia, ut intentio coloris generatur sine propria materia et sine proprio subiecto coloris. nam color ut patet ex libro de sensu et sensato est extremitas perspicui in corpore terminato. color ergo terminatur in proprio subiecto coloris, quia ergo intentio coloris generatur in corpore dyaphano ideo dicitur huius intentio generari sine proprio subiecto et sine propria materia coloris. Et hinc est quod dicit philosophus in 2o de anima quod sensus est susceptivus specierum sine materia sicut cera suscipit formam sigilli sine propria materia sigilli ut sine cupro, non est enim ingens quod in cera propria [illegible]

forma ut habet esse in intentionale sicut in cera existentia illa forma ut habet esse reale. 2o differt generatio huius formae ab alia quia fit sine contrarietate materie. nam forma per hoc quod habet esse intentionale sibi invicem non contrariantur. aliter enim se invicem impedirent. necesse est enim in eadem puncto medii esse speciem albi et nigri. sed intentiones formarum contrariarum et diametrales ut in perspectiva [illegible] albo et nigro. 3o differt generatio huius formae a generatione illius quia huius forma generatur sine impedimento et distinctione materie. in generatione enim formae realis materia propter indispositionem impedit et distrahit, ne omnino passum assimiletur agenti, ut non omnino filius assimiletur patri. sed in generatione formarum intentionalium, ut patet in ymagine apparente in speculo. vel si bene fuerit speculum tanta est similitudo vel [illegible] ad id cuius est vel [illegible] ut nec filius patri in generatione carnali nec aliquis homo alteri tantam habeat similitudinem. Viso quid differt generatio realis ab intentionali volumus declarare qualiter concedi possit quod in talibus generetur ipsa forma. propter quod sciendum quod quia susceptionem talium formarum dicitur suscipere materia sine forma et quia generatio talium formarum habet fieri sine impedimento et distinctione materie et sine contrarietate et transmutatione materie, propter quod non dicuntur educi de potentia materie ut supra dictum est. ideo in talibus aliquo modo concedi potest quod generatio talium formarum fiat sine materia. simpliciter tamen de loquendo generatio talium est generatio formae in materia. propter quod et in talibus potest dici generari ipsum compositum ex quo et dici potest quod generans sit ipsum compositum. Hiis itaque declaratis volumus descendere ad veritatem quaestionis et dicimus quod generatio talium formarum absolute loquendo est cum materia, quod simpliciter apparet. primo quidem quia non est simpliciter sine materia. nam licet non fiat talis generatio in materia propria, fit tamen in materia extranea. unde et intentiones colorum ut vult commentator in 2o de anima non habent esse nisi in extraneo, quod sic intelligendum est, quia non fiunt tales intentiones in materia propria et illi ipsi colori cuius est corpus terminati idest corporis quod est terminatum vel [illegible] sed fiunt in materia quae est extranea ipsi colori, cuius est materia pervia et dyaphana. 2o quia est secundum conditiones materie talis generatio recipitur non [illegible] et nunc talis forma. 3o quia est secundum situationem partium materie, ut si coloratum ad ipsum [illegible] suam speciem in medio, pars dextra illi colorati in sinistram diametraliter et sic faciet idem. dextra pars medii et pars sinistra in sinistram. quae omnia arguunt generationem talium esse cum materia. Ad argumentum autem in oppositum dicendum quod cum dicitur quod ipse color vel in medio vel unius ipse color est idem quod ipsum coloratum videatur ipsum tamen coloratum vel sicut calor est in potentia quo calidum agat, ipsum tamen calidum agit. non tamen hoc sic intelligendum est quod non plus color videatur quam color agat, quia ut patet per habitum in productione formarum intentionalium potest aliquo modo dici actio attribui formae, et potest dici generata ipsa forma quam in productione formarum realium non sic habet veritatem. 37

Utrum anima intelligat per speciem vel sine speciebus. [illegible] primo videndum est in quo opinantes conveniunt quam ostendere [illegible] 2o videndum sunt propria uniuscuiusque opinionis ad praesens recitandae. Quantum ad primum sciendum quod omnes [illegible] quod omnis cognitio fit per assimilationem. hoc patet per ponentes antiquos. propter hoc enim ponebant animam componi vel ex omnibus ut cognosceret omnia vel ex principiis omnium. Item 2o de anima dicitur assimilatio fit per speciem. ideo dicit philosophus quod anima est quodammodo omnia per assimilationem. ideo enim est intelligens et intelligibile in actu et sensus et sensibile in actu quia assimilatur per obiecti speciem. Item 12 metaphysice dicitur quod idem est intelligens et intellectum in actu. Item autem commentator metaphysice [illegible] quod intelligentia ultima regit animas nostras et [illegible] propter quod quod videtur quod intelligentia se habet ad animas nostras sicut sol ad visus nostros. unde sicut sole [illegible] visus nostros et sic colorata fiunt ut colores actu

qlib3 · 6m

p sp̄ēs ɔiūgat̄ uisib3 nr̄is · sic itlr̄cia irradiāte
sr̄ itllctū nr̄z ⁊ sr̄ fātasmata · fac̄ ut fātasmata q sr̄
itlligiblia ī pō · sit itlligiblia ī actu · Q3 dz itlli
sic · q actu ī pmit̄ spēs · intll' ī itllu āfātas b3
⁊ n̄ recapit in itllu ħ una spēs ī nuō & ill' q sol'
diffinit nuō · nō spē · n' p accn̄a · igl3 diffint ea
q̄ sūt uni' spēi · ħ d' autē id 6 n̄lim p q c g
Alii dnt q nlla fca īpssione ī intllu p alig spēz
obiat̄ ul'e itllu · ut ob3 ī ipō fātate · ut in rp̄ se
ħ sūt uba illi · ħ · q · q · q · q · dīt · n · ī nob' pus ē fāta
sma · p actuz ī v'giātiā · ⁊ dim itlls agns · sua abst
cāoē · fac & uli inpō · ul'e ī actu · q ob3 itllui po'
īmutat̄ ipz ad actū itllndi · ipz · s · ul'e abstcātū ħ
ī fātate ut pb̄hat̄ · q · q̄dā linea spūal' itlli' · afā
tate singlari · usq3 ad ul'e abstcātū · ut ab · a · ī · b · ⁊
ab illo uli · ultius pcedat̄ ī intllm · ut ab ipō · b ·
ī · c · ut sic tot̄ q · una linea recta · a · b · c · dī n pq
itll's fuit īmutat̄ ad actuz itllndi · ab uli exnte
ī fātate actu suo itllndi tiato ī id ul'e ut ī ob3
pb̄hat̄ · q · q̄dā linea reflexa · ab ipō · c · ī · b · p'q
aut ultius · ipaz spēz itllcā · ī fātate p roz ulis · ē
itllit p roz sue & sigtois · ⁊ sīn's q ħt ī ipō fātate ·
⁊ p thnt · q · q̄dā linea · reflexa ab ipō · b · ī · a · ut
sit tot̄ ħ · q · una linea reflexa · c · b · a · ut si lineā
hac oponam' linee pcedēti · tūc illa et linea una ·
[illegible]

[illegible]

C Notand' q pl'es ponūt sp̄ēs · uno m° sp̄ēs māsiua
q ē ī fātasia ⁊ ī imemoria q ob3 rep̄sentat · Alio
m° sp̄ēs q n' manz n' dū itll's intlligit q īformat
itllm possibilē · 3° m° pō sp̄ēs ⁊ d' ipe intll's ītllnda
Si g° q'r̄ utrū oīa p sp̄ēz itlligāt̄ · dnt q sic ea
q n' sūt realit' p̄sentia intll'ctūi q̄cūq3 m° sp̄ēs sumat̄ ·
Si aūt loqm̄ d' hiis q realit' sūt p̄sentia · sic d'
ipe ītll's m3 ⁊ hītus · dnt q n' p sp̄ēz p° m° · s3 bn̄
2° m° · Et h plat' p' ex assimilatōe pōz · q2 pot'
pa'ue ⁊ actē assignt' adiuicē · g° s3 n' n' q2 h ·

agit̄ h recipit · g° cū itll's sit pō pa'ua · o3 q re
cipiat ī sua actōe · ⁊ h ē sp̄ēs q ēat ī actualit'
ī intllu q īformat ad actū ītllndi · Ex q° p3 q nō
ē sile d' intllu ⁊ d' uolūtate · 2° p3 ex pōe itll's agetis
q2 cū ītll's agens cōnat' ēē ī aīa q ī ag'lis o3 q h'at
suā opatōz ī ipō itllu pō'li · h' nē a° n' educē sp̄ēz ·
3° p3 ex d'tīatōe pōz · q2 pō d'tīata ad aget'
n' pt̄ agē n' d'tīet' · p ad q ī ea recipiat · s3 h
n' ē n' sp̄ēs q d'tīat · h' ualz q dz q tūc sp̄ēs
itlligit p'ncipalr ⁊ n' pō · q2 n' ponit n' aīq ī stru
m'tū · ⁊ asponens n' aīq agens p'n'le ·

nō agit actū suū nec elic̄ p hītū · ī h tn̄ ē dr̄ia · q2
uolūtas p̄sente obō · libe egdit̄ ī actū suū · itll's aūt
ex nc̄citate · Circa cog̃nes g° h · q'ae sūt dclanda ·
q̄ ī illi dclant · p° q̄ in cog̃tōib3 ē ordo · 2° q ē
ibi sup̄ma cog° · 3° q ē t · infima · 4° q īfima ē
origo aliaꝝ · Ad p̄m sic · nō sūt pl'a ī aliq° nr̄ ·
n' ordinate sit ī illo · sic · n · ē uegetatīm · sēsitīm ⁊ ī
tll'ctīm ī hoīe · s' p'us ⁊ p'stius · g° ⁊ ī plī'ce cog̃tōn̄ est
ordo · It oīa cor'lia hn̄t ordinē · s3 si ē ordo ī m̄sato
ē ordo ī m̄sa · s3 itll'u'lia sūt m̄sa cor'liū · tāq̄ nobi
liora · g° mei' ⁊ ī eoꝝ cog̃tōib3 · et ordo · nūq̄ g° ē
stat' ī spu'alib3 n' sit cū ordie · Ad 2 · q sit una
sup̄ma cog° · ⁊ h ē itll'cia ondit̄ sic · ub' ē ordo sūt
me'a ⁊ ex̄ma · g° sup̄m ⁊ ex̄mū · It ub' ē ordo ī p'us ⁊
p'stius · g° ad simpl'r p'us ⁊ sup' · It ē dare sup̄m
cog̃sable · s · dm̄ · g° sup̄ma cog̃ · q ē fixa r'li sup
mi finis ⁊ fixi · It nā actualitatis sbaꝝ itll'ctualiꝝ
n' pcedit ī infitū ī sur'sū · nc' in dorsū · g° ē dare
tīmū sup̄m · sup̄ q̄ nō se extndit · Ad 3 · sic pce
dit · s · q sit infima · q2 iā p3 q sūt duo ex̄ma · g°
alt'm ē infim · si · n · ē un̄ gr'oꝝ ⁊ reliquū · It attig̃
h nā sup̄mū · s · dm̄ · g° ⁊ īfim · It si nō ē dare ultīā
⁊ īfimā · nc' ē dare p̄mā ⁊ sup̄mā · Ad 4m · q ē dar̄
īfimā hāc · ut origīē ⁊ basī3 · ⁊ fūdamt̄ · ⁊ sc'iarū
aliaꝝ q ē p'a in pcessu cog̃scēdi · s3 ultīa ī actualit'e
⁊ q h tnscēdo suaꝝ m̄ ondit̄ sic · p̄m ī qlib3 gn̄e tn̄s
fūdit̄ ī oīa illi' gn̄is · ut si lux ē basis et fūdamt̄
oīū coloꝝ · o3 ipāꝝ ēe ī oī colore s' mag' ⁊ min' ·
g° ⁊ p'a ⁊ fūdamt'l opō · tnsfūdit se ī alias · It si
aliq̄ sit opō q nō fūdēt ī infim illa · nc' me'a q2
nō h̄t aspectū ad ex̄ma · s3 nō ē ex̄ma q2 d' illa
dnī q ē basis · ⁊ illā uolum' nō fūdari ī alia · It
ī oīb3 cor'b3 uidm' q p'stiora radicāt' ī fūdamtali
radice · un̄ fruct' ⁊ flores · rami ⁊ folia · nō exceduīt
tīnos radicis · s3 s' ipāꝝ m̄sat' · q ex radice oliue n'
palma · s3 oliua orit' · ⁊ flores ⁊ rami oliue · ⁊ ex sc'ie
aliaꝝ · gnāt' s'c't s' latitudie s'c't sc'is · p3 g° ē'm
q sit fūdamt'l ⁊ radicāl' cog° · dnt · n · q ē experiētia
sui ēe · ul' ppe ex̄nie · ⁊ h experiētia ē certē sup q
uolunt' spa · ⁊ mot' ei' · toti' cog̃nis · q · capto ī q̄ iūīt'
hostiū · ⁊ q · sc'iarū oīū cog̃tōn · q · n · dubitat se
ēe · dubitat se itllig̃ē · ⁊ dubitat d' oī a° · s · utr̄ dor
miat ul' uigil3 · ⁊ sic d' aliis · Et ex hac ecīt ar
bor cog̃nis intll'ctiue ⁊ sēsitiue · ⁊ h ē ī ag'lo · q · se
sitīa cog° nāl' ī hoīe · ⁊ ī ag'lo · Ex hiis p̄missis
ocludi̇t · q · s · q n' recipiēdo · oīo ab ex̄b3 · itll's ītllit
suū obz · p° q2 ī aī nā · īuenim' suffi'a oīū q sunt
nc̄cia ad ei' opōz · g° ⁊ ī nā ītll'ctīa sufficiēt est
q cōd ad itllnd ē necc' · It sic uidm' q color
h̄t uirtutē opādi · s · īmutādi organū dispoit̄ · ⁊ sic
ē ī oī fora nāli · It ignis p̄sente pa'uo nō idig3
adiutorio · si sit passiuū pportōat̄ · s3 h̄t ex sua
fora ut possit egdi ī actū suū · n' recipiēdo ab
ext̄ · g° ⁊ intll's · ul' ē ī felitior oī fora nāli · ⁊
mag' cōtinuta fora q̄l3 alia · ul' ē potius exe opā ·
p̄sente obō · nō g° indig3 ut ad nouit̄ recipiat
nc' sp̄ē3 nc' ad ad · ad h ut opet̄ s' ipā opōz · It
nā nō d'fic̄t ī nc̄cciis · 3 · d' aīa · ut d' ar'z · ī nā sep
d'ditt' alib3 organa · ad pgēssū si h̄ent aīa mot'
pgēssiuū · ut dic̄ · 2 · d' ce · ⁊ m · q nā d'ditt' stell' or
gana ad pgēssu · si p se mouent' · g° eo q m° nā
dedit ī itll'ui sp̄ēs · si nc̄cie erāt ad suū op3 · nc'
opt̄et q eā recipet nouit̄ · q2 g° n' d'dit n' g° ī ag3 ·

ea ī suo ope · s3 d'dit sibi nā oīa nc̄cia · g° p ea q h̄t
aīā · s · p suā ēēz pt̄ opari · ⁊ p suā uirtutē · It si
īdigēt intll's huān' sp̄ē · ppr p̄sentatōz · g° ⁊ ag'lic' pr
pōe · g° ag'l's d' nocte nō uidēt hoīes · q̄ cristo dīt nc'
alia ēēse · q2 tūc n' pt̄ recipe sp̄ēs · cū nō m'ltipli
cēt sp̄ēs in tenebris · It ag'l's ulē pietē n' ui
dēt · q ē q̄ pōz · It oē cor'le agit s' anglū · q2 ba
sis opōnis et ī obo se diffūdēte · ⁊ angulus ī uidētē ·
s3 n'lle linee tīnari possūt ad sp̄ūale · g° n'llo m°
cor'le · pt̄ īmittē sp̄ēz ī aliq̄ sp̄m · It sp̄ēs n' ē
nc̄cia ut actū eliciat · q2 iā ītlliget · It sp̄ēs n' ē
nc̄cia ut cōpoit̄ ex sp̄ē ⁊ pō itlligat · q2 sic sp̄ēs agēt
pte ītll'ctōis · ⁊ sic ⁊ pō itlliget ad sui · Est g° ordo
iste · p° ītllit ītll's sui ex̄māz · 2° ex̄nīā rei īdiui
duate · 3° ītllit ea q sūt ī re · s · ulitatē sinca · albū
⁊ nigr̄ ⁊ ca° hui' · Q̄ hac pōz ar' q nt̄ ad p̄n'le sui ·
s · q hoc q d' intll'm itllig̃ē s' sp̄ē ⁊ s' hītu · p°
q2 ut · q sēp actu ītlligat · id q semel ītllex · ex q
p suā ēēz intllig' · q2 ēē sua sēp ē sibi p̄sens · It
ob3 pt̄ ēē · s'bali' ⁊ reali' sensui · p̄sens · nō at in
tll'ui · q2 lap' nō ē ī aīa · g° ītll's nō pt̄ h̄re ob3
p̄sens · q2 p sp̄ēz nō ē p̄sens s' re · nc' p se pt̄ ītll'ui
facē p̄sens ob3 · It assilatō ē ex nc̄cia s' oēs opi
nātes · s3 tu remoues sp̄ēz p q fit assilatō · p qd
g° fiet assilatō ītll's ad intlli'le · It ut dnt assi
milatō fit p actū · q mag' assilat q̄ hīt' ul' sp̄ēs ·
tūc ar' g° · actū istū sic ipi arguūt q sp̄ēz · dr̄ ·
n · fit unū ex actu ⁊ pō · ut ex cōpoito eliciat̄ act'
ītll'ndi · dr̄ pō nuda nō assilata · elic̄ illū actū · n'
p° m° q2 tūc act' facēt pte ītll'ctōis · q ē fl'm ap'
cos · ⁊ ī pō elic' pte ītll'ctōis · ⁊ sic n' assil'ata itllit ·
⁊ ī ad q intll's ītlligēt · s · act' ille · n' assilat act'
ut cōpoitū ex pō ⁊ actu assilāte itlligat · g° relīqē
alīā p's · ut p se pō nuda actū ītll'ctōis eliciat
⁊ h ē nc̄ce dicē p dcā · ⁊ p h q nō ē po'le ut id sit
act' ⁊ pō opādi · sic nō ē po'le ut id sit act' ⁊ ist'u'm
q° fit id opus · nc' ē id calor · ⁊ ei' calefc̄ō ab eo eli
cita · q2 nō ē po'le ut ad faciat se ipz · q2 iā ēēt
s' q facet · ⁊ nō ēēt s' q fiet · g° nō ē po'le ut act'
ītll'ndi · assil'et · ⁊ assilat p actū itlligat ⁊ eliciat
eūd' actū · nā act' pcedet se ipz · ⁊ ēēt p'n'm q° id
actus fiet · g° nc̄ce ē itlligē · p'us pōz nudā · op'
elicitē · q̄ intelligam' ipz actū eliciat · ⁊ p eū pōz
assil'atā · q̄uis sit sil' t'pe q̄l3 hoꝝ · sic p'us itlligo
calorē potētē tale facē · ⁊ calefutiētē · q̄ cale
fc̄ō3 · ul' passū assilat p calefcō3 · q̄b3 pōitis · ar' sic ·
Si pō nuda ī n'llo assil'ata ul' ī nouata · pt̄ act'
eliciē · g° q'lz q h̄t pōz · pt̄ oīa itlligē · g° aīa nu
da · ut tabl'a rasa · h̄t tn̄ d' sc'ia · sic q̄cūq3 aīa · q
⁊ ipi cōfiti uidēt̄ · q · s · d' sc'ia oēs h̄nt eq'ue · q2 n'lls
h̄t ad · q2 n' ē ī aīa · q sit hītus ul' sp̄ēs · s' eos · nc' rema
net ad p' actū ītll'nda · n' sola pō cōfigata p actuz ·
⁊ ad aptata ad facil' ītll'nd · si se cōuīcat ad ītll'nd ·
⁊ applic' se ad itll'i'le facil' · n · pt̄ itlligē · s' pō q̄
p'us · ⁊ ē aptōr · ut se possit uelōci' applicare ad
id ītll'i'le ⁊ cōuītē se s' pō q̄ p'us · It tn̄ h̄rēt d'
sc'ia · phyc' ⁊ oīū s' noticia · rustic' q' doctor · q
⁊ ipi cōfiti uidēt̄ · q2 nc' iste nc' ille h̄nt ad · q
sit h̄ns ul' hīt' ul' act' · q̄n nō cōsidat actu · s3
exercitat' h̄t pōz aptiōrē · ⁊ p h uelocitātē ad q̄l3 su
bito ītll'nd · q̄ hac nō exercitat' · id mag' sc'et
d' · ⁊ q2 nālia h̄t aptatā · ⁊ ī pretīita iudificātia
sūt remota ab illo q ē exercitat' ī phya · cultor

C° p3 ex assimulatōe · q2 n' pt̄ gnāre similitudīē n' res
ipā · q2 similitudīē meā n' gnābit n' ego · s3 actus ī
itll'nda ē s' eos silat' rei · g° p' o3 q ad sit ipō aqua
egdit̄ p d ēē assimulat̄ · q2 a sola ēē · nō · Ex hiis
g° dnt q o3 ītll'ctū sp̄ē īformari ī q̄cūq3 ītll'ctōe
h' uali3 q dnt alii q talia sūt realit' p̄sentia q2
d'ffert ēē p̄sens s' pōe ētitatis ⁊ itlligibilitatis
l3 · g° sīt p̄sentia ī pe n' s' pōe obuia · s3 h' fit p sp̄ēs
h' ē uali3 eōd m° d' silitudīē · q2 silitudo repātaua
ul' real' n' fac̄ · s3 silitudo pportōis ⁊ cōformitatis
q fit p sp̄ēs ī intll'ndo ·

aut a[illegible] h igentu excitato a[illegible] ipsa[illegible] io[illegible]
ille e pmo no isr nalium xotata — Jt ipo[illegible]
q n hns formu opans op ult. g n hrt scia
nc hntz. nc actu itellndi no pt opari q forz
recipiat q opet. g oz q itells recipiat ad hu
spes ut ht aiz. tanq formam. alias n potit opari
sic n hns formam caloris. no pt calefacere. — Oz
dnt q forza aq e act itellndi. e aia sufficies ex
se ad act eliciend. z io nunq e aia n poterit itellige
du mo psentet obz z remoueat phibens. — Jt
oio silr se hns nunc z pus. q n pt pus nc ptea. s;
aia silr se hz nunc z pus. q nichil de recipit nc
inouat. p ad recept. g si pus n pt itellige. nc
ptea. — ad h dnt q ipa inse silr se ht. s; no e
psens obz. q no erat psens pus. ut nuc uult z pus
noletat. ut nc e remot phibens. ad q pus n erat
z sic no itellit z tn n itelligebat pus. s; potuisset
itellige. qr e exse. — Jt si ncce e obz psentari.
g in absentia obi no potit itellige. ul oz dar
p qd sit psens. — ad h dnt q ex qo sol e pse
tatu intellui. remanz itells ofigurati ab actu
itelltois. p qua e assilat itelligibli. z sic pot
itellige qn uult. donc ofiguro p obliuioz sit
deleta. vn icama exns pot recordari de fact.
z otinuare actu itellndi. excitat n. itells ut
se oultat ad itelligible. p ea q uidz isepto. q
p obz psens sit. ut p illa ofigatoz. p q pus i
tellig. ducat ut itelligat p alia seqnte. sic
z sustinetes spes dnt q p una spez ialia defluc
do. otinuat act itellndi. — Jt ang act ds ofi
get poz no potit duenire i act illu itellndi.
qr obz insu psens. no e psens itellui pse. ut
supi dicebat. — ad h dnt q psete obo sesui
emictunt radii a snsibz spuales. de q illi em
ssi ofigant ire. z p h sensu ofigato. senle e
isensu. z ophndat sensible illi in illi ofiga
toe. z ex h excitat itells. z i ofigatoe sp. ophn
des intelligible. itelligit actu. z extunc itellit
qn uult. p illa ofigatoz. q nl ad reale e ab
ipa po. ut ab aia. ipe n. act assilat itellmi
telligibli. z p h aia assilata pt itellige. id i
telligible. qn uelit. cu n. spes ut hnt si po
nent iaia. mag assilent du sut sb actu
osidatois. z actual ofigatois. q pse exns ipo.
g silr ipe act mag e assilati. pz g aliorz
po. z eorz roes z solones ad ea q ei obiciunt.
Nuc g e atiq po recitada. illa s. q poit qrz
lio de aia. ex cui ubi colligit. q itells itellit
p spes q repsetat ipz itelligible. e n. aia loc
spez. z ponsic p itellm. has spes recip a fatate. q
e udolu iorgano celi. ex quo gignit silis i
itellu. iuirtute itells agntis. q z uigorat z ad
aptat po ad recipiend spez. hac e poit auic.
c nlliz. z om. z eos p ypatetici. po at qr po
nuo spes e pp repsentatoz. qr n. lap no pt ee
i aia. io oz q sit i ea spes lapid. lapide repse
tas. oz n. obz ee psens aliqo mo. ioi opone
alia po e pp assilatoz. qr itells silr se hns. no
itelliget nuc mag q pus. — Et qr as phy
coz ponit itellcoz fi p spes. z illa e po cogit.

Et ut uolet alq po [illegible] ponit
spez e ut itells [illegible]
spes e ei po [illegible]
qr itells [illegible]
regn spez z fatasma [illegible]
n suffic [illegible]
ponit [illegible] actu itells
[illegible] excitat act itellndi

ad phoz scaz de sentida. io dco eoz snia. ex isto
aliorz z firmiorz. z eaz roes h ui prius supr
sctas ee uas. z eaz solones ut euasiones ad uas
roes. Oz at ad eoz roes possim dare soloes. ptereas
si accidat q intra sit eaz efficatia. pmo q ui uid
eoz roes aliud de golud. nl ex h q una q q forz
dnt hre sibi nccia ad opand. q ocomit. s; h hat
pot z uirtute ad opand. tn no fert secu obz ce q
opat. z pp h ignis. q uis secu hat uirtute calefa
ciaz. n tn ht sec calefactibile. s; oz ipi psens fi.
Silr aia q uis secu hat poz itellctiuz. n tn ht
secu obz ce q opat. pp q oz ipi psetari aliq mo
z h fit mele p spez. q p actuz. qr act n psetat
s; id pone q sit psentat. ut posito eam ce obz.
po n. oz ee obz psens. anq po opet ce ipi. nc
ualz q sit psens snsui n sit psens itellui. z al
psentet. h. n. e de nobilitate itells ut n recipiat
psetia obi nlez. s; solu spualez. s. p spez. z sic
dmss spez no itellige. nc ptem itellctois elicere. io
n oz ad h ar multiplicare. s; dmss ipaz solu
obz psetare. n sbalr s; i roe cogscit. qr p spez
psente. obz absens. q psens. i silitudie itueni.
Sic g pz q eoz po no multu opellit ut atiq
snia desat. pp q e mag atiq z diu approbata snia
acceptand.
Tm itells itelligat oia idiua eide spe p una ·38·
spez. z ui q sic. qr auic. 6. nliu. p. q. c. q. dic.
q si ygo offert itellui aliq forma. z excepit ea.
extuc si offat alia. q no differt n s nuz. n reci
piet illa n s accns. q ex ppu. s. si forza sa repsetet
duisitatez. i actiuitate obi. qr p illa duisitate potit
recipe. Jt. 6. meche sue. c. 6. dc q corupta z idi
dua no intelligunt n p oditates expoliatas. s;
hac no pt ee n una spes uni ne. — Jt si hnt
spez singlaris alia. aliaz a spe ulis. s; ee pp id q
sinlre addit sup spez ulez. s; h additamet e accns.
s; hui accntas e ad s spez. ut albedo oi albedini
e eadi i spe. g pi roe suffic sel suscepisse spez al
bedis. z sic de aliis accntibz. g redit id q pus. q uni
ne unaz recipit spez. — q psente actiuo z pa[illegible]
nccie e actoz fi. s. si sit agns nale z passiuu dispoit.
s; sba e actia qr gig tua spei. g q sba idio nagi
gnit spez. q at sba si ogignitia spei. pz i aglis z
i aiabz. q no uidet se n p spez. s; diuisor idiuor
duisa e sba. qr actualitatis g duis singlares st
duisi. — Jt cogito uno idiuo oia cognoscunt
si una spes sufficeret. qr illi spes una cet sufficies
ad oia indiuia. — Jt no e applicao itells ad ict.
si g p una spez cogscat oia. no applicabit se p
illaz coez. ad h signu. n ad recipiat ab h signo
p q se appliz ad h. — Jt nc e i intellu q n pus fuit
in sensu. g ecitudo ituitia itells. no m ee n eorz
quorz e ctitudo ituitia sensus. s; sensus n in
tuet n accntia. q sut i za spe qlitatis. g z itellc
sbas i tuitie. s; solu arguitie. s; accntia q sut i
duisis indiuis. sut duise spes i intellu. g n
itelligunt p unaz spez. — pro g[illegible] dnt q intell
huan no intellit singlare. z sic q s; ap eez
ht locu. qr nc p unaz nc p plures. itellnt sinlra
s; de intellu bn ocedut. q intelligut singlaria

quaut itells nr no itelligat sinlre p tanto dnt ee
uez. qr no itellit directe ipz. s; indirecte. z p lineam
reflexaz. qr directe intellit ule. q sic ptat. qr
itells itellit abstrahndo spez am a q e pncipiu sinlri
tat at spes abstracto a ma induali e itellige ule.
Cu at ar q hat pposi opez. sor e ho sat itells. dnt
q no sat eaz. ni mete gusione ad fantasta igbz spes
ules itellit. Jt si ar q act sut ee ptinlra dnt q h
e mete ptar apphnsioe sensitie ptas. Jt si dicat q
aia itellit se ipaz. dnt q singlaritas n ipedit cgn
ptare intelligatur. s; mitas. a q expoliata e aia io
pt se itellige. Jt cu ar. ut isrior s. sn sus ptars
apphndit ptare. g a sup ior s. intells. dnt q iq ap
hndit itells s; eminentiori mo. qr q cogsat s inte
z gcete q e cogsce sinlre distincte. s; cogsat itells in
mltr z abstracte q e cogsce ule. pz g coz itentio
qr dnt q ule intelligit distincte s; ptare indistincte.
expsse n. dnt q itells nr no e cognoscitiu n uliu
directe. s; cui io loco dnt. q g g. ar n. q ipz ule
no itelligit. ni ifantasie. q ptat qr itells nr n e de
rebz abstractas. s. de rbus sepatis. s; ei obz e i na coli
exns. ideo n pt cogsa lapis. nl i h lapid. qr
de roe lapid e. ut sit i h lapid. ptare aut aphnd
p ssm. ut p ptars ul p ymaginatoz. z sic ule
aphndit intells ipm aphnso p fatasia i q e
fatasma. — q hat po ar. q no solu ule aphn
dat p itellm. qr itells itellit huc sole ee maiore
hac tra. 166. uidbz z sensus odic. Jt aia ipa
ta no uidz ut cu no utat fatate. Jt intells no
itelliget totaz hac ppoz. sor e ho. s; hoiez p se
z sor p sensuz. Jt intells no abstrahit a singlibz
n intelligat. Jt si dicas q ipz itelligit s; n pio z
i distincte ocedo tercu. qr directi respodz ule q
ptare itellui. s; ipi no dnt q itells itelligat ptare.
s; aia p ssm. sic pz i solone ulti ar. ul dixunt
q itellit ptare eminentiori mo. s. i abstracto. q e in
tellige ule. — Jt q ule itelligat i fatasie h ui
no bn dcm. qr fatasma no repsentat n ptare. g
sep co itelliget ptare cu uli. z sic no poss; itellige
hac ppoz. ho e al. s; hat. sor e ho. Jt pt itelli
ho s; isto idiuo. sor s. cu plo. g z s; plo. g z
s; h z s; illo. Jt no poss; itelligi cgnitas s; q
z qlitate quoz sut silitudies in fatate. Jt ipim
dnt s; ur de aia. q ule e iaia qr e i s roe fore
ulis. io dnt q pt intelli s; sinlre nc e fls itells
itellnis naz coez. pt pna iidiuana. g silm e q
h dnt. q cu de roe lapid sit ut sit i h lapide.
g n cognosc p itellm n i h lapid. na nc e de
roe lapid ee ul no ee. nc de roe ei e ee i h lapid
ul no ee i h. z p ons nc de roe ei e. ut itelligat
i h lapid. cu intelligit ut e ulis. ocedend e g
ule z ptare posse itelli p itellm. ocedend e z q no
oz itellm redire ad fatatam ut itelligat ule nl
tagredo spes. a pno. s; p spes osuatas itellit ule.
s; spebz exntibz i fatate. Signat at q adducit
q itells ipedit p fatasie lesione. pax cogit. qr
uegetatiua ipedit sensitiaz. i sop no. ut tn ue
getatia de dici uti sensitia. iuuendo. nc sensitia
uegetatia utit in sentiendo. s; qr aia occupat
p dolores infreneticis. ul p euaporatones

nimias. io ipedit. Jtem ad signu uals q sensus
formetur. ex cor[illegible] itellndo s; n id e qr itells
assuet itellige corpalia no tn p fatasma. exeri
tn q nouus cingit ad ea q n nouit. — aliq
dnt q itells no itellit ulia ul ptare p spez aliq
n p spez exnte ifatate. nc e aliq spes i intellu. qr
corpalia no agunt i spualia. g nc i intellu reci
pit spes a sensibz. rebz. s; p q modu uncu e cu flexa
ul pez alibi recitatu. — q hac poz ar. qr si spes
e ncca i sensu. ut sp fatasie possit opari. pi roe
e ncca i intellu. ul p assilatoz ul p psetatoz z
ouicatoz sp cu sensu. z intells cu intelligibli. Jt spes
rei singlaris. no e silitudo n illi rei singlaris
g no duc n i cogtoz rei. sinlris ut ui ut e i sensi
tiua pte. Oz ad h dicentes q ncca e spes fatasie.
qr i no pt ee lap. s; solu spes lapid. s; qr aia tota
e una s; sba i snsu z itellu. io exnte spe i pte aie
sensiua. suffic aie hre spez. z suffic psentia obi i
sensu. z inde osgit ad abstractoz ulis a fatate.
ad 2m dicent q z si ponat spes i intellu. potit
di q ex spe rei ptaris pt itells abstrahe ule p opoz
suaz. sic g z ex spe fatasie potit idq. io alr ar
guend. arguo g sic. nlla res opat p forza alti
rei dispate a se. ut aq no calefac n hat i se
formaz caloris. nc igit infrigidat p frigidita te
aq. g nc una po opat p forza altius. g itells
n intellit p spez fatate. qr illa e forza p q fata
sim opat. si g itells indigz spe. n sufficiet ei
forza q e ifatate. q at idigeat ponq e sic dnt
ipi. qr fatasm indigz. qr n. fatasm mag idigz
q itells. — Jt si itells no hat spez rei itelli. g
remanz sep nudus. z no assilat. nc ouict rei
itelli. g supflue ponut assilatoz. i aliis potitis.
z q itellm dimictat nudu. — Jt itells agns n ect
nccius. qr ille e ad abstrahend spes a fatasmatis s; n.
dicas q abstrahit ule. h do nl ee. qr abstrahe ule
a fatate e opo itells pol. qr id e q intellige abstracte.
pt odicones males. absolute at a oditoibz mlibz.
re ulez. h e itellige ipaz. n gitellndo odicoes oe
hntes. itellige aut re h m ul illo. e op itells pol.
Jt q solor p ar g se scn argue sic. dnt. n. q aia
iformata i fatasia. excitat inpte itelltia. h. qr
una po no dat notitia de obo altius po z nl pus
fuit i obz apphnsuz ab illa altera po. sic uisus n
ctificat de sapore pomi. ni id pom alias fuit c
gustatu. g nc fatasia ctificat itellm. ni ipe nz
intells recepit spez alia. ul tuc recipiat. — Sut
aut alii q dnt q nlla spes e ncca itellui. nc ie
sut quoz opiones alibi recitatu. — Concesso g
cu arle q spes sut ncce itellui. qr e loc spez
s; m ocedo q diuisa sinlra diuisis itellnt spebz
z sibi ppis. de cui declatoz sit pcedet. — po de cla
bit. q sba no gignat spez. po sic. qr id cui itells
ht spez. i pe itells uidz intuitie. s; sbas n itelli
gim nl arguitie. g no ht de ea spez. ql solu ar
guitie intelligam ea pz. qr aiaz nr no itelli
gim nl qr arguim ipaz ee i h corpe. qr uidem
ei opanari. no nr nc aliq alia sbaz. h at qlz
expto inse. q sbas no clare itellit. s; ex coloribz

figuris et motibus intellectus hic individuum esse hominis. Item
possemus facere aspectus substantiarum mutatarum ... Item po
ssemus intelligere clare corpus christi et vere substantiam eius esse
in sacramento eucharistie quod tamen scimus nos nescire. Item sciremus
conversionem panis in corpus eius. Item dispositio medii dyaphani et
pupille est ratio specierum sensibilium. ergo sola suscipiunt species
sensibiles visibiles. Secundum hoc non cogitur quod angeli
hic iacere et tamen possunt mutuo se videre per species ergo
species possunt se multiplicare per medium dyaphanum.
quod vero est in substantiis separatis quod non sunt accidentia sensi
bilium operacionis involute vel operte. Sic ergo patet quod ar
guitur intellectum substantias et illas cognitas per sillogismum
concludimus per illas alias esse earum per talia vel talia
accidentia. arguo hic esse hominis et sciam quod est homo. concludo
quod hic homo est risibilis vel sic figuratur et sic de aliis accidentibus.
= 2o declaratur quod omnis similitudo est rei generans sicut quod albedo
non gignit similitudinem nigri. vel calidi vel sapidi. quod
ideo est ostendendum quia putari posset quod similitudo substantie virtute
est in similitudine accidentium et quod intellectus exprimit eam ex simili
tudine accidentis in intellectu existente. Et quod ergo non possit exprimi
pro sic. quod unaqueque forma gignit sibi similem. ergo et albe
dinis species existens in intellectu gignit speciem albedinis non substantie.
Item similitudo illa non esset similitudo nisi species expressa ex
specie albedinis esset similis speciei albedinis. Item cum in intellectu sint
species multorum accidentium hominis scilicet species colorum multorum et sic
plures et species vocis sue et alie huiusmodi. tunc aut exprimitur species
substantie forma a specie albedinis aut a specie ruboris faciei aut
a specie soni sui aut confiatur ex omnibus. si a specie istius non est ratio
quare magis quam a specie alterius. si ex omnibus aut est una ex omnibus
confecta vel multe ex multis. quorum quodlibet est improbabile. sic ergo
non potest dici quod species substantie fiat ad intellectum ut prius probatum est.
= dicunt tamen aliqui quod fiat sed a sensu non percipiatur quia
fortior motus sensibilium impediat vel quia sensus non
est perceptivus substantie quamvis habeat eius speciem. sed probatum est quod non sit
species absoluta nec per se nec a specie accidentis expressa. = 3o de
claratur quod unica species non potest esse plurium quia plura ipsa plura sunt
dissimilia ergo non est una eorum similitudo. sed species est similitudo
ergo non est una plurium. Item non est dare duos homines similes
in figura vel colore. ergo species albedinis huius hominis et illius
diversificabitur et diversa gignetur. ergo multo fortius mul
titudo accidentium est diversa a multitudine accidentium al
terius. Item non est species ipsius substantie sed accidentium sunt diverse
species per modificationem diversimodam in figura et gradu colorum
et aliorum. ergo diversorum individuorum sunt diverse. = 4o de
claratur quod species singularium sunt in anima quia probatum est quod singularia
apprehenduntur intellectu. Item species albedinis que est in fantasia gi
gnit speciem in intellectu supposito quod in intellectu sit species.
quod supra est probatum. sed species que est in fantasia est singularis ergo et illa
que est in intellectu. = 5o quod abstractio intellectus agentis est ratio
sibi non obiecti quia agens ex specie que est in fantasia exprimit
sua virtute speciem et reponit in intellectu possibili et sic facit
eam in esse spiritualiori et spiritualiori et sic est ipsa spiritualis
quo ad se non quo ad obiectum quia singulare representat ut
est probatum quia singularia intelliguntur. Item intelligere obiectum
altiori modo est actus intellectus possibilis non agentis quia est intel
ligere naturam communem potest esse in intellectu. intelligere autem semper est actus
ipsius possibilis. Item species in intellectu angelico est abstractior
quam in intellectu humano. sed omnes concedunt quod angelus apprehendit
singularia ergo species que est in eorum intellectu est rei singularis ergo
non est abstracta ratione obiecti quia est singularis sed ratione sibi quod est intellectus

angelicus. Item intellectus agentis intellectus corporea ergo per species in
corporeas sed ille species sunt rei quantitate et multitudinis ergo species rei
quantitate est non quantitate et in se non quantitate representat tamen quantitatem
patet ergo quod abstractio speciei a specie non est ratione obiecti quia est rei singularis
sed est ratione sibi que est in se minus materialis et representat in maiori et tamen
quantitatem et multitudinem representat = 6o quod due species omnino similes non
sunt in eadem potentia nisi sint diversificate per modificationes quantitatis
numeri et figure vel per alia huiusmodi et declaratur sic primo per aliquam equalem
et similem dicitur vel aliqua quod idem non potest sigillari duabus im
pressionibus similibus et equalibus. Secundo potest quod et quod dicitur quod impossibile est
quod anima suscipiat speciem formam solo numero differentem per quam
suscepit primam nisi differat accidente aliquo. Item 3o phisicorum impossibile
est idem moveri duobus motibus eiusdem speciei ergo nec duabus speciebus
informari. Item non sunt due albedines in eodem sed efficiuntur
una ergo nec due species omnino similes. Item duo puncta sunt
unum punctum nisi differant origine. ex phisicorum capitulo de vacuo et
due dimensiones fiunt una quia non distinguuntur origine.
ergo sic est in speciebus. = 7o quod nulla species est in intellectu que non repre
sentet universale abstractum ut est abstractum quia species que est in in
tellectu est similitudo illius speciei que est in fantasia sed illa est accidentium
rei singularis ergo et illa que est expressa ab ista est rei singularis
non. nisi potest gignere speciem fantasmatis dissimilem speciem in intellectu nisi
solum diversitate in abstractione puritatis non representationis.
Item natura specifica communis non est una res in pluribus individuis sicut est
una anima in pluribus partibus eiusdem corporis ergo nec potest ex una natura
communi una species sibi correspondens generari. Item probatum est quod substantia
non gignit speciem per se nec species substantie potest gigni a specie acci
dentis que est in intellectu ergo substantia communis impossibilium individuorum que est genus
vel species non habet similitudinem in intellectu sibi correspondentem.
nec albedo in communi habebit aliam speciem quam albedo singularis in
ipso intellectu. Item per impossibile esset una species in intellectu albe
dinis singularis et alia albedinis universalis. Item abstractio speciei non est
ratione obiecti sed ratione sibi ut patet ex quarto articulo ergo non representat
obiectum universaliter sed idem per speciem magis abstractam non ergo est species
rei magis universalis alia a specie rei singularis. = 8o probatur
quod species rei singularis sufficiat ad intelligendum universale. primo
quia in singulari intellecto est substantia sua que potest considerari sub hoc gradu
sub quo est singularis quia sub gradu singularis actualitatis facit
hoc esse individuum et est cum individuatis. potest et eandem substantiam
considerare sub gradu actualitatis speciei que est ulterior et in gradu
actualitatis generis superioris usque ad supremum. ergo aut
oportet dare quod tot sint species in intellectu quot sunt modi essendi
in re intellecta et quod cuilibet respondeat species aliqua diversa a
specie representante rem in alia actualitate aut oportet dicere quod di
versis modis essendi duobus vel tribus respondeat unica
species. ergo pari ratione quotlibet modis essendi vel quod vel pluribus
potest unica species respondere et sic omnibus modis essendi et
omnibus actualitatibus potest unica species representans sufficere in
tellectui ut per unicam speciem rei singularis omnia que sunt in
ea intelligantur. Item simile est in quod si angelus intelligat
angelicum quod habeat unam speciem representantem in esse singulari
ipsi angeli intellecti et aliam speciem que representet ipsum
in esse specifico et aliam que representet ipsum in esse substantie ergo
a simili superfluum est ponere diversas species cuicumque intelligenti
per diversos modos essendi eiusdem rei. sufficit ergo una species
pro omnibus gradibus actualitatis diversarum eiusdem rei intelligendarum.
sed illa est unica species rei singularis ergo illa sufficit.
Item probatum est in precedenti articulo quod nulla est species rei universalis
et abstracte in quantum est abstracta ergo per speciem rei singularis
necesse est intelligere universale. Item patet ex quarto articulo quod substantias intelligi

arguitur. ergo ex cognitione rei singularis possumus arguere illa
et abstrahere ea a singularibus. = Ex predictis concluditur veritas
et solutio questionis. quod scilicet concedendum est quod singularia eiusdem speciei non
apprehenduntur vel intelliguntur per unam speciem. quia patet ex 4o
articulo quod nulla species est que representet naturam communem. sed intelliguntur
per speciem singularem rei. sed species ipsorum singularium sunt diverse
diversorum. ut patet ex 3o articulo. ergo necesse est quod habeat intellectus di
versas species ad diversa singularia intelligenda. nam si aliquo
modo una species pluribus singularibus respondere hoc esset
in quantum est ad unum. sed in quantum sunt ad unum non habent aliquam
speciem que sit aliqua species illi communis. ergo nullo modo unica species
correspondet pluribus. Item species substantie nulla est in intellectu ut patet
ex primo articulo. sed si aliquo modo haberent unicam speciem illo modo
haberent scilicet que representaret substantiam in qua omnia individua conveniunt.
Item species eiusdem accidentis in duobus subiectis est diversa. ut species
albedinis que est in Sorte et species albedinis que est in Platone sunt diverse
per diversitatem Sortis. in quo fundatur et per diversitatem gra
duum et aliorum concomitantium ipsarum albedinum. similiter species
aliorum accidentium individuis singularibus existentium sunt diverse
sed in intellectu non sunt species nisi accidentium ut patet ex primo articulo.
ergo diversorum sunt diverse. patet ergo responsio satis evidenter in
tuenti predictis expositis. = Ad primum argumentum in contrarium dicendum quod
autem satis invenio quod diversorum singularium diverse sint
species. quia differunt penes accidentia. sed individua substantie et
et accidentium in eis existentium quia in alia figura et gradu est al
bedo Sortis et Platonis et accidentia alia sunt et diversa. ipsa autem
dicitur quod si individuum sed differat aliquo penes accidentia sibi
quod potest recipere speciem a sua recepta specie aliquo quia differunt
in accidentibus. sicut nisi differret hec albedo ab illa scilicet in accidentibus
que sunt figura et magnitudo subiecti et huiusmodi. = Ad 2m dicendum
quod albedo in hoc et in illo diversa sunt ideo ab hac et ab il
la potest suscipi species in eodem. aliter non similiter esset species duarum
margaritarum in eadem pupilla cum ostenditur experimento et tamen
albedo huius margarite et illius est eadem in specie et si ponatur
quod sit in eodem gradu albedo utriusque et in eadem figura et magni
tudine. Homini etiam species utriusque in eadem pupilla. aliter
non similiter posset videri. due margarite similes et equales.
unde patet quod sola diversitas in situ sufficit ad hoc quod
due species individuorum possint esse in eodem. Concedo tamen quod eiusdem
rei omnino non possunt similes species gigni. sic. in eadem potentia ma
nente prima. eandem autem rem sic quod non possit alia species ge
nerari in eadem potentia manente prima vix credo esse aliquid. nisi sit
eadem numero bis presentata. ut si maneat species huius
margarite in ymaginatione sic iterum videatur non credo
quod iterum species generetur in potentia in qua est precedens species. sed duo
individua non sunt umquam tante similitudinis. ut non possit species
generari de secundo quamvis habeatur de primo. quia aliter non similiter posset
videri. due margarite similes in figura et equales. nisi non vi
deretur per unam speciem. quia videtur utraque. quamvis altera absen
tetur cum eadem species habetur. absente ea. que est similis adsen
sum. Et notandum quod quidam etiam spoliatas intelligimus per
species singularium. non ergo oportet quod illarum quiditatum sint species
eis correspondentes. ut patet ex quarto articulo. sed ex specie huius singularis
intelligimus omnia que sunt in eo. quod sit homo quod sit animal et cetera. nec
oportet quod prius noverit hec omnia per speciem unius singularis. quod ad
discat eadem per speciem alterius singularis. sed bene potest ipsa in
telligere per quamcumque speciem cuiuscumque singularis. unde experior in
me quod per speciem Petri incipio speculari hominem et animal et huiusmodi
alia et idem faciam per speciem Pauli. reflectendo intellectum ad
Paulum. et in procedendo ad intelligendam omnia. que sunt in eo.

= declaratur que sunt per partem ista concedantur. excepto primo in dicatur.
quod substantia gignit speciem. quod patet ex predictis esse falsum. Quarto vero dicitur
accidentium posse agere. dicendum quod substantia nuda ut est substantia separata est
potens gignere speciem. sed substantia induta accidentibus sensibilibus
non gignit speciem. quia involucio accidentium sensibilium indutorum im
pedit gignitorem substantie. induta quo ad speciem gignendam.
et hoc ideo quia sicut substantie separate solo intellectu apprehensibiles.
per substantiam non presentes. intellectui. alias faciunt se presentes
per accidentia non sensibilia sed intelligibilia. sic substantie sensibiles
per accidentia sensibilia faciunt se presentes cognitioni. Sed dices
ad hoc quod sensibilia se presentant per accidentia sensibilia
hoc ideo est quia habent accidentia. sensu apprehensibilia. et per hoc non conce
ditur. quin habeant substantiam intelligibilem potentiam gignendi.
actionis intellectualis scilicet speciem quiditatis in intellectu. dico hoc esse
quod cum necessaria. quia substantia non gignit speciem substantie est. hoc. unde
quia quod non operatur secundum modum sue substantie. nec potest aliter operari.
nisi quod in sua substantia est modus determinatus virtutis. substantia autem
sensibilis. quia est sensibilis. ideo operatur mediis virtutibus sen
sibilibus. ut patet quod ignis operatur per caliditatem que est qualitas
sensibilis et mediante illa se multiplicat in aliud subiectum calefaciendum.
similiter et per illam se presentat sensui. scilicet per speciem caliditatis
species ergo caliditatis est species substantie ignis. probatio. quia quamvis
sit similitudo ignis. est tamen causata a substantia ignis. quia substantia ignis
est causa caliditatis et per caliditatem est causa speciei caliditatis.
similiter substantia colorata gignit speciem suam mediante colore
et illa est similitudo coloris. Colligendo ergo dicta re
sumo. quod substantia sensibilis non gignit speciem. nisi accidentium
sensibilium. quia non operatur nisi sensibiliter et per accidentia
sensibilia. Et sic patet veritas questionis.
 tum sit dare sensum agentem. Et videtur quod sic. quia sicut 39
 patet in 3o de anima in omni natura est dare ad quod est omnia facere
et quo est omnia fieri. sicut ergo est hic in omni natura. etiam et in natura sensitiva.
ergo in sensu non solum est dare quo est omnia fieri. quod potest dici sensus
possibilis. sed et sensum quo est omnia facere. quod potest dici sensus agens.
= In contrarium est quia si esset dare sensum agentem eadem ratione appetitum
sed si esset dare appetitum agentem quia agens semper esset coniunctum
suo passivo semper appeteremus. = dicendum quod in hac questione difficultatem
faciunt verba commenti in 2o de anima. ubi commentator videtur velle quod sit
dare sensum agentem. unde in dicit quod sensibilia non sufficiunt
ad movendum sensum. et ideo oportet ponere aliquid in actu virtute
hoc fiat. dicit et quod causa quare latuit in sensu quia latuit ipso
sunt de intellectu quia apparet. nam causa quare ponimus intellectum agen
tem est quia fantasmata sunt intelligibilia in potentia. ideo non possunt movere
intellectum possibilem nisi in virtute agentis. ideo ponimus intellectum agen
tem esse id in cuius virtute fantasmata movent intellectum possibilem.
sed sicut fantasmata sunt intelligibilia in potentia et non in actu. ita sensibilia
ut dicit commentator. sunt intentiones in potentia et non in actu. sicut ergo hic quod est
in potentia non movet nisi in virtute alterius. sensibilia que sunt intentiones
in potentia non erunt in actu. nisi in virtute alicuius agentis. oportet
ergo dare sensum agentem in cuius virtute intentiones in potentia fiant
intentiones in actu. sicut damus intellectum agentem in cuius virtute
fantasma. quod est intelligibile in potentia. intellectum possibilem reducit ad actum.
= Si propter ista verba sibi bene considerentur non oportet ponere sensum agen
tem. ad cuius evidentiam notandum quod sensus agens tripliciter
potest accipi. vel quia facit ad actionem. vel quia ad eum se aliqua
actio. vel quia dat sensibus quod agant. = Si primo modo queratur quo
utrum sit dare sensum agentem. id est quod sensus sit aliquo mo
do sensationis sive actionis sensus. ita quod virtus visiva sit
aliquo modo ratio visionis quam causat in visibile in visu. sic planum
est quod est dare sensum agentem. quia ut dicit Augustinus 2 de trinitate
visio gignitur ex visibili et vidente. = 2o modo potest dici.

sensus agens non solum quia est potentia activa sensus sed quia ex-
[illegible] sensibilis ipse sortitur aliquam actionem. et hoc 2o modo est dare
sensum agentem quia ex actione quam habet sensibile in sensu
ipse sensus sortitur aliquam actionem quia iudicando de re sen-
sibili. iudicare autem ad actionem pertinet ut dicitur 3o de ani-
ma. sed istis duobus modis non loquimur ad presens
de sensu agente. 3o modo potest dici sensus agens ex hoc
quod dat aliquam virtutem ipsis sensibilibus ut agant. et sic loquimur
de sensu agente. Et isto modo negamus sensum agentem.
non enim est aliquis sensus nec est aliqua potentia anime in cuius virtute
sensibilia moveant sensum. sicut est aliquis intellectus et aliqua
potentia anime in cuius virtute fantasmata movent intellectum possibilem.
Est tamen bene dare agens ut puta motor celi
vel aliquod agens aliud in cuius virtute forme sensibiles immutant
spiritualiter sensum in medio naturali. et hoc est intento communi. sed quia ta-
le agens non est in sensu tamquam aliquid dependens a sensu
nec est sensus nec aliqua potentia anime. ideo non potest dici sensus agens
sicut dicitur intellectus agens. quia licet intellectus agens sit aliquid anime sit
tamen secundum veritatem separatus secundum errorem communem. semper tamen
id agens tale in cuius virtute fantasmata agunt in se
intellectum possibilem potest dici intellectus agens quia quid intellectuale est.
Quod autem sit dare agens in cuius virtute sensibilia agant
in sensum ostenditur. quia forma sensibilis dupliciter se multipli-
cat. scilicet materialiter et immaterialiter. materialiter prout agit in organum. Im-
materialiter prout agit in sensum. sed ipsum agere materialiter et
corporaliter et ipsum alterare materiam non competit sensibilibus nisi
in virtute superioris agentis. ut in virtute superioris celestis
corporis quod est primum alterans non alteratum. Si igitur calidum quod est
calidum in actu non potest calefacere nisi in virtute superioris
agentis ut in virtute celi. cum ipsum calidum non sit intentio
in actu sed ipso multo magis non poterit facere intentionem in
actu nisi in virtute alicuius superioris agentis quod est etiam
motor celi. quia per motum celi non solum durant et perveniunt
usque ad hec sensibilia influentia celi. sed per huiusmodi motum
pervenit usque ad hec sensibilia virtus motoris eius. itaque
ista sensibilia agunt posse in virtute celi quod est corpus
et ad virtutem motoris eius quod est spiritus. sicut apparet ignorantibus
[illegible] quam tamen virtute celi sed non possunt nisi comparentur
et ad hoc ut motoris eius. Ad argumentum in oppositum dicendum quod in
omni natura est dare illas duas. ita quod sicut est dare aliquid quod est
omnia fieri et est dare aliquid quod est omnia facere. sed id
quod est omnia facere non semper sortitur idem nomen cum eo quod est
omnia fieri nec semper est in eodem. ut si materia passibilis est in artificialibus
omnia fieri non dicemus quod materia agens sit omnia facere. sed est dare
aliquod agens ut artem quod est omnia facere. sic si sensus passivus
est omnia fieri non oportet quod sit dare sensum qui sit omnia facere. sed
est dare agens ut motorem celi vel aliquod aliud agens
in cuius virtute hec sensibilia movent sensum. nam quod in anima
hec duo idem nomen sortiantur et in eodem esse habeant pervenit
ex nobilitate maxima ipsius anime. Quod vero dicebatur de
communi ratione patet per ea que dicta sunt. Quod vero dicebatur de appe-
titu sic esset dare appetitum agentem. dicendum quod bonum apprehensum est
motivum voluntatis. sicut autem non notatur [illegible]. hoc est quia volun-
tas aliquorum volibilium potest determinare se ipsam. non oportet igitur dare
aliquem alium appetitum agentem.

Utrum habitus generetur ex uno actu et ex aliis augmentetur.
Et videtur quod sic. quia ad faciendum primus actus alius igitur actus super-
veniens vel augebit id quod factum est vel faciet aliud. si augebit habetur
intentum. si autem faciet aliud non faciet aliud specie cum sit actus simi-
lis. igitur aliud numero. duo igitur diversa numero erunt in eodem quod est
inconveniens. In oppositum est quia iniustus potest facere actum iustitie
ille igitur actus iustitie quia fit ab iniusto manente iniusto
si adgeneraret iustitiam esset unum tantum. sic iustus et iniustus.

[Margin note:] Quidam voluerunt quod sicut ponitur sensus agens [illegible] velle omnium exponentes plato et philosophus quia ponentes fuit presentia [illegible] non actum sensationis ut quando anima est [illegible] cum alia. et hoc dicunt quod est quia sensus agens non irradiat sensibilia nec facit eas in actu sed admovet sensum.

et iniustus. hic est videtur quod sit iustitia et iniustitia. igitur
unus actus adgenerat habitum. Dicendum quod aliqui sunt habitus opinio-
nis quod primus actus inducit totum esse habitus. et alii actus sequen-
tes augmentant et perficiunt quod factum est. non tamen ipsi actus au-
mentum dicuntur habitus. que est de facili mobilis. cum huiusmodi actus corpo-
rum adducunt quod oportet aliquem esse veritatem quia ut magis est
similibus actibus continuatis multiplicatis adgenerant habitum.
vel quod unus solus actus adgenerat perfectum habitum. vel quod primus
actus adgenerat et reliqui actus apponendo augmentent.
Sed primum videtur non esse simile. secundum est impossibile. relinquitur igitur tertium quod
primus actus adgenerat. et alii per appositionem augmentant et perficiunt
quod generatum est. sed si primus actus adgenerat de ipso habitu vel de
ipso esse habitus. cum ipsum esse sit simplex quod totum generatur cum simplex
per esse et per esse non habeat. Datur autem ipsorum habituum status
[illegible] perfectum et excessum. ut virtutis est per-
severantia continentia temperantia et heroica. differt autem
perseverantia a continentia quia ad perseverantiam sufficit non cadere. perse-
verans quidem magis passionibus impugnatur non cadit. sed continens
non solum non cadit sed vincit. et plus est vincere quam non cadere.
temperatus vero habet ad ulterius continentem. nam si continens vincit sed est
cum dolore et angustia. temperatus autem et delectabiliter passiones
superat. Similiter heroicus omnes excellit. nam ille heroicus
est quasi divinus. cui non solum est delectabile bene facere. quia
non solum absque tristitia et dolore omnes passiones sensibiles superat
immo quasi non sentit eas. sed est bonus super humanum modum. sicut
dicebat Priamus de Hectore quod ita bonus erat quod non
videbatur filius mortalis hominis. Et huic virtuti sic excellen-
ti in malitia respondet bestialitas. et aliis gradibus virtutis
respondent alii gradus in malitia. ut intemperantia temperan-
tie. incontinentia continentie. imperseverantia perseverantie. Distinctis
igitur huiusmodi gradibus dicendum est secundum sententiam predictorum quod primus actus bonus
facit initium in bonitatibus et primus actus malus in malitiis.
ex primo igitur actu generabitur perseverantia. sequentes autem au-
gebunt quod factum est. ita quod ex perseverantia fiet continentia
et ex continentia temperantia. et ex temperantia virtus heroica.
omnia enim hec secundum esse non differunt specie sed solum secundum perfectum et im-
perfectum. adgenerat igitur primus actus secundum istorum positionem totum esse
formale habitus. non tamen adgenerat habitum perfectum. quia habitus non
solum dicit esse formale sed et dicit esse cum perfecto esse. Sed hec
positio cum hoc quod implicat multa dubitabilia. quia continentia
non videtur quod possit fieri temperantia. secundum quod magni ponunt de quo
quid asserendum sit non est presentis speculationis. tamen ut diximus
preter hec dubitabilia que implicat videtur non esse vera. quia non
sit eadem ratio in gradibus in bonitatibus et in malitiis prout assigna-
ta sunt. verum est quod hoc tradit philosophus in 7 ethicorum. Sed quod ex uno ac-
tu morali inducatur esse formale vel qualitas aliqua non videtur
habere veritatem. quia sicut videmus in naturalibus non statim ut agens
approprinquat passo inducit in eo esse formale. nam inducto formali
est mutatum esse. quod presupponit motum. sed motum ut patet semper
presupponit in se tempus. ideo omnis forma naturalis introducitur presu-
pposito transmutationis tempore. et cum non sit alia ratio sic
de actibus adgenerantibus habitum. et de agentibus naturalibus inducentibus
formam. tamen quantum ad hoc penitus est simile quod sicut agens naturale
non statim ut approprinquat passo inducit formam. sic unus
actus non statim inducit esse formale habitus. et philosophus assimilat habitus
qui fiunt in potentiis anime habitibus qui fiunt in corporibus. ut sicut ex
frequenti cytharizare habilitatur manus ad hoc et fit cytha-
rista. sic ex frequenti bene agere habilitatur potentia ad hoc et fit
vir bonus. Huius autem omnibus pluralitas intendimus adgeneran-
dum. quod in generatione formalis habitus actus quadrupliciter se
habere potest. quia vel actus primus statim inducit habitum per-
fectum. vel primus actus dicitur inducere talem habitum qui augmen-
tatur quod inductum est. vel actus continuatis frequentia

[illegible] ad generandum habitum. vel est dare [illegible]
[illegible] habet differentias aliquas esse subiectum hic.
actus primus non inducit de esse formali habitus. sed solum removet
differentias [illegible] ad suscipiendum habitum. et post ea actus sequen-
tes [illegible] actum precedentem remissa differentia esse
esse formale habitus. et esse tale formale quod esse non inducit ad
hoc de habitu. sed dispositio que non dicitur esse difficile mobilis. sed sequen-
tes actus fortificant illam formam in esse ipsius et fa-
ciunt de dispositione habitum. et hic habitum ipsum perficit. Ad
evidentiam igitur eorum que dicta sunt videamus quomodo in huiusmodi corporibus
unum agit in aliud. dicimus enim quod non est transmutatio nisi ex contrariis in
contraria. contraria igitur habent aliquam distantiam ad invicem quam
distantiam non tollit in instanti. sed in tempore. calidum enim approximans
frigido non statim removet esse frigidi. sed prius re-
mittit formam frigidi. et quando huius forma est ita remissa
et habet ita remissum esse quod si ulterius remittatur. non potest re-
manere in suo subiecto. tunc est dispositio que dicitur necessitas. et tunc
in illo instanti removetur forma frigidi cum illo remisso esse
et inducitur forma calidi cum remisso esse. et postea id idem agens
quod prius remisit esse frigidi et postea removit esse huius.
inducit formam caliditatis in esse remisso. transmutatur
non magis et facit formam caloris habere perfectius esse. in quo prius
est motus a magis frigido in minus frigidum. et postea a frigi-
do in calidum. et postea a calido in magis calidum. motus a magis
frigido in minus frigidum remittit formam frigiditatis in suo
esse. motus a frigido in calidum tollit esse frigidi et inducit
esse calidi. motus autem a minus calido in magis calidum au-
gmentat esse calidi. et facit formam caliditatis intensam.
Sed est advertendum quod in generatione formarum ut puta quando ex
igne fit aqua numquam est sic reperire medium in quo nec sit
ignis nec sit aqua. nec est dare ultimum instans in quo sit
ignis et primum in quo est aqua. quia inter illa duo instantia caderet
medium. sed sunt in duo tempora. unum in quo est ignis et aliud in
quo est aqua. inter que duo tempora non cadit nisi unum instans. quod
quidem instans secundum sententiam philosophi igitur philosophorum dandum est posteriori non priori.
cuius ratio est quia in ipsa quedam analogia considerari [illegible]
quod plus habet de continuitate debetur ei quod plus habet de continuitate et quod
minus ei quod minus. nunc autem ita est quod instans plus habet de
continuitate quam tempus. igitur debet attribui forme introducte et non ex-
pulse. Est autem in huiusmodi que dicta sunt duplex dubium. unum
est utrum oportet statim ire a frigido in calidum. sed hoc non auget
quamdiu difficultates. quia si inter calidum et frigidum sit forma media ut
tepidum. eodem modo est secundum processus sic de calido in frigidum.
Secunda dubitatio est utrum agens quod expellat absque hoc
quod aliud inducat. Ad quod dicendum quod si non essent gradus in esse formarum
accidentalium. numquam in alteratione esset motus. et numquam requireret
tempus. sed statim approprinquante calido ipsi frigido induceret
in frigido formam caloris. sed quia sunt ibi gradus in esse. et fri-
giditas immo quantum ad esse habet magnam latitudinem. quia potest habere
esse remissum et intensum. et magis et minus remissum et intensum.
approprinquante calido ipsi frigido non statim inducit formam
caliditatis. sed prius expellit gradus esse frigidi. et remittit
frigidum in suo esse. et quando est ultimate remissum inducit in
eo formam caloris. Verum igitur quod utrum expellendo gradus
ipsius esse et remittendo frigidum in suo esse inducit esse ca-
lidi. dicendum quod non formaliter. sed solum sicut dispositive. quanto igitur magis
remittitur frigidus in suo esse tanto magis disponitur
materia ad esse calidi. tamen quando est in esse frigidi non est
realiter de esse calidi. quia non est sic [illegible] resultat esse cali-
di sive esse calidi. esse autem calidi similiter cum esse frigidi esse
non potest. sic igitur frigidum cum intendit in suo esse nulla esse

[illegible] si abiciet [illegible] ad esse. quia esse et esse suscipe-
[illegible] sed solum frigidum quod habitat in magis esse [illegible]
sic sibi esse perfectum per transmutationem non agentis nullam formam
novam inducendo. sic agens de calido magis ca-
lidum et de frigido magis frigidum. sic autem cum de magis
frigido fit minus frigidum. remittitur forma istius esse fri-
giditatis. sed igitur est transmutare materiam nec ad extremum
te. sed facit potentiam talem actu talem. cum igitur remittitur frigidum
in suo esse. quantum est ad modum de esse frigiditatis minus agens
de esse calidi. sed hoc est secundum dispositionem solum. quia quanto plus re-
mittitur frigidum tanto plus disponitur ut fiat calidum.
In naturalibus igitur non statim inducitur forma opposita. sed prius
remittitur forma opposita. Si igitur videre volumus quomodo
se habeat in moralibus et quomodo fit habitus in potentiis anime. videndum
est utrum potentie anime habeant aliquam difficultatem vel repugnantiam
ad susceptionem talium habituum. quia si nullam haberent non esset
inconveniens ponere quod per unum actum induceretur esse formale habitus ut
prius positum. sicut si materia in qua debet induci forma calidi nullam
haberet repugnantiam. sicut se habet aer ad formam lucis. quia
nullam habet formam que contrarietur luci. ideo in instanti fit lucidus.
in instanti fieret calida. Sed si sit ibi repugnantia vel
difficultas. tunc primus actus non inducet de esse formali habitus.
sed aliquid remittet de illa difficultate. et sequens et tunc erit ultima-
te remissa. talis difficultas inducet esse formale habitus vel
inducet quandam qualitatem que etiam esse cum habitu non
tamen merebitur de habitu. sed dispositio talis quia non dicit sic firmata
et roborata in subiecto. sed postea sequentes actus perficient et
roborabunt eam in subiecto. et tunc qualitas illa que prius inchoa-
ta erat dispositio que facile mobilis. postea roborata et perfecta
est habitus quia difficile mobilis. Possumus autem assignare triplicem
esse difficultatem in potentiis sensitivis respectu susceptionis habituum et
specialiter habituum qui sunt virtutes. una est ex natura propria. ex
natura enim propria habet appetitus sensitivus quandam difficultatem ad virtu-
tem. quia virtus est habitus electivus in medietate existens. prout sapiens
sua recta ratione iudicabit. et quia sensualitas ex natura sua
habet pronitatem ad bonum sensibile ad quod inclinat vitium.
ideo habet quandam difficultatem ad bonum secundum rationem ad quod inclinat
virtus. et ideo dicitur Genesis 8 quod sensus et cogitatio humani cor-
dis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Secundo habet
difficultatem appetitus sensitivus ad tales habitus ex assue-
tudine que non est virtuosa. nam statim cum pueri nascuntur
delectantur in dulcedine lactis. et ideo quia statim ab ipsis cu-
nabulis assuescimus ad delectabilia sensuum. ab ipsa
assuetudine que proprie non est vitiosa habet in nobis quandam difficultatem
ad susceptionem talium habituum per quos retrahimur a
delectabilibus. Tertio potest esse talis difficultas ex assue-
tudine que est vitiosa. ut cum pervenimus ad annos discre-
tionis si assuescamus ad talia delectabilia. efficitur
in nobis habitus vitiosus. per quem habemus difficultatem ad suscep-
tionem habitus virtutis. Appetitus autem intellectivus habet magis huius
difficultatem ex annexo. nam hec duo appetitus sensitivus et in-
tellectivus cum sint in eadem anima que duo sunt potentie in eadem substan-
tia. ideo unus appetitus trahit alium sicut retrahitur ratio. et quia
sic habent contrarietatem ad invicem non est inconveniens quod in acquisitione
habituum unus ex alio difficultatem habeat. Utrum autem sint aliqui
habitus virtuosi ad quos appetitus intellectivus de se difficultatem
habeat non est presentis speculationis. primus igitur actus non
oportet quod generet habitum. nec ad virtutem sed removet huius
difficultatis ut ex eo quod fecerimus aliquem actum non est in nobis
tanta difficultas ad faciendum illa quanta erat ante.
sic de aliis quousque talis difficultas sit ultimate remissa.

r tunc unus actus introducte oium precedentium iduc in ib' qualita
qualitatem q p'us erat dispo. r p'ea roborata r p'fecta. p
actus sequentes fit hit'. ad pleniorem at hor' oium
itellm. distinguemus eplicite disp'oz. na quedā ē dispo
q n'c ē hitus n'c fit hitus. Quedā aut' nō ē hit'
s; fit hit'. Quedā at ē ip'e hitus. Remissio aut'
difficilitatis q ē dispo ad hitu. n'c ē hit' n'c fit hit'.
qualitas aut' itroducta sb' eē remisso nō ē hit'. s; fit
hit'. r ē id eē n'l'r cu hitu. Un r sipli' igmto
sr' pdcamta. aut q dispo r hit'. nō differunt n'
nūo. n'c spē. s; sol' drūt tēpis duratiōe. id at id q
ipfcm ē dispo p'ea pfcm ē hitus. Un aut sipl'
q hit' r dispōes nō oz intellige ut duas spēs disti
ctas. spēcificas drūs. sic hō r bos distigunt'. s; sic
mō gener' ad eu q ipfcā etate n distigunt'. n
sic pfcm r ipfcm. puer r uir. n'c ē differunt nūo.
na r id simplr' dr' q n; nūo differunt sic albus
hui' tēpis. ab illo diuturno. r mag' mīsiuo. sic
g' accepta dispo. put ē id q forma remissa n ē
hitus. s; fit hitus. 3o mō pt accipi dispo. q est
id q hitus. na icsū pdcamtis dr' q hit' sunt
qdā dispōnes. h'ntes. n. hitus. aliqlr' dispōnunt
p eos. p; g' quid hit' gnat' exactib;. ad arg'
i ōppm ia p; p'ea q dca sunt. na act' sequens al'n fac
id q p'm al'n ad'. sic recipiens ē alit' dispōit' i
fin q ip'nō. n'c ē igens q duo actus n drūtes
spē. un' faciat ad q alius. dū tn un' illoz ot
dinet' ad aliū. q2 sic qdam mō nō ē facte ad. q2
u un' pp' ad' ubiq; tm un.

91 Veniet quō se hant dimsiones dtinate r idtā.
Ad q dr' q qm' in d' sba orbis ponit ima duo ge
na dimsionu; .s. dimsiones dtitas r idtinatas r at
q dimsiones indtinate pcedut forma sbale ima
dtinate uō sequut'. Ducit aut ad ta igetia. sine
gen' dimsiones idtitas forma; sbale pcede. pm igens
est. q2 tunc fiet corp' ex nō corp'e. 2m ē. q ma nō
posset sil' diusas formas recipe. 3m ē q n' r succe'e
poss; ma diusas formas recipe. s; oīs forma ē ima i
gnabil' r icorupt'. r etna. pm igens sic p;. q2
oē q recipit' i aliq° recipit' i eo p mod' rei recipie
tis nō rei recepte. r in ē q l; n' p se sit disil'e n
qntitas. r l; oīs alie forme aqnte educte d pō m
sit d se indisibles. tn q2 ille forme recipiut' ima
qnta. recipiut' i eo mō dil'. ut albedo q d se est
indil'. q2 recipit' ima r recipit' i ea metr' sr'ficie.
q ē qd diuisible. ia recipit' i ea mō disibli. r ex
tedit' p extsioz me inqua recipit'. r ē albedo
mlta r extesa. q2 sr'ficies ē mlta r extsa. sic
ēg no si qntitas. q ē qd diul'e recipet ima me
forma. indil' recipet i ea mō indivisibli. si g°
poss; ma absolui aqnte fiet quat' ex nō quato.
r h' appllat qm' fi' corp' ex nō corp'e. q fit qnt' ex
nō qnto. ht. n. ipe pmagno igeti q fiat qnt'
ex nō qnta. nūq g° ma absolut' aqnte. q2 tc
ma n qnta fiet quata. Rursus si qntitas p'as
formas aduenirēt me. cu alie forme sit d se i
disibles. recipet qntitas mō idil. pp' q qntas
sic recepta non extnderet ma;. ut g° nō cogam'
pone. q fiat qntu ex n qnto. r ut qntitas ima
extndat ma;. dicem' q nūq ma aqntitate ab
solut'. s; sep mani qnta. r qcu; forma i ma
recipit'. siu sbal siu acntl'. recipit' ima qnta.

s; qntitas illa a qua nūq absolvit'. n'c ē idtita
nec dtinata. id dcm ē q forme idtinate pcedut
forma; sbale ima dtinate uō sequut'. hoc g° hito
dclat' ē 1; r 3m. cu. n. gl; forma ut dcm ē alia aqnte
sit d se indil'. recipet' qntitas ima mō idil'. pp' q
qntitas sit recepta ma; nō extndet. cu g° ima n
possit eē forme ōie n' p h q ē extnsa. ita q una
forma recipit' i una pte me r alia i alia. sequit' q m'
sil' diusas formas recipe nō poss;. q erat 2m. 3m
r d leui dclat'. cu. n. oē q mō sit qnt'. si ma nō
extndat' p qnttem nō et' qnta. r p ons nō potit
eē sbiecta motui. r tnsmutationi. r ultius nullā re
cipe forma; cu eas n recipiat n' p tnsmutatonem.
r sic forma i ea recepta eet ignabil' r icorupt'. q2
tunc ma p tnsmutatoz n poss; absolui ab ea. Su
pponam' g° cu qm. q oīs forma recepta ima adue
nit me ia; qnte. r q ma nūq absolvit' aqnte.
Oz quō qntitas aq nūq absolvit' ma q pcedit
oē forma ima dicit' dimsiones idtinate. r q l'r
ima sut tales dimsiones sic pt ondi. Dims
n. q qntitas qdrupl'r dtinat'. p° p alia r alia;
sbale; forma;. na sic ma d se ē idtinata. tinat'
at p alia r alia sbale forma. sic ipa eē qntitas ad
hens me d se qnda idtinatoz ht. dtinat' aut
put ē sb alia r a'a sbali forma. s; h g° uificat' q
dimsiones idtinate pcedut forma; ima dtinate
uō sequut'. na qntitas p se pcedit forma; ima. s; ut
ē dtita p forma; sbale; n. na p'us itelligit' q forma
sbal' adueniat me r p'ea q p hui' forma; dtinet'.
ta ma q qntitas i ea exns. ita q p dimsiones idtitas
ht ma q occup; locu. p tinatas uō q occup; tm
locu. na; tm d ma q' ē sb uno pugillo tre ē sb
x. aq. r sb. c. aeris. r sb. m. igs. sic g° p; q qntitas
me d se ē indtinata q occup; magnu ul' puulu loc.
qiucta aut forme sbali dtinat'. ad occupatoz tati
ul' tati loci. Scd'o dtinat' qntitas ima p alia
r alia qlitas. na p q qntitas me ē iucta raritati ul'
dēpsitati sic occupat maiorē r minorē loc. ead
g° qntitas pt occupare maiorē ul' miorē locu;
p q ē giucta ali r ali qlitati. idtinate g° se ht
qntitas ad occupatoz loci. dtinat' at ta; p forma;
sbale. q p qlitate;. Un q tata qntitas me occup;
tm locu; dtite h ē q2 ē giucta tali forme sbali. r ta
li qlitati. ut puta tali raritati ul' dēpsitati. n'c ē igens
ut p utrq; dtinet' qntitas. na ē talis sumim'
roz. ex utrq; . dnis. n. q ro q2 gue md dorsu; ē
na siu sbal' forma. r i qlitas. ut puta qiuitas.
al'r tn r al'r. q2 na siu sbal' forma. ē hui' ro pm'
r p'a qlitas uō ē ro pxima r imedita. Un 2. ph. di
q na ē pm motus r qetis p se r p°. 3o mō dtiat'
qntitas me p alia r alia; qntitates. na ead qntitas
me. pt eē sb minori r maiori sr'ficie. s; nō pt eē
ima maiori ul' miori qnte. ita q pars d ma fiat plus
d ma n' p additoz me. ut dr' .1. d ge. c. d aug°.
u' r dr' q nō fit aug°. n' aduenient' corp'e. sic
r nō pt na q plus d ma fiat min'. n' p sbtractoz
qntitas me. id ē i ead c. d ge. ht'. q n fit diminō
n' p sbtractoz r p recessu alicui'. sic n'c fit augmt'.
n' q2 ad addit'. ul' aduenit i maiorē ul' miorē
sr'ficie;. r ead qntitas ut ē sb forma aq. hebit sr'
ficie. ad mag'tudie; .x. pugillor'. cu g° un'
pugilli. fca aut sb forma aeris. hebit sr'ficie;.

ad magtudie;. x. pugillor'. cu g° sr'ficies sit qda
qntitas. r tn p alia; r alia sr'ficie; tinat' qntitas me.
pt tinari p alia r alia qntitate. Et differt ista ti
nato ap'oribz. q2 qntitas put dtinat' p forma sba
le. ul' p qlitates. nullo mō dice possum' q dimsiones
idtinate sic ipa qntitas me tinate nō sit ipa sbal'
forma ul' qlitas. q2 sbal' forma ul' qlitas n ht q sit
dimsio pp'e loqndo. s; p istu mod'. ipa qntitas p se
et dimsiones idtiate. ipa ē ut giucta ali r ali
forme sbali. ul' qlita et' dimsiones dtite. put uō.
qntitas me dtinat' p alia r a'a qntitates. ut puta p
alia r a'a sr'ficie; sic utroq; mō posset accipi dim
siones dtinate r idtite. na ipa. qntitas me p se
dicet' dimsiones. indtinate. r ipa ead qntitas. ut est
giucta ali r ali. qntita. ut puta ali r ali sr'ficiei. di
cet' dimsiones dtinate. Rursus q2 ipa sr'ficies ē qda
dimsio. qntitatis me. pt d' dimsioes idtinate. r sr'ficies
dtinas hui' qntitates dicet' dimsiones dtinate. r p h dim
siones dtinate r idtinate realr' differunt. r hnt se. q.
mle r forl'e. na qntitas me q ē dimsioes idtite se ht
q' qd male r' supficiei q dtinat hui' qntitates. dims
g' q ma fuit gcata. cu sua qntite. p q ht q sit mlta
ul' pauca. a qua qntite nūq fuit ab'ta r iq nll; age
nale. nal'r n'c ht n'c huit posse. s; oēs resolones for
ma;. fcē p nale ages. psupponut ma; ta; m' q qntite
ei. r oēs forme nal'r iducte. aduenut me ia qnte
pt at r d; ronabl'r sustini. q qntitas cu q fuit gca
ta ma. ē id q ē corp'. ingnite qntitas hui' at corp' rtatoz
suscip p alias qntites. siu p alia r a'a sr'ficie. 4o.
mō dtinat' qntitas. p se ipa;. al'r r al'r accepta. na
sic i alius formis. pt accipi ro ulitatis. r spalitas. r
ead forma supta gnal'r tinat' p se ipa; supta spal'r.
sic r i qntite ē h accipe. na sic ead res pt gsidari
ut ē corp'. r sequnt' ea; dimsioes. r ut ē tale corp'
tales dimsiones. sic. igr' p'us intelligit' eē corpus
q ignis. sic p'us itelligit' hre dimsiones q tales di
msiones. potit g° i dimsioib; accipi dtinat' r idtitu
penes ulr' r spale. sic r i formis. p; g° qd sit dimsioes
dtinate r idtinate. r quō drut. r pcedut r sequt'.
p; r q pp' dimsioes dtinatas r idtinatas nō oz pone
ima duo accita eid spēi solo nūo d'ria. q2 si tales
dimsioes accipiat'. p° 2°. r 4°. mō ead re dnt. ut p;
s; diusis modis. Si uō p qntitate me itellim'. dimsioes
idtinatas. p dtinatas uō itellim' sr'ficie ut ē tin'
hui' qntitas sic dimsioes dtite r idtite sut diuse n
eid rōis ul' spēi. s; diusa; dnis. g° q ad ē i ma q
ita ē qntitas q nll'o mō realr' loqndo ē tin' qntitas
ut qntitas illa me. q ē idtinata. aq nūq ma abso
luit'. q pt d' corp'. p q qd qntitas 3. dimsioes sigri
possut. aliqd uō i ma ē tinus qntitas q nō ē qntitas.
ptin; tn ad p'n qntitas ut punct'. poss; r accipi ad
ima q eet tin' qntitas q n'c ē qntitas n'c ptinet
ad p'n qntitas ut i p° r 2° mō hit' ē. aliqd r
ē ima q ita ē qntitas q r ē tin' qntitas ut sr'ficies
r linea. accipiedo g° qntitates put dr' dimsiones i
dtinatas. p ut ē ima. q sic ē qntitas q nll'o mō
ē tin' qntitatis. p dimsioib; at tinatis accipiedo
ipa; ead qntitate. ut ē sb suo tio. ul' ipa; qntitate
q ē qntitatis tin' ut ipa; supficie. q tinat qntite
me. nūq dimsioes dtite r indtite dnt ead re
al'r tn r al'r accepta. n'c diusas res eid spēi s; di
cut duas res diusa; spēr'.

1 tm' uita noiet i uiuete eē; siu sba aliq exntē
ite. dnoiatoz qnda; eg'dictē i ipe ab ipa eē. Eoul
q noiet eē; ul na;. q2 sic se ht eē ad eē. sic uita ad
uiuē. ploq; agugatis. g° pmutati sic se ht uiuē ad
eē sic uita ad eē;. s; p h; i2° d aia. uiuē uiuētib; ē
eē. g° r uita i uiuete ē ipa eē. iz sinita n eē
eē. ipi' rei tm nō poss; oz separe a sba uiuete sua
uita. r eet sn uita q ē i pole. q2 d sindo uiuē. d simt
eē g° r c. Q aut uiuē n sit opato i ipe ut actus
p'mus q ē eē m. q2 eē n ē p se n supposita. uiuē p se
r p° ē aie. q n gsistit n i supposito. Un dr' phs i v. me.
hō ē un' p se. q aia ē ul' ps hōis. r i ea ē uita p° g° r c.
Jt ix° p morte; corruptu fuit uiuē hōis. s; n
eē exme ei. q2 id erat supposita. q remasit i sua eēn.
g° r c. Q aut sit actus scds. ut mot' d' i ipe hu. p
id q dr' il° d motu cordis. uiuē ē sepo mou. g°
si uiuē ē moui. sc' ut id q uita sit mot'. gougate.
mot' at actus qda ē. siu opato egdiens ab agete. g°
r uita silr'. Ad sciedu qd sit uita. oz eē uidē. pm
ē q r qlia cta dicat' eē uiuetia. 2m qd ē uiuē. 3m
quō uita se ht ad uiuē. r quō uita r uiuē se
hnt ad gdu r ordine eē diusa uiuetia. Circa p' istor' 1
sciēd'. q q2 i aliq° papim' actu uite q ē uiuē. dubita'm
uita i eē. q2 papim' i eo motu siu opatioz p se ip; r ex se
ipo r i ipe ipo. p; q at phs i p° l. d plantis. uita i alibz r
plantis iuenta ē. i alib; maifesta appens. i plantis u oc
ta nō euidens. r h id q2 opa uite p; q alia iudicat' uiuē.
ut itellige. senare. moui p loca apta sut r maifesta opa
uō uite qb; plate iudicat' uiuē occlta sut n apta. ut
sut ut alimto. siu nutiri. r dōmtu hre r augmetu. ut
dc phs id. adhuc uite i plantis aff'roz. mltu; noce ē iq
situe pcede. Hō aut p hui' actus tale eni' iudicat' uiuē.
n q2 psupponut uita. r uiuē cu ipi sut sig' nob maif'a.
q2 cu hu' actus sit oīs actus scds. i qlib; uiuete. noce
ē q uiuē ponam' pcede i uiuete oz actus scdos. q2 cu
ut p; ex mo signdi r itellndi sigtu eē. q ē uiuē. ip; sigt
roz actus ut age. r tn pt eē actus ut age scds. ut dcm ē.
g' m' ē q oz ip; pone actu ut age pm. cu n sit act' qn
sit p'mus aut 2°. Restat g° q uiuē sic i ipe ut act 2
p'mus q ē age. r cu ille n sit n' p'mu eē sc' dcm phy.
q uiuē. i uiuetib; n sit n ipor' eē. n q uiuē sit syno
cu eē. r oio id re r rōne. tuc. n. oē eni' dicet' uiuē.
s; uiuē dic' qnda dtinatu modu eendi. sb rōe. s. ma
pfconis. q iptat ro eendi sipl'r. r h tm id q icdunt.
ēe. n. uiuē qda eē noble icludes i se roz eē sipl'r. sic
dtinatu gfusu. Un l; eē indo icludat tq gfusu roe
siu nobl's oms dras pfcones. ro tn maioris pfconis iptat
ido noie uiuē. q noie eē. r p ista roz itellnd r indo
roz pfconis cuida; uiuē addit sr eē. r drnt indo uiuē
r eē p rōm. tm. i natis uō p i tutoz. pp q icdunt. l. de
causis dz eē hm pcaitoz uiuē uō p i p'mus eē iformatoz.
eo q ro eē pma est. r id oz ca i caiū pcede ex nichilo
nllo psupposito. Uiuē at q ex se aduca. l; se uiuē r
eē id ip; sit i eod. Sic g° patet p'a duo. q lia q eē ta
d beat dici uiuetia. r qd sit uiuē. Restat g°. 3m. 3
quō. s. se hat uita ad uiuē. n'c ē h aliq tedio. n' a u
ta sit ipa eē. cu q uiuē si n n sit ipa eē. s; g. sitq
relaq ē q n sc' p uiuē. q2 n' uiuō n uita. uiuē at
ē qda eē ut dcm ē. eē at i me scds eē;. ut p'mact
in ea optatio g° pone q ip; uiuē sit uita r eq°. q
aut n pat poni uita forme ipa rei eē. p; sic si n. ipa
eē cdre. esse eēntl'r eet uita. cu eē pos' absolui. r silr
uiuē. ab tante eēntie aul; ead. ut ē eē. q2 d se n
ē dtinata n; ad eē n; ad nō eē. tuc sba rei pōe q
sba ē p se eē uita qda absq eo q ei dat eē a
uiuē. q oid ē i pole. l; n. uiuē poss; absolui a uiuete
n tn a uita. q2 p isti eoz loqndi. uita nlli aduenit.

ingenita est ... talis ... [illegible] ... actualis ... vita ... quo ... est sua et vita ... [illegible]

... modum agendi. — Quo ad quartum sciendum quod ... [illegible]

... agentia ad ... [illegible] ... quanto ... perfectius ... tanto ... perfectius ... [illegible]

... finis motus ... sic impellens in motum ... [illegible]

... sine ... ulla necessitate impellente ... magis ... vivere ... quanto minor ... quanto magis ... tanto magis ... [illegible]

[illegible]

exstitit (margin)

et sic vita quae anima est in corpore ... non est in ipso esse existere et simpliciter ... est ipsi supposito ... esse subsistentiae ... forma est esse ... perfectius ... sibi conveniat ... [illegible]

... supposito ... forma ... sola ... forma ... nobilis esse ... [illegible]

... in supposito ... ad quintum ... mortem ... corpus ... mortuus ... [illegible]

[illegible]

cum intellectu. Ex parte quidem intellectus unitas. non aliud requiritur super essentiam nudam non relatus ad opus. Ex parte autem intelligibilis patet quod non contingit per speciem ipsam. nec per essentiam intellectus. ita quod sit ratio intelligendi alia. representat omnia intelligibilia. nec essentia realiter presens realiter intellectui. quia lapis non est in anima. — Quid igitur dicendum? quod per habitum specialem; unde 2o ethicorum ponit philosophus in anima potentias quarum una est intellectus. et passiones que possunt vocari actus potentiarum. et habitus qui sunt principia actuum. et sic habitus specialis est principium actuum intelligendi. representans intellectui obiectum cogitatum. et sic movet ad actum intelligendi. et faciens unum cum intellectu ipsum cogitat. non solum ipsum esse. — Quod autem talis habitus obiectum in ipso relucens representet. patet quia in ipso fundatur realiter relatio ad speciem dato quod non sit acceptus a rebus sicut in angelis. magis quam relatio speciei ad rem. et ideo magis potest representare quam species ab aliis portata.

vtu corpalia. s3 q ex tali aplicatoe trasmutet
corp9. h e nale pot. n agls p tale aplicatoe3 mo
ue corp9. rursus q sit i aplicato sn trasmutatoe
sile ee pt. sic. n. i corpib3 aliqn corpa sic se
cotigut q se n trasmutat. ut ignis r aqua. ali
qn sic se cotigut q se n trasmutat ut due
spe celestes. sic r agls aliqn aplicado itlletu
suu ad corp9 mouz id ut p3 i cel mobilib3. ali
qn sic aplicat q nlla trasmutatoe3 fac. ut
p3 i celo epyreo. cu. n. sic locus aglor. cz q a
gli aplicet uirtute sua ad ipz r tn n trasmu
tat. nle e g° q agls bon ul malus absq3 tras
mutatoe corpis pt aplicare itlletu suu ad
ipz corpis. s3 q ex tali aplicatoe imutet in
als angli. h nc e nle s3 sup nat. demo g°
hns itlletu aplicatu ad igne iferni. n trasmu
tat ipz igne. s3 ig's imutat dm imutat itetio
nalr itlletu demonis. s3 q trasmutatoe3 demo
sustinet dol3. h m° cmuat aia ul demo s3 q q. i
q'al. q2 uid3 se cmari. n qn uc omet r dolat
s3 q2 uc dole n ca° n sentare r pape se dole.
h. n. m°. al dolet q2 p sensu ei imutatu ite
tonalr. dolore papit. r q2 ursus pt accipi p
ei sensu. dice possum q n a° e dole q uide se
dole. i. q pape. r sentire dolore. possum aut
dice. q dupl'r patit demo ul aia. p° q2 alliga
cu igne r ignis e carce ei. q poassie e p dez
iudicu. 2° q2 ligatus cu illo igne. mutat
i itetonalit ab eo. q itetonal imutat° e uc do
lor r ue cruciatus. p°. n. demo ligat cu igne
q2 l3 sic h nle q demo p sua uolut dz aplica
re suu itlletu ad corpa tn ex tali aplicatoe
no dz ligatus corpib3. q2 sic p uote aplicat
ita p uote n aplicare. r pt se ab illo care separa
re. s3 aplicao ista ad igne n e demois uote s3 dei
uirtute. ita q si uell3 no poss3 se separare ab illo. h
q dz alligatus igni. r dr ignis carce ei. r h e et
poassie p iudiciu. hac aut h nz ex raciu p m
tuo nobcu ih aere caliginoso. u afligitr r
cruciat. ac si ecent i iferno. q toti dia uirtute
fi pt. Ugnt aut pret igne iferni secu ul no
pret n ad pbaliz. q2 q pt sn cu seda. qq d
pt cu ea. id sn igne pt sile imutatoe3 fac
i demone q facit cu igne. e° g° p iudiciu sol
dez demonib3 una pena. alliga° ad igne ul cu
cede i igne. alia e° cgato p hu igne. sic
g° p3 q demones patiut ab igne rq l3. ad ar
co. q maior e uera. d agente p° n° no istrumta
li. ex° d itllu agente r fatasmate r itllu po°
a sill ig's n agit in demone uirtute ppria s3 uirtu
91 dia. r ita n dz q sit p°stator demone. s3 bn u'us
dia e p°stator demone. q'nas penas r ui q
qui demo possit sil pati no q2 n° pt moui
sil q'nrus otib3. g° n° sil pati q'nas penas.
q. iob. 2e. trasibut ab aqs niuiu ad calore ni
miu. g° i inferno erit pena caloris r frigoris.
si sil hec ppoitu. s no sil h et eis refrigeriu
s3 i nlle e refrigeriu. g° rc. p° q2 dca sariy
r spalr glia lebe. sr i°. ibi e fletus r stridor de
tiu. rsolte est si nuare q sil patiut q'ria. uide
e quo h si possic. circa q osidand q imuta°
real r itetio° sic distint. q q'ria no possut ee
i eod sil s3 imutatoe3 reale. s3 itetonale u' cogni

forme. q q'ra dyametrlr i p mat sps sua. i eod
pucto medii. sic p3 d colore albo. ex uno ilumia pre
r nigro ex alia oposita. qli mltiplicatis spes suas
p totu mediu. p q i eod pucto medii. e sps nig'
r albi. cz dicas q si dyametrlr ee ibi pt. n ocls
dyametrlr recipio r tn i eod pucto ocli. n recipit
sil dyametrlr spes albi r nig'. p q s q ocl's n
recipit spes colori n ex alia pte tn. s. anterioru.
s3 si ee ocls separatus ss imedi° aeris. r ee bn
purus ut poss3 d leui recipe spes ex utraq pte. tuc si
ille oculus hret colore3 albu ex pte una r nigru
ex pte alia. opoet q spes albi r nig' dyametrlr
recipet i eod pucto ocli. h g° n pt r' gina°
pena dapnator p iudiciu. q2 n. tuc n ee
alta° real. s3 itetonal imuta° tn. dapnati in
iferno q ee e i mo° ge. r q2 a mediu q e i loci
ifimo r uilissimu. cu. n. tra sit q sex elor mi°
ge e qi sex fecas ogrui. n e q i fecib3 existat
q bona mutablia r uilia. bono immutabili pruiut.
dapnati i q hebut calorz frigidu q2 erut i medio
illo q e. h ebut r igne calidu. ignis aut ille no
calefaciet q tam. q2 cessabit real alta° elor. igi
tu r tra uirtute dia. poterut itetonalr imutare d
mones. r hoies dapnatos ibi existes. p q sil pati
poterut a frigore r calore. r itese pati poterut ab
utrq3. q sic delat. na imuta° itetonal' tplr d
ursificat. s. p ppiquu r remotu. p obliquu r dyame
tle. p reflexu r rectu. imuta° itetonal ppiq
e fortior q remota. sic e r real. fort. n calefit
q ppiqu igni q remotus. rt dyametral fortor
e q obliq. ut sol i estate fortius calefac q2 respic
nos mag' dyametrlr q i yeme. eo q tuc respici
at magis oblique. sil imuta° r ta e fortior q
reflexa. ut id dz sol illuiare r ta. q aspic. illud
reflexe u fac ubra. n. n ee illuiatio reflexa
ee penitus tebra. u no ee aspctus sol. r l3 sic
sit nlr poss3 tn uirtute dia ee ita fortis imuta°
remota sic ppiq. r obliq sic dyametl. r reflexa
sic r ta. s3 h g° poterit ee acbitas penar. ut q ra
r ignis elm frigidu r calidu. sic uirtute dia ite
tonalit imutet demones. ut elm remotu n min
imutet q ppiqus. ut imuta° obliq. n sic debilior
q dyametl. imuta° reflexa sic eq fortis. sic r ta.
q b3 oib3 cocurretib3. tanta e° acbitas pene ta fri
goris q caloris ut q sic oio absorti a pena. r
id n° ro n° sapia n scia. dz ee ap iferos. ecc. q.
q2 no uacabit eis libe cogitare nec rocinari p
nimia acbitate pene. ad ar° d. q imuta
toes reales n possut ee sil. q2 ie tales iuenit
q'rietas. s3 itetonales possut. q2 n hnt hmo q'rietate.
trum bts abro icfuit sepulture bti m. r ui q sic 88
q2 ita legit. q q2 uid fuiss3 i duob3 locis sil
p° q unu corp9 s una q'titate n posse ee n i uno
loco tn. r plia ua ondit. pma sul ex eo q q'n
titas corpis i duit r q'phndit a loco. sic. n. clau
dit q'titas corpis i t duos locos sic na rei claudit
it pn° diffita. sic g° ex q pn° diffita n e d re
sic ext loc i quo res e. n e d q'ntite rei. s3 si
una res ee sil i duob3 locis. opt q ext loci
ee d q'ntite rei. q e q° pocetare loca. h tn r
n q cludit totu p oz modu s3 q'ntitas sic ad
ppositu na i duob3 medio h n e sic ut idd e. s3 h
e pt q'nte° sic e sic h e p q'nti° q g° sba
q p q'nti° e apta nata iclud p illa e ee q'nte
no i cludeie loco. r sic sil r sil i duob3 locis h e

q'n° le. ex h aut appz q2 q'ntitas corpis e. pt ee
sic i mltis alicubi3. na uc dat e sbe s3 se n openo
claudit i loco. s3 h opet ei mediate q'ntitate. p q'ntia
e pt opere sbe corpis claudit i loco. ut ext loci
n sic d sbe. erc g° q2 sba e i loco mediate q'ntitate
id pt sic claudi i loco ut ex illi loci n sic de
sba. cq° ee si q'ntitas ee alicubi mediate sba. q sba
n e apta nata sic claudi poss3 q'ntitas sic exige
existe r alibi. r e q q2 ut i medio corpore e
mete q'ntitate ille. n p a ibi ee. cz q2 i alicubi e
q'ntitas mediate sba. r q2 sba p se ut hoc e n dete
nat ad locu p3 q n pt ee q'ntitas corpis sic. i
isto alicubi q e pt ee i a°. 2a ua sumit ex h
q res p sua q'nitatez ad certo loco q e n poss3 i
una res ee i uno loco tn. s. n d pe iuenire3 ee
ad ext suu locu no exiret res illa suo loco. s3
si d alia iuenieret d d ext patut n exire illa
tano. q'ntitatq3 g° q'ntitas alicui rei e alicubi ad
eqat. ex q sit pt ipe r totu loco. ex q ext
totu s sic d toto. ut ext totu loci n sic d to
tu mat rei n ad eqte nau corp9 n n i uno lo
co ee pt. ex h aut appz q'd corp9 pt ee i
pluib3 alicubi3 sil. q2 q'ntitas corpis x' i sacto
altari n e ad eqte. q2 sic tota q'ntitas corpis
i tota hostia r qs i pte. imo e tota q'ntitas corpis
e i tota hostia. r tota i q'l3 pte. 3a ua sumit ex
h q corp9 p q'ntite detat ad locu s3 i plicare ui re
pugnatia i itllectu q corp9 p id p q detat ad lo
cu uniat i plib3 locis. quatitas. n. r sba ad
dict ridict. ad detatoz r idetatoz. q' m° sili
g'tae. na q'ntitas d se dic q d dsible. sba idsible
qn g° sba corpal. e alicubi mete q'ntite. q2 idsible
e i. mete dsibili. e° i dsibilr. sba g° lapidis cu
e alicubi mete sua q'ntite. e ibi idsibilr. si
g° cotro ee q ee q'ntitas alicubi mete sba
ee idsibilr. r ee q duo me d'one r idone mete
ht detmnatoe r idetmnatoe. na q'ntitas p se ap
ta nata e detnari ad locu. qn g° e sba alicubi
mete q'ntite. r ue e i m° detato. ut ita sic i uno
loco. q no possic ee i alio. s3 si e q'tro fiet. q ee
alicubi q'ntitas mete sba. no ee ibi iste modus
detnatiuy. q ita ee s3 h modu i uno loco q
n poss3 ee i alio. ex q2 q'ntitas corpis x' i sacro
e mediate sba. n sic detnat ad h altare. q n
possic r ee s3 illu modu i a° altari. r sic no
pt ee corp9 x' i uno locis. q n possic ee i plib3 s3
istu modu. bts g° ambro. q2 p q'ntitate sua
erat mediolani. r erat i locis sic. no poterat sil
ee turonis localit. quo g° uirtute ht q i. dicit.
d q uirtute dia bto amb dormieti. poterat tm
ordo exeq'r btm m. ondi. r ita clare q uidet
bto amb apte icfuisse illi exequis. sic cu ho
dormit r clare uid3 dd. ui ei p°sentialr fuisset i
poterat r ds agls i exequs repsentare. p3 bti ab.
Et sic patet obia. fi uerum auru r ar q'stic
29 tiu p arte possit a sili. q2 p arte pt fi uer
uitrix r electru. g° r uerum auru. rt q pt
i forma nobliore pt informa ignobliore. s3 p
arte pt iduci forma sensiti. q magi pharonis
fecerut ueros serpetes. s3 forma sensitia nobilior
e q forma auri. g° rc. I q'riu e q2 ut dz id
ca ad uicto s° mech. auris q d rc cauee sciant
artifices alkimie spes trasmutari n posse. s3 silia

ill fare possut. rt ars n e pn° n artificialiu. s3
auru n e qd artificiale g° rc. rt q p arte al
kimie. n pt fi uerum auru s3 sophisticu. na silia p
creat ex detnatis pncipiis. r q'nto aliq silia sut p
fca. tato mag' detnat sibi ppa pn°. ut alia pfca
detnat sibi pncipiu actiu r r pn° sile r loci sue
gnonis ut eq detnat sibi pncipiu actiu eq n ius
n fit n ab eq°. r pn° sile q n fit n ex mixtioe eq.
r certi gnonis. s' mixtoe eq. ext mixtoe n eq. h q
nd fiet eq. alia aut d'n sut ita pfca. n detnat
sibi tot pn°. ut alia q nascut ex putrefactoe
n detnat sibi pp loci gnonis s3 forte detnat s
in° putrfacbilus. ut aps gnant ex corib3 bouin
uespe ex carnib3 eqnis. muscones ex uino cor
rupto. ut patet qm 12 meth. alia g° pfca
ex putrfacoe detnat sibi m° alia aut detnat sibi
locu. ut unu detnat sibi uetre uacs. n. n fit
uitul n ex humore cogesto i uetre uaccs. poss3 n q
ext uitu fuit potu aliq sile uno. un mlti posse
dcipi. dicetis uitul n sic n i uetre uacs. r uiu isi
gnonis potissie detnat sibi pfca igne. ut pfca
in igne aliu. detnat sibi matre. ppu gnonis
locu. igne ge pfor ie ela n h et pur n i
detnato loco. ut i ocauo lune. sic r dicedu
e q metalla pfca detnat sibi locu ppu gnonis.
ut uetre tre ul uenas tre. ext n uetre tre l
uenas tre n pt ee nlr gnonis pfcor metallor
cuimodi sut auru r argetu. pt it aliq pmix
tio fi i metall q° ad colore r q° ad a° accita.
q° tn ad spes r formas sbales. n possut pmutare
metalla. n fit n i ppo loco gnonis ut satis ui
i q'ue auctas allegata. q dz ee auic. un id auic
id inuit q possut tige eis colore q uolut. donc
sit mltu sile auro. r possut abstegere imundicias
plubi ita ut ui argetu. s3 sup erio plubu. q
g° p alkimia n pt fi uerum auru ul argetu
r possut fi p arte ueri serpetes. n e q2 forma me
talli sit nobilior q forma sesitia. s3 id queni
q2 talia metalla mag' sibi locu gnonis detmat
q alia expurfacoe generata. talia n alia mag
detnat sibi m° cu gultatu actiu idut formas. s3
g° alia iq's sensitia. sit nobiliora metall. meta
lla tn detnata sibi ppu loci gnonis pfcora
sut minus alias. iq's. s. locu gnonis sibi detnat
n simplr. ad p°m arg° d uitro r electro. d q n est
sile. na uitru r electru sut metalla ipfca. r ideo
se sic alia ipfca q fiut expurfacoe. un sic no
ualz r alia ipfca fiut r possut fi p arte. g° r alia
pfca sic n ualz. uitru pt fi p arte. g° r auru.
un no° q phs. A. met°. dic q alia sut ana. alia
ab arte. alia pti ana. pti ab arte. sanitas. n.
pti e ana. pti3 ab arte medicine. medicas. n.
cogregndo actua passiuus r dado i frigidos cal'foo sipu
ifrigidatiu. reducit ip3 ad tepamtu. r sanat cu q
ipa g° cogredo actiuor r passiuor e ab arte. s3
actio actiuor i passiuo e ana. pt q ex tali actoe
pt iduci nl forma. dracex g° cogredo debita
acta debitas passiuus. pt fac uitru. s3 n pt fac
auru. q2 detnat sibi uetre tre. ad id d electo.
d q electru ite metalli unu. s3 dz ee coposit ex
nobilib3 metall. ex auro. s. r argeto. h e. n. ut
qdu refint. 3 pres auri r 2e prs argeti cu

Secundo venere quia ignis generantes metalla habent ad invicem convenientiam quoniam quia aurum generatur terra non sic pura sed ad terram de argento vel de alio metallo. Dicitur ergo non facit ex non auro aurum sed purificabit aurum et separabit quod est ibi aurum ab aliis metallis separatorum ac metallorum et generatorum potest facere ars sed non ipsa metalla. Et quia et illud ipsa metalla generantur omnia quod ab generatoribus quae potest facere natura potest facere ars. Ut si naturaliter generatur electrum metallum sic mixtum possit alchimista facere tale generatorum scilicet cum partibus auri et unius argenti et facere in metallum commixtum. Ex hoc ergo non arguitur quod possit alchimista in metalla sed generatores metallorum. — Ad 2m de forma essentia inducta per maiores iam patet solo quia licet essentia sit nobilior simpliciter metallis tamen quo ad determinationem hic loca generationis metalla perfecta sunt nobiliora quibusdam aliis imperfectis. Et non quod numquam potest fieri tamen sophisticum aurum per alchimiam quia non est falsitas deprehendi possit ad minus per experientiam. Dicendo tamen quod numquam possit deprehendi eius falsitas non tamen videtur expediens maxime cum aurum in medicinis ponatur aliquando tale ac aurum possit ledere complexionem humanam, per aliquid agens possit [illegible]

[illegible]

tū ueꝛū m̄rimoᷓ stat sūr cū uoto uirginitatꝭ
dꝫ q̄ nō q̄ dat plenā ptātē sui corporis ꝯsēt
i carnalē copulā. h̄ aūt repugnat uoto uirginitatꝭ. q̄
uouēdū castitatē n̄ solū uult se nolle [illegible]
ē sꝫ [illegible] m̄rimoᷓ ꝯsēsit. sic tradit ptatē corpꝰ
sui. gᵒ ꝛc. = [illegible] aūt ibꝫ [illegible] m̄rim̄
uotū uirginitatꝭ ꝯtrꝰ psō̄ m̄rimoniū cū ioseph. ꝯ [illegible]
si uotū pcedit n̄ pt m̄rimoᷓ gl̄a sꝫ pcedit. ıō dicit
aliq̄ btā̄ mariā n̄ emisisse uotū uirginitatꝭ añ m̄ri-
moniū. ꝫ ꝓeligēt uirginitatē m̄rimoᷓ. q̄ꝛ tūc erat lex
moysi ꝛ maledictū erat gñdūi. ꝛ ıō ut maledictū leg̃
euadet cū ioseph ꝯtxit ꝯmittēs dō suā uirginitatē.
ꝫ ꝑmodꝰ cū eo uotū emisit. = alii dicūt q̄ añ m̄ri-
m̄ uotū icodꝰ fecit n̄ simplr̄ ꝫ s̄b ꝯdicōe. n̄ dꝫ alit oꝛ
[illegible] dꝫ ea. ꝛ ıō [illegible] castificata q̄ ioseph. erat
istiꝫ uoto. uirginitatē suā dō ꝯmittēs. se ioseph m̄rimoᷓ
copulauit. ꝛ t ꝯsēsit simplr̄ i carnalē copulā. tra-
dedit alsi sui corpꝰ ptatē. iqᵒ ꝯsistit m̄rimoᷓ pfcm̄ q̄
ē dꝫ pᵃ pfcōne eēntiali ex fine [illegible]. q̄ꝛ forma eēntiāl
m̄rimonii n̄ ē n̄ idiuisibil ꝯiūctō aīoꝝ i traditōne
ptātis corꝝ. p q̄ꝫ ꝯiuges mutuo fidē sibi suare
tenēt. i carnalē aūt copulā ut dcm̄ n̄ ꝯsēsit abso-
lute. ꝫ s̄b ꝯditōe. si dō placet. q̄ dō n̄ placuit. ꝫ ut uo-
uēt expsse aūp obtinuit q̄ i illd̄ ꝯsilio eēnt
cū ea. uouit solēpnit. Et h̄ opiō. ma sintat
dꝫ 30. c. [illegible] q̄ ꝯfirmat auctē aug. ibidꝫ
si aūpl̄e nō suscepisset m̄rimoᷓ ut n̄ fuisset pfcm̄
pfcōne pᵃ. nᶜ ex h̄ ē ipfcꝰ q̄ fine m̄rimoᷓ. q̄ ē
ples n̄ ē ꝯsecuta ope ꝓpo carnali. q̄ꝛ pfcōr ē res
q̄ pfcōꝫ suā pt attīgē. [illegible] opatoibꝫ. ꝛ c. ꝛ
n. [illegible] m̄rimoᵐ. btē m̄ ꝛ ioseph. ea bona m̄rimoᷓ
excellēt ptīt. q̄ aᵃ. ples. s. xᵖᶜ. n̄ ꝯmixtū carnalē
ꝫ m̄rimoᷓ añ ꝛ ioseph cāuitat. silr̄ bonū fidei q̄ꝛ
nll̄ꝫ adulteriū ꝯmissū. silr̄ bonū sacramti. q̄ꝛ nll̄ꝫ di-
uortiū fuit ibi. unī cuasit maledicꝫ au itinaoꝫ
seruat n̄ ad ples h̄rē. q̄ excellēt h̄uit. Sıc g̃ ut
dicit uotū m̄ q̄ꝛ simplx fuit n̄ ipediuit m̄rimoᷓ ꝯtrahē.
sic fac solēpne. ꝛ q̄ꝛ s̄b ꝯditōe fuit ꝯ fuit cer-
tificata dꝫ a reuelōne ꝛ illa ꝯiunctā dia dispō i
placito dꝫ ꝯsensu i m̄rimoniale copulā. ıō nō
pcauit. ꝫ n̄ ꝯsensit i carnalē copulā. q̄ꝛ tñ tal
dissensus n̄ fuit apparitꝰ nᶜ expssus. ıō n̄ ipedi-
uit m̄rimoᷓ. = Q̄ aūt dicit mᵃ añ m̄rimoᵐ ha-
buisse dꝫ sidiū suādi uirginitatē. ueꝛū ē. tñ sꝫ h̄
nᶜ uouit ul̄ disposuit. s̄r certificatōe aliq̄ ul̄ re-
uelōne. q̄ꝛ h̄ eēt ꝯtra añ legē. qᵃ ē dꝫ se. Sꝫ qlr̄ ꝯ-
sensit i copulā ꝑ tale uotū respōdꝫ aug. 27. q.
ii. c. ꝫ q̄r. btā uirgo ꝓposuit se suatā uirginitatē n̄
ꝯ alr̄ reuelarēt. ꝯmittēs g̃ dic dispō uirginitatē suā.
ꝯsensit i carnalē copulā n̄ illā appetēdo. ꝫ dīc
dispō i uoꝫ obediēdo. glo. s̄r ıd reuelaret. m̄ ē
q̄ licite potuit ꝯtrahē. dꝫ reuelāte. ꝛ simouisset so-
lēpnit. q̄ꝛ uotū fuit s̄b ꝯditōe. imo ē ꝯ cūqꝫ uo-
sio absolutū. sēp itelligit excepta uolūtas su-
perioris ut ex dꝫ inr uirā dꝫ [illegible]. Si g̃ uouit
añ m̄rimoᵐ oꝫ q̄ sup h̄ certitudinē reuelōnis h̄ui-
ssit. eqlr̄ potuit uouē añ solēpnit añ m̄rimoᷓ
ꝛc. = Q̄ aūt dicit pnū. pᵒ ꝯxisse cū ioseph p̄
ea uouisse. ut ꝯtra aug. dꝫ sca uirgᵗᵉ. q̄ dꝫ. pᵒ ea
uouisse. pᵒ ea ꝯxisse. ꝛ p̄ filiū ꝯcepisse. cū dꝫ.
pus q̄ ꝯcipet ia dō dicata. dꝫ q̄ nasceret elegit.
ıō dō q̄ btā mᵃ añ m̄ certificata p reuelōꝫ dꝫ
suāda uirginitate uouit. ꝛ ıō sꝫ ꝑiclo admitted
uirginitatis p ea ꝯtxit. ꝯsensit ꝛ i copulā. tradēdo io-
seph ptatē corpis sui. sꝫ ille petet. n̄ tñ cꝫ ad
actū. q̄ꝛ certificata erat q̄ ille nūq̄ petet. nᶜ

istā ꝯdicit. sic pdestinatꝰ pt dāpnari. tñ nūq̄ dāp-
nabit. qᵐ ad actū ꝯsensit ad i copulā. qᵐ ad pōꝫ
fac uerū m̄rimoᷓ. ꝛ pfcm̄ q̄ ꝛ ꝯiuges possēt se sta-
ti sine mōre alligare. nᶜ tale ꝯiugiū dꝫrogat uo-
to. q̄ꝛ uotū respicit extal iactū. ꝛ ıō dissoꝫ i actū nllo
m̄ dꝫrogat m̄rimoᷓ. q̄ ꝯiuges possint n̄ petē. ꝛ
obligare se ad n̄ petēdū. aug. sacrosācta sūt ꝯnu-
bia p uoto ꝯtinētie. ꝛ silr̄ est ex ꝯsēsu pcedēte
dū tñ sit i uerꝫ pō ad actū ut necessitas n̄ excludat
actū. sic i sponsalibꝫ i q̄bꝫ n̄ ꝯtrahit m̄rimoᵐ. sic g̃
q̄n̄ aliq̄ sūt potētes ad copulā si uellēt. Secūꝫ h̄
g̃ exponēda sūt dcā scōꝝ ꝛ doctoꝝ. q̄ dicūt q̄ n̄
uouit n̄ cū ioseph p m̄rᵐ ꝯtrahi. itelligēd ē solēpnit.
= Sꝫ q̄lr̄ mᵃ fuit certificata. dꝫ q̄ q̄ p reuelōꝫ. s. s.
q̄ n̄ nego n̄ tñ ut h̄ nāꝫ. Sꝫ nll̄ pōt adueniā ple-
nitudīe caritatis potuit ptē uirginitatē mag aīā dꝫ
ꝛ sit eā āplexata ē suēti amore ꝯsiderꝰ dꝫ dia
sapiā ꝛ loitate. q̄ sit eā ꝯsuaret q̄ tñ maledꝫ leg̃
euadet. uouit sic certificata absqꝫ spāli reuelōne.
Et h̄ ut dicit aug. i q̄dā sermōe dꝫ natiuitate ei. uic ita
amor suād uirginitatꝭ. ꝛ exclusit ab ea amorē i
cupiē maledcōnꝭ. ꝛ sic q̄ n̄ spauit ıdnō rēclusit
ē ab eo. nūq̄ aūt credidit ē o miraᵇ ul̄ spāli reuel-
lōni. q̄ pt sꝫ p nāꝫ ul̄ grā pōꝫ adueniā grā. = dꝫ
aᵐ dꝫ q̄ ueꝛū ē n̄ sic certificata q̄ sic sibi pua-
dat aliq̄ q̄ nūq̄ ad actū pueniat q̄ꝛ sic certifica-
ta n̄ ꝯsēsit i actū copl̄e. ꝫ ꝯsensit i pōꝫ possē
ac i actū n̄ repugnat uoto uirginitatꝭ simplr̄ dꝫ tñ
n̄ uolūt actū. ꝛ p ꝯnᵉ dare alt̄i possē. s̄r corpꝰ
suū ad copulā n̄ repugnat dco uoto. dꝫ tñ assu-
etudo q̄ actꝰ nūq̄ ꝯtigꝫ q̄ certitudo fuit i m̄
ul̄ p reuelōꝫ. ul̄ dō nᵒ possit dia eēꝫ ꝯphndē.

Tēa aūt intellcāꝝ [illegible] q̄ sit q̄ꝛ uidꝫ specꝫ ui-
det oīa q̄ repsētāt in speculo. sꝫ dꝫ ē specꝫ itellue
gᵒ ꝛc. = It q̄n aliq̄ sūt unū ꝯcēd pē unū pē i ad-
sꝫ dꝫ ꝛ sua ifinitas sūt id. gᵒ q̄ pē i alligē diaꝫ eēꝫ
ꝛ ei ifinitatē gᵒ ꝛc. = ꝯ ꝯphndēs excedit ꝯphn-
sū. sꝫ nlla actū excedit dm̄ gᵒ ꝛc. = Ad istā q̄om
dicit q̄dā. q̄ uisa dia eēꝫ necō uidet oīa q̄ sūt i ea.
ita q̄ btī uidētes diaꝫ eēꝫ uidet obiue totā ei im̄-
sitatē ꝛ oīa q̄ i ea sūt. q̄ ipā dia eēꝫ nll̄ repsētat
nᶜ pt n̄ repsētare. sꝫ h̄ ex h̄ ut dicit sꝫ q̄ dꝫ uidatꝰ
pfcāꝰ q̄ꝛ res i ipō uidet. tā q̄ uisio ꝛex ıdō aliq̄ p
scōꝫ ipōt sup uisiōꝫ di i se. sꝫ dic eēꝫ p se. q̄ꝛ ut ui-
det i ıdō eadē ē ꝑō uidendi uerꝫ. = dicit ꝛ q̄ n̄ ē dꝫ dia
int btōs ꝛ eoꝝ btitudinēs penes h̄ q̄ aliqs eoꝝ ui-
dat aliq̄ q̄ alr̄ n̄ uidet ul̄ pla q̄ alius. q̄ꝛ h̄ ē ꝯd ac-
cidētale ul̄ ꝯsecutiuū ad btitudinē. sꝫ i h̄ q̄ un pfcāꝰ
ꝛ clarꝰ uidꝫ pᵒ ꝛ p se ipāꝫ totā di eēꝫ. sic pnᵗᵉ oꝫ
btitudis. ꝛ ex ꝯnā oīa q̄ repsētat ipā. quoꝝ no-
titiā btitudo di ꝛ ꝛ ma i se icludit nō pncipalr̄
sꝫ ꝯcomitatē. eqlr̄ tñ q̄ꝛ q̄ pē unū repsētatoꝝ i dia
eēꝫ ptīꝫ ad btitudinē eadē rōe ꝛ aᵈ q̄lꝫ qꝫ ē expe-
dic eēꝫ q̄ cū sit una ꝛ simplicissima. eqlr̄ ꝛ unifōr
oīa repsētat. h̄ expte hoīs spāli ad ei btitudinē p-
tinē uidat. cogᵒ eoꝝ q̄ spectat ad pfcōꝫ uniusi. i q̄
iels ꝛ ex eis natꝰ ē btitudinē suā adgnᵗ. ꝛ i q̄ ꝯpat
ad illa ut pꝫ ad eīd pfcōꝫ uniusi ptinēt. | Quia tñ
actu uigoꝛis finiti apphndat itell̄ btī ifinitatē
ipꝰ di. ꝛ oīū alioꝝ q̄ i eo. uidet ıō n̄ ꝯphndat eaꝫ
q̄ꝛ nō cogstat eā sic cogstabile ē. ꝑ se ꝛ ı ıō itellu
s. actu infinit uigoꝛis ꝛ infinite clitatꝭ. ꝛ q̄ꝛ ꝛ oīa
alia n̄ adequāt totā uirtutē cause q̄ dꝫ ē. n̄ co-
gnoscit ea pfcē sic cognosci possūt. dicit ꝛ q̄
q̄ uis dia eēꝫ sit specꝫ uolūtariū. ꝛ h̄ q̄ pt se ipāꝫ
ondē. ul̄ nō ondē. tñ p q̄ maifac se ipāꝫ. necō
maifac oīa alia. q̄ mᵒ pt dō repsētāt. tñ q̄ꝛ

uno ꝛ eodē m̄ simplicissimo. s. se ipā se ipāꝫ maifat ꝛ
oīa alia. ꝛ illo eodē mᵒ fac actūꝫ uidedi se ꝛ oīa alia.
ꝛ n̄ alia ꝛ alia. sꝫ unā ꝛ eadē simplicissimā. ꝛ ıō uidēs
diaꝫ eēꝫ. aut uidet oīa alia q̄ uirtute aᵈ nll̄a ꝛ
n̄ mag̃ un q̄ ad. Tū ē q̄ꝛ s aūt alt̄e n̄ sꝫ ı dō
ad q̄ ipā cātx eēꝫ. tū q̄ꝛ q̄ aliq̄ ı dō nato nūs ui-
dat in dia eēꝫ ꝛ nō oīa. nō ē ꝓpt ipoꝝ itell̄ uide-
tis cū uideāt ipāꝫ eēꝫ infinitā. ꝫ nō uidāt ꝑpotēꝝ
ad respiciēd ꝯcūqꝫ alia repsētata ipā. nec ꝓpt
diusitatē ul̄ disformitatē. repsētatoīs seu repsē-
tātꝭ. cū p unū ꝛ ıdō simplex. unifōrmit ꝛ eqlr̄
oīa repsētet. nec ꝓpt ipoꝝ di. cū maifestet se
ipꝫ p au modicū ē maifare oīa alia. tū q̄ꝛ aꝑe-
ctꝰ uideāt diaꝫ eēꝫ creāt ꝛ ꝯcreāt. q̄ n̄ eēt uer
n̄ oīa uidet. Et si dicat gᵒ eoꝝ q̄ itell̄ creāꝝ
ifinita s̄ ꝯiās ꝓtes sīl cognoscē n̄ pōt nᶜ ē pla
ut pla. dicit q̄ h̄ nō obstat. q̄ꝛ sic dꝫ itellig oīa
illa sīl q̄ꝛ p unā ꝓoꝫ. ita itell̄ btī uidēs diaꝫ eēꝫ
illa ꝛ p illa sic p ꝓoꝫ unicā simplicissimā uidet
ındbio sīl oīa infinita. Et si dicat ē gᵒ eoꝝ
dꝫ illuīa cōibꝫ ꝛ reuelōnibꝫ q̄ fuit i angl̄is. q̄ tūc
n̄ erat si q̄lꝫ btī oīa uidꝫ. respōdet. ꝛ dicit. q̄
illa q̄ libtati dic s̄b sūt. sic illa q̄ fuit ꝛ fect ꝛ
faciet. q̄ ꝛ potuit ꝛ pt n̄ facē. ꝛ p ꝯnᵃ n̄ uidē
ul̄ repsētare. uidēs diaꝫ eēꝫ n̄ uidet ea de nātᵃ
ꝛ sic alia sup dcā. q̄ꝛ n̄ uidet ex ipā uisiōne
eēntie. eo q̄ illa n̄ nll̄ nᶜ nātō icludit. dꝫ ꝓōe
n. dic eēntie ē res oīs repsētare cū ipā sit ifinita
ꝛ h̄at i se ꝓōes oīū pfcōnū ꝛ oīs pfcōnes. ꝛ q̄ꝛ p h̄
q̄ dō repsētat dia eēꝫ. h̄ ꝓoꝫ sabil. ıō h̄ ꝓō. s.
sabilitatis stati sē ad pma. si q̄ res p modūꝫ
fiat ul̄ nō fiat n̄ ptīꝫ ad ꝓoꝫ dic eēꝫ. ut eēꝫ ē.
sꝫ ad diaꝫ uoᵐ ꝛ ıō res s̄b istis ꝓōnibꝫ. s. s̄b ꝓōe
q̄ fcē ul̄ fiēd ul̄ pfcēs. n̄ uidet ex uisiōe
ipꝰ dic eēntie. sꝫ adꝫ beplācito h̄ pcedit. Et
dꝫ h̄uis itelligit p̄ coꝝ 2. 2. c. q̄ di sūt nemo nouit
n̄ sps di. Et dꝫ istis ut dicit fuit reuelōnes ꝛ illūia-
tōes angloꝝ. ꝛ taliū nesciā n̄ ꝯtinuit ad dꝫ eēꝫ
btitudinis. = Ista pō alius n̄ uꝫ posse stare. ꝑ n̄
accipiat i capiēdo dicit pᵒ q̄ ıd ipāᵉ ponit ifinitatē
di obiue uidi actiū n̄ ē uerū. Q̄ꝛ ꝯtīnō aliq̄ obꝫ
ē excellēt ꝛ i mēst cāto uitꝰ ipꝫ apphndēs dꝫ bꝫ eēꝫ
forcioꝛ. exᵐ dꝫ dō ꝛ dꝫ sole. sꝫ dꝫ ē obꝫ ifinitū gᵒ oꝫ
q̄ uitꝰ ipꝫ apphndēs sit ifinita. It aut itell̄ btī
uidꝫ totā uisibilitatē di aᵈ n̄. sin gᵒ nᶜ ei ifinitatē.
si sic gᵒ tm̄ uidꝫ ipꝫ q̄ i se ꝛ p se uisibil ē. It aūt
itellūd dīn̄ n̄ excedit abitū sui obꝫ. s. dic eēntie ꝛ dic
ifinitatꝭ. q̄ꝛ pō ꝛ ei obꝫ ꝓportōnat. si gᵒ abitꝰ obi
dīn̄ n̄ excedit abitū itell̄ creāꝝ. g̃ actꝰ itell̄ creāꝝ
ad eqt actū itell̄ dīn̄. q̄ ē absdꝫ ꝛ ulterꝰ cūꝫ
actꝰ sumat specꝫ ab obꝫ erit eīd specꝫ act itell̄
dīn̄ ꝛ actꝰ itell̄ creāꝝ q̄ n̄ pō stare. It aug. 12. dꝫ
ci. di. c. 19. oīs infinitas quodā ieffabili mᵒ dō finita
ē. q̄ꝛ sāc ipꝰ iophnsibil nō ē. ꝛ ıō i dꝫ ꝯphnsiōe
ꝑpte obi. q̄n ipꝫ totū ꝛ totalr̄ apphndit q̄ i se
ē apphnsibile. ita q̄ nᶜ sic ei ꝯplacet apphndēre.
gᵒ eadē ꝓōe si dia eēꝫ ab itellu creāto s̄b oꝫ suas ꝓōes
apphndat erit ei finita. q̄ ē fꝫ. = Q̄ dicit 2ᵒ
q̄ dia eēꝫ n̄ ut pfcāꝰ eo q̄ alia uidet ı ipā pt ē
ꝛ uerū. Q̄ꝛ dꝫ nō uidet se pfcē n̄ uidet oīa q̄
sūt i se. gᵒ q̄nto pla ul̄ pauciora i dō uidet tāto
pfcāꝰ dꝫ ui. It q̄nto ad ui s̄b plibꝫ ꝓōnibꝫ sūt
tāto pfcāꝰ cogstat. ꝛ n̄ sol extēsiue sꝫ itensiue
q̄ꝛ sꝫ aug. dꝫ. Trin. g. ꝯhuis q̄ n̄ mole magna sꝫ
ıdē ē maiꝰ eēꝫ q̄ meliꝰ eēꝫ. sꝫ q̄nto pla uidet ıdō
tāto ui s̄b plibꝫ ꝓōnibꝫ. gᵒ ꝛc. = It q̄nto plꝰ
est q̄ dꝫ apphndāꝰ ul̄ fcōꝫ ul̄ possibilꝭ sic tāto ei
pfcāꝰ uitꝰ a nobis cogᵒ scāt. mag̃ gᵒ ꝛc.

sıo g̃ q̄nto plꝰ uidē alia ıdō sit q̄ ꝯsequātū ad btitudinē
n̄ eā n̄ ē maioꝛis pfcōnꝭ. q̄ uidē solū diaꝫ eēꝫ ut ıpā
dicit. = Q̄ uō dicit 2ᵒ oīa alia repsētata ıdia eēꝫ eqlr̄
ptinē ad btitudinē eā cū pstat. q̄nt ē expte ipꝰ eēꝫ
repsētātꝭ q̄nꝰ ipā eqlr̄ ꝛ uniformit repsēnat. pꝫ
eēꝫ fm̄. q̄ꝛ ei repsētat ea talia q̄lia sūt. oꝫ q̄ aliq̄
repsētat ei ut ꝓpa bona sua. q̄dā maioꝛa. q̄dā minoꝛa.
sic sūt eēꝫ suā btitudinē suas pfcōnes. alia uō ut
bona alioꝝ creātꝝ. alia uō ut bona grā. Sꝫ ꝯstat q̄
repsētatō ꝛ notitia ꝓpoꝝ magis ptīꝫ ad btitudinē
ei au repsētat. = Q̄ uō dicit gᵒ q̄ ꝓpt ē itellcū fiti
uigoꝛis. eo q̄ itell̄ btī q̄ uidē diaꝫ eēꝫ actu fiti ui-
goꝛis nō dꝫ eā ꝯphndē n̄ ut posse. stare. Q̄ꝛ q̄ eū
nō uidat plibꝫ modis ab itellu dīo nᶜ aᵒ mᵒ q̄ ab
itellu creāto. ꝛ dicat ꝯphndi ab itellu dīo gᵒ silr̄ dꝫ
eēꝫ ꝯphndi ab itellu creāto. ꝛ ē q̄ꝛ ꝯphnsio n̄ uisitā
pē i actu fito ul̄ ifito sꝫ i adeqta cāsticiata cogᵒtōe
ꝛ i eo q̄ obꝫ totalr̄ cognoscat. Scī dō ꝛ doctores
q̄ dꝫ h̄ mᵃ loquūt dicūt exh dꝫ ꝯphndi. ul̄ n̄ ꝯphndi
ab aliqᵒ itellu q̄ꝛ pō ab eo ul̄ nō pt totalr̄ ap-
phndi. = Q̄ uō ultiō dicit q̄ dia eēꝫ p q̄ maifestat se ipāꝫ
necō ē maifestare oīa q̄ nll̄r i ea repsētat. n̄ ē uerū. q̄ꝛ
btī paulꝰ i suo raptu ut ponit btī aug. uidit diaꝫ
eēꝫ. ꝛ tñ n̄ uidit i ea oīa. q̄ꝛ n̄ uidit suā eēꝫ. q̄ pꝫ
q̄ꝛ si uidisset suā eēꝫ uidisset eo mᵒ q̄ ꝯtat. ꝛ sic scīuisset
utrū aīa fuisset i suo corpe ꝯiūcta ul̄ sepata. q̄ tñ
ipē ignorauit sicut ipē met dicit. Nᶜ ualꝫ si dicat q̄ uidit
suā eēꝫ sꝫ n̄ suā exntiā. cū sua eēꝫ n̄ differat realit
asua exntia. dia aūt ꝓōnū n̄ ipedit. ꝯn sīl uidat
cū s̄ eos. diuisitas ꝓōnū ıdō n̄ ipediat ꝯn sīl uidat.
It specꝫ mille repsētat i se oīa corᵃ sibi obiā. ꝛ tñ
ocl̄s uidēs totū specꝫ n̄ uidet oīa q̄ sūt i ipō. imo
s̄ aliū ꝛ aliū situ uidꝫ i eo repsētata. = Ad pm̄ aūt
ꝓpoꝝ motiuū dō. q̄ h̄ dia eēꝫ sit una ꝛ simplicissima
s̄ ꝑē. ē tñ s̄ ꝓōnes ꝛ respctꝰ mltaplꝰ. ꝛ ıō ipā s̄ se co-
gnita. n̄ ē necē oꝫ respctꝰ ul̄ ꝓōes ei cognoscā-
coꝝ. n. q̄ solo rᵘ ul̄ ꝓōe dicūt pt unū itelligi sīn
alio. Et h̄ dia eēꝫ ipꝰ dō n̄ h̄ necitate repsēntet
oīa alia aꝑe sic ꝛ sicut ꝓpx i itellcū tñ creāto n̄ solū
se ipāꝫ sꝫ ꝛ alia ex mera libtate dꝫ. ē p q̄ se ipāꝫ ꝯ-
dato ē q̄ uisa dia eēꝫ uidat aliq̄ alia dꝫ necitate
nō tñ oꝫ q̄ oīa. q̄ꝛ h̄ oīa eqlr̄ repsētet adinā
eēꝫ. s̄ se. tñ uidēti ea. mag̃ uidet repsētari ea
q̄ mag̃ ad ipꝫ ptinēt ul̄ ad ei uisiōꝫ. Et q̄ꝛ uis
mal sit uidē diaꝫ eēꝫ q̄ oīa aᵈ itell̄ tñ creāꝝ
mag̃ ē ꝓportōnat adh q̄ ad aᵈ. ut dꝫ q̄ mal ē
itelligē diaꝫ eēꝫ ꝛ oꝫ ꝓōes ei q̄ tm̄ diā eēꝫ. Nec
oꝫ ad ꝯcād dīnā itellcū n̄ leꝫ appaeā sacd̄ ul̄
cognoscēd. q̄ itell̄ creāꝝ btī cognoscat oīa
cognoscabilia. alias opteret q̄ ꝛ cognosceret oīa illa
q̄ s̄b sūt libtati dic. Vn̄ aug. 12 dꝫ in. c. a. lo-
q̄ns dꝫ btīs dicit. ꝯcēd anabit adeꝑt nᶜ dꝫ sid-
rabit q̄ n̄ adegit. ꝛ h̄uc modū ꝯcātī assignt
grꝰ. q. l. moral. exponēs ıd iob. x. ꝯsumat cāl
sūt stabiles. Nec miꝛū si tāta et ꝯcātō dꝫ sidꝫioꝝ
in btīs cū tāta fuit i ꝓmꝰ petībꝫ. istutū i no-
cētie q̄ ꝯcedꝫ n̄ peccāt n̄ uolebāt. ꝛ ıō oīa po-
terāt q̄ uolebāt. s̄ aug. 14 dꝫ ci. di. c. 19. Ǫ ıō gᵒ
istā pō nō ui posse stare. = Et ıō ē alia pō q̄ dꝫ
q̄ btī uidēs diaꝫ eēꝫ n̄ uidē ei imēsitatē ꝛ i-
finitatē obiue. h̄ uidat aliqᵒ mᵒ arguitiē. sic dꝫ
aspiciēs mag̃ritudinē celi aūt tēe ul̄ maris aut
ē mltitudinē stellaꝝ ut ꝯiecē magfr̄ eōsissime
uidꝫ ꝛ expꝫ illa ifinita ē sibi absqꝫ h̄ q̄ illa
ꝯphndat aliqᵒ n̄ eēt ei finita. nᶜ tñ sapiē-
nablr̄ moueat. axiat. pō ꝓpoꝝ iophnsibilitatē
eo q̄ itellig se n̄ eēꝫ ordinatū n̄ ꝓportōnatꝫ ad
ꝯphndēd ea. sꝫ potiꝰ cū ad mltiōe ꝯcaudet

nō q̄ n̄ ualꝫ ista rō. eo q̄ ue-
lutarie se maifestat. dato ꝛ q̄
eēt rō necessa cogᵒᵃ aᵃ ale
h̄ n̄ eēt n̄ pfcē cogstat. sꝫ
ipē dꝫ cognoscē suaꝫ eēꝫ
p ꝯnᵒ oīa aᵈ. n̄ aūt q̄n lu-
tate cogstat. q̄ꝛ pt fint
cognitōe eēntie p se n̄ tñ
s̄b ꝓōe ꝑee. sic pt cogᵒ sca
ꝑgo i specᵒ s̄ ıd q̄ ē n̄ s̄b
ꝓōe q̄ ꝑgo. ꝛ ıō pt uidē eēꝫ
diā absqꝫ uisiōe aliaꝝ cāꝝ
illa. ꝛ h̄ uisiōe distincta. i
distincte tñ bn̄ uidet. sicut
dꝫ ꝑgn̄ea h̄ aut uidꝫ hec a-
lē. n̄ distinguēdo ipꝫ ab ꝑ-
gine sua.

[illegible]

ad dic˜ ue˜ dm̄ ē . 2 io n̄ solū mag˜ pfic˜ ce˜ i ſtace [illegible]
cc˜ ſupiora . = ad 3m dr̄ q˜ uc̄ pu̇ ſopiuz pſo4 [illegible]
ucdat aūa [illegible] ſpūali . [illegible]
uita . porro ac˜ [illegible] uita futuz . 2 q˜ tota uita pſes
ɋſiſtat [illegible] 2 ad illa futuz ordinet . pz q˜ talis actō
ē ſimplr̄ melior . cū ei uſus ſit melior . 2 mag˜ me
ritoꝛ 2 efficaci [illegible] i fine . ſ. i btitudiē futurā . ut pz
ex dc̄is . = ad 4m dr̄ q˜ dare ɋſiliū ptinz [illegible]
ſic̄ [illegible] i mechanicis . q˜ architectores dāt ɋſiliū
[illegible] . = ad 5 q . dr̄ q˜ n̄ ē ſile q˜ ɋtēplo [illegible]
ɋtēplo pūe . q˜ oi actō [illegible] illa n̄ ē qo ut [illegible]
[illegible] hō gn̄atus [illegible] 2 muliere ſi aſſiuēt [illegible]
dia [illegible] filii illius hoīs . arguit q˜ nō q˜ n° hō ab
illo hoīe q˜ n° mag˜ q˜ ſola mulier miniſtrat . ig˜ [illegible]
alibz . ſilr n° aīa [illegible] q˜ ē p [illegible] . ſilr n° [illegible]
[illegible] q˜ i ſic genito format aſpūs . ut [illegible]
n° aliquas diſponēs . q˜ ille q˜ manet [illegible]
[illegible]

[illegible]

non inducit in memoria vel intellectu si quis convertat ad fantasmata. ideo sicut non pertinet ad imaginem nisi ut est per partem ipsius intelligibilis quo informetur memoria et intellectus. Et ulterius quia secundum Augustinum imago non consistit in actibus potentiarum nisi secundum quod convertuntur ad obiectum increatum, ad quod non facit intellectus agens per conversionem ad fantasmata. ideo nec est per partem huiusmodi pertinens ad imaginem. Sicut nec mens vel intellectus ut convertitur ad temporalia pertinet. ergo solum ad imaginem secundum quod respicit intellectum possibilem ut disponens ipsum ad receptionem intellectionis obiecti increati et ut disponens ipsum ad huiusmodi actum eliciendum. et hoc dupliciter. scilicet notitia recta et simplici. 2o notitia declarativa que dicitur verbum. et sic pertinet ad imaginem sicut et potentie que est in eadem essentia ut tamen alia videlicet. — Ad primum argumentum dicendum quod mens et intellectus ut dicuntur potentie distincte contra voluntatem sunt una potentia que distinguitur per agentem et possibilem secundum diversas rationes. utraque tamen pertinet ad imaginem, non dico quod quelibet sua actio procedit. unde est illa que respicit fantasmata. et sic hic non pertinet ad imaginem ut dictum est. — Ex hac questione patet quod cum intellectus agens non ponat speciem separatam sed ponatur potentia anime cum possibili et facit fantasmata intelligibilia actu sicut lux colores, quod non intelligit sicut nec lux videt, dato quod esset ab oculo, immo sicut visio est per irradiationem lucis ita intellectio per actionem intellectus agentis. Sic aliqui intelligere abstracte sine fantasmate [?]

[illegible] in nobis argumentum quod sic per Augustinum x de trinitate et penultimo [?] et 12. — [illegible] in fine. 21 [?] ipso loco est nos habere nobilissimos habitus et nos latere. ergo multo fortius de actibus nobilibus quia minus latent quam habitus. huiusmodi autem sunt actus intellectus abstracti sine fantasmate. ergo et cetera. — 14o. hic quod inducit per illa argumenta. 14 de trinitate ponit memoriam intelligentiam et voluntatem in quadam ab actu mentis preter fantasmata. et non solum secundum habitum sed secundum actum ut patet ibidem c. 4 et x. dicens sic: Ex quo esse cepit nunquam se intellexisse, nunquam se amasse, nunquam se meminisse destitit. Ac per hoc cum ad se ipsam convertitur fit trinitas. Dicendum tamen quod talis notitia est ei insita ab initio sui esse ut patet ex verbis eius. sed hic non advertit vel imitatur sensibus intenta et aggravata per corpus. Et secundum sententiam platonis anime precedunt habitus scientiales secuti deferuntur ad corpus. sed obumbrantur propter gravitatem corporis et per exercitium recordantur. hoc tamen Augustinus non ponit quod anima ab initio habuit notitiam secundum habitum. sed solum secundum actum quadam luce sibi divinitus infusa. deprivata autem luce eterna et hoc animo [?] intelligere quod est a fantasmate. quia lux divina movet animam ad intelligendum sinceram veritatem. sicut intellectus agens movet eam ad intelligendum veritatem ex fantasmate. et hoc intelligentia generalis est anime et quanto purior fuerit plus recipit. et si stetisset homo in statu innocentie recepisset imaginem splendoris [?] contuitu [?] autem corporis corruptibilis in tali obtenebrescat. et sic inhesit per amorem cogitationibus per fantasmata et ad talem intellectum advertit. Ad argumentum autem non possunt non quod potuit advertere ex sensibus motum. ideo tales actus interiores negamus. tamen secundum veritatem ponendi sunt quia ibi consistit perfectio contemplationis maxime naturalis et fundamentum contemplationis supernaturalis. — Ad argumentum dicendum quod actus latere possunt vel propter simplicitatem quia licet moveat tamen non percipitur. aut quia licet percipiatur cum fuerit tamen sic ipsum movit ut non faciat recordationem. aut quia similitudine latet quia non possunt discernere a quo procedunt. sicut actus caritatis propter discretionem ab actibus amoris naturalis vel carnalis. aliter homo sciret se habere caritatem. et istis modis possunt latere huiusmodi actus et huiusmodi rationibus dicit plato nos habere habitus latentes. quos philosophus negat quia non ponit nos percipere ex sensu.

[Utrum] ex voto [illegible] et expertus in illa [?] trium ingressus religionis post annum [?] religionis probationis tenetur profiteri illa. dicitur quod sic. quia sicut votum non est nisi propter ingressum, sic experientia non est nisi propter professionem. et ideo sicut se habet votum ad ingressum ita experientia ad professionem. sed voto tenetur ingredi. ergo et cetera. — Item nemo mittens manum ad aratrum et aspiciens retro et cetera. sed expertus iam manum misit. recedendo autem respicit retro. ergo non est aptus regno dei. hic ergo ipse est in mortali peccato quia ad tenetur quod omittendo peccat mortaliter. ergo et cetera. — Contra non plus tenetur facere ratione voti quam continetur sub voto. sed professio non continetur sub voto de ingressu. quia tunc sibi voveret professionem cum ingressu quod falsum est quia non expectaret annum. aliter non posset exire donec esset expertus an esset satis fortis ad perferendum religionem quod non tenetur. ergo et cetera. — Respondeo dicendum aliquid quod quis tenetur facere ideo solum quia completo voto vel promisso esset inutile et malum. sicut miles promittens regi quod serviat ibi ad bellum, non cum eo maneret in bello et pugnaret inutiliter, et recedendo nisi causa rationabilis supervenisset ut infirmitas vel huiusmodi et malum exemplum recedendo daret aliis militibus. et ideo tenetur manere et pugnare nisi causa rationabilis [?] supervenerit. Sic in proposito. quia completo voto de ingressu esset inutile et malum ex non manendo et expectando tempus. et expertus perficiendi si potest perferre. ideo tenetur expectare et expertus sic perficere. — Ad argumentum dicendum quod licet professio non contineatur principaliter sub voto de ingressu continetur tamen sub illo ex annexo. quia debet habere propositum perficiendi si sit expertus habere vires. et quia non potest esse expertus nisi manendo post ingressum ideo implicite sub voto de ingressu cadit simpliciter absque conditione manendi et expectandi post ingressum. — Sed hic plane patet esse falsum quia in hoc differt votum et propositum quod propositum est simplex dispositio voluntatis de faciendo aliquid vel non faciendo absque alia obligatione. et ideo potest mutari sine peccato. licet aliud habeat peccatum annexum ex causa mutandi. sicut cum quis mutat propositum de ingressu religionis ut satisfaciat carni in seculo. aliter sine peccato quando mutat quia est magis aptus ad statum alium in seculo. votum autem est voluntas obligans se ad id quod in proposito conceptum est. Et quia votum est status [?] voluntatis ideo solum id propositum intelligitur cadere sub voto ex quo exprimitur in vovendo. non non intelligendo est aliquid velle se obligare ad id aliquid quod est materia voti non exprimatur. Et ideo si concurrunt plura proposita et votum cadit super unum non tenetur implere aliud propositum. sicut si quis vovisset ire ad sanctum iacobum et cum hoc proponit ire discalciatus et postea votum persolvit eundo calciatus solvit votum non obstante quod habuit in voto propositum de eundo discalciatus. Sic in proposito quia iste habuit propositum de ingrediendo et expectando et profitendo in ordine et tamen non apposuit votum nisi proposito de ingressu. ideo potest alia proposita mutare et sic solvit votum cum proposito contrario. Quia non propositum de remanendo requiratur ad voti emissionem, non tamen requiritur ad voti expletionem. quia illud propositum mutari potest et sic solvit votum sine tali proposito. Unde vovens tenetur et obligatur solum ad substantiam actus que est materia voti. non autem tenetur ad circumstantiam que est huiusmodi expediendi non sub conditione scilicet si vellet assequi premium ex actu. Exemplum de preceptis dicitur quod possunt servari quo ad substantiam actus sine caritate ita quod ex hoc homo complet ut non incurrit in illo modo de servando [?] praecepta non tamen ex hoc acquirit premium. — Patet patet dicendum quod homo teneatur ad id servandum ex annexo quia prius potest solum sine peccato non tamen ergo. et ideo si aliquis vovet se professurum in aliqua religione sine intendere in re suum non tamen sub tali voto implicite continetur ingressus et experientia. quia professio non potest impleri sine prioribus. et ideo sub voto de ingressu non continetur implicite experientia vel professio. — Ad primum ergo ipsorum dicendum quod votum vel promissum interpretari debet iuxta intentionem eius cuius et propter cuius favorem fit. Votum autem de ingressu religionis fit principaliter propter ipsum voventem. et ideo sic intellectum ei rationabile debet interpretari. rationabiliter autem debet presumi quod ad tam arduum noluit se obligare sicut est experientia et professio. nisi exprimat verbo ut ad hoc se obligare intendat. ideo solus ingressus sub voto cadit. huiusmodi experientia est circumstantia accidentalis que tamen requiritur ad voti emissionem non ad eius expletionem. unde autem est promissio autem facta regi militie fit principaliter propter ipsum regem. et ideo debet interpretari secundum rationabilem voluntatem regis. que est quod ipse debeat adiuvare manendo et bellando. ideo non est simile. — Sed arguitur tenetur ad id solum quod impleto voto esset inutile. dicendum quod impleto voto potest esse dupliciter inutile. vel illi cui fit promissio. et sic non est inutilis ingressus sine illo quod promittitur. vel sic ingressus est utilis non quia ad gratiam bonum. sed ad evasionem mali transgressionis. sicut vovens castitatem religionis [?] pro ducenda uxore si consulto dextraliter [?] cum proposito antecedenti. propter religionem malum cum facto non adhuc cogeretur per votum sic et intrans isto modo non cogeretur voto. et sic impletum votum est sibi utile. et sic debet interpretari eius votum de ingressu religionis quod principaliter fit in favorem voventis. — Ad primum principale dicendum verum est secundum naturam posterius et perfectius. quia sic votum precedit ingressum sic experientia professionem. sed non est simile quantum ad connexionem quia votum obligat ad ingressum qui est materia voti. non autem experientia ad professionem quia neutrum eorum cadit sub voto. ut patet ex dictis. — Ad secundum dicendum quod mittens manum ad aratrum et aspiciens retro ad carnalia desideria non est aptus regno dei quia peccat mortaliter. mittens vero manum ad laborem operis consilii est duplex. vel sine voto. et talis aspiciens retro ad mundi actiones licet nullo modo peccat quia tale propositum nullo modo firmavit per votum. vel cum voto sicut vovendo ingressum vel profitendo. et talis postea aspiciens retro dupliciter. vel non implendo quod promisit. et talis peccat mortaliter. aut permittendo de voto tamen implendo secundum quod promisit. et talis non est aptus regno quia non firmiter [?] sed quia tamen implet substantiam operis non incurrit transgressionis reatum [?].

[Utrum] status prelatorum sit altior statu religiosorum.

Arguitur quod non quia presbiteri curati qui sunt prelati possunt libere deserere curam suam. et talis status importat immobilitatem. non sunt ergo de eodem in statu perfectionis. — Item dato quod sint in statu perfectionis tamen conceditur eis transitus ad statum religionis. quod non esset nisi quia status religionis est perfectior. quia opera perfectionis non mutant statum nisi fiat ex voto. ergo et cetera. — Item 19 q. 1 dicitur quod monachorum propositum affectat quod meliorem vitam sequi cupiunt. liberum eis ab episcopo ergo largiri ingressum [illegible] dicitur autem in [?] decreta quod ibi [?] dist. [?] 11. Due sunt leges quedam privata lege ducitur que dignior est. et ideo possunt prohiberi [?] per legem publicam. et dicit in glosa quod ex hoc excepit episcopus quod non potest transire ad religionem. immo propter hoc non excepit. ergo non excludit. — Item ille status non est perfectionis quem comitantur secularia opera imperfectionis. sed status prelatorum est huiusmodi. quia comitantur secularia habere proprium et uxorem. et huiusmodi que sunt imperfectionis. ergo et cetera. — Item quod est similius meliori magis est eligendum. sed status religionis est similior statui contemplationis quam actio prelatorum. ergo et cetera. — Item ingressus religionis absolvit ab omni voto. sic autem non est de ingressu prelationis. ergo et cetera. — Item securum preferendum est periculoso. status religionis est securior. ergo et cetera. — Contra ille status est perfectior qui requirit perfectiora opera. et per consequens perfectiores ad exercendum. iste autem est status prelatorum quibus convenit [illegible] et hoc tam maioribus prelatis quam minoribus. et ex officio. ergo et cetera. — Respondeo status prelatorum est simpliciter perfectior quia episcopi succedunt apostolis curati discipulis. et ideo [illegible] superius [illegible] ex officio quod perfecte dignitate [?] et multo contemplatione ut dictum est. Augustinus ad valerium: nichil in hac vita et maxime in hoc tempore difficilius laboriosius periculosius episcopi presbiteri aut diaconi officio. Sed apud deum nichil beatius si eo modo militetur quo imperator noster iubet. — Ad cuius evidentiam oportet videre primo quare requiruntur ad comparationem aliquorum duorum. primo non videre oportet quod perfecte operantur necesse sit non autem ad illa que insunt per accidens. hoc non melior est hic virginitas [?] non propter hoc coniugium perfectius virginitate. quia hic accidit illi statui. — Secundo oportet videre omnia que perfecte conveniunt non aliquod tamen. Augustinus 2 de civitate dei: nonnumquam non ex toto singulis hominibus ad invicem comparare. Sed sicut quoque comparemus universa. — 3o oportet supponere in comparatione quod ea que sunt communia [illegible] perfecti coniugatis quam abigit [?]. — Huius suppositis sciendum quod sunt 3 actus perfecte convenientes prelatis. scilicet purgare illuminare perficere per ordinem secundum [illegible]. Similiter tria genera operum perfecte convenientia religiosis. scilicet paupertas castitas et obedientia. et hoc sub voto. Cetera autem opera caritatis ut oratio lectio sunt communia omnibus. Supposita igitur equalitate illa que sunt propria statui prelatorum sunt perfectiora. et per consequens status perfectior. probatio prima quia opera prelatorum ad que obligantur ratione status sui sunt utilitatis generalis ad alterum. opera vero religionis ad que obligantur ratione status religionis sunt utilitatis ad se ipsum. patet quod [illegible] illa sunt perfectiora quia honorabiliora [?]. Unde secundum [illegible] Celestis hierarchie de perfectione hierarchica [illegible] est assimilatio deo. huiusmodi perfectio hierarchica consistit ut qui purgat purget et qui illuminat illuminet et qui perficiat perficiant. scilicet sunt sublimes et appropinquiores divinitati magis [?] ad recipiendas purgationes ut sint puri et illuminationes ut sint clari et perfectiones ut sint sancti et habiles [?] sursum secundum ordinem dispositionis. huiusmodi [illegible] et inordinate subiecti sunt et purgant et illuminant et perficiunt. comprobat autem quod communiter religiosus ex iure communi per prelatos debet purgari illuminari et perfici. sicut clerici [?] quia ratione tamen votorum non [illegible] quod sint clerici aliter sacerdotes. unde et antiqui monachi solebant esse puri laici ut testatur ystoria decreta. et recentur [illegible] sacerdotium curatorum [illegible] et exemptiones per quod tamen eorum status non propter hoc est [illegible] ad [illegible]. — Sed contra hoc arguunt aliqui sic quia prelati saltem sacerdotes curati non obligantur ratione status ad actum illuminandi per predicationem. quia pro magna parte essent in statu damnationis cum hoc non faciant nec sciant facere. — Dicendum quod hoc patet falsum de episcopis. cum de ipsis dicatur ad actum scilicet omni episcopo convenit esse amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem ut potens sit exhortari. Similiter de curatis cum succedant discipulis missis ad predicandum. quia cum sit preceptum affirmativum non oportet eos semper in propria persona predicare sed pro loco et tempore et ratione status si necessitas occurrat. et ideo sunt in statu damnationis si non sciant. non tamen requiritur magna scientia ad hoc. modernis temporibus sic grave tempore hereticorum maxime invaluerunt. et ideo non oportet concedere quod pro maiori parte sint in statu damnationis. dato etiam quod prelati non sint obligati ad predicationem ratione status sui. multo minus ratione status sui religiosi. ideo non valet ad propositum. — Sed dicunt quod bene exercent religiosi opus predicationis ex privilegio. et ideo non presumunt in hoc esse prelati. — Dicendum quod hoc non pertinet ad eorum statum de quo est hic questio. ideo non ad propositum. — Sed dicunt quod licet teneantur ad actum illuminationis predicando. et hoc sunt sufficienter instructi tamen iste actus non est tante arduitatis et austeritatis sicut actus religionis scilicet ut paupertas et huiusmodi. et similiter dicunt de actu purgandi per correptionem. et de actu perficiendi per administrationem sacramentorum. — Sed hic patet falsum. licet non predicare non sit tanta difficultas ex parte corporis est tamen maior ex parte mentis. ut fiat debito modo secundum quod requirit varietas auditorum. unde Gregorius in pastorali: non una atque eadem exhortatio congruit. scilicet aliter admonendi sunt viri aliter femine et cetera. Sic autem temperare et solvere debitum predicationis est difficilius quam solvere debitum obedientie et paupertatis. Similiter est de actu purgandi per correptionem. quia est ibi maior difficultas et quo ad discussionem veritatis et quo ad debitum modum [illegible] per discussionem. Augustinus in fine de opere monachorum: Non alligamus onera gravia humeris vestris que digito nolumus movere. quantum tamen ad sanitatem laborem occupationem nostrarum et ecclesiarum quibus serviunt et cetera. scilicet dominum invoco testem in animam meam quantum ad meum attinet commodum. mallem per singulos dies certis horis operari. et ceteras horas habere ad legendum et orandum aut aliquid de divinis litteris agendum liberas. quam tumultuosissimas perplexitates alienarum causarum pati vel iudicando dirimere vel interveniendo precidere. et cetera. omitto alias innumerabiles curas ecclesiarum quas fortasse nemo credit nisi expertus. Similiter in actu perficiendi per administrationem est maxima difficultas spiritualis discernendo qualiter et quando et quibus sit administrandum et custodiendo se in tali statu quod omni hora sit ydoneus ad ministrandum. et in talibus est maior difficultas quam in operibus religionis. — Item arguunt per Anselmum de similitudinibus. dicit cum de quadam [illegible] hic habet in exitu suum habet vilissimum monachum et similiter monachum [illegible] tamen angelorum per monachum intelliguntur religiosi. et sic similiter statum religionis non est status prelatorum. Unde dicunt quod in prelatis non requiritur perfectio aut permanentia sanctitatis et bonitatis ex necessitate sed solum exigitur ratione

honoris et honestatis imposita, quia aliter hoc esset ... praelatis. Et quod subtiliter [illegible] tenet solum pro secundario, quia sicut angeli sunt in excellentissimo statu, nec possunt ad eum attingere, sic nec religiosi propter bonam societatem et disciplinam regularem. Status autem praelatorum est multum periculosus, sed magis [illegible] et perfectus valde et ingeniose dixit quod in eis requiritur perfectio [illegible], quia honor datur in subsidium virtutis, et ideo si est in statu debetur honor. [illegible] exigitur perfectorum [illegible] quoniam ille status non solum est perfectionis adquirendae sed exercendae [illegible]. Unde eligendus debet [illegible] quod si non possunt talem invenire sufficit quod eligatur magis idoneus [illegible] et sufficit ut cum Dei adiutorio habeat principium perfectum. Melius enim est aliquando sit perfectus quam nullus, et ideo [illegible] non est semper positus in praelatione si non sit perfectus, sed solum quando non possunt haberi perfectiores, quia tunc se ingerit. Et sic patet quod requiritur in eis maxima perfectio pro ipso statu. Unde tenetur se mori pro subditis exponere in necessitate, quod est maxime perfectionis. Bonus pastor etc. — Sed dicunt quod religiosi non ita tenentur se morti exponere pro statu suo, magis tamen tenentur propter vitandum scandalum, quia plus scandalizaret fugiendo. — Dicendum quod falsum est, immo plus scandalizaret praelatus, quanto magis tenetur ex statu, et quanto magis tenetur esse superioris vitae et honestioris quam religiosus. Dato etiam quod religiosus plus scandalizaret, tamen hoc esset per accidens et non pro statu, et ideo nihil ad propositum. — Sed adhuc arguunt quod in hoc non praefertur aliquibus religiosis, ut templariis et hospitalariis, qui tenentur se morti exponere pro [illegible]. — Dicendum quod martyrem non facit poena sed causa. Huiusmodi autem religiosi solum se tenentur exponere pro corporali, ut pro insultu quem infideles possent facere christianis. Praelati autem pro tali causa tenentur se exponere. Sic se exposuit beatus Nigasius Remensis in insultu Vandalorum. Tenentur etiam se exponere pro insultibus spiritualibus contra haereticos, ad quod non tenentur dicti religiosi. Gregorius in Pastorali: [illegible] et haec causa martyrii potior est quam prima. — Sed adhuc dicunt quod ista persecutio raro accidit, ideo multa [illegible] ad sacerdotium [illegible]. — Dicendum quod verum est [illegible] accipiuntur praelati esse ita perfecti ut statim parati sint ad martyrium, sicut erant tempore Pauli, propter quod dicit: qui episcopatum desiderat etc. Quia ut dicit Gregorius in Pastorali c. 9: illo tempore hoc dixit quo quisquis plebibus praeerat primus ad martyrii tormenta ducebatur. Sed licet ista persecutio raro contingat usque ad martyrium, tamen debent esse parati ad tollerandum si occurreret pro statu magis quam quicumque religiosus. — Item dicunt quod episcopi non succedunt apostolis quantum ad omnes partes apostolatus, quia in apostolis fuit omnis perfectio quantum ad omnia opera religionis et praelationis, et quia natura humana non potest tantam perfectionem sustinere in uno, ideo divisa est, ita quod religiosi successerunt eis in consiliis, scilicet paupertate, obedientia et castitate et huiusmodi, sed episcopi in his quae erant honoris et auctoritatis, et similiter curati discipulis, et sic status religionis est perfectior et ita immediate institutus a Christo sicut status praelatorum. — Dicendum quod licet in eis fuit utraque perfectio, tamen non habetur ex scriptura quod tenerentur ad opera religionis ratione status. Unde Christus [illegible] nullum obligavit ad paupertatem vel castitatem sed solum suasit, et apostoli sibi observabant voluntarie [illegible], et ideo episcopi succedunt apostolis et curati discipulis in his quae sunt [illegible] et perfectionis, scilicet ad quae tenebantur pro statu [illegible] praelati; religiosi vero in his quae voluntarie assumpserunt. Item illa in quibus episcopi et curati succedunt sunt magis propria, sicut patet ex dictis. Et hoc loquendo de actibus [illegible] dicitur et de annexis, quia actus spirituales annexi religioni sunt ieiunium, asperitas vestitus etc. Praelationi autem annexa sunt

opera misericordiae et caritatis ad alios, et haec debita ex cura ministerii. Job 29: oculus fui caeco et pes claudo etc. Sed nec status religionis est institutus a Christo, sed solum voluntarie suasus [illegible] omnis observantia consiliorum. — Item dicunt quod instituti discipuli apostolorum fuerunt immediate a Christo, non ut dicitur, sed ut sumpti [illegible]. Sed hoc est falsum, quia eodem modo exprimitur missio apostolorum et discipulorum a Christo et eandem formam dat eis, Luc. x: designavit Dominus etc. Et tamen certum est quod apostoli missi sunt a Christo, propter quod dicit Paulus Gal. 1: Notum facio vobis evangelium quod evangelizatum est per me, quia non est per hominem, neque ab homine accepi illud aut didici, sed per revelationem Jesu Christi. Glossa: [illegible], et sic missi sunt a Christo ut dicitur, et per consequens alii apostoli, et similiter discipuli, quia missi sunt ad eosdem actus et sub eadem forma. — Item dicunt quod religiosi [illegible] orando et sacrificia offerendo. — Quod falsum patet de oblatione sacrificiorum, sed non [illegible] ratione religionis, aut ratione religionis non sit potior sacerdos quam puer laicus [illegible]. — Item sicut praelatus solum debet sacrificia offerre pro populo [illegible], sic orare pro plebibus orationes; privatae autem orationes sunt communes utrisque. Et haec sufficiunt [illegible] ad principale in oppositum. — Dicendum quod status prima sui significatione significat modum existendi rei motae in aliquo signo circa quod movetur in ultimo [illegible], sicut dicitur status augmenti, et ex hoc ulterius translatum ad signandum modum quem res habet existendi in quocumque signo sui motus. Sic dicitur de infirmo in quo status tale est, scilicet in principio, medio vel fine. Ulterius assumitur ad signandum modum existendi quem habet [illegible], et hoc vel existendi sic distinguitur [illegible] disciplina scolastica [illegible] status, quia quidam sunt vehementer acuti, quidam vehementer tardi, quidam mediocres; vel ex conditione, sic distinguit Anselmus de similitudinibus [illegible] status naturae humanae, scilicet innocentiae, naturae lapsae [illegible]; vel ex institutione, et hoc est duplex: unus [illegible] institutionis, scilicet coniugatorum, caelibum et [illegible], ita quod status sacerdotum distinguitur in episcopos et curatos, quos statuit duos ordines ab institutione, scilicet apostolorum et discipulorum. Alius est factus, sicut sub statu caelibum distinguitur [illegible] status religionis ab homine factus et ordinatus. Unde patet quod sunt in statu, nec status importat immobilitatem omnibus sicut [illegible], ut patet ex dictis. Unde in statu non [illegible] implicatur obligatio ad permanendum perpetuo, sed sufficit quod habeat propositum permanendi in illo, licet possit mutare cum voluerit. Sic dicitur [illegible] in statu [illegible] recedere ab eo ratione status, et tamen potest contra hoc [illegible] et mutare statum suum. Dato etiam quod vita sacerdotalis non possit dici status, tamen [illegible] quod ordo eorum requirit est perfectior quam status quorumcumque religiosorum [illegible] eorum requirit, ut patet ex dictis supra. Item curati sunt obligati ad curam suam [illegible] ratione status. Nec valet quod possunt curam deserere, ita etiam potest [illegible] religiosus [illegible] transire sive ad artiorem, et tamen ex hoc non habetur quin plus teneat in statu religionis. Sed si curatus dimitteret non intrando religionem, posset a papa ad idem [illegible], et hoc non est sine obligatione. — Ad 2m dicendum quod existens in statu perfectionis contingit dupliciter: vel [illegible] perfectionem [illegible], et sic non competit episcopis transire ad religionem, sed magis e converso, quia supponitur de episcopis quod sint sufficientes ad faciendum opera statui suo debita vel [illegible] ipsius perfectionis consecutum, et sic competit curatis quod transeant ad religionem, scilicet ad statum perfectionis adquirendae. — Ad 3m dicendum: melior vita quia securior, unde est melior [illegible] consideratio, sed non simpliciter. Sed contra hoc [illegible] glossa [illegible] melior est etc. [illegible] sufficientia quia [illegible] minori ad malum [illegible] est, ideo [illegible] se subdit. Sic nunc in monasterio ut [illegible] clericis est [illegible], et loquitur de monacho ad curam promoto, quod simpliciter exprimitur quod iste transit a minori statu ad maiorem simpliciter. — Ad 4m dicendum quod [illegible] scilicet [illegible] quae in via contrariatur, et ideo non potest stare cum statu perfectionis [illegible] expectando [illegible] pericula, et hoc non contrariatur statui perfectionis, sed [illegible], et de talibus est [illegible]

et temporalium, et ideo possessio non diminuit de perfectione status praelatis, quia solum ad statum praelatorum pertinet exequi officium suum. Unde licet etiam praelati debeant exercere opera perfectionis aliquando [illegible], propter sollicitudinem autem propriorum et uxorum, ideo diminuit de perfectione personali non status. Concedo etiam quod habere bona in communi non diminuit de perfectione aliquo modo, ut dicitur 12 q. 1 c. Expedit, quia praelati possident ea ut dispensatores pauperum ut dictum est. Habere autem uxorem diminuit de perfectione personali, non pertinet ad statum praelatorum, nec apostoli ad hoc tenebantur, nisi sicut [illegible] in statuto apostolico, et tunc quod non observabatur a presbyteris hoc erat per quandam dispensationem generalem Ecclesiae quae non derogat de perfectione status, sed [illegible] in illo, sicut si dispensaret cum fratribus minoribus quod haberent bona in communi quod vellent, sicut dispensatum est cum [illegible], et ideo licet in hoc praeemineret religiosus praelato, simpliciter non tamen status statum. Et quod talis dispensatio facta est cum praelatis quam religiosis, est propter evidentiorem causam dispensandi, sic [illegible] accidit saecularibus occidentalibus, tamen ordinata est obligatio ex voto ad observantiam castitatis in susceptione ordinis subdiaconatus. Unde dicitur [illegible]: sed hunc usque in castitate annis castus et consensu suo [illegible] votum, sic religiosus per lapsum animi [illegible] perseverans [illegible] professus. Sed [illegible] observantia castitatis sub voto non sit de statu perfectionis ex statuto Christi; tunc observantia eius est de omnibus accidentalibus statui praelatorum, sed pertinet ad statum religionis. Et dicendum quod licet in hoc praemineat, non tamen est status alio simpliciter, sed oportet considerare omnia essentialia, et talia sunt opera praelatorum multo perfectiora, ut visum est. — Ad [illegible] dicendum quod verum est in religione; talis autem ad statum perfectionis sufficit solum propositum exercendi opera perfectionis ut visum est. — Sed dicunt: opera facta cum voto sunt maioris meriti quam sine voto. Verum est si sint eiusdem generis, sed si id quod est sine voto secundum genus suum multum excellat, praeeminet ei quod est cum voto, sicut martyrium sine voto excellit virginitatem cum voto; et sic est in proposito, quia opera status praelatorum sunt multo excellentiora quam religionis. Quod patet primo ex conditione praelati, quia requiritur prius ydoneus ad praelationem quam perveniat ad summum religionis. Gregorius in Pastorali: ille modis omnibus debet ad exemplum [illegible] vivendi [illegible] qui cunctis passionibus moriens carnis iam spiritualiter vivit, qui prospera mundi postponit etc. — 2o patet ex conditione status, quia propter suam altitudinem casus est in maxime et periculosissimus. Ambrosius de dignitate sacerdotali: [illegible] debet [illegible] cogitare ut [illegible] nihil esse in hoc saeculo excellentius sacerdotibus, nihil sublimius episcopis reperiri etc. Sicut diximus quod nihil excellentius, sic nihil miserabilius si de sancta vita periclitatur. Si sacerdos in crimine teneatur, et ut levius est de plano corruere, sic gravius est qui de sublimi ceciderit dignitate. — 3o patet hoc ex operibus quae status eorum requirit. Gregorius in Pastorali c. [illegible]: qui ad pastorale magisterium digne pervenit in eo [illegible] vivere debeat [illegible]. Sed namque ut mentem sollicitudo studeat sub cuius existimatione populi grex vocatur, sic necesse est ut sit cogitatione mundus, actione praecipuus, discretus in silentio, utilis in verbo. Et sic patet quod praecellit status praelatorum. Quod omnino conceditur de episcopis, et quamvis sit eadem ratio de episcopis et sacerdotibus minoribus, quia hoc negatur de sacerdotibus curatis, sed hoc faciunt aspiciendo quales sunt quam modo requirunt. Sed nos debemus aspicere quales debent esse sumpti in regimine et sumpti in religione; et quia optimus religiosus melior est optimo praelato, ideo et status est melior simpliciter. — Ad 6 falsum est, immo contemplatio praelatorum est melior, sed non ita continua ut visum est supra, et una magis [illegible] periculosa est [illegible]. — Item quia in his quae sunt ad finem consequendum non est melius quod est nobilius, sed quod est expeditius ad finem consequendum, ut securis ferrea quam argentea. Sic est actio praelatorum, immo et contemplatio eorum ordinatur ad actum ceteris perfectiorem. Sed contra hoc videtur quod dicit Gregorius in principio Dialogorum: infelix animus meus occupationis suae vulnere pulsatus meminit qualis in monasterio [illegible] fuit, scilicet [illegible] pro contemplatione [illegible] se ad

exteriora surgit et cum [illegible] appetat. Ad hoc patet quod de hoc minor redit. Sed hoc dicit Gregorius [illegible] mentis distractionem, quod cum [illegible] per caritatem suscipit et captatur quemque, et quod dicit quod minor redit ad contemplandum verum est in principio [illegible], sed post cum [illegible] pacificatur, exaltatione [illegible] superiori forma elevatur in contemplatione, ut contemplatio praelatorum sit altior quam religionis. — Ad 7 quia status religionis est firmior, ideo quae [illegible] omnia alia vota relaxantur in voto religionis, non sic autem de praelatis, quia supponit quod sunt perfecti ad omnia perficienda. — Ad 8 verum est quod status praelatorum est periculosior minus bene disposito, et [illegible] tamen cum utrisque [illegible] et appareret maius lucrum quam in religione, sed cum aliquo maiori periculo, tamen [illegible] bene disposito [illegible] conscientia vel homine.

Utrum [illegible] differat [illegible]. Et videtur quod sic, quia addit super [illegible] differre [illegible], sicut esse addit super [illegible] ad agere, ergo etc. — Contra: quae de se mutuo praedicantur in abstracto non differunt [illegible], sicut homo et humanitas, non praedicatur mutuo de se, sed sicut idem res quia differunt in ratione, sed esse [illegible] et relatio de se mutuo praedicantur, ut paternitas est deitas etc. — Supposita [illegible] relationis et rei, dicendum quod cum relatio non dicat aliquam rem [illegible] sui fundamenti, ut dictum est alibi, ideo sicut relatio cum sua ratione propria quae est modus existendi ad aliquid includit aliquam rem in suo significato, hoc non est nisi res sui fundamenti, quae [illegible] nominatur et nomine [illegible] et nomine relationis. Sed aliter in divinis [illegible] quod ponit aliquam rem [illegible] cum est [illegible] natura [illegible] considerandum quod [illegible] generalium, scilicet unum et multa, potentia et actus, et haec sunt origines fundandi omnes relationes super [illegible], et ponit duo genera relationum ad quae omnia alia reducuntur, scilicet unum et [illegible]. Relationes autem [illegible] non dicuntur quia consistunt in [illegible] ut aliquid dicitur, sed quia fundantur in rebus absolutis per naturam unius et multi, quia multum [illegible] unius habet rationem [illegible]. Unde idem dicitur aequale, simile, idem; omnia dicuntur secundum unum, quia ab uno et multo causantur idem et diversum in substantia, ab uno et multo in quantitate aequale et inaequale, ab uno et multo in qualitate simile et dissimile. Sed considerandum quod accipitur substantia large pro [illegible] et [illegible] qualitas in quibus considerantur idem et diversum, quam significando in abstracto ut in praedicatis; similiter simile et dissimile loquendo de similitudine essentiali quam habent individua in specie aut species in genere. Simile autem et dissimile, secundum quod sunt relationes accidentales, fundantur in qualitate, non quo ad essentias eorum in abstracto, quia hoc convenit similitudini essentiali, sed quo ad eorum inhaerentias, et talis similitudo dicitur proprie qualitate simile, non propria qualitas. Hoc [illegible] est in relatione ad unum solum subiectum, quia nihil dicitur simile sibi ipsi, nec secundum hoc genere non sumendo large similitudinem, et ideo oportet quod fundetur secundum qualitatem eadem specie et concretam in diversis subiectis, ut super albedine Sortis et Platonis. [illegible] quod inhaerentia actualis est extra rationem essentiae qualitatis [illegible], et similiter extra ipsam est quod sit in hoc subiecto et in illo, quia tales rationes accidunt essentiae, quia quod relatio accidentalis fundatur super [illegible] qualitatem ut inhaerentem, et inhaerentia actualis est extra rationem essentiae et extra conceptum quantitatis, ideo licet similitudo sit idem realiter quod albedo, tamen in ratione est differens [illegible], et similiter de similitudine essentiali quae fundatur secundum essentiam, non ratione essentiae, sed ratione qua fundatur in diversis subiectis, sicut Sortes est similis Platoni in humanitate, quia extra rationem essentiae est esse in hoc individuo et in illo, et similiter de aliis relationibus fundatis secundum rationem activam et passivam et super numerum, ut duplum et triplum, quia licet non fundetur secundum quantitatem ut est in subiecto, fundatur tamen secundum eam ratione alicuius actualitatis extra eam contingentis. Licet enim quantitas per se sit mensura sibi in quo est, accidit tamen ei quod mensuret minora sui generis, ut accidit unitati quod bis replicata mensuret dualitatem et dualitati quod sic mensuretur, et ex hoc accidit dici duplum et subduplum, et sic de aliis relationibus. Unde intelligendum quod ratione modi potest considerari actualitas in relatione dupliciter: uno modo secundum quod [illegible] ab extrinseco, scilicet a fundamento, et sic illa actualitas habet [illegible] fundamentum [illegible], sed solum [illegible] sibi convenit, accidit ratione sui fundamenti; alio modo [illegible]

nobiliter (?) se ut [illegible]
[illegible] adiuvare (?) [illegible]

oritur ab extrinseco. s. per comparationem ad aliud. et sic actualitas
cuius consistit in hoc quod est coexistere et non coexistere. et ideo non
dicit aliam actualitatem prius quam esse in se. sed solum prius quam esse
ad esse et ab esse = Unde autem relatio fundatur idea esse uel
est essentia secundum se et singularitas quedam. non autem ratione suppositi
quia consistit in prelatione. fundata in essentia. ita quod relatio est in esse
ut in fundamento. in prima uero ut in constituto per eam in suppositis
suppositum in esse. nec potest ibi fundari secundum aliam rationem quia non potest
secundum rationem dicere essentie. non ratione respectus aliter esset ibi . . .
[illegible]

ꝯ uoᵗᵉ sic dicto. q̄ phūs mcos imagine q̄ uult ꝯ ñ
uult tn̄ mag uult. q̄ ci ipsāre sua fit phūe
nō phōe tm ube phūe. l. ad ꝯ lucra timore
pᵃtere ex amore. ꝯᵗ ē olo sicͭ ꝯ mouere in
nalibꝫ ꝯ uolutᵃᵗᵉ. q̄ mouet ꝯ actō in albꝫ
actō ipsa ꝯ iō ꝯ uisi talem q̄ ꝯ ipsū uoluntas
pulsat actō ꝯ opatō cactus pᵖce. iō magis uo q̄
ꝯ ipsi pficit. ꝯ est disto ipsa pus ipsū ab ipo.
ib oꝯa ꝯ solū pᵃ natura ꝯ disposicōe cui giueta
ē nālis ꝯ sicucti iactū amoto phibēte. sic in
sūi ut dicꝫ e albi ꝯ se mouet ꝯ actuat. Et g̃ si
ꝯ ꝯ ē iactu ꝯ ipō. dicit ē sic ꝯ ꝯ solo
ꝯ ē iactu ꝯ ꝯ sua ꝯ ꝯ sue libitus ꝯ oi
uet ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ actiuē ꝯ ꝯ
ceptua ipsi uolutᵃᵗᵉ. q̄ ē ct actis. ꝯ sic tuc se dē
pō adactū uoᵗᵉ sic gue sursū. ꝯ iō sic gue exit
inactū. scꝫ amoto phibēte. ad q̄ ꝯ erat ipō. sal
tē actū. sic uoᵗᵃˢ amoto phibēte ꝯ opatōꝫ
obi. exit libe iactū suū. nᶜ regrit ad actū uoᵗⁱ
aliq̄ alia affcō ul' dispō. cāta ab obō i ipā uoᵗᵉ
ut aliq̄ uolūt. ad uicād dem ꝯ gent. l. n. pᵖs. ꝯ
cap. z. ꝯ aīa. q̄ appetible mouꝫ appetitū. tn̄ hē
ꝯ modū finis. n̄ efficacis. finis at ꝯ phꝫ. i. ꝯ gnō.
aliē mouꝫ q̄ͥ efficiēs. q̄ solū mouꝫ ꝯ metha ꝯ
efficiēs at realit. ꝯ iō fīm ē q̄ obꝫ moueat realr
uoᵗᵃˢ. ꝯᵗ si affcō aliq̄ pcedat in uoᵗᵉ ut dīt. ita
q̄ ꝯpositū ex affcōne ꝯ uoᵗᵉ moueat se sōe istoꝝ
duoꝝ. tūc. duo affcō ē mouens ꝯ uoluntas mota.
aᵗ eꝯᵒ. ul' eq̄ͥ utrūqꝫ. ꝯ sꝫ ulam ē ipolē. iō ꝯ pᵐ.
q̄ cū uelle sit op' uite. nō pt̄ ēē ñ elicite n a
ꝯa uiuēte. q̄ nō ē ipā affcō. Sil' 2ᵐ. q̄ sic
ipꝫ uelle eēt effcīue a uoᵗᵉ ꝯ recipet i ipā affcōe
ꝯ sic affcō mag' ꝯꝯe ꝯnoīaret. ab ipā uolūte
ꝯ mag' diceret affcō uelle. q̄ͥ uolūtas. sic itells in
telligē q̄ ꝯ spēs. Ꝯt q̄ dīc ansel. q̄ uoᵗᵃˢ mouet
se. ꝯ q̄sdā affcōnes. dd. q̄ ipā ꝯ affcō ꝯ motio
uolūtatis. ē ipā uolutō. q̄ hē uolūtas a se nō
ab aᵒ. nᶜ ꝯ adō. n' sic ab influxu gnāli. nᶜ ih
ē oꝯa qᵒ ad ꝯtinatōꝫ ꝯ exatū ꝯ actuatōꝫ. sꝫ
utrūqꝫ idēꝯ hē a se. Et q̄ dīc q̄ itell's n̄ mō ad
ꝯnes n' sꝯ iactu ꝯ pīnᵃ. dd. q̄ n̄ ē sile. q̄ itell's
ē uirtus paᵘᵃ. iō oꝫ q̄ ab aᵒ moueat. iō fit actu
ꝯ pīnᵃ. ut ꝯ agēs. sꝫ uoᵗᵃˢ ē actiua. iō n' fit actu
ab ꝯ ꝯ pncipioꝝ n' sic actū sūi q̄ n' sꝫ a se ipā.
amore aūt pncipioꝝ mouꝫ itellm ad iuestigād
notitiā ꝯnūꝫ. Volūtas at sc̄a iactu uoᵗⁱ fing.
ad ꝯpꝯhēsiōꝫ finis n̄ a fine n' sic actū sūi qua n̄
mouꝫ ꝯ uius se ipaꝫ. iactu uoᵗⁱ ea q̄ sūt ad finē.
ꝯ h' mouēdo itellcūꝫ pᵒ ad ꝯsidādꝫ ea q̄ sūt ad
finē. n' ut agēꝫ mouet. ad uolēd ea. n' sic a
cā sūi q̄ nō. = ad. i. ea ad illa q̄ ꝯ ducūt sꝫ dupli
ꝯ ꝯ q̄ ad illa q̄ sꝫ unita. n' actuat ul' ꝯ ter
nat ab aᵒ q̄ a se ipā. sꝫ ꝯ fine libe ꝯ inmutabilr
ꝯ ea q̄ ad fines. libe ꝯ nmutabilr. q̄ pt̄ ab illis
resilire. opatōes uitales. cogitatas. s. sensitiuas
ꝯ ꝯu agēs. ꝯ intellcuas sit tn̄ ꝯ sensiēte ꝯ itellen
ꝯ ꝯ. ut ꝯ sic. q̄ agēs opoes uitales n̄ ē n uiuū
ꝯ n ē ad ꝯ. ut obꝫ ꝯ qᵒ mag' ꝯ. q̄ nᶜ i se n' ipse
sua ꝯ ē uiuū gd. ꝯ ꝯ. = ꝯᵗ nllꝫ agēs ꝯ se eliciē
opōꝫ q̄ ꝯ scedat suāꝫ spēꝫ. q̄ oīs actō est ꝯ ꝯ
agēti. sꝫ actō sentiēdi ꝯ itellendi. ꝯ scedit spēꝫ eis
n̄ uiuū. ꝯ nobilioᵉ. q̄ ē nobilissima opatō. ꝯ ē nobi
lissimi agētis. cui nulꝫ n̄ ē n̄ uiuū. ꝯ ē aliqd ꝯ
ꝯ = ꝯᵗ oīs actō pīnᵗ ꝯ atbuit agēti ꝯ ipꝫ ꝯnoīat

si g̃ obꝫ ext̄ ꝯ eret actōꝫ sentiēdi ꝯ itellendi. in ꝯ dicet
senᵗᵉ sentire. ꝯ itelligible intellige. q̄ͥ sensꝯ ꝯ itell's = ꝯᵗ
nllius pᵃtis senᵗ cū ē nā corpal' sꝫ aīa format ꝯ in
se ipā ad ꝯsentiāꝫ ꝯ ꝯ. s. aug'. 6. musice. = ꝯᵗ sic actō
calefaciēdi atbuit calido. sic actō uiuēdi uiuo. tal'
n̄ dīr ad ꝯ. = ꝯᵗ hui sūt actōes nāles. sꝫ tales dīr ab
int̄. g' ꝯ ꝯ. = ꝯ intellige ꝯ sentire sūt pᵃtiones. ꝯ sic itell's
ꝯ sensus passiue se hnt ad illos. sꝫ pt̄ sensū ꝯ itellctū n̄
ē ad agēs int̄. g' ꝯ ꝯ. = ꝯ ꝯᵒ. agē ꝯ pati dīr ꝯ plr s ꝯ ꝯ
modos alatiuꝯ. vn' modus ē cuꝫ abiecōe ꝯ ꝯ. alī mod'
recepcō nāl dispoīs. ꝯ deductō i actū sūi oīno. Et h' ē duꝯ.
vn' qᵒ acquirit dispō i ꝯ aliq̄ ad suāꝫ ꝯꝯāꝫ opatōꝫ. alī
ē quo elicit. a se sic disposita. sua ꝯꝯa opatō. = ꝯᵃ aᵗ
mutatō q̄ sensus hē ēē iactu ē agnāte. ꝯ ad ꝯ
sēsiuꝫ. ꝯ organi nālē dispōꝫ. itell's at acēnte. ꝯ sic ab
ext̄. Scda aūt imutatō sensus ꝯ itell's ē a senᵘ ꝯ itellᵘ
dicē tn̄ ꝯ aliē. q̄ senᵗᵉ imutat ipꝫ sensꝫ. s. ꝯpositū ex
organo ꝯ uꝯsiua ꝯ ꝯ spēꝫ ipsā. q̄ q̄ spēs excitat ꝯ i
clinat totū ꝯpositū ex organo ꝯ ui sensitā. ut eliciat
actū sētiēdi. sꝫ ipꝫ itelligible ꝯ ꝯ aliq̄ spēi ipsā itellu.
sꝫ ꝯ se ipꝫ ut cognitāꝫ iclinat ipꝫ intellctuꝫ. ꝯ excitat ut
eliciat actū sūuꝫ. Sꝫ 3ᵃ mutatō ē. q̄ n ē mutatō ꝯꝯe.
q̄ tal' ē i actō s q̄ alēm. sꝫ ē opatō manēs i agēte. ab ꝯ
sensu ꝯ itellu. i q̄ nᶜ sic disposite. elicit actōꝫ suā. ꝯ sic
opatō sentiēdi ꝯ itellendi. ē ab it̄ ut a pīnᵒ elicitēte. ipāꝫ
n tn̄ ē sūi coopatōe agētis ext̄. i q̄ͥ' senᵗᵉ i pīnᵗ spēꝫ
suā i sensū. ipꝫ excitante ꝯ iclināteꝫ. ut eliciat actūꝫ.
sꝫ itelligible i q̄ntū ē i intellu ꝯ ꝯ ꝯ cogita. sic dīr manēs
int̄. vn' rᵘ obi senᵗ. dīr manes int̄. s. phꝫ. 2. ꝯ aīa. d
opat h' duo. Et sic q̄ͥ opatō cogitē. dīr paᵒ iq̄ͥ' fit q̄dā
inclinatō i ipā ab obō. n' at opatō uolitiue. q̄ ad
suā opatōꝫ nō regrit n' ꝯsēciāꝫ sūi obi i cogita. absqꝫ
al iclinatōe sc̄a in ipā. q̄ nātō suā opatōꝫ eliciat sic
queniāt ꝯ ꝯ cogitāt. = Et ꝯ dcā pꝫ ad pᵐ arᵐ. q̄ tal'
actō ē a uiuēte tanq̄ͥ a pxiō elicitēte. = ad 2ᵐ dd. q̄ id
ē uerū ꝯ agēte pxiō. q̄ n' elicē actōꝫ nobiliorē se. sꝫ
agēs disponēs bn ē rᵘ opatōis nobilioris. ut n̄ uiuūꝫ
ad opatōꝫ uite. ut pꝫ ꝯ celo. = ad 3ᵐ dd. cōꝫ mᵒ. q̄
actō ꝯnoīat pxim agens. = ad ꝯᵐ dd. q̄ actō n ē
aīa cōrᵘ ut a pxiō elicitēte. bn tn̄ ē ab eo ut a dispōn
te. ꝯ iclināte. q̄ si sensus ꝯ itell's. n' ꝯtinaret ab obis.
nᶜ agēnt. = ꝯ iō pꝫ ad q̄. q̄ atbuit uiuo sic pīnᵒ pxiō.
ut actō calidi calido. n' tn̄ ē sūi actōe alteꝯ pcedē
te. a quo patiat ꝯ disponat. sic calor cali ꝯ lux luci.
dᵉ ꝯ i ꝯpositū n' nālꝫ. q̄ n sūt ꝯꝯe actōes ꝯ pānes.
sꝫ sūt ꝯꝯe opatōes. sꝫ dicūt pānes. q̄ n' eliciūt au
ꝯ. n' ꝯ h' q̄ ē pⁱus passa ab obō.

Tꝯū indō sit ponē plalitas ꝯ ꝯ ꝯ. = dd q̄ sic. Et
h' pᵒ ꝯꝯe ꝯ ꝯ cogitōꝫ alioꝝ a se. q̄ sūi h n̄ eēt
nā cū itell's sit uirtus paᵘᵃ n̄ mō adactūꝫ n' a pse obō.
ꝯ iō nᶜ itelligit n' q̄ ē ꝯ se obꝫ ei. aut id cui obꝫ est
ꝯ se ꝯō cognoscēdi. obꝫ at ꝯ se. sūi ad iformād aūt
intellndi sūi ad ꝯtinādꝫ ipꝫ actūꝫ. pᵒ ꝯ ꝯ se n ē n ipā
dīa ēē. alit̄ ad eēt ei ꝯ ꝯ. ut dīr. 12. meth. sꝫ obꝫ
sc̄darīū ꝯtinādo ei actōꝫ cognoscēdi. pt̄ ēē aᵒ a se.
alr eēt ipꝯfcissim ut dīr. i. ꝯ aīa. ꝯ t ꝯ. Et
sic cognoscat ꝯ ꝯꝫ dupl'r. vno mᵒ cognoscēdo id
q̄ ipā ē. indō. sic cognoscat hercules i sua ꝯgīe.
alio mᵒ cognoscēdo illud q̄ ē i se ipā. ꝯ dīn. l. id
n̄ hat ēē. n' ꝯ notitiāꝫ ꝯ ꝯ. alio n' cognoscat ꝯ ꝯ
ꝯ se. sic nᶜ hercules cognoscat ꝯ se. i ꝯgine sua. n'
cognoscat sꝫ rōe q̄ ꝯ go. ita ꝯ cognoscēdo ēēntiā
suāꝫ abᵗᵉ n cognoscat alia a se. q̄ nō ad id q̄ sūt
in se ꝯ. ēēꝫ diuināꝫ. sꝫ sol' ꝯ q̄ sūnt id cū ipā. sꝫ
ad h' regrit q̄ cognoscat ēēꝫ suā. ut ē ꝯ ēēns

alioꝝ a se. ꝯ h' iō n' ē n' ꝯ imitabilitas ꝯ ꝯ ad ꝯ q̄ uo
cant ꝯ ꝯ indō. pcet pt̄ ēē unicaꝫ ꝯ q̄ ē ꝯ imitab
ꝯ ꝯ. q̄ sic n' cognoscet alia a se n' i ꝯ ꝯ ꝯ se i q̄
sūt uni. sic ille ꝯ eēt un'. ꝯ sic n' cognoscet q̄
ꝯ ꝯ alia a se q̄ tn̄ oꝫ ponē. Cūꝫ. n. se ꝯfcē cognoscat
indō ē eis simplr ꝯ ēēꝫ suā. ꝯ ꝯ oīs i ipō unite ꝯ
tinet oīm ꝯ ꝯ ꝯ ꝯfcōnes ēēndi. iō oꝫ dicē q̄ cognosce
ēēꝫ ut ē ꝯfcā ꝯō cognoscēdi alia a se distincte ꝯ ꝯfcē.
ꝯ ꝯ si i ipō eēnt solū ꝯ ꝯ ꝯ. aut spēꝫ sꝯbalēs ꝯ
n̄ eēt ꝯfcā cog'ᵒ cū spēs sꝯalissima sꝯ ꝯ formā addat
sꝫ ꝯ ꝯ n addūt aliā formā. sꝯ spēꝫ. iō nō oꝫ ēē ꝯ
ꝯ indō. ad ꝯ ꝯ. sꝫ cognoscūt i ꝯ ꝯ spēꝫ. iō quot
sūt spēs sꝯalissime ab ꝯ tot oꝫ ponē ꝯ ꝯ indō. ꝯ
oīa cognosce sū sit ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ oīa ꝯ
ꝯ. ꝯ q̄ accidūt eis q̄ n' hnt ꝯꝯas ꝯ ꝯ. ut ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ negōnes ꝯ hui. = 2ᵒ oꝫ ꝯ ꝯ ꝯ iō ponē.
ꝯ plitate ꝯ ꝯ sꝫ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ē ꝯ ꝯ
i sic oꝫ ponē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ alias ꝯ n' posset. ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ab ꝯ ꝯ. Et aug'. ꝯ. q̄ sūnt
nāqꝫ ꝯ ꝯ pncipales ꝯ formē ul' ꝯ ꝯ stabile.
q̄ ꝯ formate n' sūt. at ꝯ h' ꝯ ꝯ. q̄ i dia itellīa
ꝯ ꝯ. tn̄ ꝯ n' ꝯ ꝯ ꝯ. tn̄ s eas formari
dīr. oīe q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. nᶜ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ē
ꝯ ꝯ ꝯ. s. sigla. n. ꝯ sūt ꝯ ꝯ. = 3ᵒ oꝫ
iō ponē ples ꝯ ꝯ. q̄ n' ꝯ ē ponē in eo oīu ꝯfcōes
ꝯ. q̄ ē ꝯꝯa ꝯ sīgloꝝ ꝯ. Cū. n. ꝯ sit ꝯ oīu
ꝯ ꝯ ꝯ ipā ēēntia. iō si ꝯ ꝯ cogscā q̄ntitas ꝯ
gradus ꝯ ꝯ alicui ꝯ. h n pt̄ ēē se ipō ab ꝯ
explicatōe alicuꝫ q̄ntitatis ul' ꝯ ꝯ ꝯ. iō
ut ꝯ ꝯ. q̄ ꝯꝯe respōdꝫ q̄ͥtitat ꝯ ꝯ
ꝯ sic eꝯ ē alu. ꝯ q̄ͥndā ꝯrespōdentiā. sꝫ n' simplr. sic motꝯ
ꝯ ꝯ se ipō ul' ꝯ ꝯ ul' explicatōe ꝯ ꝯ
ꝯ motu. tal' aūt q̄ͥntitas explicāda iōō. n' est
distincta actu. sic si ꝯ eēt ꝯ senariū. ꝯ
ꝯ ipꝫ ꝯ. q̄ n ē ꝯs distincta ꝯ. ꝯ iō oꝫ
q̄ sola ꝯ distiguat. ꝯ explicet indō. ꝯ sic ꝯ
sola ꝯsidatōe itell's. ꝯ iō cū singlis gdibꝫ ꝯ. ꝯ
respōde sigle ꝯ ꝯ indō. iō hēt ꝯꝯas rōes singloꝝ.
ꝯ ē ꝯꝯa ꝯ ꝯ. ꝯ sic id ꝯ cū ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ sola ꝯ. q̄ dicūt ꝯ iq̄ͥ' sūt pīnᵃ ēēndi ꝯ
cognoscēdi ēēntias ꝯ. ut sūt ꝯ simplr ꝯfcōnales ꝯ
ꝯ. iq̄ͥ' sūt ꝯ ꝯ cognoscēdi q̄ͥ ꝯ ꝯ ꝯ.
vn' pᵃ ꝯ reducit ad cāꝫ formalēꝫ ꝯ efficiētē. 2ᵃ
ad finalē. Et sic ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ referēt ad cāꝫ
ꝯ ꝯ. n' q̄ ꝯ ꝯ adipꝫ realr. sꝫ mag' eꝯᵒ.
ꝯ ꝯ est cū ꝯ ꝯ. ꝯ at ꝯ ꝯ re
ferēt ad ipās ꝯ. q̄ ꝯ adipꝫ ꝯ realr. q̄
sic ꝯsidat ei ēē ut finis ꝯ. ꝯ sūt sc̄a ꝯ mod
cog' solū. n' ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ talia n' ꝯ
n' q̄ alia ad ipā ꝯ. sic scaᵗᵉ ad scitāꝫ.

Qꝯū oportēat motū celi ab ꝯ ꝯ ꝯ nāꝫ. = dd q̄ q̄ͥ
ad cūi itellm scīedū. q̄ n̄ ꝯ ꝯ ꝯ itellctuāl
ꝯ ꝯ corꝯ. n' ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ fiat aliqᵒ mᵒ un̄
ꝯ ꝯ un' ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ pt̄ sꝫ dupl'r. s. ꝯ ēē. ꝯ
ꝯ ꝯ. si ꝯ ēē. cū ēē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ēēꝫ. ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ
ꝯ q̄ fit ꝯ ꝯ ꝯ. cū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ. Cū g' ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ fiat un̄
ꝯ ēē. oꝫ aīāꝫ cōrꝫ un̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. oꝫ cōr
ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ē q̄ mot' corꝯ ꝯ ē
cū labore ꝯ pena. q̄ oꝫ ꝯ ꝯ n' ꝯ attige
corꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ fiat n' aliq̄ ꝯ ꝯ

attigat. oꝫ ad h' ut fiat ꝯ ꝯ. corpis ꝯ ꝯ
ꝯ organica. q̄ i ꝯ attigat corpus. ꝯ ꝯ q̄ cor
ꝯ moui. ꝯ h' ē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
q̄ ꝯ h' tal' motus. ꝯ q̄ oīs ꝯ organica ꝯ
ꝯ fatigat. oꝫ i huāno corꝯ ꝯ ꝯ fatigatōꝫ.
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ut ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ orbis. oꝫ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ. ꝯ iō cū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
gat n' regrit ꝯ aliq̄ ꝯ organica. ꝯ q̄ ꝯ
n' organica mouꝫ absqꝫ pena ꝯ fatigatōe. n' oꝫ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ uoᵗᵉ.

Tꝯū bona fortuna sit hoi nᵗˡ. ꝯ q̄ n' q̄ nllꝫ
oibꝫ aut plibꝫ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ē ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ.
Ꝯtꝯū ē q̄ ꝯ phꝫ ē i ꝯ sꝫ rōe ad ꝯ. = ꝯ iō for
tuna h' ꝯ. n' ꝯ ꝯ ꝯ. sꝫ ꝯ ꝯ. ꝯ sic
cā q̄ aliq̄ ut ꝯ mouet ad agēdū ad ꝯ ꝯ
bonuꝫ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. Et pᵒ dd ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ phꝫ.
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ mouꝫ ad bonū oīa ꝯ ꝯ
ꝯ ē ꝯ ꝯ. sꝫ n' oīa ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ iō n' ē ꝯ ꝯ q̄ aliq̄ sit. bn fortunati ꝯ.
q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ indigni. ut dīc phꝫ. Sꝫ h' queniēt
ꝯ aliqs hēt maioꝫ dispōꝫ hui ipulsū ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ maiorē ꝯ ꝯ. nᶜ
tal' dispō ē ꝯ ꝯ. q̄ mag' ꝯ admissa ꝯ
ꝯ phꝫ. sꝫ mag' ex corpali dispōe. q̄ obūbrat itell's ꝯ
ꝯ. ꝯ ꝯ ad ꝯ ipulsū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
mouꝫ itellm ꝯ uoᵗᵃᵗᵉ ad pīnᵐ actū uoᵗⁱ ꝯ ꝯ ꝯ itellndi.
q̄ uolūtas ē istrumtū dī. ꝯ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ gnāt i
hoīe. sollicitudīeꝫ. iō ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. sic
mod' maior minorē. iō dīc phꝫ q̄ i talibꝫ bn for
tunatis aīa corꝯ uaga ē n' alius occupata. ut sic
talē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ hoīes ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
luit agē oīa. ꝯ q̄ aliq̄n ꝯ ꝯ. executō hui ꝯ.
iō dīc phꝫ q̄ n' expedit eos ꝯsiliari. ꝯ. g' ad bo
nā fortunāꝫ. ꝯ regrit. gnāl' dīa ipulsiō. ad ꝯ
ꝯ dispō itellm obūbrās. ꝯ ꝯ ad hui ꝯ ꝯ
ceptōꝫ. ꝯ ceptō hui ipulsus ꝯ simplice itellm n' ꝯ ꝯ
ul' iudicādo. ꝯ hui executō in ope. q̄ g' q̄ aliq̄ sit
bn fortunati. n' ē ꝯ gnāl' influxū diui. sꝫ ex tali
dispōe obūbrāte rōꝫ. nō occupātē ꝯ. ꝯ sic mag'
ē talium ipulsū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ n' agit ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯsiliū. iō bn ꝯ ꝯ rōe nā. nō tn̄ ꝯ ꝯ
natāl' sic ꝯ ꝯ lapide. ē nāle. q̄ pt̄ ꝯ ꝯ
ꝯ itellcū ꝯ uoᵗᵃᵗᵉ. sꝫ sic ē nāl'. q̄ ipulꝫ tales ꝯ tal' ꝯ
pulsū opat. sic dīc phꝫ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ. ꝯ. dīr i fortuna q̄ pt̄ ꝯ ꝯ hui ē. q̄
indō sequat bonū. sꝫ n' pt̄ ꝯ agētis ꝯ moueret
ad bonū. sꝫ bona fortuna dīr mag' ꝯ ꝯ ad nāꝫ
sic dispōitaꝫ. ꝯ ꝯ ꝯ. = ad pᵐ pꝫ. q̄ uerū eēt si eēt
nāl' nᶜ oīs oibꝫ. sic leue ē oīe oī ꝯ. ꝯ q̄ ascēdat.
sꝫ ē nāle ex dispōe cōrᵘ. q̄ mag' sꝫ ꝯ ꝯ ꝯ.
ꝯ sic n' oꝫ q̄ sic i plibꝫ idiuiduis eid spēi. si ꝯ ꝯ
q̄ mag' sonat ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ut ꝯ ꝯ. = ꝯ
aūt sētia phꝫ ꝯ bona fortuna sic i sufficiēs ꝯ.
q̄ ponit sol' pūdētiā gnālē. ꝯ cāuꝫ mouꝫ ad ꝯ
ꝯ coꝝ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ponit ꝯ q̄ n' agit ꝯ ꝯ
n' mēte celo. q̄ n' pt̄ agē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ
ꝯ q̄ oīa ꝯ ꝯ. ꝯ ex dispōe ꝯ. q̄ ē
ꝯ. ut pꝫ. q̄ cū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ.
sic ꝯ ꝯ ꝯ bn fortunata. oꝫ q̄ ꝯ ꝯ in
aliq̄ cāꝫ ꝯ se ꝯ. h' n' pt̄ ēē celū ꝯ sic agē
n' ꝯ ꝯ ꝯ. iō n' pt̄ mouē ad aliā ꝯ. n'
ꝯ ꝯ ꝯ ad ꝯ. sic nᶜ ꝯ ꝯ
n' hō ꝯ angl's ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

moue ꝛ instigare ad fodiendu ibi · ad q se reptat thau
et p actus · ꝑꝰ fodientis · s ꝑꝰ istoꝝ q p actus possunt
gneca effcaꝰ pnꝰ ꝛ situatis gntigentibz · n pt aliq intellectiua
cata pse moue ꝛ itende · ꝛ hui sic ionexa qntre · ꝛ io
s ꝑꝰ aliqui pcius esse · ds sit bn fortunatus p gnale
motoꝝ mediate celo · h cu n pt ee ulr · ꝛi adeo in
mete moueret cali catas ronale · io sup pudetia
gnale q ifluit ioia s modu eoꝝ · ꝛ i inferiora p su
piora · oz pone spale pudetia q hz tradita ronali ·
q ordinat ex sua mia ad finales btitudies · ꝛ ex sua
iustitia relinqd ad pena ialigbz · ꝛ io eis dispesat d bonis
ꝛ malis tepalibz q ualet eis uo gliam osequat · io mo
uet alia eos ad aliq facieda · unde osequit ifortu
nia tepalia · qz eis reseruat etna · ꝛ iudex ifortuna
ti recos malos mouz ad aliq agenda · unde sequit eu
fortunia · ꝛ sic iudicat fortunati i psenti · qz eisd
negabit etna · ꝛ sic bona fortuna n e exaliq dispone
nlli pncipalr · salte · s ex dia eu spali mo · cd psll pnu
dete · ꝛ pt mita ꝛ onita ex pte ma · ꝛ sic in aliquoꝝ
opio q fortuna ul e felicitas · ul pt e 2 · phyoꝝ · qz
os psaa puenit ad dapnatoꝝ pt coꝝ i tentoꝝ · ꝛ sibi
electa ad btitudiez n sua uote · s p actoꝝ diaz · sic na
uis bn regibili · aln mel nauigat · pp bon guernato
re q ex se ipa · oia hec oia · dr q sic qz h aplat
tru bonu sit eccas imperi religiosis · q e phs
2 · politice · ꝛ 4o s apls ꝛ plz · i · politice sic dbet
se hre hoies i cauitate sic pres i toto ꝛ mbra icore · at
sit ex ul unu psenu gstituatur · ꝛ io melior e posso boꝝ
s q mag ofert ad pacatissime topa uiuet iuita so
tiali · iste at modus uariat s diuso s hoiu stat · q rali
e status nate huane itegre ꝛ cstitutie p ptz · posso g
boꝝ pt ee duplr · s uno mo sic q oia fit q o ad possoꝝ ꝛ
usuz teneat ppa · n l eduacto icoe · ꝛ h e i mia ꝛ solutapa ·
alio mo coe gnt ad usu ꝛ possoꝝ n sibi appaco · ꝛ he
lutil · qz nuq hoies pacifice uiuent · du plescad re
uti nellet · ꝛ singla neglige · eet i ictatido plus
sic ꝛ uxous · ꝛ filii cu matbz coiret · ꝛ multa absda seq
ret · s alio mo pt ee coi · q ad usu tm · s ppa q ad posses · usu ·
sessios · ita q ho oia bona gcet alus · ac si coꝝ eet · aurz
ꝛ d ulteris ꝛ uxoribz alioꝝ sic d ppis · ꝛ h n solu iat io
ncitatis · s i tpe optuno · qlz possit accipe alienu
ut suu · ꝛ h e coitas q fuisst istatu inocetie ꝛ e opta
q cogitari pt · Seneca d morbz · gtissima uita age
ret hoies · iusta · si s duo uta ap na tollent · meu
ꝛ tuu · h at e potitia spetis · n c ad hat sequit p dca i
gentia · q sequit ad pm modu gtatis · ꝛ io phs argu
g e cu regnuco · qz solu ponit coicatoꝝ uxous ꝛ filioꝝ
s affectu ꝛ amicitia ꝛ cautel ꝛ custodia · dicz at q sida
ut statu nate huane qnuit e · qz pcuiae ad bon
ppu · io ne sigla negligat · posito q posso e optia
q singla hent ppa · ꝛ sol coicet qn ncitas occurrit ·
ꝛ ista lz siplr n sit melior e tn melior s statu hois
q n aliqs possz bona alteris sume absqz ncitate
iducat negligetia ad laborad · ꝛ ad gred · silr q sic
custodiat alienos filios · e ut sposse impole ꝛ a acte
dat ad uxore alterius custodieda ut ad sua no poss
ee qn freqnt ea cognosceret · ꝛ io tal coitas sol pot
ee paucoꝝ pfaissimoꝝ · ꝛ ih appiquat ad statu inocen
tie · sic d pmitiua eccla · dz q multitudis credetiu erat
cor unu ꝛ c · n at pt ee multitudes nisi paucis sit
pfci · ꝛ ba patet · ꝛ statu dicoꝝ ap ꝛ expositoꝝ qu
socte ꝛ plone ꝛ pz q ista fuit coꝝ [?] suas [?]
thy plonis di n q multes alios offederes n otine
hic ppas possiones · s ee gteti [?] sibi data ab aliis
quos [?] ꝛ [?] d fere siles eide nate manly
guemat · s ulla mod dria q n possunt stare cu tali
coitate q sibi ary ipoit ꝛ expositores ibi ponit · E 3 q 41

Tabula sup qlibz pmu.

Utr intellectus xi noui includat omnia qui deus potest pa 4
1 Utr ma abstracta ab omi forma sit pura po.
2 Utr pura sit ppe ppu me.
3 Utr intelligetis beatus intelligat aliq spe q me uideat dz.
4 Utr lux eterna sit nob io cognscenda ea q cognscimus i ra.
5 Utr oms uirtutes sit gnexe.
6 Utr hre ad icem diminuat ad d psone.
7 Utr ligam ob re dissoluat i morte.
8 Utr aiaz fuit sapietior oibz alus hoibz.
9 Utr d ete coie accepto possit forma un gcept sip.
10 Utr cato ꝛ gsud sit id.
11 Utr ee cate anq hat ee i effcu sit uer ens reale
12 Utr e s i ipuissiat sit aliq disco potia icore gloso.
13

Tabula sup qlibz 2m.

1 Utr abstracti ppi eibz p intellcte remaneat yps dicte.
2 Utr ds possit uelle q dcoriza.
3 Utr ds iuste faciat candos aiaz q sat dapnada
4 Utr cor xi uere sit ialtari
5 Utr sit ibi p qusione panus i ipz.
6 Utr liceat corps xi dctabz tere.
7 Utr una ps hostie possit sin a gsecri.
8 Utr hostia gsecta hat spez imedio aeris.
9 Utr agls possit ire ꝛ redire d loco ad locu sine
gere media. se te fuisse iuro l i muliere.
10 Utr aia intelligat ꝛ suos actus p spez l p eenia.
11 Utr aia exns i purgatorio cognoscat aia uenie
12 Utr una aia separata loquat cu alia.
13 Utr aia l angls possit cogi ab aliquo ete corli.
14 Utr liber arm subsit corpibz celestibz · l gnata
15 Utr cora hua i statu i statu inocetie fuisset p corr
16 Utr duo cora glificata possit sil ee ieod loco.
17 Utr i hoibz bus sit po u egetatiue ꝛ sesitiue
18 Utr scia i raz huaz gserat ad sciatie uite.
19 Utr p tale sciaz possit qs cognsce · d uite fidei.
20 Utr petrus p ubu xi potuit n negare xm
21 Utr bt petrus potuissz cogitare d una re sibi
nota i memoria no p seti reali exa el.
22 Utr plat possit obligare suu successore honibz
23 Utr qs possit excoicari sin ca · offo gmissis.
24 Utr ds eps possit absolue a culpa ꝛ a pena.
25 Utr d yacon possit absolue apecas.
26 Utr q fitte gfitet ipleat pceptu ecce.
27 Utr pnia sit iuiada i hoie n gplete ea i bo statu.
28 Utr qs possit absolui d pcco ueniali sin gtoe.
29 Utr qs notificat plato possit absolui ab offo
sine fractione sigilli. aliquē locū.
30 Utr sit pccz mortle fribz minoribz gppare sibi
31 Utr sit eis pccz mortle ꝛ uide l eme sin pcatore.
32 Utr qs peccet mortalr n psenando de dmco
ꝛ missa usqz ad fine · de cu atali pcco.
33 Utr monach possit absolui ab excoicatoe qua
icurrit p pco mortli · ab illo q ht licetia absolue:
34 Utr ds ordiat ab epo symo oculto sit suspes.
35 Utr qs ab stete sipli uoto gte possit ghe.
36 Utr si gehat possit pete l redde dbit sin pcco
37 Utr uoues itre religione gpleat si itrat
cu pposito exeudi. l usurarioꝝ
38 Utr qs teneat redde lucz acqsit ex fenore.
39 Utr liceat ad spare d pecunia data sb mutuo.
40 Utr qs teneat restitue luc hit plurb taxilloꝝ

41 Utr celu absconderit totalr lum suu tpe mortis xi
42 Utr motu celi gesate cesset os aliu motus.
43 Utr mare pp habudacia aquaz l siccitas csat l desiccat
44 Utr termi equoce hat sua sigficata actu l pta.

Tabula sup qlibz · 3.

1 Utr ds possit moue ad corp d loco ad loca i q.
2 Utr id cor s ead pte sil possit ee albu ꝛ nigru.
3 Utr ds retribuat bona tpalia p mito uiro iusto.
4 Utm possim plare uoces xm uenisse.
5 Utm demones cognuerit xm ee filiu di.
6 Utm sit ead caro s m ꝛ s spez l forma.
7 Utr it actu 2m aier ꝛ ei potaz cadat mediu
8 Utm forme sacmetoꝝ possit mutari.
9 Utm puuli i lege noua possit sbueniri n p baptm.
10 Utm gfessus alic sacdoti q reputat bonus ꝛ
sufficiens sit absolute si ille nesciat absolue.
11 Utm qs teneat gfiteri pcca q naliqz ht memoria.
12 Utm sacdos dbeat aliquē no ue gtritu absolue
ppe scadalu uitadu.
13 Utm sacdos gfesso sibi possit augere pnia qn placz.
14 Utm ecca dbeat regali ari pp cssu sioq sagnis alic sa.
15 Utr ds bta resuscitate poss pcare.
16 Utm religiosus possit suare plaz sua i pcco.
17 Utm qs peccet accipiedo lucz coe sibi ꝛ socio.
18 Utm iuste gdepnat possit l teneat solue sibi
19 Utm regsit audiat d pcco q sco dteat id dice
sino pcessit aliq ifamia d eo.
20 Utm possit res uera capi qua sit epta
21 Utm clic possit se redime d bonis ecce · ꝛ sui
d bonis dni sui.
22 Utr pi incitate possit uidere filiu
23 Utr irasci ppe pccm alicui dbeam.
24 Utm malu totalr corrupat bon.
25 Utm ho teneat face ome bon.
26 Utm ugitas pdat p solu gsensu mtis.

Tabula sup qlibz · 4m.

1 Utru sit pone un pm pn ac sit oia alia.
2 Utr tale pnm sit un ul pla.
3 Utr optuit ipz pduce ubu sibi gsbale an pducere ir.
4 Utr potuit res alias d no pduce.
5 Utr pz eund potuit deare alicui caree.
6 Utr sit pone eternitatez ee.
7 Utr ds creauit mudu ul ad aiet ab eterno.

Tabula sup qlibz · 5m.

1 Utr ds sit acceptor psonaꝝ.
2 Utr ideo sequt aliq pano expectas hoiu.
3 Utr xs indormiedo huit usu libi ar.
4 Utr xo crucifixo sit gtritio.
5 Utr xs sb sacrmto possit uidi ab aglo.
6 Utr h sit ua d pane fit corp xi.
7 Utr i eod io sit spebz sba panis ꝛ corpis xi.
8 Utr sil cu core xi remaneat sb spebz roes seminales.
9 Utr futura sit realr psentia eternitati.
10 Utr elemeta igs no gbunt tota mtaz.
11 Utr id corp possit ee i diusis locis.
12 Utr forma que e pma ne sit forma gnris gnalissimi.
13 Utr extensio pauz me differat ab extensioe qntitatis
14 Utr po iusiua exeat i actu suu sol gra pmedo.
15 Utr dapnati mallet oio no ee q sic ee.
16 Utr i padiso sit aliq aia q hat mai glia q aia pui.
17 Utr corp bti francisci resurget cu stigmatibz.
18 Utr bti laudet dm i padiso uocalr.

19 Utrum status virginalis sit altior quam status matrimonialis.
20 Utrum ad quemlibet intelligere illis recipiat novam speciem.
21 Utrum actus matrimonialis possit per maleficium impediri.
22 Utrum dispositio sit peccatum.
23 Utrum peccator possit salvari.
24 Utrum religiosus semper peccet mortaliter faciendo contra regulam.
25 Utrum existens in peccato mortali possit resistere alii peccato.
26 Utrum vidualis teneatur iterum confiteri peccata de quibus fecit in
vita sibi penitentiam in mortali existens.
27 Utrum fiere oportunam indulgentiam usurarii sit necesse id restituere.
28 Utrum uxores ad prelatum teneatur id restituere.
29 Utrum dormiendo possit quis se preparare ad recipiendum gratiam.
30 Utrum quis voluntatem teneatur potius velle dampnari quam peccare mortaliter.
31 Utrum liceat homini auferre vitam sibi vel membrum ne peccet.
32 Utrum curatus debeat facere festum de sanctis necessitate testamenti.
33 Utrum liceat sacerdoti accedere aliquem sine ratione.
34 Utrum pluralitate alicuius amoris liceat mihi.
35 Utrum papa sine superiorum peccatum teneat quis exire religionem.
36 Utrum curatus debeat conducere hereticos.
37 Utrum pueri sit ad ordinem admittendi.
38 Utrum quis oratio misse tantum valeat quantum missa integra.
39 Utrum clerici incommorantes in ecclesia habeant indulgentiam idem.
40 Utrum in questione suspensi possit recipi in ecclesiam. Non potuit
41 Utrum post generali in hora ...
illi loca alibi audire divina.
42 Utrum quis possit audire ...
43 Utrum possit esse salus alibi quam in fide christiana.
44 Utrum quis possit esse in statu salutis.
45 Utrum si de ... matutinum ... sesu aliquid die
dicatis possit premisso matutino illa sequi.
46 Utrum in plenitudine non potuit ...
47 Utrum gaudium accidentale beatorum ...
48 De dissolutione fine correptionis.
49 Utrum aliquis sit corrumpitur.
50 Utrum corruptio sit dure vel leviter facienda.
51 Utrum ... si precepit ... sit precepte vel consilium.
52 Utrum alium corripere sit omnibus preceptum.
53 Utrum prelatus teneatur corripere delinquentem.
54 Utrum non sperans ex sua correptione fratrem corrigi teneatur.
55 Utrum ... preceptum ... teneatur inferiorum corrigere suum.
56 Utrum id preceptum ... intelligatur de peccatis occultis.
57 Utrum communia admonitio debeat precedere denuntiationem ecclesie.
58 Utrum testes sit adducendi antequam prelato denuntiet.
59 Utrum frater qui ... fratrem per correptionem teneatur ipsum re-
velare prelato suo ... per obiam.
60 Utrum possimus aliquid scire.
61 Utrum gignat aliquid scire ...
62 Utrum ... possit sciri.
63 Utrum sit potest scire anima.
64 Utrum theologia sit homini necessaria.
65 Utrum theologia sit potior aliis scientiis.
66 Utrum ... sit semper ...
67 Utrum divina attributa ... habent aliquam distinctionem.
68 Utrum ... voluntate ... velle.
69 Utrum ... sit ... in mortali.
70 Utrum deus possit facere ...
71 Utrum deus possit facere ... actu.
72 Utrum gratia sit ...
73 Utrum gratia possit ...
74 Utrum caritas sit forma virtutum.
75 Utrum ... sit infusa vel acquisita.
76 Utrum ... possit esse informis.

Tabula super quolibet primum

77 Utrum sensum sit realiter presentia ...
78 Utrum ... concludere tamen ... sit necessaria ad salutem.
79 Utrum caritas sit quod ... in anima.
80 Utrum caritas possit augeri.
81 Utrum omnes homines teneantur ... suam propriam confiteri.
82 Utrum deus possit separare ... a suo subiecto.
83 Utrum agens ... cooperetur ... accidentali.
84 Utrum ... possit ... quod sit tantum unus intellectus omnium.
85 Utrum gloria anime ... in duobus meritis sive in aliis ...
86 Utrum in deo sit bonitas ...
87 Utrum ... sit divina esse vel ...
88 Utrum ignis infernalis realiter possit affligere spiritus.
89 Utrum anima separata intelligat se ipsam per suam essentiam.
90 Utrum voluntas sit nobilior potentia intellectu.
91 Utrum actus intellectus precedat actum voluntatis.
92 Utrum potentias ... possit ... eligere ...
93 Utrum bonum ... videat ... distinctionis.
94 Utrum possit fieri ab deo duo angeli solo ... distincti.
95 Utrum religio ... solitaria sit perfectior ...
96 Utrum in ... sit tantum unum esse. Ratione ... imaginationis ...
97 Utrum vegetativa et sensitiva in homine educantur de potentia materie.
98 Utrum corpus ... de homine ...
99 Utrum sit ponere aliquid esse ... ad esse ...
100 Utrum corpus habeat esse in anima.
101 Utrum corpora dampnatorum ...
102 Utrum in deo cadat ... vel ...
103 Utrum sacramentum penitentie ... peccatorum habeat suum effectum ...
104 Utrum numerus corporum humanorum sit ...
105 Utrum homo possit fieri in quantitate.
106 Utrum christus ... illuminet angelos.
107 De progressu in peccato.
108 Qualiter differant distinctio realis intentionalis et rationalis.
109 Utrum papa possit absolvere aliquem usurarium absque restitutione.
110 Utrum in corpore humano sit aliqua ... summa ...
111 Utrum materia sit causa individuationis.
112 Utrum deus possit facere quecumque ...
113 Utrum ... intelligentia ...
114 Utrum deus possit addere aliquam speciem novam universo.
115 Utrum unum ... deo.
116 Utrum istud universum sit productum ab eterno.
117 Utrum deus potuit aliquid creatum producere ab eterno.
118 Utrum ... sit deus posse ... facit.
119 Utrum libertas sit ... vel in intellectu.
120 Utrum ... intelligere et velle sit ponere ... actum in deo.
121 Utrum deus possit ... creaturis.
122 Utrum ... possit deus ...
123 Utrum ... possit deus ...
124 Utrum ... possit deus ...
125 Utrum attributa ... significet ...
126 Utrum ... ponatur in deo.
127 Utrum ... valeat ...
128 Utrum deus potest facere ...

Tabula super quolibet secundum

1 Utrum ... sit ponere aliquid ...
2 Utrum omnes ... habent ...
3 Utrum ... distinguentur ab eo.
4 Utrum ... aliquid ...
5 Utrum ... possit ... ad ...
6 Utrum ... esse ... esse ... possit ...
7 Utrum ... ab eterno. ...
8 Utrum ... sit ...
9 Utrum ... sit ad ...
10 Utrum ... sit ...
11 Utrum ... ad ... spiritualem creature.
12 Utrum ... possit ...
13 Utrum ... sit ... intellectu.
14 Utrum ... per ... generetur.
15 Utrum virtutes morales sit in ...
16 Utrum ... necesse sit ponere ...
17 Utrum intellectus agens intelligat.
18 Utrum voluntas moveat ...
19 Utrum ... ab ...
20 Utrum ... sit ... intellectus vel ...
21 Utrum voluntas sit ...
22 Utrum sit ... anime separate ...
23 Utrum anima separata ... non ...
24 Utrum ... sit ... formarum.
25 Utrum forma ... recipiat magis et minus.
26 Utrum ... sit ... formae ... differentes.
27 Utrum per ... possit esse ... locis.
28 Utrum ignis possit infrigidari.
29 Utrum species ... nutriatur.
30 Utrum ex speciebus ... possit generari ...
31 Utrum suppositum ... possit adsumere naturam ...
32 Utrum una natura ... possit adsumi ad plures personas ...
33 Utrum species in medio recipiatur ... ab obiecto vel ...
34 Utrum sensibilia possit suas species ... in ...
35 Utrum forme intentionales educantur de potentia materie.
36 Utrum ... dicatur agens forma vel ...
37 Utrum anima intelligit per species.
38 Utrum intelligat ... per ... speciem.
39 Utrum sit dare sensum ...
40 Utrum ... generet ex uno actu.
41 Qualiter se habent dimensiones ...
42 Utrum ... nominet ...
43 Utrum per privilegium fratribus concessum ...
solvendi a maioribus ...
44 Utrum angelus cognoscat alia a se per suam essentiam.
45 Utrum unus angelus ... de novo ...
46 Utrum demones possint ... ab igne ...
47 Utrum possit ... penas ...
48 Utrum ... in ... beatorum.
49 Utrum per ... possit fieri verum aurum.
50 Utrum ... possit ... sui ...
51 Utrum ... super ...
52 Utrum ... formet ...
53 Utrum ... possit ...
54 Utrum ignis ... sua ...
55 Utrum ... cum ...
56 Utrum ... possit ...
57 Utrum ... sensibilem ...
58 Utrum homo ... si ...
... esse ... hominis.
59 Utrum ... teneatur dicere horas canonicas.
60 Utrum intellectus agens ... ad ...
61 Utrum ... sit aliquid intelligere ...
62 Utrum ...
63 Utrum ... sit ...
64 Utrum ...
65 Utrum ... possit ...
66 Utrum voluntas possit ... ab ...

E

B·B·C·10

C.S.D. VI. 359

cc. 177 modernam. numerate (bianca la c. 177);
una guardia anter. scritta.

31. 3. 1931. IX